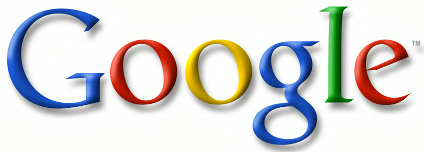

Dárday Sándor

Igazságügyi törvénytára

AZ ATHENAEUM R.T. KIADÁSA

DÁ

Hatodik, teljesen átdolgozott kiadás.

Ig... ytára

A Dár... zen legujabb kiadás... mindegyik kötet : ... jelent meg.

A mos... tetbe kötött nagy ... következő:

I. k... zó joganyag ...zt.: **Dr. Túry** ...r, kir. tábl. biró.

II. » **Perenkívüli eljárás és telekkönyvi rendtartás.** Szerk.: **Imling Konrád dr.,** kir. táblai tanácselnök.

III.1/2 » **A magánjogra vonatkozó joganyag és az osztrák polgári törvénykönyv.** Szerkesztette: **Lányi Bertalan,** ministeri tanácsos. — Két kötetbe kötve.

IV.1/2 » **Hiteltörvények és az iparügyre vo-**

... **Büntetőjog, bűnvádi eljárás és börtönügy.** Szerk.: **Dr. Fayer László,** egyetemi tanár.

VII. kötet: **Bélyeg- és illetékügy.** Szerkesztette: **Heil Fausztin,** közigazgatási biró.

VIII. és IX. kötet: **Birói szervezet.** — Az egész műre vonatkozó tartalomjegyzék és tárgymutató. Szerkesztette mindkét kötetet: **Marschalkó János,** kir. tvszk. biró.

☞ A teljes munka ára vászonba kötve **150** K.

☞ A teljes munka ára félbőrbe kötve **180** K.

Előrelátható, hogy ezen uj, kibővített kiadás mihamarább nagy népszerüségre fog szert tenni ügyvédi és birói körökben.

DÁRDAY S.andor

IGAZSÁGÜGYI TÖRVÉNYTÁRA

I. RÉSZ.

PERES ELJÁRÁS. — VÉGREHAJTÁS.

A fennálló törvények, rendeletek és döntvényekből rendszeresen összeállitva

DR. IMLING KONRÁD

KIR. ITÉLŐTÁBLAI TANÁCSELNÖK KÖZREMÜKÖDÉSÉVEL

HATODIK KIADÁS

BUDAPEST

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-TÁRSULAT KIADÁSA.

1905.

DÁ

g

Dár
dás
tet :

A mo
nagy

I. k

Hatodik, teljesen átdolgozott kiadás.

ytára

zen legujabb
mindegyik
a jelent meg.

tetbe kötött
következő:

ó joganyag
zt.: **Dr. Túry**
r, kir. tábl. biró.

II. » **Perenkívüli eljárás és telekkönyvi rendtartás.** Szerk.: **Imling Konrád dr.,** kir. táblai tanácselnök.

III.$^{1}/_{2}$ » **A magánjogra vonatkozó joganyag és az osztrák polgári törvénykönyv.** Szerkesztette: **Lányi Bertalan,** ministeri tanácsos. — Két kötetbe kötve.

IV.$^{1}/_{2}$ » **Hiteltörvények és az iparügyre vo-**

Büntetőjog, [...]vádi eljárás és börtönügy. Szerk.: **Dr. Fayer László,** egyetemi tanár.

VII. kötet: **Bélyeg- és illetékügy.** Szerkesztette: **Heil Fausztin,** közigazgatási biró.

VIII. és IX. kötet: **Birói szervezet.** — Az egész műre vonatkozó tartalomjegyzék és tárgymutató. Szerkesztette mindkét kötetet: **Marschalkó János,** kir. tvszk. biró.

☛ A teljes munka ára vászonba kötve **150** K.
☛ A teljes munka ára félbőrbe kötve **180** K.

Előrelátható, hogy ezen uj, kibővített kiadás mihamarább nagy népszerüségre fog szert tenni ügyvédi és birói körökben.

Dárday-előzék — 3859.

Hungary

AZ ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.-t. kiadásában továbbá megjelent:

DÁRDAY SÁNDOR *III. kiadás.*

Közigazgatási Törvénytár

TIZ KÖTETBEN.

A fennálló törvények-, döntvények- és rendeletekből rendszeresen összeállitva.

A nagy mű részletes beosztása a következő:

I. kötet: Közjog. Statisztika.
II. » Állami és vármegyei számvitel. Szolgálati szabályok. Törvényhatóságok. Közigazgatás.
III. » Vallásügy. Iskolai ügyek. Művészet.
IV. » Rendészet. Közegészségügy. Iparügy. Mértékhitelesités.
V. » Gazdasági törvények Állategészségügy. Erdőtörvény. Vizjog.
VI. kötet: Hajózás. Vasut. Közutak. Államépitészet.
VII. » Katonai ügyek.
VIII. » Adóügyek. Egyedárusságok. Illetékek és dijak.
IX. » Gyámügy. Örökösödés. Házassági jog. Anyakönyvvezetés. Közigazgatási biróság. Községi bíráskodás.
X. » Tárgymutató.

A teljes munka ára 120 korona.

Szakszerüen rendezve és feldolgozva, jegyzetekkel bőségesen ellátva, található ezen munkában a közigazgatási tételes jog teljes anyaga.

KÜLÖN KAPHATÓ: Pótkötet a Dárday Közigazgatási Törvénytár második kiadásához. (Uj folyam.) Ára bekötve ... ... 12 kor.

AZ ATHENAEUM KÖNYVKIADÓHIVATALÁBAN

BUDAPEST, VII. KER., KEREPESI-UT 54. SZ.

s általa minden hazai könyvkereskedésben kaphatók:

Apáthy I. **A magyar kereskedelmi jog.** Második kiad. Ára	12 kor.	— fill.
Apáthy I. **Anyagi és alaki váltójog.** I. rész. Anyagi váltójog. 2. kiadás. Ára 6 kor. — II. rész. Váltóeljárás. 2. kiad. Ára	4 »	— »
Apáthy I. **A magyar csődjog rendszere.** I. rész. Anyagi csődjog. Ára 5 kor. 20 fill. II. rész: Alaki csődjog. Ára	4 »	80 »
Árkövy Richárd. **Az agrárpolitika alapvonalai.** Ára	6 »	— »
Balázs. **Tanácsjegyző teendői.** Kötve	8 »	60 »
Berényi Sándor dr. és Graber Károly dr. **Lakbérleti jog és eljárás,** kapcsolatban Budapest főváros lakbérleti szabályzatával. 2. teljesen átdolgozott és tetemesen bővített kiadás. Ára	5 »	— »
Exner Kornél dr. **Magyar pénzügyi jog.** Ára	8 »	— »
Falussy Gusztáv. **Az állami számvitelről** szóló 1897. XX. t.-cz., annak története, indokolása és végrehajtási utasitása. Második kiadás. 1898. Ára	9 »	— »
Fésüs György. **Közigazgatási jog kézikönyve.** Harmadik javitott kiadás. Ára	10 »	— »
Fodor Sándor. **Jogi tanácsadó.** Füzve 8 kor. Kötve	9 »	20 »
Földes Béla. **A társadalmi gazdaságtan.** (Nemzetgazdaságtan.) Uj kiadás. Két kötet. Ára	18 »	— »
Földes Béla. **Nemzetgazdaság- és pénzügytan vezérfonala.** Harmadik kiadás. Kötve	6 »	— »
Gaár Vilmos dr. **Sommás eljárás.** Kötve	3 »	60 »
Grecsák Károly. **Curiai határozatok** kereskedelmi-, váltó- és csődügyekben 1896., 1897. és 1898. években à 6 korona. Ugyanaz 1899., 1900., 1901. és 1902. években à	6 »	— »
Grecsák Károly. **A váltótörvény** (1876: XXVII. t.-cz.) **magyarázata.** Különös tekintettel a m. kir. **Curia** birói gyakorlatára. (Függelékül a váltóeljárás). 1897. Ára	9 »	— »
Grosschmied Béni. **Magánjogi előadások. Jogszabálytan.** Ára	16 »	— »
Hajnik I. **Egyetemes európai jogtörténet.** Középkor. 5-ik kiadás. Ára	8 »	— »
Halács-Szigeti. **Az állami pénztárak szervezete.** Állami pénz- és értékkezelés. 2. bővitett kiadás. Ára	6 »	— »
Haller. **Osztrák polgári törvénykönyv.** Harmadik kiadás. Ára	4 »	— »
Herczegh M. **A telekkönyvi rendtartás kézikönyve.** 5-ik átdolgozott kiadás. Ára	8 »	— »
Herczegh M. **Telekkönyvi döntvények és végrehajtások.** Ára	6 »	— »

DÁRDAY S.andor

IGAZSÁGÜGYI TÖRVÉNYTÁRA

I. RÉSZ.

PERES ELJÁRÁS. — VÉGREHAJTÁS.

A fennálló törvények, rendeletek és döntvényekből rendszeresen összeállitva

DR. IMLING KONRÁD

KIR. ITÉLŐTÁBLAI TANÁCSELNÖK KÖZREMÜKÖDÉSÉVEL

HATODIK KIADÁS

BUDAPEST

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-TÁRSULAT KIADÁSA.

1905.

RÖVIDITÉSEK.

BN. = Bélyegnovella. (1894 : XXVI. t.-cz.)
BJT. = Büntető Jog Tára.
BDt. = Büntetőjogi Döntvénytár.
Dt. = Dárday-féle döntvénytár.
F. = Fabinyi-féle határozattár.
Fayer = Fayer László: A magyar büntetőjog kézi könyve (1905.).
GC. = Grecsák-féle curiai határozatok, váltó-, keresk.- és csődügyekben.
GkD. = Grecsák-féle döntvénytár.
GlD. = Grill-féle döntvénytár.
H. M. = dr. Herczegh Mihály: Telekkönyvi határozatok gyüjteménye.
Tb. = Kir. itélőtáblai határozat.
I. M. = Igazságügyministeri rendelet.
IME. = Igazságügyministeri elnöki rendelet.
Ig. K. = Igazságügyi Közlöny.
J. Ü. = Járásbirósági ügyviteli szabályok.
J. = Jog.
J. K. = Jogtudományi Közlöny.
J. Sz. = Jogi Szemle.
JÁ. = Jogállam.
Jd. = Judikatura.
K. J. = Kereskedelmi Jog.
M. I. = Magyar Igazságügy.
M. = Márkus-féle döntvénytár.
Marsch. = Marschalkó Rendeletgyüjteménye.
m. vagy min. = ministeri.
P. T. = Polgári Törvénykezés, a Büntetőjog Tárának melléklapja.
R. = az Igazs. Törvénytár (I. II. stb.) része.
R. T. = Magyarországi Rendeletek Tára.

r. vagy rend. = rendelet.
Ssz. = Semmitőszék.
S. E. = Sommás eljárás (1893 : XVIII. t.-cz.)
S. Ü. Sz. = Sommás ügyviteli szabályok.
Tkk. = Telekkönyvi Közlöny.
T. = Térfi, az itélőtáblák felülvizsgálati tanácsainak határozatai.
T. E. = Tőzsdei Értesitő.
Tb. = kir. itélőtábla.
Tkv. = »Telekkönyv« folyóirat, szerk. Káplány Géza.
Tk. sz. = »Telekkönyvi szaklap« folyóirat, szerkeszti Osvath Imre.
tjkv. = telekjegyzőkönyv.
tkv = telekkönyv.
tkvi = telekkönyvi.
tkvi r. = telekkönyvi rendelet.
Ü. L. = Ügyvédek Lapja.
Ü. Sz. = Ügyviteli szabályok (általánosak).
VT. = Végrehajtási eljárás. (1881 : LX. t.-cz.)

C. = kir. Curia.
Budapesti T. = Budapesti itélőtábla.
Btk. = Büntetőtörvénykönyv.
Kbtk. = Kihágási Büntetőtörvénykönyv.
Btk. Élt. = 1880: XXXVII. t.-cz.
Bp. = Bünvádi perrendtartás.
Bp. Élt. = 1897 : XXXIV. t.-cz. (A bünvádi perrendt. életbelépt.)
Eskt. = 1897 : XXXIII. t.-cz. (Az esküdtbiróságokról.)

Megjegyzés. A felsőbir. határozatoknál a *Tb.* betük hiánya azt jelenti, hogy a határozatot a *kir. Curia,* 1882 előtt a kir. semmitőszék vagy a legfőbb itélőszék hozta. A teljes ülési döntvények, a kir. itélőtáblák döntvényei és az azok határozattárába felvett határozatok ilyenekül tüzetesen meg vannak jelölve.

ELŐSZÓ.

Az igazságügyi törvényeknek egységes kiadása egy mélyen érzett szükségnek felelt meg. A hivatos »*Törvénytár*« és »*Rendeletek Tára*« ugyanis, — eltekintve a felsőbb biróságok judikaturájának megannyi gyüjteményeitől, — már oly terjedelmet öltöttek, hogy azoknak használata a megfelelő segédkönyvek igénybevétele nélkül alig lehetséges, és e mellett törvényeinknek gyakori módositása folytán a tételes joganyag oly hullámzásnak van kitéve, hogy legtöbbnyire nem csekély munkát igényel az érvényes jogalap meghatározása. Ezen állapottal szemben a jelen munka az élő joganyagnak egységes és megbizható kiadását képezi.

E munka azonban nem szoritkozik csupán az igazságügyi törvények és rendeletek szövegének közlésére, hanem követve a hasonnemü franczia törvénygyüjteményeknél üdvösnek bizonyult módszert, jegyzetekben foglalva közli egyuttal a felsőbb biróságaink határozataiban foglalt elvi rendelkezéseket és ezzel a tételes jog tartalmának a jogéletben nyert alkalmazását kifejtve, — közli ekképen az élő jognak azon egész körét, mely ratione imperii és imperio rationis érvényes.

Az »*Igazságügyi Törvénytár*« egyuttal a jogtanulmány lényeges megkönnyitésére is szolgál; mert a tételes joganyagnak rendezésével ennek könnyü áttekintését nyujtja.

A jogászközönség csakugyan minden várakozásomat fölülmuló módon karolván fel a vállalatot, ez által biztositotta annak időkénti megujithatását, a mennyiben ezen műnek öt előbbi kiadása néhány év alatt teljesen elkelt.

A mostani *hatodik* kiadásában e munka alakjában és beosztásában is teljesen uj kiadást képez, mely egyesiteni fogja magában nemcsak az előző kiadások minden előnyét, hanem a felsőbb biróságok judikaturájának

feldolgozása szempontjából a műnek minden egyes kötetét az illető joganyagnak egyik leghivatottabb művelője rendezte sajtó alá. Lényeges kiegészitést nyert ezen uj kiadás az időközbeni jogfejlődés teljes anyagának felölelése mellett, az osztrák polg. törvénykönyvnek megfelelő felvétele által, továbbá az által, hogy a bélyeg- és illetékügyre vonatkozó joganyagot egy külön kötetben nyujtjuk. A munkának terjedelme ezenfelül az olvashatóbb nagyobb betük használata által öltött nagyobb arányokat, mely mellett a könnyebb kezelhetőség szempontjából a munkát *kilencz kötetre* kellett osztani.

Budapest, 1905. évben.

Dárday.

Az „Igazságügyi Törvénytár" beosztása.

I. Rész: **Peres Eljárás.*) — Végrehajtás.**
II. Rész: **Nem peres eljárás. — Telekkönyv.**
III. Rész: **Magánjog. — Osztr. polg. Törvénykönyv. — Anyakönyvek vezetése.**
IV. Rész: **Hitel-, kereskedelmi és iparügy.**
V. Rész: **Büntetőjog.**
VI. Rész: **Bűnvádi eljárás. — Börtönügy.**
VII. Rész: **Bélyeg- és illetékügy.**
VIII. Rész: **Szervezeti törvények.**
IX. Rész: **Betürendes tárgymutató.**

---

*) Váltó-, csőd- és keresk. ügyekben való eljárás a IV-ik Részben foglaltatik.

I.

A) POLGÁRI TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS

(1868 : LIV. Törvényczikk.)

Kiegészitve az 1871 : XXXI., az 1881 : LIX., az 1890 : XXV., az 1893 : XVIII. és az 1898 : X. t.-cz. ujabb intézkedéseivel.

Függelék : **1. A kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése és gondnokság alá helyezés kérdésében követendő birósági eljárás. — 2. A polgárositott határőrvidék törvénykezése.**

B) NEMZETKÖZI JOGSEGÉLY

C) BIRÓI ÜGYVITELI SZABÁLYOK

Függelék : **1. Kézbesités. — 2. Birósági tolmácsok.**

A)

1868 : LIV. törvényczikk.

A POLGÁRI TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS,

kiegészitve az 1871 : XXXI. (az e. f. biróságok rendezéséről), az 1881 : LIX. (az 1868 : LIV. t.-czikk módositása tárgyában), az 1890 : XXV. (a kir. itélőtáblák és kir. ügyészségek szervezéséről), az 1893 : XVIII. (a sommás eljárásról), és az 1898 : X. (az 1881 : LIX. t.-cz. 3. §-ának módositásáról) törvényczikkek ujabb intézkedéseivel.)*

Rendes eljárás.

ELSŐ CZIM.

A biróságokról.[1])

I. FEJEZET.

Birósági szervezet.

1. és **2. §.** helyett az 1871 : XXXI. t.-cz. 1. §-a:

1. §. *Elsőfolyamodásu biróságok:*

a) *a kir. járásbiróságok;*

b) *a kir. törvényszékek;*

c) *a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék.*

3. §. A másodbiróságot a kir. itélőtábla gyakorolja.

A §. további tartalma helyett az 1890. évi XXV. t.-cz. 1. §-a.

A kir. itélőtáblák száma tizenegyben állapittatik meg. Székhelyeik a következők: Budapest, Debreczen, Győr, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szeged, Temesvár.[1—2])

4. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 2. §-a:

A legfőbb birói hatóságot mind a két (illetve mind a tizenegy) királyi tábla területére nézve a »magyar királyi Curia« Budapesten gyakorolja.

5. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 3. és 4. §-a:

3. §. *A kir. járásbiróságok mint egyes biróságok járnak el.*[3])

A kir. törvényszékek háromtagu tanácsban határoznak. [4])

A kir. itélőtáblák a törvényszéktől felebbvitt ügyekben öttagu tanácsban, a járásbiróságoktól felebbvitt ügyekben háromtagu tanácsban határoznak.

---

[1]) A biróságok rendezésére vonatkozó törvények külön csoportban összefoglalva találhatók a VIII. R-ben.

[1]) L. a VIII. R-ben.

[2]) Az 1893 : XVIII. t.-cz. idevágó 125., 209. és 214. §§-ait l. a »Sommás eljárás«-ban.

[3]) V. ö. az 1874 : XV. t.-cz. 1. §-át.

[4]) V. ö. a kir. törvényszékek telekkönyvi hatóságához utalt ügyeknek egyes birák által való elintézésről szóló 1887 : XXIX. t.-czikkel, és l. a szakaszt módositó, közvetlenül következő 1898 : X. t.-czikket.

*) Ezen ujabb törvények rendelkezései által a polg. törvénykezési rendtartás némely szakaszainak módositásáról szóló 1870 : XIV. t.-cz. tárgytalanná vált.

A m. kir. Curia, ha a felebbvitel öttagu tanácsban hozott kir. táblai határozat ellen van intézve, vagy a kir. táblákra vonatkozó illetékesség-összeütközési kérdés döntendő el, héttagu, más ügyekben öttagu tanácsban határoz.

A szavazó birák rendszerint előadók is.

Azt, hogy a társas biróságoknál minő nem érdemleges kérdések intézhetők el ülésen kivül: az ügyviteli szabályok határozzák meg.

1898 : X. Törvényczikk

az 1881 : LIX. törvényczikk 3. §-ának módositásáról.

1. §. *A kir. törvényszék, mint elsőfoku biróság, a hatáskörébe utalt polgári peres és perenkivüli ügyekben csakis a következő határozatokat hozza meg háromtagu tanácsban:*

1. az itéletet és a felebbezhető végzést, ideértve a házasfeleknek ágy- és asztaltól különélését elrendelő határozatot (1894. évi XXXI. t.-cz. 72., 98., 99., 102. §§.);

2. az 1868 : LIV. t.-cz. 8—13. §§-ain alapuló határozatot, továbbá a birói hatáskör és illetékesség, a biróság vagy a birósági tag érdekeltsége és a perletétel kérdését eldöntő, valamint a birókűldésre vonatkozó határozatot;

3. a per érdemében a bizonyitás felvételét, ismétlését vagy kiegészitését, ugyszintén a tárgyalás kiegészitését elrendelő határozatot;

4. a bizonyitási eljárás felvételével megbizott birósági tag eljárása és intézkedése által okozott sérelem miatt tett előterjesztést eldöntő határozatot (1881 : LIX. t.-cz. 55. §.);

5. az igazolás kérdését eldöntő végzést;

6. a választott biróság elnökének, tagjainak és jegyzőjének kijelölését, a biróság kiegészitését, valamint tagjai ellen birságkiszabását tartalmazóhatározatot;

7. az elmebetegséget megállapitó határozatot (1876 : XIV. t.-cz. 73. §.);

8. az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. t.-cz. 60. és 61. §§-ain alapuló határozatot;

9. az ügyvéd elleni panaszt (1874. évi XXXIV. t.-cz. 60. §.) eldöntő határozatot;

10. a kir. közjegyzőkről szóló 1874. évi XXXV. t.-cz. 11., 43., 56., 144., 206. és 207. §§-ai, valamint 1886 : VII. t.-cz. 15. §-án alapuló határozatot;

11. a csődeljárásban, a hitbizományi, kisajátitási, bányabirósági és birtokrendezési eljárásban (urbéri rendezés, tagositás, arányositás, majorsági zsellérbirtokok megváltása stb.), valamint a kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése és a gondnokság alá helyezés iránti eljásában mindazokat a határozatokat, amelyeket eddig is háromtagu tanácsban hoztak meg.

Az 1—11. pontban fel nem sorolt határozatokat az ügy előadója mint egyesbiró hozza meg.

2. §. *Az 1. §. által egyesbiróhoz utalt határozat elleni felebbvitel esetében, amenynyiben a fennálló jogszabályok szerint felebbvitelnek helye van, a kir. itélőtábla három, a m. kir. Curia pedig öttagu tanácsban határoz.*

Azon az alapon, hogy a kir. törvényszék háromtagu tanácsban hozott meg oly határozatot, amelyet ez a törvény egyesbiróhoz utalt: nincs helye felebbvitelnek.

Hivatalból figyelembe veendő semmiségi ok, ha a határozatban a törvényben előirtnál több biró vett részt. (Smsz. telj. ül. megáll. Dt. VII. 529.)

Nem semmiségi ok, hogy a per a felsőbiróságnál nem a megfelelő (polgári vagy váltó) szaktanácsban intéztetett el. (Dt. XXIII. 75.)

Az előadói vélemény az által, hogy ahhoz a birák többsége hozzájárul, az elnök kijelentése nélkül még határozattá nem emelkedvén: nincs eltiltva, hogy a birák meghallgatása után az elnök saját véleményét nyilvánitván, az előbb szavazott birák ahhoz csatlakozzanak, s a határozat az ekkép alakult vélemény szerint mondassék ki. (Dt. XXIII. 25.)

3. §. *Azok a jogszabályok, amelyek a kir. törvényszékek hatáskörébe utalt ügyek vagy birói cselekmények ellátását vagy előkészitését egyesbiróra bizzák, érintetlenül maradnak.*

4. §. *A kir. törvényszék, a jelen törvény hatálybalépésének napjától kezdve, e törvény alkalmazásával hozza meg az 1. §-ban említett minden határozatát.*

A felsőbiróságok a jelen törvényt csak a hatálybalépte után keletkezett határozatok elleni felebbvitel esetében alkalmazzák.

5. §. *Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy e törvényt Fiume városára és kerületére nézve az ottani viszonyoknak megfelelő módositásokkal életbeléptesse.*

6. §. *E törvény végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.*

30031. szám.
1898. máj. 13.

Igazs. min. rendelet

az 1881 : LIX. t.-cz. 3. §-ának módositásáról szóló 1898 : X. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

Az 1881 : LIX. t.-cz. 3. §-ának módositásáról szóló 1898 : X. t.-cz. 1898 május hó 20. napján hatályba lépvén, a törvény 6. §-a alapján a következőket rendelem :

1. §. A kir. törvényszéknek mint elsőfoku biróságnak az 1898 : X. t.-cz. által egyes biróhoz utalt határozatait az illető ügy előadója hozza meg anélkül, hogy erre a kir. törvényszék elnökétől külön megbizást kellene kapnia.

2. §. Az ügy elintézéséről fogalmazványt kell késziteni és azt, ha az elintézés jegyzőkönyvre vagy oly beadványra keletkezett, amelynek a biróságnál kell maradnia, lehetőleg magára a jegyzőkönyvre, illetőleg a beadványra kell irni. Egyéb esetekben az elintézés fogalmazványát külön iratba foglalva kell a biróságnál megtartani.

Egyebekben az elintézés fogalmazványára nézve az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. I. M. E. sz. igazságügyministeri rendelettel kibocsátott birói ügyviteli szabályok 164—166. §§-ait kell megfelelően alkalmazni.

3. §. Az egyesbiróilag elintézett ügydarabokat az előadó ezzel a szóval: »kiadandó« és aláirásával látja el s a sürgős kiadást igénylő ügydarabokat azonnal, a többieket pedig naponként adja át a kiadónak, az utóbbi által aláirandó és kizáróan az egyesbiróilag elintézett ügydarabok bevezetésére rendelt jegyzék mellett.

4. §. Az 1898 : X. t.-cz. által egyesbiróhoz utalt elintézések kiadmányait az előadó s ennek akadályoztatása esetén az elnök által e czélra kijelölt biró irja alá. Az aláirás mellett minden kiadmányt, kivéve a hivatalos jelentéseket és levelezéseket, el kell látni a kir. törvényszék pecsétjével is.

5. §. Az 1898 : X. t.-cz. életbeléptének napjától kezdve az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. I. M. E. sz. igazságügyministeri rendelettel kibocsátott birói ügyviteli szabályok 168. és 169. §§-ai hatályukat vesztik, 205. és 206. §§-ainak első bekezdését pedig csak a tanácsülésben elintézendő ügydarabokra kell alkalmazni.[1])

4. §. *(1881 : LIX. t.-cz.) Az igazságszolgáltatás egyöntetüségének megóvása végett, a vitás elvi kérdések a m. kir. Curia polgári tanácsainak teljes ülésében döntetnek el.*

Ha ilyen vitás elvi kérdés valamely ügynek elintézése alkalmával merül fel: ugy a tanács többségének, mint a tanács elnökének jogában áll, a vitás elvi kérdést az ügy elintézése előtt a teljes ülés eldöntése elé terjeszteni.

Ezenfelül a m. kir. Curia elnöke, ha ellentétes elvi alapokon nyugvó határozatokról nyer tudomást, a vitás elvi kérdés eldöntése végett, a teljes ülést késedelem nélkül egybehivja.

A teljes ülés elvi megállapodásai az ügyek eldöntésénél irányadók.

Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a teljes tanács alakitásának, a teljes ülési tárgyak előadásának, a tanácskozás és szavazás rendjének, a határozat hitelesitésének, a döntvénykönyv vezetésének és a döntvények közzétételének módozatait, a m. kir. Curia meghallgatása után, rendeleti uton állapithassa meg.[2])

Az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a.

13. §. *A kir. itélőtábla azokban az ügyekben, melyekben a törvény szerint mint utolsó foku biróság jár el, a felmerült vitás*

---

[1]) 1898. évi junius 15-én 35723. sz. a. kételyek eloszlatása végett kijelentette az ig. min., hogy a közölt rend. 5. §-a az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. I. M. E. sz. igazságügyministeri rendelettel megállapitott birói ügyviteli szabályoknak 168. és 169. §§-ait az 1898:X. t.-cz. rendelkezései folyományaként, tehát csak a kir. törvényszék, mint elsőfoku biróság hatáskörébe utalt polgári peres és perenkivüli ügyek tekintetében helyezte hatályon kivül.

[2]) Lásd a közvetlenül következő 1881. évi 2214. számu rendeletet.

elvi jelentőségü jogkérdéseket teljes ülésben dönti el.

A teljes ülés elvi megállapodását az illető kir. tábla tanácsai mindaddig követni tartoznak, mig az *ujabb teljes ülési megállapodás meg nem változtatja.*

Mindenik kir. itélőtábla köteles elvi megállapodásait a többi kir. itélőtáblával közölni s azt ugy a kir. igazságügyministerhez, mint a kir. Curia elnökéhez felterjeszteni.

Ha akár a kir. igazságügyminister, akár a kir. Curia elnöke arról győződnek meg, hogy az egyes kir. itélőtáblák ellentétes elvi jelentőségü megállapodásra jutottak: haladék nélkül intézkednek, hogy a jogegység megóvása végett, a felmerült kérdés a kir. Curia megfelelő teljes tanácsülése elé terjesztessék.

A kir. Curia teljes ülési megállapodását a kir. itélőtáblák mindaddig követni tartoznak, mig azt a kir. Curia ujabb teljes ülési megállapodással meg nem változtatja.

Bármelyik kir. itélőtábla teljes ülése, a szavazatoknak legalább kétharmadrészével hozott határozata alapján, a kir. Curia teljes ülési megállapodásának megváltoztatása czéljából indokolt felterjesztést tehet, mely esetben a kérdés a kir. Curia megfelelő teljes ülése által ujból eldöntendő.

Egyebekben a kir. tábla és kir. Curia teljes üléseinek egybehivására, alakitására, az eljásásra, a határozathozatalra és a teljes ülések megállapodásainak megváltoztatására vonatkozó részletes intézkedéseket az igazságügyminister rendelettel állapitja meg. [1])

2214. szám.
1881. nov. 1.

Igazs. min. rendelet

a döntvénykönyv vezetésének módozatairól.

Az 1881 : LIX. t.-cz. 4. §-ában nyert felhatalmazás erejénél fogva rendelem :

1. A polgári ügyekben felmerülő vitás elvi kérdéseknek eldöntésére hivatott teljes tanács a m. kir. Curia polgári tanácsainak (a büntető tanácsoknak kivételével minden szaktanácsnak) összes biráiból és elnökeiből és a m. kir. Curia elnöke által kirendelt tanácsjegyzőből áll, amelyben az országbiró, mint a m. kir. Curia elnöke, vagy a m. kir. Curiának másodelnöke, avagy alelnöke, ezeknek akadályoztatása esetében pedig rangidősb tanácselnöke elnököl.

2. A teljes tanácsban döntvény csak az esetben hozható, ha abban a polgári tanácsok összes tagjai (beleértve azoknak elnökeit is) felénél több tag van jelen.

3. A teljes tanács zárt ülésben tanácskozik, amelyben a jelenlevők többsége határoz ; a szavazatok számának egyenlősége esetében pedig azon vélemény emelkedik elvi megállapodásra, amelyhez az elnök szavazatával járul.

Ez utóbbi esetben az elnök egyébiránt nem köteles saját döntő szavazatát a vitás elvi kérdés felett tartott első teljes tanácsülésben érvényesiteni, de a vitás elvi kérdést 4 nap alatt összehivandó ujabb teljes tanácsülés elé utasithatja, amelyen az okvetlenül eldöntendő.

Ha azonban egy előbbi teljes tanácsülésben már létrejött elvi megállapodásnak megváltoztatása vagy módositása képezi a tanácskozás tárgyát : ujabbi elvi megállapodás csakis a jelenlevők kétharmadrészének hozzájárulásával jöhet létre.

4. Ha valamely ügynek előadásakor, vagy az ügy feletti tanácskozáskor, vitás elvi kérdés merül fel, valamint ha az előadó vagy a tanács más tagja az előadottal hasonló ügyekben hozott ellentétes elvi alapokon nyugvó curiai határozatokról bir tudomással, ugy az előadónak, mint a tanács bármelyik tagjának, jogában áll azt inditványozni, hogy a vitás elvi kérdés teljes tanács elé vitessék, és ha a tanács többsége ezt elhatározza, vagy ha a vitás elvi kérdésnek a teljes tanács elé vitelét a tanácselnök szükségesnek tartja : a tanácselnök

a) az ügy elintézését felfüggeszti ;

b) a vitás elvi kérdést a tanácsülésben szövegezteti, és

c) azt az ülési jegyzőkönyvbe bevezettetvén, intézkedik, hogy a jegyzőkönyv hit. kivonata a m. kir. Curia elnökének megküldessék.

5. Oly esetekben, amelyekben a m. kir. Curia elnöke ellentétes elvi alapokon nyugvó curiai határozatokról nyer tudomást (1881. évi LIX. t.-cz. 4. §.) :

ha az ellentétes határozatokra okul szolgált ügyekre vonatkozó iratok az alsóbb biróságokhoz még el nem küldettek, azoknak visszatartására és arra nézve intézkedik, hogy a vitás elvi kérdések azon tanácsokban, amelyekben az ellentétes határozatok hozattak, az ügyiratok felhasználásával késedelem nélkül külön-külön szövegeztessenek, és a tanácsülési jegyzőkönyveknek hiteles kivonatai neki megküldessenek ;

[1]) Lásd az 1891. évi 4214. számu I. M. rendeletet a 8. lapon.

ha pedig a kérdéses ügyekre vonatkozó iratok az alsóbb biróságokhoz már elküldettek: az ellentétes határozatokra az összes polgári tanácsoknak elnökeit figyelmezteti és arra nézve intézkedik, hogy az illető ügyiratok az alsóbb biróságok által a m. kir. Curiához megküldessenek. Az iratok vétele után, a vitás elvi kérdéseknek külön-külön szövegeztetése és a jegyzőkönyvi kivonatoknak megküldése eszközlendő.

Ha az iratok megérkezte előtt a tanácsok egyikében azon ügyekhez, a melyekben az ellentétes határozatok hozattak, hasonló ügy adatnék elő: a tanácselnök a 4. pont *a)—c)* bekezdései értelmében intézkedik.

6. A vitás elvi kérdéseket tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatának vétele után, a m. kir. Curia elnöke, a vitás elvi kérdések szövegének megküldése mellett, a teljes tanács tagjait legkésőbb 8-ad napra meghivja.

7. A vitás elvi kérdés mindig a teljes ügyállás előadása — és az 5. pont esetében az ellentétes határozatoknak, valamint azok indokainak felolvastatása — után terjesztendő elő.

Az előadói tisztet azon birák teljesitik, akik a vitás elvi kérdésekre alapul szolgált ügyeknek előadói.

8. Előadás után első sorban az előadó terjeszti elő indokolt véleményét, azután pedig az esetleges ellenindítvány és a tanácskozás következik.

A teljes tanácsülésben egyébként a birói ügyviteli szabályok határozatai alkalmazandók.

9. A tanácskozás befejeztével a szavazás következik, amit előbb a birák rangidősb, azután pedig az elnökök rangifjabb sorrendben végeznek.

10. A szavazás végeztével az elnök a teljes tanácsülésben létrejött elvi megállapodást röviden indokolva kihirdeti és a döntvények szövegezésére esetről-esetre a teljes tanács azon tagjából, akinek véleménye a többség által elfogadtatott és más két tagjából, valamint a jegyzőkönyvvezetőből álló bizottságot nevez, amely feladatát késedelem nélkül teljesiti.

11. A döntvények kimeritőleg indokolandó. Az indokolásnak szövegezése szintén a bizottságnak (10. p.) feladata.

12. A teljes tanácsülésekről jegyzőkönyv készitendő, amelybe a döntvény és annak indokolása teljes szövegben beirandó, és emelyet az elnökön s jegyzőkönyvvezetőn kivül a szövegező bizottság mindenik tagja aláír.

A jegyzőkönyv vezetésére nézve egyenkint a birói ügyviteli szabályok határozatai alkalmazandók.

13. A szövegező bizottság munkálatát befejezvén, a m. kir. Curia elnökének rövid uton jelentést tesz, aki a döntvény és indokolása szövegének hitelesitésére a teljes tanácsot 4 nap alatt ülésre meghivja.

14. A hitelesitési teljes tanácsülésben mindig az elnököl, aki azon teljes tanácsülésben elnökölt, amelyen a döntvény hozatott, akadályoztatása esetében pedig a m. kir. Curiának csak olyan tagja által helyettesithető, aki a döntvényt hozott teljes tanácsban jelen volt.

15. A döntvények, amelyek által már előbb hozott curiai határozatok nem érintethetnek, az indokokkal együtt az e czélra 1882. évi január 1-vel megnyitott »döntvénykönyv«-be a hitelesités után késedelem nélkül teljes szövegben beirandók és a hivatalos lapnak azonnali közzététel végett megküldendők.

16. A »döntvénykönyv« zsinórral átfüzendő, lapjai megszámozandók, a zsinórok végei a hivatalos pecsétnyomó alkalmazásával a könyv kemény boritékának bellapjához erősitendők, és könyvlapjainak száma a belső boritéklapra irandó hitelesitési záradékban megemlitendő.

17. A »döntvénykönyv«-be f. szám alatt első sorban a vitás elvi kérdések, ezek után pedig az azokra hozott döntvények, azon teljes tanácsülések idejének kitételével, amelyekben hozattak és hitelesittettek, ugy irandók be, hogy a netaláni iráshibák következtében szükséges kiigazitások az egyes lapok szélén beirathassanak.

A vitás elvi kérdéseknek beirt szövege aláhuzandó.

Minden egyes döntvény az indokok alatt — a teljes tanácsülési jegyzőkönyvvel lett összeegyeztetés után — az illető teljes tanácsülés elnöke, esetleg elnökei (ha a hitelesitési teljes tanácsülésben más elnökölt 14. p.) és a tanácsjegyző által aláirandó.

18. A »döntvénykönyv«-ben nem szabad vakarást vagy oly törlést tenni, hogy a beirt szó vagy szavak olvashatatlanokká tétessenek. A beirt szó vagy szavak szükség esetén ugy huzandók át, hogy azok olvashatók maradjanak.

Az elvi kérdésnek és a döntvénynek, valamint az indokoknak szövegében netalán előforduló hibákat helyesbitő szavak nem a sorok fölé, hanem jel alatt kivetve a döntvénykönyv illető lapjának szélére irandók, és az elvi kérdés, valamint a döntvény szövegében tett helyesbitések vagy törlések, az indokok után, a néválairások előtt, szóról-szóra felsorolandók.

19. Ha a döntvénykönyv első füzete megtelt, az lezárandó és a füzet számának kitételével uj »döntvénykönyv« nyitandó.

A döntvénykönyveknek füzetei elzárt helyen őrzendők.

20. A »döntvénykönyv«-höz betürendes tárgymutató készitendő, amelyben a tárgykivonat mellé a döntvénykönyv illető füzetének és lapjának száma beirandó.

21. A döntvények és azok indokai esetrőlesetre a m. kir. igazságügyministeriumnak 5 példányban a kisérő irat nélkül megküldendők, a m. kir. Curia mindenik tanácsa számára pedig a szükséges számu példányokban, továbbá a m. kir. Curia mindenik elnöke és birája számára egy-egy példányban kiadandók.

22. A m. kir. Curia elnöke intézkedik arra nézve, hogy azon ügy, amely a felmerült vitás elvi kérdésnek alapját képezte, az illető teljes tanácsülésben hozott döntvénynek hitelesitése után, a legközelebbi tanácsülésben eldöntessék, és hogy az 5. pont esetében a már hozott határozatok és iratok kiadassanak, illetve az alsó biróságoktól bekivánt iratok visszaküldessenek.

4214. I. M. E. szám.
1891. aug. 12.

Igazs. min. rendelet
a kir. itélőtáblák és a kir. Curia teljes ülései szabályozása tárgyában.

A kir. itélőtáblák és a kir. Curia teljes üléseinek szabályozása tárgyában, az 1890. évi XXV. t.-cz. 13. §-ában nyert felhatalmazás erejénél fogva rendelem :

1. §. Azokban az ügyekben, melyekben a kir. itélőtábla a törvény szerint mint utolsó foku biróság jár el, az itélőtáblák mindenik tanácsa ügyel arra, hogy vitás elvi jelentőségü jogkérdések fölötti megállapodásai nyilvántartassanak. E czélból minden itélőtáblai tanács akkor, midőn valamely az ügy előadása, illetőleg a tanácskozás alkalmával vitathatónak s különösen a megóvandó jogegység szempontjából is fontosabbnak talált jogkérdésben határozott, egyuttal elrendelheti, hogy ama határozata a következő szakasznak megfelelő szövegben sokszorosittassék, egy-egy példányban a kir. itélőtábla elnökségével, tanácsaival s itélőbiráival közöltessék és a határozattárba felvétessék. Mindezt a tanács hozzájárulása nélkül a tanács elnöke is, a kir. itélőtábla elnökével egyetértőleg elrendelheti.

2. §. A határozattárba felveendő határozat akkép szövegeztessék, hogy az ügyszám és a felek neveinek kitétele, valamint a jogkérdés a vitás pontok rövid megismertetése után a jogkérdés eldöntése és az indokok kitüntetve legyenek. A szöveg egyik legközelebbi tanácsülésben legfoljebb 8 nap alatt hitelesitendő.

3. §. A nyilvántartandó határozatok egy-egy példánya, az anyagi s alaki jog külön nemei és fajai szerint osztályozva, külön tartályba teendő. Ilyen határozattár, amely mellett tárgymutató is — a vonatkozó törvények, illetőleg rendeletek szakaszainak is lehető kitüntetésével — lesz vezetendő, minden tanácsteremben rendeztessék be és a tanácselnök ügyeljen fel arra, hogy abban ugy a saját tanácsának, mint a többi tanácsoknak elvi jelentőségü jogkérdésekben hozott határozatai mindenkor feltalálhatók legyenek.

4. §. A jogegység megóvása s a jogszolgáltatás egyöntetüségének biztositása czéljából a kir. itélőtábláknál teljes ülés tartandó :

1. ha az itélőtábla valamelyik tanácsa abban állapodik meg, hogy egy előadott ügyben felmerült jogkérdés a határozattárba felvett — ugyanazon jogkérdést tárgyazó — határozattól eltérően döntendő el ;

2. ha két tanács valamely a határozattárba még fel nem vett jogkérdést ellentétesen döntött el s ebbeli határozatát mindegyikük a határozattárba felvétetni rendelte ;

3. ha egy előadott ügyben oly jogkérdés döntendő el, melynek valamelyik tanácsban már előbb lett eldöntése a határozattárból ki nem tünik ugyan, de amelyre nézve az itélőtábla tanácsai a kir. itélőtábla elnöke által eleve figyelmeztetve lettek, hogy abban egymással vagy egy más itélőtáblával ellentétes gyakorlatot követnek.

Az 1. pont esetében az illető tanácselnök az ügy elintézését felfüggeszti, s a tanács megállapodását az ügyiratok előterjesztése mellett bejelenti az itélőtábla elnökének, aki is erre a jogkérdésnek teljes ülésben leendő eldönthetése s ugyanott az ellentétes nézetek képviselhetése czéljából két előadót rendel ki és — amennyiben ezt szükségesnek véli — haladék nélkül intézkedik, hogy a megváltoztatni kivánt elvi megállapodás alapjául szolgáló ügy iratai hivatalból beszereztessenek.

A 2. pont esetében a hozott ellentétes határozatok épségben maradnak ugyan, de a kir. itélőtábla elnöke a jogegységnek jövőre biztositása czéljából megtartandó teljes ülésre szintén két előadót rendel ki és — amennyiben szükségesnek véli — intézkedik azon ügyek iratainak hivatalból való beszerzése iránt, amelyekben az ellentétes határozatok hozattak.

A 3. pont feltételezi, hogy az abban emlitett ellentétes gyakorlatról a kir. itélőtábla elnöke nem a határozattárból, hanem más bármely uton nyert tudomást és arról elnöki kötelességéből folyólag az itélőtábla tanácsait figyelmeztette azzal a felhivással, hogy az első felmerülendő ügy alkalmából a jogkérdésnek teljes ülésben leendő eldöntését kezdeményezzék. Ha tehát egy olyan jogkérdést tartalmazó ügy kerül előadásra, az illető tanács elnöke annak elintézését felfüggeszti és az ügyiratokat előterjeszti az itélőtábla elnökének, ez pedig a teljes ülésre egy vagy két előadót rendel ki és — amennyiben szükségesnek véli — hivatalból beszerzi azon, a kir. itélőtábla által előbb elintézett ügyiratokat is, melyek az ellentétes gyakorlatot feltüntetik. De iratoknak más itélőtáblától vagy más itélőtábla kerületéhez tartozó biróságoktól való beszerzését ilyenkor mindig mellőzni kell.

Mindezen esetekben az itélőtábla elnöke a teljes ülést késedelem nélkül kitüzi és arra az itélőbirákat, az eldöntendő jogkérdés előzetes szövegének közlése mellett meghivja ; gondoskodván arról is, hogy a vonatkozó iratokat az itélőbirák a teljes ülést megelőző három

napon át a kijelölendő hivatalos helyiségben megtekinthessék.

5. §. A kir. itélőtáblák polgári és büntető teljes üléseket tartanak, aszerint, amint az eldöntendő jogkérdések a polgári vagy a büntető szakosztály körébe utalt ügyekben merültek fel; de azok mindig az összes itélőbirákból alakitandók meg ugy, hogy a polgári teljes ülésben a büntető szakosztálynak is és viszont a büntető teljes ülésben a polgári szakosztálynak is minden itélőbirája részt vehessen.

Vegyes (polgári és büntető) teljes ülés tartatik akkor, midőn a felmerült vitás elvi jelentőségü kérdés nem csupán polgári vagy csupán büntető, hanem polgári és egyszersmind büntetőjogi kérdést is képez.

6. §. A teljes ülés nem nyilvános.

Abban az itélőtábla elnöke, illetve alelnöke s ezek akadályoztatása esetén rangsor szerint egyik tanácselnöke elnököl. Jegyzőt ahhoz a segédszemélyzetből az elnök rendel ki.

Döntvény hozatalára a teljes ülés csak akkor képes, ha abban az itélőbiráknak legalább kétharmadrésze jelen van.

A vitás jogkérdés a teljes ülésben, miután az ügyállást az előadók saját indokolt véleményökkel együtt s a rendelkezésre álló iratok és adatok felhasználásával előadták, tanácskozás alá vétetik s ennek befejezte után szavazattöbbséggel döntetik el (11. §.); a jogkérdés szövegének végleges megállapitása is a teljes ülés tanácskozása és határozata körébe tartozik. A szavazást mindig a birák kezdik meg rangidősb sorrendben s utánok a tanácselnökök szavaznak rangifjabb sorrendben. A szavazatok egyenlősége esetében a teljes ülés elnökének szavazata dönt. Egyébként a tanácskozásra és szavazásra az ügyviteli szabályok megfelelően alkalmazandók.

A többség megállapodását, mint teljes ülési döntvényt az elnök, a többség által elfogadott indokokkal együtt, kimondja és annak szövegezésére egy három tagból s a teljes ülés jegyzőjéből álló bizottságot küld ki, amelynek egyik tagja mindenesetre az legyen, akinek inditványát fogadta el a többség.

A teljes ülés azonban a 4. §. 1. és 2. pontjai esetében mellőzheti, illetőleg abbanhagyhatja a jogkérdés fölötti tanácskozást, szavazást és döntvényhozatalt akkor, ha valamelyik tanács bejelenti, hogy az általa hozott határozathoz jövőre ragaszkodni nem kiván, s ha ama határozatot a teljes ülés egy tagja sem kivánja jövőre fentartani. Ilyenkor a teljes ülés egyszerü, a jegyzőkönyvbe felveendő határozattal csak azt rendeli el, hogy az elejtett határozat a határozattárból töröltessék ki és ez a törölt határozatra jegyeztessék fel. Ezen határozat nem tekintetik döntvénynek és nem esik a döntvények iránti rendelkezések alá.

7. §. A döntvény szövegezésére kiküldött bizottság az általa szövegezett s kimeritően indokolt döntvény tervét, a bizottsági tagok által aláirva, késedelem nélkül bemutatja a teljes ülés elnökének, aki annak hitelesitésére teljes ülést tüz ki és erre az itélőbirákat a döntvényterv közlése mellett meghivja.

A hitelesitő teljes ülésben mindig az elnököljön, aki azon teljes ülésben elnökölt, amelyben a döntvény hozatott és őt csak elkerülhetetlen szükség esetén helyettesithesse egy olyan tag, ki a döntvény határozatánál jelen volt.

Hitelesités után a döntvény, melynek a jogkérdést, az erre hozott határozatot s az indokolást kell tartalmaznia s amelybe a döntésre alkalmat szolgáltatott ügy vagy ügyek számát, nemkülönben a döntvény hozatalának s hitelesitésének helyét és idejét is fel kell venni, — a teljes ülés jegyzőkönyvébe és a kir. itélőtábla döntvénykönyvébe egész terjedelmében beirandó s ugyanott a teljes ülés elnöke és jegyzője által aláirandó.

8. §. Minden kir. itélőtábla a polgári teljes ülési döntvények számára külön polgári és külön büntető döntvénykönyvet tart. A vegyes teljes ülésben (5. §.) hozott döntvényeket mind a két döntvénykönyvbe fel kell venni. A döntvénykönyvek mellett is, ugy mint a 3. §. szerint a határozattár mellett, tárgymutató vezetendő.

A döntvénykönyv zsinórral átfüzendő, lapjai megszámozandók, a zsinórok végei a hivatalos pecsétnyomó alkalmazásával a könyv kemény boritékának bellapjára erősitendők és lapjainak száma a belső boritéklapra irandó hitelesitési záradékban megemlitendő.

9. §. A kir. itélőtábla elnöke, ha a 4. §. értelmében más biróságtól beszerzett iratokat a döntvény hitelesitésére szükségesnek nem találja, a döntvény meghozatala után azonnal, különben pedig a hitelesités után nyomban intézkedik, hogy ama iratok az illető bírósághoz visszaküldessenek.

Gondoskodik egyuttal az itélőtábla elnöke arról is, hogy az illető tanács a teljes ülési döntvény hitelesitése után azt az ügyet, melynek elintézését a 4. §. értelmében felfüggesztettel, legközelebbi ülésében intézze el. Ez iránt intézkedik az itélőtábla elnöke akkor is, midőn a teljes ülés egy tanácsnak elvi megállapodását döntvény hozatala nélkül a határozattárból, egyszerü határozattal, töröltetni rendelte. (6. §. utolsó bekezdése.)

10. §. A kir. itélőtáblák teljes ülési döntvényeiket esetről-esetre az igazságügyministerhez és a kir. curia elnökéhez öt-öt példányban felterjeszteni s egy-egy példányban a többi kir. itélőtáblák elnökeivel, továbbá saját kebelökben az elnökséggel, az egyes tanácsokkal s minden itélőbiróval, végre saját kerületökben a kir. főügyészszel, a kir. törvényszékek elnökeivel, a kir. ügyészekkel és a kir. járásbiróságok vezetőivel közölni tartoznak.

Az itélőtáblai tanácsokkal közölt döntvénypéldány minden tanács határozattárában lesz

elhelyezendő, és itt ama határozatra, amelyre a teljes ülési döntvény vonatkozik, fel kell jegyezni a döntvény keltét, számát s tartalmából annyit, hogy a tanács határozatát a döntvény megerősitette vagy megváltoztatta. A kir. főügyész, a törvényszékek elnökei, a járásbiróságok vezetői és a kir. ügyészek gondoskodnak arról, hogy a velök közölt döntvény saját biróságuk, illetőleg hivataluk körében megismertessék és nyilvántartassék.

11. §. A teljes ülési döntvények az egyes ügyekben előbb hozott határozatoknak joghatályát nem érinthetik, de jövőre azokat az illető kir. itélőtábla tanácsai követni tartoznak mindaddig, mig ugyanazon itélőtáblának egy ujabb vagy a kir. Curiának teljes ülési döntvényével meg nem változtatnak.

Ha azonban az illető itélőtábla valamelyik tanácsa egy előadott ügy fölötti tanácskozáskor egyértelmüleg abban állapodik meg, hogy az előadott ügyben felmerült jogkérdés egy korábbi teljes ülési döntvénytől eltérően döntendő el; ez esetben az illető tanácselnök az ügy elintézését felfüggeszti s a tanács megállapodását az ügyiratok előterjesztése mellett az itélőtábla elnökének bejelenti, ez pedig a jogkérdésnek eldöntése végett egy vagy két előadó kirendelése s a jogkérdés szövegének megállapitása mellett teljes ülést tüz ki, amelyre nézve mindenben a fentebbi megfelelő szabályok követendők — a következő eltérésekkel:

1. Olyan ujabb elvi megállapodás, amely által a korábbi döntvény változást vagy módositást szenvedne, csak a teljes ülésen jelenlévő itélőbiráknak legalább kétharmad része hozzájárultával jöhet létre;

2. ily kétharmad többség hiányában az elnök egyszerü, a jegyzőkönyvbe felveendő, de ujabb döntvénynek nem tekintendő határozatkép, csak azt mondja ki, hogy a teljes ülés előbbi döntvényét fentartja;

3. ennek következtében nincs egyébre szükség, mint csak az elnöknek az iránt teendő intézkedésére, hogy a teljes ülés eme határozata az előbbi döntvényre feljegyeztessék és az illető tanács az általa felfüggesztett ügyet a legközelebbi tanácsülésben intézze el.

12. §. Mindenik kir. itélőtábla elnöke a vele egy másik itélőtábla részéről a 10. §. értelmében közölt teljes ülési döntvényt sokszorosittassa és egy-egy példányban közölje a kebelbeli tanácsok és itélőbirák mindegyikével. A tanácsokkal közölt döntvénypéldány azok határozattárában helyezendő el. Ezen más itélőtáblai döntvényekkel szemben a jogegység szükség esetében szintén teljes ülések utján lesz megóvandó a következők szerint.

Ügyeljen a kir. itélőtábla elnöke arra, hogy egy itélőtábla döntvénye, mihelyt ez vele közöltetett, a vezetése alatti itélőtábla határozattárában foglalt határozatokkal összehasonlittassék. E végre ő az itélőbirák vagy a segédszemélyzet köréből egyet vagy kettőt állandóan avagy esetről-esetre megbizhat azzal, hogy neki 8 nap alatt jelentést tegyenek arról: vajjon a más itélőtábla részéről közölt döntvény nincs-e a kebelbeli határozattárba felvett határozatok valamelyikével ellentétben s ha igen, melyikkel és tüzetesen mire nézve van ellentétben? Ha az uton az itélőtábla elnöke az ellentétről meggyőződött: erre a kebelbeli tanácsokat azzal a felhivással figyelmezteti, mely fent a 4. §-ban, ennek 3. pontja esetére van megszabva, és ha azután egy olyan jogkérdést tartalmazó ügy kerül valamelyik tanácsban előadásra: az illető tanácselnök, s ennek jelentése folytán az itélőtábla elnöke, valamint a jogkérdés eldöntésére hivatott teljes ülés is a 4. §-nak 3. pontja esetére fentebb szabályozott eljárást fogja követni.

Ha pedig a kir. itélőtábla határozattárába felvett határozatoknak egyikével sincs még eldöntve az a jogkérdés, mely a más itélőtábla közölt döntvényének tárgyát képezi: ez utóbbi döntvényt, mely különben is a kebelbeli tanácsok határozattárában van elhelyezve, ugy kell tekinteni, mintha az egy kebelbeli tanácsnak volna elvi jelentőségü megállapodása: és ehhez képest, ha utóbb valamelyik tanács egy előadott ügy alkalmából abban állapodik meg, hogy a felmerült jogkérdés a másik itélőtábla döntvényétől eltérően döntendő el: ez esetben az illető tanácselnök és ennek jelentésére az itélőtábla elnöke, valamint a jogkérdés eldöntésére hivatott teljes ülés is — azzal az eltéréssel, hogy iratok beszerzésének helye nincs — mindenben ugy jár el, mint fentebb a 3. §-ban, ennek 1. pontja esetére rendelve van.

13. §. A kir. Curia elnöke gondoskodik arról, hogy a kir. itélőtábláktól hozzá felterjesztett teljes ülési döntvények más tárgyaktól elkülönitetten kezeltessenek s a legalkalmasabb módon nyilvántartassanak és egymással esetről-esetre egybehasonlittassanak. Evégre jogában áll a Curia itélőbirái vagy segédszemélyzete köréből egyet vagy kettőt megbizni, ugy, hogy mint ezt a 12. §. szerint az itélőtáblák elnökei saját hatáskörükben tehetik.

14. §. Ha a kir. Curia elnöke meggyőződik arról, hogy a felterjesztett itélőtáblai döntvény a nyilvántartott itélőtáblai döntvények valamelyikével ellentétes, vagy ha erre az igazságügyminister által figyelmeztetve lett: intézkedik azon ügyek iratainak hivatalból beszerzése iránt, amelyekben az illető itélőtáblák ellentétes elvi jelentőségü megállapodásai keletkeztek. Egyuttal a teljes ülésre egy vagy két előadót rendel ki, az ügyiratok beérkezése után pedig, a jogkérdés szövegének előzetes megállapitása mellett, annak eldöntésére teljes ülést tüz ki, gondoskodván az iratoknak előzetes megtekinthetése végett leendő kitételéről is — a 4. §. utolsó bekezdése értelmében.

15. §. Ezen curiai teljes ülés vagy polgári vagy büntető, aszerint, amint az eldöntendő jogkérdés a polgári vagy a büntető szakosztály körébe utalt valamely ügyben merült fel. A polgári teljes ülés a polgári szakosztályba, a büntető teljes ülést pedig a büntető szakosztályba beosztott összes curiai itélő birák képezik. Tart azonban a kir. Curia kivételesen vegyes teljes ülést is, összes (polgári és büntető) itélőbiráiból alakitva, abban az esetben, amely kir. itélőtáblákra nézve az 5. §-ban van feltételezve.

Egyébiránt ezen curiai teljes ülésekre is, ami az egybehivást, a határozatképességet, az előadást, a tanácskozást és a határozathozatalt, valamint a döntvények szövegezését, hitelesitését és a döntvénykönyvbe való bevezetését illeti, az 1881 : LIX. t.-cz. 4. §-a alapján 1881. évi november 4. 2214. I. M. E. sz. alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet megfelelő intézkedései alkalmazandók, magától értetvén, hogy a jogkérdés szövegének végleges megállapitása is a teljes ülés jogkörébe tartozik. A beszerzett iratok visszaküldése iránt a kir. Curia elnöke a 9. §-nak megfelelően intézkedik és ugyanő elrendeli, hogy a Curiánál nyilvántartatott ama táblai döntvényekre, amelyekre a hozott curiai döntvény vonatkozik, feljegyeztessék a curiai döntvény kelte, száma és tartalmából az, hogy az itélőtáblai döntvényt a kir. Curia döntvénye megerősitette vagy megváltoztatta. A hozott curiai döntvény a hivatalos lapba közzéteendő, s az igazságügyministerrel öt példányban, a kir. curiai itélőbiráival pedig és minden itélőtábla elnökével egy-egy példányban közlendő. A kir. itélőtáblák elnökei intézkedjenek, hogy a curiai döntvény sokszorosittassék s a kebelbeli tanácsok és itélőbirák mindegyikével közöltessék. A tanácsokkal közölt döntvénypéldány azok határozattárába helyezendő el. A döntvények az elsőbiróságokkal és a királyi ügyészséggel való közlése iránt az igazságügyminister fog intézkedni.

16. §. A kir. Curia azokról az elvi megállapodásairól, melyek az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a és a jelen rendelet alapján hozott teljes üléseiben jöttek létre, külön — az 1881 : LIX. t.-cz. 4. §-a s az 1881. évi 2214. és 3274. szám alatt kelt igazságügyministeri rendeletek alapján berendezett döntvénykönyvektől elkülönzött — döntvénykönyveket vezet. Ezekre nézve a jelen rendelet 8. §-a hasonszerüen alkalmazandó.

17. §. A kir. Curia teljes ülési döntvényeit, melyek az egyes ügyekben előbb hozott határozatokat nem érinthetik, a kir. itélőtáblák mindaddig követni tartoznak, mig azokat a Curia ujabb teljes ülési döntvényével meg nem változtatja.

18. §. Ha a kir. itélőtáblák valamelyik tanácsa egy előadott ügy alkalmából abban állapodik meg, hogy a kir. Curia egyik döntvényének megváltoztatása szorgalmazandó: ezt — az előadott ügy elintézése után — indokolt előterjesztésben az itélőtábla elnökének bejelenteni, aki is erre az itélőtábla teljes ülését a fentebbi szabályoknak megfelelően egybehivja.

Ha ezen szabályszerüen megalakitott s határozatképes teljes ülés, a jogkérdés előadása és a tanácskozás befejezte után, az előterjesztő tanács inditványát a szavazatoknak legalább kétharmadrészével elfogadja; a kérdéses kir. curiai döntvény megváltoztatása iránt a Curia elnökéhez indokolt felterjesztés teendő.

19. §. Ezen felterjesztés folytán a kir. Curia elnöke a Curia teljes ülését a jogkérdés ujabb eldöntése végett, egy vagy két előadó kirendelése mellett, de iratok beszerzésének mellőzésével egybehivja.

A fentebbi szabályoknak megfelelően egybehivott, megalakitott és határozatképes curiai teljes ülés a jogkérdést előadás után tanácskozás alá veszi és ha korábbi döntvényét fentartandónak mondja ki; az ez iránti indokolt határozatot a kir. Curia elnöke az igazságügyministerrel és a felterjesztő kir. itélőtábla elnökével közli; — ha pedig előbbi döntvényét a szavazatoknak legalább kétharmadrészével megváltoztatja vagy módositja: mindenben az az eljárás követendő, melyet a korábbi döntvény hozatala után kellett követni. Ilyenkor a döntvénykönyvben az előbbi döntvénynél is kitüntetendő, hogy az a kelet és szám szerint megemlitendő ujabb teljes ülési döntvénynyel meg lett változtatva.

20. §. A kir. Curia az itélőtáblák felterjesztése nélkül is veheti bármelyik döntvényét ujabb tanácskozás alá, ha erre akár az igazságügyminister, akár a Curia elnöke által felhivatott, vagy ha ez iránt egy curiai teljes ülésben a curia elnökének előzetesen bejelentett s ezáltal az itélőbirákkal eleve közölt inditvány tétetett s ez inditvány ott elfogadtatott.

Ezen esetekben a Curia elnöke a jogkérdés ujabb megvitatása és eldöntése végett a teljes ülést szabályszerüen egybehivja, ugy, hogy a meghivás és a teljes ülés közt legalább 15 napi időköz maradjon. Ha ezen teljes ülés előbbi döntvényét fentartandónak határozza: erről a kir. Curia elnöke az igazságügyministert értesiti; ha pedig korábbi döntvényét szabályszerüen megváltoztatja vagy módositja, a 19. §. szerinti eljárás lesz követendő.

21. §. A kir. itélőtáblák határozattárába felvett elvi jelentőségü megállapodásoknak időről-időre leendő nyilvános közzététele iránt külön rendelet fog intézkedni.

22. §. Ezen rendelet a kir. itélőtáblának azt a jogát, melynél fogva az 1881. évi november hó 1-én 3274. I. M. E. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet szerint oly polgári és büntető ügyekben is tarthatnak teljes üléseket, amelyekben nem utolsó foku biróságként járnak el, nem érinti.

8585. I. M. E. szám.
1883. márczius 5.

Igazs. min. körrendelet
az 1881. évi 2214. I. M. E. sz. rendelet 5. pontjának értelmezése tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy a felek és azok képviselői az 1881. évi november hó 1. 2214. I. M. E. szám alatt kelt rendeletem 5. pontjának intézkedését és czélzatát félremagyarázva, gyakran járulnak a kir. curiai elnökurhoz oly kérelemmel, hogy, miután a folyamodásaikban jelzett concret esetekben nézetük szerint a kir. Curia ellentétes elvi alapokon nyugvó határozatokat hozott, a vitás kérdést a Curia teljes tanácsának eldöntése alá bocsáttassa.

Ennélfogva, habár az idézett rendelet 5. pontjának szövege és 22. pontjának az 5. pont esetében követendő eljárást szabályozó intézkedése világos, mégis szükségesnek tartom a jogkereső közönséget felvilágositani, hogy idézett rendeletem 5. pontjának rendelkezése által a kir. Curiának egyes concret esetekben már meghozott határozatai teljességgel nem érintethetnek, s hogy azok érdemi felülbirálatának helye nincs, hanem a teljes ülési elvi megállapodásoknak czélja az, hogy a kir. Curiának jövőben előforduló hasonló peres ügyek elintézésénél az egyöntetüség biztosittassék.

6. §. *(1868 : LIV. t.-cz.)* Az ügyviteli szabályok közelebbi meghatározása a törvényhozás további intézkedéséig az igazságügyi ministeriumnak tartatik fenn és annak a felebbviteli biróságok szervezésére, illetőleg egymástól független osztályokra való felosztására nézve teljes intézkedési szabadság engedtetik.[1])

II. FEJEZET.
Birói hatáskör.

7. §. Birói eljárásnak a polgári jogügyekben, a törvénykezési rendtartás szabályai szerint, és amennyiben a törvény kivételt nem tesz, csak az illető felek kérelmére van helye.

8. §. Az eljárás meg nem indittathatik, és ha már folyamatban van, azonnal megállitandó :

a) ha az ügy nem tartozik a polgári biróságok hatósága alá, még ha nem tettek is a felek amiatt az eljárás folyamában kifogást ;

b) ha valamely félnek, ki önképviseletre jogositva nincsen, törvényszerü képviselője mellőztetett.

Annak birálata, hogy a községi közgyám a kezelt árvapénzeknek a megyei pénztárba leendő befizetésére kötelezendő-e ? a birói hatáskörbe tartozik. (Dt. XXII. 59.)

A gazda s cseléd közti vitás jogügyekben közigazgatási hatóság illetékességétől kivételt csak azon kérdések képeznek, melyek törvény alapján szerződési viszonyból támadnak. (Dt. XXV. 12.)

A néptanitók illetményeinek behajtása közigazgatási utra tartozik. (Dt. XVI. 15., 27.)

A végkielégitést igénylő hitfelekezeti tanitó azon esetben, ha közigazgatási uton igényével elutasittatik, vagy a közigazgatási uton hozott kedvező határozatnak ugyanazon uton foganatot nem szerezhet, igényét a rendes biróság előtt is jogositva van per utján érvényesiteni. (Dt. XXIII. 74.)

A felekezeti iskolák tanitójának fizetendő, a közadói természettel biró járadékok behajtása iránti ügyek első vonalban a közigazgatási hatóságok elintézése alá tartoznak. (Dt. XXVI. 317.)

A kereset tárgyát a canonica visitatió alapján követelésbe vett lelkészi járandóság képezvén, az ez iránti intézkedés mindenek előtt a közigazgatási hatóságot illeti. De azon kérdés, vajjon alperesek tartoznak-e felperesnek »egyházi látogatás« szerint fajárandóságát a közbejött erdő-elkülönités folytán kiszolgáltatni, a felek között vitás lévén és felperes ezen vitás jogi kérdés eldöntését, nem pedig az egyszerüen kétségbe nem vont fajárandóságnak behajtását kérvén, a biróság helytelenül utasitja el felperest a biróság előtt érvényesiteni kivánt keresetével azon alapon, mintha a fajárandóság iránti intézkedés mindenek előtt a közigazgatási utra tartoznék. (Dt. XXX. 119.)

A kir. biróságok illetékesek a községi tisztviselők hátralékos fizetésének megitélésére. (Dt. XXXII. 87.)

Az egyházi személyek fizetésének behajtása a közadókkal egyenlően elsősorban közigazgatási uton eszközlendő.(Dt. XXXIV.37.)

(C. 9. számu t. ü. döntvénye.) Azon perek, melyeket több görög-keleti hitközség a görög-katholikus vallásra áttért tagjaiból alakult gör.-kath. hitközségek ellen az urbéri rendezés alkalmával kihasitott papi telek birtoka iránt folyamatba tett, elbirálása nem a rendes biróságok hatáskörébe, hanem közigazgatási utra tartozik.

A gyógyszerészek és segédeik közötti szolgálati viszonyból származó peres kérdések

[1]) A birói ügyviteli szabályokat lásd részint a VIII., részint a jelen R-ben.

az iparhatóságok kizárásával egyedül birói eljárás utjára tartoznak. (Dt. XXXVIII. 122.)

Felfüggesztett közigazgatási tisztviselő fizetését csak a közigazgatási hatóság utalványozhatja, s e fizetés kiszolgáltatása polgári per utján nem kereshető. (Dt. XL. 44.)

A fegyelmi uton elmozditott közigazgatási hivatalnok fizetését polgári per utján csak akkor követelheti, ha a fegyelmi határozat hatályon kivül helyeztetett. (Dt. XLI. 104.)

(C. 30. számu t. ü. döntvénye.) Ha a kath. lelkész részéről párbérszolgáltatás iránt folyamatba tett ügyekben panaszlott fél a kötelezettségi alap jogosultságát támadja meg, illetőleg midőn az a kérdés vált vitássá, ha vajjon a párbérszolgáltatás ingatlan birtokhoz kötött dologi teher vagy pedig személyes viszonyokon alapuló kötelezettség természetével bir-e? az ügy eldöntése a polgári biróságok hatásköréhez tartozik.

Az 1876 : XIII. t.-czikk 119. §-a egybefüggésben véve az előző 58—41. és 53—57. §§-okkal, a le nem szolgált időre igényelt bérhátralékra nem vonatkozik, hanem csak a szolgálati viszonyból azonkivül támadható kártéritési igényekre, következőleg az emlitett bérhátralék iránti keresetek a cselédtörvény 115. és 116. §§-aiban megjelölt hatóságok illetőségéhez tartoznak. (Dt. XXII. 26., LXIX. 85.)

Oly pernek elbirálása, melyet állami tisztviselő a részére már megállapitott s folyósitott, de utóbb kormányrendelet folytán tőle részben visszatartott nyugdija kiadása iránt a kincstár ellen folyamatba tett, a polgári biróság hatáskörébe tartozik. (Dt. XLIX. 148.)

(C. 54. számu t. ü. döntvénye.) A szülők tartósan különválva élése esetében az iránt, hogy a házasságból született kiskoru gyermeket melyik szülő van jogositva magánál tartani, tekintet nélkül arra, hogy történt-e erre nézve a szülők között szerződésszerü megállapodás vagy nem, mindig a gyámhatóság határoz s a gyámhatóság e határozatával meg nem elégedő fél annak kimondását, hogy a kiskoru gyermeket magánál tartani ő van jogositva, a biróság előtt szerződés teljesitése czimen sem követelheti.

A közkórházi költségek behajtása iránti keresetek közigazgatási utra tartoznak akkor is, ha a végrehajtás ingatlanokra vezettetni czéloztatik. (Tb.—Dt. XLIX. 181.)

A gazdasszony által szolgálati bér czimen támasztott igényének elbirálása a közigazgatási hatóság ügykörébe tartozik. (Dt. LIII. 80.)

A vizszabályozási járulék, mint nem magánjogi viszonyból eredő kötelezettség alapján tett fizetés megtéritése polgári biróságnál keresetileg nem érvényesithető. (Tb.—Dt. LIV. 129.)

Annak a megbirálása, hogy valamely jogügylet alapján kivetett és a jogügylet tárgyaira egyetemlegesen bekebelezett illeték az ügylet egyes tárgyaira felosztható-e és ehhez képest a zálogjog korlátozható-e, a pénzügyi hatóságok jogkörébe tartozik. (Dt. LXXIII. 23.)

Az ideiglenes nőtartás iránt a házassági per birája csak a házassági kötelék felbontása, vagy az ágy- és asztaltól való elválás iránti kérdések kapcsán, avagy ezekből kifolyóan van hivatva határozni. (Dt. LXXVIII. 153.)

Jogalapjára nézve nem vitás egyházi követelések behajtása a fennálló joggyakorlat szerint a közigazgatási utra tartozik. (Dt. LXXX. 77.)

9. §. Jogügyek, amelyeknek eldöntése a büntető törvények által tiltott cselekmény bebizonyitásától és beszámitásától függ: mindaddig folyamatba nem tétethetnek, mig azok iránt a büntető biróság jogérvényesen nem határozott.[1])

A büntető biróság itéletében megállapitott tények a polgári biróságot annyiban kötik, hogy a büntető biróság jogerős itéletével szemben a polgári biró már nem teheti kérdésessé, hogy az elitélt cselekményt az elitélt valóban elkövette. (Jd. 1903. évi 532.)

10. §. Ha a polgári per folyama alatt merülnek csak fel valamely büntetésre méltó cselekmény jelenségei, és azon cselekmény elitélése nélkül a polgári kereset tárgya felett határozatot hozni egyáltalában nem lehetne: ez esetben a per, a polgári eljárás felfüggesztése mellett, a bünös cselekmény előzetes kideritése és elitélése végett hivatalból tétetik át az illető bünvádi birósághoz.

Ha ellenben a per ily előzetes bünvádi eljárás nélkül is elintézhető: a per folyamában felmerült bünös cselekmény kérdése a polgári biróságot sem az eljárásban, sem a határozathozatalban nem akadályozza; a hozott határozat jogerőre emelkedése után azonban az összes iratok a büntető birósághoz hivatalból átteendők.

Az, hogy alperes perbeli előadása szerint a sommás fizetési meghagyás vétele után a felperes ellen büntető feljelentést tett, egymagában véve nem lehet akadálya a kereset érdemi elbirálásának (C.—M. X. 372.)

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 44. §-ával.

Azon körülmény, hogy a kereset megindítása előtt már bünvádi eljárás lett valamelyik fél ellen a kereset tárgyával összefüggésben levő tény miatt folyamatba téve, a polgári per felfüggesztésére indokul nem szolgálhat, ha csak a ptr. 10. §-ának esete fenn nem forog. (Dt. IV. 388.)

Az ügyiratoknak előzetes bünvádi eljárás végett a bünfenyitő törvényszékhez leendő áttételére vonatkozó érvek a felek által a párbeszédekben, illetőleg a periratokban levén előadandók, a per folyama alatt nem ez uton, hanem külön beadványban felhozott ilynemü előadások és kérelmek figyelembe nem vehetők, ellenkező eljárás semmis. (Dt. VI. 479.)

Ha a végrehajtás folyamán merülnek fel valamely büntetésre méltó cselekmény jelenségei, vonatkozzék ez bár a megitélt követelés létrejöttére, a végrehajtás felfüggesztését a 10. §. alapján elrendelni nem lehet. (Dt. III. 268.)

A prts. 10. §-ában alappal nem bir s ennélfogva szabálytalan azon birói eljárás, midőn a polg. per a vizsgálóbiró egyszerü megkeresésére felfüggesztetik. (Tb.—M. III.)

11. §. Ha az eljárás meginditásakor vagy annak folyamában az tünnék ki, hogy valamelyik fél önképviseletre jogositva nincsen: akkor az eljárás azonnal félbeszakittatik s erről mind a felek, mind a törvényes képviselő értesittetnek. Ez utóbbinak mindazonáltal a megelőző cselekmények jóváhagyása s az eljárás folytatása szabadságában áll.[1])

Ha a felperes, kit a perben szabályszerüen meghatalmazott ügyvéd képvisel, a per folyama alatt önképviseletre jogosultságát gondnokság alá helyezés miatt elveszti, e körülmény az eljárás beszüntetésére, illetőleg kinevezett gondnok értesitéséig és további szorgalmazásáig leendő félbeszakitására törvényes okul nem szolgálhat. (Smsz.—Dt. XVII. 40.)

Az eljárás beállitására a perrendtartás 11. §-a alapján az elsőbiróság csak a peres eljárás folyama alatt lehet hivatva. Ha már itélet lett hozva és annak végrehajtása kérelmeztetett, amennyiben az itélet jogérvényessége ellen az alperesi kiskoruak gyámjának mellőzése miatt kételyek merültek fel, a végrehajtási kérvény elintézése előtt az itéletnek a gyám kezéhez leendő kézbesitése elrendelendő, s a felebbviteli határidő lejárta után kézbesitéstől számitva bevárandó. (M. III. 26.)

Személyes adósságai miatt, a teljes kort még el nem ért katonatiszt, mint önképviseletre jogosult; saját személyében perbe idézhető. (Dt. XVIII. 19.)

A kiskoruak vagy gondnokoltak és az árvapénztárak képviseletét, illetve az azok érdekében való perelhetőségi jogosultságot az illetékes gyámhatóság meghatalmazása állapitja meg. (Dt. XXXV. 7.)

12. §. Jogügyek, amelyekben a keresetet más biróságoknál folyamatban lévő tárgyalások előzik meg, mindaddig meg nem indithatók, mig e tárgyalások be nem fejeztettek.[1])

Az örökl. kereset azon okból, hogy nincs igazolva, miszerint előzőleg a peren kivüli örökl. eljárás megtartatott-e, a perrendtartás 12. §-a alapján hivatalból vissza nem utasitható s a kereset ellenében az eljárás meg nem tartása miatt emelt kifogás időelőttiségi kifogásnak lévén tekintendő, ez csak tárgyalás után a véghatározatban döntendő el. (Dt. XIII. 60.)

Szerződés alapján inditott adóssági per befejezését a szerződés érvénytelenitése iránti per folyamatban léte nem gátolja. (Dt. XIV. 21.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 12. §-a csak oly ügyekben nyer alkalmazást, amelyekben a keresetet más biróság előtti tárgyalások törvénynél fogva előzik meg; a jelzálog tulajdonosa ellen inditott kereset azért, mert a személyes adós ellen korábbi keresettel már eljárás indittatott meg, a 12. §. alapján el nem utasitható. (M. III. 27.)

13. §. Midőn az ügyfelek egy és ugyanazon jogügyletből vannak egymás elleni keresetek beadására kölcsönösen jogositva, és a keresetek különböző s egyiránt illetékes biróságokhoz már benyujtattak: azon biróság fog eljárni, melynél előbb indittatott meg a per.

A többi tehát az eljárást azonnal megszünteti s az iratokat a további eljárásra illetékes birósághoz küldi át.

Ha peres felek ugyanazon jogügyletből kifolyólag két egyaránt illetékes biróság előtt inditottak keresetet, azon biróság tartozik eljárni, amelynél a kereset előbb adatott be, még akkor is, ha a másik biróságnál a főadóson kivül kezesek, tehát egyéb személyek is megpereltettek. (Dt. LIII. 93.)

Alperes ama kérelmenek, hogy a per az alperes által felperes ellen az eljáró biróság előtt előbb megindított perrel egyesittessék,

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 8. §-ával.

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 44. §-ával.

hely nem adatik, mert a prdts. 13. §-ának kivételes intézkedése csak oly esetben nyerhet alkalmazást, midőn a felek egymás ellen különböző biróságok előtt adták be keresetet. (Dt. LIX. 357.)

Ha a hitelező követelését előzően oly állam birósága előtt érvényesitette, melylyel viszonosságunk van s ott a pert be nem szüntette, perfüggőségi kifogásnak van helye. (M. III. 28.)

14. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 5. §-a.

5. §. *Ha akár az ügy minősége (1868. évi LIV. t.-cz. 8., 53. §§.), akár a felek kifogása folytán, csak a per folyama alatt tünnék ki valamely birónak az illetéktelensége vagy érdekeltsége, ugyszintén ha az érdekeltség csak a per folyama alatt állott be, vagy az illetéktelenséget a felsőbb biróság mondta ki: az illetéktelen vagy érdekelt birónak addigi eljárása és cselekményei semmisekké válnak, a felek tényei ellenben a per további folyamában is megtartják érvényüket. E szabály akkor is alkalmazandó, mikor a biróküldés szüksége csak az eljárás folyamában merül fel.*

Ez esetekben a periratok, további eljásás végett, az illetékes birósághoz tétetnek át.[1])

A nem illetékes biróságnál beadott kereset az elévülést nem szakitja félbe. (Dt. XXX. 98., XXXVII. 58., LI. 105.)

A kereset nem a keresetlevélnek postára adása, hanem annak az iktatóhivatalba érkezése által tekintetik meginditottnak. (Dt. LI. 105.)

A birói hatáskör elbirálásánál csakis a kérelem lehet irányadó és a biróság nincsen jogositva az egységes kereset egyes tételeit szétválasztani és ezek egyikére a hatáskört megállapitani, másikra pedig leszállitani. (Dt. LXIV. 15.)

15. §. Személyek vagy javak nemesi és nemnemesi minősége sem a birói hatáskörre és illetőségre, sem az eljárásra nézve különbséget nem tesz.

16. §. A városi törvényhatóságnak alá van vetve a város határában létező minden személy és dolog különbség nélkül. Mennyiben van e szabály alól kivételnek helye egyes esetekben a rendezett tanácsu mezővárosokra nézve: a jelen fejezetben van meghatározva.[1])

17. §. Az 1. §-ban 1. *a)*, 2. *a)*, 3. *a)* és 4. *a)* alatt emlitett, ugyszintén a marosvásárhelyi kir. tábla területén fennálló egyes biróságok hatásköre kizárólag a 93. §.[2]) alatt elősorolt peres ügyekre terjed ki.

Minden más ügy, mely kivételes biróságokhoz utasitva nincs (26—27. §§.), a városi, megyei és kerületi törvényszékek hatósága alá tartozik.[3])

A birói hatáskör megállapitásánál a kereset főtárgya lévén irányadó, a mellékkövetelés azon eljárás alá tartozik, amely szerint a főkövetelés elbirálandó. (Dt. XLIX. 104.)

A főudvarnagyi hivatal.

(1815. évi julius 14-én kelt udv. rend.)

A kir. ház tagjai ellen irányuló személyes keresetek és peren kivüli jogcselekmények a főudvarnagyi hivatal biráskodása alá tartoznak. Ez a biráskodást a főudvarnagyi hivatal irodaigazgatójának vagy helyettesének elnöklete alatt a bécsi törvényszék négy, ő Felsége által ahhoz a hivatalhoz kinevezett birájának közreműködésével gyakorolja. Peres ügyekben a főudv. hivatal mint társas biróság, más ügyekben mint egyes biróság jár el. Határozatai ellen felebbvitelnek van helye a bécsi főtörvényszékhez, két eltérő itélet esetében a legfőbb itélőszékhez.[4])

A főudvarnagyi hivatalnak, államunkban a területenkivüliség kiváltságával biró személyek személyes ügyeire kiterjedő, előbb fennállott birói hatósága ujabb törvényeink által megszüntetve nincs. (Dt. XXII. 6.)

18. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-a és az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §-ának 2. pontja.

---

[1]) V. ö. 1893 : XVIII. t.-cz. 28. §. 3. bekezdésével.

---

[1]) V. ö. az 1876 : XXXI. t.-czikkel.

[2]) Ez a §. hatályon kivül lévén helyezve, a hivatkozás az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §-ra vonatkozik.

[3]) V. ö. az 1871 : XXXI. t.-cz. 18. §-ával. Lásd a szervezeti törvényeket a VIII. R-ben.

[4]) V. ö. a 272. §-szal és az 1881 : LX. t.-cz, 33. §-ával.

Az igazságügyminister a képviselőház 1904. márczius 2. tartott ülésén törvényjavaslatot adott be »*a főudvarnagyi biráskodásról*«. A javaslatot a képviselőház eddig tárgyalás alá nem vette.

6. §. *Mindazon keresetek, melyek valamely ingatlan vagyonra vonatkozó dologi jog érvényesitését vagy ilyen jognak megszüntetését czélozzák, — ideértve a tulajdonostársak közötti osztály-, a rendes határ- és birtokpereket, — a kir. törvényszékek mint birtokbiróságok hatásköréhez tartoznak.*

A telekkönyvi kitörlés iránti keresetet felperes a telekkönyvi hatóságnál is beadhatja, a telekkönyvi hatóság azonban, a perfeljegyzés eszközlése után, a keresetet az illető telekjegyzőkönyv hitelesitett kivonatával együtt a birtokbirósághoz teszi át. Ezen eseteken kivül a birtokbiróság az ily perekben a telekjegyzőkönyvi kivonatot hivatalból szerzi be.[1])

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §. 2. pont.

Sommás eljárás alá és a kir. járásbiróságok hatásköréhez tartoznak :

2. *Az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-ában a birtokbiróságok hatásköréhez, valamint az 1868 : LIV. t.-cz. 44. §-ában a telekkönyvi hatóságokhoz utasitott perek, ha a per tárgyának értéke járulékok nélkül 200 frtot meg nem halad.*

(C. 72. számu t. ü. döntvénye.) Az 1881. évi LIX. t.-czikk 6. §-ának első bekezdésében foglalt rendelkezés nem terjed ki a tulajdonjogi előjegyzés igazolását czélzó keresetekre, s ezek a keresetek, ha a per tárgyának értéke meghaladja a 400 koronát, a telekkönyvi hatóság hatásköréhez tartoznak.

Oly telekkönyvi kiigazitási kereset, melylyel felperes saját tulajdonjogának törlését czélozza, a törvényszék mint birtokbiróság hatásköréhez tartozik. (Dt. XXXII. 101.)

Helytelen helyszinelés s telekkönyvi bejegyzés ellenében tulajdonjog érvényesitését s a bejegyzett tulajdonjog megszüntetését czélzó keresetek az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-ához képest a törvényszékek mint birtokbiróságok hatásköréhez tartoznak. (Dt. XXXVI. 87.)

Az oly kereset, mely nem az első telekkönyvi felvétel, hanem később eszközölt bekebelezés ellen van irányozva, a birtokbiróság hatáskörébe tartozik. (Dt. XLV. 63.)

Ha a kereset nincs közvetlenül telekkönyvi kiigazitásra irányozva, hanem tulajdonjog megitélésére, annak elbirálására a birtokbiróság illetékes és nem a telekkönyvi hatóság. (Dt. XLVI. 56.)

Ha a telekkönyvi előjegyzés igazolásával tulajdonjog elismerése iránti kérelem is egybekapcsoltatik, ugy ezen per elbirálása a birtokbiróság hatáskörébe esik. (Dt. LXXVII. 70.)

Oly kereset elbirálására, mely nem csupán zálogjogi előjegyzés igazolására, hanem a követelés behajtására is van irányozva, nem a telekkönyvi hatóság, hanem az ill. birtokbiróság van hivatva. (Dt. XLIV. 256.)

Valamely bejegyzett ingatlanra vonatkozó adásvevési szerződés kiállitására irányzott kereset birtokbiróság elé tartozik. (Tb.—Dt. XLI. 361.)

A jelzálog törlésére alkalmas okirat kiszolgáltatására irányzott tisztán személyes keresetek nem tartoznak a törvényszékek, mint birtokbiróságok illetékességi körébe. (Tb.—Dt. LIX. 348.)

Ingatlanra vonatkozó dologi jog érvényesitésére irányzott keresetek a törvényszék, mint dologi biróság hatáskörébe tartoznak, habár valamely szerződés értelmében szolgálati bérviszonyból származtak is. (Tb.—Dt. LIII. 344.)

A végrehajtási törvény 30. §-ában ugy a perutra, mint a felebbviteli rendszerre nézve foglalt különleges kedvezőbb intézkedés nem zárja ki azt, hogy a végrehajtást szenvedő, amennyiben e kedvezményeket igénybe venni nem kivánja, a törlési jogot az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-ban rendelt biróság előtt érvényesithesse. (Dt. LV. 309.)

Közlekedési ut (gyaloghid) használhatását gátló akadály (magas kerités felállitása) elháritására irányzott kereset a birtokbiróság elé tartozik. (M. III. 34.)

Már bekebelezett átengedési nyilatkozat érvénytelenitésére és a bekebelezés hatályon kivül helyezésére irányzott kereset ingatlan vagyonra vonatkozó dologi jog érvénytelenitését czélozza és igy telekkönyvi törlési kereset. (J. Sz. IV. 683.)

Birtokbirósági hatáskörbe tartozik jogviszony érvénytelenségének és egyuttal annak kimondása iránt inditott per, hogy annak következményei is hatálytalanok és ennélfogva az érvénytelen jogviszony alapján eszközölt nyilvánkönyvi bejegyzés kitörültessék ; a per érdemére tartozván az a kérdés, hogy a keresetlevélben felhozottak törlési kereset alapjául szolgálhatnak-e. (M. X. 372.)

A perfeljegyzés iránti kérelem elutasittatott, mert kérelmező a per folyamatba tételét az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-a és a telekkönyvi rendtartás 148. §-ának rendelkezése ellenére csak felzettel és nem kereseti példánynyal igazolta. — A rangsorozat megváltoztatására, illetőleg annak megállapi-

[1]) V. ö. Telekk. rendt. 148. §.-al a II. R-ben.

tására irányuló kereset alapján perfeljegyzés nem rendelhető el. (J. K. 1901. évi 24. sz.) (C. 72. számu t. ü. döntvénye.) Az 1881. évi LIX. t.-cz. 6. §-ának 1. bekezdésében foglalt rendelkezés nem terjed ki a tulajdonjogi előjegyzés igazolását czélzó keresetekre, s ezek a keresetek, ha a per tárgyának értéke meghaladja a 400 K-t, a telekkönyvi hatóság hatásköréhez tartoznak.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §-ának *d)* pontja a sommás birói hatáskör kikötésére egyáltalán nem, a helyi illetőség kérdésére pedig akkor nem vonatkozik, ha a gyámság alatt álló személy mint jogutód vonatott perbe, a szabadon választható biróság pedig már a jogelőd ellenében kiköttetett. (J. K. 1902. évi 15. sz.)

8293. szám.
1882. márczius 3.

Igazs. min. rendelet

az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-a értelmében kiállitandó telekjegyzőkönyvi kivonatok bélyegmentessége tárgyában.

Értesitem a kir. törvényszéket/biróságot, hogy az 1881. LIX. t.-cz. 6. §-a értelmében kiállitandó telekjegyzőkönyvi kivanatok az illetékszabás 79. tétel *b)* pontjának rendelkezéséhez képest bélyegmentesek.

Nehogy azonban ily telekjegyzőkönyvi kivonatokkal visszaélések követtessenek el, azok hitelesitési záradékában a bélyegmentes kiállitás czélja az 1881 : LIX. t.-czikk 6. §-ára való hivatkozással mindig pontosan kiteendő, s intézkedés teendő arra nézve is, hogy ilyen kivonatok a feleknek semmi szin alatt se adassanak ki, hanem a periratoknál megőriztessenek.

19. §. Azon ügyek ellátása és kezelése, melyek a fennálló telekkönyvi rendszabályok szerint intézendők el, a telekkönyvi hatóság jogköréhez tartozik. A telekkönyvi hatóság külön szakosztályát képezi azon birtokbiróságnak, melynél a telekkönyvek vezettetnek.

Ott, ahol telekkönyvek még nincsenek, az ezen §-ban foglalt telekkönyvi teendőket az illető birtokbiróság teljesiti.[1])

[1]) E szakaszt részben hatályon kivül helyezi a kir. törvényszékek telekk. hatóságához utalt ügyeknek egyes birák által való elintézéséről szóló 1887 : XXIX. t.-cz.

(29. sz. teljes ülési határozat.) Az 1881. évi LIX. t.-czikknek 6. §-a a telekkönyvi rendelet I. rész 3. §-ának 1-ső pontja alá tartozó, telekkönyv-kiigazitást tárgyazó keresetekre nem alkalmazható, s azok ezentul is a telekkönyvi hatóságok, következésképen esetleg a kir. járásbiróságok illetőségéhez tartoznak. (Dt. XLII. 111.)

A kisajátitási kártalanitási árnak, mint a vételárt helyettesitő összegnek, felosztására a telekkönyvi hatóság illetékes. (Dt. XLVIII. 22.)

Az eredeti helyszinelés alkalmával kimaradt s nem helyszinelt ingatlanoknak póthelyszinelése és telekkönyvezése állandóan a telekkönyvi hatóságok mint birói hatóságok által eszközlendő. (Dt. LXIX. 71.)

20. §. Az igazságügyministeriumnak tartatik fenn olyan nagyobb és népesebb mezővárosokat, melyek rendezett tanácscsal birnak, saját kérelmükre s az illető törvényhatóság meghallgatásával a 18. és 19. §§-ban körülirt birtok- és telekkönyvi hatósággal felruházni.[1])

21. §. A hitbizományi ügyek, ugy az anyagi jogok megbirálására, mint a biztonsági felügyeletre nézve, azon megye törvényszékéhez utasitvák, melynek területén a jószág feje fekszik.

Ha az illetőség ez uton megállapitható nem volna, az eljáró biróságot az igazságügyi ministerium jelöli ki.[2])

22. §. A római, latin és görög szertartásu katholikusok, ugyszintén a keleti egyházi, valamint a mindkét felekezetü evangelikusok jelenleg fennálló egyházi törvényszékei illetősége alá egyedül a házassági, illetőleg vegyesházassági perek, és ezek is csak annyiban tartoznak, amennyiben a házassági kötelék érvényességét és akár az ideiglenes elválást, akár a végképeni felbontást tárgyazzák. Minden egyéb a házassági viszonyból származható peres kérdések, melyekre nézve eddig az egyházi törvényszékek itéltek, jelesül a születés törvényességének kér-

[1]) V. ö. 1871 : XXXI. és 1874 : XV. t.-czikkel a VI. R-ben.

[2]) Lásd az 1871 : XXXI. t.-czikket a VIII. R-ben. — A családi hitbizományokra vonatkozó anyagi jogszabályokat, valamint az azokban követendő eljárást szabályozó 1869. április 7-iki rendeletet lásd a III. R-ben.

dése, a perlekedő házastársak közt a gyermekek tartása, és a házassági elválásból felmerülhető vagyoni követelések iránti keresetek az illető polgári, és pedig sz. kir. városok lakosaira nézve a városi, a megye egész területére nézve a megyei és az 1. §-ban emlitett kerületekben az illető kerületi törvényszékekhez utasittatnak.

A végrendeletek külkellékeit illető perekre s a hamis eskü tényálladékának megállapitására nézve a szentszékek szintén megszünvén illetékesek lenni, a biráskodást a jelen törvény szabályai szerint illetékes törvényszékek gyakorolják.

Az igazságügyminister felhatalmaztatik hogy az izraeliták házassági pereiben követendő eljárást a törvényhozás további intézkedéseig rendelet utján szabályozhassa.[1])

Házassági ügyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs és a végleges nőtartás kérdése minden körülmények között magában a házassági perben és nem külön perben eldöntendő. (Id. 1903.)

23. §. Az árva- és gyámhatósági ügyekben, valamint a gondnoksági (curatela) eseteiben illetékes biróságnak azon városi vagy megyei törvényszék tekintendő, mely a 37. §. értelmében az örökösödési perek intézésére van hivatva.[2])

Nagykoruak gondnokság alá helyezésére kizárólag azon biróság illetékes, mely alá a gondnokság alá helyezendő személyes birói illetőség szerint tartozik. (Dt. XXX. 134., XLIV. 44.)

Nagykoruak gondnokság alá helyezésére a személyes birói illetőséget nem a községi illetőség, hanem a lakhely szabályozza. (Dt. LXXX. 125.)

24. §. A vásári biróság s annak eljárása a kilenczedik czimben van meghatározva.

25. §. helyett 1871 : XXXI. t.-czikk 18. §. *e)* pont.

A kir. törvényszékek hatásköréhez tartoznak:

e) *urbéri, tagositási és arányositási ügyek.*

26. §. Váltó- és kereskedelmi ügyekben elsőfolyamodásilag a királyi váltótörvényszékek, illetőleg az 1. §. 4-ik pontja alatt emlitett jelenleg illetékes biróságok, másodbiróságilag a királyi váltófeltörvényszék, illetőleg a marosvásárhelyi kir. itélőtábla, legfőbb biróságilag pedig a magyar kir. Curia, mint harmadfolyamodásu itélőszék határoz.[1])

27. §. A királyi bányabiróságok első és további fokozatokban s a jelen illetőségi körrel továbbá is fenhagyatnak.[2])

28. §. A választott biróság s ennek eljárása a kilenczedik czimben van szabályozva.

29. §. A 25—27. §§-ban emlitett kivételes biróságok a fennálló törvények és gyakorlat szerint járnak el.

III. FEJEZET.

Birói illetőség.

30. §. Személyes keresetekben a birói illetőséget, amennyiben a kötelezettség teljesitésére bizonyos hely kikötve nincsen, rendszerint az alperesnek rendes lakhelye vagy állandó szállása szabályozza.

Személyes keresetnél alperes a rendes lakhelye vagy állandó szállásához képest illetékes biróság előtt perbeidézhető azon esetben is, ha a kötelezettség teljesitésére bizonyos hely van kikötve. (M. III. 37.)

Sommás visszahelyezési (birtokháboritási) perekben a birói illetőséget nem az alperes lakása, hanem a per alatt fekvő ingatlan fekvése szabályozza. (Dt. II. 181.)

Egyenesen a kir. kincstár ellen intézett személyes keresetekre a pesti kir. törvényszék

[1]) A házassági ügyekben való biráskodás a kir. biróságok hatáskörébe tartozik az 1894. évi XXXI. t.-czikk alapján. — V. ö. A házassági jogról szóló id. t.-czikket a III. R-ben.

[2]) V. ö. 1871 : XXXI. és 1877 : XX. t.-czikkel. A gondnokság alá helyezés kérdésében követendő eljárást lásd a III. R-ben.

[1]) V. ö. 1870 : XVI. és 1871 : XXXI. t.-czikkel és az 1881 : LIX. t.-cz. 107. §-ával.

A kereskedelmi ügyekben, ugyszintén a váltóügyekben követendő eljárást lásd a IV. R-ben.

[2]) V. ö. 1871 : XXXI. t.-cz. 8. és 21. §§-ait.

illetékesnek tekintendő azon esetben is, ha a per tárgyát képező kötelezettség teljesitésére bizonyos helye lenne kikötve. (Dt. VII. 542.)

A gondnokság alá helyezettre nézve a 30. §. szerinti illetőség megállapitásánál az őt képviselő gondnok lakhelye mérvadó. (Dt. XIII. 45.)

A nő kizárólagos tulajdonát képező tárgyak kiadása iránti per a válóper tartama alatt is alperesnek személyes birósága előtt inditandó meg. (Dt. XVIII. 111.)

A jogügyletek megtámadására nézve a birói illetékesség tekintetében az általános szabályok alkalmazandók. (Dt. XXXV. 96.)

Megtámadási kereset tekintetében a megtámadott személyes birósága azon esetben is illetékes, ha a kérdéses követelés iránt már végrehajtás történt. (Dt. XXXV. 109.)

Valamely birói illetékesség érvényes kikötése oly megállapodást képez, mely elzárja az illetőt attól, hogy ellenfelét illetékes személyi birósága előtt megtámadhassa. (Tb.—Dt. XLVI. 153.)

A szerződésileg kikötött birói illetékesség a magát annak alávetett személy halálával meg nem szünik, hanem örököseire is kiterjed. (Tb.—Dt. XLVI 158.)

Gazdagodási kereset mint tisztán személyes kereset csak az alperes lakhelyéhez képest illetékes biróság előtt inditható meg. (Dt. LV. 8.)

Felperes — kinek lakhelyén több járásbiróság létezik — a nem könyvkivonat alapján perelt alperest csakis ennek személyes birósága elé idézheti. (Tb.—Dt. LXVII. 321.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 84. §-a értelmében a kir. kincstár helyett a kir. kincstári jogügyek igazgatósága lévén perbe idézendő, minthogy ennek székhelye Budapesten van, a kir. kincstár elleni keresetekre nézve birói illetőséggel az 1868 : LIV. t.-cz. 30. §-a alapján kizárólag a budapesti elsőfolyamodású biróságok birnak. (Tb.—M. III. 38.)

31. §. Ha az alperes felváltva különböző helyeken lakik vagy tartózkodik: ezen helyek biróságai közt szabadon választhat a felperes.

32. §. Ha az alperesek különböző törvényhatóság területén laknak: felperes az alperesek illetékes biróságai közül bármelyiket választhatja.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 32. §-a a rendes személyes illetőséget szabályozó 30. §. kifolyása lévén, csak azon esetben nyerhet alkalmazást, midőn alperesek személyes illetőségénél fogva az alperesek egyikének személyes birósága előtt indittatik kereset, nem pedig az esetben is, midőn az eljáró biróság egyiknek sem személyes birósága, hanem előtte a kereset a 35. §. alapján indittatott. (Dt. XI. 10.)

Az egyenes adós a kezes személyes birósága előtt a ptrs. 32. §-a alapján sem perelhető. (Dt. XV. 5.)

33. §. Közintézetek és testületek, részvény- s más társulatok, gyári és kereskedelmi czégek, amennyiben alapszabályaik vagy külön törvény értelmében más kijelölt birósághoz nem utasitvák: azon hely birói illetősége alá tartoznak, melyen a közintézet vagy testület, s az utóbbiakra nézve a telep létezik.

Társulatok, melyeknek igazgatósága az országon kivül létezik, az ország területén levő azon helynek birósága alá tartoznak, hol a képviselőség s ennek nem létében a főügynökség székel; ilyenek hiányában, hol a társulat ingatlan vagyont bir, s ha ingatlan vagyona sem léteznék, a hol megköttetett az az ügylet, melyből a követelés származik.

Oly társulatok ellenében, melyek igazgatósága az országon kivül létezik, az illetékesség megállapitására a ptrs. 33. §-ának nem első, hanem csak második kikezdése alkalmazható, a feleknek a ptrs. 52. §. *a)* pontjában engedélyezett szabad biróválasztási jog csak a hazai biróságokra vonatkozik. (Dt. VI. 520.)

Kereskedői czég ellen intézett keresetnél, telep szerinti birói illetékességnek a ptrs. 33. §-a értelmében leendő megállapitására az, hogy a kereskedő czég bejegyzett-e vagy sem? semmi befolyással sincs. (Dt. IX. 644.)

Belföldi vasut-részvénytársulatok telepéül azon hely tekintendő, ahol az azok képviseletére a 84. §. értelmében hivatott központi igazgatóság székel. (Dt. X. 69.)

34. §. Idegenek, amennyiben az országban megperelhetők, rendes szállásuk vagy netáni birtokuk illetősége alá tartoznak.

Külföldi uralkodó fejedelem, személyes keresetek tekintetében, csak azon esetben tartozik a hazai rendes biróságok illetősége alá, ha magát ezen biróságok illetőségének önként alávetette. (Dt. XIV. 73.)

Pusztán az a körülmény, hogy alperes külföldinek Magyarországon birtoka van, a tisztán személyes, nem az ingatlanra irányzott keresetre vonatkozólag a magyar biróság illetékességét nem állapithatja meg, azért, mert a perrendtartás 34. §-ának az a rendelkezése, hogy idegenek, amennyiben az országban perelhetők, rendesen állásuk vagy »netáni birtokuk« illetősége alá tartoznak,

feltételezi azt, hogy az idegen a 30. és 35. §§. alapján hazai biróság elé idézhető vagy pedig, ha dologi kötelezettség forog szóban, a 42. §. alkalmazandó. (Tb.—Dt. LXVII. 349.) Másrészt:

Az idegen alperesekre nézve a 34. §. nyer alkalmazást azon oknál fogva, mert a fővárosi árvaszék jogerős hagyatékátadási végzése szerint értékpapirokból és készpénzből álló, jelenleg birói kézbe letéteményezett vagyonuk van; a 34. §-ban jelző nélkül használt »birtok« szót nem lehet arra magyarázni, hogy az csak ingatlant jelent. (T.—M. III. 40.)

Csupán annál a körülménynél fogva, hogy a külföldi alperes Magyarországon haszonbérlettel bir, nem a haszonbérleti viszonyból eredő, nem Magyarországon keletkezett és nem is itt teljesitendő tisztán személyes kötelezettségre nézve, vele szemben a magyar biróság illetékessége a 34. §. alapján meg nem állapitható. (Dt. LXXX.54.)

35. §. A szerződés teljesitése és érvénytelenitése, valamint a teljesités elmulasztásából eredhető kártérités iránti perek azon biróság előtt is indithatók, melynek területén a szerződés létrejött vagy a dolog természete, avagy törvény szerint teljesitendő.

Könyvkivonati és számlakövetelések egy és fél év alatt, és ha a könyv- vagy számviteli kivonat törvényesen meghitelesittetett, három év alatt azon hely birósága előtt perelhetők be, hol a könyvek vitetnek.[1])

Házbérletből származó követelés iránt a 35. §. alapján azon biróság illetékessége is megállapitható, melynek területén a bérbeadott ház fekszik. (Dt. X. 699.)

A 35. §. 2. bekezdésében foglalt illetőségi szabály az idegenek elleni könyvkivonati s számlakövetelésekre is alkalmazható. (Dt. XIV. 49.)

Szerződés nem teljesitése miatt a fizetett előleg megtéritése és kötbér fizetése iránt inditott kereset illetékességének megállapitására nézve a 35. §. alkalmazható. (Dt. XX. 6.)

Biztositó-társaságnak a társaság ügynöke ellen inditott pere a kereskedelmi biróság hatásköréhez tartozik és megindithatό azon biróság előtt, melynek területén a követelés alapját képező könyvek vezettetnek. (Tb.—Dt. XXIX. 312.)

Foglaló visszaadása, esetleg kétszeres megfizetése iránt inditott perben felperes személyes biróságának helyi illetősége sem a keresk. törv. 324. §-a, sem a prts. 35. §-a alapján meg nem állapitható. (Tb.—Dt. XXX. 342.)

A kártérités a dolog természeténél fogva rendszerint azon helyen teljesitendő, ahol a kártétel elkövettetett, s ennélfogva a kártétel helye egyszersmind a kötelezettség teljesitésére kikötött helynek is tartható. (Dt. XXX. 63., XXXVIII. 75.)

A bizományos jogositva, sőt kötelezve lévén a bizományi viszonyból eredő követelését elkönyvelni, ezen követelésekre nézve könyvkivonat alapján saját (a bizományos) személyes birósága előtt a megbizót beperelheti. (Tb.—Dt. XXXI. 317.)

Vasuti társaság ellen a fuvarozási ügyletből eredő kártéritési per megindithatό azon biróság előtt is, melynek területére az illető áru szállitandó volt (teljesitési hely). Tb.—Dt. XXXI. 821.)

A 35. §. a könyvvitel helyének illetőségét a kereskedelmi könyvek bizonyitó erejének időtartamára állapitotta meg. Minthogy pedig ezen időtartam az 1875 : XXXVII. t.-cz. 31. §-a által kereskedők ellenében tiz évre, nem-kereskedők ellenében pedig két évre terjesztetett ki: ennélfogva az 1875 : XXXVII. t.-cz. életbelépte óta könyvkivonati és számlakövetelések 10, illetve 2 év alatt perelhetők be azon hely birósága előtt, hol a könyvek vitetnek. (Tb.—Dt. XXXII. 298.)

A kereskt. törv. 324. §-ának intézkedése csakis kölcsönből eredő vagy ehhez hasonló természetü pénzbeli tartozásokra vonatkozik. (T.—Dt. XXXVII. 364., XLIII. 225.)

A ptrs. 35. §-a szerinti birói illetékesség külföldiek irányában is megállapitható. (Dt. XLII. 49.)

A ptrs. 35. §-ának második bekezdésében foglalt jogkedvezménynyel csak bejegyzett kereskedő élhet. (Dt. XLIII. 93.)

Felperesi telep biróságának illetősége meg nem állapitható, midőn a kereset tárgyát nem kölcsön s hason pénzbeli tartozás, hanem őrzési s raktárdij képezi. (Tb.—Dt. XLVIII. 357.)

Az iparos az általa teljesitett munkáért járó követelését jogositva van azon hely birósága előtt perelni, ahol üzlete van és a munka teljesittetett. (Tb.—Dt. XLVIII. 192.)

Bejegyzett kereskedő könyvkivonati követelését a könyvek vitelének helyére nézve illetékes biróság előtt perelheti, bárminő jogczimen alapuljon is, feltéve, hogy az természeténél fogva a kereskedelmi könyvekbe való bejegyzés tárgyát képezheti. (Tb.—Dt. LVIII. 17.)

Egymagában az a körülmény, hogy a kereseti követelés alapjául fektetett ruhanemüek alperestől felperesnek budapesti üzletében rendeltettek meg s vétettek át, nem

[1]) A 2. bekezdést részben megváltoztatta az 1875 : XXXVII. t.-cz. 31. §-a. Lásd ezt a IV. R-ben.

állapitja meg a ptrs. 35. §-ának első bekezdése szerint a kötelezettség létrejötte vagy teljesitése helyének illetőségét. (Tb.—Dt. LXIX. 40.)

Az üzlet köréhez tartozó, megkötött kereskedelmi ügylet nem teljesitéséből származtatott kártéritési keresetre az a tény, hogy felperes, mint bejegyzett kereskedő kártéritési követelését kereskedelmi könyvébe bevezette és azt könyvkivonat alapján perli, megállapitja annak a biróságnak az illetőségét, amelynek területén a könyvek vitetnek. (Tb.—Dt. LXXVII. 6.)

Valamely követelés engedményezésével jogot nyer az engedményes arra is, hogy a követelést az annak alapjául szolgált eredeti szerződés teljesitése szerint illetékes, vagy az ügyletből kifolyóan törvényen alapuló kivételes intézkedés szerint illetékes biróságnál beperesithesse. (Dt. LXXVIII. 3.)

36. §. A római, latin és görög szertartásu katholikusok, valamint a keleti szertartásu keresztények házassági viszonyból származó minden perei, melyekre nézve a szentszékek eddigi illetősége megszüntetett; továbbá a mindkét felekezetü evangelikusok és unitáriusok válóperei, valamint a házassági összeköttetésből és elválásból keletkező egyéb keresetek, amennyiben ezen felekezetek egyházi biróságai rendezve nem volnának, végre az izraeliták válóperei, akár kölcsönös megegyezéssel, akár peruton szándékoltatik az elválás: a 22. §-ban megnevezett azon törvényszék illetőségéhez tartoznak, amelynek területén a házasfeleknek állandó és utolsó együttlakásuk volt.

Ha a végelválás hütlen elhagyás következtében kéretik: a távollevő fél — amennyiben tartózkodási helye ismeretlen — azon törvényszék elé idézendő, melynek területén a folyamodó fél lakik.

Egyébiránt a mindkét felekezetü evangelikusok házassági ügyeire, valamint az eljárásra nézve az 1791 : XXVI. t.-cz., illetőleg az 1786. márczius 6-án kiadott utasitás és az eddigi törvényes gyakorlat szolgál további zsinórmértékül.[1])

[1]) A szakasz lényegesen módosult az 1894. évi XXXI. t.-cz. által. Lásd ezt és általában a házassági jogra vonatkozó törvényeket és szabályokat a III. R-ben.

Ha a végelválás hütlen elhagyás következtében kéretik, a távollevő fél, amennyiben tartózkodási helye ismeretlen, azon törvényszék elé idézendő, melynek területén a folyamodó fél lakik; olyan ügyekben, melyek által házassági elválás czéloztatik, eltérésnek a rendes birói illetőségtől helye nincs. (Td. 1904. évi 693.)

37. §. Az örökösödési perekben, arra való tekintet nélkül: vajjon szerződésből származott-e a kereset vagy törvény, avagy végrendelet jogczimén nyugszik, és az örökhagyó végakaratának teljesitésére vagy megszüntetésére van-e az irányozva, azon törvényszék — és ha az örökség tárgyát ingatlanok is képezik: azon birtokbiróság — itél, melynek területén az örökhagyónak utolsó rendes lakása volt.

1893 : XVIII. t.-cz. I. §. 3. pont.

Sommás eljárás alá és a kir. járásbiróságok hatásköréhez tartoznak:

3. *az 1868 : LIV. t.-cz. 37. §-ában emlitett örökösödési perek, ha az egész hagyaték értéke az adósságok és terhek levonása nélkül 200 forintot meg nem halad.*

Ha az örökhagyó az országon kivül halt el: az örökösödési perek azon belföldi biróság illetőségét követik, melynek területén az örökhagyó legutóbb lakott; s ha e lakhelyet kitudni nem lehetne, vagy ha az országban sohasem lakott: azon biróság lesz illetékes, melynek területén a hagyaték létezik.

Az egyes birák hatásköre az előleges intézkedések és biztositás tekintetében az örökösödési eljárásban van meghatározva.[1])

A 37. §. a birói illetőséget örökösödési perekben szabályozza, figyelemmel azon körülményre, vajjon az örökhagyó belföldön halt-e el, vagy pedig az »országon kivül«. A törvény által használt ez utóbbi kifejezés nem közjogi, hanem szorosan magánjogi értelemben veendő. Belföld tehát csak azon terület, melyre a polg. törv. rendt. hatálya kiterjed; Horvátország és Szlavonia ellenben.

[1]) V. ö. az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-czikkel a II. R-ben.

»bár társország«, országon kivüli területnek tekintetik. (Tb.—P. T. XIX. 6.)

E §. szempontjából örökösödési pernek tekintendő: az irott hitbérre (B. 87. szept. 11. 34435. M. III. 47.), az örökösök által megtámadott özvegyi jog érvényesitésére (B. 1890. ápr. 22. 39546/1889. J. Sz. IV. 110.) irányuló per; ellenben nem bir örökösödési kereset jellegével az, amelyben a felperes nem örökség vagy osztályrész megállapitását, hanem az alperessel kötött osztályos egyezség teljesitését követeli. (Tb.—P. T. XIX. 6.)

Rendes lakhelynek nem tekinthető hivatalnokra nézve az, ahol csak szabadsággal tartózkodott, hanem az, ahol állandóan volt alkalmazva. (J. 1890. 17. l.)

38. §. A felhivási kereset az ellen, aki egy másik irányában valamely joggal kérkedik, a felhivónak saját személyes biróságánál nyujtandó be.

Ugyanezen biróság lesz illetékes azon keresetre nézve is, mely a felhivás folytán a kérdéses jog érvényesitése végett a felhivott által indittatik.

Ingatlan bérletére vonatkozó felhivási kereset is a felhivó fél személyes biróságánál inditandó meg. (Dt. IV. 403.)

39. §. A számadási per, arra való tekintet nélkül, hogy a számadás beadását a számoltatásra jogositott, vagy a beadott számadás helyeslését a számadó követeli: azon személyi biróság illetőségéhez tartozik, melynek területén a számadás tárgya kezeltetett. Ha a számadás ingatlan vagyonra vagy ennek jövedelmeire is vonatkozik: tekintettel a 42. és 43. §§-ra, azon birtokbiróság lesz illetékes, mely illetékes volna, ha a számadó a kérdéses birtokon tartaná lakását.

Ha a számadás birói megbizásból származott: azon biróság, mely a megbizást adta, és ha ez gyámhatóság volna, azon biróság lesz a számadási perekben illetékes, melynek szakosztályát képezi a gyámhatóság.[1])

40. §. A holtnak nyilvánitási eljárás ahhoz képest, amint házassági végelválás vagy örökösödés czéljából kérelmeztetik, azon törvényszék előtt inditandó, melyhez a házassági (36. §.), illetőleg örökösödési (37. §.) perek vannak utasitva.[1])

[1]) V. ö. az 1877 : XX. t.-cz. 115—147. (III. R.), az 1881 : LIX. t.-cz. 81—88. és az 1893. évi XVIII. t.-cz. 16. §-ával. (I. R.)

A birói illetőségre az, hogy a holttá nyilvánitandó egyén külföldi, nem bir befolyással akkor, ha a vagyon, amelyre a holttá nyilvánitást kérő örökösödési igényt tart, belföldön van. (T. 1897. évi 43. l.)

41. §. Elveszett okiratok megsemmisitése, amennyiben egyes társulatok alapszabályaiknál fogva külön birósághoz nincsenek utasitva — a folyamodó fél személyes birósága előtt eszközlendő.[2])

42. §. A birtokbiróságot, tekintettel a 18. §-ra, rendszerint azon törvényszék gyakorolja, melynek területén a keresetbe vett ingatlan vagyon fekszik.

(Az id. 18. §. helyébe lépett az 1881. évi LIX. t.-cz. 6. §. és az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §-ának 2. pontja.)

A 18. §-ban érintett dologi cselekmények azonban idő- és költségkimélés tekintetéből, a biróság belátásához képest, szolgabiró vagy esküdt kiküldetése által is foganatosithatók.[3])

43. §. Ha az ingatlan vagyon, mely a kereset tárgyát képezi, különböző birtokbiróságok területén fekszik: azon törvényszék lesz illetékes, mely azok közül a felperes által megkerestetik.

44. §. Telekkönyvi előjegyzések igazolásáról, valamint az előjegyzés által biztositott tulajdoni és szolgalmi jogokról azon telekkönyvi hatóság itél, amelynél az előjegyzés történt.[4])

Ellenben valamely bekebelezett vagy előjegyzett követelés behajtása még akkor is, ha ez utóbbi az előjegyzés igazolásával van összecsatolva, a felperes választásához képest az alperesnek vagy személyes birósága, vagy pedig azon biróság előtt

[1]) V. ö. az 1894 : XXXI. t.-cz. 132. §-ával.

[2]) Lásd az alább következő 529—533. §-okat a közforgalmi értékpapirokra nézve az 1881. évi XXXIII. t.-czikket, váltókra nézve az 1876 : XXVII. t.-cz. 77. §-át, keresk. utalványokra nézve az 1875 : XXXVII. t.-cz. 298., áru- és zálogjegyekre nézve 452. §-át. (IV. R.)

[3]) V. ö. az 1871 : LI., 1874 : XXXV. és 1875 : IX. t.-czikket.

[4]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §. 2. pontjával.

érvényesithető, melynek területén a telekkönyvileg terhelt birtok fekszik.

Az 1860. szept. 19. kelt igazságügyministeri rendelet alapján a hitelező jelzálogos követelését a személyes adós vagy a jelzálog tulajdonosa ellen keresettel érvényesiteni jogositva van; az ily kereset már magában foglalja a zálogjogi előjegyzés igazolását is. (M. III. 49.)

Jóllehet az előjegyzett zálogjogok törlése az igazolás elmulasztása miatt a telekkönyvi rendelet 99. §-a szerint kérvényileg szorgalmazható; ez nem akadályozza a telekkönyvileg jogositott felet abban, hogy az előjegyzett zálogjog törlését annak elenyészte esetében per utján szorgalmazza. (Dt. XXXIV. 49.)

Az igazolási határidő lejártnak nem, de még megkezdettnek sem tekinthető oly esetben, midőn az előjegyzést rendelő végzés a kérvényezőnek a tkvi rdts. 140. §-ának ellenére az előjegyzés alapjául szolgáló eredeti okirat nélkül kézbesittetett. (Dt. XXXVI. 162.)

Igazolás elmulasztása miatt az előjegyzés törlésének nincs helye oly esetben, midőn azt a körülményt, hogy zálogjogilag előjegyzett követelés iránti keresetet indittatott, a telekkönyvi hatóság egy előző végzésben tudomásul vette. Ezáltal az igazolási határidő fenn van tartva. (Dt. XXXVII. 37.)

A telek. r. 97. §-ának rendelkezésétől, mely szerint az előjegyzés igazolása iránti kereset 14 nap alatt nyujtandó be, a felek kölcsönös beleegyezésével eltérhetnek. Ha tehát a telekkönyvi tulajdonos a bekebelezést szerződésileg az ő halála idejére halasztotta, nincs jogositva az előjegyzés törlését az igazolás elmulasztása okából kérni. (Dt. XXXVIII. 346.)

Az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-a, mely ingatlan vagyonra vonatkozó dologi jogok érvényesitését czélzó keresetekről szól, érintetlenül hagyta az 1868 : LIV. t.-cz. 44. §-át. (Dt. XL. 181.)

Ha a zálogjog előjegyzésének törlése nem az igazolás elmulasztása, hanem a tartozás fenn nem állása miatt kérelmeztetik, e kérelem önálló keresettel terjeszthetik elő, amelynek elbirálására a tkvi hatóság illetékes. (Dt. XLIV. 259.)

Előjegyzett zálogjog igazolására szolgáló keresetek fölött az 1868 : LIV. t.-cz. 44. §-ánál fogva azon telekkönyvi hatóság itél, amelynél az előjegyzés történt. Ezen illetőségtől az idézett törvény 53. §-ához képest eltérésnek nincs helye, és az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-a, mely ingatlan vagyonra vonatkozó dologi jogok érvényesitését czélzó keresetekről szól, az 1868 : LIV. t.-cz. 44. §-át érintetlenül hagyta. (M. III. 49.)

(C. 44. számu polg. döntvénye, Az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-a első bekezdésében foglalt intézkedés nem terjed ki azon keresetekre, melyek valamely bekebelezett követelés behajtása czéljából nem a személyes adós, hanem a telekkönyvileg terhelt ingatlan tulajdonosa ellen, a jelzálogból leendő kielégitése végett indittatnak; hanem az ilyen keresetekre is az 1868 : LIV. t.-cz. 44. §-a második bekezdésében foglalt azon rendelkezés alkalmazandó, mely szerint ezek a keresetek, felperes választásához képest, alperesnek vagy személyes birósága, vagy pedig azon biróság előtt érvényesithetők, melynek területén a telekkönyvileg terhelt birtok fekszik.

A telekk. igazolási határidő elmulasztása alapján kért törlésnek megtagadására okul nem szolgálhat az, hogy az előjegyzést nyert fél a törlés iránti kérvény beadása után, de a kérvény következtében kitüzött tárgyalást megelőzőleg igazolási keresetét beadta. (C. 45. számu t. ü. polg. döntvénye.)

Az előjegyzett tulajdonjog igazolása iránti per a 44. §. értelmében akkor is az előjegyzést eszközlő telekkönyvi hatóság hatásköréhez tartozik, ha felperes alperesoket az igazolás keresztülvitelére szükséges nyilatkozat kiállitására kéri kötelezni. (M. III. 48.)

45. §. helyett 1881 : XVII. t.-cz. 72. §.[1])

72. §. *A csődeljárásra rendszerint azon kir. törvényszék illetékes, melynek területéhez a közadós személyes illetőségénél fogva tartozik. Ha ez meg nem állapitható, azon kir. törvényszék illetékes, melynek területén a közadós legutóbb lakott, ha pedig utolsó rendes lakhelye ki nem puhatolható, vagy ha az országban soha sem lakott, azon kir. törvényszék illetékes, melynek területén a közadósnak ingatlan javai feküsznek, s ha a közadós ilyenekkel nem bir, azon kir. törvényszék, melynek területén ingó javai vannak.*

A kereskedelmi csődeljárásra a budapesti és pestvidéki kir. törvényszékek területén a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék, egyebütt pedig azon kir. törvényszék illetékes, melynek területén a kereskedőnek telepe, illetőleg a kereskedelmi társaságnak székhelye van.

A közkereseti és a betéti társaság tagjai, illetőleg beltagjai elleni csődeljárásra (249. §.) hasonlag azon törvényszék illetékes,

[1]) Lásd a IV. R-ben.

melynek területén a társaságnak székhelye van.

Több illetékes kir. törvényszék közül a csődeljárásra az van hivatva, mely a többit a csődnyitás által megelőzte.

Ha egyetemleges kötelezettség alapján perbe idézett alperesek egyike csőd alá jut, ez nem vonja maga után az eljáró biróság illetéktelenségét a másik alperes irányában. (Dt. XX. 45.)

A csődválasztmánynak ténye okozta kár megtéritése iránti kereset nem tartozik a csődbiróság illetőségéhez. (Dt. XXIV. 26.)

Tekintve, hogy a csődbiróság csak a tömeg ellen inditott perekben van hivatva eljárni, ellenben azon perek elintézése, melyekben a csődtömeg lép fel felperesként, a csődbiróság hatáskörébe nem tartozik; tekintve, hogy a csődbiróság, mint ügybiróság hatáskörét tartozik figyelembe venni: ennélfogva hivatalból észlelendő semmiséget képez, ha a csődbiróság a csődtömeg gondnoka által egyik hitelező ellen inditott támadási keresetet elbirál. A törvényben a megtámadási keresetekre kivételes birói illetőség szabályozva nem lévén, a jogügyletek megtámadására nézve a birói illetékesség tekintetében az általános szabályok alkalmazandók. (Dt. XXXV. 184.)

Megtámadási kereset tekintetében a megtámadott személyes birósága azon esetben is illetékes, ha a kérdéses követelés iránt már végrehajtás történt. (Dt. XXXV. 207.)

A külön kielégitési alapul szolgált ingók árverési vételárának felosztása nem a csődbirósághoz, hanem a végrehajtás foganatositására illetékes birósághoz tartozik. (Dt. XLIV. 88.)

A megtámadási per azon biróság előtt is folyamatba tehető, mely a megtámadott végrehajtást elrendelte. (Dt. LIX. 92., LXIII. 42., 63.)

46. §. A viszontkeresetekre nézve a birói illetőséget a 77. §. határozza meg.[1])

47. §. A perujitás kivétel nélkül azon elsőfolyamodási biróságnál inditandó meg, melynél az alapper tárgyaltatott és elintéztetett.

48. §. A végrehajtás elrendelése, ugyszintén a végrehajtási foglalásból felmerült tulajdoni és elsőbbségi igények illetősége a végrehajtási eljárásban van meghatározva.[1])

49. §. Több egyenlően illetékes biróság közt szabadon választhat a felperes. (13. §.)

50. §. helyett 1881 : LIX. t.-cz. 7. §-a.[1])

7. §. *Hazai biróságok között felmerült illetőségi összeütközések elintézése a magy. kir. Curia jogköréhez tartozik.*

A perrend 50. §-a szerint elintézendő illetőségi összeütközést nem képez, ha egyik törvényszék a másiknak megkeresését teljesiteni vonakodik. (Dt. XXII. 16., XXXIII. 105.)

Az ügyvédi kamara s a biróságok közt felmerült illetőségi összeütközések nem tartoznak a perrendtartás 50. §-a (illetve a novella 7. §-a) alá, miután ezen törvényszakasz csak a hazai biróságok között felmerülő összeütközésekről intézkedik. (Dt. XXX. 63.)

Azon eset elintézése, midőn egyik biróság a másiknak megkeresése teljesitését az 1868. évi LIV. t.-cz. 50. §-a s az 1869 : IV. t.-cz. 23. §-a ellenére megtagadja, nem képez illetőségi összeütközést. (Dt. XXXIII. 177., XXXV. 314.)

Jogsegély megtagadása nem képez illetőségi összeütközést. (Dt. XXXV. 152.)

Oly esetben, midőn valamely biróság a keresetet elfogadta, ennek tárgyalására határnapot tüzött ki és a tárgyalást a felekkel megtartotta, biróságok közötti illetőségi oly összeütközésről többé nem lehet szó, mely a 7. §-hoz képest a Curia által érdemileg elintéztetnek. (M. III. 59.)

Az ügy jogerős befejezése után illetékességi összeütközés miatt panaszt tenni nem lehet. (Dt. XXXVIII. 47.)

Oly esetben, midőn valamely biróság a keresetet elfogadta, ennek tárgyalására határnapot tüzött ki, és a tárgyalást a felekkel megtartotta, biróságok közötti illetőségi oly összeütközésről többé szó sem lehet, mely az 1881 : LIX. t.-cz. 7. §-ához képest a m. kir. Curia által érdemileg elintéztetnék. (Dt. XXXVIII. 78.)

Az 1881 : LIX. t.-cz. 7. §-a alkalmazást nem talál oly esetben, midőn az egyik biróság a keresetet mint illetőségéhez nem tartozót hivatalból visszautasitotta az illetékes biróságnak hivatalból kijelölése nélkül és midőn ezután az ugyanazon tárgyra vonatkozó kereset más biróságnál adatott be. (Dt. XXXIX. 76.)

Az 1881 : LIX. t.-cz. 7. §-a csak ugyanegy foku hazai biróságok közt felmerült illető-

[1]) V. ö. az 1881 : LIX. t.-cz. 8. és az 1893. évi XVIII. t.-cz. 23. §-ával.

[1]) Lásd alább a végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-czikket.

ségi összeütközést feltételez, de azon feltevésnek, hogy az elsőfoku és egy másodfoku biróság közt is keletkezhessék illetőségi összeütközés, helyt nem enged. (J. 1887. évi 197.)

Az 1881 : LIX. t.-cz. 7. §-a a Curia hatáskörébe csak azon kérdéseket utalja, amelyek ugyanazon ügyre vonatkozólag több biróság illetékességének vagy hatáskörének kiterjedését érintik s ennélfogva azon kérdést teszik vitássá, hogy a fenforgó ügyben több biróság közül melyik van hivatva eljárni. Ha azonban a vitás kérdést az képezi, hogy a nyujtott jogsegélynek a megkeresett biróság eljárása körében felmerült és általa megállapitott költségét a megkereső biróság tartozik-e viselni, illetőleg azt beszerezni és behajtani és miként? vagyis oly vitás kérdés forog fenn, mely csakis az igazságügyi administratio körébe tartozik, ugy ezen eset a 7. §. alá nem vonható. (Dt. LV. 178.)

A kir. biróságok és az árvaszékek között felmerülő illetékességi összeütközések elintézésére a m. kir. ministerium van hivatva. (Dt. LXIII. 74.)

51. §. A biróságok kötelesek az illetőségükhöz nem tartozó kereseteket és másnemü beadványokat hivatalból visszautasitani.

A 8. és 53. §§. eseteit kivéve azonban, a nem illetékes biróság is illetékessé válik, ha alperes az illetőség ellen törvényes időben kifogást tenni elmulasztotta.[1])

A törvényszék jogositva van hivatalból visszautasitani az oly keresetet, mely a sommás per birája elé tartozik. (Dt. I. 36.)

Ha az iparosok és segédeik közt felmerült vitás kérdésekből eredt kereset az iparhatóság mellőzésével egyenesen a polg. biróság előtt indittatik, a kereset hivatalból visszautasitandó. (Dt. VII. 61.)

Ha az egyetemlegesen perbe fogott alperesek közül csak egyik, habár mellékkötelezett fél, tesz is kifogást a birói hatáskör tárgyában, az illetékesség valamennyi alperesre nézve leszállitandó. (Dt. XXIV. 24.)

52. §. A rendes birói illetőségtől eltérésnek van helye:

a) ha a felek magukat valamely eleve kijelölt, vagy meghatározás nélkül a felperes szabad tetszése szerint választandó bármely rendes polgári biróságnak szerződésileg alávetették;

b) ha a felek valamely perkérdés eldöntését választott biróságra ruházzák.

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 5. §-ával.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 52. §-a szerint csak a rendes polgári biróságok közt van — az 53—55. §§-ban kijelölt megszoritással — szabad választás engedve; a váltótörvényszék pedig mint kivételes különügyi biróság olyannak nem tekinthetik és a társulati alapszabályokban sem köthető ki biróságul. (Dt. IV. 15.)

A feleknek a pts. 52. §. *a)* pontjában engedélyezett szabad biróválasztási joga csak a hazai biróságokra vonatkozik. (M. III. 61. Tb.—M. X. 379.)

Az adósnak utólag tékozlás miatt gondnokság alá helyezése felperesnek kötelezvényen alapuló s abban kikötött biróválasztási jogára visszaható erővel nem birhat. (Dt. XIII. 29.)

53. §. Eltérésnek a rendes birói illetőségtől nincs helye:

a) telekkönyvi ügyekben;

b) hitbizományi ügyekben;

c) házassági s általában olyan ügyekben, melyek által házassági elválás czéloztatik;

d) olyan perekben, melyeknél távollevő vagy gyámság és gondnokság alatti személyek vannak érdekelve.

Habár felperes keresetét váltólevélre alapitá is, miután azonban nem a váltótörvényszékek által követett kivételes váltói, hanem a köztörvényi uton érvényes eljárást kérte alkalmazni s a váltóügyek nem tartoznak azok közé, melyeknél az 53. §. szerint a rendes birói illetőségtőli eltérésnek hely nem lehetne: felperes keresete helytelenül lett hivatalból elutasitva. (Dt. I. 23. II. 19.)

Ingóságokra intézett igényperben a sommás biróság (1881 : LX. t.-cz. 94. §.) külön ügybiróságként járván el, illetőségtől való eltérésnek e tekintetben helye nem lehet. (Dt. IX. 671.)

A kisebb polgári peres ügyek biróságának illetékessége alá tartozó ügyekre nézve a birói illetőségtől eltérésnek nincs helye. (Dt. XXXVIII. 324.)

A rendes birói illetőségtől eltérésnek nem csak az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §-ában felsorolt, hanem mindazon ügyekre nézve nem lehet helye, melyek más, külön törvények vagy törvényes rendeletek által kizárólag valamely határozottan kijelölt biróság elé utalvák. (M. III. 62.)

Szerződés felbontására irányuló keresetek nem tartoznak azok közé, amelyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs. (Dt. XLII. 265.)

A prdts 53. §-ának *c)* pontja alá nem vonható azon kereset, melylyel a férjével házassági válóperben álló feleség az állitólag

kizárólagos tulajdonát képező és személyére nézve nélkülözhetetlen ingók kiadását követeli. (Dt. XLV. 63.)

A sommás biróságok kikötött illetékessége megáll azon esetben is, ha az időközben elhalálozott szerződő félnek perbevont örökösei közt kiskoruak vannak. (Dt. XLVII. 72.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §-ának az a rendelkezése, amely szerint olyan perekben, melyekben gyámság alatti személyek érdekelvék, a rendes birói illetékességtől eltérésnek helye nincsen, egyenesen kizárja a ptrs. 52. §-ának *b)* pontja értelmében az örökhagyóval szemben megállapitott eltérésnek a kiskoru örökösökre mint gyámság alatt álló személyekre leendő kiterjesztését. (Dt. LXXV. 74.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §-ának *c)* pontja csak a házassági viszony érdemleges elbirálását tárgyazó perekre — felbontás, ágytól és asztaltól való elválás — vonatkozik, amelyek közé a házassági elválásból felmerülő vagyoni követelések iránti keresetek nem tartoznak. (Dt. LXXVII. 57.)

A viszonkereseti illetékesség házassági válóperben megállapitható, mert ezzel a ptrs 53. §. *c)* pontjának tilalma, mely szerint házassági ügyekben a birói illetékességtől eltérésnek nincs helye, nem sértetik. (Dt. LIII. 110.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §. *d)* pontjának rendelkezése szerint oly perekben, melyeknél távollevő vagy gyámság vagy gondnokság alatt levő személyek vannak érdekelve, — a rendes birói illetőségtől eltérésnek, következőleg valamely kivételes biróság eljárásának és itélkezésének helye nincs. Ebben a tekintetben lényegtelen az, hogy az örökösi minőségben perbe idézett alperesek jogelődje a választott biróság illetékességének magát alávetette, mert az örökhagyó ellen szerzett jogok az alaki jog terén a kiskoru örökösöket csakis a törvényben megállapitott korlátozással kötelezhetik. (J. K. 1906. évi 277. l.)

Magyar állampolgárnak személyiségét érintő perekben Magyarországon végrehajtható itéletet csak magyar biróság hozhat. Magyarországon lakással nem biró magyar állampolgár gondnokság alá helyezésére a[illegible] törvényszék is illetékes, amelynek ter[illegible] a gondnokság alá helyezendőnek [illegible] van. (J. K. 1904. évi 33. sz.)

A kötelezvény abbeli tartalma[illegible] esetére a hitelező részéről szab[illegible] ható sommás biróság illetéke[illegible] ki, nem tekinthető oly lénye[illegible] amelynek érvényességéhez [illegible] külön jóváhagyása volna sz[illegible] kikötés alapján választott [illegible] tékes, s az 1868 : LIV. t.[illegible] pontja nem alkalmazha[illegible] 41. sz.)

54. §. Eltérés a rendes birói illetőségtől akkor sem engedtetik, ha a felek — bár közakarattal — valamely felebbviteli biróságra ruházták az ügynek elsőfolyamodási eldöntését.

55. §. A felebbvitel iránt megállapitott birói illetőségtől eltérésnek helye nincs.

56. §. Birói személynek nem szabad oly ügyekben részt venni:

a) melyekben saját személyénél fogva érdekelve lévén, közvetlenül vagy közvetve kárt vagy hasznot remélhet;

b) melyek által felesége vagy jegyese, fel- vagy lemenő ágbeli rokonai, avagy olyan személyek vannak érdekelve, kik vele negyediziglen oldalrokonságban vagy másodiziglen sógorságban, továbbá fogadott szülei vagy fogadott gyermeki, végre gyámsági vagy gondnoksági viszonyban állanak;

c) melyekben mint tanu, szakértő, képviselő vagy közbenjáró működött;

d) a felsőbb biróságoknál olyan ügyekben, melyeknek alsóbb birósági előadásában vagy eldöntésében részt vett;

e) az olyan felek ügyeiben, kiknek valamelyikével ellenséges vagy peres viszonyban áll.

A négy első esetben érintett akadályok — akár az eljárás meginditásakor, akár annak folyama alatt merültek fel — habár a felek emiatt nem tettek volna is kifogást: az illető birói személy által az elnöknek hi[illegible] feljel[illegible] az érdekel[illegible] mazand.

* A fel[illegible] a bir[illegible] ben [illegible]

Nem hivatalból észlelendő érdekeltség az, hogy a biróság oly perben itél, melyben azon biróság elnöke a felperes. (Dt. XXX. 308.)

Az a felebbezési panasz, hogy a felebbezett másodbirósági itélet hozatalában érdekelt birák vettek részt, azért, mert közülök kettő részt vett a felsőbiróság által megsemmisitett korábbi itélet hozatalában is, az 56. §-ra nem alapitható. (Dt. XXXIX. 16.)

A *d)* pontnak esete fenn nem forog, midőn az örökösödési per másodbirósági előadója az eljáró biróságnál előzetesen csupán abba a hagyatéki tárgyalásba folyt be, melyből az örökösödési per fejlődött. (Dt. XLII. 15.)

A választott biróság elnöke, vagy valamelyik tagja ellen a felek által emelt érdekeltségi kifogást a választott biróság dönti el. (M. HI. 63.)

Nem kizáró ok az, hogy mint elnök és előadó, az alapperbeli itélet birái vettek részt az ujitott perbeli itélet meghozatalában. (C. 1899. márcz. 4. 1898. I. G. 606., M. X. 376.) L. az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §-a kapcsán közölt vonatkozó határozat is. Ha a fél azt, hogy az elsőbirói itéletben érdekelt biró vett részt, az ez itélet elleni felebbezésben nem hozta fel, a másodbiróság itélete elleni felebbezésében ezt sikerrel nem érvényesitheti. (M. X. 376.)

57. §. Ha az 56. §-ban foglalt okok alapján valamely törvényszéknek az elnöke, vagy annyi tagja ellen tétetik kifogás, hogy a többiektől a határozat hozatalára megkivántató szám ki nem telik, vagy ha a biróküldés más fontos okból fogva célszerünek mutatkozik: ...ésnek van helye.

...küldés jogát ő császári és apostoli ...sége az igazságügyi ministeriun ...korolja.

...ág annak meghatározására, hogy ...és szüksége fenforog-e vagy nem, ... (M. III. 64.)

...zlött biróküldés nem vonat...rbeli itélet alapján ingat...ajtásnál foganatositandó ...elekményekre, melyek ...zárólag a telekkönyvi ...ló. (Dt. V. 67.)

...ló járásbiróságoknál ...rehajtási ügy forog ... az 56. és 57. §§-ok ... biráskodásból ki...dekeltség az illető ...ra is kiható s az ...körülményt képez, ... ügyben az illető ...ól tagja sem járhat el, hanem biróküldésnek van helye. (Dt. VI. 66.)

58. §. A biróság, ha ellene azon körülmény eltitkolása bizonyúl be, mely miatt a biróküldés szükségessé vált, a károsult félnek elégtétellel tartozik.

59. §. Ha a biróküldés iránti eljárás meginditását a per késleltetése, vagy a biró avagy az ellenfél bosszantása végett, tudva hamis előadás által idézte elő valamelyik fél: a rendes biróság által a költség megtéritése mellett, 300 frtig terjedhető birsággal büntettetik, ami iránt az ügyvéd, a fél elleni visszkeresetet fenmaradása mellett, első sorban felelős.

39805/I. M. E. szám.

1881. ápr. 8.

Igazs. min. rendelet

az államkincstárt illető pénzbirságok kezelése és behajtása tárgyában.

1. §. Azon határozatban, amelylyel az államkincstárt egészben vagy részben illető pénzbirság szabatik ki, megnevezendő azon kir. adóhivatal is, amelynél a marasztalt az államkincstárt illető pénzbirságot lefizetni köteles.

Ha ily határozatot a felebbviteli biróság hozott, az adóhivatalt, az e. f. biróság a felebbviteli biróság határozatának kiadására nézve hozott végzésében nevezi meg.

Fizetési helyül mindig azon adóhivalal nevezendő meg, amely az illető bir. letéteinek kezelésére hivatott.

2. §. Ily határozat jogerőre emelkedés után az illető kir. pénzügyigazgatóságnak küldendő meg.

Evégből az előadó által az előterjesztési ivre a következő figyelmeztetés irandó: »Lássa irattárnok: határozat jogerőre emelkedése után a (megnevezendő) kir. pénzügyigazgatóságnak elküldendő.«

Ha a pénzbirság oly birósági határozattal szabatott ki, amely ellen felebbvitel nem érvényesithető, azt az e. f. kir. biróság kir. pénzügyigazgatóságnak azonnal megküldi.

3. §. Az irattárnok a kérdéses határozatot nyilvántartja.

Ha az jogerőre emelkedett, a 2. pontban irt figyelmeztetés alá, vagy esetleg az ügyiratokhoz füzött félivre, neve aláirásával, a következő záradékot irja: »Határozat jogerőre emelkedett, lássa kiadó a kir. pénzügyigazgatóságnak elküldés végett«, és az iratokat további szabályszerü eljárás czéljából jegyzék mellett a kiadóhivatalba küldi.

kizárólagos tulajdonát képező és személyére nézve nélkülözhetetlen ingók kiadását követeli. (Dt. XLV. 63.)

A sommás bíróságok kikötött illetékessége megáll azon esetben is, ha az időközben elhalálozott szerződő félnek perbevont örökösei közt kiskoruak vannak. (Dt. XLVII. 72.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §-ának az a rendelkezése, amely szerint olyan perekben, melyekben gyámság alatti személyek érdekelvék, a rendes birói illetékességtől eltérésnek helye nincsen, egyenesen kizárja a ptrs. 52. §-ának *b)* pontja értelmében az örökhagyóval szemben megállapitott eltérésnek a kiskoru örökösökre mint gyámság alatt álló személyekre leendő kiterjesztését. (Dt. LXXV. 74.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §-ának *c)* pontja csak a házassági viszony érdemleges elbirálását tárgyazó perekre — felbontás, ágytól és asztaltól való elválás — vonatkozik, amelyek közé a házassági elválásból felmerülő vagyoni követelések iránti keresetek nem tartoznak. (Dt. LXXVII. 57.)

A viszonkereseti illetékesség házassági válóperben megállapitható, mert ezzel a ptrs 53. §. *c)* pontjának tilalma, mely szerint házassági ügyekben a birói illetékességtől eltérésnek nincs helye, nem sértetik. (Dt. LIII. 110.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §. *d)* pontjának rendelkezése szerint oly perekben, melyeknél távollevő vagy gyámság vagy gondnokság alatt levő személyek vannak érdekelve, — a rendes birói illetőségtől eltérésnek, következőleg valamely kivételes biróság eljárásának és itélkezésének helye nincs. Ebben a tekintetben lényegtelen az, hogy az örökösi minőségben perbe idézett alperesek jogelődje a választott biróság illetékességének magát alávetette, mert az örökhagyó ellen szerzett jogok az alaki jog terén a kiskoru örökösöket csakis a törvényben megállapitott korlátozással kötelezhetik. (J. K. 1900. évi 277. l.)

Magyar állampolgárnak személyiségét érintő perekben Magyarországon végrehajtható itéletet csak magyar biróság hozhat. Magyarországon lakással nem biró magyar állampolgár gondnokság alá helyezésére azon törvényszék is illetékes, amelynek területén a gondnokság alá helyezendőnek vagyona van. (J. K. 1904. évi 33. sz.)

A kötelezvény abbeli tartalma, hogy per esetére a hitelező részéről szabadon választható sommás biróság illetékessége köttetett ki, nem tekinthető oly lényeges kikötésnek, amelynek érvényességéhez a gyámhatóság külön jóváhagyása volna szükséges, az ezen kikötés alapján választott járásbiróság illetékes, s az 1868 : LIV. t.-cz. 53. §-ának *d)* pontja nem alkalmazható. (J. K. 1904. évi 41. sz.)

54. §. Eltérés a rendes birói illetőségtől akkor sem engedtetik, ha a felek — bár közakarattal — valamely felebbviteli biróságra ruházták az ügynek elsőfolyamodási eldöntését.

55. §. A felebbvitel iránt megállapitott birói illetőségtől eltérésnek helye nincs.

56. §. Birói személynek nem szabad oly ügyekben részt venni:

a) melyekben saját személyénél fogva érdekelve lévén, közvetlenül vagy közvetve kárt vagy hasznot remélhet;

b) melyek által felesége vagy jegyese, fel- vagy lemenő ágbeli rokonai, avagy olyan személyek vannak érdekelve, kik vele negyediziglen oldalrokonságban vagy másodiziglen sógorságban, továbbá fogadott szülei vagy fogadott gyermeki, végre gyámsági vagy gondnoksági viszonyban állanak;

c) melyekben mint tanu, szakértő, képviselő vagy közbenjáró működött;

d) a felsőbb biróságoknál olyan ügyekben, melyeknek alsóbb birósági előadásában vagy eldöntésében részt vett;

e) az olyan felek ügyeiben, kiknek valamelyikével ellenséges vagy peres viszonyban áll.

A négy első esetben érintett akadályok — akár az eljárás meginditásakor, akár annak folyama alatt merültek fel — habár a felek emiatt nem tettek volna is kifogást: az illető birói személy által az elnöknek hivatalból feljelentendők, aki az érdekelt tag helyett más birót alkalmazand.

A felebbviteli biróság tagja nincs kizárva a biráskodásból oly ügyekre nézve, melyekben a felülvizsgálat tárgyát képező elsőbirósági határozat hozatalánál édes testvére vagy más vele a perrendtartás 56. §-ának *b)* szerinti közelrokonsági viszonyban álló személy, mint biró vett részt. (Dt. III. 37.)

A birósági végrehajtó oly ügyekben, melyekben a végrehajtató fél ügyvéde vele az 1871 : LI. t.-cz. 17. §-ban körülirt rokonsági vagy sógorsági viszonyban áll, érdekelt. (M. III. 64.)

Az, hogy a részvénytársaság vagyonára vonatkozó perben oly biró vett részt, aki e társaság tagja vagy részvényese, semmiségi eset. (Dt. XIII. 8.)

Nem hivatalból észlelendő érdekeltség az, hogy a biróság oly perben itél, melyben azon biróság elnöke a felperes. (Dt. XXX. 308.)

Az a felebbezési panasz, hogy a felebbezett másodbirósági itélet hozatalában érdekelt birák vettek részt, azért, mert közülök kettő részt vett a felsőbiróság által megsemmisitett korábbi itélet hozatalában is, az 56. §-ra nem alapitható. (Dt. XXXIX. 16.)

A *d)* pontnak esete fenn nem forog, midőn az örökösödési per másodbirósági előadója az eljáró biróságnál előzetesen csupán abba a hagyatéki tárgyalásba folyt be, melyből az örökösödési per fejlődött. (Dt. XLII. 15.)

A választott biróság elnöke, vagy valamelyik tagja ellen a felek által emelt érdekeltségi kifogást a választott biróság dönti el. (M. HI. 63.)

Nem kizáró ok az, hogy mint elnök és előadó, az alapperbeli itélet birái vettek részt az ujitott perbeli itélet meghozatalában. (C. 1899. márcz. 4. 1898. I. G. 606., M. X. 376.) L. az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §-a kapcsán közölt vonatkozó határozat is. Ha a fél azt, hogy az elsőbirói itéletben érdekelt biró vett részt, az ez itélet elleni felebbezésben nem hozta fel, a másodbiróság itélete elleni felebbezésében ezt sikerrel nem érvényesitheti. (M. X. 376.)

57. §. Ha az 56. §-ban foglalt okok alapján valamely törvényszéknek az elnöke, vagy annyi tagja ellen tétetik kifogás, hogy a többiektől a határozat hozatalára megkivántató szám ki nem telik, vagy ha a biróküldés más fontos oknál fogva czélszerünek mutatkozik: biróküldésnek van helye.

A biróküldés jogát ő császári és apostoli királyi Felsége az igazságügyi ministeriun által gyakorolja.

A biróság annak meghatározására, hogy a biróküldés szüksége fenforog-e vagy nem, hivatva nincs. (M. III. 64.)

A perben eszközlött biróküldés nem vonatkozhatik az azon perbeli itélet alapján ingatlanra vezetett végrehajtásnál foganatositandó azon végrehajtási cselekményekre, melyek az 53. §. értelmében kizárólag a telekkönyvi hatóság által teljesitendő. (Dt. V. 67.)

Több birói tagból álló járásbiróságoknál is, ha oly peres vagy végrehajtási ügy forog fenn, melyben a járásbiró az 56. és 57. §§-ok szerint érdekeltnek és a biráskodásból kizártnak veendő, emez érdekeltség az illető járásbiróság többi tagjaira is kiható s az 57. §. alá vonandó oly körülményt képez, melynek folytán az ilyen ügyben az illető járásbiróságoknak más birói tagja sem járhat el, hanem biróküldésnek van helye. (Dt. VI. 66.)

58. §. A biróság, ha ellene azon körülmény eltitkolása bizonyul be, mely miatt a biróküldés szükségessé vált, a károsult félnek elégtétellel tartozik.

59. §. Ha a biróküldés iránti eljárás megindítását a per késleltetése, vagy a biró avagy az ellenfél bosszantása végett, tudva hamis előadás által idézte elő valamelyik fél: a rendes biróság által a költség megtéritése mellett, 300 frtig terjedhető birsággal büntettetik, ami iránt az ügyvéd, a fél elleni visszkeresetet fenmaradása mellett, első sorban felelős.

39805/I. M. E. szám.
1881. ápr. 8.

Igazs. min. rendelet
az államkincstárt illető pénzbirságok kezelése és behajtása tárgyában.

1. §. Azon határozatban, amelylyel az államkincstárt egészben vagy részben illető pénzbirság szabatik ki, megnevezendő azon kir. adóhivatal is, amelynél a marasztalt az államkincstárt illető pénzbirságot lefizetni köteles.

Ha ily határozatot a felebbviteli biróság hozott, az adóhivatalt, az e. f. biróság a felebbviteli biróság határozatának kiadására nézve hozott végzésében nevezi meg.

Fizetési helyül mindig azon adóhivalal nevezendő meg, amely az illető bir. letéteinek kezelésére hivatott.

2. §. Ily határozat jogerőre emelkedés után az illető kir. pénzügyigazgatóságnak küldendő meg.

Evégből az előadó által az előterjesztési ivre a következő figyelmeztetés irandó: »Lássa irattárnok: határozat jogerőre emelkedése után a (megnevezendő) kir. pénzügyigazgatóságnak elküldendő.«

Ha a pénzbirság oly birósági határozattal szabatott ki, amely ellen felebbvitel nem érvényesithető, azt az e. f. kir. biróság kir. pénzügyigazgatóságnak azonnal megküldi.

3. §. Az irattárnok a kérdéses határozatot nyilvántartja.

Ha az jogerőre emelkedett, a 2. pontban irt figyelmeztetés alá, vagy esetleg az ügyiratokhoz füzött félivre, neve aláirásával, a következő záradékot irja: »Határozat jogerőre emelkedett, lássa kiadó a kir. pénzügyigazgatóságnak elküldés végett«, és az iratokat további szabályszerü eljárás czéljából jegyzék mellett a kiadóhivatalba küldi.

4. §. A kir. pénzügyigazgatóság, a jogerőre emelkedett birósági határozat alapján, a birságot számvevő osztályáná la dij-jövedéki számlakönyvben az állami előirányzatnak: »minden más, a dijak czimén felszámolandó bevételek« rovata alatt előjegyzésbe véteti, és az előjegyzési záradékkal ellátott birósági határozatot annak beérkezése napján, az illető kir. adóhivatalnak a birság bevétele és felszámolása végett megküldi.

5. §. Ha a marasztalt fél a pénzbirságot meg nem fizeti, annak behajtása végett a szükséges intézkedéseket az 1881 : LX. t.-cz. értelmében az illető kir. pénzügyigazgatóság teszi meg.

6. §. A marasztalt fél az államkincstárt illető pénzbirságot az eljárt e. f. kir. biróságnál is lefizetheti, ha annak székhelyén kir. adóhivatal nincsen.

A lefizetés csak a biróság főnökének vagy az ez által megnevezett biró vagy bir. hivatalnoknak kezéhez teljesithető.

A fizetés tényéről jegyzőkönyv veendő fel, amely beiktatandó, és a lefizetett pénzösszeg a fizetés napján az illető kir. adóhivatalnak kisérőlevél mellett szabályszerüen elküldendő.

A kisérőlevélben a marasztaló határozásnak kelte és száma kiirandó.

A pénzt tartalmazó levél külsejére felirandó »pénzbirság«.

A levél feladásáról a vevény az ügyiratokhoz erősitendő.

7. §. Ezen szabályrendelet intézkedése alá nem esik a fegyelmi eljárás folyamán hozott oly birói határozat, amelylyel az igazságügyi tárczát illető (1871 : VIII. t.-cz. 22. §. *c)* pont) fegyelmi pénzbüntetés lett kiszabva, vagy a vádlott a fegyelmi eljárás költségeinek megfizetésében elmarasztaltatott; továbbá azon határozat, amelyben oly pénzbirság szabatott ki, amely felett az ügyvédi kamara (1874. évi XXXIV. t.-cz. 106. §.), vagy a közjegyzői kamara (1874 : XXXV. t.-cz. 197. §.) rendelkezik.

Ha az igazságügyi tárczát illető fegyelmi pénzbüntetés, vagy a fegyelmi eljárási költség a jogerejü határozatban megjelölt idő alatt le nem fizettetik, az igazságügyministerhez jelentés terjesztendő fel, aki azon pénzösszegnek vagy a marasztalt hiv. fizetéséből levonására, vagy annak végrehajtás utján behajtására nézve intézkedik.

Oly pénzbirságra vonatkozó határozat, amely felett az ügyvédi kamara vagy a kir. közjegyzői kamara rendelkezik, meghozatal után az illető kamarának küldendő el, amely annak jogerőre emelkedése után a pénzbirságnak behajtását az 1881 : LX. t.-cz. intézkedései értelmében eszközli.

8. §. Az államkincstárt illető pénzbirságok kezelésére és behajtására nézve 1874. decz. hó 7. 19221. sz. a. kiadott rendelet 1881. évi decz. 31-vel hatályát veszti, és ezen szabályrendelet 1882. évi január 1-évél lép hatályba.

A büntető törvény alapján megállapitott pénzbüntetések kezelésére és behajtására nézve kiadott utasitás ezen szabályrendelet által nem érintetik.

60. §. Ha valamely jogcselekmény más biróság területén teljesitendő: az azon helynek illetékes biróságához intézett megkeresvény utján foganatosittatik.

A megkeresésnek eleget tenni s általában a jogszolgáltatás tárgyában kölcsönösen segédkezet nyujtani minden biró köteles.

61. §. A hivatalos megkeresések, ha az országon kivül ő Felsége többi országában és tartományában, vagy más olyan küllállamokban teljesitendő, melyekkel viszonosság áll fenn: követlenül az illető birósághoz, illetőleg az államszerződésben kijelölt hatóságokhoz és közegekhez intéztetnek. Ilyen viszonosság nem létében a küllállamok biróságai közvetve a magy. kir. igazságügyi ministerium utján kerestetnek meg.

13154. szám.
1881. ápr. 29.

Igazs. min. rendelet

a horvát-szlavon biróságokkal való érintkezés tárgyában követendő egyöntetü eljárás iránt.

A horvát-szlavon biróságokkal való érintkezés tárgyában követendő egyöntetü eljárás végett értesitem a czimet, hogy a magyar és horvát-szlavon biróságok közötti levelezésnél mindkét ország birósága saját hivatalos nyelvét használja, s a másik biróságnak — ennek hivatalos nyelvén szerkesztett — megkereséseit elfogadni tartozik; amennyiben pedig a kért jogsegély nyujtása körül nyelvbeli nehézség merülne fel, a megkeresett biróság által nem értett nyelven szerkesztett ügyirat leforditása iránt ezen utóbbi biróság intézkedik.

Ami a magyar biróságok által eszközölt forditások dijának fedezését illeti: a horvát-szlavon biróságokkal való érintkezésnél is, a tolmácsokról szóló 1873. évi októbor hó 22. 32942. sz. alatt kelt itteni rendelet 38. §-ában előirt szabályok egészben alkalmazandók, azon esetben, ha az érintkezés tárgyát oly ügy képezi, mely a magyar biróság előtt van folyamatban; mig ellenben, ha az érintkezés tárgyát képező ügy a horvát-szlavon biróság előtt tárgyaltatik, a netalán szükségelt fordi-

tás költségeivel nem lehet sem a megkereső horvát-szlavon biróságot, sem az ottani feleket terhelni, hanem azok a magyar biróság irodaátalányából fedezendők.

Ezen szabály alul kivételt csak azon eset képez, ha a magyar biróság eljárásának tárgyát végrehajtás foganatositása képezi, — habár a végrehajtást valamely horvát-szlavon biróság rendelte volna is el, és az annak megkeresésére foganatositandó is — ez esetben ugyanis tekintve, hogy a forditási dijak a végrehajtási költségekhez tartoznak, azok az irodaátalányból csupán előlegezendők s a végrehajtást szenvedőtől beszedendők, és csak a behajthatatlanság esetében számolandók el véglegesen a biróság irodaátalányának terhére.

Felhivom továbbá a (czim) figyelmét a tolmácsokról szóló és fentebb hivatkozott 1873. évi itteni rendelet 22. §-ának 5. pontjára, mely szerint a tolmácsok — a biróságok megbizásából és használatára — nem hiteles alaku forditási kivonatokat dij nélkül tartoznak teljesiteni ; az ily kivonatos forditásoknak tárgyául pedig azon, a magyar biróságokhoz érkezett és általuk nem értett nyelven szerkesztett átiratok szolgálhatnak, amelyek vagy a magyar biróság megkeresésére választ tartalmaznak, — és az előiratokból következtetőleg nem oly fontosságuak, hogy egész terjedelmükben leendő leforditásuk szükségeltetnék, — vagy pedig megkeresések, amelyeknek kivonatos forditásából is tájékozást nyerhet a biróság annak természete felől.

Ami végre a szükségelt forditás eszközlésének módját illeti, utasitom a czimet, hogy e tekintetben az 1876. évi márcz. hó 24. 8264. szám alatt kelt (1876. R. T. 29. szám) itteni rendeletben előirt eljárást kövesse.

29226. szám.
1885. jun. 22.

Igazs. min. rendelet

a magyar és a horvát-szlavonországi biróságok által egymáshoz intézett megkeresések következtében felmerülő költségek fedezése tárgyában.

A magyar királyi és a horvát-szlavonországi biróságok által bünvádi, polgári peres és perenkivüli ügyekben egymáshoz intézett megkeresések folytán felmerülő költségek mikénti fedezése tárgyában, a horvát-szlavon-dalmát bán urral létrejött megállapodás folytán, az 1875. évi május hó 15. 13412. sz. alatt kelt igazságügyministori rendeletet hatályon kivül helyezem s a következőket rendelem :

1. Mivel mind a horvát-szlavon biróságok kötelesek a magyar kir. törvényszékektől és járásbiróságoktól hozzájuk érkezett és magyar nyelven szerkesztett megkereséseket és egyéb iratokat elfogadni s azok tárgyában intézkedni, anélkül, hogy ezen iratokhoz a megkereső magyar biróságtól horvát forditást kivánhatnának, vagy az általuk eszközölt horvát forditás költségének megtéritését a magyar biróságtól, vagy a magyarországi érdekelt féltől követelhetnék, mind a magyar kir. törvényszék és járásbiróságok is kötelesek a horvát-szlavon biróságoktól hozzájuk érkező s horvát nyelven szerkesztett megkereséseket és iratokat elfogadni s azok tárgyában intézkedni : ennélfogva az esetleg szükséges forditások költségei megtéritését a kir. törvényszékek és járásbiróságok sem kérhetik a horvát-szlavonországi biróságoktól.

A magyar kir. törvényszékek és járásbiróságok által szükségelt forditások beszerzése és a forditási dijak viselése tárgyában az 1881. évi ápr. hó 29. 13154. szám alatt kelt körrendeletemben[1]) előirt eljárás követendő.

2. A horvát-szlavon biróságoknak bünvádi ügyekre vonatkozó megkeresései folytán felmerülő költségeket a megkeresett magyar törvényszékek és járásbiróságok a »bünvádi eljárási költségek átalányából«, esetleg a rabtartási költségek átalányából megtérités igénye nélkül fedezik, s a felmerült költségek jegyzékét a megkereső horvát biróságnak küldik át. A költségek, melyeket az elitéltek jogérvényes itélet alapján megtériteni tartoznak, azon terület tárczája javára fognak behajtatni, amelyhez a megkereső biróság tartozik.

Ugyanilyen módon fognak a horvát-szlavon biróságok is a magyar törvényszékekről és járásbiróságoktól bünvádi ügyekre vonatkozólag hozzájuk érkezett megkeresések tárgyában eljárni.

3. A polgári peres és perenkivüli ügyekben érkezett megkeresésekkel egybekötött költségeket — kivéve a forditási költségeket — akár behajthatók ezek az illető felektől, akár nem, a megkereső biróság tartozik megtériteni.

A szükséges készkiadásokat a megkeresett biróságok előlegezik.

A megkeresett biróság a költségek és dijak megállapitása után ezekről jegyzéket készit és ezt megtérités végett a megkeresett biróságnak átküldi.

A megkereső magyar kir. biróság köteles a hozzá érkezett jegyzékben felszámitott költségeket a rendelkezésére álló irodaátalányból előlegezve, a jegyzéket átküldő horvát-szlavon biróságnak azonnal megküldeni és a kérdéses költségeket az illető féltől az irodaátalány részére behajtani.

Hasonló elvek szerint fognak a horvát-szlavon törvényszékek és járásbiróságok is eljárni.

Ettől eltérőleg a horvát-szlavon községi biró-

---

[1]) Lásd ezt a rendeletet a 28. lapon.

ságok oda utasittattak, hogy, ha a magyar biróságoktól polgári peres ügyben birói ténykedést kérnek, megkeresésükhöz az illető féltől beszedett előlegett csatoljanak.

A megkeresett magyar biróság a költségeket megállapitván, ezek összegét az előlegből levonja s a többletet visszaküldi, esetleg a hiányzó összeg megküldését követeli.

4. A kir. törvényszékek és járásbiróságok, a Horvát-Szlavonországok területén kért jogsegély iránti megkereséseiket mindig az ottani kir. törvényszékekhez vagy járásbiróságokhoz intézzék s az ottani községi biróságokhoz forduljanak.

62. §. Ugyanezen elvek szerint járnak el a hazai biróságok, ha valamely jogcselekmény teljesitése iránt az országon kivüli hatóságok által kerestetnek meg. Az eljárás azonban külföldiek vagy külföldi hatóságok irányában is a jelen törvénykezési rendtartás szabályai szerint történik.

63. §. A viszonosság fennállását valamely külállammal kétség esetében azon fél tartozik igazolni, kinek érdekében a megkeresés történik. Ő Felsége többi országa- és tartományára nézve ilyen igazolás nem szükséges.[1])

MÁSODIK CZIM.

Az ügyfelekről.

I. FEJEZET.

Felperesség.

64. §. Felperes tartozik keresetében a jogalapot és tényeket, melyekből követelését származtatja, időrend szerint, teljesen és világosan előadni, egyszersmind minden megkivántató bizonyitékát mellékelni ; végül a kereset tárgyát a fő- és mellékkötelezettség vagy a követelt összeg és járulékai szabatos kitételével határozottan és röviden kifejezni.

A keresetlevél kellékeihez tartozik továbbá az ügyfelek vezeték- és keresztnevének, polgári állásának és lakhelyének kitétele, s ha felperes mint törvényes képviselő vagy meghatalmazott más

[1]) V. ö. az 1869 : IV. t.-cz. 25. §-ával — VI. R.

nevében lép fel, vagy az alperes hasonló képviseletben részesül : e körülmények kitüntetése, ugyszintén a képviselt személy vagy tömeg körülirása, végre az eljárás módjának a kijelölése.[1])

A szerzői jogot tárgyazó ügyekben felperes a keresetben a 64. §-ban felsoroltakon kivül, az esetleges büntetés és elkobzás iránti kérelmet is előterjeszteni tartozik. (1884. jun. 10. 1686. sz. a. kelt I. M. 3. §.)

Telekkönyvi ingatlan tulajdona iránti perben a tkvi hiteles kivonat bemutatása mulhatlanul szükséges. (Dt. XIV. 194.)

Annak kimondása, hogy valamely fennállott kötelzettség megszünt, külön kereset utján is eszközölhető. (Dt. XV. 83.)

Ha maga a kereset nem is tartalmaz jogczimet, de a keresethez csatolt könyvkivonat feltünteti a kereseti követelés jogczimét és jogalapját, az esetben a kereset nem szenved kellékhiányban. (Dt. XVIII. 14.)

A rosszhiszemüsége alperesnek a kereset kézbesitésével áll be. (C. 587/1882. Dt. XIII. 50.) A birtok jóhiszemüsége elvont haszon iránti perben a kereset meginditásával szünik meg. (J. Sz. II. 640. Tb.—Dt. XXXIV. 319.)

Ha korábbi keresetével felperes keresehetőségi jog hiányából utasittatott el, nem tekinthető ügyvesztesnek és követelését ujabb keresettel érvényesitheti. (Dt. XII. 272. XL. 272.)

A szerződési jogviszony fennállásának kimondása iránti (praejudicialis) keresetet az alaki jog ki nem zárja. (M. III. 65.)

Ha maga a kereset nem is tartalmaz jogczimet, de a keresethez csatolt könyvkivonat feltünteti a kereseti követelés jogczimét és jogalapját, az esetben a kereset nem szenved kellékhiányban. (Dt. XLVI. 51.)

Azon körülmény, hogy felperes a per befejezése előtt meghalt és ügyvéde az örökösök nevét bejelenteni elmulasztotta, a per érdemi elintézését nem gátolhatja. (Dt. XLVIII. 33.)

Felperes keresete oda irányul, hogy alperes mint eladó arra köteleztessék, hogy m—i 203. számu telekkönyvi ingatlan felére nézve felperes tulajdonjogának bekebelezésére alkalmas okiratot adjon, ellenkező esetben pedig az eladott ingatlanjutalék ez időszerinti értékének megfizetésére köteleztessék. Felperes azonban keresetében azon tényeket, melyből követelését származtatja, időrend szerint teljesen és világosan elő nem adta, jelesül fel nem hozta a szerződés létrejöttének időpontját és feltételeit, a kikötött és lefizetett vételár összegét és azon jogalapot, melynek alapján megfelelő okirat kiállitásának elmaradása esetén nem a vételár

[1]) V. ö. a birói ügyviteli szabályok 139. §-ával.

visszafizetését, hanem az ingatlan ez időszerinti értékének megfizetését követelheti, még pedig arra való tekintet nélkül, hogy a tényleges birtokban van-e vagy sem: mindezek kiemelése pedig jelen esetben annál lényegesebb, mert a kereseti ingatlan perben nem álló harmadik személyek telekkönyvi tulajdonát képezi. (Dt. LIII. 9.)

65. §. Minden keresetlevélnek, mely irásban nyujtatik be, küllapján kiteendők:[1])

a) a biróságnak, melyhez a kereset intéztetik, neve és székhelye;

b) a »kereset« szó, s az eljárás módja;

c) az ügyfelek nevei az előbbi §. utasitásához képest;

d) a kereset tárgyának rövid kivonata, a főkötelezettség vagy követelt összeg szabatos kitételével;

e) a képviselő ügyvéd neve és lakhelye.

Ha a keresetlevél kérvényi részében a marasztalandó fél határozott megnevezése nélkül egész általánosságban a tárgyalás alkalmával kideritendő adós kéretik marasztaltatni (egy épitési bizottság tagjai közül) a keresetlevél minden kellékkel ellátva nincs, az erre alapitott egész birói eljárás hivatalból megsemmisitendő. (M. III. 71.)

Több felperes nevében beadott oly keresetlevél, melyben a felperestársak megnevezve nincsenek, a perrendtartás 64. §. kivánalmainak meg nem felelvén, szabályszerü peres eljárás megindítására nem alkalmas. (M. III. 70.)

Oly kereset, amelyben a gyám megidézése a képviselt kiskoruak megnevezése nélkül kéretik, visszautasitandó. (Dt. XI. 1.)

Oly keresetekben, melyekben felperesként valamely czég szerepel, ennek megnevezése elégséges és a képviselő névszerinti kijelölésének mellőzése semmiségi esetet nem képez. (Dt. XIII. 13.)

Az elsőbiróság azon okból, mivel felperes az alperesnek lakását be nem jelentette, a további eljárást megszüntetni jogositva nincs, mivel e rendelkezés a perrendtartás valamely szabályára nem állapitható s mert előző végzésében a biróság a bejelentés elmulasztásának jogkövetkezményeit ki nem mondotta. (Dt. XXV. 13.)

A kereset czimezése egymagában nem akadályozhatja a törvényszéket abban, hogy kövesse azon eljárást, melyet a polgári törvényk. rendtartás számára előszab. (Dt. XXXV. 134.)

A kereset azon fogyatkozásai, hogy a felperesek nem valamennyien névszerint hanem részben csak összesitve lettek meg nevezve és hogy a kérelemben kitüntetve nem lett, hogy a követelt egész összegből mindegyik felperes minő részt vesz igénybe, a válasziratban pótoltattak, amidőn valamennyi felperesek névszerint elősoroltattak és az arány, melyben mindegyik a kereseti összegből részesedni kiván, megjelöltetett. Volt tehát alkalma alperesnek e tekintetben is észrevételeit megtenni, amint a további periratokban meg is tette. (Dt. XXXVII. 242.)

Az, hogy felperes a német nyelven bejegyzett czégét hü magyar forditásban használva, keresetében magyar elnevezéssel lépett fel, a kereseti jogosultság kifogásolására indokul nem szolgálhat, ha az ugyanazonosság tekintetében kétely fenn nem forog. (Dt. LXXIII. 174.)

66. §. Több követelést csak akkor lehet egy keresetben összefoglalni:

a) ha azok ugyanazon egy jogalapból, vagy hasonnemü ügyletekből erednek;

b) enélkül is, ha azon biróság, melynél a kereset beadatott, az előterjesztett követelések mindenikére illetékes.

Elszámolás és végrehajtás korlátozása iránti kérelem egy perben elbirálható, ha a felek ebbe kölcsönösen beleegyeznek. (Dt. XXXV. 103.)

Felperes a 66. §-nál fogva csak oly követeléseket foglalhat egy keresetbe, melyekre nézve a járásbiróság illetékes; minthogy azonban a kereseti követelésnek egyik része állitólag elárusitott fa vételéből származik, a követelés másik részét pedig több haszonbérbe adott aprólékos tárgynak bérösszege képezné, mely követelések sem egy jogalapból, sem pedig hasonnemü ügyletekből nem származnak és mert ezek szerint ugy a 25 frtos, mint az 50 frt iránti követelés elbirálása nem a járásbiróság, hanem kisebb polgári biróság hatásköréhez tartozik: felperes ez iránt keresetével a kisebb polgári birósághoz utasitandó. (Dt. XXXVII. 285.)

Ha a kártéritési kereset alapjául alpereseknek ugyanaz a cselekménye hozatik fel, bár a kártétel a felperesek külön-külön tulajdonát képező több rendbeli birtokrészleten történt, felperesek közös keresettel érvényesithetik kártéritési követelésüket. (Dt. (XL. 4.)

Könyvbeli követelések oly megoszthatlan egészet nem képeznek, hogy azok csak együttesen egy keresettel és nem felosztva külön keresetekkel lennének érvényesithetők. (Dt. XL. 85.)

A biróság nincs jogositva felperesnek különböző időben telmerült s lejárt követeléseit

[1]) V. ö. a sommás keresetekre nézve az 1893. évi XVIII. t.-cz. 15. §-ával.

tartalmazó két keresetét a felek kérelme nélkül egyesiteni s igy együttesen venni birálat alá; habár azok ugyanama jogczimből erednek és szakadatlanul folyt követeléseket képeznek is. (Tb.—Dt. LIII. 345.)

Ha többen egy szerződéssel egy munkára fogadtattak fel s igy követelésük egységes jogalapon nyugszik, valamennyi követelése egy keresetben összefoglalható és a birói hatáskör a teljes követelési összeg után irányul. (Dt. LVIII. 6.)

67. §. Több felperestárs az eljárás egész folyamában egy személynek tekintetik. Ennélfogva a felperestársaknak ugyanazon egy keresetben és egy közös meghatalmazott által kell képviseltetniük.

Jogközösségben nem álló több felperes ugyanazon cseleknménynyel okozott jogsérelem miatt nem léphet fel közös keresettel. (Dt. XIII. 9.)

A pts 67. §-ának szövegéből nem indokolható, hogy a felperesként fellépett feleknek az egész per folyama alatt okvetlenül egy közös ügyvéd által kelljen képviseltetniök, mert e rendelkezés csak a keresetre vonatkozik. (M. III. 76.)

68. §. A beadott kereset kijavitása csak addig engedtetik meg, mig az ellenbeszéd elő nem terjesztetett. Ennek megtörténte után felperes se a kereseti kérelem jogalapját meg nem változtathatja, se a keresetlevélben foglalt követelését feljebb nem emelheti.

Nem tekinthető a kereseti jogalap megváltoztatásának, ha felperes az elleniratban tagadott kereshetőségi joga igazolására a válaszban azt bizonyitja, hogy ő jogelődének engedményese és igy a kereseti igény érvényesitésére fel van jogositva. (Dt. VIII. 176.)

A kereset jogalapja megváltoztatható nem lévén: ha per során az derül ki, hogy felperesnek van ugyan alperes ellen követelése, de nem azon jogalapon, melyre keresetét fektette: keresetével elutasitandó. (Dt. XII. 152.)

Nem tekinthető a kereseti alap megváltoztatásának, ha felperes keresetében a végrendelet érvénytelenitése mellett az egész hagyatéknak törvényes örökösödés utján megitélését kéri és e kérelmet válaszában a kötelesrész megitélésére korlátolja: mert ezáltal csak keresetét szállitja le, mihez a perrend értelmében joga van. (Dt. XIV. 149.)

Ha a kereseti kérelem a nagyanya után járó kötelesrész kiadására irányoztatott, ennek a válaszban oda módositása, hogy a kereseti hagyaték nagyapai lévén, ezekből a kötelesrész mint felperesnek nagyatyja után járó, adassék ki, többé figyelembe nem vehető. (Dt. XV. 80.)

A 68. §. nem alkalmazandó arra az esetre, midőn a válaszban az egyik alperes által képviselt kiskoruak nevében történt tévedés igazittatik ki. (Dt. XXI. 50.)

Nem szolgálhat felperes keresetének elutasitására indokul, hogy felperes keresetét kölcsönről kiállitott adóslevélre alapitotta, a per során pedig beismerte, hogy a követelés nem kölcsön czimén, hanem más jogczimen (alperesnek átadott javakba fektetett hozomány) alapul. (Dt. XXXV. 176.)

Ha felperes keresetét »kölcsönről« kiállitott kötelezvényre alapitotta és válasziratilag ezen tartozást áruk hitelezéséből származottnak állitotta, ebből a jogalapnak olynemü változtatását, mely a 68. §-ba ütköznék, következtetni nem lehet. (Dt. XLI. 33.)

A tárgyalás folyamán alperes érdemleges védelmének előterjesztése után érvényesitett az a kérelem, hogy alperes kértérités czimén a K. T. 356. §. 2. pontja alapján a teljesités helyén és idejekor a szerződési és a piaczi ár közt mutatkozó különbözet fizetésére köteleztessék, figyelembe nem jöhet, mert a keresetben tényleges kárt követelt s kereseti kérelmétől alperes érdemleges védelmének előterjesztése után eltérni s a kár követelése alapját megváltoztatni a prts 68. §-a értelmében tábbé jogában nem állott. (J. Sz. IV. 723.)

Házassági perekben folytatott birói gyakorlat szerint a jogalap, ezen pereknek sajátlagos természeténél fogva, az elsőbiróság előtti tárgyalások folyamán a pernek bármely szakában megváltoztatható. (Jd. 1903. évi 240. sz.)

Felperes azzal, hogy a fizetésre irányzott kereseti kérelmét a tárgyalás folyamán elejtve, alperest annak türésére kérte kötelezni, hogy követelése a megjelölt ingatlanokból elégittessék ki, nem változtatta meg a kérelem jogalapját. (Dt. LXIV. 76.)

1893 : XVIII. t.-cz. 17. §. 2. bek.: *Ha a kereset egyéb hiányok miatt, nevezetesen a felek vagy az ügy hiányos megjelölése, az aláirás vagy a képviselő igazolásának hiánya miatt az idézés kibocsájtására nem alkalmas, a biróság a keresetet rövid záros határidő kitüzése mellett kijavitás végett visszaadja. A határidőn belül kijavitva beadott kereset ugy tekintetik, mint ha eredetileg helyesen lett volna beadva.*[1])

[1]) Alkalmazást nyer a rendes eljárásban is az 1893 : XVIII. t.-cz. 215. §-ánál fogva.

69. §. Felperes visszaveheti keresetét az alperes megidéztetése előtt feltétlenül; az alperes megidéztetése után, de az ellenbeszéd előterjesztése előtt, csak a költség megtéritése mellett.

E joggal a beavatkozó egyedül a beavatkozás tárgyára nézve élhet.

Felperesnek a keresettől való elállása az érdomleges védelemnek előterjesztése előtt nem tekinthető a perrendtartás 70. §-ában szabályozott perletételnek, hanem a perrendtartás 69. §-ában megengedett egyszerü visszavételnek. (Dt. LXXI. 198.)

70. §. Felperes a megkezdett tárgyalás folyama alatt a pert bármikor leteheti, ha abban végitélet még nem hozatott. A perletétel ez esetben a per elvesztésével egyenlő hatálylyal bir, mi ellen csak perujitásnak van helye. Felperes azonban ugyanazon tárgyat más jogalapon más perrel követelheti.

Perletétel esetében tartozik a felperes a per birája által meghatározandó költséget az alperesnek megtériteni.

Ha felperes a pert azért tette le, mert alperest helytelen képviselet megjelölésével idézte perbe: felperes az érdemleges itélettel el nem döntött és a törvényes képviselet hiánya miatt megszünt pert perutjás nélkül is ujból megindithatja. (Dt. IV. 348.)

Valamely jogügynek itélettel, habár eskütől feltételezőleg történt jogerős eldöntése után a per letételének a 70. §. értelmében többé helye nem lehet. (Dt. XIV. 19.)

A pert letevőt költségben elmarasztaló másodbirósági végzés ellen további felfolyamodásnak helye nincsen. (P. T. VII. 55.)

Ha alperes időelőttiségi kifogás következtében felperes kérelmére a további birói eljárás megszüntettetik, tekintve, hogy az ily permegszüntetés a perletétellel nem azonos, felperes nem tartozik perujitással élni, hanem uj keresetet indithat még azon esetben is, ha felperes időelőtt inditott keresetével itélet által elutasittatott volna. (U L. 1888. évi 2. sz.)

Perletétel elsőbirósági itélet meghozatala után nem bir hatálylyal. (Dt. LXXVII. 90.)

A peres felek az itélet által megállapitott jogaiktól elállhatnak és a már meghozott itéletnek hatálytalanná leendő kijelentését és az ügynek ujabb tárgyalását kérelmezhetik. (Dt. XLVII. 41.)

A perletételre hozott végzés az itélettel egy tekintet alá esik; ellene csak perujitásnak van helye. (Tb. — T. II. 706.)

A keresettől az alperesi védelem előterjesztése előtti elutasitás nem perletét, hanem a kereset visszavétele. (69. §.) (Dt. LXXIII. 198.)

Nem perletétel az a kijelentés, hogy a felperes az időközben csődbe jutott alperes csődtömegének elmarasztalását azért nem kivánja, mert közvetelése a csődeljárásban valódinak elismertetett. (F. IV. 139.)

71. §. Ha alperes akár a főügygyel kapcsolatban, akár külön, viszonkeresettel élt: a főügy letételének csak az alperes beleegyezésével van helye. Ez iránt külön jegyzőkönyv vétetik fel, s a biróság végzés által határoz.

Viszonkereset esetében a perletételnek csak alperes beleegyezésével, tehát jegyzőkönyvi meghallgatása után lehet helye. (Tb. — Dt. LXV. 350.)

72. §. Ha valamely kereset által egy harmadik személy jogközösségnél vagy törvénynél fogva magát felperesi minőségben érdekeltnek véli: a felperes ellen intézendő alkeresettel a perbe avatkozhatik.

Beavatkozásnak egyedül a rendes eljárásban s csak addig van helye, mig az utolsó perirat vagy az ügynek itélet alá terjesztése iránti kérelem be nem adatott, illetőleg a percsomóban vagy jegyzőkönyvben elő nem terjesztetett. A beavatkozó minden más esetben jogait csak külön per utján érvényesitheti.[1])

A ptrtás 72. §-ában emlitett beavatkozásnak csak akkor van helye, ha a beavatkozás joga felperes és a beavatkozó közt vitás. A beavatkozónak törvényes perbenállása alperes beleegyezésétől vagy ellenzésétől függetlenül, egyedül és lényegileg csakis felperes beleegyezésétől, illetőleg a beavatkozó jogának felperes ellenében való birói megállapitásától és attól van függővé téve, hogy a beavatkozás kellő időben történjék. (Dt. XLVIII. 42.)

73. §. A beavatkozási kereset, a 144. §. szabályai szerint, külön jegyzőkönyvben tárgyaltatik.

Ha beismeri az ellenfél a beavatkozó jogát, akkor a főper általuk közösen vezetendő. Ellenesetben a beavatkozási per a főper folyamát meg nem akasztja

[1]) V. ö. a sommás eljárásra nézve az 1893. évi XVIII. t.-cz. 22. §-ával.

s csak az itélet hozatalát függeszti fel annyiban, amennyiben a beavatkozás kérdésére nézve a biróság a főperben hozandó itélet által együttesen határoz.

Biztositék.

(Az 1893 : XVIII. t.-cz. 9., 10., 11., 12. és 220. §§-ai alapján.)

9. §. *Felperes, ha külföldi, alperes kivánatára a perköltség és az itéleti illeték fedezéseül biztositékot tartozik adni.*

Biztositék nem követelhető:

1. ha az államban, melynek felperes honosa, a magyar állampolgár megfelelő esetben biztositék adására nem köteleztetik;

2. nyilvános birósági felhivás folytán megindított kereset és viszonkereset esetében.

10. §. *Alperes az esetben is biztositékot követelhet, ha felperes a per folyamában megszünik magyar állampolgár lenni, hacsak a felperesi követelés elismert része a költség fedezésére nem elegendő.*

11. §. *A biztositék mennyiségét alperes költségeinek valószinü összege szerint a biróság állapitja meg.*

Az elperes netaláni viszontkeresetéből eredő költségek e megállapitásnál figyelembe nem vehetők.

Ha a megállapitott összeg a per folyamában elégtelennek mutatkozik és a költségeket a felperesi követelés elismert része sem fedezné, alperes további biztositékot követelhet.

12. §. *A biztositék, hacsak a felek a biztositás módját egyetértőleg másként nem állapitják meg, készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánitott értékpapirokban leteendő. Az értékpapirok a budapesti tőzsdén a letétel napját megelőzőleg utolsószor jegyzett árfolyam kétharmadáig fogadhatók el, de semmi esetre a névértékükön felül.*

220. §. *A jelen törvénynek a perköltség biztositását tárgyazó 9., 10., 11. és 12. §§-ai a rendes eljárásban és a kereskedelmi eljárásban is alkalmazandók.*

Alperes azon kifogását, hogy felperes a perköltségre biztositékot nem adott, rendszerint a perfelvételi határidőben, illetőleg kereskedelmi perekben az első tárgyalás kezdetén tartozik előadni, mely esetben a kifogásnak a perfelvételre, illetőleg az érdemleges tárgyalásra halasztó hatálya van.

A kifogás beadásának helyére és alakszerüségeire, illetőleg előterjesztésének módozatára, a kifogás tárgyalására, az e tárgyban hozandó határozatokra, az azok ellen használható jogorvoslatra és annak halasztó hatályára, a birói illetőség elleni kifogásokra előirt szabályok megfelelően alkalmazandók a következő kiegészitésekkel:

1. Ha a biztositék hiányát tárgyazó kifogással együtt illetékességi kifogás is terjesztetett elő, a két kifogás együttesen tárgyalandó, a törvényszék azonban a biztositéki kifogás tárgyában csak az esetben határoz, ha az illetékességi kifogásnak helyt nem adott;

2. ha a törvényszék biztositék adásának helyét látja, a jelen törvény 29. §-ának első bekezdése megfelelően alkalmazandó;

3. ha a másodbiróság az illetékességi kifogás tárgyában hozott elsőbirósági végzésnek megváltoztatásával az elsőbiróság illetékességét megállapitja, az illetékességi kifogással együttesen előterjesztett biztositéki kifogás tárgyában is határoz. A biztositék kérdésében a másodbiróság által hozott végzés ellen felebbvitelnek helye semmi esetben sincs.

A jelen törvény 10. és 11. §§-nak eseteiben alperes a biztositék hiányát tárgyazó kifogását a pernek itélet alá terjesztéseig, illetőleg kereskedelmi rendes eljárás során a tárgyalás berekesztéseig bármikor előterjesztheti; de ez esetben a kifogás előterjesztésének is csak az itélethozatalra van halasztó hatálya.

A váltóeljárásban a perköltség biztositása nem követelhető.

II. FEJEZET.

Alperesség.

74. §. Több személyt csak akkor lehet ugyanazon keresetnél fogva megperelni, ha ez mindnyájuk irányában ugyanazon jogalapon, vagy mindannyi megperlet-

tekkel közös hasonnemü ügyleteken alapszik.

A perrendt. 74. §-a nem nyerhet alkalmazást, ha a kereset minden egyes alperes irányában külön jogalapon fekszik és külön jogügyletből származik. (Tb.—Dt. XLIV. 223.)

Perjogi gyakorlatunk szerint a már tárgyalás alatt álló keresetnek ujabb személyekre, azok pótlólagos perbeidézése mellett kiterjesztése, csak azon esetekben van megengedve, melyekben a kereseti igény elbirálása csupán valamennyi érdekelt perbenállásával lévén eszközölhető, az alaki jog a még perben nem álló, de a per tárgya iránt szintén érdekelt személyeknek perbeidézését szükségessé teszi. (J. K. 1901. évi 46. sz.)

75. §. Ha valamely kötelezettség több alperest terhel, felperesnek szabadságában áll a keresetet valamennyi vagy csupán egy alperes ellen intézni.

Mindenik alperes azonban, ha egyetemlegesen nincs kötelezve a többivel, egyedül a maga részeért felelős.

76. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 8. §-a.

8. §. *Alperes az ellene folyamatban levő ügyben viszonkeresettel élhet:*

a) *ha követelése a felperesi keresettel ugyanazon egy jogalapból származik;*

b) *ha követelése más jogalapból származik ugyan, de valódi, lejárt, a felperesi követeléssel hasonnemü és határozott.*

Több felperes által perbe vont alperes azonban viszonkeresettel csak akkor élhet, ha követelése a felpereseket mindenikét terheli.

A fentebbi eseteken kivül viszonkeresetnek csak akkor van helye, ha felperes a viszonkeresetnek együttleges tárgyalásába beleegyezett.

Sommás eljárás során olyan viszonkeresetnek, mely rendes eljárás alá tartoznék, csupán felperes beleegyezésével, s ezen feltétel alatt is csak azon esetekben van helye, amelyekben a rendes birói illetőségtől való eltérés a törvény által kizárva nincs.[1])

[1]) V. ö. a sommás eljárásra nézve az 1893. évi XVIII. t.-cz. 23. §-ával.

Egy és ugyanazon igény két különböző uton érvényesithető nem lévén, oly igény, melynek érvényesithetése végett külön per van folyamatban, más perben viszonkövetelés tárgyát nem képezheti. (Dt. XIV. 58.)

Viszonkereset utján nem érvényesithető oly jog, melynek érvényesitése végett külön per van folyamatban. (Dt. XIV. 128. és 143.)

Viszonkereset az ujitott perben is foglalhat helyt, s ennek hely adható azon esetben is, ha az anyaperbeli itélet épségben fentartatik. (Dt. XV. 20. 3.)

Ha felperes az elleniratra, melyben alperes viszonkeresetet támaszt, választ nem ád, a viszonkövetelés érvényesitésébe beleegyezettnek tekintendő. (Dt. XVI. 79.)

Felperes és alperes, az egymással kereskedelmi összeköttetésből származó kölcsönös követeléseiket egymás irányában ugyanazon perben, tehát felperes keresettel, alperes viszonkeresettel érvényesiteni jogositva vannak. (Dt. XXVIII. 238. és Tb.—T. XX. 9.)

Ha alperes a kereseti követelés ellenében ama kifogással él, hogy felperes ellen pénzbeli viszonkövetelés illeti, ha e viszonkövetelés külön jogalapból származott is, és ez nyomban tisztába hozható, felperes követelésével együtt elbirálandó. (Dt. XXXIII. 255.)

A beszámitás (compensatio) alperes részéről nemcsak viszonkereset, hanem kifogás alakjában is érvényesithető. Nem kell, hogy a beszámitandó követelés oly értelemben világos (liquid) legyen, hogy felperes azt valósága és mennyisége szerint elismerje; hanem beszámitandó az alperes viszonkövetelése akkor is, ha valósága és mennyisége csak perrendszerü bizonyitás utján derithető ki. (Dt. XLII. 20.)

Amaz érvelés, mintha a beszámitás csak viszonkereset alakjában volna érvényesithető, sem tételes törvényeinkben, sem törvényes gyakorlatunkban indokolását sem találja s az 1881 : LIX. t.-cz. 8. §-ának ama rendelkezéséből, hogy az alperes ellene folyamatban levő ügyben az ugyanott megszabott feltételek mellett viszonkeresettel élhet, épen nem következik, hogy alperes a felperesi követelésnek beszámitás folytán történt megszüntét kifogásképen nem érvényesitheti, minthogy e rendelkezés csak a viszonkereset érvényesitésének feltételeit szabja meg, e kérdéssel pedig nem azonos ama kérdés, hogy az anyagi jogszabály feltételhez köti a beszámitást. (Dt. XLII. 41., T.—Dt. XLVIII. 358.)

Felhivási perben felhivás iránti viszonkeresetnek helye nem lehet. (Tb.—Dt. XLV. 66.)

A beszámitási kifogás mindenkor tárgyát képezheti a keresetre nézve illetékes biróság itéletének és azon kérdés, hogy helyesen történt-e a beszámitás, nem a perrend

hanem az anyagi jog szabályai szerint birálandó el és az ügy érdeméhez tartozik. (Dt. XLVII. 10.)

Egymással kereskedelmi összeköttetésben álló kereskedők ebből az összeköttetésből származó kölcsönös követeléseiket egymás irányában, ha nem ugyanazon jogalapból erednek is, ugyanabban a perben, tehát felperes keresettel, alperes pedig viszonkeresettel érvényesiteni jogositva vannak. (Dt. LXXII. 38., Tb.—Dt. LVII. 34.)

A lakbérfelmondás érvényessége kimondásának czélja egyedül a felmondásnak, mint megtörtént dolognak, illetve hatályának birói megállapitása anélkül, hogy ezáltal a bérleti viszonyból eredhető jogok és kötelezettségek véglegesen rendeztetnének. A jelen pernek tárgyát tehát nem szoros értelemben vett vagyonjognak érvényesitése, hanem a jog érvényesithetésére szükséges jogcselekmény megtörténtének, illetve hatályának birói megállapitása képezi. Ennélfogva a felperesi keresettel csak olyan követelés lenne egy jogalapból származtatható vagy a felperesi keresettel hasonnemünek tekinthető, melynek alapját a biróilag megállapittatni kért jogcselekménynek meg vagy meg nem történte, illetve annak hatálya vagy hatálytalansága képezné. Miután azonban alperes viszonkeresetét nem ez alapra, hanem a bérleti viszony megszünte folytán bekövetkezendő kárának megtéritésére alapitja, az a felperesi keresettel egy jogalapból származottnak, az ezáltal érvényesiteni czélzott követelés pedig a felperesi követeléssel hasonnemünek nem tekinthető s igy az alperesi viszonkeresetre az 1881 : LIX. t.-cz. 8. §-ának egyik pontja sem alkalmazható. (J. Sz. III. 377.)

77. §. A viszonkereset, mely az előbbi szakasz kellékeivel bir, amennyiben az ellenbeszédben terjesztetett elő, a főügygyel közösen tárgyaltatik és döntetik el.

Különben alperesnek azon joga marad csak fenn, hogy ezen viszonkövetelése iránt a felperes ellen ugyanazon biróság előtt indithat keresetet, mely azonban a már folyamatban levő ügy eldöntését semmi tekintetben sem hátráltatja.

A viszonválaszban nem is határozottan kifejezett viszonkereset figyelembe nem jöhet. (Tb.—Dt. XXXII. 327.)

78. §. Mennyiben válhatik a szavatos, jótálló vagy kezes alperessé : az anyagi jog határozza meg. Ennek feltételei szerint felperesnek jogában áll a szavatost, jótállót vagy kezest ugyanazon perbe idézni, melyet a közvetlen alperes ellen inditott. De e jogával csak az alap-keresetlevélben élhet. Ezt elmulasztván, a szavatos elleni kereset külön perre tartozik.

Szavatossági alkeresettel érvényesitett szavatossági kötelezettség ellen kifogás tétetvén : a szavatosság kérdése a főperben hozott közös itéletben szabályszerüleg nyer megoldást. (Dt. XXIII. 20.)

79., 80., 81. és **82. §§.** helyett az 1881. évi LIX. t.-cz. 9., 10. §§-ai.

9. §. *Ha a peres felek valamelyike pervesztés esetére egy harmadik személy ellen szavatossági igényt kiván érvényesiteni, jogositva van azt, aki ellen igényt támaszthatni vél, a pernek folyamatban létéről perbehivás által értesiteni.*

A perbehivási kérvény a per biróságához és pedig rendes perben az ügynek itélet alá bocsátásáig, sommás perben az érdemleges tárgyalás befejezéseig bármikor benyujtható, illetőleg sommás perben szóval is előterjeszthető.[1])

A perbehivási kérvény másodpéldánya, illetőleg a szóbeli előterjesztésről felvett jegyzőkönyv másolata a perbehivottnak haladék nélkül kézbesitendő.

Sommás perben a biróság, amennyiben a perbehivott értesithetése végett szükségesnek látja, a tárgyalást legfeljebb 15 napra elhalasztani van jogositva.

Ingatlan tulajdona iránti perben az, hogy felperes jogelődétől a kereseti ingatlant telekkönyvön kivül megszerezte, a jogelőd perbevonása nélkül is elbirálható. (Dt. XXXV. 27.)

A perbehivás czélja az, hogy szavatosság esetében a szavatos a kártalanitás alól a perbeli hibás védelem miatt magát föl ne szabadithassa ; a perbehivás jogkövetkezménye tehát csak a berbehivó félnek a szavatos elleni jogai megóvásában áll, de csupán a védelem elvállalása miatt a perbehivott felet a szavatosság terhében elmarasztalni még az esetben sem lehetne, ha ama perben, amelyben a perbehivási kérvény beadatott, a perbehivó és a perbehivott közötti jogviszony eldöntését az 1881 : LIX. t.-cz. 10. §. megengedné is, ha a szavatosság esete valóban fenforogna. (U. L. 1890. é. 30.)

---

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szabályok 11. §-ával.

10. §. *Ha a perbehivott a perbehivó védelmét elvállalja: a pert további folyamában közösen folytathatják. Ha a perbehivott a védelmet el nem vállalja, valamint akkor is, ha a perbehivás a perbehivottnak ismeretlen tartózkodása, vagy más ok miatt kézbesithető nem volt: a főügy a perbehivásra való tekintet nélkül folytattatik és döntetik el.*

A perbehivó és perbehivott közötti jogviszony a perben nem döntetik el, és a védelem elvállalásából a szavatossági kötelezettségnek elismerése nem következtethető.

Birtokháboritási esetek személyes cselekmények kifolyásai lévén, az azt elkövetők személyesen felelősek; miből önként következik, hogy ily esetekben szavatosságra hivatkozásnak helye nincs. (M. III. 84.)

A perbehivott szavatos, ha a pert a perbehivóval közösen folytatja, az ügy érdemében hozott és neki is kézbesitendő itélet ellen önállóan, a perbehivó hozzájárulása nélkül, felebbezéssel élhet. (P. T. XXI. 20.)

Perbehivás esetén annak, hogy a perbehivott perbehivó védelmét elvállalja, az 1881 : LIX. t.-cz. 10. §. szerint csak az a következménye, hogy a perbehivott a pert a perbehivóval közösen folytatja, de még ez által perbehivott a perbehivó pertársává nem lesz, minthogy pedig eszerint peres félnek a per további folyamában is egyedül a perbehivó tekintendő, kétségtelen, hogy bizonyitó félnek is csak az tekintendő s következően a perbehivott által felhivott tanuk járandóságának, valamint a perbén felmerült tolmácsdijnak előlegezésére is az 1868. évi LIV. t.-cz. 208. §-hoz képest a perbehivó kötelezendő. Perbehivott fentebbiek szerint peres félnek nem tekinthető; már pedig az 1868 : LIV. t.-cz. 251. §-a értelmében perköltség fizetésére csak a peres fél és csupán ellenfele részére kötelezhető és mert az a kérdés, hogy a perbehivott felmerült költségei megtéritését a perbehivótól követelheti-e, ebben a perben az 1881 : LIX. t.-cz. 10. §-ának utolsó bekezdése szerint el nem dönthető. (Tb.—J. Sz. V. 376. l.)

Ha a szavatos elvállalja a perbehivó védelmét, ugy a perbehivó pertársává vált és igényelheti költségeinek a megtéritését attól a féltől, aki az ő védekezése folytán pernyertes lett. (Dt. LXXV. 117.)

A perbehivott a pernek csak abban az állásában léphet be a perbe, amelyben azt a perbehivás idején találta, tehát a periratok váltását, illetve a perbeszédek beiktatását, illetőleg a perbehivóval egy tekintet alá esik és igy a perbehivóra nézve kitüzött határnapok reá is kötelezők. (M. X. 380.)

A perbehivott, ki a védelmet elvállalta, az itélet ellen önálló felebbezéssel élhet és felebbezésének az a hatálya, hogy az itélet a perbehivó nevében is felebbezettnek tekintendő. (M. X. 380.)

III. FEJEZET.

Képviselet.

83. §. Csupán a sommás eljárásra vonatkozik és az 1893 : XVIII. t.-cz. 38. §-a által különben is subrogálva van.

84. §. Olyan személyekért, kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, a gyám, illetőleg gondnok idézendő. A 33. §-ban emlitett jogi személyek az igazgatóság vagy az alapszabályokban kijelölt közegek által, községek az előljáró, a királyi kincstár a kir. ügyészség, a közalapitvány ügyigazgatóság által képviseltetnek.

Az uradalom a jogi személyekhez nem tartozik és ily minőségben — tulajdonosa pontos megjelölése nélkül — nem perelhető. (Dt. XII. 83.)

Oly esetekben, melyekben felperesként valamely czég szerepel, ennek megnevezése elégséges és a képviselő névszerinti kijelölésének mellőzése semmiségi esetet nem képez. (Dt. XIII. 13.)

Oly tiszti ügyészek, kik magukat az ügyvédi kamara által vezetett ügyvédi lajstromba be nem vezettették, a felettes törvényhatóságtól nyert meghagyás folytán azt rendes perben is képviselhetik. (Dt. XIV. 84.)

Alperes mint fizetéssel ellátott közhivatalnok (min. fogalmazó) önálló keresettel birván, s arról törvény értelmében szabadon rendelkezhetvén, azt pedig, hogy emlitett polgári állása mellett is gyámi hatalom alatt állana, nem igazolván: önképviseletre jogosítottnak helyesen tekintetett. (Dt. XV. 16.)

Politikai párt nem jogi személy. (Dt. XV. 92.)

Személyes adósságai miatt a teljes kort még el nem ért katonatiszt, mint önképviseletre jogosult, saját személyében perbe idézhető. (Dt. XVIII. 15.)

A közalapitványi kir. ügyigazgazóság az üresedésbe jött püspökségek jogi képviseletére hivatva van. (Dt. XVIII. 20.)

Még be nem jegyzett, azonban üzletét már tényleg megkezdett közkereseti társaság egyik tagja által — a társasági képviseletre vonatkozó szabályok értelmében — folytatott per, ugyszintén az általa akár biróság előtt, akár biróságon kivül kötött egyezség a többi tagokat is kötelezi. (Dt. XVIII. 106.)

A görög-katholikus egyházakat érdeklő s különösen az ingatlanokra vonatkozó perekben való képviseletre nem az egyházgondnokok, hanem az illető püspök vagy helynöke van hivatva. (Dt. XXII. 42.)

A szerzetes rend időszerinti perjele, mint a szerzetnek törvényes elöljárója, annak a peres és nem peres ügyekben való képviseletére azon esetben is jogositva van, ha a pernek megindításához egyházhatósági felhatalmazás igényeltetik. (Dt. XXII. 58.)

A képviseleti jogosultság elleni kifogás figyelembe nem vehető, ha valamely biztositó-intézet főügynöke az igazgatóságtól a társaság perbeli képviseletére meghatalmazást mutat fel: mert habár a K. T. 186. §-a értelmében a részvénytársaságok képviseletére az igazgatóság van hivatva, a 193. §. mégis megengedi, hogy a társaság képviseletével más meghatalmazottak is bizassanak meg, hacsak ezt az alapszabályok ki nem zárják; s mert a K. T. 197. §-a csak az igazgatóság vagy a felügyelő-bizottság ellen inditandó perekre nézve irja elő a meghatalmazottaknak közgyülés utján választását. (Dt. XXII. 88.)

A közalapitványi kir. ügyigazgatóság sem az apátság elhunyt haszonélvezőjének, sem magánhagyatéka örököseinek képviseletére nincs hivatva. (Dt. XXV. 26.)

Az elmebeteg részére kinevezett ideiglenes gondnok hatásköre az 1877 : XX. t.-cz. 259. §-a szerint a gondnokoltnak személyi ügyeire és vagyonára való felügyeletre terjedvén ki, őt ideiglenes gondnoksága tartamáig gondnokolja, perbeli képviseletére is hivatottnak kell venni. (Dt. XXVI. 21.)

Igényperben a végrehajtást szenvedett atya az igénylő felperes kiskoru fiának a fenforgó érdekösszeütközés miatt törvényes képviseltetésére akkor sem lehet hivatva, ha felperes fia önálló üzlettel bir ugyan, önálló ipart azonban atyjának gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezésével nem üz. (Dt. XXXII. 158.)

A róm. kath. főapátságot feltétlenül megilleti a hozzátartozó kath. egyházak nevében való felperesség. (Dt. XXXIII. 82.)

Közbirtokossági magántársulatnak, hogy a biróságok előtt felperességgel birjon, nem kell hatóságilag megerősitett alapszabályokkal birnia. (Dt. XXXV. 78.)

A róm. kath. egyházközség vagyonának képviseletére és védelmére nem a községi lelkész, hanem az illetékes r. kath. püspökség, illetve ennek meghatalmazottja van hivatva. (Dt. XXXV. 90.)

Ha nem a róm. kath. egyházközség vagyonának kezeléséről, hanem annak ingatlanára vonatkozólag a tulajdonjognak korlátozásáról van szó, az egyházközség vagyonának képviseletére és védelmére nem a község lelkész, hanem az erre illetékes róm. kath. püspökség, illetve ennek meghatalmazottja van hivatva. (Dt. XXXV. 173.)

Az egyházi rend egyedül a rendfőnök képviseletében támadható meg perrel. (Dt. XXXVI. 57.)

A püspöki szék betöltése idejében a püspökséget érdeklő minden jogügy vezetésére és a püspöki javadalom képviseletére az illető püspök van hivatva. (Dt. XXXVI. 156.)

Kiskorut az ellene inditott perben nem a biróság által kirendelt ügygondnok, hanem csakis gyámja, vagy az 1877 : XX. t.-cz. 30. §-ának a) pontja esetében annak gondnoka képviselheti. (Dt. XXXVIII. 156.)

Ha kiskoruak a közgyám személyében vonatnak perbe, ezen egész eljárás, valamint az itéletek megsemmisitendők. (Dt. XXXIX. 164.)

A róm. kath. lelkész és választott gondnok, mint az egyház vagyonának számadás és felelősség melleti rendes kezelői, az egyház vagyonát érdeklőleg az egyházközség képviselőinek tekintendők, s a vagyonkezelésnek az egyház vagyonát képező követeléseknek esetleg per utjáni behajtására is ki kell terjeszkedni. (Dt. XXXIX. 262.)

A bányakapitányság a társládák peres ügyeiben képviseltetési joggal felruházva nincs, a képviseletre csak az alapszabályokban evégre kirendelt közegek hivatvák, az alapszabályok megalkotása előtt pedig a társládákra is alkalmazandók a más területeknél hasonló esetekben a képviseleti jogosultságra nézve fennálló elvek. (Dt. XLI. 66.)

A kir. postahivatalnak — mint jogi személynek — képviseletére a kincstári jogügyek igazgatósága lévén hivatva, oly kereset, mely e hivatal nevére bejegyzett jogra irányoztatik s alperesként a postahivatal azon időszerinti kezelője idéztetik perbe, hivatalból elutasitandó. (Dt. XLII. 78.)

Az urbéri kereset a bevett törvényes gyakorlatnál fogva a községi biró ellen intézhető akkor is, ha nem az egész község, hanem a községi birtokosoknak csak egyik osztálya ellen van irányozva. (Dt. XLIII. 99.)

Az elsőbiróság itélete az eljárással együtt ama okból, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 84. §-a rendelkezéséhez képest a község képviseletében fellépett elöljáró a keresetben nem neveztetett meg, azért nem volt hivatalból megsemmisithető, mert a keresethez hiteles másolatban csatolt meghatalmazást a község birája és jegyzője aláirta és a községi pecsét reányomásával is megerősitette, és ekkép felperes község a kereset inditása körül törvényes képviselőjét nem mellőzvén, az 1881. évi LIX. t.-cz. 39. §. *i)* pontja erre az esetre nem alkalmazható. (Dt. LI. 334.)

Midőn a közbirtokosság ügyeit a községi képviselőtestület intézi, a közbirtokosságot a községi képviselőtestület élén álló községi biró van hivatva képviselni. A megye al-

i-pánjának, mint a községi képviselőtestület felettes hatóságának azon nyilatkozata, hogy a közbirtokosság ügyeit régi gyakorlat alapján a községi biró elnöklete alatt a községi képviselőtestület szokta intézni : ezen tényre teljes bizonyitékot képez és a képviseleti jogot megállapitja. (Dt. LX. 62.)

Az árvaszék önálló hatóságot nem képez és csak a város közege ; de minthogy az árvaszék elnöke a város mindenkori polgármestere és az egyuttal a város közönségét is képviseli, az árvaszéki elnök beidézése által a város közönsége is perbevontnak tekintendő. (Dt. LXIII. 58.)

Azon körülmény, hogy felperes az alperes czéget megnevezett czégtulajdonosa személyében idézi perbe és a per során kiderül, hogy a megnevezett személy a czégnek nem tulajdonosa, hanem czégvezetője : nem szolgál okul a kereset visszautasitására. Miután a czégvezető a kereskedelmi törvény 38. §-a értelmében jogositva van a czéget biróság előtt képviselni, a kereset a fenti hibás megjelölés daczára törvényes joghatálylyal kézbesittetnek tekintendő és ha az ilykép megidézett alperes a per érdemére nézve védekezését előterjeszti, nincs akadály arra nézve, hogy a biróság a per érdemében határozzon. (Dt. LXV. 102.)

A város közönségét a polgármester személyében lehet perbe vonni. (Dt. LXVII. 84.)

Az árvaszék képviseletére nem a gyámhatóság hatáskörébe tartozó teendők vezetésével megbizott elnök avagy a tiszti ügyész van hivatva, hanem az a törvényhatóság, amelynek egyik közegét az illető árvaszék képezi. (Dt. LXXX. 102.)

Általánosan elfogadott jogszabály az, hogy peres fél lehet, aki a magánjog szerint jogképes, továbbá aki szerződések által magát lekötelezheti, s a per tárgyáról peren kivül rendelkezhetik. (T. K. 1904. évi 17. sz.)

A kiskoru alperesek érdekében hivatalból vizsgálandó, hogy törvényes képviselőjük utján szabályszerüen vannak-e perbevonva ? A kiskoruak nincsenek perrendszerüen perbe vonva, ha nem igazoltatik, hogy a nevükben perbe vont személy (mostoha anya) gyámul volna kirendelve, vagy ha az árvaszék vonatik perbe, mert az árvaszék az 1877 : XX. t.-cz. értelmében a kiskoruakat nem képviseli. (I. K. 1904. évi 44. sz.)

Görög-keleti egyház képviseletére egymagában véve a lelkész nem jogosult. (U. L. 1905. évi 1. sz.)

85. és **86. §§.** helyébe léptek az 1881. évi LIX. t.-cz. 11. és 12. §§-ai. Az 1881. évi LIX. t.-cz. 11. §. helyét ismét az 1893 : XVIII. t.-cz. 7. §-a foglalta el. Ez utóbbi a sommás eljárásra vonatkozóan az ezt tárgyazó részben közöltetik.

Az 1881 : LIX. t.-cz.

12. §. *A rendes eljárásban, mely alatt a jegyzőkönyvi tárgyalás is értetik, a feleknek magukat ügyvéd által kell képviseltetniök.*

Azok, akik ügyvédi oklevéllel birnak, továbbá birói és királyi ügyészi minőségben alkalmazott államhivatalnokok, a kir. közjegyzők, a nyilvános jogtanárok és jogtudorok saját vagy atyai hatalom alatt álló kiskoru gyermekeik ügyeiben magukat ügyvéd által rendes perekben sem kötelesek képviseltetni, nejeiket pedig, mint megbizottak, a rendes eljárásban is képviselhetik.

Ügyvédi ellenjegyzés hiánya miatt a beadvány nem utasitható vissza, ha a beadványnak csak első példánya is az ellenjegyzéssel el van látva. (Dt. XXXVII. 24.)

Az 1881 : LIX. t.-cz. 12. §-a szerint a felek rendes eljárásban ügyvéd által tartozván magukat képviseltetni, ebből következik, hogy meghatalmazványt is csak ügyvéd részére adhatnak, és helyettesitési meghatalmazványt az ügyvédjelölt részére az ügyvédi rdts 16. §-ához képest csak a helyettesitésre feljogositott, a fél által már megbizott ügyvéd állithat ki. (Dt. XXXIX. 214.)

Az ügyvédi meghatalmazáson látható aláirások valódiságát a meghatalmazást felmutató ügyvéd igazolni nem tartozik. — Ha a keresethez meghatalmazást felperesi képviselő nem csatol, a per folyamán azonban ezen hiány pótoltatik, semmiségi ok fenn nem forog. (Dt. XLI. 33.)

Rendes perben a felek birói egyezséget ügyvédi képviselet nélkül is köthetnek a pertárnok előtt. (Dt. XLVIII. 71., LXVI. 110.)

Ellenkező : (Tb.—Dt. LVII. 324.)

Kisajátitási ügyben ügyvédi ellenjegyzést nélkülöző felfolyamodás hivatalból visszautasitandó. (Dt. LI. 119.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hoz. VI. polg. döntvénye.) A végrehajtási eljárásban a kir. törvényszékek előtt, ha ezek nem mint megkeresett telekkönyvi hatóságok járnak el, a feleknek magukat ügyvéd által kell képviseltetniük.

Az ügyvéd elhalt ügyfele nevében az eljárásra mindaddig jogosult, de kötelezett is, mig az örökösök másként nem rendelkeznek. (Dt. LXXXII. 43.)

A birói határozatok elleni jogorvoslatok igénybevételénél az 1881 : LIX. t.-cz. 12. §. rendelkezése a házassági perekben is alkalmazandó. (Dt. LXXXIII. 16.)

A házassági kötelék felbontására irányuló

keresetek csak ügyvédi ellenjegyzés mellett képezhetik a birói eljárás alapját. Ilyen ellenjegyzést nélkülöző kereset alapján megindított és lefolytatott birói eljárás megsemmisitendő. (Jd. 1903. évi 212. l.)

87. §. Ha alperes a rendes eljárásnál a per felvételére kitüzött határnapon a 85. §. *b)* pontja ellenére [1]) nem ügyvéd által képviselve, hanem személyesen jelent meg: a pertárnok e körülményt a perfelvételi jegyzőkönyvben jegyezze fel s 8 napi ujabb határidőt tüzzön a törvényes megjelenésre.

Ha a fél akkor sem jelennék meg törvényesen, ellene a 111. §. jogkövetkezménye alkalmazandó.

88. §. Sommás eljárásban a felek élőszóval is vallhatnak a biró előtt akár ügyvédet, akár más megbizottat. Ez utóbbinak azonban önképviseletre jogositottnak kell lenni.[2])

Ez eseten kivül ugy a sommás, mint a rendes eljárásban a meghatalmazvány a 167. és 168. §§-ban megszabott kellékek szerint irásba foglaltassék.

89. §. Az ügyvéd tartozik a meghatalmazványt eredetiben vagy hiteles másolatban az első periratahoz mellékelni, illetőleg első megjelenése alkalmával felmutatni s egyszersmind nevét minden beadványra sajátkezüleg ráirni.

Ha a képviselő az előbbi §-ban érintett meghatalmazvány nélkül lép fel, ugy tekintetik, mintha a fél meg sem jelent volna.

Az, hogy rendes perben az ügyvéd a viszonválaszt ellenjegyezni elmulasztotta, ha az elleniratot s a későbbi periratokat ellenjegyzésével ellátta, hivatalból észlelhető semmiségi esetet nem képez. (Dt. XXVIII. 8.)

Ha az ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott felebbezéshez a meghatalmazás csatolva nincs, ez nem szolgálhat okul a felebbezés visszautasitására, hanem csak ezen hiánynak záros határidő kitüzése melletti pótoltatására. (Dt. XXXVI. 8.)

Ügyvédi ellenjegyzés hiánya miatt a beadvány vissza nem utasitható, ha a beadványnak csak első példánya is az ellenjegyzéssel el van látva. (Dt. XXXVIII. 24.)

Ha a biróság az ügyvédi ellenjegyzés kötelessége alá eső felebbezést ügyvédi ellenjegyzés nélkül elfogadja és ezáltal a felet tévedésbe ejtve, meggátolja őt abban, hogy a hátralevő felebbezési idő alatt a hiányt pótolja, a felebbezés e czimen többé vissza nem utasitható. (Dt. XXXVIII. 259.)

Helyettesitési meghatalmazást az ügyvédjelölt részére csak a helyettesitésre feljogositott, a fél által már megbizott ügyvéd állithat ki. (Dt. XXXIX. 214.)

A meghatalmazáson látható aláirások valódiságát az ügyvéd nem köteles igazolni. (Dt. XLI. 33.)

Azon körülmény, hogy az ügyvéd által képviselt felperes a per befejezése előtt meghalt, a per elintézését nem gátolhatja. (Dt. XLVIII. 33.)

Kisajátitási ügyben ügyvédi ellenjegyzést nélkülöző felebbezés hivatalból visszautasitandó. (Dt. LI. 119.)

[1]) A hivatkozás most az 1881 : LIX. t.-cz. 12. §-ára értendő.

[2]) E szakasz 1. bekezdése hatályát vesztette az 1893 : XVIII. t.-cz. 7. §-a által.

16791. szám.

1870. szept. 26.

Igazs. min. rendelet [1–2])

a kincstári jogi képviselet ujjászervezése tárgyában.

A m. kir. pénzügyminister ur, O cs. és apost. kir. Felségének f. évi julius hó 25-én kelt legmagasabb elhatározásával, a kincstári jogi képviselet ujjászervezésére felhatalmaztatván: e tekintetben jövő október hó 1-től kezdve a következő változások lépnek életbe:

I. A pesti kincstári jogügyi igazgatóság személyi létszáma leszállittatik, s hatásköre a neki különösen fentartott ügyekre szorittatik; ellenben a pénzügyi alapot érdeklő tulajdonképeni kincstári jogügyek ellátására az egyes pénzügyi igazgatóságoknál pénzügyi ügyészi állomások szerveztetnek, végül a már korábban létesitett koronai és kincstári uradalmi ügyészségek továbbra is fenhagyatnak.

II. Az erdélyi jogügyi igazgatóság végképen feloszlattatik, s valamint Magyarországon, ugy Erdélyben is a kolozsvári és nagyszebeni pénzügyi igazgatóságok mellé pénzügyi ügyészi állo-

[1]) Kisebb polg. peres ügyekben a kincstár képviseletét a gazdászati, erdészeti, esetleg bányászati külközegekre ruházza az 1879. évi 30360. számu pénzügym. rendelet.

[2]) A közalapitványi kir. ügyigazgatóság 1867. évi 10165. számu szolgálati utasitását lásd a Közig. Törvtár. II. R-ben.

mások létesittetnek; — továbbá Maros-Vásárhelyt, Fogarason, Nagy-Enyeden és Déván, a bánya- és kincstári uradalmak jogügyeinek ellátása végett, kincstári uradalmi ügyészségek állittatnak.

A pesti kincstári jogügyi igazgatóság részére különösen fentartott hatáskörbe tartoznak:

1. Az államkincstár ellen inditott, vagy ezentul inditandó szenvedőleges perek vitele, különbség nélkül, bármely ministerium szakmáját érintik is azok.

2. Valamennyi, a pénzügyministeriumon kivüli ministerium activ pereinek vezetése, — a pénzügyministerium activ perei közül azonban csak azok, melyeknek vezetése a pénzügyi ügyészekre bizva nincs.

3. Só-szállitási, s minden oly üzletből vagy ügyből származó perek vitele, melyek nem egyes pénzügyi igazgatóságnak területéhez vannak kötve, vagy nem annak működéséből származnak, hanem az egész országra, vagy legalább annak nagy részére kiterjednek.

4. Királyi adományból eredő szállományi pereknek vitele.

5. Királyi bérek behajtása körüli perek.

6. A bányajogi erdő-reservatióból származó kérdések és perek.

7. Vasutak és Buda-Pest területén fekvő valamennyi államingatlanok telekkönyvezési ügyei.

8. Államkincstári nagyobb kölcsönzések folytán szükséglendő biztositási s behajtási jogügyletek.

9. Jogügyi vélemények valamennyi ministerium részére.

10. Katonai hatóságoknak, posta- s távirdai igazgatóságnak adandó jogügyi vélemények, biztositási, kártéritési s minden egyéb jogügyleti intézkedések.

11. Jogügyi vélemények a pénzügyi s kincstári uradalmi ügyészek részére, ha az iránt a jogügyi igazgatóság megkerestetik.

12. A kincstári uradalmi s pénzügyi ügyészségek által a főtörvényszékekhez felebbezett kincstári pereknek evidentiában tartása és informatióadás, ha ez iránt a jogügyi igazgatóság az illető ügyészek által megkerestetik.

13. Közreműködés és jogi vélemény a pénzügyministerium részéről előterjesztendő törvényjavaslatok ügyeiben.

14. Minden oly perek vitele, melyekre nézve az eddig kötött szerződéseknél fogva Pest város törvényszéke illetékes.

15. Mindazon erdélyi ügyek, melyek sem a kolozsvári bányaigazgatósághoz, sem pedig az ottani uradalmi vagy pénzügyi ügyészekhez át nem tétettek.

16. A pénzügyminister által különösen a pesti kincstári jogügyi igazgatósághoz utasitandó ügyek elintézése.

Ellenben a kincstári pénzügyi ügyészek — kiknek névjegyzéke s állomási helyei a ⁄. alatti mellékletben foglaltatnak — teendői közé soroztatnak:

1. A pénzügyi igazgatóság területén felmerülendő országos adó, illeték, inségi s egyéb kincstári kölcsönök, tiszaszabályozási költségek és egyéb államkincstári követelések birói uton behajtását tárgyazó perek.

2. Képviselete az államkincstárnak mindazon csődügyekben, melyekben az államkincstár országos adó, illeték, inségi vagy egyéb kincstári kölcsönök vagy követelések által érdekelve van.

3. Dohány-egyedárusági ügyek, amennyiben egyedáruságok biztositására s abból felmerülő tartozások per utjáni behajtására vonatkoznak.

4. Lottóügyek, a helyiségek kibérlése iránti szerződéseknek, jelzálogos tőzséri biztositékoknak megbirálása, s szabályellenes nyeremények kifizetéséből származó perek vétele.

5. Vámjövedéki ügyekben közreműködés a kihágások, lezárolások, biztositások és elárverelések eseteiben.

6. A pénzügyi igazgatóság területén felmerült szállományi s talált kincsek iránti perek vitele.

7. Fogyasztási adóhitelezések okmányainak megbirálása, biztositása s innen származó perek vitele.

8. A pénzügyi igazgatóság területén előforduló fegyelmi eljárásoknáli közbenjárás, az államtisztviselők elmarasztalása, az elmarasztalt összeg biztositása s behajtása irnti perek.

9. A pénzügyi igazgatóság területén előforduló kincstári ingatlan javak telekkönyvi ügyei, kivéve a budapesti területen fekvő államingatlanok telekkönyvi ügyeit, melyeknek ellátása a jogügyi igazgatóságra van bizva.

10. Jövedéki törvényszékek előtti jövedéki kihágóknak beperlése s a büntető eljárás vezetése.

11. Jogügyi vélemények mind a fenn elősorolt, mind pedig minden máis ügyekben, melyek a pénzügyi igazgatóság által jogügyi véleményre hozzája áttétetnek.

Ellenben a koronai bánya- és kincstári uradalmi ügyészségek a nevezett uradalmak jogi ügyeinek ellátására hivatvák.

Mindezekről oly felhivással értesittetnek az ország összes törvényhatóságai: miszerint a területükön lévő sommás biróságokat s törvényszékeket, a fentebbiek közlése mellett, utasitsák, hogy a polgári törvénykezési rendtartás 84. §-ában foglalt »királyi ügyészség« nevezete alatt mind a pesti kincstári jogügyi igazgatóság, mind a pénzügyi ügyészségi állomások, mind pedig a koronai bánya- és kincstári uradalmak ügyészségei értendők, mindegyikük a részükre kijelölt hatáskörben; — továbbá, hogy szorosan a pénzügyi alapot érdeklő mindazon activ perekben, melyek a pesti s kolozsvári jogügyi igazgatóságok felperessége alatt tétettek folyamatba, a hozandó birói végzéseket és egyéb határozatokat, f. évi

okt. hó 1-ső napjától kezdve, közvetlenül és minden további meghatalmazás nélkül, a pénzügyi igazgatóságoknál rendszeresitett illetékes kir. pénzügyi ügyészeknek kézbesitsék.

7922. szám.
1885. febr. 23.

Igazs. min. rendelet

a m. kir. államvasutaknak és az ezekkel együttesen kezelt magánvasutaknak jogi képviselete tárgyában.

Ö császári és Apostoli királyi Felségétől nyert felhatalmazás alapján, a közmunka- és közlekedésügyi m. kir. minister ur által a m. kir. államvasutak igazgatósága számára kibocsátott szervezeti utasitás 30. §-ának *b)* pontja értelmében, a m. kir. államvasutaknak és az ezekkel együttesen kezelt magánvasutaknak jogi képviselete, — amennyiben a kir. kincstári jogügyek igazgatósága nem jár közbe — a m. kir. államvasutak kebelében szervezett jogügyi osztályra bizatott.

Erről a kir. törvényszéket/járásbiróságot, utalással az 1870. évi szeptember hó 26-án 16791. szám alatt kibocsátott igazságügyministeri körrendelet[1]) II. 7. pontjára, azon hozzáadással értesitem, hogy a jogügyi osztálynak a képviselettel megbizott tagjai igazolásuk czéljából a m. kir. államvasutak igazgatóságának elnöke vagy alelnöke által, amennyiben pedig a m. kir. államvasutak gépgyárának vagy a diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyárnak jogügyeiben járnának el, a nevezett gyáraknak illető igazgatója által kiállitott meghatalmazással lesznek ellátva.

44675. sz.
1883. nov. 11.

Igazs. min. rendelet

az ügyvédi meghatalmazványok után járó bélyegilleték lerovása tárgyában.

Több kir. járásbiróságoknál teljesitett bélyegszemle alkalmával tapasztaltatott, hogy a periratokhoz alig vannak eredeti meghatalmazványok becsatolva, hanem azok helyett részint 10 vagy 15 kros mellékleti bélyeggel ellátott s a felek vagy ügyvédek által a másolatokra tett feljegyzések szerint állitólag 50 kros bélyeggel ellátott eredetiről lemásolt meghatalmazványok, tehát egyszerü másolatok szerepelnek, részint csupán a tárgyalási jegyzőkönyvben emlittetik fel, hogy az ügyvéd meghatalmazványát a biróság előtt felmutatta.

Minthogy a szemlét teljesitő pénzügyi közegnek ilyen, a kincstár hátrányát okozó gyakorlat miatti felszólalása következtében, némely járásbirósági birák, utalva arra, hogy a törvénykezési rendtartás szerint elégséges, ha az ügyvéd meghatalmazványát egyszerüen felmutatja, oda nyilatkoztak, hogy a biróság a felmutatott meghatalmazvány bélyegének vizsgálására nincs hivatva, ennélfogva a kir. pénzügyminister urral egyetértőleg és utalással az 1876 : XV. t.-cz. 65. §-ára, a czimet a következőkre figyelmeztetem :

a) A periratokhoz a meghatalmazvány csak eredetiben vagy hiteles másolatban lévén csatolható (1868 : LIV. t.-cz. 88. §-a második bekezdése és 89. §.), egyszerü másolatok nem fogadhatók el.

b) Ha a meghatalmazvány csupán felmutattatik, a jegyzőkönyvbe beirandó, hogy az a kellő bélyeggel el volt látva, vagy hogy esetleg a kellő bélyeg hiánya miatt a lelet felvétetett.

c) Ha a fél élőszóval vall ügyvédet vagy más megbizottat, e cselekménynek a jegyzőkönyvbe beirása mellett a megbizási bélyeg (50 kr.) a jegyzőkönyvre való felragasztás által külön lerovandó.

22605. szám.
1889. jun. 14.

Igazs. min. rendelet

az ügyvédi meghatalmazványnak az első perirathoz mellékléséné! felmerült téves értelmezés megszüntetése iránt.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 89. §-ának azon rendelkezését, hogy az ügyvéd meghatalmazványát eredetiben vagy hiteles másolatban az első perirathoz mellékelni, illetőleg első megjelenése alkalmával felmutatni tartozik, némely e. f. biróság akként értelmezi, hogy a meghatalmazványnak felmutatása esetében a periratokhoz meghatalmazvány vagy annak hiteles másolata nem is csatolandó.

Minthogy a meghatalmazás az 1868 : LIV. t.-cz. 88. §-a értelmében — az első bekezdésben megjelölt eset kivételével — irásba foglalt okirattal igazolandó : e részben a budapesti kir. itélőtábla a birói ügyviteli szabályok 109., 114. és 255. §§-ai rendelkezéseivel egyezően azon gyakorlatot követi, hogy minden pert, melyhez meghatalmazvány mellékelve nincs és a tárgyalási jegyzőkönyvből ki nem tünik, hogy a felek

[1]) Lásd a 40. lapon.

az 1868 : LIV. t.-cz. 88. §. első bekezdése alapján élőszóval vallottak ügyvédet, a meghatalmazványnak pótlása végett visszaküldi.[1])

Nehogy a többször idézett törvényszakasznak a biróságok részéről való téves értelmezése miatt, a peres ügyek érdemleges elintézése, a felek kárára, hosszabb időre elódáztassék, az 1883. évi november hó 11-én 44675. szám alatt kiadott körrendelet[2]) kiegészitéseül felhivom a kir. törvényszéket / járásbiróságot, hogy a fentebb előadott felsőbirósági gyakorlatnak megfelelően és a birói ügyviteli szabályok idézett szakaszai értelmében, ha az ügyvédi meghatalmazvány eredetiben csak felmutattatik és az ügyvéd az eredetit magának visszaadni kéri, annak hiteles másolatát az ügyiratokhoz leendő csatolás végett kivánja be.

Egyuttal felhivom a királyi törvényszéket / járásbiróságot, hogy mindazon esetekben, melyekben a felek a per teljes befejezése után a beadott irományok visszaadását, vagy a nem peres ügyeket tárgyazó iratok visszaadását kérik: e tekintetben a birói ügyviteli szabályok 195. §-ában előirt eljárást szigoruan kövessék.[3])

Végre, nehogy a felek bélyegcsonkitás miatt birsággal terheltessenek, ismétlem a fentebb idézett s 1883. évi november 11-én 44675. szám alatt kiadott igazságügyministeri körrendelet azon tartalmát, hogy ha a fél az 1868 : LIV. t.-cz. 88. §-ának első bekezdése értelmében élőszóval vall ügyvédet vagy más megbizottat, e cselekménynek a jegyzőkönyvbe beirása mellett a megbizási bélyeg (1 K) a jegyzőkönyvre való felragasztás által külön rovandó le.

90. §. Vagyontalan perlekedők részére a biróság rendel képviselőt. A vagyontalanság hatósági bizonyitványnyal igazolandó.[4])

Oly elsőbirósági végzés ellen, melylyel a vagyontalanság miatt kért képviselő-rendelés megtagadtatott, nincs perorvoslatnak helye. (M. III. 105. sz.)

Pártfogó ügyvéd különös meghatalmazás nélkül egyezséget nem köthet. (F. II. 172.)

Annak elhatározása, hogy a szegényjogon perlekedő által nem adott bélyeg- és itéleti illeték mily esetben melyik peres fél által téritendő meg a kincstárnak, nem a birói, hanem pénzügyi hatósági hatáskörbe tartozik. (M. XI. 229.)

---

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szabályok 140., 145. és 309. §§-aival.

[2]) Lásd a 42. lapon.

[3]) V. ö. a bir. ügyv. szabályok 246. §-ával.

[4]) Lásd az 1874 : XXXIV. t.-cz. 27. §-át.

4593. szám.
1893. jun. 1.

Szabályrendelet

a magyarországi és a horvát-szlavonországi kir. biróságok és ügyészségek közt a polgári (peres és perenkivüli) és büntető ügyekben nyujtandó kölcsönös jogsegély tárgyában.

Avégből, hogy a magyarországi és a horvát-szlavonországi kir. biróságok közt a jogsegély nyujtásának egyöntetüsége biztosittassék, a következőket rendelem:

I. Általános intézkedések.

1. Az 1868 : XXX. t.-cz. 1. §-a értelmében Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok egy és ugyanazon állami közösséget képezvén, ebből folyólag a horvát-szlavonországi kir. biróságok hivatalos megkereséseinek a magyarországi kir. biróságok ugy polgári, mint büntető ügyekben, a magyar kir. ügyészségek pedig bünügyekben — amennyiben az alábbi pontok eltérő intézkedéseket nem tartalmaznak — épen ugy tartoznak eleget tenni, mint a magyarországi kir. biróságok megkereséseinek.

A horvát-szlavon államügyészségnek magyar kir. biróságokhoz vagy kir. ügyészségekhez intézett megkeresései a fentebbi megszoritással épen oly módon intézendők el, mint a magyar kir. ügyészségek hasontárgyu átiratai.

2. A magyar kir. biróságok és kir. ügyészségek Horvát-Szlavonországok területén kézbesitéseket postai uton sohasem eszközölhetnek, hanem kötelesek idéző végzéseik és határozataik vagy felhivásaik kézbesitése végett az illető fél lakhelye, illetőleg tartózkodási helye szerint illetékes horvát-szlavonországi kir. biróságot megkeresni, átirataiknak ugy szövegében, mint iktató száma alatt kifejezetten megjelölvén azt is, hogy a megkeresés polgári vagy bünügyekben intéztetik-e?

Abból a czélból, hogy a kézbesités végett megkeresett horvát-szlavonországi igazságügyi hatóság a magyar nyelven szerkesztett átirat minőségéről annak vétele után azonnal tájékozva legyen, a megkeresés iktató száma alá a polgári és büntető megjelölés mellé, a »Civ.« és »Crim.« megjelölés is teendő.

A postai uton való kézbesités kizárását tárgyazó fentebbi rendelkezés nem vonatkozik azokra az értesitésekre, amelyek külön törvény vagy rendelet szerint postai uton ajánlva küldendők el. Az ilyen értesitések Horvát-Szlavonországokban lakó vagy tartózkodó személyeknek is postai uton küldendők meg.

3. A magyar kir. biróságok és kir. ügyészségek a horvát igazságügyi hatóságoktól az itten

kézbesitendő idéző végzéseket és más birói határozatokat, szintén a fentebbi jelzéssel ellátva fogják kapni, s azok közül azokat, amelyek büntető ügyben hozattak, mindenkor magyar forditással együtt kötelesek a félnek kézbesittetni. Ha itten lakó vagy tartózkodó egyének valamelyik horvát-szlavonországi biróság elé, mint vádlottak idéztetnek: a kézbesités végett megkeresett biróság által hozandó külön végzésben figyelmeztessenek, miszerint az idéző biróság előtt megjelenjenek s ugy illetékességi, mint más kifogásaikat s érdemleges védekezéseiket az idéző horvát-szlavon biróságnál előterjeszszék; mert azon biróságok által hozandó jogerejü itéletben esetleg megállapitandó büntetés feltétlenül végrehajtandó leszen.

A polgári peres és perenkivüli ügyekben érkezett horvát nyelvü idézvények és birósági határozatok ellenben rendszerint eredeti szövegükben, forditás nélkül kézbesitendők; és csak ha a fél azokat forditás nélkül elfogadni vonakodnék, mellékelendő a kézbesitett horvát nyelvü iratnak hivatalos magyar forditása is.

4. A kézbesitések eszközlésén kivül is minden birósági jogcselekmény (például polgári ügyekben tanuk kihallgatása, birói szemle, szakértők kihallgatása, eskü kivétele, végrehajtás, biztositás vagy zárlat foganatositása stb.; bünügyekben az iratok áttétele, a terhelt letartóztatása és átkisérése, jogérvényesen megállapitott büntetés végrehajtása stb.) teljesitése végett a megkeresés közvetlenül az illetékes horvát-szlavonországi birósághoz megkereső átirat alakjában intézendő és e hivatalos levélben a megkeresés tárgya világosan és tüzetesen kifejtendő.

5. A horvát-szlavon biróságokhoz és államügyészségekhez intézett megkeresések és válasziratok magyar nyelven szerkesztendők és azoknak leforditásáról az illető horvát-szlavon hatóság fog gondoskodni.

Polgári és telekkönyvi ügyekben jogukban áll az érdekelt feleknek a megkereső átiratnak és az ahhoz csatolt mellékleteknek valamely birósági állandó hites tolmács által, saját költségükön horvát forditással leendő ellátásáról (1873. évi október hó 22-én 32942. sz. alatt kibocsátott szabályrendelet 19-ik §. R. T. 1873. évf. 610. l.) saját érdekükben gondoskodni.

Bünvádi ügyekben a halaszthatlanul sürgős természetü — például valamely vizsgálati fogságban vagy szökésben levő egyénnek bünügyére vonatkozó — s eredetiben magyar nyelven megküldendő megkeresések az eljárás gyorsitása érdekében kivételesen a megkereső magyar kir. biróság vagy ügyészség által horvát forditással láthatók el.

6. A magyar kir. biróságok és ügyészségek kötelesek a horvát-szlavon igazságügyi hatóságok által hozzájuk intézett horvát nyelvü átiratokat elfogadni. Amennyiben ilyen átiratok leforditásának szüksége merülne fel, ennek eszközlése végett forduljanak a biróságok és ügyészségek közvetlenül ama legközelebbi birósághoz, amely mellett a horvát nyelvre állandó hites tolmács van alkalmazva, esetleg kérjék a forditás eszközöltetését a vezetésem alatt álló ministeriumnál.

7. A 3. pontban foglalt rendelkezések folytán szükséges forditások költségeinek megtéritése, tekintettel az 1885. évi junius hó 22-én 29226. I. M. szám alatt kibocsátott rendeletre a megkereső horvát-szlavonországi biróságoktól nem követelhető. E forditás iköltségek, ha bünügyben merültek fel, a bünügyi költségátalányból, ha ellenben más ügyben merültek volna fel, a biróság irodaátalányából fedezendők.[1])

A horvát-szlavonországi igazságügyi hatóságok megkeresései következtében felmerült költségek fedezése tekintetében az 1885. évi junius hó 22-én 29226. szám alatt kibocsátott körrendelet irányadó.

II. Polgári jogsegély.

8. A Horvát-Szlavonországokban kézbesitendő idéző végzésekben a megjelenési határidő, polgári ügyekben az 1881. évi október 31-én 34281. sz. alatt kelt rendelet (RT. 1881. évf. 1354. l.) értelmében tüzendő ki.

9. A Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok közt fennálló feltétlen és kölcsönös jogsegély elve következtében a magyarországi kir. biróságok kötelesek a horvát-szlavonországi biróságoknak polgári peres és nem peres ügyekben jogsegély iránt érkezett megkereséseiket teljesiteni. Kötelesek jelesen ilyen megkeresés folytán kézbesitéseket, tanukihallgatásokat, szakértők kihallgatását, birói szemléket, eskükivételeket, leltározásokat teljesiteni és a polgári ügyekben elrendelt kielégitési végrehajtásokat, biztositásokat és zárlatokat feltétlenül foganatositani; önként értetvén, hogy a foganatositás körüli eljárásnál az itt hatályban levő törvények és rendeletek szabályai alkalmazandók, különösen a végrehajtási jogcselekmények és a végrehajtási eljárás során hozott határozatok ellen használt, az itteni biróságok elintézése alá tartozó jogorvoslatok is az itt hatályban levő törvények és rendeletek szerint intézendők el.

Ha a horvát-szlavonországi biróság által elrendelt kielégitési végrehajtás, biztositás vagy zárlat magyar kir. biróság területén hivatalból volna foganatositandó: a megkeresett biróság a végrehajtás foganatositásához szükséges összeget irodai átalányából előlegezze, s az esetben, ha az előleg a végrehajtás eredménye gyanánt befolyt pénzösszegből le nem vonható, annak megtéritése végett válasziratában a végrehajtást elrendelő horvát-szlavonországi biróságot keresse meg.

---

[1]) Az id. rendeletet lásd a 29. lapon.

10. A magyar kir. biróságok előtt polgári jogügyeiket szorgalmazó horvát-szlavonországi lakosok szegényjoga tekintetében az 1877. évi május hó 20-án 12938/76. I. M. (RT. 1877. évf. 330—331. l.) és 1879. évi január hó 4-én 27246/77. (RT. 1879. évf. 10—11. l.) sz. a. kibocsátott körrendeletek intézkednek.[1])

11. A kisebb polgári peres ügyekben biráskodási joggal felruházott járásbiróságok, szolgabirák és békebiráknak a horvát-szlavonországi biróságokkal való érintkezésének és a kölcsönösen egymáshoz intézett megkeresések folytán felmerülő költségek fedezésének módozatait az 1887. évi április hó 19-én 8808. sz. alatt kibocsátott bel- és igazságügyministeri körrendelet (R. T. 1887. évf. 1447—1453. l.) szabályozza.[2])

III. Bünügyi segély.

12. A Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok közt fennálló egységes állami közösség folytán ugyanazon állam e két része közt a büntettesek kiadatása iránti eljárásnak helye nem lévén: ha a Magyarországon tartózkodó egyén korábban Horvát-Szlavonországok területén büntetendő cselekményt követett el, a m. kir. biróságok kötelesek az illetőt az eljárás lefolytatása, esetleg letartóztatás és itélethozatal végett a horvát-szlavonországi biróságok megkeresésére feltétlenül átkisértetni és pedig anélkül, hogy annak birálatába bocsátkoznának, hogy a kérdéses cselekmény a Magyarországon hatályban levő büntető törvények szerint képez-e büntetendő cselekményt.

Ellenben, amennyiben a terhelt azon büntetendő cselekményt, amely miatt átkisértetése a horvát-szlavonországi igazságügyi hatóságok részéről kéretik, Magyarországon követte el, az átkisértetés megtagadandó, mert a kérdéses cselekmény tekintetében az eljárásra érvényben levő büntető eljárás szabályaink értelmében az elkövetés helyének (»forum delicti commisi«) elve alapján illetékes m. kir. biróság van hivatva eljárni.

Az e részben Horvát-Szlavonországok biróságaitól érkező megkereső levélben ennélfogva be kell foglalva lenni ama cselekménynek, mely miatt a terheltnek átkisérése kéretik, körülményesen előadva és megjelölve kell lenni, hogy a cselekmény hol követtetett el. Ha a megkeresés ennek nem felelne meg, annak pótlása iránt a megkereső birósághoz sürgősen átirat intézendő. A végből pedig, hogy a horvát igazságügyi hatóságokhoz valamely büntettes átkisértetése iránt a m. kir. biróságok által intézett megkeresés teljesitése fennakadást ne szenvedjen, az ilyen megkeresésben az illető cselekmény körülményesen előadandó és az elkövetés helye kifejezetten megjelölendő.

13. A 12. pont első és második bekezdésében foglalt szabályok alul csak akkor van kivételnek helye, ha egy vagy több egyén egyrészt Magyarország, másrészt Horvát-Szlavonországok területén követett el büntetendő cselekményeket.

Ez esetben, amennyiben e büncselekmények közt nincs elválaszthatlan összefüggés, a m. kir. biróság a saját országának területén elkövetett büntetendő cselekményt önállóan teszi eljárás tárgyává és Horvát-Szlavon-Dalmátországok területén elkövetett büntetendő cselekmény megtorlásához szükséges s az itteni eljárás folyamán felmerülő adatokat az illetékes horvát-szlavonországi birósággal közli. Ez esetben a m. kir. biróság által esetleg megállapitott szabadságvesztés-büntetés — amenynyiben az elitélt valamely horvát-szlavonországi letartóztatási intézetben van fogva — a horvát-szlavonországi biróság által megállapitott büntetés végrehajtása után hajtandó végre.

Amennyiben azonban a két területen elkövetett büntetendő cselekmények egymás között elválaszthatlan összefüggésben állanak, ugyszintén akkor is, ha a magyarországi és a horvát-szlavonországi biróságok között a fentebbi intézkedések daczára illetékességi összeütközés támad, az összes iratok hozzám sürgősen felterjesztendők.

14. A Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok közt fennálló feltétlen és kölcsönös jogsegély elvéből következik, hogy ha horvát-szlavonországi biróság vagy államügyészség valamely jogerősen megállapitott pénzbüntetésnek behajtását, vagy jogérvényesen szabadságvesztés-büntetésre itélt egyénnek a büntetés végrehajtása végett elfogatását és átkisérését kéri, e megkeresést feltétlenül teljesiteni kell.

15. A szabadságvesztés-büntetések kölcsönös végrehajtása tekintetében a szabályt az képezi, hogy bármily tartamu fegyház- és börtön-, valamint az egy évnél hosszabb fogház- és fogságbüntetés mindig azon országban létező büntetési intézetben hajtandó végre, amelynek biróságai azt jogerősen megállapitották.

Az egy évnél nem hosszabb tartamu fogház- és elzárás-büntetésnek, illetőleg a Horvát-Szlavonországok területén hatályban levő büntető törvénykönyv értelmében ezzel egyenlő hatályu, egy évnél nem hosszabb szigoru fogság (245. §.) és elsőfoku fogságbüntetésnek (244. §.) végrehajtása tárgyában az elitéltnek jogában áll kérni, hogy e szabadságvesztésbüntetést a tartózkodási helyének országában székelő valamely biróság vagy ügyészség fogházában tölthesse ki.

Ennélfogva, ha a horvát-szlavonországi biróságok által egy évnél nem hosszabb tartamu

---

[1]) Lásd alább a 48. lapon.

[2]) Lásd kisebb polg. per. ügyekről szóló törvény kapcsán.

szigoru fogságra vagy fogságra elitélt, de Magyarország területén tartózkodó egyénnek a büntetés végrehajtása végett átkisértetése iránt megkeresés érkezik a horvát-szlavon biróságoktól, erről az elitélt a fentebbi jogára való figyelmeztetés mellett azzal értesitendő, hogy legfeljebb 8 napra kitüzendő zárhatáridő alatt a horvát-szlavon kir. orsz. kormány igazságügyi osztályához czimzett, tüzetesen indokolt és horvát forditással ellátandó folyamodványát akár a lakhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes m. kir. bírósághoz vagy ügyészséghez, akár közvetlenül a horvát-szlavon kir. országos kormány igazságügyi osztályához nyujtsa be, s amennyiben kérvényét ez utóbbihoz közvetlenül nyujtaná be, ennek megtörténtét a megkeresett biróságnál a kitüzött zárhatáridő alatt igazolja. Ha az elitélt a zárhatáridő alatt kérvényét be nem nyujtaná, vagy közvetlenül a horvát-szlavon kir. orsz. kormány igazságügyi osztályához történt benyujtását nem igazolná: az átkisértetés iránti megkeresés foganatositandó.

Viszont ha m. kir. biróság által elitélt, de Horvát-Szlavonországokban tartózkodó egyén terjeszt elő hasonló kérelmet: az evégből akár közvetlenül a vezetésem alatt álló ministeriumnál, akár a lakhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes horvát-szlavonországi biróságnál beadandó indokolt és magyar forditással is ellátott folyamodvány tárgyában az intézkedést a vezetésem alatt álló ministeriumnak tartom fenn.

Ha m. kir. biróág által elitélt egyén szabadságvesztés-büntetése Horvát-Szlavonországokban hajtatik végre: a büntetés foganatositása folytán felmerült költségek az itélethozó elsőfoku biróság mellett alkalmazott ügyésznek kezelése alatt álló bünügyi átalányból megéritendő ama biróságnak, melynek fogházában a büntetés végrehajtatott.

16. A jövedéki kihágások miatt a m. kir. biróságok és a horvát-szlavonországi kir. pénzügyi biróságok által megállapitott pénzbüntetésnek behajthatlansága esetére kiszabott fogház- vagy elzárásbüntetés szintén kölcsönösen és feltétlenül végrehajtandó.

E részben, amennyiben a horvát-szlavonországi pénzügyi biróságok által jövedéki kihágás miatt jogérvényesen pénzbüntetésre itélt, de Magyarország területén lakó vagy tartózkodó elitélttől a pénzbüntetés be nem hajtható: az e tárgyban a horvát-szlavon hatóságok utján hozzám intézendő megkeresés alapján a vezetésem alatt álló ministerium fogja az illető kir. ügyészt vagy járásbirót a pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztésbüntetésnek végrehajtására utasitani.

Viszont ha a m. kir. biróságok által jövedéki kihágás miatt elitélt, de Horvát-Szlavonországokban lakó vagy tartózkodó egyén ellen a behajthatlan pénzbüntetést helyettesitőleg megállapitott elzárás, illetőleg fogházbüntetés hajtandó végre: evégből az illető jövedéki kihágási ügyben elsőfokban eljárt biróságoknak a vezetésem alatt álló ministeriumhoz kell fordulnia.

A büntetés foganatositásának költségei az illető biróságnak a jövedéki birságalap feleslegéből minden esetben megtéritendők; magától értetvén, hogy azok — amennyiben lehetséges — az elitélt vagyonából hajtandók be.

17. A horvát-szlavon-dalmátországi bán ur az alája rendelt igazságügyi hatóságokhoz e tárgyban megfelelő tartalmu körrendeletet intézett.

1880 : XIV. Törvényczikk

a szegényjog kölcsönös biztositása tárgyában Francziaországgal 1879. évi május hó 14-én kötött szerződésről.

1. czikk. A magas szerződő felek alattvalói a másik állam területén kölcsönösen ugyanazon birói segélyben részesülendnek, mint az utóbbi állam honosai, feltéve, hogy azon állam törvényeihez alkalmazandják magukat, amelynek segélyét igénybe veszik.

2. czikk. Azon idegen részére, aki a segélyt igénybe veszi, a szegénységi bizonyitvány lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha külföldi nem azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai ügynöke által erősitendő meg és hitelesitendő, amelyben az használtatni fog.

Ha pedig a külföldi azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, további felvilágositások hazájának hatóságaitól is kivánhatók.

3. czikk. Az ausztriai, valamint a magyar honosok Francziaországban, ugyszintén a francziák Ausztriában vagy Magyarországban, akiknek a birói jogsegély kedvezménye megadatik: teljes joggal felmentvék a biztositékadástól vagy bármely elnevezés alatti oly letéteményezéstől, mely a belföldi ellen perelő külfölditől azon biróság törvényei szerint, ahol a kereset indittatik, követelhető.

4. czikk. A jelen egyezmény azon naptól kezdődő öt évre köttetik, amelyben a megerősitési okiratok kicseréltetnek.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel, a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szándokát, hogy ezen egyezmény hatálya megszünjék: ez egy további évre kötelező marad azon naptól számitva, melyen azt a felek egyike felmondaná.

Ezen egyezmény, mihelyt lehetséges, meg fog erősittetni.

Ennek erejéül az illető meghatalmazottak ezen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

1881 : V. Törvényczikk

a szegényjog kölcsönös biztositásáról Belgiummal 1880. évi julius hó 19-én kötött szerződés beczikkelyezése tárgyában.

1. czikk. A magas szerződő felek alattvalói a másik állam területén kölcsönösen ugyanazon birói segélyben részesülendnek, mint az utóbbi állam honosai, feltéve, hogy azon állam törvényeihez alkalmazandják magukat, amelynek segélyét igénybe veszik.

2. czikk. Az idegen részére, aki a segélyt igénybe veszi, a szegénységi bizonyitvány lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha a külföldi nem azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai ügynöke által erősitendő meg és hitelesitendő, amelyben az használtatni fog.

Ha pedig a külföldi azon országban lakik, a melyben a kérelem előterjesztetik, további felvilágositások hazájának hatóságaitól is kivánhatók.

3. czikk. Az ausztriai, valamint a magyar honosok Belgiumban, ugyszintén a belgák Ausztriában vagy Magyarországban, akiknek a birói jogsegély kedvezménye megadatik: teljes joggal felmentvék a biztositékadástól, vagy bármely elnevezés alatti oly letéteményezéstől, mely a belföldi ellen perelő külfölditől azon biróság törvényei szerint, ahol a kereset indittatik, követelhető.

4. czikk. A jelen egyezmény azon naptól kezdődő öt évre köttetik, amelyben a megerősitési okiratok kicseréltetnek.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szándékát, hogy ezen egyezmény hatálya megszünjék: ez egy további évre kötelező marad és igy évről-évre, azon naptól számitva, melyen azt a felek egyike felmondaná.

Ezen egyezmény, mihelyt lehetséges, meg fog erősittetni.

Ennek erejéül az illető meghatalmazottak ezen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

1883 : XXXIX. Törvényczikk

az Olaszországgal 1883. évi febr. hó 9-én Bécsben, a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

1. czikk. Az osztrákok és magyarok Olaszországban és az olaszok Ausztriában és Magyarországban kölcsönösen ugyanazon birói segélyben részesülendnek, mint maguk a honosok, feltéve, hogy azon állam törvényeihez alkalmazzák magukat, amelynek segélyét igénybe veszik.

2. czikk. A segélyt igénybe vevő idegen részére a szegénységi bizonyitvány minden esetben lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha az idegen nem azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai ügynöke által hitelesitendő dij nélkül, amelyben az használtatni fog.

Ha pedig az idegen azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, további felvilágositások hazájának hatóságaitól is kivánhatók.

3. czikk. Azon osztrákok és magyarok, akiknek Ausztriában vagy Magyarországban a birói jogsegély kedvezménye megadatik: teljes joggal felmentvék a biztositékadástól vagy bármely elnevezés alatti oly letéteményezéstől, mely a belföldi ellen perelő idegentől azon biróság törvényei szerint, ahol a kereset indittatik, követelhető.

4. czikk. A jelen egyezmény azon naptól kezdődő öt évre köttetik, amelyen a megerősitési okiratok kicseréltetnek.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szándékát, hogy ezen egyezmény hatálya megszünjék; ez egy további évre kötelező marad és igy évről-évre, azon naptól számitva, melyen azt a felek egyike felmondaná.

Ezen egyezmény, mihelyt lehetséges, meg fog erősittetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

1884 : XXXVI. Törvényczikk

a Svájczczal 1884. évi január hó 8-án Bernben, a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

1. czikk. Az osztrák és magyar honosok Svájczban és a svájcziak Ausztriában és Magyarországban a szegényjog kedvezményében mindazon esetekben részesülnek, amelyekben ezen jog maguknak a honosoknak engedélyeztetik, feltéve, hogy azon törvényekhez alkalmazzák magukat, amelyek azon államban érvényben vannak vagy lesznek, ahol a kedvezményt igénybe veszik.

2. czikk. A szegényjog kedvezményét igénybe vevő idegen részére a szegénységi bizonyitvány minden esetben rendes lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha az idegen nem azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai

ügynöke által hitelesitendő dij nélkül, amelyben az használtatni fog.

Ellenben ha az idegen azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, felvilágositások kivánhatók hazájának hatóságaitól.

3. czikk. Azon osztrák és magyar honosok, kiknek Svájczban, valamint azon svájcziak, akiknek Ausztriában és Magyarországban a szegényjog kedvezménye megadatik: ugyanott teljes joggal felmentvék bármely elnevezés alatti biztositékadástól vagy letéteményezéstól, mely belföldi ellen perelő idegentől azon ország törvényei szerint követelhető, ahol a kereset indittatik.

4. czikk. A jelen egyezmény öt évig marad érvényben.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szándékát, hogy ezen egyezmény hatálya megszünjék, ez érvényben marad egy évig azon naptól számitva, amelyen azt a felek egyike felmondta.

5. czikk. A jelen egyezmény megerősités végett, mihelyt lehetséges, az illetékes hatóságok elé fog terjesztetni.

Ezen egyezmény hatályba lép azon napon, amelyen a megerősitések kicseréltetnek.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

1887 : X. Törvényczikk

a Német birodalommal 1886. évi május hó 9-én Bécsben, a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

1. czikk. Az osztrák és a magyar honosok a Német birodalomban és a német birodalmi honosok Ausztriában és Magyarországban a szegényjog kedvezményében ugyanazon törvényes feltételek mellett részesülnek, mint azon ország honosai, amely országban a szegényjog engedélyezését kérik.

2. czikk. A szegényjog kedvezményét igénybe vevő idegen részére a szegénységi bizonyitvány minden esetben rendes tartós lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha a kérelmező nem azon országban lakik, amelyben a szegényjogért folyamodik, akkor a szegénységi bizonyitvány az Ausztria-Magyarország és a Német birodalom közt 1880. évi február hó 25-én kötött szerződés értelmében hitelesitendő.

Ha pedig a kérelmező azon országban tartózkodik, amelyben a kérelmet előterjeszti, akkor ezenkivül felőle hazájának hatóságaitól értesülések szerezhetők.

3. czikk. Azon osztrák, illetőleg magyar honosok, akiknek a Német birodalomban, és azon német birodalmi honosok, akiknek Ausztriában vagy Magyarországban a szegényjog kedvezménye megadatott, ugyanott teljes joggal felmentvék minden biztositékadástól vagy letéteményezéstől is, mely belföldi ellen perelő idegentől, mint ilyentől azon biróság törvényei szerint, ahol a per folyik, bármely néven követelhető lenne.

4. czikk. A jelen egyezmény a megerősitési okiratok kicserélése napján lép hatályba és a szerződő felek egyikének felmondása után még hat hónap lefolyásáig hatályban marad.

Ennek hiteléül mindkét fél teljhatalmazottjai jelen szerződést aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

1889 : XXXVI. Törvényczikk

a Luxemburggal 1888. évi november hó 12-én Hágában a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

Az államszerződés szövege egyezik az 1883. évi XXXIX. t.-cz. (Olaszországgal kötött á. sz.) fentebb közölt szövegével.

12938. szám.
1877. május 20-án.

Igazs. min. rendelet

a horvát-szlavon lakosoknak szegényjoga tárgyában.

A budapesti és marosvásárhelyi kir. itélőtáblák területén levő biróságok előtt polgári jogügyeiket szorgalmazó horvát-szlavonországi lakosok szegényjoga tekintetében a következő szabályok alkalmazandók:

I. Megadandó a szegényjog azon horvát- és szlavonországi lakosoknak, akik lakhelyük hatóságának bizonyitványával kimutatják, hogy reájuk nézve fenforognak azon feltételek, melyek lakhelyük törvényei szerint a szegényjog engedélyezéséhez megkivántatnak.

Ennek megfelelőleg a Horvát-Szlavonország területén levő biróságok is hasonlóan fognak eljárni a budapesti és marosvásárhelyi kir. itélőtáblák területén lakó s polgári jogügyeiket horvát-szlavonországi biróságok előtt szorgalmazó felek szegényjoga tekintetében.

II. A horvát-szlavonországi lakosok szegényjoga érvényes a polgári jogügyeket tárgyazó megkeresések foganatositásánál is.

Ennélfogva a költség megtéritésének követelése nélkül foganatositandók a horvát-szlavonországi biróságoknak a területükön lakó és szegényjogot élvező felek polgári jogügyeit

tárgyazó megkeresései; valamint a horvát-szlavonországi biróságok is a költség megtéritésének követelése nélkül fogják foganatositani a budapesti és marosvásárhelyi kir. itélőtáblák területén levő biróságoknak a területükön lakó és szegényjogot élvező felek polgári jogügyeit tárgyazó megkereséseit.[1])

A felmerült költségek jegyzéke a foganatositó biróság által megküldendő a megkereső biróságnak.

III. A horvát-szlavonországi lakosok szegényjoga tárgyában eddig felmerült és még függőben levő kérdések szintén a jelen szabályok értelmében oldandók meg. Kelt Budapesten, 1877. évi május hó 20-án.

14390. I. M. szám.

1894. május 10.

Igazs. min. rendelet

az osztrák állampolgárokkal szemben a szegényjog engedélyezése, tartama és terjedelme tekintetében követendő viszonosság tárgyában.

Megkeresésemre az osztrák cs. és kir. igazságügyminister ur kijelentette, hogy a magyar állampolgárok Ausztriában a szegényjog engedélyezése, tartama és terjedelme tekintetében ugyanazokban a jogokban és kedvezményekben részesülnek, mint az osztrák állampolgárok, feltéve természetesen azt, hogy részünkről e tárgyban az osztrák állampolgárok irányában viszonos eljárás követtetik.

Habár az osztrák állampolgárokkal szemben eddigelé is a viszonosság elve szolgált irányadóul: mégis az osztrák cs. és kir. igazságügyminister urnak fentebbi kijelentését a kir. biróságok tudomására hozom azzal a hozzáadással, hogy az osztrák állampolgárok ezidőszerint a szegényjog tekintetében ugyanazokat a jogokat és kedvezményeket élvezik, amelyekben a magyar állampolgárok részesülnek.

Erre való tekintettel és mert egy hazai biróság kérdést intézett hozzám, vajjon az osztrák állampolgárnak engedélyezett szegényjog kiterjed-e különösen birói személyek vagy végrehajtók kiküldetéséből vagy tanuk és szakértők részére, vagy pedig szükséges hirdetésekből a peres vagy végrehajtási eljárás folyamán felmerülő dijak és kiadások előlegezésére ? kijelentem, hogy a fentebbi jelzett elvnek szükségszerü folyománya, hogy az ily dijak és kiadások is az irodai átalányból előlegezendők. (Birói ügyv. szab. 262. §-a.)

[1]) Az e tárgyu 27246/1879. sz. I. M. következő toldást foglal magában : »A megkereső biróság saját pénzalapja javára fogja esetleg behajtani a foganatositásnál felmerült költségeket.« — Az 1879. évi január 4-én 27229. sz. a. kelt I. M. pedig a fentebbi szegényjogi intézkedéseket kiterjeszti a horvát-szlavon polgárositott határőrvidék lakosaira is.

5054. szám.

1884. márczius 25.

Igazs. min. rendelet

a szászországi vagyontalan állampolgárok részére engedélyezendő szegényjog tárgyában.

A szász kir. igazságügyministerium 1884. évi január hó 9-én kelt és a szász igazságügyministeri hivatalos lapnak f. évi február hó 16-án megjelent számában közzétett rendeletében kimondotta, hogy a vagyontalan magyar állampolgároknak, amennyiben valamely szász kir. biróság előtt pert visznek, a német birodalmi polgári perrendtartás 106. §-ának második bekezdése alapján, a szegényjog engedélyezésére igényük van.

Eszerint a birói ügyviteli szabályok 85. §-ában emlitett viszonosság Szászországgal fennállván, figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy a szegényjog engedélyezésére a magyar biróságok előtt perlekedő szászországi vagyontalan állampolgároknak is igényük van.

HARMADIK CZIM.

Az eljárásról.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

91. §. Az eljárás nemei : a sommás és rendes eljárás.

Mennyiben van ez utóbbinál eltérésnek helye, a 144. §-ban van meghatározva.

92. §. Az egyes birák a sommás, a törvényszékek a rendes eljárás szerint határoznak.

Az olyan kereset, melyben sommás per birája előtt rendes eljárás, rendes per birája előtt pedig sommás eljárás folyamatba tétele czéloztatik, hivatalból visszautasitandó.[1])

(1893 : XVIII. t.-cz. 28. §. 3. bek.) *Ha a biróság azon okból, mert az ügy nem*

[1]) V. ö. 1871 : XXXI. t.-czikkel a VIII. R-ben.

tartozik a sommás eljárás alá, vagy mert az ügyre nézve nem illetékes, a kereset hiva-az ügyre nézve nem illetékes, a keresetet hivatalból visszautasitotta, vagy az eljárást megszüntette: a perinditás magánjogi hatályai fenmaradnak, ha felperes keresetét a visszautasitó vagy megszüntető határozat jogerőre emelkedésétől számitott 30 nap alatt az illetékes biróságnál meginditja.[1])

93. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 13. §-a, e helyett pedig az 1893 : XVIII. t.-cz. 1—4. §§-ai.[2])

94. §. Minden peres ügy, mely az előbbi §§-ban [3]) sommás eljárásra, vagy a 25. és következő §§-okban emlitett kivételes biróságokhoz utasitva nincs, a rendes eljárás alá tartozik. (17. §.)

95. és **96. §§.** helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 14. §-a:

14. §. *A törvény által sommás eljárásra utasitott ügyeket a rendes perutra áttenni nem lehet.*

Az 1881 : LIX. t.-cz. 14. §-a ama kijelentésének, hogy »a törvény által a sommás perutra utalt ügyeket« a rendes perutra áttenni nem lehet, más értelmet tulajdonitani nem lehet, mint azt, hogy mindazon esetekben, ahol nem a felek kölcsönös szerződése, hanem a törvény szabja meg a sommás birói hatáskört, még a felek beleegyezésével sem lehet rendes perutra terelni a fentebbi minőségü ügyeket. Következik pedig ez az idézett törvényből annál inkább, mert az 1868 : LIV. t.-cz. 95. §-ának ama rendelkezése egészben hatályon kivül helyeztetvén, amely szerint a sommás uton meginditott perek az ott jelölt esetekben rendes utra áttehetők voltak: a törvénynek ennek daczára fentartott tiltó rendelkezéséből másra következtetni, mint arra, hogy a fölül idézett törvény által sommás utra utalt ügyeket a rendes peruton megindithatónak sem engedi. Igazolja ezt az a körülmény is, hogy a törvény által sommás perre utalt ügyekre nézve mind az eljárás, mind pedig a jogorvoslati rendszer a rendes uton való eljárástól lényegesen eltérőleg szabályoztatott. Nem változtat a dolgon az 51. §-ban kifejezett amaz elv sem, hogy az ott idézett eseteket kivéve, a nem illetékes biró is illetékessé válik akkor, ha a peres felek e részben nem tettek kifogást, mert a rendes birói illetékességtől eltérésnek nem csupán a 8. és 53. §§-okban emlitett esetekben nincs helye, hanem mindazon esetekben sem, ha a törvény bizonyos jogeseteket kötelezőleg egy meghatározott bírósághoz utal. Már pedig az 500 frtot meg nem halladó követeléseket ilyen módon utalja a törvény a sommás szóbeli eljárásra. (P. T. XXIV. 9.) Ellenkező:

Minthogy sem a sommás eljárásról, sem az általános perrendtartásról szóló törvények oly rendelkezést nem tartalmaznak, amely a különben sommás eljárásra tartozó ügyeknek rendes peruton tárgyalását és elintézését feltétlenül tiltaná, ha alperes a biróság illetékessége ellen kifogást nem tesz és a 8. és 53. §§. esete nem forog fenn, a kereset visszautasitásának nincs helye. (M. X. 380.)

97., 98., 99. §§. helyett az 1881 : LIX. t.-cz.[1])

16. §. *Ha alperes a birói illetőség elleni kifogással a rendes eljárásban kivánélni, azt a törvényszékhez intézett külön beadványban, melyhez a kereseti példány eredetben vagy egyszerü másolatban melléklendő, a perfelvételi határidőben a pertárba tartozik beadni; a későbben benyujtott, vagy az érdemleges periratokban előterjesztett ilyen kifogások egyedül azon esetekben vétetnek figyelembe, amelyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs.*

A perfelvételi határidőben beadott kifogás, felperes beleegyezésével, a perfelvételi határnapon azonnal; ha pedig felperes 8 napig terjedő halasztást kiván igénybe

[1]) Alkalmazást nyer a rendes eljárásban is, az 1893 : XVIII. t.-cz. 215. §-a alapján.

[2]) Lásd ezeket a sommás eljárást tárgyazó részben.

[3]) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. és 2. §-ában.

[1]) Az 1881 : LIX. t.-cz. 15. §-a hatályát vesztette az 1893 : XVIII. t.-cz. 27. és 28. §-a által.

venni, a pertárnok által e végből kitüzendő ujabb határnapon külön jegyzőkönyvben tárgyaltatik olyan módon, hogy a perfelvételre, vagy az illetékességi kérdés tárgyalására kitüzött határnapon a felek szóváltásaikat beirni kötelesek. A jegyzőkönyv a pertárnok által haladéktalanul beterjesztetvén: a törvényszék, az illetékesség kérdésében, végzés által határoz. A végzésben alperesnek, ha kifogása elvettetik, meghagyandó, hogy a per felvételére bizonyos napon és órában, mely határnap a végzés keltétől számitva 15 napnál tovább nem terjedhet, a pertárban jelenjen meg. E végzésről mindkét fél értesittetik.

Az illetékességi kifogás tárgyában hozott végzés ellen, akár adatott hely a kifogásnak, akár nem, bármelyik fél élhet felfolyamodással. (56. §.) [1])

A birói illetékesség megállapitása végett vagy az ellen felhozott körülményeknek eskü általi bizonyitása meg nem engedhető. (Dt. I. 37. és II. 28.)

Az ujitott perben az alapperben eljárt biróság illetékessége elleni kifogások nem érvényesithetők. (Dt. IX. 669.)

Az illetékesség megállapitása esetében a költség iránti intézkedés a végitéletre tartandó fenn. (Dt. LX. 103.)

Birói hatáskör kérdésében póteskűvel bizonyitásnak helye nincsen. (Tb.—LVII. 317.)

Az illetékesség kérdésében alperes mint ügyvesztes terhére megállapitott költség függetlenül a per érdemének kimenetelétől, alperest terheli és igy semminemü czimen az érdemleges itélettel felperes ellenében meg nem állapitható. (Dt. LXIV. 57.)

Az illetéktelen biróság által visszautasitott keresetnek az illetékes bírósághoz kérvénynyel való beadása nem oly szabálytalanság, mely a kereset érdemi eldöntését akadályozná és annak elutasitására indokul szolgálna. (J. K. 1900. évi 209. l.)

100. §. Sürgős eseteket kivéve, senki se idéztethetik megjelenésre vallásának ünnepein. Ilyen idézés elrendelése vagy elhalasztása miatt azonban nincs helye perorvoslatnak.

Az 1840 : XV. t.-cz. II. r. 201. §-a szerinti szünnapra (ez esetben vasárnap) kitüzött tárgyalás elmulasztása a perrendt. 111. §-a alkalmazását maga után nem vonhatja, hanem ujabb tárgyalási határnap tüzendő ki. (M. III. 107.)

Az egyedüli sürgősség esetét kivéve, vallásának ünnepén senki megjelenésre biróság elébe nem idéztethetik, minthogy pedig az alperes megidéztetése ily sürgősség bizonyitott esete nélkül szombatra esett, ez okból kimaradása vétlennek volt kimondandó s az elsőbirósági itélet hatályon kivül helyezése mellett, az igazolási keresetnek helyt adni kellett. (Tb.—J. 1888. évi 85. l.)

Az igazolási kérelemnek hely adandó, ha alperes a kereset tárgyalására kitüzött határnapon azért nem jelent meg, mert vallásának ünnepén (zsidók husvétján) sürgős ok nélkül idéztetett. (M. III. 107.)

101. §-t hatályon kivül helyezte az 1893 : XVIII. t.-cz. 25. §-a.

102. §. A rendes eljárás utján befejezett perek előadása nyilvános. A felek és közönség tájékozása végett az előadandó perek jegyzéke legalább 3 nappal az előadás előtt a biróságnál kifüggesztendő. A felek értesitése vagy meghivása nem szükséges.

103. §. A biró elrendelheti a közönség kizárását:

a) a felek előterjesztésére, vagy hivatalból, ha azt a közerkölcsiség tekintetéből szükségesnek látja;

b) ha a perben olyan viszonyok érintetnek, melyeknek nyilvánosságra hozatala egyik vagy másik fél jó hirét vagy érdekét veszélyeztetné.

A nyilvánosság kizárásának megtagadása vagy elrendelése iránt hozott végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

104. §. A felek és képviselőik két-két meghivott egyén kiséretében a per tárgyalásánál, illetőleg előadásánál azon esetben is megjelenhetnek, mikor a hallgatóság hivatalból vagy a felek inditványára kizáratott.

Olyan per előadása, amely kifüggesztve nem volt, nyilvánosnak nem tekinthető s az ily előadás alapján hozott határozat semmis. (Dt. II. 171.)

Azon körülmény, hogy a perügy más tanácsban (de nem más szakosztályban) adatott elő, mint amelyben kitüzve volt és nem a szokott helyiségben, semmiségi okul nem szolgálhat. Az előadandó perek jegyzékének kifüggesztése nem avégből történik, hogy

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 28. §-ának 3. bekezdésével.

a feleknek a per előadójával értekezni s általában a birákat informálni lehessen, mert a birák a felekkel hasonló, minden czél nélküli s pusztán csak időt fogyasztó érintkezésnek kötelessége alól az 1875. évi junius 4-én kibocsátott igazságügymin. rendelet által felmentettek. (Dt. XVIII. 16.)

105. §. Mind a feleknek és képviselőiknek, mind a hallgatóságnak a közbeszólásoktól, észrevételektől és tetszés- vagy nemtetszés-nyilvánitásoktól tartózkodniok kell. Az ez ellen cselekvők, ha a rendreutasitás foganat nélkül marad, a tárgyalási vagy ülésteremből kiutasittathatnak.[1])

106. §. Atanácskozás, itélethozatal és annak hitelesitése zárt ülésben, az itéletnek és indokainak kihirdetése pedig a lehetőségig ugyanazon ülésben, de minden esetre nyilvánosan történik.

107. §. A 102. és következő §§-ok szabályai, és pedig mind a sommás, mind a rendes perek előadására nézve, a felebbviteli biróságok által is megtartandók.[2])

108. §. Ha a felebbviteli biróság nem látja annyira kifejtve a ténykörülményeket, hogy alaposan itélhessen, és ha a tárgyalás folytatásától valószinüleg sikert várhat: az itéletet egészben vagy részben feloldhatja, s vagy általában, vagy egyes pontokra nézve, ujabb tárgyalást és további bizonyitási eljárást rendelhet, s ekkép az elsőfolyamodásu biróságnak a tárgyalás kiegészitését s ujabb itélet hozatalát hagyhatja meg, habár azt nem kérték volna is a felek.

Az alsóbb biróság itéletét a polg. törv. rendtartás 108. §-a alapján feloldó itélet ellen felebbezésnek nincs helye. (Dt. X. 323.)

109. §. Ha az itélet tárgyai vagy ugyanazon követelés és kötelezettség pontjai közt oly egybefüggés létezik, melynél fogva azok ujabb tárgyalás és itélethozatal alá egymástól elkülönitve nem vonathatnak: az elsőbirósági itélet, e körülményre való hivatkozással, egész terjedelmében feloldottnak mondandó ki, habár az ujabb tárgyalás és bizonyitási eljárás csak egyes pontra nézve rendeltetnék is el.

110. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 17. §-a:

17. §. *Az elsőfolyamodásu biróságok szintén jogositva vannak itélethozatal előtt a tárgyalás kiegészitését, és ennek folytán további bizonyitási eljárást elrendelni.*

Akár a felebbviteli, akár az elsőbiróság rendeli el az ujabb tárgyalást, ez sommás perekben a sommás eljárás, rendes perekben pedig a jegyzőkönyvi eljárás szabályai szerint történik, mely utóbbinál a biróság szükség esetében a tárgyalás befejezésére három napnál (1868 : LIV. t.-cz. 148. §.) hosszabb határidőt is engedhet.[1])

111. §. Ha alperes törvényszerü megidéztetése folytán a sommás eljárásban kitüzött tárgyaláson (115. §.) vagy rendes eljárásban a perfelvételre kitüzött határnapon (130. §.) a kiszabott órán tul még két óra alatt meg nem jelenne: a keresetben felhozott tények és állitások — amennyiben magának a felperesnek bizonyitékai által meg nem czáfoltatnak — valóknak tartandók, s alperes a felperesi kérelemhez képest meg nem jelenése miatt elmarasztalandó.

Ha ellenben a felperes nem jelent meg, és az alperes az eljárás szabályai szerint védelmét előterjeszti: a védelemre felhozott ténykörulmények, amennyiben a keresetlevélhez mellékelt bizonyitékok által meg nem czáfoltatnak, szintén valóknak tartandók, s ha ezek által a kereseti jog megerőtlenittetik, felperes keresetével elutasitandó.

A költséget mindkét esetben a vesztes fél viseli.[2])

Ha a felperes a tárgyalási, illetőleg a perfelvételi határnapon meg nem jelent, a keresetlevélben ajánlott tanubizonyiték, minthogy ily esetben a tanuk kihallgatása el

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 36. §-ával.

[2]) Sommás eljárás tekintetében a felebbviteli tárgyalásról lásd az 1893 : XVIII. t.-cz. II. czimét.

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 46. §-ával.

[2]) A sommás eljárásra nézve e szakasz helyébe lépnek az 1893 : XVIII. t.-cz. 50., 51., 53. és 54. §-ainak rendelkezései.

nem rendelhető, az alperes által a védelmére felhozott ténykörülmények megczáfolására nem szolgálhat. (Dt. II. 186.)

Alperesnek a perfelvételi határnapon meg nem jelenése esetében a felperes által felhivott tanuk kihallgatása a felebbviteli biróság által sem rendelhető el, melyhez rendes perben alperes felebbezése folytán az ügyiratok felterjesztettek. (Dt. VIII. 600.)

Tekintve, hogy a meg nem jelenési szándék a megjelenési határnap előtt elhalálozott félnél egyenesen ki van zárva: ily esetben a ptr. 111. §-a nem alkalmazható. (Dt. IX. 640.)

Oly esetben, midőn a perfelvételi határnapot felperes mulasztja el, az elleniratban előterjesztett visszkeresetben felperes a prts 111. §-a alapján nem marasztalható el. (Dt. XVII. 8.)

A prts 111. §-ában foglalt az a rendelkezés, hogy a felek a kitüzött határnapon a kiszabott órán túl legalább két óra alatt megjelenni tartoznak, nem szoritkozik csupán a kereset alapján kitüzött első tárgyalási, illetve perfelvételi határnapra, hanem kiterjed mindazon határnapokra, amelyeken mindkét peres fél megjelenni köteles, vagy az ellenfél jogainak megvédése tekintetéből megjelenni jogosult: mert a perrendtartás csak ott, ahol zárhatáridőt szab, rendeli azt, hogy a feljegyzés a határidő utolsó napján az iktató könyvnek délután bezártáig bármikor eszközölhető; ellenben határnap kitüzése esetén nem kötelezi a feleket arra, hogy az egész napon át az ellenfél megjelenését a biróság helyiségében megvárják. (Tb.—Dt. LI. 335.)

A prts 111. §-a nem terjeszthető ki oly irányban, hogy a keresetnek olyan állitásai is valóknak tartandók, amelyek a keresetben előadott tényeknek következményeit, illetve jogkérdését képezik, ha ezen következtetés a fennálló jogszabályokkal ellentétben áll. (Ü. L. 1900. évi 6. sz.)

Felperes keresetére azért tüzetett jegyzőkönyvi tárgyalás, mert alperesnek elfogadói váltónyilatkozata keresztvonással eszközöltetett. Alperes a tárgyalásra, habár szabályszerüen idéztetett, meg nem jelent. S habár igy kifogásait elő nem is terjesztette, meg nem jelenésének nem lehetett a prts 111. §-ában előirt jogkövetkezménye, mert alperesnek váltónyilatkozata a jelen alakjában és körülmények között a váltótörvény 104. §-ának első bekezdése szerint váltójogi hatálylyal nem bir. (Jd. 1903. évi 363. sz.)

112. §. Ha a sommás tárgyalásra, illetőleg a per felvételére kitüzött határnapon több pertárs közül csak néhányan jelentek meg, a meg nem jelentekről az tétetik fel, hogy a megjelent pertársak közül annak védelméhez csatlakoznak, amely részükre a legkedvezőbb.[1])

Ha a peres kérdés a pertársakra nézve egységesen döntethetik el, az egyik alperes által beadott felebbezés folytán a megtámadott itélet az összes alperesek által felebbezettnek tekintetik. (Dt. XXXI. 32.)

Alperes védelmének szóval előadása után joga van felperesnek ezen alperes elleni keresetét visszavonni és a meg nem jelent másodrendü alperes marasztalását kérni. (Tb.—Dt. XXXVIII. 363.)

A netán létező ismeretlen örökösök részére kirendelt ügygondnok jogköre nem terjedhet ki arra, hogy a szabályszerüen perbe idézett, de nem védhető ismert örökösök érdekeit megvédje. (Ü. L. 1902. évi 27. sz.)

113. §. Ha a tárgyalásra, illetőleg a per felvételére egyik fél sem jelent meg: a kereset a sommás eljárásban azonnal, a rendes eljárásban pedig a pertárnoknak három nap alatt beadandó jelentése folytán megszüntnek nyilvánitandó, s az iratok az illető feleknek visszaadandók.

Az utolsó perbeli cselekménytől számitandó 3 év elteltével a per megszüntnek tekintendő. (1893 : XVIII. t.-cz. 52. §. és 215. §. alapján.)

Oly esetekben, midőn a per a felek meg nem jelenése miatt megszüntnek nyilvánittatott, a per ujra felvétele nem perujitási kereset, hanem egyszerü kérelem utján eszközlendő. (Dt. II. 185., XXVI. 23., XXX. 137.)

A 113. §. esetében a pernek ujbóli folyamatba tétele uj keresettől vagy perujitástól függővé téve nincs; a feleknek jogában áll ily esetben a kereset uj felvételét egyszerüen kérelmezni. (Tb.—M. III. 114.)

Ha valamely per a feleknek a tárgyaláson meg nem jelenése folytán lett a polg. törv. rendts. 113. §-a alapján megszüntetve, a tárgyalás ujabb elrendelését bármelyik fél kérheti. (Dt. XXX. 187., LVII. 326.)

II. FEJEZET.

Sommás eljárás.

(Lásd e helyett az 1893 : XVIII. t.-czikket »A sommás eljárásról«).

---

[1]) A sommás eljárásra nézve v. ö. az 1893. évi XVIII. t.-cz. 56. §-ával.

III. FEJEZET.

Rendes eljárás.

128. §. A rendes eljárásban mindenik félnek rendszerint két perirat engedtetik, t. i. felperesnek a kereset és válasz, alperesnek az ellenirat és viszonválasz.

Ha felperes felelni kiván a viszonválaszra : még egy végiratot adhat be, melyre alperesnek joga van ellenvégiratban felelni.[1])

129. §. Felperes irásban tartozik keresetét a mellékletek másolatával együtt annyi példányban beadni, hogy mind a percsomóhoz, mind minden alperesnek egy-egy példány jusson. Maga felperes felzeten nyer értesitést.

E szabály az alkeresetlevélre is alkalmazandó.

130. §. A kereset folytán mindkét félnek meghagyatik, hogy bizonyos napon és órában a törvényszék pertárában a per felvételére meghatalmazott ügyvédeik által jelenjenek meg ; mert különben a 111. §-hoz képest fog itélet hozatni.

E végzésről alperes a kereset másodpéldányán, s ha többen volnának, a további példányokon értesittetnek, az első példány a periratokhoz utasittatván.[1])

131. §. Rendes eljárásnál a felek ügyvédei, illetőleg azoknak igazolt helyettesei, a keresetlevél után következő periratok beadása és átvétele s illetőleg a halasztások előterjesztése végett, mindenkor a pertárban tartoznak megjelenni.

A posta utján érkezett periratot a pertárnok nem köteles elfogadni. (Dt. III. 293.)

132. §. A megjelenési nap akkép tüzendő ki, hogy alperesnek, ha helyben lakik : 15 napi, ha ezen kivül, de a megyében lakik : 30 napi, ha a megyén kivül, de az országban tartaná lakását : 45 napi, végre ha az országon kivül tartózkodnék : 60 napi időköz maradjon az idéző végzés valószinü vétele és a megjelenési határnap között. Ugyancsak 60 nap tüzetik ki akkor is, amikor ismeretlen az alperes tartózkodási helye.

Ha több alperes van, a határnap a legtávolabb lakó alperes lakhelyéhez képest tüzetik ki.

Az ellenirat beadása és átvétele a per felvételére kitüzött határnapon, az ellenirat után következő periratok beadása és átvétele pedig a megelőző perirat átvétele után következő és a percsomóban a naptár szerint kiteendő 15. napon, vagy ha ez vasárnapra vagy ünnepre esnék, a következő köznapon történik, mely határnapokról a felek külön nem értesittetnek.

A fél azonban ezen §-ban megszabott határnap előtt is beadhatja periratát, mely esetben a pertárnok az illető példányt az ellenjélnek 24 óra alatt kézbesittetni s erről a beadót felzetileg értesiteni tartozik. Az ellenfélre nézve a következő perirat beadásának határideje ez esetben a kézbesitést követő naptól fogva számittatik.

Ha az alperesnek elegendő ideje volt védelméről gondoskodni, a 132. §-ban megállapitott határidők meg nem tartása nem semmiségi ok. (Dt. III. 274.)

133. §. Alperes tartozik a védelmére szükséges kifogásokat és bizonyitékokat elleniratában előadni, s ezt a kitüzött határnapon két példányban a törvényszék pertárába magával vinni. Ha többen vannak az alperesek : szabad választásuktól függ az elleniratot közösen vagy külön-külön, két-két példányban beadni.

A ptrs 133. §-ának azon rendelkezése, hogy a halasztás megtagadása esetében is a perirat beadására 8 napi határidő tüzendő ki, csak azon esetre alkalmazható, midőn a halasztás szabályszerüen vétetett igénybe. (Dt. III. 278.)

A periratokat a felek ügyvédei vagy ezek helyettesei a pertárban személyesen lévén kötelesek átadni, a postán beküldött periratnak postai késedelem vagy rendellenes-

---

[1]) A pertári kezelés alá eső beadványok felbélyegzésére nézve lásd az 1881 : XXVI. t.-cz. 16. §-át a VII. R-ben.

[1]) A kézbesitésre vonatkozó jogszabályok részint a ptrs 259. s köv. §-aiban foglaltatnak, részint a Biról ügyviteli szabályok kapcsán közöltetnek.

kezelés miatti elkésése igazolási okul nem szolgálhat. (Dt. IX. 625.)

Rendes-pereknél periratok helyett a védelemnek magába a perfelvételi jegyzőkönyvbe iktatása merőben szabályellenes lévén, az ily védelem a perügy eldöntésénél figyelembe nem vehető. (Dt. XIV. 80.)

134. §. Felperes a válaszban mindazon uj körülményeket és bizonyitékokat felhozhatja, melyek az elleniratban használt kifogások és bizonyitékok megerőtlenitésére szükségesek.

135. §. Ha többen vannak az alperesek s nem közös elleniratot adtak be: szabadságában áll a felperesnek, mindenik elleniratra együtt vagy külön válaszolni. Ez utóbbi esetben a válasz benyujtására kiszabott határnap a legutóbb beadott ellenirat napjától számittatik.

Ha valamely perben több alperes lévén, addig mig felperes mindannyi alperesre nézve válasziratát be nem adta, az alperesek bármelyike viszonválaszát nem lehet elkésettnek tekinteni. (Dt. XXIV. 8.)

136. §. A viszonválaszra nézve ugyanazon szabályok tartandók meg, melyek az előbbi §§-okban a válaszra nézve vannak megállapitva.

137. §. Felperes végiratot adhat, ha ebbeli szándékát a viszonválasz átvételétől számitandó 3 nap alatt a pertárnoknál bejelentette, aki ezt, valamint a végirat beadásának határidejét, a percsomóban feljegyzi s arról az ellenfelet értesiti. De a végiratban csak olyan bizonyitékokat hozhat fel, melyek a viszonválaszban foglalt uj ténykörülményekre és bizonyitékokra vonatkoznak. Az ellenvégirat csak a végiratban foglaltakra szoritkozhatik.

Felperes csak a végirathoz csatolta a keresetének alapjául szolgáló ajánlatot, késedelmét tévedéssel indokolva. Alperes elkésés miatt tett kifogásához képest az elkésetten bemutatott ajánlat figyelmen kivül hagyatott és megállapittatott, hogy felperesnek a kereset alapjául felhozott az a tényállitása, hogy az ajánlatnak megfelelő kötvényt állitott ki, igazolatlanul maradt. (Jd. 1903. évi 97. sz.)

138. §. Mindenik fél feltétlenül igénybe vehet, a végirat és ellenvégirat kivételével, minden egyes perirat beadására nézve egy, de 15 napnál tovább nem terjedhető halasztást. Ezen szándékát a fél a perfelvételi jegyzőkönyvben jelenti ki, tartozván naptár szerint meghatározni a napot, melyben a pertárba beadandja periratát.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 138. §-a értelmében a közös okirat közlését tárgyazó alkereset, a későbbi halasztásokra tekintet nélkül, a vonatkozó perirat beadására, vagy ami ezzel egyértelmü, jegyzőkönyvbe iktatására rendelt határidő első felében adandó be. Az elkésetten előterjesztett alkereset hivatalból visszautasitandó. (Dt. LXXXII. 113.)

139. §. Ha a fél az előbbi §. szerint már meghosszabbitott határidőben sem adhatná be az ellenbeszédet, választ vagy viszonválaszt: ujabb halasztásért folyamodhatik. E végre a pertárnok külön jegyzőkönyvet nyit, melybe indokolt kérelmét a folyamodó, ellenindokait vagy észrevételeit pedig az ellenfél még az nap beiktatja.

A jegyzőkönyv azonnal a biróság elé terjesztendő, mely a kérelem felett haladék nélkül intézkedik; s ha megtagadja a halasztást, 8 napnál tovább nem terjedhető s naptár szerint meghatározandó határnapot tüz a perirat beadására. Ha az ellenfél a halasztásba beleegyezett, vagy a halasztási kérelemre nézve észrevételt nem tesz: a biró a kért halasztást meg nem tagadhatja.

A hozott végzés mind a két esetben a feleknek, valamint perhez csatolás végett a pertárnoknak azonnal kézbesitendő.

A ptrs 139. §-a mindazon esetekben alkalmazandó, midőn a biróság legelőször jut azon helyzetbe, hogy a halasztási kérelem felett határozzon; az, hogy a felek kölcsönös egyetértéssel ezt megelőzőleg egymásnak többszöri halasztást engedtek, ezen szakasz alkalmazását ki nem zárja. (Dt. IV. 332.)

140. §. Több halasztást a biróság egyik félnek sem adhat. (138., 139. §§.)

A feleknek azonban szabadságában áll, a végirat és ellenvégirat kivételével, egymásnak a törvényben megszabott határidőkön tul terjedő többszöri halasz-

tást engedni, mi a percsomóban mindannyiszor feljegyzendő.

141. §. A pertárnok a per folyószáma alatt minden perről külön percsomót (perfelvételi jegyzőkönyvet) nyit; a keresetlevél és a későbbi periratok egyik példányát, valamint a per folyama alatt felvett külön jegyzőkönyveket és azokra hozott végzéseket időrend szerint, sorban, római számok alatt, ahhoz csatolja és a periratok mellékleteit a felek által használt jegyek alatt elősorolja; az ellenirat és a többi perirat második példányát az illető félnek mindjárt a határnapon átadja, illetőleg a beadás után 24 óra alatt (132. §.) kézbesitteti; a perirat átvételének napját a percsomóban és magára a periratra feljegyzi; a periratok benyujtására a törvény vagy a biróság által avagy a felek közmegegyezésénél fogva kitüzött határnapokat nyilvántartás végett a felek jelenlétében a percsomóba iktatja; végre, ha valamely perirat a kitüzött határnapon be nem adatnék, ezt az ellenfél kértére a percsomóban megjegyzi.

142. §. Ha a periratok mind beadattak, a pertárnok tartozik a percsomót további ellátás végett a biróságnak hivatalból 3 nap alatt előterjeszteni.[1])

143. §. Ha valamelyik fél a periratok benyujtása határnapján a 111. §-ban kijelölt időben meg nem jelent és periratát be nem adta: az ellenfélnek joga lesz a percsomóban az ügynek itélet alá terjesztését kérni. A pertárnok tartozik ez esetben a periratokat az igazolási kérelem beadására kitüzött határidő eltelte után a törvényszékhez bemutatni.

Ha az egyik fél az ügynek itélethozás alá terjesztését kérte, a pertárnok az elkésett periratot többé el nem fogadhatja.

Ha a perfelvétel után valamely perirat beadására kitüzött határnapon egyik fél sem jelent meg, a per megszüntnek nem nyilvánitható, sem pedig az iratok itélethozatal végett a törvényszék elé nem terjeszthetők, mig azt valamely fél nem kéri, s a pertárnok a periratot mindaddig elfogadni köteles, mig az ellenfél az itélet alá terjesztést nem kérte. (Dt. III. 258.)

A pertárnok a periratot mindaddig elfogadni köteles, mig az ellenfél az itélet alá terjesztést nem kérte. (Dt. III. 280.)

A törvényes határidő eltelte és az itélet alá terjesztési kérelem előterjesztése után benyujtott perbeszédet a pertárnok nincs jogositva elfogadni, és ha mégis tette, az elvésetten beadott periratot birói figyelemre méltatni nem lehet. (Dt. XLVIII. 11.)

A polg. törv. rendt. 143. §. 1. bekezdésében foglalt rendelkezés nem a jegyzőkönyvi eljárásban beiktatandó perbeszédekre, hanem csak az irásbeli eljárásban adandó periratokra vonatkozik. (Jd. 1904. évi 731. sz.)

144. §. A rendes eljárás általános szabályaitól eltérőleg, részint a törvény rendeleténél, részint a felek kölcsönös megegyezésénél fogva jegyzőkönyvi tárgyalásnak van helye.

145. §. Az esetek, melyekben a jelen törvény jegyzőkönyvek felvételét rendeli, az illető helyeken vannak meghatározva.[1])

A felek minden ügyben, mely a rendes eljáráshoz tartozik, az eljárás e nemét megszoritás nélkül választhatják.

146. §. A jegyzőkönyvben következők foglaltatnak:

a) a biróság, az ügyfelek és képviselők megnevezése;

b) a felvétel és berekesztés ideje, illetőleg annak megjegyzése, hogy a tárgyalás a kiszabott idő alatt be nem fejeztetett;

c) a felek szóváltásai a periratokra nézve előadott rendben s szabatos rövidséggel;

d) pontos jegyzéke a mellékelt iratoknak, végül

e) a felek és a pertárnok sajátkezü aláirása.

147. §. A jegyzőkönyvhöz a keresetlevél s a használt okiratok sorban római számok alatt mellékeltetnek. Maga a jegyzőkönyv, amennyiben nem vala-

[1]) L. a közig. biróság pénzügyi oszt. XVI. sz. döntvényét a VII. R-ben.

[1]) L. az 1868 : LIV. t.-cz. 73., 188., 238., 244., valamint az 1881 : LIX. t.-cz. 16., 17., 22., 50., 64., 75., 80. és 86. §§-ait.

mely folyamatban levő perre vonatkozik, a pernek folyószámával láttatik el.

148. §. A felek tartoznak a jegyzőkönyvet a törvény vagy egyezség által kiszabott időben, s ha a törvény rövidebb vagy hosszabb határidőt nem rendelt volna, a megjelenés napjától számitandó három nap alatt bejejezni.

Ezen határidőt a pertárnok ugy osztja fel a felek között, hogy egy-egy perbeszéd beirására egy napnál többet igénybe egyik fél se vehessen.

149. §. Az előbbi §-ban kijelölt határidó lejártával, habár a tárgyalás még be nem fejeztetett, a pertárnok a jegyzőkönyvet a biróságnak adja be, mi fölött a biróság az ügy állása szerint határoz.

150. és **151. §§.** helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 19. §-a :

19. §. *Az eljárás ezen módja szerint halasztásnak, a határidők meghosszabbitásának, végiratnak és ellenvégiratnak rendszerint nincs helye, habár a felek ez iránt kölcsönösen megegyeznének is.*

Ha a felek a jegyzőkönyvi tárgyalást pertári eljárás helyett közmegegyezéssel választják : végiratnak és ellenvégiratnak is van helye és a jegyzőkönyvi tárgyalás öt nap alatt fejezendő be. Ugyanezen esetben a felek kölcsönös beleegyezéssel a szóváltások beirására hosszabb határidőt állapithatnak meg s a törvényben kitüzött vagy általuk megállapitott határidőket meghosszabbithatják ; ide vonatkozó megállapodásaikat azonban a jegyzőkönyvbe beiktatni kötelesek. A felek közmegegyezése nélkül határidő-meghosszabbitásnak ezen esetekben sincs helye.

NEGYEDIK CZIM.

A bizonyitásról.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

152. §. Minden ténybeli állitás bebizonyitandó, melyre az egyik vagy másik fél jogát vagy kifogását alapitja ; különben az, ha tagadná az ellenfél, a per eldöntésénél valónak nem tartathatik.

A követelés elengedése jogilag vélelmezhető nem lévén, ki annak elengedését állitja, nemcsak azt tartozik bizonyitani, hogy általában ily elengedés történt, hanem annak jogczimét és azt is, hogy az elengedés feltétlenül vagy mily feltételek alatt történt, bizonyitani köteles. (Dt. XIV. 23.)

Feltételhez kötött kötelezettség teljesitésére irányzott perben a feltétel bekövetkeztét a teljesitést követő fél tartozik bizonyitani. (Dt. XVI. 44.)

Ha valamely fél a bizonyitás terhét önként magára vállalja, annak nem sikerülte esetén a következményeket éppen ugy szenvedni tartozik, mintha a bizonyitás törvény szerint őt terhelte volna. (Dt. XVII. 23.)

Ha valaki azt, hogy kezességet vállalt, elismeri, de azt állitja, hogy az bizonyos, már lejárt időhöz lett kötve, ez utóbbi körülményt ő tartozik bizonyitani. (Dt. XVII. 56.)

Aki az alakilag érvényes végrendeletet megtámadja, azt terheli a bizonyitás kötelezettsége arra nézve, hogy a végrendelet a törvény által előirt kellékekkel nem bir. (Dt. XVII. 64.)

Alperes a szállitási árt megfizetvén és ezáltal a tárgyat átvevén, azt, hogy a szállitás megrendelése nélkül történt, már ő tartozik bizonyitani. (Dt. LI. 301.)

Ha vételhátralék megfizetése iránti perben alperes tagadja, hogy a kérdéses dologra nézve adásvevési ügylet jött volna létre, de beismeri, hogy a dolgot bizományképen birlalja, ezen beismerése daczára felperes tartozik bebizonyitani azt, hogy alperes a dolgot tőle megvette. (Dt. XXVI. 134.)

Más helyről küldött árut ért veszély a K. T. 344. §-ához képest vevő által csak az időponttól kezdve viselendő, midőn az áru a szállitmányozónak vagy fuvarozónak átadatott ; az átadásig az áruval a rendes kereskedő gondosságával elbánás eladónak áll kötelességében, miből folyólag tagadás esetében eladó tartozik bizonyitani, hogy a törvény által kötelességévé tett e gondossággal járt el. (Dt. XXVI. 136.)

Ha alperes beismeri a vásárlást, de tagadja, hogy hitelre vásárolt, vagy hogy a vételár egy részével akkor adós maradt volna, felperes kötelessége igazolni, hogy alperes hátralékban van. (Dt. XXVII. 192.)

Ha az adóslevél csak egy tanu által van aláirva, az érték átadása tekintetében felperest terheli a bizonyitás. (Dt. XXX. 159.)

Ha a vevő az áru minősége ellen az átvétel alkalmával kifogást nem tesz, később azonban oly minőségi hiányokat érvényesit, melyek az átvételkor felismerhetők nem

voltak: a bizonyitási teher szabályszerinti megoszlása változtatást szenved, azaz a bizonyitási kötelezettség az eladóról ez esetben a vevőre száll át; miért is a vevő tartozik feltett esetben bizonyitani azt, hogy az áru már az átvételkor a szerződés-, illetve a törvényszerü minőséggel nem birt. (Dt. XIX. 125., XXX. 245.)

Felperesnek, mint eladónak állott volna kötelességében igazolni azt, hogy ő alperesnek kikötött minőségü árut szállitott. (Dt. XXVII. 46., XXXIV. 59., XXXII. 184.)

Alperes vevő tagadásával szemben felperes eladót terhelvén — mint kereseti jogalapjának — a vételügylet feltétlen s végleges megkötésének bizonyitása, ő tartozik beigazolni azt, hogy a vételárra is minden kétséget kizárólag határozottan végleges megállapodás jött létre. (Dt. XXXV. 279.)

A vételt beismerő, de azt más személy nevében és részére kötöttnek állitó alperest illeti e részben a bizonyitás terhe. (Dt. XXXIX. 28.)

Ha valamely tartozás visszafizetése azon időre köteleztetett, midőn azt az adós körülményei lehetővé teszik, s alperes a tartozás megfizetését azért tagadja meg, mert e körülmények még be nem állottak: ez utóbbit — mint a kereset időelőttiségére vonatkozó kifogást — ő tartozik bizonyitani; ellenesetben felperesi keresetben marasztalandó. (Dt. XVIII. 7., XL. 111.)

(C. 28. sz. t. ü. polg. döntvénye.) Ha a magánokirat az irni, olvasni tudó kiállitó sajátkezü aláirásával van ellátva, a kölcsönt tartalmazó magánokiratokon (adósleveleken) kivül minden más okirat tartalmának valóságát, ha az tagadásba vétetett, nem az, ki arra hivatkozik, hanem annak ellenkezőjét, vagyis azt, hogy tartalma nem való, a kiállitó köteles bizonyitani.

Ha az eladó által a vevő ellen inditott perben a vevő főesküt tett arra, hogy az árut a megrendelést bemondó utazónál meg nem rendelte, ugy az utozó elleni kártéritési perben őt terheli a bizonyitás arra nézve, hogy a megrendelés tényleg megtörtént. (Dt. LXIX. 3.)

Ha a szemle tárgya a biróságnál elvész, ez nem vezethet arra, hogy felperesek állitása, melyet ők bizonyitani tartoznak, de most már az alperes vétkessé őre vissza nem vezethető okokból nem bizonyithatnak: valóknak elfogadtassék. (J. K. 1900. évi 294. l.)

Ha az alperes a vételárt a keresetben állitottnál kisebb összegre teszi, és igy tulajdonképen tagadja a vételárnak a felperes által állitott s az alperes részéről beismertnél nagyobb összegben történt megállapitását, ezt a magasabb összegü vételárt az 1868: LIV. t.-cz. 152. §-a értelmében a felperes tartozik bizonyitani. J. K. 1902. évi 24. sz.)

153. §. A törvényben nem gyökerező vélelem fel nem ment a bizonyitás kötelességétől; törvényes vélelem ellenben nem igényel bizonyitást, de nem zárja ki az ellenkezőnek bizonyithatását.

Midőn a gyám gyámoltjának vagyonát terhelő adósságot kifizeti, a törvényes vélelem az: hogy a kifizetést nem saját vagyonából vagy jövedelméből teljesitette. (Dt. XV. 79. 2.)

Későbbi negyedre járó bérről felmutatott nyugta a korábbi bér kifizetésére nyujt vélelmet. (Dt. XVI. 107.)

Azon körülmény, hogy valaki édes anyjával közös házban lakik, nem nyujthat alapot azon jogvélelemre, hogy a lakásban létező ingóságok az anya tulajdonai. (Dt. XXXVII. 45.)

A fennálló házassági viszonyból következtethető, hogy a nő a férjének zilált vagyoni helyzetéről tud. (Dt. XLIII. 48.)

A tulajdonjognak a vevő javára történt bekebelezése a vételár teljes lefizetésének vélelmét állapitja meg. (M. III. 119.)

Ellenkező megállapitás hiányában az a vélelem, hogy a közös vagyon szerzéséhez a tulajdonostársak egyenlő arányban járultak. Tb.—T. I. 452.)

154. §. Köztudomásu tényeket bizonyitani nem szükséges. Mennyiben tekinthető valamely tény köztudomásunak: a biróság az itéletben határozza meg.

A biróság előtt ismeretes köztudomásu tényeket bizonyitani nem szükséges. Ugyanez azokra a tényekre nézve is, a melyekről a biróságnak hivatalos tudomása van. (1893: XVIII. t.-czikk 62. §. és 215. §-a alapján).

Valamely város lakbérleti szabályai köztudomásuaknak tekintendők. (Dt. XXXVI. 187.)

155. §. A közvetlen bizonyitás módjai: a beismerés, okirat, tanuvallomás, birói szemle és eskü; de ilyenek hiányában valamely állitás vagy tagadás valósága teljesen bebizonyitott tényekből vont okszerü következtetés által közvetve is bebizonyitható.[1])

A közvetett bizonyitásnak helye van oly esetben is, ha a bizonyitott tényből vont következtetés nem feltétlen bizonyosságot, hanem, tekintettel a fenforgó eset körül-

[1]) V. ö. az 1893: XVIII. t.-cz. 100. és 218. §§-aival.

ményeire, biztos meggyőződést eredményez. (Dt. VIII. 181.)

Beismertnek tekintendő az aláirás valódisága, az azt tagadó alperesnek tanuk által bizonyitott ama ténye által, hogy a névaláirásával ellátott váltót személyesen vitet a pénzintézethez, ott ezt rendezte, az esedékes kamatokat kifizette s névaláirását akkor sem kifogásolta. (M. III. 119.)

Jogi következtetés dolga annak megállapitása, hogy a felek között az 1875. évi XXXVII. t.-cz. értelmében vett üzleti összeköttetés fennállott-e vagy nem. (Tb.—Dt. LXXXIV. 40.)

156. §. Minden bizonyiték rendszerint az illető helyen közlendő vagy felhozandó. A félnek azonban joga van valamely későbbi periratban is hozni fel bizonyitékot:

a) ha valószinünek nem tarthatta, hogy előbbi periratában felhozott állitását az ellenfél tagadja, vagy

b) ha a bizonyitó fél kimutatja, hogy a felhozott bizonyitékot előbb használnia nem lehetett.

Ha alperes aláirásának valódiságát a kifogásokban tagadja és felperes erre vonatkozó bizonyitékait csak a végiratban terjeszti elő, azok mint elkésettek a polgári prts 156. §-a alapján figyelembe nem vehetők. (Dt. XXXII. 181.)

157. §. Külföldi törvénynek vagy külföldön kiállitott okiratnak érvényességét az ellenfél kifogása ellen az tartozik bizonyitani, aki azon törvényre vagy okiratra hivatkozott.

Külföldön kiállitott okiratok egyébiránt a külföldiekre nézve csak ugy birnak érvénynyel a hazai biróságok előtt, ha a bizonyitó fél kimutatja (515. §.), hogy azok az illető külföldi törvények szerint érvényesek, s hogy az illető államban az okirat általi bizonyitásra nézve Magyarország lakosai irányában teljesség viszonosság létezik.

Más államban érvényes jogszabályok, ideértve a viszonosságra vonatkozó szabályokat is, továbbá a helyi és különböző szokások, valamint a helyhatósági szabályok csak akkor bizonyitandók, ha a biróság nem ismeri azokat. A biróság azonban a jogszabályok megismerése végett felhasználhat a felektől fel nem hozott forrásokat is és az e végre szükséges lépéseket hivatalból is megteheti. (1893 : XVIII. t.-cz. 63. §. és 215. §-a alapján.)

A prts 157. §-a szerinti bizonyitás a hivatkozó felet terheli. (Dt. XXXVII. 144.)

A tengeri veszélyben forgó hajónak megmentéséből felmerült vitás kérdések annak a kikötőnek területén uralkodó törvények szerint döntendők el, amelybe a megmentett hajó hozatott. (M. III. 120.)

A »lex rei sitae« jogelve alapján is a hazai biróságok a külföldi törvényt külföldi honossal szemben csak akkor alkalmazhatják, ha a viszonosság iránt nemzetközi szerződésünk van a kédéses állammal. (Dt. LXI. 10.)

A kereset alapját képező *A)* alatti szerződés egy magyar honpolgár és egy romániai honpolgár közt Romániában, tehát a külföldön köttetvén, kétséget nem szenved, hogy a kereset alapját képező szerződésben megállapitott jogok és kötelezettségek elbirálásánál Románia magánjogában megállapitott jogelvek lehetnének az irányadók, ha csak a felek maguk a jogügylet megkötésénél nem az itteni hazai törvényt fogadták el alapul; a perjogra nézve egyedül a hazai törvények alkalmazhatók. (M. III. 120.)

A bizonyitékok mérlegelése.[1])

(Az 1893 : XVIII. t.-cz. 64., 65. és 66. §§-al alapján.)

64. §. *A biróság a bizonyitékok mérlegelésében törvényes bizonyitási szabályokhoz csak a jelen törvényben kijelölt esetekben van kötve, egyébként pedig valamely tényállitásnak valóságát vagy valótlanságát a tárgyalás és a bizonyitás egész tartalmának szorgos méltatása alapján itéli meg. Az okok, amelyek a biróság meggyőződését előidézték, ugyszintén amelyek miatt a biróság valamely bizonyitást elégtelennek tartott, vagy a fél ajánlotta bizonyitást mellőzte, az itéletben tüzetesen megadandók.*

A bizonyitási teher szabályait, valamint a jogszabályokat, melyek szerint valamely ténykörülmény egyáltalán vagy az ellenkező bebizonyitásáig valónak tartandó,

[1]) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 215. §-ánál fogva. V. ö. egyuttal a 159. és következő §§-okkal; továbbá a 167—168. és következő §§-okkal.

ugyszintén a törvényes vélelmeket a jelen §. rendelkezése nem érinti.

65. §. *A biróság valamely kár vagy elmaradt haszon mennyiségét, ha a felek ajánlotta bizonyitékok megnyugtató eredményt nem nyujtottak, az összes körülmények figyelembevételével legjobb belátása szerint állapitja meg. A biróság, amennyiben ezen véleményének alkotásához szükségesnek találja, nemcsak szakértők meghallgatását, hanem bizonyitásfelvételt és tudakozódásokat is hivatalból foganatosithat.*

68. §. *A biróság a bizonyitás felvételét elrendelő végzéshez nincs kötve. A biróság elrendelheti a bizonyitás felvételének ismétlését vagy kiegészitését.*[1])

II. FEJEZET.

Beismerés.

158. §. Minden ténybeli állitás valónak tartatik, melyet a fél vagy képviselője a per folyamán nyilván beismer.

Azon ellenvetés, hogy a kötelezőben jogczim megjelölve nincs, figyelembe nem vehető, ha alperes a követelés valódiságát beismerte. Dt. XXXVIII. 141.)

Az anyának azon beismerése, hogy a gyermek házasságon kivüli, a gyermeket a törvényes születésétől egymagában meg nem fosztja. A gyermek törvényes születésének vélelme ellenében az atya az általa való nemzés teljes lehetetlenségét tartozik igazolni, hogy a gyermek törvénytelen születése megállapittathassék. (Dt. LVI. 150.)

159. §. Ha közvetlenül következő periratában valamelyik fél világosan és határozottan nem tagadja, vagy hallgatással mellőzi az ellenfele által felhozott ténybeli állitást: az a biróság előtt beismertnek tekintetik. Hallgatag beismerésnek azonban nem tekinthető olyan állitás vagy ténykörülmény tagadásának elmulasztása, mely a periratokban meg van czáfolva.

Ha alperes viszonkeresetében felperes követeléséből a viszonkeresetileg megitéltetni kért összeget leszámittatni kéri, e ténye folytán a felperesi követelést beismerőnek tekintendő. (Dt. XIII. 20.)

Alperes azon megjegyzése, hogy az aláirást a magáénak határozottan el nem ismeri, a 159. §. kivánta határozott tagadásnak nem vehető; következőleg az aláirás valódisága e §. értelmében beismertnek tekintendő. (Ü. L. 1888. évi 30. sz.)

A biróság a körülmények szorgos méltatása alapján belátása szerint itéli meg azt, hogy a félnek olyan nyilatkozata, mely szerint az ellenfél tényállitásának valóságáról nincs tudomása, vagy arra nem emlékezik, tagadásnak tekinthető-e. (1893. évi XVIII. t.-cz. 61. §. 2. bek. és 215. §-a alapján.)

160. §. *(Hatályon kivül helyeztetett az 1893 : XVIII. t.-cz. 219. §-a által.)*

161. §. Ugyonazon felek között folyamatban levő más perben tett beismerés biróságon kivüli beismerésnek vétetik.

A biróságon kivüli beismerésnek kelléke, hogy az egy már korábban megtörtént tényre vonatkozzék. (Dt. LXVI. 2.)

162. §. Több pertárs közül egynek beismerése csak maga ellen bizonyit.

A perbe nem idézett egyik örököstárs beismerése a többi örökösök kifejezett tagadásával szemben hatálylyal nem bir. (Dt. LII. 105.)

163. *és* **164. §§.** *helyett az 1893 : XVIII. t.-cz. 59. és 60. §§-ai.*[1])

59. §. *A beismerés hatályosságára nincsen befolyással, ha önálló, a beismert tényállitással nem ellenkező állitások vannak hozzákapcsolva.*

Mennyiben legyen valamely korlátolt beismerő nyilatkozat beismerésnek vagy tagadásnak tekintendő, az eset körülményei szerint a biró itéli meg.

60. §. *A biróság a körülmények szorgos méltatása alapján itéli meg, hogy a perben tett beismerés visszavonás által menynyiben veszti el erejét.*

A beismerés erejét veszti, ha az ellenfél a visszavonásba beleegyezik.

---

[1]) Lásd a sommás eljárás 64., 65. és 68. §-ai kapcsán közölt határozatokat.

[1]) A 163. és 164. §§. hatályukat vesztették az 1893 : XVIII. t.-cz. 219. §-a által; mig ellenben az id. törvény 59. és 60. §§-ai alkalmazást nyernek a rendes eljárásban is az id. törv. 215. §-a alapján.

III. FEJEZET.

Okiratok.

165. §. Közokiratok, melyek a kiállitók által törvényes illetőségük köréhez tartozó tényekről adatnak ki, teljes bizonyitó erővel birnak mindaddig, mig az ellenfél azok hamisságát vagy szabálytalanságát nem bizonyitja.

Ugyanez áll a külföldi okiratokra nézve is, ha azok az illető államban köziratoknak tartatnak, s egyszersmind a 157. §. feltételei szerint érvényeseknek bizonyittatnak.[1])

Nem tekinthetők közhitelü okiratoknak oly okmányok, melyeket a községi tisztviselők a kezelésükre bizott tárgyak eladása vagy átadása felől állitanak ki, ha azok azon fél ellen kivántatnak bizonyitékul használtatni, ki e tárgyakat megvette s azok árából hátralevő összeg iránt pereltetik be. (M. III. 121.)

A telekkönyv közokmányt képezvén, azon kifogás, hogy az illető félnek azon levő aláirása vagy kézjegye nem valódi, a valódiságot tagadó fél által bizonyitandó. (Dt. V. 39.)

Birói hivatalos cselekmények megtörténte tanuvallomások által nem igazolható. (Dt. VI. 45.)

A minden megjegyzés nélkül aláirt jegyzőkönyv, mint közokmány tartalma ellen felhozott kifogások, valamint az ezen tartalommal ellenkező állitások figyelembe nem vehetők. (Dt. IX. 43.)

Valamint minden közokirat, ugy a kézbesitési iv is csak akkor szolgál teljes bizonyitékul, ha a törvényben előirt minden alakszerüségekkel el van látva ; ha tehát olvasni és irni nem tudó feleknek történt kézbesités folytán a vétjegyen az, hogy a végzés tartalma az olvasni nem tudó félnek megmagyaráztatott, feljegyezve nem találtatik, e vétjegy a kézbesités napjára sem szolgál bizonyitékul, még az esetre sem, ha az átvétel megtörténte az érdeklett felek által nem vonatik is kétségbe. (Dt. X. 180.)

Elveszett birósági okmány tanuk által is bizonyitható. (Dt. XIII. 21.)

A telekkönyv közokmány lévén, ha annak valamely tétele s igy a fél azon látható aláirásának valódisága kétségbe vonatik, az aláirás hamis voltát állitó félt terheli a bizonyitás kötelessége. (Dt. V. 39. és XIV. 148.)

A kiskoruság beigazolására kellő bizonyitéknak csak az anyakönyv vezetésére jogosult közeg bizonyitványa tekinthető : és ha az iránt, hogy az ily születési bizonyitványt aláirt személyek birnak-e jogosultsággal az anyakönyv vezetésére, kétség forog fenn, e jogosultság bizonyitása a bizonyitványra hivatkozó felet terheli. (M. III. 122.)

Valamely hivatalos tény beigazolására nem az illető hivatalos közeg tanuképeni kihallgatásának, hanem okmány általi bizonyitásnak lehet csak helye. (Dt. XX. 76.)

A közokiratok csak annyiban birnak bizonyitó erővel, amennyiben a kiállitónak törvényes illetősége köréhez tartozó tényekről adattak ki. (Dr. XX. 83.)

A váltóóvás mint közokirat ellenében a tartalom hamisságának bizonyitása az 1868. évi LIV. t.-cz. 165. §-a szerint megengedve lévén, e czélból a polgári eljárás felfüggesztése és a hamisitás kérdésének büntető uton tisztába hozatala elrendelhető. (Dt. XXXV. 13. sz.)

Az anyakönyvi kivonat csakis a születésről szóló jelentés és a keresztelés tényét igazolja és nem egyszersmind azt is, hogy a születésről szóló jelentés a valóságnak megfelel. Az anyakönyvi kivonat tehát a törvényes házasságból származásra bizonyitékot annál kevésbbé képez, minthogy ezt nem a keresztelő lelkész előtt történt, a valóságnak talán meg nem felelő bevalláson vagy talán téves nézeten alapuló anyakönyvi bejegyzés, hanem a törvény és törvényes jogszokás határozza meg. (Dt. XXXVIII. 329.)

Vakarásokkal és javitásokkal elhalmozott közokmányok, még ha azok hamissága vagy szabálytalansága nem is bizonyittatik, nem birnak bizonyitó erővel. (Dt. XLII. 11.)

A születés ideje csak hiteles születési anyakönyvi kivonattal igazolható, kivéve akkor, ha az anyakönyvnek elveszése, megsemmisülése vagy hiányos vezetése be van bizonyitva. (Dt. XLVII. 21.)

A közjegyzői okirat csak a közjegyző előtt történtekre nézve bir bizonyitó erővel. (Dt. XLVII. 38.)

Ily esetben a bizonyitás egyébként is, nevezetesen oly egyének vallomásával bizonyitható, kik az illetőnek születési évéről közvetlen tapasztalatból szerzett tudomással birnak. (Dt. XLVII. 53.)

Az utólagos házasság általi törvényesités anyakönyvön kivül is bizonyitható, mert törvényeink ily esetben a gyermek elismerése tényének bizonyitását alakisághoz nem kötik. (Dt. XLVII. 346.)

Az 1877 : XX. t.-cz. 1. §. szerint elért teljeskoruságra nézve a *C)* alatti házasságlevél mint a házasultak anyakönyvének kivonata az illető anyakönyv rendeltetésénél fogva csakis a házasságra lévés tényére s ennek körülményeire nézve bir a 165. §. értelmében teljes bizonyitó erővel. (J. Sz. III. 619.)

[1]) V. ö. az 1874 : XXXV. t.-cz. 53. és 54. §§-aival.

A közjegyzői okirat teljes bizonyitékot képez ugyan az iránt, hogy az okirat a felek akaratkijelentését foglalja magában, azt azonban, hogy a felek által valódiak gyanánt előadott, de nem a közjegyző előtt végbement tények valók, a közjegyzői okirat harmadik személyekkel szemben nem bizonyitja. (Dt. L. 270.)

A közjegyzői okiratba foglalt kötelezvény, bár az azt létesitett házasfelek között teljes érvényü, harmadik személyekkel szemben nem tartalmaz bizonyitékot arra nézve, hogy a felperes férjének a kötelezvénybeli összeget tényleg átszolgáltatta, mert abban az okiratban az érték leolvasása és átadása bizonyitva nincs. (Dt. LVI. 43.)

A közjegyzői okmány nem zárja ki annak a bizonyitását, hogy az abban foglalt szerződés szövegébe hiba csuszott be. (Dt. LXVII. 57.)

A közjegyzői okirat érvénye ellen a miatt felhozott panasz, hogy tartalma a nyelvét nem értő félnek anyanyelvén meg nem magyaráztatott, nem vehető tekintetbe (a felülvizsgálatban), ha nincs igazolva, hogy a tárgyaláson ilyen kifogás emeltetett, az okirat tartalma szerint pedig a feleknek felolvastatott s azt a felek akaratukkal megegyezőnek kijelentették. (F. II. 346.)

166. §. *(Hatályát vesztette az 1893 : XVIII. t.-cz. 219. §-a által.)*

167. §. Magánokirat, melynek tartalmát tagadja az ellenfél, ugy szolgál bizonyitékul :

a) ha azt sajátkezüleg irta és irta alá, vagy

b) ha az idegen kézzel irt okiratot két előttemező tanu jelenlétében irta alá, vagy azok előtt utóbb az aláirást sajátkezü aláirásának ismerte el a kiállitó ;

c) ha a kiállitó, aki irni nem tud, két előttemező tanu jelenlétében — akiknek egyike által a kiállitó neve is aláirandó — szokott kézjegyével látta el az okiratot.[1])

Ha a magánokirat aláirása, illetőleg az 1868 : LIV. t.-cz. 167. §-ának c) *pontja szerint alkalmazott kézjegy valódisága nem tagadtatik (61. §.), vagy bebizonyittatik, az aláirást megelőző szöveg az ellenkező bebizonyitásáig valódinak vélelmezendő, kivévén, amennyiben az okirat külső hiányai vagy rendellenességei (74. §.) e vélelmet lerontják. (1893 : XVIII. t.-cz. 77. §-a, az id. törvény 215. §-a alapján.)*

Ha az okmányt aláiró fél aláirásának valódiságát ugyan beismeri, de tagadja, hogy az okmány nyelvét értené, s hogy annak tartalma néki megmagyaráztatott volna, az ily okmány az aláiró ellen bizonyitékul nem szolgál. (Dt. XV. 104. l.)

Ha az okmányt aláiró fél aláirásának valódiságát beismeri ugyan, de tagadja, hogy az okmány nyelvét értené s hogy annak tartalma neki megmagyaráztatott volna, az ily okmány az aláiró ellen bizonyitékul nem szolgál. (Dt. XV. 192.)

Az, ki valamely kölcsön megkötésénél s illetve az adóslevél kiállitásánál mint a hitelező megbizottjo jár el, ugyanazt az adóslevelet számbavehető tanuként nem előttemezheti ; minélfogva, ha az adóslevél kivülo csak egy másik tanu által van előttemezve, az a perrendtartás 167. §-a kellékeinek megfelelőnek nem tekintetik. (Dt. XVI. 80.)

A szerződő felek akaratnyilvánitását magában foglaló okiratnak, az egyidejüleg létrejött szóbeli megállapodás bizonyitását rendszerint kizáró bizonyitó ereje ama vélelmet megállapitható feltevésen alapul, hogy az okirat a felek megállapodásainak fixirozását képezvén, az egyidejü s abban fel nem vett szóbeli megállapodás azért mellőztetett, mivel annak kötelező erőt tulajdonitani nem akartak ; minthogy azonban azt, hogy a felek között szóbelileg kötött megállapodás a szóban levő okiratból jelen esetben szintén oly szándékkal hagyatott ki, sem az illető okirat kiállitásának körülményeiből, sem a perbeli tényállás egyéb mozzanataiból vélelmet megállapitó biztonsággal nem következtethetni, ily irányu vélelem hiányában pedig az okirattal egyidejüleg kötött szóbeli megállapodástól a kötelező erő megvontnak nem tekinthető, ezeknél fogva az elsőbiróság amaz eljárását, mely szerint a felperes által felhozott szóbeli megállapodás bizonyithatásának helyt adott, helyeselni kellett. (Dt. XXVIII. 231.)

A száraz bélyeggel való nyomás nem tekinthető aláirásnak. (Dt. XXXI. 127.)

Az irásbeli szerződés daczára a szóbeli megállapodások bizonyitása ki nem zárható, mert a szerződő felek mindegyikének szabadságában áll kimutatni, hogy valójában mi képezte a szerződés tárgyát és annak feltételeit, habár arról irásbeli okmány lett is kiállitva és pedig annyival kevésbbé oly esetben, midőn nem is az irásbeli szerződésben foglalt valamely feltétellel ellenkező szóbel megállapodásnak, hanem csak az okiratban ki nem tüntetett valamely szerződési feltétel kikötésének bizonyitása czéloztatik. (Dt. XXXII. 24.)

---

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. alább közlött 73. és 74. §§-aival.

Alperes a kötelezvény szövegét nem értvén, a kötelezvény csak az esetben bir bizonyitó erővel, ha annak szövege az alperes által értett nyelven megmagyaráztátott és ennek megtörténte a kötelezvényen bizonyittatott, azonban ez meg nem történvén, az előttemező tanuknak a kötvény megmagyarázását tanusitó előadása nem elegendő. (Dt. XXXII. 151.)

Az okiratot aláiró félnek szabadságában áll igazolni, hogy az idegen kézzel irt, vagy az azzal egy tekintet alá eső nyomtatott tartalma valótlan és hogy a szerződés voltaképen mily feltételek alatt jött létre. (Dt. LIX. 64.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 167. §. kellékeinek megfelelően kiállitott magánokirat teljes bizonyitó erejüségéhez az, hogy abban még külön tanusitva legyen a 168. §. rendelkezéséhez képest az is, hogy a tartalom a kiállitó félnek az általa értett nyelvben megmagyaráztatott, csak abban az esetben szükséges, ha az a kifogás, hogy a kiállitó az okirat nyelvét nem értette, érvényesitve lett. (F. II. 136.)

Az okirat nyomtatott része a kiállitóra nézve ugyanazzal a hatálylyal bir, mint annak irott része. (J. K. 1900. évi 230. l.)

168. §. Ha a kiállitó se irni, se olvasni nem tud, vagy az okirat nyelvét nem érti: az előbbi §-ban érintett szabály megtartása mellett szükséges még az is, hogy a jelenlevő tanuk az okirat tartalmát mind maguk ismerjék, mind a kiállitónak az általa értett nyelvben megmagyarázzák, s hogy ez megtörtént: az okiraton bizonyitsák.

Irni nem tudó fél által, két tanu előtt, kézjegyével ellátott kötvény teljes bizonyitékul csak akkor szolgál, ha annak tartalma a kiállitónak a tanuk — tehát nem a hitelező — által magyaráztatott meg. (Dt. XI. 76.)

Irni nem tudó tanuk által — keresztjegyük tételével — előttemezett szerződés, ha annak valódisága tagadtatik, bizonyitékul nem szolgál. (M. III. 123.)

Ha a kötelezvényben kamatok is ki vannak kötve, szükséges, hogy a tanuk arról is tanuskodjanak, hogy az irni és olvasni nem tudó adósnak a kamatok mennyisége is megmagyaráztatott. (Dt. XV. 172.)

Ha az irni és olvasni nem tudó fél azt, hogy az okmányt kézjegyével ellátta, beismeri, de tagadja, hogy az előtte felolvastatott, és megmagyaráztatott volna, a felolvasás és magyarázás megtörténtét az okmányra hivatkozó félnek kell bizonyitania. (M. III. 123.)

Alperes németül nem tudván s igy a kötelezvény szövegét nem értvén, a kötelezvény csak az esetben bir bizonyitó erővel, ha annak szövege az alperes által értett nyelven megmagyaráztatott s ennek megtörténte a kötelezvényen bizonyittatott. (Dt. XXXII. 98. sz.)

Két tanu előtt aláirt, habár az aláiró előtt ismeretlen nyelven szerkesztett okirat jogérvényéhez nem szükséges, hogy ezen okirat a kötelezett előtt felolvastassék és megmagyaráztassék, ha egyébként igazolható, hogy a kötelezett fél az okirat tartalmát ismerve, a felolvasást és megmagyarázást maga engedte el. (Dt. XXXIX. 240.)

169. §. *Hatályon kivül helyeztetett az 1893 : XVIII. t.-cz. 219. §-a által.*

Az 1893 : XVIII. t.-cz.

215. §-a alapján azonban a rendes eljárásban is alkalmazást nyernek az id. t.-cz. 73. és 74. §§-ai.

73. §. *A közokiratok bizonyitó erejére vonatkozó szabályok továbbra is érvényben maradnak.*

Az 1868 : LIV. t.-cz. 167. és 168. §§-ai szerint kiállitott magánokiratok, ha valódiságuk nincs kétségbe vonva, vagy be van bizonyitva, az ellenkező bebizonyitásáig teljes bizonyitékul szolgálnak arra nézve, hogy kiállitójuk a bennük foglalt nyilatkozatokat tette.

Más alakban kiállitott magánokiratok bizonyitó erejét a biróság a jelen törvény 64. §-a szerint szabadon mérlegeli. E szabály alól kivételt képeznek az adóslevelek, amelyek, ha az 1868 : LIV. t.-cz. 167. és 168. §§-ban megszabott kellékeknek meg nem felelnek, a kölcsön leolvasását és a kötelezettség elvállalását egymagukban nem bizonyitják.

Azokat a különös törvényes intézkedéseket, amelyek a magánokiratok teljes bizonyitó erejét kevesebb alakszerüséghez kötik, ugyszintén amelyek a jogügyletek érvényességére nézve különös kellékeket állapitanak meg, a jelen törvény nem érinti.[1]

74. §. *A biróság a 64. §. szerint itéli meg, hogy az okiraton lévő törlések, vaka-*

[1] V. ö. a keresk. törvény 313. §-ával.

rások, közbeszurások és más külső hiányok és rendellenességek az okirat bizonyitó erejét mennyiben csökkentik vagy szüntetik meg.[1])

A minden külső kellékekkel ellátott kötvény ellenében is élhet az adós a kölcsön le nem olvasása miatt kifogással, csakhogy ekkor ő tartozik a kifogást bizonyitani. (Dt. XII. 109. 1.)

Ha az, hogy a kötelezvény az olvasni nem tudó adós előtt felolvastatott volna, bizonyitva nincs, az 1868 : LIV. t.-cz. 168. §-a kellékeinek meg nem felelvén, felperes köteles a kölcsön leolvasását igazolni. (Dt. XXXIV. 6. sz.)

A kitöltetlen és a vételi szerződés lényeges kellékeit nélkülöző nyomtatott blanketta annak bizonyitása nélkül, hogy az ellenfél a tartalomszerinti kitöltésre jogositva volt, olyan bizonyitékot nem képez, melylyel szemben a tartalom valótlanságát a kiállitó köteles bebizonyitani, mert a kir. Curia 28. sz. döntvénye csak törvényszerüen fogalmazott okmányokra vonatkozhatik. Ezért az aláirt blanketta daczára felperes köteles a vételi ügylet létrejöttét teljesen bebizonyitani. (Dt. LXXIII. 62.)

Az ellenkező bizonyitásáig csak a perrendszerüen kiállitott adóslevél képez teljes bizonyitékot a kötelezett ellenében a tartalomnak megfelelő kötelezettségnek elvállalása tekintetében. Ilyennek nem tekinthető az adóslevél, amelyet a kötelezett kitöltetlenül irt alá. (Dt. LXXV. 94.)[2])

170. §. Ha a váltótörvényszék illetősége alá nem tartozó valamely váltó köztörvény utján pereltetik be: felperes a váltóadós kifogása ellen a követelés fennállását bizonyitani köteles.

Ha oly váltó, mely férj és nőre van intézve, s mindkettő által aláirva, köztörvényi uton bepereltetik, azon vélelem foglal helyt, hogy a nő is a fizetési kötelezettség jeléül irta alá a váltót, s igy annak ellenkezője általa bizonyitandó, ellenesetben elmarasztalandó. (Dt. X. 295. 1.)

Ha a váltó köztörvény utján pereltetik be, felperes azon esetben is tartozik a követelés fennállását alperes kifogása folytán bizonyitani, ha alperes azt nem is vonta kétségbe, hogy a kereset alapjául szolgáló váltót ő irta alá. (Dt. XI. 521.)

Váltóbirósági marasztaló végzés mellett felperes a köztörvényi uton perelt váltókövetelés tekintetében a követelés fennállását és a pénzek leszámlálását bővebben bizonyitani nem tartozik, alperesen állván az ellenkezőt bizonyitani. (Dt. XXXIV. 253.)

A minden lényeges kellékkel ellátott és el nem évült váltó sem tekinthető oly magánokmánynak, mely köztörvény szerint a követelés fennállását feltétlenül bizonyitaná. (Tb.—Dt. XXXVII. 365.)

Ha az elévült váltó köztörvényi uton pereltetik, a kamatok csak a kereset megindítása napjától itélhetők meg, miután kamatfizetés kikötve nem lett. (U. L. 1886. évi 26. sz.)

Az a körülmény, hogy felperes váltói uton a kereset alapját képező lévült váltó alapján követelését érvényesiteni megkisérlette, jogi akadályul arra nézve, mikép a váltóelfogadó, illetve annak örökösei ellen a váltó értékének megtéritése iránti követelését köztörvényi uton érvényesitse, azért nem szolgálhat, mivel a kereset alapját képező váltólevél annak követelési tárgyára nézve a váltói uton hozott határozatok által érdemileg elbirálva nem lett. (Dt. XLVIII. 254.)

Valamely, a váltótörvényszék illetősége alá nem tartozó váltón alapuló követelés valósága és fennállása ellen tett kifogással szemben a hitelezőt terheli a követelés fennállásának, illetve annak bizonyitása, hogy az adós a váltóban kitett értéket megkapta. (Dt. XLIX. 73.)

A váltóhitelezőnek joga van az el nem évült váltót (az enyhébb) köztörvényi uton perelni, mert ez az adósnak sérelmet nem okozhat és őt ebben semmi törvény sem gátolja; a hatáskörtől való eltérés tilalma csak az ellenkező irányban, vagyis köztörvényi ut helyett a váltóeljárás választása ellen forogván fenn. (P. T. XXII. 12.)

171. §. Ha valamely magánokirat állitólagos kibocsátójának az irása vagy aláirása tagadtatik: ennek valódiságát az tartozik bizonyitani, aki az okiratra hivatkozott.

Ha bebizonyul, hogy akár maga a kiállitó, akár képviselője rosszhiszemüleg tagadja meg saját, illetőleg képviseltje irását vagy aláirását: a megtagadó 10 frttól 300 frtig terjedhető pénzbirsággal büntetendő.

A kötvény valódiságának tagadása esetén a valódiság bizonyitásának terhe azon esetben is a kötvényre hivatkozó felet illeti, ha e kötvény alapján a zálogjog bekebeleztetett. (Dt. XV. 40.)

Az okmány valódisága és érvénye az annak kiállitásakor fennállott törvény szerint birálandó meg. (Dt. XVI. 106).

[2]) Lásd az id. 64. §-t az 59. lapon.

[1]) Lásd még a sommás eljárás 73. és 74. §-a kapcsán közölt határozatokat.

172. §. Az irás és aláirás valódisága következő bizonyitékokkal igazoltatik:

a) közoklevél;

b) két tanu megegyező vallomása, vagy

c) egy tanu vallomása által, ha ahhoz a bizonyitó félnek póteskűje járul;[1])

d) ha az aláirást tagadó fél a biróság által neki oda itélt az iránti esküt: hogy az aláirás hamis, letenni vonakodik:[2]) végre

e) ha a bizonyitó fél birói itélet következtében megesküszik, hogy az aláirás valódi.

Mennyiben birhat döntő erővel az aláirásnak más kétségbe nem vont aláirással való összehasonlitása: a per körülményei szerint itélendő meg.

Az okmányon levő s a kiállitó által tagadott aláirás valódisága egy tanu által bizonyittatván, nem az okmány kiállitójának itélendő meg az aláirás hamisságára nézve az eskü, hanem az egy tanu vallomásának kiegészitése végett azon félnek, amelyik az okmányt felmutatta s a tanura hivatkozott, póteskü itélendő meg. (Dt. XI. 80.)

Az aláirás valódiságára vonatkozó eskü abban az esetben is megitélhető, ha az ellenfél annak el vagy el nem fogadására nézve határozottan nem nyilatkozott, de annak megitélését kifejezetten nem ellenezte. (Dt. LXIV. 10., Tb. LVII. 330.)

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 215. §-a alapján az id. törv. 78. §-a alkalmazást nyer a rendes eljárásban is, azzal az eltéréssel, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 172. §-ának c), d) *és* e) *pontjaiban emlitett eskü továbbra is alkalmazandó.*[3])

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 78. §-a következő:

78. §. *A magánokiratok irásának és aláirásának valódisága, a jelen törvény szabályai szerint bizonyitandó.*

Annak bizonyitása, hogy az irás vagy aláirás valódi-e vagy hamis, más oly irással való összehasonlitás által is történhetik, melynek valódisága nincs kétségbe vonva, vagy be van bizonyitva.

A biróság az összehasonlitás eszközölhetése végett elrendelheti, hogy a fél, ki irását vagy aláirását kétségbe vonta, irja le a biróságtól megjelölendő szavakat a biróság előtt vagy megkeresett biró előtt.

Ha a fél e meghagyásnak eleget nem tesz, a biróság e körülménynek bizonyitó erejét belátása szerint itéli meg.

A biróság az összehasonlitás bizonyitó erejét rendszerint szakértők meghallgatása nélkül itéli meg, a szükséghez képest azonban szakértőket is meghallgathat.

173. §. A kereskedőknek, gyárosoknak, gyógyszerészeknek és minden iparosnak a fennálló törvények határozatai, — azokon a helyeken pedig, melyekre az 1840 : XV. és XVI. t.-cz. s az 1843—1844. évi VI. t.-cz. rendelete ki nem terjed, — a fennálló törvényes gyakorlat szerint vezetett könyvei egymás közötti ügyeikben fél bizonyitó erővel birnak.

Fél bizonyitó ereje ezen könyveknek más személyek ellen csak ugy van, ha a könyveken felül az áruczikkek kézhez jutása vagy legalább megrendelése is igazoltatik.[1])

A kereskedelmi könyvek bizonyereje nemcsak tevőleges, hanem nemleges irányban is érvényesithető, amennyiben ugyanis valamely bevezetés hiánya az annak tárgyát képező tény meg nem történte mellett használható bizonyitékul. (Dt. XVII. 104.)

A gyógyszerészek könyvei is kereskedelmi könyveknek tekintendők. (Dt. XXI. 19.)

A kereskedői faktura nem pótolhatja valamely rendesen vezetett kereskedelmi könyvnek oly hitelesitett kivonatát, mely pótesküvel teljes bizonyerőre emeltethetnék. (Dt. XXVI. 39.)

A kereskedelmi könyveknek az 1875. évi XXXVIII. t.-cz. 31. §-ában nem feltétlenül, hanem rendszerint megállapitott bizonyitó ereje csak a jogczimre s a mennyiségre terjed ki, ellenben az ügylet létrejötte, vagyis az áruk megrendelése s átadása, illetőleg átvétele tekintetében a kereskedelmi könyvek nem nyujtanak részbizonyitékot. (Dt. XXVIII. 224.)

A kereskedő tekintet nélkül arra, hogy ő kivân-e könyveivel bizonyitani vagy sem, a vele perben álló fél kérelmére s a biróság rendelete folytán kereskedelmi könyveit fel-

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-czikk 218. §-ával.

[2]) V. ö. az 1874 : XVI. t.-cz. 1. §-ával az V. R.-ben.

[3]) V. ö. egyuttal az 1893 : XVIII. t.-cz. 218. §-ával.

[1]) V. ö. az 1875 : XXXVII t.-cz. 31. §-ával.

mutatni tartozik. Amennyiben a felmutatásra utasitott fél könyvét éppen a kritikus helyen megcsonkitva, t. i. a vitatott tartalomra vonatkozó lapot illető helyéről kiszakitva mutatja fel, nem tudván igazolni, hogy a megcsonkitás mily véletlen következménye: a felmutatás elmulasztottnak tekintendő. (Dt. XXIX. 160.)

A kereskedő könyvei nemcsak neki, hanem ellenfelének is bizonyitékul szolgálnak. (M. Ill. 131., Dt. XXIX. 328.)

A részvénykönyv a részvénytársaságnak kereskedelmi könyvét képezvén, az iránt, hogy annak mily bizonyitó erő tulajdonitandó, a 31. §. szerint a fenforgó körülményekhez képest a biróság határoz. (J. 1885. évi 182.)

Bejegyzett kereskedő nem élhet azzal a kifogással, hogy rendes kereskedői könyveket nem vezet. (Dt. LXIV. 66.)

A könyvek felmutatása el nem rendelhető, ha a bizonyitó fél meg nem jelölte a könyvek bizonyitandó tételeit és határozottan meg nem nevezte a felmutatandó könyvet. (Dt. LXXXII. 63.)

Határozott tartalomnak vitatása nélkül az üzleti könyvek felmutatása el nem rendelhető. (Dt. LXXIV. 150.)

174. §. Az emlitett üzleti könyvek fél bizonyitó ereje a könyvtulajdonosnak vagy könyvvezetőjének az iránti póteskűje által: hogy tudtára a számvitelben megjelenő tételek mind jogczimükre, mind mennyiségükre nézve helyesek, s ezek ára kifizetve nincsen, teljes bizonyiték erejére emeltetik.

175. §. Ezen könyvek megtámadásra egy esztendeig és hat hónapig, védelemre pedig azontúl is megtartják bizonyitó erejüket. Ha azonban a számla a fent kitett idő alatt biróilag hitelesittetik, a könyvek három esztendeig megtámadásra is használhatók. Végre ha a keresetlevél egy esztendő és hat hónap alatt az illető birósághoz beadatott, vagy a számlát az adós maga aláirta, bizonyitó erejük továbbá is fenmarad.

176. §. A könyvek általi bizonyitás akkép történik, hogy a számlát a bizonyitó fél a hitelesitésre jogositott által könyveivel összehasonlittatja. Ha a megkeresett hiteles személy, megvizsgálván a könyveket, azt találja, hogy azok a törvény értelmében vitettek, a számla pedig azoknak hű kivonata: aláirásával bizonyitandja, hogy az a törvény rendelete szerint vitt könyvekkel egyezik.

Ezen törvényesen hitelesitett számla másolata a perirathoz mellékeltetik, a megjelenési határnapon pedig a hitelesitett számla mutattatik be.

177. §. Alperes a könyveknek a biróságnál leendő felmutatását kivánhatja, ha a könyvek szabályszerü vitele iránt ily hitelesitett kivonat mellett is kétségei volnának. E kivonat folytán rövid határnap rendelendő, amelyen köteles a fél eredetiben bemutatni könyveit. A határnapon a biróság a könyvek vitelét megtekinti, az ellenfél pedig csupán csak őt illető tételeket a könyvtulojdonos és a pertárnok, vagy az e végre kiküldött birósági tag jelenlétében megvizsgálhatja. Az eljárásról jegyzőkönyv vétetik fel, s a könyvek a megtekintés után a tulajdonosnak visszaadatnak.

Ha a könyvek a kitüzött időben fel nem mutattattak, azok az itélethozásnál figyelembe nem vétetnek.[1])

A kereskedő könyvei nemcsak neki, hanem ellenfelének is bizonyitékul szolgálnak. A perbeli ellenfél kivánatára tehát könyveknek a biróság előtt felmutatására a kereskedő szoritható, ha e könyvek bizonyos tartalmát az ellenfél állitja. (Bpesti Tábla, Dt. LVII. 328.)

A részvénytársaság igazgatóságának, illetőleg felügyelő-bizottságának tagjai, kiknek e minőségükben a részvénytársaság üzleti könyvei rendelkezésükre állanak, a könyvek megtekintését és azok alapján a tanuságtételt jogosan meg nem tagadhatják. (J. K. 1900. évi 231. l.)

Az 1893 : XVIII. t.-czikk 215. §-a alapján e törvény 75. §-a alkalmazást nyer a rendes eljárásban, ideértve a kereskedelmi és a váltóeljárást is, azzal az eltéréssel, hogy a keresk. törvény 31. és 541. §§-aiban emlitett esküre nézve továbbra is az 1868 : LIV. törvényczikkben, illetőleg az 1881. : LIX. törvényczikkben és a kereskedelmi és a váltóeljárást szabályozó rendeletekben foglalt szabályok alkalmazandók.

[1]) V. ö. 1875 : XXXVII. t.-cz. 34. §-ával a IV. R.-ben.

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 75. §-a következő :

75. §. *A kereskedelmi törvénynek a kereskedelmi könyvekkel, továbbá az alkuszok naplóival és kötjegyeivel való bizonyitásra vonatkozó 31—36. és 541—543. §§-ait a jelen törvény nem érinti. A kereskedelmi törvény 31. és 541. §§-aiban emlitett eskü kivételére azonban a jelen törvény 98. §-a alkalmazandó.*[1])

178. §. Ha a könyvek más birói területen vitetnek : azok megvizsgálása iránt az illető biróság keresendő meg, mely az előbbi §. szabályai szerint fog eljárni s az eljárás befejezése után a könyvek viteléről kimeritő jelentést tenni.

179. §. A külföldiek a 157. §. feltételein felül kötelesek igazolni azt is, hogy az illető állam törvényei szerint bizonyitó erejü könyvek vitelére jogositvák s hogy könyveiket azon törvények szabályai szerint vitték.

180. §. Az okirat alaki érvénye azon hely törvényei szerint itélendő meg, ahol az okirat kelt.

181. §. Minden okirat az illető helyen másolatban rendszerint teljesen közlendő. Ha különféle tárgyakat tartalmaz, legalább a per tárgyára vonatkozó tételek másolata terjesztessék elő.

182. §. Az ellenfél által használt okiratok eredetijeit mindenik félnek joga van megtekinteni. Ha azonban az ellene felhozott okiratot aggályosnak állitja : e kifogással az okirat megtekintése nélkül is élhet, mely esetben az okirat a perhez eredetiben melléklendő.

183. §. Ha valamely okirat eredetije biróságon kivül közöltetett, s az ellenfél azt a közlés utáni legelső periratában aggályosnak nyilvánitja : a bizonyitó fél tartozik az aggályosnak nyilvánitott eredeti okiratot, ha ezt az ellenfél előbb nem kivánta volna, az ügynek itélet alá terjesztése alkalmával, lepecsételve, a percsomóhoz csatolni.

[1]) A keresk. törv. (1875 : XXXVII. t.-cz.) idézett §§-ait lásd a IV. R-ben.

184. §. Ha a fél, ki valamely okiratra hivatkozik, annak biróságon kivüli közlését megtagadná : az ellenfél folyamodására — mely azonban a legközelebbi perirat beadására kiszabott határidő első felében nyujtandó be, — az eredetieknek a pertárban felmutatására határnapot tüzzön ki a biróság.

Amely okirat akkor sem mutattatnék fel, az többé az itélethozásnál figyelembe nem jöhet ; ellenben az aggályosaknak nyilvánitott eredeti okiratokat a biróság lepecsételi és a percsomóhoz csatolja.

Az eredetiek felmutatásáról jegyzőkönyv vétetik fel ; ebben e fél csak jelölje ki azon okiratokat, amelyeket aggályosaknak tart, aggályait pedig a következő periratban fejtse ki.

Tekintve, hogy a perfelvételre törvény által kiszabott határidőnek egyedül a 132. §. értelmében kitüzött megjelenési határnapok vehetők, a perrendtartás 184. §-ának azon rendelkezése, mely szerint az eredetiek közlése iránti kérvény az illető legközelebbi perirat benyujtására kiszabott határidő első felében adandó be, egyedül a 132. §-ban emlitett első határidőre szoritkozik s a felek által igénybe vett halasztásokra ki nem terjed. (Dt. IX. 9.)

185. §. A fél a biróságnál vagy a pertárban előre is leteheti az okiratok eredetijeit, s arról az ellenfelet a periratban értesitheti.

Ez esetben az okiratok felmutatását kérelmeznie nem kell.

186. §. Az olyan okirat, melyre nézve az ellenfél a legközelebbi periratban kifogást nem tett, aggálytalannak és valódinak tekintetik.

Ugyanez áll akkor is, ha ez eredetiek felmutatására kitüzött határnapon azon fél nem jelenne meg, ki az okirat eredetijének birósági felmutatásáért folyamodott.

187. §. Ha valamely okirat eredetije vagy a kézirásoknak egybehasonlitására szükséges iromány a biróság vagy más közhatóság őrizete alatt léteznek : a biróság szükség esetében azoknak megtekintés vagy a per eldöntésénél leendő

használat végetti előszerzése iránt hivatalból intézkedjék.[1])

A biróság csak oly bizonyitékok beszerzésére van hivatva, melyek a fél által be nem szerezhetők. (Dt. LXVI. 115.)

188. §. Egyik fél sem tartozik olyan okiratot közölni, melyet maga használni nem kiván. Aki azonban olyan közös okiratot kivánbizonyitékul használni, mely ellenfelének van birtokában: a főügy folyama alatt alkeresettel követelheti ugyanazon per birája előtt ellenfelétől az okirat előterjesztését.

E keresetet a fél azon perirat beadására kitüzött határidő első felében nyujtsa be, amely periratban az okiratot használni akarja. A későbben beadott kereset hivatalból visszautasitandó, mi ellen perorvoslatnak nincs helye.

A tárgyalás az okirat közösségének kérdésére nézve a 144. §. szabályaihoz képest külön jegyzőkönyvben történik, a biró pedig végzésileg határoz; és ha az okiratot közösnek mondotta ki, legfeljebb 15 napig terjedhető határnapot rendel a végett, hogy az okirat birtokosa vagy közölje az okiratot az ellenféllel, vagy esküt tegyen arra, hogy sem az okirat nincs birtokában, se annak hollétét nem tudja, se pedig az tudtával meg nem semmisittetett. Ha se az okiratot nem közölné, se ezen esküt le nem tenné: az okiratnak a követelő fél által állitott tartalma bebizonyitottnak tekintetik.

Ezen végzés ellen mindkét fél élhet felebbezéssel s jogérvényes határozathozataig a főügy tárgyalása függőben hagyandó.

Közösnek tekintendő az okirat nevezetesen azon személyek között, kiknek érdekében van kiállitva, vagy kiknek kölcsönös jogviszonyait tanusitja. Közösnek tekintendők az érdekeltek között, vagy azok egyike és egy közös közbenjáró között valamely jogügyletre nézve folytatott irásbeli tárgyalások is. (1893 : XVIII. t.-cz. 81. §. 2. bek. a 215. §. alapján.)

[1]) V. ö. az 1874 : XXXV. t.-cz. 118. §-ával a VIII. R.-ben.

Okmánynak általában és igy végrendeletnek felfedezését is — akár alkeresettel, akár anyagi törvényeink megengedte külön keresettel — csak azon fél követelheti, aki érdekeltségét beigazolta. (Dt. XI. 73.)

Az, hogy az előadatni kivánt akirat tényleg és valódilag kiállittatott, és létezett, tagadás esetében bebizonyitandó. (Dt. XVI. 17.)

Közös okirat előterjesztése iránti alkeresetnek nincs helye, ha semmi bizonyiték sem nyujtatik arra nézve, hogy az előterjeszteni kért közös okirat valóban létezett. (Tb.—Dt. XXXIII. 318., XLIII. 322.)

A közös okirat kiadása iránt támasztott alkeresetnek hely nem adható, ha az azt kérelmezők nem bizonyitották az ellenfél tagadásával szemben, hogy az előadatni kivánt közös okirat tényleg kiállittatott s létrejött. (Tb.—Dt. XLIII. 150.)

Közös okiratot csak azon okmány képez, mely az érdekelt felek vagy jogelődeik kölcsönös jogalkotó vagy jogmegszüntető nyilatkozatait tartalmazza, vagy közös jogelődük viszonyaira vonatkozásánál fogva az utódok jogviszonyaira is kihatást gyakorol, vagy abból a czélból készült, hogy mindkét fél érdekében bizonyitékul szolgáljon. (Dt. LI. 95. sz.)

A közös okirat előterjesztése iránti alkereset a végirati határidő első felében is beadható. Ez által a végirat beadásának határideje csak felfüggesztettnek s nem meghosszabbitottnak tekintendő. (Tb. Dt. LIV. 115.)

Okiratot követelő fél tartozik az alkeresetben a közösnek kimondatni kért okirat tartalmát tüzetesen előadni, mert enélkül az okirat tartalmát illetőleg a törvény rendelkezésének megfelelő határozatot hozni nem lehet. (Jd. 1903. évi 25. l.)

Az alkeresetekre is áll a keresetinditás általános perjogi előfeltétele, hogy a keresetet a kereső félnek valamely komoly jogi érdeke tegye indokolttá. A pernek abban az előrehaladott állapotában, midőn a fél által netán előterjesztett bizonyiték nem vétethetnék a perrendtartásnak a tárgyalási elvet illető szabályaira való tekintettel figyelembe, a közös okirat előterjesztése iránti alkeresetnek sem lehet helye. Ezért a végirat benyujtása után ily alkeresetnek nincs helye, ha az nem a végiratban, hanem egy előbbi periratban felhozott ténykörülmény megerőtlenitésére szolgál. (Tb.—J. K. 1904. évi 46. sz.)

189. §. helyett 1881 : LIX. t.-cz. 20. §.

20. §. *Ha valamely fél által bizonyitékul használt okirat eredetije egy harmadik személy birtokában van, s az ellenfél annak felmutatását kérte: az okiratra hivatkozó fél, ha az okirat birtokosától barátságos uton meg nem szerezhetné az eredetit,*

ennek megszerzését külön per utján eszközölheti, melynek azonban a főperre halasztó hatálya nincsen.[1])

IV. FEJEZET.

Tanuk.

190—193. §§-ok *hatályon kivül helyeztettek az 1893 : XVIII. t.-cz. 219. §-a által.*

194. §. Aki tanukkal kiván bizonyitani, köteles a tanu vezeték- és keresztnevét, polgári állását és lakását a kérdőpontokban előadni, melyek a rendes eljárásnál az illető perirathoz csatolandók.

Ha a kérdőpontok halmozottak vagy utasitást adnak a feleletre: azokat a biró az előbbi esetben egyes tételekre oszthatja, az utóbbiban pedig máskép köteles szerkeszteni.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 194. és 203. §§-ai azzal egészittetnek ki, hogy a tanukhoz a kérdő- és ellenkérdőpontokon kivül a perbiróságtól elrendelt, valamint a kihallgatáskor szükségesnek mutatkozó oly kérdések is intézendők, melyek a vallomás felvilágositására és kiegészitésére szolgálnak, különösen annak megállapitása végett is, hogy a tanu tudomását honnét meritette.

Kérdéseket a felek a kihallgatás alkalmával is inditványozhatnak és a kihallgatást teljesitő biró a feleknek kérelmükre megengedheti, hogy a tanuhoz közvetetlen is intézhessenek kérdéseket.

A féltől inditványozott vagy feltett kérdések megengedhetősége felől a biró határoz.

Okiratok felmutatását a kiküldött vagy megkeresett biró a tanutól csak akkor követelheti, ha ezt a perbiróság elrendelte. (1893 : XVIII. t.-cz. 217. §-a.)

195. §. Aki nem létező vagy olyan tanura hivatkozik, kinek a fenforgó körülményekről tudomása nem lehetett, vagy aki a tanu lakhelyét tudva, hamisan adta elő, ha a per folytán kitünik, hogy ezzel a per késleltetése, ellenfelének vagy a biróságnak bosszantása volt szándékában: 100 frttól 300 frtig terjedhető birsággal büntetendő. Ha az ügyvéd magát e részben a féltől nyert utasitással igazolni nem képes: az emlitett birság minden visszkereseti jog nélkül az ügyvédet terheli.

A perrendtartás 195. §-a alapján pénzbirság nem szabható ki a tanuállító félre amiatt, mert a tanu a bizonyitani kivánt ténykörülménynek ellenkezőjét vallotta. (Dt. LXXX. 93.)

196. §. Ha a biróság helyét látja a tanuk kihallgatásának, e végett a percsomó bemutatása után határnapot rendel, s erre a tanukat idézvény, a feleket pedig végzés által meghivja. Ez utóbbiak meg nem jelenése azonban a tanuk kihallgatását nem akadályozza.

18050. szám.
1889. május 8.

Igazs. min. rendelet

a tanukként idézett országgyülési képviselők mentelmi joga tárgyában.

A képviselőház a folyó évi április hó 10-ik napján tartott 223-ik ülésében egy felmerült eset folytán a ház mentelmi bizottságának javaslatához képest 2154. sz. a. elhatározta, hogy:

»az országgyülési képviselőnek tanuságtétel végett megidéztetéséhez a képviselőház előleges engedélye nem szükséges;

midőn azonban törvényszerüleg annak elodázhatlan szüksége forog fenn, hogy az országgyülés tanácskozásainak és működésének tartama alatt akár polgári, akár bünügyekben tanuként megidézett országgyülési képviselő ellen személyes szabadságát korlátozó kényszereszközök alkalmaztassanak, ezek foganatositására a képviselőház beleegyezése, illetve a képviselő mentelmi jogának felfüggesztése is kérendő«.

A képviselőház ezen határozata szerint tehát tanuságtétel végett az országgyülési képviselő bármikor és közvetlenül idézhető meg a biróság által, a megjelenés elmulasztása folytán a tanuként megidézett országgyülési képviselő ellen személyes szabadságát korlátozó kényszereszközök azonban az országgyülés tanácskozásainak és működésének tartama alatt csakis a mentelmi jog felfüggesztésének előzetes kieszközlése után alkalmazhatók.

Midőn a kir. biróságot a képviselőház fent idézett határozatának szoros szem előtt tartá-

[1]) Közjegyzői okiratok eredetijeinek felmutatásáról l. 1874 : XXXV. t.-cz. 135. §-át a VIII. R.-ben.

sára figyelmeztetem, egyszersmind felhivom figyelmét arra is, hogy a tanuzási kényszernek a képviselőkkel szemben való ezen korlátozása szem előtt tartandó a kir. biróság által akkor is, ha a főrendiház valamely tagjának tanuságtétele válik szükségessé.

18365. szám.
1888. jun. 26.

Igazs. min. rendelet

Tényleges szolgálatban álló katonák tanukként idézése tárgyában.

Az utóbbi időben gyakorivá vált azon eljárás, hogy a tényleges szolgálatban álló katonák polgári vagy bünvádi ügyekben feltétlen szükség nélkül is személyes megjelenésre idéztettek az állomási helyüktől távolabb eső polgári biróságok által.

Ily idézések következtében az illető katonák gyakran napokon, nem ritkán heteken át vonatnak el tulajdonképeni hivatásuktól, ami a katonai szolgálat érdekeinek lényeges megzavarására vezet s amennyire a feltétlen szükség nem követeli, lehetőleg elkerülendő.

Polgári peres ügyekben a félnek személyesen alig kell megjelennie, mert a legtöbb esetben meghatalmazottat rendelhet.

Kivételt e tekintetben az 1868 : LIV. t.-cz. 83. §-a képez *(ma 1893 : XVIII. t.-cz. 38. §.)*, amelynek alapján a biró a sommás eljárásban a felet személyes megjelenésre (a 111. §-nak *(ma 1893 : XVIII. t.-cz. 38. §.)* jogkövetkezményére való utalással) beidézheti akkor is, ha azt a tárgyalás czéljából mulhatlanul szükségesnek látja.

A megitélt eskü, amennyiben a körülmények engedik, a perrendtartás 240. §-a értelmében a per birósága előtt teendő ugyan le, de fontos oknál fogva a biróság a félnek megengedheti, hogy az esküt hasonfoku más biróság előtt tegye le.

Tanuk kihallgatása, ha azok más biróság területén laknak, a fentidézett t.-cz. 198. §-a szerint az illető birósághoz intézendő megkeresvény utján történik.

Figyelmeztetem tehát a királyi biróságot, hogy az esetre, ha a polgári peres eljárásban a tényleges szolgálatban álló katona akár mint felperes, akár mint alperes idézendő meg, az idézvényben mindig kitegye, hogy a fél magát megbizott által képviseltetheti, figyelmeztetem továbbá arra is, hogy a más biróság területén foganatositható jogcselekményt (például eskükivételt, tanukihallgatást stb.) polgári peres ügyben az 1868 : LIV. t.-cz. 60. §-ához képest megkeresés utján teljesittesse az esetben, ha tényleges szolgálatban álló oly katona kihallgatásáról vagy eskütételéről van szó, akinek az időszerinti állomáshelye a biróság területén kivül van.

197. §. A tanukat rendszerint a biróság hivatalos helyiségében kell kihallgatni; de midőn a hely megszemlélése is szükséges, a biró a helyszinén való kihallgatást rendelje el. Fontos oknál fogva a tanuk lakásukon is kihallgattathatnak.

198. §. Ha a kihallgatandó tanuk más biróság területén laknak: a kihallgatás az illető birósághoz intézendő megkeresvény utján történik. A megkereső biróság a kérdőpontok s más szükséges iratok közlése mellett, a megkeresvényben adja elő azon tényállást is, melyet a fél a kihallgatandó tanukkal bizonyitani kiván. A megkeresett biróság is a 196. és 197. §§. szabályai szerint jár el.

Az 1893 : XVIII. t.-cz.

215. §-a alapján e törvény 83., 84., 85., 86., 87., 88., 90. és 91. §§-ai alkalmazást nyernek a rendes eljárásban is.

83. §. *A biróság a tanu megidézését, vagy ha a tanu kihallgatása más biróság által foganatositandó, a biróság megkeresését attól teheti függővé, hogy a bizonyitó fél a tanukihallgatás költségének fedezésére bizonyos összeget tegyen le a biróságnál.*

Ha a fél a letételt a kitüzött határidő alatt nem teljesiti, a tanu megidézése, illetőleg a megkeresés mellőzendő, hacsak a letétel utólag oly időben nem pótoltatik, hogy a tanukihallgatás még az eljárás késleltetése nélkül megtörténhessék.

84. §. 2. *és* **3.** *bek.*[1]) *A biróság a külföldön eszközlendő tanukihallgatás elrendelését az ellenfél kérelmére mellőzheti, ha a felek meghallgatása után valószinünek*

[1]) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 215. §-a szerint a rendes eljárásban, ideértve a keresk. és a váltóeljárást, megfelelően alkalmazandók a 84-ik §-nak második és harmadik bekezdése oly módon, hogy a felek külön meghallgatása csak az esetben szükséges, ha a feleknek e kérdésről a periratokban nyilatkozni nem volt alkalmuk, és hogy a felek külön meghallgatása jegyzőkönyvileg történik olyképen, hogy nyilatkozataikat a tárgyalás napján tartoznak a jegyzőkönyvbe bevezetni.

mutatkozik, hogy a tanukihallgatás elrendelése eredményre nem fog vezetni.

A jelen §. rendelkezései nem alkalmazhatók, ha a tanukihallgatás az osztrák-magyar monarchia másik államában vagy Bosznia-Herczegovinában eszközlendő.

85. §. *Tanuként ki nem hallgathatók :*

1. a lelkész arra nézve, amit a gyónásban, vagy egyébként a titoktartás egyházi kötelessége alatt közöltek vele ;

2. hivatalban lévő, vagy abból kilépett közhivatalnok oly kérdésekre, amelyekre nézve a tanuságtétellel a hivatali titoktartás kötelességét megsértené, ha e kötelesség alul illetékes felettes hatósága fel nem mentette ;

3. hivatalban lévő vagy kilépett közhivatalnok oly körülményekre nézve, melyek közokirattal bizonyithatók.

86. §. *A tanuságtétel megtagadható :*

1. ha a tanu a felek valamelyikének fel- vagy lemenő ágbeli rokona, házastársa vagy jegyese ;

2. ha a kérdésre adandó felelet bünvádi eljárás alapjául szolgálhatna a tanu ellen, továbbá fel- vagy lemenő ágbeli rokonai, unokatestvérei és ezeknél közelebbi oldalrokonai, házastársa és jegyese, fel- vagy lemenő ágbeli sógorai, házastársának testvére, testvérének házastársa, örökbefogadó vagy nevelőatyja, örökbefogadott vagy nevelt gyermeke, gyámja, gondnoka, gyámoltja vagy gondnokoltja ellen, még pedig a házassági és sógorsági viszonyban lévőkre nézve, tekintet nélkül arra, hogy fennáll-e még a viszony alapját képező házasság, vagy sem ;

3. ha a kérdésre adandó felelet által a tanu vagy az ezen §. 1. pontjában emlitett személyek valamelyike becsületükben, vagy a tanu vagyonában sérelmet szenvednének ;

4. oly körülményekre nézve, amelyekre a tanu nem nyilatkozhatik anélkül, hogy a hivatásával járó titoktartó kötelességet, különösen mint ügyvéd, közjegyző, orvos vagy ezek segéde, meg ne sértse, amennyiben a titoktartás kötelessége alul fel nem mentették ;

5. ha a tanu a kérdésre adandó felelettel valamely műszaki vagy ipari titkot árulna el.

A tanu a jelen §. eseteiben a kihallgatás előtt, vagy midőn a kérdéses viszony kiderül, figyelmeztetendő, hogy vallomásának megtagadására fel van jogositva.

A megtagadás jogosultsága felől a perbiróság a felek meghallgatása után végzéssel határoz. A végzés ellen, mely a tanut vallomástételre kötelezi, a tanu halasztó hatályu felfolyamodással élhet.

87. §. *Az előző §. 1. és 3. pontja alapján a tanuságtétel meg nem tagadható :*

1. ha a kérdés oly jogügyletre vonatkozik, amelynél a kihallgatandó mint tanu szerepelt ;

2. ha a kérdés oly cselekményre vonatkozik, amelyet a tanu a vitás jogviszony tekintetében mint valamelyik félnek képviselője vagy megbizottja teljesitett, vagy ha a tanu a vitás jogviszony tekintetében mint kezes, vagy jogelőd jelentkezik ;

3. ha a tanu családtagjának születése, házassága vagy elhalálozása bizonyitandó ;

4. ha a kérdés családi viszonyon alapuló vagyonjogi ügyre vonatkozik.

199. §. Szabadságában áll a bizonyitó fél ellenfelének, akár periratai mellett, akár a tanukihallgatásnál, ellenkérdéseit nyiltan vagy lepecsételve, de mindig irásban beadni.

A 194. §. rendelete az ellenkérdésekre is kiterjed.

200. §. A biró minden egyes tanut, mielőtt kihallgattatnék, az eskü szentségére s a hamis eskü következményeire figyelmeztessen, s egyszersmind adja értésére, hogy a teendő kérdésekre minden melléktekintet nélkül s egyedül legjobb tudomása és lelkiismerete szerint ugy vallja be az igazat, hogy vallomását esküvel is meg kell erősitenie.

201. §. A megjelent tanuk azon sorban, amint a perben megneveztettek, egyenkint hallgattatnak ki.

Vallomásaik külön-külön egész kiterjedésükben vétetnek a tanukihallgatási jegyzőkönyvbe.

A tanuk egyenkint és az ugyanazon

ügyben kihallgatandó többi tanuk jelen nem létében hallgatandók ki.

Oly tanuk, kiknek vallomásai egymással ellenkeznek, szembesithetők egymással. (1893 : XVIII. t.-cz. 88. §-a a 215. §. alapján.)

A per birósága elrendelheti, hogy a tanu mutassa fel kihallgatása alkalmával az olyan okiratokat, amelyek vallomása szerint az ügyre vonatkoznak s birtokában vannak, továbbá, hogy a felmutatott okiratok másolatban az iratokhoz csatoltassanak és bizonyos időn át eredetiben is az iratokhoz csatolva, vagy a biróságnál letéve maradjanak. Ha a felmutatott okiratnak csak egy része vonatkozik az ügyre, a tanu beleegyezése nélkül az okiratnak eredetijét csak a biróság tekintheti meg és annak csak a biróság által elkészitendő kivonata csatolható az iratokhoz.

A felmutatás alaptalan megtagadása esetében a tanuságtétel megtagadásának következményeit kell alkalmazni.

A tanu azon eseteken kivül, amelyekben a tanuságtétel megtagadható, az okirat felmutatását akkor is megtagadhatja, ha a felmutatás a perben nem álló valamely személynek kárt okozna. A fél jogát, hogy a tanutól a birtokában levő okirat kiadását vagy felmutatását külön perrel követelhesse, e rendelkezés nem érinti. (1893 : XVIII. t.-cz. 90. §-a a 215. §. alapján.)

202. §. Mindenik tanuhoz hivatalból a következő általános kérdések intézendők :[1])

1. mi a vezeték és keresztneve;
2. hány éves;
3. minő vallásu;
4. mi az állása vagy üzlete;
5. rokonságban vagy sógorságban van-e a felekkel és hányad izben;
6. nincs-e ellenségeskedésben a bizonyitó fél ellenfelével;
7. nem áll-e a bizonyitó fél ellenfelével perben;
8. nem háramlik-e rá a perből haszon vagy kár;
9. nem igértetett vagy adatott-e valami a tanunak a vallomásért, és ha igen, ki által;
10. nem volt-e a tanu teendő vallomása iránt utasitva vagy arra rábeszélve, és ha volt: ki által?

203. §. Ha az általános kérdésekre adott feleletekből nem merülnek fel olyan körülmények, melyek a tanunak hivatalból vagy az ellenfél kifogása folytán leendő kizárását vonnák maguk után: a biró a tanut a kérdő- és ellenkérdő pontokra kihallgatja, s a vallomást lehetőleg szószerint jegyzőkönyvbe veszi.

A biró a vallomást a tanu előtt felolvassa, a netáni észrevételeket pótlólag jegyzőkönyvbe veszi; a jegyzőkönyvet a tanu, a biró, valamint a netán jelen levő felek vagy ügyvédeik aláirják. Ha a tanu irni nem tud, vagy az aláirást megtagadja: ezt a biró a jegyzőkönyvben az ok előadása mellett megjegyzi.[1])

204. §. A kihallgatás bevégeztével mindenik tanu a 242. §. szabályaihoz képest megeskettetik arra, hogy minden körülményre nézve, amely iránt megkérdeztetett, legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot vallotta, és semmit azokból, melyek a kérdésekre tartoznak és amelyekről tudomása van, el nem hallgatott.

A tanu megesketése mellőzendő:

1. ha kihallgatásakor életének 14-ik évét még be nem töltötte, vagy ha értelme fejletlenségénél vagy gyengeségénél fogva az eskü jelentőségéről kellő fogalma nincs;

2. ha elmebeli vagy testi fogyatkozásánál fogva a valóságot meg nem tudhatta, vagy közölni nem képes;

3. ha a tanu hamis tanuzásért vagy hamis esküért jogerejüleg elitéltetett;

4. ha az érdekelt felek a tanu megesketésétől közös megegyezéssel elállanak.

A tanu megesketése mellőzhető és pedig,

---

[1]) V. ö. a birói ügyv. szabályok 272. és 273. §-ával.

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 217. §-ával a 69. lapon.

amennyiben a felek jelen vannak, azok meghallgatása után, ha a tanu vallomása hitelt az esküvel való megerősités esetében sem érdemelne. Ha a tanu megesketését a megkeresett biróság mellőzte, a perbiróság a tanu utólagos megesketését elrendelheti. (1893 : XVIII. t.-cz. 91. §-a a 215. §. alapján.)

205. §. Ha a per folytában megnevezett tanuk közül valamelyik a kihallgatás előtt meghal, vagy kihallgatása más ok miatt lehetetlenné lett: a bizonyitó félnek szabadságában áll itélet hozatala előtt a hiányzó helyett egy vagy több uj tanunak a kihallgatását kérelmezni.

Az elhalt tanu helyett a biróság által kitüzött határidő után, de az ügynek itélet alá bocsátása előtt bejelentett ujabb tanuk kihallgatása a bejelentés elkésése okából meg nem tagadható. (Dt. XI. 25.)

206. §. Azon tanu, aki alapos ok nélkül meg nem jelen, vagy aki vallomást tenni vonakodik: arra pénz- vagy fogságbüntetés alatt szoritható. A pénzbüntetés annyiszor-mennyiszer 10 frttól 300 frtig terjed, s a behajthatlanság esetében minden 5 frt helyett egy napi fogház szabandó.

Az, hogy a tanu a perben érdekelt, őt a biróság előtt való megjelenés kötelezettsége alól fel nem menti és esetleg csak arra jogositja fel, hogy a biróság előtt megjelenve és érdekeltségét kimutatva, a tanuskodást ugyanott megtagadhassa. (Tb.—M. III. 135.)

A fegyveres erő és csendőrség szolgálatban álló egyénei, amennyiben a polgári biróságok által részükre kézbesitett idézéseknek alapos ok nélkül meg nem felelnének, ebbeli mulasztásukért a polgári biróság által nem, s illetve csak a katonai (honvéd) biróság, illetőleg parancsnokság által vonhatók felelősségre, s csakis ez utóbbi által szorithatók kötelességük teljesitésére; minthogy tehát az 1868 : LIV. t.-cz. 206. §-ában megszabott teljesitési kényszereszközökre való figyelmeztetés velük szemben kellő alappal nem bir: felhivom a Czimet, hogy a jövőben a tényleges katonai (honvéd, csendőr) szolgálatban álló egyéneknek polgári peres és perenkivüli ügyekben tanukként való megidézésekor az 1868 : LIV. t.-cz. 206. §-ának rendelkezéseire utaló figyelmeztetést mindenkor mellőzze, illetve ha ily idézésekre nyomtatott ürlapot használ, a szöveg ezen részét törölje ki. (1901. évi 11463. sz. I. M.)

207. §. *Hatályon kivül helyeztetett az 1893 : XVIII. t.-cz. 219. §-a által.*

208. §. A tanuk járandóságát minden egyes esetben a kihallgatáskor határozza meg a biró, s azt a bizonyitó fél tartozik előlegezni, az igazolt szegénység esetét kivéve.

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott XI. számu döntvénye.) Amennyiben oly összegről van szó, mely az ügyvédi rdts. 54. §-a szerint igényelhető előleg szokásos összegével megfelelő arányban áll, a tanuk és szakértők dijainak és kiadásainak előlegezésére a birói ügyviteli szabályok 261. §-a esetének kivételével a fél ügyvéde is kötelezhető.

209. §. A polgári biró által kivett tanuvallomások az ugyanazon felek és jogutódaik között folyamatban levő más jogügyekben is bizonyitékul szolgálnak.

210. §. Rendes eljárásnál, illetőleg a 144. §-ban szabályozott jegyzőkönyvi tárgyalásnál, a tanubizonyitás berekesztése után jogukban áll a feleknek a tanuk vallomásai iránti észrevételeiket egy-egy periratban előterjeszteni.

Ezen periratnak beadása végett a törvényszék a naptár szerint meghatározott, 15 napnál tovább nem terjedhető s meg nem hosszabbitható határnapot tüzzön ki a feleknek. E napon a pertárban megjelenni, s amennyiben jogukkal élni kivánnak, észrevételeiket két-két példányban magukkal vinni tartoznak. Az észrevételek egyik példánya a percsomóhoz, illetőleg jegyzőkönyvhöz tétetik, a másik példány pedig az ellenfélnek kiadatik, s ennek megtörténte után a percsomó itélethozás végett hivatalból azonnal a törvényszéknek beadatik.

Nem a pertárba, hanem a törvényszék iktatóhivatalába beadott észrevételek el nem fogadhatók. (Dt. IX. 10.)

A tanuvallomások feletti észrevételekben történt hivatkozás ujabb tanukra szintén figyelembe vehető és a tanuk kihallgatása elrendelendő, ha annak oka, hogy a tanukra hivatkozó fél tanuit a per során meg nem nevezhette, az ellenfél volt, s a másik fél

csak a kihallgatott tanuk vallomásából értesülhetett az általa tanuképen felhivni czélzott egyének nevéről. (Dt. XVIII. 42.)

V. FEJEZET.

Biról szemle.

211. §. A perbeszédek előterjesztése, illetőleg a percsomó bemutatása után a biróság elrendelheti a szemlét, ha azt az ügy alapos elhatározására szükségesnek találja, bár nem kérték is a felek.

212. §. A szemlét a biróság vagy maga, vagy szükség esetében szakértők közbejöttével teljesiti. Ez utóbbi esetben a feleknek szabadságukban áll egy közös szakértő kinevezésében is megegyezni; különben mindenik fél az utolsó periratban, illetőleg perbeszédben egy, vagy ha a szemle több különböző tárgyra terjesztendő ki, melyek különös szakismereteket kivánnak, mindenik külön tárgyra nézve egy-egy szakértőt nevez; a harmadikat a biróság hivatalból hivja meg.

Ha a szemlét a biró hivatalból rendelte el, akkor a végzésben rövid határnapot tüz ki, mely napra mindenik fél az általa választott szakértőt a biróságnak bejelenteni köteles. Ha a felek periratokban vagy a biróság által kitüzött határnapon szakértőket nem neveznek: mind a három szakértőt a biró nevezi ki.[1])

213. §. A szakértőknek azon tulajdonokon felül, melyek a tanukra nézve szükségesek, a megkivántató mű- vagy tárgyismeretekkel is kell birniok.

49918. szám.

1896. szept. 12-én.

Igazs. min. rendelet

a katonai házassági óvadékok biztositására szolgáló ingatlanok biról becslése körül követendő eljárás szabályozása tárgyában.

A közös hadsereg, a hadi tengerészet, a honvédség és a csendőrségre nézve fennálló nősülési szabályzatok szerint a házassági óvadéknak jelzálogi bekebelezéssel járó biztositásánál az ingatlan értéke biról becslés által igazolandó.

Az ilyen biról becslések körül követendő eljárás szabályozása végett a következőket rendelem:

1. Az emlitett czélból kért biról becslések elrendelésére és foganatositására az a kir. járásbiróság illetékes, amelynek területén a megbecsülendő ingatlan fekszik.

2. A biról becslés két szakértő becsüs közbenjöttével teljesitendő.

3. A becsüsöket a biróság a felek kijelölésétől függetlenül, hivatalból nevezi ki.

A becsüsök alkalmazásánál az 1868: LIV. t.-cz. 213. §-át és az 1893: XVIII. t.-cz. 94. §-ának hatodik bekezdését szem előtt kell tartani.

4. A biróság a becslés foganatositására határnapot tüz és erről a becsüsöket, továbbá a becsültető felet, valamint — amennyiben tőle különböző egyén volna — azt a felet is értesiti, akinek házassága a házassági óvadék biztositását szükségessé teszi. A felek vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek a becslés foganatositásánál, de elmaradásuk a becslés foganatositását nem akadályozza.

5. Az 1868: LIV. t.-cz. 216. és 218. §§-ainak rendelkezéseit a szóban forgó biról becslések körül is alkalmazni kell.

6. A becsüsök kötelesek mindazokat a tényleges előfeltételeket, amelyeken véleményük alapszik, ugyszintén számitásuk egyéb alapjait részletesen előadni és az utat, amelyen a véleményezett becsértékhez jutottak, tüzetesen megjelölni, különösen pedig azt kitüntetni, hogy a becslésnél az adóra és amennyiben házakról van szó, a javitásokra és az esetleges üresen állásra is tekintettel voltak. Az eljárás szabályszerüségére az azt vezető birósági kiküldött felügyelni tartozik.

7. A becsüsök véleményét magában foglaló irat vagy jegyzőkönyv hiteles másolatát a biróság a becsültető fél részére kiadja.

8. Fiume városában és kerületén a perenkivüli ügyekben követendő birósági eljárásról szóló, 1854. augusztus 9-én kibocsátott nyiltparancs 267. és következő szakaszainak az önkéntes biról becslésre vonatkozó rendelkezései és az ezekkel kapcsolatos jogszabályok nyernek alkalmazást, de a jelen rendelet 2., 4., 6. és 7. pontjaiban foglaltak ott is szem előtt tartandók.

214. §. A biróság vagy maga, vagy kiküldött biról tag által teljesiti a szemlét, vagy e végett azon biróságot keresi meg, melynek hatósága területén a szemle tárgya létezik.

A kiküldött biról tag vagy a megkeresett biróság a szemle tárgya s a bizonyitandó tény állásáról mindig körülményesen értesitendő.

[1]) V. ö. az 1893: XVIII. t.-cz. 94. §-ával, a sommás eljárásban.

215. §. A biró vagy annak kiküldöttje, avagy a megkeresett biróság a szemlére határnapot tüz s arról a feleket és szakértőket értesiti. A felek jelen lehetnek a szemlénél; de a felek vagy a szakértők meg nem jelenése a szemle megtartását nem akadályozza. Ez esetben, ha az illető fél szakértőt nem helyettesit, a biró hivatalból nevez szakértőket.

216. §. A szemle teljesitése előtt a szakértők a 200. §-ban foglalt figyelmeztetés mellett megesketendők arra, hogy a szemle tárgyát pontosan megvizsgálandják s véleményüket részrehajlás és melléktekintet nélkül, szakismeretük szerint, jó lélekkel a valósághoz hiven fogják előadni.

Ezután a szemle teljesitendő, s ha szükséges, a szemle tárgyáról térkép vagy rajz készitendő.

A szakértők véleménye rendszerint külön irásba foglalva a jegyzőkönyvhöz csatoltatik, csekélyebb fontosságu tárgyaknál pedig magába a szemléről készitendő jegyzőkönyvbe iktattatik. Mindkét esetben a kisebbségnek külön véleménye is felvétetik. A biróság felolvasván a felek és a szakértők előtt a jegyzőkönyvet, abba a szükséges változtatásokat pótlólag beiktatja, azt a felek és szakértők által aláiratja; ha pedig valamelyik közülök alá nem irná, ezen körülményt az ok előadása mellett megjegyzi.

217. §. Mennyiben legyen a szakértői vélemény a per eldöntésénél irányadó, minden egyes esetben a biróság határozza meg.

Nem állhat meg az az indok, hogy bármely ügyben alkalmazott szakértőknek azon véleménye fogadandó el irányadóul, mely a többség véleményét képezi, minthogy a biróság a bizonyitékok szabad mérlegelésében a szakértők véleménye által korlátozva nem lévén, irányadó és döntő nem a szakértők kisebbségének vagy többségének véleménye, hanem csak az lehet, miben a biróság megállapodik, mit a biróság talál bizonyitottnak. (J. Sz. IV. 808.)

Olyan esetben, midőn a becsérték tekintetében mindhárom szakértő különböző eredményre jut és közülök egynek a véleménye a más kettőjével nagyban eltér, a becsérték nem a három szakértő összbecsüje eredményéből vont középszámitás utján, hanem azon szakértő véleményének alapján állapitandó meg, ki a másik két szakértő közt középen áll, mivel a három szakértő összbecsüjének eredményéből vont középszámitással nem volna kizárva, hogy az érték megállapitására egy esetleg alaptalan szakvélemény gyakorolna döntő befolyást. (U. L. 1901. évi 33. sz.)

218. §. A szakértők járandósága a szemlét teljesitő biró által határoztatik meg, s azt a bizonyitó fél, kivéve az igazolt szegénység esetét, előlegezni tartozik.

Birói szemlénél a bizonyitó fél az ellenfél által választott szakértő járandóságait is előlegezni tartozik. (Dt. X. 696.)

A prdts. 218. §-a szerint a szakértők járandóságát a szemlét teljesitő biró határozza meg, amiből következik, hogy a szakértők járandóságának megállapitása nem képezheti a főügyben hozandó birói itélet tárgyát, hanem akkor, amidőn a szakértők munkálataikat bemutatják, a jelentés elintézésével egyidejüleg kell a szakértők járandóságát is végzésileg megállapitani, mely végzés ellen ugy a felek, mint a szakértők élhetnek ugyan a másodbirósághoz folyamodással, de a másodbiróságnak végzése ellen az 1881 : LIX. t.-cz. 59. §-a szerint további felfolyamodásnak helye nincs. (Dt. XLII. 103.)

A prdts 218. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy a szakértők járandóságát a bizonyitó fél tartozik előlegezni, önként folyik, hogy csak a per birósága határozhatja meg azt, hogy a peres felek közül melyik fél tekintendő a szemle költségei előlegezése tekintetében kötelezett bizonyitó félnek, következésképp az a részbeni határozathozatal, hogy a szemle költségeit melyik fél tartozik előlegezni, nem a szemlét foganatositó, hanem az azt elrendelő biróság hatásköréhez tartozik. (Tb.—U. L. 1891. évi 34. sz.)

A C. ide is szóló XI. számu döntvényét lásd a 208. §-nál.

219. §. A szemle iránti szabályok azon esetben is alkalmazandók, amelyben a biróság a per eldöntésére nézve birói becslést rendel.

220. §. Szemle után a szakértők véleménye iránti észrevételekre s az eljárásra nézve ugyanazon szabályok tartandók meg, melyek fentebb a 210. §-ban a tanubizonyitásnál megállapitvák.

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 215. §-a alapján e törvény 94. §-a alkalmazást nyer a

rendes eljárásban, ideértve a keresk. és váltóeljárást, azzal az eltéréssel, hogy ha a biróság a szakértők meghallgatását hivatalból rendelte el, a feleknek a szakértők számára és személyére nézve való meghallgatása jegyzőkönyvi tárgyalás utján történik, mely a kitüzött határnapon befejezendő, továbbá hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 216. §-a változatlanul érvényben marad.[1])

VI. FEJEZET.

Eskü.

221. §. Eskü általi bizonyitást végitélet által és csak akkor rendeljen a biró, ha a bizonyitás a döntő ténykörülményekre nézve más módon nem eszközölhető. (281. §.)

Oly ügyletre, melynek létrejötténél több egyén jelenléte és befolyása az ügylet természeténél fogva vélelmezendő lévén, a tanuk általi bizonyitás nyiltan jelentkezik, a főeskü általi bizonyitás nem alkalmazható. (Dt. XIV. 132.)

Arra, hogy bizonyos tárgyak a perben álló fél tulajdonát képezik, miután ez nem tény, de bizonyitás tárgyául sem szolgáló jogkérdést képez, az eskü meg nem itélhető. (Dt. XVI. 125.)

Főeskü csak más bizonyiték nem létében foghatván helyt, a biróság a főeskü megitélését, ha ellene a másik fél kifogást nem tett is, jogositva van megtagadni, ha a fenforgó körülmények folytán nyilvánvaló, hogy a bizonyitó félnek más bizonyitékok is rendelkezésére állottak. Tanuk előttemezte kötvényben foglalt tartozás valódiságának bebizonyitásául a főeskü általi bizonyitás csak abban az esetben alkalmazható, ha a tanuk sem a pénz leszámolásánál, sem a tartozás valódiságának beismerésénél jelen nem voltak. (Dt. XVI. 133.)

Az eskü csak tényekre és nem az ezekből vont következtetésekre itélhető meg. (Dt. XVII. 48.)

A birói hatáskör kérdésében eskü általi bizonyitásnak nincs helye. (Tb.—Dt. XXIX. 311.)

A szerződés hamissága az előttemező tanuk kihallgatásának mellőzésével eskü által nem bizonyitható. (Dt. LIX. 174.)

Házassági válóperekben a kötelék felbontását illetőleg főeskü általi bizonyitásnak helye nincs. (U. L. 1888. évi 17. sz.)

Ama törvényes vélelemnek megdöntésére, hogy a házasságban a házasság megkötését követő 6 hó multán született gyermek törvényes születésének tartandó, az eskü általi bizonyitás sem engedhető meg, mivel az eskü letétele által a házasságtörés ténye állapittatnék meg, ez pedig a dolog természetéből folyólag eskü által nem bizonyitható. (U. L. 1890. évi 10. sz.) *Ellenkezően:* P. T. XXV. 22. T. 1903. évi 62. és 1901. évi 165. l.)

Az eskü általi bizonyitásnak akkor sincs helye, ha az alperes által hivatkozott tanu meg nem jelent s ügyvédje a kihallgatástól elállott. Ilyen esetben a tanu mégis kihallgatandó. (Tb.—Dt. LV. 335.)

A biróság figyelembe veheti azon körülmény bizonyitó erejét is, hogy valamely fél a kinált esküt annak értelmezésére nézve csak fentartással fogadja el. (Dt. LXI. 10.)

Miután az, hogy valamely helyiségben minő és mennyi tárgy volt elhelyezve, az eskün kivül más bizonyitékkal is igazolható: ennélfogva erre az esküvel való bizonyitás nem foglalhat helyet. (Dt. LXV. 3.)

A birtoklás ténye főesküvel rendszerint nem bizonyitható. (M. IX. 383.)

222. §. Aki gátolni akarja, hogy ellenfele esküt tegyen, érveit a per folyama alatt adja elő.

223. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 21. §-a :

21. §. *Az eskü meg nem engedhető azon félnek :*

a) *aki az esküvel bizonyitandó tény történtekor élte tizenkettedik, azon időpontban pedig, melyben az esküt leteendő lenne, tizenhatodik évét még be nem töltötte ;*

b) *aki testi vagy elmebeli fogyatkozások miatt, avagy más oknál fogva, arról, amit esküvel kellene bizonyitani, saját érzékei által biztos tudomást nem szerezhetett.*

A nyereségvágyból elkövetett valamely büntetendő cselekmény, avagy hamis tanuzás vagy hamis eskü miatt bünösnek itéltetett csupán főesküre, s erre is csak akkor bocsátható, ha az neki ellenfele által kináltatott, vagy ellenfele által neki visszakináltatott.

Alperestől amiatt, hogy vagyonbiztonság elleni kihágásért fenyitve volt, a főeskü esetleges elfogadására vagy visszakinálá-

[1]) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 94. §-át lásd a sommás eljárásban.

sára az alkalom nem vonathatik el. (Dt. XXXI. 5.)

Azon kifogás, hogy a főeskövel megkinált személy elleni fogyatkozás miatt azt letenni képtelen, nem vehető figyelembe, ha gondnokság alá helyezve nem lévén, saját személyében szerepelt a perben. (M. III. 139.)

224. §. A biróság azt, aki esküt tenni tartozik, az itéletben nevezze meg s rendszerint csak magukat a perben álló feleket kötelezze az eskü letételére.

225. §. Ténykörülmények iránt, melyeket nem maga a perben álló fél, hanem csak egy harmadik, kinek jogaiba lépett, vagy kinek cselekményei által köteleztetett, — különösen felhatalmazottja, engedményezője vagy szavatosa; vagy ha a kezes ellen foly a per, a főadós ismert öntudomásából: az eskü a biróság belátása szerint ezen harmadiknak is fenhagyható vagy megitélhető.

Ugyanezen feltételek alatt a kereskedelmi jogügyekben a czimvezetők, könyvvivők és segédek is bocsáttathatnak esküre.

A polg. törv. rdts 225. §-ának az a rendelkezése, mely szerint az eskü perben nem álló személyeknek is megitélhető, a póteskűre is alkalmazandó. (Dt. XV. 201. 3.)

A tanukép alkalmazott s kihallgatott megbizottaknak főeskü nem itélhető. (Dt. XXXI. 151.)

A tanuként kihallgatott megbizottnak főeskü nem itélhető. (Dt. XXXI. 226.) — *Ellenkező:* ' A felperes megbizottjának a prdts. 225. §-ának engedélyéhez képest a 235. §-a értelmében egyoldalu főeskü odaitélhető volt; és pedig annak daczára, hogy nevezett felperesi megbizott az elsőbiróság által tanukép kihallgatva lett; mivel azon körülmény miatt, hogy az elsőbiróság nevezett felperesi megbizottat tévesen tanukép kihallgatta, felperes jogosan meg nem fosztathatik a 225. §. által részére biztositott főeskü általi bizonyitéktól. (Dt. XLVIII. 208.)

Csődtömeg elleni perekben a tömeggondnok beleegyezése nélkül a közadós csak kivételesen kinálható meg főeskövel akkor, ha nem forog fenn aggály arra nézve, hogy utóbbi a főeskü le nem tétele által a csődhitelezők jogos érdekeit meghiusitja. (Dt. LVI. 10.)

226. §. Az atya, gyám vagy gondnok olyan körülmények iránt, melyeket saját meggyőződésükből tudnak előadni, az általuk képviseltek ügyeiben akkor tehetnek esküt, ha ezt az utóbbiak maguk letenni nem képesek.

A jogutódokként jelentkező kiskoru örökösök helyett, azok törvényes képviselője a prdts 226. §-a alapján esküre bocsátható, mert ennek nem áll utjában az, hogy kérelmezők nem bizonyitották, miszerint a nevezettnek az eskővel bizonyitandó törvénykörülményről saját közvetlen tapasztalatán alapuló tudomása lenne, mert ily előzetes bizonyitást a törvény nem követel, minthogy ez a körülmény épen az eskünek tárgyát képezendi; következéskép az eskünek általa letehetése csak az esetben volna kizárva, hogy ha közvetlen tudomása ellen alapos aggály forogna fenn. (M. III. 140.)

227. §. Az iránt, hogy ki tegyen esküt a jogi személyek (33. §.) vagy több pertárs ügyében: a felek a perben nyilatkozni tartoznak. Ha a felek közt erre nézve megállapodás nem jött létre: az érdekeltek viszonyaihoz képest a biró határoz.

228. §. Az eskü tartalma az itéletben vagy az eskü iránt létrejött egyezségben szószerint kifejezendő, s egyszersmind azon jogkövetkezmények is meghatározandók, melyeket az eskü le nem tétele von maga után.

A kinált főeskü szövege, ha az szükségesnek mutatkozik, a biróság által módositható. (Dt. XII. 109., XIV. 183., XV. 52.)

Ha egyetemlegesen kötelezett és feltételesen ekként marasztalt adóstársaknak főeskü itéltetik meg, az, ha a kötelezettek bármelyike mulasztja is el az eskü letételét, le nem tettnek tekintendő. (Dt. XX. 69.)

Ha több tételből álló követelésre együttesen itéltetett eskü, az esküre kötelezett félnek jogában áll azt egyes tételekre is letenni. (Tb.—Dt. LVII. 330.)

229. §. Az eskü nemei: a főeskü, póteskü, becslő eskü és felfedező eskü.

230. §. A főeskövel való bizonyitás akkép történik, hogy a bizonyitó fél a döntő ténykörülmények iránt ellenfelét a főeskövel megkinálja, ha semmi más bizonyitéka nem létezik is. Ezen eskü még a válaszban vagy viszonválaszban is kinálható.

A főeskü általi bizonyitás nem engedhető meg azon esetben, midőn a per során felmerült körülmények folytán a valószinüség

az eskü által bizonyittatni czélzott ténykörülmények valódisága ellen harczol. (Dt. X. 117., 163., XIV. 64.)

A főeskü szövegezése a biróságot illetvén, az a felek által ajánlott mintától eltérően is megitélheti a perben döntő körülményre a főesküt, ha azon tényekre, melyekre ezen eskü megitélendő, a kinált fél az esküt, habár nem azon szövegezésben, mint az kinálva lett, elfogadta. (Dt. XI. 472., XII. 38., XIV. 108.)

Oly tényekre kinált főesküt, melyek nem a kinált fél vagy az ő közvetlen tudomásával történtek, az sem elfogadni, sem visszakinálni nem tartozik. (Dt. XV. 125.)

Oly személynek, ki esküt nem tehet, a főeskü perrendszerüleg nem is kinálható. (Dt. XXIX. 120.)

Nem itélhető meg a főeskü azon félnek, ki határozott és világos elfogadási nyilatkozatot nem tett, habár az elfogadást a perirat hézagos szövegéből következtetni lehet, sőt azt maga az ellenfél is elfogadottnak tekintette, mert következő periratában az eskü elfogadását »tudomásul« vette. (M. III. 141.)

Főeskü csak ugy szolgálhat bizonyitékul, ha abban a bizonyitandó ténykörülmények határozottan és kimeritően meg vannak jelölve; a kereseti összegnek külön kötelezéseken alapuló egyes alkatrészei tüzetesen felsorolandók. (Dt. XXXIX. 226.)

Az, hogy alperes ismeretlen tartózkodásu, nem ok arra, hogy felperes a főeskü általi bizonyitástól megfosztassék, mert az ügygondnok az ismeretlen tartózkodásut teljes joggal képviseli s igy a kinált főesküt képviseltjei részére elfogadhatja, esetleg visszakinálhatja. (T. 1889. évi 205. l.)

Egy más perben letett főesküknek az ujabb perben bizonyitó erő nem tulajdonitható. (Dt. LXVII. 11.)

Egész általánosságban arra nézve kinált főeskü, hogy a hitelezőnek nem volt tudomása arról, hogy közadós szakadatlanul végrehajtásokkal volt zaklatva és hogy hitelező nem tudott a közadós fizetésképtelenségéről, meg nem itéltetett, mert az eskü csak általánosságban a hitelező tudomására kináltatván, tekintve, hogy a főeskűvel csak tények bizonyithatók, eskü által való bizonyitás tárgyát nem képezheti. (Jd. 1903. évi 47. sz.)

231. §. Főesküt feltételesen is lehet kinálni azon esetre, ha a bizonyitás más módon nem sikerülne. Ha az eskükinálással tanuk vagy birói szemle általi bizonyitás kapcsoltatik össze: a biró először a tanukihallgatást vagy a szemle megtartását rendelje el.

Ha azon peres fél, kit a bizonyitás terhe nem illet, ellenfelét azon esetre, ha a biróság őt találná bizonyitásra kötelezettnek, a főeskűvel óvatosságból megkinálja: ezáltal ellenfele a bizonyitás terhe alól nem szabadul. Ha tehát a főesküt kináló fél bizonyitani nem tartozik, a per az általa óvatosságból kinált főeskü mellőzésével döntendő el. (Dt. XXIV. 135., LXII. 63.)

232. §. Amidőn mindkét félnek saját ténye forog fen, vagy a bizonyitandó ténykörülményről mindkét fél közvetlen tudomással bir: a megkinált fél a főesküt vagy letenni, vagy visszakinálni tartozik.

233. §. Ha az ajánlott főeskü elfogadására nézve a perben határozott és világos nyilatkozat nem történt: ugy tekintendő, mintha a fél, kinek a főeskü kináltatott, azt elfogadni és letenni vonakodnék. (234. §.)

Ha a főeskü módositással fogadtatott el, az azt ily módon elfogadó félnek az ajánlott módositással is megitélhető, ha a perre döntő ténykörülmény az ekként szövegezett főeskü által is be van bizonyitva. — A válasziratban kinált főeskü alperesnek akkor is odaitélhető, ha annak elfogadása iránt nem ugyan a viszonválaszban, de mégis az ellenvégiratban határozottan nyilatkozott. (M. III. 143.)

234. §. A fél, aki az ajánlott főesküt se letenni, se ellenfelének visszakinálni nem akarja, ugyszintén ez utóbbi, ha a visszakinált főesküt el nem fogadja: azon körülményre nézve, melynek bizonyitékául a főeskü ajánltatott, illetőleg visszakináltatott, itéletileg pervesztesnek nyilvánitandó.

235. §. Ha a bizonyitandó ténykörülményről csupán az egyik fél bir közvetlen tudomással, a perben előadott körülmények tekintetbe vételével a biró határozza meg, van-e helye a főeskü általi bizonyitásnak. Ha helyt ad a biró a bizonyitásnak, a főesküt az köteles letenni, akinek a ténykörülményről közvetlen tudomása van, akár maga ajánlkozott arra, akár ellenfele által kináltatott meg azzal.

Az ajánlott főeskü csak akkor itélhető meg, ha az ez által bizonyittatni czélzott tények,

valószinüsége a perben felhozottakból okszerüen következtethető. (Dt. XLIII. 202.)

A prdts 235. §-ának kivételes rendelkezése nyilván csak arra az esetre nyer alkalmazást, midőn a bizonyitásra kötelezett s a bizonyitandó ténykörülményről tudomással biró fél saját főesküjével kivánja perbeli állitását bizonyitani. (Dt. XLIX. 340.)

A prdts 235. §-ának kivételes rendelkezése az egyoldalu főeskü megitélése tekintetében bevett joggyakorlat szerint csak abban az esetben nyerhet alkalmazást, ha az esküvel bizonyitani szándékolt ténykörülmény a perben felhozott adatokkal támogattatik, illetve azt a perbeli összes adatok valószinüsitik. (Dt. LXXXIII. 133.)

Meggyőződési eskünek (juram credulitatis) nincs helye. (M. X. 383.)

Felperes amaz állitásával szemben, hogy a beteg állapotban volt örökhagyó birtokából halála előtt néhány nappal egyik örököse (alperes) birtokába jutott értékek ez által tiltott módon szereztettek, alperes részére egyéb bizonyitékok hiányában és némileg támogató ténykörülmények között az általa vitatott ajándékozásra nézve a prdts 235. §-ában körülirt főeskü itéltetett meg. (J. K. 1901. évi 25. sz.)

236. §. Ha valamelyik fél csak fél bizonyitékot hozott fel, s azt az ellenfél meg nem erőtlenitette: a bizonyiték kiegészitése végett póteskünek van helye, bár az nem ajánltatott is.

Ha pedig ugyanazon ténykörülményre nézve a felek mindegyike adott elő félbizonyitékot: póteskünek helye nincs s a ténykörülmény be nem bizonyitottnak tekintetik.

A pernek egybehangzó és egymást kiegészitő adataiból folyó valószinüség részbizonyitékot alkot, mely pótesküvel kiegészithető. (Dt. LXIII. 109.)

Hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 172. §-ának c) pontjában és a 236. §-ban emlitett póteskü mily bizonyiték kiegészitéseül itéltessék meg, a biróság a jelen törvény 64. §-a értelmében határozza meg. (1893. évi XVIII. t.-cz. 218. §.)[1])

237. §. Midőn valamely kártéritési, vagy valódiságára nézve kétségen kivül álló más követelés összege be nem bizonyittathatott: a biró a bizonyitó félnek becslő esküt itélhet, habár az ezt nem ajánlotta is.

Az árkülönbözet mennyiségének megállapitására a becslőeskü nem alkalmazható. (Dt. X. 317.)

Becslőeskü csak akkor itélhető meg, ha a becsérték, melyre ezen eskü leteendő lenne, a per során felhozott tények és körülmények által valószinüvé tétetett. (M. III. 144.)

A becslőeskü megitélésénél a biróság nincs kötve a károsult által állitólag okozott kára fejében a felszámitott összeghez, s ha azt túlságosnak tartja, a fenforgó viszonyokra tekintettel mérsékelni, s a becslőesküt a mérsékelve megállapitott összegre megitélni van jogositva. (M. III. 145.)

Becslőeskü megitélése esetén a felek a megitélt összegnél kisebbre is tehetnek becslőesküt. (Dt. XIII. 79., XVI. 25., XXVIII. 15., XXXVII. 57.)

Becslőeskü csak akkor itélhető meg kárösszegre, ha a kárositott annak mennyiségére nézve olyan adatokat hoz fel, amelyek alapján a szenvedett kár mennyiségének valószinüsége vélelmezhető. (Dt. LVIII. 69.)

238. §. Ha valaki okiratokat, adósságokat vagy értéket tartozik felfedezni: erre az ellenfél kérelme folytán azzal a hozzáadással köteleztethetik, hogy bemondása valóságát esküvel kell bizonyitania.

Az ilyen kérelem, amennyiben nem önálló kereset tárgyát képezi, alkereset alakjában nyujtandó be, külön jegyzőkönyvbe tárgyalandó és végzésileg döntendő el.

Ha a biróság a kérelemnek helyt adott: alperesnek hagyja meg, hogy az esküt az egyidejüleg kitüzendő határnapon tegye le; különben az, amit az ellenfél a felfedező eskü tárgya iránt előadott, valónak vétetik.

E végzés ellen mindkét fél felebbezéssel élhet, s a jogérvényes határozat bekövetkeztéig a főügy tárgyalása függőben hagyandó.

Közszerzeményi minőségnek és értéknek meghatározása felfedező eskü tárgyát nem képezheti. (Dt. XVI. 46.)

Az esetben, ha az örökhagyó tartozásaiért inditott perben az örökösök azon ellenvetést tették, hogy örökhagyó után mit sem örököltek, a hitelező jogositva van egy ez iránt inditandó alkeresetben követelni, hogy az örökösök örökhagyó hagyatékát felfedezzék

[1]) Lásd az id. 64. §-t közölve a 157. §. kapcsán.

s bemondásaik valóságát esküvel is megerősitsék, ellenkező esetben a hagyaték állagára nézve a hitelező által előadottak tekintendők valóknak. (Dt. XXV. 29.)

A vagyoni állapot nem képezvén ténykörülményt, főesküvel be nem bizonyitható, hanem más bizonyiték hiányában felfedező eskü általi bizonyitásnak van helye. (Dt. XXXIX. 4., LXIX. 43.)

Felfedező esküuek csak okiratok, adósságok és értékek felfedezése czéljából lévén helye, egyéb tény- és jogkérdések a 238. §. szerinti eljárás keretében meg nem oldhatók. (Dt. LI. 62.)

239. §. Azon fél, kinek az itélet folytán esküt kell tenni, tartozik az első- vagy másodbiróság itéletének jogerejüvé válta után, vagy ha a per a harmadbirósághoz is felvitetett, a harmadbiróság itéletének kézbesitése után 15 nap alatt az eskü letételére határnapot kérni s azon az esküt letenni; különben ugy tekintetik, mintha nem bizonyitott volna.

A határidő nem a jelentkezésre köteles fél, hanem ellenfele részére történt kézbesitéstől számitandó. (Smsz. 69. okt. 21. 1972.) A határidő még az esetben is, ha a másodbirósági itélet ellen felebbezésnek nincs helye, de felebbezés mégis beadatott, nem a másodbirósági itélet kézbesitésétől, hanem a felebbezés visszautasitása iránt hozott harmadbirósági végzés kézbesitésétől számitandó. — Az esküre kötelezett fél által az elitélt jogerőre emelkedése előtt beadott eskütétel iránti kérvény nem időelőtti. (M. III. 147.)

Az eskü letételére kitüzött határnapot a biróság az eskü letételére kötelezett részről egyoldalulag előterjesztett indokolt kérelemre elhalaszthatja. (T. — Dt. LIX. 8.)

Az esküre jelentkezés határidejét a törvény meghatározván, az rövidebbre nem szoritható. (Dt. LXIII. 13.)

240. §. Az esküt személyesen és, amennyire a körülmények engedik, a per birósága előtt kell letenni.

Fontos oknál fogva a biróság a félnek megengedheti, hogy az esküt hasonlófoku más biróság előtt tegye le, mely ez iránt hivatalból megkeresendő.

Végre betegség vagy más akadály esetében a biróság a fél kérelmére egy birói tagból és egy tollvezetőből álló küldöttséget bizhat meg, hogy az esküt letétesse.

Azon fél, kinek részére a perben eskü itéltetett, kivánatára az eskü letételére bocsátandó az esetben is, ha ellenfele a letételt világosan elengedi és az esküt letettnek elfogadja. (Tb.—Dt. XXXII. 198.)

A biróság székhelyén kivül lakó peres félnek a prdts. 240. §-a értelmében feltétlen joga van ahhoz, hogy a részére megitélt esküt a per birósága előtt tegye le. Ebből pedig szükségkép folyik, hogy alperesnek az eskü letétele körül felmerült összes költségeit, tehát az utazási, elszállásolási és élelmezési kiadásait is a pervesztes fél megtériteni tartozik. (Tb.—Ü. L. 1901. évi 31. sz.) — *Ellenkező:* Az esküttevő fél utazási és ellátási költségeit, amelyek amiatt merültek fel, hogy az esküt kérelme értelmében a perbiróságnál tette le, nem igényelheti abban az esetben, ha lakóhelyén is esküdhetett volna. (Tb.—J. K. 1904. évi 23. sz.)

A biróság székhelyén kivül lakó peres félnek a perrendtartás 240. §-a értelmében jogu van ahhoz, hogy a részére megitélt esküt a per birósága előtt tegye le, ebből pedig szükségkép folyik, hogy az eskületétel körül felmerült összes költségeit, tehát az utazással és ellátással felmerült költségeit is a pervesztes tartozik fizetni. (Tb.—J. K. 1904. évi 49. sz.)

241. §. A biróság az esküre kötelezettnek ellenfelét az eskü letételére kitüzött határnapról értesiteni tartozik. Az ellenfél elmaradása miatt azonban az eskütétel el nem halasztathatik.

Az eskü letételére kitüzött határnapról az esküre jelentkezőnek ellenfele is mindig értesitendő; ellenkezőleg az eskü letétele érvénytelen. (Dt. II. 65.)

Az eskü letételére kitüzött határnapot a biróság az eskü letételére kötelezett részéről egyoldalulag előterjesztett indokolt kérelemre elhalaszthatja. (Dt. IX. 68.)

A 111. §. az eskütételi határnapokra is alkalmazandó és sem a felek, sem a biróság nem kötelezhetők arra, hogy az esküttevő fél megjelenését az egész napon át várják a biróság helyiségeiben. (Tb. — Dt. LI. 335.) *Ellenkező:* (C. 7. számu t. ü. polg. döntvénye.) Rendes perekben az eskü letételére az 1868 : LIV. t.-cz. 239. §-a alapján kitüzött határnapon a végzésben kijelölt óra után. két órán túl, a napnak későbbi hivatalos órájában kivett eskü letettnek elfogadandó.

242. §. Mielőtt a fél eskütételre bocsáttatnék, a birónak meggyőződést kell szerezni arról, hogy az esküminta értelmét tökéletesen felfogta. E végből az eskü szavait előtte olvassa fel, s ha szükséges, magyarázza meg: egyszersmind pedig az eskü szentségére és a hamis eskü következményeire figyelmeztesse.

Az eskütétel módját s ünnepélyességét az ügyviteli szabályok határozzák meg. Felek, kik az eskütételtől saját hitelveik szerint törvényesen felmentvék, ünnepélyes bizonylást tartoznak eskü gyanánt letenni; mely azonban foganatára nézve a valósággal letett esküvel minden tekintetben egyenlő.[1])

Az eskü kivételére csak a biró lévén feljogositva, egyedül a jegyző által kivet eskü körüli eljárás semmis. (Dt. II. 45.)

Az eskünek az izraelita szertartás szerinti letétele meg nem engedhető. (Dt. XIII. 28.)

A vallás- és közoktatási m. kir. ministernek 1868. augusztus 13-án 12548. és 1875. január 13-án 563. sz. alatt kelt rendeletei szerint a nazarénusok nem tartoznak a törvényesen bevett vallásfelekezetek közé, miért reájuk a 242. §. második kikezdésének kivételes intézkedése nem alkalmazható. (Dt. XVI. 13.)

Azon fél, kinek részére a perben eskü itéltetett, kivánatára eskü letételére bocsátandó az esetben is, ha ellenfele a letételt világosan elengedi és az esküt letettnek elfogadja. (Tb.—Dt. XXXII. 502.)

E §-t kiegésziti az 1881 : LIX. t.-cz. 22. §-a:

22. §. *Ha az, kinek az eskü jogerejüleg odaitéltetett, a jelen törvény 21. §-ában emlitett büntethető cselekményért jogerejü birói határozat által a per megindítása után itéltetett el: az ellenfélnek jogában áll az eskü letételéig az itélet hiteles kiadványának bemutatása mellett kérni, hogy az eskü kivétele mellőztessék, s a hozott itélet hatályon kivül tétele mellett a pernek folytatólagos tárgyalása rendeltessék el.*

E kérelem felett, melynek az eskületételre halasztó hatálya van, a biróság a feleket ez eljárás minőségéhez képest sommás uton, vagy a kitüzött határnapon befejezendő jegyzőkönyvi tárgyalás utján, meghallgatja, s ennek megtörténte után végzés által határoz. Ha a folytatólagos tárgyalás jogerőre emelkedett végzéssel rendeltetik el, az a 17. §. értelmében tartandó meg.

Ha a kérelemhez a marasztaló büntető itélet hiteles kiadványa nem csatoltatott, a kérelem elutasitandó, s az e tárgyban hozott végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

Ha az esküre bocsátandó személy ellen marasztaló büntető itélet hozatott, de az még jogerőre nem emelkedett: az ellenfél kérelme folytán — amelyhez az itélet hiteles kiadványa szintén csatolandó — az ellenfél meghallgatása után hozott végzésben az eskületételnek az itélet jogerőre emelkedéséig való felfüggesztése rendelendő el.

Az 1881 : LIX. t.-cz. 22. §-ának első kikezdése jogot ad az esküre kötelezett fél ellenfelének az eskü kivételének mellőztetését, s a per folytatólagos tárgyalásának elrendelését kérni az esetben, ha az esküre kötelezett fél, vagyis az, kinek az eskü jogerejüleg odaitéltetett, az ugyanazon törvény 21. §-ában emlitett büntethető cselekményért jogerejü birói határozat által a per megindítása után itéltetett el. A törvény nem tesz különbséget az eskü nemei között s nem forog fenn ok, mely igazolná annak megszoritó magyarázatát oly értelemben, hogy rendelkezése nem terjed ki oly esetre, midőn kinált vagy visszakinált főeskü itéltetett oda. (P. T. IX. 18. sz.)

243. §. A biróság az eskü letételéről jegyzőkönyvet visz, abba a letett eskü tartalmát szóról szóra beiktatja, végre a jegyzőkönyvet mind a biró, mind a fél sajátkezüleg aláirja, vagy ha az utóbbi irni nem tud, két tanu előtt kézjegyével ellátja.

244. §. Ha azon fél, kinek az eskü jogérvényesen odaitéltetett, az itélet hozatala előtt vagy után meghalt: az érdekeltek kérelmére az ellenfélnek a biróság minőségéhez képest sommás uton, vagy a 144. §-ban szabályozott eljárás szerint leendő meghallgatása után végzéssel döntetik el: vajjon letehetik-e az esküt a fél jogutódai, vagy pedig az elhalt által letettnek tekintendő.

Az eskü letettnek csak azon feltétel alatt tarthatik, ha a fél arra személyesen vagy e végre különösen meghatalmazott megbizottja által ajánlkozott s egyszersmind kijelölte azon ténykörülményeket, amelyekre meg akart esküdni.

---

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szabályok 275. §-ával.

Az e kérdésben hozott végzés ellen mindkét fél felebbezéssel élhet.

A prdts 244. §-ában megszabott előfeltételek akkor is megvannak, ha két tanu vallomásával igazolva van, hogy az elhalt a tárgyalás előtt határozottan megjelölte azon körülményeket, melyekre esetleg megesküdni akart, pertárgyalás után pedig a döntő körülményekre való eskü letevése iránti készségét személyesen — habár magánuton — kinyilvánitotta. (Dt. XXXIII. 296.)

A perben álló félnek kinált és általa elfogadott eskü megitélendő neki az esetre is, ha ő az eskü elfogadása és az itélet hozatala közti időben elhálálozott. Ebben a perben el nem dönthető az, hogy az az eskü letettnek tekintessék-e vagy sem, mert ez a kérdés a prdts 244. §-a értelmében külön utra tartozik. (Dt. XLIII. 139.)

Ellenkező: A halál általi hitelesités alkalmazhatósága már korábban hozott jogérvényes itéletet tételez föl, annak tehát magában a perben helye nincs. (Dt. LXXXI.)

Az ügyvéd által beadott eskütételi kérvényben tett jelentkezés a 244. §. kellékeinek megfelel és az ügyvéd kérelmére a 244. §. szerinti eljárásnak helye van. (Dt. XLVI. 335.)

Ellenkező: A prdts 244. §-ában szabályozott eljárást csak az itélet meghozatala után elhalt peres félnek jogutóda kérelmezhetvén, az elhaltnak perbeli ügyvédje általános meghatalmazása alapján, azt kérelmezni nincs jogositva. (Dt. XXXI. 51.) Az ügyvédi meghatalmazásban mindennemü eskü felajánlására, elfogadására és visszautasitására való felhatalmazásnak megemlitése nem tekintethetik oly különös meghatalmazásnak, mely a prdts 244. §-a szerint arra megkivántatik, hogy annak alapján a meghatalmazó érdekében ajánlott eskü ez utóbbinak halála esetén letettnek tekintessék. (Dt. XXXVI. 103.)

Ama kérelem, hogy a jogutód a jogelőd helyett az esküt letehesse, vagy hogy az eskü letettnek mondassék ki, az eskületételi készség bejelentésére szolgáló határidő alatt terjesztendő elő. Ez a határidő nem az eskületételre kitüzve volt határnaptól, hanem attól a naptól számitandó, melyben a jogutódok arról értesittettek, hogy az eskü az elhunytnak elhalálozása miatt kivehető nem volt. (Dt. LXXIV. 22.)

Ha felperes az előleges birói szemle alkalmával felvett tárgyalási jegyzőkönyvben kijelentette, hogy becslőesküt kész letenni az összes biztositott ingók értékére, és elhalálozik a pernek folyama alatt, ugy letettnek kimondandó a biztositott ingók értékére megitélt becslőeskü. (Dt. LXXXIII. 137.)

ÖTÖDIK CZIM.

A birói határozatokról.

I. FEJEZET.

Végzések és itéletek.

245. §. Peres ügyekben a biró a per folytán kifejtett tények és előadott bizonyitékok alapján a törvények szerint hoz határozatot, habár a törvényekre nem hivatkoztak is a felek.

Az itélet rendelkező részének egész tartalma jogerejüvé válik; miért is oly esetben, midőn valamely dolog tulajdona viszontszolgáltatástól feltételezve itéltetik meg, nemcsak a tulajdonjog válik itélt dologgá, hanem az is, hogy a felperest az itéletben kitett viszontszolgáltatások és csakis azok teljesitése mellett illeti meg. (Dt. XII. 76.)

Ha alperes jogerős itélettel a kereseti öszszeg megfizetésére köteleztetik, az itélet indokaiban a kereset alapjául szolgáló szerződés érvényesnek mondatik ki: a marasztalt alperes nem indithat felperes ellen uj keresetet a kérdéses szerződés érvénytelenitése iránt, mert az indokok az itéletnek összefüggő alkotó részeit képezvén, szemben a jogerős itélettel, mely a vitás jogviszonyt felperes és alperes közt megállapitotta: itélt dolog az, hogy az érvényteleniteni kivánt szerződés jogérvényes. (Dt. XXX. 250.)

(C. 32. számu polg. döntvénye.) Azon körülmény, hogy a követelés a kereset benyujtásakor még nem járt le, nem szolgál akadályul a követelés megitélésére akkor, ha a teljesitési határidő és feltétel a per folyama alatt, az elsőbiróság itélethozatala előtt bekövetkezett.

Indok is állapithat meg itélt dolgot, ha a perben vitatott jogviszony az indokolásban mondatott ki. (Dt. XLV. 94.)

A felek az itéletnek hatálytalanná kijelentését és az ügy ujabb tárgyalását kérhetik. (Dt. LVII. 118.)

Annak a megbirálása, hogy külföldön folytatott perből kifolyólag a per tárgyára nézve itélt dolog esete forog-e fenn, a magyar törvény irányadó. (Dt. LXXIII. 198.)

Az itélet hozatalánál a kereset beadásakor létezett állapot lévén irányadó, a per folyama alatt történt tények és körülmények az itélet hozatalánál figyelembe nem vehetők, miért is a törvényszerüen perbevont és megidézett peres fél egyikének vagy másikának a per folyama alatt elhalálozása a perre befolyással nincs, és ilyen esetben az elhalt peres fél jogutódainak áll jogában és kötelességében.

hogy a még netán be nem fejezett perbe törvényszerüen és szabályszerü képviselet mellett belépjenek s a további joglépéseket megtegyék. (J. K. 1904. évi 41. sz.)

246. §. Az eljárás befejezése után a per érdeme itélet, minden más kérdés pedig végzés által döntetik el.

247. §. Ugy az itéleteket, mint a végzéseket indokolni kell, az idézési végzés kivételével.

248. §. Az itélet vagy végzés a felek kérelmén tul nem terjedhet.

Olyant — habár az a kereseti követelésnél kevesebb is — mire a kereset nem terjedt ki, minek más a jogalapja mint a keresetć, megitélni nem lehet. (Dt. VIII. 179.)

Nem terjeszkedik a kereseti kérelmen túl azon itélet, melylyel oly esetben, midőn a kereset valamely ingatlan vagyon meghatározott hányadrészének természetben kiadására van irányozva, a kereseti vagyonban, a kereseti kérelemhez képest meghatározott hányadrészben alperessel közös birtoklási jog kimondatik s illetve alperesek felperest a közös birtoklásba bocsátani köteleztetnek. (Dt. X. 139.)

A biró a kereseti kérelemhez csak annyiban van kötve, amennyiben a felperes javára többet, mint ami kéretett, meg nem itélhet, abban azonban, hogy a kérelem korlátain belül alperes kötelezettségét kisebb arányban szabja meg, a biró korlátozva nincsen. (Dt. LXXIII. 176.)

A biróságot az itélethozatalnál csak a kereseti kérelem, a fenforgó esetben a kártérités fejében felszámitott végösszeg köti, annyiban, amennyiben ezen túl nem terjeszkedhetik, ellenben a kár kiszámitásának a keresetben alapul vett módjához kötve nincsen. (Tb.—J. K. 1901. évi 46. sz.)

249. §. Minden jogügy, habár több pertárs vett is abban részt, ugyanazon egy itélet által döntendő el, és ebben a felek jogai és kötelességei pontosan megállapitandók.

A prdts 249. §-a szerint minden itélet lényeges kelléke az, hogy abban a felek jogai és kötelességei pontosan megállapittassanak; a másodbiróság itélete eme lényeges kellékeket nélkülözi, minthogy az elhunyt alperesnek örököseit, akiket a fizetésre kötelez, név szerint elő nem sorolja, sem az iránt nem foglal magában rendelkezést, hogy az örökösöket egyetemlegesen marasztalja-e el, vagy pedig azokat egyenkint vagy ágankint kötelezi-e a marasztalási összeg bizonyos hányadának megfizetésére. (Dt. L. 225.)

250. §. Az itélet egész terjedelmében a perről vitt jegyzőkönyvbe iktattassék, a rendes eljárásnál pedig a percsomóhoz csatoltassék.[1])

251. §. A pert vesztő fél rendszerint elmarasztalandó a perköltségben, ha ez a per folyta alatt kéretett és felszámittatott.

A biró belátására bizatik, alperest a felszámitott költségek megtéritésében elmarasztalni, ha nem itéltetett is meg az egész kereseti követelés a felperesnek. Ugyszintén a biró belátásától függ a per körülményeihez képest a perköltségeket kölcsönösen megszüntetni vagy csak bizonyos arányban itélni meg.

Ha a főper folyamán alkereset indittatik, ez a főper kifolyása lévén, az alkereset folytán költség nem itélendő, mert azon kérdés, hogy általában tartoznak-e alperesek felperesnek perköltséget fizetni, a főperben hozandó itélet tárgyát képezi. (Dt. XXV. 29.)

Ha felperes a pert a tárgyalás folyamán teszi le, pervesztesnek tekintendő és a perköltség viselésében marasztalandó. (Dt. XXV. 113.)

A perköltségek kölcsönös megszüntetése esetében az itélet után kiszabandó kincstári illeték a felek által közösen és egyenlő arányban viselendő. (Dt. XXVIII. 48.)

A 251. §. értelmében a pervesztes felet a költség terhelvén, egyedül azon körülmény, hogy felperes a hagyatéki biróság által perre lett utasitva, elegendő felmentő okul nem tekinthető. (Dt. XXVIII. 119.)

Ha felperes a kereset folyamatba tételekor nem birt tudomással arról, hogy alperes a váltókötelezettség elvállalása idejében kiskoru volt, és igy szenvedő váltóképességgel nem birt, vagy ha jogszerüen az vélelmezhető, hogy alperes bir szenvedő váltóképességgel, ily esetben felperes jóhiszemü perlekedőnek tekintendő és perköltségekben nem marasztalható. (Dt. XXXIX. 120.)

Felperes válasziratot nem adván, ezáltal az 1868 : LIV. t.-cz. 159. §-a értelmében bebizonyitottnak tekintendő alperes amaz állitásának valósága, hogy ő a perre nem szolgáltatott okot, és ez alapon a perköltség a felek között kölcsönösen megszüntetendő. (Dt. XXXIX. 326.)

A kérvény utján folyamatba tett perenkivüli telekkönyvi ügyekben a felmerült költségnek megfizetése iránti marasztalás helyt nem foghat. (Dt. XLIX. 33.)

---

[1]) A sommás perre vonatkozó rendelkezés hatályát vesztette az 1893 : XVIII. t.-cz. által.

A perköltség felett, melyhez az illetékesség kérdésében felmerült költség is számitandó, az érdemleges határozatban kell intézkedni. (Dt. L. 16.)

A kicsomózási tárgyalás költségeit az a fél tartozik viselni, aki a perben a perköltség viselésére köteleztetett. (Dt. LXIV. 13., LXXXI. 1.)

Ha a kárösszeg megállapitása a szakértők véleményétől függ, a követelés leszállitása az egyébként helyes jogalap mellett a perköltségek kölcsönös megszüntetésére indokul nem szolgálhat. (Dt. LIV. 19.)

Ha a peres felek perköltséget fel nem számitanak és az iránt kérelmet elő nem terjesztenek, ugy arra a határozat ki nem terjeszthető és igy nem mondhatja ki a biróság a perköltség megszüntetését. (Dt. LIX. 137.)

Ha a telekkönyvi hatóság nem a telekkönyvi rendtartás II. részében szabályozott kérvényi ügyuton járt el, hanem az előző bizonyitási eljárás megtartása után az 1868 : I. t.-cz. 22. §-ának hasonlatos rendelkezésére alapitva hozta meg határozatát, ugy az eljárás ily nemében a költség megállapitásának lehetősége kizárva nincsen. (Dt. LXXXIV. 120.)

A vagyonközösség megszüntetése peres felek közös érdekét képezvén, az állandó birói gyakorlat szerint a vagyonközösség megszüntetése iránti perekben mindenik fél a képviseltetésével járó költségeket viselni tartozik s a perköltségben az ellenfél csak akkor marasztalható, ha a vagyonközösség megszüntetését alapos ok nélkül ellenezte. (J. K. 1901. 89. l.)

Egymagában az a körülmény, hogy az alperes viszontkeresetének csekély részére nézve pervesztessé lett, nem szolgálhat okul arra, hogy az egyébként minden irányban pervesztes felperes a perköltség fizetése alól felmentessék. (J. K. 1901. évi 13. sz.)

Rendes perben felperes, ha bármely csekély részben is pernyertes, az alperes részére perköltségben el nem marasztalható. (J. K. 1900. évi 15. sz. *Ugyanigy:* J. K. 1901. évi 13. sz.)

Nem a pervesztes fél, hanem csak a törvény világos rendelete ellenére perlekedő vesztes fél marasztalható el a másik félnek okozott költségben. (Jd. 1904. évi 449. sz.)

252. §. A képviselők dijai a perköltséghez számittatnak. E dijak, ha felszámitvák, tekintettel a teljesitett munkálatokra, mindkét fél irányában megállapitandók, akár nyerte, akár vesztette a fél a pert.

Az ügyvéd dijainak ügyfele irányában a 252. §. szerint történt egyszerü megállapitása alapján a végrehajtást elrendelni nem lehet. (Dt. IV. 58.)

Az ügyvéd az ügynek vitelére a fele által megbizva lévén, s annak az érdekében ügyvédi munkát valósággal teljesitvén is: az ügyvédi dij megállapitása nem mellőzhető, mert ügyfelei részére teljesitett munkája dijazásra méltónak nem találtatott. (Dt. X. 224.)

Ellenkező: A peres felek ügyvédjeinek munkálatai, eltekintve a nem helyeselhető személyeskedésektől, oly meddők és tökéletlenek, hogy azok dijazásra méltóknak nem találtattak, már pedig a prdts 252. §-ához képest az ügyvédek munkadijai saját feleik irányában hivatalból csak azok minőségére való tekintettel állapithatók meg. (Dt. XVIII. 42.)

Az itélet pótlása, mennyiben a perben felszámitott ügyvédi dijak megállapitására ki nem terjed, a felebbviteli határidő alatt szorgalmazandó. (Dt. XI. 69.)

Az ügyvédi dijak megállapitására vonatkozó birói határozat ellen a peres felek képviselői saját nevükben jogorvoslattal élhetnek. (Dt. XXXIX. 218.)

(C. 23. számu döntvénye.) Az ügyvédi dijak megállapitására vonatkozó birói határozatok ellen a peres felek képviselői saját nevükben jogorvoslattal élhetnek.

Képviselők dijai alatt az 1874 : XXXIV. t.-cz. 54. s köv. §§-ai szerint az ügyvéd összes járandóságai értetnek; abban tehát ugy a készpénzbeli kiadások és időveszteség megtéritése, mint a jutalomdij benfoglaltatik; az »ügyvédi munkadij«-nak fogalmát sem az 1868 : LIV. t.-cz., sem az 1874 : XXXIV. t.-cz. nem ismeri. Midőn tehát munkadijak állapittattak meg, azok alatt a készpénzkiadások is értendők. (Tb.—Dt. XL. 326.)

Nyilvánvalóan alaptalan felebbvitel dija és költsége az ügyvédnek még saját fele ellen sem állapitható meg. (Tb.—Dt. LXVII. 335.)

A képviselt részéről az alsóbiróság itéletének az ügyvédi járandóságokra vonatkozó része ellen intézett felebbezés nem vehető figyelembe, ha az itéletek eme része ellen az ügyvéd a maga nevében felebbezéssel nem élt. (Dt. LXXVI. 122.)

A megyei tiszti ügyész, ha magánfelek képviseletére kirendeltetik, feltétlenül követelheti azt az összeget, amely a perben képviseltje részére az ellenféllel szemben megitéltetik, annak a kérdésnek eldöntése azonban, hogy képviseltjével szemben illeti-e munkadij akkor is, ha az ellenfél perköltségben nem marasztaltatott? nem a biróságnak, hanem a kirendelő hatóságnak jogkörébe tartozik. (F. IV. 208.)

A követelés behajtására másnak érdekében kirendelt ügygondnok, mint a felek képviseletére jogositott ügyvéd lévén megbizva, az általa inditott perben közbenjárásáért a munkadij és költség a végrehajtási tömeggel szemben, melynek érdekében eljárt, a per birósága által megállapitandó. (F. V. 399.)

Végrehajtási ügyből kifolyólag a végrehajtást szenvedettnek követelése behajtására kirendelt ügygondnoknak a követelés behajtása iránt inditott perben való pervesztessége esetére a perköltségben sem a végrehajtást szenvedett, sem a végrehajtó fél nem, hanem a felperesként fellépő ügygondnok marasztalandó, e marasztalás azonban, még ha az kifejezetten ki nem emeltetett is, nem tekinthető az ügygondnok személyes marasztaltatásának. (F. V. 399.)

Az árvaszék által a tudvalevő lakhelylyel biró alperes képviseletére kirendelt ügygondnok diját nem tartozik a felperes előlegezni. (J. K. 1902. évi 3. sz.)

A **253.** és **254.** §§. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 23. §-a :

23. §. *A marasztaló itéletben a kötelezettség teljesitésére mindenkor bizonyos meghatározott idő szabassék, mely sommás perekben legfeljebb 8, rendes perekben pedig 15 napban állapittatik meg.*

Ha azonban alperes valamely munka vagy foglalkozás teljesitésére köteleztetnék, a biró a körülményekhez képest hosszabb határidőt rendelhet.

A teljesitési határidő a végrehajtható itélet kézbesitését vagy kihirdetését követő napon, eskütől feltételezve, eldöntött perekben pedig az esküre való jelentkezés határidejének utolsó napját, illetőleg az eskületételi határnapot követő napon veszi kezdetét.

Azon birói határozat, mely ellen a törvényben megengedett felebbvitel nem használtatik, a felebbviteli határidőnek utolsó napját követő napon, azon birói határozat pedig, mely ellen felebbvitelnek helye nincs, a kézbesitést vagy kihirdetést követő napon emelkedik jogerőre.

A marasztaló itéletben a kötelezettség teljesitésére mindenkor bizonyos meghatározott idő szabandó ; oly itélet hozatala tehát, melynek végrehajthatósága még csak a jövőben meg nem határozott bizonytalan időben beállandó eredménytől tétetik függővé, a perrendtartás intézkedéseivel merőben ellenkezik. (Dt. XXXIII. 86.)

A végrehajtással való fenyegetés az itélet lényegéhez nem tartozik, az itélet végrehajthatóságának nem feltétele és az 1881 évi LIX. t.-cz. 23. §-a szerint a marasztaló itéletben csak a kötelezettség teljesitésére lévén szükséges meghatározott időt kiszabni, oly itélet, mely a pervesztes felet nem valaminek teljesitésére, hanem egyedül türésére kötelezi : a jogerő beálltával külön idő meghatározása nélkül is végrehajthatóvá válik. (Dt. XXXIV. 121.)

Az 1881 : LIX. t.-cz. 23. §-a akkép értendő, hogy a jogerőre emelkedés a felebbviteli határidő utolsó napján beáll, s az ezt követő nap a teljesitésre kiszabott határidőbe már beszámitandó. (Tb.—Dt. LVII. 332.)

255. §. Az 1840 : XV. t.-cz. II. r. 201. §-ának intézkedése egyelőre itt is alkalmaztatván, a határidők, tekintet nélkül a közbeeső ünnepekre, az ott megállapitott szünnapok alatt is folynak. Ha a határidő végnapja ilyen szünnapra esnék, az a legközelebbi köznapra terjed.

(C. 69. számu polg. döntvénye.) Az 1898 : V. t.-cz. által ápril havának nemzeti ünneppé nyilvánitott 11. napjára a jogcselekvényeknek e napra eső teljesitése tekintetében a vasárnapok és közönséges ünnepnapokra, mint törvényes szünnapokra fennálló jogszabályok alkalmazandók.

256. §. Minden itélet akkép szerkesztessék, hogy végrehajtható legyen. Midőn egyes kérdések eldöntését vagy a marasztalási összeg kitudását végrehajtási eljárásra kell fenntartani : az itélet ez iránt határozott utasitást foglaljon magában.

Minden oly itélet, melyben a fél öröksége erejéig lett elmarasztalva, anélkül, hogy az örökség misége és mennyisége közelebbről meghatároztatott volna, mint végrehajtatlan, semmis. (Dt. VIII. 26.)

Oly itélet hozatala, melynek végrehajthatósága még csak a jövőben, meg nem határozott, bizonytalan időben beállandó eseménytől tétetik függővé, a prdts nemcsak 253., de a 256. §-ban is foglalt intézkedésekkel merőben ellenkezik. (Dt. XXXIII. 50.)

A birói határozatokban a fizetésre köteleztetésnek végrehajtás terhe alatti kimondása nem lényeges, miután a végrehajtás a kötelezettség teljesitésére kiszabott határidő elteltével a marasztalásnak törvényes folyománya. (Dt. XXXIV. 121.)

A marasztalásnak végrehajtás terhe mellett kérelmezése, illetőleg a birói határozatokban a fizetésre köteleztetésnek végrehajtás terhe alatti kimondása nem lényeges, miután a végrehajtás a kötelezettség teljesitésére kiszabott határidő leteltével a marasztalásnak törvényes folyománya. (Dt. XXXIV. 226.)

Valamely itélet végre nem hajthatósága miatt az egész perbeli eljárásnak hivatalból való megsemmisitését az 1881 : LIX. t.-cz.

39. §-ára törvényesen alapitani nem lehet. (J. 1888. évi 5. l.)

257. §. A per birája előtt kötött egyezségek itélet erejével birnak, s hivatalos alakban a feleknek szóbeli kérelmükre is kiadatnak.

Az itélet helyét pótló egyezségnek határozottnak és végrehajthatónak kell lennie. (Dt. X. 11.)

Az egyezség megkeresett biró előt is köthető. (Dt. XXI. 8.)

Rendes perben a perfelvételi határnapon személyesen megjelent alperes és felperes képviselője között kötött peregyezség hatálytalan. (Tb.—Dt. XXXII. 218.)

258. §. A birói határozatokba vagy azok kiadványaiba becsuszott név-, szám- vagy tollhibák a fél kivánatára kiigazitandók azon biróság által, melynél a hiba történt.

Az elsőbiróság határozatába becsuszott tollhiba kiigazitásának többé nem lehet helye, miután ugyanazon ügyben a másodbiróság is már határozott, habár e tollhiba a másodbiróság figyelmét is kikerülte s az elsőbirósági határozat egész terjedelmében helybenhagyatott volna. Ily esetben csak a másodbiróság van hivatva a határozatban foglalt tollhiba kiigazitására. (Dt. II. 52.)

A birói határozatba becsuszott toll-, szám- vagy névhiba kiigazitása azon okból, hogy az iratok felebbvitel folytán a felsőbb birósághoz már felterjesztettek, meg nem tagadható. (Dt. IX. 635.)

Tollhiba kiigazitásának a felek részére már kiadott határozatnál csak az illető felek kérelmére lehet helye. (Dt. X. 13.)

II. FEJEZET.

A birói határozatok kézbesitése.[1])

259. §. A keresetre hozott első végzés alperesnek magának, vagy annak, ki a féltől első végzések elfogadására felhatalmazványnyal bir, saját kezéhez adandó.

A per folyamában hozott minden más határozat a felek megbizottjainak kézbesitendő. Jogi személyeknek szóló határozatok (33. §.) képviselőik kezeihez adandók.

[1]) A kézbesitésre vonatkozó többi jogszabályok a Birói ügyviteli szabályok kapcsán közöltetnek.

A keresett feletti tárgyalásra idéző végzés után, a per folyamán más határozatok a felek megbizottainak is kézbesithetők lévén, az ügyvédi iroda személyzetének kézbesitett birói határozat is az ügyvéd részére szabályszerüen kézbesitettnek tekinthető. (Dt. III. 43., 87.)

A végrehajtás megszüntetése iránt inditott keresetre hozott idéző végzés helytelenül kézbesittetett az alperes nevében annak az ügyvédnek kezéhez, aki csupán a végrehajtás foganatositásánál való közbenjárásra nézve bir meghatalmazással. (F. III. 321.)

A törvényszék fogházában elzárva levő alperes szabály szerint megidézettnek nem tekinthető, ha az idézésről a kir. ügyész nem értesittetett. (F. IV. 219.)

Az igazolási kérvényre tárgyalást kitüző végzés nem olyan, amely a félnek saját kezéhez volna kézbesitendő. Az ügyvéd részére való kézbesités helyesen történt akkor, ha a végzés az ügyvédi irodában talált valamely alkalmazottnak kezéhez kézbesittetett. (U. L. 1901. évi 31. sz.)

260. §. A keresetlevélre hozott idéző végzést a biróság vagy hivatalból kézbesitteti, vagy pedig felperes kivánságára és költségére a kézbesités eszközlését felperesre bizza, ki arra nézve a jelen fejezetben foglalt szabályok szerint jár el.

261. §. helyett az 1875 : X. t.-cz. 1. és 2. §§-ai.[1])

1. §. *A kézbesitést — ha polgári ügyekben a fél azt a törvény által megengedett más módon nem kivánja eszközöltetni — a biróságok székhelyein birósági szolgák, másutt községi közegek és pedig kisközségekben a körjegyző, nagyközségekben a községi jegyző, rendezett tanácscsal biró, valamint törvényhatósági joggal felruházott és szab. kir. városokban a hatóságnak valamely alkalmas közege, s amennyiben a községi közegek akadályozva vannak, azoknak az illető községek által e czélra előre kijelölendő alkalmas helyettesei teljesitik.*

2. §. *Községi közegekre bizható a kézbesités a birósági székhelyeken is :*

a) *bünvádi és kihágási ügyekben általában :*

[1]) V. ö. az 1875 : X. t.-cz. 3. §-ával a VIII. R.-ben.

b) *a polgári ügyekben pedig csak akkor, ha a kézbesités a székhely külső határában teljesitendő.*

1901 : XX. t.-cz. 26. §.

A törvények és rendeletek szerint megmagyarázást igénylő, valamint a kényszerkézbesitéseket :

a) *Budapest székesfővárosban, továbbá azokban a városokban, ahol az 1878. évi XXVIII. t.-cz. 23. §-a szerint bejelentési intézmény van szervezve, a bejelentési hivatal, mint egyuttal központi kézbesitő hivatal teljesiti.*

1901 : XX. t.-cz. 30. §.

A 26. §. a) *pontjában emlitett helyeken a bejelentési hivatal az igazságügyi hatóságok határozatainak kézbesitésénél is igénybe veendő.*

262. §. Aki irni és olvasni nem tud, kézbesitőül nem alkalmazható.

Ha a fél, kinek valamely határozat kézbesittetik, olvasni nem tud : a kézbesitő a határozat tartalmát megmagyarázni, s hogy ez megtörtént : a vétbizonyitványra feljegyezni tartozik.

263. §. A kézbesités vétbizonyitvány mellett történik, .melyet az átvevő és kézbesitő sajátkezüleg aláirni tartoznak.

A vétbizonyitvány a biróságnak haladék nélkül bemutatandó, s ha a kézbesités megkeresés folytán teljesittetett, az illető birósághoz 24 óra alatt átküldendő.

A vétbizonyitványon hiányozván az ügyvédnek aláirása, habár arra a kézbesitő fél is jegyezte, hogy a kézbesités az ügyvéd saját kezéhez történt, a vevény a 263. §-nak meg nem felel és azzal meg nem czáfoltatik az ügyvéd állitása, hogy meg nem idéztetett. (Dt. XXVII. 6.)

Ha a kézbesitési iv IV. rovatában a kézbesités napja és hónapja a birói ügyviteli szabályoknak megfelelő módon bejegyezve nincsen és az V. rovatba történt bejegyzés sem szabályszerü, amennyiben a kézbesités hónapja betükkel nem iratott ki : a kézbesitési iv a kézbesités napjának megállapitására nézve teljes bizonyitékot nem képezhet ; és a kézbesités napjára nézve fenforgó e hiány a hónapok után kihallgatott kézbesitőnek mivel sem okadatolt nyilatkozata által nem pótolható. (M. III. 165.)

A kézbesitési iv hiányait a hónapok mulva kihallgatott kézbesitőnek nyilatkozata nem pótolhatja. (Tb.—Dt. LII. 356., LVII. 333.)

264. §. Ha a fél a kézbesitendő iratot elfogadni vonakodik : az irat nála hagyatik, mely körülmény a kézbesitésről szóló bizonyitványban megjegyzendő. Az ily kép alperesnél hagyott irat kézbesitettnek tekintetik.

265. §. Ha az első végzés kézbesitése forog fen, s a kézbesitő nem találná hon az alperest : az idéző végzést két tanu jelenlétében alperes lakásának ajtajára kifüggeszti, s erről a házbelieket szóval értesiti.

Az idéző végzés kifüggesztése a kézbesitéssel egyenlő foganattal bir.

Ha alperesnek háznépe nincs, a 268. §-ban szabályozott eljárásnak van helye.

A kézbesités szabálytalan és az annak alapján történt marasztalás semmis, ha a honn nem levő és a háznéppel nem biró alperesnek ajtajára az idéző végzés tanuk (házmesterné és szolgálója) jelenlétében egyszerüen csak kifüggesztetett, mert háznép hiányában ügygondnok rendelendő. (Dt. II. 12.)

Alperes törvényszerüen megidézettnek nem tekinthető, ha honn nem létében az idéző végzés nejének kézbesittetett, anélkül, hogy az alperes lakásának ajtajára kifüggesztetett volna. (Tb.—Dt. XLI. 355.)

A kézbesités nem tekinthető szabályszerüen történtnek, ha a kézbesitési vevény szövegének tartalma és a kézbesitő közeg neve és aláirása oly érthetetlen és hiányos, hogy abból meg nem állapitható, vajjon a kézbesitő az ügydarabot az 1868 : LIV. t.-cz. 265. §-a rendelkezésének megfelelően két tanu jelenlétében a lakás ajtajára kifüggesztette és erről a házbelieket szóval értesitette. (J. K. 1900. évi 197. l.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 514. §-ából nyilván következik, hogy az abban szabályozott perut akkor vehető igénybe, ha a felek között az egész jogviszony és az abból származtatott jog egész terjedelme vitás, de nem vehető igénybe akkor, ha maga a jogviszony egyáltalában nem, az abból származtatott jog terjedelme is csupán részben vitás ; mert ennek a kivételes perutnak a rendeltetése az, hogy oly esetekben vétethessék igénybe, amikor a követelés érvényesithetésének

avagy megszüntethetésének egyéb rendes utja nincs. (J. K. 1901. évi 2. sz.)

266. §. Ha a per folyama alatt valamelyik félnek ügyvéde meghalt, vagy lakását meváltoztatta, avagy eltávozott a nélkül, hogy azt a biróságnak bejelentette, és a kézbesités elfogadására más megbizottat rendelt volna: a határozat magának az illető félnek kézbesitendő.

Az örökösökre kiterjedő meghatalmazással ellátott alperesi ügyvéd a per folyama alatt, az alperes halála után, annak örökösei képviseletére addig, mig az örökösök ellenkezőleg nem intézkednek, jogositva, sőt kötelezve lévén: vele a tárgyalás az alperes örököseinek beidéztetése nélkül is folytatható, ily eljárás folytán az elhalt alperes hagyatéka, illetőleg örökösei marasztalhatók. (M. III. 166.)

Az itéletet jogerőre emelkedettnek tekinteni nem lehet, ha alperes ügyvédje a periratok beadása után meghalván, alperes erről az ügyvédi rdts 37. §-ához képest értesittetett s az itélet nem alperesnek személyesen, hanem az elhunyt ügyvédi kamara által kirendelt ügygondnoknak kézbesittetett. (Dt. XXIII. 25.)

267. §. Az idéző végzés kifüggesztéséről a kézbesitő a birósághoz 24 óra alatt jelentést tenni köteles.

268. §. Alperes részére ügygondnok rendelendő:

a) ha felperes a keresetlevélben helyhatósági bizonyitványnyal igazolja, hogy alperes tartózkodási helyét felfedezni nem sikerült;

b) a 265. §. azon esetében, ha a hon nem talált alperesnek háznépe nincsen;

c) ha alperes az országon kivül tartózkodván, a kézbesitési vevény kellő időben be nem érkezett.

A keresetlevél illető példánya az idéző végzésben azonnal kinevezendő ügygondnoknak kézbesittessék.

Az ügygondnok jogai és kötelességei ugyanazok, melyek a fél által rendelt ügyvédéi.

Egyénileg tudva nem levő, tehát egészen ismeretlen örökösöknél, azok tartózkodási helyére nézve a helyhatósági bizonyitványnyal való igazolást alkalmazni nem lehetvén, ily örökösöknek gondnok általi idéztetése az emlitett bizonyitvány nélkül is elrendelhető. (Dt. III. 91.)

A biróság kinevezte ügygondnok dijait még azon esetben is a kinevezést kérő fél viseli, ha utóbb az ügygondnok által képviselt fél a perbe beáll. A gyámhatóság által (1877 : XX. t.-cz. 28. §. *a)* p.) az alperes részére kirendelt gondnok dijainak előlegezésére a felperes nem kötelezhető s e járandóság csak a gondnokolt irányában állapitható meg. (Dt. XIX. 103., J. K. 1902. évi 18. sz.)

Ha külföldön lakó alperes a keresetlevelet el nem fogadja és ez okból a kereset kézbesitetlenül visszaküldetik, felperes kérelmére ügygondnok kirendelésének és hirlapi idézésnek van helye. (Tb.—Dt. XXXV. 174., LVII. 325.)

Az ismeretlen tartózkodásu távollevőnek képviseletében felperességre csak azon gondnok lehet jogositva, kit olyanul az 1877. évi XX. t.-cz. 28., 31. és 32. §§-ai esetében a törvény, illetve a gyámhatóság kirendel. (Dt. XXXVIII. 209.)

Az ismeretlen örökösök részére ügygondnok a felperes kereseti jogának érvényesithetése czéljából rendeltetvén ki, annak költségét felperes tartozik előlegezni. (Dt. LVII. 45., LXXIX. 129., LXXXV. 86.)

Alperes részére csak akkor rendelhető ügygondnok, ha felperes hatósági bizonyitványnyal igazolja, hogy alperes tartózkodóhelyét felfedezni nem sikerült. A kézbesitőnek az alperes ismeretlen helyre költözésére vonatkozó jelentése a hatósági bizonyitvány fogalma alá nem vonható. (Jd. 1903. évi 279. sz.)

269. §. Az előbbi §. esetében mindjárt a keresetlevél elintézésekor, azon esetben pedig, midőn alperes az országon kivül tartózkodván, a kézbesitésről kellő időben bizonyitvány nem érkezik, felperes kérelmére hirdetmény általi idézésnek van helye.

A hirdetményben a kereset tárgya, az arra hozott végzés tartalma és az ügygondnok neve foglaltatik; egyszersmind alperes felhivatik, hogy vagy a részére rendelt ügygondnokot ügyének czélszerü védelme iránt kellőleg utasitsa, vagy a biróságnál más ügyvédet nevezzen; ellenkező esetben mindezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonitsa.

A hirdetmény a hivatalos hirlapban s a körülményekhez képest külföldi hirlapban is közzéteendő s a biróság hivatalos helyiségén nyilt helyen kifüggesztendő.

Budapest főváros bejelentési hivatalának értesitései csak annyit bizonyitanak, hogy

ottan a fél bejelentve nincsen; de annak igazolására, hogy egyáltalában nem létezik vagy hogy költött személy bizonyitékul el nem fogadhatók. (Dt. XXXI. 325.)

Tekintve, hogy a keresetlevél el nem fogadásának és ez okból nem kézbesitésének kevesebb joghatály nem tulajdonitható, mint amennyit az 1868 : LIV. t.-cz. 268. §. c) pontja a kézbesitési vevény kellő időben be nem érkeztének tulajdonit, felperes azon kérelmének, hogy alperes ügygondnok kinevezése mellett hirdetmény utján idéztessék, a 268. és 269. §§-ai alapján hely adatik. (Tb.—Dt. XXXVI. 312.)

Az ismeretlen tartózkodású alperes idézésére vonatkozó hirdetménynek egyszeri közzététele elegendő. (J. K. 1901. évi 329. sz.)

270. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 24. §-a.

24. §. *Ha bizonyittatik, hogy felperes az alperesnek előtte tudvalevő lakhelyét elhallgatta, s hirdetményi idézést eszközölt, az egész eljárás semmis, s felperes a költségek megtéritése mellett 500 frtig terjedhető pénzbirsággal büntettetik.*

Ezen esetben, ha az itélet már jogerőre emelkedett, az eljárás semmiségének kimondása a meg nem jelent fél által az 50-ik §. értelmében kereset utján kérhető.

271. §. A kézbesités felperes kivánatára postán is történhetik téritvény mellett, ha az idézendő fél lakhelyén posta létezik. Ez esetben az irat boritékára, a fél czimén felül, a biróság neve, az irat száma, és ha szükséges, az is feljegyzendő, hogy az irat a fél saját kezeihez adassék.

Ha a postai küldemény el nem fogadtatik, a 264. §. szolgál szabályul.[1])

272. §. A császári királyi udvarnál levő idegen követeknek s ezen követségekhez tartozó egyéneknek a főudvarnagyi hivatal, az idegen udvaroknál lévő követségekhez tartozóknak pedig az igazságügyi ministerium utján eszközöltetik minden kézbesités.

273. §. A hazai biróságok megkeresése folytán külföldön, vagy külföldi biróságok megkeresésére a hazai biróságok által eszközlendő kézbesitésekre nézve a 61. és következő §§-ok szabályai alkalmazandók.

HATODIK CZIM.

A perorvoslatokról.

I. FEJEZET.

Az ennek tartalmát képező 274—284. §§. helyett az 1881 : LIX.. t.-cz. I. fejezetét képező 25—31. §§-ai.

A felebbvitel általános szabályai.

25. §. *A felebbvitel nemei: a felebbezés és felfolyamodás.*

Helytelen elnevezés esetében, a felebbviteli beadványok minősége azok tartalma szerint itélendő meg.

Ha a felebbviteli beadvány minősége helytelen elnevezés daczára a tartalom szerint itéltetik meg, a felebbviteli határidő is azon felebbvitelhez képest számitandó, melynek a beadvány minősittetik. (Dt. XXXVIII. 54.)

26. §. *Rendes perekben a felebbviteli beadvány két példányban, a szükséges felzetekkel ellátva adandó be. Az első példány a periratokhoz csatoltatik, a másodpéldány az ellenféllel, és ha nem ugyanazon ügyvéd által képviselt több ellenfél van, a perben első helyen nevezett ellenféllel közöltetik. Maga a felebbvivő és esetleg a többi ellenfél a beadvány felzetén nyernek értesitést.*

Sommás ügyekben a felek a felebbvitelt szóval is bejelenthetik, mely bejelentés a tárgyalási jegyzőkönyvbe vagy külön jegyzőkönyvbe vezettetik, s a biró és a felebbvitellel élő fél által aláiratik. Ha a felebbvitel irásban adatik be, a fentebbi szabályok sommás perekben is alkalmazandók.[1])

[1]) Lásd a keresk. min. 1893. évi 82420. sz. rendeletét, »a polg. peres ügyekben hozott birói határozatokat tartalmazó dijköteles ajánlott levelek kezelése tárgyában«;

továbbá ugyanannak 1890. évi 87700. sz. rendeletét az ily ajánlott levelek »kézbesitési vevényeinek átalakitása tárgyában«;

végre a belügym. 1901. évi 37576. sz. rendeletét, amelyben a közig. hatóságokat utasitja, hogy a birói határozatok kézbesitése tárgyában késedelem nélkül járjanak el. (Ig. K. X. 231.)

[1]) V. ö. a sommás eljárásban való felebbezésre és felülvizsgálati kérelemre nézve az 1893 : XVIII. t.-cz. 132., 133., 188. §§-aival.

A felebbviteli beadvány az első bírósághoz nyujtandó, illetőleg ugyanott jelentendő be.

Távirati uton bejelentett felebbvitel figyelembe nem vétetik.

27. §. *A törvényes határidő eltelte után bejelentett, beadott, vagy ugyanazon határidő eltelte után postai uton az iktatóhivatalba érkezett felebbvitelt az elsőbiróság hivatalból visszautasitani köteles.*

Az elsőbiróság által hivatalból utasitandó vissza a felebbvitel akkor is, ha a felebbvitel a törvény által ki van zárva.

A felebbezés beadási idejére nézve nem a postára feladás ideje, hanem csak a megérkezés ideje jöhet figyelembe. (Dt. XXX. 138. Ugyanigy M. IX. 386.)

A felebbezés elfogadandó akkor, ha az ítélet a székhelyen lakó képviselő helyett szabálytalanul a székhelyen kivüli ügyvédnek kézbesittetett. (M. IX. 389.)

Az ellenfél beleegyezésével az elkésett felebbvitel elfogadható. (M. X. 389.)

28. §. *Ha a felebbvitel hivatalból való visszautasitásának esete fen nem forog, az elsőbiróság az iratokat a felebbviteli bírósághoz felterjeszteni köteles.*

Ugyanazon perben különböző ügyfelek részéről beadott felebbviteli beadványok együttesen terjesztetnek fel.

A felterjesztés a felebbviteli határidő lejártától számitandó 8 nap alatt eszközlendő.

29. §. *Olyan ténybeli körülményeket és bizonyitékokat, melyek az elsőbiróságnál elő nem fordultak, a felebbviteli bíróság nem vehet tekintetbe, kivévén, ha a határozat, a felebbvivő meghallgatása nélkül, ellenfelének egyoldalu kérelmére keletkezett.*[1])

30. §. *Ha a felebbviteli beadványban az eljárásra vonatkozó olyan panaszpontok foglaltatnak, melyek iránt a felterjesztendő iratok kellő felvilágositást nem nyujtanak: a bíróság a panaszpontok iránt a felterjesztésben nyilatkozni köteles.*

A felterjesztési jelentést a felek az elsőbiróságnál megtekinthetik, és saját költségükre másolatban kivehetik.

[1]) A felebbviteli beadványok után járó bélyegilletékek lerovása iránt lásd a 93. lapon közlött igazs. rendeletet.

31. §. *A perorvoslatokról általában, vagy a felebbvitelről különösen történt előzetes lemondás, — amennyiben külön törvény ellenkező intézkedést nem tartalmaz — hatálylyal nem bir és a törvény által a perorvoslatok tekintetében nyujtott jog igénybevételét nem akadályozza.*

II. FEJEZET.

Az ennek tartalmát képező 285—296. §§. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. II. fejezetét képező 32—50. §§.

Felebbezés.[1])

32. §. *Felebbezésnek van helye:*

1. az elsőbirósági itéletek ellen;

2. a másodbirósági itéletek ellen, kivéve azon eseteket, amelyekben a felebbezés a törvény által kifejezetten kizárva van;

3. az 1868 : LIV. t.-cz. 188., 238., 244. és a jelen törvény 22., 80., 82. és 86. §§-ainak eseteiben hozott érdemleges végzések ellen.

A felebbezés rendes perekben a határozat kézbesitésétől számitott 15 nap alatt, sommás perekben pedig a kihirdetéstől vagy kézbesitéstől számitott 8 nap alatt adandó, illetőleg jelentendő be.[1])

Oly esetben, amelyben a rendelkező részben meg nem támadott ítélet indokolásában határozat jellegével biró oly kijelentéseket tartalmaz, amelyek a felebbező félre nézve sérelmesek, az ítélet indokolása ellen felebbezésnek helye van. (J. K. 1900. évi 239.)

Felperes, aki az elsőbiróság itélete ellen nem élt felebbezéssel, utólagosan a kir. itélőtáblai itélet elleni felebbezés utján azt, hogy képviselője részére vele szemben a kir. itélőtábla által megállapitott költségtöbbletben az alperes marasztaltassék, nem kérheti. (J. K. 1902. évi 19. sz.)

Az itélet indokai ellen is van helye felebbezésnek, ha az indokokban valamely peres fél jogaira sérelmes és nyilván ügydöntő lényeges kijelentés foglaltatik. (Jd. 1904. évi 461. sz.)

33. §. *A felebbezést indokolni nem szükséges.*

Az indokok csupán a felebbezési bead-

[1]) V. ö. a sommás eljárásra nézve az 1893. évi XVIII. t.-cz. 96. és 131. §-ával.

ványban terjeszthetők elő. Sommás ügyekben, ha a felebbezés szóval jelentetik be, az indokok a felebbezési határidő alatt irásban külön beadhatók.[1])

34. §. *Ha a határozat több pontból áll, annak valamennyi pontja felebbezettnek tekintetik, hacsak a felebbező egy vagy több határozottan megjelölt pontra nem szoritja felebbezését.*

Ha a határozatnak csak egyes pontjai felebbeztettek: a határozatnak a nem felebbezett pontokban foglalt részei a felebbezési határidő lejártát követő napon jogerőre emelkednek.

Eskütől feltételezve eldöntött perekben az itélet bármely egyes pontja ellen használt felebbezésnek az eskü letételére és az e végből való jelentkezésre feltétlen halasztó hatálya van.

35. §. *Ha a pertársak nem mindnyájan felebbeztek, a határozat a nem felebbezőkre nézve rendszerint jogerőre emelkedik.*

Ha azonban a peres kérdés a pertársakra nézve csak egységesen döntethetik el: a határozat, habár csak a pertársnak egyike adott be felebbezést, a többiek nevében is felebbezettnek tekintendő.

Az itélet szerint T. pertársával egyetemlegesen lévén elmarasztalva, miután ez utóbbi az elsőbiróság itélete ellen felebbezéssel élt, az itélet, tekintettel a 35. §. második bekezdésére, T. nem felebbező alperes irányában sem tekinthető még jogérvényesnek. (Tb.—Dt. LIII. 357.)

36. §. *Az elsőbirósági itélet ellen törvényes határidőben beadott vagy bejelentett felebbezés a végrehajtásra nézve rendszerint felfüggesztő hatálylyal bir.*

37. §. hatályát vesztette az 1893 : XVIII. t.-cz. 117. §-a által.

38. §. *Azon alaki sérelmek miatt, melyek a perbeli eljárás folyamában az itélet hozataláig felmerültek, vagy a per folyamában hozott s felfolyamodással meg nem támadható végzések által okoztattak, csupán az itélet elleni felebbezésben lehet orvoslást keresni.*

Alaki sérelmek miatt azon fél is élhet felebbezéssel, aki az itéletet az ügy érdemében nem felebbezi.[1])

39. §. *Az elsőbirósági itélet ellen semmiségi okul a következő alaki sérelmek szolgálnak:*[2])

a) *ha a peres eljárás hivatalból indittatott meg;*

b) *ha az ügy a polgári biróság hatósága alá nem tartozik;*

c) *ha azon esetekben, amelyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, illetéktelen biró járt el;*

d) *ha sommás ügyben az illetéktelen biró, az illetőség elleni kifogás elvetésével, a birói illetőséget megállapitotta;*[3])

e) *ha birói cselekvénybe, melynek a peres ügy eldöntésére lényeges befolyása van, vagy ha az itélet hozatalába érdekelt biró folyt be;*

f) *ha meg nem jelenése folytán lett ügyvesztessé azon fél, aki éppen nem, vagy nem törvényszerüen idéztetett;*

g) *ha alperes tudvalévő lakhelyének elhallgatása mellett (24. §.) hirdetményi idézés eszközöltetett, s az ilykép idézett fél meg nem jelent;*

h) *ha a tárgyalás vagy eljárás nyilvánosságára nézve megállapitott szabályok nem tartattak meg;*

i) *ha önképviseletre nem jogositott, vagy jogi személy törvényes képviselőjének mellőzésével inditott pert vagy idéztetett perbe, s a hiba utólag helyre nem hozatott;*

k) *ha valamely fél nevében egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el, s a hiány nem pótoltatott;*

l) *ha a biróság határozathozatalakor nem volt szabályszerüleg alakitva;*

m) *ha az itélet kiadmánya a tanácskozás folytán hozott határozattól lényegesen eltér;*

n) *ha az itélet rendelkező része annyira*

[1]) V. ö. a sommás eljárásra nézve az 1893. évi XVIII. t.-cz. 132. §-ával.

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 28., 34., 45. és 129. §-ával.

[2]) V. ö. a végrehajtási eljárásról szóló 1881. évi LX. t.-cz. 34. §-ával.

[3]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 164—166. §-ával.

érthetetlen, hogy alaposan felül nem vizsgálható ;

o) *ha a felebbezett itélet megelőző birói eljárásnál, vagy az itélet hozatalánál lényeges eljárási szabályok mellőztettek vagy sértettek meg, és e miatt a peres ügy alapos eldöntése lehetetlenné vált.*

Ezen alaki sérelmek közül a b), c), i), k), l), m), n) *és* o) *pont alattiak, ha a felebbező fél által a felebbezésben kifejezetten meg nem jelöltettek is, hivatalból figyelembe veendők.*

Az a), d), e), f), g) *és* h) *pont alatt felsorolt alaki sérelmek csak akkor vétetnek figyelembe, ha a felebbezésben kifejezetten megjelöltettek.*

Az elsőbiróság felperest keresetével nem mint időelőttivel és nem a kereshetőségi ok hiánya miatt, hanem azért utasitotta el, mivel felperes a kár összegét szabatosan meg nem határozta, a másodbiróság tehát a 39. §. *o)* pontja alá vonható alaki törvénysértést követett el az által, hogy a hozzá intézett felebbezés tárgyát nem képező kereshetőségi jogot megállapitotta és az elsőbiróságot, amely már az ügy érdeme fölött itélt, érdemleges határozat hozatalára utasitotta. (Dt. XXXIII. 129.)

Azon panaszt, hogy a másodbiróság a birói illetékesség kérdésében tüzetesen nem határozott, figyelembe venni nem lehetett, mivel kétséget nem szenvedhet, hogy a másodbiróság azáltal, hogy érdemben itélt, az eljáró biróságnak a birói illetékességet megállapitó végzését helyesnek találta ; a 39. §. *o)* pontja szerint pedig az itélet hozatalánál elkövetett szabálytalanságok semmiségi okul csak akkor szolgálnak, ha a szabálytalanság miatt az ügy alapos eldöntése lehetetlen, mi a jelen esetben fenn nem forog. (Dt. XXXVIII. 326.)

Az, hogy alperes fél a periratoknak a másodbirósághoz lett felterjesztéséről csak a másodbirósági itéletnek meghozatala után értesittetett és igy a pernek előadásán jelen nem lehetett, egymagában véve alaki sérelmet, mely miatt a másodbirósági itélet megsemmisitendő volna, nem képez. (M. III. 147.)

Hivatalból észlelendő semmiségi esetet képez, ha a váltóbiróság az iratok hiányossága miatt a periratoknak az irattárba helyezését elrendelő végzésétől eltérve, ujabb perfelvétel s tárgyalás nélkül érdemleges határozatot hoz s igy saját végzését megváltoztatja. (Tb.—Dt. XLIV. 214.)

Semmiségi eset áll elő, ha a törvényszék a per érdemét végzéssel és nem itélettel dönti el. (Tb.—Dt. XLVIII. 163.)

Az, hogy az ujitott pert az alsóbiróságnál ugyanaz a biró adta elő, aki az alappernek is előadója volt, semmiségi okot, mely a 39. §. pontjainak valamelyike, nevezetesen annak *e)* pontja alá vonható volna, nem képez. (Tb. 1887. évi 166.)

A másodbiróság, amennyiben az illetőség kérdésén s elbirálásán túlterjeszkedve, a per érdeme felett is itélt, anélkül, hogy e tekintetben az elsőbiróság határozott volna, a törvénykezési rendtartás lényeges szabályait mellőzte, ez okból itéletét a 39. §. *o)* pontja alapján a per érdemére vonatkozó részében megsemmisiteni és érdemleges intézkedés és határozat hozatala végett az ügyiratoknak az elsőbirósághoz leendő visszaküldését kellett elrendelni. (Dt. L. 308.)

Semmiséget képez, ha a biróság a vitássá tett tulajdonarány megállapitásának kérdésében nem határozván, a feleket perre utasitotta. (Tb.—Dt. LV. 134.)

Semmiséget képez, ha az elsőbiróság két per egyesitésének kérdésében nem határozva, a két perben egy itéletet hozott. (Tb.—Dt. LV. 138.)

Az itélet, amelyben az eskü szövege nem magyar nyelven volt bevéve, megsemmisittetett. 1881 : LIX. t.-cz. 39. §-a *o)* pont. (Tb.—Dt. LVI. 322.)

Semmiséget képez, ha ugyanazon perben a törvényes örökösödés kérdése eldöntetik, a végrendelet-érvénytelenitési kérelem felett pedig határozat nem hozatik. (Tb.—Dt. LVII. 1.)

A személyállapotra vonatkozó kérdés birói utra csak annyiban tartozik, amennyiben valamely családi állásból folyó jognak vagy kötelezettségnek lehet alapja. A pusztán máséval hasonló név viseléséhez való jogosultság kérdése azonban birói utra nem tartozik. (J. K. 1900. évi 261. l.)

Azáltal, hogy a törvényszék anélkül, hogy felperesnek a végrendelet érvénytelenitése iránti kereseti kérelme tárgyában határozott volna, egyéb kereseti kérelmeit érdemlegesen birálta el, nevezetesen ennek örökrészét, törvényes örökösödés alapján elsőrendü alperes ellenében megitélte, a 39. §. *o)* pontjába ütköző oly szabálytalanságot követett el, amely miatt neheztelt itéletét megsemmisiteni kellett. (Tb.—M. 174.)

A kereset ingatlanra vonatkozó dologi jog érvényesitését czélozza olyképen, hogy ha a keresetnek hely adatik, a jogerőre emelkedett itélet alapján az előbbi kieszközölt tulajdon és zálogjogi előjegyzés a telekkönyvi rendelet 100. §-a értelmében mint igazolt bekebeleztessék. A fenforgó kereset tehát a telekkönyvi rendeletben alapuló keresetnek és igy az 1887 : XXIX. t.-cz. 1. §-a értelmében a telekkönyvi hatóság, mint egyes biróság hatásköre alá nem tartozván, a törvényszék a 39. §. *l)* pontján alapuló

semmiséget követett el, amidőn a fenforgó perben az itéletet nem mint birtokbiróság szabályszerüen alakitott tanácsülésben, hanem mint telekkönyvi hatóság egyes birósägilag hozta meg; a tábla pedig azáltal, hogy az elsőbirósági itélet a fentjelzett ok miatt hivatalból meg nem semmisitette, hanem a pert hármas tanácsban érdemileg vizsgálta meg, szintén az idézett szakasz alá eső semmiséget követett el, miért is az 1881 : LIX. t.-cz. 43. §-a értelmében mindkét alsóbiróság itéletét megsemmisiteni kellett. (Dt. XLVI. 274.)

Felperes keresetét arra alapitotta, hogy az alperes pénzintézet a szőlőfelujitási kölcsönnek az 1896 : V. t.-czikkben foglalt rendelkezés ellenére történt folyósitása által kárt okozott neki. Az ilyen kereset nem tartozik a polgári biróságok hatáskörébe, mert e kölcsönügyekben a felügyelet és ellenőrzés feladata a kormányhatóságnál marad, amiből folyik, hogy a közegei eljárásában mutatkozó szabálytalanságok vagy kötelességszegések megállapitása, igy tehát ezek megszüntetése és orvoslása is az ő hatáskörébe tartozik. (J. K. 1904. évi 23. sz.)

A havi fizetéssel és provizióval alkalmazott ügynök a főnöke külön megbizásából közvetitett ügylet után járó províziót is első sorban az iparhatóság előtt tartozik érvényesiteni. (Tb.—T. K. 1904. évi 23. sz.)

40. §. *Ha valamely hivatalból figyelembe veendő, vagy valamely kifejezetten megjelölt más semmiségi ok forog fenn: a másodbiróság a körülményekhez képest vagy csupán az elsőbiróság itéletét, vagy egyszersmind az itéletet megelőző eljárást és birói határozatokat is egészben vagy kijelölendő részében, megsemmisiti, s uj itélet hozatalát, esetleg ujabb eljárást, vagy az eljárás hiányainak pótlását rendeli el.*

2246. szám.
1882. jan. 17.

Igazs. min. rendelet

a felebbviteli beadványok után járó bélyegilletékek lerovása tárgyában.

Az 1868 : LIV. t.-czikknek, az 1873 : IX. t.-cz. 2. §-ában idézett 294. §-a az 1881 : LIX. t.-cz. által hatályon kivül helyeztetvén, és a legutóbb idézett t.-cz. a »semmiségi panasz« jogorvoslatnak eltörlése mellett a »felebbezés« és »felfolyamodás« jogorvoslatokat léptetvén életbe: a felebbviteli beadványok után járó bélyegilletékek lerovásánál felmerülhető kételyek eloszlatása és egyöntetü eljárás végett, a kir. pénzügyminister ur a kir. pénzügyigazgatóságokhoz és illetékkiszabási hivatalokhoz folyó évi január hó 13-án 1939. sz. a. intézett körrendeletében kijelentette:

hogy az 1881 : LIX. t.-cz. 32. §-ának 3-ik pontjában megjelölt végzések ellen benyujtott, illetve bejelentett felebbezések, az illetékszabás 13. tétele 11. *a)* pontja értelmében járó illetékösszegnek megfelelő bélyegjegyekkel látandók el; az idézett t.-cz. 38. §-ának utolsó pontja alapján a 39. §-ban felsorolt esetekben csupán alaki sérelmek miatt igénybe vett felebbezések, továbbá a 45. §-ban a másodbirósági itéletnek a birói illetőség kérdését tárgyazó része ellen megengedett felebbezések, valamint az 51. §. alapján benyujtott befolyamodások után pedig a bélyegilleték az 1873 : IX. t.-cz. harmadik, illetve hatodik szakaszának határozmányai szerint rovandó le; és

hogy az 1881 : LIX. t.-cz. 54. és 59. §§-aiban felsorolt esetekben benyujtott felfolyamodások után az illetékszabás 13. tétele 12. pontjában megállapitott egy forint bélyegilleték jár.

Miről (a czimet) tudomás és miheztartás végett oly felhivással értesitem: intézkedjék, miszerint azon esetekben, amelyekben a rendelet szerint járó bélyegilletékek szabályszerüen le nem rovattak, a hivatalos lelet a fennálló szabályokhoz képest felvétessék.

41. §. *A másodbiróság, ha az elsőbirósági itélelet a 38—40. §§. alapján megsemmisiti, vagy az 1868 : LIV. t.-cz. 108. és 109. §§-ai alapján feloldja és póteljárást, bizonyitási eljárás felvételét vagy ujabb itélet hozatalát rendeli el, végzés által határoz.*

Minden más esetben, akár helybenhagyja, akár megváltoztatja a másodbiróság az elsőbiróság itéletét: a másodbiróság is itélet alakjában határoz.

Itélet hozatik akkor is, ha a másodbiróság az elsőbirósági itéletet részben oldja fel, részben pedig érdemileg határoz.

A másodbiróságnak azon határozata elleni melylyel az elsőbirósági itéletet megsemmisit, s a biróságot szabályszerü eljárásra utalja, nincs felfolyamodásnak helye. (Dt. LXIII. 46.)

Az elsőbiróság a viszontkereset érdemében nem itélvén, annak érdemében a másodbiróság sem itélhet, hanem — szükség esetén — utasitania kell az elsőbiróságot a viszontkereset tárgyában érdemleges itélet hozatalára. (Dt. LXXVIII. 79.)

42. §. *A másodbiróság az elsőbirósági itéletet, ha az ellen csak az egyik fél élt felebbezéssel, a felebbező hátrányára nem változtathatja meg.*

Ha felperes keresetének feltétlenül hely volna adandó, de ő az alsóbiróság feltételes itélete ellen a felebbezéssel nem élt, helybenhagyandó az alsóbirósági itélet. (Dt. XLII. 61.)

43. §. *A másodbirósági itélet ellen való felebbezésre nézve az elsőbiróság itélete ellen való felebbezésekre megállapitott szabályok alkalmazandók.*

Ha a 39. §. e), h), l), m) *és* n) *pontjaiba ütköző alaki sérelmek a másodbirósági itélet hozatalánál fordulnak elő: a legfelsőbb biróság csupán a másodbiróság itéletét semmisiti meg, s ezt ujabb határozat hozatalára utasitja.*

Egyébként a 38—40. §§. és az 1868: LIV. t.-cz. 108. és 109. §§-ainak eseteiben, a legfőbb biróság mindkét alsóbb birósági itéletet megsemmisiteni vagy feloldani és ujabb itélethozatal, esetleg pót- vagy ujabb eljárás végett az iratokat az elsőbirósághoz visszaküldeni köteles.[1])

44. §. *Ha a másodbiróság részben érdemileg itélt, részben pedig az 1868: LIV. t.-cz. 108. §-a szerint további eljárást rendelt: a másodbirósági itéletnek érdemleges része ellen a felebbezés a 32. §-ban megszabott határidő alatt adandó ugyan be, de az iratok a harmadbirósághoz csak akkor terjesztendők fel, amikor a feloldás folytán már ujabb első s esetleg másodbirósági itélet hozatott.*[2])

A felterjesztés, ha az ujabbi első- vagy másodbirósági itélet nem felebbeztetett, ezen itélet jogerőre emelkedése után, különben pedig az ujabbi másodbirósági itélet elleni felebbezés kapcsában eszközlendő.

Ha pedig a peres kérdés azon része, amelyre a feloldás vonatkozik, egyezség által elintéztetett vagy perletétel folytán megszünt: az iratok a peres ügy felebbezett részének felülvizsgálása végett haladéktalanul felterjesztendők.

45. §. *Ha sommás perben a biróság illetősége megállapittatván, a másodbiróság a birói illetőség kérdésében és az ügy érdemében együttesen határoz: az e tárgyban hozott itéletnek azon része ellen, mely a birói illetőség kérdését tárgyazza, a harmadbirósághoz további felebbezésnek csak annyiban van helye, amennyiben olyan esetekben, amelyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, az illetéktelen biróság illetékesnek, vagy az illetékes biróság illetéktelennek mondatott ki. (15. §.)*[1])

46. §. *A 32. §. 3. pontjában felsorolt elsőbirósági végzéseket helybenhagyó másodbirósági végzések ellen további felebbvitelnek helye nincs.*

47. §. *Azon sommás perekben, melyekben a kereset tárgya járulékok nélkül 500 forint készpénzt meg nem halad, ide nem értve a kártéritési pereket; továbbá nem készpénzbeli követelés iránt inditott azon sommás perekben, melyekben felperes a keresetben a per tárgya helyett 200 frtot meg nem haladó készpénzt elfogadni késznek nyilatkozik, az elsőbirósági itéletet helybenhagyó másodbirósági itélet ellen további felebbezésnek helye nincs.*[2])

48. §. *Ha a másodbiróság az elsőbiróság itéletét egészben vagy részben helybenhagyta, a helybenhagyott itéletnek, vagy az itélet helybenhagyott részének végrehajtását a különben törvényileg ki nem zárt felebbezés nem gátolja.*

A megitélt eskü letételére a helybenhagyó itélet ellen beadott felebbezésnek halasztó hatálya van.

A végrehajtás, tekintet nélkül arra, hogy az ingóra, ingatlanokra avagy telekkönyvi jogokra czéloztatik, két egybehangzó itélet alapján elrendelendő; 48. §. intézkedése a szakasz általános rendelkezésénél fogva bármely tárgyu perben hozott itéletre egyiránt kiterjed. (Tb.—M. III. 176.)

Abban az esetben, midőn felperes keresetének elutasitásával perköltség viselésére köteleztetik, — ha az elsőbiróság itélete a másodbiróság által helybenhagyatik, — habár a másodbiróság itélete ellen felperes a törvény által megengedett további felebbezést adott is be, a perköltség iránt a

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 204. és 212. §-ával.

[2]) V. ö. a birói ügyv. szab. 289. §-ával.

[1]) A sommás eljárásra nézve v. ö. az 1893. évi XVIII. t.-cz. 184. §-ával.

[2]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 169., 181—183. §§-aival.

kielégitési végrehajtás rendes perekben elrendelhető. (C. az 1890 : XXV. t.-cz. 135. §-a alapján hozott XIV. számu döntvénye.)

49. §. *Azon fél, aki a 47. §. intézkedése alá nem eső perekben két egyenlő itélet ellen további felebbezéssel él, ha kérelmével a harmadbiróság által is elutasittatnék, mint konok perlekedő, 500 frtig terjedhető és a harmadbiróság által a per körülményeihez és a konokság mértékéhez képest megállapitott birsággal büntettetik, ha a harmadbiróság ugy találná, hogy a törvény világos értelme ellen, vagy a biró avagy az ellenfél bosszantása czéljából akadályozza a per befejezését.*

E büntetést azon félre, ki saját beismerése alapján hozott itélet ellen élt felebbezéssel, már a másodbiróság alkalmazza.

E birságért a felelősség első sorban azt a felet terheli, kinek a felebbezést ellenjegyző ügyvéd ellen visszkereseti joga van, azon esetben, ha az ügyvéd a félnek külön irásbeli utasitása nélkül élt a felebbezéssel.[1])

Merőben alaptalan felebbezésért a másodbiróság részéről történt megbirságolás ellen csak akkor lehet felebbezni, ha a másodbirósági végzés ellen különben is van felebbezési jogorvoslatnak helye. (M. III. 176.)

50. §. *A 39. §.* g), i) *és* k) *pontjaiban foglalt alaki sérelmek eseteiben, az itélet jogerőre emelkedése vagy birói egyezség kötése után, a hirdetményileg idézett, de meg nem jelent fél, a törvényes képviselő, vagy az időközben önképviseleti jogosultságot nyert fél, ugy az, akinek nevében egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el, az eljárás megsemmisitését semmiségi kereset utján követelheti.*

Ezen kereset a per biróságához az itélet jogerőre emelkedésétől vagy az egyezség megkötésétől számitott tiz év eltelte előtt adandó be. De ha az itélet vagy egyezség alapján ezen tiz évi határidő eltelte után foganatosittatott a végrehajtás : a semmiségi kereset a végrehajtásról való értesitéstől számitott 30 nap alatt még meg indithatő.

A keresett felett a biróság, az előzetes per minőségéhez képest, sommás vagy jegyzőkönyvi tárgyalást rendel és az esetleges szükséges bizonyitási eljárás után itélet által határoz.

Az eljárás megsemmisitése harmadik személy által jóhiszemüleg szerzett jogok sérelmére nem szolgálhat.

A 39. §. k) *pontjának esetében a meghatalmazás nélkül fellépett személy is megidézendő s ha meghatalmazását igazolni nem képes : a mindkét félnek okozott költségekben elmarasztalandó.*

Az 50. §-ban és a váltóeljárás 43. §-ában emlitett végrehajtás alatt nem folytatólagos végrehajtás, hanem az elmarasztalt tudtával teljesitett első végrehajtási lépés értendő; ennélfogva a semmiségi kereset az első végrehajtástól számitott 30 nap alatt inditandó meg. (Tb.—Dt. XXXII. 80.)

Ha az önképviseletre nem jogositott fél irányában hozott birói itélet jogerőre emelkedett, az ily itéletnek megsemmisitése a törvényes képviselő vagy az időközben önképviseleti jogosultságot nyert fél által a törvényileg meghatározott idő alatt beadandó semmiségi kereset utján követeltethetvén, oly itélet, mely már jogerőre emelkedett s az azt megelőző eljárás, ily semmiségi kereset nélkül az állitólag önképviseletre nem jogosult személy által a végrehajtás kérdésében hozott végzés ellen benyujtott felfolyamodás folytán többé meg nem semmisithető. (Dt. XXXIV. 109.)

A törvényes képviselő mellőzésével történt idéztetés által okozott sérelem orvoslása és a végrehajtási eljárás megsemmisitése, csakis semmiségi kereset utján eszközölhető. (Tb. Dt. XLII. 344.)

Csak jogerőre emelkedett (tehát szabályos idézést és kézbesitést feltételező) itélet ellen lehet semmiségi keresettel orvoslást szerezni. (Dt. XLVII. 43.)

Jogerős sommás végzés ellen van helye semmiségi keresetnek. (Dt. LIX. 61.)

A 39. §. *i)* p. czélzata annak meggátolása, hogy önképviseletre nem jogositott peres fél törvényes képviselőjének oltalmától legyen megfosztva. Eszerint a perbeli eljárás semmiségét magában véve nem eredményezi az a körülmény, hogy az önképviseletre nem jogositott peres fél önképviseletre jogositottként lett perbe idézve, hanem a következmény csak akkor állhat be, ha a szabálytalan perbe idézés az önképviseletre nem jogositottnak törvényes képviselőjét gátolta abban, hogy a képviseletére bizottat kellően védelmezhesse. (M. III. 177.)

Semmiségi kereset alapja lehet az 1881.

[1]) A sommás eljárásra nézve v. ö. az 1893. évi XVIII. t.-cz. 205. §-ával.

évi LIX. t.-cz. 50. §-a szerint a 39. §. *b)* pontja esetében az olyan birói határozat, mely végrehajtás terhe alatti marasztalást magában nem foglalva, mégis ennek alapján a végrehajtás elrendeltetik, és igy az egész végrehajtási eljárás megsemmisitendő. Semmiségi keresetnek az 1881 : XVII. t.-cz. 258., 259. §-a szerinti járulékkimutatás alapján elrendelt végrehajtás esetében is helye van. (M. VII. 374.)

Minden oly birói határozat ellen, mely marasztalást tartalmaz, van helye semmiségi keresetnek, tekintet nélkül arra, hogy e marasztalás itélet, egyezség vagy a csődtörvényben szabályozott járulékkimutatás alapján következett-e be. (Dt. LXXI. 29.)

A törvényes képviselőjének mellőzésével perbe idézett kiskoru jogositva van a peres eljárásnak megsemmisitése iránt teljeskoruságában saját személyében semmiségi keresetet inditani, habár törvényes képviselője már megelőzőleg perujitással is élt. (F. II. 317.)

Az az eset, hogy valamely birói határozat nem törvényszerüen kézbesittetett, a semmiségi per alapjául nem szolgálhat s igy a sommás végzést és a biztositási végrehajtást elrendelő végzést a fél amiatt, hogy azok nem neki, hanem helyette egy más személynek kézbesittettek, semmiségi keresettel hatályosan meg nem támadhatja. (J. K. 1904. évi 20. sz.)

III. FEJEZET.

Az ennek tartalmát »Semmiségi panasz« czim alatt képező 297—305. §§. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 51—60. §§. e czim alatt:

Felfolyamodás.

51. §. *A 32. §. 3. pontjában nem emlitett elsőbirósági végzések ellen, azon esetek kivételével, melyekben a törvény a perorvoslatot kizárja, felfolyamodásnak van helye.*[1]

A felfolyamodás a végzés kézbesitésétől vagy kihirdetésétől számitott 8 nap alatt adandó be.[2]

A felfolyamodásokra is áll, hogy az indokok amennyiben a jogorvoslat bejelentése nem szóval történt, csakis magában a felebbviteli beadványban és illetve csupán a jogorvoslati határidőn belül terjeszthetők elő. az ezen határidőn túl pótolt indokok az elsőbiróság által hivatalból visszautasitandók. (J. K. 1904. évi 49. sz.)

52. §. *Az elsőbiróságnak a per folyama alatt, a kereset inditásától az itéletig hozott azon végzései ellen, melyek a per előkészitésére vonatkoznak, — ideértve a tárgyalást, a beadványnak hiánypótlás végetti visszaadását, halasztás megadását vagy megtagadását, tanuk vagy szakértők kihallgatását, a tárgyalás kiegészitését és ujabb itélethozatalt elrendelő végzéseket, — felfolyamodásnak helye nincs.*

Ezen végzések által okozott sérelmek orvoslása, — kivéve azon eseteket, melyekben a perorvoslat kifejezetten kizárva van, — az ügy érdemében hozott itélet elleni felebbezésben kérhető, mi végből jogfentartással élni nem szükséges.

Az elsőbiróságnak azon végzése, mely által a tanu kihallgatása iránti intézkedést költségelőleg letételétől tette függővé s egyuttal kimondta, hogy a tanu kihallgatását mellőzni fogja, ha alperesnek a tanu tartózkodási helyére vonatkozólag legutóbbi állitása valótlannak bizonyul, a per előkészitésére tartozó határozat, mely ellen az 1881 : LIX. t.-cz. 52. §-a értelmében felfolyamodásnak helye nincs. (Tb.—J. K. 1902. évi 18. sz.)

53. §. *Előleges bizonyitást, továbbá kérvényekre tárgyalást, vagy az ellenfél meghallgatását, nemkülönben felebbvitel esetében az iratok felterjesztését és a felsőbb birósági határozatok közlését elrendelő végzések ellen felfolyamodásnak helye nincs.*

54. §. *Az 52. §. intézkedése által a felfolyamodás nincs kizárva:*[1]

1. azon végzés ellen, mely által rendes perekben a birói illetőség kérdése döntetik el, akár adatott hely a kifogásnak, akár nem ; sommás perekben pedig a kifogásnak helytadó végzés ellen ;[2]

2. azon végzés ellen, mely által a biróság az eljárás folyamatba tételére vonatkozó beadványt visszautasitja, vagy a folyamat-

[1] V. ö. az 1881 : LIX. t.-cz. 15., 17., 22., 55. és 77. §§-aival, továbbá a végrehajtási eljárás 34. §-ával.

[2] A sommás eljárásra nézve v. ö. az 1893. évi XVIII. t.-czikk 214. §-ával.

[1] A bélyegilletékekre nézve lásd a 93. lapon közlött Ig. rendeletet.

[2] V. ö. az 1893 : XVIII. t.-czikk 28. §. 2. bek.-vel.

ban lévő perbeli eljárást megszünteti vagy felfüggeszti ;

3. azon végzés ellen, mely által a felfüggesztett eljárás folytatólagos folyamatba tételére vonatkozó beadvány visszautasittatik ;

4. azon végzés ellen, mely által pénzbirság, vagy elzárás szabatik ki ;

5. azon végzés ellen, melylyel valamely birói letét kiadatása engedtetik vagy tagadtatik meg.

55. §. *Rendes perekben a bizonyitási eljárás felvételével megbizott birósági tag s a pertárnoknak eljárása s intézkedése által okozott sérelmek miatt a fél az eljárás befejezésétől számitott 8 nap alatt, mindenesetre azonban csak az elsőbirósági itélet hozatala előtt, a per bíróságánál előterjesztés utján kereshet orvoslást.*

A biróság, ha az e tárgyban előterjesztett kérelmet indokoltnak találja, a sérelem orvoslása vagy a törvényellenes eljárás helyreigazitása iránt intézkedik.

E tárgyban hozott végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

56. §. *A felfolyamodásnak halasztó hatálya rendszerint nincs.*

Rendes perekben azonban, a biróság illetősége ellen tett kifogást elvető végzés elleni felfolyamodás elintézése előtt, az elsőbiróság az ügy érdemében nem hozhat itéletet.

57. §. *Az elsőbiróságnak azon végzése ellen, mely pénzbeli elmarasztalást tartalmaz, továbbá amely által a fél részére birói letét utalványoztatik, vagy pénzbirság avagy elzárás alkalmaztatik, halasztó hatálylyal biró felfolyamodásnak van helye.*

Felfolyamodás esetében az ügyiratok melyek a főügy továbbfolytatására szükségesek, hivatalból hitelesitett másolatban terjesztetnek fel.[1])

58. §. *Felfolyamodás esetében, a másodbiróság az elsőbiróság által eldöntött kérdést érdemileg intézi el.*

A 39. §-ban felsorolt alaki sérelmek miatt, a végzést csak az elsőbiróság illetéktelensége esetében, vagy akkor semmisiti meg, amikor a körülményekhez képest a szabálytalan intézkedést szabályszerüvel nem pótolhatja.

Amennyiben a körülmények szükségessé teszik, a másodbiróság, a végzés feloldása mellett, az elsőbiróságot ujabb határozat hozatalára s e végből a szükséghez képest a felek meghallgatására utasithatja.

59. §. *A másodbirósági végzések ellen további felfolyamodásnak csupán a következő esetekben van helye :*[1])

1. Ha a másodbiróság az egész eljárást ujabb vagy póteljárás megrendelése nélkül megsemmisiti.

2. Ha a másodbiróság az eljárást felfüggeszti vagy megszünteti, vagy az elsőbiróságnak a felfüggesztést vagy megszüntetést rendelő végzését helybenhagyja.

3. Ha a másodbiróság a felfüggesztett eljárásnak ujabb folyamatba tétele iránti kérelmét elutasitja, vagy az elsőbiróságnak ilyen elutasitó végzését helybenhagyja.

4. Ha a másodbiróság azon esetekben, amelyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, az illetéktelen biróságot illetékesnek, vagy az illetékes biróságot illetéktelennek mondotta ki.

A másodbirósági végzés ellen megengedett felfolyamodásnak halasztó hatálya nincs.

Az 58. §. rendelkezése a másodbirósági végzés elleni felfolyamodásokra megfelelően alkalmazandó.

(C. 6. számu polg. döntvénye.) Ha a másodbiróság azon esetek valamelyikében bünteti pénzbirsággal az elsőbiróság végzése ellen folyamodót, melyekben az 1881 : LIX. t.-cz. 59. §-a felfolyamodást enged : ilyenkor a kiszabott pénzbirságra nézve is van felfolyamodásnak helye a harmadbirósághoz és az oly felfolyamodást a kir. Curia elfogadja akkor is, ha az csupán a birság s nem egyszersmind a másodbirósági végzés érdeme ellen is van intézve. Ellenben az 1881 : LIX. t.-cz. 60. §-a alapján kiszabott pénzbirságra nézve nincs további felfolyamodásnak helye oly másodbirósági végzések ellen, melyek azon törvény 59. §-ában elősorolva nincsenek.

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szabályok 291. és 196. §-ával.

[1]) V. ö. a végrehajtási törvény 119. §-ával

(C. 10. számu polg. döntvénye.) Azon esetben, midőn a másodbiróság oly elsőbirósági határozat ellen közbevetett felebbviteli beadványt utasit vissza, amely határozatnak végérvényes felülbirálására volt a törvény értelmében hivatva, végzése ellen további felfolyamodásnak nincs helye. Ha azonban a másodbiróság által visszautasitott felebbviteli beadvány oly elsőbirósági határozat ellen intéztetett, mely esetleg a harmadbirósági felülbirálat tárgyát képezheti. végzése ellen a további felfolyamodás helyt foghat.

Nincs helye a harmadbirósághoz felfolyamodásnak:

másodbirósági végzés ellen, melylyel az elsőbiróságnak a felhivási keresetet alaki szempontból elutasitó végzése megsemmisittetett, s egyszersmind póttárgyalás és a kifeljendőkhöz képest érdemleges határozat hozatala rendeltetett. (Dt. XXXIX. 53.);

eskületétel elmulasztása esetében kért igazolást megtagadó elsőbirósági végzés helybenhagyó másodbirósági végzés ellen. (Dt. LXIII. 135.)

A közjegyzői okmány alapján elrendelt végrehajtás ellen az 1874 : XXXV. t.-cz. 119. §-a értelmében jogorvoslatnak lévén helye, ez alatt azon jogorvoslatok értetnek, amelyek a perrendtartás értelmében végzések ellen helyt foghatnak. Ennek folytán az 1874 : XXXV. t.-cz. 114. §-a alapján beadott kifogások felett hozott határozat ellen felfolyamodásnak van helye; de amennyiben a másodbiróság az elsőbiróság végzését helybenhagyta, további jogorvoslat ki van zárva, mert az 1881 : LIX. t.-cz. 59. §-ában a végzések ezen neme külön felemlitve nincs. (Dt. XLII. 76.)

Azon kérdésben, vajjon valamely ügy köztörvényi vagy bagatell-eljárásra tartozik-e, felebbvitelnek van helye a harmadbirósághoz. (M. III. 178., Dt. XLVIII. 252.)

A másodbiróságnak azon végzése, mely a biróságnak kereskedelmi birói illetékességét leszállitja, felfolyamodással meg nem támadható. (J. K. 1900. évi 351. l.)

Oly kir. táblai végzés, mely az elsőbiróság végzését hivatalból megsemmisiti abból az okból, mivel az elsőbiróságot nem tartja az ügynek a maga egészében és annak minden részletére kiterjedően leendő megbirálására illetékesnek, de a megsemmisitéssel együttesen az elsőbiróságot szabályszerü uj eljárásra is utasitja, anélkül, hogy körvonalozná a póteljárás irányát és terjedelmét minden kételyt kizáró szabatossággal: nem vonható az 1881 : LIX. t.-cz. 59. §-a alá eső azok közé a végzések közé, amelyeknek érdemleges megbirálásába a harmadbiróság be nem bocsátkozhatnék. (J. K. 1901. évi 4. sz.)

Másodbirói végzés, amely az elsőbiróság végzést hivatalból megsemmisiti, amiatt, hogy az elsőbiróságot nem tartja az ügy minden részletére kiterjedően leendő megbirálására illetékesnek, de a megsemmisitéssel együttesen az elsőbiróságot szabályszerü uj eljárásra is utasitja anélkül, hogy körvonalozná a póteljárás irányát és terjedelmét minden kételyt kizáró szabatossággal: nem vonható az 1881 : LIX. t.-cz. 59. §-a alá eső azok közé a végzések közé, amelyeknek érdemleges megbirálásába a harmadbiróság be nem bocsátkozhatnék. (J. K. 1901. évi 25. sz.)

60. §. *Ha a másod- vagy harmadbiróság a felfolyamodást merőben alaptalannak találja: a felfolyamodó 500 forintig terjedhető pénzbirsággal büntettetik.—E birságért a fél elleni visszkereset fenmaradása mellett első sorban az ügyvéd felelős.*[1])

A másodbiróságnak e §. alapján birságot szabó végzése ellen csak akkor van jogorvoslatnak helye, ha a másodbiróság olyan esetek valamelyikében bünteti pénzbirsággal az elsőbiróság végzése ellen felfolyamodót, amely esetekben a másodbiróságnak végzése ellen is van további jogorvoslatnak helye. (Dt. XL. 82.)

IV. FEJEZET.

Az ennek tartalmát képezett 306—314. §§. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. IV. fejezetét képező 61—68. §§.

Igazolás.

61. §. *Valamely tárgyalási határnapnak vagy perirat-beadási határidőnek, továbbá felebbezési, eskü-jelentkzési határidőnek vagy eskü-letételi határnapnak elmulasztása esetében igazolásnak van helye: ha a mulasztó fél hitelt érdemlőleg kimutatja, hogy a mulasztás vétlen volt.*

Azon mulasztás, melyet a fél megbizottja szándékosan vagy vétkes gondatlanságból okozott, vétlen mulasztásnak nem tekintetik. [2])

Felfolyamodási határidő elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak, még az ellenfél beleegyezése esetében sem. (Dt. LXVII. 32.)

A fél megbizott ügyvéde, ha ugy intézkedik, hogy intézkedésének rendes körülmények között sikerrel kell járnia, gondatlansággal

[1]) V. ö. a 49. §-szal.
[2]) V. ö. a 69. §-szal.

nem terhelhető, s a rendes körülményektől eltérő esemény a mulasztást vétlenné teszi. (Dt. LXXX. 116., LXXXII. 103.)

Azt a körülményt, hogy alperes ügyvédének abbeli felhivására, hogy ha felülvizsgálati kérelemmel kiván élni, ez iránt irásbeli utasitást adjon, ezt az irásbeli utasitást ügyvéde segédének átadta, ez utóbbi azonban ezt főnökének fel nem mutatta, az alperes vétlen mulasztásának tekinteni nem lehet. (Jd. 1904. évi 639. sz.)

62. §. *Az előző §-ban nem emlitett határidő és határnapoknak, továbbá azon határidőknek elmulasztása miatt, amelyek alatt végirat vagy ellenvégirat, a tanukihallgatás és szemle feletti észrevételeket tárgyazó periratok, a felebbezési indokok és a birói illetőség elleni kifogások beadandók, nemkülönben eskükivételnél, tanuk vagy szakértők kihallgatásánál és birói szemlénél való jelenlétnek, az igazolási kérelem tárgyalására kitüzött határnapoknak, végre igazolás megadása folytánkit üzött ujabb határnapoknak vagy határidőknek elmulasztása esetében igazolásnak helye nincsen.*[1])

A postán küldött periratnak postai késedelem vagy rendellenes kezelés miatti elkésése rendes perben nem igazolási ok. (Dt. IX. 625.)

Minthogy az 1881 : XLI. t.-cz. 57. §-a kisajátitási ügyekben a törvényszék kártalanitási határozata ellen fokozatos felebbezést enged, az ugyanazon §. végpontjában foglalt azon intézkedés által, hogy ez ügyekben más orvoslatnak helye nincs, nem tekinthető kizártnak az, hogy ily ügyekben a felebbezési határidő vétlen elmulasztása esetében a mulasztó fél a felebbezési jogorvoslat érvényesitése céljából az 1881 : LIX. t.-cz. 61. stb. §§. értelmében igazolással élhessen. (M. III. 182.)

Igazolás alapjául szolgáló véletlen mulasztásnak nem tekinthető a képviselőnek az az állitása, hogy abban a hiszemben volt, hogy sommás ügyekben a beadványok d. u. 5 óráig elfogadtatnak. (F. I. 214.)

63. §. *Az igazolási kérelem az elmulasztott határidő utolsó napjától számitott 15 nap alatt, ha pedig a mulasztás a félnek nem a mulasztás napján jutott tudomására, vagy az akadály nem a mulasztás napján szünt meg: a mulasztásnak tudomására jutásától, vagy az akadály megszüntétől számitott 15 nap alatt két teljesen felszerelt példányban, s ha több ellenfél van, a megfelelő számu felzetekkel ellátva adandó be. Az elmulasztott határnaptól vagy határidőtől félév eltelte után igazolást kérni többé nem lehet. Ezen határidő lejárta után, vagy a törvény által meg nem engedett esetekben benyujtott igazolási kérelem hivatalból visszautasitandó.*

Az igazolási kérelem rendszerint a perbiróságnál, azon esetben pedig, ha a megkeresett hatóság által a kitüzött eskütételi határnap elmulasztása miatt kéretik az igazolás, a megkeresett biróságnál adandó be; utóbbi által azonban elintézés végett a perbirósághoz teendő át.[1])

Az orvosi bizonyitványnyal csak az van igazolva, hogy igazolást kérő szept. 7-én beteg volt, de nem az, hogy betegsége tovább tartott, minélfogva igazolási kérelme a 63. §. értelmében 15 nap mulva, azaz szeptember 22-éig lett volna beadandó, az pedig csak a következő hó 9-én, tehát 32 nap mulva s nyilván elkésetten adatott be. (Tb.—Dt. XXXVII. 358.)

A felebbezési határidőnek elmulasztása okából igazolással élő félnek személyesen szerzett tudomását a felebbezés beadásánál perbeli képviselője részéről elkövetett mulasztásról egymagában véve az, hogy ellenében a felebbezéssel meg nem támadott itélet alapján kielégitési végrehajtás foganatosittatott, nem igazolhatja. (F. III. 58.)

A felülvizsgálati kérelemnek a Curia részéről elkésetten történt beadása miatti visszautasitása esetén az igazolási határidő a Curiának visszautasitó határozata hozatalának napjától számitandó. (F. V. 374.)

64. §. *Az igazolási kérelem felett járásbiróságoknál szóbeli, törvényszékeknél jegyzőkönyvi tárgyalás tartatik. Utóbbi esetben a felek nyilatkozataikat a tárgyalás napján tartoznak a jegyzőkönyvbe bevezetni. Az igazolás kérdésében eskü általi bizonyitásnak helye nincsen. Az igazolást kérő az ellenfélnek okozott költségekben az igazolás megadása esetében is elmarasztalandó.*

Ha az igazolási kérvény alapjául oly itélet, illetve eljárás szolgál, mely nem sommás biróság elé tartozik, ugy az igazolás kérdésében a sommás biróság határozatot nem hozhat. (U. L. 1887. évi 1. sz.)

---

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 189. és 201. §-ával.

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 132. és 163. §-ával.

Ha az igazolási eljárásra nem alperes mulasztása, hanem felperesnek igazolt nem jóhiszemü eljárása szolgált egyedül alapul, ily esetben a 64. §. az igazolási költségnek az igazoló fél általi megtéritése határozottan nem rendelvén, annak az ügy érdemleges tárgyalása közbeni viszonkeresetképeni követelése kizárva nincs. (T. 1888. évi 97. l.)

Ha alperes az elmulasztott tárgyalási határnapra megidézve nem volt, ellene makacssági határozat jogi hatálylyal hozható sem volt, ennek következtében tehát alperes ellen a 63. §. rendelete alkalmazható nem lévén, az az igazolási költséggel jogszerüen nem terhelhető, felperes ellenben, mint pervesztes, az alperesnek okozott perbeli költséget az 1868. évi LIV. t.-cz. 251. §. értelmében megtériteni tartozik. (U. L. 1888. évi 18. sz.)

65. §. *Midőn sommás eljárásban valamely tárgyalási határnap elmulasztása miatt kéretett igazolás, enneh megadása esetében az ügy érdeme ujabb határnap kitüzése nélkül azonnal tárgyalandó. Minden más esetben a biróság, az igazolás megadása esetében, az elmulasztott határnap vagy határidő helyébe ujabbat tüz ki.*

66. §. *Az igazolást megadó végzés ellen felfolyamodásnak csak akkor van helye :*[1])

a) *ha az igazolási kérelem a 63. §-ban előirt véghatáridő után adatott be ; vagy*

b) *ha az igazolásnak oly határidő vagy határnap mulasztása esetében adatott hely, melyben az igazolás törvény szerint kizárva van.*

(Temesvári Tb. 2. sz. döntvénye.) Abban az esetben, midőn az 1881 : LIX. t.-cz. 66. §-ának rendelkezése értelmében az igazolásnak helyt adó végzés ellen a felfolyamodás ki van zárva, a végzésnek a költségre vonatkozó része ellen szintén nincs felfolyamodásnak helye.

67. §. *Az elmulasztott határidőtől vagy határnaptól számitott 15 nap alatt beadott igazolási kérelemnek a főügy további folyamára, a hozott határozat jogerőre emelkedésére és a végrehajtásra halasztó hatálya van. Ezen esetben az igazolási kérelem beadása előtt elrendelt vagy foganatositott végrehajtás az igazolás kérdésének jogerejü eldöntéséig azon állapotban marad, melyben az igazolási kérvény beadásakor volt.*

Ha a meg nem jelenés folytán hozott itélet ellen felebbezés és egyszersmind megjelenési határidő elmulasztása miatt igazolás adatik be, első sorban az igazolás kérdése döntendő el.

68. §. *Az elmulasztott határidőtől vagy határnaptól számitott 15 nap eltelte után beadott igazolási kérelemnek sem a per további folyamára, sem a végrehajtásra halasztó hatálya nincsen.*[1])

Az igazolási kérelemnek helytadó végzés ellen a 66. §. esetében beadott felfolyamodásnak az ujabb határidő vagy határnap kitüzésére nézve halasztó hatálya van.

Ha a halasztó hatálylyal biró igazolás merőben alap nélkül kéretik, a kérelmező 500 frtig terjedhető pénzbirsággal büntettetik.

E birságért való felelősségre nézve a 60. §. intézkedései alkalmazandók.

Az itélet hozatala után törvényes határidőben igazolási kérvény adatván be: a mindamellett foganatositott kielégitési végrehajtás hatályon kivül helyezendő. (Tb.—Dt. XLVIII. 343.)

Az itélet elleni felebbezés elmulasztása miatt közbetett igazolási kérelem halasztó hatálylyal bir az itélettel odaitélt esküttételre nézve akkor is, ha az igazolási kérelem a 68. §-ban megállapitott 15 napi határidőn túl adatott be. (Tb.—Dt. LII. 365.)

Az a körülmény, hogy a kicsomózást kérő fél saját iratai kiadásának szükséges voltát igazolta-e vagy nem, nincs befolyással arra, hogy a biróság a kicsomózási költség viselésére nézve eltérhessen az állandóan követett gyakorlattól, mely szerint a kicsomózásnál felmerült költség azt a felet terheli, aki a perben a költség viselésére köteleztetett. (Tb.—J. K. 1902. évi 17. sz.)

V. FEJEZET.

Perujitás.

A **315.**, **316.**, **317.**, **318.** **§§.** helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 69., 70., 71., 72. **§§.**

69. §. *Perujitásnak van helye :*

1. az itéletnek jogerőre emelkedésétől számitott félév alatt, ha a fél a perben a miatt lett ügyvesztessé, mivel az ügyvéd a döntő ténykörülményeket kellő helyén fel-

---

[1]) V. ö. az 51. §-szal.

[1]) V. ö. a 63. §-szal és az 1893 : XVIII. t.-cz. 138. §-ával.

hozni vagy tagadni, avagy a rendelkezésére bocsátott bizonyitékot előadni elmulasztotta ;

2. az itélet jogerőre emelkedésétől számitott 10 év alatt, ha a pervesztes fél, lényegileg a per tárgyára vonatkozó olyan uj bizonyitékot hoz fel, melyet az alapperben nem használt ;

3. szintén az itélet jogerőre emelkedésétől számitott 10 év alatt az 1868 : LIV. t.-cz. 321. §. és a jelen törvény 73. §. eseteiben.

Uj bizonyiték alapján ujitott perben a birólag megoldandó kérdés csak a körül foroghat, vajjon a felhozott uj bizonyiték elegendő-e az alapperben hozott itélet megdöntésére ? (Dt. XXXII. 7.)

A makacssági itélettel befejezett perek megujithatása kizárva nincs, de a dolog természetéből folyólag ama hatálylyal, hogy az alapperben nem védekezett s igy beismerőnek tekintett alperes az ellene intézett követelést tagadni s felperest a bizonyitásra szoritani már jogositva nincs, hanem a követelés jogosságát ő tartozik uj bizonyitékával megdönteni. (P. T. X. 1.)

Eskütől feltételezett itélet az eskü letételekor válik jogerejüvé ; perujitás esetén tehát a 69. §-ban megszabott határidők az eskü letételére kitüzött határnaptól számitandók. (P. T. XIV. 7.)

Perirat beadásának az ügyvéd által történt elmulasztása miatt pervesztessé lett fél ügyvédi mulasztás indokából perujitási jogorvoslattal nem élhet. (M. III. 185., U. L. 1887. évi 52. sz.)

Az, hogy az ujitó fél már igazolással élt, a perujitásnak nem áll utjában. A perujitásra nézve a törvény nem követeli, hogy az uj bizonyitékok nem használása az alapperben vétlen mulasztásból történt legyen. (M. III. 187.)

Az 1852. évi nov. 29-iki, ugy az 1853. május 22-iki ősiségi nyilt parancsok rendelése szerint inditott és folytatott, felperes elutasitásával jogérvényesen befejezett zálogváltási perekben az ott jelölt zárhatáridők letelte után perujitási keresetnek többé helye nincsen. (M. III. 193.)

Eskütől feltételezett itélet az eskü letételekor válik jogerejüvé ; perujitás esetén tehát az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §-ában megszabott határidők az eskü letételére kitüzött határnaptól számitandók. (Dt. XL. 138.)

Azon félnek, ki az alapperbeli itélet ellen ügyvéd mulasztása miatt már perujitással élt, a perujitás uj bizonyitékok alapján megengedhető. (Dt. XLII. 190. l.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. 70. §-ának abból az intézkedéséből, hogy a perletétel a per elvesztésével egyenlő hatálylyal bir, mi ellen csak perujitásnak van helye, egyáltalában nem következik, hogy perletétel esetében feltétlenül, illetőleg még abból a perletételből kifolyólag lenne perujitásnak helye, hanem igenis az következik, hogy perujitásnak annyiban van helye, amennyiben a 69. §-ban felsorolt esetek egyike vagy másika fenforog. (Dt. XLIX. 75.)

Makacssági itélet ellen is lehet perujitással élni. (Dt. LIII. 64.)

A sommás visszahelyezés, mint az önhatalmulag megháboritott birtok ideiglenes oltalmára szolgáló kivételes perut, csak a vonatkozó törvényekben meghatározott alakban vehető igénybe, a sommás visszahelyezési perutat szabályozó törvényekben (l. 1802. évi XXII., 1807 : XIII. t.-cz.) pedig a vesztes fél részére jogorvoslatul a perujitás mellőzésével egyedül a rendes perut van fennhagyva. (M. III. 189.)

A kereseti jog kérdése a per érdemének alkatrésze s ekképen a perujitás mellőzésével ily esetben uj per nem inditható. (J. Sz. II. 439.)

A perujitás megengedhetősége iránti kérelem ugyanazon egy kereseti beadványban, a 69. §-ban megjelölt különböző jogalapokra, egymás mellett is alapitható és miután az alapperbeli vesztes fél a perujitást az esetben, ha egyik alapon sikertelenül megkisérlette, más alapon a törvényben előszabott határidőn belül ismételten érvényesitheti, nem foroghat fenn ok a tekintetben, hogy az alapperbeli vesztes fél elzárassék attól, hogy a perujitást, az általa már meginditott perujitási keresetben felállitott jogalaptól eltérő ujabb alapon, a perujitási pernek folyama alatt, külön kereseti beadványban érvényesithesse és mi sem állhat utjában annak, hogy az ekként külön beadványban előterjesztett perujitási kérelem ugyanazon perben olyképen nyerjen megoldást, mintha az már eredetileg egy kereseti beadványban különböző jogalapon érvényesittetett volna. (J. Sz. VI. 132.)

Az illetékesség kérdésében az ügy érdemleges tárgyalása előtt letett perujitás nélkül más biróságnál ismét meginditható. (P. T. XXII. 7.)

Az alapperben fel nem hozott időelőttiségi kifogás perujitással érvényesithető. (P. T. XXII. 7.)

A perujitás alapjának a per folyamán megváltoztatása helyt nem foghat. (Dt. LVIII. 59.)

Az 1868 : LIV. t.-cz. hatálya alatt hozott és kézbesitett itélet ellen az 1881 : LIX. t.-cz. hatályba lépte után 10 éven túl, de 32 éven belül beadott perujitási kérelem el nem késett. (Tb. T. II. 417.)

A perujitási keresetnek elkésetten történt benyujtása nem észlelhető hivatalból, hanem csak az ellenfél kifogása folytán. (M. III. 190.)

Az alapperben meg nem birált és meg nem

állapitott uj tényekre vonatkozó bizonyiték alapján nincs helye perujitásnak. (M. VII. 379. sz.)

A feleknek perben állására nézve a perujitás rendén sem áll be változás és igy alperes alperes marad akkor is, ha ő a perujitó. (Dt. LXXVI. 12.)

Az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §. 1. pontja szerint a perujitás alapjául szolgálható döntő ténykörülmény alatt minden fontos védelmi érv és ellenvetés értendő. (F. II. 93.)

Perujitási ügy elbirálásánál, az itéletnek hozatalakor a felebbezési biróság szabályszerüen van alakitva, habár a tanácsban részt vett olyan biró szavazóbiróként, aki az alapperbeli felebbezési eljárásban az ügy előadója volt, és mint tanácsjegyző ugyanaz, aki szintén az alapperbeli tárgyaláson közreműködött. (F. II. 106.)

Uj bizonyiték az alapperben felhitt, de az akkori perjogi szabályok szerint az ellenfél kifogása következtében ki nem hallgatott tanu is, pl. a bizonyitó fél neje. (F. II. 113.)

Végirat be nem adása s emiatt a viszonválaszban kinált esküre nyilatkozás elmulasztása esetében a 69. §. *a)* pontja alapján van perujitásnak helye. (M. VII. 380.)

Az itélet hozatala után érvényesithető perujitási jogról lemondás hatályos. (M. III. 382.)

Az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §-ában megállapitott perujitási határidő az ez előtt hozott itélet elleni perujitást illetőleg nem alkalmazható akkor, ha a korábbi törvény szerinti perujitási határidő a törvény hatálybaléptekor még le nem járt. (Tb.—T. II. 832.)

Az alapperben az alperes, a felperes részére kárpótlási összegnek fizetésére azon az alapon köteleztetvén, mert a szakértők véleménye alapján megállapittatott, hogy az alperes gondatlansága által okozott testi sértés következtében a felperesnek keresetképessége csökkent, a perujitás alapjául nem szolgálhat annak a bizonyitása, hogy a felperes már 30 évvel előbb baleset okozta sérülés követketében vált volna munkaképtelenné. (F. III. 128.)

A perujitás alkalmából a félnek eskü alatt történt kihallgatása ugyanoly tekintet alá esik, mint a fél részére a régi eljárás szerint megitélt főeskü. (Tb.—Dt. LXXXIV. 51.)

A perujitás megengedhetősége szempontjából az a tanu is, aki az alapperben már ki volt hallgatva, uj bizonyitéknak tekintendő akkor, ha az ujitott perben más ténykörülményekre hivatik fel. (F. III. 363.)

Perujitásnak nem lehet helye a fél alapperbeli ügyvédjének a felebbezési tárgyaláson való meg nem jelenése miatt elkövetett mulasztása okából. (F. IV. 240.)

Nem a perujitás megengedésére, hanem a per érdemére tartozik annak a kérdésnek eldöntése, hogy az ujitott perben szolgáltatott uj bizonyitékok mennyiben alkalmasak az alapperbeli tényállás megdöntésére. (F. IV. 466.)

Perujitásnak helye van olyan uj bizonyiték alapján, amely annak bebizonyitására szolgál, hogy az alapperben marasztalt alperesnek az alapkereset meginditása idejében beszámitásra alkalmas ellenkövetelése állott fenn. (F. V. 145.)

Akkor is, ha a perujitás meg nem jelenés miatt hozott itélet ellen használtatik, a perujitással élő alapperbeli alperes köteles az alapperben nem használt olyan bizonyitékot felhozni, amely alkalmas az alapperben megállapitott tényállásnak megdöntésére, következőleg a perujitó alperes puszta tagadásával nem szorithatja a felperest követelése jogosságának kimutatására. (F. V. 171.)

Elévülési kifogás perujitási alapul nem szolgál. (M. XI. 238.)

Az alapperben döntő bizonyitékul elfogadott szakértői véleménynyel szemben rendszerint ugyan a perujitás alapjául szolgálható uj bizonyitéknak a más szakértők véleményére való hivatkozás nem tekinthető, de amikor az ujitott perben uj bizonyitékként alkalmazni kivánt szakértői bizonyitás arra van irányozva, hogy az alapperben meghallgatott szakértő a véleménye megalkotásánál alapul vett tényre nézve tévedésben volt, a szakértői bizonyiték uj bizonyitékként a perujitás alapjául szolgálhat. (J. K. 1901. évi 113. l.)

Az alapperben kivett szakértői vélemény reviziójának czélzata kivül esik a perujitás keretén. A birói szemlének más, mint a már eljárt szakértők közbenjöttével való ismétlése, midőn a szemle tárgya nem változik, uj bizonyitékot nem képezhet, mert a szakértői lelet nem a közreműködő személyek egyéni tekintélyéből, hanem a szakképzettségükön és a tárgy tüzetes megvizsgálásán alakuló objektiv tudásukból meriti meggyőző erejét, melynek méltatását már a sommás eljárási törvény életbelépte előtt fennálló eljárási szabályok is a biróság szabad belátására bizták. Az igazságügyi orvosi tanács felülvéleményét pedig a biróság, ha szükségesnek látja, hivatalból kéri ki; a peres félnek ily irányu inditványa tehát nem tekinthető valamely bizonyiték előterjesztésének és annak hiánya nem képez mulasztást, mely perujitással orvosolható volna. (J. K. 1901. évi 113. l.)

Az alapperben kivett szakértői vélemény reviziójának czélzata kivül esik a perujitás keretén. A birói szemlének más, mint a már eljárt szakértők köbenjöttével való ismétlése, midőn a szemle tárgya nem változik, uj bizonyitékot nem képezhet, mert a szakértői lelet nem a közreműködő személyek egyéni tekintélyéből, hanem a szakképzettségükön

és a tárgy tüzetes megvizsgálásán alapuló objektiv tudásukból meriti meggyőző erejét. (J. K. 1901. évi 16. sz.)

Az alapperbeli tényállást a perujitó fél az ujitott perben csak annyiban tartozik megdönteni, mennyiben az a tényállás az alapperben érvényesitett jogvédelemre való vonatkozásban nyert megállapitást. (J. K. 1901. évi 25. sz.)

Az alapperben döntő bizonyitékul elfogadott szakértői véleménynyel szemben rendszerint ugyan a perujitás alapjául szolgálható uj bizonyitéknak a más szakértők véleményére való hivatkozás nem tekinthető, de amikor az ujitott perben uj bizonyitékként alkalmazni kivánt szakértői bizonyitás arra van irányozva, hogy az alapperben meghallgatott szakértő a véleménye megalkotásánál alapul vett tényre nézve tévedésben volt, a szakértői bizonyiték uj bizonyitékként a perujitás alapjául szolgálhat. (J. K. 1901. évi 25. sz.)

Perjogi jogszabály, hogy a törvény által kizárt jog- vagy perorvoslat a felek beleegyezésével sem vehető igénybe, s ennélfogva az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §-ának 2. pontja alapján a per ugyanazon fél által még az ellenfél hozzájárulásával sem ujitható meg egynél többször. (I. K. 1902. évi 23. sz.)

Egymagában az által, hogy a perujitásnak uj bizonyitékok alapján hely adatott, perjogilag még nincs olyan tényállás megállapitva, ami az alapperbeli itélet hatályon kivül helyezését vonhatná maga után. (Jd. 1903. évi 336. l.)

A perujitásnak csak jogerőre emelkedett itélet s az ezzel egy tekintet alá eső jogerőre emelkedett sommás végzés ellen van helye. A jogerőre nem emelkedatt sommás végzés ellen beadott perujitási kereset váltókifogásoknak tekintetett (Jd. 1904. évi 495. sz.)

Uj bizonyiték alapján a perujitás elrendelhető abban az esetben is, ha a bizonyitó fél ama bizonyitékot felajánlotta az alapperben, de a biróság azt nem alkalmazta, nem foganatositotta. (Jd. 1904. évi 762. sz.)

Több külön bizonyiték uj minőségének megállapitásánál nem az az irányadó, hogy azok az alapperben együttesen és általánosságban s nem egyenkint felsorolva és méltatva használtattak és mérlegeltettek, hanem, hogy tényleg sem együttesen, sem külön felsorolva és kiemelve nem használtattak. (J. K. 1904. évi 15. sz.)

A vagyonközösség megszüntetése iránti perekben is, ha a keresetnek hely adatott, a közösség megszüntetésének eltürésére kötelezett alperes pervesztesnek tekintendő, ki mint olyan az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §-a értelmében perujitással élhet. A perujitás megengedésének az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §-ának 2. pontjában meghatározott előfeltétele fenn nem forog, ha a tanuk csak olyan ténykörülménynek a bizonyitására hivattak fel s azok tényleg csak olyan ténykörülményt bizonyitottak, mely az alapperben közokirattal már bizonyittatott: az ujitott perben használt tanubizonyiték a valóságban nem uj bizonyiték, hanem ujra bizonyitása az alapperben más módon már bizonyitott ténykörülménynek. (T. K. 1904. évi 31. sz.)

Abban a kérdésben, hogy perujitásnak van-e helye, avagy nincsen, nem végzéssel, hanem itélettel kell határozni. (J. K. 1904. évi 31. sz.)

Az osztrák polgári törvénykönyvnek az elévülésre vonatkozó rendelkezései perrel érvényesitendő igényeket tárgyaznak, és az elévülés azt eredményezi, hogy akár a hosszabb, akár rövidebb elévülési idő alatt érvényesitendő igények, ha a kitüzött időben nem érvényesittetnek, többé nem érvényesithetők; de arra az esetre, midőn valaki részére perben valamely jog itéltetik oda, habár a jog eredetileg természeténél fogva az osztrák polgári törvénykönyvben kiszabott rövidebb elévülési időn belül volt is érvényesithető, ez a perujitással szemben ellen nem vethető, hanem a per, a mennyiben erre nézve a törvényes föltételek fenforognak, az 1881. évi LIX. t.-cz. 69. §-ában kitett határidő alatt, még ha rövidebb elévülési időhöz volt is kötve a per tárgya, akadálytalanul megujitható. (J. K. 1904. évi. 37. sz.)

Uj bizonyiték alapján a perujitás elrendelhető abban az esetben is, ha a bizonyitó fél ama bizonyitékot felajánlotta az alapperben, de a biróság azt nem alkalmazta, nem foganatositotta. (J. K. 1904. évi 39. sz.)

(C. 77. számu polg. döntvénye.) Az a peres fél, aki az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §. 2. pontja alapján kereset utján már kért perujitást, de ennek a kérelemnek azért nem adatott hely, mert a felhozottak uj bizonyitékok gyanánt el nem fogadtattak: az 1881. évi LIX. t.-cz. 72. §-ára való tekintettel uj bizonyitékok alapján a perujitás megengedését nem kérheti.

70. §. *Az előző §. 1. pontjának esetében azon ügyvéd, ki mulasztása által a perujitásra okot szolgáltatott, szintén megidézendő s ha a mulasztás alapján a perujitásnak hely adatik, a mindkét félnek okozott költségek megtéritésében elmarasztalandó. A költségekben való elmarasztalás által az ügyvédnek ezen felüli kártéritési kötelezettsége (1874 : XXXIV. t.-cz. 71. §.) érintetlenül marad.*

Ha ügyvéd mulasztása alapján kéretik perujitás, azon ügyvéd, ki mulasztása által a perujitásra okot szolgáltatott, a tárgyalásra

(semmiség terhe alatt) akkor is meghivandó, ha ez az ujitott keresetben nem kéretett. (Tb. Dt. XXII. 316.)

71. §. *A birósági egyezség által befejezett perekben perujitásnak helye nincsen. Az ellenfél által letett esküvel eldöntött perekben, az 1868 : LIV. t.-cz. 321. és a jelen törvény 73. §-ának eseteit kivéve, perujitásnak csak annyiban van helye, amennyiben az eskü által bizonyitott ténykörülmény valóságának kérdés alá vétele nélkül, más okból kéretik a perujitás.*

A 69. §. a peres felet nem gátolja abban, hogy mielőtt ellenfele a neki megitélt esküt letenné, uj bizonyitékok alapján perujitást vehessen igénybe. (M. III. 188.)

Perujitás szempontjából nem tekinthető esküvel eldöntött pernek az a per, amelyben a fél nem az 1893 : XVIII. t.-cz. 100. §-a alapján előzetes megállapodás vagy egyezség következtében tette le az esküt, hanem a 95. és 96. §§-ok értelmében eskü alatt hallgattatott ki. (F. IV. 257.)

72. §. *A 69. §. 2. pontja alapján perujitásnak rendszerint csak egy izben van helye, s ha az egyik fél perujitást használt, azzal a másik fél rendszerint nem élhet.*

Ha azonban azon fél, aki még perujitással nem élt, az ujitott perben részben vagy egészben pervesztessé lőn, s a per érdemére vonatkozó uj bizonyitékot talál, ezen bizonyiték alapján a pert megujithatja, de tartozik hitelt érdemlőleg kimutatni, hogy ezen bizonyitékát se az ujitott, se az alapperben nem használhatta.

(C. 27. számu döntvénye.) Azon félnek, ki az alapperbeli itélet ellen ügyvéd mulasztása miatt már perujitással élt, a perujitás uj bizonyitékok alapján megengedhető.

Az a fél, aki uj bizonyitékok alapján a pert már egy izben ujitotta, ugyancsak uj bizonyiték alapján azt még egyszer nem ujithatja meg akkor sem, ha előző perujitási kérelme következtében az ügy érdeme felett határozat nem hozatott, hanem perujitási kérelmével a perujitás meg nem engedése okából, az ügy érdemi vizsgálata nélkül el lett utasitva. (F. V. 342.)

319. §. A perujitási kereset az alapperbeli kérelmen túl nem terjedhet.

Oly viszonkövetelés, mely az alapperbeli kereset tárgyát nem képezte, az ujitott perben, azon szabálynál fogva, mely szerint a keresetben foglalt követelés föl nem emelhető, viszonkereset utján csak az alapperbeli követelés erejéig érvényesithető. (M. III. 194.)

Az alapperbeli kérelmen túlterjeszkedő perujitási kereset hivatalból visszautasitandó. (M. III. 194.)

Az ujitott perben az alapperbeli kereset alapjául szolgált jogból kifolyó uj ellenkövetelés érvényesithető. (M. X. 394.)

A perujitó felperesnek ez alapperben joga lett volna törvénytelen gyermekének tartásdiját ennek 14 éves életkoráig az alperestol mint természetes atyától követelni s igy a felebbezési biróság nem sértett jogszabályt azáltal, hogy a perujitás rendén a felperesnek előterjesztett kereseti kérelme következtében a gyermektartásdijat a gyermek 12 éves életkorának betöltésétől a 14-ik életévéig is megismételte, holott ez a követelés az alappernek tárgyát nem képezte. (F. V. 341.)

A perrendtartás 319. §-a nem zárja ki azt, hogy a perujitási keresethez oly érdekelt is csatlakozzék, ki az alapperben részt nem vett, csak azt tiltja, hogy a perujitási kereset azalapperbeli kérelmen túl terjedjen. (Jd. 1904. évi 552. sz.)

320. §. Az ujitott perben a perujitás kérdése az alapperben eldöntött ügy érdemével együttesen tárgyaltatik és döntetik el.

Az eljárás a közönséges szabályok és elvek szerint történik.

Mindkét fél minden követelését, ellenkövetelését és bizonyitékait kölcsönösen ép ugy előadhatja, mint az alapperben tette vagy tehette volna.

Akkor, midőn a két alsóbiróság a perujitási kérelemnek helyt nem adott, a harmadbiróság annak helyét találván, az alapperben eldöntött ügy érdemében itéletet nem hozhat. (M. III. 194.)

Ha a perujitás jogérvényesen megengedtetett, ujitó alperes az érdemben nem utasitható el perelhetőségi jog hiánya czimén, mert a perujitás megengedése által közvetve meg van állapitva az is, hogy ujitó alperes ujitott felperes ellen perelhetőségi joggal bir. (Dt. XIX. 60.)

Ha az alapperbeli itélet ügyérdemileg hatályon kivül helyeztetik, a perköltségre vonatkozólag továbbra is hatályban marad, ha ujitó fél oly bizonyitékot használ az ujitott perben, melyet az alapperben csak saját mulasztása miatt nem használt. (M. III. 188.)

Az ujitott és önálló kereset szabályai egymástól eltérők, s ekként az 1868 : LIV. t.-cz. 66. §. ily két különböző eljárást igénylő kereseteknek összefoglalására egyáltalán nem alkalmazható. (Dt. XXXI. 150.)

Az, hogy a kereset helytelenül intéztetett perujitásra is, nem áll utjában annak, hogy a fenforgó kereset önállónak tekintessék és mint ilyen érdemleges elintézés alá vétessék. (P. T. XIII. 15.)

A perujitás megengedhetősége nem vizsgálható hivatalból, hanem csak az ellenfél kifogása folytán és igy az meg nem tagadható, ha az ellenfél abba beleegyezett. (M. III. 188.)

Ujitott perben az alapper biróságának illetékessége sohasem vizsgálható. (M. VII. 382. sz.)

Az ujitott perben az alapperbelitől eltérő tényállás megállapitása, az alapperben alkalmazott jogszabálytól eltérő más jogszabály alkalmazását vonhatja maga után. (F. III. 363.)

Az ujitott perben a nyujtott uj bizonyitékok bizonyitó erejének mérlegelése nem a perujitási kérelem, hanem az ügy érdemi eldöntésének keretébe tartozik; az által tehát, hogy a perujitásnak uj bizonyitékok alapján hely adatott, perjogilag még nincs olyan tényállás megállapitva, ami az alapperbeli itélet hatályon kivül helyezését vonja maga után. (F. IV. 466.)

A pernek megujitása az alapper anyagi hatályát meg nem szünteti, sem fel nem függeszti .(J. K. 1901. évi 113. l.)

A kiskoruság miatt esetleg sikerrel kifogásolható kötelezés is érvényesnek tekintethetik a kötelezettnek oly tényeinél fogva, melyekből nyilván kitünik, vagy alaposan következtethető, hogy a kötelezést már nagykoruságában érvényesnek ismerte el. Ujitó felperes nem élt az alapperben azzal a kifogással, hogy ő az ellene támasztott követelés keletkezésekor még kiskoru volt és hogy ennélfogva nem is lenne érvényes fizetési kötelezettsége, sőt az elsőbiróságnak azon az alapon hozott elmarasztaló itéletében, mely szerint az alperesek az adóslevél aláirását és a pénz leolvasását beismerték, megnyugodott. Ezekből az ujitó felperesnek már nagykoruságában történtekről pedig alaposan következtethető, hogy ujitó felperes kötelezettségét maga is érvényesnek ismerte el. A fentebbiekből folyóan tehát az arra nézve szolgáltatott uj bizonyiték, hogy ujitó felperes az alapperbeli követelés keletkezésekor még kiskoru volt, az alapperben belenyugvással hozott itéletnek hatályon kivül helyezését nem eredményezheti. (P. T. XXII. 7.)

Perujitás esetében is az ügyfelek elnevezésénél azoknak az ujitott perben elfoglalt állása irányadó. Az 1868 : LIV. t.-cz. 320. §-a azon rendelkezésének, hogy perujitás esetében mindkét fél minden követelését, ellenkövetelését és bizonyitékait kölcsönösen épugy előadhatja, mint azt az alapperben tette vagy tehette volna, figyelemmel ugyanazon t.-cz. 319. §-ára, csak azon értelmezés adható, hogy perujitás esetében az alapperbeli alperes az alapperbeli felperessel szemben összes követeléseit és ellenköveteléseit akár önálló viszonkereset, akár beszámitás utján érvényesitheti; azoknak érvényesitése az alapperbeli felperest arra jogositván fel, hogy azokkal szemben összes követelései és ellenkövetelései erejéig a beszámitás kifogásával élhessen, de semmiesetre sem jogositja fel őt arra, hogy az alapperbeli kereseti kérelmen túlterjeszkedve, az alapperben nem érvényesitett igényeket és követeléseket az ujitott per keretén belül akár kereset, akár viszonkereset utján önállóan érvényesithessen. (J. K. 1904. évi 36. sz.)

321. §. Aki azt véli, hogy ellenfelének vagy másoknak a büntető törvényekben tilalmazott cselekménye miatt lett pervesztessé s hogy ennélfogva az alapperben hozott itéletet a bünös cselekmény bebizonyitása által érvénytelenitheti: elólegesen a bünvádi eljárás meginditását kérelmezze, a perujitást pedig csak azután, amikor a bünösség jogérvényes itélet által kimondatott.

A sommás eljárásban csupán az egyezségi esküvel eldöntött pernek a megujitása feltételezi az eskü hamisságának a büntető uton való előzetes megállapitását, az alapperben az ellenfél eskü alatti kihallgattatása alapján megállapitottnak elfogadott döntő ténykörülmény ellenkezőjére vonatkozó uj bizonyiték alapján azonban a perujitás kérelmezhető az ellenfél esküje hamisságának büntető uton való előzetes megállapitása nélkül is. (F. IV. 257.)

A 321. §. szerint a büntető biróság által a bünösség kérdésében hozott itélet a polgári perben irányadó. (M. X. 396.)

A perujitás hatálya az alapper költségére csak az esetben terjed ki, ha az ellenfél rosszhiszemüen inditotta meg avagy folytatta le az eljárást. (Td. 1904. évi 638. sz.)

322. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 73. §-a.

73. §. *Ha a büntető eljárás meg nem inditható azon ok miatt, mert a tettes meghalt, vagy a büntethetőség elévülés által, vagy más ok miatt elenyészett: a per a büntető eljárás előzetes meginditása nélkül is megujitható, s az ujitott polgári pernek birája a perujitás kérdésével kapcsolatosan dönti el a polgári perre befolyással biró azon kérdéseket, melyek különben büntető uton lettek volna megállapitandók.*

Helye van a perujitásnak akkor is, ha a bünperben hozott itélet szerint vádlott az ellene emelt hamis eskü vádja alól felmentetett, de annak indokai szerint kétségtelen, hogy vádlott a polnári perben megitélt esküt nem való körülményre tette le s a bünperbeni felmentését nem is a tárgyi tényálladék, hanem csupán a cselekmény beszámithatóságának hiánya eredményezte s ekként kétségtelen, hogy felperes az alapperben alperesnek büntető törvényben tilalmazott cselekménye miatt lett pervesztessé. (P. T. XXVI. 145.)

323. §. A perujitás az alapperben hozott itélet végrehajtását nem akadályozza.

VII. és VIII. CZIM.

A perrendtartás VII. a »biztositási intézedésekről« és VIII. czimet a »végrehajtásról« hatályon kivül helyezte az 1881 : LX. t.-cz. »a végrehajtási eljárásról«.

KILENCZEDIK CZIM.

Az eljárás némely eltérő módjáról.

I. FEJEZET.

Községi biráskodás.

Ezt hatályon kivül helyezte a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról szóló 1877 : XXII. t.-cz.

II. FEJEZET.

Vásári biráskodás.

481. §. A vásári biróságot sz. kir. és rendezett tanácsu városokban egy elnökből, két biróból s egy jegyzőkönyvvezetőből álló biróság, a nem rendezett tanácsu városokra és községekre nézve pedig az illető járási szolgabiró és esküdt, végre a 2. §-ban érintett azon községekben, melyek sommás eljárás alá tartozó ügyekben elsőfolyamodási biráskodásra feljogosittatnak a biró és jegyzőkönyvvezető gyakorolja.[1])

482. §. A vásári biróság az országos és hetivásárok ideje alatt itél:

a) a kereskedelmi viszonyokból származott s valamely különösen kijelölt vásárra kötelezett adósságok iránt;

[1]) V. ö. 1871 : XXXI., 1877 : XXII. t.-czikkel és az 1893 : XVIII. t.-cz. 233. §-ával.

b) mindennemü áruczikkeknek szerződés szerinti átadása vagy átvétele kérdéseiben, ha azokra nézve vásár alatt történt meg az alku vagy adatott előpénz;

c) a vásári forgalom tárgyaira nézve, ha a vásárra szállitásuk kiköttetett s a vásáron találtatnak;

d) az áruczikkek visszaadásának követelésére, vagy az ár lefizetésére nézve, ha az áruczikkek a vételár azonnali lefizetésének kötelezettsége mellett vétettek meg s azokat a vevő már valósággal átvette, — ameddig és amennyiben azok a biróság területén találtatnak;

e) a vásár alatt kötött adásvevési szerződéseknek erőszak, csalás vagy tévedés alapján kért felbontása iránt, ha az áruczikkek még természetben megvannak.

483. §. Ha az előbbi §. *c)* alatti esetében azon tárgyak, melyeknek a vásárra szállitásuk kiköttetett, nincsenek a vásáron: a felperes tetszése szerint vagy a vásári biróság előtt követelheti a foglaló kétszeres összegének visszaadását s annak amit a foglalón felül netán előre fizettetett, visszatéritését a kötéstől elállón; vagy a szerződés teljesitése iránt rendes per utján indithat keresetet.

484. §. Kereskedelmi nagyobb forgalommal biró és rendezett tanácsu népesebb városoknak, indokolt kérelmük folytán, megengedheti az igazságügyi miniszterium, hogy a piaczi forgalomból felmerült peres kérdésekben, — ha azok a 93. §. *a)* és *k)* pontjai szerint különben is a sommás eljárás alá tartoznának, — országos és heti vásárok idején kivül is a jelen fejezetben megállapitott eljárás szerint biráskodhassanak.[1])

[1]) Az ezen §-ban hivatkozott 93. §. az 1881. évi LIX. t.-cz. 13. §-a által hatályon kivül helyeztetett. Különben az *a)* és *k)* pontok a következőket tartalmazzák:

Sommás eljárás alá tartoznak:

a) olyan keresetek, melyek tárgya 300 frt értéket tul nem halad, ha külön ügybirósághoz utasitva nincsenek;

k) a szolgálati, fuvarozási, szállitási és munkabérek vagy dijak iránti keresetek az összegre való tekintet nélkül.

485. §. Az emlitett eseteken kivül a vásári biráskodásnak nincs helye, habár a felek azt közakarattal választották, vagy magukat a biráskodás e nemének önként alávetették volna is.

486. §. A kötbér nem tárgya a vásári biráskodásnak. Ennélfogva a vásári biróság annak megitélésébe még akkor sem bocsátkozhatik, mikor ez záradékkép a vásárra szóló szerződésben foglaltatott, hanem arra nézve a feleket rendes perutra utasitja.

487. §. Ha az áruczikkek az eladás után ugyan, de az átvétel előtt másnak vagy többeknek ismét eladattak, a nélkül, hogy egyik vagy másik vevőnek átadattak volna: ilyen vevők közt, más megállapodás hiányában, a szerződés elsőbbsége határoz. De ha az áruczikkek valamely utóbbi vevőnek valósággal kezeihez is szolgáltattak, ez utóbbi jóhiszemü vevővel kötött és valóságos átadás által megerősitett szerződés a vásári biróság által fel nem bontathatik, hanem ha az ez által károsultak a kárt okozóval barátságosan meg nem egyezhetnének, a vásári biróság rendes perutra fogja utasitni a feleket.

488. §. A vásári biróság az itt szabályozott eltérések mellett a sommás eljárás szerint határoz.

489. §. A vásári biróságnak jogában áll alperest ugyanazon napon, melyen a kereset beadatott vagy felvétetett, sőt, ha a késedelem veszélylyel jár, ünnep- és vasárnapokon is, idéztetni s a megjelenni vonakodót a körülményekhez képest kényszeritő eszközökkel is előállittatni.

490. §. Hogy alperes magát vagy vagyonát az illető biróság hatósága alul ki ne vonhassa: a vásári biróság a körülményekhez képest őrt is rendelhet felperes személye mellé, vagy gondnokot nevezhet a ki az eladandó czikkekből bevett pénzeket ideiglenesen foglalja le, s egyszersmind a felperes megcsalására czélzó eladásokat s másnemü kijátszásokat akadályoztassa meg.

491. §. A felek által használt okiratok térítvény mellett a biróságnál megtartatnak mindaddig, mig azok helyébe hiteles másolatok a felek költségén nem szereztetnek.

492. §. A marasztaló itélet a vesztes félnek egyedül helyben lévő s a vásári biróság alá tartozó ingó javainak a vásár helyén nyomban tartandó elárverezésével azonnal végrehajtatik.

Ha a követelés ez uton ki nem kerül, a végrehajtás folytatása megkeresés utján eszközlendő.

493. §. A felek a vásári biróság jegyzőkönyveit és itéleteit egyszerü vagy hitelesitett másolatban bármikor kivehetik.

494. §. A vásári biróság által elintézett perekben semminemü perorvoslatnak nincs helye. A meg nem elégedett félnek azonban a per tárgyára s a vásári biráskodásból származó károk megtérítésére nézve a nyertes fél ellen a rendes per utja fenmarad.

III. FEJEZET.

Választott biróság.

495. §. A felek kölcsönös szerződés folytán választott biróságra ruházhatják peres ügyeik eldöntését, azon esetek kivételével, melyekben az 53. §. szerint a rendes birói illetőségtől eltérésnek nincs helye.

A ptsnak azon intézkedése, hogy a felek egyező akarattal valamely általuk kijelölt biróságra ruházhatják a per eldöntését, csaki shazai biróságra vonatkozik, aminőnek a bécsi tőzsdebiróság nem tekinthető. Az ügylet létesitésében közbenjáró megbizott hatásköre külön felhatalmazás hiányában ki nem terjed arra, hogy megbizóját valamely kikötött biróság elé állithassa és rendes birói illetékességétől elvonja. (Tb.—Dt. LVIII. 11.)

A választott biróság illetékességének a kikötése nemcsak jogot ad a feleknek arra, hogy keresetüket a kikötött kivételes biróság előtt érvényesithessék, hanem mint a szerződésnek a felek mindenike érdekében kikötöttnek tekintendő lényeges feltétele egyuttal kölcsönös kötelezettséget is állapit meg, melytől egyoldalulag egyik fél sem állhat el. (Dt. LXVIII. 2.)

A választott biróság kikötésétől egyik fél sem állhat el. (Tb.—Dt. LXVIII. 271.)

Ki másnak megbizása folytán magát az ügyletet megkötheti, a szerződés minden részletének megállapitására és igy választott biróság itélkezésének alávetésére is feljogositottnak tartandó. (Dt LXXIII. 25.)

496. §. A szerződésnek, melyben a választott biróság kiköttetett, mindig irásban szerkesztve, s abban a per tárgyának, valamint minden jogviszonynak, melyre a válaszott biróság hatásköre kiterjed, tüzetesen kijelölve kell lennie.

Választott birósági eljárás csak peres ügyek eldöntésére engedtetik, perenkivüliekre nem. (Dt. X. 8.)

A választott biróság alakitása iránti eljárás oly szerződés alapján is törvényszerüen megindítható, melyben egy bizonyos üzletből felmerülendő minden vitás kérdések eldöntésére e biróság általában ki van kötve. (M. III. 146.)

Ha izraelita templomegylet alapszabályaiban, különösen a templomszék vételéből származó vitás kérdések elintézésére választott biróság jelöltetett ki, miután az alapszabályok az irásbeli szerződést pótolják, a választott birósági illetékesség megállapitandó. (Dt. XXIV. 32.)

497. §. Az 56. §-ban foglalt azon körülmények, melyeknél fogva a rendszerinti biróság tagjai bizonyos ügyekben részt nem vehetnek, a választott birákra nézve is kizáró akadályt képeznek.

498. §. Ha a felek közt a birák személye iránt kölcsönös egyetértés létezik: a felek magában a szerződésben négy birót és egy elnököt nevezzenek meg.

499. §. Ha választott birósági eljárás a birói személyek előleges megnevezése nélkül köttetett ki, s a felek a birói személyekre nézve nincsenek egyetértésben: mindenik fél négy birót jelöljön ki s erre a vonakodó fél az ellenfél kivánatára a rendes biróság (506. §.) által, 15 napi határidő kitüzése mellett, azzal a hozzáadással szólittassék fel, hogy elmulasztása esetében a biróság által fog történni a kijelölés.

A fél, s utóbbi esetben a biróság, a jelöltek neveit, polgári állását és lakhelyét az ellenféllel tudatni tartozik.

Ha a választott birósági kikötés nincs összhangzásban a 499—501. §§-ok kötelező rendelkezéseivel: az nem szolgálhat törvényes akadályául annak, hogy a kereset az illetékes rendes biróság előtt folyamatba tétessék. (Dt. IX. 90.)

Az oly választott birósági szerződés alapján, melyben a választott birák száma iránt kikötés a 499. §-al ellentétben áll, a választott birósági eljárás meg nem indítható. (Dt. XIII. 7.)

Olyan szerződés alapján, amelyben a perrendtartás 501., illetve 498. és 499. §§-ainak meg nem felelő számu birákból alakitandó biróság köttetett ki, a választott birósági eljárás folyamatba nem tehető, s ha folyamatba tétetett, hivatalból is megsemmisitendő. (Dt. LVII. 338.)

Az oly választott birósági szerződés alapján, melyben a választott birák száma iránti kikötés a prdts 499. és 501. §§-aival ellentétben áll, a perrendtartás szerinti választott birósági eljárás meg nem indítható. — Az ily szerződés kezdettől fogva hatálytalan. (Tb.—J. K. 1904. évi 32. sz.)

500. §. A választási, illetőleg kijelölési jogot több pertárs együttesen s csak annyi tagra nézve gyakorolja, amennyi a 498. és 499. §§-okban megállapittatott. Ha a pertársak a birói személyekre nézve egymás közt meg nem egyezhetnek: jelöltjeik közt a szavazatok többsége, ennek hiányában a sorshuzás határoz.

501. §. Mindenik félnek van joga az ellenfél, illetőleg a biróság által kijelölt négy tag közül kettőt visszavetni anélkül, hogy a visszavetést indokolni tartoznék. A visszavetésnek 15 nap alatt van helye azon időtől számitva, amelyen a kijelölés a félnek tudtára adatott. Ha ezen határidő alatt visszavetési jogával nem élt az ellenfél: e jog magát a kijelölő felet, illetőleg a kijelölő biróságot illeti. Az ekkép mindkét részről összesen fenmaradt négy tag képezi az 503. §-ban megnevezettekkel együtt a választott biróságot.

Oly szerződés alapján, amelyben a prdts 501. §-ának meg nem felelő számu birákból alakitott választott biróság köttetett ki, a választott birósági eljárás folyamatba nem tehető, illetőleg az ily szerződés alapján folyamatba tett választott birósági eljárás hivatalból is megsemmisitendő. (M. III. 197.)

502. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 74. §-a.

74. §. *A választott birák csak saját irásbeli nyilatkozataik folytán köteleztethetnek a biráskodás elvállalására.*

Ha ezen nyilatkozat az ellenféllel már közöltetett, a választott biró csupán mindkét fél beleegyezésével léphet vissza.

A választott biró, ki a választás elfogadásából folyó kötelezettségének épen nem, vagy nem a kellő időben felel meg, amenynyiben elháríthatlan akadályt igazolni nem képes, — az 1868 : LIV. t.-cz. 506. §-ában kijelölt rendes biróság által, a felek valamelyikének kérelmére, előrebocsátott meghallgatás után, 1000 frtig terjedő pénzbirságban marasztalható.

503. és **504.** **§§.** helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 75. §-a.

75. §. *A választott biróságnak kötelessége 15 nap alatt elnököt és jegyzőt választani, s egyetértés hiányában pedig elnök- és jegyzőnevezés végett az illetékes rendes biróságot (1868 : LIV. t.-cz. 506. §.) megkeresni.*

A választott biróság az elnök megválasztása, illetőleg a kinevezésről való értesités után 15 nap alatt megalakulni, az eljásás módját a felekkel egyetértőleg megállapitani, s az ügy folyamatba tétele iránt intézkedni köteles.

Ha az eljárás módja iránt nem sikerül az egyetértés, az ügy jegyzőkönyvileg tárgyaltatik s ezen esetben a végiratnak s ellenvégiratnak is helye van. Minden perirat legfeljebb 8 nap alatt iktatandó a jegyzőkönyvbe.

505. §. A törvénykezési rendtartás szabályai a jelen fejezetben foglalt eltéréssel a választott biróság eljárásában is zsinórmértékül szolgálnak.

506. §. Ha az eljárás folyamában kézbesités, tanukihallgatás, szakértői vélemény vagy eskütétel szüksége forog fen : ennek foganatositása végett a választott biróság azon rendes birósághoz fordul, melynek illetőségéhez a per, választott biróság esetén kivül, tartoznék.

A prdts 506. §-a nem zárja ki azt, hogy a választott biróság az esetben, midőn szakértők alkalmazása nélkül, a szemle tárgyának mibenlétéről saját észlelése által kivánt magának meggyőződést szerezni, önmaga foganatositsa a birói szemlét. (Dt. XI. 29.)

507. §. A választott biróság ülései nem nyilvánosak.

508. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 76. §-a.

76. §. *A rendes birósághoz intézett megkereséseket, ugyszintén a létrejött egyezséget, vagy a hozott itéletet s ezek kiadványait, a választott biróságnak minden tagja aláirni köteles.*

Ha a birák valamelyike, vagy a jegyző, az aláirást megtagadja, ezen körülmény megjegyzendő. Ezen esetben a megkeresés, az egyezség vagy itélet érvényességéhez elegendő, ha az aláirást a választott birák többsége teljesitette.

509. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 77. §-a.

77. §. *A választott biróság végzései ellen felfolyamodásnak épen nem, itélete ellen pedig felebbezésnek csak a következő alaki sérelmek esetében van helye :*

a) *ha választott biróségi eljárás meginditásának nem volt helye, vagy az itélet azon idő után hozatott, amidőn a választott birósági szerződés a jelen törvény 79. §-a szerint már hatályát vesztette ;*

b) *ha a választott biróság nem a szerződési kikötés, illetőleg a törvény értelmében van alakitva ;*

c) *ha a választott birósági eljárás során érvényesitett érdekeltségi kifogás figyelembe nem vétetett ;*

d) *ha a választott biróság olyan ügyben itélt, melyben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs ;*

e) *ha a 39. §.* f), g), i), k) *és* m) *pontjaiban kijelölt semmiségi okok valamelyike forog fenn ;*

f) *ha az itélet rendelkező része érthetetlen vagy végre nem hajtható.*

A másodbiróság a felebbezést végzésileg intézi el.

Felebbezésnek van helye ezenkivül a választott birósági itéletnek azon része ellen is, mely által a választott biróság a maga részére dijakat állapitott meg. Ezen esetben a másodbiróság megsemmisitő határozatot nem hoz, hanem csupán a megállapitott dijösszeget esetleg leszállitani van jogositva.

A választott biróság előtt lefolyt perekben igazolásnak és semmiségi keresetnek (24. és 50. §§.) az általános szabályok szerint van helye.

Perujitásnak helye nincs. Az 1868 évi LIV. t.-cz. 321. és a jelen törvény 73. §. eseteiben azonban a pervesztes fél jogositva van, a rendes polgári biróság előtt inditandó per utján, a választott biróság itéletének megsemmisitését és teljes kárpótlást követelni.

Nem semmiségi ok az, hogy a kisebbség szavazata a jegyzőkönyvbe nem vezettetett be. (Dt. XXI.)

A másodbirósági végzések elleni jogorvoslatra nézve az 1881 : LIX. t.-cz. 59. §-a alkalmazandó. (M. X. 397.)

A szinházi fegyelmi biróságnak vagyoni hátrányt büntetésül kirovó határozatát a 77. §. analogiájára a rendes biróság nem érdemi, hanem csak alaki sérelem szempontjából birálhatja felül. (Dt. LXXXIV. 26.)

510. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 78. §-a.

78. §. *A választott biróság a végrehajtást se el nem rendelheti, se nem foganatosithatja; hanem azt a nyertes félnek az általános szabályok szerint azon kir. törvényszéknél vagy járásbiróságnál kell kieszközölnie, melynek hatásköréhez és illetősége alá a per, a választott birósági eljárás esetén kivül, tartoznék.*

E biróság van hivatva arra is, hogy a feleknek megitélt eskü letételét eszközölje, valamint illetékes a 77. §. értelmében meginditható semmiségi keresetekre is.

511. §. A választott birósági eljárás befejeztével az összes periratok, jelentés mellett, az 506. §-ban emlitett bíróságnál tétetnek le.

512. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 79. §-a.

79. §. *A választott birósági szerződés hatályát veszti:*

a) *ha a választott biróság a 75. §-ban kitüzött határidő alatt meg nem alakul;*

b) *ha a felek az eljárás e nemétől kölcsönösen elállnak;*

c) *ha az ügy, melyre választott biróság kikötve volt, akár jogerőre emelkedett itélet, akár egyezség által már elintéztetett;*

d) *ha a szerződésben a választott birák meg vannak nevezve, és a birák valamelyike a birói tiszt elvállalását vagy az azzal összekapcsolt kötelességek teljesitését megtagadja, vagy meghalt, vagy más oknál fogva nem gyakorolhatja a biráskodást, amennyiben ilyen esetekről a szerződésben gondoskodva nincs.*

Ha az 1868 : LIV. t.-cz. 499. §-a értelmében megválasztott birák valamelyike a választott biróság megalakulása előtt, vagy az eljárás meginditása után meghal, vagy más oknál fogva nem gyakorolhatja a biráskodást, a biróság kiegészitésére nézve az 1868 : LIV. t.-cz. 499., 500. és 501. §§-ainak határozatai megfelelően alkalmazandók.

Ha pedig a valamelyik fél részéről választott biró, akár az eljárás megkezdése előtt, akár annak folyama alatt tisztében eljárni vonakodik, vagy az elnök által kitüzött biráskodási határnapra kellő igazolás nélkül meg nem jelen: helyette, az elnök hivatalos előterjesztésére, az illetékes hatóság nevez birót.

A választott biróság elnökének elhalálozása vagy másnemü akadályoztatása esetében, valamint akkor is, ha az elnök az eljárás folyama alatt tisztében eljárni vonakodik: bármelyik fél kérelmére, a jelen törvény 75. §-a szerint illetékes kir. törvényszék — szükség esetében a mulasztással vádolt elnök meghallgatása után — a választott biróság tagjait uj elnökválasztásra utasitja; egyetértés létre nem jötte esetében pedig (75. §.) uj elnököt nevez.

Ha az eljárás folyamán a választott biróság egyes tagjainak személyében változás történik, ez a folyamatban levő eljárás további menetelére befolyással nincs.

IV. FEJEZET.

Felhivási per.

513. §. Felhivási keresetnek a törvényben kijelölt eseteken kivül helye van:

a) az ellen, ki valamely joggal kérkedik;

b) számadási per inditásánál;

c) holtnak nyilvánitás esetében;

d) elveszett okiratok megsemmisitése végett.

Felhivási perben felhivás iránti viszonkeresetnek helye nem lehet. (Dt. XXXV. 32., LVII. 339.)

514. §. Ha valaki egy másik irányában valamely joggal kérkedik: ez a 38. §-ban kijelölt biróság előtt követelheti, hogy a kérkedőnek azon jog érvényesitésére bizonyos határidő tüzessék ki, s ha ezalatt keresetét be nem adná, a vitatott jog a kérkedőre nézve örökre érvénytelennek nyilvánittassék.

Nyilvánkönyvileg szerzett jogok kérkedés alapján felhivási kereset tárgyát nem képezhetik. (Dt. XXV. 44.)

Joggal való kérkedésnek közigazgatási hatóság részéről történt esetén a sértett fél elől nincs elzárva a prdts 514. és következő §§-aiban szabályozott felhivási kereset, és birói eljárás utja. (Dt. XXXIV. 61.)

Közömbös, hogy a kérkedés mely alkalommal, érdekelt vagy nem érdekelt személy előtt történt-e. (P. T. XXXIX. 93.)

Nyilvánkönyvi jogok, melyek tekintetében a jogosultság a telekkönyvből kitünik, kérkedés tárgyát, illetőleg az ily joggal való kérkedés felhivási per tárgyát nem képezhetik; másrészt a birtokos birtoka jogczimének kimutatására felhivási perrel nem kényszerithető, hanem annak, aki az ellenkezőjét állitja, azt a birtokos ellen inditandó per utján kell érvényesitenie. (J. Sz. III. 317.)

Az 514. §. szerinti felhivási pernek csak akkor van helye, ha a felek között az egész jogviszony és az abból származtatott jog egész terjedelme vitás; ez a kivételes perut csak akkor vehető igénybe, ha a követelés érvényesithetésének vagy megszüntethetésének egyéb rendes utja nincs. (J. 1901. évi 205. 1.)

A kérkedés miatti felhivási per intézményének az lévén a czélja, hogy annak, aki ellen valamely joggal való kérkedés történik, egyéb peres ut nem létében, alkalom nyujtassék arra, hogy a kérkedőt vélt jogának záros határidő alatt való érvényesitésére szorithassa: ebből önként következik, ha felhivónak módjában áll a felhivott ellenében megitélt követelésének behajtása végett végrehajtást vezetni, meg nem itélt követelését pedig a törvény rendes utján érvényesiteni, e végett előzetes felhivási keresetnek czélja, szüksége s ekként helye nincs. (U. L. 1902. évi 26. sz.)

515. §. A felhivási kereset folytán a biró a felhivottnak meghagyja, hogy a 132. §. értelmében kitüzött határidő alatt vagy feleljen a felhivásra, vagy inditson keresetet joga érvényesitése végett, különben reá nézve a kérdéses jog örökre érvénytelennek fog nyilvánittatni.

516. §. helyett az 1881: LIX. t.-cz. 80. §-a.

80. §. *Ha a felhivott fél a keresetet megindítja, a törvénykezési rendtartás közönséges szabályai szerint kell eljárni.*

Ha pedig a felhivásra felelet adatik, a nyilatkozat elleniratnak, illetőleg alperesi védelemnek tekintetvén, az ügy rendes perben jegyzőkönyvileg, sommás perben pedig szóbelileg tárgyaltatik s végzés által döntetik el: vajjon van-e felhivásnak helye vagy nincs.

Ha a felhivásnak hely adatik, egyuttal a felhivottnak az 1868: LIV. t.-cz. 132. §-ának szabályai szerint, az ugyanazon törvény 515. §-ában érintett jogkövetkezmények terhe alatt, a kereset meginditására ujabb zárhatáridő tüzetik ki.

517. §. Ha az 515. §. szabályaihoz képest se a felelet, se a kereset kellő időben be nem nyujtatik, vagy az 516. §-ban érintett ujabb határidő alatt a kereset meg nem indittatik: a biróság a felhivó kérelmére a kérdéses jogot a felhivottra nézve érvénytelennek nyilvánitja.

Felhivási perben felhivás iránti viszonkeresetnek nincs helye. (B. 3393) 1886. keresk. Dt. LVII. 339.)

518., 519., 520., 521. §§. helyett 1881: LIX. t.-cz. 81., 82., 83., 84., 85., 86., 87., 88. 88. §§-ok.

81. §. *Számadási viszonyokban, a számadást követelő felhivási keresetet adhat be a végett, hogy az, aki neki számolni tar-*

tozik, számadását zárhatáridő alatt mutassa be.

E keresetben a felhivó legjobb tudomása szerint felszámitani köteles azon követelési összeget, melyben alperest elmarasztaltatni kivánja azon esetre, ha számadását nem terjesztené elő.

A számadás fogalmából következik, hogy annak az időnkint előforduló bevételeket és kiadásokat kell tartalmaznia, akként, hogy a számadást követelő az egész kezelésről magának tájékozást szerezhessen. A számadás tételeinek az ügyletek és a concret viszonyoknak megfelelő bizonyitékokkal kell támogatva lenniök. Oly irat, melyet a számadásra kötelezett a számadásra jogositottnak biróságon kivül előterjesztett, de amely a fenti kellékeknek meg nem felel, nem tekinthető számadásnak és a jogositott ily esetben felhivási keresettel élhet. Az ügyletről vezetett könyvek és feljegyzések átadása, ugy az azzal való megkinálás magát a számadást nem pótolja. A számadás rendszerint irásbeli előterjesztést tételez fel, ez alól a kötelezett csak arra az esetre van fölmentve, ha a jogositott az ellenkező alakban tett számadást jóváhagyja és a kötelezettet a további számadás alól felmenti. (Dt. XXXIX. 46.)

Számadási viszony fenforgása esetében a számadás követelhetésére jogositott fél nem kötelezve, hanem jogositva van arra, hogy igényét felhivási keresettel érvényesitse, amiből következik, hogy az, ha követelését számszerüleg megállapithatónak tartja, azt felhivási kereset mellőzésével más uton is érvényesitheti. (Dt. XLI. 11.)

Ha a gyám által előterjesztett számadások felett hozott elsőfoku gyámhatósági határozat jogerőre nem emelkedett és az érdekelt gyámoltak nagykoruakká váltak, a számadások megvizsgálása és tételeik megállapitása birói utra tartozik és a nagykoruvá vált gyámolt kifogásait kereset alakjában tartozik előterjeszteni. Ha e helyett egyszerü kötelmi keresetet indit, az az ügy megoldására nem vezethet és ezért a kereset elutasitandó. (J. Sz. IV. 146.)

Ügyvéd ellen behajtásra vállalt követelésre nézve számadási pernek is helye van. (P. T. XLII. 47.)

82. §. *Ha a kitüzött határidőben a számadás előterjesztetett, a felhivási keresetbe foglalt esetleges marasztalási kérelem többé figyelembe nem vételvén : a felhivó a számadás előterjesztéséről értesittetik s néki a számadás elleni netaláni kifogások előterjesztését tárgyazó kereset beadására határidő tüzetik ki s ha ezen határidő alatt a kereset be nem adatik, a számadó kérelmére a számadás itéletileg helybenhagyottnak nyilvánittatik s a számadó fél a további felelősség terhe alól felmentetik. Ha a kitüzött határidőben a kereset előterjesztetett, az a rendes eljárás szerint tárgyaltatik és döntetik el.*

Ha a felhivott magát számadásra kötelezettnek nem érzi, s a kitüzött határidő alatt ilyen értelemben nyilatkozik : nyilatkozata elleniratnak tekintetvén, külön jegyzőkönyvben tárgyaltatik s végzés által döntetik el : tartozik-e a felhivott fél számot adni vagy nem. Egyebekre nézve a 80. §. szabályai itt is alkalmazandók.

Az 1881 : LIX. t.-cz. 82. §-ának alapján történt marasztalás nem zárja el a felhivottat attól, hogy számadását az elévülési határidőn belül birtokon kivül utólag is beadhassa anélkül, hogy perujitással kellene élnie. (M. VII. 387.)

Ha a felhivott a hozott itélet folytán számadást előterjesztett, a felhivó abban az esetben sem kérhet végrehajtást, ha a számadás nem vonatkozik az itéletben megjelölt egész időtartamra, mert az a kérdés, vajjon a záros határidőn belül előterjesztett számadás helyes-e, vagy mennyiben kivánja az kiegészitést, csak ezen számadás kifogásolása iránt inditható per keretében birálható el. (J. K. 1901. évi 11. sz.)

83. §. *Ha a felhivott fél a törvényes határidő alatt számadását, vagy a felhivási keresetre nyilatkozatát be nem nyujnyujtotta, vagy pedig azon határozat folytán, mely által a számadási kötelezettség megállapittatott, a kitüzött határidőben számadását elő nem terjesztette : a felhivó ujabb kérelmére, amennyiben a felhivási keresetben felhozott tények és állitások magának a felhivónak bizonyitékai által meg nem czáfoltatnak : a felhivott a felhivási keresetben foglalt kérelemhez képest itéletileg elmarasztalandó.*

Jóllehet elsőrendü felhivott alperes a neki szabályszerüen kézbesitett felhivásra sem nyilatkozatot nem adott, sem számadását elő nem terjesztette, mindazonáltal, ha a felhivási kereset szerint a számadás mindkét felhivottól ugyanazon közös jogügylet alapján követeltetik és másodrendü felhivott részéről a felhivásra a nyilatkozat beadatott, semmis az oly itélet, mely szerint elsőrendü

alperes e kereseti összegben marasztaltatik, másodrendü alperes pedig számadásának záros határidő alatti benyujtására köteleztetik. (Dt. XXIV. 219.)

Merőben szabályellenes és megsemmisitésre okot nyujtó az eljárás, ha számadási perben felhivó folyamodására tárgyalás rendeltetik, azután az észrevételek beadására határidő és az észrevételekre adandó felvilágositás végett jegyzőkönyvi tárgyalás tüzetik ki, a helyett, hogy miután a számadás beterjesztetett, felhivónak a kifogásait tárgyazó kereset beadására ujabb határidő kitüzetett s ennek megfelelő további eljárás alkalmaztatott volna. (Dt. XXXIII. 112.)

A számadási kötelezettséget megállapitó végzésnek nem tárgya a perköltség iránt való rendelkezés. (J. K. 1901. évi 41. sz.)

84. §. *Gyám vagy gondnok ellen az 1877 : XX. t.-czikk értelmében beadandó felhivási keresetben a 81. §. szerint szintén felszámitandó azon összeg, melyben számadás elő nem terjesztése esetére alperes elmarasztása kéretik.*

Ha a gyám vagy gondnok a kitüzött határidőben a számadást előterjesztette, az a biróság által a gyámhatósághoz további intézkedés végett átteendő.

Ha pedig a számadás a kitüzött határidőben elő nem terjesztetnék, a felhivási keresetben foglalt kérelemhez képest, az előző §. értelmében hozandó itélet.[1])

A nagykoruvá lett gyámolt gyámját felhivási per utján számadástételre felhivhatja és nem köteles előbb a gyámhatóság intézkedését a számadás előterjesztése végett bevárni. (J. 1889. évi 186. l.)

85. §. *A számadó követelheti, hogy az, kinek számadással tartozik, vagy helyeselje számadását, vagy az ellen kifogásait a kitüzendő határidő alatt terjessze elő*

Az ilyen felhivási keresethez a felhivó a bevételi és kiadási tételeket igazoló bizonyitékaival felszerelt számadását mellékelni köteles.

Ha a felhivási keresetre a felhivott fél kellő időben nem felel : a számadó további kérelmére, a számadás itéletileg helybenhagyottnak nyilvánittatik, s a számadó fél a további felelősség terhe alól felmentetik.

86. §. *Ha a számadónak felhivására a felhivott felel s ebben a felhivás jogosultságát tagadja, illetőleg azt vitatja, hogy ő a számadást helyeselni vagy az ellen kifogásait előterjeszteni nem köteles : felelete elleniratnak tekintetik, s külön jegyzőkönyvben tárgyaltatván, végzés által döntetik el : tartozik-e a felhivott fél a számadást helyeselni vagy az ellen kifogásait előterjeszteni.*

Ha a felhivott fél jogerejü végzés által a számadás helyeslésére vagy kifogásai előterjesztésére kötelezettnek mondatik ki, felhivottnak a kifogás előterjesztését tárgyazó kereset beadására ujabb határidő tüzendő ki, s ha a kereset be nem adatik, a számadó ujabb kérelmére a számadás itéletileg helybenhagyottnak nyilvánittatik, s a számadó fél a további felelősség terhe alól felmentetik.

87. §. *Ha a felhivott a keresetet akár az első izben, akár a kötelezettség megállapitásának jogerejü eldöntése után ujabban kitüzött határidőben beadja : az a rendes eljárás szabályai szerint tárgyaltatik és döntetik el.*

Ezen keresetben a számadásnak kifogás alá vett tételei pontosan megjelölendők, s a kifogás alá vett mindenik tételre nézve megfelelő kérelem terjesztendő elő.

88. §. *A 81., 83., 85., 86. és 87. §§-ok eseteiben a számadások bevételi és kiadási tételei elkülönitendők, s ezek mindenike külön-külön folyó számokkal jelölendő meg.*

A számadások tételeinek folyó száma mindkét fél által a számadási per egész folyama alatt, a számadás ellen beadott kifogásokban, a számadást kifogásoló keresetben, a további periratokban és a felebbviteli beadványokban pontosan megtartandó.

522. §. Eltünt egyén holtnak nyilvánitását kérhetik :

a) a házastárs a házassági kötelék feloldása, és

b) a törvényes örökös vagy örökösök hiányában a korona ügyésze az örökség birtokba vétele végett.

A birói illetőség a 40. §-ban van szabályozva.

Ezt a szakaszt módositja az 1894. évi XXXI. t.-cz. 132. §-a.

[1]) V. ö. az 1877 : XX. t.-cz. 124. és 125. §-ával.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 522. §-ának az a rendelkezése, hogy a házastárs a holttányilvánitást házassági kötelék feloldása végett kérheti, hatályon kivül helyeztetik.

A holttányilvánitási eljárás, akár az idézett törvény 522. §-ának b) *pontja szerint jogosult, akár a házastárs kéri annak megindítását, az örökösödési perben illetékes törvényszéknek vagy annak a törvényszéknek hatáskörébe tartozik, amelynek területén az örökösödési perben illetékes járásbiróság székhelye van. Házasságvédő akkor sem rendelendő, ha a holttányilvánitást a házastárs kéri.*

A jelen törvény alkalmazásában az 1668 : LIV. t.-cz. 522. §-ának b) *pontja szerint jogosultnak kérelmére hozott holttányilvánitó itélet egyenlő hatályu a házastárs kérelmére hozott holttányilvánitó itélettel.*

Eltünt egyén holttányilvánitását nem kérheti az, aki örökösödési jogát szerződésre alapitja. (Dt. XLII. 160.)

A házasságon kivül született gyermekek anyjuk jogán az oldalági rokonok után az 522. §-ban körülirt örökösödési joggal nem birnak. (Dt. XLVI. 181.)

Végrendeleti örökös jogositva van az örökhagyó holttá nyilvánitását kérelmezni. (Dt. LIII. 39.)

A magyar szabadságharcz az 1848/49. éveken keresztül folyt és vége naptári pontossággal meg nem határozható, minek következtében annak befejezéseül 1849. évi deczember 31. napja tekintendő és a holttányilvánitási 30 éves határidő ezen naptól számitandó. (Dt. LXXI. 56.)

A holtnak nyilvánitást nemcsak a törvényes, hanem a végrendeleti örökös is kérheti; e tekintetben nem tesz különbséget az, hogy nem az volt a végrendelkező, kinek a holttányilvánitása kéretett, hanem az az irányadó, hogy a végrendelkezőnek a holttányilvánitani kért egyén utáni örökösödési igénye a végrendelkezés időpontjában már megnyilott-e. (J. K. 1902. évi 16. sz.)

A holttányilvánitás kérdése azon kérdéstől függetlenül döntendő el, hogy az örökhagyó hagyatékát képező vagyon kinek adassék át és illetőleg kinek itéltessék meg? Az 1868. évi LIV. t.-cz. 522. §-ában előirt feltételek csak annyiban veendők figyelembe, hogy felperesnek egyáltalán van-e jogczime arra nézve, hogy a hagyatéki eljárás folyamatba tételét kérhesse, amelynek egyik alapját a holttányilvánitás kérdése is képezi. (Jd. 1903. évi 761. sz.)

523. §. Az eltünt egyén megholtnak csak ugy vélelmezhető:

a) ha születésétől számitva nyolczvan év elmult és tartózkodási helye tiz esztendő óta nem tudatik;

b) születési idejére való tekintet nélkül, ha tartózkodási helye harmincz egész esztendőn át ismeretlen;

c) ha háboruban nehéz sebet kapott, vagy ha valamely hajón volt, midőn ez törést szenvedett, vagy ha más módon halálveszélyben forgott s azóta három év már lefolyt.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 523. §. *c)* pontja alapján holtnak nyilvánitható azon egyén, akiről be van igazolva, hogy nagyobb csatában résztvett és azóta hire veszett. — Ha az 523. §. *c)* pontja »ha háboruban nehéz sebet kapott« beigazolva nem volna, ez nem zárja ki azt, hogy a nagyobb csatában való részvétel »a halálveszélyben való forgás« fogalma alá soroltassék. Ily esetben a halálozás napjául az 1881 : LIX. t.-cz. 90. §-a alapján a csatát követő nap veendő. (Dt. XXXI. 98.)

524. §. Az illető törvényszék, amint a holtnak nyilvánitási kérvény hozzá beérkezett, gondnokot, s az 522. §. *a)* esetében házasságvédőt is rendel.

Egyszersmind az eltünt egyént hirdetmény által hirlapilag azzal a hozzáadással idézi, hogy ha egy évi határidő alatt meg nem jelenne vagy életbenlétét más módon nem tudatná, a holtnak nyilvánitási kérvény érdemlegesen fog elintéztetni.

525. §. A tárgyalás a folyamodó fél és a gondnok között a rendes eljárás szabályai szerint megy végbe, s a biró itéletileg mondja ki, hogy be van-e bizonyitva a halál vagy nincs.

526. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 89. §-a:

89. §. *A folyamodónak és az 1868. évi LIV. t.-cz. 524. §-a szerint kirendelt házasságvédőnek, illetőleg gondnoknak az itéletet felebbezni jogában áll.*

Ha azonban az elsőbiróság által az elhalálozás bebizonyitottnak mondatott ki, a felebbezési határidő eltelte után az iratok a kir. itélőtáblához, s innét — akár hely-

benhagyatott, akár megváltoztattatott az itélet — közvetlenül a m. kir. Curiához, az ügynek hivatalból való felülvizsgálása végett, akkor is felterjesztendők, ha az elsőbirósági itélet ellen felebbezés nem adatott be.

527. §. Ha a legfőbb biróság lényeges hiányokat vesz észre az eljárásban, itélethozatal előtt azoknak kijavittatását hivatalból eszközöltesse.

528. §. helyett az 1881 : LIX. t.-cz. 90. és 91. §-a :

90. §. *Az 1868 : LIV. t.-cz. 523. §-ának* a) *és* b) *pontjai esetében a tiz, illetőleg harmincz esztendő elteltét követő nap, a* c) *pont esetében pedig a halálveszélyt követő nap tekintendő az eltünt egyén elhunyta napjául, s ezen nap az itéletben naptárilag megjelölendő.*

A holtnak nyilvánitás azonban nem zárja ki annak igazolását, hogy az eltünt előbb vagy később halt el, vagy hogy még életben van. Ez utóbbi esetben az, aki a birói holtnak nyilvánitás alapján valamely vagyont vett birtokába, jóhiszemü birtokosnak tekintendő.

91. §. *Az 1868 : LIV. t.-cz. 522., 524., 525. és 527., ugy a jelen törvény 89 §§-ainak intézkedései megfelelően alkalmazandók akkor is, amikor nem holttányilvánitás, hanem valamely egyén valóságos elhalálozásának ténye, mely közokirattal nem igazolható, tanuk által czéloztatik bizonyittatni.*

Ezen esetben az eljárás befejezése után hozandó itéletben, ha a halálozás megtörténte bizonyitottnak kimondatik : az elhalálozás napja, a tanuvallomások alapján, naptárilag megjelölve állapitandó meg.

Az 523. §. *c)* pontja alapján holttányilvánitható azon egyén, akiről be van igazolva, hogy nagyobb csatában résztvett és azóta hire veszett. Ha az 523. §. *c)* pontja »ha háboruban nagyobb sebet kapott« beigazolva nem volna, ez nem zárja ki azt, hogy a nagyobb csatában való részvétel »a halálveszélyben való forgás« fogalma alá soroltassék. Ily esetben a halálozás napjául a csatát követő nap veendő. (M. III. 203.)

Eltünt személynek sem életben léte, sem elhalálozása nem vélelmezendő a hazai jog szerint, hanem annak életben léte vagy elhalálozása bizonyitandó az által, ki az egyiket vagy másikat állitja. Ehhez képest az eltünt részére kinevezett ügygondnok öröködési keresetével elutasitandó, ha alperes tagadásával szemben nem bizonyitja azt, hogy eltünt és az öröklési eljárás folyamán kibocsátott egy évi hirdetményi idézésre nem jelentkezett gondnokoltja az örökség megnyiltakor életben volt. (M. III. 203.)

529. §. A közforgalom tárgyait képező értékpapirok megsemmisitésének módjáról külön törvény fog intézkedni.[1])

Más elveszett okirat megsemmisitése iránti kérelem az okiratnak legutolsó birtokosát vagy ennek jogutódát illeti, és a 41. §-ban kijelölt biróságnál nyujtandó be.

A kérvényben az okirat kelte és tartalma lehetőleg pontosan körülirandó.

530. §. Ilyen kérelem folytán a biróság az elveszettnek állitott okirat netáni birtokosát hirdetvény által szólitsa fel, hogy a kérdéses okiratot vagy ahhoz való igényét a hirdetvénynek a hirlapban első megjelenése napjától számitandó egy év alatt jelentse be, különben az okirat semmisnek fog nyilvánittatni.

A hirdetvény az okirat lehetőleg pontos leirását foglalja magában, s a biróság helyiségén nyilt helyre kifüggesztetik, s egyszersmind a hivatalos hirlapban háromszor közöltetik.

Az 532. §. nem nyerhet alkalmazást azon esetben, midőn a megsemmisittetni kért kötelezvényre vonatkozólag valaki nem mint a követeléshez jogositott hitelező, hanem mint az adósok örököse jelentkezik, azon állitással, mikép a követelés fizetés által már megszünt, midőn tehát a tulajdonjog vitás nem lévén, a tulajdonjog érvényesitése végett perinditásnak helye nem lehet. (Dt. XXI. 35.)

(C. 33. számn t. ü. döntvénye.) Értékpapir fogalma alá nem eső közönséges kötelezvény elvesztése esetében a kötelezett a tartozás fizetésében a megsemmisitést kimondó határozat hozatala előtt is marasztalható, kivánhatja azonban, hogy a megsemmisitési határozat jogerőre emelkedéseig a tartozási összegnek birói letétbe helyezésére feljogosittassék.

---

[1]) Lásd az 1881 : XXXIII. t.-czikket »az értékpapirok megsemmisitéséről és elévüléséről« a IV. R-ben.

A szelvényutalvány (talon) elveszése vagy megsemmisülése esetében, ha az uj szelvényiv kiadásának ideje már beállott, a biróság az 1881 : XXXIII. t.-cz. 36. §-a alapján hivatva van az értékpapir kiállitójához meghagyást bocsátani egyenest az iránt, hogy az uj szelvényivet az értékpapir bemutatójának szolgáltassa ki. Ezen meghagyás vételével az elveszettnek vagy megsemmisültnek jelentett szelvényutalvány érvénye megszünik. (M. III. 204.)

531. §. A folyamodó kérelmére a biróság mindjárt a hirdetvény kibocsátása alkalmával ugy intézkedjék, hogy az elveszett okiratra további birói rendeletig semmi fizetés se történjék.

Az adós vagy kibocsátó a megsemmisitési eljárás meginditásáról mindig értesitendő.

532. §. Ha a kitüzött határidő alatt valaki a kérdéses okirat birtokosául jelentkezett: annak, ki a megsemmisitési kérvényt benyujtotta, harmincz napi határidő szabandó, mely alatt tulajdoni keresetét a jelentkező birtokos ellen, igényeinek különbeni elvesztése mellett, meg kell inditania.

A tárgyalás a rendes eljárás szabályai szerint történik.

533. §. Ha pedig a hirdetményi határidő alatt senki se jelentkezett: az okirat a folyamodó kérelmére végzésileg semmisnek nyilvánittatik; miről mind a fél, a kinek a megsemmisitett okiratnál fogva valami kötelezettséget kellene teljesitenie, értesitendő, mind a megsemmisités szabályszerüleg közzéteendő.

V. FEJEZET.

Előleges bizonyitás.

534. §. Az előleges bizonyitásnak helye van a per folyama alatt, sőt a per megindítása előtt is, ha az ellenfél abba beleegyezik, vagy ha a folyamodó kimutatja, hogy a per kimenetéig eleshetik bizonyítékától, melyet jogainak érvényesitésére vagy védelmére kiván használni.

Az előleges bizonyitás nemei: a tanuhallgatás és birói szemle.

Az előleges birói szemle elrendelése iránti kérelemnek hely adandó, ha a szemle tárgyában idővel változás állhat be és igy a kérvényező az előleges birói szemle által nyerendő bizonyitékától eleshetik. (Dt. III. f. XIII. 8.)

1893 : XVIII. t.-cz. 101. §. (a 215. §. alapján):

Az 1868 : LIV. t.-cz. 534—542. §§-aiban az előleges bizonyitásra nézve foglalt szabályok azzal az eltéréssel alkalmazandók, hogy a tanuk képességére és kihallgatására, valamint a szakértők képességére, számára és amennyiben az előleges szemléhez az ellenfél is meg van hiva (1868 : LIV. t.-cz. 541. §.), azoknak kinevezésére nézve is, ugyszintén az előleges bizonyitásnak a perben való felhasználására és mérlegelésére nézve a jelen törvény szabályai irányadók.

535. §. Az előleges tanuhallgatás, a bizonyitási kérdőpontok melléklése s a tanu nevének, polgári állásának és lakhelyének pontos előadása mellett, azon biróságnál kérendő, melyet a perbeli törvényhatóság illet.

Sürgős esetekben a tanut azon biróság is kihallgathatja, melynek kerületében a tanu tartózkodik.

Az előleges tanukihallgatásnak a jelen perrendtartás szerint csak azon esetre lehet hatálya, ha a kihallgatott tanu a perben leendő ujbóli kihallgatása előtt meghalt. (Dt. VI. 502.)

536. §. A biróság ilyen kérdés-felett rendszerint az ellenfél meghallgatása nélkül határoz. Az ellenfél megidézésének akkor van csak helye, ha tudva van, hogy ki lesz az ellenfél s a megidézés nem jár a czélt meghiusitó időveszteséggel.

Az ellenfél azonban önként is jelentkezhetik, s ha ellenkérdőpontokat ad be: a tanu ezekre ez esetben is kihallgatandó.[1])

537. §. A tanuhallgatás a tanuk általi rendes bizonyitás szabályai szerint teljesitendő.

---

[1]) Ide is szól az 1893 : XVIII. t.-cz. 217. §-a, amely az 1868 : LIV. t.-cz. 194. és 203. §-át kiegésziti.

A tanuvallomásokról felvett jegyzőkönyv megtekintése s másolatban kivétele mindegyik félnek megengedtetik.

538. §. A bizonyitási kérdőpontok, melyekre a tanu előlegesen kihallgattatott, a perben ujólag felmutatandók; a biróság pedig, ha tanubizonyitásnak találja szükségét, a tanu ujon kihallgatását rendelje el.

Az előlegesen kihallgatott s már elhalt tanuk vallomásai ugy tekintetnek, mintha azokat ujból megerősitették volna.

539. §. Azon kifogások, melyek a tanuk vagy nyilatkozataik ellen tétethetnek, az előlegesen kivett tanubizonyitékra nézve is érvényesithetők.

540. §. Az előleges birói szemle megtartására, annak tárgyaihoz képest, azon személyi vagy birtokbiróság illetékes, melyet a perbeli eljárás illet, s ingóságokra nézve, ha a késedelem veszélylyel járna, azon biróság, melynek kerületében a szemle tárgya létezik.

541. §. Ha tudva van, hogy ki lesz az ellenfél, és megidézése nem jár a czélt meghiusitó időveszteséggel, a szemléhez ez is meghivandó. Ez esetben a szakértőket a felek választják. Ha az ellenfél megidéztetése nem lehetséges: a szakértőket hivatalból nevezi ki a biróság.[1])

542. §. A perben az ellenfél kivánatára a szakértők ujra meghiteltetnek. Az időközben elhalt szakértők nyilatkozata ugy tekintetik, mintha azt ujból megerősitették volna.

Azon kifogások, melyek a szakértők vagy nyilatkozataik ellen általában tétethetnek, az előleges birói szemlére nézve is érvényesithetők.

Az előleges szemlét a biróság a perben az ellenfél kérelmére ismételni nem köteles ugyan, s meggyőződésének okait az előleges szemlle adataiból is meritheti, az arról felvett jegyzőkönyvet azonban a fél a perben bizonyitékul csak akkor használhatja fel, ha annak foganatositását az ellenfél, a lényeges alakszerüségek hiánya miatt sikerrel meg nem támadhatja. (F. III. 17.)

[1]) V. ö. az 1893 : XVIII. t.-cz. 94. §-ával.

VI. FEJEZET.

Hivatalos bizonylatok.

543. §. A felek a biróság előtt irományszerüleg ismeretes tényekről, jogügyeikben leendő használat végett, hivatalos bizonyitványokat kérhetnek.

544. §. Az ország területén hatályban lévő törvényekről az igazságügyministerium ad bizonyitványt azok részére, kiknek erre jogaik keresése vagy védelme végett külföldön szükségük van.

Ilyen bizonyitványban a felhivott törvényt s illető szakaszát határozottan ki kell jelölni s annak lényeges tartalmát szószerint idézni; de a törvénynek minden értelmezése vagy valamely jogesetre alkalmazása mellőzendő.

545. §. Külföldi törvények vagy külföldön kelt okiratok érvényességéről kiadott bizonyitványoknak az illető követség hitelesitésével kell ellátva lenniök.

546. §. Másolatoknak az eredetiekkel összeegyeztetését s ennek bizonyitását megyékben törvényszéki jegyző vagy a szolgabiró vagy esküdt, sz. kir. és rendezett tanácsu városokbon a törvényszék jegyzője, a sommás szóbeli biráskodással felruházott községekben a biró, a marosvásárhelyi kir. tábla területén a fenálló gyakorlat szerint arra jogositott közeg, végre ha az eredeti okirat valamely törvényszéknél létezik: a kiadó- vagy irattári hivatalok vezetője teljesiti a felek kérelmére.[1])

547. §. A hitelesitendő másolat az eredetivel pontosan összehasonlitandó, és ha az eredetiben valamely igazitás, törlés vagy hozzáadás tapasztaltatnék; továbbá, ha az eredeti elszakasztva, keresztülhuzva, vagy egyébként gyanusnak s aggályosnak találtatnék; ugyszintén ha a másolat az eredetinek csak némely pontjait foglalná magában: e körülmények vagy a másolat alatt külön jegyzetben, vagy a hitelesitési záradékban világosan előadandók.

[1]) V. ö. a birói ügyv. szab. 243. §-ával.

A hitelesitési záradékban egyszersmind megjegyeztetik, hogy a másolat eredetiről iratott-e le vagy hitelesitett másolatról; továbbá megneveztetik azon hatóság vagy személy, kinél az eredeti okirat létezik; végre a hitelesitésnek helye és kelte mindenkor kitétetik, s a hitelesitő aláirásával és hivatalos pecséttel elláttatik.

Több ivből álló másolatnál az összefüző zsinór mindkét vége lepecsételendő.

548. §. Az eredeti okirat, vagy azon előforduló aláirások valódiságának hitelesitése, szóbeli kérelem folytán, megyékben a szolgabiró és esküdt, sz. kir. és rendezett tanácsu mezővárosokban a biró, a marosvásárhelyi kir. tábla területén pedig a fenálló gyakorlat szerint arra jogositott közegek által történik.[1])

48071/895. szám
1896. jan. 10.

Igazs. min. rendelet

a néváláirások birói hitelesitése tárgyában.

Amint hivatalos uton értesültem, a biróságok a néváláirásoknak (kézjegyeknek) az 1868 évi LIV. t.-cz. 548. és következő §§-ai alapján eszközölt hitelesitése esetében a hitelesitési záradékba gyakran nem foglalják be annak kitételét, hogy a hitelesitő biró az aláirót személyesen ismeri, vagy hogy az aláiró személyazonosságát a hitelesitő biró által személyesen ismert s névszerint megnevezendő tanuk igazolták és hogy az aláiró fél és az azonossági tanuk hol laknak: továbbá akkor, midőn a fennálló szabályok szerint a hitelesitendő okirat tartalma az aláirás (kézjegy) hitelesitése előtt, akár mert a fél a magyar nyelvet nem érti, akár mert irni és olvasni nem tud, a félnek felolvasandó vagy megmagyarázandó, ennek megtörténtét nem bizonyitják mindig a birói hitelesitési záradékban. A hitelesitési záradék ily hiányai mellett a néváláirás (kézjegy) hitelesitése sokszor czéljának meg nem felel: igy különösen a jelzálogkölcsönök adásával foglalkozó hitelintézetek az ekképen hitelesitett kötelezvényeket el nem fogadják, hanem a felek terhelésével ujabb, kellő hitelesitési záradékkal elátott kötelezvényeket kivánnak be.

Tekintettel arra, hogy az 1868; LIV. törvényczikknek a néváláirások biról hitelesitését szabályozó 548. és következő §§-ai e tekintetben közelebbről nem intézkednek, a hiányos hitelesitési eljárásból a felekre származható kár elháritása és az eljárás egyöntetüségének biztositása czéljából, valamint a hasonszerüség jogelvénél fogva a hitelesitendő okiratok felolvasása és megmagyarázása, valamint a hitelesitési záradék szerkesztése tekintetében az 1868 : LIV. t.-cz. idézett 548. és következő §§-ainak kiegészitéseül ugy a fölebb emlitettekre, mint az 1886 : VII. t.-cz. 27. §-ának rendelkezéseire utalom a kir. járásbiróságokat.

549. §. A kérelmezőnek vagy a biróság előtt kell az okmányt sajátkezüleg aláirnia, vagy az azon már létező aláirást saját aláirásának elismernie.

Ha ismeretlen a fél személye a biróság előtt, teljes hitelt érdemlő két tanu hivandó meg, kik a felet ismerik, egyszersmind a hitelesitésre felkért mindkét birósági tag, vagy legalább azok egyike előtt ismeretesek.

550. §. Az eljárásról jegyzőkönyv vétetik fel, melyben azon körülmény, hogy a fél a biróság előtt személyesen ismeretes, vagy hogy a személyazonossága a biróság előtt ismert tanuk által állapittatott meg, világosan benfoglaltassék.

E jegyzőkönyv mind a fél és illetőleg azonositó tanuk, mind a birói személyek által aláirandó.

Ezen eljárás csak az aláirások valódiságának bizonyitására vonatkozik s nem végrendeletek felvételére. (Dt. XXVI. 145.)

551. §. Ha az okirat a biróság előtt ismeretlen nyelven van kiállitva, vagy a biróság a folyamodó nyelvét nem érti: a hitelesités meghitelt tolmács közbenjöttével történik. Ilyen esetben a jegyzőkönyvet a tolmács is aláirja.

552. §. A hitelesitő közeg a hivatalos bizonylatot mindenkor a hitelesitési jegyzőkönyvre való hivatkozással az eredeti okiratra irja rá, s aláirásával és hivatalos pecsétjével erősitse meg.

553. §. Az 548. és következő §§-ban szabályozott eljárásnak van helye akkor is, ha valamely fél az általa kiállitott meghatalmazványt kéri biróilag hitelesittetni.

[1]) A birósági szervezet megváltozása után a szakaszban megjelölt közegek helyett a hitelesitést a kir. járásbiró teljesiti.

A meghatalmazvány, mely nem ügyvédek részére vagy ügyvédek részére ugyan, de nem törvénykezési ügyletekre, avagy a meghatalmazott személyre való tekintet nélkül, az országon kivüli használatra állittatik ki: mindig hitelesitendő.

Az ügyvédnek nem törvénykezési ügyben a per keretén kivül álló peregyezségre nézve hitelesitett meghatalmazással kell birnia. (F. I. 229.)

Nem ügyvéd részére kiállitott meghatalmazás hitelesitésével egyhatályu az, ha az időközben börtönre itélt fél a büntető biróság előtt személyesen megbizottat jelölt ki börtönbüntetése tartamára. (F. II. 254.)

Az ügyvéd részére perenkivüli eljárásban képviseletre kiállitott meghatalmazást a hitelesités hiánya miatt nem kifogásolhatja a megbizó akkor, ha a kiállitást beismerte s nem kifogásolta, hogy az ügyvéd a meghatalmazás alapján eljárt. (M. X. 400.)

16843. szám.
1872. jun. 16.

Igazs. min. rendelet

a külföldön használandó iratok és okiratok hitelesitése tárgyában.

Hivatalos uton tudomásomra jövén, hogy az egyes felek által külföldön használandó okiratok hitelesitése körül azon helytelen eljárás követtetik, hogy a külföldön székelő cs. és kir. követségek közvetlenül kerestetnek meg az ily okmányok hitelesitése végett, aminek következménye, hogy a követségek a hozzájuk küldött okiratokat, hitelesités végett, előbb az illető belföldi hatóságokhoz kénytelenek visszaküldeni, s csak miután azok a hazai illetékes hatóság által hitelesittettek, — és ezen alakban ismét a cs. és kir. követségnek küldettek, — csak azután válik eszközöltethetővé azok felülhitelesitése.

Nehogy az ily eljárás által felesleges késedelem okoztassék, de másrészről az okiratoknak külföldön való használat végetti hitelesitése körül követendő eljárás egyöntetüsége végett rendelem:

1. Mindazon okiratok és iratok, melyek külföldöni használat végett hitelesitendők: a járásbiróságok területén első fokban a járásbiró által hitelesitendők és e tekintetben az 1868 : LIV. t.-cz. 549. és következő §§-aiban körülirt eljárás követendő. Az igy hitelesitett okmány mindenkor azon törvényszék elnökének mutatandó be, melynek területén az illető járásbiró székel, s az eljáró járásbiró aláirása az elnök által hitelesittetvén: az okirat felülhitelesités végett hozzám elnöki uton felterjesztendő.

2. A törvényszékek székhelyein, a hitelesitések az illető törvényszéki elnökök vagy azoknak helyettesei által közvetlenül is eszközölhetők, s az igy hitelesitett okmányok felülhitelesités végett hozzám az esetben is hivatalból terjesztendők fel.

554. §. A forditmánynak az eredetivel való megegyezése hatóságilag meghitelt tolmács által bizonyittatik.[1])

A tolmács köteles a forditmány végén, ennek az eredetivel való megegyezését, esküjére hivatkozva, bizonyitani, a forditmány készitésének évét és napját megjegyezni, s mindezeket aláirásával és pecsétjével megerősiteni. Ha az okirat azon helyen kivül használtatik, ahol a tolmács lakik: akkor aláirása azon biróság által, melynél feleskettetett, azzal a hozzáadással hitelesitendő, hogy ő mint tolmács biróilag meg van esketve.[2])

555. §. Ha a tanu vagy szakértő csak olyan nyelven tudja magát kifejezni, melyet a kihallgatásnál jelenlevő birói tagok nem értenek: a kérdések és feleletek leforditására meghitelt tolmács használtassék.

A vallomás ez esetben mind a tolmács által a tanu vagy szakértő nyelvén, mind a tollvivő által a tolmács forditása szerint a biróságnál használt nyelven jegyzőkönyvbe iktattatik.

Ugyanezen szabály alkalmazásának van helye eskületétel esetében is a 242. §-ban foglaltakra nézve, ha a biróság tagjai nem értik az illető fél nyelvét.

---

[1]) A tolmácsokra nézve érvényes szabályokat lásd az I. R. végén.

[2]) Az 546—554. §§-okban megirt teendőkre az 1874 : XXXV. t.-cz. értelmében a kir. közjegyzők illetékesek. Ugyanazon törvény 214. §-ának 2. bekezdése és 25. §-a értelmében azonban, amely székhelyen közjegyző nincs, halasztást nem szenvedhető esetekben a járásbiró veszi fel mindazon okiratokat, amelyeknek felvételére a közjegyző jogositva van. A járásbiró ily esetekben a biróságokra nézve fennálló szabályok szerint jár el. — Lásd az 553. §. mellett fentebb közölt rendeletet.

556. §. A felek mindazon kifogásokat, melyek a szakértők személyisége vagy nyilatkozataik ellen tétethetnek, a tolmács ellen is használhatják.

557. §. A hiteles helyek, hiteles okiratok kiállithatása tekintetében, a fenálló törvények és törvényes gyakorlat mellett, tovább is fenhagyatnak.[1]

558. §. A közhatóságok és hiteles helyek tartoznak megkereső parancs nélkül akár az egyes felek egyszerü kérelmére, akár a biróságok megkeresésére, a gondviselésük alatt levő okiratokról a hiteles kiadványt annyiszor a mennyiszer alkalmazandó 500 forintnyi pénzbirság terhe alatt kiszolgáltatni.

VII. FEJEZET.

Örökösödési eljárás.

(Az 559—593. §§-ok, az 594. §. első része, nem különben az 1881 : LIX. t.-cz. 92. §-a hatályukat vesztették az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. által.)

594. §. Az igazságügyministerium felhatalmaztatik :

a) hogy az eljárást a fenálló hitbizományokra[2]) és a birói illetőséget a megszüntetett kerületi táblákhoz tartozott sajtóperekre nézve, a törvényhozás tüzetes intézkedéseig, ideiglenesen szabályozza ;[3])

b) hogy az időpontot, melyben a jelen törvénykezési rendtartás hatályba lép, valamint az ennek életbeléptetésére szükséges átmeneti intézkedéseket meghatározza ;[4])

c) hogy a törvénykezési rendtartásnak a végrehajtásra vonatkozó szabványait, ideiglen s a czélnak megfelelő módon, a váltó-végrehajtásokra is kiterjeszthesse.

[1]) Ezt módositja az 1874 : XXXV. t.-cz. 214. §-ának első bekezdése, mely igy szól : »A hiteles helyek a gondviselésük alatt levő okiratokról hiteles kiadványt jövőben is adhatnak, azonban ujabb hiteles okiratok kiállitására és őrizetére többé fel nem jogositvák.«

[2]) Lásd a vonatkozó rendeletet a III. R-ben.

[3]) A sajtóügyre vonatkozó rendeleteket lásd az V. R.-ben.

[4]) A vonatkozó rendelet 1869. márcz. 30-án kelt és jelenleg többé jelentőséggel nem birván, e gyüjteménybe fel sincs véve.

Az 1881 : LIV. Törvényczikk

vegyes és átmeneti intézkedései.

93. §. *A törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsu városoknak szabályrendelettel megállapitott lakbérleti szabályai, amennyiben a bel- és igazságügyministerek által helybenhagyattak és a hivatalos lap utján közzététettek, a lakbérleti ügyek eldöntésénél a biróságok által alkalmazandók.*

94. §. *Az 1870 : II. t.-cz. által visszaállitott budapesti áru- és értéktőzsde, valamint a vidéki termény- és gabonacsarnokok külön biróságainak hatásköréhez utaltatnak :*[1])

a) *a tőzsdén vagy a gabonacsarnokban kötött minden kereskedelmi ügyletből felmerült peres kérdés, habár az ügylet csak az egyik szerződő félre nézve képez is kereskedelmi ügyletet ;*

b) *a kereskedők között kereskedelmi ügyletekből felmerült peres kérdések, ha a felek magukat ezen kivételes biróságnak akár az ügylet kötése alkalmával, akár később, irásban kifejezetten alávetették ; vagy ha az ügylet tőzsdei jogositott ügynök közvetitése mellett jött létre s a felek a közvetitő ügynök által kézbesitett és a tőzsdebirósági kikötést tartalmazó tőzsdeügynök (alkuszi) kötjegyet kifogás nélkül elfogadták ;*

c) *a közkereseti társaságok tagjai, betéti társaságok beltagjai vagy alkalmi egyesülések (1875. évi XXXVII. t.-cz. 62. §.) tagjai között a társasági, illetőleg egyesülési viszonyból felmerülő peres kérdések, ha a felek magukat ezen kivételes biróságnak akár az ügylet megkötése alkalmával, akár később irásban kifejezetten alávetették ;*

[1]) Lásd az id. törv.-czikket a IV. R-ben s ugyanott a tőzsdebiróság gyakorlatára vonatkozó összes szabályzatokat.

d) *egyfelől kereskedők, másfelől nem kereskedők között létrejött olyan ügyletből felmerült peres kérdések, amely ügylet az 1875 : XXXVII. t.-cz. 258. §. 1., 2. és 3. pontjai, valamint ugyanazon törvény 259. §. 1., 3., 6. és 7. pontjai értelmében, habár csupán az egyik szerződő félre nézve is kereskedelmi ügyletet képez, ha a felek magukat ezen kivételes biróságnak, akár az ügylet kötése alkalmával, akár később, irásban kifejezetten alávetették ;*

e) *egyfelől a közraktári vállalat, másfelől a közraktári jegy (árujegy és zálogjegy) birtokosa között, a közraktári ügyletből felmerült peres kérdések, ha ezen kivételes biróságok illetősége a vállalatnak közzétett üzleti szabályaiban (1875. évi XXXVII. t.-cz. 436. §.) kikötve van.*

A jelen törvény életbeléptetése előtt kötött jogügyletekből felmerülő peres kérdésekben ezen kivételes biróságok hatásköre a jelenben érvényben levő szabályok szerint döntendő el akkor, ha az eljárás a jelen törvény életbeléptetésétől számitott hat hónap alatt tétetik folyamatba.

Ezen kivételes biróságok hivatalos ügykezelési nyelve a magyar.

A viszonkeresetre, mint az alperes részére a törvény által biztositott jogra nézve a külön biróság illetékességének kikötése nem szükséges. (B. 87. márcz. 28. 1903. Dt. XVII. 350.) *Ellenkező:*

A tőzsdebiróság hatásköre a viszonkeresetre nézve egyedül az 1881 : LIX. t.-cz. 8. §-a alapján meg nem állapitható ; és a tőzsde, mint kivételes biróság hatásköre, csupán a rendes biróságokat kötelező ezen szakasz alapján ki nem terjeszthető. (Dt. XXXVII. 10.)

A tőzsdebiróság illetékessége nem tekinthetik határozottan kikötöttnek, ha a kötlevélben csak »eventuell auftauchende Differenzen wurden von dem Börsenschiedsgerichte geschlichtet« kifejezések foglaltatnak. (Tb.—Dt. XXXIX. 188.)

Tőzsdebiróság itélete alá vetésnek egy határozott jogviszonyból vagy határozott nemü ügyletekből jövőben eredhető peres kérdésekre is helye lehet. (Tb.—Dt. XLVII. 338.)

(C. 53. számu t. ü. döntvénye.) Az 1881. évi LIX. t.-cz. 94. §-ának *b), c)* és *d)* pontjaiban foglalt rendelkezések az ezen szakaszban emlitett kivételes biróságok hatáskörének megállapitása tekintetében abban az esetben is alkalmazandók, ha az e szakaszban emlitett valamely kereskedelmi ügyletre nézve csak az alperesként perbe vont fél vetette alá magát irásban ily kivételes biróságnak.

Ha a tőzsdeügynök mint szerződő fél szerepel, az általa kiállitott és a vele szerződött fél által elfogadott kötjegy a kikötés alapja nem lehet. (M. VII. 390.)

Annak megállapitásánál, hogy a hatáskör kiköthető-e, külföldiekre is csak a 94. §. irányadó. (M. IX. 390.)

Ha a tőzsdebiróságnak való alávetés a törvénynek megfelelőleg megtörtént, nem bir befolyással az, hogy a peres felek külföldiek s hogy állitólag saját hazájuk törvényei szerint alperesre vonatkozólag a kereseti kötlevelekben foglalt ügyletekre nézve saját hazája tőzsdebiróságának illetékessége nem volna joghatályosan kiköthető. (Dt. LXXVII. 138.)

A tőzsdebiróság illetékességét nem kifogásolhatja az alperes, noha a kötlevélben látható aláirás sem tőle, sem megbizottjától nem származik, ha az abban érintett ügyletnek egy része mindkét fél részéről már teljesittetett, és igy alperes a kötlevelet magáénak utólagosan elfogadta. (Dt. LXXX. 52.)

A tőzsdebiróság illetékessége megállapittatott az előtte folyamatban volt perben és e perrel kapcsolatban felmerült, részben megállapitott, részben meg nem állapitott ügyvédi dijak tekintetében. (Tb.—Dt. LXXXV. 10.)

Ha az okiratot, mely szerint a felek jogviszonyából folyó vitás kérdésekben a tőzsdebiróság dönt, a fél azzal a kijelentéssel irja alá, hogy tartalmával egyetért, ezzel a tőzsdebiróság illetékességének kikötését magára nézve is kötelezőnek fogadta el. (J. K. 1901. évi 35. sz.)

95. §. *Azon ügyekben, melyek a polgári biróság által már érdemleg elintéztettek, vagy előtte még folyamatban vannak, az előző szakaszban emlitett biróságok nem járhatnak el.*

Ezen külön biróságok hatásköre alá tartozó ügyekben a felek magukat ügyvéd vagy megbizott által képviseltethetik ; a biróság azonban, amennyiben a képviselővel megtartott tárgyalás után az ügy eldöntése végett szükségesnek látja, a feleket személyes megjelenésre idézheti és a tényállás tisztába hozatala végett hozzájok kérdéseket intézhet.

A birói illetőség vagy érdekeltség elleni kifogás az emlitett külön biróságok előtt az első tárgyalásnál, s ha az hivatalból halasztatik el, a kitüzött ujabb tárgyalás

kezdetén teendő meg, mire a felek a biróság által figyelmeztetendők.

Ha a biróság e kifogásnak helyt adott: felperes a végzés kihirdetésétől vagy kézbesitésétől számitott 3 nap alatt felfolyamodással élhet.

A tőzsde választott biróságát megilleti ugyan a felhozott bizonyitékok szabad mérlegelésének joga; ha azonban a választott biróság valamely bizonyitási módot alkalmazandónak tart, ezt csak a polgári törv. rendtartásban foglalt eljárási szabályok szem előtt tartása mellett és azok korlátai között teheti. A tőzsdebiróságot is köti tehát azon szabály, hogy az eskü a prdts 230. §-ához képest a bizonyitó fél által ellenfelének kinálandó s a birói hatáskör kérdésében a tőzsdebiróság alkalmazhatja bizonyitékként az esküt. (Tb.—Dt. XXIX. 303.)

Alperes nem késett el illetékességi kifogásával, ha az előbbi tárgyalások hivatalból lettek elhalasztva. (M. III. 227.)

Állandóan követett birói gyakorlat szerint a 94. §-ban emlitett külön biróságok jogositva vannak az eskü általi bizonyitást belátásuk szerint alkalmazni, ebből a törvény ellenkező rendelkezésének hiányában okszerüen következik, hogy a felebbviteli biróságok is jogositva vannak a bizonyitásnak ezt a módját alkalmazni, anélkül, hogy a rendes biróságok előtti eljárásra vonatkozólag megállapitott szabáyokhoz kötve volnának. (Dt. LVI. 337.)

Eskűvel bizonyitást ebben az eljárásban ugy a tőzsdebiróság, mint a felsőbiróságok szabadon alkalmazhatnak. (M. VII. 389., 391.)

96. §. *Az előző szakaszban megnevezett biróságok itéletei ellen felfolyamodásnak van helye a következő alaki sérelmek miatt:*

a) *ha a biróság olyan ügyben itélt, a melyre nézve a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, nemkülönben, ha az illetékességi kifogás elvetésével, vagy az alperes meg nem jelenése esetében makacsságból, a 94. §. szerint illetősége alá nem tartozó ügyben hozott itéletet;*

b) *ha meg nem jelenéset olytán lett ügyvesztessé azon fél, ki épen nem, vagy nem szabályszerüen idéztetett;*

c) *ha valamelyik fél törvényes képviselőjének mellőzésével inditott pert vagy idéztetett perbe, s a hiba utólag helyre nem hozatott;*

d) *ha valamelyik fél nevében egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el, s a hiány nem pótoltatott;*

e) *ha az eljárás során emelt érdekeltségi kifogás daczára a birói cselekvénybe, melynek az ügy eldöntésére lényeges befolyása van, vagy pedig az itélet hozatalába érdekelt biró folyt be;*

f) *ha a biróság az itélet hozatalánál nem volt szabályszerüen alakitva;*

g) *ha az itélet a kérelmen tul terjesztetik.*

Ha felfolyamodás adatik be, a feltétlenül marasztaló itélet alapján biztositási végrehajtásnak van helye.[1])

A kir. tábla végzése ellen további felfolyamodásnak csak akkor van helye, ha az itélet megsemmisittetett.

A felfolyamodások az itélet kihirdetésétől vagy kézbesitésétől számitott 3 nap alatt adandók be és soron kivül intézendők el.

A tőzsde választott biróságát megilleti ugyan a felhozott bizonyitékok szabad mérlegelésének joga; ha azonban a választott biróság valamely bizonyitási módot alkalmazandónak tart, ezt csak a polg. törv. rendtartásban foglalt eljárási szabályok szem előtt tartása mellett és azok korlátai között teheti. A tőzsdebiróságot is köti tehát azon szabály, hogy az eskü a prdts 230. §-ához képest a bizonyitó fél által ellenfelének kinálandó, s a birói hatáskör kérdésében a tőzsdebiróság sem alkalmazhatja bizonyitékként az esküt. (Tb.—Dt. XIX. 149.)

A felhozott bizonyitékok mellőzése nem sorolható azon alaki sérelmek közé, melyek miatt a tőzsdebiróság itélete ellen felfolyamodással lehet élni. (Tb.—Dt. XXXV. 181.)

A tőzsdebiróság semmiséget követ el, ha annak bizonyitására, hogy az ügylet a tőzsdén köttetett, a főesküt elfogadván, hatáskörét főeskütől feltételezetten állapitja meg. (Tb.—Dt. XXXIX. 190.)

A tőzsdebirósági itéletnek a viszontkeresetre ki nem terjedése s valamely hivatkozott egyénnek ki nem hallgatása felfolyamodás alapjául nem szolgál. (Tb.—Dt. XXXIX. 354.)

Noha a tőzsdebiróság szabadon mérlegelheti a bizonyitékokat, mégis olyan esetben, midőn a kötlevél aláirásának valódiságára nézve bizonyitásnak egyáltalában nem lett szolgáltatva, a felsőbiróság megitélhet esküt az aláirás valódiságára. (Dt. LXXIV. 74.)

Az 1870 : II. t.-cz. által visszaállitott külön

[1]) V. ö. 1881 : LX. t.-cz. 223. §-ával.

biróságok határozatai ellen kizárólag csakis az 1881 : LIX. t.-cz. 95. és 96. §§-aiban megállapitott felfolyamodási jogorvoslat vehető igénybe, ennélfogva ezen törvényben a rendes biróságok határozataira megállapitott általános felebbviteli rendszer a nevezett különbiróságok határozataira nézve alkalmazást épen nem nyerhet. A 96. §-ban, jelesül annak utolsóelőtti bekezdésében, az az általános elv van letéve, hogy az ott elősorolt esetekben, ezek közt első sorban a birói illetékesség kérdésében is, a másodbirói végzés ellen csak akkor van helye további felfolyamodásnak, ha az az első birói nézettől eltérőleg határozott, mig minden egyéb esetben a további felfolyamodás kizártnak tekintendő: ebből okszerüen következik, hogy a 95. §. esetében is a másodbiróság határozata csak akkor tekinthető végérvényesnek, ha az a külön biróság illetékességét az elsőbirósággal egyezőleg megállapithatónak nem találta, vagyis ha az illetékességi kérdésben a két alsóbiróság egyezőleg határozott; ellenkező esetben, vagyis az alsóbiróságok határozatainak e kérdésben eltérése esetében, a másodbiró határozata ellen a további felfolyamodás kizárva ép ugy nem lehet, mint nincs kizárva, sót kifejezetten meg van engedve a 96. §. által akkor, ha az elsőbiró magát illetékesnek tartván, a perben itéletet hoz, a másodbiró pedig illetéktelennek tartván, itéletét megsemmisiti. (M. III. 223.)

97. §. *A 94. §-ban emlitett biróságok előtt a tárgyalási határnapnak vagy a felfolyamodási határidőnek vétlen elmulasztása esetében igazolásnak van helye.*

Az igazolási kérvény az akadály megszüntétől számitott 3 nap alatt, legkésőbben azonban a mulasztott határidő vagy határnaptól számitott 3 hó alatt, a 94. §-ban emlitett birósághoz adandó be, mely a felett véglegesen határoz.

Az igazolási kérvény mindaddig, mig az igazolásnak hely nem adatik, a meghozott itélet védrehajtására halasztó hatálylyal nem bir.

A 96. §. c) *és* d) *pontjának eseteiben az itélet megsemmisitése, a jogerőre emelkedés napjától számitandó három év alatt, az 50. §. értelmében a rendes polgári biró előtt inditandó per utján is követelhető.*

Perujitásnak helye nincs. Az 1868. évi LIV. t.-cz. 321. és a jelen törvény 73. §§-ai eseteiben azonban a pervesztes fél a rendes polgári biróság előtt inditandó per utján a tőzsdebiróság itéletének megsemmisitését és teljes kártéritést követelhet.

Tőzsdebiróság előtt folyó perekben az eskületételi határnap elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye és e tekintetben nem tesz különbséget az, hogy az eskü kivétele végett más biróságot keresett meg. (Dt. LV. 213.)

98. §. *A biztositás és a kielégitési végrehajtás elrendelése iránti kérvény a 94. §-ban emlitett biróságokhoz adandó be, s innét felszerelve a biztositási vagy a kielégitési végrehajtás elrendelése végett, azon kir. törvényszékhez teendő át, amelynek területén az itélet hozatott. Ezen kir. törvényszék az általa elrendelendő biztositás vagy kielégitési végrehajtás foganatositása végett, szükség esetében, az e végből illetékes helyi biróságot keresi meg.*

99. §. *A birák és birósági hivatalnokok felelősségéről szóló 1871 : VIII. t.-cz. a 94. §-ban emlitett biróságok biráira is kiterjesztetik, olyan módon, hogy ezen biróságok elnökeire és biráira nézve az elsőfoku fegyelmi hatóságot a kir. tábla fegyelmi birósága gyakorolja.*

100. §. *Azon napot, amelyen jelen törvény hatályba lép, az igazzságügyminister állapitja meg.*[1])

A jelen törvény halályba léptekor folyamatban levő ügyekre nézve a következő szabályok szolgálnak zsinórmértékül:

a) *az elsőbiróságok előtt folyamatban maradt ügyekben a további eljárásnál a jelen törvény szabályai alkalmazandók;*

b) *a birói hatáskör és az illetőség kérdése a jelen törvény hatályba lépte előtt folyamatba tett ügyekben a korábbi törvény szerint döntendő el;*

c) *a jelen törvény hatályba lépte után kézbesitett vagy kihirdetett határozatok ellen perorvoslatokkal csak a jelen törvény szabályai szerint lehet élni. Amennyiben azonban valamely perorvoslatra — ideértve a perujitást is — a korábbi törvényben*

[1]) A törvényt az 1881. évi november 1-én kelt 3275. sz. a. kiadott ig. min. rendelet léptette 1882. évi január hó 1-só napjával hatályba.

hosszabb határidő van kitüzve: azon kérdésre nézve, hogy a jelen törvény rendelkezéseinek megfelelő perorvoslat mely határidő alatt adandó be, a korábbi törvény intézkedései alkalmazandók. Ugyanezen szabály alkalmazandó azon határozatok elleni perorvoslatokra is, melyek a korábbi törvény hatálya alatt hozott és kézbesitett határozatok ellen a jelen törvény hatályba lépte után adatnak be;

d) *a jelen törvény 37. §-ának intézkedései az elsőbirósági itélettel már ellátott ügyekben és a 47. §. intézkedései a már másodbirósági itélettel ellátott ügyekben nem alkalmazandók.*

Az 1881 : LIX. t.-cz. 100. §. *b)* pontjának rendelkezése azon ujitott perekre is alkalmazandó, melyeknél az alapper ezen törvény hatálybalépte előtt lett folyamatba téve. (Dt. XXV. 112.)

101. §. *A jelen törvény hatályba léptének napján a magyar királyi Curia két osztálya egyesittetik.*

Addig, mig a magyar királyi Curia szervezése iránt a törvényhozás intézkedik, a magyar királyi Curia áll az országbiróból, mint elnökből, a legfőbb itélőszéki elnökből, mint másodelnökből, a semmitőszék alelnökéből, mint alelnökből, a legfőbb itélőszéki tanácselnökökből, és a m. kir. Curia semmitőszék és legfőbb itélőszéki osztályának biráiból.[1])

A magyar kir. Curia segéd- és kezelőszemélyzetének létszámát, a szükséghez képest, az igazságügyminister állapitja meg.

102. §. *A jelen törvény hatályba léptekor a m. kir. Curia semmitőszéki osztályánál elintézetlenül levő, valamint a már közbevetett semmiségi panaszok folytán felterjesztendő ügyek, amennyiben a semmiségi panasz az elsőbirósági határozat vagy eljárás ellen adatott be, az illetékes királyi itélőtáblához, amennyiben pedig a semmiségi panasz másodbirósági vagy harmadbirósági határozat vagy eljárás ellen adatott be, a m. kir. Curiához tétetnek át, illetőleg terjesztetnek fel.*

Az ilyen semmiségi panaszok, amennyiben ugyanazon határozat ellen felebbezés is használtatott, azzal együttesen intéztetnek el.

A harmadbiróság határozata ellen emelt s jelen törvény hatályba léptekor még el nem intézett semmiségi panasz az előbbi határozat hozatalában részt nem vett elnök, vagy tanácselnök és nyolcz biróból alakitandó ülésben intéztetik el.

A jelen törvény hatályba léptének napja előtt hozott elsőbirósági végzések és birósági eljárás ellen emelt semmiségi panaszokat elintéző királyi táblai határozat ellen további perorvoslatnak helye nincs.

103. §. *Mindazon ügyekben, melyek nem a törvénykezési rendtartás által vannak a m. kir. Curia semmitőszéki osztályának hatásköréhez utasitva: a m. kir. Curia jár el ugyanazon módon, amint eddig a semmitőszék eljárt.*

Az 1868 : LV. t.-czikkben szabályozott kisajátitási eljárás során azon törvény 58. §-a szerint, valamint az 1868 : LVI. t.-czikkben szabályozott kisajátitási eljárás során azon törvény 75. §-a szerint megengedett semmiségi panasz felett a m. kir. Curia határoz.

104. §. *Az 1871 : VIII. t.-cz. 33. §-ában felsorolt személyek felett a fegyelmi biráskodást a m. kir. Curia kisebb fegyelmi tanácsa gyakorolja, mely a m. kir. Curia másodelnökének, ennek akadályoztatása esetében pedig a kinevezés sorrende szerint, a tanácselnököknek elnöklete alatt a m. kir. Curia hat itélő birájából alakittatik.*

Ugyanezen biróság gyakorolja másodfokban a fegyelmi biráskodást azon ügyekben, melyekben első fokban a kir. tábla fegyelmi birósága járt el.

Az idézett törvény 34. §-ának második bekezdése szerint másodfoku fegyelmi biráskodást a m. kir. Curia nagyobb fegyelmi tanácsa gyakorolja, mely a m. kir. Curia elnökének, ennek akadályoztatása esetében pedig az alelnöknek, illetőleg a kineveztetés sorrende szerinti tanácselnöknek elnöklete alatt, a m. kir. Curia nyolcz birói tagjából alakittatik.

A kir. táblák elnökei és alelnökei, a

[1]) Módosult az 1884 : XXXVIII. t.-cz. által. (Lásd a »birósági szervezetet« a VI. R-ben.)

m. kir. Curia elnökei, tanácselnökei és itélőbirái, továbbá a koronaügyész feletti fegyelmi hatóság gyakorlatára hivatott külön fegyelmi biróság az 1871 : VIII. t.-cz. 35. §-a értelmében alakittatik.

105. §. *Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 50. és 51. §§. 2-ik bekezdése oda módosittatik, hogy a választói jogosultság felett a m. kir. Curia 5 tagu tanácsban határoz, és ezen tanácsok elnökei : a m. kir. Curia elnöke, másodelnöke, alelnöke és kinevezetésük sorrendje szerint tanácselnökei.*

79. szám.
1875. jan. 8.

Igazs. min. rendelet

az 1874 : XXXIII. t.-cz. által a kir. Curiához utasitott felebbezett ügyek körüli teendőkre nézve.

Az 1874 : XXXIII. t.-cz. által a kir. Curiához utasitott felebbezett ügyek körüli teendőkre nézve, ugyanazon törvényczikkben nyert felhatalmaztatásom erejénél fogva, a következő ügyrendet léptetem életbe :

1. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. által a kir. Curia illetőségéhez utasitott felebbezett ügyek eldöntésére a kir. Curia mindkét osztályából alakult biróság hivatalos kiadványában e czimet : »Magyar királyi Curia«, — hivatalos pecsétül pedig Magyarország czimerét használja, a következő körirattal :

»Magyar királyi Curia Budapesten.«

2. §. Ezen biróság elnöke : a semmitőszék elnöke ; akadályoztatása esetében : a legfőbb itélőszék elnöke ; ennek is akadályoztatása esetében : a semmitőszék alelnöke, illetőleg a legfőbb itélőszék tanácselnökei kineveztetésük sorrendje szerint.

3. §. Az 1874. évi október 15-én kibocsátott biról ügyviteli szabályok által az elnökre ruházott igazgatási, felügyeleti és hivatalvezetési teendőket a biróság elnöke látja el.

4. §. A biróság részére külön iktató, kiadó és irattári sorkönyv vezettetik.

Az irattárban elteendő iromanyok év és folyószámok szerint kezeltetnek.

A segédhivatalok kezelésére egyéb tekintetben a jelen ügyrend 14. §-ában foglalt utasitás szolgál irányadóul.

5. §. Tekintettel az 1868 : LIV. t.-cz. 56. §-a által a biról személyekre nézve meghatározott kizárási okokra, a biróság egyik tagja sem vehet részt oly ügyek eldöntésében, melyekben saját személyére nézve érdekelve van, vagy azok, kiknek választó jogosultsága forog kérdésben, vagy a felszólalók vele fel- vagy lemenő rokonságban, vagy negyediziglen oldalrokonságban, másodizbeli sógorsági vagy gyámsági, gondnoksági, ellenséges vagy peres viszonyban állnak.

6. §. Az előadó a hozzá utasitott ügydarabokat az iktatói számok sora szerint tartozik feldolgozni és előadni.

7. §. Az előadás nyilvános lévén, a felek és közönség tájékozása végett az előadandó ügyek jegyzéke, a tanácsok szerint elkülönitve, az előadást megelőző nap délelőtti óráiban kifüggesztendő.

8. §. Értesitésnek (informatio) ezen ügyeket illetőleg nincs helye.

9. §. A szavazók az előadó után kineveztetésük sorrendje szerint nyilvánitják szavazatukat.

10. §. A biróság az 1874 : XXXIII. t.-cz. értelmében hozzá felebbezett ügyekben »határozat« által dönt.

11. §. Minden határozat indokolandó.

Ha azonban a felebbezett határozat mind tartalmára, mind indokaira nézve helybenhagyatik : elég ezen indokokra hivatkozni.

12. §. A határozatok, tekintettel az 1869. évi IV. t.-cz. 2. §-ára : »Ő felsége a király nevében« adatnak ki.

13. §. Az elnök a biróság évi ügyforgalmáról s az egyes birák tevékenységéről az igazságügyministerhez, minden év január havában, a következő rovatok szerint szerkesztendő ügykimutatást terjesztend fel :

1. a mult évről hátralékban maradt beadványok száma ; 2. az . . . évben érkezett beadványok száma ; 3. összesen ; 4. elintézettek ; 5. hátralékban maradtak ; 6. összesen ; 7. helybenhagyó határozatok száma ; 8. megváltoztató határozatok száma ; 9. összesen ; 10. azon személyek száma, kiknek választó jogosultsága felett határoztatott.

14. §. Amennyiben az 1874 : XXXIII. t.-cz. és a jelen szabályzat külön vagy eltérő intézkedéseket nem tartalmaz : ezen biróság ügykezelésében az 1874 október hó 15-én kibocsátott biról ügyviteli szabályokat követendi.

106. §. *Az 1878 : XXV. t.-cz. alapszabályainak 53. czikke oda módosittatik, hogy a választott biróság három tagját, a vezetése alatt álló biról testület kebeléből, a m. kir. Curia elnöke nevezi ki, ugyanőt illetvén esetleg a hetedik tagnak, mint egyszersmind a választott biróság elnökének, kinevezési joga is.*

107. §. *Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a kereskedelmi és a váltóügyekben követendő peres és perenkivüli eljárást, továbbá a kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalom gyakorlatának megszüntetése, és a gondnokság alá helyezés*

iránti eljárást a jelen törvény által eszközölt változtatásoknak megfelelően rendeleti uton ujabban szabályozza.

108. §. *Felhatalmaztatik az igazságügyminister, hogy a 1868 : LIV. t.-czikkben foglalt törvénykezési rendtartást, az arra vonatkozó későbbi törvényekkel és rendeletekkel, ugy a jelen törvényt, és az annak alapján kiadandó rendeleteket a polgárositott határőrvidéken, az általa kitüzendő határnapon életbeléptethesse és a szükséges életbeléptetési és átmeneti intézkedéseket rendeleti uton szabályozhassa.*

109. §. *Az igazságügyminister és a vallás- és közoktatásügyi minister felhatalmaztatnak, hoyg a katholikus főpapok hagyatéki ügyében a javadalmi törzsvagyon elkülönitése, a javadalmi értéknek az elhunyt főpap hagyatékából, az örökösök és netaláni magánhitelezők igényeit megelőzőleg leendő kiegészitése, ugy az elhalálozáskor folyamatban lévő év jövedelmének felosztása tárgyában követendő közigazgatási eljárást, a fenálló törvények és az e tárgyra vonatkozó szabályrendeletek alapján, a törvényhozás további intézkedéseig rendeleti uton szabályozhassa.*

110. §. *Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister és a vallás- és közoktatásügyi minister bizatnak meg.*

FÜGGELÉK.

I.

A kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése és gondnokság alá helyezés kérdésében követendő birósági eljárás.

3263. szám.
1881. nov. 1.

Szabályrendelet

a kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalom gyakorlatának megszüntetése és gondnokság alá helyezés kérdésében követendő birósági eljárás tárgyában.

Az 1881 : LIV. t.-cz. 107. §-ában nyert felhatalmazás alapján rendelem amint következik:

1. §. A gondnokság alá helyezés, a kiskoruság meghosszabbitása és az atyai hatalom megszüntetése kérdésében követendő birósági eljárás tárgyában 1878. április 20-án kiadott igazságügyministeri rendelet 1882. évi január hó 1. napjától kezdve hatályon kivül helyeztetik, s annak helyére a következő módositott eljárási szabályok lépnek hatályba.

I. A kiskoruság meghosszabbitása.

2. §. A kiskoruság meghosszabbitására kizárólag azon törvényszék illetékes, amelynek területén a kiskoru gyámhatóságának székhelye van.

3. §. A kiskoruság meghosszabbitása iránti kérelem előterjesztésének joga illeti:

a) a kiskorunak szülőit;

b) a kiskoru gyámját;

c) az illetékes gyámhatóság rendelete folytán az árvaszéki ügyészt;

d) az a) pontban emlitett jogositottnak nem létezése esetében a kiskorunak nagyszülőit;

e) az *a)* és *d)* pontban emlitett jogositottnak nem létezése esetében a kiskorunak bármely oldalrokonát az unokatestvérekig bezárólag.

A jogositottak kérelmüket együttesen vagy külön is előterjeszthetik.

4. §. A 3. §. *a), d)* és *e)* pontjaiban emlitett rokonok a kiskoruság meghosszabbitása iránti kérelemre vonatkozó jogukat csak akkor gyakorolhatják, ha vagyonuk felett szabad rendelkezési joggal birnak.

5. §. A kiskoruság meghosszabbitása iránti kérelem keresetlevélben terjesztendő elő.

A keresetlevélben megjelölendők azon ténybeli körülmények, melyekből az 1877 : XX. t.-cz. 8. §-ában a kiskoruság meghosszabbitására nézve megállapitott feltétel létezése következtetik. Megjelölendők továbbá azon bizonyitékok is, melyek a felhozott ténybeli körülmények bebizonyitására szolgálnak. Bizonyitványok, valamint a kérelem támogatására szolgáló más okiratok a keresetlevélhez eredetben vagy másolatban melléklendők.

6. §. A keresetlevél két példányban nyujtandó be, melyeknek egyike a tárgyalás vezetésével megbizott birónak adatik ki, s nála az érdeklettek által megtekinthető.

A keresetlevél második példánya annak öszszes mellékleteivel a 8. §-ban előirt intézkedés s esetleg a kiskoru teljeskoruvá váltának ideiglenes felfüggesztése tárgyában az 1877. évi XX. t.-cz. 9. §-a értelmében való határozathozatal végett a törvényszék által az illetékes árvaszékhez terjesztendő át.

7. §. A törvényszék a kiskoru képviseletére ügygondnokot rendel és egyuttal a kérelme fölötti tárgyalásra legalább 15 napra határ-

napot tüz ki, melyre a kérelmezőn és az ügygondnokon kivül a kiskorunak gyámja és az árvaszéki ügyész is megidézendők.

Az idézés a keresetlevél felzetének mindenik érdekelt részére a kérelmező által benyujtandó egy-egy példányára vezetett idézési végzés kézbesitése által eszközöltetik.

Ha a kérelmező kellő számu felzeteket nem nyujtott be, ezek az ő költségére hivatalból egészitendők ki.

8. §. Az árvaszék a keresetlevél vétele utáni legrövidebb idő alatt értesiti a törvényszéket mindazon körülményekről, melyek a kérdéses ügyben a birói elhatározásra befolyást gyakorolhatnak, s megjelöli azon bzonyitékokat is, melyekről az ügyre vonatkozólag tudomással bir, azokat pedig, amelyek nála léteznek, eredeti példányban a törvényszékhez átteszi.

Egyuttal értesiti az árvaszék a törvényszéket, hogy a kérelem beadására a 3. és 4. §§-ok szerint jogositott rokonok közül kik vannak életben s ezeknek neve, holléte és rokonsági foka is megjelölendő.

Azon esetben, ha az árvaszéknél létező iratok valamelyike a teljeskoruság ideiglenes felfüggesztése tárgyában teendő intézkedés czéljából az árvaszék által nem volna nélkülözhető: ennek hitelesitett másolata küldendő a törvényszékhez.

9. §. Az árvaszék a teljeskoruság ideiglenes felfüggesztése tárgyában hozott végzését, annak jogerőre emelkedése után, a törvényszéknek megküldeni köteles.

A teljeskoruság ideiglenes felfüggesztése iránti kérdés a kiskoruság meghosszabbitása iránt a biróságnál meginditott eljárást nem függeszti fel.

10. §. A kiskoruság meghosszabbitása iránti tárgyalásnál a sommás eljárásra vonatkozó szabályok követendők.

A tárgyalás törvényszéki biró által vezetendő.

A tárgyalást vezető biró köteles a felek nyilatkozatának jegyzőkönyvbe vétele után mindazon körülményekre nézve, melyek a tényállás teljes kideritésére szükségesek, a felekhez pótkérdéseket intézni és ezeket, valamint az ezekre adott feleleteket a jegyzőkönyvbe bejegyezni; végre a felek hivatkozása folytán, valamint hivatalból is, a megfelelő bizonyitékokat beszerezni, tanukat és szakértőket kihallgatni.

11. §. A kiskoru szülői, illetve ezek nem létében nagyszülői, ha a kérelem nem általuk terjesztetett elő, amennyiben ez naggyobbmérvü késedelem nélkül történhetik, a kérelem tárgya felett hivatalból meghallgatandók. A kiskoru oldalrokonainak meghallgatása csak annyiban eszközlendő, amennyiben ez a tárgyalás felderitése szempontjából szükségesnek mutatkozik.

A meghallgatandó egyéneket, a tanukat és szakértőket a törvényszék nevében a tárgyalást vezető biró idézi meg, illetőleg amennyiben ez költség- vagy időkémélés végett czélszerünek mutatkozik, a kihallgatások eszközlése végett az illetékes biróságokat ő keresi meg.

Ezenfelül jogában áll a tárgyalást vezető birónak a tárgyalást szükség esetében hivatalból is elhalasztani s ujabb tárgyalási határnapot kitüzni.

12. §. Ha a kitüzött tárgyalásra a megidézett ügygondnok, a gyám és az árvaszéki ügyész nem jelennek meg: a tárgyalás a törvényszéki biró által hivatalból tartandó meg s a tényállás hivatalból hozandó tisztára.

Ha pedig a tárgyalásra az nem jelenik meg, aki a kiskoruság meghosszabbitását tárgyazó keresetet inditotta, hivatalból meghallgatandók azok, akiket a 3. és 4. §§-ok szerint a kérelemelőterjesztési jog megilleti, és ha ezek valamelyike a kérelemhez csatlakozik, az eljárás folytatandó.

13. §. Ha a kérelmezőnek a kérelem előterjesztésére való jogosulatlansága a tárgyalás folyamán derül ki: a tárgyalás vezetésével megbizott biró a további eljárást felfüggeszti, és az iratokat a törvényszékek előterjesztvén, ez utóbbi. amennyiben az emlitett eset csakugyan fenforog, a tárgyalást végzés által megszünteti, a kérelmezőt az eddigi eljárás összes költségeiben elmarasztalja és erről az árvaszéket a végzés jogerőre emelkedése után értesiti.

14. §. Ha a 13. §. szerinti megszüntetés esete nem forog fenn, a törvényszéknek jogában áll a tárgyalás befejezése után ujabb körülményeknek kideritését s ujabb bizonyitékok felvételét s szükség esetében a feleknek ujabb meghallgatását is elrendelni.

15. §. A kérelem érdeme fölött itélet hozandó. Eskütől feltételezett itélet hozatalának helye nincsen.

Az itélet a 7. §. szerint a tárgyalásra megidézettek mindenikének kézbesitendő, és pedig akkor is, ha ők a tárgyalásra meg nem jelentek.

16. §. A felebbvitelre nézve az 1881 : LIX. t.-cz. rendelkezései alkalmazandók.

Az itélet ellen, annak kézbesitésétől számitott 15 nap alatt, felebbezéssel élhetnek mindazok, akiknek az a 15. §. szerint kézbesitendő.

Igazolásnak csupán a felebbezési határidő elmulasztása esetében az elmulasztott határnaptól számitott 15 nap alatt van helye.

Perujitásnak és semmiségi keresetnek helye nincsen; ujabb ténykörülmények és bizonyitékok alapján azonban az eljárás ismételve meginditható.

Az itélet jogerőre emelkedése után, hiteles példányban az illetékes árvaszéknek hivatalból megküldendő, a kiskoruság meghosszabbitása a hivatalos lapban egyszer közzéteendő és telekkönyvi feljegyzése hivatalból eszközlendő.

A kiskoruság meghosszabbitását tárgyazó hirdetmény ezenfelül a törvényszéknél kifüggesztendő és a törvényszék területén szabályszerüen közhirré teendő.

II. A kiskoruság meghosszabbitásának megszüntetése.

17. §. A kiskoruság meghosszabbitásának megszüntetésére ugyanazon biróság illetékes, amely a meghosszabbitást elrendelte.

18. §. A kiskoruság meghosszabbitásának megszüntetését a 3. és 4. §§-ok szerint jogositott személyeken kivül az is kérelmezheti, akire nézve a kiskoruság meghosszabbitása elrendeltetett.

Ez utóbbi esetben a kérelem szóval is előterjeszthető, mely esetben az elnök a kérelemnek jegyzőkönyvbe foglalására egy birót biz meg. A kiskoru képviseletére a törvényszék által ügygondnok rendelendő s a keresetlevél az ügygondnok által legfeljebb három hó alatt beadandó.

19. §. A további eljárásra és a perorvoslatokra vonatkozólag a 6—8. és 10—16. §§-ok a jelen kereset tárgyának megfelelő értelemben alkalmazandók.

A meghosszabbitott kiskoruság megszüntetése tárgyában beadott keresetet elutasitó itélet jogerőre emelkedése után, a körülmények változtával, az eljárás ismételve megindítható.

20. §. A meghosszabbitott kiskoruság megszüntetésének hatálya azon napon veszi kezdetét, amely napon az e tárgyban hozott itélet az összes érdeklettekre nézve (15. §.) jogerőre emelkedett.

III. Az atyai hatalom gyakorlatának megszüntetése.

21. §. Az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetését kimondó azon gyámhatósági határozat érvénytelenitésére, mely ellen az 1877 évi XX. t.-cz. 22. §-a szerint a birósági ut nyitva tartatott, kizárólag azon törvényszék illetékest, amelynek területén székhelye van azon gyámhatóságnak, mely az atyai hatalom megszüntetésének kérdésében az elsőfoku határozatot hozta.

22. §. A kérelem a gyámhatósági határozatban meg nem nyugvó atya által a határozat jogerőre emelkedésétől számitott három hó alatt, az árvaszéki ügyész ellen intézendő keresetlevélben terjesztendő elő.

A később előterjesztett kérelem hivatalból utasitandó vissza.

23. §. A keresetlevélben megjelölendők mindazon körülmények, melyekkel a kérelmező indokolhatni véli:

1. hogy a gyámhatóság az atyai hatalom megszüntetését kimondó határozatának alapjául oly tényt fogadott el, amelylyel ezen következményt az 1877 : XX. t.-cz. 22. §-a nem köti össze, vagy pedig

2. hogy az 1877 : XX. t.-cz. 22. §-a szerint megszüntetési okot képező s a gyámhatósági határozat alapjául elfogadott körülmény nem forog fenn.

24. §. A kellő időben benyujtott kereset fölötti tárgyalásra legalább 15 napra határnap tüzendő ki, melyre az atyai hatalom gyakorlatától elmozditott atya, valamint az árvaszéki ügyész, továbbá az atya helyett a gyámság vezetésével megbizott személy megidézendők.

25. §. A keresetlevél három példányban s a szükséges számu felzetekben adandó be. A keresetlevél példánya a tárgyalást vezető birónak kiadatik, egy példányra vezetett végzés által pedig a kiskorunak gyámja idéztetik meg. Panaszló és az árvaszéki ügyész külön felzetekre vezetendő végzéssel idéztetnek meg.

26. §. Az idéző végzéssel egyidejüleg s a keresetlevél egy példányának közlése mellett megkeresendő a gyámhatóság azon iratoknak és határozatoknak a tárgyalási határnapig a törvényszékhez való áttételére, melyek a kérdéses esetre vonatkozólag előtte folytatott eljárásban felmerültek, illetőleg keletkeztek.

Az árvaszék köteles ezen iratokat és határozatokat eredetben a legrövidebb idő alatt a törvényszékhez áttenni, mely iratok azonban a birói eljárás végbefejezte után a törvényszék által visszaküldendők s a gyámhatóság a birósági eljárás eredményéről az itéletek, illetőleg határozatok hitelesitett példányainak közlésével értesitendő.

27. §. A további eljárásra és a perorvoslatokra vonatkozólag a 10—16. §§-oknak rendelkezései a jelen ügynek megfelelő értelemben azon eltéréssel alkalmazandók, hogy az 1881. évi LIX. t.-cz. 69. §. 1. és 2. pontjának eseteiben az itélet jogerőre emelkedésétől számitandó hat hónap alatt perujitásnak van helye.

Az elsőbirósági itéletet helybenhagyó másodbirósági itélet ellen beadott felebbezésnek az atyai hatalom gyakorlatába való visszahelyezésre nézve halasztó hatálya van.

IV. Gondnokság alá helyezés.

28. §. Nagykorunak gondnokság alá helyezésére kizárólag azon törvényszék illetékes, mely alá a gondnokság alá helyezendő személyes birói illetőség (1868 : LIV. t.-cz. 30—32., 34. §§-ok) szerint tartozik.

29. §. Az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-ának *a)* pontja esetében a gondnokság alá helyezést az elmebeteg vagy magát jelekkel megértetni nem tudó nagykoru siketnémának fel- vagy lemenő ágbeli rokonai és az unokatestvérekig bezárólag oldalrokonai, illetőleg, ha ezen rokonok kiskoruak, törvényes képviselőjük, továbbá

a gondnokság alá helyezendőnek házastársa, végre az árvaszéki ügyész vagy együttesen vagy külön kérelmezhetik.

30. §. Az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-ának *b)* és *c)* pontja eseteiben a gondnokság alá helyezést a gondnokság alá helyezendő, vagy ennek felmenő vagy pedig lemenő ágbeli nagykoru rokonai, továbbá a lemenő ágbeli kiskoru rokonok törvényes képviselője, illetőleg az 1874 : XX. t.-cz. 30. §-ának *a)* pontjában foglalt érdekösszeütközés esetében a kiskoru részére kirendelendő külön gondnok, ugy együttesen, valamint külön kérelmezhetik.

31. §. A gondnokság alá helyezés, a 35. és 39. §§-okban szabályozott esetek kivételével, keresetlevélben kérelmezendő, mely két példányban s a szükséges számu felzetekben adandó be.

32. §. Ha a keresetlevél a kérelmezőnek eziránti jogosultsága miatt nem utasittatik vissza: az ügynek tárgyalására legalább 15 napra határnap tüzendő ki, melyre a gondnokság alá helyeztetni kért nagykoru a kereset egyik példányára vezetendő végzés által, a kérelmező, valamint az árvaszéki ügyész is, ez utóbbi azon esetben is, ha a keresetet nem ő terjesztette elő, felzetre vezetendő végzés által megidéztetnek, s a kereset egy példánya a tárgyalást vezető birónak kiadatik.

33. §. Az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a *a)* pontjának esetében annak részére, aki a gondnokság alá helyeztetni kéretik, a törvényszék által ügygondnok rendelendő s a tárgyalásra ez is megidézendő.

34. §. Az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a *a)* és *b)* pontjainak eseteiben a törvényszék köteles annak, akinek gondnokság alá helyeztetése kéretik, elmebeli állapotát, illetőleg azon tulajdonságát, hogy magát megértetni, esetleg vagyonát kezelni képes-e, orvosi szemle által kiderittetni, e végett egy vagy több orvost megfigyeléssel és véleményadással megbizni; a szükség- vagy czélszerüséghez képest pedig jogában áll az orvosi vélemény felett az egyetem orvosi karát, vagy pedig az országos közegészségi tanácsot felülvéleményezés végett megkeresni.

35. §. Ha a törvényszék az állami elmegyógyintézetnek vagy valamely állami, törvényhatósági vagy közkórházi jelleggel felruházott kórháznak igazgatósága által hivatalosan értesittetik arról, hogy valamely nagykorura nézve az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a a) pontjában meghatározott esetek egyike fenforogni találtatván, az gyógykezelés végett az intézetbe bevétetett, amennyiben a törvényszék illetékességét jelen rendelet 28. §-a szerint megállapitottnak találja, a gondnokság alá helyezési eljárást hivatalból köteles meginditani, s az illető személy részére ügygondnokot rendelvén, a kitüzendő tárgyalásra ezt és az árvaszéki ügyészt hivatalból megidézi s erről az illetékes gyámhatóságot hivatalból értesiti.

53.418 I—A. sz.
1897. okt. 4.

Igazs. min. rendelet

az 1881. évi november hó 1-én 3263. I. M. E. szám alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet 35. §-ának kiegészitése tárgyában.

Kételyek merültek fel arra nézve, vajjon a magántébolydákba és a kórházakban levő tébolydai osztályba elhelyezett elmebetegekre nézve a kir. törvényszék a gondnokság alá helyezés iránti eljárást hivatalból tartozik-e meginditani avagy keresetlevélben kérelmezendő-e a gondnokság alá helyezés az 1881. évi november hó 1-én 3263. I. M. E. szám alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet 29. §-ában megjelölt személyek által.

Minthogy a magántébolydákba és a kórházakban levő tébolydai osztályokba az elmebetegek az 1876 : XIV. t.-czikk 73. §-a értelmében véglegesen csak akkor vétethetnek fel, ha az illetékes biróság az elmebetegséget megállapitotta, és minthogy a fentebb hivatkozott igazságügyministeri rendelet 35. §-a szerint, ha a törvényszék az állami elmegyógyintézet vagy valamely állami, törvényhatósági vagy közkórházi jelleggel felruházott kórház igazgatóságának már csak azon hivatalos értesitésére, hogy valamely nagykorura nézve az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-ának *a)* pontjában meghatározott esetek egyike fenforog, a gondnokság alá helyezési eljárást hivatalból tartozik meginditani: a felmerült kételyek eloszlatása és az egyöntetüség létesitése czéljából az 1881 : LIX. t.-cz. 107. §-ában nyert felhatalmazás alapján az 1881. évi november hó 1-én 3263. I. M. E. szám alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet 35. §-át következőleg egészitem ki:

A törvényszék a gondnokság alá helyezési eljárást hivatalból akkor is köteles meginditani és a hivatkozott rendelet 35. §-a értelmében akkor is köteles eljárni, amikor az 1876 : XIV. t.-cz. 73. §-ának utolsó bekezdése szerint a magántébolydákba és a kórházakban levő tébolydai osztályokba elhelyezett és a törvényszéknek bejelentett elmebetegekre nézve az illető törvényszék az elmebetegséget megállapitotta.

Tudomásomra jutott továbbá, hogy a biróságok oly esetekben is, amikor a magántébolydák és a magánkórházakban levő tébolydai osztályok vezetői az elmebetegnek az intézetbe való felvételének közlésével egyidejüleg arról is értesitik a biróságot, hogy az elmebetegnek elmebetegség okából való gondnokság alá helyezése iránt az eljárás az illetékes kir. törvényszéknél megindittatott, avagy az elmebeteg ennek okából már jogérvényesen gondnokság alá helyeztetett, az 1876 : XIV. t.-cz.

73. §-a értelmében az elmebetegség megállapitása végett az eljárást folyamatba teszik.

Mivel azonban az 1876 : XIV. t.-cz. 73. §-ában elrendelt megállapitásnak csupán az a czélja, hogy magántébolydába vagy tébolydai osztálylyal biró magánkórházba addig senki véglegesen mint elmebeteg fel ne vétethessék, mig birói eljárással az illetőnek elmebetegsége megállapitva nincsen, ennélfogva oly esetekben, mikor a most idézett törvény 73. §-a értelmében előirt bejelentéssel egyidejüleg a biróság előtt birói itélettel az is bizonyittatik, hogy az illető elmebeteg elmebetegség okából jogerejüleg gondnokság alá helyeztetett, avagy elmebetegségi okból a gondnokság alá helyező eljárás megindittatott: az 1876 : XIV. t.-cz. 73. §-a szerinti eljárás, vagyis az elmebetegségnek külön megállapitása mint felesleges mellőzendő, mert az első esetben kétségtelenül meg van állapitva a gondnokság alá helyezettnek elmebetegsége, a második esetben pedig az elmebetegségnek birói uton való megállapitása már amugy is folyamatba van téve.

Ezekben az utóbbi esetekben tehát a magántébolydák és a magánkórházakban levő tébolydai osztályok vezetői részéről érkező bejelentések minden további vizsgálat nélkül átteendők ahhoz a birósághoz, mely a gondnokság alá helyezés iránti ügyben eljárt, illetőleg eljár.

36. §. A 35. §-ban megjelölt igazgatói jelentés, illetőleg az orvosi vélemény, szakértői vélemény hatályával bir, mely mindazonáltal az esetben, ha a további megfigyelés vagy felülvizsgálat szükségesnek mutatkozik, a 34. §-ban ez iránt megállapitott intézkedések elrendelését nem zárja ki.

37. §. Ha a törvényszék, amelyhez a 35. §-ban megjelölt jelentés küldetett, magát az eljárásra illetéktelennek tartaná, a jelentést és annak mellékleteit szabályszerü intézkedés végett az illetékes törvényszékhez teszi át.

38. §. A további eljárásra és a perorvoslatokra nézve, akár kereset alapján, akár a 35. §. értelmében hivatalból indittatott meg az eljárás, a 10—16. §§-oknak rendelkezései a jelen ügynek megfelelő értelemben alkalmazandók.

A gondnokság alá helyezést elutasitó itélet jogerőre emelkedése után a körülmények változtával az eljárás ismételve meginditható.

39. §. Ha az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-ának *b)* vagy *c)* pontjában meghatározott valamely körülmény alapján valaki önmagának gondnokság alá helyeztetése iránt kérelmet terjeszt elő, a törvényszék, amennyiben a kérelem nem a biróság előtt felvett jegyzőkönyvben foglaltatik, vagy közjegyző által kiállitott oly felhatalmazás nem mellékeltetett volna, amely a kérelmet beadó személyt erre különösen és határozottan felhatalmazza : azon körülményre, vajjon a kérvény az által, vagy annak beleegyezésével adatott-e elő, akinek nevében beterjesztetett, tárgyalást rendel s erre a kérvényezőt személyes megjelenés végett megidézteti.

Ha a személyazonosság vagy felhatalmazás iránt kétely nem forog fenn, vagy ha a fenforgott kétely a tárgyalásnál a kérelmező személyes nyilatkozata által vagy közhitelességü okiratban a törvényszékhez időközben benyujtott nyilatkozat által eloszlattatott: a gondnokság alá helyezés minden további eljárás nélkül, s az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-ának *b)* pontja esetében a 34. §-ban előirt szakértői megvizsgálás mellőzésével, végzés által rendelhető el.

Jogában áll mindazonáltal a kérelmező fel- és lemenő ágbeli rokonainak ez esetben a törvényszéknél kérelmezni, hogy a gondnokság az ő kérelmükre is elrendeltnek nyilvánittassék.

Ezen esetben az eljárásra nézve a 31—34. és 38. §§-ok intézkedései megfelelően alkalmazandók.

40. §. Az itélet vagy végzés, melylyel a gondnokság alá helyezés elrendeltetik, jogerőre emelkedése után további intézkedés végett az árvaszékkel is hiteles példányban közlendő.

A gondnokság elrendelésének közzétételére nézve a 16. §. szabályai alkalmazandók.

V. A gondnokság megszüntetése.

41. §. Gondnokság alá helyezett nagykoruak feletti gondnokságnak megszüntetésére ugyanazon törvényszék illetékes, amely a gondnokságot elrendelte.

42. §. A gondnokság megszüntetését a gondnokolt vagy ennek gondnoka kérelmezheti.

A gondnokolt ezen kérelmét szóval (18. §.) vagy irásban terjesztheti elő.

43. §. A gondnokolt által előterjesztett kérelem folytán a törvényszék a kérelmező részére ügygondnokot rendel, aki a gondnokság megszüntetése iránt legfeljebb három hó alatt keresetlevelet köteles beadni.

Ha pedig a gondnok kéri a gondnokság megszüntetését : az ez iránti keresetlevél a gondnok által terjesztendő elő, mely esetben előző kérelemnek s ügygondnok kinevezésének nincs helye.

44. §. A kereset az árvaszéki ügyész ellen intézendő és annyi példányban nyujtandó be, hogy az árvaszéki ügyésznek, a gondnoknak, s ha ügygondnok neveztetett ki, ennek is egy teljes példány jusson.

45. §. A kereset feletti tárgyalásra megidézendők mindazok, akik a gondnokság alá helyezés iránti tárgyalásra megidézendők voltak.

A 26. §. rendelkezései jelen esetben is megtartandók.

46. §. A további eljárásra vonatkozólag a kérelem tárgyának megfelelő értelemben — amennyiben a 47. és 48. §§-ok kivételt nem állapitanak meg — ugyanazon szabályok követendők, melyek a nagykoruaknak gondnokság alá helyezésére nézve megállapittatnak.

47. §. Ha a gondokság alá helyezés az 1877. évi XX. t.-cz. 28. §. *b)* vagy *c)* pontja alapján

a gondnokolt kérelme folytán rendeltetett el, amennyiben az a fel- és lemenő rokonok kérelmére is kimondottnak nem nyilvánittatott: a gondnokság megszüntetése a gondnokoltnak egyszerü kérelmére, mindazonáltal a szükséghez képest a 34. §-ban meghatározott intézkedések megtartása mellett, végzéssel rendelendő el.

A végzés ellen, mely a kérvényezőn kivül a gondoknak és az árvaszéki ügyésznek is kézbesitendő, halasztó hatálylyal biró felfolyamodásnak és, ha a másodbiróság az elsőbiróság végzését megváltoztatta, a harmadbirósághoz további felfolyamodásnak van helye.

48. §. Azon esetekben, melyekben a gondnokság alá helyezés a gondnokolt kérelmére rendeltetett el, de az intézkedés hatálya a rokonok vagy házastárs kérelmére is kimondottnak nyilvánittatott: a gondnokság megszüntetése a gondnokolt vagy a gondnok által az árvaszéki ügyész ellen intézendő keresetlevéllel kérelmezendő, a tárgyalásra azonban azon rokon is megidézendő, akinek kérelmére a gondnokság alá helyezés hatálya kiterjesztetett.

49. §. A nagykoruakra nézve elrendelt gondnokság megszüntetésének hatálya azon napon veszi kezdetét, amely napon a gondnokság megszüntét kimondó itélet vagy végzés valamennyi érdeklettre nézve jogerőre emelkedett.

50. §. A gondnokság megszüntetése iránti eljárás befejezése után a jogerőre emelkedett itélet vagy végzés a gyámhatósággal hiteles példányban közlendő.

A gondnokság megszüntetése iránti keresetet elutasitó itélet jogerőre emelkedése után, a körülmények változtával, az eljárás ismételve megindítható.

VI. Vegyes és átmeneti intézkedések.

51. §. Az 1877 : XX. t.-cz. 30. §. *b)* és *c)* pontjainak eseteiben a biróság a méhmagzat vagy születendő végrendeleti örökösök képviseletére, az e tárgyban előterjesztett indokolt kérelem folytán, vagy amennyiben hagyatéki vagy másnemü eljárás során szükségesnek mutatkozik, hivatalból és végzés által rendeli el a gondnokságot és nevezi ki a gondnokot.

Ugyanezen szabály áll a gondnokság megszüntetésére nézve is.

A kirendelt gondnokot, az érdeklettek indokolt kérelmére, s fontos okokból hivatalból is, a biróság állásától végzés által elmozdithatja és más gondnokot nevezhet ki.

52. §. A jelen rendeletben szabályozott eljárás körül felmerült költségeket, ideértve a tanuk vagy szakértők járandóságait és a hirdetményi dijakat, az tartozik előlegezni, akinek kérelmére az eljárás megindittatott.

53. §. Ha a kiskoruság meghosszabbitása, a meghosszabbitott kiskoruság megszüntetése, a gondnokság alá helyezés és a gondnokság megszüntetése iránt az eljárás a jelen rendelet 3., 18., 29. és 43. §§-ai szerint az árvaszéki ügyész vagy ügygondnok kérelmére indittatott meg: amennyiben a költségek az árvaszéki ügyész, illetőleg az ügygondnok által nem előlegeztetnek, az eljárás folyamán felmerülő költségek az irodai átalányból előlegezendők. Ugyanez áll akkor is: ha a gondnokság alá helyezés iránt az eljárás a jelen rendelet 35. §-a értelmében hivatalból indittatik meg.

54. §. Ha a gondnokság elrendelésének, a kiskoruság meghosszabbitásának, ugy a gondnokság vagy a meghosszabbitott kiskoruság megszüntetésének hely adatik, valamint azon esetben, ha a gyámhatósági határozat megváltoztatásával az atyai hatalom megszüntetése a biróság által hatálytalannak mondatik ki: az eljárási költségek a kiskorut vagy gondnokoltat terhelik.

Az 53. §. szerint az irodai átalányból előlegezett költségeknek a kiskoru vagy gondnokolt vagyonából leendő megtéritése iránt a törvényszék a kérdés értelmében hozott véghatározattal egyidejüleg gz illető árvaszéket keresi meg. Ezen előlegezett költségek a birói ügyviteli szabályok értelmében nyilvántartandók, s a kiskorunak vagy gondnokoltnak netaláni vagyontalansága szegénységi bizonyitványnyal igazolandó.

55. §. A biróság jogositva van azt, aki a kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalomnak megszüntetése, vagy valamelyik nagykorunak gondnokság alá helyezése, nemkülönben a meghosszabbitott kiskoruság vagy gondnokság megszüntetése kérdésében alaptalan kérelmet terjesztett elő, az összes eljárási, valamint a megidézett feleknek okozott költségek és dijak megfizetésében elmarasztalni.

56. §. A jelen rendelet hatálybalépte napjáig folyamatba tett ügyekben a további eljárásra nézve az 1881 : LIX. t.-cz. 100. és 102. §§-ainak rendelkezései megfelelő értelemben alkalmazandók.

57. §. Azon naptól kezdve, amely napon az 1868 : LIV. t.-cz. és 1881 ; LIX. t.-cz. a polgárositott határórvidéken hatályba lép, a jelen rendelet hatálya a polgárositott határórvidékre is kiterjed.

51583. szám.

1884. nov. 22.

Igazs. min. rendelet

a kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése, valamint a gondnokság alá helyezés kérdésében követendő eljárás körül felmerülő költségek fedezése tárgyában.

Több izben tapasztaltam, hogy a kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése és a gondnokság alá helyezés kérdésében az 1881 : LIX. t.-cz. 107. §-ában nyert felhatalmazás alapján 1881.

évi november hó 1-én 3263. I. M. E. sz. alatt kiadott igazságügyministeri rendeletben szabályozott eljárás körül felmerülő költségek czimén illetéktelen kiadások fedeztetnek a törvényszéki irodaátalányból.

Az idézett rendelet 52. §-a előirja, hogy az eljárási költségeket az tartozik előlegezni, aki az eljárás megindítását kérelmezte, az 53. §. pedig meghatározza az eseteket, amikor a költségek az irodaátalányból előlegezendők.

Ezen határozott rendelkezéssel szemben is fordult elő eset, hogy magánfél kérelmére inditott eljárás költségei az irodaátalányból előlegeztettek.

Az 1879. évi deczember hó 17-én 33786. sz. alatt kiadott körrendelet szerint a tiszti ügyészt ez ügyekben eljárásáért csak a szabályrendeletileg megállapitott napidij és fuvarköltség illeti meg, de csak az esetben, ha székhelyéről távozik; mégis azt tapasztaltam több izben, hogy a törvényszékek az árvaszéki ügyésznek vagy az őt helyettesitő tiszteletbeli tiszti ügyésznek, ha a törvényszék székhelyén laktak is, az irodaátalányból és pedig sokszor a szabályrendeletben megállapitottnál magasabb dijakat előlegeztek, illetve annak terhére megállapitottak.

Ezen felmerült esetek alkalmából tett kezdeményezésemre és azon indokból, hogy a kérdéses ügyekben a megyei és városi törvényhatóságok és a rendezett tanácsu városok ügyészei a székhelyükön kivül eső törvényszékek által kitüzött tárgyalásokra utazással egyrészt helyi teendőiktől el ne vonassanak, másrészt a napidijakkal és fuvarköltségekkel az államot indokolatlanul ne terheljék, a belügyi minister ur folyó évi november hó 14-én 61060. sz. alatt kiadott rendeletében felhivta a törvényhatóságokat, hogy tiszti ügyészeiket, valamint a rendezett tanácsu városok, illetve ezek árvaszékeinek ügyészeit utasittassa, miként, az 1881. évi 3263. I. M. E. sz. alatt kiadott igazságügyministeri rendelet 53. §-ának felsorolt eseteiben, ha az ügy a törvényhatóság, illetve a városi árvaszék székhelyén kivül vagy más megye területén levő törvényszéknél tárgyaltatik, magukat minden esetben a törvényszék székhelyén lakó tiszteletbeli megyei ügyészszel, illetve a társtörvényhatóság ügyészével, esetleg az ottani árvaszéki ügyészekkel és viszont helyettesittessék.

Ezen intézkedés következtében tehát jövőre az árvaszéki ügyésznek eljárásáért mi sem lesz előlegezendő.

Hasonlókép tapasztaltam, hogy az ügygondnokok részére a törvényszékek az irodaátalányból munkadijat előlegeztek, illetőleg annak terhére megállapitottak.

Az 1874 : XXXIV. törvényczikkből folyólag az ügyvéd köteles a gondnoki megbizatást elfogadni és az ügyvédi tiszt természetéből folyik, hogy az ügyvéd, ha közérdekü ügyekben gondnokká neveztetik ki, munkadij-előleget nem követelhet az irodaátalányból, s ilyen részére nem utalványozható.

Azt is tapasztaltam, hogy a kérdéses ügyekben az itélet teljes szövege, és pedig nem egyszer, hanem háromszor tétetik közzé.

Miután ezen eljárás a többször idézett rendeletem 16., 19., 27., 38. és 40. §§-ainak intézkedésével ellenkezik, és miután ugy a fél, mint az állam érdeke kivánja, hogy felesleges kiadásokkal ne terheltessék: a hirdetménynek a fennálló dijszabályra való tekintetből is 100 szót annyival kevésbbé szabad meghaladnia, mert annak ugyis csak az itélet tényét szükséges tartalmaznia.

Midőn még azt jegyzem meg, hogy a birói eljárás bélyegkötelezettsége tekintetében az 1880. évi julius hó 2-án 20791. sz. a. kiadott pénzügyministeri körrendelet (L. »Magy. Rend. Tára« 1880. évi folyam 1072. l.) intézkedik, a fentirtak szoros szem előtt tartására elnök urat vagyoni felelősség terhe alatt felhivom, s utasitom, hogy jelen rendeletemet hason czélból a vezetése alatti kir. törvényszék biráival is közölje.

Elnök ur a kérdéses ügyekben adott előlegeket az 1881. évi 3263. I. M. E. szám alatt kiadott rendeletem 54. §-a szerint a birói ügyviteli szabályok 210. §-a értelmébe tartozott eddig nyilvántartani, a meg nem téritett előlegekről minden év végével kimutatást felterjeszteni, arról pedig, hogy az előleg behajtatott, vagy pedig vagyonhiány miatt behajtható nem volt, esetről-esetre jelentést tenni.

Ezen eljárás helyett a jövő évi január hó 1-től kezdve ugy a szegényjogon perlekedők, valamint a gyámsági és gondnoksági ügyekben adott előlegekről a ./. alatt csatolt minta szerint nyilvántartási jegyzéket fog elnök ur vezetni olyképen, hogy az irodaátalányból előlegezett összegeket esetről-esetre, a számadás kiadási tételszámára hivatkazva, a nyilvántartási jegyzék előirási oldalára bevezeti; azon összegeket, melyek még azon évben, melyben előlegeztettek, behajtatnak, illetőleg megtérittetnek, a jegyzék lerovási oldalán, hivatkozással a jegyzék előirási tételszámára, bevezetetvén, az irodaátalányszámadásban, hivatkozva a jegyzék előirási és lerovási tételszámára, bevételbe teszi; a behajthatlanná vált összegeket pedig az illető felek teljes vagyontalanságát igazoló hatósági bizonyitványok csatolása mellett, hivatkozással a jegyzék előirási tételszámára, törlésként lerovásba hozza.

Ezen nyilvántartási jegyzék egész évre lévén vezetendő: az év végével elnök ur azt lezárja s a hátralékot, illetve a megtéritetlen és törlésbe nem hozott előlegeket a következő évi nyilvántartási jegyzékbe az eredeti tételszámok megtartása mellett áthozza.

Azon összegeket, melyek nem azon évben, melyekben előlegeztettek, hanem a következő évben térittetnek meg, ezen évi irodaátalány-számadásban bevétel- és kiadásként

keresztülvezeti, irodaátalány-számadási térítmény czimen az adóhivatalba beszállitja, és a pénztári nyugta csatolása mellett a jegyzékbe lerovásba hozza.

Az ekként vezetett nyilvántartási jegyzéket az irodaátalány-számadással együtt megvizsgálás végett felterjeszti.

Végül arra is utasitom elnök urat, intézkedjék, hogy a járásbiróságoknál a szegényjogon perlekedőknek adott előlegekről a nyilvántartási jegyzék jövőre ezen mintának megfelelőleg vezettessék.

16080. szám.
1874. máj. 29.

Igazs. min. rendelet

mely szerint az elmekórosoknak gondnokság alá helyezése iránt az országos tébolydaigazgatósága részéről teendő megkeresése folytán, a gondnokság alá helyezés biróilag kimondandó, az illetékes árvaszék pedig a gondnok kinevezése iránt hivandó fel.

Tudomásomra jutván, hogy némely kir. törvényszék, s az országos tébolyda-igazgatóság, s az illető árvaszékek között, a budai országos tébolydába felvett elmebetegeknek gondnokság alá helyezésére vonatkozólag, részint az ez iránt követendő eljárás módjára nézve, részint az illetékesség tekintetében véleménykülönbség merült fel, — figyelmeztetem a kir. törvényszéket, hogy az 1871. évi junius 3-án 9745. sz. alatt, az összes törvényhatóságokhoz intézett körrendelet szerint: az országos tébolydába szállitott egyének véglegesen csak az esetben vétetnek fel azon intézetbe, ha az odaérkeztüket nyomban követő idő után hosszabb ideig gondosan megfigyeltetvén, az intézet igazgatója által valósággal elmebetegeknek nyilvánittatnak; az intézet igazgatója által e tekintetben kiadott lelet az 1868 : LIV. t.-cz. 165. §-a szerint közokirat lévén, a gondnokság alá helyezés czéljából ujabb vizsgálat el nem rendelhető.

Minthogy azonban az elmeháborodottság oly kórállapot, mely jogi tekintetben rendkivüli fontossággal bir, s melyek ürügye alatt, más országok tapasztalatai szerint, gyakran a legveszedelmesebb üzelmek vitethetnek végbe, s minthogy az 1872. évi január hó 30-án 3091. szám alatt kelt bel- és igazságügyministeri rendelet II. czikke szerint nagykoruaknak gondnokság alá helyezése iránt a határozati jog a biróságot illeti: ezeknél fogva az 1869 : IV. t.-cz. 25. §-a értelmében felhivom a kir. törvényszéket, hogy a többször nevezett budai országos tébolyda-igazgatóságnak valamely elmekóros gondnokság alá helyezése iránt hozzá intézendő megkeresvényeknek a fentebbiek értelmében minden további vizsgálat elrendelése nélkül eleget tegyen, s a gondnokság alá lett helyezésnek birói kimondása után, az illető elmeháborodott részére leendő gondnok kinevezése iránt, a hivatkozott bel- és igazságügyministeri rendelet I. czikke értelmében, az illetékes árvaszéket keresse meg, s tett intézkedéseiről egyszersmind a tébolyda igazgatóságát is értesitse.

36802. szám.
1890. okt. 22.

Igazs. min. rendelet

mely szerint az elmebetegségnek biról megállapitására és az elmebeteg gondnokság alá helyezésére vonatkozólag hozott jogerős biról határozatok az illető gyógyintézeti igazgatósággal is közlendők.

Hivatalos uton tudomásomra jutott, hogy a magán-elmegyógyintézetek által a felvett elmebetegekről kötelességszerüleg vezetett kimutatásokban azon körülmény, hogy az elmebetegség biróilag megállapittatott és az illető elmebeteg gondnokság alá helyeztetett-e, azon okból nem tüntethető ki, mert az eljáró törvényszékek, bár velük a betegek felvétele esetről-esetre közöltetik, s bár ennek alapján a szakértői vizsgálatok meg is ejtetnek, határozatukat az elmegyógyintézeti igazgatóságokkal nem közlik.

Minthogy ily eljárás mellett a csak ideiglenesen felvett elmebetegek végleges felvétele az 1876 : XIV. t.-cz. 73. §-ának végbekezdése értelmében nem eszközölhető, s ugy az ezen irányban, valamint a biróilag épelméjünek megállapitott személyek elbocsátása körül szükséges ellenőrzés a kérdéses elmegyógyintézetek felügyeletére hivatott hatóságok által hatályosan nem gyakorolható az 1874. évi május hó 29-én 16080. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet végpontjában foglalt intézkedés kapcsában felhivom a kir. törvényszékeket, hogy ha akár állami elmegyógyintézetnek, vagy állami, törvényhatósági, vagy közkórházi jelleggel felruházott kórháznak igazgatósága, akár magántébolydák vagy kórházakban lévő tébolydai osztályok részéről valamely gondnokság alá helyezendő elmebeteg felvételéről a gondnokság alá helyezési eljárás befejezése előtt értesittetnek, az ügy érdemében hozott jogerős birói határozatot az illető gyógyintézeti igazgatósággal is közöljék.

II.

A polgárositott határőrvidék törvénykezése.

1873:XXVII. Törvényczikk

a bánsági határőrvidék és a titeli zászlóalj polgárositásának törvénybe iktatásáról és a polgárositás folytán szükségessé vált más intézkedésekről.

1. §. Miután ő Felsége 1872. junius 9-én kelt legfelsőbb nyilatkozványával a katonai határőrrendszert a bánsági határőrvidék és a titeli határőrzászlóalj területén megszüntette, s ezen részek Magyarországhoz törvényhozási és kormányzati tekintetben tettleg visszacsatoltattak, a visszacsatolás törvénybe iktattatik, s ezen részek beosztása, közigazgatási és törvénykezési rendezése és a törvényhozásban való képviseltetése iránt a következők rendeltetnek:

(A 2—15. §§-ok nem vonatkoznak törvénykezésre.)

16. §. A törvénykezés rendezéséről 1872. év október 8-án kibocsátott igazságügyministeri rendelet, amennyiben ezen törvény mást nem határoz, a törvényhozás további intézkedéscig érvényben marad.

Addig is azonban felhatalmaztatik az igazságügyi minister, hogy a már létező és alkalmazható magyar igazságügyi törvények életbeléptetése és az igazságszolgáltatás terén szükséges más intézkedéseket, a helyi és átmeneti viszonyok figyelembe vétele mellett rendeleti uton megtehesse.

17. §. A magyar határőrvidéki részekben a másodbirói hatóságot a pesti királyi itélőtábla, a legfőbb birói hatóságot pedig a magyar királyi Curia gyakorolja.

31720. szám.
1872. okt. 8.

Igazs. min. rendelet

a bánsági határőrvidék és a titeli zászlóalj területén ezeknek polgárositásával életbelépendő törvénykezési szabályok tárgyában.

Az 1872. évi junius hó 9-én kelt legfelsőbb királyi leirat határozatainak foganatositásául rendelem, amint következik:

I. czikk. A bánsági határőrvidék és titeli zászlóalj területén, f. évi nov. hó első napján életbe lépendő kir. törvényszéknél és kir. járásbiróságoknál a következő törvények, rendeletek és szabályok lépnek hatályba s lesznek alkalmazandók:

1. a birói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. t.-cz., amennyiben ez az átmeneti viszonyokra való tekintettel alkalmazható; tehát a 4., 6., 7., 15., 16., 17., 21., 26. és 27. §-ok kivételével;

2. a birák és birósági hivatalnokok felelősségéről szóló 1871: VIII. t.-cz.;

3. a kir. ügyészségről szóló 1871: XXXIII. t.-cz. az átmeneti viszonyok folytán szükséges megszoritásokkal, nevezetesen az ügyészség tagjainak kineveztetését tárgyazó 3. §., továbbá a 4., 6., 7., 8., 14. és 15. §§. kivételével;

4. a kir. ügyészségek számára 1872. évi január hó 1-én kibocsátott utasitás a 27. §. kivételével;

5. a m. kir. igazságügyministernek a birói ügyviteli szabályok tárgyában 1869. évi április hó 29-én kelt rendelete és az ugyanaz által az elsőfolyamodásu biróságok számára. 1872. évi április hó 4-én 1400. sz. a. kiadott szolgálati utasitás, amennyiben ezen rendeletek az ott még hatályban levő törvénykezési rendtartás (1871. május 1.), továbbá a perenkivüli eljárás, kereskedelmi törvénykönyv és a békebiróságok iránti szabályok határozataival megegyeztethetők, tehát a 33., 53., 178., 199—202. §§., továbbá a 257—260. §§. kivételével;

6. az elsőfolyamodásu biróságok rendezéséről szóló 1871: XXXI. t.-cz., a 8., 11., 13., 14., 15., 16., 18. §§. és a IV. fejezet kivételével;

7. a következő czikkekben foglalt szabályok és rendeletek.

II. czikk. Az elsőfolyamodásu biróságokra nézve, az 1871: XXXI. t.-cz. 15., 16. és 18. §§-aiban szabályozott illetőség helyett, a kir. járásbiróságok és törvényszékek hatásköre és illetősége következőleg állapittatik meg.

III. czikk. Elsőfolyamodásu biróságként a kir. járásbiróságok mint egyes-, a kir. törvényszékek mint társas-biróságok járnak el az illető

kerületbeli minden személyre nézve, ezek állására való tekintet nélkül, amennyiben ezen személyek a Magyarországon hatályban levő törvények szerint a katonai biróságok hatósága alatt nem állanak, ugyszintén az illető kerületben fekvő minden dologra nézve.

IV. czikk. Bünvádi ügyekben, a vétségekre és kihágásokra nézve a járásbiróságok hatóságához tartozik a büntető eljárás, t. i. a vizsgálat és itélethozatal, amennyiben az a IX. czikk szerint a törvényszékeknek nincs fentartva.

Ezeken felül az 1871 : XXXI. t.-cz. 16. §-a értelmében a járásbiróságok teljesitik a büntető vizsgálatot, a járásukon felmerülő azon bünügyekben, melyek a törvényszék hatásköréhez tartoznak, amennyiben a törvényszék ezen bünvizsgálatok vezetését saját vizsgáló biráira nem bizza, mely utóbbi eljárásnak kell a szabályt képezni.

V. czikk. Polgári peres ügyekben a járásbiróság illetőségéhez tartoznak:

1. mindazon peres ügyek, melyek az eddigi törvények szerint a katonai biróságok előtt a sommás eljárásra tartoztak, amennyiben azok a békebirósághoz vagy valamely különös ügybirósághoz nem utasitvák, tehát oly keresetek, melyeknek tárgya 210 frt értéket meg nem halad, továbbá minden kereset a birtokháboritási, bérleti és lakkiüritési stb. perekben;

2. az összegre való tekintet nélkül oly keresetek, melyek közjegyzői okiratok, közokiratok, hitelesitett vagy telekkönyvi oklevelek által bebizonyitott követelésekre vonatkoznak, amennyiben azok valamely különös ügybiróság elé nem utasitvák;

3. oly keresetek, melyek három évnél nem régibb hátralékban levő kamat-, életjáradéki, élelmezési és tartási kötelezettségek teljesitésére irányozvák, az összegre való tekintet nélkül, ha magára a főkötelezettségre nézve kétség nem forog fenn;

4. oly kártéritési keresetek, melyek valamely telken, vagy az azon létező földterményeken okozott károkra vonatkoznak, amennyiben ezen ügyek a vadászati vagy erdészeti törvény, vagy a mezei biztonság stb. iránt fennálló szabályok szerint valamely közigazgatási vagy büntető hatóságok hatásköréhez nem tartoznak;

5. oly keresetek, melyek szolgálati, fuvar-, szállitási és munkabérekre vagy dijakra vonatkoznak, az összegrei tekintet nélkül, amennyiben ily perkérdések, iparosokat illetőleg, az iparrendtartás szerint nem tartoznak a társulati elöljáróság elé.

Oly peres ügyek azonban, melyek gazdák, továbbá semmi ipartársulathoz nem tartozó iparüzlet-tulajdonosok és segédmunkásaik között merülnek fel, ha még a szolgálati vagy tanviszony tartama alatt, vagy ennek megszüntét követő 30 nap leforgása előtt tétetnek folyamatba, a közigazgatási hatóságok által intézendők el.

6. Egyrészről a vendéglősök, hajósok és fuvarosok, másrészről a vendégek, utasok és feladók közt kölcsönös kötelezettségeikre vonatkozólag felmerülő perkérdések, amennyiben ezen keresetek a kereskedelmi törvényszék elé nem tartoznak, és az alperes ellen még helyben tartózkodása alatt indittatnak meg.

VI. czikk. A peren kivüli eljárást illetőleg azon hagyatékok tárgyalása, melyeknél csak ingó vagyon forog kérdésben, a járásbiróságok illetőségéhez tartozik.

VII. czikk. A titeli járásbiróság gyakorolja a telekkönyvi hatóságot saját kerületében, és a józseffalvi kerületben az 1871 : XXXI. t.-cz. 24. §-a szerint.

Ezen minőségben mint telekkönyvi hatóság látja el és vezeti azon ügyeket, amelyek a fennálló telekkönyvi szabályok szerint intézendők el.

VIII. czikk. A kir. törvényszékek hatásköréhez tartozik általában mindazon törvénykezési ügyek ellátása és eldöntése, melyek a járásbiróságokhoz nincsenek utasitva.

IX. czikk. A kir. törvényszékek hatásköréhez tartozik különösen a büntendő ügyekben:

1. A vizsgálat, végtárgyalás és itélethozatal minden büntettre nézve.

A felségárulás, a felség és az uralkodóház tagjainak megsértése, a közcsendháboritás, a közhitel-papirok meghamisitása, és a pénzhamisitás büntettei esetében, a birói hatóság, a magyar határőrvidék egész területére nézve, a pesti kir. törvényszéket illeti.

2. Ha oly vétség forog fenn, melyre a büntető törvényben 6 hónál tovább terjedő fogságbüntetés vagy ötszáz forintot meghaladó pénzbirság van kiszabva, vagy amelynek esetében jogok és jogositványok elvesztése, közhivatalnoknak, szolgának a szolgálatból elbocsáttatása van kimondva, vagy mely miatt a tettes a városból vagy községből, melyben lakik vagy tartózkodik, vagy pedig az országból itéletileg kiutasittathatik: a befejezett vizsgálatra vonatkozó iratok itélethozatal végett a törvényszékhez teendők át.

3. A büntető eljárás és biráskodás, sajtóvétségek és kihágások eseteiben.

X. czikk. A pénzügyi birói hatósággal az 187 : 1LXVI. t.-cz. értelmében, a magyar határőrvidék területére nézve a fehértemplomi kir. törvényszék ruháztatik fel.

XI. czikk. A kir. törvényszékek hatásköréhez tartoznak különösen a polgári peres ügyekben:

1. Mindazon peres ügyek, melyek nem a sommás, hanem az irásbeli vagy rendes szóbeli eljárás szerint tárgyalandók.

2. A dologi birói hatóság gyakorlása, valamint oly keresetek, melyek valamely ingatlan jószágot, vagy ingatlan jószágra vonatkozó dologbani jogot tárgyaznak.

3. A kir. fiscus és az általa képviselt tömegek elleni keresetek.

4. Kereskedelmi, váltó- és csődügyek, amennyiben az előbb emlitettek, a kereskedelmi

törvény szerint a kereskedelmi biról hatósághoz utasitvák, és amennyiben mindezen peres ügyek a fennálló eddigi törvények szerint a sommás eljárásra nem tartoznak.

5. A házassági ügyekben való biráskodás, amennyiben ez, az 1868 : LIV. t.-cz. 22. és 36. §§-ai, és az ugyanazon évi XLVIII. t.-cz. szerint a világi és nem az egyházi biróságok illetóségéhez tartozik.

6. Váltók és más magánokiratok megsemmisitése, a fennálló illetóségi szabályok szerint.

7. A bányabirósági hatóságot kizárólag a karánsebesi törvényszék gyakorolja.

XII. czikk. A kir. törvényszékek hatásköréhez tartoznak különösen a peren kivüli ügyekben:

1. Azon hagyatékok tárgyalása, melyekben ingatlan jószág létezik.

2. A gyámsági és gondnoksági ügyek kivétel nélkül.

3. Az asztaltól és ágytól egyetértóleg való elválás és más tárgyalások a perenkivüli házassági ügyekben, amennyiben azok a világi biróságok hatásköréhez tartoznak.

4. Eljárás a holtnak nyilvánitás és a halálnak tanuvallomások által való bizonyitása esetében, uj házasságkötés végett vagy más czélból, amennyiben az uj házasságkötés végetti tárgyalások a világi biróság elé tartoznak.

5. A telekkönyv vezetésére vonatkozó hivatalos cselekmények, a dologi hatósági cselekmények és más perenkivüli dologi ügyek engedélyezése, illetóleg foganatositása.

6. Az örökbefogadási és törvényesitési esetek tárgyalása, mi iránt a véghatározat hozatala a magyar kir. igazságügyministeriumot illeti.

XIII. czikk. A járásbiróságok a törvényszékek hatásköréhez tartozó minden ügyben, nevezetesen hagyatéki és gyámsági ügyekben, egyes hivatalos cselekmények, u. m. halálesetek felvétele, vagy ennek kiegészitése, leltározás, becslés, árverés, továbbá végrehajtás stb. teljesitése végett megkereshetók, ha ezt a szolgálat vagy a felek érdeke ugy hozná magával.

E részben azonban, méltányosság szerint, az illetó járásbiróság egyéb teendóire tekintettel kell lenni.

Okiratok hitelesitésére és láttamozására, végakarat-nyilvánitások és váltóóvások felvételére mindenik biróság fel van jogositva.

XIV. czikk. A törvényszékeknek a büntetó eljárásra nézve a m. kir. igazságügyministerium által 1872. évben ily czim alatt: »Az igazságügyminister által javaslatba hozott szabályok a bünvádi eljárás egyöntetüsége tárgyában« kibocsátott büntetótörvénykezési szabályrendelet szolgál zsinórmértékül.

A sajtóügyekben való eljárásra nézve a hadügyministerium 1864. évi julius 1-én kelt körrendeletében foglalt határozatok kizárásával, az 1862. évi deczember 17-én kelt sajtószabályok követendók.

XV. czikk. A járásbiróságok elótti büntetó eljárásra nézve egyelóre az 1853. évi julius 29-én kelt büntetóperrendtartás XX. fejezetében foglalt szabályok követendók.

XVI. czikk. Peres ügyekben az eljárás rendszerint a járásbiróságok elótt szóbeli, a törvényszékek elótt irásbeli. Az irásbeli eljárásban a felek kötelesek egy okleveles magyar, vagy eddig a határórvidéki biróságok elótt jogositott ügyvéd által képviseltetni magukat.

Oly meghatalmazottak, akik nem ügyvédek, csak a járásbiróságok elótt tárgyalt sommás perekben fogadhatnak el megbizást.

Azon esetekben, melyekben a szóbeli és sommás eljárásnak helye van, rendszerint a felek tetszésétól függ, magukat ügyvéd által képviseltetni, vagy nem.

Mindenik fél köteles azonban biról rendeletre személyesen jelenni meg. Egyszersmind a biróság belátására bizatik a körülményekhez képest oly személyeket, akik érthetóleg nyilatkozni nem képesek, vagy magukat illetlenül viselik, vagy a biróságot már elutasitott keresetek és folyamodványok konok megujitásával terhelik, eltávolitani és odautasitani, hogy magukat ügyvéd által képviseltessék.

Ha a szóbeli vagy sommás eljárás eseteiben irásbeli keresetek nyujtatnak be, ezeknek, valamint a per vagy végrehajtás folyamában felmerülő minden egyéb irásbeli beadványnak ügyvéd aláirásával kell ellátva lennie, amennyiben a biróság kerületében ügyvéd létezik.

XVII. czikk. Perenkivüli ügyekben — amennyiben különös szabályok mást nem rendelnek — a felek tetszésétól függ: folyamodásaikat a járásbiróságoknál irásban vagy szóval elóterjeszteni.

A törvényszékeknél a folyamodások rendszerint irásban nyujtandók be. Csak különös tekintetet érdemló körülmények között lehet e szabály alul kivételt tenni, s a szóvol elóterjesztett folyamodást jegyzókönyvileg felvenni.

Rendszerint senki sem köteles magát ügyvéd által képviseltetni. Mindazonáltal perenkivüli ügyekben is lehet oly feleket, akik a biróságokat ismételve hibás vagy helytelen folyamodásokkal terhelik, arra szoritani, hogy beadványaikat ügyvéd által szerkesztessék és ellenjegyeztessék, feltéve, hogy a biróság székhelyén ügyvéd létezik.

XVIII. czikk. A biróságoknál lévó kiskoruakat illetó, és egyéb biról letéteknek az adóhivatalhoz való átadása közigazgatási uton rendeltetik el.

Azoknak további megórzését és számbavételét illetóleg, a m. kir. igazságügyministeriumnak 1872. évi január 2-án kelt rendelete, valamint az ezt kiegészitó pótrendelete szolgál irányadóul.

XIX. czikk. Az 1872. évi november hó 1-só napjáig a megszüntetett ezredi és városi biróságoknál, valamint a titeli zászlóalji biróságnál elintézetlenül maradt peres és perenkivüli tárgyalások, nemkülönben a folyamatban lévó büntetó és fegyelmi vizsgálatok — amennyiben

ezek a jelen rendelet folytán a járásbiróságok, illetőleg törvényszékek illetőségéhez tartoznak, — külön jegyzék mellett ezeknek adandók át.

Azon iratokhoz, melyekhez letétek tartoznak, letéti kivonatok melléklendők. Bünjelek pontosan leirandók, és ezek átadása különösen kitüntetendő.

A hivatali könyvek, a működés megszüntetéseig, tovább vezetendők, az elintézetlenül maradt tárgyalások mellett ezeknek az illető birósághoz történt áttétele feljegyzendő, a könyvek a feloszlatás határnapjával bezárandók. Hasonlóképen az egyes irattári csomókban és mutatókban kitüntetendő: hogy mely iratok vétetnek ki és adattak át az illető biróságoknak.

Az átadás- és átvételről jegyzőkönyv veendő fel, s az a bizottsági tagok által aláirandó. Az iratok áttételéről — amennyiben azok nem valamely vizsgálatra vonatkoznak — a felek értesitendők.

Mindazon határidők, melyek a tárgyalás alatt levő iratok átadásakor még le nem jártak, a felekre nézve az illetékes biróságok által eszközlött átadás és átvétel napjától ujból veszik kezdetüket, ami a feleknek szintén tudomására juttatandó.

Kelt Pesten, 1872. évi október hó 8-án.

34601. szám.
1881.

Igazs. min. rendelet

az 1868 : LIV. törvényczikkben foglalt törvénykezési rendtartásnak és az arra vonatkozó későbbi törvényeknek és rendeleteknek a polgárositott határőrvidéken hatálybaléptetése tárgyában.

Az 1868 : LIV. törvényczikkben foglalt törvénykezési rendtartást, az arra vonatkozó későbbi törvényekkel és rendeletekkel, továbbá az 1881 : LIV. törvényczikkben foglalt intézkedéseket, valamint az azoknak alapján kiadott rendeleteket és az 1881 : LX. törvényczikkel megállapitott végrehajtási eljárást, az 1881 évi LIX. és LX. t.-cz. 108., illetve 259. §-ában nyert felhatalmazás erejénél fogva, a polgárositott határőrvidéken 1882. évi január hó 1-jével hatályba léptetem, és ezen intézkedésem alkalmából az 1873 : XXVII. t.-cz. 16. §-a alapján is rendelem :

1. §. Az 1881. évi deczember hó 31-ig bezárólag folyamatba tett ügyekben, a birói hatósági körre és az illetékességre nézve felmerülő kérdés 1882. évi január hó 1-én túl is az érvényben volt szabályok és rendeletek értelmében döntendő el.

2. §. Ugyancsak az 1881. évi deczember hó 31-ig bezárólag folyamatba tett ügyekben :

ha a sommás eljárásban az 1882. évi január hó 1-jét megelőző időre kitüzve volt tárgyalás, az érdemleges tárgyalás megkezdése előtt, az 1882. évi január hó 1-jét követő időre hivatalból halasztatott el, a birói illetékesség elleni kifogás megtételére az 1881 : LIX. t.-cz. 15. §-a alkalmazandó ;

ha pedig a tárgyalás a felek által halasztatott el, a birói illetékesség elleni kifogás alperes által az első tárgyalás alkalmával még az esetben is megtehető, ha alperes ahhoz való jogát a tárgyalás elhalasztásakor kifejezetten fenn nem is tartotta ;

ha az ügy törvényszék előtti szóbeli vagy irásbeli eljárás tárgyát képezi, a birói illetékesség elleni kifogás 1882. évi január hó 1-én túl csakis az 1881 : LIX. t.-cz. 16. §-a intézkedéseinek megfelelőleg tehető meg.

A kellő időben előterjesztett kifogás felett a biróság mindenik esetben az 1881 : LIX. t.-cz. 15., illetve 16. §§-aiban meghatározott eljárást követi.

A törvényszék előtt szóbeli vagy irásbeli uton tárgyalt azon ügyekben, amelyekben a birói illetékesség ellen tett kifogások felett 1882. évi január hó 1-ig határozat még nem hozatott, a további eljárásnál a biróság szintén az 1881 : LIX. t.-cz. 16. §-át alkalmazza.

3. §. A kir. biróságok előtt 1882. évi január hó 1-én még folyamatban levő ügyeknél az eljárásnak, továbbá a perorvoslatnak és a hivatalos cselekménynek hatálya, valamint következménye — amennyiben a jelen rendelet másként nem intézkedik — azon szabályok és rendeletek, illetve törvények intézkedései szerint itélendő meg, amelyeknek hatálya alatt az alkalmaztatott, illetve teljesittetett.

4. §. A kir. törvényszékek és járásbiróságok az 1881. évi deczember hó 31-ig bezárólag előttük folyamatba tett keresetekben — amennyiben a tárgyalásra idéző, illetve az elleniratnak beadását elrendelő végzés még meg nem hozatott, vagy amennyiben még csak az eljárás neméneк kérdése van tárgyalás alatt — a további eljárásra nézve mindenben az ezuttal életbeléptetett törvényeknek, valamint a jelen rendeletnek intézkedéseit alkalmazzák. (1. §.)

5. §. Sommás ügyekben, ha a tárgyalásra idéző végzés a 4. §-ban irt napig már meghozatott, de a tárgyalás még nincs befejezve, a további tárgyalásnál ; ha pedig már a tárgyalás is befejeztetett, de az itélet még meg nem hozatott, az itélethozatalnál az életbeléptetett törvények és rendeletek intézkedései alkalmazandók.

6. §. A kir. törvényszékeknél folyamatban levő azon szóbeli vagy irásbeli peres ügyekre vonatkozó iratok, amelyekben a szóbeli — illetve irásbeli — eljárás még be nem fejeztetett, tekintet nélkül az eljárás állapotára, rendes jegyzék mellett a pertárba küldetnek, és a további eljárásnál — az ezen szakasz 4.

pontjának 3. bekezdésében és 5. pontjának 2. és 3. bekezdéseiben meghatározott kivétellel — az életbeléptetett törvények intézkedései alkalmazandók.

Ennélfogva:

1. A szóbeli peres ügyek tárgyalására kitűzött határnapon a felek, illetve képviselőik, a pertárban kötelesek megjelenni, s amennyiben az eljárás az 1868 : LIV. t.-cz. vagy az azt módositó törvény intézkedéseinél fogva jegyzőkönyvi tárgyalásra tartozik, ezt alkalmazni.

Ha ily tárgyalást a törvény nem rendel, a felek kölcsönös megegyezésétől függ az eljárás módjának meghatározása (1881 : LIX. t.-cz. 19. §. vagy a pertári eljárás).

2. Az irásbeli uton tárgyalt peres ügyben a perirat beadására kitüzött napon a felek, illetve képviselőik, a pertárban tartoznak megjelenni és a periratot a pertárnoknak benyujtani.

3. Ha a felek egyike 1881. évi deczember hó 31-ig a perirat beadására meghatározott határidőnek elhalasztásáért folyamodott, s ezen folyamodványa még el nem intéztetett: a biróság a perirat beadására a pertárba legfeljebb 15 napra terjedő határidőt tüzzön ki.

4. A felek kötelesek a pertárban első megjelenésük alkalmával az addig váltott összes periratoknak első példányait is a pertárnoknak átadni, aki azokat a perfelvételi jegyzőkönyvbe bevezeti és ahhoz mellékeli.

Ha az előbb váltott periratot az illető fél beadni elmulasztaná, vagy beadni vonakodnék, a másik félnek jogában áll a periratnak azon példányát csatoltatni a jegyzőkönyvhöz, amely neki kézbesittetett.

A pertárnok köteles erre a feleknek képviselőit figyelmeztetni, s ha figyelmeztetés sikertelen maradt, azt a perfelvételi jegyzőkönyvbe beirni, az összes ügyiratokat pedig az 1868 : LIV. t.-cz. 113. §-a értelmében leendő eljárás végett, jelentésével együtt a törvényszéknek 8 nap alatt bemutatni.

5. Irásbeli perben az iratbecsomózási tárgyalásra függőben levő határidők a pertárba tüzendők ki, a becsomózásra már kitüzött napokon pedig a felek a tárgyalásnak megtartása végett a pertárban kötelesek megjelenni.

Ha a becsomózási tárgyalásra kitüzött határnapon a felek egyike meg nem jelennék: az 1881. évi deczember 31-ig érvényben volt perrendtartás (1781. évi május 1-éről) 242. §-a alkalmazandó.

Ha pedig egyik fél sem jelennék meg, a pertárnok az iratokat, jelentése kiséretében, 3 nap alatt köteles a törvényszéknek bemutatni, amely az 1868 : LIV. t.-cz. 113. §-a szerint jár el.

7. §. A törvényszékeknél folyamatban levő oly szóbeli ügyekben, amelyekben a tárgyalás már befejeztetett, és oly irásbeli ügyekben, amelyekben az iratok már becsomóztattak, ugy a bizonyitási eljárásra, mint az előadásra és itélethozatalra nézve, az életbeléptetett törvények intézkedései a következő és a jelen rendelet egyéb §§-aiban megállapitott eltérésekkel alkalmazandók:

1. ha a főeskü 1882. évi január 1-jét megelőzőleg valamelyik félnek már odaitéltetett: ugy az annak letételére vonatkozó nyilatkozatnál, mint az eskü letételénél az 1781. évi május 1-ről kelt perrendtartás szabályai alkalmazandók;

2. ha valamelyik peres fél az eljárás folyamán ellenfelét főesküvel kinálta meg, vagy annak letételére maga ajánlkozott, avagy ha azon fél, akinek a főeskü megkináltatott, ellenbizonyitásra ajánlkozott, a biróság az itélet meghozatala előtt az 1868 : LIV. t.-cz. 144. §-ában szabályozott jegyzőkönyvi tárgyalást köteles hivatalból elrendelni, hogy a felek a főeskünek az 1868 : LIV. t.-cz. értelmében leendő ajánlására, illetve elfogadására vagy visszakinálására nézve nyilatkozhassanak;

3. azon esetben, ha valamelyik peres fél egy előbbi periratában nem használt bizonyitéknak a későbbi periratban használhatását kérte (1781. évi prdts 48. és 54. §§.), és e kérelem felett 1882. évi január hó 1-jét megelőzőleg határozat még nem hozatott: a biróság a feleket, illetve képviselőiket jegyzőkönyvi tárgyalásra idézze meg, amely tárgyalás el nem halasztható.

A tárgyalás megtartása után a biróság — tekintettel az 1868 : LIV. t.-cz. 156. §-ának intézkedésére — a kérelemre nézve azonnal végzésileg határozzon.

Ily végzés ellen külön jogorvoslat nem érvényesithető.

8. §. A törvényszék előtt folyamatban levő szóbeli vagy irásbeli azon peres ügyekben, amelyekben a tanuk általi bizonyitás, vagy a birói szemle birói határozattal már elrendeltetett, a következő eljárás követendő:

1. ha a tanuk 1882. évi január hó 1-ig már kihallgattattak és a tanukihallgatási jegyzőkönyv is azon időig már elintéztetett, az észrevételezési eljárásra nézve az érvényben volt perrendtartás szabályai alkalmazandók;

2. ha a tanuk már kihallgattattak, de a jegyzőkönyv 1882. évi január hó 1-ig még el nem intéztetett, a vallomások feletti észrevételek beadására az 1868 : LIV. t.-cz. 210. §-a értelmében határidő tüzendő;

3. ha a tanuk kihallgatására a határnap 1882. évi január hó 1-ét követő időre kitüzetett, a kihallgatás és a további eljárás az ezuttal életbeléptetett törvények szerint teljesitendő;

4. ha a tanuk kihallgatására határidő még nem tüzetett, és a fél a tanuk általi rendes vagy sommás bizonyitás végett folyamodott, a tanuknak kihallgatására, illetve azoknak a sommás bizonyitás szerinti meghiteltetésére az 1868 : LIV. t.-cz. intézkedései értelmében határidő tüzendő ki és a feleknek szóló vég-

zésben a bizonyitó fél ellenfelének engedély adandó arra nézve, hogy netaláni ellenkérdéseit a kihallgatásra kitüzött határnapig vagy a kihallgatás alkalmával irásban beadja.

A további eljárás szintén az idézett törvény szerint folyik.

5. Ha a birói szemle az 1882. évi január 1-ét megelőzőleg már foganatosittatott, s az arra vonatkozó jegyzőkönyv is elintéztetett, csakis a további birói eljárásra alkalmazandók az életbeléptetett törvények;

6. ha a birói szemle szakértők közbenjöttével már megtartatott, de az arra vonatkozó jegyzőkönyv 1882. évi január hó 1-ig még el nem intéztetett, az 1868 : LIV. t.-cz. 220. §-ában meghatározott eljárásnak van helye;

7. ha a felek által kért birói szemlének megtartása még el nem rendeltetett, vagy a szemle elrendeltetett, de határidő még nem tüzetett, és a felek a tárgyalás folyamán szakértőket egyik esetben sem neveztek, a biróság első esetben, mielőtt a kérelemre nézve határozna, második esetben pedig a határidő kitüzése előtt, a szakértőknek megnevezésére a feleknek az 1868 : LIV. t.-cz. 212. §-ának 2. bekezdése értelmében határidőt tüzzön és a további eljárást az idézett törvény értelmében folytassa.

9. §. Azon ügyeknél, amelyeknek elintézésére választott biróság köttetett ki és a biróság még meg nem alakult, a biróság alakulására és a további eljárásra, ha pedig a biróság már megalakult, de az eljárást még meg nem kezdette, az eljárásra az életbeléptetett törvények intézkedései alkalmazandók.

Ha a választott biróság az eljárást már megkezdette, az a fennállott rendeletek szerint fejezendő be.

10. §. Holttányilvánitás végett az 1882. évi január hó 1-ét megelőző időben folyamatba tett ügyekben, amennyiben a tárgyalás még be nem fejeztetett, a további eljárásnál az életbeléptetett törvények és jelen rendelet intézkedései (6. §.) alkalmazandók.

11. §. A 12. §-nak intézkedése alkalmazandó azon ügyekre nézve is, amelyek elvesztett okiratok megsemmisitése czéljából tétettek folyamatba.

12. §. Az 1882. január hó elseje előtt folyamatba tett azon hagyatéki ügyekben, amelyekben az érdemleges tárgyalás még meg nem kezdetett, a további eljárásnál mindenben az életbeléptetett törvények intézkedései alkalmazandók.

Ily ügyre vonatkozó iratok késedelem nélkül azon birósághoz küldendők át, amely azon ügynek tárgyalására a hatályba léptetett törvényeknél fogva illetékes.

Azon hagyatéki ügyek, amelyekben az érdemleges tárgyalás már megkezdetett, az érvényben volt eljárás szabályai szerint intézendők ugyan el, de a jogorvoslatokra nézve az ezuttal hatályba léptetett törvényekben és ezen rendeletben megállapitott intézkedések azon ügyeknél is alkalmazandók.

13. §. Az 1882. évi január hó elsejét megelőzőleg folyamatba tett házassági és válóperekre nézve, amennyiben az érdemleges tárgyalás még meg nem kezdetett, a további eljárásnál az ezuttal hatályba léptetett törvények intézkedése (1868 : LIV. t.-cz. 36. §.) alkalmazandó, ha pedig az érdemleges tárgyalás már megkezdetett, az eljárás az érvényben volt rendeletek szerint fejezendő be.

14. §. Az 1882. évi január hó elsejét megelőzőleg folyamatba tett bányaügyekben a további eljárás — amennyiben azokban az érdemleges tárgyalás még meg nem kezdetett — a hatályba léptetett törvények és rendeletek intézkedései (1869. évi márczius 30-án kelt I. M. rendelet XIX. czikke), — amennyiben pedig már megkezdetett, az érvényben volt rendeletek és szabályok szerint teendő.

15. §. Az 1882. évi január hó elsejétől kezdve csak azon perorvoslatok vehetők igénybe, amelyeket az életbeléptetett törvények intézkedései megengednek.

Azonban:

1. ha az ezuttal életbeléptetett törvények és az érvényben volt perrendtartás, valamint rendeletek a perorvoslatok határidejére nézve eltérőleg intézkednek, a perorvoslat a hosszabb idő alatt vehető igénybe;

2. a már bejelentett, vagy irásban már benyujtott perorvoslat indokolásának beadására meghatározott határidőnek meghosszabbitása végett 1882. évi január 1-ig benyujtott és még el nem intézett beadvány az 1781. évi perrendtartás 254. §-a értelmében intézendő el;

3. az előbbeni állapotba visszahelyezés végett 1882. évi január 1-ig benyujtott és még el nem intézett beadvány szintén az érvényben volt perrendtartás (34. fej.) szabályai szerint intézendő el.

Ily kérelem tárgyalásánál vagy a tárgyalás kiegészitésénél azonban az 1868 : LIV. t.-cz. 144. §-ának — és a perorvoslatra nézve életbeléptetett törvényeknek — intézkedése alkalmazandó.

4. Az 1881. évi deczember hó 31-ig benyujtott és még el nem intézett felebbezési beadvány, észrevételeinek megtehetése czéljából az ellenféllel 1882. évi január 1-én túl is közlendő.

16. §. A házközösség ellen 1882. évi január 1-én túl inditandó keresetekenek folyamatba tételekor köteles felperes:

1. a keresetlevélhez — illetve a jegyzőkönyvhöz (1868 : LIV. t.-cz. 114. §-a) — az illetékes közigazgatási hatóság által kiállitott oly kimutatást csatolni, amely a keresetnek megindítását megelőzőleg egy hónapot meg nem haladó időről legyen kiadva, melyben a házközösség fejének (házatya), valamint a házközösséghez tartozó összes szavazatképes tagoknak nevei pontosan felsorolva legyenek, és

amely kimutatásnak záradékában a közigazgatási hatóság részéről igazolya legyen, hogy a házközösségnek a kimutatásban megnevezetteken felül több szavazatképes tagja nincsen.

Ha a házközösség kizárólag oly tagokból áll, akik nem szavazatképesek: a keresetlevélhez, illetve a jegyzőkönyvhez, felperes a közigazgatási hatóságnak oly bizonyitványát tartozik mellékelni, amelyben az emlitett körülmény igazolva és a szavazatnemképes tagoknak gyámja megnevezve legyen.

Ugy a kimutatás, mint a bizonyitvány a biróságnál megőrzendő.

Köteles továbbá felperes:

2. a keresetlevelet két teljesen felszerelt példányban benyujtani, hogy sommás ügyekben a felperesnek és a házközösség fejének — esetleg a csupa szavazatnemképes tagokból álló házközösséget képviselő gyámnak, rendes eljárás tárgyát képező ügyekben pedig a percsomó és a házközösségnek feje — esetleg a gyám — számára egy-egy felszerelt példány jusson, és

3. a keresetlevélhez annyi felzetet csatolni, hogy sommás ügyekben a házközösség mindenik szavazatképes tagjának, a rendes eljárás tárgyát képező ügyekben pedig a felperesnek is egy-egy kézbesittethessék.

Ha több házközösség ellen indittatik a kereset, mindenik számára egy-egy felszerelt példány nyujtandó be.

17. §. A kereset következtében:

1. a biróság — amennyiben az ügy hatósági körébe tartozik — idéző végzést hoz, amelyben figyelmeztetéssel az 1868: LIV. t.-cz. 111. és 112. §§-aira, a házközösségnek szavazatképes tagjait felhivja, hogy közös megbizottat válaszszanak, aki őket ily minőségben képviselni, illetve a házközösséget képviselő ügyvédet megválasztani és felhatalmazni fogja.

Ezen felhivásban, ha az ügy rendes eljárás tárgyát képezi, a házközösségnek szavazatképes tagjai arról is értesitendők, hogy képviselő ügyvédet közvetlenül is állithatnak.

2. A tárgyalásra idéző, illetve a perfelvételre határidőt kitüző végzés ráirandó a keresetlevélnek példányaira, s a csatolt, valamint a netalán még szükséges és a felperes költségére kiállitandó felzetekre — sommás ügyekben esetleg a jegyzőkönyvnek szükséges számu másolati példányaira, — és annyi hivatalból kiállitandó felzetre, hogy a házközösség fején kivül mindenik szavazatképes tag számára egy-egy felzet kézbesithető legyen.

3. A tárgyalásra idéző, illetve a per felvételére határidőt kitüző végzést a házközösség fejének és többi szavazatképes tagjainak, ha pedig a házközösség csupa szavazatnemképes tagokból áll: ezek gyámjának a községi elöljáróság kézbesiti, amely a végzésnek tartalmát megmagyarázni, és a kézbesitési vevényen ennek megtételét, valamint esetleg azt is igazolni tartozik, ha a házközösség tagjai a vevény aláirását megtagadják.

18. §. Az ügy folyamában hozott későbbi határozatok a 17. §. értelmében választott közös meghatalmazottnak, illetve a képviselő ügyvédnek, az életbeléptetett törvények és az 1875: X. t.-cz. intézkedései szerint; olyanoknak nem létében pedig a házközösség fejének, vagy — ennek honn nem létében — a házközösség bármelyik szavazatképes tagjának, és esetleg a gyámnak, a községi elöljáróság által kézbesitendők.

Az utóbbi esetben a kézbesitést teljesitő községi elöljáróság a kézbesitési vevényen igazolni tartozik, hogy azon személy, akinek a határozatot kézbesitette, a házközösségnek feje, illetve annak szavazatképes tagja, avagy a szavazatnemképes tagokat képviselő gyám.

19. §. A birósági végrehajtókról intézkedő 1871: LI. és az 1875: IX. t.-czikkeket a polgárositott határőrvidéken ezuttal hatályba nem léptetem: ennélfogva a végrehajtásokat egyalőre ezentul is azon hiv. közegek fogják foganatositani, amelyek azokat eddig foganatositották, fontosabb esetekben azonban kir. közjegyző küldendő ki.

20. §. Ha a zárlat, letiltás, tilalom vagy biztositási végrehajtás 1882. január hó 1-jéig már foganatosittatott, ezen birói cselekmény ugy az első, mint a felebbviteli biróságok által az érvényben volt perrendtartás és rendeletek értelmében birálandó meg.

21. §. Az 1882. évi január hó 1-én folyamatban levő végrehajtási ügyekre nézve az 1881: LX. t.-cz. 256. és 257. §§-nak intézkedései alkalmazandók.

22. §. Azon esetben, amelyben a végrehajtás valamely házközösségnek egyes tagja ellen a közösségi vagyonból őt megillető osztályrészre kéretik, a végrehajtási eljárásnál a következő intézkedések is alkalmazandók:

1. A végrehajtási kérvényhez az 1881. évi LX. t.-cz. 6. §-ában meghatározott számu példányokon felül egy felzet is csatolandó.

2. A végrehajtási kérvényben a viszonyoknak megfelelőleg pontosan megjelölendő az illető házközösség és annak ingatlan vagyona.

3. A biróság a végrehajtásnak elrendelése esetében:

a) a végrehajtatót a végrehajtási végzésben arra utasitsa, hogy a házközösségből a végrehajtást szenvedőt illető osztályrésznek kihasitását az illetékes közigazgatási hatóságnál, a megtett osztálynak a telekkönyvben keresztülvitelét pedig az illetékes telekkönyvi hatóságnál eszközölje ki, és

b) minthogy a végrehajtást szenvedőt a házközösségből illető osztályrésznek ingó tárgyai a kihasitás megtételéig össze nem irathatnak: azokra nézve a végrehajtási foglalásnak egyelőre akkép leendő foganatositását eszközöltesse, hogy a kiküldött a helyszinén megjelenvén, a végrehajtási kérvénynek egy példányát a végrehajtást szenvedőnek, a felzetet pedig a házközösség fejének (házatyának),

vagy távollétében a házközösség más tagjának, és ilyennek nem létében a községi elöljáróságnak azon kijelentéssel kézbesitse: miszerint a házközösségi vagyonból a végrehajtást szenvedőt illető osztályrész birói foglalás alá vétetett.

Egyebekre nézve a kiküldött a hatálybaléptetett 1881 : LX. t.-cz. intézkedései szerint tartozik eljárni.

Ha a végrehajtás valamely házközösségnek nem szavazatképes tagja ellen intéztetik: a végrehajtási kérvénynek egy példánya a gyámnak kézbesitendő.

4. Ugyancsak a biróság a végrehajtási kérvénynek a végzéssel ellátott egy példányát az 1881 : LX. t.-cz. 136. §-a értelmében teendő további eljárás végett az illetékes telekkönyvi hatósághoz egyidejüleg küldje át.

5. A végrehajtás csak azután folytatható, — illetve a végrehajtásnak foganatositására nézve csak azután tehető meg a további törvényszerü intézkedés, — miután a végrehajtató a közigazgatási hatóságnak a házközösségi vagyonból a végrehajtást szenvedőt illető osztályrésznek megállapitására vonatkozó jogerős határozatát a birósághoz benyujtotta, és a megtett osztálynak a telekkönyvben jogerejüleg lett keresztülvitelét kellőleg igazolta.

23. §. Azon esetben is, amelyben a polgárositott határőrvidéken levő biróság, illetve annka kiküldötte valamely más biróság által elrendelt végrehajtásnak megkeresé következtében lett foganatositásakor annak jön tudomására, hogy a végrehajtást szenvedő valamely házközösségnek tagja, és annak a házközösségből reá eső osztályrészen felül annyi egyéb vagyona nincsen, hogy annak lefoglalása által a követelés járulékaival együtt fedezettnek vehető, vagy ha van is, de a végrehajtató a foglalás folytatását kivánja (1881 : LX. t.-cz. 47. §. utolsó bekezdés): a végrehajtás foganatositására megkeresett biróság által az előző (22.) szakaszban meghatározott eljárás megfelelőleg alkalmazandó.

24. §. A váltóügyekben követendő eljárás, továbbá a kereskedelmi ügyekben követendő peres és perenkivüli eljárás szabályozása és a kiskoruság meghosszabbitása, az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése s a gondnokság alá helyezés kérdésében követendő birósági eljárás tárgyában az 1881 : LIX. t.-cz. 107. §-ának alapján, az 1881. évi 2851., — illetve 3269. és 3263. — eln. sz. a. egyidejüleg kiadott rendeletek, valamint a végrehajtási eljárásnak a polgárositott határőrvidéken kivül az ország egyéb részeiben hatályba léptetésére nézve az 1881 : LX. t.-cz. 260. §-a alapján 3333. eln. sz. a. kiadott rendeletnek 6—9. §§-ai a polgárositott határőrvidéken 1882. évi január hó 1-jével lépnek hatályba.

25. §. A birtokháboritási ügyekre nézve 1849. évi október hó 27-éről kiadott rendeletnek azon intézkedése, — amely szerint a kereset azon naptól kezdve, amelyen a háboritás a fél tudomására jutott, 30 nap alatt inditandó meg, — továbbra is hatályban marad.

26. §. Minden, a hatálybaléptetett törvényekkel és az azokkal kapcsolatos rendeletekkel, valamint a jelen rendelettel ellenkező rendtartás, nyiltparancs, szabály és rendelet — jelen rendeletbeni meghatározott kivételekkel — 1881. évi deczember hó 31-vel hatályát veszti.

10957. szám.

1887. márcz. 31.

Igazs. min. rendelet

a birósági végrehajtókról intézkedő 1871 : LI. t.-cz. és az erre vonatkozó későbbi törvényeknek a polgárositott magyar határőrvidéken való hatálybalépése tárgyában.

Az 1873 : XXVII. t.-cz. 16., valamint az 1881 : LX. t.-cz. 259. §-ában nyert felhatalmazás alapján rendelem:

A birósági végrehajtókról intézkedő 1871. évi LI. és az ezt módositó 1875 : IX. törvényczikkek, továbbá az ezen törvényczikkek végrehajtása tárgyában 1875. évi szeptember hó 10-én 26020. I. M. és 1881. évi november hó 1-én 3406. I. M. E. sz. alatt kibocsátott igazságügyministeri rendeletek, valamint a birósági végrehajtókra vonatkozólag egyéb érvényben levő törvényekben és igazságügyministeri rendeletekben foglalt szabályok a polgárositott magyar határőrvidéken 1887. évi junius hó 1-jével hatályba lépnek.

Ugyanezen nappal az 1881. évi november hó 1-én 34601. I. M. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendeletnek 19. §-a, amennyiben jelen rendeletemmel ellenkezik, hatályát veszti.

B)

NEMZETKÖZI JOGSEGÉLY.

1899:XIII. Törvényczikk

a polgári jogsegély tárgyában Haagában létrejött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről.

A polgári jogsegély tárgyában Haagában 1896. évi november hó 14-én létrejött s Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének meghatalmazottja által 1897. évi november hó 9-én aláirt nemzetközi egyezmény a hozzá tartozó pótjegyzőkönyvvel és csatlakozási jegyzőkönyvekkel együtt az ország törvényei közé iktattatik azzal a hozzáadással, hogy az egyezményhez és annak pótjegyzőkönyvéhez 1897. évi november hó 9-ik napja után 1898. évi január hó 1-ső napjáig az egyezmény záró rendelkezéseinek IV. pontja értelmében még Dánia, Románia és Oroszország csatlakoztak.

Az egyezménynek, a hozzá tartozó pótjegyzőkönyvnek és csatlakozási jegyzőkönyveknek szövege a következő:

a) *Peres vagy perenkivüli iratok közlése.*

1. czikk. Polgári vagy kereskedelmi ügyekben a külföldre szánt iratok kézbesitése a szerződő államokban ezek egyikének ügyészségi tisztviselői vagy biróságai által a szerződő államok másikának illetékes hatóságához intézett kivánatára történik.

Az átküldés diplomácziai uton történik, hacsak a két állam hatóságai között a közvetlen érintkezés nincs megengedve.

2. czikk. A kézbesitést a megkeresett hatóság eszközölteti. A kézbesités csak akkor tagadható meg, ha az állam, amelynek területén teljesitendő volna, azt souverainitására vagy biztonságára nézve sérelmes természetünek tartja.

3. czikk. A kézbesités bizonyitékául elégséges egy keltezett és hitelesitett elismervény, vagy a megkeresett hatóságnak a kézbesités megtörténtét és keltét igazoló tanusitványa.

Az elismervényt vagy tanusitványt a kézbesitendő irat másodlatára kell ráirni, vagy ahhoz csatolni, ha e czélból másodlat küldetett át.

4. czikk. Az előző czikkek rendelkezései nem akadályozzák azt:

1. hogy az iratok a külföldön levő érdekeltek részére közvetlenül posta utján legyenek megküldhetők;

2. hogy az érdekeltek a kézbesitéseket közvetlenül a rendeltetési hely országának közhitelességü közegei vagy illetékes hivatalnokai által teljesittethessék;

3. hogy minden egyes állam a külföldre szánt kézbesitéseket diplomácziai vagy consuli ügynökei által teljesittethesse.

Ezen esetek mindegyikében az előző pontok szerint megengedett eljárás csak annyiban nyerhet alkalmazást, amennyiben azt az érdekelt államok törvényei, vagy a köztük létrejött megállapodások megengedik.

b) *Megkereső levelek.*

5. czikk. Polgári vagy kereskedelmi ügyekben az egyik szerződő állam birói hatósága saját törvényhozásának rendelkezéseihez képest egy másik szerződő állam illetékes hatóságához megkereső levelet intézhet ennek hatáskörébe tartozó akár perfelszerelési, akár birói cselekmény teljesitése végett.

6. czikk. A megkereső levelek átküldése diplomácziai uton történik, hacsak a két állam hatóságai közt a közvetlen érintkezés nincs megengedve.

A megkereső levélnek, ha nem a megkeresett hatóság nyelvén van szerkesztve — ellenkező megállapodás hiányában — az érdekelt államok által megállapitott nyelven készült és hitelesitett forditással kell ellátva lennie.

7. czikk. A birói hatóság, melyhez a megkeresés intézve van, köteles annak eleget tenni. Mindazonáltal megtagadhatja annak teljesitését:

1. ha az okmány hitelessége kétséges;
2. ha a megkeresett államban a megkeresés foganatositása nem tartozik a birói hatalom hatáskörébe.

Ezen felül megtagadható ez a foganatositás, ha az állam, amelynek területén teljesitendő volna, azt souverainitására vagy biztonságára nézve sérelmes természetünek tartja.

8. czikk. A megkeresett hatóság illetéktelensége esetén, a megkereső levelet hivatalból át kell tenni a megkeresett állam azon birói hatóságához, mely az utóbbinak törvényhozása által megállapitott szabályok szerint illetékes.

9. czikk. Mindazokban az esetekben, amelyekben a megkeresést a megkeresett hatóság nem foganatositotta, ez utóbbi arról a megkereső hatóságot haladéktalanul értesiti, megjelölvén, a 7. czikk esetében az okokat, amelyek miatt a megkeresés foganatositását megtagadta és a 8. czikk esetében a hatóságot, amelyhez a megkeresést áttette.

10. czikk. A birói hatóság, amely a megkeresést foganatositja, az eljárás alakszerüségei tekintetében saját országának törvényeit alkalmazza.

Mindazonáltal eleget kell tenni a megkereső hatóság ama kérelmének, hogy az eljárás különös alakban történjék; még ha ez a megkeresett állam törvényhozása által nincs is szabályozva, feltéve, hogy az eljárásnak szóban forgó alakját ez a törvényhozás nem tiltja.

c) *Perbeli biztositék.*

11. czikk. A szerződő államok bármelyikének ezen államok egyikében lakóhelylyel biró honosai, akik ezen államok valamelyikének biróságai előtt mint felperesek vagy beavatkozók lépnek fel, nem kötelezhetők semmiféle biztositékra vagy bármi néven nevezendő letétre, sem azon az alapon, mert idegenek, sem pedig azon az alapon, mert az országban nincs lakóhelyük vagy tartózkodási helyük.

12. czikk. Az eljárási költségek és kiadások tekintetében hozott elmarasztaló határozatok, melyek a szerződő államok valamelyikében olyan felperes vagy beavatkozó ellen keletkeztek, ki a perbeli biztositék vagy letét alul akár a 11. czikk, akár pedig azon állam törvényei értelmében, ahol a kereset megindittatott, fel van mentve, végrehajthatók a szerződő államok bármelyikében az ország törvényei szerint illetékes hatóság által.

13. czikk. Az illetékes hatóság csak annak vizsgálatára szoritkozik:

1. vajjon azon ország törvénye szerint, ahol az elmarasztaló határozat keletkezett, a határozat kiadmánya tartal-

mazza-e mindazokat a kellékeket, amelyek közhitelességéhez szükségesek;

2. vajjon, ugyanazon törvény szerint, a határozat jogerőre emelkedett-e?

d) *Szegényjogon való perlekedés.*

14. czikk. A szerződő államok mindegyikének honosai az összes többi szerződő államokban ép ugy fognak részesülni a szegényjogon való perlekedés kedvezményében, mint maguk a belföldiek, ha azon állam törvényhozásához alkalmazkodnak, ahol a szegényjogon való perlekedést kérik.

15. czikk. A szegénységi bizonyitványt vagy szegénységi nyilatkozatot minden esetben az idegen rendes tartózkodási helyének hatóságai állitják ki, illetőleg veszik át, vagy ha rendes tartózkodási helye nincs, tényleges tartózkodási helyének hatóságai.

Ha a kérelmező nem tartózkodik abban az országban, ahol a kérelmet előterjeszti, a szegénységi bizonyitványt vagy szegénységi nyilatkozatot azon ország valamelyik diplomácziai vagy consuli ügyvivője fogja ingyenesen hitelesiteni, ahol az okmány felmutatandó.

16. czikk. A szegénységi bizonyitvány kiállitására vagy a szegénységi nyilatkozat átvételére illetékes hatóság felvilágositásokat szerezhet a többi szerződő államok hatóságaitól a kérelmező vagyoni helyzetéről.

A szegényjogon való perlekedés iránt előterjesztett kérelem felett határozni hivatott hatóság saját hatáskörének korlátai között megtartja azt a jogát, hogy ellenőrizhesse a szolgáltatott bizonyitványokat, nyilatkozatokat és felvilágositásokat.

e) *Személyfogság.*

17. czikk. Személyfogság, akár mint végrehajtási eszköz, akár mint egyszerü biztositási rendszabály, polgári vagy kereskedelmi ügyekben nem alkalmazható a szerződő államok valamelyikéhez tartozó idegenekkel szemben oly esetben, amelyben az nem volna alkalmazható az illető ország honosai ellen.

Záró rendelkezések.

I. A jelen egyezmény meg fog erősittetni. A megerősitési okmányok, mihelyt lehetséges, Haagában fognak letéteményeztetni.

II. Az egyezmény tartama a megerősitések letéteményezésének időpontjától számitandó öt évre terjed.

III. Az egyezmény öt évről öt évre hallgatag megujul, kivéve, ha az idő lejárta előtt hat hónappal a Magas Szerződő felek valamelyike felmondja.

A felmondás csak a felmondó államra vagy államokra lesz hatályos. Az egyezmény a többi államra nézve kötelező marad.

IV. A jelen egyezményhez való csatlakozás jegyzőkönyve azon hatalmasságok részére, amelyek az 1894. évi junius—julius hónapokban Haagában tartott konferenczián résztvettek, 1898. évi január hó 1-éig nyitva marad.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak a jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Haagában, 1896. évi november hó 14-én, egyetlen példányban, amely Németalföld kormányának levéltárában marad letéve és amelynek hitelesitett másolatai az aláiró és csatlakozó államoknak diplomácziai uton megküldetnek.

Pótjegyzőkönyv.

Belgium, Spanyolország, Francziaország, Olaszország, Luxemburg, Németalföld, Portugal, Svájcz kormányai, melyek az 1896. évi november 14-én létrejött nemzetközi magánjogi egyezményt kötötték, ugyszintén Svédországnak és Norvégországnak, mint ezen egyezményhez csatlakozó államoknak kormányai czélszerünek találván az emli-

tett egyezmény kiegészitését, az alulirottak jó és kellő alakban talált meghatalmazásaiknak egymással való közlése után a következő rendelkezésekben egyeztek meg:

A II. czikkhez.

Magától értetik, ha a szerződő államok valamelyike ezen államok közül egy másikkal külön egyezményt kötött volna, amely szerint a lakóhelynek a 11. czikkben állapitott feltétele nem kivántatik meg, az ilyen állam honosai a külön egyezmény szerint megállapitott esetekben fel lesznek mentve abban az államban, amelylyel a külön egyezmény létrejött, a 11. czikkben emlitett biztositék és letét alul, még akkor is, ha nincs a szerződő államok valamelyikében lakóhelyük.

A záró rendelkezések I. és II. czikkéhez.

A megerősitési okmányok letétele megtörténhetik, mihelyt a Magas Szerződő felek többsége abban a helyzetben lesz, hogy ezt megtegye s erről jegyzőkönyv fog szerkesztetni, amelynek egy hitelesitett másolata az összes szerződő államoknak majd diplomácziai uton megküldetik.

A jelen egyezmény az emlitett jegyzőkönyv kelte után négy hét mulva lép hatályba.

A II. czikkben megállapitott öt évi időszak ettől a kelettől kezdődik, még azokra a hatalmasságokra nézve is, akik a letételt ezen kelet után eszközölték.

A záró rendelkezések III. czikkéhez.

Ezek a szavak: »kivéve, ha az idő lejárta előtt hat hónappal stb. felmondja« ugy értendők, hogy a felmondásnak legalább is hat hónappal a lejárat előtt kell történnie.

A jelen pótjegyzőkönyv az egyezmény kiegészitő része s azzal egy időben fog megerősittetni.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak a jelen pótjegyzőkönyvet aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Haagában, 1897. május 22-én, egyetlen példányban, amely Németalföld kormányának levéltárában marad letéve és amelynek hitelesitett másolatai az aláiró és csatlakozó államoknak diplomácziai uton megküldetnek.

30021. szám.
1899. május 20.

Igazs. min. rendelet

a polgári jogsegély tárgyában Haagában létrejött nemzetközi egyezményt beczikkelyező 1899: XIII. t.-cz. végrehajtásáról.

A polgári jogsegély tárgyában Haagában létrejött nemzetközi egyezményt beczikkelyző 1899 : XIII. t.-cz. végrehajtásakép rendeem, amint következik:

I. Általános határozatok.

1. §. Az 1899 : XIII. törvényczikkbe iktatott nemzetközi egyezményben foglalt határozmányok a polgári jogsegély egyes tárgyaira vonatkozó viszonyainkat a következő államokkal szemben szabályozzák: 1. Belgium, 2. Dánia, 3 Francziaország, 4. Luxemburg, 5. Németalföld, 6. Német birodalom, 7. Olaszország, 8. Oroszország, 9. Portugal, 10. Románia, 11. Spanyolország, 12. Svájcz, 13. Svéd- és Norvégország.

2. §. Az egyezményre vonatkozó megerősitési okiratokat Haagában ő császári és apostoli királyi Felségének meghatalmazottja 1899. évi május hó 1. napján, az összes többi szerződő felek meghatalmazottjai pedig 1899. évi április hó 27. napján tették le; ennélfogva az egyezményhez tartozó pótjegyzőkönyvnek a záró rendelkezések I. és II. czikkére vonatkozó határozatai értelmében az egyezmény tartama ez utóbbi naptól számittatik, hatálya pedig a most jelzett naptól számitandó négy hét mulva, vagyis a folyó 1899. évi május hó 25. napján kezdődik.

II. Peres vagy perenkivüli iratok közlése. (Kézbesitések.)

3. §. Az egyezmény 1. czikkének első bekezdése szerint polgári vagy kereskedelmi ügyekben a külföldre szánt iratok kézbesitése a szerződő államokban ezek egyikének ügyészségi tisztviselői vagy biróságai által a szerződő

államok másikának illetékes hatósághoz intézett kívánatára történik.

Ezt a kivonatot nem kell azonban alakszerű megkereső levélben kifejezni, hanem elég, ha a magyar biróság a kézbesitendő iratot a vevénynyel együtt a kir. igazságügyministeriumhoz felterjeszti, mely azok továbbitása alkalmával a felterjesztő magyar biróságnak a kézbesitésre irányuló kivonatát a külföldi állammal szemben kifejezésre juttatja.

A magyar biróságnak a kézbesités eszközlése végett alakszerü megkereső levelet a külföldi hatósághoz csak azokban a kivételes esetekben (5. §.) kell intéznie, amelyekben a kézbesitendő iratot a vonatkozó vevénynyel együtt a magyar biróság a kir. igazságügyministerium közvetitésének igénybevétele nélkül közvetlenül küldi el a kézbesités eszközlésére illetékes külföldi hatósághoz.

4. §. Az 1. §-ban felsorolt országok területén kézbesitendő magyar birósági iratokhoz és az ezekre vonatkozó vevényekhez forditást csatolni nem kell.

Az érdekelt feleknek, ha a forditási költségeket előlegezik és viselik, jogukban áll kivánni, hogy a külföldön kézbesitendő iratokat és az ezekre vonatkozó vevényeket a magyar biróság a kézbesités eszközlésére hivatott külföldi hatóság hivatalos nyelvén készült forditással szereltesse fel. (17. §.)

Ha a kézbesitést oly ország területén kell eszközölni, amelynek birói hatóságaival a közvetlen érintkezés meg van engedve (5. §.), az érdekelt felek, amennyiben a forditási költségeket előlegezik és viselik, az 5. §-ban jelzett nyelvbeli nehézségek elháritása végett kivánhatják, hogy a magyar biróság a 3. §. harmadik bekezdésében emlitett megkereső levelet a kézbesités eszközlésére hivatott külföldi hatóság hivatalos nyelvén készült forditással szereltesse fel. (17. §.)

5. §. Az egyezmény 1. czikkének második bekezdése szerint az átküldés diplomácziai uton történik, ha csak a két állam hatóságai között a közvetlen érintkezés nincs megengedve.

A magyar biróságok tehát az 1. §-ban felsorolt országok területén kézbesitendő iratokat a vevényekkel együtt rendszerint a kir. igazságügyi ministeriumhoz terjesztik fel, mely azok továbbitásáról diplomácziai uton gondoskodik és az eredményről a felterjesztő magyar biróságot értesiti.

A közvetlen érintkezés — amennyiben nyelvbeli nehézségek fenn nem forognak — csak Poroszország hatóságaival van megengedve, de a diplomácziai ut ezek irányában sincs elzárva. Közvetlen érintkezés esetén Poroszországgal szemben az 1869. évi junius hó 24-én 9249. sz. alatt (1869. évi R. T. 83. sz. 729. l.), az 1875. évi február hó 19-én 29212/74. sz. a. (1875. évi R. T. 12. sz. 65. l.), az 1894. évi augusztus hó 3-án 31500. sz. a. (Igazs. Közl. III. évf. 274. l.) és az 1895. évi julius hó 6-án 27013. sz. a. (Igazs. Közl. IV. évf. 241. l.) kelt igazságügyministeri rendeleteket kell szem előtt tartani.

A Német birodalom többi országainak hatóságaival a közvetlen érintkezés — a legsürgősebb esetektől eltekintve — nincs megengedve és a legsürgősebb esetekben is csak akkor foglalhat helyet, ha nyelvbeli nehézségek nem forognak fenn.

6. §. Az 1. §-ban felsorolt országok biróságaitól és ügyészségi tisztviselőitől származó iratokat a magyar biróságok — amennyiben az illető ország hatóságaival a közvetlen érintkezés megengedve (5. §.) nincs — csak ugy kézbesittethetik, ha azok diplomácziai uton, tehát a kir. igazságügyministerium közvetitésével érkeznek hozzájuk.

A diplomácziai ut mellőzésével oly országokból érkező iratokat, amely ország hatóságaival a közvetlen érintkezés meg van engedve (5. §.), a magyar biróságok kézbesiteni csak akkor kötelesek, ha a kézbesitést az illető állam birósága vagy ügyészségi tisztviselője kéri, de nem akkor is, ha ily kérelemmel maga a fél fordul a magyar birósághoz.

7. §. Az egyezmény 2. czikke értelmében a kézbesitést a megkeresett hatóság eszközölteti. A kézbesités csak akkor tagadható meg, ha az állam, amelynek területén teljesitendő volna, azt souverainitására vagy biztonságára nézve sérelmes természetünek tartja.

Ezt, ha ily iratoknak Magyarországban való kézbesitéséről van szó, melyek diplomácziai uton érkeznek (6. §.), első sorban a kir. igazságügyministerium vizsgálja meg, mielőtt az iratokat a magyar birósághoz leküldené.

8. §. Az 1. §-ban felsorolt országokból származó iratok kézbesitését a magyar biróság forditás hiánya miatt meg nem tagadhatja.

Az idegen nyelvü iratot rendszerint eredeti szövegben forditás nélkül kell kézbesiteni.

Ha azonban az irat oly országból származik, amely országgal szemben a kényszerkézbesités tekintetében viszonosság áll fenn (9. §.) és a fél az iratot forditás nélkül elfogadni vonakodik: a magyar biróság a kényszerkézbesités foganatosittatása előtt az iratot saját hivatalos nyelvén leforditattja. A forditási költségek az irodaátalányból fedezendők.

9. §. Az 1. §-ban felsorolt országok közül Olaszországgal, Romániával és Svájcznak Waadt kantonjával a kényszerkézbesités tekintetében viszonosság áll fenn. Az onnan érkező birósági vagy ügyészségi iratok kézbesitésénél az 1868 : LIV. t.-cz. 259. és következő §§-ai, valamint az 1875 : X. t.-cz. értelmében, — illetőleg Fiume városában és kerületében az 1852. évi szeptember hó 16-án kelt ideiglenes polgári perrendtartás IV. fejezete értelmében kell eljárni, és ha szükséges, kényszer alkalmazásának is helye van. (1868 : LIV. t.-cz. 264. és 265. §§-ai, illetőleg az 1852. évi szep-

tember hó 16-án kelt ideiglenes polgári prdts 74—76. §§-ai.)

Az 1. §-ban felsorolt többi országokból érkező birósági vagy ügyészségi iratok kézbesitésénél kényszer nem alkalmazható és az ilyen iratok az 1893. évi január hó 23-án 2951. I. M. sz. alatt (Igazs. Közl. II. évf. 32. l.) kelt rendelettel ujra közölt 1880. évi 21668. számu rendeletben körülirt eljárás szerint kézbesitendők.

10. §. Az egyezmény 3. czikkének első bekezdése szerint a kézbesités bizonyitékául elégséges egy keltezett és hitelesitett elismervény vagy a megkeresett hatóságnak a kézbesités megtörténtét és keltét igazoló tanusitványa.

Ha a kézbesités a 9. §. 1. bekezdése értelmében, de kényszer alkalmazása nélkül történt, a szabályszerü kézbesitési vevényt (elismervényt) a kézbesités napjának feltüntetése mellett az átvevő és a kézbesitő sajátkezü aláirásával (kézjegyével) ellátja és azt a magyar birósági kiadó, aláirásának és a birósági pecsétnek alkalmazása mellett, hitelesiti.

Ha a kézbesités kényszer alkalmazásával történt, a magyar biróság a kézbesités teljesitéséről és keltéről tanusitványt állit ki, melyet birói aláirással és birósági pecséttel kell ellátni.

Ha a kézbesités körül a biróság a 9. §. második bekezdésében idézett rendelet szerint jár el és az irat átvétele végett megidézett fél a biróság előtt megjelenik, vele rövid jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyben az irat átvétele vagy az átvétel megtagadása megállapitandó. A jegyzőkönyvet a birósági pecséttel kell ellátni és azt a birón és a jegyzőkönyvvezetőn kivül a fél is aláirja vagy kézjegyével ellátja. A fél vonakodása esetén ez a körülmény a jegyzőkönyvben szintén megemlitendő.

Ha a 9. §. második bekezdésében az irat átvétele végett szabályszerüen megidézett fél a kitüzött határidő alatt meg nem jelenik, erről a biróság tanusitványt állit ki, melyet birói aláirással és a birósági pecséttel kell ellátni.

A jelen szakaszban emlitett vevényeket (elismervényeket) vagy az ezeket helyettesitő jegyzőkönyveket, illetőleg tanusitványokat forditással ellátni nem kell.

11. §. Az egyezmény 3. czikkének második bekezdése szerint az elismervényt vagy tanusitványt a kézbesitendő irat másodlatára kell ráirni vagy ahhoz csatolni, ha e czélból másodlat küldetett át.

A magyar biróság ennek a rendelkezésnek akképen felel meg, hogy az előző §-ban emlitett kézbesitési vevényt (elismervényt) vagy az ezt helyettesitő jegyzőkönyvet, illetőleg tanusitványt a külföldi biróság vagy ügyészség által netalán átküldött másodlathoz hozzáfüzi (ragasztja).

12. §. A magyar biróság a kézbesitési eljárás befejezte után a 10. §-ban emlitett vevényt vagy jegyzőkönyvet, illetőleg tanusitványt és a külföldi biróságtól oda netalán átküldött másodlatokat (11. §.) a kir. igazságügyministeriumhoz terjeszti fel vagy a netalán fenforgó akadályokról az összes iratok visszaterjesztése mellett jelentést tesz.

13. §. Az egyezmény 4. czikkének 1. és 2. pontjai, kapcsolatban a 4. czikk utolsó bekezdésével, fentartják lehetőségét annak, hogy a posta utján való kézbesités iránt és a kézbesitésnek a felek által való kieszközlése iránt az egyes államok külön megállapodásokat létesitsenek. Ily megállapodásaink ez idő szerint nincsenek.

Az egyezmény 4. czikkének 3. pontja a diplomácziai közegek és consulok által való kézbesitésről intézkedik. Egyezményeinkben a külföldi államok diplomácziai közegei és consulai részére kézbesitői hatáskör Magyarország területén nincs megállapitva és a mi külügyi közegeink eddig kézbesitéseket a szerződő államok közül csak Romániában teljesithetnek a consuli biráskodás folyományaképen.

III. Megkereső levelek.

14. §. Az egyezmény 5. czikke szerint polgári vagy kereskedelmi ügyekben az egyik szerződő állam birói hatósága saját törvényhozásának rendelkezéseihez képest egy másik szerződő állam illetékes hatóságához megkereső levelet intézhet ennek hatáskörébe tartozó akár perfelszerelési, akár más birói cselekmény teljesitése végett.

Ezek a megkeresések nem irányulhatnak végrehajtásra, hanem csak tanukihallgatásokra, szemlékre, eskükivételekre és más hasonló birói cselekményre (42. §.).

15. §. A magyar biróságok megkereső leveleiket akképen czimezzék, hogy azok az illető külföldi államnak egy meghatározott birói hatóságához és egyszersmind a megkeresés teljesitésére illetékes minden más hatósághoz szóljanak.

16. §. Az egyezmény 6. czikkének második bekezdése szerint a megkereső levélnek, ha nem a megkeresett hatóság nyelvén van szerkesztve, ellenkező megállapodás hiányában, az érdekelt államok által megállapitott nyelven készült és hitelesitett forditással kell ellátva lennie.

Amennyiben a 18. §. kivételt meg nem állapit, a magyar biróságok megkereső levelei és ezeknek ama mellékletei, melyeknek ismerete szükséges ahhoz, hogy a külföldi birói hatóság a megkeresést teljesithesse, azon állam nyelvén készült forditásokkal (17. §.) látandók el, amely állam birói hatóságához a megkeresés szól, hacsak a megkereső levél és mellékletei ezen a nyelven szerkesztve nincsenek.

17. §. Amennyiben a jelen §. második és harmadik bekezdései eltérően nem rendelkeznek, a 16. §-ban emlitett forditások beszerzésének módozataira, továbbá a forditási költségek előlegezésére és viselésére, ugyszintén az összefüggő kérdésekre nézve az 1873. évi október

hó 22-én 32942. sz. a. (1873. évi R. T. 231. sz. 605. l.) kelt tolmácsi rendelet, különösen ennek 23. és 38. §§-ai, valamint a kapcsolatos rendeletek irányadók.

Az orosz forditásokra nézve az 1893. évi julius hó 4-én 25136. sz. a. (Igazs. Közl. II. évf. 193. l.) kelt rendeletet kell szem előtt tartani.

A romániai birói hatóságokhoz szóló magyar birósági megkereső levelek és mellékletek román forditás nélkül is felterjeszthetők a kir. igazságügyministeriumhoz, mely a szükséges forditások csatolása iránt a bukaresti cs. és kir. követség utján intézkedik és mihelyt a felmerülő forditási költség megállapittatott, a magyar biróságot felszólitja, hogy annak összegét szabályszerüen (1873. évi 32942. III. számu tolmácsi rendelet 38. §-a) fedezve, a kir. igazságügyministeriumhoz továbbitás végett mutassa be.

Ha oly forditásra van szükség, melyre nézve tolmács sem az illető, sem más magyar biróságnál alkalmazva nincsen, és amely a kir. ministerelnökség forditó osztálya utján sem szerezhető be, a magyar biróság a forditás eszközöltetése végett a királyi igazságügyministeriumhoz fordul, mely a megfelelő intézkedéseket megteszi.

18. §. Olaszország birói hatóságaihoz intézett magyar birósági megkereső leveleket és mellékleteiket forditással ellátni nem kell. Az e tárgyban 1875. évi április hó 11-én és 27-én Rómában és Bécsben aláirt nyilatkozat (1875. évi R. T. 153. sz. 572. l.), valamint az 1875. évi deczember hó 31-én 36854. sz. a. (1875. évi R. T. 165. sz. 586. l.) kibocsátott igazságügyministeri rendelet érintetlenül maradnak.

19. §. Az egyezmény 6. czikkének első bekezdése szerint a megkereső levelek átküldése diplomácziai uton történik, hacsak a két állam hatóságai közt a közvetlen érintkezés nincs megengedve.

A magyar biróságok tehát az 1. §-ban felsorolt országok birói hatóságaihoz intézett megkereső leveleiket és azok mellékleteit a 16. és 17. §§-okban emlitett forditásokkal együtt rendszerint a kir. igazságügyministeriumhoz terjesztetik fel, mely azok továbbitásáról diplomácziai uton gondoskodik és az eredményről a felterjesztő magyar biróságot értesiti.

Az 5. §-nak a közvetlen érintkezésre vonatkozó rendelkezései a 14. §-ban emlitett megkereső levelek tekintetében is irányadók.

20. §. A magyar biróságok az 1. §-ban felsorolt országok birói hatóságaitól származó megkereső leveleknek — amennyiben az illető ország hatóságaival a közvetlen érintkezés megengedve (5. §.) nincs — csak ugy tehetnek eleget, ha azok diplomácziai uton, tehát a kir. igazságügyministerium közvetitésével érkeznek hozzájuk.

21. §. Amennyiben a 22. §. kivételt meg nem állapit, a magyar biróságok az 1. §-ban felsorolt országok birói hatóságaitól származó megkereső leveleknek nem tehetnek eleget, ha a megkereső levelek s ezeknek amá mellékletei, melyeknek ismerete szükséges ahhoz, hogy a megkeresés foganatositható legyen, a megkeresett magyar biróság hivatalos nyelvén szerkesztve, vagy e nyelven készült forditással ellátva nincsenek.

E forditásokról, ha a megkereső külföldi birói hatóság vagy kormánya a szükséges forditási költséget megtériti, a kir. igazságügyministerium vagy a megkeresett magyar biróság gondoskodhatik. (1873. évi 32942. sz. tolmácsi rendelet 39. §.)

22. §. Az olasz birói hatóságok a magyar birói hatóságokhoz intézett megkereső leveleiket és ezek mellékleteit az 1875. évi április hó 11-én és 27-én Rómában és Bécsben aláirt nyilatkozat (1875. évi R. T. 152. sz. 572. l.), valamint az 1875. évi deczember hó 31-én 36854. sz. a. (1875. évi R. T. 165. sz. 586. l.) kibocsátott igazságügyministeri rendelet értelmében nem kötelesek magyar forditásokkal ellátni.

A netalán szükséges magyar forditásokról a magyar biróság tartozik gondoskodni és az ilyen forditások költségeit a megkereső olasz birói hatóságtól nem követelheti, hanem azokat, amennyiben az érdekelt felektől Magyarország területén be nem hajthatók, a magyar biróság irodaátalányából kell fedezni.

23. §. Az egyezmény 7. czikke értelmében a birói hatóság, melyhez a megkeresés intézve van, köteles annak eleget tenni. Mindazonáltal megtagadhatja annak teljesitését:

1. ha az okmány hitelessége kétséges;
2. ha a megkeresett államban a megkeresés foganatositása nem tartozik a birói hatalom hatáskörébe.

Ezenfelül megtagadható ez a foganatositás, ha az állam, amelynek területén teljesitendő volna, azt souverainitására vagy biztonságára nézve sérelmes természetünek tartja.

Mindezeket, ha a magyar birósághoz intézett megkeresés diplomácziai uton érkezett (20. §.), első sorban a kir. igazságügyministerium vizsgálja meg, mielőtt a megkereső levelet és mellékleteit a magyar birósághoz leküldené.

24. §. Az egyezmény 8. czikke szerint megkeresett hatóságok illetéktelensége esetén, a megkereső levelet hivatalból át kell tenni a megkeresett állam azon birói hatóságához, mely az utóbbinak törvényhozása által megállapitott szabályok szerint illetékes.

A magyar biróságnak alkalmazkodnia kell e rendelkezéshez akkor is, ha a megkereső levél kizárólag hozzá van intézve és nem szól egyszersmind a megkeresés teljesitésére illetékes minden más hatósághoz.

25. §. Az egyezmény 9. czikke szerint mindazokban az esetekben, amelyekben a megkeresést a megkeresett hatóság nem foganatositotta, ez utóbbi arról a megkereső hatóságot haladéktalanul értesiti, megjelölvén a 7. czikk esetében (23. §.) az okokat, amelyek miatt a megkeresés foganatositását megtagadta, és a 8. czikk esetében (24. §.) a hatóságot, amelyhez a megkeresését áttette.

26. §. Az egyezmény 10. czikke szerint a birói hatóság, amely a megkeresést foganatositja, az eljárás alakszerüségei tekintetében saját országának törvényeit alkalmazza.

Mindazonáltal eleget kell tenni a megkereső hatóság ama kérelmének, hogy az eljárás különös alakban történjék, még ha ez a megkeresett állam törvényhozása által nincs is szabályozva, feltéve, hogy az eljárásnak szóban forgó alakját ez a törvényhozás nem tiltja.

A külföldi biróság által kért különös alakszerüségek betartását tehát, ha ezt a magyar törvény nem tiltja, és ha a kivánt alakszerüségek a megkereső levélben le vannak irva, a magyar biróság a külföldi biróság megkeresésének teljesitésénél meg nem tagadhatja.

Viszont a magyar biróság, ha szükségesnek tartja, megkereső levelében kérheti, hogy a külföldi birói hatóság a megkeresés teljesitésénél a magyar törvényben előirt azokat az alakszerüségeket megtartsa, melyekre a magyar biróság az eset körülményeinél fogva sulyt helyez.

Az ilyen alakszerüségeket a magyar biróságnak a megkereső levélben tüzetesen le kell irnia.

A tanukhoz és szakértőkhöz a magyar törvény értelmében intézendő általános kérdőpontok a külföldi birói hatóságokhoz intézett magyar birósági megkereső levelekbe mindig egész terjedelmükben felveendők.

27. §. A megkeresések költségei tekintetében az eddigi gyakorlat követendő, vagyis a hivatalos közegek napidijait, továbbá a tanudijakat, a szakértői dijakat és fuvarköltségeket mindig át kell kérni attól a külföldi birói hatóságtól, amelynek megkeresése folytán azok a magyar biróságnál felmerültek, illetőleg meg kell tériteni azon külföldi birói hatóság részére, amelynél azokra a magyar birósági megkeresés teljesitése okot adott.

A magyar biróságnak, mielőtt megkeresését, melynek foganatositása a külföldi birói hatóságnál költségekkel járhat, elküldené, gondoskodnia kell, hogy e költségek hozzávetőleg meghatározandó összegét az illető fél — amennyiben a szegényjogot igénybe nem veheti — előlegezze. Az ilyen előlegekből, melyek az 1891. évi birói ügyviteli szabályok 54. §-ához és az 1882. évi julius 5-én 20763. sz. alatt (1882. évi R. T. 163. sz. 945. l.) kelt igazságügyministeri rendelethez képest elnöki letétben kezelendők, a költségek kiegyenlitése után netalán fenmaradó többlet visszautalványozandó az előlegező fél részére.

Az ugynevezett törvénykezési dijak megtéritését meg kell tagadni.

28. §. Az 1. §-ban felsorolt országok birói hatóságaihoz intézett válasziratokat és mellékleteiket a megkeresett magyar biróság forditással ellátni nem tartozik.

A magyar birósági válasziratoknak és mellékleteiknek leforditásáról a megkereső külföldi birói hatóság nyelvére a kir. igazságügyministerium vagy a magyar biróság gondoskodhatik, ha a megkereső külföldi birói hatóság vagy kormánya a szükséges forditási költséget megtériti.

Egyebekben a 19. §. rendelkezései az 1. §-ban felsorolt országok birói hatóságaihoz intézett válasziratokra és mellékleteikre is alkalmazandók.

29. §. Az 1. §-ban felsorolt országok birói hatóságai a magyar birói hatóságokhoz intézett válasziratalkat és ezek mellékleteit nem kötelesek a magyar biróság nyelvén készült forditásokkal ellátni.

A netalán szükséges forditásokról a magyar biróság tartozik gondoskodni és — amennyiben e válasziratok forditási költségei az 1873. évi 32942. számu tolmácsi rendelet 40. §-a értelmében nem fedezhetők — azokat a magyar biróság irodaátalánya viseli.

A 17. §. utolsó bekezdése, ha ennek esete fenforog, a külföldi birósági válasziratokra és mellékleteikre is alkalmazandó.

IV. Perbeli biztositék.

30. §. A sommás eljárásról szóló 1893 : XVIII. t.-cz. 9. §-a, mely az idézett törvény 220. §-a szerint a rendes eljárásban és a kereskedelmi eljárásban is alkalmazandó, ugy intézkedik, hogy perbeli biztositék nem követelhető egyebek közt akkor, »ha az államban, melynek felperes honosa, a magyar állampolgár megfelelő esetben biztositék adására nem köteleztetik«.

A perbeli biztositéknak ezt a viszonos elengedését mondja ki az egyezmény XI. czikke, mely szerint a szerződő államok bármelyikének ezen államok egyikében lakóhelylyel biró honosai, akik ezen államok valamelyikének biróságai előtt mint felperesek vagy beavatkozók lépnek fel, nem kötelezhetők semmiféle biztositékra vagy bármi néven nevezendő letétre sem azon az alapon, mert idegenek, sem pedig azon alapon, mert az országban nincs lakóhelyük vagy tartózkodási helyük.

31. §. A mentességet a perbeli biztositék alul a szerződő államok honosai az egyezmény XI. czikke értelmében (30. §.) csak akkor vehetik igénybe, ha a szerződő államok valamelyikének területén laknak, hacsak — figyelemmel az egyezményhez tartozó pótjegyzőkönyvnek a 11. czikkről intézkedő részére — külön megállapodás egyes államok közt nem forog fenn.

Ilyen külön megállapodásaink vannak, de csakis a szegényjogon perlekedőkre nézve: Francziaországgal (1880 : XIV. t.-cz. 3. czikke), Belgiummal (1881 : V. t.-cz. 5. czikke), Olaszországgal (1883 : XXXIX. t.-cz. 3. czikke), Svájczczal (1881 : XXXVI. t.-cz. 3. czikke), a Németbirodalommal (1887 : X. t.-cz. 3. czikke) és Luxemburggal (1889 : XXXVI. t.-cz. 3. czikke).

Francziaország, Belgium, Olaszország, Svájcz, a Német birodalom és Luxemburg honosai tehát

a magyar biróságok előtt — és viszont a magyar honosok a most nevezett államok birói hatóságai előtt — a mentességet a perbeli biztositék alul, amennyiben szegényjogon perlekednek, akkor is igénybevehetik, ha nem laknak az 1. §-ban felsorolt országok valamelyikének területén.

32. §. Az egyezmény 12. czikke szerint az eljárási költségek és kiadások tekintetében hozott elmarasztaló határozatok, melyek a szerződő államok valamelyikében olyan felperes vagy beavatkozó ellen keletkeztek, ki a perbeli biztositék vagy letét alul akár az egyezmény 11. czikke (31. §.), akár pedig azon állam törvényei értelmében, ahol a kereset megindittatott, fel van mentve, végrehajtandók a szerződő államok bármelyikében az ország törvényei szerint illetékes hatóság által.

Figyelmet kell forditani arra, hogy az előző bekezdésben emlitett végrehajtásnak helye van nemcsak akkor, ha a felperes vagy beavatkozó a 30. és 31. §§-ok értelmében élvez mentességet a perbeli biztositék alul, hanem abban az esetben is, ha az eljárási költségek és kiadások tekintetében hozott elmarasztaló határozatok a szerződő államok valamelyikében olyan felperes vagy beavatkozó ellen keletkeztek, ki a perbeli biztositék vagy letét alul, azon állam törvényei értelmében van felmentve, ahol a kereset megindittatott. Ilyen eset forog fenn különösen akkor, ha az államban, ahol a kereset megindittatott, a perbeli biztositék intézménye nem áll fenn.

33. §. A magyar biróságnak a 32. §-ban emlitett végrehajtásra irányuló megkereső levelét fel kell szerelnie az elmarasztaló jogerős határozatnak és a végrehajtást elrendelő végzésnek szabályszerü kiadmányával (nem másolatával). Az elmarasztaló határozatra reávezetendő a jogerőre emelkedést tanusitó záradék, melyet birói aláirással és a biróság pecsétjével kell ellátni.

34. §. A 32. §-ban emlitett végrehajtásokra irányuló megkeresések eseteiben a 15—22., 24., 25., 27—29-ik §§-okat szintén alkalmazni kell.

35. §. A 32. §-ban emlitett végrehajtásokra irányuló megkeresések eseteiben az egyezmény 13. czikke szerint az illetékes hatóság csak annak vizsgálatára szoritkozik :

1. vajjon az ország törvénye szerint, ahol az elmarasztaló határozat keletkezett, a határozat kiadmánya tartalmazza-e mindazokat a kellékeket, amelyek közhitelességéhez szükségesek ;

2. vajjon ugyanazon törvény szerint a határozat jogerőre emelkedett-e ?

Mindezeket, ha a magyar bírósághoz intézett megkeresés diplomácziai uton érkezik (34. és 20. §§.), első sorban a királyi igázságügyministerium vizsgálja, mielőtt a megkeresést a magyar birósághoz továbbitaná.

A 32. §-ban emlitett végrehajtásokra irányuló külföldi megkeresések eseteiben a magyar biróság a fenti előfeltételeken felül a végrehajtás elrendelésének az 1881 : IX. t.-cz. 3. §-ában meghatározott többi előfeltételeit nem vizsgálhatja.

V. Szegényjogon való perlekedés.

36. §. Az egyezmény 14. czikke szerint a szerződő államok mindegyikének honosai az összes többi szerződő államokban ép ugy fognak részesülni a szegényjogon való perlekedés kedvezményében, mint maguk a belföldiek, ha azon állam törvényhozásához alkalmazkodnak, ahol a szegényjogon való perlekedést kérik.

37. §. Az egyezmény 15. czikkének első bekezdése szerint a szegénységi bizonyitványt vagy szegénységi nyilatkozatot minden esetben az idegen rendes tartózkodási helyének hatóságai állitják ki, illetőleg veszik át, vagy ha rendes tartózkodási helye nincs, tényleges tartózkodási helyének hatóságai.

Az egyezmény 15. czikkének 2-ik bekezdése szerint, ha a kérelmző nem tartózkodik abban az országban, ahol a kérelmet előterjeszti, a szegénységi bizonyitványt vagy szegénységi nyilatkozatot azon ország valamelyik diplomácziai vagy consuli ügyvivője fogja ingyenesen hitelesiteni, ahol az okmány felmutatandó.

Az előző két bekezdés a szegényjogon való perlekedés kedvezményének alapjául nemcsak a szegénységi bizonyitványt, hanem a szegénységi nyilatkozatot is felemliti. Ily nyilatkozatok alatt azokat kell érteni, melyeket egyes országokban az illetékes hatóságok a féltől, miután annak szegénységéről meggyőződtek, átvesznek.

38. §. Az egyezmény 16. czikkének első bekezdése szerint a szegénységi bizonyitvány kiállitására vagy a szegénységi nyilatkozat (37. §.) átvételére illetékes hatóság felvilágositásokat szerezhet a többi szerződő államok hatóságaitól a kérelmező vagyoni helyzetéről.

Az egyezmény 16. czikkének második bekezdése szerint a szegényjogon való perlekedés iránt előterjesztett kérelem felett határozni hivatott hatóság. saját hatáskörének korlátai között, megtartja azt a jogát, hogy ellenőrizkesse a szolgáltatott bizonyitványokat, nyilatkozatokat és felvilágositásokat.

39. §. A szegényjogon való perlekedés kedvezménye iránt az 1. §-ban felsorolt országok közül szerződéseink vannak Francziaországgal (1880. évi XIV. t.-cz.), Belgiummal (1881 : V. t.-cz.), Olaszországgal (1883 : XXXIX. t.-cz.), Svájczczal (1884 : XXXVI. t.-cz.), a Németbirodalommal (1887 : X. t.-cz.) és Luxemburggal (1889 : XXXVI. t.-cz.).

Ezek a szerződések — amennyiben rendelkezéseik a haagai egyezmény 14—16. czikkeivel (36—38. §§.) nem ellenkeznek, érvényben maradnak.

VI. Személyfogság.

40. §. Az egyezmény 17. czikke szerint a személyfogság akár mint végrehajtási eszköz, akár mint egyszerű biztositási rendszabály, polgári vagy kereskedelmi ügyekben nem alkalmazható a szerződő államok valamelyikéhez tartozó idegenekkel szemben oly esetben, amelyben az nem volna alkalmazható az illető ország honosai ellen.

A személyfogság tehát, mint a biztositás vagy a végrehajtás egyik eszköze, az egyezmény 17. czikkénél fogva Fiume városában és kerületében sem alkalmazható polgári vagy kereskedelmi ügyekben az 1. §-ban felsorolt államok valamelyikéhez tartozó idegenekkel szemben oly esetben, amelyben az nem volna alkalmazható magyar honos ellen.

VII. Vegyes határozatok.

41. §. A jelen rendeletnek a magyar biróságokra vonatkozó határozatai a királyi közjegyzőknek, mint birósági megbizottaknak eljárására is alkalmazandók.

42. §. Olaszországgal, Romániával és Svájcznak Waadt kantonjával szemben a polgári végrehajtásokra nézve létrejött külön megállapodások, továbbá a viszonosságon alapuló gyakorlat és az e tárgyban kibocsátott rendeletek, amennyiben a jelen rendelet 35. §-ával nem ellenkeznek, érvényben maradnak.

Érvényben maradnak továbbá az 1. §-ban felsorolt összes országokkal szemben a polgári és kereskedelmi ügyekben az államszerződések és más külön megállapodások, továbbá a viszonosságon alapuló gyakorlat, ugyszintén a vonatkozó rendeletek, amennyiben a haagai egyezménynyel és a jelen rendelettel nem ellenkeznek.

Az 1. §-ban fel nem sorolt országokkal szemben a polgári és kereskedelmi peres és peren kivüli, valamint a végrehajtási ügyekben az államszerződések és más külön megállapodások, továbbá a viszonosságon alapuló gyakorlat és a vonatkozó rendeletek érintetlenül maradnak.

A közbüntettesek kiadásának és átszállitásának, valamint általában a bünügyi jogsegélynek kérdéseit a haagai egyezmény és a jelen rendelet nem érinti.

Nemzetközi jogsegélyre vonatkozó szerződések, egyezmények és nyilatkozatok.

1. Általános szabályok.

4440. szám.
1871. márcz. 9.

Igazs. min. rendelet

az ausztriai és külföldi biróságokhoz intézendő megkeresések tárgyában.

Gyakran fordul elő azon eset, hogy a magyarországi biróságok a monarchia másik felének biróságaihoz, vagy pedig a külföldi biróságokhoz kizárólag magyar szövegü megkereséseket intéznek s annak mellékletei is kizárólag magyar szövegben küldetnek meg. Az ebből származó bonyodalmak előreláthatók, ha figyelembe vétetik, hogy az esetben, ha például valamely németországi biróság tanukihallgatás eszközlésére kerestetik meg, s a megkereső levél magyarul intéztetik a külföldi birósághoz: ez a legjobb akarat mellett sem képes a megkeresést foganatositani, ami által csakis hazai igazságügyünk s az itteni perlekedő felek érdeke szenved.

E bajon segitendő, már 1869. évi április hó 20-án 4412. sz. alatt s ugyanazon évi junius hó 24-én 9249. sz. alatt, továbbá mult évi 683. és 16045. sz. alatt kiadott rendeleteimben a közönség utján utasitottam a hatósága területén létező biróságokat, hogy ugy a monarchia másik felének biróságaihoz, valamint a külföldi biróságokhoz intézendő megkereséseiket, amenynyiben nyelvbeli nehézségek fenforognak, a közvetités eszközlése végett mindig ide terjesztessék fel.

Minthogy e rendeletek ellenére is a biróságok nemcsak a monarchia másik felének biróságaihoz, hanem Német- és Oroszországba is kizárólag magyar nyelven szerkesztett megkereséseket küldöttek, amelyek épen ezen oknál fogva nem voltak foganatosithatók: ez okból ismételve előbbi rendeleteimet, az igazságügy érdekében, valamint a külfölddel fennálló jogsegélyezési viszony fentartásának czéljából, figyelmeztetem a közönséget, hogy biróságai a jelzett hátrányok kikerülése végett jövőre magukat az idézett rendeletek tartalmához alkalmazzák.

Figyelmeztetendők egyszersmind a közönség hatóságának területén létező biróságok, hogy a külföldre intézett megkereséseknek az igazságügyministerium utján leendő közvetitése annál szükségesebb, minthogy több állammal fennálló nemzetközi szerződés nyilt kikötése szerint a kölcsönös jogsegélyt érintő ügyekben az érintkezés nem egyik biróságtól a másikhoz, hanem a kormánytól a kormányhoz diplomácziai uton intézendő megkeresés alakjában történik, s ezen szabály az illető állam által szigoruan fenn is tartatik. Minthogy pedig több törvényhatósági biróság ily államok biróságaihoz intézett már megkeresést — aminek igen természetesen eredménye nem lett; az igazságügyministeri közvetités már ez oknál fogva, s az illető hatóságnak az ily ügyekben netalán szükségessé váló utasitása végett is, czélszerünek mutatkozik.

Végül megjegyeztetik, hogy amennyiben a törvényhatóság területén létező biróságoknál nyelvbeli nehézség nem forog fenn: a hazai biróságokaz ausztriai cs. kir. biróságokkal közvetlenül érintkezhetnek.

10766. szám.
1877. jun. 16.

Igazs. min. rendelet

a külföldi biróságokkal való érintkezés tárgyában.

A királyi biróságok többször veszik a kir. igazságügyministerium közvetitését a végből igénybe, hogy polgári ügyekben hozott magyar nyelvü birósági határozatok a külföldi biró-

ságok által a területükön tartózkodó feleknek kézbesittessenek; továbbá gyakran terjesztenek fel a kir. biróságok a kir. igazságügyministeriumhoz polgári ügyekben jelentéseket, melyekben külföldön lakó tanuk kihallgatásának, felek megeskettésének, vagy a birói határozatok külföldön való végrehajtásának eszközlése kéretik, s ezen jelentésekhez nem csatolnak mást, mint a kérdőpontokat, illetőleg az eskümintát, s ezeket is sok esetben csak egyszerü másolatban, végre a végrehajtást elrendelő végzést magyar szövegben.

Sok esetben a kir. biróságok hiányosan felszerelt, vagy magyar nyelven szerkesztett megkereséseiket ily ügyekben a külföldi biróságokhoz közvetlenül is intézik.

Ezen részben törvény- és szabályellenes, részben a külföldi biróságok szabályaival ellenkező eljárásnak az a következése, hogy az első esetben az iratok a kir. igazságügyministerium által kiegészités végett visszaküldetnek, a közvetlen érintkezés esetében pedig a magyar nyelvü megkeresés a külföldi biróság által, mint előtte érthetetlen, vagy mellőztetik, vagy visszautasittatik; s a biróságok ezen eljárásából minden esetben a felekre legalább is időveszteség háramlik.

Figyelmeztetem ennélfogva a kir. biróságokat:

1. hogy általában a külföldi biróságok az általuk nem értett nyelvü okiratok kézbesitését nem rendelik el, s az általuk nem értett nyelven szerkesztett megkereséseknek nem felelnek meg.

Szükséges tehát, hogy a hozzájuk küldött más nyelvü megkeresésekhez és iratokhoz vagy a megkeresett biróság nyelvén, vagy legalább német vagy franczia nyelven szerkesztett hiteles forditások csatoltassanak.

Ezen szabály alól kivételnek a kir. ministerelnök és kir. igazságügyminister által az 1875. évi deczember hó 10-én 2037. M. E. sz. alatt kibocsátott rendelet értelmében csak az olasz kir. biróságokra nézve van helye, amelyekkel az érintkezést mindenkor a kir. igazságügyministerium közvetiti.[1])

A forditás eszközlésének módja és a költségek fedezése iránt az 1876. évi márczius 24-én 8264. sz. alatti igazságügyministeri rendelet ad felvilágositást.[2])

Figyelmeztetem a kir. biróságokat:

2. hogy a külállamok legnagyobb részének biróságai tanukihallgatást, eskükivételt, végrehajtást, s minden más jogsegélyt csak formális birósági megkereső levélre teljesitenek, illetőleg nyujtanak.

Szükséges tehát, hogy nemcsak azon esetben, amidőn a kir. biróságok a külföldi biróságokkal (mint a porosz kir. biróságokkal az 1875. évi február 19-én 29212. sz. alatti igazságügyministeri rendelet értelmében)[1]) közvetlenül érintkeznek, hanem azon esetben is, midőn az érintkezést a kir. igazságügyministerium közvetiti:

a) a tanukihallgatásnál az 1868: LIV. t.-cz. 198. §-ának rendelete pontosan megtartassék s ezenfelül a kérdőpontok is hiteles kiállitásban csatoltassanak;

b) az eskükivételnél megkeresett bírósághoz formális megkereső levél intéztessék és az esküminta vagy ebbe belefoglaltassék, vagy ehhez hiteles kiállitásban csatoltassék;

c) a végrehajtásnál is, az 1868: LIV. t.-cz. 354. §-a rendeletének pontos megtartásán és az egyes külországokra nézve rendeletek által előszabott egyéb megkivántatóságok teljesitésén felül a megkeresett birósághoz formális megkereső levél intéztessék;

d) minden más jogcselekvény teljesitése, a kézbesitések egyedüli kivételével, az illető birósághoz intézett megkereső levél alakjában kéressék.

1956I. szám.
1885. aug. 2.

Igazs. min. rendelet

a külföldi biróságokhoz intézett megkeresések tárgyában.

A franczia köztársaság igazságügyministere azt tapasztalta, hogy gyakran történik, miszerint amidőn idegen biróságok franczia biróságokhoz megkeresést intéznek tanukihallgatás, eskükivétel vagy más ilynemü perfelszerelési jogsegély nyujtása végett: a megkeresés azért nem teljesithető, mert a megkeresett biróság időközben, például azáltal, hogy a kihallgatandó tanu más kerületbe tette át lakását, illetéktelenné vált, az illetékes biróság pedig nem kerestetett meg s ennélfogva nem járhat el.

Erről a franczia köztársaság kormánya a közös külügyministeriumot értesitette s azon nézetének adott kifejezést, hogy ezen a bajon segiteni lehetne az által, ha a biróságok a megkeresett biróságok neve mellé mindenütt odatennék a következő toldalékot: »vagy a megkeresés teljesitésére hivatott minden más hatóság«.

Hasonló értelemben irt át hozzánk a belga királyi kormány.

Minthogy a külföldi államok biróságai vagy más hatóságai, kivévén a szerb királyi biróságokat, az 1882: XXXIII. t.-cz. II. czikke alapján nem kötelezhetők arra, hogy a hozzá-

[1]) Lásd az Olaszországra vonatkozó rendeletek közt.

[2]) A tolmácsokra vonatkozó rendelkezéseket lásd az I. R. végén.

[1]) Lásd Poroszországra vonatkozó rendeletek közt.

juk intézett megkeresést az illetékes hatósághoz különös felhivás nélkül is áttegyék, sem arra, hogy a hozzájuk áttett, de nem nekik szóló megkeresést teljesitsék: figyelmükbe ajánlom az elsőfolyamodásu kir. biróságoknak, hogy amidőn külföldi biróságokhoz, főképen a franczia köztársaság és a belga királyság biróságaihoz megkeresést intéznek, a megkeresett biróság neve mellé mindenütt, különösen a megkeresés szövegében odategyék a következő toldalékot:

»Vagy a megkeresés teljesitésére hivatott más hatóság.«

2951. szám.
1893. jan. 23.

Igazs. min. rendelet

a külföldi biróságok polgári ügyekben hozott határozatainak kényszer alkalmazása nélkül való kézbesitése tárgyában.

Több előfordult esetre való tekintettel szükségesnek tartom az 1880. évi augusztus hó 3-án 21668. I. M. sz. alatt kelt körrendeletet a kir. biróságok emlékezetébe idézni.

Ezen körrendelet teljes szövege a következő:

»A m. kir. Curia, mint semmitőszék, concret eset alkalmából, 1880. évi junius hó 30-án 13601. sz. alatt hozott határozatában kimondotta, hogy a német birodalmi biróságok határozatai kézbesitésénél kényszer nem alkalmazandó.

Minthogy a kir. biróságok törvénykezési eljárásunkból csak a kényszerkézbesitést ismerik és a kézbesitésnek kényszer alkalmazása nélküli eszközlése törvénykezési eljárásunkban ez ideig szabályozást nem talált: értesitem a kir. elsőfolyamodásu biróságokat, miszerint mindazon esetekben, amidőn külföldi biróságok határozatai kényszer alkalmazása nélkül kézbesitendők, a következő eljárás követendő:

Azon fél, akinek az illető birósági okirat kézbesitendő, a megkeresett kir. biróság eljáró birájához beidézendő.

Az idézvényen a kézbesitendő okirat száma megnevezése és tárgya rövid kivonatban kiteendő és a fél felhivandó, hogy 8 nap alatt az eljáró birónál vagy személyesen, vagy megbizással ellátott képviselője által az okirat átvétele végett annál bizonyosabban jelentkezzék, mert különben a beküldött okirat a megkereső biróságnak oly megjegyzéssel fog visszaküldetni, hogy az illető azt átvenni vonakodott.

A beidézett félnek vagy megbizottjának jelentkezésekor az eljáró biró az okirat tartalmát az illető féllel közli és egyuttal arra is figyelmezteti, hogy a kérdéses okiratot elfogadhatja, vagy indokolva vagy indokolás nélkül annak elfogadását megtagadhatja.«

Megjegyzem, hogy az idézett körrendelet intézkedései a német birodalmi biróságok határozatainak kézbesitésére vonatkozó megkeresések esetein felül alkalmazandók minden oly állam biróságainak kézbesités megkereséseire, amely állam és Magyarország között a kényszer utján való kézbesités tekintetében nemzetközi szerződésen, avagy gyakorlaton alapuló viszonosság nem áll fenn.

Végül közlöm a kir. biróságokkal, hogy a kényszerkézbesités tekintetében a viszonosság Ausztrián, valamint a megszállott tartományokon kivül ezidőszerint csak Olaszországgal, Szerbiával, Romániával és Waadt svájczi kantonnal szemben áll fenn.

2. Ausztria.

13815. szám.
1871. aug. 17.

Igazs. min. rendelet

a monarchia másik felének biróságai által a hazai biróságokhoz intézett végrehajtási megkeresvények foganatositása tárgyában.

Több izben tapasztaltatott, hogy a hazai biróságok a monarchia másik felének biróságai által hozzájuk intézett végrehajtási megkeresvények foganatositása körül hibás eljárást követnek, s nevezetesen valamely követelésnek az elmarasztalt ingó vagyonából eszközlendő kielégitése végett elrendelt végrehajtások körül, az 1868 : LIV. t.-cz. 62. §-a rendeletének mellőzésével, nem a hazai törvények, hanem a birodalmi tanácsban képviselt országokban hatályban levő törvények szerint járnak el, sőt a végrehajtás folyama alatt felmerülő cselekmények tekintetében is a végrehajtást elrendelő lajtántúli biróságok rendelkezéseit foganatositják.

Ezen eljárás nem helyeselhető s ellenkezik az idézett törvénynek rendeletével, valamint azon általánosan elfogadott nemzetközi jogszabálylyal, mely szerint a kölcsönös jogsegélyezési viszonyban álló államok a másik állam biróságai által hozott polgári itéleteket vagy feltétlenül, vagy bizonyos kikötések mellett végrehajtják ugyan, de a végrehajtás foganatositása körüli eljárásnál kizárólag a végrehajtó biróság államának törvényei követendők.

Ebből következik, hogy a lajtántúli biróság részéről polgári ügyben áttett végrehajtási végzés alapján, minden további lépés a végrehajtás teljes befejezéseig, vagy annak megszüntetéseig, az itteni törvények szerint foganatositandó s az e körül felmerülő minden további intézkedés is kizárólag a hazai biróságok által rendelendő el; szükségszerüleg következik ebből az is, hogy a zálogolási és becslési jegyzőkönyvek nem küldendők a végrehajtást elrendelő birósághoz, s az árverés ne a lajtántúli biróság által rendelendő el; valamint, hogy az ingóknak zárgondnok kezeibe való átadása, s illetőleg elszállitása nem a végrehajtást elrendelő végzés folytán, hanem az 1868 : LIV. t.-cz. 401. §-a esetében a végrehajtatónak, a zálogolás alkalmával nyilvánitott kivánata folytán, a végrehajtó által rendelendő el.

Magától értetik, s a fennemlitett elvben is foglaltatik az, hogy a végrehajtási jogcselekmények ellen támasztható joglépések és orvoslatok az itteni biróságoknál nyujtandók be, s a hazai biróságok által, az itt érvényes törvények szerint, intéztetnek el.

Felhivom ezeknek folytán a közönséget: utasitsa a területén levő biróságokat, hogy előforduló esetekben az itt előforduló eljárást kövessék.

22343. szám.
1873. julius 26.

Igazs. min. rendelet

a magyar és az osztrák biróságok megkeresvényeinek kölcsönös teljesitése alkalmával a szükséges bélyegilleték mikénti beszerzése tárgyában.

A hazai és a lajtántúli biróságoknak polgári jogügyekben egymáshoz intézett megkeresvényei mellett a bélyegilleték meg nem küldése gyakran nehézségekre, sőt az illető hivatalos cselekmény teljesitésének késleltetésére szolgáltatván alkalmat, ennek elháritása czéljából a bécsi cs. kir. igazságügyminister ur f. évi junius hó 29-én 7017. sz. alatt kelt rendeletével a monarchia másik felének biróságait oda utasitotta, hogy ha a magyar biróságtól megkeresvény érkezik, melynek teljesitése tanukihallgatás, eskületétel, végrehajtás stb. végett jegyzőkönyv felvételét teszi szükségessé, de a kellő osztrák bélyeg vagy annak beszerzésére szükséges pénzösszeg se be nem küldetett, se a megkeresett biróság székhelyén lakó és fizetésre kötelezett ügyféltől be nem vehető: ez esetben a megkereső biróság, a kért hivatalos cselekvény elrendelése alkalmával átirattal keresendő meg, hogy a használandó bélyegmennyiséghez képest szám szerint meghatározott pénzösszeget azonnal küldje be, s ez beérkezte után a kért hivatalos cselekmény teljesitésével megbizott birói közegnek átadandó. Ha a cselekmény teljesitéseig a kért pénzösszeg be nem érkeznék, ez esetben a jegyzőkönyv bélyeg nélkül veendő fel s beterjesztése alkalmával a lelet felvétele eszközlendő, a nélkül azonban, hogy a jegyzőkönyvnek a megkereső birósághoz való átküldése elhalasztatnék.

Erről (a czimet) tudomás és előforduló esetekben miheztartás végett azon felszólitással értesitem, hogy az osztrák biróságoknak polgári ügyekben kelt megkeresvényeivel szemben — a fennálló viszonosság alapján — a fentebbihez hasonló eljárást kövessen és a bélyeg beszerzése végett szükségelt pénzösszeg

beküldése iránti megkereséseket, a lelet felvételének a lehetőségig kikerülése végett, mindig minél gyorsabban teljesitse.

26952. szám.
1875. szept. 21.

Igazs. min. rendelet

hogy az osztrák biróságok által elrendelt polg. végrehajtások költségelőleg nélkül is foganatosittassanak.

Az osztrák cs. és kir. igazságügyministerum által biztosittatván arról, hogy a cs. és kir. biróságok a m. kir. biróságok által polgári peres ügyekben elrendelt végrehajtásokat az esetben is foganatosithatják, ha az illető megkeresvényhez költségelőleg nem csatoltatik: figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy e részben a teljes viszonosság alkalmazandó lévén, az osztrák biróságok által elrendelt polgári végrehajtások költségelőleg nélkül is végrehajtandók.

Utasitom ennélfogva a nevezett biróságokat, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 355. §-ának második bekezdésében [1]) megjelölt esetekben, amidőn a biról kiküldött a foglalást hivatalból tartozik teljesiteni, a végrehajtás foganatositásához szükségelt költséget a biróság irodaátalányából előlegezze, s az esetben, ha az előleg a végrehajtás eredményeül befolyt pénzösszegből le nem vonható, annak megtéritése végett, válasziratában a végrehajtást elrendelő cs. és kir. biróságot keresse meg.

27881/876. szám.
1877. jan. 4.

Igazs. min. rendelet

a kézbesitéseknek a monarchia másik felében lakó felek részére nem posta, hanem az illetékes cs. és kir. biróság utján leendő eszközöltetése tárgyában.[2])

Hivatalos uton tudomásomra jutott, hogy egy magyar biróság egy biról határozatot a monarchia másik felében lakó félnek, az illetékes cs. és kir. biróság mellőzésével, közvetlenül posta utján kivánt kézbesittetni.

Ennek folytán figyelmeztetem a $\frac{\text{törvényszéket}}{\text{járásbiróságot}}$, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 273. és 61—63. §§-ai értelmében az országon kivül eszközlendő kézbesitések foganatositása végett, az illetékes külföldi birósághoz, illetve a kijelölt hatósághoz mindenkor megkeresvény intézendő, s ennek folytán biról határozatok az ország területén kivül lakó feleknek közvetlen posta utján annyival kevésbbé kézbesitendők, minthogy az osztrák igazságügyminister urnak átirata szerint a monarchia másik felében közvetlen posta utján kieszközlött kézbesitésnek joghatály nem tulajdonittatik.

Értesitem egyszersmind a királyi $\frac{\text{törvényszéket}}{\text{járásbiróságot}}$, hogy az osztrák igazságügyminister ur 1875. évi január hó 17-én 479. sz. alatt kelt rendeletével a cs. és kir. biróságokat szintén figyelmeztette, hogy biról határozatokat a magyar állam területén lakó feleknek, a magyar biróságok mellőzésével, közvetlen posta utján ne kézbesittessenek.

6382. szám.
1878. márcz. 13.

Igazs. min. rendelet

mely szerint az osztrák biróságok, mint telekkönyvi hatóságok, az ott hatályban levő törvény rendelkezése szerint telekkönyvi bekebelezést csakis a jogczimet tartalmazó eredeti okirat alapján foganatosithatnak.

Az ausztriai cs. és kir. igazságügyminister ur — egy felmerült eset alkalmából, folyó évi február hó 25-én 2081. sz. a. hozzám intézett átiratban arról értesitett, hogy az ausztriai cs. és kir. biróságok, mint telekkönyvi hatóságok, az ott hatályban levő telekkönyvi törvény 87. §-ának rendelkezése szerint, telekkönyvi bekebelezést csakis a jogczimet tartalmazó eredeti okirat alapján, és igy — valamely itélet végrehajtása esetén — csakis az itélet eredeti példányának mellékléose folytán foganatosithatnak.

Felhivom ennélfogva a kir. $\frac{\text{törvényszéket}}{\text{járásbiróságot}}$, hogy a végrehajtást rendelő végzéssel ellátott azon végrehajtási kérvényhez, mely az 1868 : LIV. t.-cz. 349. és 359. §§-ai értelmében,[1]) a megkeresett telekkönyvi hatósághoz átteendő, azon itéletnek hiteles kiadmányát, melynek alapján a végrehajtás elrendeltetett, mindazon esetekben mellékelje, amelyekben az osztrák területen fekvő ingatlanokra a végrehajtást megengedi, és ennek foganatositása végett az osztrák cs. és kir. biróságot, mint telekkönyvi hatóságot megkeresi.

---

[1]) Ennek helyébe lépett az 1881 : LX. t.-cz. 20. §-a.

[2]) Az 1877. évi 28061. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet szerint a kézbesitések Bécsben nem a cs. és kir. rendőrigazgatóság, hanem az illetékes biróság utján eszközlendők a megkeresések német nyelven szerkesztése vagy forditással ellátása mellett. Ha az illetékes bécsi járásbiróság meg nem állapitható, közvetités végett a bécs-belvárosi járásbiróság keresendő meg. — E rendeletet megujitotta az 1891. évi február hó 20-án 4953. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet.

[1]) Ezek helyébe lépett az 1881 : LX. t.-cz. 19. §-a.

14370. szám.
1880. julius 2.

Igazs. min. rendelet

az osztrák cs. és kir. biróságoktól érkező végrehajtási megkeresések foganatositásánál követendő eljárás tárgyában.

Már az 1871. évi augusztus hó 17-én 13815. szám alatt kiadott, az 1871. évi Rendeletek Tárában 51. sz. alatt közzétett igazságügyministeri rendelettel figyelmeztettek az összes e. f. hazai biróságok, hogy azon esetben is, ha a magyar biróságok a monarchia másik felében székelő biróságok megkeresései folytán végrehajtásokat foganatositanak, az osztrák cs. és kir. biróság részéről polgári ügyben áttett végrehajtási végzés alapján, minden további lépés, a végrehajtás teljes befejezéseig vagy annak megszüntetéseig, az itteni törvények szerint foganatositandó, s az e körül felmerülő minden további intézkedés is kizárólag a hazai biróságok által rendelendő el.

Ezen elvből nemcsak az következik, amint az az idézett körrendeletben kimondatott, hogy a zálogolási és becslési jegyzőkönyvek nem küldendők a végrehajtást elrendelő biróághoz, hogy az árverés nem rendelendő el az osztrák cs. és kir. biróságok által, valamint hogy a végrehajtási jogcselekmények ellen támasztható jogorvoslatok az itteni biróságoknál nyujtandók be és a hazai biróságok által az itt érvényes törvények szerint intézendők el, hanem ezen elvből következik az is, és erre előfordult panaszok folytán különösen figyelmeztetem ez alkalommal a $\frac{\text{törvényszéket}}{\text{járásbiróságot}}$, hogy a hazai biróságok hatásköréhez tartozik a hazai biróságok által foganatositandó végrehajtás folyama alatt felmerülhető összes költségek megállapitása és e szerint a hazai biróság előtt folyamatban levő végrehajtás teljesitésénél felmerülő költségeket egyedül az illető hazai biróság állapithatja meg. Osztrák cs. és kir. biróság pedig a végrehajtás folyama alatt felmerülő költségeket egyáltalában nem állapithat meg oly joghatálylyal, hogy ezen költségek a hazai biróságok által végrehajtás utján behajtassanak.

Nem állapithat meg tehát az osztrák cs. és kir. biróság a végrehajtás sürgetéseért, a végrehajtás alatt a hitelező és ügyvéde közt tartott tanácskozásokért, s más effélo teljesitésekért sem költségeket, csakis azon költségeket, melyek a megkeresés előtt merülnek fel, pl. a végrehajtási kérvényekért stb. állapitja meg a megkereső osztrák cs. és kir. biróság.

Miután pedig a fent jelzett elv viszonos eljárás követése végett a megfelelő utasitással már 1871. évben az osztrák cs. és kir. biróságokkal az ottani igazságügyministerium által közöltetett, ujból felhivom a kir. biróságokat, hogy az osztrák cs. és kir. biróságoktól érkező végrehajtási megkeresések foganatositásánál szigoruan ragaszkodjanak a fent jelzett elvhez, és következetesen alkalmazzák azt a végrehajtás alatt felmerülő költségekre is, midőn a végrehajtást szenvedőre nézve megállapitják azon végösszeget, melynek lefizetése által ez a követelés alul teljesen felszabadul.

Ami végre a folytatólagos végrehajtások iránt esetleg érkező megkereséseket illeti, ugy kötelesek a magyar biróságok ezek tekintetében is figyelemmel lenni arra, hogy a végrehajtási jog megszünése mindig a magyar jog szempontjából birálandó el.

13113. szám.
1885. junius 18.

Igazs. min. rendelet

mely szerint a magyar biróságok által elrendelt biztositási végrehajtás az osztrák cs. és kir. biróságok által nem foganatositható.

Az osztrák cs. és kir. igazságügyminister urtól nyert értesités szerint a magyar biróságok által elrendelt, illetőleg engedélyezett biztositási végrehajtást az osztrák cs. és kir. biróságok végre nem hajthatják, mert Ausztriában a magyar biróságoknak csak jogerőre emelkedett határozatai (itélet, fizetési meghagyás) képeznek végrehajtható közokiratokat.

Erről a kir. biróságokat tudomás és megfelelő viszonos eljárás végett azzal értesitem, hogy a kielégitési végrehajtás foganatositása tárgyában az 1881 : LX. t.-cz. 4. §-ában emlitett viszonosság az osztrák cs. és kir. biróságokkal fennáll.

16873. szám.
1897. márc. 19.

Igazs. min. rendelet

a magyar kir. biróságoknak az osztrák cs. kir. igazságügyi hatóságokkal való levelezése és az osztrák igazságügyi hatóságok részére teljesitendő kézbesitések tárgyában.

A magyar kir. biróságok részéről az osztrák cs. kir. biróságokhoz intézett magyar nyelvü átiratok forditását az osztrák cs. kir. igazságügyministerium eddig Budapesten egy általa megbizott és dijazott birósági tolmács által teljesitette. Ehhez képest az osztrák biróságokkal való érintkezés gyorsitása végett a m. kir. biróságok az 1881. február 10-én 4237. I. M. sz. alatt[1]) kelt rendelettel utasittattak,

[1]) Magyarországi Rendeletek Tárának 1881. évf. 41. l.

hogy magyar nyelvü átirataikat ne közvetlenül küldjék az osztrák biróságokhoz, hanem azokat a forditás eszközlése és továbbküldés végett a m. kir. igazságügyministeriumhoz terjeszszék fel.

Minthogy az osztrák cs. kir. igazságügyministerium ujabban akkép intézkedett, hogy a forditást a folyó évi április hó 1-étől kezdve többé nem Budapesten, hanem Bécsben teljesitsék s ennek következtében az osztrák igazságügyi hatóságokat arra utasitotta, hogy a magyar biróságoktól hozzájuk közvetlenül érkező átiratokat a szükséges forditás végett az osztrák cs. kir. igazságügyministeriumhoz terjeszszék fel: a viszonosság elvének megfelelően a magyar kir. biróságoknak a jövőben követendő eljárása tekintetében a következőket rendelem:

1. A magyar kir. biróságok folyó évi április elsejétől kezdve ugy a polgári, mint a büntető ügyekben összes átirataikat, azok mellékleteivel együtt, közvetlenül posta utján küldik a cs. kir. osztrák igazságügyi hatóságoknak és sem kézbesités, sem forditás czéljából nem veszik többé igénybe a magyar kir. igazságügyministerium közvetitését.

Hasonlóképen az osztrák cs. kir. igazságügyi hatóságoknak is meg van engedve, hogy átirataikat továbbra is közvetlenül intézzék és küldjék a magyar kir. biróságokhoz.

2. A magyar kir. biróságok nem kifogásolhatják és nem utasithatják vissza az osztrák cs. kir. igazságügyi hatóságoknak hozzájuk érkezett átiratait azért, mert azok vagy mellékleteik nem magyar nyelven szerkesztvék vagy magyar forditással ellátva nincsenek.

Hasonló értelemben utasittattak a cs. kir. osztrák igazságügyi hatóságok azon átiratok és ezeknek mellékletei tekintetében, melyek a magyar kir. biróságoktól magyar nyelven szerkesztve érkeznek hozzájuk és német forditással vagy a megkeresett hatóság nyelvére való forditással sincsenek ellátva.

3. A magyar kir. biróság az osztrák cs. kir. igazságügyi hatóságoktól hozzá érkezett iratot — amennyiben az sem magyar nyelven szerkesztve, sem magyar forditással ellátva nincsen, — a szükséghez képest teljes, esetleg kivonatos, forditás végett a magyar kir. igazságügyministeriumhoz terjesztetik fel.

A felterjesztés — melyet mindig sürgős és soron kivül elintézendő ügynek kell tekinteni — kisérő jelentés nélkül, kizárólag a ·/. alatti minta szerint kiállitott boriték felhasználásával történik. Egy borítékban egyszerre több leforditandó ügydarabot is lehet felterjeszteni.

4. A magyar kir. biróság a hozzá a cs. kir. osztrák igazságügyi hatóságtól érkezett átirat szükséges forditását a biróság mellett alkalmazott tolmács által is teljesittetheti, ha a tolmács általi forditás dijtalanul történhetik, vagy ha a fél a forditás diját viselni késznek nyilatkozik.

5. Az osztrák igazságügyi hatóságok utasittattak, hogy amennyiben a magyar kir. biróságok a kézbesitendő ügydarabokat külön megkereső levél nélkül és csupán a szabályszerüen kiállitott kézbesitési vevény kapcsán küldik át hozzájuk, az átküldésnek ezt a módját ne kifogásolják. Ennélfogva a magyar kir. biróságoknak az osztrák cs. kir. igazságügyi hatóságokkal szemben ugyanezt az eljárást kell követniük.

Kézbesités iránti megkeresés esetében csak akkor kell a forditás eszközlése végett a 3. pontban megjelölt módon a kir. igazságügyministeriumhoz felterjesztést tenni, ha a biróság a kézbesitést ilyen forditás nélkül egyáltalában nem képes teljesiteni.

Egyebekben az Ausztriában teljesitendő kézbesitésekre nézve az 1877. január 4-én 27881/1875. sz. a., 1877. január 5-én 28061/1875. sz. a.[1]) és 1890. november 16-án 40788. sz. a.[2])

---

[1]) Az idézett két rendeletet lásd a Magyarországi Rendeletek Tárának 1877. évi folyamában az 1. és 5. lapon.

[2]) Az annak idején a Magyarországi Rendeletek Tárában közzé nem tett rendeletnek az Ausztriában teljesitendő kézbesitésekre vonatkozó II. része igy hangzik:

»II. Ugyancsak az osztrák cs. kir. igazságügyministerium értesitése szerint a magyar biróságok, ha Bécsben vagy Bécs előhelyein (Vororte) lakó feleknek szánt iratok kézbesitése végett fordulnak az osztrák biróságokhoz, kettős irányban szoktak a megkeresett biróságnak nehézségeket okozni.

Először azáltal, hogy azon fél nevét és lakását, kinek az irat kézbesitendő, pontosan meg nem jelölik, a minek következménye az, hogy csak a rendőrigazgatóság központi bejelentő hivatalának vagy a Lehmann-féle czimés lakjegyzéknek igénybevételével sikerül a fél lakását kisebb-nagyobb valószinüséggel megállapitani; sőt azon nem ritka esetekben, ha a magyar biróságok által használt czimezések egészen ingatag (például: Schwarz I. Bécsben, vagy Kohn S. a II. kerületben stb.), ezen eszközök sem vezetnek czélhoz.

Nehézségeket okoz másodszor az, hogy a magyar biróságok a bécsi országos törvényszékhez intézett kézbesitési megkereséseik kiséretében közös kézbtsitési ivet küldenek egész sorozatáról oly ügydaraboknak, melyek Bécs különböző kerületeiben vagy különböző előhelyein (Vororte) kézbesitendők és igy, miután a bécsi külvárosi kerületekben a kézbesitést nem az országos törvényszék, hanem az illető járásbiróságok hivatalszolgái végzik, a magyar biróságok jelzett eljárása szükségessé teszi ezen halmozott kézbesitési megkeresések fáradságos elkülönitését s az illetékes osztrák birósághoz való átküldését.

Utasitom tehát a kir. biróságokat:

1. arra, hogy a Bécsben vagy Bécs elő-

kelt igazságügyministeri rendeletek intézkedései továbbra is érvényben maradnak.

6. A jelen rendelet nem érinti az 1890. november 16-án 40788. sz. a. kelt igazságügyministeri rendeletben foglalt azt a rendelkezést, hogy a magyar kir. biróságok a jogsegély gyorsitása czéljából az osztrák cs. kir. igazságügyi hatóságokhoz intézendő megkereséseiket és válaszirataikat a megfelelő forditással elláthatják, vagy hogy különösen sürgős esetekben megkereséseiket és válaszirataikat az illető osztrák cs. kir. igazságügyi hatóság nyelvén is szerkeszthetik.

7. A jelen rendelet intézkedéseit azokra az átiratokra is kell alkalmazni, melyek az osztrák cs. kir. közigazgatási hatóságoktól érkeznek a magyar kir. biróságokhoz.

---

helyein (Vororte) lakó felek részére kézbesitendő ügydarabokról kiállitott kézbesitési vevényeken a félnek családi és egyéni teljes nevét, továbbá lakását és pedig az utóbbit a kerület, utcza, ut vagy tér és házszám kivételével pontosan jelöljék meg;

2. arra, hogy minden ottani fél részére különkülön kézbesitési vevényt állitsanak ki.

Figyelmeztetem egyszersmind a kir. biróságokat az 1877. évi január 5-én 28061/1875. I. M. szám alatt (1877. évi R. T. 5. l.) kelt itteni rendelet azon intézkedésére, mely szerint váltó- és kereskedelmi ügyekben, Bécsben teljesitendő kézbesitések végett a bécsi cs. kir. kereskedelmi törvényszék, bünügyekben a bécsi cs. kir. országos törvényszék bünügyi osztálya, más természetü polgári ügyekben pedig, tekintet nélkül arra, hogy az ügy törvényszéki vagy járásbirósági illetőséghez tartozik-e, azon bécsi cs. kir. járásbiróság keresendő meg, amelynek területén lakik az egyén, akinek a kézbesités eszközlendő.

Hogy az utóbbi szabály, mely Bécs előhelyeire nézve is alkalmazandó, pontosan megtartható legyen, a ·/. alatt két példányban csatolt mellékletben közlöm a kir. biróságokkal minden egyes bécsi városi kiküldött cs. kir. járásbirósághoz tartozó utczák, utak és tereknek betüsoros jegyzékét, továbbá a 2 ·/. alatt szintén két példányban idezárt jegyzéket, amely azt tünteti fel, hogy a bécsi rendőrségi kötelékbe tartozó községekre nézve melyik cs. kir. járásbiróság illetékes.

Ezen jegyzékeket, amelyeket az osztrák cs. kir. igazságügyministerium bocsátott rendelkezésemre, a forditásból származható félreértések elkerülése végett eredeti német nyelven közlöm.

A küldött jegyzékek egyik példánya az irattárban megőrzendő. A másik példány a biróság használatára szolgál.« (A szóban forgó jegyzékeket lásd dr. Marschalkó Jánosnak »A hatályban levő igazságügyministeri rendeletek rendszeres gyüjteménye« czim alatt kiadott müvében, a IV. kötet 367—376. lapjain, 694. sz. alatt.)

8. Jelen rendelet folyó évi április 1-én lép életbe, amely napon az ezen rendelettel ellenkező összes korábbi rendelkezések, különösen pedig az 1881. február 10-én 4237. sz. alatt, 1881. április 1-én 9172. sz. alatt, 1882. márczius 11-én 7599. sz. alatt, 1885. november 5-én 55905. sz. alatt és 1885. deczember 22-én 56412. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendeletek hatályukat vesztik.

Melléklet a 16873/1897. I. M. rendelethez.

A boriték mintája, amelyben leforditandó ügydarabok a m. kir. igazságügyministeriumhoz felterjesztendők:

Birósági ügyszám:	I. M. szám
Az ügydarabok száma:	189
Királyi járásbiróság	
	VÁCZOTT.
A magyar királyi igazságügyministeriumnak	
	BUDAPESTEN.
Forditás végett.	

Megjegyzések:

A boriték bal sarkára a biróság iktató száma, továbbá a felterjesztett ügydarabok száma irandó. A boriték jobb sarkán az »I. M. szám«-mal jelölt hely üresen hagyandó, hogy oda az igazságügyministeriumnak azon számát lehessen bejegyezni, amely alatt az ügydarab — forditással ellátva — a felterjesztő biróságnak visszaküldetik.

Ha egy borítékban egyszerre több leforditandó ügydarab terjesztetik fel: a birósági ügyszámokat a boriték bal sarkán egymás mellé kell feljegyezni és minden ügyszámnál törtszám alakjában meg kell jelölni az ügydarabok számát.

$$\left(\text{Pl. } \frac{4697/1897.\ \text{sz.}}{1.} \quad \frac{6876/1896.\ \text{sz.}}{3.}\right)$$

Az ügyre vonatkozó ügydarabok közül csak azokat kell felterjeszteni, melyeknek leforditása szükséges.

A boriték megfelelően hosszu és széles legyen. A czimfeliratot a biróságok olyképen vezessék a boritékra, hogy az igazságügyministerium azt a visszaküldésre is felhasználhassa.

71392. szám.
1897. decz. 22.

Igazs. min. rendelet

a végrehajtási viszonosság tárgyában Ausztriával szemben.

1898. évi január hó 1-ével Ausztriában uj végrehajtási törvény fog életbelépni.

Ezen uj végrehajtási eljárást életbeléptető törvény XLI. czikkében s ezen uj végrehajtási törvénynek 84. §-ában foglalt felhatalmazás alapján az osztrák cs. kir. igazságügyminister a velem létrejött megállapodás értelmében a teljes viszonosság megvalósitása végett az 1881 : LX. t.-cz. 4. és 5. §§-aira való tekintettel, az 1897. évi deczember hó 13-ik napján kelt, az osztrák birodalmi törvénylapban (R. G. Bl.) 285. szám alatt közzétett rendelettel elrendelte, hogy a kielégitési végrehajtás a Magyarországban létrejött következő végrehajtási czimek alapján feltétlenül elrendelendő, u. m.:

1. polgári biróságoknak végitéletei s peres ügyekben hozott más itéletei, határozatai és végzései alapján, ha ellenük a további felebbvitel ki van zárva, vagy legalább is a végrehajtást gátló jogorvoslatnak nincs helye;

2. váltóeljárásban kibocsátott végrehajtható fizetési meghagyások alapján;

3. polgári büntető biróságok előtt magánjogi igények felett kötött egyezségek alapján;

4. csődeljárásban kötött, birólag jóváhagyott egyezségek, az ily eljárás folyamán keletkezett, jogerőre emelkedett birói határozatok és a csődeljárásban felvett felszámolási jegyzőkönyveknek a végrehajthatóság hatályával felruházott hivatalos kivonatai alapján;

5. büntető biróságoknak magánjogi igények felett hozott jogerős határozatai alapján;

6. tőzsdebiróságoknak (az ezekkel ugyanazon tekintet alá eső termény- és gabnacsarnokok külön biróságainak) oly határozatai alapján, amelyek felsőbb választott biróságnál többé meg nem támadhatók és ezen tőzsdebiróságok előtt kötött egyezségek alapján.

Fiumét és kerületét illetőleg az osztrák igazságügyminister az 1852. évi szeptember 16-iki ideiglenes törvénykezési rendtartás 550. §-ára való tekintettel ugyanezen rendeletben elrendelte, hogy a Fiuméban létrejött következő végrehajtási czimek alapján rendelendő el feltétlenül a végrehajtás, u. m.:

1. polgári biróságoknak jogerős itéletei alapján;

2. váltóeljárásban kibocsátott jogerős fizetési meghagyások alapján;

3. polgári vagy büntető biróságok előtt magánjogi igények felett kötött egyezségek alapján;

4. csődeljárásban kötött birólag jóváhagyott egyezségek, az ily eljárás folyamán keletkezett, jogerőre emelkedett birói határozatok és a csődeljárásban felvett felszámolási jegyzőkönyveknek a végrehajthatóság hatályával felruházott hivatalos kivonatai alapján;

5. büntető biróságoknak magánjogi igények felett hozott jogerős határozatai alapján;

6. tőzsdebiróságoknak jogerős határozatai és ezen tőzsdebiróságok előtt kötött egyezségek alapján.

Ezen rendelet szerint az itt felsorolt czimek alapján kért kielégitési végrehajtás elrendelése az osztrák biróságok részéről csak akkor tagadható meg, ha a teljesitmény, mely a végrehajtás utján érvényesittetni szándékoltatik, osztrák tiltó törvénybe ütközik és ha valamely osztrák honos személyállapotát tárgyazó kérdésben osztrák honos elleni végrehajtásról van szó.

Utasitotta egyuttal az osztrák cs. kir. igazságügyminister az osztrák biróságokat, hogy az uj végrehajtási törvényben a külföldön létrejött végrehajtási czimek alapján elrendelt végrehajtásra nézve egyébként megszabott korlátozásokat a Magyarországban, illetve Fiuméban és kerületében létrejött czimek alapján elrendelt végrehajtásnál ne alkalmazzák.

A fentebb 6. pont alatt megjelölt végrehajtási czimre vonatkozólag ezenkivül kijelentette az osztrák cs. kir. igazságügyminister, hogy a magyar tőzsdebiróságok itéletei, — ideértve a fiumei tőzsdebiróság itéleteit is — melyek Ausztriában kerülnek végrehajtás alá, sem az uj osztrák perrendtartásban, sem ezen perrendtartást életbeléptető törvényben szabályozott érvénytelenitési keresettel, illetve semmiségi panaszszal meg nem támadhatók; de az ily itéletek alapján folyamatba tett kielégitési végrehajtás az uj osztrák végrehajtási törvényt életbeléptető törvény XXIX. czikkében és XXX. czikkének első bekezdésében jelzett okokból a kötelezett fél kérelmére felfüggeszthető és megszüntethető, ép ugy és ép oly mértékben, mint az osztrák választott biróságok itéletei alapján elrendelt végrehajtás. A végrehajtásnak magyar tőzsdebirósági itéletek alapján elrendelésekor azonban az osztrák biróságok pusztán a végrehajthatóság fentebb emlitett általános előfeltételeinek fenforgását vehetik vizsgálat alá, ellenben az uj osztrák végrehajtási törvényt életbeléptető törvény XXIX. és XXX. czikkeiben felsorolt beszüntetési okok fenforgása miatt a végrehajtás elrendelése hivatalból meg nem tagadható.

A hivatkozott XXIX. czikk és XXX. czikk első bekezdése, amelyek értelmében az osztrák biróságok mindig csak a kötelezett fél kérelmére függeszthetik fel és szüntethetik meg a magyar tőzsdebirósági itélet alapján már elrendelt kielégitési végrehajtást, a következően hangzanak: »XXIX. czikk: Ha a választott birósági itélet alapján engedélyezett végre hajtással érvényesitendő valamely igény játék vagy fogadás gyanánt tekintendő különbözeti ügyleten alapul, a végrehajtás a kötelezett fél

kérelmére megszüntetendő. Ez a kérelem akár a végrehajtás engedélyezése ellen beadott felfolyamodással, akár keresettel érvényesithető. A kereset azon biróságnál adandó be, amelynél a végrehajtás engedélyezése első fokon kéretett.

A végrehajtás a felfolyamodás vagy kereset beadása után kivánatra a kereset felett jogerős határozatnak meghozataláig felfüggeszthető; az ily felfüggesztésre a végrehajtási törvény 43. és 44. §§-aiban foglalt szabályok irányadók.

XXX. czikk: Valamely választott birósági itélet alapján engedélyezett végrehajtás megszüntetendő továbbá a kötelezett fél kérelmére, ha a kötelezett fél a választott birósági szerződést valamely vállalkozói egyesületnek (cartellnek) tagjai közt történt összebeszélésre való tekintettel fogadta el, mely szerint az ő ipari termeléséhez szükséges anyagok, szerszámok és egyéb segédeszközök a belföldi forgalomban csak az alatt a feltétel alatt fognak elidegenittetni, hogy a vevő az ügyletből származó peres kérdések tekintetében választott biróság itéletének veti magát alá. A megszüntetési kérelem érvényesitésére és a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozólag a XXIX. czikk rendelkezései alkalmazandók: de visszautasitandók a kötelezett félnek megszüntetési kérelme, ha a választott birósági szerződés ezen hibájából a végrehajtás ellen emelhető kifogásokról a választott birák előtti tárgyaláson kifejezetten lemondott.«

Midőn ezeket a kir. biróságokkal tudomásul vétel végett közlöm, felhivom a kir. biróságokat, hogy az Ausztriában keletkezett végrehajtási czimek alapján kért kielégitési végrehajtás tekintetében az 1881: LX. t.-czikk 4. és 5. §§-ai, illetve a Fiuméban és kerületében hatályos 1852. évi szeptember 16-iki ideiglenes törvénykezési rendtartás 550. §-a értelmében és korlátai között a viszonosság elvei szerint járjanak el.

71,391. szám.
1897. decz. 22.

Igazs. min. rendelet

az osztrák állampolgároknak mentességéről a perköltség fedezésére szolgáló biztositék adásának kötelessége alul.

Az 1893: XVIII. t.-czikk 9. §-ának 1. pontja értelmében, melynek rendelkezése ugyanazon törvényczikk 220. §-a szerint a rendes eljárásban és a kereskedelmi eljárásban is alkalmazandó, a perköltség és az itéleti illeték fedezéséül biztositék nem követelhető a külföldi felperestől, ha azon államban, melynek felperes honosa, a magyar állampolgár megfelelő esetben biztositék adására nem köteleztetik.

Minthogy Ausztriában 1898. évi január 1-ével az 1895. évi augusztus 1-én kelt uj osztrák polgári perrendtartásról szóló törvény lép hatályba, értesitem a kir. biróságokat, hogy az uj osztrák perrendtartás 57. §-ának 1. pontja, valamint az osztrák cs. kir. igazságügyministernek 1897. évi decz. 13. napján kelt, az osztrák birodalmi törvénylapban (R. G. Bl.) 284. sz. alatt közzétett rendelete értelmében, a magyar állampolgárok, kik az osztrák cs. kir. biróságok előtt felperesként fellépnek, a perköltség és itéleti illeték fedezéséül biztositékot adni nem tartoznak. Az osztrák törvény és kormánynyilatkozat eme határozatára való tekintettel tehát mindaddig, mig ezek hatályban maradnak, az osztrák állampolgároktól, kik a magyar királyi biróságok előtt mint felperesek fellépnek, az 1893: XVIII. t.-cz. 9. §-ának 1. pontja és 220. §-a értelmében a perköltség és itéleti illeték fedezéséül biztositék nem követelhető.

3. Belgium.

1881: V. Törvényczikk

a szegényjog kölcsönös biztositásáról Belgiummal 1880. évi julius hó 19-én kötött szerződés beczikkelyezése tárgyában.

1. czikk. A magas szerződő felek alattvalói a másik állam területén kölcsönösen ugyanazon birói segélyben részesülendnek, mint az utóbbi állam honosai, feltéve, hogy azon állam törvényeihez alkalmazandják magukat, amelynek segélyét igénybe veszik.

2. czikk. Az idegen részére, aki a segélyt igénybeveszi, a szegénységi bizonyitvány lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha a külföldi nem azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai ügynöke által erősitendő meg és hitelesitendő, amelyben az használtatni fog.

Ha pedig a külföldi azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, további felvilágositások hazájának hatóságaitól is kivánhatók

3. czikk. Az ausztriai, valamint a magyar honosok Belgiumban, ugyszintén a belgák Ausztriában vagy Magyarországban, akiknek a birói jogsegély kedvezménye megadatik: teljes joggal felmentvék a biztositékadástól, vagy bármely elnevezés alatti oly letéteményezéstől, mely a belföldi ellen perelő külföldítől azon biróság törvényei szerint, ahol a kereset indittatik, követelhető.

4. czikk. A jelen egyezmény azon naptól kezdődő öt évre köttetik, amelyben a megerősitési okiratok kicseréltetnek.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szándékát, hogy ezen egyezmény hatálya megszünjék: ez egy további évre kötelező marad és igy évről-évre, azon naptól számitva, melyen azt a felek egyike felmondaná.

Ezen egyezmény, mihelyt lehetséges, meg fog erősittetni.

Ennek erejéül az illető meghatalmazottak ezen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

Kelt Bécsben, 1880. évi julius hó 19-én.

---

4. Bosznia és Herczegovina.

13004. szám.
1880. máj. 14.

Igazs. min. rendelet

a boszniai és herczegovinai igazságügyi hatóságokhoz intézett megkeresések tárgyában.

Ő cs. és ap. kir. Felsége 1880. évi márczius hó 10-én kelt legfelsőbb elhatározásával a Boszniában és Herczegovinában levő osztrák-magyar consulatusok megszüntetését és teendőiknek az ottani országos hatóságokhoz leendő utalását legkegyelmesebben jóváhagyni méltóztatott.

Ennek folytán az iktatói könyvek, ugy a serajevói cs. és kir. főconsulatusnál, mint a mostari cs. és kir. consulatusnál, és a brčkai, banjalukai és livnói cs. és kir. alconsulatusoknál 1880. évi május hó 1-én lezárattak.

Ezen naptól kezdve a nevezett consulatusoknál folyamatban levő ügyek, az ott levő irattárak, mutatókönyvek és leltárak, az illetékes országos hatóságokra átszállanak, és pedig:

I. a serajevói cs. és kir. főconsulatusnál folyamatban levő ügyek közül:

a) a közigazgatási és politikai ügyek a Bosznia és Herczegovina részére Serajevóban felállitott országos kormánynak politikai osztályára (Politische Abtheilung der Landesregierung für Bosnien und Herzegowina);

b) az összes 1879. és 1880-ban folyamatba tett vagy már folyamatban levő büntető, hagyatéki és a peren kivüli eljárásból származó ügyek, továbbá a csőd- és az 500 frton aluli polgári peres ügyek, kivéve a váltóügyeket, az ezen ügyekre vonatkozó iratokkal és letétekkel, a serajevói kerületi törvényszékre (Kreisgericht);

c) az iratok és letétek, melyek az 1879. és 1880-ban folyamatban volt 500 forinton felüli perekre, valamint váltóperekre vonatkoznak, melyek tekintetében a főconsulatus az 1855. márczius 31-én kelt ministeri rendelet (Birodalmi törvénylap 58. sz.) 3. és 4. szakasza értelmében, mint elsőfolyamodásu polgári, illetve váltóbiróság járt el — a Bosznia és Herczegovina részére Serajevóban felállitott főtörvényszékre (Obergericht für Bosnien und die Herzegowina), mely ezeket az illetékes országos biróságokhoz utasitani fogja;

d) az összes 1879. és 1880-ban osztrák és magyar biróságok által a serajevói főconsulatushoz intézett megkeresések, a serajevói országos kormány igazságügyi osztályára (Justizabtheilung der Landesregierung);

e) az adóügyek a serajevói országos kormány pénzügyi osztályára (Finanzabtheilung der Landesregierung).

II. A Mostarban fennállott cs. és kir. consulatusnál folyamatban levő ügyek közül:

a) az összes 1879. és 1880-ból származó igazságügyi teendők, iratok és letétek a Mostarban székelő kerületi törvényszékre (Kreisgericht);

b) minden más ügy a mostari kerületi hatóságra (Kreisbehörde).

III. A banjalukai cs. és kir. alconsulatusnál folyamatban levő ügyek közül:

a) az összes 1879. és 1880-ból származó igazságügyi teendők, iratok és letétek, a Banjalukában székelő kerületi törvényszékre (Kreisgericht);

b) minden más ügy a banjalukai kerületi hatóságra (Kreisbehörde).

IV. A Brčkában fennállott cs. és kir. alconsulatusnál folyamatban levő összes ügyek, iratok és letétek a Brčkában székelő vegyes kerületi hatóságra (gemischte Bezirksbehörde).

V. A Livnóban fennállott cs. és kir. alconsulatusnál folyamatban levő ügyek, iratok és letétek, a Livnóban székelő vegyes kerületi hatóságra (gemischte Bezirksbehörde).

Midőn erről a czimet tudomásvétel végett értesitem, megjegyzem még, hogy Bosznia és Herczegovina részére egy főtörvényszék Serajevóban szerveztetett, mely mint másod- és utolsó folyamodásu biróság itél, és hogy Serajevó, Travnik, Banjaluka, Bihać, Dolnja-Tuzla és Mostar városokban elsőfolyamodásu kerületi törvényszékek szerveztettek.

A hazai igazságügyi hatóságok a boszniai és herczegovinai hatóságokhoz intézett megkereséseket ezentul is további rendeletig a vezetésem alatt álló magyar kir. igazságügyministerium utján fogják rendeltetésük helyére juttatni.

24823. szám.
1881. aug. 17.

Igazs. min. rendelet

a megszünt serajevói főconsulság kerületéhez tartozott novibazári szandzsákban a consuli biráskodás szabályozása tárgyában.

Hivatkozással az 1880. évi május hó 14-én 13004. sz. alatt kiadott körrendeletemre, mely szerint Ő cs. és apostoli királyi Felsége a Boszniában és Herczegovinában levő osztrák-magyar consulságok megszüntetését legkegyelmesebben

jóváhagyni méltóztatott, — értesitem a kir. biróságokat, miszerint a megszünt serajevói főconsulság kerületéhez tartozott novibazári szandzsákban, az osztrák és a magyar állampolgárok felett a serajevói cs. és kir. főconsulság által a capitulatiók értelmében gyakorolt igazságszolgáltatást a közös ministerium, az osztrák és a magyar kormánynyal egyetértve, következőleg szabályozta:

Az emlitett novibazári szandzsákban az osztrák és a magyar állampolgárok felett a consulsági biráskodást jövőre az ottani hadparancsnokság mellé rendelt polgári biztos, ettől függetlenül, oly módon és oly kiterjedésben fogja gyakorolni, amint erre előbb a megszüntetett serajevói cs. és kir. főconsulság volt hivatva.

A nevezett polgári biztos eszerint az ozmán birodalom területén hatályban levő és különösen a serajevói volt főconsulság kerületében hatályban volt consulsági biráskodási szabályok szerint fog eljárni.

Erről a királyi biróságokat azzal értesitem, hogy a novibazári polgári biztoshoz intézett átirataikat, a bosznai és herczegovinai hatóságokhoz intézettekhez hasonlóan, a vezetésem alatt álló igazságügyministerium fogja rendeltetésük helyére juttatni.

19841. szám.
1885. máj. 24.

Igazs. min. körrendelet

a bosznai és herczegovinai hatóságok által elrendelt végrehajtásoknak költségelőleg nélkül való foganatositása tárgyában.

A bosznai és herczegovinai országos kormány 1883. évi május hó 1-én 2973. III. sz. alatt kibocsátott körrendeletével utasitotta az ottani hatóságokat, hogy a m. kir. biróságok által polgári peres ügyekben elrendelt és hivatalból foganatositandó végrehajtásokat az esetben is foganatositsák, ha az illető megkeresvényhez költségelőleg nem csatoltatik; ugyanazért figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy e részben a teljes viszonosság alkalmazandó lévén, a bosznai és herczegovinai hatóságok által elrendelt és hivatalból foganatositandó polgári végrehajtások költségelőleg nélkül is foganatositandók.

Utasitom ennélfogva a kir. biróságokat, hogy az 1881: LX. t.-cz. 20. §-ában megjelölt esetekben, amidőn a birói kiküldött a foglalást hivatalból tartozik teljesiteni, a végrehajtás foganatositásához szükségelt költséget a biróság irodaátalányából előlegezze, s az esetben, ha az előleg a végrehajtás eredményeül befolyt pénzösszegből le nem vonható, annak megtéritése végett válasziratában a végrehajtást elrendelő bosznai vagy herczegovinai hatóságot keresse meg.

14556. szám.
1891. máj. 8.

Igazs. min. rendelet

Bosznia és Herczegovina területén a hivatalos iratok kézbesitése tárgyában.

A kir. biróságok gyakran terjesztik fel hozzám a Bosznia és Herczegovina területén eszközölt kézbesitést igazoló vevényeket oly megkereséssel, hogy ezek a Magyarország területén érvényben álló törvénykezési rendtartás határozatainak megfelelőleg az illető felek névaláirásával is elláttassanak.

Ilyen megkeresések nem teljesithetők, mert Bosznia és Herczegovina területén a kézbesités csak ugy eszközölhető, amint ezt az ott érvényben levő polgári perrendtartás előirja.

Ezen perrendtartás 270. §-a pedig a kézbesités tekintetében a következőket rendeli:

»A biróság egy kézbesitési ivet állit ki, melyen a kézbesitendő irat és az esetleges mellékletek száma és azon személy megjelöltetik, aki részére a kézbesités eszközlendő.

A kézbesitést teljesitő hatósági közeg (birósági hivatalszolga vagy a község által erre kirendelt személy) ezen ivet aláirja és azonfelül megjelöli:

1. azon napot, amelyen a kézbesités történt;
2. azon személyt, akinek az iratokat átadta vagy akinél ezeket hátrahagyta.

Ha a kézbesitést teljesitő hatósági közeg irni nem tud, akkor a kézbesités bizalmi személy közreműködése mellett eszközlendő és erről a kézbesitést elrendelő hatóságnak jelentés teendő, amely azután az ivet megfelelőleg kitölti.«

Ezek szerint Bosznia és Herczegovina területén szabályszerüen eszközölt kézbesitésnél nem szükséges, hogy az illető fél az ivet sajátkezüleg aláirja.

Miután pedig a kézbesités végett megkeresett külföldi biróságok — külön nemzetközi megállapodás hiányában — oly módon teljesitik a kézbesitést, miként azt saját törvényeik rendelik: nem forog fenn annak lehetősége, hogy a bosznai és herczegovinai biróságokhoz a végből intéztessenek megkeresések, hogy a hivatalos iratok kézbesitését tanusitó kézbesitési bizonyitványt azon féllel is aláirassák, akinek a hivatalos irat kézbesittetett.

5. Bulgária.

9127. sz.
1902. márcz. 31.

Igazs. min. rendelet

a kézbesitések teljesitéséről Bulgária és Kelet-Ruméllia területén.

Bulgária és Kelet-Ruméllia területén bárminő természetű ügyben akár magyar honosnak, akár másnak kézbesitendő hivatalos iratokat, a magyar igazságügyi hatóságoknak ezentul is a kir. igazságügyministeriumhoz kell felterjeszteniök, mely a kézbesités teljesitéséről a megfelelő uton gondoskodik.

Az emlitett országok területén kézbesitendő iratokhoz forditást csatolni rendszerint a jövőben sem kell, de az érdekelt feleknek, ha a forditási költségeket előlegezik és viselik, jogukban áll kivánni, hogy a kézbesitendő iratokat s az ezekre vonatkozó vevényeket a magyar igazságügyi hatóság megfelelő forditással szereltesse fel.

Ha a magyar igazságügyi hatóság rendelkezésére álló adatok arra mutatnak, hogy az a személy, kinek részére az irat az emlitett országok területén kézbesitendő, nem magyar vagy nem osztrák honos, akkor az iratot és az arra vonatkozó kézbesitési vevényt mindenkor bolgár vagy franczia forditással ellátva kell a kir. igazságügyministeriumhoz felterjeszteni.

A kézbesités eredményéről a cs. és kir. consuli hivatalok (vagy a sofiai cs. és kir. diplomácziai ügyvivőség és főconsulatus) közvetlenül értesitik a kézbesitést kérő magyar igazságügyi hatóságot, még pedig akkép, hogy a kézbesités sikerülése esetén a vonatkozó kézbesitési vevényt küldik meg, a kézbesités sikertelensége esetén pedig a kézbesitendő iratot s az alá nem irt vevényt küldik vissza, miután a sikertelenség okait ezek valamelyikére feljegyezték.

Ha e kézbesitési eljárás során késedelem vagy más ok miatt panasz merülne fel, vagy bárminő felvilágositásra volna szükség: a magyar igazságügyi hatóságnak a megfelelő intézkedés végett a kir. igazságügyministeriumhoz kell fordulnia.

Mindezeket miheztartás végett oly figyelmeztetés mellett közlöm, hogy a jogsegély egyéb ágaira (tanukihallgatás, eskükivétel stb.) az eddigi eljárás marad hatályban, vagyis a magyar igazságügyi hatóságok ezentúl is a kir. igazságügyministerium utján kapják a válaszokat ilynemű megkereséseikre. Az ezek teljesitésére irányuló magyar birósági iratokat természetesen — amennyiben a kért jogsegélyt valamely cs. és kir. consuli hivatal a consuli biráskodás alapján saját hatáskörében nem foganatosithatná, hanem a bolgár hatóságok közreműködésére volna szükség — jövőben is bolgár vagy franczia forditással ellátva kell a kir. igazságügyministeriumhoz felterjeszteni.

6. Congó.

2798. M. E. szám.
1885. szept. 4.

Nyilatkozat

az osztrák-magyar monarchia és a Congó nemzetközi szövetkezet között kicserélt nyilatkozatok tárgyában.

Nyilatkozatok, melyek egyfelől Ő Felsége Ausztria császárjának, Csehország királyának stb. és Magyarország apostoli királyának kormánya és másfelől a Congó nemzetközi szövetkezet között kicseréltettek.

I. Czikk. A Congó nemzetközi szövetkezet kötelezi magát, hogy meglevő vagy jövőben szerzendő afrikai birtokain az oda be- vagy átvitt áruk vagy kereskedelmi czikkektől semmiféle illetéket szedni nem fog. Ezen mentesség különösen az árukra és kereskedelmi czikkekre vonatkozik, melyek a Congó zuhatagai körül nyitott utakon szállittatnak.

II. Czikk. Az osztrák-magyar monarchia polgárai jogositva lesznek a szövetkezet területein tartózkodni vagy letelepedni. Ők ugyanazon bánásmódban fognak részesülni, mint a legkedvezményezettebb nemzetek alattvalói, beleértve a bennlakókat, ugy a személy- és vagyonbiztonság, mint a vallás szabad gyakorlata, jogaik érvényesitése és oltalma, valamint a hajózás, kereskedelem és ipar tekintetében. Különösen jogositva lesznek a szövetkezet területén földeket és épületeket venni, eladni és kibérelni, kereskedelmi házakat alapitani s az osztrák-magyar lobogó alatt kereskedést vagy cabotaget üzni.

III. Czikk. A szövetkezet kötelezi magát, hogy nem fog semminemü előnyöket más nemzet alattvalóinak engedélyezni anélkül, hogy az előnyök azonnal az osztrák-magyar monarchia alattvalóira ki ne terjesztetnének.

Magától értetik, hogy Ausztria-Magyarország a consulok kinevezése, hatáskörük, s a consuláris igazságszolgáltatás tekintetében fel lesz ruházva mindazon jogokkal és szabadalmakkal, melyek más nemzeteknek engedélyeztettek.

IV. Czikk. A szövetkezet jelenlegi vagy jövendőbeli területének, vagy e terület egy részének átengedése esetén a szövetkezet részéről Ausztria-Magyarország irányában elvállalt kötelezettségek az uj szerzőre is átszállanak. Ezen kötelezettségek és a szövetkezet által Ausztria-Magyarországnak és alattvalóinak engedélyezett jogok érvényben maradnak minden átruházás után valamennyi uj szerzővel szemben.

V. Czikk. Ausztria-Magyarország a fentebbi megállapodásokat jegyzőkönyvileg elfogadván és a szövetkezet által kitüzött emberbaráti czélokat rokonszenvével kisérvén, elismeri a szövetkezet lobogóját — a kék zászlót, középen az arany csillaggal — mint barátságos államét.

7. Egyptom.

491. szám.
1876. jan. 5.

Igazs. min. rendelet

az egyptomi alkirályságban létező osztrák-magyar consulságok birói hatóságának a magyar állam honosaira vonatkozó korlátozása tárgyában.

Ő cs. és apostoli kir. Felségének f. évi január hó 3. napján kelt legfelsőbb elhatározása folytán — addig is, mig a consulságok birói hatósága törvény által szabályoztatnék, rendelem mint következik:

I. Czikk. Azon napon, melyen az uj birósági szervezet (Réglement d'organisation judiciaire pour les procés mixtes en Egypte), valamint az egyidejüleg megállapitott uj törvénykönyvek Egyptomban hatályba lépnek: a jelen rendelet II. és III. czikkeiben meghatározott polgári és büntető ügyek — mennyiben a jelen rendelet eltérőleg nem intézkedik — az Egyptomban létező osztrák-magyar consulságoknak a magyar állam honosai feletti birói hatósága alól kivétetnek, s a X. czikkben meghatározott idő tartama alatt az egyptomi biróságok hatóságába mennek át.

II. Czikk. Az I. czikkben megjelölt esetekben kivétetnek az osztrák-magyar consulságok hatósága alól:

1. magyar és egyptomi honosok, vagy magyar és más küllállam honosai közt fenforgó polgári perek; amennyiben azok nem vonatkoznak a magyar honos polgári állásra (statut personnel). Ez utóbbi esetben az osztrák-magyar consulságok birói hatósága alá tartozik az ügy még akkor is, ha a polgári állás fölötti határozatnak szüksége az egyptomi uj biróság előtt már folyamatban levő per alatt merülne fel.

Nem érintetik továbbá az Egyptomban létező osztrák-magyar consulságoknak birói hatósága azon polgári perekre vonatkozólag sem, melyeket magyar honosok, vagy a magyar állam s az osztrák-magyar monarchia másik államának honosai egymás ellen inditanak.

2. Azon polgári perek, melyeknek tárgyát Egyptomban fekvő ingatlan vagy ingatlanra vonatkozó dologi jog képezi.

A jelzálog tekintetében maga a jelzálog kikötésének ténye által, s bárki legyen az ingatlan tulajdonosa vagy birtokosa: az uj biróság illetősége megállapittatik, mind a jelzálog érvényét, mind pedig az ebből származó folyományok fölötti határozatot illetőleg; ideértve a kényszereladást s a vételár felosztását is.

III. Czikk. A büntető ügyeket illetőleg az I. czikkben megjelölt feltételek alatt kivétetnek az Egyptomban létező osztrák-magyar consulságoknak a magyar állam honosai fölötti hatósága alól:

1. a rendőri kihágások;

2. oly büntettek vagy vétségek, melyek az uj biróságok birái, esküdtei, vagy más birósági hivatalnokai ellen hivatásuk gyakorlatában, vagy ennek alkalmával követtetnek el; nevezetesen:

a) a megtámadások, akár szóval, akár taglejtés, akár fenyegetés által követtessenek el;

b) a rágalmazások és sértések, ha az illető biró, esküdt vagy birósági hivatalnok jelenlétében, vagy a birósági helyiség területén belül követtetnek el; vagy ha nyilvános falragaszok, iratok, nyomtatványok, képek vagy képes ábrázolatok által tétetnek közzé;

c) a 2. pontban megjelölt személyek elleni tettleges bántalmazások; nevezetesen: ütés, sebesités, szándékos emberölés, akár előre megfontolt szándékkal követtetett légyen el, akár nem;

d) oly czélból elkövetett bántalmazások vagy fenyegetések, hogy az illetők jog- vagy törvényellenes cselekményt kövessenek el; vagy a jogos és törvényes cselekménytől tartózkodjanak;

e) közhivatalnokok által a fentebbi pontban meghatározott czélból a 2. pontban meghatározott személyek ellen elkövetett visszaélés a hivatali hatalommal;

f) a megvesztegetési kisérlet, ha az egyenesen a 2. pontban meghatározott személyek ellen követtetik el;

g) a birónak valamely peres fél érdekében ajánlás általi befolyásolása közszolgálatban álló személy részéről;

3. oly büntettek és vétségek, melyek az egyptomi uj biróságok itéletei vagy határozatai végrehajtása ellen irányozvák; nevezetesen:

a) a hivatala gyakorlásában eljáró biráknak, vagy az itéletek, vagy a birói határozatok végrehajtásánál működő birósági hivatalnokoknak vagy a végrehajtásnál való segélynyujtásra hivatott közhatósági tisztviselőknek vagy legénységnek tettleges bántalmazása, vagy azok elleni erőszakos ellenszegülés;

b) hivatalos hatalommal való visszaélés közszolgálatban álló személy részéről, a végrehajtás megakadályozása végett;

c) birósági iratoknak elidegenitése ugyanazon czélból;

d) birói pecsétek megsértése, itéletek vagy birói határozatok alapján lefoglalt tárgyaknak szándékos eltávolitása;

e) itélet vagy birói határozat alapján letartóztatott, illetőleg fogságban tartott egyéneknek megszöktetése és azon cselekmények, melyek közvetlenül a szökés eszközlésére irányozvák;

f) megszökött foglyok elrejtése;

4. oly büntettek vagy vétségek, melyekkel az uj biróságoknál alkalmazott birák, esküdtek és birósági hivatalnokok vádoltatnak, ha a vád tárgyát képező cselekmények az illetőknek hivatali hatóságuk gyakorlatára, vagy a vádolt személyeknek hivatali hatalmukkal való visszaélésére vonatkoznak.

A közönséges büntetteken kivül, melyekkel a nevezett személyek ily körülmények között vádoltathatnak, ide tartoznak még következő büntettek és vétségek:

a) igazságtalan itélethozatal, kedvezésből vagy ellenségeskedésből;

b) megvesztegetés;

c) vesztegetési kisérlet feljelentésének elmulasztása;

d) a biráskodásnak megtagadása;

e) hatalmaskodás magánszemélyek ellen;

f) mások lakásába behatolás a törvényes szabályok megtartása nélkül;

g) zsarolás;

h) hivatalos pénzek elsikkasztása;

i) törvénytelen elfogatás;

k) itéletek és birósági iratok meghamisitása.

Birósági hivatalnokok nevezete alatt értetnek a jegyzőkönyvvezetők, ezek megesketett segédei a biróságoknál alkalmazott tolmácsok és birósági végrehajtók; — nem értetnek ide azonban oly személyek, kik a biróság által kézbesitések vagy végrehajtási cselekmény teljesitésével esetről-esetre bizatnak meg.

Birák neve alatt értetnek az ülnökök is.

A 2. és 3. alatt felsorolt büntettek és vétségekre nézve mindazonáltal fenmarad a consulságok birói illetősége azon esetben: ha a megsértett biró vagy birósági hivatalnok consuláris biróság előtt emelt panaszt.

IV. Czikk. Az egyptomi uj biróságokat illeti az eljárás és az itélethozatal azon tanuk ellen is, kik az uj biróságok előtti tanuskodást vagy vallomásuknak esküvel való megerősitését törvényes ok nélkül megtagadják; továbbá ezen biróságok azon esküdtei és ülnökei ellen is, akik kötelességeiktől magukat elegendően igazolás nélkül elvonják.

A consulok, mint a felek védői, ezen minőségükben az uj biróságok előtt nem járhatnak el.

V. Czikk. Az egyptomi uj biróságok által polgári peres ügyekben hozott birói határozatoknak végrehajtása ezen biróságoknak engedtetik át. Joga van azonban a consulnak a végrehajtásnál jelen lenni.

VI. Czikk. Mindaddig, mig meg nem állapittatik, hogy a foglyok őrizetére megfelelő helyiségek, intézetek Egyptomban léteznek-e, a vizsgálat alatti foglyok előzetes letartóztatás végett az osztrák-magyar consuloknak adandók át, amennyiben a consulok azok átvételéről le nem mondanak.

A szabadságvesztés-büntetésre itéltek a consul kivánságára ennek adandók át.

VII. Czikk. A főconsulok, consulok, alconsulok, ezek családjai és az ezek szolgálatában létező személyek nem állanak az uj biróságok hatósága alatt.

Ezen személyek és az ezek által lakott épületek tekintetében a birói hatóságra vonatkozó eddigi szabályok érintetlenül maradnak.

Ugyanez áll azon vallásos intézetek tekintetében is, melyek jelenleg az osztrák-magyar monarchia védelme alatt állanak; de csak amennyiben ezen intézetek mint testületek jönnek tekintetbe.

VIII. Czikk. Ha az iránt, hogy valamely büntetendő cselekmény olyannak tekintendő-e, melyekre nézve a jelen rendelet III. és IV. czikke szerint az uj biróságok hatósága van megállapitva, — ezek valamelyike és a consul között összeütközés keletkezik: e felett választott biróság határoz, mely a consul által kijelölendő két idegen consulból és az alexandriai felebbviteli törvényszék elnöke által kirendelendő két tanácsos- vagy biróból áll. A választott biróság határozata végérvényes.

IX. Czikk. Azon polgári peres és büntető ügyekre nézve, melyek a jelen rendelet hatályba léptének napján az egyptomi consuláris biróságok előtt már megindittattak: ezen biróságok eddigi hatósága érintetlen marad.

Amennyiben mindazonáltal a már folyamatban levő per azok közé tartoznék, melyek iránt az eljárás jövőben az uj biróságot illetendi: ez esetben a felek egyetértő kivánságára a már megindított polgári peres ügyek is áttétethetnek az uj biróságokhoz.

Az egyptomi kormány ellen függőben levő magánjogi követelések iránti felszólamlások eldöntése, melyeknek elintézése az osztrák-magyar consulatusok birói hatásköréből elvonva volt: az osztrák-magyar és az egyptomi kormány között létrejött különös megállapodás alapján lesz eszközlendő.

X. Czikk. Ezen rendelet hatálya az I. czikkben meghatározott naptól számitandó 5 évig tart,[1]) s törvényerőre emelés végett, a consulságok birói hatóságának törvény általi szabályozása iránti törvényjavaslattal, az országgyülés elé lesz terjesztendő.

---

[1]) Meghosszabbittatott legutóbb az 1900. évi 7425. sz. alatt kiadott rendelet szerint 1905. évi február hó 1-ig.

9753. szám.
1876. ápr. 26.

Igazs. min. rendelet

az egyptomi alkirályságban szervezett biróság működéséről.

Az egyptomi alkirályságban létező osztrák-magyar consulságok birói hatóságának a magyar állam honosaira vonatkozó korlátozása tárgyában f. évi január hó 5-én 491. sz. alatt kiadott rendelet kapcsán közzététetik, hogy az Egyptomban szervezett vegyes (nemzetközi) biróságok — melyeknek hatósága alá tartoznak a szervezési szabályok 10. czikke értelmében a küllállamok honosai és az egyptomi kormány közt fenforgó peres ügyek is — hivatalos működésüket f. évi február hó 1-én megkezdették, s hogy az egyptomi kormány ellen függőben levő magánjogi követelések iránti felszólamlásoknak elintézése tekintetében az emlitett rendelet IX. czikkében kilátásba helyezett megállapodás az osztrák-magyar és az egyptomi kormány között tényleg létrejött.

Ezen megállapodás szerint a magyar honosok az egyptomi kormány ellen támasztott azon felszólamlásaikra nézve, melyek f. évi január hó 22-ig az egyptomi cs. és kir. osztrák-magyar főconsulatus hivatalos fellépésének tárgyát képezték, a törvény rendes utját, vagy az alábbi pontokban megszabott rendkivüli eljárást követhetik.

1. A magyar honosoknak szabadságukban áll a fentebb érintett felszólamlásaikat, eldöntés végett, az alexandriai felebbviteli törvényszék három tagjából alakitott bizottság elé terjeszteni.

Ezen bizottság tagjai az osztrák-magyar és az egyptomi kormány által közegyetértéssel választattak.

A bizottság a felebbvitel kizárásával végérvényesen határoz.

Az ügy érdemében a bizottság azon törvények és szokások alapján itél, melyek a felszólamlásra alkalmat szolgáltatott tények megtörténtének idejében jogérvénynyel birtak.

Az eljárás a bizottság által megállapitott szabályok szerinti történik, melyeknek mind a magyar honosok, mind az egyptomi kormány magukat alávetni tartoznak.

Ezen, az egyptomi osztrák-magyar főconulatusnak átadott szabályok értelmében, az ujabb kereset (mémoire) a bizottsághoz intézendő, s az alexandriai felebbviteli törvényszék irodai igazgatójának (greffier) nyujtandó be; ezen keresetnek a tényállás sommás előadását, a bizonyitékokat, melyekre a kereset alapittatik, s a kereseti kérelem pontos meghatározását kell magában foglalni.

2. A magyar honosok érintett felszólamlásaikat, az 1. pontban szabályozott eljárás mellőzésével, az e czélból alakitott külön birói kamara előtt is megindithatják, melynek határozatai ellen a másodfolyamodásu birói kamarához felebbvitellel lehet élni.

Ezen birói kamarák előforduló esetekben az alexandriai felebbviteli törvényszék által alakittatnak, és pedig az elsőfoku birói kamara, az elsőfoku vegyes (nemzetközi) biróságok tagjaiból, a másodfolyamodásu birói kamara pedig a felebbviteli törvényszék tagjaiból.

A kamarák az ügy érdemében azon törvények és szokások alapján itélnek, melyekre a felszólamlásra alkalmat szolgáltatott tények megtörténtének idejében jogérvénynyel birtak.

Az eljárás a nemzetközi biróságokra nézve megállapitott polg. perrendtartás szabályai szerint történik.

3. Ha a felszólamlást magyar honosok más államok honosaival együttesen tették, az iránt, hogy az 1. vagy 2. pontban szabályozott eljárás követtessék? az illető főconsulatusok közreműködése mellett, az érdekelt felek egyetértőleg határoznak.

4. A kereset — ugy az 1., mint a 2. pontban emlitett hatóság előtt — a folyó hó 4-től számitott 180 nap alatt inditandó, illetve nyujtandó be.

Ha ezen határidő elmult anélkül, hogy a kereset benyujtatott volna, az érdekelt feleknek csak a rendes biróság előtt való perelhetés utja marad nyitva.

8. Észak-Amerika.

16433. szám.
1890. jul. 22.

Igazs. min. rendelet

az észak-amerikai Egyesült-Államokban tartózkodó tanuk kihallgatása és az ugyanott tartózkodó felek részére megitélt eskü kivétele tárgyában.

Az észak-amerikai Egyesült-Államokban tartózkodó tanuk kihallgatása és az ugyanott tartózkodó felek részére megitélt eskü kivétele iránt az észak-amerikai Egyesült-Államok biróságaihoz intézendő megkeresések körül a következők tartandók szem előtt:

1. A tanukihallgatásra irányuló megkeresések az *A)* alatt csatolt minta szerint szerkesztendők.

A kérdőpontok közé az 1868 : LIV. t.-cz. 202. §-ában körülirt általános kérdéseket is egyenkint fel kell venni.

2. Az észak-amerikai Egyesült-Államokban a tanukihallgatás nagyobb költséggel jár és ezért bünügyekben az ott tartózkodó jelentéktelenebb tanuknak, valamint jelentéktelenebb bünügyekben a tanuknak kihallgatása lehetőleg mellőzendő; polgári ügyekben pedig a magyar biróság tanukihallgatás iránt az északamerikai biróságokhoz megkeresést csak akkor intézzen, ha a bizonyitó fél — tekintettel az 1868 : LIV. t.-cz. 208. §-ára — kötelező nyilatkozatot állit ki, hogy a felmerülendő költségeket, bárminő lesz is összege, viseln fogja és minden tanu után a biróság által a körülményekhez képest meghatározandó, de legalább 50 frtnyi előleget tesz birói letétbe.

3. Az eskükivételre irányuló megkeresések a *B)* alatt csatolt minta szerint szerkesztendők.

4. A megkereső levelek (1. és 3. p.) és netaláni mellékleteik polgári ügyekben az érdekelt fél költségén hiteles német forditással látandók el és továbbitás végett a kir. igazságügyministeriumhoz terjesztendők fel. Bünügyekben a forditás az igazságügyministeriumban teljesittetik.

A 2. pontban emlitett nyilatkozat nem forditandó le, de szintén fölterjesztendő.

A) minta a 137. számhoz.

Tanukihallgatásra irányuló megkereső levél mintája.

A ....i magyar kir. törvényszék / kir. járásbiróság üdvözletét küldi a ....i, vagy a jelen ügyben illetékes más biróságnak az északamerikai Egyesült-Államokban.

Előttünk alulirt m. kir. törvényszék / kir. járásbiróság előtt folyamatban van (.........megjelölendők polgári ügyben a felek és az ügy természete, bünügyben pedig a terhelt és a terhére rótt büncselekmény, ugyszintén szabatosan előadandó az eddig beszerzett adatokra való hivatkozás mellett a tényállás és az ügy eddigi menete).

Ugy találjuk, hogy ezen ügyben (........ pontosan megjelölendő a tanu neve és lakása) igen fontos tanu, kinek vallomása nélkül teljes igazságot a felek közt nem szolgáltathatunk.

Felkérjük ennélfogva az igazságszolgáltatás érdekében a tisztelt biróságot, hogy a nevezett tanut maga elé, vagy erre kinevezendő alkalmas személy elé idézni és őt ezen megkereső levélhez fűzött és pecsételt kérdőpontokra kihallgatni, feleleteit irásba foglalni, a tanut vallomására megesketni, ezen vallomást vele aláiratni és azután azt hozzánk küldeni szíveskedjék.

Mi hasonló esetekben mindig és szivesen készek vagyunk a viszontszolgálatra.

Kelt ....

(P. H.)

Aláirás.

Az észak-amerikai Egyesült-Államokban, különösen Illinois államban tartózkodó tanuk kihallgatása és ugyanott tartózkodó felek részére megitélt eskü kivétele.

Az észak-amerikai Egyesült-Államokban tartózkodó tanuk kihallgatása és az ugyanott tartózkodó felek részére megitélt eskü kivétele végett az 1890. évi julius hó 22-én 16433. I. M. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelethez képest az ebben megállapitott minták szem előtt tartásával rendszerint megkereső levelet kell intézni az illetékes észak-amerikai birósághoz.

A megkereső leveleknek (Letters Rogatory), mint általános nemzetközi intézménynek alkalmazhatósága minden kétségen felül áll, de foganatbavételük az észak-amerikai Egyesült-Államokban uralkodó jogi viszonyok sajátosságainál fogva gyakran nagy időveszteséggel, körülményességekkel és tetemes költségekkel jár, sőt néha bizonytalan kimenetelü is.

E helyett az észak-amerikai Egyesült-Államok némelyikének törvényhozása lehetővé teszi, hogy polgári ügyekben tanukihallgatás végett a külföldi biróság ne az amerikai birósághoz forduljon, hanem e részben megbizást

(Commission) állitson ki, egy ottani közjegyző vagy más illetékes személy részére, aki az illető amerikai állam törvényei szerint jogositva van a tanut megidézni s őt a megjelenésre és a vallomásra kényszereszközökkel szoritani.

Ilyen birói megbizás (Commission) az Egyesült-Államoknak csak egynémelyik államában és területén (Arizona-Territory, Connecticut, Florida, Illinois, Massachussets, Michigan, Minnesota, Missouri, New-York, Ohio, Rhode-Island, Tennessee, Wyoming-Territory, District of Columbia és rendszerint csupán polgári ügyekben tanukihallgatás végett használható, ellenben eskü kivétele végett vagy büntető ügyekben nem alkalmazható.

A felsorolt államok közül Illinois államra azonban a chicagói osztrák-magyar consulatus jogi tanácsosa hozzá intézett hivatalos felszólitás következtében akképen nyilatkozott, hogy tekintettel az ottani törvényhozásra (Section 36. Chapter 15, Revised Statutes of Illinois) Illinois államban a birói megbizásokat (Commission) tanukihallgatás eszközlése végett polgári és büntető ügyekben egyaránt, polgári ügyekben pedig a felek részére megitélt eskü kivétele végett is alkalmazhatóknak tartja.

A nevezett jogtanácsos, különös figyelemmel Illinois törvényhozására, megfelelő mintákat is dolgozott ki, melyek magyar forditásban és a magyarországi viszonyoknak megfelelően szövegezve, alant *A), B), C)* alatt közöltetnek azzal, hogy a megbizandó közjegyző (vagy más illetékes személy) nevének és lakhelyének kitöltésére szánt helyet a Commission szövegében legczélszerübb üresen hagyni s a kitöltést az osztrák-magyar consulatusnak átengedni.

Illinois állammal szemben tehát, melynek fővárosa Chicago, ezek a minták is használhatók az 1890. évi julius 22-én 16423. I. M. szám alatt (R. T. 1198. l.) kelt rendeletben megállapitott megkereső levelek helyett, de a forditás, a költségek és a felterjesztés tekintetében a most idézett igazságügyministeri rendelethez kell alkalmazkodni.

Használható továbbá, de csupán az *A)* alatt foglalt minta, Arizona-Territory, Connecticut, Florida, Massachussets, Michigan, Minnesota, Missouri, New-York, Ohio, Rhode-Island, Tennessee, Wyoming-Territory és District of Columbia észak-amerikai államokkal, illetőleg területekkel szemben is; megjegyzendő azonban, hogy — amennyiben az *A)* alatt foglalt minta nem Illinois állammal, hanem a jelen bekezdésben fentebb elősorolt államokkal, illetőleg területekkel szemben használtatnék — ezeket kell megemliteni a szövegben Illinois állam helyett és természetesen kihagyandó a szövegből a »Section 36, Chapter 15, Revised Statutes of Illinois« törvényre való hivatkozás is. (46330/1894. I. M. sz.)

A)

Megbizás tanukihallgatásra polgári ügyben.

A............i m. kir. törvényszék / járásbiróság ....közjegyző urnak......városban............grófságban, Illinois államban üdvözletét küldi.

Miután a............i magyar királyi törvényszék / járásbiróság ugy találja, hogy (.........pontosan megjelölendő a tanu neve..........) fontos tanu azon perben, amely az alulirt biróságnál ....felperes és........— alperes közt ....iránt folyamatban van és miután nem eszközölhető az, hogy a nevezett tanu, aki Magyarország területén kivül Illinois államban (................-ban ....grófságban) tartózkodik, a per tárgyalására személyesen megjelenjen, ennélfogva Önt, támaszkodva képességére és hűségére, az ottani törvény, jelesül Section 36. Chapter 15, Revised Statutes of Illinois, értelmében megbizottul (Commissioner) a nevezett tanu kihallgatása végett kineveztük és Önt felhatalmazzuk és megkeressük, hogy a nevezett tanut az Ön által meghatározandó időben és helyre megidézni, őt megesketése után az idecsatolt kérdőpontokra kihallgatni, feleleteit a kérdések sorrendjében irásba foglalni és a tanuval aláiratni, a vallomást hitelesiteni és azt az Ön előtt felmutatott minden bizonyitékkal, a jelen megbizással (Commission) és az emlitett kérdőpontokkal együtt a cs. és kir. osztrák-magyar consulatushoz saját pecsétje alatt és a felek neveivel a külső lapon, mihelyt lehetséges, beküldeni sziveskedjék.

Aminek hiteléül szolgál a.............i magyar királyi törvényszék / járásbiróság aláirása és pecsétje

Kelt...............

(P. H.)

Aláirás.

B)

Megbizás megitélt eskü kivételére.

A ....i magyar királyi törvényszék / járásbiróság .... közjegyző urnak .... városban .... grófságban, Illinois államban üdvözletét küldi.

Miután a...............i magyar királyi törvényszék / járásbiróság ugy találja, hogy (..........pontosan megjelölendő azon ügyfél neve, akitől az eskü kiveendő lesz ....) ügyfél gyanánt szerepel azon perben, mely az alulirt biróságnál folyamatban van és miután nem eszközölhető az, hogy a nevezett ügyfél, aki Magyarország területén kivül Illinois államban (..........ban ....grófságban tar-

tózkodik, az alulirt biróságnál személyesen megjelenjen, ennélfogva Önt, támaszkodva képességére és hűségére, az ottani törvény, jelesen Section 36, Chapter 15, Revised Statutes of Illinois értelmében megbizottul kineveztük és Önt felhatalmazzuk és megkeressük, hogy a nevezett ügyfelet az Ön által meghatározandó időben és helyre megidézni, tőle az idezárt birói itéletben megállapitott esküt kivenni, az ügyfélnek eskü alatt tett nyilatkozatát irásba foglalni s az ügyféllel aláiratni, ha ellenben az ügyfél az esküt letenni vonakodnék, ezt a körülményt tanusitani és a hitelesitett jegyzőkönyvet mindkét esetben a jelen megbizással (Commission) és az emlitett birói itélettel együtt a cs. és kir. osztrák-magyar consulatushoz saját pecsétje alatt és a felek neveivel a külső lapon, mihelyt lehetséges, beküldeni sziveskedjék.

Aminek hiteléül szolgál a..........i magyar királyi törvényszék / járásbiróság aláirása és pecsétje.

Kelt ....

(P. H.)

Aláirás.

C)

Megbizás tanukihallgatásra büntető ügyben.

A ....i magyar királyi törvényszék / járásbiróság .... közjegyző urnak .... városban ....grófságban, Illinois államban üdvözletét küldi.

Miután a ....i magyar királyi törvényszék / járásbiróság ugy találja, hogy (...........pontosan megjelölendő a tanu neve........) fontos tanu azon büntető ügyben, mely az alulirt biróságnál ....ellen .... miatt folyamatban van és miután nem eszközölhető az, hogy a nevezett tanu, aki Magyarország területén kivül Illinois államban (.........-ban ....grófságban) tartózkodik, a tárgyalásnál személyesen megjelenjen, ennélfogva Önt, támaszkodva képességére és hűségére, az ottani törvény, jelesül Section 36, Chapter 15, Revised Statutes of Illinois értelmében megbizottul (Commissioner) a nevezett tanu kihallgatása végett kineveztük és Önt felhatalmazzuk és megkeressük, hogy a nevezett tanut az Ön által meghatározandó időben és helyre megidézni, őt megesketése után az idecsatolt kérdőpontokra kihallgatni, feleleteit a kérdések sorrendjében irásba foglalni és a tanuval aláiratni, a vallomást hitelesiteni és azt az Ön előtt felmutatott minden bizonyitékkal, a jelen Megbizással (Commission) és az emlitett kérdőpontokkal együtt a cs. és kir. osztrák-magyar consulatushoz saját pecsétje alatt és a felek neveivel a külső lapon, mihelyest lehetséges, beküldeni sziveskedjék.

A Magyarország területén fennálló eljárási szabályok megengedik, hogy a vizsgálóbiró a tanut a terhelt jelenléte nélkül is kihallgathassa; továbbá hogy a tanut, ha alaposan vélelmezhető, hogy a főtárgyaláson nem fog megjelenhetni, megeskethesse; végül, hogy a főtárgyaláson felolvastassanak az oly tanuk kihallgatásáról felvett jegyzőkönyvek, akik tartózkodási helyük távolsága miatt meg nem jelenhetnek.

Aminek hiteléül szolgál a ....i magyar királyi törvényszék / járásbiróság aláirása és pecsétje.

Kelt ....

(P. H.)

Aláirás.

9. Francziaország.

1880: XIV. Törvényczikk

a szegényjog kölcsönös biztositása tárgyában Francziaországgal 1879. évi május hó 14-én kötött szerződésről.

1. czikk. A magas szerződő felek alattvalói a másik állam területén kölcsönösen ugyanazon birói segélyben részesülendnek, mint az utóbbi állam honosai, feltéve, hogy azon állam törvényeihez alkalmazandják magukat, amelynek segélyét igénybe veszik.

2. czikk. Azon idegen részére, aki a segélyt igénybe veszi, a szegénységi bizonyitvány lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha külföldi nem azon országban lakik, melyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai ügynöke által erősitendő meg és hitelesitendő, amelyben az használtatni fog.

Ha pedig a külföldi azon országban lakik, melyben a kérelem előterjesztetik, további felvilágositások hazájának hatóságaitól is kivánhatók.

3. czikk. Az ausztriai, valamint a magyar honosok Francziaországban, ugyszintén a francziák Ausztriában vagy Magyarországban, akiknek a birói jogsegély kedvezménye megadatik: teljes joggal felmentvék a biztositékadástól vagy bármely elnevezés alatti oly letéteményezéstől, mely a belföldi ellen perelő külfölditől azon biróság törvényei szerint, ahol a kereset indittatik, követelhető.

4. czikk. A jelen egyezmény azon naptól kezdődő öt évre köttetik, amelyben a megerősitési okiratok kicseréltetnek.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel, a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szándékát, hogy ezen egyezmény hatálya megszünjék: ez egy további évre kötelező marad azon naptól számitva, melyen azt a felek egyike felmondaná.

Ezen egyezmény, mihelyt lehetséges, meg fog erősittetni.

Ennek erejéül az illető meghatalmazottak ezen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

369. szám.
1868. jun. 16.

Földm.-, ip.- és k. rendelet

a franczia consulság felállitása s ügykörének ismertetése iránt.

A magyar királyi ministerelnök utján vett értesülés szerint a franczia császári kormány Pesten egy elsőosztályu franczia consulság felállitását határozván el, ezen állomásra gróf Castellane Pétert nevezte ki.

Miután Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi május 1-én kelt legfelsőbb elhatározásával nevezett gróf Castellane Péternek mondott minőségben való kineveztetését legkegyelmesebben elismerni s tiszti okmányát működhetési legmagasb záradékkal ellátni méltóztatott: erről azon felhivással értesitem a közönséget, hogy az emlitett consult, kinek hatásköre — az 1866. évi deczember hó 11-én Francziaországgal kötött consularis egyezmény értelmében — az általa képviselt kormány itt tartózkodó alattvalói jogának megvédésére, s azoknak itteni törvényszékek vagy hatóságok előtt folyó ügyeinél istápolására, az itt levő franczia alattvalóknak egymás között vagy belföldiekkel kötött szerződéseik hiteles alakban kiadására, franczia hatóságok és tisztviselők által kiadott okmányok hitelesitésére és hiteles forditásaira, itt levő franczia polgárok végrendeleteinek elfogadására, az utánuk maradt hagyaték körüli eljárásban való részvételre, — általában pedig franczia alattvalók és a franczia kereskedelem és hajózás érdekeinek Magyarországon leendő képviselésére és megvédésére terjed ki — ezen működésében lehetőség szerint támogassa, az általa netán kérendő felfelvilágositásokat adja meg, és megkereséseinek külföldön való hitelünk és nemzetközi kereskedésünk érdekében is kitelhetőleg tegyen eleget.

3104. szám.
1869. decz. 28.

Igazs. min. rendelet

a Magyarországon elhalt franczia alattvalók hagyatékai körül követendő eljárás tárgyában.

A Magyarországban elhalt franczia alattvalók hagyatékai körül követendő eljárást, ugy nemkülönben a franczia consulátust e tekintetben megillető hatáskört illetőleg a fennálló államszerződések alapján a következők szolgálnak zsinórmértékül:

I. Ha a franczia consulatus székhelyén, vagy annak közvetlen közelében hal el franczia alattvaló, a helybeli hatóság a consulatust a halálesetről azonnal tudósitani tartozik; valamint az utóbbi is értesiti a helybeli hatóságot, ha a haláleset előbb jutott volna tudomására.

Mindkét esetben a következő hivatalos cselekmények teljesitésére van jogositva a franczia consulátus:

1. a hagyaték ingó részének lepecsételése

általi biztositására a helybeli hatóság jelenlétében, mely a saját pecsétjét szintén alkalmazza. Ha a lepecsételés bármi akadályok miatt nem eszközöltethetik közösen, jogositva van a helybeli hatóság, ugy nemkülönben a franczia consulátus is, saját pecsétjét külön alkalmazni, mely esetben a meg nem jelenhetett fél, mely a lepecsételés megtörténtéről minden esetben értesitendő, szintén alkalmazhatja pecsétjét utólagosan. Az alkalmazott pecsét eltávolitásának szintén közösen kell eszközöltetnie. Ha azonban a helybeli hatóság, vagy a franczia consulátus az e végből nyert meghivásra 48 óra lefolyása alatt a helyszinén nem jelen meg, a meghivó fél jogositva van a pecséteket egyedül is eltávolitani;

2. az elhunyt ingó hagyatékának leltározására és becslésére a helybeli hatóság jelenlétében, ha az a vett meghivás folytán megjelenni szükségesnek tartotta;

3. a közárverésnek elrendelésére, azon hagyatéki tárgyakra nézve, melyek romlásnak vannak kitéve, vagy melyek eltartása nehézséggel jár. A közárverés azonban a franczia consulátus megkeresésére a helybeli biróság által a hazai törvények szerint foganatositandó;

4. biztos helyen eszközlendő letéteményezésére a leltározott ingóságok- és értéktárgyaknak, ugy nemkülönben a behajtott követelési és befolyt kamatösszegeknek is.

Ha belföldiek vagy más külállam alattvalói is érdekelvék a hagyaték által, vagy az országos törvények szerint fizetendő örökösödési avagy vagyonátruházási adó biztositása czéloztatnék, a letétemények a helybeli hatósággal egyetértőleg helyezendők el. Azon esetben, ha a hagyatékhoz tartozó értéktárgyak nem elégségesek a követelések fedezésére, a hitelezők kérelmére, minden a hagyatékhoz tartozó okirat, ingóság vagy értéktárgy a helybeli biróságnak vagy a hagyatéki tömeg képviselőinek adandó át, és a franczia consulátus csakis távollevő kiskoru vagy egyébként nem önjogu nemzetbelieit tartozik képviselni.

5. A hagyaték ingó részének kezelésére és tisztába hozatalára (liquidatio), ha t. i. a helybeli biróság által belföldiek vagy más államok alattvalói részéről a hagyaték ellen netalán intézendő követelések bejelentésére kitüzött határidő már letelt, s ezen követelések perrel meg nem támadtattak. Mert különben a consulátus a tisztábahozatallal várakozni tartozik, s csak oly rendszabályokhoz nyulhat, melyek az ekként támasztott igények s követelések kielégitését nem akadályozzák. Az ekként támasztott mindennemü igények s követelések felett, ha csak örökjog vagy hagyományozás czimén nem alapszanak, a helybeli biróság van hivatva határozni. Az itélet meghozatala, vagy a követelések fedezésére megkivántató összegnek megállapitása után, az összes ingó hagyaték, hacsak biztositás végett egyébként zár alatt nem tartandó, még a helybeli hatóság által alkalmazott pecsétek eltávolitása után további intézkedés végett a franczia consulátusnak engedendő át.

II. Ha ellenben a franczia consulátus székhelyétől távolabb eső helyen hal el franczia alattvaló, az illető biróság a hagyatéknak lepecsételés általi biztositása, leltározása és becslése, ugy nemkülönben tisztábahozatala (liquidatio) iránt is intézkedhetik ugyan, tartozik azonban a franczia consulátust a halálesetről késedelem nélkül értesiteni, s mihelyt az utóbbi küldöttje vagy bármily képviselője által megjelenik, további eljárásában a fentebbi pontokban előadott szabályokhoz alkalmazkodni.

Ha pedig a franczia consulátus sem küldöttje, sem képviselője által meg nem jelennék, a biróság a megkezdett eljárást folytathatja ugyan, tartozik azonban a hagyatékot az 5. pontban részletezett intézkedések teljesitése után a franczia consulátushoz áttenni.

III. Ha az országban megnyilt bármely örökségnél franczia alattvalók is érdekelvék, a hazai biróságok a franczia consulátust ezen körülményről minden esetben késedelem nélkül értesiteni tartoznak.

4611. szám.
1879. márcz. 15.

Igazs. min. rendelet

a hagyatékok körüli eljárás szabályozása iránt.

A Francziaországgal 1866 deczember 11-én kötött hajózási szerződés, consularis egyezmény, az örökségek szabályozását tárgyazó egyezmény, és a szellemi és művészeti munkák tulajdonjogát biztositó egyezmény hatályának meghosszabbitásáról szóló 1879: III. t.-cz. folytán,[1]) az örökségek szabályozását és a szellemi és művészeti munkák tulajdonjoga biztositását tárgyazó föntebb emlitett egyezmények eredeti szövegét és forditását a törvényszéknek / járásbiróságnak tudomás és kellő alkalmazás végett megküldöm.

Az osztrák monarchia és Francziaország közt 1866. évi deczember hó 11-én kötött államszerződés, a két fél állampolgárainak hagyatékai körüli eljárás szabályozása tárgyában.

(Köttetett Bécsben, 1866. évi deczember hó 11-én; a megerősitések ugyanott kicseréltettek 1866. évi deczember hó 18-án.)

Ő Felsége az osztrák Császár és Ő Felsége a francziák Császára, azon óhajtástól indittatva, hogy illető alattvalóiknak jogai, és az

[1]) Közöljük a szerzői jogról szóló törvény kapcsán a III. R-ben.

egyik és a másik ország biróságai és ügynökségi hatóságainak hatásköre, oly hagyatékok tekintetében, melyek a két állam egyikében a másik állam alattvalói után hátramaradtak, a legnagyobb szabatossággal megállapittassanak, e czélból egyetértőleg egy külön egyezmény megkötésére határozták el magukat, s e végből meghatalmazottaikul kinevezték, és pedig

Ő Felsége az osztrák Császár: báró Beust (Frigyes Nándor) urat, valóságos belső titkos tanácsosát, a császári ház s külügyek ministerét, a Szent-István- s Lipót-rendek, a franczia császári becsületlegio rendjének nagykeresztesét, stb. stb. és báró Wüllerstorf-Urbair (Bernát) urat, ellentengernagyot, valóságos belső titkos tanácsosát, kereskedelem- és iparügyi ministerét, a vaskoronarend II. osztályu lovagját, stb. stb.

Ő Felsége a francziák Császára: herczeg Gramont (Antal Alfréd Agenor urat), nagykövetét Ő császári és Apostoli királyi Felségénél, a császári becsületlegio rendjének nagykeresztesét, stb. stb. és Herbert (Károly Ferencz Eduárd) urat, elsőosztályu teljhatalmu ministert, államtanácsost s a külügyi ministeriumban az ügynökségek és kereskedelmi ügyek igazgatóját, a császári becsületlegio rendjének nagytisztjét stb. stb., kik jó és kellő alakban talált teljhatalmazványaik kölcsönös kicserélése utána következő czikkekben egyeztek meg:

I. czikk. A magas szerződő felek mindkettejének alattvalói végrendelet, hagyomány, ajándékozás által, vagy másképen rendelkezhetnek mindazon vagyonukról, melyet az illető államok területén birnak.

Hasonló módon mint a honosok, képesitve lesznek a másik országban létező vagyon átvételére, mely ajándékozás, hagyomány vagy végrendelet czimén, sőt végrendelet nélküli örökösödés alapján is reájuk szállana, és az ily örökösök, hagyományosok vagy ajándékozottak más, vagy magasabb örökségi vagy átruházási illeték fizetésére nem kötelezhetők, mint amit hasonló esetekben a honosok viselni tartoznak.

Feljogositvák haláleseteikre vonatkozó rendelkezéseiket országuk ügynökei vagy kanczellárjai által fölvétetni.

II. czikk. Az ingatlan vagyonban való örökösödés azon ország törvényei által szabályoztatik, melyben az ingatlanok feküsznek és minden követelés, vagy peres ügy elbirálására, mely az ingatlan hagyatékokra vonatkozik, kizárólag ezen ország biróságainak hatásköréhez tartozik.

Ellenben az ingó hagyatékokra vonatkozó követelések, valamint a két ország egyikében a másik állam alattvalói által hátrahagyott ingó vagyonban való örökösödési jog tekintetében — akár lettek legyen az örökhagyók elhalálozásuk idején ott letelepedve, akár csak átutazóban voltak — azon állam biróságait, vagy különben illetékes hatóságait, és azon állam törvényei szerint, illeti a határozati jog, melynek az elhunyt egyén polgára volt.

III. czikk. Ha a magas szerződő felek egyikének alattvalója a másik területén elhal, a helyi hatóságok kötelesek erről a haláleset helyéhez legközelebb levő főügynököt, ügynököt, ügynöki helyettest vagy ügynökségi ügyvivőt azonnal tudósitani.[1])

Ezek ugyanazon tudósitást tartoznak adni a helyi hatóságoknak, ha ők értesültek előbb a halálesetről.

Az elhalt hazájának főügynökei, ügynökei vagy ügynöki helyettesei jogositvák a következő hivatalos cselekményeket egymásután megtenni:

1. A meghaltnak összes értéknemüit, ingóságait és iratait vagy hivatalból, vagy az érdekeltek megkeresése folytán lepecsételhetik; ezen eljárásról előzetesen értesitvén az illetékes helyi hatóságot, amely, ha az ország törvényei rendelik, ezen eljárásnál jelen lehet és pecsétjét szintén alkalmazhatja.

A helyi hatóság, ha a halálesetről előbb értesült, amennyiben az ország törvényei szerint a hagyaték lepecsételésére kötelezve lenne, tartozik az ügynökségi hatóságot ezen eljárás közösen történendő foganatositására meghivni.

Ha a pecséteknek azonnali alkalmazása elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkoznék, azonban ezen eljárás a hely távolsága vagy más okok miatt közösen nem lenne eszközölhető, a helyi hatóság jogositva van pecsétjét előzetesen az ügynöki hatóság közreműködése nélkül alkalmazni, és viszont; fentartatván azonban az eljárásnál részt nem vett hatóság utólagos értesitése, melynek szabadságában áll saját pecsétjét a már meglevő fölé keresztben ráilleszteni.

Mind a helyi hatóságnak, mind az ügynöki hatóságnak pecsétjei csak az illető hatóság jelenlétében vétethetnek le.

Azon esetben azonban, ha az ügynökségtől a helyi hatósághoz és viszont a helyi hatóságtól az ügynökséghez a mindkét részről alkalmazott pecsétek levételénél való megjelenés végett intézett meghivás daczára, a meghivott hatóság a meghivás vételétől számitandó negyvennyolcz óra alatt nem jelentkeznék, szabadságában áll a másik hatóságnak az emlitett teendőt egyedül foganatositani.

2. Az elhalt mindennemü ingóságai és értéknemüi fölött a helyi hatóság jelenlétében leltárt készithetnek, ha ez, vett értesités folytán, ezen eljárásnál lenni akar.

3. Elrendelhetik a végrendelet nélküli vagy végrendelet alapján megnyilt hagyatékhoz tartozó azon ingóságok elárvereztetését, melyek romlásnak vannak kitéve, vagy amelyek-

[1]) Ennek szigoru megtartását rendeli az 1889. évi 45371. sz. a. belügym. rendelet.

nek megőrzése, fentartása nehézséggel járna, erről a helyi hatóság előzetesen a végett értesitendő, hogy az árverés szabályszerü alakban és az ország törvényei szerint illetékes hatóság által eszközöltessék. Azon esetben, amidőn az árverés megtartása a helyi hatóságot illetné, tartozik ez az ügynöki hivatalt megjelenés végett meghivni.

4. Biztos helyre letéteményezhetik a leltározott értéknemüeket és tárgyakat, és a behajtott követelések összegét, valamint a kamat-, illetőleg járadékjövedelmeket, amelyek beszedetnek.

Ezen letétemények elhelyezése mind az egyik, mind a másik esetben azon helyi hatósággal egyetértőleg eszközlendő, amely a korábbi hivatalos cselekményeknél hivatva volt közreműködni, ha ezen hagyaték irányában belföldiek, vagy valamely harmadik állam alattvalói, mint érdekeltek jelentkeznek, vagy amennyiben az ország törvényei szerint járó örökségi vagy átruházási illeték biztositása szükségeltetnék.

Ha a hagyatékot képező értékek a követelések teljes fedezésére elégtelenek lennének, akkor az ezen hagyatékhoz tartozó összes okiratok, értéknemüek vagy értékek, a hitelezők kivánatára, a biróságnak vagy a csődtömeg képviselőinek az ország törvényei szerint átszolgáltatandók, mely esetben az ügynökségi hatóságnak kötelessége marad a saját nemzetebeli távollevő, kiskoru, vagy egyébként nem önjogu örökösöket és hagyományosokat képviselni.

5. Kezelhetik saját maguk, vagy kezeltethetik, felelősségük alatt, kinevezett személy által a hagyaték ingó részét, sőt a tisztán ingóságokból álló hagyaték felszámolását is eszközölhetik, kivévén, ha a belföldiek, vagy valamely harmadik államnak az országban tartózkodó alattvalói nevében támasztandó követelések bejelentésére a helyi hatóság által az ország törvényei szerint kitüzött határidő még le nem járt, vagy ha ezen követelések iránt vita merül fel, mert ezen két esetben az ügynökségnek a hagyaték felszámolását el kell halasztania és csak oly kezelési intézkedésekre kell szoritkoznia, amelyek az emlitett követelések kielégitését nem hátráltatják.

Ezen követelések felett, amennyiben nem örökjog vagy hagyomány czimén alapulnak, a határozathozatal kizárólag az ország biróságait illeti.

Az ország biróságainak fentartott, fentebb emlitett összes követelések feletti itélet hozatala után, vagy miután a kielégitésükre szükséges összegek megállapittattak, az összes ingó hagyaték, ha csak biztositás czimén lekötve nem lenne, a helyi hatóság pecsétjének levétele után, további rendelkezés végett, kiadandó az ügynöki hatóságnak.

IV. czikk. Ha a magas szerződő felek valamelyikének alattvalója, akár ugyanazon ország alattvalójának, akár valamely belföldinek vagy idegennek is a másik fél területén megnyilt hagyatékánál érdekelve volna, a helyi hatóság köteles értesiteni az ily hagyaték megnyiltáról a haláleset helyéhez legközelebb levő főügynököt, ügynököt, ügynöki helyettest vagy ügynökségi ügyvivőt.

V. czikk. Ha valamely osztrák alattvaló Francziaországban, vagy valamely franczia alattvaló Ausztriában oly helyen haláloznék el, ahol államának ügynöksége nem létezik, ez esetben tartozik az illetékes helyi hatóság, az ország törvényei szerint, a hagyatéki tárgyak leltározását és a hagyatéki vagyon felszámolását eszközölni és az esetről a lehető legrövidebb idő alatt értesiteni az elhalt hazájának nagykövetségét, vagy a hagyaték megnyiltának helyéhez legközelebb levő ügynökséget.

Azon időponttól kezdve azonban, midőn a legközelebbi főügynök, ügynök, ügynöki helyettes vagy ügynökségi ügyvivő a helyszinén személyesen megjelen, avagy oda megbizottat kiküld, az eljáró helyi hatóság a jelen egyezmény III. czikkében foglalt szabályokhoz köteles alkalmazkodni.

VI. czikk. A két ország egyikének a másik ország hajóján elhalt hajóslegényei vagy utasai után hátramaradt fizetések és értéknemüek át fognak adatni azon kikötőben, melybe a hajó megérkezett, az elhalt illetékes hatóságának vagy hazája ügynökségének.

VII. czikk. A jelen egyezmény a magas szerződő felek által mai napon kötött kereskedelmi szerződéssel egyidejüleg fog életbe lépni s ezzel egyenlő tartamu leend.

VIII. czikk. A jelen egyezmény megerősitő okiratai Bécsben a fentebb emlitett kereskedelmi szerződéssel egyidejüleg fognak kicseréltetni.

14774. szám.
1895. május 9.

Igazs. min. rendelet

a Francziaországban a külföldiektől követelt perbeli biztositék tárgyában.

A franczia code civil 16. czikkének határozatai értelmében köteles volt minden külföldi, ha magánjogi perben felperesként fellépett, és Francziaorszagban elégséges ingatlan vagyona nem volt, a perköltség és esetleges kártérités fejében biztositékot adni. Csak a kereskedelmi ügyekben voltak a külföldi felperesek Francziaországban a perbeli biztositékadás alól felmentve.

Az 1895. évi márczius hó 5-én kelt franczia törvény ezt a czikket megváltoztatta és kimondja, hogy a biztositék adásának kivétel nélkül minden perben helye van.

A most emlitett törvény ezenkivül hatályon kivül helyezi a code de procedure civil 423. czikkét, mely azt a rendelkezést foglalta magában, hogy kereskedelmi ügyekben a külföldi nem kötelezhető biztositék adására.

Ehhez képest a code de procedure civil 166. §-a, mely azt rendeli, hogy a külföldi felperes, ideértve a beavatkozó felperest, vagyis az oly felperest is, aki más személyek között folyamatban levő per tárgyára nézve a maga részére kiván jogot érvényesiteni, alperes kérelmére s az alperesi védelem előadását megelőzőleg biztositékot köteles adni, ezentul a kereskedelmi perekben is alkalmazandó.

A franczia törvényeknek eme rendelkezéseit, tekintettel a sommás eljárásról szóló 1893. évi XVIII. t.-cz. 9—12. és 220. §§-aira, a királyi biróságok tudomására hozom azzal, hogy 1895. évi franczia törvénynek rendelkezése nem érinti a franczia állampolgárokat a szegényjog kölcsönös biztositása tárgyában Francziaországgal kötött és az 1880 : XIV. törvényczikkbe foglalt szerződés 3. czikkénél fogva megillető azt a jogot, mely szerint a birói jogsegély kedvezményének megadása esetében a franczia állampolgárok fel vannak mentve a biztositékadástól vagy a perlés indokából követelhető bármely elnevezés alatti más letéteményezéstől.

---

10. Görögország.

36757/882. szám.
1883. aug. 1.

Igazs. min. rendelet

a Jóniai szigetek lakosságához tartozó görög honosoknak Magyarországon tárgyalt hagyatéki ügyeire vonatkozó határozmányok tárgyában.

A görög királyi kormány kinyilatkoztatván, miszerint az osztrák és a magyar állampolgároknak a Jóniai szigeteken tárgyalt összes hagyatéki ügyeire az Ausztria és Görögország között a mindkét rész alattvalói ingó hagyatéka kezelése iránt 1856. évi $\frac{\text{május 31-én}}{\text{jun. 12-én}}$ kötött egyezmény határozmányai alkalmaztatnak: erről a királyi biróságokat a Jóniai szigetek lakosságához tartozó görög honosok hagyatéki tárgyalásánál alkalmazandó viszonosság végett értesitem, s megjegyzem, hogy az idézett egyezmény — melynek eredeti szövegét és forditását ./. alatt idezárva közlöm — az Ausztria és Görögország között 1835. évi $\frac{\text{márcz. 4-én}}{\text{febr. 20-án}}$ kötött kereskedelmi és hajózási szerződésnek kiegészitő részét képezvén, érvénye az 1867. évi XII. t.-cz. 62. §-a értelmében — Magyarországra is kiterjed.

1856 junius hó 12-én kelt pótczikk az Ausztria és Görögország között 1835. évi márczius hó 4-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződéshez a mindkét rész alattvalói ingó hagyatékának kezelése tárgyában.

(A kölcsönös jóváhagyások kicseréltettek Athenében, 1856. évi aug. hó 32-ik napján.)

Egyetlen czikk.

Az ausztriai császári s a görög királyi kormány megegyezett abban, miszerint a másik állam alattvalóinak az egyik szerződő kormány államterületében létező ingó vagyona iránti örökségi tárgyalás és minden peres örökösödési igények eldöntése, az emlitett alattvalók ezen államterületben haláluk idejekor akár ideiglenesen, akár maradandólag tartózkodtak légyen, azon állam biróságainak engedendő át, melyhez az elhunyt mint alattvaló tartozott.

Ennélfogva azon állam biróságai, melynek területén az ingó hagyaték létezik:

1. a hagyaték megőrzése és kezelése tekintetében saját államuk törvényei által előszabott intézkedésekre szoritkozni tartoznak; azonban a birói pecsétek feltevése vagy levétele, valamint a leltár felvétele alkalmával ott, hol azon államnak — melyhez az elhunyt tartozott — valamely consulsága a tartózkodási hely közelsége miatt ezen cselekvényekben résztvenni képes, ezen consulság egy küldöttjét a cselekvény tanujául meghivni kötelesek;

2. azon örökösök és hagyományosok igényeit, kik az állam alattvalói vagy annak területén tartózkodó idegenek mindaddig, mig ezen igények iránt azon állam illetékes hatóságai által, melyhez az elhunyt alattvalókép tartozott, végleges határozat nem hozatik, a honi törvények szerint bizositani kötelesek; de az ezen igények jogérvényessége iránti határozásba ne bocsátkozzanak, hanem azokat kivitel és elhatározás végett azon államnak erre nézve egyedül illetékes biróságaihoz utasitsák, amelyhez az elhunyt mint alattvaló tartozott;

3. azon követeléseket, melyek a saját állambeli alattvalók vagy az állam területén levő idegenek részéről, a hagyaték ellen az örökösödési vagy hagyományi czimtől különböző más magánjogczimen törvény utján támasztatnak, a honi országos törvények szerint határozzák el s azok kielégitéséről gondoskodjanak.

Az államterületen tartózkodó örökösök, hagyományosok és hitelezők igényeinek kielégitése és biztositása után az ingó hagyatékot, illetőleg annak az ezen igények fedezésére szükséges rész levonása után fennmaradó hátralékát a legközelebbi consulság, vagy azon államnak — melyhez az elhunyt tartozott — követsége utján, ezen állam illetékes hatóságához küldjék át.

Jelen egyezmény, kihirdetésének időpontjától fogva, azon érvénynyel birjon, mintha az az Ausztria és Görögország között 1835. évi $\frac{\text{márczius 4-én}}{\text{február 20-án}}$ kelt kereskedelmi hajózási szerződésbe szóról-szóra beiktatva volna.

11. La-Plata.

30216. szám.
1875. nov. 26.

Igazs. min. rendelet

a La-Plata államokban elhalt magyar honosok hagyatéka végett beadott kérések okmányokkal felszerelése tárgyában.

A buenos-ayresi cs. és kir. főconsulátusnak a közös külügyminister urhoz intézett, s általa hozzám áttett jelentése szerint, az amerikai La-Plata államokban elhalt magyar honosok hagyatékának itt tartózkodó örökösei részére leendő kiadatása iránt, a nevezett főconsulsághoz intézett megkeresvények a szükséges okmányokkal a legtöbb esetben nincsenek ellátva, minek folytán az igényelt hagyaték az itteni tartózkodó örökösök javára csak igen ritkán szerezhető meg.

Ennek folytán figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy amennyiben valamely magyarországi honos által a kir. biróságoknak közvetitése az emlitett czélból kéretik — az illető folyamodót arra hivják fel, hogy magának a nevezett államokban vagy megbizottat válaszszon, vagy egy üres meghatalmazványt állitson ki, s képviselő keresése végett a buenos-ayresi vagy montevideoi consulsághoz forduljon.

Megjegyzem még, hogy ugy a meghatalmazványnak, mint az örökjogot igazoló valamennyi okmánynak, az argentini, illetve uruguayi köztársaságnak a monarchiában létező consulsága által hitelesitve kell lennie.

---

12. Montenegro.

22026. sz.
1890. szept. 20.

Igazs. min. rendelet

mely szerint végrehajtás elrendelése és foganatositása tekintetében a montenegrói fejedelemséggel szemben viszonosság nem áll fenn.

Az 1881 : LX. t.-cz. és jelesen annak a 3. §-a értelmében végrehajtás elrendelésének és foganatositásának külföldi biróságok megkeresései vagy végrehajtási záradékkal ellátott végrehajtható közokiratai alapján államszerződés nemlétében csak viszonosság esetében lehetvén helye: egy felmerült eset alkalmából szükségesnek találom a kir. biróságoknak tudomására hozni, hogy e tekintetben a montenegrói fejedelemséggel szemben viszonosság nem áll fenn.

---

13. Nagy-Britannia.

28631. szám.
1901 szept. 17.

Igazs. min. rendelet

a kézbesitések teljesitéséről Nagy-Britannia és Irhon, a brit gyarmatok, ugyszintén Amerika egyes államainak területén.[1])

Ha magyar birói hatóságtól származó iratot bárminő természetü ügyben akár magyar honosnak, akár másnak Nagy-Britannia és Irhon, a brit gyarmatok és északamerikai Egyesült-Államok, Argentina, Brazilia, Chile, Columbia, Costa-Rica, Ecuador, Guatemala, Haiti, Honduras, Nicaragua, Paraguay, Peru, Salvador, San Domingo, Uruguay és Venezuela területén kell kézbesiteni, az eljárás ujabb megállapodás szerint a következő:

1. Az emlitett országok területén kézbesitendő hivatalos iratokat a kézbesitési vevénynyel együtt ezentul is a kir. igazságügyministeriumhoz kell felterjeszteni, mely a kézbesités teljesitéséről a közös külügyministerium és rendszerint a diplomntiai képviseleti hatóság közvetitésének mellőzésével közvetlenül a kézbesités helyére nézve illetékes cs. és kir. consuli hivatal utján gondoskodik. Forditást csatolni jövőben sem kell, de az érdekelt feleknek, ha a forditási költségeket előlegezik és viselik, jogukban áll kivánni, hogy a felsorolt országokban kézbesitendő iratokat és az ezekre vonatkozó vevényeket a magyar birói hatóság megfelelő forditással szereltesse fel.

2. A kézbesités eredményéről a cs. és kir. consuli hivatalok kivétel nélkül közvetlenül értesitik a kézbesitést kérő magyar birói hatóságokat, még pedig:

a) a kézbesités sikerre vezetése esetén a vonatkozó birósági kézbesitési vevényt, illetve postai tértivevényt küldik meg, mely utóbbi-

[1]) Az 1901. évi szeptember hó 17-én 28631. 1901. I. M. szám alatt (Igazs. Közl. X. évf. 269. l.) kelt rendelet közölte ama szabályokat amelyeket egyebek közt a Nagy-Britannia és Irhon területén teljesitendő kézbesitések esetén követni kell.

Az utóbb emlitett területen teljesitendő jogsegély egyéb ágaira (tanukihallgatás, eskükivétel stb.) vonatkozó eljárás tekintetében a következők tartandók szem előtt:

Polgári és kereskedelmi ügyek.

Nagy-Britannia és Irhon törvényei (Foreign Evidence Act. 1856. 19 and 20. Vict. C. 113.) szerint külföldön folyamatban levő polgári és kereskedelmi ügyekben jogsegélynek van helye bizonyitás felvétele végett.

A bizonyitás felvételére irányuló kérelmet előterjeszthetik akár az érdekelt felek, akár az a külföldi biróság, amelynél az ügy folyamatban van.

Nagy-Britannia és Irhon biróságai nem foglalkoznak maguk a bizonyitás felvételével, hanem e czélra megbizottat (Commissioner) rendelnek. Ki kell azonban mutatni, hogy a vonatkozó ügy valamely külföldi biróság előtt folyamatban levő polgári vagy kereskedelmi ügy, továbbá, hogy az eljáró külföldi biróságot a biráskodás megilleti, végül hogy a külföldi biróság a bizonyitás felvételét kivánja.

A kihallgatandó tanu, ha költségeinek fedezésére megfelelő összeget kap, kötelezhető arra, hogy kihallgatása végett a megbizott (Commissioner) előtt megjelenjen, a kérdésekre feleljen és okiratokat mutasson be.

A megbizott előtt tett hamis tanuzás ép úgy büntetendő, mintha az a biróság előtt tétetett volna.

Azok a birói hatóságok, amelyekhez a felek vagy tanuk kihallgatására irányuló megkereső leveleket intézni kell, a következők: *a)* Angolországban: »High Court of Justice« London, *b)* Irhonban: »High Court of Justice« Dublin, *c)* Skóthonban: »Court of Sessions« Edinburgh, vagy az illető grófság »Sheriff Clerk«-je. Egyébiránt a megkeresés teljesitésére hivatott hatóság megjelölése a londoni cs. és kir. nagykövetségre is bizható.

A megkereső levélben:

1. meg kell emliteni, hogy a megkereső biróság az előtte folyó ügy elbirálására illetékes és a bizonyitás felvételét elrendelte;

2. kérni kell a megkeresett biróság intézkedését az iránt, hogy a kihallgatandó fél vagy tanu a biróság elé vagy a kirendelt megbizott (Commissioner) elé idéztessék, a megkereső levélben foglalt, vagy az ahhoz csatolt általános és különös kérdésekre kihallgattassék, illetve tőle a közölt szövegü eskü kivétessék és a vallomásról vagy esküttételről, esetleg ez utóbbi megtagadásáról felvett jegyzőkönyv megküldessék;

3. közölni kell, hogy a bizonyitás felvétele körül felmerült költségeket, amennyiben nem a kihallgatandó egyén köteles azokat fedezni, a megkereső biróság fogja megtériteni.

A megkereső levél és ennek mellékletei angol

hoz a kézbesités részleteiről felvilágositást nyujtó záradékot csatolnak;

b) a kézbesités sikertelensége esetén az iratokat visszaküldik, miután ennek okait a kézbesitendő iratra vagy az aláirás nélkül visszaérkezett birósági vevényre feljegyezték;

c) abban az esetben, ha a kézbesités nem sikerül és sem a kézbesitendő irat, sem a birósági vevény a czimzettől vissza nem érkeznék, erről a cs. és kir. consuli hivatalok külön átiratban adnak értesitést.

3. A cs. és kir. consuli hivatalok — ha a kézbesités tértivevény mellett az illető országban nem eszközölhető — figyelmeztetik a czimzett feleket, hogy a kézbesitési vevénynek záros határidő alatt vissza nem érkezése esetére ügygondnok kinevezése mellett hirdetményi idézésnek lehet a magyar biróságnál kérelemre helye.

4. Az 1—3. pontok alatt jelzett kézbesitések következtében felmerült postaköltségeket a kir. igazságügyministerium téríti meg s igy ezek fedezéséről a kézbesitést kérő magyar birói hatóságoknak gondoskodniok nem kell.

5. Ha a kézbesitési eljárás során késedelem vagy más ok miatt valamely cs. és kir. consuli hivatal ellen panasz merülne fel, vagy bárminő felvilágositásra volna szükség: a magyar birói hatóságnak a megfelelő intézkedések végett a kir. igazságügyministeriumhoz kell fordulnia.

Mindezeket miheztartás végett oly figyelmeztetés mellett közlöm, hogy a jogsegély egyéb ágaira (tanukihallgatás, eskükivétel stb.) az eddigi eljárás marad hatályban. Érintetlenül maradnak különösen az 1890. évi julius 22-én 16433. I. M. sz. a. (R. T. 1198. lap) kelt rendeletben és az 1894. évi 46330. I. M. számu (Igazs. Közl. III. évf. 427. l.) közleményben foglalt rendelkezések.

---

forditással látandók el, amely forditás beszerzésének módozatairól az 1873. évi október hó 22-én 32942. szám alatt (1873. R. T. 231. sz. 605. l.) kelt tolmácsi rendelet szól.

A bizonyitás felvételével járó költségek fedezésének biztositásáról az 1899. évi május hó 20-án 30021. I. M. sz. a. (Igazs. Közl. VIII. évf. 115. l.) kelt rendelet 27. §-ának 2. bekezdésében előirt módon kell gondoskodni.

Az eljáró biróság a megkereső levelet s ennek esetleges mellékleteit forditásaikkal együtt hitelesités és továbbitás végett a kir. igazságügyministeriumhoz terjeszsze fel és kisérő jelentésében közölje, hogy mikép gondoskodott a bizonyitás felvételével járó költségek fedezésének biztositásáról, egyszersmind jelölje meg azt az összeget, amelynél több a megkeresés teljesitése czéljából fel nem használható.

Megjegyzendő, hogy Nagy-Britannia és Irhon területén a magyar vagy osztrák honosnak eskü nélkül való kihallgatását vagy egyszerü felvilágositások beszerzését az ott székelő cs. és kir. konzuli hivatalok is teljesithetik. (1903. évi 12106. sz. I. M.)

14. Németalföld.

20088. szám.
1878. jul. 19.

Igazs. min. rendelet

a Németalföldön elhalt magyar honos tengerészek és katonáknak 250 hollandi forint értéket meg nem haladó hagyatékai tárgyában.

A németalföldi kir. kormánynak a szolgálatában állott s Németalföldön elhalt külföldi tengerészek és katonák kisebb értékü hagyatékai tárgyában ujabban tett rendelkezése folytán, a cs. és kir. közös külügyministerium, a m. kir. kormánynyal egyetértve, a Németalföldön elhalt magyar honos tengerészeknek és katonáknak 250 hollandi forint értéket meg nem haladó hagyatékai átvételére, a haagai cs. és kir. követséget és a Németalföldön székelő cs. és kir. ügynöki tisztviselőket felhatalmazta és utasitotta, hogy azon esetben, ha őket az örökösök vagy meghatalmazottjaik jelenléte ettől fel nem menti, az érdekeltek irányában felelősség terhe alatt intézkedjenek az eltartható tárgyak biztos megőrzéséről, és a megromolható tárgyak mielőbbi eladásáról s haladék nélkül értesitsék a halálesetről azon biróságot, amelynek területén, a vélelmezhető örökösök laknak, vagy ha ezek tartózkodási helye ismeretlen volna, haladéktalanul tegyenek jelentést a cs. és kir. közös külügyministeriumhoz vagy közvetlenül a m. kir. ministeriumhoz.

Erről a czimzett kir. biróságok és árvaszékek azzal értesittetnek, hogy a nevezett követség és ügynökségek az általuk átvett hagyatékokat az illetékes hazai hagyatéki hatóságok rendelkezésére fogják bocsátani, és hogy ezen intézkedés a németalföldi gyarmatokban elhalt magyar honos tengerészek és katonák hagyatékaira nem terjed ki.

9889. szám.
1887 márcz. 5.

Igazs. min. rendelet

a németalföldi királyságban, ennek gyarmataiban és hajóin elhalt magyar honosok kisebb ingó hagyatékai tárgyában.

A németalföldi kir. kormány ujabb intézkedése olytán, a cs. és kir. közös külügyministerium a magyar királyi kormánynyal egyetértve, kiterjesztette azon felhatalmazást, amelyet a haagai cs. és kir. követségnek és a Németalföldön székelő cs. és kir. consuli tisztviselőknek az ott elhalt magyar honos tengerészek és katonák kisebb értékü hagyatékai átvételére, az 1878. évi julius hó 19-én 20088. sz. alatt kelt bel- és igazságügyministeri rendelet szerint adott:

1. a németalföldi gyarmatokban vagy németalföldi hajókon elhalt magyar honos tengerészeknek;

2. a németalföldi indiai királyi hadseregben szolgált, vagy ebből kilépett, s a németalföldi királyságban vagy ennek gyarmataiban elhalt magyar honos katonáknak;

3. a németalföldi gyarmatokban elhalt magyar honos más egyéneknek 250 hollandi forint értéket meg nem haladó ingó hagyatékaira.

Ezen ujabb felhatalmazás is csak olyan hagyatékok átvételére vonatkozik, amelyekre nézve az örökösök és a végrendeleti végrehajtó a németalföldi kormány előtt ismeretlenek.

A nevezett cs. és kir. követség és consuli tisztvieslők ezen hagyatékokra vonatkozólag is azon eljárást fogják követni, amely a fentebb idézett rendeletben szabályozva van.

Erről a kir. biróságok és az árvaszékek ezennel értesittetnek.

Minthogy pedig a németalföldi kir. kormány ezen hagyatéki értékeket csak olyan feltétel mellett adja át, hogy az átvételnél biztosittassék arról, miszerint az illető hagyatékokra vonatkozólag örökösödési czimen semmiféle felszólalás nem fog történni: utasitjuk a kir. biróságokat és az árvaszékeket, hogy mind a fentebb idézett, mind a jelen rendelet alapján nekik megküldött hagyatékokat az örökösöknek, illetőleg a jogositottaknak csak oly irásbeli nyilatkozat mellett adják ki, mely szerint egyszersmindenkorra lemondanak arról a jogukról, hogy a németalföldi kormánynál a beküldött összeg elszámolása tárgyában utólag bármily felszólalást tegyenek.

Ez által azonban joguk a később folyóvá tett és a hagyatékhoz később átküldött összegekre nem érintetik.

A hagyatéki összeg átvételéről és az örö-

kösök, illetőleg jogositottak lemondásáról szerkesztett nyilatkozatok az eljáró magyar hagyatéki hatóságnál megőrzendők.

45338. szám.
1897. decz. 21.

Igazs. min. rendelet

a németalföldi Indiában elhalt magyar honosok 250 hollandi forintnál nagyobb ingó hagyatékának átvétele tárgyában.

Az 1878. évi julius hó 19-én 20088. I. M. sz. alatt és 1887. évi márczius hó 5-én 9889. I. M. sz. alatt kelt bel- és igazságügyministeri rendeletek kapcsán értesitem a kir. biróságokat, hogy a németalföldi kir. kormány ujabban ugy intézkedett, hogy a németalföldi Indiában elhalt idegeneknek ingó hagyatéka, azokban az esetekben, ha az örökhagyó örökösei vagy végrendeleti végrehajtói ismeretlenek, a fentebbi rendeletekben emlitett módozatok mellett akkor is kiadható az idegen hatalmak képviselőinek, ha a hagyaték értéke 250 hollandi forintnál nagyobb.

Ennek folytán a cs. és kir. külügyministerium a m. kir. kormánynyal egyetértve felhatalmazta a haagai cs. és kir. követséget, és a Németalföldön székelő cs. és kir. consulátusokat, hogy a németalföldi Indiában elhalt magyar honosoknak az ottani hatóságoktól kiadott ingó hagyatékát átvegyék akkor is, ha annak értéke 250 hollandi forintot meghalad, s hogy az átvett összeget vagy értéket az illetékes hazai hagyatéki hatósághoz juttassák.

A kir. biróságok ezen hagyatékoknak az örökösök részére leendő kiadásánál is az 1887. évi márczius hó 5-én 9889. I. M. sz. alatt kiadott bel- és igazságügyministeri rendelet szerint tartoznak eljárni.

5028. szám.
1901. febr. 19.

Igazs. min. rendelet

a németalföldi Kelet-Indiában elhalt magyar honosok után maradt ingó hagyatékoknak átvételére, az ott székelő cs. és kir. consulatusok felhatalmazása tárgyában.

Az 1897. évi deczember hó 21-én 45338. I. M. sz. alatt (Igazs. Közlöny VI. évf. 522. l.) kibocsátott rendelet kapcsán értesitem a kir. biróságokat, hogy németalföldi Kelet-India főkormányzójának 1900. évi julius 16-án kelt rendelkezése következtében a cs. és kir. közös külügyministerium a m. kir. kormánynyal egyetértve a németalföldi Kelet-Indiában székelő cs. és kir. consulatusoknak az ott elhalt magyar honosok után hátramaradt ingó hagyatékok átvételére ugyanolyan felhatalmazást, illetve utasitást adott, mint aminőt e tárgyban a Németalföldön székelő cs. és kir. képviseleti hatóságok nyertek.

A szóban forgó hagyatékok kiadását azonban németalföldi Kelet-India főkormányzója ahhoz az ujabb feltételhez kötötte, hogy amennyiben az elhalt honi törvényei szerint örökösödésre hivatott egyének nincsenek, az átvett hagyatékot az örökhagyó honi hatósága a németalföldi indiai gyarmatkormány részére visszaszolgáltatni tartozik.

Ehhez képest, ha valamely magyar honos hagyatéki ügyében az utóbb emlitett eset merülne fel, az eljáró kir. biróság azt bejelenti a kir. igazságügyministernek, hogy a hagyaték visszaszolgáltatása iránt a megfelelő intézkedések megtehetők legyenek.

Egyébként az 1887. évi márczius hó 5-én 9889. I. M. sz. alatt (1887. évi R. Tára 1013. l.) kiadott bel- és igazságügyministeri rendelet szerint kell eljárni.

15. Németország.

1887 : X. Törvényczikk

a Német birodalommal 1886. évi május hó 9-én Bécsben, a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország apostoli Királyának és Ő Felsége a német Császár és Poroszország királyának meghatalmazottjai által, a szegényjog kölcsönös biztositása tárgyában Bécsben 1886. évi május hó 9-én kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott és utóbb mindkét szerződő fél részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

I. czikk. Az osztrák és a magyar honosok a Német birodalomban és a német birodalmi honosok Ausztriában és Magyarországban a szegényjog kedvezményében ugyanazon törvényes feltételek mellett részesülnek, mint azon ország honosai, amely országban a szegényjog engedélyezését kérik.

II. czikk. A szegényjog kedvezményét igénybe vevő idegen részére a szegénységi bizonyitvány minden esetben rendes tartós lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha a kérelmező nem azon országban lakik, amelyben a szegényjogért folyamodik, akkor a szegénységi bizonyitvány az Ausztria-Magyarország és a Német birodalom közt 1880. évi február hó 25-én kötött szerződés értelmében hitelesitendő.

Ha pedig a kérelmező azon országban tartózkodik, a melyben a kérelmet előterjeszti, akkor ezenkivül felőle hazájának hatóságaitól értesülések szerezhetők.

III. czikk. Azon osztrák, illetőleg magyar honosok, akiknek a Német birodalomban, és azon német birodalmi honosok, akiknek Ausztriában vagy Magyarországban a szegényjog kedvezménye megadatott, ugyanott teljes joggal felmentvék minden biztositékadástól letéteményezéstől is, mely belföldi ellen perelő idegentől mint ilyentől azon biróság törvényei szerint, ahol a per folyik, bármely néven követelhető lenne.

IV. czikk. A jelen egyezmény a megerősitési okiratok kicserélése napján lép hatályba és a szerződő felek egyikének felmondása után még hat hónap lefolyásáig hatályban marad.

Ennek hiteléül mindkét fél teljhatalmazottjai jelen szerződést aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

1880 : XXXVI. Törvényczikk

a hatóságok és közhivatalnokok által kiállitott vagy hitelesitett okiratok hitelesitése tárgyában a német birodalommal 1880. évi február hó 25-én kötött szerződésről.

I. czikk. Polgári vagy katonai biróságok által peres vagy perenkivüli polgári ügyekben és büntető ügyekben kiállitott okiratok hitelesitése nem szükséges, ha a hivatalos pecséttel el vannak látva.

A német hadiállományi vagy itélőbirósági határozatok kiadmányai az illetékes katonai biróság által hitelesitendők.

A birósági okiratokkal egyenlők azok, amelyek a következő hatóságok valamelyike által állittatnak ki.

A német birodalomban:

a) a Német birodalom fegyelmi széke és fegyelmi kamarái által;

b) a községi kötelékügyi szövetségi hivatal által;

c) a szabadalmi hivatal által;

d) a tengerészeti főhivatal és a tengerészeti hivatalok által;

e) a tengerész-hivatalok által;

f) a földesuri és jobbágyi viszonyok szabályozásával, az elkülönitési és az összesitési eljárással megbizott általános és különös bizottságok és kormányszéki osztályok által, ideértve a Berlinben székelő földmivelési ügyeket fölülvizsgáló collegiumot is;

g) az egyetemi biróságok, az iparbiróságok és a közigazgatási biróságok által;

h) a nem birósági hivatalnokok fölötti porosz királyi fegyelmi szék által, és

i) a hamburgi gyámhatóság által.

Ausztriában:

a) a birodalmi törvényszék által;

b) a közigazgatási törvényszék által;

c) az állami törvényszék által;

d) a földtehermentesités, a földteher megváltása és a szabályozás keresztülvitele végett, továbbá a szeszes ital készités- és mérésre vonatkozó jogviszony és a hűbéri viszony meg-

szüntetése végett, az országos politikai hatóságoknál és a belügyministeriumnál alakitott bizottságok által;

e) a jövedéki biróságok által;

f) az iparbiróságok által;

g) a tartományi hiteltáblai és telekkönyvi hivatalok, a letéthivatalok, az adóhivatalok mint letéthivatalok és más birósági segédhivatalok által;

h) a dalmátországi önálló jelzáloghivatalok által.

Magyarországban:

a) az egyházi házassági biróságok által;

b) az árvaügyi hatóságok (árvaszékek) által;

c) a telekkönyvi hivatalok és az adóhivatalok mint letéthivatalok által.

II. czikk. A közjegyzők, birósági végrehajtók és más birósági segédhivatalnokok által, továbbá a német birodalomban a polgári állapotot nyilvántartó hivatalnokok által, és amennyiben nem az I. czikkben megnevezett hatóságokhoz tartoznak, a jelzálogőrzők által kiállitott okiratoknak birósági hitelesitése szükséges.

Ez megtörténtnek tekintendő, ha az okirat azon állam biróságai valamelyikének aláirásával és a hivatalos pecsétjével el van látva, amelyben a kiállitónak hivatalos lakhelye van.

Közjegyzők, birósági végrehajtók, vagy birósági jegyzők által kiállitott, és ezeknek hivatalos pecsétjével ellátott váltóóvásoknak további hitelesitése nem szükséges. Ugyanezen tekintet alá esnek a magánokiratok őrzésével törvényesen megbizott magyarországi székes- és társas káptalanoknak hivatalos pecséttel ellátott kiadványai.

III. czikk. A Németországban a keresztelésekről, esketésekről, vagy halálesetekről vezetett egyházi könyveknek egyházi pecsét alatt kiadott kivonataira nézve szükséges, hogy ezek az illető kerületben illetékes polgári biróság által hitelesittessenek, és ezen felül a biróság által arról szóló bizonyitványnyal láttassanak el, hogy a kivonat kiállitója ennek kiadására jogositott.

Német katonai lelkész által kiállitott ilynemü kivonatok, a katonai biróság által hitelesitendők és látandók el bizonyitványnyal.

Ausztriában és Magyarországon szükséges, hogy a hivatalos születési, esketési és halálozási anyakönyvek kivonatai, ha csak ezen anyakönyveket nem valamely politikai közigazgatási hatóság vezeti, az anyakönyvvezető feletti felügyeletre hivatott elsőfoku politikai közigazgatási hatóság által hitelesittessenek.

Ha pedig az anyakönyvet vezető, katonai hatóság alatt áll, a hitelesités a felettes honvédelmi ministerium, illetőleg a hadügyministerium által eszközlendő.

A fentebbi határozatoknak megfelelőleg hitelesitett kivonatok további hitelesitése nem szükséges.

IV. czikk. A Német birodalom vagy valamely német szövetséges állam legfőbb közigazgatási hatóságai által, vagy az osztrák-magyar monarchia legfőbb közös közigazgatási hatóságai által, vagy Ausztria vagy Magyarország legfőbb közigazgatási hatóságai által, vagy valamely más állami vagy egyházi felsőbb közigazgatási hatóság által kiállitott vagy hitelesitett okiratok további hitelesitése nem szükséges.

Mindkét szerződő fél közlendi a másikkal az itt tekintetbe vett hatóságokat, valamint a hatóságoknak erre vonatkozó változtatásait.

Azon okiratokat, amelyek nem a most felsorolt hatóságok, hanem más hatóság által állittattak ki, vagy hitelesittettek, a nevezettek közül azon hatóságnak kell hitelesiteni, amelynek a kiállitó hatóság alá van rendelve.

Az utazási igazolványokra vonatkozó eddigi szabályok azonban érvényben maradnak, és azon könnyitések sem érintetnek, melyek külön megállapodások által, a kereskedelmi forgalom részére és a vámeljárásnál engedélyezvék.

Végre nem szükséges azon okiratok további hitelesitése, amelyek a pénzügyi hatóságok által, ideértve az erdészeti hivatalokat is, a határos kerületekben állittatnak ki.

V. czikk. Az ezen egyezmény értelmében illetékes hatóság által valamely magánokiratra vezetett hitelesitésnek további hitelesitése nem szükséges.

VI. czikk. Jelen szerződés tiz nappal közzététele után lép hatályba; a magas szerződő felek mindegyike által bármikor felmondható, azonban a történt felmondás után még három hónapig hatályban marad.

Ezen szerződés hatálybaléptének időpontjától kezdve, a német szövetség egyes államai és Ausztria-Magyarország közt előbb kötött minden egyezmény hatályát veszti, amennyiben ez a hatóságok által kiállitott vagy hitelesitett okiratok hitelesitésére vonatkozik.

A jelen szerződés meg fog erősittetni, és a megerősitő okiratok lehetőleg mielőbb ki fognak cseréltetni.

Minek hiteléül a mindkét részbeli meghatalmazottak a jelen szerződést aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

642. szám.
1874. jan. 29.

Igazs. min. rendelet

a törvénykezési dijak végrehajtás utján való beszedése végett a németországi biróságoktól érkező megkeresések mellőzése iránt.

Többször fordult már elő az az eset, hogy németországi, különösen pedig orosz biróságok törvénykezési dijaknak (Gerichtskosten,

Taxen, Sporteln) végrehajtás utján leendő beszedése végett a hazai biróságokat megkeresték.

Minthogy az emlitett dijak kincstári illetékek természetével birnak, s a nemzetközi érintkezésben általánosan elfogadott szabályul szolgál azon elv, hogy az államok a közadók és pénzügyi illetékek, valamint dijak kölcsönös behajtása körül egymásnak segédkezet ne nyujtsanak, és ugyancsak hasonló eljárás szokott követtetni a legelül megnevezett államok biróságai és hatóságai részéről is; — viszonos eljárás érdekében utasitom a biróságokat, hogy az ily törvénykezési dijak beszedésére irányzott hivatalos megkereséseknek, ezentul ne tegyenek eleget.

Megjegyeztetik azonban, hogy amennyiben ezen dijak, a többi per- és eljárási költségekkel együtt, a végrehajtási összeg járulékaiként jelentkeznek, minthogy ez esetben nem valamely külföldi állam, hanem magánfelek érdekében foganatositandó végrehajtásról van szó, minthogy továbbá azon államokban, amelyekkel a birói itéletek végrehajtására nézve viszonosság áll fenn — a hazai törvények szerint fennálló perbeli bélyegköltségekre nézve is hasonló eljárás követtetik, a végrehajtás nemcsak a kielégitési főösszeg, hanem annak minden járulékaira nézve is különbség nélkül foganatositandó.

22096. sz.
1901. aug. 3.

Igazs. min. rendelet

a Németbirodalomhoz tartozó országok igazságügyi hatóságaival való érintkezés tárgyában.[1])

A Németbirodalomhoz tartozó országok igazságügyi hatóságaival való érintkezés szabályait

az 1869 junius hó 24-én 9249. I. M. sz. a. (1869. évi R. T. 83. sz. 729. l.),

az 1873 junius 16-án 18900. I. M. sz. a. (Ig. Közl. IV. évf. 242. l.),

az 1873. október 14-én 32321. I. M. sz. a. (Ig. Közl. IV. évf. 242. l.),

az 1874. deczember 16-án 34302. I. M. sz. a. (Ig. Közl. IV. évf. 242. l.),

az 1875 február 19-én 29212/1874. I. M. sz. a. (1875. évi R. T. 12. sz. 65. l.),

az 1888 julius 3-án 23271. I. M. sz. a. (Ig. Közl. III. évf. 274. l.),

az 1894 augusztus 3-án 31500. I. M. sz. a. (Ig. Közl. III. évf. 274. l.),

az 1895 julius 6-án 27013. I. M. sz. a. (Ig. Közl. IV. évf. 241. l.),

végül az 1899 május 20-án 30021. I. M. sz. a. (Ig. Közl. VIII. évf. 115. l.) kibocsátott rendeletek többszörösen ismételve közölték; ezek daczára folytonos a panasz a magyar igazságügyi hatóságok ellen az idézett rendeletben foglalt szabályok figyelmen kivül hagyása miatt.

Az emlitett szabályokat tehát alább összefoglalva ujra közlöm, de egyszersmind felhivom az igazságügyi hatóságok vezetőit, őrködjenek szigoruan a felett, hogy a vezetésük alatt álló hatóság azokat mindenkor szem előtt tartsa.

A jelzett szabályok a következők:

1. A közvetlen érintkezés akár polgári, akár büntető vagy fegyelmi ügyekben a Németbirodalomhoz tartozó országok közül csak Poroszország hatóságaival van megengedve, de a diplomácziai ut s igy közvetitésem igénybe vétele ezek irányában sincs elzárva. A Németbirodalom többi országainak hatóságaival a közvetlen érintkezés, — a legsürgősebb esetektől eltekintve, — nincs megengedve.

2. Az 1. pontban foglaltak szerint megengedett közvetlen érintkezés is csak akkor foghat helyet, ha nyelvbeli nehézség fenn nem forog, vagyis, ha a Németbirodalomhoz tartozó országok igazságügyi hatóságaihoz közvetlenül küldendő iratok német forditással s az ezeket tartalmazó boritékok német czimezéssel vannak ellátva.

Közvetitésem igénybe vétele esetén:

a) polgári ügyekben a forditásra nézve az 1899 május 20-án 30021. I. M. sz. a. kelt rendelet (Ig. Közl. VIII. évf. 115. l.) irányadó, még pedig a kézbesitéseknél annak 4., 8. és 10. §§-ai s a megkereső leveleknél az idézett rendelet 16., 17., 21., 28. és 29. §§-ai;

---

[1]) A kir. igazságügyminister a jelen rendelet valamennyi kir. törvényszék elnökének, valamennyi kir. ügyészség és járásbiróság vezetőjének, a kir. közjegyzői és az ügyvédi kamarák elnökeinek, ugyszintén az összes letartóztatási intézetek főnökeinek külön is megküldette oly felhivás kiséretében, hogy az abban foglalt szabályok megtartására — a kezelő személyzet tagjait is kellőképen utasitva — gondot forditson. Egyszersmind pedig figyelemmel arra, hogy ilyen hibáknak ismételt előfordulása a külföldön a magyar igazságügyi hatóságok kedvezőtlen megitélésére szolgáltatna alkalmat, arra is felhivta a kir. törvényszékek elnökeit, hogy az időszaki vizsgálatok alkalmával az érintett szabályok figyelmen kivül hagyásáról szerezzenek meggyőződést, — s előforduló esetekben saját hatáskörükben intézkedjenek.

b) büntető vagy fegyelmi ügyekben fordítást csatolni a megkereső levelekhez sem kell, mert ezeket a szükséges fordítással a kir. igazságügyministerium hivatalból szerelteti fel.

3. Miután a Németbirodalomhoz tartozó országok bíróságaival s egyéb hatóságaival váltott levelezésekre nézve a postai díjmentesség megszünt, a nevezett bíróságokhoz és egyéb hatóságokhoz intézett postaküldemények tekintet nélkül azoknak polgári, büntető vagy fegyelmi természetére, a feladáskor minden egyes esetben bérmentesitendők.

A bérmentesités költségei az irodaátalányból fedezendők.

4. Valamint a német igazságügyi hatóságok a hozzájuk érkező nem bérmentesitett postaküldeményeket elfogadják, de minden egyes esetről felettes hatóságukhoz jelentést tesznek, hogy az okozott költség a feladó hatóság ellenében érvényesittethessék: ugy a magyar igazságügyi hatóságok is kötelesek a Németbirodalomhoz tartozó országok bíróságaitól, vagy egyéb hatóságaitól érkezett bérmentetlen postaküldeményeket elfogadni, minden ily esetről azonban a küldemény számának, keltének, a küldő hatóságnak s a küldemény tárgyát képező ügynek, valamint a fizetett postadíjnak megjelölése, az utóbbinak egyszersmind igazolása mellett hozzám azonnal jelentést kell tenniök.

5. A Németországba feladott postaküldemények bérmentesitésének elmulasztása esetén, a felmerült költségek megtérítésére mindig az a bírósági, illetőleg hatósági közeg fog köteleztetni, aki a bérmentesitésre vonatkozó fentemlitett szabályt figyelmen kivül hagyta.

6. A polgári jogsegély egyéb kérdéseiben a Hágában létrejött nemzetközi egyezményt beczikkelyező 1899 : XIII. t.-cz. végrehajtása tárgyában 1899 május 20-án 30021. I. M. sz. a. (Igazs. Közl. VIII. évf. 115. l.) kelt rendeletet kell követni.

7. Kiadatási ügyekben a közvetlen érintkezés esetében is irányadók az 1896 : XXXIII. t.-cz. (B. P.) 475. és 476. §§-aiban foglalt rendelkezések.

37541. sz.
1901. decz. 12.

Igazs. min. rendelet

a Németbirodalommal 1880. évi február hó 25-én kötött és az 1880 : XXXVI. t.-czikkbe iktatott államszerződés IV. czikkében említett ama közigazgatási hatóságokról, amelyek által kiállított vagy hitelesített okiratoknak további hitelesítése nem szükséges.

A m. kir. ministerium az 1901. évi november hó 19-én 3626. M. E. szám alatt kibocsátott rendeletével közzététette a Németbirodalom és a német szövetséges államok azon legfőbb és legfelsőbb közigatási hatóságainak a beállott változások következtében módositott jegyzékét, amely hatóságok által kiállitott vagy hitelesitett okiratoknak további hitelesitése a Németbirodalommal 1880. évi február hó 25-én kötött és az 1880 : XXXVI. t.-czikkbe foglalt államszerződés IV. czikke értelmében nem szükséges.

Felhivom az igazságügyi hatóságok figyelmét arra, hogy a m. kir. ministeriumnak ez a 3626/1901. M. E. számu rendelete, — mely a 12806/1881., 28942/1881. és 3379 1897. I. M. számu (Igazs. Közl. VI. évf. 121. l.) igazságügyministeri rendeletekben emlitett 1334/1881. és 2833/1881. számu (1881. évi R. T. 26. és 88. sz.), valamint 24616/1897. M. E. számu (1897. évi Rend. Tára 1. sz.) rendeletek helyébe lépett. — a Budapesti Közlöny 1901. évi deczember hó 3-án kiadott 278. számában jelent meg és az 1901. évi Rendeletek Tárában 124. szám alatt fog közzététetni.

Végül megjegyzem, hogy az 1897. évi január 25-én 751. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet (1897. évi Rend. Tára 2. szám) felsorolja azokat az osztrák-magyar közös közigazgatási hatóságait, továbbá a magyar korona országainak ama közigazgatási hatóságait, amely hatóságok által kiállitott vagy hitelesitett okiratoknak további hitelesitése az 1880 : XXXVI. t.-cz. IV. czikke értelmében nem szükséges.

16. Norvégia.

3312. sz.
1902. ápr. 15.

Igazs. min. rendelet

azon eljárás tárgyában, melyet a norvég biróságok a magyar állampolgárok után Norvégországban maradt ingó hagyatékokra nézve követnek.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. 8., valamint 107. és következő szakaszai értelmében a viszonosság gyakorlása végett értesitem a kir. biróságokat, hogy

Norvégországban a rendes lakhely állapitja meg az ott elhalt magyar állampolgár után maradt ingó hagyatékára nézve is a birói illetékességet. Ha tehát Norvégországban volt az elhalt magyar állampolgárnak rendes lakhelye, a norvég biróságok a hagyatéki ügyben saját törvényeik szerint maguk járnak el; ha ellenben Norvégországban az ott elhalt magyar állampolgár csak átmeneti tartózkodással birt, a norvég biróságok az ingó hagyatékra nézve az eljárást az elhunyt hazai birósága részére engedik át, de az ingó hagyaték fentartásáról, erre hivatott személyek hiányában, gondoskodnak.

17. Olaszország.

1883: XXXIX. Törvényczikk

az Olaszországgal 1883. évi február hó 9-én Bécsben, a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

1. czikk. Az osztrákok és magyarok Olaszországban és az olaszok Ausztriában és Magyarországban kölcsönösen ugyanazon birói segélyben részesülendnek, mint maguk a honosok, feltéve, hogy azon állam törvényeihez alkalmazzák magukat, amelynek segélyét igénybe veszik.

2. czikk. A segélyt igénybe vevő idegen részére a szegénységi bizonyitvány minden esetben lekhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha az idegen nem azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai ügynöke által hitelesitendő dij nélkül, amelyben az használtatni fog.

Ha pedig az idegen azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, további felvilágositások hazájának hatóságaitól is kivánhatók.

3. czikk. Azon osztrákok és magyarok, akiknek Olaszországban és azon olaszok, akiknek Ausztriában vagy Magyarországban a birói jogsegély kedvezménye megadatik: teljes joggal felmentvék a biztositékadástól vagy bármely elnevezés alatti oly letéteményezéstől, mely a belföldi ellenperelő idegentől azon biróság törvényei szerint, ahol a kereset indittatik, követelhető.

4. czikk. A jelen egyezmény azon naptól kezdődő öt évre köttetik, amelyen a megerősitési okiratok kicseréltetnek.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szandékát, hogy ezen egyezmény hatalya megszünjék: ez egy további évre kötelező marad és igy évről-évre, azon naptól számitva, melyen azt a felek egyike felmondaná.

Ezen egyezmény, mihelyt lehetséges, meg fog erősittetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak jelen egyezményt alairták és pecsétjeikkel ellátták.

31368. sz.
1892. szept. 5.

Igazs. min. rendelet

a magyar biróságok polgári itéleteinek végrehajtása végett az olasz biróságokhoz intézendő megkeresések tárgyában.

Ujabb időben többször fordult elő, hogy polgári itéletek végrehajtása végett a magyar biróságok által az olasz biróságokhoz intézett s a diplomatiai közvetités eszközlése céljából hozzám felterjesztett megkereséseket a fölszerelés hiányossága miatt vissza kellett küldenem.

Nehogy tehát az ilyen ügyek késedelmet szenvedjenek, szükségesnek tartom a biróságokat az ide vonatkozó főbb szempontokra figyelmeztetni.

A polgári itéletek kölcsönös végrehajtása iránt egyezmény Olasz- és Magyarország közt nincs ugyan, de az olasz biróságok a törvényczikkben előirt (delibationalis) eljárás előrebocsátása után esetről-esetre határoznak a felett, hogy valamely külföldi biróság polgári itélete alapján kért végrehajtás elrendelhető és foganatosithatő-e, avagy pedig nem.

Az olasz biróságok által megkivánt kellékek, különösen a fent emlitett (delibationalis) eljárásra való tekintettel a következők:

1. A magyar biróságnak az illetékes olasz birósághoz megkereső levelet kell intéznie, melyben a végrehajtás engedélyezése és foganatositása kérendő.

2. Az itélet hiteles kiadványa (nem másolata) csatolandó s arra a jogerejüséget, valamint a végrehajthatóságot igazoló záradék vezetendő, amely záradék szintugy, mint a hiteles kiadvány, valamelyik birói tag által irandó alá, s az aláirás mellé a hivatalos pecsét is alkalmazandó.

3. Az olasz biróság a delibationalis eljárás során a közrend és közjog tekintetein felül a következő pontokat teszi vizsgálat tárgyává:

a) vajjon az itéletet illetékes biróság hozta-e;

b) vajjon az itélet hozatalát a felek szabályszerü megidézése előzte-e meg;

c) vajjon a felek törvényszerüen képviselve voltak-e, vagy meg nem jelenésük miatt törvényes módon marasztaltattak-e el?

Az ügy érdekében van, ha a magyar biróság, esetleg a végrehajtató fél megkallgatása mellett az olasz birósághoz intézendő megkeresésében a fentebbi *a)—c)* kérdésekre kimeritően nyilatkozik és egyszersmind megjelöli azon olasz ügyvédet, akit a végrehajtató fél a delibationalis és a végrehajtási eljárásnál képviseletére meghatalmazott.

A végrehajtás kieszközlése végett közvetités nem veendő igénybe, de az iratokhoz forditásokat csatolni nem szükséges. (1875. évi R. T. 153. sz. alatt közzetett nyilatkozat.)

Felhivom a kir. biróságokat, hogy polgári itéleteik végrehajtása végett az olasz biróságokhoz intézendő megkereséseik alkalmával ezentúl ne az 1868. évi deczember 22-én 15714. I. M. sz. a. (R. T. 163. sz.) kelt, hanem a jelen rendeletet tartsák szem előtt és hogy

másfelől az olasz biróságoktól érkező kielégitési végrehajtási megkereséseket a hazai törvények és a viszonosság elvei szerint intézzék el.

Nyilatkozat.

Olaszország királya ő Felségének kormánya egy részről, az ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya ő Felségének kormánya másrészről, a magyar és olasz biróságok között változott megkeresvények forditási költsége kérdését a teljes viszonosság alapján szabályozni óhajtván, a következő megállapodásban egyeztek meg.

Mindegyik ország illetékes birói hatóságai eleget fognak tenni azon megkeresvényeknek vagy birói iratoknak, melyeket a másik szerződő állam birói hatóságai akár polgári, akár büntető ügyekben hozzájok intéznek, habár a kérdéses iratokhoz semmiféle forditás sem lenne mellékelve.

Azon esetekben, melyekben a forditás szükségessé válnék, ez azon kormány részéről és költségén fog eszközöltetni, amelyhez a megkeresett biróság tartozik; e czimen mindennemü megtérités vagy felszámitás ez által megszüntetvén.

Mindazonáltal megállapittatik, hogy azon magyar biróságoktól származó megkeresvények és más iratok, mely biróságoknak hivatalos nyelve az olasz, ezentül is olasz nyelven küldetnek meg.

Ezen nyilatkozat egyik példánya Rómában 1875. évi april hó 11-én, a másik Bécsben ugyanazon hó 27-én iratott alá.

Ezek folytán a m. kir. biróságoknak az olasz biróságokhoz intézett megkeresvényei és egyéb iratai, a fiumei kir. törvényszék és járásbiróság által küldöttek kivételével, melyek ezentúl is olasz nyelven szerkesztendők, kizárólag magyar nyelven irandók, s forditásokkal csak az illető fél kivánságára és költségére látandó el.

Budapest, 1875. decz. 31.

9090. sz.
1878. márcz. 3.

Belügy. min. rendelet

a Magyarországban elhalt olasz alattvalók hagyatéka tárgyában követendő eljárásról.

A Magyarországban elhalt olasz alattvalók hagyatéka tárgyában követendő eljárást szabályozó 1875 : XIII. t.-czikkbe foglalt consulsági egyezmény értelmében a magyar hagyatéki biróságok a halálesetről a legközelebbi olasz consuli hatóságot azonnal értesiteni, az elhalt után Magyarországban maradt ingó hagyatékot, esetleg az olasz consuli hatósággal együttesen, leltározni és a romlásnak kitett ingóságokat elárvereztetni, a bejött vételárt és a többi ingóságokat pedig letétbe venni tartoznak.

Ennek megtörténte után a hagyaték ellen igények bejelentésére határidő tüzendő ki, és amennyiben igény nem jelentetett be, vagy az jogérvényes itélettel eldöntetett, a netán megitélt követelések a letétben őrzött hagyatékból kielégitendők, a fenmaradó tiszta hagyaték pedig a halotti bizonyitvány, haláleset-felvétel és egyéb hagyatéki iratokkal együtt, további intézkedés végett a consuli hatóságnak adandó át.

Ha azonban a fentemlitett igények örökség vagy hagyomány czimén alapszanak, az ezek fölötti döntés nem a magyar, hanem az olasz biróság hatásköréhez tartozik.

Amint az előadottakból kitünik, a magyar biróságok hatásköre a Magyarországban elhalt azon olasz alattvalók hagyatéki ügyeiben, akik után pusztán ingóságok maradtak, egyedül a Magyarországban tényleg levő hagyaték biztositására és az ez ellen netán emelt — nem örökösödési jogczimen alapuló — igények elintézésére szoritkozik; az örökösödési jogczim megállapitása és a hagyaték beszavatolása azonban az illetékes olasz biróság hatásköréhez tartozik.

A haláleset felvételére hivatott közigazgatási közegeknek hatásköre pedig csakis a haláleset feljelentésére és a birói beavatkozás időpontjáig egyedül az előbiztositási intézkedésekre szoritkozik.

Mindennek daczára azonban gyakran fordul elő azon eset, hogy a közigazgatósi hatóságok hatáskörükön túlmenve, a Magyarországban elhalt olasz alattvalók után maradt ingó hagyatékot az elhalt itt időző rokonainak a biróság mellőzésével rövid uton általadják, és ez által, amellett, hogy a fentemlitett consuláris egyezményt megszegik, egyuttal felette megnehezitik az illető hagyaték ellen a magyarországi honosok által netalán emelendő igények és követelések érvényesitését.

A Budapesten székelő olasz királyi főconsulság erről értesülvén, f. évi január 28-án 6972. szám alatt az igazságügyminister urhoz intézett jegyzékiratában ezen eljárás ellen szót emelt és kifejtvén, hogy az olasz törvények szerint egyedül az olasz biróságok hivatvák az olasz alattvalók hagyatékát az örökösök között felosztani, az igazságügyminister urat egyuttal felkérte, miszerint intézkednék, hogy az 1875 : XIII. t.-czikkben foglalt consulsági egyezménynek határozmányai pontosan megtartassanak.

Minthogy az olasz főconsulságnak jelen felszólalására egy közigazgatási hatóságnak eljárása szolgált okul, de azonkivül a királyi biróságok a hagyatékügyekben csakis az e czélra megjelölt közigazgatási hatóság jelentése alapján járhatnak el, és nehogy azon közigaz-

17. Olaszország.

1883 : XXXIX. Törvényczikk

az Olaszországgal 1883. évi február hó 9-én Bécsben, a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

1. czikk. Az osztrákok és magyarok Olaszországban és az olaszok Ausztriában és Magyarországban kölcsönösen ugyanazon birói segélyben részesülendnek, mint maguk a honosok, feltéve, hogy azon állam törvényeihez alkalmazzák magukat, amelynek segélyét igénybe veszik.

2. czikk. A segélyt igénybe vevő idegen részére a szegénységi bizonyitvány minden esetben lekhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha az idegen nem azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai ügynöke által hitelesitendő dij nélkül, amelyben az használtatni fog.

Ha pedig az idegen azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, további felvilágositások hazájának hatóságaitól is kivánhatók.

3. czikk. Azon osztrákok és magyarok, akiknek Olaszországban és azon olaszok, akiknek Ausztriában vagy Magyarországban a birói jogsegély kedvezménye megadatik: teljes joggal felmentvék a biztositékadástól vagy bármely elnevezés alatti oly letéteményezéstől, mely a belföldi ellenperelő idegentől azon biróság törvényei szerint, ahol a kereset indittatik, követelhető.

4. czikk. A jelen egyezmény azon naptól kezdődő öt évre köttetik, amelyen a megerősitési okiratok kicseréltetnek.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szándékát, hogy ezen egyezmény hatálya megszünjék ; ez egy további évre kötelező marad és igy évről-évre, azon naptól számitva, melyen azt a felek egyike felmondaná.

Ezen egyezmény, mihelyt lehetséges, meg fog erősittetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak jelen egyezményt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

31368. sz.
1892. szept. 3.

Igazs. min. rendelet

a magyar biróságok polgári itéleteinek végrehajtása végett az olasz biróságokhoz intézendő megkeresések tárgyában.

Ujabb időben többször fordult elő, hogy polgári itéletek végrehajtása végett a magyar biróságok által az olasz biróságokhoz intézett s a diplomatiai közvetités eszközlése czéljából hozzám felterjesztett megkereséseket a fölszerelés hiányossága miatt vissza kellett küldenem.

Nehogy tehát az ilyen ügyek késedelmet szenvedjenek, szükségesnek tartom a biróságokat az ide vonatkozó főbb szempontokra figyelmeztetni.

A polgári itéletek kölcsönös végrehajtása iránt egyezmény Olasz- és Magyarország közt nincs ugyan, de az olasz biróságok a törvényczikkben előirt (delibationalis) eljárás előrebocsátása után esetről-esetre határoznak a felett, hogy valamely külföldi biróság polgári itélete alapján kért végrehajtás elrendelhető és foganatosítható-e, avagy pedig nem.

Az olasz biróságok által megkivánt kellékek, különösen a fent emlitett (delibationalis) eljárásra való tekintettel a következők :

1. A magyar biróságnak az illetékes olasz birósághoz megkereső levelet kell intéznie, melyben a végrehajtás engedélyezése és foganatositása kérendő.

2. Az itélet hiteles kiadványa (nem másolata) csatolandó s arra a jogerejüséget, valamint a végrehajthatóságot igazoló záradék vezetendő, amely záradék szintugy, mint a hiteles kiadvány, valamelyik birói tag által irandó alá, s az aláirás mellé a hivatalos pecsét is alkalmazandó.

3. Az olasz biróság a delibationalis eljárás során a közrend és közjog tekintetein felül a következő pontokat teszi vizsgálat tárgyává :

a) vajjon az itéletet illetékes biróság hozta-e ;

b) vajjon az itélet hozatalát a felek szabályszerü megidézése előzte-e meg ;

c) vajjon a felek törvényszerüen képviselve voltak-e, vagy meg nem jelenésük miatt törvényes módon marasztaltattak-e el ?

Az ügy érdekében van, ha a magyar biróság, esetleg a végrehajtató fél meghallgatása mellett az olasz birósághoz intézendő megkeresésében a föntebbi *a)*—*c)* kérdésekre kimeritően nyilatkozik és egyszersmind megjelöli azon olasz ügyvédet, akit a végrehajtató fél a delibationalis és a végrehajtási eljárásnál képviseletére meghatalmazott.

A végrehajtás kieszközlése végett közvetitésem veendő igénybe, de az iratokhoz forditásokat csatolni nem szükséges. (1875. évi R. T. 153. sz. alatt közzétett nyilatkozat.)

Felhivom a kir. biróságokat, hogy polgári itéleteik végrehajtása végett az olasz biróságokhoz intézendő megkereséseik alkalmával ezentúl ne az 1868. évi deczember 22-én 15714. I. M. sz. a. (R. T. 163. sz.) kelt, hanem a jelen rendeletet tartsák szem előtt és hogy

másfelől az [illegible]
tési [illegible]
vények és a [illegible]
zék el.

Olaszország [illegible]
egy rész[illegible]
királya [illegible]
ő Felsége [illegible]
és olasz [illegible]
vények [illegible]
viszonosság [illegible]
következők [illegible]
Minden [illegible]
eleget bír[illegible] ... melyekben a fordítás ...
vagy kiss[illegible] ... kormány rendelő ...
zödő [illegible] ... amelyhez a ...
büntető iratok ... ezüttetni ... ezeknél minden ...
kérdésre [illegible] tartozik; ... ezen ... áltál meg ...
mellékelve. ... tartozik ... fele[illegible] ...
Azon válzok [illegible] hogy azon ...
ségesső fog [illegible]
költségén bíróság [illegible]
keresett bíróság [illegible]
nemű megtérítés [illegible] nyelven ...
szüntetvén.
Mindazonáltal megállapíttatik ... Rómában ... Becsben ...
magyar bíróságoktól származó ...
és más iratok, ezentúl ...
nyelve az olasz.
detnek meg.
Ezen nyilatkozat egyik ... a másik ...
1875. évi april hó 11-én ... aláiratott.
ugyanazon hó 27-én a m. kir. bíróságoknak az olasz ...
Ezek folytán a m. kir. törvényszék és járásbíróság ...
bíróságokhoz intézett megkeresvényei és egyéb ...
iratai, a ... törvényszék ..., melyek ezentúl ...
által küld[illegible] ... kizárólag magyar ...
olasz nyelven ... fordításokkal ... csak az illető ...
nyelven ... látandók el.
fél kívánságára [illegible]
Budapest, [illegible]

9090. sz.
1878. márcz. 1.

a Magyarországon elhalt olasz alattvalók hagyatéka ügyében követendő eljárásról.

A Magyarországon elhalt olasz alattvalók hagyatéka [illegible]
bályozás [illegible] ... a magyar bíróságok ...
sági [illegible] ... azonnal ...
téki [illegible] ... hagyatékra ...
olasz [illegible]

gatási hatóságoknak szabályellenes eljárása a budapesti olasz főconsulságnak ismételt felszólalásokra adjon alkalmat, — az igazságügyminister urnak folyó évi február hó 23-án 3110. sz. alatt hozzám intézett megkeresése folytán a törvényhatóságot felhivom, miszerint intézkedjék, hogy a törvényhatóság területén a haláleset felvételére hivatott közegek a Magyarországban elhalt olasz alattvalók hagyatéki ügyében egyedül az előbiztositási intézkedésekre szoritkozzanak, és a hagyatékokat, amennyiben a haláleset-felvétel alkalmával áltaveszik, mindenkor az illető királyi birósághoz szolgáltassák be.

Végül felhivom a törvényhatóságot, hogy jelen rendeletem értelmében teendő intézkedéséről a közigazgatási bizottságot és árvaszéket, illetőleg a megyei törvényhatóság területén létező rendezett tanácsu városok árvaszékeit — a járási szolgabirákat is — értesitse.

---

18. Oroszország.

31204. szám.
1872. okt. 5.

Igazs. min. rendelet

a Varsóban székelő osztrák-magyar főügyvivőnek hagyatéki ügyekben adott meghatalmazás tárgyában.[1])

A közös külügyministeriummal létrejött megállapodás folytán, a Varsóban székelő osztrák-magyar főügynökségnek különös meghatalmazás adatott a végből, hogy azon esetre, ha működési kerületében valamely magyar vagy osztrák államalattvaló meghalna, s annak örökőse vagy ott jelen nem volna, vagy pedig az ottani hagyaték átvételére külön meghatalmazottat nem alkalmazna, vagy végre, ha az örökös egyáltalán ismeretlen volna: az ily hagyatékot, amennyiben az ingókból áll, ideiglenes őrizetébe átvegye, kellőleg biztositsa, s ennek megtörténtéről az örököst, illetőleg pedig az ismeretlen örökös kormányát haladéktalanul értesitse; szóval, hogy azon jogokat gyakorolhassa, amelyek az osztrák-magyar monarchia és Oroszország közt 1860. évi szeptember 2—14-én létrejött kereskedelmi és hajózási államszerződés XIX. czikkében különös meghatalmazástól tétetnek függővé.

A varsói osztrák-magyar főügynökség ezen meghatalmazványához f. évi aug. 18/30-án az orosz császári kormány is hozzájárult.

Miről kellő tudomás végett oly felhivással értesitem a kir. törvényszéket, hogy ezt a kerületéhez tartozó kir. járásbiróságokkal is tudassa.

32920. szám.
1877. jan. 18.

Igazs. min. rendelet

az orosz birodalom területén levő cs. és kir. consulátusokhoz intézendő hivatalos küldeményeknek az igazságügyministerhez leendő felterjesztése tárgyában.

A Pétervárott székelő cs. és kir nagykövetség jelentése szerint utóbbi időkben gyakrabban fordulnak elő esetek, hogy a magyar biróságok ezen nagykövetséghez és az orosz birodalom területén levő cs. és kir. consulátusokhoz hivatalos megkereséseket, bérmentesités nélkül a »hivatalból« való egyszerü megjegyzés mellett, küldenek posta utján. Minthogy az ilyen küldemények Oroszországban portómentességet nem élveznek, és a nem ritkán tetemes postadijon kivül még bizonyos büntetési illeték is fizetendő, mi által az illető nagykövetségre és az Oroszországban levő cs. és kir. consulátusi hivatalokra nem csekély kiadások illetéktelenül nehezednek: felhivom (a czimet), hogy az ilyen hivatalos küldeményeket mindig hozzám terjeszszék fel.

[1]) Az 1874. február 26-án 6254., 1875. ápril 17-én 10602. és 1889. szeptember 14-én 30496. sz. alatt kelt rendeletek szerint ugyanazt a felhatalmazást nyerte a Szt-Pétervárott, Moszkvában és Kiewben székelő osztrák-magyar főügynökség.

90908. szám.
1883. április 25.

Igazs. min. rendelet

a Magyarországon elhalt orosz alattvalók ingó hagyatéka körüli eljárás tárgyában.

A cs. és kir. közös külügyministerium értesitett, hogy a Bécsben székelő orosz nagykövetség az orosz kormány által utasittatott, hogy a Budapesten székelő orosz császári főconsulságot és a Fiuméban székelő orosz császz. consulságot a Magyarországban elhalt orosz alattvalók ingó hagyatékának az Oroszországgal 1860. évi szeptember $\frac{2\text{-án}}{14\text{-én}}$ kötött kereskedelmi és hajózási szerződés XIX. czikke értelmében való átvételére hatalmazza fel.

Ez megtörténvén, erről a kir. biróságokat, az emlitett szerződési czikk eredeti franczia szövegének és magyar forditásának ./· alatt csatolása mellett azon utasitással értesitem, hogy egyes felmerülő esetekben a Fiume területén létező kir. biróságok a fiumei orosz consulsággal, a többi biróságok pedig a budapesti orosz főconsulsággal tegyék magukat a fenti szerződési czikkben körülirt teendőkre nézve érintkezésbe.

Az Oroszországgal 1860. évi szeptember hó $\frac{2\text{-án}}{14\text{-én}}$ kötött kereskedelmi és hajózási szerződés XIX. czikkének forditása.

Ha osztrák alattvaló Oroszországban, vagy orosz alattvaló Ausztriában elhal, mindenütt, ahol nemzetének consula, vagy ezeknek consulsági ügynöke, vagy ezeknek nem létében

diplomatiai ügynöke, tartózkodási helyének közelségénél fogva azon helyzetben van, hogy az ingó hagyatékról készitendő leltár felvételénél és az annak biztositása végett teendő intézkedéseknél részt vehet, a helyi hatóságok ezen teendők körül a consulsági vagy diplomatiai ügynök közreműködésével fognak eljárni, aki a helyi hatóság által alkalmazott pecsétek mellé a consulság vagy követség pecsétjét oda illesztendi, és azon hatósággal együtt az örökösök érdekében minden, a hagyaték biztositására szükséges intézkedéseket megteendi.

Az ingó hagyatékhoz tartozó tárgyak azonban csak azon esetben bocsátandók a fenti teendőkben résztvett consulsági vagy diplomatiai ügynöknek rendelkezésére, ha erre az igénylők által megbizatott, vagy erre kormányától általános vagy különös felhatalmazást nyert. Magától értetik különben, hogy ezen átadás csak az országban fizetendő illetékek levonásával történhetik.

Azon esetben, ha a hagyaték vagy egészben, vagy részben ingatlan vagyonból áll, amelynek birtokát az illető, akire az mint örökség száll, az ország törvényei szerint meg nem szerezheti, akkor az érdekelteknek mind az egyik, mind a másik részről ezen vagyonnak előnyös eladhatására a körülményekhez mért elegendő hosszu időhatár engedélyezendő.

A jelzett megállapodások végrehajtásának biztositása céljából a helyi hatóságok gondoskodni fognak arról, hogy minden illetőleges alattvalónak halálesete haladéktalanul az emlitett consulsági vagy diplomatiai ügynöknek tudomására hozassék.

5141. szám.
1887. máj. 11.

Bel- és igazs. min. rendelet

az Oroszországgal fennálló 1860. évi kereskedelmi és hajózási szerződés XIX. cikkének értelmezése tárgyában.

Hivatkozással az 1883. évi április hó 25-én 10980. szám alatt kelt igazságügyministeri körrendeletre (Magy. Rend. Tára 1883. évf. 526. l.), melylyel az Oroszországgal 1860. évben kötött kereskedelmi és hajózási szerződésnek a hagyatékokra vonatkozó XIX. cikke közzététetett, értesitjük a kir. biróságokat és az árvaszékeket, miszerint több előfordult esetben mind az orosz császári kormány, mind az orosz biróságok az idézett XIX. cikkben foglalt határozatokat akképen értelmezték, illetőleg alkalmazták,

1. hogy az Oroszországban elhalt magyar állampolgár ingó hagyatékának leltározását és a biztositásra szükséges intézkedéseket az orosz biróságoknak csak azon esetben kell megtenni, amidőn az orosz törvények szerint helye van a leltározásnak vagy a hagyaték biztositásának;

2. hogy a magyar állampolgár ingó hagyatékához tartozó tárgyakat az orosz biróság csak azon esetben adja át az osztrák-magyar consuli hatóságnak, ha ezen tárgyak az Oroszországban tartózkodó érdekelt félnek vagy képviselőjének ki nem adattak.

Erről a kir. biróságokat és az árvaszékeket azon célból értesitjük, hogy előforduló esetben a fentebb idézett szerződés XIX. cikkét a viszonosságnak megfelelően alkalmazzák.

25136. szám.
1893. jul. 4.

Igazs. min. rendelet

az Oroszországba küldendő magyar birósági iratoknak orosz forditással való ellátásáról.

Az 1874. évi október hó $\frac{15\text{-én}}{3\text{-án}}$ Oroszországgal kötött és az 1875 : XXXVIII. t.-cikkbe iktatott kiadatási szerződés XVII. cikke alá nem eső ügyekben a magyar biróságok által az orosz biróságokhoz intézett megkereséseknek, valamint az Oroszországban kézbesitendő magyar birósági iratoknak orosz forditással kell ellátva lenniük.

Az ilyen forditások eszközlésére nézve az 1868. évi junius hó 6-án 8154. sz. alatt (R. T. 68. sz.) kelt igazságügyministeri rendeletben foglalt határozatok megváltoztatásával elrendelem, hogy azon esetekben, melyekben használható orosz forditásnak beszerzése Magyarországon nehézségekbe ütköznék, az Oroszországba szánt magyar birósági iratok az 1873. évi október hó 22-én 32942. sz. alatt (R. T. 231. sz.) kelt tolmácsi rendelet értelmében készitett német forditásokkal ellátva terjesztendők fel a kir. igazságügyi ministeriumhoz, a honnan az iratok az Ő Felsége személye körüli magyar ministeriumhoz fognak küldetni, mely gondoskodni fog, hogy a magyar birósági iratok a mellettük levő német forditások segélyével orosz nyelvre leforditattván, ekképen felszerelve továbbitás végett a közös külügyministeriumhoz jussanak el.

A Bécsben eszközlendő orosz forditások költségeinek fedezésére, a forditási költségek viselésére kötelezett fél az idézett 1873. évi október hó 22-én 32942. sz. alatt (R. T. 231. sz.) kelt rendelet értelmében számitandó költségeknek másfélszeres összegét tartozik előlegezni. Az ilyen előlegekből, melyek az 1891. évi birói ügyviteli szabályok 54. §-ához és az 1882. évi julius hó 5-én 20763. sz. alatt (R. T. 163. sz.) kelt igazságügyministeri rendelethez képest elnöki letétben kezelendők, a megállapitott for-

ditási dijat a költségjegyzék közlése után ide haladéktalanul fel kell terjeszteni, a netalán mutatkozó többlet pedig visszautalványozandó az előlegező fél részére.

Azokban az esetekben, melyekben az Oroszországba szánt iratokat a magyar biróság használható orosz forditással ellátva terjeszti fel, továbbá azokban az ügyekben, melyek az 1874. évi október hó $\frac{15\text{-én}}{3\text{-án}}$ Oroszországgal kötött és az 1875 : XXXVIII. t.-czikkbe iktatott kiadatási szerződés XVII. czikke alá esnek, a kir. igazságügyministerium a kellőképen felszerelt iratokat továbbitás végett ezentúl is közvetlenül fogja a közös külügyministeriumhoz eljuttatni.

Minthogy pedig a viszonosság követelményeinek megfelelőleg az idézett 1875. évi XXXVIII. t.-czikkbe iktatott kiadatási szerződés XVII. czikke alá nem eső ügyekben az orosz biróságok megkeresései a magyar kir. biróságok által csak akkor lesznek figyelembe vehetők, ha a megkeresések, valamint a Magyarországon kézbesittetni kivánt iratok hiteles magyar forditással ellátva vannak: a kir. igazságügyministerium csak az igy felszerelt oroszországi megkereséseket fogja a kir. biróságokhoz továbbitani.

---

19. Poroszország.

9249. szám.
1869. jun. 24.

Igazs. min. rendelet

a hazai biróságok és a porosz biróságok közti levelezés tárgyában.

A porosz királyi kormánynyal folytatott tárgyalások nyomán kölcsönös megállapodás jött létre arra nézve: hogy a hazai biróságoknak a porosz biróságokkali hivatalos érintkezésében és viszont, az ügyek elintézésének gyorsitása s az érintkezésnek könnyitése tekintetéből, ezentul megkeresvény, illetőleg átküldő levél utjáni közvetlen levelezés szolgáljon általános szabályul, ugy azonban, hogy azon esetekben, melyekben a nyelv különbségéből eredő nehézségek a közvetlen érintkezés lehetőségét a hazai biróság kra nézve kizárnák, ugyanazok diplomatiai uton teendő további intézkedés végett ezen m gyar királyi igazságügyministerium közvetité t vehessék igénybe.

Miről a közönség, törvényszékeinek ez irányban leendő utasitása végett, ezennel értesittetik.

29212. szám.
1875. febr. 19.

Igazs. min. rendelet,

mely esetekben vegyék igénybe a hazai biróságok a porosz biróságokkal való érintkezésben az igazságügyi ministerium közvetitését.

Az 1869. évi junius 24-én 9249. sz. a. kelt kir. igazságügyministeri rendelettel tudtára adatott a hazai biróságoknak, miszerint a porosz kir. kormánynyal folytatott tárgyalások nyomán kölcsönös megállapodás jött létre arra nézve, hogy a hazai biróságoknak hivatalos érintkezésében a porosz biróságokkal és viszont, az ügyek elintézésének gyorsitása s az érintkezésnek könnyitése tekintetéből, azontúl megkeresvény, illetőleg átküldő levél utján közvetlen levelezés szolgáljon általános szabályul, ugy azonban, hogy azon esetekben, melyekben a nyelv különbségéből eredő nehézségek a közvetlen érintkezés lehetőségét a hazai biróságokra nézve kizárnák, ugyanazon diplomatiai uton teendő további intézkedés végett ezen kir. igazságügyministerium közvetitését vehessék igénybe.

Minthogy tapasztaltatott, hogy a hazai biróságok közvetlen érintkezéseikben több esetben magyar nyelven szerkesztett átiratokban keresték meg a porosz kir. biróságokat, holott Magyar- és Poroszország között oly birósági kölcsönös jogsegélyezési szerződés nem létezik, mely szerint a porosz biróságok a magyar nyelven szerkesztett megkereséseket elfogadni s teljesiteni kötelezve lennének; minthogy továbbá a hites tolmácsokra vonatkozó 1873. évi október 22-én 32942. sz. alatt kibocsátott körrendeletem [1]) által a kezdetben idézett körrendeletben emlitett nyelvi nehézségek részben megszüntettettek, utasitom (czimet), hogy ezentul előadandó alkalommal a porosz kir. biróságokkal, a tolmácsokról szóló most idézett rendelet figyelembe vételével, rendszerint közvetlenül érintkezzék, s a vezetésem alatti ministerium közvetitését csak azon esetekben, midőn egyéb nehézségek merülnek fel, vagy midőn valamely porosz biróság megkereséseire adott és magyar nyelven szerkesztett válaszirat közlendő a megkereső biróssággal, és végre a diplomatiai utra tartozó s a közbüntettesek kiadását tárgyazó ügyekben vegye igénybe.

Ehhez képest a magyar biróságoknak a porosz biróságokhoz intézett megkereséseiket vagy a megkeresett biróság nyelvén kell szerkeszteni, vagy ezeket, valamint a nem német nyelvü mellékleteket is, az 1873. évi október 22-én 32942. sz. alatt kelt körrendeletem 38. §-ában megjelölt felek költségén hiteles német forditással kell ellátni, a postára adott küldemény boritékára pedig a czimet német nyelven kell irni. Ellenben, ha a porosz biróságok átiratai, vagy ezek mellékletei, oly nyelven vannak szerkesztve, mely az illető magyar biróság előtt ismeretlen: ez esetben az utóbb idézett körrendelet 39. és 40. §§-ai alkalmazandók.

3821. szám.
1875. máj. 1.

Igazs. min. rendelet

a csődvagyon tárgyában.

Egy hazai kir. törvényszék egy itteni csődtömegnek egy porosz illetőségü adósnál künnlevő követelését a csődtömeg részére lefoglalta és foganatositás végett az illető porosz kir. biróságot kereste meg.

A megkeresett porosz kir. biróság, a porosz

---

[1]) L. a tolmácsokról alább.

kir. kormány beleegyezésével, ezen lefoglalt összeget a viszonosság megtartásának feltétele alatt kiszolgáltatta.

Ez alkalomból figyelmeztetem a kir. törvényszéket: hogy, valamint a porosz kir. biróságoknak polgári ügyekben kelt határozatai és megkeresései végrehajtása körül a viszonosság a hazai biróságok részéről tényleg gyakoroltatik, ugy a nevezett biróságok abbeli megkeresései is, melyekben a Poroszországban csőd alá jutott ottani alattvalónak a magyar állam területén létező ingó vagyona a csőd részére kiadatni kéretik, szintén foganatositandó: amennyiben a kiadatni kért ingó vagyonbiztositás vagy zárlat által nem terheltetik, vagy arra nézve zálog-, illetőleg megtartási jog nem szereztetett.

31500. szám.
1894. aug. 3.

Igazs. min. rendelet

a német és különösen a porosz biróságokkal való érintkezés tárgyában.

Több előfordult esetre való tekintettel szükségesnek tartom az 1888. évi julius hó 3-án 23271. szám alatt kelt körrendeletet a kir. biróságok emlékezetébe idézni.

Ezen körrendelet teljes szövege a következő:

»Az 1873. évi október hó 14-én 32321. szám alatt kiadott igazságügyministeri körrendelettel a kir. biróságok tudomásvétel és miheztartás végett arról lettek értesitve, hogy az Ausztria és Magyarország és a Németbirodalom között létrejött megállapodás értelmében az emlitett év november 1-étől fogva a Németbirodalom és Magyarország biróságai között váltott levelezések és mindennemü postaküldemények a feladáskor bérmentesitendők. Minthogy a bécsi német nagykövetség arról panaszkodik, hogy egyes magyar biróságok az érintett megállapodás ellenére elmulasztják a német hatóságokhoz intézett postaküldeményeiket a feladáskor bérmentesiteni: a fenti rendeletet ezennel megujitom. Egyuttal értesitem a kir. biróságokat, hogy a porosz biróságokkal való érintkezés tárgyában 1875. évi február 19-én 29212. szám alatt kelt rendelet, mely szerint mindazon esetekben, amelyekben a nevezett biróságokkal való közvetlen érintkezés nehézségekbe nem ütközik, ezekkel közvetlenül levelezhetnek, jelenleg is hatályban van ugyan, s nem akarom azt sem akadályozni, hogy rendkivül sürgős esetekben megkereséseiket a többi német birodalmi biróságokhoz is postai uton közvetlenül küldjék el, de rendszerint az egész külföld irányában Ausztria kivételével, tehát Poroszország irányában is, közvetitésem veendő igénybe annyival inkább, mert a közvetlen érintkezés nem vezet czélra, ha a levelet nem bérmentesitik, vagy ha forditást nem csatolnak.

Végre ismételten figyelmeztetem a biróságokat, hogy a büntettesek elfogatása közvetlenül is kérhető ugyan, azonban egyidejüleg mindig hozzám teendő felterjesztés a végett, hogy a kiadatást a szabályszerü diplomatiai uton kérhessem.«

20. Románia.

12055. szám.
1871. jul. 12.

Igazs. min. rendelet

a Moldva-Oláhország területén eszközlendő végrehajtások iránti megkeresvények felszerelése tárgyában.

Többször fordult már elő azon eset, hogy a biróságok Moldva-Oláhországban érvényesitendő végrehajtások iránti megkereső leveleikhez csupán a végrehajtást elrendelő végzést mellékelték.

Erre vonatkozólag, a bukaresti cs. és kir. ügynökség értesitése következtében, tudósittatik a közönség, hogy ily megkeresésnek csak az esetben szerezhető foganat: ha a végrehajtást szenvedő fél vagy magyar, vagy ausztriai honos; és ez esetben is csak akkor, ha a végrehajtás Bukarest városában, vagy oly helyeken foganatositandó, hol magyar-osztrák consulság székel. Nem elegendő azonban az ily megkeresés: ha a nevezett végrehajtás a fejedelemségek alattvalója ellen, vagy oly helyeken foganatositandó, hol osztrák-magyar consulság nem létezik.

Utasitom ennélfogva a közönséget, hogy Moldva-Oláhország területén eszközlendő végrehajtás iránti megkeresvényeihez — ha az bár magyar vagy ausztriai alattvaló ellen foganatositandó, ha a végrehajtás alá veendő tárgyak nem léteznének a cs. és kir. ügynökség székhelyén — egyszersmind az elmarasztaló itélet hivatalos kiadásu példányát is mellékelje.

15154. szám.
1880. jul. 21.

Igazs. min. rendelet

a magyarországi biróságok itéleteinek Romániában leendő végrehajtása esetén követendő eljárás tárgyában.

Hivatalos uton értesültem, hogy a kir. biróságok, különösen az erdélyi részekben, itéleteiknek Romániában leendő végrehajtása végett, az utóbbi időben közvetlenül a Romániában székelő osztrák-magyar consulságokat keresik meg.

Minthogy az osztrák-magyar monarchia és a román fejedelemség kormányai között a polgári biróságok itéleteinek kölcsönös végrehajtása tárgyában, 1871. évben »Nyilatkozványok« cseréltettek ki, melyekben megállapittatott, hogy a nevezett országok egyikének illetékes birói hatóságai által polgári, kereskedelmi, tengeri és váltójogi ügyekben hozott jogerőre emelkedett itéletek és határozatok — a viszonosság feltétele alatt — a másik ország területén mindazon esetekben végrehajtatnak, amelyekben a közvetités diplomatiai uton eszközöltetik: felhivom a királyi törvényszéket / járásbiróságot, hogy mindazon esetekben, amelyekben a törvényszék / járásbiróság által elrendelt végrehajtás Romániában foganatositandó, ennek eszközlése végett, az ügyiratok felterjesztése mellett, a vezetésem alatti királyi igazságügyministerium közvetitését kérje ki.

Egyuttal figyelmeztetem a királyi törvényszéket / járásbiróságot az 1871. évi julius hó 12-én 12055. (1871. R. T. 43. szám), 1873. évi julius hó 1-én 19923., 1875. évi junius hó 18-án 13980., 1875. évi julius hó 7-én 20360. (1875. R. T. 65. szám) és 1876. évi január hó 19-én 1762. (1876. R. T. 5. sz.) szám alatt kelt itteni körrendeletekre, amelyek a biróságok által e tekintetben követendő eljárást szabályozzák.

A most hivatkozott körrendeletek közül az 1873. évi julius hó 1-én 19923. és az 1875. évi junius hó 18-án 13980. szám alatt kelt rendeletek annak idején nem tétetvén közzé a »Rendeletek Tára«-ban, azoknak másolatát a törvényszéknek / járásbiróságnak ezennel megküldöm.

19923.
1873. jul. 1. szám. (I. Melléklet.)

Igazs. min. rendelet.

A moldva-oláh fejedelemségek kormányával létrejött megállapodás folytán rendelem: hogy, valamint a fejedelemségi biróságok a magyar királyi biróságokkal jövőre csak a diplomatia közvetitésével fognak közlekedni, épen ugy a magyar kir. biróságok is a moldva-oláh fejedelmi biróságokhoz intézett megkereséseiket, válaszaikat és egyéb közleményeiket diplomatiai uton kézbesitsék. Nevezetesen a csekélyebb fontosságu ügyek, mint pl. az egyszerü kézbesitések, eszközlése végett irt megkeresések közvetlenül a moldva-oláh fejedelemségben székelő illető cs. és kir. ügynökség utján kézbesitendők.

— az elvi jelentőségü ügyeket tartalmazó közlemények ellenben, legyenek azok fontosabb jogsegélyre felhivásokat vagy a megkeresés folytán teljesitett vagy megtagadott nagyobb fontosságu és különösen fenyitőügyi jogsegélyt tárgyazók, mindig hozzám lesznek a kézbesités végett felterjesztendők.

13.980. szám. (II. Melléklet.)
1875. jun. 18.

Igazs. min. rendelet.

Az 1873. évi julius hó 1-én 19.923. szám alatt kelt igazságügyministeri körrendelet kiegészitéséül rendelem a következőket: A moldva-oláh fejedelemségek kormánya, a végrehajtás foganatositása végett vele diplomatiai uton közölt polgári birósági határozatok román nyelvü forditásainak mellékelését kivánván, amint egyrészről intézkedés történt az iránt, hogy a viszonosság elvének részükről való teljes alkalmazásával, a nevezett fejedelemségi biróságoktól diplomatiai uton érkező birói végrehajtási megkeresésekhez magyar forditások csatolása kivántassék, ugy másrészről a hazai végrehajtató felek érdekében szükséges, hogy a nevezett fejedelemségek kormánya ezen kivánságának is minden egyes esetben elég tétessék. — Utasitom ennélfogva a kir. biróságokat, hogy a moldva-oláh fejedelemségekben foganatositandó végrehajtás végett felterjesztendő birósági határozatokhoz a végrehajtató fél költségére hiteles román forditásokat mellékeljenek, az esetben pedig, ha román nyelvü tolmács rendelkezésre nem állana, a tolmácsi dijszabás alapján járó forditási dijnak megfelelő előleget a végrehajtató féltől bekövetelvén, ezt egyuttal felterjeszszék.

20360. szám.
1875. jul. 17.

Igazs. min. rendelet

hogy Romániában a polgári birói határozatok foganatositása körül miként kell eljárni.

A polgári birói határozatoknak a román fejedelemségekben foganatositandó végrehajtása tárgyában, 1871. évi julius hó 12-én, 12055. alatt kelt igazságügyministeri rendelet kapcsán figyelmeztetem az elsőfoku kir. biróságokat, hogy azon esetben, ha az elrendelt végrehajtás nem a cs. és kir. ügynökségek székhelyein vagy nem magyar vagy ausztriai alattvaló ellen foganatositandó, tekintettel a nevezett fejedelemségekben érvényes eljárási szabályokra, a végrehajtási iratokhoz hivatalos kiadásu példányban mellékelendő marasztaló birói határozat, ennek jogérvényességét s végrehajthatóságát tartalmazó hivatalos záradékkal is ellátandó.

1762. szám.
1876. jan. 19.

Igazs. min. rendelet

a romániai biróságok megkeresvényeinek a viszonosság elvei szerint teljesitése tárgyában.

Az osztrák-magyar monarchia és moldva-oláh egyesült fejedelemségek biróságai által polgári ügyekben hozott itéletek kölcsönös végrehajtása tárgyában létrejött egyezményről szóló s 1871. évi augusztus hó 25-én kelt nyilatkozvány az 1871. évi deczember hó 16-án 22155. sz. alatt kelt itteni rendelettel a biróságokkal közöltetvén: értesitem a kir. biróságot, hogy ezen egyezményt a romániai fejedelemség biróságai akként értelmezik, hogy az csak jogérvényes végitéletek és határozatokra vonatkozik, s ennek folytán a jogerőre nem emelkedett határozatok alapján itt elrendelt biztositási végrehajtás foganatositását megtagadják.

Felhivom a kir. biróságot, hogy a romániai biróságok hasonló megkeresvényeinek elintézésénél a fentebbi értelmezést véve irányul, a viszonosság elvei szerint járjanak el.

6048. szám.
1880. márcz. 16.

Igazs. min. rendelet

a ruméniai illetőségü egyének ingó hagyatékára nézve megszabandó örökösödési illeték tárgyában.

Miheztartás végett értesitem a törvényszéket / járásbiróságot, hogy a magyar kir. pénzügyministerium folyó évi február hó 15-én 8373. szám alatt valamennyi m. kir. pénzügyi igazgatósághoz és illetékkiszabási hivatalhoz kiadott körrendeletében, az illetéki szabályok 112. §-a alapján kijelentette, hogy a viszonosság elvénél fogva ruméniai illetőségü egyéneknek az osztrák-magyar birodalomban lévő ingó hagyatéka az illetéki törvények általános határozmányai szerint megszabandó örökösödési illeték alá esik.

Ez alul kivétetnek azonban Ruméniának monarchiánkban meghitelt követeinek, követségi hivatalnokai és szolgáinak hagyatékai, ha ezen személyek nem osztrák vagy magyar állampolgárok.

2003. szám.
1884. jan. 23.

Igazs. min. rendelet

a magyar birói itéleteknek a rumén kir. biróságok által eszközlendő végrehajtása tárgyában.

A magyar birói itéleteknek és határozatoknak a rumén kir. biróságok által eszközlendő végrehajtása, feltételei s a magyar biróságok eljárása a következő igazságügyministeri rendeletekben állapittatott meg, illetőleg szabályoztatott:

1. 1871. jul. 12-én 12055. szám.
2. 1871. decz. 16-án 22155. »
3. 1873. jul. 1-én 19923. »
4. 1875. jun. 18-án 13980. »
5. 1875. jul. 17-én 20360. »
6. 1876. jan. 19-én 1762. »
7. 1880. jul. 21-én 15154. »

Ujabban arról értesültem, hogy a birósági itéletek végrehajtása többször akadályba ütközött amiatt, hogy magyar végrehajtató felek nem gondoskodtak kellő képviseltetésükről Ruméniában.

Ennélfogva különösen az ügyvédi kamarákat értesitem, miszerint a végrehajtató felek érdekében áll, hogy Ruméniában meghatalmazottat rendeljenek, aki az egyes végrehajtási cselekményeket kérelmezze és szorgalmazza, a bélyegeket és a végrehajtók dijait beszolgáltassa s a végrehajtató fél érdekeit a biróság előtt is képviselje.

Nem szükséges, hogy ezen meghatalmazott egyén ügyvéd legyen, de czélszerü, hogy a szükséges meghatalmazással ellássák avégett, hogy szükség esetében különös meghatalmazott ügyvédet rendelhessen szóbeli tárgyalásra a biróságok előtt, ha tudniillik a végrehajtás elrendelésénél vagy keresztülvitelénél per támad.

Szükséges továbbá, hogy minden egyes esetben mindkét peres félnek neve, polgári állása és lakása pontosan és érthetően megjelöltessék.

A fentebb idézett rendeletekben foglalt szabályokat, az áttekintés megkönnyitése végett, az alábbi szakaszokba összefoglalva közlöm:

1. §. Az illetékes magyar birói hatóságoknak polgári, kereskedelmi, tengeri és váltójogi ügyekben hozott s jogerőre emelkedett itéleteit és határozatait a rumén kir. biróságok a területükön hatályban levő törvényekkel egyezőleg a viszonosság feltétele mellett végrehajtják, ha ezen itéletek és határozatok a megjelölt hatóságokhoz diplomatiai uton juttatnak.

2. §. A jogerőre nem emelkedett határozatok alapján elrendelt biztositási végrehajtásokat a rumén kir. biróságok nem foganatositják.

3. §. Azon rumén kir. birósághoz, amely által a végrehajtás foganatositandó, megkereső levél intézendő.

4. §. A megkereső levélben a jogerejü itélet, illetőleg a jogerejü határozat alapján a végrehajtás foganatositása egész általánosságban kérendő; a végrehajtató és a végrehajtást szenvedő felek pontosan megjelölendők; a behajtandó fő- és mellékkövetelés pontosan meghatározandó s a végrehajtató félnek ruméniai meghatalmazottja is megnevezendő.

5. §. A megkereső levélhez nem csupán a végrehajtást elrendelő végzés, hanem a jogérvényességét s végrehajthatóságát tanusitó hivatalos záradékkal ellátandó marasztaló itélet vagy határozat hivatalos kiadványa is csatolandó.

6. §. A megkereső levélhez és mellékleteihez a végrehajtató fél költségén hiteles rumén forditások csatolandók.

7. §. A megkereső levél és mellékletei a forditásokkal felszerelve, a kézbesités közvetitése végett, a m. kir. igazságügyministeriumhoz terjesztendők fel.

2162. szám.
1887. márcz. 1.

Igazs. min. rendelet

a magyar birói itéleteknek a román királyi biróságok által eszközlendő végrehajtása tárgyában.

Már több izben és utoljára az 1884. év január hó 23-án 2003. szám alatt kibocsátott igazságügyministeri rendeletben figyelmeztettek a kir. biróságok és ügyvédi kamarák, hogy a magyar biróságok polgári, kereskedelmi, tengeri és váltójogi ügyekben hozott és jogerőre emelkedett itéleteinek és határozatainak végrehajtása a román kir. biróságoktól diplomatiai uton, vagyis a m. kir. igazságügyministerium közvetitése mellett, kérendő.

Amidőn a czimnek figyelmét a magyar birói itéleteknek a román királyi biróságok által eszközlendő végrehajtása tárgyában kibocsátott és fentebb hivatkozott igazságügyministeri rendeletben foglalt egyéb határozmányokra és alakiságokra ujólag felhivom, megjegyzendőnek tartom, hogy a román kir. biróságok a külföldi biróságoknak birói cselekmények teljesitésére vonatkozó megkereséseit csak az esetre foganatosithatják, ha a külföldi biróság megkeresése hozzájuk diplomatiai uton érkezett.

Ezen okból ismételten figyelmeztetem, hogy a román kir. biróságok a nem diplomatiai uton hozzájuk érkezett magyar birói itéleteket és határozatokat végre nem hajthatják.

A hivatkozott igazságügyministeri rendeletben különösen az ügyvédi kamarák is értesittettek, miszerint a végrehajtató felek érdekében áll, hogy Romániában meghatalmazottat rendeljenek.

Nem okvetlenül szükséges ugyan, hogy e meghatalmazott az ügyvédi karnak tagja legyen, de czélszerű, hogy e meghatalmazott különösen arra is meg legyen hatalmazva, hogy az ügyvédi karból külön meghatalmazottat rendelhessen, aki a román királyi bíróságok előtt tárgyalhasson, amidőn a végrehajtás engedélyezése vagy keresztülvitele alkalmából perek támadnak.

A román kir. kormánytól ismételten nyert értesitések folytán megemlités nélkül nem hagyhatom még azon tényt sem, hogy, habár a román kir. biróságok a magyar itéleteket és határozatokat a végrehajtási záradékkal számos esetben ellátták, a végrehajtás mégis igen gyakran foganatba nem vétethetett, mert a végrehajtó fél részéről a végrehajtás foganatosittatása végett senki sem jelentkezett.

A román kir. kormánytól legujabban nyert értesités szerint többször akadály származik abból, hogy az illető okirat (kötelezvény, váltó, szerződés stb.), amely a magyar birói határozatnak (itéletnek, sommás végzésnek) alapul szolgált és amelyből az itélő biróság illetékességének alapja kivehető, rendelkezésre nem áll.

Amidőn ugyanis a magyar birói határozat végrehajtásának engedélyezése, vagy az ez ellen a végrehajtást szenvedő fél részéről emelt kifogások fölötti tárgyalásánál — amint ez többször történt — az érdekelt felek a kérdéses okiratnak előmutatását kérik, és amidőn azután az okirat azonnal elő nem mutatható: mellékperek és a végrehajtási ügynek szabályszerű további folyamában még egyéb zavarok is származhatnak.

Ezen hátrányok megelőzhetők az által, ha a román meghatalmazottnak kirendelése alkalmával a nevezett okiratok rendelkezésére bocsáttatnak.

---

21. Svájcz.

1884 : XXXVI. Törvényczikk

a Svájczczal 1884. évi január hó 8-án Bernben, a szegényjog kölcsönös biztositása iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország apostoli Királya és a svájczi szövetség szövetségtanácsa közt, a szegényjog kölcsönös biztositása tárgyában Bernben, 1884. évi január hó 8-án kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott és utóbb mindkét szerződő fél részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

Szövege a következő:

I. czikk. Az osztrák és a magyar honosok Svájczban és a svájcziak Ausztriában és Magyarországban a szegényjog kedvezményében mindazon esetekben részesülnek, amelyekben ezen jog maguknak a honosoknak engedélyeztetik, feltéve, hogy azon törvényekhez alkalmazzák magukat, amelyek azon államban érvényben vannak vagy lesznek, ahol a kedvezményt igénybe veszik.

II. czikk. A szegényjog kedvezményét igénybe vevő idegen részére a szegénységi bizonyitvány minden esetben rendes lakhelyének hatósága által állitandó ki.

Ha az idegen nem azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, a szegénységi bizonyitvány azon ország diplomatiai ügynöke által hitelesitendő dij nélkül, amelyben az használtatni fog.

Ellenben ha az idegen azon országban lakik, amelyben a kérelem előterjesztetik, felvilágositások kivánhatók hazájának hatóságaitól.

III. czikk. Azon osztrák és magyar honosok, kiknek Svájczban, valamint azon svájcziak, akiknek Ausztriában és Magyarországban a szegényjog kedvezménye megadatik: ugyanott teljes joggal felmentvék bármely elnevezés alatti biztositékadástól vagy letéteményezéstől, mely belföldi ellen perelő idegentől azon ország törvényei szerint követelhető, ahol a kereset indittatik.

IV. czikk. A jelen egyezmény öt évig marad érvényben.

Azon esetben, ha ezen határidő lejárta előtt egy évvel a magas szerződő felek egyike sem közölte volna szándékát, hogy ezen egyezmény hatálya megszünjék: ez érvényben marad egy évig azon naptól számitva, amelyen azt a felek egyike felmondta.

V. czikk. A jelen egyezmény megerősités végett, mihelyt lehetséges, az illetékes hatóságok elé fog terjesztetni.

Ezen egyezmény hatályba lép azon napon, amelyen a megerősitések kicseréltetnek.

17881. szám.
1885. ápr. 20.

Igazs. min. rendelet

a magyarországi és a waadti cantonbeli biróságok által polgári jogügyekben hozott és jogerőre emelkedett itéletek és határozatok kölcsönös végrehajtása iránt.

A cs. és kir. közös külügyminister (egyetértve a m. kir. kormánynyal) a svájczi szövetségtanácscsal f. évi márczius hó 13-án nyilatkozványt cserélt ki, melylyel a magyarországi és a waadti cantonbeli biróságok által polgári jogügyekben hozott és jogerőre emelkedett itéletek és határozatok kölcsönös végrehajtása biztosittatik.

Nyilatkozat.

Alulirott, Ő császári és apostoli királyi Felsége császári házának és a külügyeknek ministere, a svájczi szövetség tanácsával egyetértve, kinyilatkoztatja, hogy megállapittatott, miszerint egyezőleg az osztrák-magyar monarchiában és a waadti cantonban hatályban levő törvényekkel, a waadti canton illetékes biról hatóságai által polgári jogügyekben hozott és jogerőre emelkedett itéletek és határozatok az osztrák-magyar monarchiában és viszont, a viszonosság feltétele alatt, végrehajtatnak.

Minek hiteléül alulirott jelen nyilatkozványt, amely a svájczi szövetség tanácsának egy hasonló nyilatkozványával lesz kicserélendő, sajátkezü aláirásával és a cs. és kir. külügyministerium pecsétjével ellátta. Kelt Bécsben, 1885. évi márczius hó 7-én.

Ezt ezennel köztudomásra hozom és a kir. biróságokkal oly figyelmeztetéssel közlöm, hogy ezen nyilatkozatok által csupán csak az 1881. évi LX. t.-cz. 3. §-ának második bekezdése szerint bizonyitandó viszonosság constatáltatik, anélkül, hogy az ugyanazon szakaszban felsorolt feltételek alól ennek folytán kivételnek, vagy a 10. §-ban szabályozott eljárástól eltérésnek lenne helye.

22. Szászország.

30890/1878. szám.
1879. jan. 9.

Igazs. min. rendelet

a szász kir. biróságok által hozott határozatoknak Magyarországban végrehajtása iránt.

A szász kir. biróságok által hozott határozatoknak Magyarországban feltételes végrehajtása tárgyában 1877. évi julius hó 18-án 19030. sz. alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelettel utasittatott a kir. $\frac{\text{törvényszék}}{\text{járásbiróság}}$, hogy a szász királyi biróságok által hozott — habár az ottani törvények szerint jogerejü — határozatok vagy itéletek végrehajtásának foganatositását csak az esetben rendelje el, ha a megkereső szász kir. biróság által áttett iratokból világosan kitünik, hogy a perben eljárt szász kir. biróság a tárgyalásra és határozathozatalra, a megkeresett magyar biróság területén hatályban levő törvény szerint, illetékes volt.

A szász királyi kormány egy ujabb nyilatkozványban azonban kijelentette, hogy Szászországban a külföldi biróság által hozott határozatok minden fennakadás és főleg a külföldi biróság illetékességének megvizsgálása nélkül végrehajtatnak:

1. ha az illető határozattal elmarasztalt azon államnak alattvalója, amely államban a határozat meghozatott, szintugy:

2. az elmarasztaltnak állampolgárságára való tekintet nélkül még akkor is, ha az elmarasztalt szász alattvaló, feltéve, hogy ez a külföldi biróságnak illetékességét nyiltan vagy csak hallgatag elismerte azáltal, hogy a biróság illetékességének kifogásolása nélkül perbe bocsátkozott.

Ezen eljárás a mi részünkről is hasonló intézkedést tevén szükségessé, a hivatkozott magyar igazságügyministeri rendeletnek épségben tartása mellett, utasitom a kir. $\frac{\text{törvényszéket}}{\text{járásbiróságot}}$, hogy a szász kir. biróságoknak határozatait ezek illetékességének megvizsgálása nélkül hajtsa végre és foganatositsa az esetre:

1. ha a végrehajtást szenvedő szász alattvaló, és

2. ha az elmarasztalt és végrehajtást szenvedendő magyar állampolgár a szász kir. biróságnak illetékességét nyiltan vagy csak hallgatag elismerte az által, hogy a perben eljáró biróság illetékességének kifogásolása nélkül perbe bocsátkozott.

Mindkét esetben a megkeresett magyar biróság lesz hivatva, a végrehajtás foganatositása után, a végrehajtást szenvedett által az 1. és 2. alatt felsorolt feltételek fennforgása ellen netán emelt kifogásokat elbirálni. A szükséghez képest ezen kifogások felett tárgyalás rendelendő és végzésben határozat hozandó. Ezen határozat meghozataláig az árverés foganatositása függőben tartandó.

9076. szám.
1881. ápr. 4.

Igazs. min. rendelet

a szász királyság alattvalóinak a magyar állam területén maradt ingó hagyatéki vagyona illetékmentessége tárgyában.

A szász királyság alattvalóinak a magyar állam területén maradt ingó hagyatéki vagyona illetékmentessége iránt, a m. kir. pénzügyministerium által valamennyi kir. pénzügyigazgatósághoz és illetékkiszabási hivatalhoz intézett rendeletet (czimnek) tudomásvétel végett ezennel megküldöm.

(Melléklet a 9076/1881. számu I. M. körrendelethez.)

Vonatkozással az illetéki szabályok 112. §-ára, miheztartás végett kijelentetik, hogy a viszonosság elvénél fogva, a szász királyság alattvalóinak a magyar korona területén maradt ingó hagyatéka, amennyiben ez a nevezett királyság alattvalójára száll, — a birói tárgyalás alkalmával felmerülendő bélyegilletékek kivételével — egyéb illeték alá nem esik.

5504. szám.
1884. márc. 26.

Igazs. min. rendelet

a szászországi vagyontalan állampolgárok részére engedélyezendő szegényjog tárgyában.

A szász kir. igazságügyministerium 1884. évi január hó 9-én kelt és a szász igazságügyministeri hivatalos lapnak f. évi február hó 16-án megjelent számában közzétett rendeletében kimondotta, hogy a vagyontalan magyar állam-

polgároknak, amennyiben valamely szász kir. biróság előtt pert visznek, a német birodalmi polgári perrendtartás 106. §-ának második bekezdése alapján, a szegényjog engedélyezésére igényük van.

Eszerint a birói ügyviteli szabályok 85. §-ában emlitett viszonosság Szászországgal fennállván, figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy a szegényjog engedélyezésére a magyar biróságok előtt perlekedő szászországi vagyontalan államdolgároknak is igényük van.

19030. szám.
1887. jul. 18.

Igazs. min. rendelet

a szászországi alattvalók ellen hozott határozatok végrehajtása mely esetben rendelhető el.

A szászországi kir. kormány nyilatkozványában kijelentette, hogy a szász kir. biróságok, különös jogsegélyezési szerződés nemlétében, a külföldi, és igy a magyar biróságok által is, a szász alattvalók ellen hozott jogerejü határozatoknak végrehajtását csak az esetre vannak jogositva elrendelni, ha az eljáró külföldi biróság illetékessége a Szászországban hatályben levő törvény szerint meg van állapitva.

Ezen nyilatkozatból önként következik, hogy a szászországi biróságok a magyar biróságnak azon jogerejü határozatát, melylyel ez saját illetékességét a magyar törvénynek megfelelőleg megállapitottnak nyilvánitja, elegendőnek nem tekintvén: a Szászországban végrehajtatni kért határozat vagy itélet végrehajtásának elrendelése előtt, a magyar biró illetékességét a szászországi törvények alapján teszi ujabbi eljárás és birói határozat tárgyává.

Minthogy ezen eljárás a mi részünkről is hasonló intézkedést tesz szükségessé, ez okból utasitom a kir. $\frac{\text{törvényszéket}}{\text{járásbiróságot}}$, hogy ezentúl a szász kir. biróságok által hozott, habár az ottani törvények szerint jogerejü határozatok vagy itéletek végrehajtásának foganatositását csak az esetben rendeljék el, ha a megkereső szász kir. biróság által áttett iratokból világosan kitünik, hogy a perben eljárt szász kir. biróság a tárgyalásra és határozathozatalra a megkeresett magyar biróság területén hatályban levő törvény szerint illetékes volt.

Amennyiben a szász kir. biróságnak illetékessége az átküldött iratokból megállapitható nem volna: a megkeresett hazai biróság a periratoknak megküldése iránt keresse meg az illető szász kir. biróságot, és ha az ez által megküldött periratokból meggyőződik, hogy a magyar területen hatályban levő perrendtartás szerint a szász biróság nem lett volna illetékes: ez esetben kötelessége a magyar biróságnak az itélet vagy határozat végrehajtását megtagadni.

Jogában áll egyuttal azon félnek is, aki ellen a szász kir. biróság az itélet vagy határozat végrehajtásának elrendelését kérte: a szász kir. biróság illetéktelensége szempontjából, a végrehajtás mellőzését, az ennek elrendelése, illetőleg foganatositása végett megkeresett m. kir. biróságnál kérelmezni, mely kérelem felett tárgyalás rendelendő és végzésben határozat hozandó.

Megfelelőleg a Szászországban fennálló törvényeknek, feltétlenül megtagadandó a végrehajtás elrendelése: ha az itélet vagy határozat tárgya — a teljesités vagy mulasztás — az itteni törvények valamely tiltó intézkedésébe ütközik.

23. Szerbia.

10088. szám.
1880. ápr. 29.

Igazs. min. rendelet

a birósági megkeresések hováintézése tárgyában.

A Szerbia területén Nándorfehérvárott (Belgrádban) eddig működött cs. és kir. főconsulság és diplomatiai ügynökség megszüntetvén, hatásköre az ujonnan szervezett ottani cs. és kir. diplomatiai küldöttség (missio) és consulság között akképen osztatott fel, hogy a politikai természetü ügyek a nevezett küldöttségre ruháztattak, a birósági hatáskör pedig, ideértve a birósági megkeresések teljesitését is, a nándorfehérvári (belgrádi) cs. és kir. consulátusnál hagyatott.

Felhivom ennélfogva a $\frac{\text{törvényszéket}}{\text{járásbiróságot}}$, hogy amennyiben a közvetlen érintkezés szüksége forog fenn, megkereséseit a nevezett consulátushoz intézze, amelynek felügyelete alatt áll az ujabban Nissában (Nischben) felállitott cs. és kir. consuláris ügynökség.

1882 : XXXII. Törvényczikk

a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

Ő Felsége Ausztria Császárja és Magyarország Apostoli Királya, és ő Fensége Szerbia Fejedelme közt a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély tárgyában Bécsben 1881. évi május hó 6-án kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott, s utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

I. czikk. A magas szerződő felek mindegyikének alattvalói felhatalmaztatnak jogaikat a másik szerződő fél biróságai előtt, ezen utóbbi fél alattvalói ellen is, érvényesiteni és védeni. A szerződő felek mindegyikének biróságai kötelesek őket e tekintetben a belföldiekkel egyenlő elbánásban részesiteni.

Amennyiben az egyik vagy a másik szerződő félnek a polgári perrendtartást szabályozó törvényei a birói illetőségre, az eljárási költségek biztositására és a személyi fogságra vonatkozólag olyan határozatokat tartalmaznának, melyek kizárólag külföldiek ellen alkalmazandók, ezen határozatok a két szerződő fél alattvalóira nem alkalmaztathatnak.

Különösen megállapittatik, hogy az egyik fél területén vezetett kereskedelmi könyvek kellőleg hitelesitett kivonatainak ugyanazon bizonyitó erejük legyen a másik fél biróságai előtt, mint amilyen az országban vezetett kereskedelmi könyvek kivonatainak van.

A szerződő felek mindegyikének alattvalói, midőn igényeiket valamely csőd ellen érvényesitik, szintén feltétlenül mindazon jogokat élvezendik, mint a belföldiek.

II. czikk. A két szerződő fél biróságai polgári ügyekben egymásnak jogsegélyt nyujtanak az itt alább felsorolt határozatok szerint.

Semmi esetben sem lehet helye a jogsegélynek:

1. Ha a kért jogcselekményre a megkeresett biróság nem illetékes. Midőn azonban az akadály a megkeresésnek az illetékes birósághoz átküldése által elhárítható, a megkeresett biróság köteles ezen átküldést teljesiteni a nélkül, hogy az ügy birálatába bocsátkoznék.

2. Ha valamely biróság, peres fél vagy harmadik személy által teljesitendő olyan cselekmény forog fenn, amely az ezen biróságot kötelező törvény szerint meg nem engedhető.

III. czikk. A jelen szerződés határozatai szerint nyujtandó jogsegély megengedhetősége és ezen jogsegély megtagadásának törvényessége iránt kizárólag a megkeresett biróságok határoznak, vagy amennyiben helye van, azon szerződő fél felsőbb birósága, amelyhez ezen elsőfolyamodásu biróságok tartoznak.

IV. czikk. A megkereső levelek ugy, mint a válasziratok átküldése diplomatiai uton történik.

A megkereső levelek német vagy franczia forditással szerelendők fel, ha nem a megkeresett biróság nyelvén vannak szerkesztve. Ugyanez áll a megkereső levél azon mellékleteire is, melyeknek tartalmát a megkeresett biróságnak a végett kell ismerni, hogy a megkeresés szerint eljárhasson. Német vagy franczia forditás csatolandó a válasziratokhoz, ha ez nem a megkereső biróság nyelvén van szerkesztve.

V. czikk. A jogsegély költségei a megkereső biróság által viselendők. Ami a szükséges kész kiadásokat illeti, ezek a megkeresett biróság által előlegezendők. Ugyanezen elvek alkalmazandók végrehajtás esetében is.

VI. czikk. A szerződő felek mindegyikének biróságai, ha a II. czikk feltételei fenforognak, a lehető legnagyobb gyorsasággal tartoznak teljesiteni azon megkereséseket, melyeket a másik szerződő félnek valamelyik birósága hoz-

zájuk intéz kézbesitések, kihallgatások eszközlése és bizonyitékok beszerzése végett. A cselekmény eredménye, a vevények, jegyzőkönyvek és más iratok csatolása mellett, a megkereső birósággal közlendő.

Ugyanezen határozat alkalmazandó a kézbesitések, kihallgatások eszközlésére és bizonyitékok beszerzésére vonatkozó azon megkereséseknél is, amelyek a szerződő felek egyike által nem peres ügyekben tétetnek.

VII. czikk. A jelen szerződés értelmében végrehajtásnak csak olyan megkeresés alapján van helye, mely pénzösszegre vagy más javakra vonatkozik.

A végrehajtás azon szabályok szerint foganatositandó, melyek érvényben vannak azon országban, ahol ez teljesitendő.

VIII. czikk. A II. czikkben meghatározott feltételek alatt a végrehajtás foganatosittatik:

1. A szerződő felek mindegyikének polgári biróságai által hozott itéletek, fizetési meghagyások és más határozatok alapján, amennyiben és a meddig ezen birósági cselekmények, a határozatot hozó biróságnál érvényben álló törvény szerint, végrehajtási jogczimet adnak.

2. A szerződő felek mindegyikének polgári biróságai előtt peres ügyben kötött egyezségek alapján, amennyiben ezen egyezségek végrehajtási jogczimet adnak azon törvény szerint, amely azon biróságnál van érvényben, amely előtt az egyezség köttetett.

3. Választott birák által hozott határozatok alapján, amennyiben ezek az ügyben akár irásban kötött egyezség folytán, akár oly törvény rendelkezése szerint vannak hivatva határozni, mely a választott biróság illetőségét bizonyos ügyekre megállapitja.

IX. czikk. A végrehajtás valamely határozat alapján csak akkor foganatosittatik:

1. Ha a kézbesités a per folyamában azon alperes részére, aki ellen a végrehajtandó itélet hozatott, szabályszerüen történt, és ha az eljárás valamely más szabálytalansága következtében alperes a per folyama alatt jogai védelmétől megfosztva nem lett.

A kézbesités csak akkor tekintetik szabályszerünek, ha azon birósági okirat, melynek értelmében a per megindittatott, alperesnek saját kezéhez azon területen kézbesittetett, ahol az itélet hozatott, vagy ha a kézbesités a másik szerződő fél területén az e végett megkeresett illetékes hatóság által eszközöltetett.

2. Ha azon biróság, amely a határozatot hozta, illetékes volt a megkeresett biróságnál érvényes szabályok szerint.

3. Ha azon biróság, mely a határozatot hozta, erre rávezette a záradékot, mely bizonyitja, hogy a határozat jogerőre emelkedett.

X. czikk. Végrehajtásnak nincs helye büntető biróságok határozatai alapján pénzösszegre vagy más javakra vonatkozó igényekre.

XI. czikk. Biróság előtt kötött egyezség alapján végrehajtásnak csak akkor van helye, ha azon biróság, amely előtt egyezség köttetett, arra a végrehajtási záradékot rávezette.

XII. czikk. Választott biróság által hozott határozat csak akkor hajtatik végre, ha a végrehajtási záradéket erre azon országnak valamelyik birósága rávezotte, ahol a választott birósági határozat hozatott.

XIII. czikk. A végrehajtás foganatositását kérő átirattal egyidejüleg hiteles kiadmányban a megkeresett bírósághoz azon okirat is átküldendő, mely végrehajtási jogczimül szolgál. Ezen okirat a IV. czikk által megkivánt forditással felszerelendő.

Azon biróság, melynek területén a végrehajtás foganatositandó, ennek megengedhetősége iránt sommás tárgyalás után határoz.

Ezen tárgyalás azon feltételek létezésének megállapitására szoritkozik, melyek mellett a jelen szerződés értelmében a végrehajtásnak helye van.

A tárgyalásra lehetőleg rövid határidő tüzendő ki, mely 15 napot meg nem haladhat azon naptól számitva, amelyen a végrehajtás foganatositását kérő átirat a megkeresett birósághoz érkezett.

XIV. czikk. Ha azon határozat vagy egyezség, melynek végrehajtása foganatositandó, váltón vagy közjegyzői okiraton vagy olyan okmányon alapszik, mely az ország törvényei szerint hiteles okirat jellegével bir, és ha a közlött iratok által a végrehajtásnak a jelen szerződésben megállapitott feltételei kielégitőleg igazoltattak, a megkeresett biróság tartozik az előbbi czikkben felemlitett tárgyalást kitüzni és egyidejüleg a biztositási végrehajtást elrendelni. Ezen végrehajtás haladék nélkül foganatositandó. Ezen esetekben a megkereső levélhez csatolandók: a váltó, a közjegyzői okirat, vagy az ezekkel hasonerejü okirat hitelesitett másolata, valamint a IV. czikk határozatai értelmében ezen másolat forditása is. Mielőtt a végrehajtás megengedhetősége iránt végérvényes határozat hozatott, az illető biztositás csak azon esetben szüntethető meg, ha a végrehajtató félnek teljes követelésére kielégitő biztositék nyujtatik.

XV. czikk. Ha a végrehajtás foganatositását kérő átiratban a végrehajtató fél meghatalmazottja meg nem jelöltetik, a végrehajtást foganatositó biróság köteles képviselőt kirendelni és erről a megkereső biróságot értesiteni. (V. czikk.)

XVI. czikk. Ha a szerződő felek egyikének területén csőd nyittatik és a közadós ezen ország területén le van telepedve, a csődben eljáró biróság megkeresésére kötelesek a másik szerződő fél biróságai saját törvényeik szerint intézkedni, hogy a közadósnak a területükön levő összes ingó vagyona biztosittassék, leltároztassék és a csődbirósághoz átküldessék.

Az átküldés a csődbirósághoz azonban nem eszközöltetik, ha azon hely törvényei szerint, ahol az átküldetni kért ingóságok vannak,

tulajdoni vagy más visszakövetelési jogok, megtartási vagy elsőbbségi jogok, zálog- vagy dologi jogok támasztatnak, vagy ha ilyen ingóságoknak, különösen valamely örökségnek elkülönitése kéretik. Ezen esetekben a csődbirósághoz csak az küldhető át, ami ezen ingóságokból a fentebb emlitett nemü jogokkal birók teljes kielégitése után fenmarad.

Ami pedig a közadós ingatlan javai feletti rendelkezést illeti, az minden esetben azon állam biróságainak illetőségéhez tartozik, amely államban ezen javak feküsznek.

Az ingatlanok eladási árából a jogositott hitelezők közt felosztott összegen felül megmaradandó többlet a csődbiróságnak átküldendő.

Ha valamely csőd nyitása alkalmával az tehető fel, hogy a másik szerződő fél területén hitelezők vannak, a csődnyitás a másik országnak e czélra kijelölt hirlapjaiban is, és pedig az ott érvényben levő szabályok szerint, közzé teendő.

XVII. czikk. A jelen szerződés hatályba lép a megerősitések kicserélésétől számitott három hó mulva és hatályban marad ezen naptól fogva tiz évig.

Ha tizenkét hónappal az emlitett időszak lejárta előtt a szerződő felek egyike sem közölte szándékát, hogy a szerződést megszüntetni akarja, ez kötelező marad egy évig azon naptól számitva, melyen a szerződő felek egyike vagy másika azt felmondotta.

XVIII. czikk. Jelen szerződés meg fog erősittetni és a megerősitések, mihelyt lehetséges, Bécsben ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak ezt aláirták és pecsétjeikkel ellátták. Kelt Bécsben, kettős kiadványban, 1881. $\frac{\text{május 6-án}}{\text{április 24-én}}$.

1882 : XXXIII. Törvényczikk

a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a szerződő államok polgárainak hagyatékai körüli eljárás szabályozása, a gyámság és gondnokság ideiglenes rendezése vagy a polgári állapotra vonatkozó okiratok közlése iránt kötött államszerződés beczikkelyezése tárgyában.

O Felsége Ausztria Császárja és Magyarország apostoli Királya, és ő Fensége Szerbia Fejedelme közt a szerződő államok polgárainak hagyatékai körüli eljárás szabályozása, a gyámság vagy gondnokság ideiglenes rendezése és a polgári állapotra vonatkozó okiratok közlése tárgyában Bécsben 1881. évi május hó 6-án kötött államszerződés, miután az országgyülés által elfogadtatott, s utóbb a szerződő felek részéről szokott módon megerősittetett, ezennel az ország törvényei közé iktattatik.

I. czikk. A magas szerződő felek alattvalói végrendelet, hagyomány, ajándékozás által v. másképen rendelkezhetnek mindazon vagyonukról, melyet az illető államok területén birnak.

Ugyanazon módon, mint a honosok, vannak képesitve a másik országban létező azon vagyon átvételére, mely ajándékozás, hagyomány, végrendelet czimén, vagy végrendelet nélküli örökösödés alapján reájuk száll; és az ilyen örökösök, hagyományosok vagy ajándékozottak más vagy magasabb örökségi vagy átruházási illeték fizetésére nem kötelezhetők, mint amelyet hasonló esetekben a honosok viselni tartoznak.

Feljogositvák halálesetükre vonatkozó rendelkezéseiket országuk consulsági hivatalnokai által felvétetni.

Ha a hagyaték részben vagy egészben ingatlanokból áll, és ha azon személy, akire ezen javak háramoltak, megszerzésükre a fennálló szerződések értelmében nem képes, ugy az egyik, mint a másik részéről a fenforgó eset körülményei szerint megszabandó határidő engedélyeztetik az érdekelteknek arra, hogy az ingatlanok eladását a legelőnyösebb módon eszközölhessék.

Ha ezen határidő siker nélkül telt el, az ingatlan javak nyilvános elárverezését a fentebb emlitett jogositottak javára a biróságok eszközlik.

II. czikk. Az örökösödést az ingatlan vagyonban azon ország törvényei szabályozzák, melynek területén az ingatlanok feküsznek, és minden követelés vagy peres ügy megbirálása, mely az ingatlan hagyatékokra vonatkozik, kizárólag ezen ország biróságainak hatáskőréhez tartozik.

Ellenben a szerződő felek egyikének alattvalói után a másik fél területén hátramaradt ingó hagyatékok iránt, örökösödés vagy hagyomány jogczimén támasztott minden igény, tekintet nélkül arra, hogy az örökhagyók elhalálozásuk idejekor ott letelepedve vagy csak átutazóban voltak, vagy pedig másutt haltak el, azon ország biróságai vagy más illetékes hatóságai által és annak törvényei szerint birálandó el, amelynek az elhalt polgára volt.

III. czikk. Ha a szerződő felek egyikének alattvalója a másik fél területeinek valamelyikén hal el, a helyi hatóságok kötelesek erről azonnal, legkésőbb pedig az elhalálozásról nyert tudomás után huszonnégy óra alatt a haláleset helyéhez legközelebb levő főconsult, consult, alconsult vagy consulsági ügyvivőt értesiteni. Ugyanezen eljárást tartoznak az utóbbiak követni a helyi hatóságok irányában, ha ők a halálesetről előbb értesültek.

Az elhalt hazájának főconsulai, consulai, alconsulai vagy consulsági ügyvivői egymásután a következő hivatalos cselekményeket végezhetik:

1-ször. A meghaltnak összes értéknemüit, ingóságait és iratait akár hivatalból, akár az érdekeltek megkeresése folytán lepecsételhetik;

ezen eljárásról előzetesen értesitvén az illetékes helyi hatóságot, mely, ha ezt az ország törvényei ugy rendelik, ezen eljárásnál jelen lehet, és pecsétjét szintén alkalmazhatja. A helyi hatóság, ha a halálesetről előbb értesül, és az ország törvényei szerint a hagyaték lepecsételésére kötelezve van, tartozik a consulsági hatóságot ezen eljárás közös foganatositására meghivni.

Ha a pecséteknek azonnal alkalmazása elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozik, de ezen eljárás a hely távolsága vagy más okok miatt közösen nem eszközölhető, a helyi hatóság jogositva van pecsétjét előzetesen a consulsági hatóság közreműködése nélkül alkalmazni és viszont.

Ezen két esetben az eljárásnál részt nem vett hatóság huszonnégy óra alatt értesitendő és annak szabadságában áll saját pecsétjét a már meglevő fölé keresztben utólagosan alkalmazni.

Sem a helyi hatóságnak, sem a consulsági hatóságnak pecsétjei nem vétethetnek le, ha a helyi hatóság, illetőleg a consulsági hatóság nincs jelen.

Ha azonban a consulságtól a helyi hatósághoz és viszont a helyi hatóságtól a consulsághoz, a mindkét részről alkalmazott pecsétek levételénél való megjelenés végett intézett meghivás daczára, a meghivott hatóság, a meghivás vételétől számitandó 24 óra alatt — és ha székhelye a meghivó hatóság területén kivül van, három nap alatt — nem jelentkezik, szabadságában áll a másik hatóságnak az emlitett teendőt egyedül foganatositani.

2-szor. Leltárt készithetnek az elhaltnak ingóságairól és értéknemüiről a helyi hatóság jelenlétében, amennyiben ez vett értesités folytán ezen eljárásnál jelen lenni akar. A helyi hatóság a jelenlétében felvett jegyzőkönyveket aláirja, anélkül hogy az ezen cselekményeknél való hivatalos közreműködéseért bárminemü dijt követelhetne.

3-szor. Elrendelhetik a hagyatékhoz tartozó azon ingóságok elárvereztetését, melyek megromlásnak vannak kitéve, vagy amelyeknek megőrzése, fentartása nehézséggel járna. A consulsági hatóság erről előzetesen értesiti a helyi hatóságot a végre, hogy az árverés szabályszerü alakban és az illetékes hatóság által az ország törvényei szerint eszközöltessék. Ha a consulsági hatóság ebben közre nem működik és az árverés megtartása a helyi hatóságot illeti, ez a consulsági hatóságot megjelenés végett meghivni tartozik.

4-szer. A leltározott értéknemüeket és tárgyakat biztos helyre letéteményezhetik, a behajtott követelések összegét pedig, valamint a beszedett kamatokat, illetőleg járadékjövedelmeket őrizet alá vehetik. Ezen letétemények elhelyezése egyetértőleg azon helyi hatósággal eszközlendő, amely a korábbi hivatalos cselekményeknél hivatva volt közreműködni, ha az előzetes hirdetmény folytán belföldiek vagy pedig valamely harmadik államnak alattvalói, mint a hagyaték iránt érdekeltek, akár végrendelet nélküli örökösödés, akár végrendelet jogczimén jelentkeztek.

5-ször. A helyi hatóság a leltározás befejezésének napjától számitva legkésőbben egy hét alatt határoz azon kérdés felett, hogy az ország törvényei szerint van-e helye olyan határidő kitüzésének, amely alatt saját honosai és egy harmadik állam alattvalói, akik azon országban laknak, ahol az elhalálozás történt, a hagyatékra vonatkozó igényeiket bejelenthetik. Ezen határidő három hónapot meg nem haladhat.

Ha a helyi hatóság ezen határidőt kitüzte, a consulsági hatóság ezen határidő lejártáig olyan elővigyázati és kezelési intézkedésekre szoritkozik, amelyek a fentebb emlitett személyek jogainak az illetékes biróság előtti érvényesitésére nézve hátrányosak nem lesznek. A consulsági hatóság ezen határidő lejárta után is hasonló eljárásra szoritkozik, ha esetleg az ország biróságainak hatáskörébe eső vitás kérdés merült fel, mindaddig, mig ezen vitás kérdés függőben van.

Ha a hagyatékot képező értékek az összes követelések teljes kielégitésére elégtelenek, a consulsági hatóságok a hagyatékhoz tartozó összes iratokat, értéknemüeket és értékeket az ország törvényei értelmében azonnal átadják a biróságnak, esetleg a csőd képviselőjének vagy a csődtömeg gondnokának, aszerint, amint erre illetékesek; az emlitett consulsági hatóságnak kötelessége lévén ez esetben is a távollevő, kiskoru vagy nem önjogu örökösöket és hagyományosokat képviselni.

6-szor. Kezelhetik és folyóvá tehetik saját maguk vagy a felelősségükre kinevezett személy által a hagyaték ingó részét anélkül, hogy a helyi hatóság ezen eljárásnál közreműködhetnék, azonban mindig a jelen czikk 5. pontjában felsorolt esetekre vonatkozó korlátozások fentartásával és megfelelően azon szabálynak, mely szerint a consulsági hivatalnokok nem határozhatnak az érdekelt felek által emelt oly igények felett, melyeket az illetékes biróság elhatározásának kötelesek fentartani, ilyennek tekintetvén minden esetben az illető ország birósága, ha az igény nem örökség vagy hagyomány jogczimén támasztatik.

Ha a fentebb emlitett igényekre vonatkozó és az ország biróságainak fentartott itélet meghozatott, vagy ha az igények kielégitésére szükséges összeg megállapittatott és megfelelően biztosittatott, az összes ingó hagyaték, a helyi hatóság pecsétjének levétele után, a consulsági hatóságnak további rendelkezés végett kiadandó, feltéve, hogy a biztositás czimén olyan örökösök vagy hagyományosok javára lekötve nincsen, akik azon állam alattvalói, vagy ott tartózkodó idegenek, ahol a hagyaték létezik.

IV. czikk. Ha valamely osztrák vagy magyar alattvaló Szerbiában, vagy valamely szerb

alattvaló az osztrák-magyar monarchia területeinek egyikén, olyan helyen hal meg, aho hazájának consulsági hatósága nincsen, az illetékes helyi hatóság tartozik az ország törvényei szerint a hagyatéki tárgyak leltározását és a hagyatéki vagyon folyóvá tételét teljesiteni (III. czikk, 3. pont) s erről a lehető legrövidebb idő alatt az örökség megnyiltának helyéhez legközelebb levő követséget vagy consulsági hatóságot értesiteni.

Azon időponttól kezdve azonban, midőn az emlitett örökség megnyiltának helyéhez legközelebb levő consulsági hivatalnok személyesen vagy megbizottja közvetitésével megjelen, a helyi hatóság közbenjárását a jelen egyezmény III. czikkében foglalt határozatokhoz tartozik alkalmazni.

V. czikk. Azon ingó vagyon, melyet valamely szerb alattvaló Ausztriában vagy Magyarországban hagyott hátra, nem fog alávettetni az osztrák-magyar monarchiában, és viszont azon ingó vagyon, melyet valamely osztrák vagy magyar alattvaló Szerbiában hagyott hátra, nem fog alávettetni Szerbiában semmiféle illetéknek, mely haláleset, örökségi jog vagy az örökség átadása czimén lenne kiszabható.

VI. czikk. Ha a szerződő felek valamelyikének alattvalója, akár honfitársának, akár belföldinek, akár harmadik állam alattvalójának a másik fél területén megnyilt örökségénél érdekelve van, a helyi hatóságok az örökség megnyiltáról a legközelebbi consulsági hatóságot haladéktalanul értesitik.

VII. czikk. Azon értéknemüek és tárgyak, melyeket olyan hajósok és utasok hagytak hátra, akik a szerződő felek egyikének alattvalói voltak, és a másik fél hajóján haltak el, átadandók az illető állam consulának, a végből, hogy az elhalt országának illetékes hatóságához átküldessenek.

VIII. czikk. Ha Szerbiában elhalt osztrák vagy magyar alattvaló után ott, vagy ha az osztrák-magyar monarchiában elhalt szerb alattvaló után itt, kiskoru gyermek marad; vagy ha Szerbiában tartózkodó osztrák vagy magyar alattvaló részére és viszont az osztrák-magyar monarchiában tartózkodó szerb alattvaló részére gondnok rendelendő ki, az illetékes helyi hatóság a területén működő főconsullal, consullal, alconsullal vagy consulsági ügynökkel, ezek hiányában pedig a legközelebb levő főconsullal, consullal, alconsullal vagy consulsági ügynökkel egyetértőleg rendezi a gyámságot vagy gondnokságot mindaddig, mig az állandó lakhely szerint illetékes hatóság e tekintetben másképen nem intézkedik.

IX. czikk. A szerződő felek államai területén működő biróságok által polgári vagy büntető ügyekben kiadott okiratok hitelesitése nem szükséges. Ezen okiratok a kiadást eszközlő biróság pecsétjével látandók el.

A közjegyzők, a végrehajtók és más birósági hivatalnokok által kiadott okiratok hitelesitendők.

A hitelesités szabályszerünek tekintetik, ha az okirat azon állam biróságai valamelyikének aláirásával és hivatalos pecsétjével van ellátva, melynek területén a kiállitó hivatalnoknak székhelye van.

A biróság által hitelesitett magánokiratok további hitelesitésnek alávetve nincsenek.

X. czikk. A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy egymással kölcsönösen közölni fogják a polgári állapotra (születésre, házasságkötésre vagy elhalálozásra) vonatkozó azon okiratokat, melyek a másik fél alattvalóira vonatkozólag államterületeiken felvétetnek, ha ezen okiratok hivatalos használatra szükségesek és az illetékes hatóság által kéretnek.

A polgári állapotra vonatkozó azon okiratok, melyeket az illetékes hatóság hivatalos használatra kér, minden költség nélkül adatnak ki és közöltetnek.

Ha azonban ezen okiratok magánosok érdekében kéretnek, a kiadás és közlés csak akkor történik ingyen, ha vagyontalan személy ügye forog fenn és ennek vagyontalansága az illetékes helyi hatóság által bizonyittatik.

XI. czikk. A szerződő felek kötelezik magukat arra, hogy a polgári állapotot nyilvántartó lajstromokat vezető polgári és egyházi közegekkel átküldetik hat hónaponkint a másik szerződő fél alattvalóinak születésére, házasságkötésére és elhalálozására vonatkozó és szabályszerüen hitelesitett kivonatokat vagy bizonyitványokat Szerbiában ő császári és apostoli királyi Felsége követségéhez és viszont az osztrák-magyar monarchiában ő Fensége Szerbia fejedelme követségéhez.

Az átküldés hivatalból, minden késedelem és költség nélkül, az országban szokásos alakban eszközöltetik. Az emlitett kivonatoknak vagy bizonyitványoknak tartalmazniok kell a lajstromokban foglalt minden lényeges körülményt, és amennyire lehetséges, felemlitendő azokban azon személyek származási vagy lakhelye is, akikre az érintett okiratok vonatkoznak.

Azon kivonatokhoz vagy bizonyitványokhoz, amelyek más mint latin vagy német nyelven szerkesztvék, e két nyelv egyikén, vagy franczia nyelven szerkesztett s az illetékes hatóság által hitelesitett forditások melléklendők.

XII. czikk. A jelen szerződés hatályba lép a megerősitések kicserélésétől számitott három hó mulva és hatályban marad ezen naptól fogva tiz évig.

Ha tizenkét hónappal az emlitett időszak lejárta előtt a szerződő felek egyike sem közölte szándékát, hogy a szerződést megszüntetni akarja, ez kötelező marad egy évig azon naptól számitva, melyen a szerződő felek egyike vagy másika azt felmondotta.

XIII. czikk. Jelen szerződés meg fog erősittetni és a megerősitések, mihelyt lehetséges, Bécsben ki fognak cseréltetni.

Ennek hiteléül az illető teljhatalmazottak ezt aláirták és pecsétjeikkel ellátták.

A szerb kir. biróságok jegyzéke.[1])

A biróság neve és székhelye.

1. Semmitőszék Belgrádban.
2. Feltörvényszék Belgrádban.
3. Városi törvényszék Belgrádban.
4. Kereskedelmi törvényszék Belgrádban.
5. Kerületi törvényszék Belgrádban.
6. Az alekszináczi kerület törvényszéke Alekszináczon.
7. A valjevói kerület törvényszéke Valjevón.
8. Vranjai kerület törvényszéke Vranján.
9. Jagodinai kerület törvényszéke Jagodinán.
10. Knjazeváczi kerület törvényszéke Knjazeváczon.
11. Kragujeváczi kerület törvényszéke Kragujeváczon.
12. Krajinai kerület törvényszéke Negotinban.
13. Kruseváczi kerület törvényszéke Kruseváczon.
14. Nisi kerület törvényszéke Nisen.
15. Piróti kerület törvényszéke Piróton.
16. Podrinai kerület törvényszéke Lozniczán.
17. Pozsareváczi kerület törvényszéke Pozsareváczon.
18. Rudniki kerület törvényszéke Gornji-Milanováczon.
19. Szemendriai kerület törvényszéke Szemendrián.
20. Topliczai kerület törvényszéke Prokopljeban.
21. Csuprijai kerület törvényszéke Csupriján.
22. Uzsiczei kerület törvényszéke Uzsiczén.
23. Crnorekai kerület törvényszéke Zajecsáron.
24. Csacsaki kerület törvényszéke Csacsakon.
25. Sabaczi kerület törvényszéke Sabaczon.

33924. szám.
1883. szept. 24.

Igazs. min. rendelet

a szerb királyi biróságokhoz jogsegély nyujtása végett intézett megkeresvények tárgyában.

Gyakori eset, hogy a kir. biróságok a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt Szerbiával kötött és az 1882 : XXXII. törvényczikkbe iktatott államszerződés rendelkezéseinek figyelmen kivül hagyásával, a szerb kir. biróságok által nyujtandó jogsegély iránt vagy az illető szerb kir. biróságot közvetlenül keresik meg, vagy pedig a jogsegélynek kieszközlése végett Belgrádban székelő követségünk, esetleg consulságunk közvetitését kérik ki.

Ezen szabálytalanságok megszüntetése czéljából figyelmeztetem (czimet) a fentidézett államszerződés IV. czikkére, mely szerint a megkereső levelek, ugy mint a válasziratok átküldése diplomatiai uton történik és ezen czikknek pontos betartása végett utasitom (czimet), hogy a szerb kir. biróságokhoz jogsegély nyujtása végett intézett mindennemű megkeresvényeit, diplomatiai uton leendő közvetités végett, mindenkor a vezetésem alatti királyi igazságügyministeriumhoz terjeszsze fel.

Felhivom továbbá (czimet), hogy a megkereső leveleket és válasziratokat, az államszerződés IV., XIII. és XVI. czikkeinek megfelelően, német, franczia vagy szerb forditással felszerelve terjeszsze ide fel.

A szükségelt forditások eszközlésének módját és a forditások dijainak mikénti fedezését az 1876. évi márczius hó 24-én 8264. sz. alatt kelt (1876. évi »Magyar Rend. Tára« 29. száma) itteni körrendelet szabályozza; a hazai biróságoknál alkalmazott állandó tolmácsok névjegyzéke pedig az 1883. évi »Magyar Rend. Tára«-ban 11. szám alatt közzétett 24939/1882. számu körrendeletem mellé van csatolva.

Végül tudatom még (czimmel), hogy a Szerbiában eszközlendő egyszerü kézbesitések iránt az illető szerb biróságokhoz nem szükséges megkereső levelet intézni, hanem elégséges, ha a kézbesitendő iratok, a kellő forditásokkal felszerelve, továbbitás végett ide terjesztetnek fel.

41232. szám.
1883. okt. 31.

Igazs. min. rendelet

a birói illetékességnek a Szerbiában végrehajtandó itéletekben leendő kimondása és a végrehajtató fél meghatalmazottjának megjelölése tárgyában.

A Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt kötött és az 1882 : XXXII. törvényczikkbe foglalt államszerződés IX. czikkének 2. pontja szerint a végrehajtás valamely határozat alapján csak akkor foganatosittatik, ha az a biróság, mely a határozatot hozta, illetékes volt a megkeresett biróságnál érvényes szabályok szerint.

A hivatkozott államszerződés XIII. czikke szerint, a végrehajtás foganatositását kérő átirattal egyidejüleg hiteles kiadmányban a megkeresett birósághoz az az okirat is átküldendő, mely végrehajtási jogczimül szolgál.

[1]) Közölve az 1884. évi 9523. számu I. M. rendelettel.

A végrehajtási jogczimül szolgáló okirat legtöbb esetben a birói itélet, amelyen kivül a végrehajtási példányokhoz az illetékességre nézve felvilágositást nyujtó más okirat nem csatoltatik.

Ámde, főleg ha a birói itélet meg nem jelenés folytán hozatik, az, hogy az itteni biróság mi alapon mondotta ki magát illetékesnek, sem az itélet rendelkező részéből, sem annak indokaiból kivehető nem lévén: a szerb kir. biróságok a magyar biróságok által elrendelt végrehajtás foganatositását a hivatkozott államszerződés IX. czikkének 2. pontja alapján meg fogják tagadni, amint azt tényleg egy esetben már meg is tagadták azon az alapon, mert a szerb törvények szerint személyes keresetekben a birói illetékességet, amennyiben a kötelezettség teljesitésére bizonyos hely kikötve nincsen, rendszerint az alperesnek rendes lakhelye szabályozza.

Minthogy a felek képviseletével megbizott ügyvédek tudhatják csak első sorban, hogy mely birói itélet fog Szerbiában végrehajtatni: ezen figyelmeztető rendeletemet az ügyvédi kamarákkal, a területén székelő kamarai tagokkal leendő tudatás végett, közlöm oly megjegyzéssel, hogy ily esetekben feleik érdekében kérjék az eljáró biróságot, miszerint az itéletben mondja ki, hogy illetékességét mire alapitja.

Egyuttal az ügyvédi kamarákat, illetőleg a kamarai tagokat még a következőkre is figyelmeztetem.

A hivatkozott államszerződés XIII. czikkének 2. bekezdése szerint, azon biróság, melynek területén a végrehajtás foganatositandó, ennek megengedhetősége iránt sommás tárgyalás után határoz, és ha a végrehajtás foganatositását kérő átiratban a végrehajtó fél meghatalmazottja meg nem jelöltetik, a végrehajtást foganatositó biróság az államszerződés XV. czikke értelmében köteles képviselőt kirendelni és erről a megkereső biróságot értesiteni.

A megkereső biróságnak ezen értesitése diplomatiai uton történvén, ez hosszabb időt igényel, semhogy a végrehajtató fél a sommás tárgyalás határnapjáig képviselőről gondoskodhatnék, miután a XIII. czikk utolsó bekezdése értelmében a tárgyalásra lehetőleg rövid határidő tüzendő ki, mely 15 napot meg nem haladhat azon naptól számitva, a melyen a végrehajtás foganatositását kérő átirat a megkeresett birósághoz érkezett.

Ez okból czélszerü lesz, ha az illető meghatalmazott ügyvéd, vagy a végrehajtás iránti kérvényben, vagy pedig külön beadványban, a Szerbiában eljárandó meghatalmazottját megjelöli, hogy a végrehajtás foganatositását kérő magyar biróság átiratában a végrehajtató fél meghatalmazottját megjelölhesse; mert különben a képviselőt a végrehajtást foganatositó szerb biróság fogja kirendelni, és ez esetben is a végrehajtató fél tartozik a kirendelt képviselő dijait előlegezni, esetleg viselni.

4948. szám.
1885. febr. 2.

Igazs. min. rendelet

Szerbiával a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt kötött államszerződés (1882 : XXXII. t.-cz. IX. czikkének 2. pontjában érintett birósági illetékesség megállapitása tárgyában.

A szerb kir. biróságok, a magyar kir. biróságok által elrendelt végrehajtás foganatositását a Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt kötött és az 1882. : XXXII. törvényczikkbe foglalt államszerződés IX. czikkének 2-ik pontja alapján gyakran megtagadják, nevezetesen azért, mert a határozatot hozott magyar biróság a megkeresett szerb biróságnál érvényes szabályok szerint nem volt illetékes.

A most emlitett szerződési határozmánynál fogva szükségesnek találtam a szerb törvényeknek az illetékességet megállapitó rendelkezéseit beszerezni.

Ezok közül az ügyvédi kamarákkal tudomás és a kamarai tagokkal leendő tudatás végett közlöm azokat, amelyek a hazai közönséget főleg érdeklik, a melyek alapján t. i. a külföldi biróságok illetékessége a szerb biróság által is elismertetik. Ilyen a szerb törvénykezési rendtartás 34. §-ának következő rendelkezése:

»A szerződés teljesitésére vagy érvénytelenitésére, vagy a szerződésből eredhető károk megtéritésére vonatkozó perekre azon biróság illetékes, amelynek területén a szerződés teljesitendő; ha a szerződés teljesitésének helye megállapitva nincs, az esetre azon kerület birósága az illetékes, amelynek területén a szerződés köttetett.«

Látható ezekből, hogy a szerb királyi biróságok a külföldi biróságok illetékességét főleg azon esetekben ismerik el, amidőn a felek között a külföldi biróság területéhez tartozó helység van teljesitési helynek megállapitva.

Ugyanezen elv irányadó a szerb biróságra nézve a váltóknál is, és a külföldi biróságok illetékességét a szerb biróságok csak akkor ismerik el, ha a váltón fizetési helyül a külföldi biróság területéhez tartozó helység van feltüntetve. A szerb kereskedelmi törvény 80. §-ának ide vonatkozó 8. pontja ekképen szól:

»Az idegen váltónak tartalmaznia kell a helyet, hol a váltó fizetendő. Az intézvényezett neve mellett előforduló hely, ha magán a váltón külön fizetési hely kijelölve nincsen, fizetési helynek és egyszersmind az intézvényezett lakhelyének is tekintetik.«

Felemlitendőnek tartom, hogy a szerb törvények az 1868 : LIV. t.-cz. 35. §-a 2. bekezdésének megfelelő illetékességi szabályt nem

ismerik. Ennek következménye az, hogy a szerb biróságok a végrehajtás foganatositását jogosan tagadják meg oly magyar határozatok alapján, amelyeknél a magyar biróság illetékességét pusztán arra alapitja, hogy a könyvek az ő hatósága alá tartozó helyen vitetnek. (A hivatkozott államszerződés IX. czikkének 2. pontja.)

1883. évi október hó 31-én 41232. sz. alatt kelt rendeletemben, tekintettel az emlitett államszerződés XIII. és XV. czikkeire, a hazai végrehajtató feleket saját érdekükben figyelmeztetem, hogy a szerb biróság előtti eljárásnál képviseltetésükről gondoskodjanak. Ezen figyelmeztetést azzal egészitem ki, hogy a képviseltetésükkel megbizott szerb ügyvédet a szükséghez képest esetleg már eleve utasitsák, miszerint a végrehajtás foganatositásának nem indokolt megtagadása esetében a szerb törvényekben engedett jogorvoslattal éljenek, mert az államszerződés II. czikke szerint a két szerződő fél biróságai nyujtván egymásnak polgári ügyekben a jogsegélyt, a felek panaszszal tulajdonképen csak akkor élhetnek, ha a szerb biróságok előtt a használható jogorvoslati lépések megtétettek.

35488. szám.
1885. aug. 8.

Igazs. min. rendelet

a Szerbiában végrehajtandó magyar birósági itéletekre vonatkozó megkeresések elküldése után felmerülő költségek tárgyában.

A Szerbiával 1881. évi május hó 6-án Bécsben a polgári ügyekben kölcsönösen nyujtandó jogsegély iránt kötött és az 1882 : XXXII. t.-czikkbe foglalt államszerződés folytán a szerződő felek mindegyikének polgári biróságai által hozott és magánjogi igények behajtására vonatkozó itéletek végrehajtása kölcsönösen meg van engedve.

A magyar biróság, amely előtt a végrehajtató a magyar birói itélet alapján a végrehajtás elrendelését kéri, köteles a szerb birósághoz a végrehajtás engedélyezése és foganatositása végett intézett megkeresésében a behajtandó főkövetelést és ennek járulékait megjelölni, nevezetesen pedig a per- és végrehajtási (a végrehajtási kérvényért megállapitott) költségeket pontosan és számszerüleg felsorolni.

Szükséges pedig ugy a főkövetelésnek, mint a járulékoknak a megkereső levélben tüzetes felsorolása; mert a szerb biróság az emlitett államszerződés XIII. czikke szerint tartandó sommás tárgyalás alkalmával a magyar birói itélet végrehajtásának engedélyezése esetében csupán a felszámitott és behajtatni kért főkövetelésnek és járulékainak végrehajtását engedélyezheti és a végrehajtás foganatositását teljesitő szerb rendőri hatóságot csupán a felszámitott összegek behajtására utasithatja.

A szerb birósághoz a végrehajtás foganatositása iránt intézett első megkereső levélben fel nem számitott végrehajtási költségeknek, valamint a végrehajtás engedélyezése és foganatositása folyama alatt felmerülhető összes költségeknek megállapitása a szerb biróságok hatásköréhez tartozik. A végrehajtató, vagy az általa kijelölt képviselő által ezen költségek megállapitása a szerb biróságok előtt kérelmezendő.

Minthogy a szerb biróság a végrehajtás foganatositása végett intézett első megkereső levélben részletezett követelésnek és esetleg az általa (szerb biróság által) megállapitott költségeknek behajtása után a végrehajtási ügyet befejezettnek tekinti; a megkereső magyar biróság által a végrehajtás foganatositásának sürgetéseért, a végrehajtás folyama alatt a hitelező és ügyvéde között folytatott levelezésért, vagy tartott tanácskozásokért, a szerb hatóságok által behajtott és a magyar biróságoknak beküldött pénzösszegeknek átvétele körüli eljárásért és más efféle teljesitésekért megállapitott költségek behajtására nézve nem intézkedik, és ez okból erre irányzott megkereséseknek a szerb biróságokhoz diplomatiai uton elküldése teljesen eredménytelen.

Előfordultak oly esetek is, hogy a szerb biróság a hozzá intézett megkeresés alapján felszámitott főkövetelést, valamint a tudomására hozott többi és a szerb biróság által is megállapitott járulékot mind behajtotta, és a behajtott pénzt a megkereső magyar biróságnak megküldötte avégből, hogy ez a beküldött pénzt a végrehajtatónak, a követelés bizonyitékául szolgáló okirat (kötelezvény, váltó) beszolgáltatása mellett, adja ki; a végrehajtató azonban a később felmerült végrehajtási költségekre való utalással az okirat átadását megtagadta.

Ily esetben a magyar birósághoz érkezett pénz a vezetésem alatt álló ministeriumhoz felterjesztendő, amely a beküldött pénzt, miután a pénz kiszolgáltatásához kötött feltétel teljesedésbe nem ment, a szerb kormányhoz vissza fogja küldeni, amely azután a Szerbiában hatályban levő törvények szerinti intézkedéseket fogja megtenni.

A cs. és kir. közös külügyministerium 16753/10. sz. alatt kiadott hirdetménye, a belgrádi cs. és kir. consulságnál alkalmazott ügyvédekről.

A közös külügyministerium annak alkalmából, hogy S t o j a n o v i č M a r k o, T a t i č P é t e r és dr. A l c a l a y D. urak a belgrádi cs. és kir. consulság ügyvédeivé neveztettek ki, ezen consuli hivatalnak idevonatkozó hirdetményét alább azzal a megjegyzéssel hozza köztudomásra, hogy az emlitett hirdetmény

egyes példányai, darabonként 10 o. é. krajczárért, a cs. kir. osztrák kereskedelmi muzeumban (Bécs, I., Börsegasse Nro 11.) kaphatók.

HIRDETMÉNY

consulsági ügyvédeknek a belgrádi cs. és kir. osztrák-magyar consulságnál történt alkalmazásáról.

Stojanovič Marko, Tatič Péter és dr. Alcalay D. urak kinevezése ügyvédekké a belgrádi cs. és kir. consulsághoz.

Mint más consulsági hivatalhoz, ugy ezen cs. és kir. consulsághoz is gyakran érkeznek oszták és magyar kereskedői körökből megkeresések megbizható belföldi ügyvéd megnevezése iránt, vagy pedig hivatalos közbenjárás végett olyan jogi ügyletekben, melyeknél hivatásos és a helyi hatóságok által elismert ügyvéd igénybevétele az érdekelteknek annál inkább tanácsolható, mert a legtöbb esetben az ilyen ügyvédi jogsegély végre is elkerülhetetlenné válik. Ilyen ügyek egyebek közt: a hanyag adósok megintése, biróságon kivüli kiegyezési kisérletek, stb.

Az ilyen megkeresésekre egyenként való válaszadás által bekövetkező késedelmezések elkerülése végett az alólirott consulság ajánlása alapján a magas cs. és kir. közös külügyministerium 1893. évi május hó 26. 15194/10. sz. alatt kelt leiratával a következő belgrádi ügyvédek, u. m.:

1. Stojanovič Marko ur pénzügyletekre nézve,
2. Tatič Péter ur közigazgatási és örökségi ügyletekre nézve és
3. Dr. Alcalay D. ur kereskedelmi és váltóügyekre nézve, valamint fenyitő ügyek képviselésére a belgrádi cs. és kir. osztrák-magyar consulság állandó ügyvédeivé neveztettek ki.

Közvetlen érintkezés az ügyvédekkel. Az ügyvédeknek járó előleg.

Megkeresések stb. a nevezett ügyvédekhez közvetlenül (és nem a cs. és kir. consulság utján) intézendők. A nevezett ügyvédek azonban az itt, valamint más országokban is fennálló szabályok értelmében, jogi képviselet elvállalására előleg lefizetése nélkül nem kötelesek.

A jogi ügylet intézését kérő levélhez tehát legalább is a következő összegü előlegek melléklendők:

a) ha Belgrádban lakó hanyag adósnak szóbeli vagy irásbeli megintése (biróság közbejötte nélkül) és az eredmény közlése kivántatik:

300 koronáig terjedő követelésnél	6 korona,
1000 koronáig terjedő követelésnél	8 »
1000 koronán fölüli követelésnél..	10 »

ha a hanyag adós Szerbia belsejében lakik, még további 2—2 korona fizetendő;

b) ha a váltó, vagy más, teljes bizonyitékul szolgáló okirat alapján a rövidített (zárlati foglalás) eljárás megindítására adatik megbizás:

200 koronáig terjedő követelésnél	10 korona,
1000 koronáig terjedő követelésnél	16 »
1000 koronán fölüli követelésnél..	20 »

ha a hanyag adós Szerbia belsejében lakik, még további 5—5 korona fizetendő;

c) ha a rendes eljárás megindítására adatik megbizás:

200 koronáig terjedő követelésnél	20 korona,
1000 koronáig terjedő követelésnél	40 »
1000 koronán felüli követelésnél..	60 »

ha a hanyag adós Szerbia belsejében lakik, még további 10—10 korona fizetendő.

Ez előlegeken kivül a törvénykezési illetékek fedezésére szükséges készpénzösszeg is előre lefizetendő.

Dijak és illetékek Szerbiában.

Minden váltó, adóslevél, stb., még ha Ausztriában vagy Magyarországon bélyeggel már elláttatott is, szerbiai bélyegjegyekkel látandó el.

A bélyegdijak a következők:

a) váltóknál:

100	dinár erejéig			0·20 dinár,
101	dinártól	250	dinárig	0·40 dinár,
251	»	500	»	0·80 »
501	»	800	»	1·50 »
801	»	1.200	»	2·— »
1201	»	2.000	»	3·— »
2001	»	3.500	»	5·— »
3501	»	5.000	»	7·— »
5001	»	7.500	»	9·— »
7501	»	10.000	»	12·— »

b) adósleveleknél, kötelezvényeknél, szerződéseknél vagy leveleknél, melyek a követelés bizonyitékául mutattatnak fel, minden 100 dinár után 0.20 dinár;

c) egy tanu megidézéseért....	4·—	dinár,
d) tárgyalás elhalasztásáért ..	6·—	»
e) határidő	4·—	»
f) óvás felvételeért 500 dinár erejéig	2·—	»
óvás felvételeért 500 dinártól 1000 dinárig	3·—	»
óvás felvételeért 1000 dináron felül	5·—	»
g) áruvédjegy bejegyzéseért ..	32·—	»
h) zálogoslás elrendeléseért 100 dinár után	0·35	»
i) minden mellékletre	0·20	»

j) Az elsőfoku biróság előtt való rendes eljárásban minden jogügyletnél valamennyi tény-

kedésért, beleértve az elsőfoku döntést is, fizetendő:

1. a pör tárgya értékének arányában mint meghatározott illeték:

I. 400 dinárig .... 10 dinár,
II. 400 dinártól 1000 dinárig .... 20 »
III. 1000 dináron felül .... 30 »

2. a pör tárgya értékének 3%-os százalékilletéke, a minél 6% késedelmi kamat a már lejárt időre, továbbá egy egész évre előre a pör tárgya értékébe beszámittatik.

3. A másodfoku birósághoz vagy a semmitőszékhez intézett panaszoknál vagy felfolyamodásoknál 10 dinárban meghatározott dij fizetendő, tekintet nélkül a pör tárgyának értékére.

Minden hivatalos forditásért szerb nyelvre, magánfelek által felmutatott forditás minden hivatalos hitelesitéseért és a magánforditásban a birói eljárás folyamán teljesitett minden igazitásért dij fizetendő, mely az első 100 szóért 10 dinár, minden további 100 szóért 5 dinár.

A cs. és kir. consulság ügyvédeinek dijjegyzéke.

Az ügyvédeknek Szerbiában szokásos dijazása igen magas. A cs. és kir. consulság tehát ezen consulság ügyvédeivel az osztrák vagy magyar felek képviselésére nézve dijjegyzéket állapitott meg munkadijukat illetőleg, még pedig minimális és maximális dijtételekkel a pör tárgyának értéke és az eset bonyolultsága szerint:

1. informáczióért és az iratok tanulmányozásáért .... 4—30 korona,
2. meghatalmazásért (az aláirásoknak Szerbiában való esetleges hitelesitése nélkül és bélyeg nélkül) .... 2 korona,
3. a Belgrádban lakó adósnak egyszerü szóbeli vagy irásbeli megintéseért s az eredménynek a másolatokkal való közléseért egyszerü porto mellett........ 4 korona,
4. kérvényért a zárlati, foglalási eljárás megindítására váltó, adóslevél stb. alapján (másolatokkal stb.) .... 6 korona,
5. keresetlevélért, melylyel a megindított foglalás igazolandó (másolatokkal stb.) 6—12 korona,
6. keresetlevélért a rendes eljárásban (másolatokkal stb.) .... 20—24 korona,
7. felebbezésekért vagy folyamodásokért (az összes másolatokkal) a másodfoku birósághoz vagy a semmitőszékhez 20—30 k.,
8. egy menetért a postára pénzeslevél vagy csomag átvételére............ 1 korona,
9. egy menetért hitelesités eszközlésére 2 kor., egy menetért a consulsághoz, a birósághoz vagy a rendőrséghez, de formaszerü tárgyalás nélkül................ 3 korona, megjelenésért a tárgyalásnál, melynél az ügy érdemileg tárgyaltatik, még pedig Belgrádban .... 12—16 korona, Belgrádon kivül .... 36 korona, Ez utóbbi esetben megtéritendők továbbá az uti költségek (kocsi, vasut, gőzhajó dija);
10. egyszerü levélért saját ügyfeléhez, az ellenfélhez, tanuhoz stb. hosszabb pör folyamán (másolatokkal és egyszerü porto mellett) .... 2 dinár.
11. irásbeli bejelentésért csődtömeghez (másolatokkal, mellékletekkel) .. 4—8 dinár,

Mivel váltókövetelések behajtásánál Szerbiában a költségek nem az adóson vétetnek meg, tehát ilyen behajtásokra nézve, részletes költségjegyzék mellőzhetése végett, a következő százalékos tiszteletdij állapittatott meg:

a) 200 koronáig terjedő váltókövetelésnél 6%
b) 400 koronáig terjedő váltókövetelésnél 5%
c) 600 koronáig terjedő váltókövetelésnél 4%
d) 1000 koronáig terjedő váltókövetelésnél 3%
e) 1000 koronán felüli váltókövetelésnél 2%

Ha a váltóadós nem Belgrádban, hanem Szerbia belsejében lakik, még további 2—2% fizetendő.

Fenyitő ügyekben való képviseletért az ügyvéd tiszteletdiját a felek szabad megegyezéssel állapitják meg.

E külön megegyezés egyik vagy másik fél kérelmére a cs. és kir. consulság által megerősíthető.

A fentebb elősorolt összes illetékek, dijak, költségek Belgrádban loco fizetendőkül értetnek.

Ha valamely osztrák vagy magyar fél a cs. és kir. consulság ügyvédjét jogi ügylettel bizta meg és az ügyvéd által bemutatott költségjegyzéket túlságosan nagynak találja, szabadságában áll e költségjegyzéket átvizsgálás és megállapitás végett a cs. és kir. consulság elé terjeszteni, melynek megállapitásai ellen az ügyvéd semmiféle további jogorvoslattal sem élhet.

Az ügyvédek' óvadéka.

Az osztrák és magyar felek által a jogi ügyletek képviseletéből nevezett ügyvédekkel szemben támasztandó igények biztositására a nevezett ügyvédek 1000—1000 franknyi óvadékot tesznek le, mely óvadékok a cs. és kir. consulság letéti pénztárában helyeztetnek el és őriztetnek meg.

Jogi utmutatások.

a) A váltókövetelések et illetőleg.

Ez alkalomnál helyén valónak látszik, hogy fölösleges költekezés, a követelések veszélyeztetése és idővesztegetés elkerülése végett az

osztrák és magyar kivitellel foglalkozóknak a következők ajánltassanak figyelmökbe:

1. A szerb törvény értelmében a váltókereseti jogosultságnak a váltó elfogadója elleni megszerzéséhez az óvás fölvétele *nem* szükséges. Csak a forgató ellenében szükséges az óvás. Az osztrák és magyar hitelezők által szerbiai váltóelfogadók ellen fizetésmulasztás miatt gyakran emelt ovatolások tehát fölösleges kiadást jelentenek.

2. A váltó lejártának napja a kiállitás, nem pedig a fizetés helye szerint számitandó.

3. Ha a kiállitás helye Szerbiában van, akkor a kelet az ó-naptár szerint számittatik.

A Belgrádban német nyelven január 1-én kiállitott, három hónap mulva Bécsben fizetendő váltó tehát az uj naptár szerint nem április 1-én, hanem csak április 13-án esedékes és csak ekkor ovatolható.

Óvakodni kell a szerbiai kiállitóhelyek kitörlésétől és Ausztriában vagy Magyarországon fekvő hely odairásától, mert ezzel az esedékesség 12 nappal hamarább állana be és ez, a szerbiai törvény értelmében, más tekintetben is hátrányos következményekkel járna.

4. A váltókövetelés érvényesitése Szerbiában rendesen biztositási foglalásra vonatkozó keresettel indittatik meg, amely eljárás igen hatékony, mert az illető ezzel elsőségi jogot nyer és igényt a lefoglalt tárgyak elszállitására. E foglalást 15 napon belül váltókereset benyujtásával kell igazolni. Ekkor a *j)* pontban 1. és 2. alatt emlitett dijak fizetendők le. A végrehajtási eljárásban a szerb biróságok nem itélnek költséget. E költségeket tehát a végrehajtató maga viseli.

b) Az osztrák és magyar biróságok itéleteinek végrehajthatóságát illetőleg.

5. Az osztrák és magyar törvénykezési gyakorlat szerint a fakturán olvasható ilyen megjegyzés: »fizetendő....ben« (pl. Bécsben) megállapitja a fizetés helyére nézve a forum solutionist, ez pedig az osztrák és magyar biróságok illetékességét az ugynevezett »folyószámlakeresetek«-ben. Az ilyen keresetekre nézve osztrák és magyar biróságok által elrendelt tárgyalásoknál a szerbiai felek rendesen elmakacsoltatják magukat, az ellenük hozott itéletet jogérvényre engedik emelkedni és a végrehajtási végzések ellen sem tesznek kifogást az osztrák és magyar biróságok előtt. Ezután következik a végrehajtás iránti megkeresés az adós személyi illetékes biróságához. Ekkor a szerbiai biróság, az osztrák-magyar-szerb kölcsönös jogsegélyre vonatkozó, 1881. évi május hó 6-án kötött szerződés XIII. cikkelye értelmében »sommás tárgyalást« tartozik elrendelni, mely csupán annak megállapitására szoritkozik, megvannak-e azok a kellékek és feltételek, melyek az emlitett szerződés szerint a végrehajtás engedélyezéséhez szükségesek. A birói itéletek végrehajtásának egyik feltételét a jogsegélyről szóló szerződés IX. cikkelyének II. pontja tartalmazza, mely igy szól: »2. Ha a biróságnak, mely az itéletet hozta, illetékessége a megkeresett biróságra nézve érvényes szabályok szerint is meg van állapitva«.

Minthogy a fakturákra irt »fizetendő....ben« megjegyzés a szerbiai jog szerint a szerbiai biróság illetékességét *nem* állapitja meg, tehát a szerbiai biróságok, az erre vonatkozólag a szerbiai felek és képviselőik által emelt kifogások alapján, az illető osztrák és magyar biróságok illetékességét sem ismerik el és az ugynevezett folyószámla-keresetek alapján hozott itéletek végrehajtását megtagadják. Az osztrák és magyar kereskedőknek tehát az ajánlható, hogy megrendelések teljesitése előtt levelezés utján biztosittassák maguknak az osztrák és magyar biróságok illetékességét, vagy pedig, mivel ezt a legtöbb szolid szerbiai kereskedő megtagadná, peres esetekben forduljanak mindjárt az illetékes szerbiai bírósághoz.

Az is ajánlható, hogy a végrehajtás engedélyezése iránti megkeresésben a consulsági ügyvéd már meg legyen nevezve mint jogi képviselő, mert a szerbiai biróságok különben, a jogsegélyről szóló szerződés XV. cikkelye értelmében, hivatalból neveznek ki tetszésök szerinti ügyvédet a távollevő fél ügygondnokává.

Utmutatások csődügyekben való eljárásnál.

6. Csődeseteknél szem előtt volna tartandó, hogy legalább is az ugyanazon osztrák vagy magyar városban lakó hitelezők ugyanegy személyben egyezzenek meg az általuk bejelentett követelések képviselésére. De ilyen esetekben épen az osztrák és magyar hitelezők közt legtöbbször nagy a ziláltság, aminek aztán az a következménye, hogy a csődtömeg kezelésére, felosztására stb. vonatkozó inditványaikkal kisebbségben maradnak. Megjegyeztetik, hogy a cs. és kir. consulság az olyan csődesetekről, melyeknél osztrák és magyar czégek érdekeltsége gyanitható, irásbeli uton értesiti a bécsi, budapesti, prágai, brünni, gráczi, trieszti és temesvári kereskedelmi és iparkamarákat és a hitelezők védegyletét Budapesten; ezek a testületek előreláthatólag nem tagadnák meg közvetitésöket, hogy a kerületökbeli hitelezők eljárásában egyöntetüség hozassék létre.

A községi biróságok illetékessége.

Szükséges továbbá felhivni a figyelmet arra a, mint látszik, nem mindenki előtt ismeretes tényre, hogy a szerbiai királyi biróságok illetékessége csak 2000 dinárnyi (körülbelől 100 frt o. é., papirban) összegnél kezdődik.

200 dinárig a városok községi hatóságai ille-

tékesek. A községi biróságoknál az egész eljárás szóbeli, amiből az következik, hogy 200 dináron alóli ügy vitelével az illető községbeli ügyvédet kell megbizni.

Meghatalmazások hitelesitése.

A belgrádi cs. és kir. consulsághoz meglehetősen sürün érkeznek meghatalmazások és másféle okiratok, melyeket csak osztrák vagy magyar közjegyző hitelesitett. Az Ausztria-Magyarország és Szerbia közt 1881. évi május hó 6-án kötött államszerződés szerint azonban még a közjegyzők által kiállitott okiratoknak is hatóság által kell hitelesitve lenniök. Minden körülmények közt elegendő tehát, ha az okirat valamely osztrák vagy magyar biróság pecsétjét viseli, mert ezek semmiféle további hitelesitésre vagy igazolásra sem szorulnak.

Kelt Belgrádban, 1894. évi április hóban.

A cs. és kir. consulság.

394. szám.
1903. jan. 12.

Igazs. min. rendelet

a kézbesités vagy egyéb jogsegély teljesitése czéljából Szerbiába küldendő iratok s az ezekre nyert válaszok továbbitásának módjáról.

A kézbesités vagy egyéb jogsegély teljesitése czéljából a szerb igazságügyi hatóságokhoz küldendő iratok s az ezekre nyert válaszok továbbitásának módja az 1882 : XXXII. és XXXIV. törvényczikkbe iktatott államszerződések rendelkezéseinek érintése nélkül ujabb szabályozást nyervén, a következőket rendelem :

1. §. Szerbia területén bárminő természetü ügyben kézbesitendő iratokat a kézbesitési vevénynyel együtt ezentúl is a kir. igazságügyministeriumhoz kell felterjeszteni.

A felterjesztendő iratokhoz polgári ügyekben az 1882 : XXXII. törvényczikkbe iktatott államszerződés IV. czikkének megfelelő forditást is kell csatolni, büntető ügyekben azonban az 1882 : XXXIV. törvényczikkbe iktatott államszerződés XX. czikke szerint megkivánt forditás csatolásáról a kir. igazságügyministerium gondoskodik.

A továbbitandó iratokat a kir. igazságügyministerium a belgrádi cs. és kir. követséghez küldi, mely azokat az idézett államszerződések értelmében diplomácziai uton juttatja el az illetékes szerb igazságügyi hatósághoz.

A nevezett cs. és kir. követség a kézbesités eredményéről a szerb hatóságoktól nyert értesitést közvetlenül közli a kézbesitést kérő magyar igazságügyi hatósággal, még pedig akképen, hogy :

a) a kézbesités sikerülése esetén csupán a kézbesités megtörténtét igazoló vevényt küldi vissza, mig

b) a kézbesités sikertelensége esetén a kézbesitendő iratot és az aláiratlan vevényt küldi vissza, miután ezek valamelyikére a sikertelenség okait feljegyezte.

2. §. A magyar igazságügyi hatóságok az 1. §. alá nem eső egyéb jogsegélyre (tanukihallgatás, eskükivétel stb.) vonatkozó megkereséseiket s ezek mellékleteit a jövőben is a kir. igazságügyministeriumhoz terjesztetik fel.

Az 1. §. második és harmadik bekezdése ezekben az esetekben szintén irányadó.

Az ilyen megkeresések eredményéről azonban a magyar igazságügyi hatóságok nem közvetlenül a belgrádi cs. és kir. követségtől, hanem — ugy mint eddig — a kir. igazságügyministeriumtól nyernek értesitést.

3. §. A büntettesek kiadatására nézve a fennálló szabályok változatlanul hatályban maradnak.

A magyar igazságügyi hatóságok tehát a kiadatási ügyekre vonatkozó s az 1896. évi XXXIII. t.-cz. XXIV. fejezetében, illetve az 1882 : XXXIV. törvényczikkbe iktatott államszerződésben emlitett iratokat — ez utóbbi államszerződés VI. czikkének 2. bekezdésében jelzett előzetes sürgős letartóztatására irányuló közvetlen megkeresések kivételével — ezentúl is a kir. igazságügyministeriumhoz terjesztik fel, amely azokat a szükséges forditással felszerelve a cs. és kir. közös külügyministerium utján juttatja rendeltetési helyükre.

A válaszokról a magyar igazságügyi hatóságok ugyancsak a kir. igazságügyministerium utján nyernek értesitést.

4. §. A Szerbiában székelő cs. és kir. konzuli hivatalokhoz intézhető megkeresésekre nézve az 1900. évi május hó 7-én 14531/1899. I. M. sz. alatt kibocsátott rendelet (Igazs. Közlöny IX. évf. 5. sz. 187. l.) utolsó bekezdésében foglaltak az irányadók.

5. §. Amennyiben a jelen rendeletben emlitett eljárás során késedelem, vagy más ok miatt panasz merülne fel, avagy bárminő felvilágositásra volna szükség, megfelelő intézkedés végett a vezetésem alatt álló kir. igazságügyministeriumhoz kell fordulni.

24. Törökország.

Kihirdetése

a török szultán Ő Felsége által 1284. évi sepher 7-én (1867. évi junius 18-án) kiadott azon törvénynek, melynek erejénél fogva a török birodalom területén a külföldieknek ingatlan tulajdonszerzési jog engedélyeztetett;

azon jegyzőkönyvvel együtt, amelylyel az osztrák-magyar monarchia képviselője e törvényhez való hozzájárulását kijelentette:

Törvény,

mely által a török birodalomban az idegeneknek ingatlan tulajdon szerzési jog engedélyeztetik.

Császári kibocsátvány miheztártás végett 1284. sepher 7. (1867. junius 18.)

Az ország jólétének fejlesztése az idegenek tulajdonjogának gyakorlata körül a török birodalomban előforduló nehézségek, visszaélések és bizonytalanságok megszüntetése és a pénzügyi érdekekre, mint szintén a hatóságok eljárására nézve megkivántató biztositékoknak pontos szabályzat általi kiegészitése czéljából, Ő császári Felsége a szultán parancsára a következő törvényes határozványok állapittattak meg;

I. Czikk. Az idegeneknek ugyanazon jogczimen, mint a törökhoni alattvalóknak, és minden más feltételek nélkül, a városi vagy falusi ingatlan tulajdon szerzésére való jogosultság, az egész császárságban, Hedjaz tartomány kivételével megadatik, azon hozzáadással, hogy ők magukat mindazon törvényeknek és rendeleteknek, melyek a törökhoni alattvalókra nézve fennállanak, alávetni tartoznak, amint az alább kifejtve van. Ezen intézkedés nem illeti azon, születésüknél fogva törökhoni alattvalókat, kik honosságukat megváltoztatták, s kik e tekintetben külön törvény alá fognak tartozni.

II. Czikk. Az idegenek ennélfogva, mint városi és falusi ingatlan birtokok tulajdonosai, mindenben, ami ingatlan javaikat illeti, a törökhoni alattvalókkal egyenlők.

Ezen egyenjogusitás törvényes hatályánál fogva:

1. Kötelezvék magukat mindazon törvényeknek, rendőri és municipális rendeleteknek alávetni, melyek a fekvő tulajdon haszonvételezésére, átruházására, eladására és elzálogositására nézve jelenleg fennállanak, vagy netalán jövendőben létrejönni fognak.

2. Minden, bárminemü vagy nevü terheket és adókat viselni, melyek jelenleg vagy netalán jövendőben a városi vagy falusi ingatlan birtokokra esnek.

3. Minden a fekvő tulajdonra vonatkozó kérdésekben és minden dologi keresetеknél ugy fel-, mint alperesi minőségben a törökhoni polgári hatóságoknak közvetlenül alávetvék, még akkor is, ha az egyik vagy másik fél idegen alattvaló, és pedig ugyanazon jogczimen, ugyanazon feltételek mellett és ugyanazon formák közt, mint a törökhoni alattvalók, s anélkül, hogy az ily ügyekben személyes honosságukra valamely előjogot alapithatnának, azonban a személyük és ingó vagyonuk tekintetében a szerződések erejénél fogva őket megillető mentességek fentartása mellett.

III. Czikk. Valamely idegen ingatlan birtoktulajdonos vagyonbukása esetében a tömeggondnokok a török hatóságokhoz és polgári biróságokhoz tartoznak fordulni a végből, hogy a vagyonbukott által birtokolt azon ingatlan javak eladását követeljék, melyek minőségüknél fogva és a törvény szerint a tulajdonos adósságai fejében lekötvék.

Ugyanez áll azon esetben is, ha valamely idegen egy más idegen birtoktulajdonos ellen valamely idegen biróságtól elmarasztaló itéletet nyert. Az ily itéletnek az adós ingatlan javain leendő végrehajtása tekintetéből az illető az illetékes törökhoni hatósághoz tartozik fordulni oly czélból, hogy az adósságok fejében lekötött ingatlan javak eladását kieszközölje, s az ily itélet a törökhoni biróságok és hatóságok által csak akkor hajtatik végre, ha ezek által megállapittatik, hogy az illető fekvő javak, melyeknek eladása kérelmeztetett, csakugyan oly ingatlanok sorába tartoznak, melyek az adósság törlesztése czéljából eladhatók.

IV. Czikk. Az idegen alattvalóknak szabadságukban áll ajándékozás utján vagy végrendeletileg mindazon ingatlan javaik felett rendelkezni, melyekre nézve az ily rendelkezés törvényesen meg van engedve. Az oly ingatlan javakat illetőleg, melyek iránt az illető nem rendelkezett, vagy melyek iránt ajándékozás utján vagy végrendeletileg rendelkeznie a törvény által megengedve nincsen, a hagyaték letárgyalása a törökhoni törvények szerint eszközlendő.

V. Czikk. Minden idegen alattvaló részesévé lesz a jelen törvény által nyujtott kedvezménynek, mihelyt a hatalom, mely alá tartozik, a tulajdonjog gyakorlatára nézve a magas Porta által javaslatba hozott egyezményt elfogadja.

Jegyzőkönyv.

Ő császári és apostoli királyi Felsége által 1868. évi október hó 18-án kiadott legfelsőbb meghatalmazás alapján felvétetett és aláiratott 1868. évi november hó 5-én.

Ő császári és apostoli királyi Felsége, és ő császári Felsége a szultán azon óhajtástól vezéreltetve, hogy a köztük létrejött azon egyezmény, mely szerint az 1284. évi sepher hó 7-én kihirdetett törvény által Törökországban az idegeneknek engedélyezett ingatlan vagyonszerzési jog Ő császári és apostoli királyi Felsége államainak alattvalóira is kiterjesztetik, külön okmány által állapittassék meg: a következő jegyzőkönyv aláirására meghatalmazták:

Ő Felsége a császár és király báró Prokesch-Osten táborszernagyot, belső titkos tanácsost s konstantinápolyi nagykövetet, és

Ő császári Felsége a szultán, Safvet pasát, ideiglenes külügyi ministert.

Jegyzőkönyv. A törvény, mely az idegeneket ingatlan vagyonszerzési joggal ruházza fel, mitsem von el a szerződések által szentesitett mentességek épségéből, melyek az ingatlan vagyon tulajdonosaivá lett idegenek személyét és ingóságait jövőben is megilletik.

Minthogy ezen tulajdoni jog gyakorlása az idegeneket a török területen nagyobb számban való letelepedésre fogja inditani, a császári kormány kötelességének ismeri szemügyre venni és elháritani azon nehézségeket, melyek ezen törvény alkalmazása folytán némely helységekben keletkezhetnének. Ez a czélja a következő határozványoknak:

A török földön lakó minden személy háza sérthetlen lévén, és abba a tulajdonos engedelme nélkül senki sem hatolhatván be, hanem ha az illetékes hatóság rendeletei alapján és a szükséges felhatalmazásokkal ellátott hatósági tisztviselő vagy eljáró közeg közbejöttével: az idegen alattvaló lakása ugyanezen jogczimen a szerződések értelmében szintén sérthetlen, és a közhatalom közegei oda azon consulnak vagy ennek küldöttjének közbenjötte nélkül, aki alá ez idegen tartozik, — be nem hatolhatnak.

A ház alatt értetik a laképület és ennek tartozéka, nevezetesen a szolgaszemélyzet helyiségei, az udvarok, kertek és az ezekkel határos bekeritett térségek, a birtok minden egyéb részeinek kirekesztése mellett.

Oly helyeken, melyek a consul székhelyétől kevesebb mint kilencz órányi távolságnyira esnek, a közhatalom közegeinek nem szabad az idegen házába a consul közbenjötte nélkül behatolniok, amint ez már fentebb is mondatott. A consul maga részéről köteles a hatóságnak haladéktalanul segédkezést nyujtani, és pedig akkép, hogy értesittetésének pillanata és saját vagy küldöttjének elutazása közt több mint hat óra soha ne teljék el, mire a hatóság fellépése 24 óránál tovább soha ne halasztassék.

A consul székhelyétől kilencz vagy még több óra járásnyira eső helyeken, a közhatalom közegei, a helyhatóság kivánatára és a községi vének tanácsának három tagja közbejöttével, az idegen alattvaló házába a consulsági ügynök jelenléte nélkül is behatolhatnak; azonban csak sürgős esetekben és a gyilkosság, gyilkossági kisérlet, gyujtogatás, fegyveres kézzel elkövetett lopás vagy lakott házban éjjel végbevitt betöréses tolvajlás, fegyveres lázadás és hamis pénzcsinálás bűntényeinek puhatolása vagy megállapitása czéljából; akár idegen, akár török alattvaló követte légyen el a bűntényt az idegen lakásában vagy azon kivül s bárhol másutt.

Ezen határozványok a birtoknak csak azon alkatrészeire alkalmazhatók, melyek a házat a fentebb megjelölt értelemben képezik. A házon kivül a rendőrség eljárása korlátlanul és tartalék nélkül gyakoroltatik; de azon esetben, midőn bűnténynyel vagy vétséggel terhelt egyén befogadásáról van szó, s ezen vádlott idegen alattvaló, irányában a személyét megillető mentességeknek figyelemben kell tartatniok.

A házmotozás eszközlésével a fentebb kijelölt kivételes esetekben megbizott hivatalnok vagy tiszt és a vének tanácsának segédkező tagjai kötelesek a házmotozásról jegyzőkönyvet felvenni s azt azon felsőbb hatóságnak, melynek alárendelvék, haladéktalanul beterjeszteni, amely is azt azonnal a legközelebbi consulsági ügynökhöz juttatandja el.

A magas porta a helyi rendőrség által a különböző fennebb érintett esetekben a követendő eljárási mód meghatározására külön szabályzatot fog közzétenni.

A consulsági ügynök székhelyétől több mint kilencz órányi távolságra fekvő és oly helyeken, melyekben a Vilayet birósági szervezetéről szóló törvény van hatályban, az idegen alattvalók felett a consulsági ügynök jelenléte nélkül a békebiró tisztét gyakorló vének tanácsa és a Caza törvényszéke fog mind az ezer piasztert túl nem haladó perekben, mind pedig a legfölebb ötszáz piaszterből álló pénzbüntetést maguk után vonó kihágási esetekben itélni. Idegen alattvalóknak minden esetben joguk lesz a fentebbi módon hozott itéleteket a Sandjak törvényszékéhez felebbezni és a felebbezés felett a szerződések értelmében a consul jelenlétében fog a tárgyalás vitetni és itélet hozatni.

A felebbezés mindig felfüggeszti a végrehajtást.

A fentebb kijelölt feltételek mellett hozott itéleteknek erőhatalommali végrehajtása minden esetben csak a consul vagy küldöttjének közreműködése mellett történhetik meg.

A császári kormány egy törvényt fog kibocsátani, mely által a fentebbi rendszabályok alkalmazásánál a felek által követendő eljárás módozatai megállapittatni fognak.

Az idegen alattvalók, bárhol lennének is, feljogositvák a vének tanácsa vagy a Caza törvényszékek biráskodásának magukat önként a consul közbejötte nélkül alávetni mindazon peres ügyekben, melyeknek tárgya ama tanácsok vagy törvényszékek illetékességét túl nem haladja, fentartván számukra a felebbviteli jog a Sandjak törvényszékéhez, ahol az

ügy a consul vagy küldöttjének jelenlétében fog tárgyaltatni s eldöntetni.

Az idegen alattvaló abba való beleegyezésének azonban, hogy felette az előbbi mód szerint a consul közbenjötte nélkül hozathassék itélet, irásban és a tárgyalást megelőzőleg kell nyilvánittatnia.

Magától értetik, hogy mindezen korlátozások nem azon perekre vonatkoznak, melyeknek tárgyát az ingatlan tulajdon kérdése képezi, mely perek a törvényben előirt határozványok szerint keresztülviendők és eldöntendők.

A védelmezési jog és az ülések nyilvánossága az ottoman biróságok előtt megjelenő külföldieknek minden esetben ép ugy biztosittatik, mint a török alattvalóknak.

Az elősorolt határozványok a régi szerződések átvizsgálásáig maradnak hatályban, mely átvizsgálásra nézve a magas Porta fentartja magának közötte és a vele barátságban levő hatalmak közt további egyetértést hozni létre.

Minek hiteléül az illető meghatalmazottak a jelen jegyzőkönyvet aláirták és pecsétjeikkel ellátták. Kelt Konstantinápolyban, 1868. évi november hó 5-én.

13497. szám.

1894.

Igazs. min. rendelet

Végrehajtások foganatositásáról Törökországban.

Felmerült eset alkalmából a magyar korona országainak területén hozott birósági itéletnek végrehajtását a magas Porta azon okból tagadta meg, mert az osztrák-magyar monarchiában hozott itéletek végrehajtása Törökországban — kölcsönös jogsegélyt szabályozó államszerződés hiányában — nem foganatositható.

Nem török honos ingatlanaira szintén nem török honos által kért végrehajtás Törökországban csak azon esetben foganatosittatik, ha az jogerős consuláris itélet alapján kéretik; foganatositható azonban a csupán ingókra kért végrehajtás nem török alattvalóval szemben az osztrák vagy a magyar biróságok itéletei alapján, mert ezt a consuli hivatalok a török hatóságok közbenjárása nélkül saját hatáskörükben viszik keresztül.

25. Tunis.

24044. szám.
1884. jun. 12.

Igazs. min. rendelet

a tunisi kormányzóságban működő cs. és kir. consulságok biról hatóságának az ott felállitott franczia biróságokra átruházása tárgyában.

Ő császári és apostoli királyi Felségének folyó évi február hó 14-én kelt legfelső elhatározása alapján rendelem, amint következik:

1. §. A tunisi cs. és kir. osztrák-magyar consulságoknak a tunisi kormányzóságban a magyar honosok feletti biról hatalmuk gyakorlása büntető ügyekben, továbbá polgári és kereskedelmi ügyekben, ugy a peres, mint a végrehajtási eljárásban, annyiban megszüntettetik és az 1883. évi márczius hó 27-iki franczia törvény alapján Tunisban szervezett franczia biróságoknak átengedtetik, amennyiben ezen biróságok hatásköre az emlitett biról hatalom gyakorlására kiterjed.

Azon büntető ügyek, melyek jelen rendelet hatálybaléptekor a consulságoknál még folyamatban vannak, ezek által befejezendők.

Ugyanez áll a polgári és kereskedelmi peres ügyekre nézve is, hacsak mindkét fél egyetértve nem inditványozza az áttételt a franczia biróságokhoz.

2. §. A jelen rendelet által egyebekben az emlitett consulok hivatalos állása, előjogai, mentességei és képviseleti jogai változást nem szenvednek; valamint érintetlenül hagyatnak mindazon jogok, amelyeket a magyar honosok vagy az osztrák-magyar monarchia védettjei, szerződés vagy szokás alapján Tunisban élveznek.

3. §. Ezen rendelet hatályba lép folyó évi julius hó 1-én s törvényerőre emelés végett a consulságok biról hatóságának törvény általi szabályozása iránti törvényjavaslattal az országgyülés elé lesz terjesztendő.

C)

BIRÓI ÜGYVITELI SZABÁLYOK.

4291. szám.
1891. aug. 19.

Igazs. min. rendelet

a biról ügyviteli szabályok kiadása tárgyában.

Az 1890 : XXV. t.-cz. alapján felállitott és az eddig fennállott kir. itélőtáblák szervezete és hatásköre közötti különbség és e különbségnek az egész birói szervezetre való kihatása, nemkülönben a birói szervezetnek az 1891. évi XVII. t.-cz. által történt módositása szükségessé teszi azt, hogy a birói ügyviteli szabályok a megváltozott viszonyoknak megfelelően módosittassanak és kiegészittessenek.

Ennélfogva az 1890 : XXV. t.-cz. 27. és 29. és az 1891 : XVII. t.-cz. 12., 58., 70. és 71. §§-aiban nyert felhatalmazás alapján rendelem :

I. Az 1874. évi október 15-én 3436. sz. alatt kelt rendelettel közzétett birói ügyviteli szabályok és az e szabályok módositása és kiegészitése tárgyában 1881. évi november hó 1-én 3274. sz. alatt kiadott igazságügyministeri rendelet 1891. évi szeptember hó 15-én hatályon kivül helyeztetnek és ezen napon az ezennel megállapitott birói ügyviteli szabályok lépnek hatályba.

II. Azok a külön rendeletek, melyek az I. pont szerint hatályon kivül helyezett birói ügyviteli szabályokra és rendeletekre vonatkozólag adattak ki, annyiban maradnak érvényben, amennyiben az ezennel megállapitott birói ügyviteli szabályokban, mint érvényben levők, tüzetesen felemlittetnek.

A birói ügyviteli szabályok módositása és kiegészitése.[1])

MÁSODIK CZIM.

Ügyvitel a kir. törvényszékeknél.

I. FEJEZET.

Iktatóhivatal.

Iratok beadása.

106. §. A birósághoz intézett minden irat, ha amellett pénz be nem fizettetik és értéktárgy le nem tétetik, közvetlenül az iktatóhivatalba adandó és az iktató által a hivatalos idő alatt (110. §.) mindig elfogadandó.

Az e szabály aluli kivételeket a törvénykezési rendtartásról és a végrehajtási eljárásról szóló törvények határozzák meg.

Pénz vagy értéktárgy letétele.

107. §. Oly iratot, mely mellett pénz fizettetik be, vagy értéktárgy tétetik le,

[1]) A »szolgálati viszonyokról« intézkedő első czim (1.—105. §§.), mint amely a birói szervezetre vonatkozó jogszabályokat foglalja magában, a kapcsolatos rendeletekkel együtt a VIII. R.-ben közöltetik.

csak azután lehet az iktatóhivatalba beadni és azt az iktató csak azután fogadhatja el, miután a pénz vagy értéktárgy az adóhivatal, vagy az erre az 54. §. értelmében jogositott által kezelés alá vétetett.

A letétek kezelését szabályozó 1881. évi 39.425. számu és az ezt módositó 1882. évi 22021., 1884. évi 18763. és 1888. évi 11797. számu, valamint az 1882. évi 20763. sz. a. kiadott igazságügyministeri rendeletek érvényben maradnak.[1])

Iktatókönyvek.

108. §. A polgári, a büntető és fegyelmi ügyekről külön-külön iktatókönyv vezetendő.

A váltó- és kereskedelmi, az urbéri (arányositási, tagositási) és a bányaügyekre vonatkozó iratok a polgári, a sajtóvétségekre és a pénzügyi kihágásokra vonatkozók a büntető ügyekről vezetett iktatókönyvbe tartoznak. Ezeknek az ügyeknek minősége azonban az iktatókönyvben és az ügyiraton az iktatói szám alatt röviden feltüntetendő.

109. §. Az iktatókönyvbe semmit sem lehet élőszóbeli előadás alapján bejegyeztetni, és nem szabad az iktatónak valamely beadványt oly megbizás mellett átvennie, hogy ez az iktatókönyvbe csak utóbb, vagy bizonyos feltétel bekövetkeztével jegyeztessék be.

Iktatói hivatalos órák.

110. §. Az iktatóhivatal délelőtt 9 órától 11-ig, délután 3 órától 5-ig, ünnep- és vasárnapokon délelőtt 9 órától 11-ig a felek számára nyitva áll.

111. §. A hivatalos helyiségen kivüli, valamint a hivatalos órák előtt és a zárórán túl (110. §.) beadványokat elfogadni nem szabad. A zárórán túl posta utján érkezett ügydarabok a következő napon, az e napon érkezett vagy benyujtott beadványokat megelőzőleg vezetendők be az iktatókönyvbe.

Posta-kiadókönyv.

(XIX. minta.)

112. §. A biróság részére a posta utján érkezett iratoknak a postahivatalnál átvétele és az iktatóhivatalban átadása posta-kiadókönyv mellett történik.

A posta-kiadókönyv négy rovatai közül az elsőbe bevezettetik a postakiadás éve, hónapja, napja és órája;

a másodikba az ajánlott, a közönséges és az összes levélpostaküldemények száma;

a harmadikba a postahivatal közegének aláirása;

a negyedik rovat a netaláni észrevételeknek van fentartva.

A posta-kiadókönyv, két végén lepecsételt zsinórral átfűzve és lapszámokkal, valamint ezekre nézve az elnök hitelesitő aláirásával ellátva, a biróságnál őriztetik.

A pénz- és értékküldemények átvételénél és posta utján továbbitásánál követendő eljárásra nézve az 1880. évi márczius hó 9-én 2749. sz. a. kiadott igazságügyministeri rendelet, a jelen ügyviteli szabályokhoz, különösen ezek 54. és 55. §§-aihoz alkalmazottan érvényben marad.[1])

Az iktatásnak és az iktatókönyv vezetésének módjai.

(XX. minta.)

113. §. Az iktatókönyv három rovattal vezettetik.

Az első rovatba jő a beadvány iktatói száma, az érkezés időrendjének pontos

[1]) *A letétek kezelésére* vonatkozó rendeleteket a végrehajtási törv. (1881 : LX. t.-cz.) 42. §-a kapcsán közöljük.

[1]) Az id. rendeletet lásd az 53. §-nál a VIII. R.-ben.

megtartása mellett; ez alá kisebb jegyekkel a netaláni előszám és az előadó neve;

a második rovatba a beadvány példányainak és felzeteinek száma s a netaláni mellékletek;

a harmadik rovatba annak a félnek, ki a beadványt a birósághoz intézi, ugyszintén a netaláni ellenfélnek, és ha az irat a hatóságtól érkezett, ennek is megnevezése, végre a beadvány tárgyának rövid kivonata.

Ha a beadvány szerint pénz vagy értéktárgy a kir. adóhivatal által, vagy a biróságnál (54. §.) kezelés alá vétetett, ez a körülmény a pénzösszegnek vagy az értéktárgyak nevének és mennyiségének kitételével az iktatókönyv harmadik rovatába szintén beirandó *és a pénzösszeg vagy az értéktárgy neve és mennyisége vörös tintával aláhuzandó. (Kiegészitve a 19748/1894. sz. igazs. m. rend. szerint.)*

114. §. A beérkezés napja az iktatókönyv lapjának közepére iratik és kihat a közvetlen következő napig minden beadványra.

Ha valamely napon beadvány nem érkezett, ez a körülmény az iktatókönyvben határozottan megjegyzendő. (»Beadvány nem érkezett«.)

Az utóbbi szabály a fegyelmi ügyekről vezetett iktatókönyvre nézve alkalmazást nem talál.

4202. szám.
1875. febr. 4.

Igazs. min. rendelet.

A közhatóságok, városok és községektől gyakran oly levelek érkeznek a kir. biróságokhoz, melyek hivatalos bérmentes levelekül vannak feladva, azonban nem tartalmaznak egyebet, mint magánfeleknek a birósághoz intézett különféle beadványait, tehát oly beadványokat, melyeket maguk a felek lettek volna a postadij lefizetése mellett kötelesek feladni.

Hivatkozással hivatalbeli elődömnek 1867. évi junius hó 23-án kelt rendeletére felhivom elnök urat: intézkedjék az iránt, hogy a m. kir. kincstár kárára netalán előforduló postakihágási esetek az illető kerületi postaigazgatóságnak tudomására juttassanak.

Jelen rendeletem elnök ur a vezetése alatti kir. törvényszék területén szervezett kir. járásbiróságokkal is közölje, mely czélból azt a szükséges számu példányokban ide zárom.

115. §. Minden beadványra, és ha ez több példányból áll, a beadvány minden példányára, valamint felzetére felül az iktatói szám, továbbá az érkezés napja és éve számjegyekkel, a hónap pedig betükkel feljegyzendő.

Az iktatói számok minden évben január hó elsejétől deczember hó utolsó napjáig szakadatlan sorrendben folynak. Az iktatói számok alszámozása, kihagyása vagy ismétlése, és az iktatókönyvben minden törlés vagy vakarás gondosan kerülendő.

116. §. Ha az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-ban emlitett és ugyanarra az ingatlanra, vagy ugyanarra a dologi jogra vonatkozó több kereset a polgári iktatóhivatalba egyidejüleg érkezett, ez a körülmény mind a beadványokon, mind az iktatókönyv első rovatában megjegyzendő. (»Egyidejüleg érkezett a .... számmal«.)

117. §. Az iktató a beadvány mellékleteit nézze át, az iktatói számmal és az érkezés évszámával jelölje meg és azok mennyiségét — ha a beadvány küloldalán épen nincs, vagy helyesen nincs kitéve — a beadványon az iktatói szám alatt szám szerint jegyezze fel.

Ha a beadványban felhivott valamely melléklet hiányzik, ezt a körülményt az iktató ugy az iktatókönyv második rovatában, mint a beadványon az iktatói szám alatt feltüntetni köteles.

Szegénységi jogon folytatott ügyek jegyzéke.

(XXI. minta.)

118. §. Bélyegköteles beadványoknál a bélyegjegyek alkalmazására, felülbélyegzésére és a bélyegilleték megröviditése

esetében követendő eljárásra nézve az e részben fennálló külön törvények és szabályok szolgálnak irányadóul.

A bélyegcsonkitási leletek felvételének az illetékkiszabási hivatalokkal (az 1889. évi XXVIII. t.-cz. folytán a kir. adóhivatalokkal) lett közlésének ellenőrzését az 1881. évi 40041. és 1887. évi 33.524. számu rendeletek szabályozzák.

Szegénységi jogon (1868 : LIV. t.-cz. 90. §.) bélyegmentesen folytatott minden ügyről külön jegyzék vezetendő, melynek fejezetében a jogositott fél neve, első rovatában a sorszám, a másodikban az ügy tárgya és iktatói számai, a harmadikban a pótlandó bélyeg mennyisége és pénzértéke foglaltatnak.

Külföldi vagyontalan perlekedők csak ugy élveznek bélyegmentességet, ha az állammal, amelynek alattvalói, e részben viszonosság áll fenn. A bélyegjegyzéknek a kir. adóhivatalokkal való közlése tárgyában a bélyeg- és illetékszabályok 60. §-ának rendelkezése követendő.

40041. szám.
1881.

Igazs. min. körrendelet

a bélyegcsonkitási leletek felvételének ellenőrzése tárgyában.

Az érvényben levő bélyeg- és illetéktörvények és szabályok megsértésével elkövetett bélyegcsonkitásokról a hivatalos leletek felvételének és a kir. illetékkiszabási hivatalokkal közlésének ellenőrizhetése czéljából, 1882. évi január hó 1-től kezdve, a kir. pénzügyminister urral egyetértőleg, a következő eljárást léptettem életbe:

1. A lelet felvétele, az azt teljesitett közeg által — a felvétel idejének (év, hó és nap) megjelölése mellett — az illető beadványon, okmányon vagy iraton nevének aláirásával minden esetben feljegyzendő.

2. A hivatali közeg a felvett leleteket a nagyobb ügyforgalmu kir. biróságoknál, minden hó 14. és utolsó napján, kisebb ügyforgalmuaknál pedig minden hó utolsó napján a biróság vezetőjének jegyzék mellett beterjeszti, amely jegyzékbe azon iktatószám irandó, mely alatt a megleletezett beadvány, okmány vagy egyéb irat a birósághoz érkezett; ha pedig a lelet pertárba beadott beadványra, okmányra vagy egyéb iratra vonatkozik, a keresetlevél iktatószáma irandó és amellett megfelelő röviditéssel azon perirat vagy irat is megjelölendő, amelynél elkövetett bélyegcsonkitás folytán a lelet felvétetett. (P. o. 2345/81. p. ell., 2345/1881. vvál., vagyis a 2345/1881. sz. keresettel folyamatba tett perben beadott ellenirat, illetve viszonválasz.)

3. A biróság vezetője a beterjesztett jegyzékeket elnökileg beiktatja, az összes leletekről az ügyiratok iktatószámának sorrendjében jegyzéket készittet és ezen jegyzék kapcsán a felvett leleteket minden hó 15-ik és 1-só, illetve kisebb ügyforgalmu biróságnál minden hó 1-én, az illetékkiszabási hivatalnak megküldi.

A jegyzéknek tartalmaznia kell:

a) a biróság megnevezését;

b) az elküldés idejét, az év, hó és nap kitételével, és

c) a megleletezett beadványok, okmányok és iratok iktatószámait a 2-ik pontban meghatározott módon.

4. Az illetékkiszabási hivatal a megküldött jegyzékben a leletek átvételének napját az elküldés ideje alá; továbbá a leleteknek bekönyvelési tételszámait a jegyzékben felsorolt birósági iktatói számok alá és azoknak megfelelőleg beirja, és azon jegyzéket — hivatali pecsétjével ellátva — legfeljebb 8 nap alatt a biróság vezetőjének visszaküldi.[1]

A biróság vezetője intézkedik, hogy a visszaküldött jegyzék, a leletet felvett hivatali közegeknek külön jegyzékeivel együtt, összegyüjtve megőriztessék és a bélyegszemle alkalmával a kiküldött pénzügyi hivatalnoknak rendelkezésére bocsáttassék.

2187. szám.
1894. jun. 25.

Igazs. min. rendelet

a bélyegfeljegyzés tárgyában.

Azokban az esetekben, melyekben a bélyegfeljegyzésnek szegényjog alapján van helye, az illetékkiszabás alapjául szolgáló bélyegjegyzék az ált. bir. ügyv. szab. 118. §-a értelmében a biróság által készitendő, és a bélyegfeljegyzés mellett vitt végrehajtási eljárás befejezté-

[1]) Azon esetre, ha az elküldött jegyzék ezen határidő alatt nem érkeznék vissza, vagy nem tartalmazná az egyes leletekre vonatkozó bekönyvelési tételszámokat, a biróságok vezetői kötelesek erről az adatok közlése mellett az illetékes k. pénzügyigazgatóságot értesiteni. — 1887. október hó 14-én 33524. sz. a. kelt I. M.

vel a bélyegjegyzék áttétele esetében azzal együtt mindazon birói határozatok is átteendők az illető kir. adóhivatalhoz, melyekből kitünik, hogy a feljegyzett bélyegösszegek melyik felet terhelik.

Miután a feljegyzett bélyegekről vezetett jegyzék illetékkiszabás tárgyát s az ekként kiszabott illeték közigazgatási végrehajtás tárgyát képezik, önként következik, hogy a biróságok a feljegyzett bélyegjárandóság számszerü megállapitását s annak beszedését nem eszközlik.

119. §. Az iktatónak nem szabad a hivatali helyiséget elhagyni, mielőtt a hivatalos órákban érkezett beadványokra vonatkozólag az iktatókönyv első rovatában legalább az iktatói számot bejegyezte és a beadványra, illetve ennek első példányára az iktatói számot és az érkezés idejét rávezette. (115. §.)

Az iktatókönyv többi rovatainak kitöltését, valamint a 115. és 117. §§-nak megfelelő többi teendőket az iktató a legközelebbi hivatalos órák alatt feltétlenül pótolni köteles.

A feleknek joguk van kivánni, hogy a beiktatás jelenlétükben történjék, vagy hogy nekik a beadásról az e czélra hozott felzeten elismervény adassék.

120. §. Az elnökhöz intézett és zárt vagy lepecsételt beadvány felbontatlanul adatik át az elnöknek.

121. §. Felbontás és kihirdetés végett benyujtott vagy beküldött végrendelet az elnöknek adatik át és csak a kihirdetés megtörténte után vezettetik be az iktatókönyvbe.

A kir. közjegyzők által felvett vagy őrizet végett átvett (1874 : XXXV. t.-cz. 82., 83. és 106. §§., 1876 : XVI. t.-cz. 22., 26. és 37. §§.) végrendelet, miután egy hiteles másolata a kihirdetési jegyzőkönyvhöz csatoltatott, a kihirdetés után további őrizet végett a kir. közjegyzőnek visszaadandó.

122. §. A lepecsételt csomagokat az iktató a pecsét megsértése nélkül bontsa fel; és ha a beadvány boritékban van, az iktatói számot a boritékra is jegyezze fel.

A boritékok az iktatóhivatalban, az iktatói szám szerint rendezve, három hónapig megtartandók.

A postaközegek megkeresésére, a portomentességi záradék hiányosságának, vagy a hivatalos levelek illetéktelen megdijazásának megállapitása végett, a levélboritékok kiszolgáltatandók.

Az iktatókönyv berekesztése, aláirása.

123. §. Az iktató a hivatalos órák alatt érkezett beadványok bevezetése után (119. §.) az iktatókönyvet berekeszti és a beadványokkal együtt a délutáni hivatalos órák eltelte után, ünnep- és vasárnapokon d. e. 11 óra után az elnöknek bemutatja.

Az elnök az iktatókönyv iveit és a beadványokat átnézi, az iktatókönyvet minden egyes iv végén külön, valamint az utolsó számnál aláirja; az ujonnan érkezett, valamint esetleg a 154—156. §§. alá eső ügyeknek előadót rendel és ennek megtörténte után az iktatókönyvet az iratokkal együtt visszaadja; ha pedig valamely beadványt megtart, ezt az illető számnál az iktatókönyvben megjegyzi.

Sürgős ügyek külön bemutatása.

124. §. Az elnök a sürgős elintézést igénylő ügyeket előzetesen és általánosságban megjelölheti és utasithatja az iktatót, hogy az ilyen ügyekre vonatkozó beadványokat beérkezésük és beiktatásuk után neki esetről esetre azonnal mutassa be.

Kiosztott ügyek jegyzéke.

(XXII. minta.)

125. §. Az iktató köteles az ügydarabokat a netaláni előiratokkal az irattárban felszereltetni és azokat az illető előadónak (153. §.) haladéktalanul, a sürgős természetüeket (124. §.), mihelyt az elnöktől visszaérkeztek, tüstént átszolgáltatni; nemkülönben minden előadó

számára külön jegyzéket vezetni és ebbe az ügydarabokat az iktatószám sorrendjében bevezetni. (157. §.)

Mutatókönyv.

(XXIII. minta.)

126. §. Minden iktatókönyvből külön betürendes mutatókönyv készittetik. Ennek első rovatába vezérszavakként jönnek a felek nevei, illetve a hatóságok megnevezése, amelyektől a beadványok származnak; a második rovatba az ugyanarra az ügyre vonatkozó, az egész év folyamán érkezett beadványok iktató számai, a beadvány rövid megjelölésével.

127. §. Ha ugyanazon vezérszó alatt különböző ügyek vannak folyamatban, a 126. §. szerint mindenik ügynek külön rovat nyittatik.

Ha ugyanebben az ügyben több fél van érdekelve, a beadvány mindenik félnek neve mint vezérszó alatt kiteendő. A későbbi iktatói számokat azonban elég csak az egyik fél nevénél bejegyezni. Ily esetben a többi feleknek neveinél hivatkozni kell arra a vezérszóra, mely alatt az összes iktatói számok előfordulnak.

128. §. Ha az iktatói számok a mutatókönyv második rovatát betöltik, a következők számára ugyanazon vezérszó alatt uj rovat nyittatik, mely körülmény az első rovatban figyelmeztetésül megjegyzendő.

Ha valamely ügy egy évnél hosszabb időn át van folyamatban, a mutatókönyvben az ügy minden évi első számánál az előbbi évi alapszám feltüntetendő.

Iktatói értesités és bizonyitvány.

129. §. Az iktató köteles a beadványok érkeztéről iktatói és előszámairól az elnök által meghatározott és az iktatóhivatalban kifüggesztés által közzétett órákban értesitést és amennyiben a félnek további joglépések alapjául szükséges, irásbeli bizonyitványt adni.

II. FEJEZET.

Pertár.

Periratok beadása.

130. §. A polgári perekben rendes eljárásnál a keresetlevél kivételével minden perirat, az ügynek itélet alá terjesztéseig, a pertárba adandó.

Pertárnok.

131. §. A pertár a pertárnok vezetése alatt áll, aki az ügyiratokat jegyzékbe veszi, a határidőket nyilvántartja és a tárgyalások szabályszerü menetére felügyel.

A pertárban minden eljárási cselekmény a pertárnok közvetitésével és ellenőrzése alatt teljesittetik.

Perkönyv.

(XXIV. minta.)

132. §. Az idéző végzéssel ellátott keresetlevél első példánya a pertárnoknak kézbesitendő, aki a keresetleveleket folyószámok szerint a perkönyvbe iktatja.

A perkönyv négy rovatból áll:

Az első rovatba bevezettetik a pertári szám, amelyet az egyes keresetlevelek a pertárba érkeztük sorrendjében az év elejétől ennek végeig nyertek;

a második rovatba a keresetlevél iktatási száma és a perfelek megnevezése;

a harmadik rovatba az a nap, amelyen a per itélet alá terjesztés folytán az iktatóhivatalba adatott;

a negyedik rovatba az a nap, amelyen az ügy a pertárba ismét visszaérkezett. Ha a per ujabban itélet alá terjesztetik, ennek napja a harmadik rovatban ismét kiteendő.

Pertári mutatókönyv.

(XXV. minta.)

133. §. A perkönyvből betürendes mutatókönyv készittetik, melynek első

rovatába a felek nevei, másodikába a pertári számok vezettetnek.

A 127. és 128. §§-nak szabályai a pertárbeli mutatókönyv vezetésére is megfelelően alkalmazandók.

Percsomó.

134. §. Az 1868 : LIV. t.-cz. 141. §-a szerint nyitandó minden külön percsomó azt a pertári számot nyeri, mely alatt a keresetlevél a perkönyv első rovatába beiktattatott.

A percsomót a perfelvételi jegyzőkönyv képezi a periratokkal s ezek mellékleteivel együtt. A pertári szám a percsomó boritékának küllapjára iratik.

Perfelvételi jegyzőkönyv.

(XXVI. minta.)

135. §. A perfelvételi jegyzőkönyv a felek első megjelenésétől fogva, a pernek itélet alá terjesztéséig, folytatólag vezettetik és magában foglalja mindazokat a mozzanatokat, melyek a per felszerelése körül az ügy folyamán felmerültek.

A beiktatás lehető rövidséggel, szóváltások és észrevételek mellőzésével történik.

Birói illetőség elleni kifogás.

136. §. Ha a birói illetőség ellen kifogás adatott be, a perfelvételi jegyzőkönyvben a pertárnok és a kifogást tevő fél aláirása alatt jeleztetik, hogy a kifogás iránt tárgyalás van folyamatban. Maga a tárgyalás külön jegyzőkönyvben történik.

Halasztás.

137. §. Ha valamelyik fél a perirat beadására nézve az 1868 : LIV. t.-cz. 138. §-ában engedett halasztást vesz igénybe, ezt a perfelvételi jegyzőkönyvben jelenti ki és naptár szerint meghatározza a napot, amelyen periratát be fogja adni.

138. §. Ha a fél az 1868 : LIV. t.-cz. 138. §-a szerint már meghosszabbitott határidőben sem adja be az elleniratot, választ vagy viszonválaszt, és a 139. §. alapján ujabb halasztást kér: e végből a pertárnok külön jegyzőkönyvet nyit, a perfelvételi jegyzőkönyvben pedig nevének aláirásával azt jelzi, hogy a perirat beadására halasztás iránt külön jegyzőkönyvi tárgyalás van folyamatban.

Egyebekre nézve az 1868 : XIV. t.-cz. 139. §-ának rendelkezései követendők.

Alkereset, külön tárgyalás.

139. §. A 136. §. szabálya követendő abban az esetben is, mikor a törvény alkeresetlevél beadását rendeli vagy megengedi, avagy amikor a törvény értelmében a 138. §. esetén kivül is külön tárgyalásnak van helye.

Periratok kezelése.

140. §. Ha felek a pertárban megjelentek és periratukat magukkal hozták, a pertárnok az első példányt átveszi és folyó római szám alatt, mely mellett az ügy pertári száma is feljegyzendő, a percsomóba helyezi; a másd- vagy további példányokat pedig az ellenfélnek, illetve a többi pertársnak adja át.

141. §. A pertári szám a percsomóhoz csatolandó ügydarab mellékleteire is feljegyeztetik. (117. §.)

Bélyegköteles beadványok tekintetében a 118. §-ban érintett szabályok a pertárnokra nézve is kötelezők.

142. §. A megjelenésnek vagy perirat beadásának kitüzött napja és órája, a periratok átadása és átvételének elismerése, a mellékletek számszerü mennyisége a perfelvételi jegyzőkönyvben kiteendő, és ha a mellékletek között eredeti okiratok vannak, ez a körülmény az okirat számának kitételével ugyancsak a perfelvételi jegyzőkönyvben megemlitendő.

143. §. Ha a peres fél az 1868. évi LIV. t.-cz. 132. §-a szerint kitüzött határnap előtt adja be periratát, a perfelvételi jegyzőkönyvben mind a beadás és kézbesités napja, mind a következő perirat beadásának határnapja és órája megjegyeztetik, a kézbesitési vevény pedig folyó római szám alatt a percsomóhoz csatoltatik.

144. §. Mindenik félnek joga van a perirat első példányát a percsomónál megtekinteni és a kézbesitett másod- és további példányokkal összehasonlitani.

145. §. A felperesi periratok mellékletei betükkel, az alperesiek arab-számokkal jelöltetnek meg. Ez a megjelölés a pernek itélet alá terjesztéséig szakadatlanul folytattatik.

Külön jegyzőkönyvek, végzések.

146. §. A per folyamán felvett külön jegyzőkönyvek, nemkülönben a törvényszék által hozott és a pertárnoknak kézbesitett végzések folyó római számok alatt felvételük, illetőleg kézbesitésük időrendjében szintén a percsomóhoz csatoltatnak.

Perfelvételi jegyzőkönyv aláirása.

147. §. A perfelvételi jegyzőkönyv minden egyes tételét a pertárnok, a külön jegyzőkönyveket a felek képviselői, vagy amennyiben a törvény szerint ügyvéd által való képviseltetésre nincsenek kötelezve, maguk a felek irják és mind ezek, mind a pertárnok sajátkezüleg aláirják. Ha valamelyik fél meg nem jelent vagy a jegyzőkönyvet aláirni nem akarja, ezt a körülményt a pertárnok megjegyzi és aláirásával igazolja.

Megjelenés órája, elmaradás megállapitása.

148. §. A pertárban való megjelenésnek, illetőleg a periratok beadásának órája akkép tüzessék ki, hogy a felek déli 12 órán túl ne kénytelenittessenek várakozni.

Mielőtt valamelyik félnek vagy mindkét félnek elmaradása a perfelvételi jegyzőkönyvben megállapittatnék, a pertárnok a távollevőnek nevét nyilt ajtó mellett kikiáltja.

Pertári napló.

(XXVII. minta.)

149. §. A megjelenési határnapok és órák nyilvántartására a pertári napló szolgál, melynek egyes oldalain felül a határnap, a hasábrovatokban pedig a pertári szám, az ügyfelek nevei és a pertári cselekmény tárgya beiktatandók.

Itélet alá terjesztés.

150. §. A pernek itélet alá terjesztése az ok rövid előadásával jelentés mellett történik. A percsomó a jelentéshez csatoltatván, ez az iktatóhivatalba adandó.

Utóbb érkezett ügyiratok.

151. §. Az itélet alá terjesztés után érkezett ügyiratokat, jelesül a tanukihallgatási és szemlei jegyzőkönyveket a birói határozatokat, eskületételi jegyzőkönyveket, felebbviteli beadványokat, stb. az iktatókönyvbe történt bevezetés után az előadó biró köteles a percsomóhoz csatolni és a perfelvételi jegyzőkönyvbe beiktatni.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 210. és 220., valamint az 1881 : LIX. t.-cz. 58. §-a esetében, amennyiben a másodbiróság a felek meghallgatását rendelte el, a percsomó a pertárnokhoz küldetik vissza.

Irattárba helyezés, ujabb felvétel.

152. §. Ha valamelyik fél a kitüzött határnapon periratát be nem adta, de az ellenfél a percsomóban az ügynek itélet alá terjesztését sem kérte (1868 : LIV. t.-cz. 143. §.), a pertárnok az elmulasz-

tott határnap után fél év mulva a percsomót jelentés mellett az irattárban leendő elhelyezés végett a törvényszékhez beterjeszti.

Ha ennek megtörténte után az ellenfél a pertárban megjelenvén, az ügynek itélet alá terjesztését kérni kivánja, vagy ilyen kérelem előterjesztése előtt az a fél, ki a perirat beadását elmulasztotta, a periratot be kivánja adni: a pertárnok a percsomót elismervény mellett az irattárból rövid uton visszaveszi.

A pertárnok elismervénye az irattárban az illető ügydarab helyén őrzendő.

III. FEJEZET.

A határozatok előkészitése.

Kiosztás a birák között.

153. §. A beiktatott ügydarabokat az elnök osztja ki a birák között feldolgozás és az elintézés előkészitése végett.

A kiosztásnál figyelem forditandó arra, hogy a birák a munkamennyiségre nézve lehetőleg egyenlően legyenek elfoglalva.

Másrészt a kiosztásnál szem előtt tartandó, hogy az egyes birák egy időben, főleg egy szakba (330. §.) tartozó ügyekkel, de ezeken felül mellékszakbeli ügyekkel is foglalkozzanak és a körülményeknek megfelelő idő elmultával főleg az azon szakbeli ügyeket kapják feldolgozás végett, amelyekkel addig mint mellékszakbeliekkel foglalkoztak. (172. §.)

Az ugyanarra az ügyre vonatkozó beadványok az ügy egész folyamán, de a szak szerinti beosztásra nézve történt megállapodáson belül, ugyanannak a birónak osztandók ki.

154. §. Semmi ügydarabot sem lehet olyan birónak kiosztani, ki a felekkel vagy ezek képviselőivel oly viszonyban áll, hogy ennél a viszonynál fogva az ügy elintézésénél az elfogultság szinébe jőhetne.

A biró azon bejelentése folytán, hogy a neki kiosztott ügyek valamelyikében érdekelve van, vagy elfogultság nélkül el nem járhat, az elnök a körülmények megvizsgálásának eredményéhez képest az ügyet más birónak oszthatja ki.

155. §. Az ujitott per — ha csak lehetséges — más birónak osztandó ki előadás végett, mint annak, aki az alapperben előadóként működött.

156. §. A birónak szabadsággal távolléte vagy időleges akadályoztatása — amennyiben a beadvány a soron kivül elintézendők (159., 160. §§.) közé nem tartozik, vagy egyéb fontos ok fenn nem forog (161. §.) — egymagában nem szolgál indokul arra, hogy az elnök az elintézést előkészitő biró személyében változtatást tegyen.

Előadói könyv.

(XXVIII. minta.)

157. §. Minden előadó köteles az ügydarabok átvételéről és elintézéséről előadói könyvet vezetni. Az előadói könyv az iktatóhivatalban vezetett jegyzékkel (125. §.) az ügydarabok kézhez vétele alkalmával összehasonlitandó és az utóbbi az átvétel napjának kitételével az előadó által aláirandó.

Az ügyek előleges megvizsgálása.

158. §. Az átvétel megtörténte után a biró haladéktalanul megvizsgálni köteles a kiosztás helyességét a 153—156. §§. szempontjából, valamint az egyes ügydarabok irattári felszerelését és a hibásnak vélt kiosztást az elnöknek bejelenteni, illetve a felszerelés iránt az irattárnoknál intézkedni.

Soron kivül elintézendő ügyek.

159. §. Soron kivül elintézendők:

1. azok az ügydarabok, melyek a 168. §. szerint tanácsülésbe nem tartoznak;

2. a váltó- és kereskedelmi, peres és peren kivüli eljárás alá tartozó ügyek, ideértve a közforgalom tárgyát képező

értékpapirok birói megsemmisitését tárgyazó ügyeket is;

3. a végrehajtási, biztositási és zárlati kérvények, valamint a zárlat feloldását vagy megszüntetését tárgyazó ügyek;

4. a birói letétek elfogadását és kiadását, valamint az árverési vételár utalványozását tárgyazó ügyek;

5. a czégjegyzési ügyek;

6. a csődnyitási, csődmegszüntetési ügyek és általában a csődeljárás folyamán halasztást nem türő intézkedések;

7. a kiskoruság meghosszabbitását, az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetését, a gondnokság alá helyezést, a meghosszabbitott kiskoruságnak és a gondnokságnak megszüntetését tárgyazó ügyek;

8. előleges bizonyitás elrendelését és hivatalos bizonyitványok kiadását tárgyazó ügyek;

9. az 1874 : XXXIV. t.-cz. 66. §-a, az 1886 : VII. t.-cz. 15., 16. §§-ai és általában az utóbb emlitett törvény szerint a biróságokhoz utasitott, minőségüknél fogva sürgős ügyek;

10. a végrendeletek kihirdetése, a hagyaték leltározása, hagyatéki zárlat elrendelése, és általában a hagyatéki eljárás során halasztást nem türő ügyek;

11. fegyelmi ügyekben a fegyelmi eljárás elrendelése és a hivatalból való felfüggesztést tárgyazó kérdések;

12. a büntető eljárásban az előnyomozás (elővizsgálat) teljesitése, a bünvizsgálati és vizsgálati fogság elrendelése vagy megszüntetése, a vizsgálat során halasztást nem türő intézkedések megtétele és mindazon büntető ügyek, melyekben letartóztatott vagy vizsgálati fogságban levő van érdekelve, valamint a zárlat elrendelésére s megszüntetésére és a büntetés végrehajtására vonatkozó ügyek;

13. a felebbviteli beadványok, illetőleg a felebbvitel bejelentését tárgyazó jegyzőkönyvek;

14. a felebbviteli biróságoknak kiegészitésére vonatkozó rendeletei, valamint megsemmisitő és feloldó határozatai;

15. azok az ügyek, amelyeknek haladéktalan vagy soron kivüli elintézését törvény vagy külön rendelet kivánja;

16. mindazok az ügyek, melyek a 2—8., 10—15. pontokban felsorolt ügyekkel oly szorosan függnek össze, hogy azok eldöntése nélkül az utóbbiak alaposan el nem dönthetők.

160. §. Soron kivül, akár a fél kérelmére, akár az ebbeli minőségnek az előadó által történt felismerése folytán elintézendők azok az ügyek is, amelyeknek eldöntésétől más ügy meginditása vagy valamely folyamatban levőnek további ellátása függ.

161. §. A soron kivüli előadás iránt a 160. §-ra, a 159. §-ban felsorolt körülmények valamelyikére, vagy arra alapitott kérvény, hogy az elintézés helyrehozhatatlan kár vagy veszély nélkül el nem halasztható: az elnöknél adandó be és ez által intéztetik el.

Az elnök dönti el a soron kivüli elintézés kérdését az előadó által bejelentett kétség esetében is.

A biró köteles az elnök által a soron kivüli elintézésre nézve tett rendelkezést foganatositani.

162. §. A biró köteles a neki kiosztott ügyeket csoportokra osztani aszerint, amint a 159—161. §§. szerint soron kivül vagy az iktatói számok sorrendjében intézendők el. Amazoknak elintézése — az azonos természetüek között ismét a beiktatás sorrendjében — a többi ügyeket megelőzőleg, ezeké pedig a soronkivüliek elintézése után történik.

Az elintézési sorrend helyességének ellenőrzése.

163. §. Az elnök nemcsak jogositva van az elintézési könyveket bármikor megtekinteni, az elintézés sorrendjének szabályszerüségét ellenőrizni, a hátralékos ügyek elintézését elrendelni és az elintézést gátló körülményekről felvilágositást kivánni, hanem feladatában is áll évenként legalább kétszer az összes

elintézési könyveket együttes megvizsgálás alá venni és amennyiben ez alkalommal a kiosztott hasontermészetü ügyek elintézésének ideje tekintetében az egyes birák között feltünőbb különbséget tapasztal, ezt a következő kiosztások megfelelő berendezése által, szükség esetén pedig az által is megszüntetni, hogy a már kiosztott ügydarabok egy részét az egyes biráktól visszaveszi és az elintézés sorrendjében előbbrehaladt más biráknak osztja ki.

Előadmányi iv és kiadmány terve.

164. §. Az előadó minden ügydarabról — ide nem értve a büntető és fegyelmi ügyeket, amelyek e tekintetben külön szabályoztatnak — előadmányi ivet késziť, melynek balhasábjára az iktatói számot és röviden az ügydarab tárgyát jegyzi fel, jobb hasábjára pedig a véleményt és a kiadmány tervét irja.

Ha az előterjesztmény több ivből áll, ezek zsinórral összefüzendők és a zsinór két vége a hivatalos pecséttel megerősitendő.

165. §. A kiadmány terve világos és szabatos legyen és más irat tartalmára való hivatkozás nélkül akként szerkesztendő, hogy a kiadóhivatalban azt szószerint le lehessen irni.

Perdöntő határozatnál az indokolás a határozat szövegétől elkülönitve szerkesztendő.

166. §. Az előterjesztményi iven kiteendő, hogy hány kiadmány és kiknek részére készitendő, és hogy a határozat külön vagy magára a beadványra irandó.

A soron kivül intézett ügyeket (159—161. §§.) az előterjesztményi iv küllapján sürgősen kiadandóknak kell jelezni.

Az ügyben teendő egyéb intézkedésekre nézve az illető kezelési hivatalnak határozott utasitás adassék.

167. §. A perdöntő határozatok, tekintettel az 1869 : IV. t.-cz. 2. §-ára, »Ő Felsége a király nevében« adatnak ki.

IV. FEJEZET.

Elintézés.

A) Ülésen kivül.

Ülésen kivül elintézendő ügyek.

168. §. *A 168. és 169. §§-ok hatályukat vesztették az 1898 : X. t.-czikk folytán.*

B) Elintézés tanácsülésben.

Tanácsülési napok.

170. §. Az elnök hosszabb időre vonatkozólag előre meghatározza a hét azon napjait, amelyeken tanácsülések tartatnak.

Emellett az elnöknek intézkednie kell, hogy rendkivüli tanácsülést, ha a szükség kivánja, minden nap tarthasson és hogy a sürgős ügydarabokat még a beadás napján lehessen előadni.

Elnöki teendők.

171. §. Az elnök jelöli ki a tanács tagjait: az előadót, a szavazó birót és a tanácsjegyzőt; az elnök nyitja meg és zárja be az ülést, az ülés méltósága felett őrködik, a csendet és rendet fentartja, és a tanácskozás menetének szabályszerüségéről gondoskodik.

Tanácsok alakitása.

172. §. Ha a birák létszáma megengedi, az elnök az év elején több tanácsot alakitson.

A megalakitott tanácsok birói tagjainak személyében az elnök az év folyamán és a következő év elején változtatásokat nemcsak tehet, hanem köteles is az ügymenet sérelme nélkül ily változtatásokat tenni avégett, hogy a biráknak nagyobb időkörön belül alkalom adassék az ügyszakok mindegyikében vagy legalább ezek többjeiben működhetni. (153. §.)

Teljes tanácsülés.

173. §. Felsőbb rendeletek és utasitások, valamint a felebbviteli biróságok által tett és jövőre nézve utasitásul szolgáló észrevételek teljes tanácsülésben adandók elő. Ha a teljes tanácsülésben valamennyi biró meg nem jelenhetne, az elnök intézkedik, hogy az előadott rendeletek és utasitások a meg nem jelenteknek is tudomására jussanak.

A kir. Curia döntvényeinek közlése.

174. §. Az elnök intézkedik arra nézve is, hogy a kir. Curia által hozott, az igazságügyministerium által megküldött döntvények egy-egy példánya a törvényszéknél minden birónak és a törvényszék kerületében működő járásbiráknak kézbesittessék.

Előadás módja.

175. §. Minden ügy szóbeli előterjesztés által adatik elő.

176. §. Mind az elnöknek, mind a szavazóknak joguk van bármely iratot megtekinteni, ennek vagy egyes részeinek felolvasását kivánni és az ügy állására s részleteire nézve az előadóhoz kérdéseket intézni.

Nyilvánosság.

177. §. A polgári perek előadása nyilvános. Kivételnek csak azokra az ügyekre nézve van helye, amelyekben a biró az 1868 : LIV. t.-cz. 103. §-a szerint elrendelheti a közönség kizárását. Ez iránt a felek a periratokban adják elő indokolt kérelmüket, a biróság pedig a kérelem felett zárt ülésben határoz.

Maguk a felek és ezek képviselői olyan pernek előadásánál is jelen lehetnek, amelynek előadása nem nyilvánosan történik.

178. §. A nyilvánosságra nézve a 177. §-ban megállapitott szabály a váltó- és csődügyekre, az idézett §. második bekezdésének kivételével, és a teljes tanácsülés tárgyaira (173. §.) általában ki nem terjed.

A büntető ügyekre vonatkozólag a nyilvánosság tekintetében külön jogszabályok intézkednek.

179. §. Az előadó tartozik az előadásra elkészitett pereket az elnöknek jegyzék mellett előre s oly időben bejelenteni, hogy a jegyzék legalább három nappal az előadás előtt ki legyen függeszthető. (1868 : LIV. t.-cz. 102. §.)

Azokat az ügyeket, amelyekben a felek a közönség kizárását kérték (177. §.), az előadó köteles a jegyzékben feltüntetni avégett, hogy a biróság a kérelem iránt eleve határozhasson.

180. §. Nyilvános ülések kitüzésénél az elnök arra ügyel, hogy az előadás menete félbe ne szakittassék oly ügyek által, amelyeknek előadásánál a közönség ki van zárva.

181. §. A nyilvános ülésekből csak gyermekek és oly személyek zárhatók ki, akik nem a hely méltóságának megfelelően jelennek meg.

A hallgatók csak a tanácsjegyző által aláirt jegy felmutatása mellett bocsáttatnak be.

A kiosztható jegyek számát az elnök állapitja meg és azok kiszolgáltatásánál a jelentkezés sorrendje tartandó szem előtt. Ez a megszoritás azonban az ügyfelekre és képviselőikre ki nem terjed.

Az ügyvédi kar számára bizonyos számu jegyek mindig fentartandók.

A rend fentartása iránti intézkedések.

182. §. A közönséget a biróságtól illő távolságban korlát választja el. A korláton kivül az első sorban az ügyfeleket és képviselőiket ülőhely illeti.

183. §. A tanács elnökének feladata nyilvános ülésekben az 1868 : LIV. t.-cz. 105. §-ának szigoru megtartására őrködni és a közönség zavargásainak, illetlen viseletének, tetszés vagy visszatetszés nyilvánitásának esetében mindezek féke-

zése, és e czélból szükség esetén a terem kiüritése iránt is intézkedni.

Tettleges ellenszegülés vagy nagyobb kihágás esetében az elnöknek jogában áll a tettest nyomban letartóztatni és az illetékes büntető biróság elé állittatni.

Tanácskozás és határozathozatal.

184. §. Minden egyes ügy előadása után a biróság tanácskozás és határozathozatal végett a mellékterembe vonul, vagy ilyen helyiség nem létében az üléstermet kiüriti.

185. §. Tanácskozás alkalmával az elnök az eldöntendő ügyet megvitatás alá bocsátja.

A szavazást az előadó nyitja meg és felolvassa véleményét, mely egyszersmind a kiadmány tervét képezi.

Az elnök az előadót véleményeinek előadásában félbe nem szakithatja, szavazatrabocsátás előtt azonban az ügy állását az előadmány és a felolvasott iratok alapján ugy a ténykérdések, mint a jogkérdések feltüntetésével összegezheti. A vélemények szabadságát az elnök nem korlátozhatja és saját véleményét csak a szavazás végeztével nyilvánithatja.

186. §. A tanácskozás befejezte után a más meggyőződésre jött itélőbirónak jogában áll előbb nyilvánitott véleményétől eltérőleg szavazni, amig az elnök a határozatot véglegesen ki nem mondotta.

A határozatnak az elnök által történt kimondása után az ügyet ujabban felvenni nem lehet.

187. §. Az elnök a határozatot azon vélemény szerint mondja ki, amelylyel a szavazók többsége teljesen egyetért.

Ha a többség szavazata hozzáadást, kihagyást vagy módositást kiván, ezeket a kiadmány tervében az előadó teljesiti. Nyelv- és tollhibákat az elnök is kiigazithat, valamint szerkezeti módositásokat tehet, amelyek a határozat lényegét nem érintik.

188. §. Ha a szavazatok két vélemény között egyenlően vannak megoszolva: az elnök az egyik vagy a másik véleményhez járulhat. Ilyen hozzájárulás által az illető vélemény határozat erejére emelkedik.

189. §. Ha az elnök a szavazatok megoszlása esetében a különböző vélemények egyikéhez sem járul: a tanácskozást az egyes tételek szerint különitse el, amelyek felett határozni kell.

Az elkülönitésnél az előkérdés a főkérdés előtt, az alaki kérdés az ügy lényegét tárgyazó kérdés előtt bocsátandó szavazás alá. A követelés jogérvényessége felett általában, a követelés minősége s mennyisége, az ügy felderitésére netalán szükséges további tárgyalás, az ügy érdemében hozandó határozat és a határozat alakja felett külön lehet szavazni.

Az egyik kérdésre nézve meghozott határozat a többiek feletti tanácskozásnak alapját képezi, és további szavazataiknál ezt a határozatot alapul elfogadni kötelesek azok az itélőbirák is, kik a határozathoz nem járultak.

Az egy ügyre vonatkozó valamennyi elkülönitett kérdés okvetlenül ugyanazon tanács által döntendő el.

Ha az eldöntendő kérdés természete a tanácskozásnak egyes tételek szerinti elkülönitését kizárja: a szavazás és a határozat hozatala oly módon történik, hogy miután az elnök is nyilvánitotta szavazatát, az a szavazat, amely az alperesre, illetve a vádlottra legkedvezőbb, az ehhez legközelebb álló kevésbé kedvező szavazathoz számittatik. Ez a szabály az eldöntendő kérdéseknek egyes tételek szerinti elkülönitése esetében is alkalmazandó azon elkülönitett kérdések eldöntésére, amelyekre nézve a 187. vagy 188. §. értelmében határozat az elkülönités után sem hozható. (5206/1891. sz. I. M. rend.)

Határozat kihirdetése.

190. §. A határozat tartalma és az indokolás főbb pontjai az elnök által szóval és nyilvánosan kihirdetendők, és

ha ez ugyanabban az ülésben nem lehetséges, a kihirdetés ideje megállapitandó és az elnök által ugyancsak szóval a megjelent feleknek és a közönségnek tudtul adandó.

Kiadmány szerkesztése.

191. §. A kiadmány szerkesztése az előadó kötelessége abban az esetben is, mikor a többség az ő inditványától részben vagy egészben eltérőleg határozott.

Az előadói véleménytől eltérő határozat vagy a kiadmány tervezetének bal hasábjára, vagy a tervezetre folytatólag irandó. A kiadmány tervezete, vagy a tervezetnek az a része, mely határozattá nem vált, amennyiben azt az előadó külön véleményként fentartja, ilyennek feltüntetendő és akként, hogy olvasható maradjon, áthuzandó.

192. §. Az ülés napja mind a határozatra, mind az előadói könyv (157. §.) illető rovatában az előadó által feljegyzendő.

Hitelesités.

193. §. A határozat, mely az előadó tervezetétől lényegesen eltér (191. §.), a következő ülésnapok egyikén zárt ülésben hitelesittetik, még pedig lehetőleg ugyanazon tanácstagok által és mindenesetre azoknak többsége által, akik a határozat hozatalában résztvettek.

A kiadmányok körüli további teendők.

194. §. A határozatok kiadmányait az elnök ezzel a szóval »kiadandó« és aláirásával ellátja és a tanácsjegyzőnek adja át, aki azokat jegyzék mellett haladéktalanul a kiadóhivatalba juttatja.

Ezek a jegyzékek a kiadó által aláirandók és időrend szerint összerakva, az elnökségnél megőrzendők.

Tanácsjegyzőkönyv.

195. §. Minden tanácsülésről a tanácsjegyző jegyzőkönyvet vezet, melynek bevezetésében a biróság megnevezése, az ülés napja és az ülésben részt vett elnök, birák és tanácsjegyző nevei foglaltatnak.

A bevezetés után középre az előadó neve irandó.

Ezután az előadó által előterjesztett ügydarabok iktatószámai az előadás sorrendje szerint a balhasábra, a szavazás lefolyása és eredménye a jobb hasábra jegyeztetik.

196. §. Ha a határozat egyhangulag hozatott, ennek a tanácsjegyzőkönyvben megemlitése elégséges.

Amikor a vélemények akár magára a határozatra, akár ennek indokolására nézve egymástól eltérnek, az ellenvélemény indokaival együtt egész terjedelmében beirandó és a jegyzőkönyvben feltüntetendő, hogy a határozat mily értelemben és a szavazatok mily alakulása folytán keletkezett.

A jegyzőkönyvben annak az itélőbirónak különvéleménye is felveendő az indokolással együtt, aki azt a véleményt a többség határozatának ellenében kijelentette.

197. §. A tanácsjegyzőkönyvhöz semmit sem szabad mellékelni.

A jegyzőkönyvet az elnök és a jegyző irják alá.

A tanácsjegyzőkönyvek zárt helyen őriztetnek és időrend szerint gyüjtetvén, a terjedelemhez képest egész-, fél- vagy negyedivenkint beköttetnek.

Érintkezés a külföldi biróságokkal.

198. §. A külföldi biróságokkal való érintkezést szabályozó külön rendeletek érvényben maradnak.

Iratok áttétele.

199. §. Ha ügyiratok más birósághoz vagy valamely hatósághoz áttétetnek, és ha az iratok az átiratban egyenkint fel nem soroltatnak: az átirathoz a 293. §-nak megfelelő iratjegyzék csatolandó

és az egyes iratok a 294. §-hoz képest megjelölendők.

Az 1877 : XX. t.-cz. 243. §-a alapján árvaszékileg tárgyalt és ezen törvény 254. vagy 255. §-a alapján az illetékes kir. birósághoz áttett hagyatéki ügyekre vonatkozó iratoknak az illető árvaszékhez való visszaküldése tárgyában az 1890. évi április 25-én 15340. I. M. sz. a. kiadott rendelet rendelkezései követendők.[1])

V. FEJEZET.

Kiadóhivatal.

Kiadókönyv.

(XXIX. minta.)

200. §. A kiadó minden átvett ügydarabra (169., 194. §§.) az átvétel napját azonnal feljegyzi és az ügydarabokat a kiadókönyvbe iktatja.

A kiadókönyv a következő rovatokkal vezettetik:

1. a sorszám, mely az egyes ügyiratok iktatói számával azonos, az év kezdetétől végeig;
2. az átvétel napja;
3. a leiró neve;
4. a kiadás napja;
5. a kézbesitő szolga neve, illetőleg a postakönyv lapszáma (209. §. 3., 226. §.);
6. az a nap, amelyen az iratok az irattárba tétettek.

Amely ügyek a 108. §. szerint külön iktatókönyvbe tartoznak, azokra nézve külön kiadókönyvek vezetendők.

Kiosztás lemásolás végett.

201. §. Mihelyt az ügydarabok a kiadókönyv 1. és 2. rovatába be vannak vezetve, azok közül annyi, amennyi két nap alatt előreláthatólag lemásolható, leirás végett azonnal kiosztatik. A többi ügydarab kiosztása ugyane szabály szem előtt tartásával a következő napokon történik.

A leiróknak csupán a lemásolandó fogalmazványok adatnak ki. A többi ügyiratot, nemkülönben a leirás végett még ki nem osztott ügydarabokat a kiadó zár alatt őrzi.

A kiosztás jegyzék mellett történik, melybe a kiadó az ügydarabok iktató számát és az átadás napját beirja. Minden átvételkor ennek elismeréseül a jegyzéket a leiró aláirja. Az ügydarabok visszaszolgáltatásakor azoknak számait a kiadó a jegyzéken, a leiró jelenlétében, keresztülhuzza.

Leirás sorrendje.

202. §. Kiadványok, amelyek a 166. §-hoz képest sürgőseknek vannak megjelölve, vagy amelyekben naptár szerinti határidő van kitüzve, a többieket megelőzőleg, ezek pedig az átvétel sorrendje szerint vétetnek leirás alá.

Összeegyeztetés.

203. §. Leirás után a kiadvány a fogalmazványnyal összeegyeztetendő és ennek tanuságául mind a leiró, mind az összeegyeztető neve a fogalmazványon kiteendő.

Aláirás.

204. §. A leirt és összeegyeztetett kiadmányok naponkint a hivatalos órák végével, a sürgősek pedig azonnal átadatnak a kiadónak, aki azok aláirásáról gondoskodik.

205. §. A felsőbb birósághoz vagy hatóságokhoz intézett jelentéseket a törvényszéki elnök és az előadó, az egyéb levelezéseket, az itéleti és egyezségi kiadmányokat, a rendelvényeket, a letétkiadást, végrehajtást, biztositást vagy zárlatot rendelő végzéseket, a hivatalos bizonyitványokat és a biróság által ki-

[1]) Lásd az idézett rendeletet az 1877 : XX. t.-cz. 254. §-ánál III. R.-ben.

bocsátott hirdetményeket a törvényszéki elnök és egy jegyző, a többi kiadmányokat egyedül a jegyző irja alá.[1])

Hivatalos bizonylatok kiadására nézve az 1868 : LIV. t.-cz. 543. és következő §§-ai irányadók.

Birósági pecsét alkalmazása.

206. §. Oly kiadmányok, amelyeken az elnök aláirása fordul elő (205. §.), kivéve a hivatalos jelentéseket és levelezéseket, egyuttal a birósági pecséttel ellátandók.

Az idéző végzésekre a birósági pecsét szintén alkalmazandó.

Hiányzó példányok pótlása.

207. §. Ha valamely beadvány nem elegendő számu példányokban adatott be, a biróság a feleket a hiány pótlására s a példányoknak a kiadóhivatalban leendő bemutatására végzésileg felhivja. Ha a felhivásnak a végzés kézbesitésétől számitott 3 nap elég nem tétetett, a hiányt a felek költségére a kiadó pótolja, a pótolt példányokon a hiányzó bélyeg erejéig a leletet felveszi és a biróságnak további intézkedés végett jelentést tesz.

A biróság a jelentés folytán a leirási dijat megállapitja és a felet annak az elnöknél 8 nap alatt leendő lefizetésére utasitja.

Ha az ebbeli határozat jogerőre emelkedett és a megállapitott dij be nem fizettetik, az elnök erről a biróságot a végrehajtás elrendelésének czéljából értesiti.

A végrehajtás hivatalból foganatositandó.

A befizetett vagy behajtott leirási dij az irodai átalány-számadásban dijnoki munkatéritmény czimén bevételeztetik.

[1]) Az elnök és előadó aláirása csak a tanácsülésben elintézett ügydaraboknál alkalmazandó.

Kézbesitési vevények.

(XXX. minta.)

208. §. Mindenik birósági kiadmány kézbesitése ugy a biróság székhelyén, mint ezen kivül külön kézbesitési vevény mellett történik.

A kézbesitési vevény rovatai a következők :

1. a kézbesitendő ügydarab iktatói száma ;
2. az ügydarab neme és a netaláni mellékletek száma ;
3. a fél vagy képviselő neve és lakása, akinek részére a kiadmány kézbesitendő;
4. a kézbesités éve, hónapja és napja, a hónapnak betükkel való kitételével ; ugyszintén az átvevő aláirása vagy annak megjegyzése, hogy az illető távol van, avagy az aláirást megtagadta.

Ha ugyanaz a kiadmány egy községben több félnek kézbesitendő, a kézbesitésnél lehetőleg oly nagyságu vevény használandó, hogy abba a mindenik fél részére eszközlött kézbesités bevezethető legyen. Ha ily nagyságu vevények rendelkezésre nem állanak: a szükséghez képest több vevény állitandó ki.

Jegyzék a helybeli kézbesitésekről.[1])

(XXXI. minta.)

209. §. Helybeli kézbesitéseknél a kiadó a szolgák által kézbesitendő kiadmányokról rovatos jegyzéket vezet és ebbe feljegyzi :

1. a kézbesitendő kiadmány iktató számát és — amennyiben annak kézbesitéséhez több vevény állittatott ki — az iktatószám után zárjelben a vevények számát :
2. a kiadás napját;
3. a kézbesitő szolga nevét.

A kézbesités helyességének ellenőrzése.

210. §. A szolgák a kézbesités teljesitése után a vevényeket a kiadónak adják

[1]) A kézbesitésre vonatkozó külön jogszabályokat lásd a B. Ü. Szab. függelékében.

vissza, aki, ha a kézbesités szabályszerüségéről meggyőződött, a vevények visszaszolgáltatásának elismeréseül a 209. §. szerint vezetett jegyzékben azon kiadmányok iktatószámait, amelyekre a vevények vonatkoznak, áthuzza.

211. §. A kiadó a helybeli kézbesitések pontos és haladéktalan teljesitéseért felelős. Ehhez képest köteles a 209. §. szerint vezetett jegyzéket naponkint átnézni és azt a szolgát, aki a 48 órával előbb átvett kiadmányokra vonatkozó vevényeket vissza nem adta, ezeknek átadására, illetve a kézbesitések teljesitésére utasitani.

Nem kézbesithető kiadmányok.

212. §. Ha a kiadmány valamely félnek nem kézbesithető, a szolga a kézbesités akadályáról a kiadónak és ez a biróságnak jelentést tesz. A kiadó ily esetben a 209. §. szerint vezetett jegyzéken az illető kiadmány iktatószámát szintén áthuzza, a vevényen pedig, mely mellett a kiadmány több félnek volt kézbesitendő, amennyiben a kézbesités nem valamennyire nézve hiusult meg: azon felek neveinél, akiknek a kiadmány kézbesithető nem volt, az utolsó rovatba ezt a szót »jelentés« irja be.

A vevények kezelése.

213. §. A kiadó a hivatalszolgák által visszaadott vevényeket jegyzék mellett naponkint az irattárnoknak, ha pedig az illető ügy pertári kezelés alatt van, a pertárnoknak adja át.

Az irattárnok az átvett vevényeket az illető iratcsomóban helyezi el, és az elhelyezés jeléül az irattári irományjegyzékbe, azon kiadmány száma mellé, amelyre a vevény vonatkozik, ezt a megjegyzést »helybeli kézbesitési vevény« (h. v.), az esetben pedig, ha a kézbesitéshez több vevény állittatott ki, ezek számát is (pl. h. v. 2.) beirja.

A pertárnok a neki átadott vevényeket a reá nézve irányadó szabályok értelmében a perfelvételi jegyzőkönyvhöz, illetve a percsomóhoz csatolja.

Kézbesités a biróság székhelyén kivül.

214. §. A törvényszék kiadója a törvényszék kerületében, a járásbiróság kiadója pedig a birósággal ugyanazon törvényszék kerületében lévő járásbiróságok területén kézbesitendő kiadmányokat közvetlenül a községi kézbesitőhöz küldi; és az illető biróság közvetitését a kézbesités eszközlése végett csak az esetben veszi igénybe, amikor a kézbesités más törvényszék kerületében fekvő járásbiróság területén teljesitendő.

Bármelyik esetben az illető irat megkeresés vagy átirat nélkül, csupán kézbesitési vevény mellékléssével tétetik át.

Jegyzék a székhelyen kivüli kézbesitésekről.

215. §. A biróság székhelyén kivül rendelkezésére álló közegek által és a más biróság utján teljesitendő kézbesitésekről (214. §.) a kiadóhivatalban jegyzék vezettetik a következő rovatokkal:

1. a kézbesités sorszáma;
2. a kézbesitendő kiadmány iktatói száma;
3. a fél neve, kinek részére a kiadmány kézbesitendő;
4. a közeg vagy biróság megnevezése, melynek a kiadmány kézbesités végett megküldetett;
5. az elküldés napja;
6. a kézbesités napja;
7. megjegyzések.

216. §. A 215. §. szerint vezetett jegyzék 5 első rovata a kiadmányozáskor az egyes czimeknek megfelelően és akként töltendő ki, hogy azon felek nevei, akiknek ugyanaz a kiadmány kézbesitendő, lakhelyeik (községek) szerint külön sorszámok alatt beiktattatnak.

Arra a vevényre, mely mellett a kiadmány csupán egy félnek kézbesitendő, a

megfelelő sorszám (215. §. 1.), arra pedig, amely mellett a kiadmány több félnek kézbesitendő, a vevényben megnevezett felekre vonatkozó első és utolsó sorszám szembetünőleg ráirandó.

A visszaérkezett vevények kezelése.

217. §. A 214. §-ban emlitett közegektől és biróságoktól visszaérkezett kézbesitési vevényeket — azok kivételével, amelyek kisérőlevél mellett érkezvén, beiktatandók — az iktató jegyzék mellett a kiadónak adja át.

A kiadó az átvett vevényeket átvizsgálja és ha a kézbesitést helyesnek találja, a kézbesitési jegyzékben (215. §.) a vevény sorszámánál a 6. rovatot kitölti s ennek utána a vevényeket a 213. §-hoz képest az irattárnoknak, illetve a pertárnoknak adja át.

Ha a visszaérkezett vevény a kézbesités hiányossága, helytelensége vagy más ok miatt birói intézkedést igényel, a kiadó azt beiktatás és az illető előadónak leendő kiosztás végett ugyancsak jegyzék mellett az iktatónak adja vissza.

A kiadó a vevényt beiktatás végett abban az esetben is visszaadni köteles, amikor a kézbesitést nem az erre hivatott községi közeg teljesitette. (1875. évi 2036/I. M. E. számu rendelet 2. §.) [1])

218. §. Az irattárnok az átvett vevényeket a 213. §. szerint az illető iratcsomóban helyezi el; egyszersmind sorszámaikat zárjel között (—) az irattári irományjegyzékben, az irattárba érkezés időrendje szerint azon kiadmányok számai mellé irja, amelyekre vonatkoznak.

A pertárba küldött vevények szintén a 213. §. értelmében őrzendők.

219. §. Az iktatóhivatalba beiktatás végett visszaküldött vagy kisérőlevél mellett visszaérkezett vevények (217. §.) haladéktalanul elintézendők és ez alkalommal a kiadó az előadó által a kézbesitési jegyzék kiegészitésére az előterjesztményi iven figyelmeztetendő. (»Lássa kiadó a kb. jket.«)

A kézbesitési jegyzék (215. §.) 6. rovatába ily esetben a birói intézkedés száma (a beiktatott vevény vagy kisérőlevél iktató száma) beirandó.

A székhelyen kivüli kézbesitések ellenőrzése.

220. §. A vevények visszaérkeztének nyilvántartása végett a kiadó naponta nézze át a kézbesitési jegyzékbe (215. §.) 15, 30 és 45 nappal előbb tett bejegyzéseket; és ha azt tapasztalja, hogy valamely vevény a kézbesitő közeg, vagy a kézbesitést közvetitő biróság által vissza nem küldetett, erről a kézbesitendő kiadmány száma alatt a biróságnak tegyen jelentést, a jelentéstétel napját a kézbesitési jegyzék 7. rovatában jegyezze fel, a jelentést pedig felszerelés és az illető előadónak leendő kiosztás végett az iktatónak adja át.

Ezenfelül a kiadó minden hónap elején keresse ki a kézbesitési jegyzékből azon kiadmányok számait, amelyek már 2 hónál hosszabb idő óta az e részben már 3 izben tett jelentés daczára kézbesitetlenek; és az ily esetekről tegyen a biróságnak egyenkint jelentéseket.

Ezek a jelentések szabályszerüen beiktatandók.

A kézbesitési jegyzék együttes vezetése.

221. §. Olyan biróságnál, amelynél nagyobb ügyforgalom következtében a 215. §. szerint vezetett kézbesitési jegyzék ivei rövid idő (7—8 nap) alatt megtelnek, munkaegyszerüsités szempontjából a jegyzék a kiadó és az irattárnok által együttesen és akként vezethető, hogy a jegyzék első 5 rovatait a kiadó tölti ki és a megtelt iveket jegyzék mellett, melybe az ivek első és utolsó sorszáma irandó, az irattárnoknak adja át, aki ez esetben a 217—220. §§-ban szabályozott azon teendőket is végzi, amelyek egyébként a kiadó kötelességét képezik.

[1]) Közölve a »Függelék«-ben.

Jegyzék a más biróságok részére eszközlött kézbesitésekről.

(XXXIII. minta.)

222. §. A más biróságok részére eszközlött kézbesitésekről (214. §.) a kiadó külön jegyzéket vezet, melynek rovatai a következők:

1. sorszám;
2. a megkereső biróság megkeresése;
3. a kézbesitendő kiadmány iktatói száma;
4. a kézbesitő közeg megnevezése, melynek a kiadmány kézbesités végett megküldetett, illetve kiadatott;
5. a kiadás napja;
6. az a nap, amelyen a vevény a megkereső birósághoz visszaküldetett.

A jegyzékbe mindazok a kiadványok, amelyekhez külön kézbesitési vevény van csatolva, külön sorszám alatt vezetendők be. Ha egy kiadvány több példányban ugyan, de csupán egy vevény mellett (208. §.) küldetett a megkereső biróság által: ezek a kiadványok a jegyzékben csak egy sorszámot nyernek.

A kézbesités eszközlése.

223. §. Mielőtt a kiadvány a kézbesitő közegnek átadatnék, illetve megküldetnék, a kiadványhoz csatolt vevényre a megkereső biróság által arra a 216. §. értelmében irt sorszám alá, a 222. §. szerint vezetett jegyzék megfelelő sorszáma feljegyzendő.

224. §. A kézbesités megtörténte után a kiadó a 222. §. szerint vezetett jegyzék 6. rovatát kitölti és a vevényt a megkereső birósághoz boriték alatt visszaküldi.

A borítékra az a sorszám irandó, melyet a vevény a 222. §. szerint vezetett jegyzékben nyert.

Elküldés posta utján.

225. §. Valahányszor a kiadmány posta utján küldetik, a küldeménynek (levélnek vagy csomagnak) birói pecséttel lezárva s az illető czimzettel ellátva kell lennie. Ezen kivül annak a biróságnak megnevezése, amelytől a küldemény származik, valamint a kiadmány iktatószáma és sulya a boritékon szintén kiteendő.

A csomagolás és czimezés tüzetes szabályozására nézve kiadott külön rendeletek érvényben maradnak.

13861. szám.
1883. ápr. 9.

Igazs. min. rendelet

a községeket mint jogi személyeket illető pénzösszegeknek mely hatóságokhoz küldése tárgyában.

A m. kir. belügyministerium vezetésével megbizott kormányelnök urral létrejött megállapodáshoz képest felhivom (a czimet), hogy mindazon pénzösszegeket, amelyek törvény, rendelet és hatósági vagy magánintézkedés következtében a községeket mint jogi személyeket illetik, tekintet nélkül azoknak birság vagy egyéb minőségére, a jelen rendelet vételétől kezdve vagy közvetlenül az illető község elöljáróságához, vagy a megye alispánjához küldje.

Igazs. min. rendelet

a hivatalos levelezések dijmentessége iránt.

Szükségesnek tartom a hivatalos levelezések dijmentessége iránt — a netáni szabályellenes kezelés megelőzése végett — a m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministeriumnak e tárgyban megállapitott következő irányelveit (czim) tudomására juttatni.

A törvényszékek, valamint minden más hatóságok postadijmentessége elvileg a közérték nélküli levelezésekre szoritkozik.

Pénzküldemények, valamint eddig, ugy ezután is, csak azon esetben dijmentesek, amennyiben egyenesen az állam vagy közigazgatás érdekében történnek.

Magánosok érdekében küldött pénzek, ide értve a hirdetési dijakat is, a feladásnál bérmentesitendők.

Ugyanaz áll a nem büntárgyakat képező, vagy nem az állam s közigazgatás érdekében küldött egyéb értékekre nézve is.

A dijmentességnek ily értékküldeményekre való kiterjesztése méltányosság szempontjából sem követelhető, mivel a postadijak igen mér-

sékeltek, s a dijmentes postaküldemények már is az összes postaforgalomnak majd egyharmadát teszik, s a szállitásukra forditott költségek a postajövedék bevételeinek tekintélyes részét emésztik meg.

Postakönyv.

(XXXIV. minta.)

226. §. Minden hivatalos küldemény iktatói szám szerint és naponkint a postakönyvbe vezettetik.

A postakönyv a következő rovatokból áll:

1. a küldemény iktatói száma és sulya;
2. az elküldés ideje;
3. a czimzett hatóság vagy fél megnevezése;
4. az átvétel bizonyitása a postahivatal közegének aláirása mellett.

A postakönyv lapjai folyószámokkal ellátandók. Ezenfelül a könyv zsinórral átfüzendő, a zsinór két vége a hivatalos pecséttel megerősitendő és a lapszámokra nézve az elnök hitelesitő aláirásával ellátandó.

A hivatalos levelezések portomentességére nézve az e tárgyban kiadott külön rendeletek irányadók.

Postakönyv pénzértéknemüekről.

(XXXV. minta.)

227. §. Ha a kiadmányhoz pénz vagy értéknemüek vannak csatolva, a postára feladást a kiadó saját felelőssége alatt eszközli. Az ilyen kiadmányokról a kiadó külön postakönyvet vezet, mely az általános postakönyvtől (226. §.) annyiban különbözik, hogy a 4. rovatban a küldött pénz összege vagy az értéktárgy körülirása foglaltatik, az átvétel elismerése pedig az 5. rovatba vezettetik.

A kiadónak elküldés végett átadott pénz és értéknemüek, valamint a nehezen vagy épen nem pótolható okiratoknak postán továbbitásánál követendő eljárásra nézve az 1880. évi 2749. számu igazságügyministeri rendelet szabályai érvényesek; a pénz és értéknemüek posta utján való továbbitásának módját szabályozó külön rendeletek pedig szintén érvényben maradnak. Az igazságügyministeriumhoz intézett pénz- és értékküldemények felterjesztésénél követendő eljárást az 1889. évi január 29-én 4841. szám alatt kiadott rendelet szabályozza.[1]

A kiadással kapcsolatos teendők.

228. §. Mihelyt a kiadó a kiadmányokat a kézbesitési vevényekbe, illetőleg a postakönyvbe beiktatta, amazokra nézve a kézbesitő szolga nevét (209. §. 3.), ezekre nézve a postakönyv lapszámát (226. §.) a kiadókönyv 5. rovatában beiktatja (200. §.), az előterjesztményi ivre pedig a kiadás napját, illetve ezt és a kézbesitési jegyzéknek (215. §.) a kiadmányra vonatkozó sorszámát és, ha a kiadmány több félnek kézbesitendő, a vonatkozó első és utolsó sorszámot feljegyzi.

4841. szám.
1889. jan. 29.

Igazs. min. rendelet

a kir. igazságügyministeriumhoz intézett pénz- és értékküldemények felterjesztésének szabályozása tárgyában.

Előfordult, hogy pénz- és értékküldemények egyszerü levélben a pénz vagy értéktárgy minden megjelölése nélkül érkeztek az igazságügyministeriumhoz.

Az értékküldemények továbbitásának ily módja növeli a küldemény eltévedésének veszélyét és lehetetlenné teszi a rendszeres ellenőrzést.

Felhivom tehát a kir. bíróság/ügyészség vezetőjét, intézkedjék, hogy pénznek vagy értéktárgynak postán vagy küldöncz utján a kir. igazságügyministeriumhoz való felterjesztése alkalmával az illető előadó — a birói ügyviteli szabályok 129. §-ának utolsó pontja értelmében is — az előterjesztményi iven vagyoni felelősség terhe alatt a kiadót határozottan utasitsa, hogy a kir. igazságügyministeriumhoz felterjesztendő pénz- vagy értékküldeménynek ugy

---

[1] Az idézett 1880. évi 2749. sz. rendeletet lásd az 53. §-nál a VIII. R.-ben.

boritékát, mint az azt kisérő jelentést »...... értékü letéttárgy« megjelöléssel lássa el.

Az igazságügyministeriumhoz felterjesztendő pénz- és értékküldemények a birói ügyviteli szabályok 176. §-ának megtartása mellett rendszerint a postára adandók fel; küldöncz utján a továbbitást az illető biró vagy birósági hivatalnok csak saját felelősségére eszközöltetheti.

Pénz- és értékküldeményeknek tekintendők az ércz- és papirpénzen, valamint a közforgalom tárgyát képező értékpapirokon kivül az eredeti kötelezvények, váltók, az ékszerek és egyéb hasonló értéktárgyak.

Jelen rendelet az 1880. évi márczius hó 9-én 2749. I. M. szám alatt (»Magy. Rend. Tára« 1880. évf. 138. lap) és az 1882. évi julius hó 5-én 20763. I. M. sz. alatt (»Magy. Rend. Tára« 1882. évf. 945. lap) kelt rendeleteket nem érinti.

Ez alkalommal az 1882. évi márczius hó 11-én 7599. I. M. sz. alatt (»Magy. Rend. Tára« 1882. évf. 276. lap) kibocsátott rendelet kapcsán felhivom az elsőbiróságok vezetőinek figyelmét a felügyeletük alatt álló személyzet megfelelő utasitása végett arra, hogy az osztrák biróságokhoz czimzett és németre forditandó iratokhoz tartozó letéttárgyak ide nem terjesztendők fel, hanem az 1885. évi november hó 5-én 55905 I. M. sz. alatt (»Magy. Rend. Tára« 1885. évf. 1811. lap) kelt rendelet értelmében kezelendők.[1])

Hirdetmények kezelése.

229. §. A kiadó köteles ügyelni arra, hogy a hirdetmények a biróságnál nyilt helyen kifüggesztessenek és a hirdetményi határidő eltelte után ismét levétessenek, magára a hirdetményre pedig köteles a kifüggesztés és a levétel napját feljegyezni.

A levett hirdetmények az illető iratokhoz csatolás végett az irattárnoknak jegyzék mellett adatnak át. Az irattárban tétetnek el külön csomagban a nyilvánosan előadott perek jegyzékei is. (179. §.)

A hirdetményeknek hirlapok utján való közzététele iránt a biróság a kiadó által, ha pedig a hirdetményt kiküldött bocsátja ki, maga a kiküldött intézkedik.

A községben kifüggesztés által vagy más módon közzéteendő hirdetményeket a kiadó az illető község elöljáróságának közvetlenül küldi meg.

Kiadás alá nem eső iratok elhelyezése.

230. §. Azok az iratok, amelyek sem más birósághoz vagy hatósághoz át nem küldettek, sem a feleknek nem kézbesittettek, sem külön utasitás folytán az előadónak vagy a pertárnoknak vissza nem szolgáltatandók, jegyzék mellett az irattárba adatnak.

A kiadó az elnök által meghatározott és kifüggesztés által közzétett órákban az ügyek elintézéséről és a határozatok kiadásáról a feleknek értesitést adni köteles. (5206/1891. számu I. M. rend.)

VI. FEJEZET.

Irattár.

Helyiség.

231. §. Az iratok megőrzésére és rendben tartására az irattár szolgál, melynek számára az elnök elkülönzött és biztos helyiségről gondoskodik.

Irattári osztályok.

232. §. Az irattár római számokkal jelölt következő osztályok szerint kezeltetik:

I. hivatali ügyek: felsőbb rendeletek, az eljárást vagy az ügyvitelt szabályozó leiratok és szolgálati ügyek;
II. polgári peres ügyek;
III. hitbizományi, hagyatéki, végrehajtási és más perenkivüli ügyek;
IV. csődügyek;
V. büntetőügyek;
VI. vegyes tárgyak;
VII. fegyelmi ügyek.

Alosztályok.

233. §. Amennyiben a törvényszék hatásköre ilyen ügyekre kiterjed, az irattárban római számok alatt (VIII.,

[1]) Az idézett rendeletet lásd a nemzetközi jogsegély *Ausztriára* vonatkozó részében.

IX. stb.) még a következő osztályokat nyeri:

1. váltó-, kereskedelmi és czégbejegyzési ügyek;
2. urbéri, arányositási, tagositási, kisajátitási ügyek;
3. a bányaügyek;
4. pénzügyi kihágási ügyek;
5. sajtóügyek.

A biróság mint telekkönyvi hatóság ügyei külön irattárban kezeltetnek.

Irattári osztályok a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél.

234. §. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék irattára a következő osztályok szerint kezeltetik.

I. hivatalos ügyek;
II. peres ügyek;
III. megsemmisitési és más nem peres ügyek;
IV. csődügyek;
V. czégbejegyzési ügyek;
VI. vegyes tárgyak;
VII. fegyelmi ügyek.

Iratcsomók alakitása.

235. §. Az irattárnok az elteendő iratokat a 232—234. §§-ban megjelölt osztályokhoz képest gondosan elkülöniti, és azokat, amelyek a név és tárgy azonosságánál fogva összefüggésben állanak, iratcsomókká alakitja.

Ha több ügyben a felek nevei azonosak ugyan, de az ügyek tárgya különböző: az iratok nem a név azonosságánál fogva egy csomóban, hanem a tárgy különbözőségéhez képest több iratcsomóban helyeztetnek el.

236. §. Minden irat számára, amelylyel uj ügy indittatik meg, külön iratcsomó nyitandó; azok az iratok pedig, amelyek a 235. §. szerinti összefüggésnél fogva irattárilag már kezelt előiratokra vonatkoznak, az érkezés évére való tekintet nélkül, de időrend szerint, az előiratok csomójához tétetnek.

Irattári irományjegyzék.

(XXXVI. minta.)

237. §. Minden egyes iratcsomóhoz irattári irományjegyzék készitendő, mely a biróság nevének, az irattári jelnek és az ügy tárgyának feltüntetése után a következő rovatokkal vezettetik:

1. folyószám;
2. az ügydarab iktatói száma;
3. a csatolmányok mennyisége s esetleg azok megnevezése;
4. az egyes iratoknak más számhoz történt kiadása s a kiadás idejének megjelölése.

Valahányszor az ügycsomó az irattárba érkezik, az irattárnok köteles a jegyzék 1—3. rovatait a netalán ujabban csatolt iratokra vonatkozólag kiegésziteni.

A 3. rovatban az eredeti okiratok, mint csatolmányok, tüzetesen megnevezendők.

Megszüntetett biróságok iratai.

238. §. Azoknál a törvényszékeknél, amelyeknek irattárában megszüntetett biróságok iratai az iktatókönyvi számok sorrendjében, vagy általában nem a jelen szabályzat szerinti módon vannak eltéve: a felszerelésre szükséges előiratok az ujonnan érkezett és uj iratcsomóvá alakitandó (236. §.) ügydarabhoz csatoltatnak, a régi irattár illető helyén pedig, ahol a hézag támad, közbetett lappal jeleztetik, hogy a hiányzó előiratok melyik iratcsomóhoz csatoltattak.

Az iratcsomók elhelyezése és megjelölése.

239. §. Az iratcsomókat könnyen kezelhető nyalábokba, kemény táblák közé kell rakni. A nyaláb felső táblája az irattári osztály számával (232—234. §§.), az évszámmal és a benfoglalt iratcsomók első és utolsó irattári számával (240. §.) jelöltetik meg.

Irattári sorkönyv.

(XXXVII. minta.)

240. §. Minden ügydarab, amint elintézés után az irattárba érkezett, megjelölendő annak az osztálynak a számával, amelyhez tartozik (232—234. §§.) és annak az iratcsomónak számával, amely az ügydarabbal alakittatik, vagy amelyhez mint utóirat csatoltatik (236. §.). Ezzel a megjelöléssel az ügydarabok iktatói számaik rendjében az irattári sorkönyvbe vezettetnek.

Az irattári sorkönyv első rovatát az iktatói számok az év első napjától az utolsóig folyó számrendben, a második rovatot minden egyes ügydarabnál az irattári osztály, az év és az iratcsomó számai töltik be.

Amely ügyek a 108. §. szerint külön iktatókönyvekbe tartoznak, azokra nézve külön irattári sorkönyvek is vezetendők.

Eredeti okiratok őrzése.

(XXXVIII. minta.)

241. §. Végrendeletek (121. §.) és más fontos eredeti okiratok — iktató számuk alatt — zárt szekrényben őrizendők.

A kihirdetés után őrizetbe vett végrendeletek a zárt szekrénybe helyezés alkalmával sorszámmal látandók el és azokról külön mutatókönyv vezetendő, melynek első rovata a végrendelkező nevét, második rovata pedig a végrendelet sorszámát tünteti fel.

Birtokrendezési ügyiratok kezelése.

242. §. A befejezett birtokrendezési ügyekre vonatkozó földkönyvek és térképek községek szerint rendezve gondosan őrzendők és azok a feleknek eredetben még ideiglenes használatra sem adhatók ki.

Irattárnoki bizonyitványok.

243. §. Az irattárnok saját neve és a hivatalos pecsét alatt a felek szóbeli kérelmére bizonyitványt adhat arról, hogy valamely ügyirat az irattárban őriztetik, vagy nem érkezett az irattárba, vagy onnan kivétetett. Ily bizonyitványban az irattárnok az ügyiratot csak a felek megnevezésével, az irat elnevezésével (kereset, végzés, itélet, felebbezés stb.) és az iktatói számmal jelölheti meg, ellenben az ügyirat tartalmát nem közölheti.

Iratok megtekintése és lemásolása.

244. §. Magoknak az ügyfeleknek és igazolt képviselőiknek köteles az irattárnok a polgári ügyre vonatkozó, az irattárban őrzött iratoknak a hivatalos órákban való megtekintését és lemásolását megengedni.

A jogutódoknak, az ügyfelek beleegyezésével harmadik személyeknek és jogi érdekeltséget igazolóknak az iratok megtekintésére és lemásolására az elnök adja meg az engedélyt.

Ha az iratok megtekintésére vagy lemásolására az engedély megtagadtatik, emiatt az illető felsőbb felügyeleti hatóságnál panaszszal lehet élni (76. §.).

A büntető ügyek iratainak megtekintésére és lemásolására vonatkozólag külön jogszabályok rendelkeznek.

Iratok kivétele hivatalos használat végett.

245. §. A biróság tagjai az irattárban őrzött bármely iratot hivatalos használat végett és vétbizonyitvány mellett kivehetnek.

A vétbizonyitvány arra a helyre teendő, ahonnan az irat kivétetett.

Iratok kiadása.

246. §. Peres ügyben bármelyik fél kérheti az általa beadott iratok kiadását. Ily kérelem folytán a biróság tárgyalást rendel, arra az összes érdekletteket megidézi és amennyiben akadály fenn nem forog, mindenik félnek az őt illető ira-

tokat elismervény iránt visszaadja. A tárgyalásról felvett jegyzőkönyv az iratcsomóhoz csatolandó (236. §.).

Addig, amig a perben bármily további joglépésnek van helye, az ügyiratok — valamennyi érdekelt fél egyetértésének esetét kivéve — a feleknek vissza nem adhatók.

Nem peres ügyeket tárgyazó iratok visszaadása iránti kérelem felett a biróság a felek meghallgatása nélkül határoz.

Ki nem adható iratok.

247. §. Felsőbb biróságok határozatai és rendeletei, más biróságtól vagy hatóságtól érkezett megkeresések és levelek, hivatalos jegyzőkönyvek, levett hirdetmények, hivatalos jegyzékek és könyvek, kiadmányi tervek és jelentések eredetiben a feleknek ki nem adatnak.

Sürgetési napló.

(XXXIX. minta.)

248. §. Birói meghagyásokról, melyek folytán e czélra kitüzött határidőben vagy határidő kitüzése nélkül is valamely cselekmény teljesitendő, ugyszintén megkeresésekről, amelyek folytán biróságtól vagy hatóságtól értesitésnek kell érkeznie, amennyiben a meghagyás vagy megkeresés teljesitését a biróság hivatalból nyilvántartani köteles, az irattárban sürgetési napló vezetendő a következő rovatokkal:

1. a meghagyás vagy megkeresés iktató száma;
2. az előadó neve;
3. a meghagyott cselekmény teljesitéséről tett jelentés vagy az értesités iktatói száma és azok beérkeztének napja;
4. az ügyirat bemutatásának napja (250. §.).

A sürgetési napló naptárilag beosztandó és minden ügy arra a lapra irandó, amely a lejárati határnappal (249. §.) van megjelölve.

249. §. Az előadó köteles az illető ügyirat külzetére feljegyezni azt a figyelmeztetést, hogy az a sürgetési naplóba beiktattassék, és köteles egyuttal a lejárati határnapot megjelölni.

Ugyanez áll azokra a határozatokra vagy megkeresésekre nézve, amelyeknek folytán a sürgetési naplóba történt bevezetés bármi tekintetben változtatandó.

250. §. A sürgetési naplóba bevezetett lejárati nap elmultával köteles az irattárnok a meghagyás vagy megkeresés teljesitéséről vagy a teljesités elmulasztásáról tudomást szerezni és az utóbbi esetben az ügyiratokat közvetlenül az előadónak, ennek távollétében az elnöknek, jelentés mellett bemutatni.

A jelentés, amennyiben egyedül sürgetést von maga után, ujabb beiktatás nélkül az előbbi szám alatt intézendő el, egyéb esetben szabályszerü beiktatás végett az iktatónak adandó át.

Pénzbirságot kiszabó határozatok nyilvántartása.

251. §. Azok a határozatok, amelyekkel magánfelek által fizetendő pénzbirság szabatott ki, jogerőre emelkedés szempontjából az irattárnok által nyilvántartandók.

A további eljárásra a pénzbirságok kezelése és behajtása tekintetében az 1881. deczember 8-án 39805. sz. a. kiadott igazságügyministeri rendelet szabályai irányadók (90. és 100. §§.).[1])

VII. FEJEZET.

Birói kiküldetések.

Kiküldés esetei.

252. §. Valamely hivatalos cselekmény teljesitésére birói vagy birósági hivatalnok rendszerint csak abban az

---

[1]) Lásd az id. rendeletet a ptrs. 50. §-ánál.

esetben küldessék ki, amelyben azt a törvény rendeli.

Amikor a cselekmény teljesitésére a törvény intézkedésénél fogva más közeg is alkalmazható, biró vagy birósági hivatalnok csak az ügy sürgőssége és a kir. közjegyző vagy a bir. végrehajtó akadályoztatása esetén küldendő ki.

Az elnök köteles e rendelkezések megtartására és általában arra ügyelni, hogy a birák és birósági hivatalnokok kiküldetések által rendszerinti foglalkozásuktól ok nélkül és az ügymenet hátrányára el ne vonassanak; másrészt pedig arra is, hogy a kiküldetések által a felek aránytalan költségekkel ne terheltessenek.

Bizonyitás-felvétel megkeresett biró által.

Ha a biróság elrendeli, hogy a bizonyitás felvétele megkeresett biró által történjék: a megkeresést ahhoz a járásbirósághoz kell intézni, melynek területén a cselekmény teljesitendő.

Ha a megkeresett biróság ugy találja, hogy a cselekmény más járásbiróság területén teljesitendő: ehhez a járásbirósághoz teszi át a megkeresést (1893. évi XVIII. t.-cz. 70. §.).

A megkereső biróság köteles a megkeresett bírósággal a felek lakhelyét esetleg a felek képviselőinek nevét és lakhelyét közölni s a megkeresett biróság közvetlenül értesiti a feleket, illetve képviselőiket a bizonyitás felvételére kitüzött határnapról. (Sommás ügyv. szabályzat 45. §-a.)

Kiadandó iratok, utasitás.

253. §. A kiküldöttnek a kiküldő végzésen és az általa kézbesitendő kiadmányokon felül azok az iratok is kiadandók, amelyek a nyert megbizás teljesitésére szükségesek.

Amire nézve a törvény rendeli, vagy amikor a körülmények kivánják, a biróság a kiküldöttet tüzetes utasitással látja el.

Jelentés tételének zárhatárideje.

254. §. Ha a végzésben a biróság határnapot nem tüzött ki a hivatalos cselekmény teljesitésére: a kiküldetéssel egyidejüleg zárhatáridő szabassék, amelyen belül a kiküldött a megbizásban eljárni és eljárásáról jelentést tenni köteles (249. §.).

A birói cselekmény teljesitésének helye.

255. §. Birói cselekmények, a 256. és 257. §§. eseteit kivéve, a biróság helyiségében teljesittetnek.

256. §. Tanukihallgatás a helyszinén, illetve a tanu lakásán az 1868: LIV. t.-cz. 197. §-ának eseteiben foganatosittható, és eskü kivétele a fél lakásán az 1868: LIV. t.-cz. 240. §-ának esetében történhetik.

Czégbejegyzés az illető fél lakásán foganatositható, ha az a törvényszék előtt betegség vagy más elfogadható ok miatt meg nem jelenhet.

A bünvádi vizsgálatoknak hol és miként teljesitéséről külön jogszabályok rendelkeznek.

257. §. A birói szemle, birói becsü, biztositás, zárlat, végrehajtás — az ingatlanok elárverezésére nézve az 1881: LX. t.-czikk 147. §-ában megállapitott kivétellel — és a leltározás azon a helyen teljesitendők, ahol a hivatalos intézkedés tárgya létezik.

A kiküldetés szabályai.[1])

258. §. A kiküldetéssel járó dijak és vitelbér szabályozása tárgyában kiadott külön rendeletek érvényben maradnak.[2])

A vitelbért a kiküldött csak annyiban követelheti, amennyiben a szállitás nem

---

[1]) Lásd az erre vonatkozó rendeleteket a VIII. R.-ben.

[2]) Az utinaplók négy hét alatt felterjesztendők, mert ellenkező esetben azok mint elkésve bemutatottak érvényesittetni nem fognak. (49953/1894. I. M. sz.)

valamelyik fél alkalmatosságán vagy költségén történt. Ez esetben a vitelbér felszámitásának joga magát a felet illeti.

259. §. Ha a kiküldött egy helyen és egy időben több ügyet végez, a költség megtéritéséhez az illető ügyfelek egyenlő arányban járulnak.

260. §. Arra nézve, hogy melyik fél köteles a kiküldetéssel járó költségeket előlegezni és viselni: a foganatositandó hivatalos cselekményekről intézkedő törvények és az ezekre vonatkozó külön rendeletek határozzák meg.

Költségek a szegénységi jogon perlekedők ügyeiben.

(XL. minta.)

261. §. Szegénységi jogon perlekedő fél helyett (118. §.) a szükséges költség az irodaátalányból előlegezendő.

Az elnök köteles intézkedni az iránt, hogy az előleg az ellenféltől, ha ez a költség megtéritésében marasztaltatott, vagy — amennyiben vagyonhoz jut — a szegénységi jogon perlekedő féltől behajtassék.

A szegénységi jogon perlekedők, valamint a gyámsági és gondnoksági ügyekben adott előlegekről az elnök nyilvántartási jegyzéket vezet olyképen, hogy az irodaátalányból előlegezett összegeket esetről esetre, a számadás tételszámára hivatkozva, a nyilvántartási jegyzék előirási oldalára bevezeti; azokat az összegeket pedig, amelyek még az előlegezés évében megtérittetnek vagy behajtatnak, a jegyzék lerovási oldalán, hivatkozással az előirási tételszámra, bevezettetvén, az irodaátalány-számadásban, hivatkozva a jegyzék előirási és lerovási tételszámára, bevételbe teszi; a behajthatatlanokká vált összegeket pedig az illető felek teljes vagyontalanságát igazoló hatósági bizonyitványok csatolása mellett, hivatkozással a jegyzék előirási tételszámára, törlésként lerovásba hozza.

A nyilvántartási jegyzék egész évre vezetendő. Az év végével az elnök a jegyzéket lezárja s a hátralékot, illetve a megtéritetlen és törlésbe nem hozott előlegeket a következő évi nyilvántartási jegyzékbe az eredeti tételszámok megtartásával áthozza.

Azokat az összegeket, amelyek az előlegezés événél későbbi évben térittetnek meg, az ezen évi irodaátalány-számadásban az elnök bevétel és kiadásként keresztülvezeti, irodaátalány-számadási téritmény czimén az adóhivatalba szállitja és a pénztári nyugta csatolása mellett a jegyzékben lerovásba hozza.

A nyilvántartási jegyzék megvizsgálás végett az irodaátalány-számadással együtt terjesztetik fel.

Kiküldetési napló.

(XLI. minta.)

262. §. A birák és birósági hivatalnokok hivatali kiküldetéséről minden biróságnál napló vezettetik a biróság főnökének közvetlen felügyelete alatt, aki arra nézve, hogy a naplóban minden kiküldetés benfoglaltatik, valamint a bevezetés teljességeért felelős.

A napló rovatai a következők:

1. folyó szám;
2. az iktatói szám, a felek nevei és az ügy megjelölése, amelyben a kiküldetés történt;
3. a kiküldöttnek neve;
4. a kiküldetésben eltöltött napok száma;
5. a kiküldött által igénybe vett napidij és költség összege;
6. a netaláni észrevételek.

Kir. közjegyzőknek adott birói megbizások nyilvántartása.

(XLII. minta.)

263. §. A kir. közjegyzőknek az 1886. évi VII. t.-czikk 30. §-ához képest adott megbizásokról a biróság főnökének felügyelete alatt külön jegyzék vezetendő a következő rovatok szerint:

1. sorszám;

2. a birói megbizás kelte és iktatói száma;
3. az ügy megjelölése;
4. a jelentés beérkeztének napja és a jelentés iktatói száma.

A biróság vezetője köteles a jegyzéket negyedévenkint átvizsgálni és a hosszabb idő óta hátralékos ügyek elintézése iránt a szükséges intézkedéseket megtenni.

Költségelőleg.

264. §. A kiküldött tartozik az előlegekről számolni és a netaláni felesleget, mihelyt a kiküldetésben eljárt, a kiküldő biróság rendelkezésére bocsátani.

Eljárási jegyzőkönyv.

265. §. Eljárásáról a kiküldött rendszerint jegyzőkönyvet vesz fel, melyben a következők foglaltatnak:
1. a kiküldő biróság és az ügyfelek megnevezése;
2. a jegyzőkönyv felvételének helye és ideje;
3. az eljárást elrendelő határozat kelte és iktatói száma;
4. az eljárás menetének leirása;
5. az aláirások.

Ha az eljárásban érdekeltek nem tudnak irni vagy az aláirást megtagadják, ez a jegyzőkönyvben felemlitendő.

A végrehajtási jegyzőkönyvek felvételére az 1881 : LX. t.-cz. rendelkezései alkalmazandók.

266. §. Aláirás előtt a jegyzőkönyv felolvasandó és ha szükséges, tolmácsolandó, vagy annak megtekintése és elolvasása az érdekletteknek megengedendő. A tolmácsolás megtörténte a jegyzőkönyv végén tüzetesen megemlitendő.

Jelentés.

267. §. Ahol jegyzőkönyv felvétele az eljárásra vonatkozó jogszabályok szerint nem kivántatik, a kiküldött kimeritő jelentést tesz; és ezt az érdeklettek szintén megtekinthetik és elolvashatják, esetleg pedig annak tolmácsolását kivánhatják.

Jegyzőkönyv és jelentés beadása, költségek felszámitása és megállapitása.

268. §. A jegyzőkönyv, illetőleg a jelentés az átvett összes ügyiratok (253. §.) kiséretében a kitüzött zárhatáridő alatt (254. §.) az iktatóhivatalba adandó.

A jegyzőkönyvre, illetőleg a jelentésre nézve, ha több ivből áll, a 164. §. második bekezdésében foglalt utasitás szolgál szabályul.

A kiküldetés körül felmerült költségek a jegyzőkönyvben vagy a jelentésben részletesen felszámitandók, és ha előleg adatott, ez a körülmény a felszámitás végén felemlitendő.

A biróság a kiküldöttnek költségeit külön megállapitja s azoknak megfizetése, esetleg a költségek fedezése után az előlegből fenmaradt összeg visszafizetése iránt intézkedik.

Jegyzőkönyvvezető.

269. §. Bizonyitás felvételénél polgári ügyekben külön kiküldetés nélkül mindig az előadó és az előadó mellett lehetőleg jegyzőkönyvvezető alkalmazandó.

Összeférhetlenség a kiküldetésnél és az eljárás megbirálásánál.

270. §. Az előadó neki feldolgozás végett kiosztott ügyben végrehajtási cselekmények teljesitésére — elkerülhetlen szükség esetét kivéve — nem alkalmazható.

271. §. A bizonyitás felvételére vagy végrehajtás foganatositására kiküldött biró az eljárása, intézkedése vagy végzési elleni előterjesztést el nem intézheti s annak elintézésénél itélőbiróként részt nem vehet.

Ugyszintén részt nem vehet az urbéri ügyekben kiküldetést nyert törvényszéki biró oly tanácsülésben, melyben a törvényszék az ő eljárását vizsgálja meg.

Tanukihallgatás.[1])

272. §. A tanukihallgatás az eljárásra vonatkozó jogszabályokban meghatározott módon, még pedig, habár a kihallgatás több napot is vesz igénybe, egy jegyzőkönyv felvétele mellett történik.

A tanuhoz intézett kérdések a jegyzőkönyv bal hasábjára, az adott feleletek a jobb hasábra iratnak.

A kérdések beirása helyett elég azoknak az 1868 : LIV. t.-cz. 202. §-ában, illetőleg a külön kérdőpontokban kitett számaira hivatkozni.

Az ellenkérdések közvetlenül azon kérdés után intéztetnek a tanuhoz és vétetnek a jegyzőkönyvbe, amely kérdésre vonatkoznak.

Mindenik tanu vallomása önállóan veendő fel, és előbb kihallgatott tanu hasonló vallomására hivatkozásnak helye nincs.

Ha a perbiróság az 1893 : XVIII. t.-czikk 217. §-a értelmében a kérdő- és ellenkérdő-pontokon kivül más kérdéseket is kiván a tanuhoz intéztetni : ezeket a kérdéseket a tanukihallgatást elrendelő végzésbe foglalja.

Azokat a kérdéseket, melyeket a kihallgatást foganatositó biró intéz a tanuhoz, a vallomás felvilágositása és kiegészitése végett, csak akkor kell a jegyzőkönyvbe felvenni, ha a tanu a kérdésre nem felel, avagy kitérően felel, vagy ha az más okból szükséges. Ugyanez áll azokra a kérdésekre nézve is, melyeket a kihallgatás alkalmával a felek inditványoznak.

Azt azonban, hogy a tanuhoz a vallomást felvilágositó és kiegészitő kérdések intéztettek, ugyszintén hogy a felek a kihallgatást teljesitő biró engedélyével közvetetlen is intéztek kérdéseket a tanuhoz, a jegyzőkönyvben meg kell emliteni.

A felek azokat a kérdéseket, melyeket az idézett törvényszakasz értelmében a kihallgatás alkalmával inditványozhatnak, irásban is benyujthatják.

A többire nézve az Ü. Sz. 272. §-a alkalmazandó. (A som. ügy. szab. *163. §-a.)*

Szakértők meghallgatása.[1])

273. §. (Hatályát vesztette a sommás ügyviteli szabályok 165. §-ának 2. pontja alapján.)

Eskütétel, eskükminták.[2])

274. §. Az eskütétel az alább közlött minták szerint, melyekre nézve az esküttevő vallása rendszerint (275. §.) különbséget nem tesz, a kiküldött, illetőleg az előadó előmondása mellett történik. Eskütétel alatt az esküttevő kezét szivére teszi, a jelenlevők pedig felállanak.

Ügyfelek esküje : »Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy . . . (következik az eskü szövege, az itélet vagy egyezség szerint). Isten engem ugy segéljen !«

Tanuk esküje : »Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy minden körülményre nézve, mi iránt megkérdeztettem, legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint a tiszta és teljes valóságot vallottam és semmit azokból, melyek a kérdésekre tartoznak, és amelyekről tudomásom van, el nem hallgattam. Isten engem ugy segéljen !«

Szakértők esküje : »Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy a szemle tárgyát pontosan meg fogom vizsgálni, és véleményemet részrehajlás és melléktekintet nélkül, szakismeretem szerint, jó lélekkel, a valósághoz hiven fogom előadni. Isten engem ugy segéljen !«

---

[1]) V. ö. a sommás ügyv. szab. 47., 48., 49., 50. és 162. §-aival.

[1]) V. ö. a sommás ügyv. szab. 51., 52., 53. és 162. §-aival.

[2]) V. ö. a sommás ügyv. szab. 56. §-ával.

Mindenik tanu külön-külön esketendő meg. A szakértők az esküt együttesen tehetik le.

A tolmácsok esküje külön rendeletben van megállapitva.

Ünnepélyes bizonyság.

275. §. Azok, akik az eskütételtől az 1868 : LIV. t.-cz. 242. §-a utolsó pontja szerint fel vannak mentve, ezen szavak helyett: »esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre« — a következő kitétellel élnek: »ünnepélyes bizonyságot teszek arról«. A végszavakat pedig: »Isten engem ugy segéljen!« — mellőzik.

Eskü letételének elengedése.

276. §. (Hatályát vesztette a sommás ügyviteli szabályok 165. §-ának 2. pontja alapján.)

Állandó szakértők.

277. §. (Hatályát vesztette a sommás ügyviteli szabályok 165. §-ának 2. pontja alapján.)

Kikiáltó.

278. §. A kiküldött árveréseknél kikiáltót használhat az eljárási költségek között megállapitandó dij mellett.

Árverezendő ingóságok átszállitása.

279. §. A helyi viszonyokhoz képest és számosabb vevő versenyének előidézése végett az eladandó ingóságok elárverezés végett alkalmasabb helyre vagy valamely közel eső piaczra szállithatók, ha erre nézve az érdekelt összes felek egyetértésben vannak.

Ha az átszállitást csak az egyik vagy nem valamennyi fél kéri, a kiküldött a kérelmet, az ellenfél netaláni észrevételeivel együtt, a jegyzőkönyvbe iktatja és a jegyzőkönyvet a kiküldő birósághoz haladéktalanul bemutatja.

Leltározás.

280. §. Örökségi javak leltározása esetében mind az ingóságokra, mind az ingatlanokra nézve becslésnek van helye.

A kiküldött, tekintettel az 1868 : LIV. t.-cz. 213. §-ára és lehetőleg az érdekeltek meghallgatásával, három szakértő becsüst választ és a leltárba az érdekelteknek az összeirásra és becslésre vonatkozó észrevételeit is beiktatja.

Különös szabályok a végrehajtási eljárásra.

281. §. A katonai vagy a katonaság által használt épületekben foganatositandó végrehajtási cselekményekről az illető parancsnok vagy helyettese az eljárás napján szóval értesitendő és ennek megtörténte, továbbá a foganatositásnál való jelenléttel a parancsnok által megbizott katonai személynek neve és állása, valamint esetleg az is, hogy a parancsnok katonai személyt ki nem rendelt, a végrehajtási jegyzőkönyvben, vagy ha jegyzőkönyv fel nem vétetik, a jelentésben beirandó. (1881 : LX. t.-cz. 33. §.)

282. §. A kiküldött az 1881 : LX. t.-cz. 35. §-ában emlitett előterjesztésre, a 111. §. alapján beadott elsőbbségi bejelentvényre, a 122. §-hoz képest beadott nyilatkozatra és nála benyujtott minden egyéb beadványra az érkezés idejét, az év, hó és nap kitételével, pontosan irja fel és ezeknek a beadványoknak átvételét — amennyiben az eljárásra vonatkozó jegyzőkönyvet a birósághoz még be nem adta — abban érintse meg és csatolja a beadványokat a jegyzőkönyvhöz.

A bir. végrehajtó a beadványnak átvételét a végrehajtói könyv 2-ik rovatába is irja be, annak az időnek kitételével, amelyben a beadványt a járásbirósághoz beterjesztette. Az elrendelt végrehajtási cselekménytől való elállás és általában a cselekményre vonatkozó előzetes bejelentések, ha szóbelileg történtek, a kiküldő végzésre, illetve a hirdetményre

rávezetendők és a fél vagy képviselője által aláirandók.

283. §. Amikor a kiküldött az eljárás foganatositása alatt behajtott pénzt stb. az 1881 : LX. t.-cz. intézkedéseinél fogva a végrehajtónak vagy igazolt meghatalmazottjának, ennek kielégitése után pedig a felesleget a végrehajtást szenvedőnek vagy igazolt meghatalmazottjának kiadhatja, ezt csak az esetben tegye, ha a felvételre jogosultak a helyszinén jelen vannak, vagy a helyszinéről eltávozta után nála azonnal jelentkeznek.

A pénzt stb. a kiküldött jogosultaknak postán vagy küldöncz utján még az esetben sem küldheti el, ha erre általuk felkéretett volna is; hanem azt a megbizó biróságnak köteles a letétkezelésre fennálló szabályok szerint haladéktalanul átszolgáltatni.

284. §. A vevő kérelmére és költségére kinevezett zárgondnoknak neve, polgári állása és lakhelye, továbbá a kinevezésnél, valamint az ingatlannak és tartozékainak átadásánál követett eljárás a végrehajtási jegyzőkönyvbe szabatosan beirandó. (1881 : LX. t.-cz. 174. §.)

285. §. A kiküldött által felvett jegyzőkönyvbe a végrehajtási eljárás folyamára teljesitett minden cselekmény, valamint az érdekeltek által tett kérelem avagy nyilatkozat és minden az eljárásra vonatkozó körülmény pontosan beirandó, ugy hogy a jegyzőkönyv az eljárásnak teljes képét nyujtsa.

A jegyzőkönyvhöz csatolt mellékletek betükkel vagy római számokkal megjelölendők.

VIII. FEJEZET.

Felebbvitel.

Felebbviteli beadvány elintézése, felterjesztés.

286. §. Minden felebbviteli beadvány az eljárásra vonatkozó jogszabályok értelmében elintézendő, s ha az eljárási jogszabályoknál fogva vissza nem utasittatott: jelentés mellett az illető felebbviteli bírósághoz felterjesztendő.

Jelentés.

287. §. A jelentésben megnevezendők az ügyfelek és megemlitendő különösen az a fél, aki által, — s a kérdés, amelyben a felebbvitel használtatott. A küllapon a felterjesztő s a felebbviteli biróság, valamint a felek megnevezése, az ügy rövid tartalma s a felebbvitel neme kiteendő.

288. §. A felterjesztett ügyekhez tartozó eredeti váltók, eredeti kötelezvények, értékpapirok, valamint a bünjelek ugy a jelentés szövegében, mint annak küllapján tüzetesen és szembetünőleg megjelölendők.

Ha ezek az iratok, illetőleg a bünjelek a felsőbiróságoktól vissza nem érkeznének, e tárgyban jelentés teendő az illető felsőbirósághoz avégett, hogy ez a bünjelek utólagos visszaküldése iránt intézkedjék.

289. §. A másodbiróság által hozott, részben érdemleges, részben további eljárást rendelő itéletnek érdemleges része ellen irányzott felebbezésre nézve abban az esetben, amikor az a feloldás folytán hozott ujabbi másodbirósági itélet elleni felebbezés kapcsában terjesztetik fel, a biróság külön jelentést készitsen. (1881. évi LIX. t.-cz. 44. §.)

A jelentés mellékletei.

290. §. A jelentés (286—289. §§.) mellékletei a következők:

A) alatt a felebbvitellel megtámadott határozat hiteles másolata;

B) alatt a felebbvitt határozatra vonatkozó eredeti kézbesitési vevények azokra a felekre nézve is, akik felebbvitellel nem éltek;

C) alatt a felebbviteli beadvány (felebbezés, felfolyamodás) első példánya;

D) alatt az ügyiratok iratjegyzék mellett.

291. §. A felebbvitelnek az iratokkal való felszerelése tekintetében (290. §. *D)* szem előtt tartandó egyrészt, hogy mindazok az iratok csatoltassanak, melyek az ügy természetéhez képest a felebbvitel felsőbb birósági elintézéséhez szükségesek; másrészt, hogy az ezen elintézésnél nyilván nélkülözhető, ellenben a főügy folytatására szükséges iratok visszatartassanak; végre, hogy ugy a felebbvitel elintézéséhez, mint a főügy folytatására szükséges iratok a felebbviteli bírósághoz hivatalból hitelesitett másolatban terjesztessenek fel. (1881 : LIX. t.-cz. 57. §.)

Az örökösödési perek felebbvitel esetén mindenkor a vonatkozó hagyatéki ügyiratokkal terjesztendők fel.

Az ügy előadója köteles a felterjesztendő iratokra nézve a kiadót az előterjesztményi iven tüzetes utasitással ellátni.

292. §. A tanácsjegyzőkönyvnek a felebbvitt határozatra vonatkozó kivonatos hiteles másolata a 290. §-ban *A)* alatt emlitett másolatra vezettetik; ha pedig a netaláni külön vélemény terjedelmessége külön ivet venne igénybe: ez a 164. §. második bekezdésében foglalt utasitás szerint a határozathoz füzetik.

Iratjegyzék.

(XLIII. minta.)

293. §. A 290. §-ban *D)* alatt emlitett iratjegyzék a következőket foglalja magában:

1. a folyószámokat;
2. az ügyiratok iktatói számát és keltét időrend szerint;
3. a csatolmányok megnevezését;
4. a felterjesztett ügyiratok összes számát.

Pereknél a percsomó egy folyószám s a pertárnok zárjelentésének iktatói száma alatt külön részletezés nélkül vezetendő az iratjegyzékbe.

Minden későbbi felterjesztésnél az iratjegyzék a közbejött iratokkal kiegészitendő.

294. §. Az iratjegyzékben felsorolt iratok és csatolmányaik az iratjegyzék folyó számával (293. §. 1.) egyenkint feltünőleg megjelölendők és ugyane sorszámok szerint rendezve terjesztendők fel.

Felebbvitel a harmadbirósághoz.

295. §. Felebbvitel esetében a felterjesztés a másodbirósághoz történik akkor is, amikor a felebbvitel ennek határozata ellen van intézve.

Ez esetben a 290. §. szerint felszerelt jelentéshez a másodbirósági határozat hitelesitett másolatát *(E)*, az erre vonatkozó kézbesitési vétbizonyitványokat *(F)*, végre a felebbvitel első példányát *(G)* alatt az első biróság csatolja a jelentéshez. A további felszerelésre nézve a 362. §. ad utasitást.

Másolatok hitelesitése.

296. §. A 290., 292. és 295. §§-ban emlitett másolatokat és kivonatokat, ide értve az 1881 : LIX. t.-cz. 57. §-ának megfelelő másolatokat is, a kiadó hitelesiti.

Felelősség a felszerelési szabályok megtartásáért.

297. §. A felszerelési szabályok pontos megtartásáért első sorban a kiadó felelős. Az előadó és kivüle az elnök kötelesek a felszerelési szabályok megtartását ellenőrizni; és evégből a felterjesztendő iratokat a jelentés aláirása alkalmával megvizsgálni s a netáni hiányok pótlását azonnal eszközöltetni.

HARMADIK CZIM.

Ügyvitel a járásbiróságoknál.

(Az e czim alatt foglalt 298—329. §§-ok hatályukat vesztették a sommás ügyviteli szabályok által.)

NEGYEDIK CZIM.

Különös szabályok a kir. Curia és a kir. itélőtáblák ügyvitelére nézve.

Szakosztályok, szaktanácsok.

330. §. A kir. Curia és a budapesti kir. itélőtábla két-két szakosztályból:

I. a polgári ügyek;
II. a büntető ügyek szakosztályából áll.

Az I. szakosztályban külön szaktanácsok alakitandók:

1. a központi ügyek,
2. az urbéri ügyek,
3. a váltó-, kereskedelmi és csődügyek, valamint az 1881 : LIX. t.-cz. 94. §-ában megnevezett kivételes biróságok által elintézett és a 96. §. szerint felebbvitt ügyek elintézésére.

A központi ügyek (I. 1.) és a büntető ügyek (II.) elintézésére a szükséghez képest külön-külön több szaktanács alakitható.

331. §. A bányaügyek ugy a kir. Curiánál, mint a budapesti kir. itélőtáblánál csak az egyik központi szaktanácsban (330. §. I. 1.), a pénzügyi kihágási ügyek csak az egyik büntető szaktanácsban (II.) intézendők el, és ezen ügyek előadásával a tanácsnak csak előre kijelölt egy-egy vagy némely birája bizandó meg.

332. §. Az urbéri ügyek (330. §. I. 2.) és a váltó-, kereskedelmi és csődügyek szaktanácsaiban (I. 3.) ugy a kir. Curiánál, mint a budapesti kir. itélőtáblánál a körülményekhez képest központi ügyek (I. 1.) is elintézhetők.

333. §. Az egyes szaktanácsokban (330. §.) az elnököket, illetőleg a tanácsvezetőket (62. és 63. §§.), a birákat és a tanácsjegyzőket (65. §.) az elnök osztja be.

A birák beosztása a másodelnök, illetve az alelnök, a tanácselnökök és a tanácsvezetők előzetes meghallgatásával történik.

334. §. A központi ügyek (330. §. I. 1.) és a büntető ügyek (II.) szaktanácsainak egyikébe beosztott birák ugy a kir. Curiánál, mint a budapesti kir. itélőtáblánál szükség esetén az általuk feldolgozott ügyeket ugyanily ügyeket elintéző más tanácsban is adhatják elő és ugyanott szavazókként alkalmazhatók.

Ezenfelül az elnök bármelyik szaktanácsban háromnál nem több birót kijelölhet olyanoknak, akik másnemü ügyeket elintéző szaktanácsban, illetve más szakosztályban kisegitőkként mint előadók és szavazók működnek.

335. §. A kir. Curiánál a 330. §. szerinti szaktanácsok valamelyikébe a tüzetes szakképzettség figyelembe vételével beosztott biró rendszerint állandóan az illető szakban alkalmazandó.

Egyik szaktanácsból a másikba, vagy épen egyik szakosztályból a másikba a biró csak kivételesen és lehetőleg csak akkor helyezendő át, miután a 334. §. második bekezdéséhez képest az illető szaktanácsban vagy szakosztályban kisegitőként már működött.

336. §. A budapesti kir. itélőtáblánál a birák az egyik szaktanácsból a másikba, vagy az egyik szakosztályból a másikba a 334. §. második bekezdésének alkalmazásával időszakonkint áthelyezhetők.

Az áthelyezés azonban akként eszközlendő, hogy az egyes szaktanácsokban a többséget feltétlenül oly birák képezzék, akik az illető szakosztályban vagy tanácsban (330. §. I. 1., 2., 3.) közvetlenül megelőzőleg legalább egy éven át működtek.

337. §. A vidéki kir. itélőtábláknál a 330—334. és 336. §§. szabályai szintén alkalmazandók.

Ha azonban a kir. itélőtábla itélőbirói személyzetének létszáma csekélyebb, semhogy a 330. §-ban megállapitott szakosztályok és szaktanácsok mindenike külön tanácselnökkel, illetve tanácsvezetővel és a szükséges számu birákkal el volna látható; vagy ha az ily elkülönités a helyes munkafelosztást lehetetlenitené, avagy az elintézés gyorsaságára

nézve a különböző szakosztályokba vagy szaktanácsba tartozó ügyek között feltünő aránytalanságot idézne elő: egy tanácselnök több szakosztály vezetésével is megbizható és ugyanaz a biró egyidejüleg több szaktanácsba is beosztható.

Az urbéri ügyek és a váltó-, kereskedelmi és csődügyek szaktanácsaira nézve (330. §. I. 2., 3.) ez a beosztás szabályként áll és hogy valamely biró csupán ezen szaktanácsok egyikébe tartozzék, a kivételt képezi.

A több szaktanácsba való beosztás akként eszközlendő, hogy az igy beosztott birák mindenike főleg az egyik szaktanácsba tartozó ügyek ellátásával, a másik szaktanácsba tartozókkal pedig csak annyiban legyen elfoglalva, amenynyiben ez a főszakbeli ügyek ellátása mellett lehetséges.

Biró tanácsvezetőként (63. §.) csak egy szaktanácsban működhet.

Ugyanaz a biró több szaktanácsba a lehetőségig csak ugyanazon szakosztályon belül (330. §. I. 1., 2., 3.), a két szakosztálybeli tanácsokba csak kivételesen osztandó be.

A birónak több szaktanácsba való beosztása csak addig tartandó fenn, amig az ilyen beosztásnak szüksége fenforog.

338. §. A szaktanácsok minden év végén a következő egész év tartamára ujonan alakittatnak. Az alakitás akként történjék, hogy az egyes tanácsokban a többséget az ugyanabba a tanácsba az előző évben is beosztva volt birák képezzék.

Évközben a beosztáson csak fontos személyi tekintetekből, vagy az ügymenet érdeke által előidézett szükség esetén lehet változtatást tenni.

A szakosztályok és a szaktanácsok alakitását feltüntető kimutatás az igazságügyministerhez minden év január 15-ig három példányban felterjesztendő.

A beosztáson évközben tett változtatások, nemkülönben a kinevezett vagy áthelyezett itélőbiráknak melyik szakosztályba és tanácsba történt beosztása az igazságügyministernek esetenkint bejelentendők.

339. §. Az elnök a tanácsok egyikében az elnöki teendőket állandóan elláthatja, de bármelyik tanácsban bármikor is elnökölhet.

Az egyes tanácsok elnökeit (másodelnök, alelnök, tanácselnök, tanácsvezető biró — 63. §.) a tanács ügyvitelére nézve a szorosan vett elnöki teendők kivételével elnöki hatáskör illeti.

Iktatókönyvek.

340. §. A kir. Curiánál és a budapesti kir. itélőtáblánál külön iktatókönyvek vezettetnek:

1. a közpolgári (és bánya-) ügyekre;
2. az urbéri ügyekre;
3. a váltó-, kereskedelmi és csődügyekre, valamint az 1881 : LIX. t.-cz. 94. §-a szerinti kivételes biróságok által elintézett és a 96. §. szerint felebbvitt ügyekre;
4. a büntető (és a budapesti kir. itélőtáblánál a pénzügyi kihágási) ügyekre;
5. a fegyelmi ügyekre; és a kir. Curiánál ezeken felül:
6. az 1874 : XXXIII. t.-czikk által oda utasitott ügyekre vonatkozólag.

A vidéki kir. itélőtábláknál az 1., 2. és 3. pontban megjelölt ügyekről egy iktatókönyv vezettetik; azonban a 2. és 3. pont alá tartozó ügyeknek, ugyszintén az illető kir. itélőtábláknál a pénzügyi kihágási ügyeknek és ugy a kir. itélőtábláknál, mint a kir. Curiánál a bányaügyeknek minősége az iktatókönyvben és az ügyiraton az iktatói szám alatt röviden feltüntetendő.

(XLVI. minta.)

341. §. Az iktatókönyv a 113. §. szerint vezettetik azzal a kiegészitéssel, hogy a negyedik rovatba a tanácsjegyzők által, az elintézésről vezetett jegyzékek alapján (344., 360., 366. §§.) feltüntetendő az elintézés napja és módja.

Az ötven dekagrammnál nem nagyobb sulyu csomagokból álló egyes ügydarabok iktatásánál a 117. §. szabályai követendők. Nagyobb sulyu csomagok beiktatásánál a jelentés küllapján az összes ügyiratok sulya pontosan feltüntetendő és csak a terjedelmesebb egyes iratok jelölendők meg az iktatói számmal és az érkezés évszámával.

Egyebekben az iktatóhivatali kezelésre nézve a 106., 107., 109—112., 114., 115., 118—120. és 122—129. §§. szabályai irányadók.

Ügydarabok kiosztása.

342. §. Az ügydarabok kiosztása az előadók között a 153. §. első és második bekezdéseinek szabályai szerint, a szaktanácsok szerinti beosztás (330—337. §§.) figyelembe vételével történik.

Az ugyanarra az ügyre vonatkozó és együttes, egyidejü vagy kapcsolatos elintézést igénylő felebbvitelek feltétlenül ugyanannak a birónak osztandók ki; az utóbb ugyanabból az ügyből kifolyólag felterjesztett felebbvitelek csak akkor, ha azoknak külön természetü tárgya a más biró részére való kiosztást szükségessé vagy czélszerüvé nem teszi.

A 154., 155. és 156. §§. szabályai a kir. Curiánál és a kir. itélőtábláknál szintén alkalmazandók.

Az ügyek előleges megvizsgálása.

343. §. A kiosztott ügydaraboknak a 157. §. értelmében történt átvétele után az előadó biró haladéktalanul megvizsgálja a kiosztás helyességét a 154—156. §§., a szakbeosztás (330—337.) és a 342. §. szempontjából, valamint a netaláni előiratoknak a felebbviteli biróság irattárában történt csatolására vonatkozólag; és a kiosztásra nézve szükségesnek vélt változtatásra nézve az elnöknek szóbelileg jelentést tesz, a felszerelés tekintetében pedig az irattárnoknál intézkedik.

Soron kivül elintézendő ügyek.

344. §. Az 1887 : XXX. t.-cz. 4. és 5. §§-aiban felsorolt ügyek, amelyek a törvénykezési szünidő hatálya alól ki vannak véve, nemkülönben az érdekelt fél kérelmére az ugyane törvényczikk 7. §-ában emlitett ügyek a kir. Curiánál és a kir. itélőtábláknál a szünidőn kivül sürgősen (soron kivül) intézendők el.

Az 1887 : XXX. t.-cz. 7. §-ának eseteiben valamely ügynek soron kivüli elintézése iránt az elnök rendelkezik.

A jelen ügyviteli szabályok 361. és 365. §§-aiban emlitett ügyek a kir. itélőtábláknál szintén soron kivül intézendők el.

345. §. Oly ügy, amely érdemleges intézkedés nélkül kiegészités végett az alsóbb foku bírósághoz rendelettel visszaküldetett, ujabb felérkezte után abban a sorrendben intézendő el, amelyben elintézését nyerte volna, ha a visszaküldés szüksége fenn nem forog. Ha a sorrend ezen foka az ügy visszaérkeztekor már meg van haladva, az elintézés haladéktalanul eszközlendő.

Elintézés sorrendje.

346. §. Az előadó biró, miután a tanácsülésben előadandó ügyeket a 344. és 345. §§. figyelembe vételével csoportositotta, az elintézés sorrendjére nézve a 162. §. értelmében jár el.

Az elintézési sorrend helyességének ellenőrzése.

347. §. A 163. §. szabályai a kir. Curiára és a kir. itélőtáblákra oly kiegészitéssel alkalmazandók, hogy:

ha az előadói könyvek megvizsgálása a két szakosztályba vagy több külön szaktanácsba (330. §.) tartozó ügyek elintézésének ideje között oly aránytalan különbséget tüntet fel, mely az azonos természetü ügyekkel rendszerint foglalkozó birák közötti részleges uj kiosztás

által sem szüntethető meg: az elnök az aránytalanságot az által szünteti meg, hogy a nagyobb hátraléku szakba tartozó ügyek egy részét azoknak a biráknak osztja ki, akik, mint az illető szaktanácsbeli kisegitők, más szaktanácsba vannak beosztva (334. §. második bekezdés).

Határozatok előkészitése, tanácsülés, előadás, nyilvánosság, tanácskozás, határozat.

348. §. A határozatok előkészitésére a 164—166., a tanácsülésre, az ügyek előadására és a nyilvánosságra a 170., 171., 173., 175—184., a tanácskozásra a 185 — 189., a határozatok kihirdetésére, szerkesztésére és hitelesitésére a 190—194. §§. rendelkezései alkalmazandók a következő 349—358. §§-ban foglalt módositásokkal és kiegészitésekkel.

349. §. Az alsóbb biróság határozatára vonatkozó tanácsjegyzőkönyvi kivonat tanácsülésben az ügy előadása közben fel nem olvasható (176. §.). Annak felolvasását az elnök vagy a szavazók csak az ügy előadása után (184. §.) kivánhatják.

350. §. A szavazók a tanácskozás alkalmával az előadó után kineveztetésök sorrendjében nyilvánitják véleményöket és szavazatukat.

351. §. A 189. §-ban szabályozott eljárás abban az esetben is követendő, amikor a kettőnél több véleménynek egyike sem nyerte az általános szótöbbséget.

Az idézett §. utolsó bekezdésének esetében az alperesre, illetve a vádlottra kedvezőbb szavazatoknak a legközelebb álló kevésbbé kedvező szavazathoz számitása addig folytatandó, amig ez által a vélemények egyike a szavazatok többségét nyeri.

352. §. A kir. Curiánál és a kir. itélőtábláknál minden határozat »Ő Felsége a király nevében« adatik ki.

353. §. Ha a felebbvitt határozat mind a rendelkező részre, mind az indokokra nézve helybenhagyatott: a felebbviteli biróság határozatában ennek kijelentése és a netaláni pótindokok felsorolása elegendő.

Ha a felebbviteli biróság helybenhagyólag ugyan, de más indokokból határoz, ez utóbbiak a határozatban a 165. §. szerint elkülönitve kifejtendők.

354. §. A részben helybenhagyó, részben megváltoztató felebbviteli határozatban a felebbvitt határozatnak ugy helybenhagyott, mint megváltoztatott részei szabatosan megjelölendők és az indokolás ujból és a határozattól elkülönitve szerkesztendő.

A helybenhagyott rész tekintetében az alsóbb biróság indokaira hivatkozni lehet.

355. §. Az egészben megváltoztató felebbviteli határozat a megváltoztatás kijelentésével az indokokkal együtt a 165. §.-nak megfelelően ujból szerkesztendő.

356. §. A felebbvitelt visszautasitó, ugyszintén a felebbviteli biróságnak olyan határozata, mely az alsóbb biróság határozatát alaki okokból megtámadó felebbvitel folytán hozatott: feltétlenül külön indokolandó.

Tanácsjegyzőkönyv.

357. §. A határozat (intézkedő rész) akár egyhangulag, akár szótöbbséggel hozatott, a tanácsjegyzőkönyvbe bevezetendő.

Egyebekben a tanácsjegyzőkönyv vezetésére a 195. §-nak a 196. §. 2. és 3. bekezdéseinek és a 197. §-nak szabályai a kir. Curiánál és a kir. itélőtáblánál is alkalmazandók.

Az iktató értesitése.

358. §. A tanácsjegyző köteles minden ülés végével az elintézett ügyek iktatói számainak jegyzékét, az elintézés módjának rövid feltüntetésével (»helybenhagyó, megváltoztató, feloldó, megsemmisitő, felterjesztő, részben helyben-

hagyó« stb.) az iktatókönyv negyedik rovatának kitöltése végett (341. §.) az iktatóhivatalba küldeni.

Iratok hiteles másolatának kiadása.

359. §. Addig, amig valamely ügy a kir. Curiánál, vagy kir. itélőtáblánál elintézés vagy kezelés alatt áll, az arra vonatkozólag felterjesztett egyes iratokról hiteles másolatok kiadását az érdekelt felek az elnökhöz intézett irásbeli beadványban kérhetik.

Az elnök, amennyiben a kérelemnek helyt ád, a hiteles másolatnak a kiadóhivatalban elkészitését és a kiadó által leendő hitelesitését rendeli el. (1868. évi LIV. t.-cz. 546. §.)

A kir. Curiához felebbvitt ügyek felterjesztése.

360. §. A kir. Curiához felebbvitt ügyek felterjesztése a kir. itélőtábláknál ülésen kivül történik.

Ezek az ügyek az illető tanácsok jegyzőinek osztatnak ki, akik az elintézés tervezetét elkészitik és azt két példányban kiállitott jegyzék mellett haladéktalanul annak a birónak adják át, aki az ügynek a kir. itélőtáblánál történt elintézésekor előadóként működött.

Egy jegyzékbe több előadó birónak szóló ügydarabokat is lehet foglalni.

A biró az elintézés tervezetét megvizsgálja és a jegyzéket az őt illető iktatói számokra vonatkozólag aláirja.

A jegyzék aláirása után a tanácsjegyző annak egyik példányát az ügyiratokkal együtt a kiadónak, másik példányát az iktatókönyv negyedik rovatának kitöltése végett (»ülésen kivül« 341. §.) az iktatónak adja át.

Ha az előadó biró az elintézés tervezetének megvizsgálásában és a jegyzék aláirásában akadályozva van, ezeket helyette a tanács elnöke (tanácsvezető) teljesiti.

361. §. A 360. §. alkalmazásának nincs helye, amikor a felebbvitelre nézve a kir. itélőtábla részéről nyilatkozatnak szüksége forog fenn.

Ez esetekben az illető ügy tanácsülésben intézendő el.

362. §. A 360. §. szerinti felterjesztés a kir. itélőtáblánál egyszerü jelentés mellett eszközöltetik, melyhez a felérkezett ügyiratok, a felebbvitt határozat hiteles másolatára (295. §. *E)* a tanácsjegyzőkönyv hiteles másolatának rávezetése után csatolandók.

A tanácsjegyzőkönyvi kivonat a 292. és 296. §§. szerint készittetik és hitelesittetik.

A felebbvitelnek a 361. §. értelmében történt felterjesztése esetén a jelentés a felebbvitt határozat másolatával szintén felszerelendő.

A határozatok hiteles másolatai annál a felebbviteli biróságnál maradnak, amely a felebbvitelt érdemlegesen elintézte.

363. §. A kir. itélőtábláknál a kir. Curiához intézett jelentéseket, és ugy a kir. itélőtábláknál, mint a kir. Curiánál a felebbvitel folytán hozott határozatokat az elnök és az előadó, a másnemü kiadványokat csak az elnök irja alá.

Határozatok megküldése.

364. §. A kir. itélőtáblák által hozott határozatok a feleknek hivatalos másolatban leendő kiadás végett, az ügyiratok kapcsán, kisérő levél nélkül az illető elsőfolyamodásu biróságoknak küldetnek meg.

365. §. A kir. Curia határozata, ha ezzel a kir. itélőtábla uj határozat vagy póthatározat hozatalára utasittatott, a felterjesztett összes ügyiratokkal a kir. itélőtáblának, egyéb esetekben a 364. §-hoz képest közvetlenül annak a biróságnak küldetik meg, amelynél a felebbvitel beadatott.

Ez utóbbi esetekben a kir. itélőtábla részére, az ez által a felterjesztéshez csatolt előiratok kiséretében, a kir. Curia határozatának teljes hivatalos másolata külön megküldendő.

A kiadás módjára nézve a kiadó az előadmányon tüzetes utasitással ellátandó.

4648. szám.
1903. febr. 23.

Igazs. min. rendelet

az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. IME. sz. alatt kelt rendelettel közölt birói ügyviteli szabályok 364. és 365. §§-ainak kiegészitése tárgyában.

Az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. IME. szám alatt kelt rendelettel közölt birói ügyviteli szabályok 364. és 365. §§-ainak kiegészitéseképp, és az 1894. évi május hó 30-án 745. IME. szám alatt kelt rendelettel kiadott sommás ügyviteli szabályokban a felebbviteli biróságok határozatainak kiadására és közlésére vonatkozólag foglalt rendelkezések fentartásával elrendelem, hogy mindazok a kir. biróságok, melyek polgári peres és perenkivüli, bünvádi és telekkönyvi ügyekben mint másod-, illetve harmadfoku biróságok járnak el, ezen minóségükben hozott határozataikat, amennyiben kézbesitésük szüksége forog fenn, az eredeti kiadmányon kivül annyi másolati példányban állitsák ki és küldjék le az elsőfokban eljárt kir. biróséghoz, a hány példányra az utóbbinak az érdekelt felek és hatóságok részére leendő kézbesités végett szüksége van.

Azokban az ügyekben, melyekben a kir. itélőtáblák határozatai az összes iratokkal együtt hivatalból és közvetlenül a kir. Curiához terjesztetnek fel (pl. házassági perek, holttá nyilvánitási ügyek), a határozatok kézbesitésre szánt másolati példányai szintén felterjesztendők, mihez képest azokat annak idején a kir. Curia küldi le az elsőfokban eljárt kir. birósághoz.

A felebbviteli határozatok előállitandó másolati példányainak számát a kiadó részére adott utasitásban a kérdéses felebbviteli ügy előadója jelöli meg.

Az elsőfoku kir. biróságok a felebbviteli biróságok határozatainak közlése, illetve a fentemlitett másolatok kiadása és kézbesitése körül a jelenleg fennálló szabályok szerint járnak el.

Jelen rendeletem 1903. évi május hó 1-só napján lép hatályba.

366. §. A kir. Curia hivatalos másolatban megküldött határozatai a kir. itélőtáblánál beiktattatván, a tanácsjegyzőknek kiosztatnak, abban a tanácsban, amelynek határozata képezte a felebbvitel tárgyát, lehetőleg az összes tanácstagok jelenlétében felolvastatnak és ezután tanácsonkint jegyzékbe foglalva, a jegyzéknek a tanácselnök által való aláirása mellett, az előiratokkal együtt az irattárban elhelyeztetnek. A jegyzék egy példányát a tanácsjegyző az iktatókönyv 4-ik rovatának kitöltése végett (360. §.) az iktatónak adja át.

A kir. itélőtáblák által harmadfokulag elintézett ügyek.

367. §. A 364., 365. és 366. §§. rendelkezései megfelelően azokra a büntető ügyekre is alkalmazandók, amelyekben az 1883 : VI. t.-czikknél fogva a harmadfoku biráskodást a kir. itélőtáblák gyakorolják.

Leirás, kiadás.

368. §. A 362—367. §§. szabályai mellett egyebekben a határozatok leirása és kiadása iránt a 200—204., 225—228. és 230. §§. rendelkezései a kir. Curiánál és a kir. itélőtábláknál is alkalmazandók.

Irattár.

369. §. Az irattár folyó római számokkal jelölt következő osztályokból áll:

I. polgári ügyek osztálya,
II. urbéri ügyek osztálya,
III. váltó-, kereskedelmi és csődügyek osztálya,
IV. büntető ügyek osztálya,
V. fegyelmi ügyek osztálya, ezeken felül:
VI. bányaügyek osztálya a kir. Curiánál és a budapesti, debreczeni, kassai, kolozsvári és temesvári kir. itélőtábláknál,
VII. a sajtóügyek a kir. Curiánál,
VIII. az 1874 : XXXIII. t.-cz. által odautasitott ügyek a kir. Curiánál,
IX. a pénzügyi kihágási ügyek a budapesti, debreczeni, győri, kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, szegedi és temesvári kir. itélőtábláknál.

Az I., III. és IV. osztályokon belül a szükséghez képest és az elnök rendelkezése alapján alosztályok alakithatók. (I/a., I/b. stb.)

370. §. Egyebekben az irattár kezelésére a kir. Curiánál és a kir. itélőtábláknál a 231., 235., 236., 239., 240., 243—245., a sürgetési napló vezetésére pedig a 248—250. §§-ok rendelkezései alkalmazandók.

Vitás elvi kérdések eldöntése a kir. Curiánál.[1])

371. §. A kir. Curiánál felülvizsgálat alatt levő polgári ügyekben felmerülő vitás elvi kérdések eldöntése czéljából (1881 : LIX. t.-cz. 4. §.) a teljes tanács alakitása, a teljes ülési tárgyak előadása, a tanácskozás és szavazás, a határozatok hitelesitése, a döntvénykönyv vezetése és a döntvények közzététele az 1881. évi november hó 1-én 2214. eln. sz. a. kiadott igazságügyministeri rendelet szerint történik.[2])

A kir. Curiánál felülvizsgálat alatt levő büntető ügyekben felmerülő vitás elvi kérdésekre nézve megállapodás létrehozása végett a most idézett rendelet szintén alkalmazandó, azzal az eltéréssel:

hogy a teljes ülés a büntető ügyek szakosztályába (330. §. II.) beosztott itélőbirákból alakitandó, hogy a teljes ülés elvi megállapodásai külön döntvénykönyvbe irandók és hogy a döntvények az igazságügyminister által e czélra kijelölt szaklapban teendők közzé.

372. §. Ha a kir. Curiánál ugy polgári, mint büntetőjogi természetü vitás elvi kérdések merülnek fel, az elnöknek jogában áll a teljes ülést a polgári és a büntető szakosztályokba beosztott itélőbirákból alakitani.

Ebben az esetben az 1881. évi 2214. eln. számu igazságügyministeri rendelet megfelelő alkalmazásának van helye és a döntvény mind a két döntvénykönyvbe beirandó.

A kir. itélőtábláknál felmerült vitás elvi jelentőségü jogkérdések eldöntése.

373. §. Azokra az ügyekre nézve, amelyekben a törvény szerint a kir. itélőtábla mint utolsó foku biróság jár el, a felmerült vitás elvi jelentőségü jogkérdések eldöntése végett a kir. itélőtáblák és a kir. Curia teljes üléseinek egybehivására, alakitására, az eljárásra, a határozathozatalra és a megállapodások megváltoztatására vonatkozólag külön rendelet intézkedik. (1890 : XXV. t.-cz. 13. §.)

ÖTÖDIK CZIM.

Vegyes és átmeneti intézkedések.

374. §. A kir. Curiánál a volt semmitőszéki osztály irattára ezentúl is elkülönitve kezelendő.

Amennyiben a kir. itélőtáblákhoz vagy a kir. Curiához érkezett beadvány a semmitőszéki irattárban őrzött iratokkal felszerelendő: ez a felszerelés a kir. Curia és a budapesti kir. itélőtábla részéről rövid uton, a vidéki kir. itélőtáblák részéről az ottani segédhivatali igazgatónak a curiai segédhivatali főigazgatóhoz intézett megkeresése utján eszközöltetik.

A semmitőszéki irattárban a kivett ügyirat helyére papirszelvény tétetik, melyre annak a biróságnak a neve, melyhez az ügyirat áttétetett és a kiadott, valamint az ezzel felszerelt ügyirat száma felirandó.

A semmitőszéki irattárból kivett ügyirat továbbra annak a felebbviteli biróságnak irattárában őrzendő, amelynek részére az irat kiadatott.

375. §. Ha a budapesti vagy a marosvásárhelyi kir. itélőtábla irattáraiban őrzött ügyiratok megkeresés folytán más

[1]) V. ö. az 1890. évi 4214. számu rendelettel az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-ánál a VIII. R.-ben.

[2]) Az id. rendeletet lásd a ptrs. novellájának (1881 : LIX. t.-cz.) 4. §-ánál.

kir. itélőtáblákhoz tétetnek át, a 374. §. harmadik és negyedik bekezdéseinek szabályai megfelelően szintén alkalmazandók.

376. §. Amennyiben a jelen ügyviteli szabályok hatályba léptekor bármely biróságnál a kezelési könyvek az ezen szabályokban megállapitott módozatoktól eltérően vezettetnek már: a vezetés e módja ideiglenesen fentartandó és az illető könyvek vezetésére az ezennel megállapitott szabályok csak az 1892. évi január hó 1-től beiktatott ügydarabok tekintetében követendők.

377. §. A jelen ügyviteli szabályok által nem érintetnek azok a rendeletek, melyek a birói ügyvitel némely külön ágaira, vagy némely különnemü ügyekre vonatkoznak.

Nem érintetnek különösen a kisebb polgári peres ügyekre nézve az 1878. évi február hó 4-én kiadott bel- és igazságügyministeri rendelet és az ennek módositása tárgyában 1880. évi márczius hó 24-én 10139. sz. a. kelt rendelet;[1])

az 1874. évi október hó 15-én 3436. sz. a. közzétett utasitások, a telekkönyvi és a bünvádi ügykezelésre nézve;[2])

az 1874: XXXIII. t.-czikk által a kir. Curiához utasitott felebbezési ügyekre nézve az 1875. évi január hó 8-án 79. sz. a. kelt rendelettel életbeléptetett ügyrend 5., 7—13. §§-ai;[3])

és az 1881. évi november hó 1-én 1329. sz. alatt a csődtörvény életbeléptetése alkalmából a birói ügyviteli szabályok kiegészitéseül kiadott rendelet.[4])

---

[1]) Az id. rendeletet lásd a kisebb polg. peres ügyekben való eljárásnál.
[2]) Lásd a II. és V. R.-ben.
[3]) Lásd a *»Függelék«*-ben.
[4]) Lásd a *»Függelék«*-ben.

FÜGGELÉK
a birói ügyviteli szabályokhoz.

I.

Kézbesités.

1875 : X. Törvényczikk
a kézbesitőkről.[1])

1. és 2. §. *a ptrs (1868 : LIV. t.-cz.) 261. §-ánál.*

3. §. A kézbesités teljesitésével megbizott községi közegek nevét s az ezeknél időközben beállott változásokat a községi elöljáróságok, illetőleg polgármesterek azon törvényszéknél és járásbiróságnál, melynek területéhez tartoznak, haladéktalanul bejelenteni kötelesek.

Az ekként bejelentett kézbesitők névsora a biróságok irodáiban nyilvántartandók.

4. §. A kézbesités mind polgári, mind bünvádi és kihágási ügyekben dij nélkül eszközöltetik.

5. §. A kézbesitések szabályszerü teljesitéseért első sorban a kézbesitő közegek, illetőleg helyetteseik felelősek.

6. §. A kézbesités teljesitésénél elkövetett mulasztás vagy visszaélés miatt, amennyiben a büntető törvények sulya alá eső cselekmény fenn nem forog, a fennálló törvények és szabályok értelmében fegyelmi eljárásnak van helye.

Ezen fegyelmi eljárás a járásbiró, illetőleg törvényszék megkeresésére mindig elrendelendő.

A káresetek a törvénykezési rendtartás szerint illetékes biróság hatásköréhez tartoznak s a magánjog elvei szerint itéltetnek meg.

7. §. A biróságok a törvényszék területén kézbesitésre vonatkozó megkereséseiket a kézbesitőkhöz közvetlenül is intézhetik. A biróságok és kézbesitők közt e tárgyban váltott levelezések, ha a biróság, illetőleg község pecsétjével vannak ellátva s a boritékon ezen záradék: »igazságszolgáltatási ügyben, postadijmentes« föl van jegyezve, postadijmentességgel birnak.

8. §. Minő alakban és miként tartozzanak a kézbesitők kézbesitési jegyzőkönyveiket s a biróságokhoz intézett levelezést vezetni, a belügyministerrel egyetértőleg az igazságügyminister állapitja meg.

9. §. Ezen törvény végrehajtásával s életbe léptetése időpontjának meghatározásával az igazságügyi s belügyi ministerek bizatnak meg.

---

[1]) A birósági kiadványok kézbesitéséről és a kézbesitési vevények kezeléséről a *birói ügyviteli szabályok* 208—224. §-ai rendelkeznek.

2036. szám.
1875. jul. 3.

Szabályrendelet

a kézbesitőkről szóló 1875 : X. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

1. §. A kézbesitőkről szóló 1875 : X. t.-cz. f. évi szeptember hó 1-jén lép hatályba.

2. §. Mindenik község köteles azon községi közeg nevét, ki az idézett törvény értelmében a kézbesitést eszközölni fogja, megjelölve ennek hivatalos állását és lakását is, f. é. augusztus hó 1-ső napjáig azon járásbiróságnak bejelenteni, amelyhez a község tartozik.

Ha a kézbesités körjegyző által teljesitendő (kis községek 1875 : X. t.-cz.) az illető körjegyzőséghez tartozó községek is külön megjelölendők.

3. §. A járásbiróság a hozzá beterjesztett jegyzékeket táblázatba összeállitva, f. é. aug. hó 15-ig megküldi azon törvényszék elnökének, melynek területén létez a járásbiróság.

A táblázatok mind a törvényszékek, mind pedig a járásbiróságok kiadóhivatalaiban nyilvántartandók.

4. §. A kézbesitendő iratok boriték alatt — s mennyire lehetséges, posta utján — küldetnek meg a kézbesitőnek.

Különös utasitás csak az esetben adatik, ha azon fél, akinek az irat kézbesitendő, sem az irat külsejére, sem az, arra vezetett vagy ahhoz fűzött birói határozatban nem neveztetett meg; vagy pedig ha a kézbesitendő ügydarab, illetőleg irat nem az állam nyelvén s nem oly nyelven van szerkesztve, melyet azon község lakosságának, melynek területén a kézbesités eszközlendő, legalább egy harmad része beszél.

5. §. A biróságok székhelyein kivül alkalmazott községi kézbesitők kötelesek a kézbesités végett hozzájuk érkezett iratokat a mellékelt minta szerint vezetendő jegyzékbe s a megérkezés sorrendje szerint beiktatni.

A kézbesitési jegyzékek mindenik kézbesitőnek a járásbiró által dijmentesen szolgáltatnak ki.

A jegyzék folyószámai az év kezdetétől végeig szakadatlanul folytatandók

Az év elteltével a jegyzék az illető járásbiróságnak adandó át, mely azt irattárában helyezendi el.

6. §. A kézbesitések a meghagyás érkeztének sorrendje szerint teljesitendők. Kivételnek csak az esetben van helye, ha valamely ügydarab vagy irat a biróság által ezen szóval »sürgős« jelöltetett meg.

Az ekként megjelölt irat haladéktalanul kézbesitendő.

Polgári ügyekben a kézbesités az 1868. évi LIV. t.-cz. 259., 260., 262., 263., 264., 265., 266. és 267. §§-ainak és az 1874. október 15-én kiadott ügyviteli szabályok 167., 168. és 172. §§-ainak rendelkezései szerint eszközlendő.

7. §. Polgári ügyekben a kézbesités az 1868. évi LIV. t.-cz. 259., 260., 262., 263., 265., 266. és 267. §§-ainak és az 1874. évi október hó 15-én kiadott ügyviteli szabályok 167., 168. és 172. §§-ainak rendelkezései szerint eszközlendő.

8. §. Bünvádi és kihágási ügyekben — ha a kézbesitendő irat tartalma szerint valakinek a biróság előtti megjelenése hagyatik meg — az idézvény, tekintet nélkül arra, hogy az illető mint vádlott, magánvádló vagy károsított, vagy pedig mint tanu vagy szakértő idéztetik meg — mindig a megidézendőnek saját kezeihez kézbesitendő.

9. §. Ha mindazonáltal az, kinek megidézése elrendeltetett, meghalt vagy távol van, s a kézbesitő tudomással bir arról, hogy a megjelenésre kitüzött határnapig nem érkezik vissza: köteles erről azon biróságot, melytől a kézbesités iránti meghagyást kapta, haladéktalanul értesiteni.

10. §. A 8. és 9. §§-ban foglalt határozatok követendők a bünvádi és kihágási ügyekben keletkezett egyéb birósági meghagyások, határozatok vagy itéletek kézbesitése tekintetében is.

11. §. Az elővezetési parancs kézbesitése szintén a fentebbi szabályok értelmében eszközöltetik, az elővezetésre nézve azonban a bünvádi szabályok szolgálnak irányul.

12. §. A községi kézbesitő tartozik gondoskodni, hogy az, akinek az irat kézbesittetett, ennek átvételét nevének a vétbizonyitvány illető rovatába sajátkezü bejegyzésével elismerje s egyszersmind az átvétel napját is, a megfelelő rovatnak helyes kitöltése által, igazolja.

Ha az, kinek az irat kézbesittetett, irni nem tudna: ezen körülmény megjegyzése mellett mindkét rovat a kézbesitő által töltendő ki. Ugyanez követendő, ha a fél a kézbesitendő iratot elfogadni vonakodik; az irat nála hagyatik, mely körülmény a kézbesitésről szóló bizonyitványban megjegyzendő.

13. §. A vétbizonyitványt a községi kézbesitő is köteles aláirni.

14. §. Köteles a kézbesitő a vétbizonyitványt, a kézbesités eszközlése után, azon község pecsétjével ellátott boriték alatt — mely község által kézbesitőnek alkalmaztatott, — haladéktalanul a biróságnak visszaküldeni.

Irásbeli jelentés, a jelen rendelet 9. §-ában meghatározott eseteken kivül, csak az esetben teendő, ha valamely ügydarab kézbesitése nem eszközöltetett, mely esetben a kézbesitést gátló ok tüzetesen körülirandó s az ügydarab is visszaküldendő.

A boriték czimlapja azon felirattal ellátandó: »igazságszolgáltatási ügyben postadijmentes«.

15. §. A kézbesitő, ha az átvevőt személyesen nem ismeri: tartozik annak személyazonosságáról magának kellő meggyőződést szerezni.

16. §. A nem kézbesitett iratok visszaküldésének napja a kézbesitésekről vezetett jegyzékbe szintén beirandó.

17. §. A kézbesitő a kézbesités eszközléseért a felektől dijt vagy jutalmat nem követelhet.

18. §. A törvényszék elnöke, valamint a járásbiró is, mindenkor megvizsgálhatják a kézbesitők által vezetett jegyzéket s ha azok nem találtatnak rendben, vagy ha egyébként azt tapasztalnák, hogy a községi kézbesitő nem bir elegendő jártassággal, ez iránt kötelesek az igazságügyministerhez jelentést tenni.

19. §. A községi kézbesitőnek akadályoztatása esetében tartozik a község elöljárósága azonnal gondoskodni, hogy ez más alkalmas közeg által helyettesittessék. Kisközségekben a körjegyző helyettesitése iránt az illető járási szolgabiró intézkedik.

A helyettesitettnek neve és lakása az illető járásbiróságnak azonnal bejelentendő.

20. §. Ha valamelyik községben egy kézbesitő nem lenne elégséges: a község köteles gondoskodni arról, hogy a szükségnek megfelelőleg két vagy több kézbesitő alkalmaztassék; a felügyeletet e tekintetben első vonalban az illető törvényhatóság, felsőbb vonalban pedig a belügyminister gyakorolja.

21. §. Mindazon ügyekben, amelyekben a királyi közjegyző az 1874 : XXXV. t.-cz. 12. fejezete (129—132. §§.) értelmében mint a biróságok megbizottja jár el: az általa kézbesités végett a kézbesitőkhöz küldött iratok és ügydarabok tekintetében ugyanazon szabályok követendők, melyek a polgári ügyekben eszközlendő kézbesitésekre nézve a jelen rendeletben megállapittatnak.

24762. szám.
1876. aug. 31.

Igazs. min. rendelet [1])

a külföldön eszközlendő kézbesités tárgyában.

A külföldön diplomatiai közvetités mellett kézbesitendő belföldi birósági idéző végzések gyakran azon értesitéssel érkeznek vissza, hogy a kézbesités azért nem eszközöltetett, mert a kézbesités napjáig nem maradt annyi idő, amennyi a megjelenésre szükséges. Minthogy ennek a legtöbb esetben az az oka, hogy a belföldi biróságok a határidők kitüzésénél nem veszik tekintetbe, hogy a diplomatiai uton, vagyis a vezetésemre bizott ministerium, továbbá a közös külügyministerium, az illető országban székelő cs. és kir. követség vagy ügynökség, az illető ország kormánya és a kézbesités elrendelésére hivatott külföldi biróság közvetitése mellett kézbesitendő ügydarab a külföldi kézbesitő kezébe ezen hatóságok leggyorsabb kezelése mellett is csak hetek mulva juthat, és hogy a külföld legnagyobb részén kézbesitendő végzéseknek a biróság által elrendelendő s a határidő kitüzése után eszközlendő leforditása is, főleg ha a biróság mellett tolmács nincs alkalmazva, több időt vesz igénybe; végre, hogy az Olaszországban kézbesitendő végzéseket is, amelyek a belföldi biróság által forditással nem látandók el, az olasz kir. kormány a kézbesités elrendelése előtt fordittatja olasz nyelvre: szükségesnek tartom a czimzett biróságot ezen körülményekre, amelyek a kézbesitéseket késleltetik, és az 1868 : LIV. t.-cz. 116. és 132. §§-aira figyelmeztetni, amelyek azt rendelik, hogy, ha az idézendő fél az országon kivül tartózkodik, a megjelenési határidő akképen tüzendő ki, hogy az idéző végzés valószinü vétele és a megjelenési határnap között a sommás eljárásban a megjelenésre szükséges idő, a rendes eljárásban pedig 60 napi időköz maradjon.

[1]) Ennek egészen megfelel a 34281/1881. számu rendelet a Horvát-Szlavonországban teljesitendő kézbesitések tárgyában.

21363. szám.
1880. jul. 28.

Igazs. min. rendelet

a kiadványok kézbesittetésénél a kir. járásbiróságok által követendő egyöntetü eljárás tárgyában.

A kir. járásbiróságok — szerzett tapasztalat szerint — a kiadványokat a velük ugyanegy kir. törvényszék kerületében fekvő járásbiróságok területein különféle eljárás mellett kézbesittetik.

Mig ugyanis némely kir. járásbiróság, minden kiadványa kézbesitésénél, azon kir. biróság közvetitését veszi igénybe, amelynek területén a kézbesités eszközlendő,

több kir. járásbiróság azon telekkönyvi ügybeli kiadványoknál, amelyek ama kir. járásbiróság(ok) területén(ein) kézbesitendők, mely(ek)nek területére telekkönyvi hatósága kiterjed, közvetlenül a községi kézbesitőket, minden más ügynél pedig az illető kir. járásbiróságokat veszi igénybe,

végre nehány kir. járásbiróság az illető kir. törvényszék kerületében kézbesitendő kiadványokat, tekintet nélkül a kiadvány természetére, az 1875 : X. t.-cz. 7. §-a alapján, közvetlenül a kézbesitőkhöz küldi s csak a biróságok székhelyein eszközlendő kézbesitéseknél veszi az illető biróság közvetitését igénybe.

Egyöntetüség és az ügyvitel egyszerüsitése szempontjából rendelem:

hogy jövőre ugy a kir. törvényszékek a saját kerületeikben, valamint a kir. járásbiróságok a velök ugyanazon kir. törvényszék kerületében levő kir. járásbiróságok területein kézbesitendő mindennemü kiadványaikat közvetlenül a községi kézbesitőkhöz küldjék, és az illető kir. biróság közvetitését a kézbesités eszközlése végett csak akkor vegyék igénybe, ha a kézbesités a biróság székhelyén, vagy más törvényszék kerületében fekvő járásbiróság területén teljesitendő.

40662. szám.
1887. jan. 7.

Igazs. min. rendelet

a gyámság és gondnokság alatt álló személyek perei folyamatba tételének az árvaszékekkel való közlése tárgyában.

Közigazgatási szempontból a gyámság és gondnokság alatt álló személyek érdekeinek megóvása végett kivánatos, hogy az árvaszékek az ezen személyek által vagy ellen folyamatba tett perek megindításáról tudomást nyerjenek és igy a gyámokat, illetőleg a gondnokokat, ha szükséges, szakvéleménynyel vagy utbaigazitással támogathassák.

Felhivom ennélfogva Elnök (Járásbiró) urat, intézkedjék, hogy a vezetése alatt álló kir. biróság a gyámság vagy gondnokság alatt levő személyek által vagy ellen 1887. évi január hó 1-ső napjától kezdve folyamatba tett perek megindításáról átirat alakjában az 1877 : XX. t.-cz. III. fejezete szerint illetékes árvaszéket vagy pedig, ha az illetékesség az iratokból ki nem tünnék, az emlitett személyek lakhelyének árvaszékét értesitse, amely, ha nem volna illetékes, gondoskodni fog, hogy a biróságnak ezen átirata az illetékes árvaszékhez eljusson.

Az 1891. évi ápr. hó 21-én 12430. sz. I. M. szerint nemcsak a gyámság és gondnokság alatt levő személyek, hanem az atyai hatalom alatt álló kiskoruak által vagy ellen folyamatba tett perek megindításáról is értesiteni kell a 40662. 1886. sz. alatt kelt körrendeletben megjelölt árvaszéket.

19757. szám.
1889. jun. 7.

Igazs. min. rendelet

a katonai egyének birósági megidézése, valamint a birói határozatoknak katonai egyének részére való kézbesitése tárgyában.

Katonai egyének birói megidézése, valamint a birói határozatoknak katonai egyének részére, ugyszintén a katonai, vagy a katonaság által megszállott épületekben való kézbesitése tárgyában a következőket rendelem:

1. A honvédség, a közös hadsereg, a hadi tengerészet és a csendőrség kötelékében tényleg szolgáló egyéneket, bármily ügyben és bármily minőségben kell is a kir. biróság előtt személyesen megjelenniök, a kir. biróság mindenkor a felettes parancsnokság utján tartozik megidézni.

2. Ez idézést nem tartalmazó birói határozatok a honvédség, a közös hadsereg, a haditengerészet és a csendőrség kötelékében tényleg szolgáló egyének részére is a rendes polgári kézbesitő közegek által kézbesitendők.

3. Oly esetekben, midőn a birói határozatokat katonai vagy katonaság (honvédség, közös hadsereg, haditengerészet, csendőrség) által megszállott épületekben kell kézbesiteni, kötelesek a polgári kézbesitő közegek erről az épület katonai parancsnokát vagy helyettesét előzőleg élőszóval értesiteni.[1])

T. 86/20. szám.
1902. decz. 9.

Igazs. min. rendelet

a bejelentési hivatal igénybevételéről az igazságügyi hatóságok határozatainak kézbesitésénél.

A m. kir. ministerium 4600/1902. M. E. sz. alatt kibocsátott rendelete értelmében a közigazgatási eljárás egyszerüsitéséről szóló 1901. évi XX. t.-czikknek a kézbesitést tárgyazó IV. fejezetében foglalt rendelkezések (25—30. §§.) 1903. évi január hó 1-én életbelépnek.

Minthogy az 1901 : XX. t.-cz. 30. §-a értelmében Budapest székes-fővárosban, továbbá azokban a városokban, ahol az 1879 : XXVIII. t.-cz. 23. §-a szerint bejelentési intézmény van szervezve, a bejelentési hivatal mint egyuttal központi kézbesitő hivatal az igazságügyi hatóságok határozatainak kézbesitésénél is igénybe veendő: a most emlitett helyeken 1903. évi január hó 1-től kezdve azokat a kézbesitéseket, amelyeket eddig a községi közegek teljesitettek, a bejelentési hivatal fogja teljesiteni.

Erre való tekintettel utasitom az illető kir. biróságokat és kir. ügyészségeket, hogy az 1902. évi deczember hó 30-ától kezdve már a bejelentési hivatalhoz küldjék a kézbesitendő ügydarabokat.

A bejelentési hivatal az igazságügyi hatóságok határozatainak kézbesitésénél az ezekre fennálló szabályok szerint fog eljárni.

---

[1]) Ezt a rendeletet — de csak büntető ügyekben való idézés tekintetében — kiegészitette az 1889. deczember 8-án 27821. I. M. sz. alatt kiadott rendelet.

T. 86/30. szám.
1903. ápr. 13.

Igazs. min. rendelet

az igazságügyi hatóságok határozatainak a bejelentési hivatal igénybevételével teljesitendő kézbesitése iránt 1902. évi deczember hó 9-én T. 86/20. sz. alatt kiadott rendelet értelmezése tárgyában.

Az 1902. évi deczember hó 9-én T. 86/20. sz. alatt kibocsátott rendeletemmel [1]) közöltem az igazságügyi hatóságokkal, hogy az 1901 : XX. t.-czikknek a kézbesitést tárgyazó IV. fejezetében [2]) foglalt rendelkezések 1903. évi január hó 1-én életbelépvén, Budapest székes-fővárosban, továbbá azokban a városokban, ahol az 1879 : XXVIII. t.-cz. 23. §-a szerint bejelentési intézmény van szervezve, azokat a kézbesitéseket, amelyeket eddig a községi közegek teljesitettek, a bejelentési hivatal fogja teljesiteni.

A hozzám beérkezett jelentésekből azt tapasztalom, hogy az emlitett rendelet alkalmazása körül kételyek és félreértések merültek fel. Ezek megszüntetése végett a következőket jelentem ki:

1. A kézbesitőkről szóló 1875 : X. t.-cz. 2. §-a értelmében községi közegekre bizható a kézbesités a birósági székhelyeken is: *a)* bünvádi és kihágási ügyekben általában; *b)* polgári ügyekben pedig csak akkor, ha a kézbesités a székhely külső határában teljesitendő. Miután a bejelentési hivatal is csak ezek között a korlátok között vehető igénybe, ez nem köteles polgári ügyekben a székhely belső területén kézbesitést teljesiteni.

2. Az idézett 1875 : X. t.-cz. 2. §-a szerint a kézbesités a megjelölt korlátok közt a községi közegekre bizható ugyan, a községi közegek igénybevétele azonban nem kötelező. Minthogy pedig egyes helyeken a fenti rendeletem megjelenése előtt az igazságügyi hatóságok az összes helybeli kézbesitéseket saját közegeikkel végeztették és a községi közegeket egyáltalán igénybe nem vették: az ilyen helyeken a kézbesitések továbbra is az eddigi módon lesznek teljesitendők és a kézbesitések tekintetében további rendelkezésemig a bejelentési hivatal nem lesz igénybe veendő.

3. Az 1902. évi deczember hó 9-én T. 86/20. sz. alatt kiadott rendelet érintetlenül hagyja a kézbesités eszközlésének egyéb szabályait.

Ehhez képest, tekintve, hogy az 1891. évi 4291. I. M. sz. rendelettel életbeléptetett birói ügyviteli szabályok 214. §-a, valamint az 1897. évi 73465. I. M. sz. rendelettel életbeléptetett járásbirósági ügyviteli szabályok 57. §-a szerint oly esetben, amikor a kézbesités más biróság székhelyén vagy más törvényszék kerületében fekvő járásbiróság területén teljesitendő, a kézbesitendő kiadmány nem közvetlenül küldetik a községi kézbesitőhöz, hanem az illető biróság közvetitését kell igénybe venni: ily esetben a községi közeg helyébe lépett bejelentési hivatalhoz sem lehet közvetlenül fordulni, hanem a kézbesitendő kiadmányt az illető birósághoz kell küldeni, s a bejelentési hivatal esetleges igénybevétele iránt csakis ez utóbbi van hivatva intézkedni. Az illető biróság közvetitése itt azért is szükséges, mert más biróság rendszerint nem is tudja, hogy a fenti 1. és 2. pontban megjelölt valamely körülménynél fogva a bejelentési hivatal igénybe vehető-e.

Ugyanez áll akkor is, amikor az 1893 : XVIII. t.-cz. 207. §-a értelmében sommás perekben a felülvizsgálati biróság határozatát a felek részére az elsőbiróságnak és ha a felebbezési biróság további eljárásra van utasitva, a felebbezési biróságnak kell kézbesitenie. Ilyenkor nem lehet helye annak, hogy a határozat kézbesitésére hivatott biróság a határozatot visszaküldje a felülvizsgálati birósághoz azért, mivel székhelyén bejelentési hivatal van.

[1]) Közvetlenül megelőzőleg közölve.
[2]) Az idevágó 26. és 30. §-t a ptrs (1868. évi LIV. t.-cz.) 261. §-ának kapcsán közöltük.

II.

Birósági tolmácsok.

32942. szám.
1873. okt. 22.

Szabályrendelet

a kir. birósági hites tolmácsokról.

1. §. A kir. biróságoknál az állam nyelvéről a hazai többi, valamint a külföldi nyelvekre és viszont szükségelt szóbeli tolmácsolások és irásbeli forditások teljesitésére jövőre is hites tolmácsok alkalmazandók.

Időleges tolmácsok.

2. §. Ha a biróság székhelyén állandó hites tolmács nincs, szükség esetében a szóbeli tolmácsolás a kellő nyelvismerettel biró valamely helybeli tisztességes egyénre bizandó.

Ha helyben ily alkalmas egyén nem találtatik: a szóbeli tárgyalásra a legközelebb lakó állandó hites tolmács idézendő meg.

Irásbeli hites forditásokat csak az állandó hites tolmácsok teljesithetnek.

Az esetről esetre alkalmazott tolmácsok ha nem a helybeli biróság tisztviselői, tolmácsi működésük előtt megesketendők, s az állandó hites tolmácsok részére megállapitott dijakban részesitendők.

A helybeli birósági tisztviselők tolmácsi működésük előtt hivatalos esküjökre figyelmeztetendők, s a tolmácsi szolgálatot dij nélkül tartoznak teljesiteni.

3. §. Az esetről esetre alkalmazandó tolmácsok, kik az illető helybeli biróságnak nem tisztviselői, a birói ügyvitel tárgyában 1869. ápril hó 29-én kibocsátott igazságügyministeri rendelet 181. §-ának 4. pontja alatti minta szerint esketendők meg.

Állandó tolmácsok.

4. §. Azon első folyam. kir. törvényszéki kerületekben, melyekben a forditási munkák szüksége tömegesen fordul elő, az első folyamodásu kir. törvényszék, a szükségelt nyelvekre és számban, állandó hites tolmácsi állomásokat rendszeresit.

A törvényszékek, a járásbirák indokolt előterjesztéseire, a járásbiróságok mellé is rendszeresithetnek állandó tolmácsi állomásokat.

Pályázat.

5. §. Az első folyam. kir. törvényszék által rendszeresitett állandó hites tolmácsi állomásokra a törvényszék elnöke pályázatot nyit, s a pályázati felhivást a törvényszéknél és a kerületéhez tartozó járásbiróságoknál kifüggeszteti, és ha ez a kivánt eredményre nem vezetne, azt hirlapilag is kihirdetteti.

A hirlapi közlés dijai a törvényszék irodai általányából fedezendők.

Képesités.

6. §. Birósági állandó hites tolmács lehet minden nagykoru magyar állampolgár, aki az illető biróság székhelyén állandóan lakik, és azon nyelveket, melyeknek tolmácsául magát kineveztetni kéri, szóban és irásban teljesen birja, s akinél a következő 7. §-ban felszámlált akadályok fenn nem forognak.

7. §. Birósági állandó hites tolmács nem lehet:

a) biró, királyi ügyész, valamint birósági és kir. ügyészi hivatalnok;

b) ki a jelen rendelet értelmében tolmácsi hivatalától fegyelmi uton elmozdittatott;

c) ki nyereményvágyból elkövetett bünös cselekmény, hamis tanuság vagy hamis eskü miatt fenyitő vizsgálat alatt áll, vagy ezen tettek egyikének elkövetésében biróilag bünösnek vagy bünrészesnek itéltetett.

8. §. A törvényszéki elnökhöz intézendő pályázati folyamodványban kiteendők:

a) a folyamodó kora, polgári állása és állandó lakhelye;

b) bizonyitványokkal igazolt tanulmányai;

c) azon nyelv, melyre tolmácsul kineveztetni kiván.

9. §. Ügyvédek, közjegyzők és általában jogismeretet kimutató egyének más hasonló nyelvképességgel biró folyamodó felett elsőbbségben részesitendők.

Kijelölés. Vizsga.

10. §. A kinevezésre a törvényszék által teljes tanácsülésben hozott határozattal kijelölt tolmácsok kineveztetésük előtt tolmácsi vizsgát tartoznak tenni.

11. §. A vizsgáló bizottság, mely előtt ezen vizsga leteendő, a törvényszék elnökéből, s az elnök által meghivott két biróból áll.

Ha a törvényszék székhelyén oly törvényszéki biró, járásbiró vagy albiró nincs, ki a vizsgálat tárgyát képező nyelvet kellőleg értené, az elnök a vizsgálóhoz két szakértőt, ha pedig a bizottságnak csak egyik tagja előtt ismeretlen a kérdéses nyelv, ez esetben csak egy szakértőt hiv meg 3 forint dij mellett.

A szakértők dijait a tolmács-jelölt az elnöknél a vizsga előtt letenni tartozik.

12. §. A vizsgáló bizottság oly szóbeli és irásbeli feladványokat adjon a tolmácsjelöltnek, melyeknek helyes megoldásából meggyőződhetik arról, hogy a jelölt az államnyelvet és azon nyelvet, melyre tolmácsul vállalkozik, mind szóban, mind irásban teljesen birja.

Különös figyelem forditandó az értelmes kiejtésre, a szókötés és helyesirás szabályaira.

A vizsgálatot tevőnek segédeszközöket, például szótárt vagy nyelvtant használni nem szabad.

Kinevezés.

13. §. A vizsgáló bizottság a törvényszéket értesiti a vizsgálat eredményéről, mely ha kielégitő: a törvényszék a jelöltet tolmácsul kinevezi, s erről okmányt állit ki, melyben határozottan megnevezendő azon egy vagy több nyelv, melyre nézve a kinevezett a tolmácsi jogositványnyal felruháztatik.

Eskü.

14. §. A kinevezett állandó tolmácsok a törvényszék szine előtt a következő esküt tartoznak letenni:

»Én N. N. esküszöm az élő Istenre, hogy Ő császári és Apostoli királyi Felségéhez, Első Ferencz József Urunkhoz és Királyunkhoz, Ő Felsége uralkodó házához bármi viszonyok közt hü maradok, az ország törvényeit megtartom; tolmácsi tisztemben a törvény és rendeletek értelmében hiven és szorgalmasan eljárok; a reám bizott tolmácsolásokat és forditásokat pontosan és hiven végzendem, s a reám bizott iratok tartalmát senkivel nem közlendem.«

»Isten engem ugy segéljen!«

Kihirdetés.

15. §. A letett eskü után a tolmács hivatalos működését azonnal megkezdi, s kineveztetése a »Budapesti Közlöny« »Hivatalos Részé«-ben kihirdetendő.

Az elsőfolyamodásu kir. törvényszéki elnökök által a kerületükben kinevezett és felesketett állandó tolmácsok névjegyzékei az igazságügyministeriumhoz félévenkint felterjesztendők.

Munkakör.

16. §. A felesketett állandó tolmács tisztje a kinevezési okmányban kijelölt nyelvek korlátai között:

a) a biróság előtt élő szót vagy irást szóval tolmácsolni;

b) okmányokat hiteles alakban irásban átforditani;

c) okmányok forditásait, amennyiben a forditást hűnek találja, hitelesiteni;

d) okmányokat a biróságok használatára nem hiteles alakban, kivonatilag leforditani.

17. §. A hites tolmács sem forditói, sem tolmácsi teendőket nem végezhet oly ügyekben, melyekben

1. személyesen érdekelve van;
2. neje, fel- és lemenő és negyediziglen oldalágu rokonai, vele elsőfoku sógorságban lévők, vagy oly egyének vannak érdekelve, kikkel fogadószülői, illetőleg gyermeki, gyámi vagy gondnoksági viszonyban áll;
3. mint tanu, szakértő, képviselő, vagy közbenjáró működött.

Kötelességek és jogok.

18. §. A 16. §-ban jelzett működési körére vonatkozó megbizásokat, ha a 17. §-ban emlitett akadályok fenn nem forognak, tartozik az állandó hites tolmács a királyi felsőbb biróságoktól, az elsőfolyamodásu törvényszékektől és a járásbiróságoktól elfogadni, s az idézett 16. §-ban *a)*, *b)* és *c)* alatt elősorolt teendőket, a megszabott dijak mellett, a *d)* alattit pedig dij nélkül teljesiteni.

Különösen tartozik az állandó tolmács a biróságtól tolmácsolás végett vett idézés folytán, a kitett határidőre pontosan megjelenni, vagy ha megjelenése lehetetlen, ezt az idéző biróságnak az idézés vételétől számitandó 24 óra alatt, az akadály előadása mellett, irásban bejelenteni.

19. §. Tartozik az állandó tolmács továbbá a 16. §-ban *b)* és *c)* alatt körülirt ügykörére vonatkozó megbizásokat a kormányhatóságoktól és egyéb közhivataloktól, valamint magánfelektől is, elfogadni, és a megszabott dijak mellett teljesiteni.

20. §. A vett megbizásokat a tolmácsok, tekintet nélkül a megbizóra, a megbizás vételének sorrendje szerint tartoznak teljesiteni; kivévén a biróságok által sürgőseknek jelzett vagy később megsürgetett ügyeket és azokat, melyek a leforditandó okmány szövege, illetőleg természete szerint, vagy a megbizó által kimutatott körülményeknél fogva halaszthatlanok. Ezen ügyek sorrenden kivül intézendők el.

21. §. Ha a tolmács annyi megbizást kap, mennyit késedelem nélkül teljesiteni nem képes, ezen körülményt a kinevező törvényszék elnökének bejelenteni tartozik, hogy a munkának több tolmács között szétosztása, vagy szükség esetén a tolmácsi állomások szaporitása iránt intézkedni lehessen.

Dijszabás.

22. §. Az állandó tolmácsok dijai következőképen állapittatnak meg:

1. Ha a lakhelyükön székelő biróságok által a tolmácsok élő szónak vagy irásnak szóbeli tolmácsolására alkalmaztatnak: félnaponkint 2 frt 50 kr. munkadijra van igényük.

Négy órai vagy ennél rövidebb idejü munka fél napul, négy óránál tovább tartó munka egész napul számitandó.

2. Ha a tolmácsok a vidéki biróságok által alkalmaztatnak szóbeli tolmácsolásra, a fölebbi munkadijon felül a hivatalos uton levő kir. aljárásbiráknak járó napidijban s uti költségben részesitendők.

3. Irásbeli hitelesitett forditások irott ivenkint 2 frt 50 krral dijazandók.

Egy irott ivnek négy, legalább 30 soru lapot, és egy sornak legalább tizenhat szótagot kell tartalmaznia.

Egy lapnál rövidebb forditás egy negyedivnek számitandó.

4. Forditások hitelesitéseért irott ivenkint 50 kr. fizetendő.

A hitelesitendő forditás, ha egy ivnél kevesebb is, egy ivnek számitandó.

5. A biróságok megbizásából és hasz-

nálatára készitett nem hiteles alaku forditási kivonatokért dij rendszerint nem fizettetik.

Szabadságában áll mégis az illető törvényszéknek azon esetben, ha ilynemü munkák tömegesen fordulnának elő, a kir. igazságügyministeriumnál az év végén az illető tolmács részére a munka mennyiségéhez mért, s évenkint legfeljebb 100 frtra terjedő, jutalmi átalányt hozni javaslatba.

A forditás letisztázásáért külön dij nem számitható fel.

Eljárás.

23. §. A tolmács lakhelyén székelő kir. biróságok megbizásaikat kézbesitőkönyv mellett közvetlenül kézbesitik a tolmácsnak; a vidéki biróságok pedig azon biróság közvetitésével, mely mellé a tolmács kineveztetett.

A biróság kiadóhivatalában ezen közvetités nyilvántartására külön könyv vitetik, s a közvetitést a birósági kiadó végzi.

Ezen könyv czime: »Vidéki forditások ktató-könyve«; — rovatai:

1. sorszám;
2. a beérkezés napja;
3. a megkereső biróság neve;
4. ügyszáma;
5. az ügyiratok darabszáma;
6. a tolmács neve;
7. a kézbesités napja;
8. az elkészült forditás beérkezésének napja;
9. a megkereső birósághoz történt visszaküldés napja.

24. §. A birósági kiadó tartozik a közvetités végett beérkezett forditásokat ezen könyvbe bevezetni, s a könyv illető sorszámának reájuk vezetése után azokat még a beérkezés napján a tolmácsnak kézbesitési könyv mellett kézbesittetni.

Épen ugy tartozik a birósági kiadó a tolmácstól visszaérkezett iratokat a megkereső biróságnak a visszaérkezés napján visszaküldeni, s a visszaküldés napját a »vidéki forditások iktatókönyvébe« pontosan feljegyezni.

25. §. Az állandó tolmács az érkezett forditási munkákat naplókönyvbe vezeti, melynek rovatai a következők:

1. sorszám;
2. érkezés napja;
3. megkereső hatóság vagy fél neve;
4. a megkereső hatóság ügyszáma;

Jegyzet: A 3. és 4. rovatba esetleg közvetitő biróság neve és ügyszáma is feljegyzendő.

5. a forditandó ügyek rövid megjelölése és darabszáma;
6. a forditás átadásának napja;
7. a forditási dij összege.

26. §. Ezen naplókönyv rendesen vezetendő s félévenkint a kir. törvényszéki elnöknek, illetőleg a járásbirónak láttamozás végett bemutatandó.

27. §. Az okmányok összekapcsolásához és a forditások hiteles alaku kiállitásához az állandó tolmácsnak egy viasz- és egy festék-nyomatu pecsétnyomóra van szüksége.

Ezen pecsétnyomókra a tolmács nevét és hivatalát kitüntető irást kell alkalmazni, pl. »Nagy István kir. törvényszéki (járásbirósági) német tolmács.«

28. §. Az állandó tolmács hivatala megkezdésekor hivatalos aláirását és pecsétjei lenyomatait a törvényszék elnökének bemutatni tartozik.

29. §. A forditás vagy az eredeti okiratra iratik, vagy ezen okirathoz füzetik, és a zsinor mindkét vége a tolmács hivatalos pecsétjével lepecsételtetik.

30. §. A forditások hitelesitési záradéka a forditás végére a következőképen fogalmazva irandó:

(A tolmácsi ügyszám.)

Ezen forditás a fentebbi eredeti X. nyelvü szöveggel mindenben megegyez.

Kelt stb.

(P. H.)

N. N. s. k.,
kir. törvényszéki (esetleg járásbirósági) hites tolmács.

Ha a forditásban igazitások fordulnak elő, ezek az illető lap- és sorszámnak megjelölése mellett a hitelesitési záradékban megemlitendők.

A forditásban előforduló kihuzás általi törlésnek ugy kell történni, hogy az áthuzott betük olvashatók maradjanak.

Másnemü törlésnek a forditásban előfordulni nem szabad.

31. §. Ha a forditás az ausztriai országok és tartományok használatára készült, a tolmács aláirását a törvényszéki elnök hitelesiti.

A külföld számára készült forditásokon az elnök hitelesitő aláirása, ennek hivatalos felterjesztésére, a kir. igazságügyministerium által hitelesittetik.

17621. szám.
1877. jul. 17.

Igazs. min. rendelet

a biróságoknál alkalmazott tolmácsokat illető rendelet módositása iránt.

A kir. birósági hites tolmácsokról szóló 1873. évi október hó 22-én $\frac{32942}{\text{I. M. közigt.}}$ sz. alatt kibocsátott királyi igazságügyministeri rendelet 31. §-ának első bekezdését hatályon kivül helyezem és rendelem amint következik.

1. §. Ha a forditás az ausztriai országok és tartományok használatára készült, a forditás hitelesitési záradéka a forditás végére a következőképen fogalmazva irandó:

(A tolmácsi ügyszám.)

Hogy ezen forditás a fentebbi eredeti X. nyelvü szöveggel mindenben megegyez, az X. kir. törvényszék szine előtt letett eskümre való hivatkozással bizonyitom.

Kelt, stb.

(P. H.)

N. N. s. k.,
kir. törvényszéki (esetleg járásbirósági) hites tolmács.

2. §. A tolmács aláirását ily esetben a törvényszék (esetleg járásbiróság), melynél alkalmazva van, azon megjegyzéssel hitelesiti, hogy az illető mint tolmács biróságilag meg van esketve.

3. §. A tolmács aláirásának hitelesitése vagy a fél által szerkesztett és a birósághoz benyujtott folyamodványban vagy a biróságnál jelentkező félnek szóbeli kérelme folytán felveendő jegyzőkönyvben kérelmezhető.

4. §. A hitelesitési záradékkal ellátandó ügydarabok soron kivül adandók elő és intézendők el.

Miről elnök (járásbiró) urat azon felhivással értesitem, hogy a vezetése alatt álló birói tagokkal jelen, és ugyancsak hason ügyben a kir. közjegyzői kamarákhoz intézett, ide mellékelt körrendeletem másolatát, — elnök (járásbiró) urnak vezetése alatt álló biróságnál alkalmazásban levő hites tolmácsokkal pedig jelen rendeletem másolatát közölje.

32. §. A magánfelek részére készitett forditások és hitelesitések záradéka után tartozik a hites tolmács a forditási dijat feljegyezni.

33. §. A hatóságok részére készitett forditások és hitelesitések mellé tartozik a hites tolmács dijjegyzéket csatolni, melynek tartalmaznia kell:

1. a tolmács ügyszámát;
2. a megbizó hatóság nevét és ügyszámát;
3. a forditás mennyiségét;
4. az igényelt forditási, illetőleg hitelesitési dij összegét.

34. §. A megbizó hatóság a helyesnek talált dijat ezen dijjegyzék kiséretében küldi meg a tolmácsnak közvetlenül, illetőleg azon biróság közvetitésével, mely mellé a tolmács kineveztetett, s ez utóbbi a dij átvételét ezen dijjegyzékben nyugtatja.

35. §. A kész forditásokat és hitelesitéseket a tolmács naplókönyvében kivezetvén, kézbesitő könyv mellett kézbesiti a megbizó hatóságnak, illetőleg közvetitő biróságnak.

Ezen kézbesitésért külön dij nem jár. Ha azonban vidéki hatóságok vagy magánfelek posta utján adnak a tolmácsnak megbizást: ez esetben a tolmács a tényleg kiadott postavitelbért felszámithatja.

36. §. A szóbeli tolmácsolási munka befejeztével a tolmács a megbizó birósághoz számlát nyujt be.

Ha ezen számlát 14 nap alatt benyuj-

tani elmulasztja: tolmácsolási munkadijára s esetleges ut-dijaira igényét elveszti.

37. §. A tolmácsnak dijai birósági ügyekben a biróságok által állapittatnak meg, a jelen rendelet értelmében, mely megállapitás ellen jogorvoslatnak nincs helye.

38. §. A polgári peres ügyekben teljesitett tolmácsi munka dija a perköltségekhez tartozik, s a biróság kezeihez az által előlegezendő, aki a munka teljesitését kéri.

A peren kivüli ügyekben a tolmácsi munkadij a biróság kezeihez azon fél által előlegezendő, kinek érdekében a munka megrendeltetett.

Bünvádi ügyekben a tolmácsi munkadij a bünvádi eljárási költségek átalányából előlegezendő.

39. §. A külföldi biróságok rövid átiratai rendszerint a 16. §. *d)* pontja értelmében kivonatilag forditandók le.

Ha a külföldi biróságok megkereső leveleinek, vagy a mellékelt okiratoknak hiteles leforditása mégis szükségeltetik, ennek költségei azon esetben, ha nemzetközi szerződések vagy megállapodások egyebet nem rendelnek, a biróság irodaátalányából előlegezendők, a válasziratban azonban ennek megtéritésére a külföldi biróság felszólitandó.

A külföldi biróságtól az általa megküldött forditási dijat kisérő levelének leforditásáért ujabb dij nem követelhető, s ha a tolmács ennek hiteles forditására utasittatott, az ezért járó dij a biróság irodaátalányából fizetendő.

40. §. A külföldi biróságok válasziratainak s ezek mellékleteinek szükségelt leforditásáért járó dijakra a 38. §-ban előadott szabályok alkalmazandók.

41. §. Ha a magánfél a forditási dijat lefizetni vonakodik, a hites tolmács a reá bizott okiratot visszatarthatja.

A félnek azonban joga van a kinevező törvényszék elnökénél emiatt panaszt emelni, ha dijtúlhágás által érzi magát sértve.

Felügyelet.

42. §. Az állandó hites tolmácsok felett a fegyelmi hatalmat első fokban a kinevező törvényszékek elnökei gyakorolják.

A járásbirák a járásbiróságok mellé kinevezett tolmácsokra felügyelni. s az észlelt rendetlenségeket a törvényszéki elnöknek bejelenteni tartoznak.

Fegyelmi vétségek és büntetések.

43. §. A jelen rendeletnek a tolmácsok által történt megsértése fegyelmi vétséget képez, mely a kinevező törvényszék elnöke által

1. jelentéktelenebb esetekben első izben irásbeli intéssel;

2. ezek ismételt elkövetése 50 frtig terjedhető pénzbirsággal büntetendő. Ezen pénzbirság az állam pénztárába fizetendő.

A törvényszéki elnök által kimondott ilynemü büntetések ellen felfolyamodásnak helye nincs.

44. §. A kinevező törvényszék elnöke által a törvényszéki állandó hites tolmács ezen hivatala elvesztésére itélendő:

1. ha tolmácsi képtelensége két szakértő bizonyitványa alapján bebizonyittatik;

2. ha roszhiszemüleg hütlen tolmácsolást vagy forditást teljesit, mely tényve közbüntett gyanuját képezvén, ügye egyuttal az illetékes fenyitő birósághoz átteendő;

3. ha a 7. §-ban emlitett akadályok fenforgása késöbben derül ki;

4. ha a 14. §-ban felsorolt akadályok daczára tolmácsi munkát roszhiszemüleg teljesit;

5. ha a magánfelektől a 22. §-ban megszabott dijaknál magasabb összegeket követel, vagy ha a magánfelek megbizásainak teljesitését megtagadja;

6. ha a 16. §. ellenére más nyelvekről is ad ki hiteles alakban forditásokat, mint amelyek kinevezési okmányában kijelölvék;

7. ha a pénzbirságot, melyben elmarasztaltatott, s mely tőke kényszer utján be nem hajtható, a törvényszéki elnök által kitüzött határidő alatt le nem fizeti, s általában kiderül, hogy az ellene alkalmazott kisebb büntetéseknek foganatjuk nincs.

45. §. A törvényszéki elnök azon határozata ellen, melyben a tolmácsot hivatalától elmozditja, felfolyamodásnak van helye a kir. igazságügyministeriumhoz. Felfolyamodás esetében azonban a törvényszéki elnök a tolmácsot addig is, mig ügye végleg el fog döntetni, a 44. §. 1—6. pontjaiban megjelölt esetekben működésétől felfüggeszteni, s tőle mind hivatalos pecsétjeit, mind hivatalos könyveit és elintézetlen iratait elvétetni tartozik.

46. §. Az állandó hites tolmács ezen hivatalának lemondás, más helyre költözés vagy elmozditás által bekövetkezett megszüntével, hivatalos könyveit és pecsétjeit a kinevező törvényszék elnökének átadni tartozik, ki azokat az irattárban őrzés végett elhelyezteti s a volt tolmácsnak az általa benyujtott könyvekbe szabad betekintést enged.

47. §. A tolmács halála esetében, hivatalos iratai, könyvei és pecsétjei szintén a törvényszék elnökének adandók át, ki a hivatalos elintézetlen iratok iránt intézkedni fog.

6293. szám.
1887. márcz. 8.

Igazs. min. rendelet.

Kétely merülvén fel a királyi birósági hites tolmácsokról szóló 1873. évi október hó 22-én 32942. sz. alatt kiadott igazságügyministeri rendelet 22. §. 4. száma alatt foglalt dijszabás értelme iránt, ezennel kijelentem, miszerint az idézett rendelet 16. §. *b)* betüje értelmében teljesitett hiteles alaku irásbeli forditásért a tolmácsnak a 22. §. 3. száma alatt megállapitott dijon felül sem hitelesitési, sem semmiféle más czimen mellékdijakra igénye nincs, s ha ilyen mellékdijat magánféltől közvetlenül követel, a 44. §. 5. szám alatt emlitett fegyelmi vétséget követi el.

Felhivom elnök (járásbiró) urat, értesitse erről a vezetése alatti biróságot azon figyelmeztetéssel, hogy az idézett rendelet 37. §-a szerint általuk megállapitandó tolmácsi dijak iránt hozandó határozataiknál a jelen rendeletre is tekintettel lenni tartoznak.

Értesitse továbbá elnök (járásbiró) ur, azon esetben, ha a vezetése alatti biróságnál tolmácsok vannak alkalmazva, ezeket jelen rendeletem első bekezdéséről.

12793. szám.
1888. ápr. 24.

Igazs. min. rendelet

a birósági hites tolmácsokról szóló rendelet 6. §-ának módositása iránt.

Azon czélból, hogy a telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló 1886 : XXIX. t.-cz. 76. §-ában foglalt felhatalmazások alapján, 1888. évi márczius hó 5-én 947. sz. alatt kibocsátott rendeletem 11. §-ában foglalt rendelkezések kivitele minél kevesebb akadályba ütközzék: megengedem, hogy a tolmácsokról szóló 1873. évi október hó 22-én 32942. sz. alatt kiadott rendelet 6. §-ának azon rendelkezése alól, miszerint »birósági állandó hites tolmács csak az lehet, aki az illető biróság székhelyén állandóan lakik,« szükség esetében kivétel tétessék és az illető birósághoz, főleg az esetben, ha helyben lakó alkalmas egyén nem vállalkozik, vagy ha a székhelyen kivül valamely községben vagy több ily szomszédos községben tömegesen fordulnak elő oly okiratok, amelyek a fentidézett rendelet folytán magyar nyelvre forditandók, hites tolmácsul olyan egyén is kineveztessék, aki nem a biróság székhelyén, hanem a biróság területéhez tartozó valamely más községben lakik.

4662. szám.
1900. szept. 20.

Igazs. min. rendelet

a kir. igazságügyministerium közvetitésével történt forditások és azok dijainak megfizetése tárgyában.

A kir. biróságok többszöri figyelmeztetés daczára oly esetben is a kir. igazságügyministeriumhoz fordulnak valamely idegen nyelvü iratnak magyarra vagy a magyar nyelvü iratnak valamely idegen nyelvre forditattása végett, midőn a kérdéses forditásra más biróságnál levő feljogositott hites tolmács is igénybevehető volna. Ismételve felhivom tehát az összes kir. biróságokat, hogy a forditás közvetitése iránt

csak abban az esetben forduljanak a kir. igazságügyministeriumhoz, ha az illető nyelvre hites tolmácsi állás az országban rendszeresitve nincs, vagy pedig ha nem tudják megállapitani, hogy a magyarra forditandó ügydarab milyen nyelven van kiállitva.

Arra az esetre, midőn a fentérintett okok valamelyikéből a kir. igazságügyministerium közvetitésének igénybevétele kikerülhetetlen, a következőket rendelem :

1. A leforditandó ügydarab rendszerint kisérő irat nélkül terjesztendő fel hozzám s csak az ügydarab számával ellátott boritékon kell jelezni, hogy az ügydarab magyarra, francziára, németre stb. »forditás végett« küldetik fel.

2. A forditó (tolmács) az igazságügyministeriumtól hozzá áttett ügydarabot annak forditásával és a dijjegyzékkel együtt, közvetlenül a forditást kérő igazságügyi hatóságnak küldi meg, amely viszont a forditás diját postautalványon közvetlenül a forditónak (tolmácsnak) küldi. A postautalványnak az irásbeli közleményekre szánt szelvényén hivatkozni kell a tolmács ügyszámára. A postautalványról szóló és az ügydarab számával ellátandó postai vevény egyuttal nyugtául szolgál és mint ilyen megőrzendő.

A jelen rendelet nem érinti a magyar biróságoknak az osztrák cs. kir. igazságügyi hatóságokkal való levelezése és az osztrák igazságügyi hatóságok részére teljesitendő kézbesitések tárgyában 1897. márczius 19-én 16873. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet [1]) intézkedéseit.

Az 1900. évi szeptember hó 20-án 4626. I. M. E. sz. alatt kelt rendelet (Igazs. Közlöny IX. évf. 301. l.) felhivta a kir. biróságokat, hogy forditások közvetitése iránt csak abban az esetben forduljanak az igazságügyministeriumhoz, ha az illető nyelvre hites tolmácsi állás az országban rendszeresitve nincs, vagy pedig ha nem tudják megállapitani, hogy a magyarra forditandó ügydarab milyen nyelven van kiállitva.

Ennek daczára gyakran előfordul, hogy a kir. biróságok más esetekben is igénybe veszik az igazságügyministerium közvetitését a forditások beszerzése végett. Szükségesnek mutatkozik ennélfogva egyrészt a kir. biróságok figyelmét az elől idézett rendeletre felhivni, másrészt pedig oly czélból, hogy az országban rendszeresitve és betöltve levő hites tolmácsi állások felől a kir. biróságok kellőképen tájékozódhassanak, a tolmácsok névjegyzékét — amely legutóbb az Igazs. Közlöny VIII. évfolyamának 150. lapján jelent meg — az időközben beállott változásokhoz képest kiigazitva és kiegészitve, alább ujból közzétenni. (9145. 1904. I. M. sz.)

[1]) Az id. rendeletet lásd a nemzetközi jogsegély 2. »*Austria*« rovatában.

Névjegyzéke [1])

az elsőfolyamodásu kir. biróságok mellé kinevezett és tényleg működő állandó tolmácsoknak.

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Alsókubini járásbiróság	Divéky Ágost kir. közjegyző	német és tót
Alsólendvai járásbiróság	Halász János	vend
Apatini járásbiróság	Tessényi Albert ügyvéd	horvát és szerb
Aradi törvényszék	Dr. Suciu János ügyvéd Dr. Tolnai János ügyvéd	román német
Báni járásbiróság	Dr. Wágner Ede ügyvéd	német és tót
Bajai járásbiróság	Dr. Bruk Samu ügyvéd Gyorgyevics B. Miklós árvsz. üln.	német dalmát, horvát és szerb

[1]) A névjegyzéket azoknak a változásoknak figyelembe vételével közöljük, amelyek annak hivatalos közzététele óta az 1905. évi január hó közepéig bekövetkeztek.

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Balassagyarmati tszék	Bán Zsigmond ügyvéd Szilágyi Mór ügyvéd	tót német
Bártfai járásbiróság	Dr. Weisz Bernát kir. közjegyző	német és tót
Belényesi járásbiróság	ifj. Erdélyi János	román
Beregszászi törvényszék	Róth Gábor Rodt Lajos főgymn. tanár Radics Mihály tanitó	német német rutén és tót
Beszterczei törvényszék	Algáczi Antal Dr. Ciuta Demeter ügyvéd	német román
Beszterczebányai tszék	Bauer Gusztáv Tandlich Manó ügyvéd	tót német
Bittsei járásbiróság	Dr. Weisz Arnold ügyvéd	német és tót
Billédi járásbiróság	Vuchetich Ödön	német, román és szerb
Borosjenői járásbiróság	Kovács József	román
Brassói törvényszék	Dr. Blecha Ödön K. Horváth Miklós Sorescu Oktávián Barboloviciu Virgil	német német román román
Breznóbányai jbiróság	Bohus János	tót
Budapesti törvényszék	Dr. Fränkel Sándor Finger Vilmos Hertelendy Pál Dr. Huszár Kálmán Huszár Antal Dr. Jekel Péter Kossuth Árpád Dr. Mandics Milán Dr. Pásztélyi István Somogyi Ede Suciu Silvius Dr. Szmodics Emil Szokolovics József Sztojits Iván Dr. Weisz Samu	német olasz német német román német horvát szerb német angol, franczia, német és olasz román horvát szerb horvát német
Budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék	Dr. Bosányi Iván Dr. Dávid Miksa Dr. Holló József Kossuth Árpád Suciu Silvius Szokolovics József	angol, franczia és német franczia és német olasz horvát román horvát és szerb
Budapesti V. ker. jbiróság	Dr. Láng Gyula ügyvéd	német

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Buziási járásbiróság	Dr. Zsurma Pál	román
Csaczai járásbiróság	Dr. Vix Mór ügyvéd	német és tót
Csákovári járásbiróság	Dr. Kohn Rezsó	német
Debreczeni törvényszék	Dr. Kemény Mór ügyvéd Dr. Popper Mór	német német
Dési törvényszék	Dr. Barbul Kelemen ügyvéd Bercsár Kornél ügyvédjelölt Klein Ignácz ig.-tanító	német román német
Dettai járásbiróság	Dr. Damián János ügyvéd	román
Dévai törvényszék	Leitner Mihály Nicora Ágoston Strausz Nándor	német román román
Egri törvényszék	Dr. Brünauer Bálint	német
Eperjesi törvényszék	Dr. Rosenfeld Adolf	német és tót
Erzsébetvárosi tszék	Morariu Gyula	román
Esztergomi járásbiróság	Szenttamási Béla ügyvéd	német
Élesdi járásbiróság	Rafaelszky Lajos	román
Fehértemplomi tszék	ifj. Gasparics Lajos gymn. tan. Lázár Traján tanitó	német román
Fiumei törvényszék	Dr. Maylender Mihály ügyvéd Dr. Sachs Imre ügyvéd Dr. Melocco János ügyvéd Dr. Vio Antal ügyvéd	magyar horvát és német magyar horvát
Fogarasi járásbiróság	Gábor Dániel tanitó Dr. Micu András	német és román román
Galgóczi járásbiróság	Dr. Szilárd Simon ügyvéd	német és tót
Gálszécsi járásbiróság	Földessy József ügyvéd	tót
Gölniczbányai jbiróság	Dr. Volkó Zsigmond ügyvéd	német és tót
Gyöngyösi járásbiróság	Dr. Polgár Sándor ügyvéd	német
Győri törvényszék	Dr. Inkei Béla ügyvéd Pokomándy Elek ügyvédi irnok	német horvát és szerb
Gyulai törvényszék	Simonka György	román

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Gyulafehérvári tszék	Guardazony József ügyvéd Strajanu Tamás ügyvéd	német román
Homonnai járásbiróság	Flaskay Bálint Némethy József	tót német
Huszti járásbiróság	Sztankovics Gyula	orosz (ruthén)
Illavai járásbiróság	Babics Dániel lelkész Lange Lajos ügyvéd	horvát és szerb tót
Ipolysági törvényszék	Schiller Antal kir. közjegyző	német és tót
Kaposvári törvényszék	Schulz Márk	német
Karánsebesi törvényszék	Lüerwald Hugó tb. főszolgabiró Nemoian János ügyvéd Novák Gyula ügyvéd Szabó Gusztáv tb. főszolgabiró Wittich Sándor tb. főszolgabiró	németből és románból magyarra német és román német és román németből és románból magyarra
Kassai törvényszék	Dr. Gaiger Ignácz ügyvéd Dr. Glück Lipót ügyvéd	német tót
Kecskeméti törvényszék	Dr. Spieler Ignácz ügyvéd	német
Kismártoni járásbiróság	Szente Pál ügyvéd	német
Kisszebeni járásbiróság	Szmrecsányi József ügyvéd	német és tót
Kisvárdai járásbiróság	Glück Péter	német
Kolozsvári törvényszék	Graf Jakab Dr. Lehmann Robert Dr. Tauber Farkas ügyvéd	franczia és német német és román román
Komáromi törvényszék	Dr. Lővy Győző ügyvéd	német
Korponai járásbiróság	Miklósi Pál polg. isk. tan.	tót
Kőhalmi járásbiróság	Weprich János ügyvéd	német és román
Kubini járásbiróság	Wenner Miklós tanitó	német
Lévai járásbiróság	Dr. Klein Jakab ügyvéd	német
Lippai járásbiróság	Oprián Valér	német és román
Liptószentmiklósi jbiróság	Dr. Holéczi József ügyvéd	német és tót

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Liptóujvári járásbiróság	Dr. Kux Vilmos ügyvéd Dr. Stiegler Kálmán ügyvéd	német és tót német és tót
Losonczi járásbiróság	Dr. Bazovszky Lajos ügyvéd Jeszenák Ráfael tanár	tót német
Lugosi törvényszék	Dr. Florescu Döme városi főj. Rezei Fábius ügyvéd	román román
Magyarcsékei jbiróság	Papp János	román
Magyaróvári járásbiróság	Dr. Hoffner Elek ügyvéd	német
Makói járásbiróság	Dr. Dallos Sándor	német
Malaczkai járásbiróság	Szupper Károly	tót
Margittai járásbiróság	Blága László	román
Máramarosszigeti tszék	Darvay Sándor	román és ruthén
Máramarosszigeti jbiróság	Darvay Sándor Dr. Grünwald Zsigmond ügyvéd Hostsuk János ügyvéd Dr. Kökényesdi Mihály ügyvéd Vider Antal Dr. Tauber Henrik	német és orosz német orosz (ruthén) román héber betükkel irt német német
Miavai járásbiróság	Chemez Sándor	német és tót
Miskolczi törvényszék	Dr. Holländer Gusztáv ügyvéd	német
Módosi járásbiróság	Dr. Ghileran Livius Krsztics János	román horvát, német és szerb
Mohácsi járásbiróság	Antrics Tivadar Margitai Péter ügyvéd	horvát és szerb német
Móri járásbiróság	Heumann József	német
Munkácsi járásbiróság	Kaposi Kis Gyula tanitó	ruthén
Nagybecskereki tszék	Dr. Chiroi Demeter Eibenschütz Miksa Grandjean Ede ny. árv. ülnök Jankovits Athanáz Pánits Dániel Vulkán Mátyás ny. albiró Zsivkovics Bogdán Dimitrievits Pál	román német német német, horvát és szerb szerb román szerb szerb
Nagybecskereki jbiróság	Chiroi Demeter Dimitrievits Pál	román szerb

Biròsági tolmácsok.

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Nagykanizsai törvényszék	Aczél Pál ügyvéd Kollay Lajos ny. körjegyző	német horvát
Nagykikindai törvényszék	Nedomacsky Demján Dr. Veszelinovits Iván Pascu János	szerb román és szerb román
Nagykikindai jbiróság	Dr. Petrovics Milán ügyvéd Dr. Türk Marczell ügyvéd	szerb német
Nagymihályi járásbiróság	Dr. Kállai József Vasily János	német tót
Nagyszentmiklósi jbiróság	Deciu Vazul g. k. lelkész Oltean László ny. árv. ülnök Dr. Szilárd Adolf	román román német
Nagyváradi törvényszék	Ardelean Jusztin Nesztor József Papp János Roxin János Dr. Sonnenfeld Zsigmond Dr. Buna János	román román román román német román
Nagysinki járásbiróság	Birkner János	német
Nagyváradvidéki jbiróság	Dr. Buna János ügyvéd	román
Námesztói járásbiróság	Dr. Langfelder Ármin ügyvéd	német és tót
Németbogsáni jbiróság	Dr. Oprea Aurél ügyvéd	német és román
Németujvári járásbiróság	Dávid Károly ügyvéd	német
Nezsideri járásbiróság	Fehérvári Gyula ügyvéd	német
Nyiregyházi törvényszék	Glück Péter Schwartz Izidor ügyvéd	német német
Nyitrai törvényszék	Dr. Radó Gyula	tót nyelvből magyarra és németre
Óbecsei járásbiróság	Dr. Martinovics Pál ügyvéd	szerb
Orsovai járásbiróság	Calciunáriu Péter ügyvéd Szeibert József tb. főszolgabiró	román németből magyarra
Pancsovai törvényszék	Bogdanov János városi aljegyző Róth Ferencz városi tan. Petrisor Tivadar	szerb német román
Pápai járásbiróság	Dr. Steinberger Lipót ügyvéd	német
Perlaki járásbiróság	Csárics Gyula	német és horvát

Birósági tolmácsok.

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Pestvidéki törvényszék	Dr. Fraenkel Sándor Dr. Huszár Kálmán Óváry István Somogyi Ede Szokolovics József	német német olasz angol, franczia és olasz szerb
Pécsi törvényszék	Dr. Kaufer Jenő ügyvéd Maximovics Sándor	német horvát és szerb
Pozsonyi törvényszék	Dr. Duschek Győző Dr. Lichtner Jakab ügyvéd Dr. Neumann József ügyvéd Dr. Ochaba Ágost ügyvéd	tót német tót tót
Privigyei járásbiróság	Lulyák Antal kir. közjegyző	német és tót
Puchói járásbiróság	Dr. Kaeser Nándor ügyvéd Nitnauer Ármin ügyvéd	német tót
Rétsági járásbiróság	Gráber Károly bir. végrehajtó	német és tót
Rimaszombati tszék	Dr. Stern Jakab ügyvéd	német és tót
Rózsahegyi törvényszék	Nikel József ügyvéd Politzer Bernát ügyvéd	tót német
Salgótarjáni járásbiróság	Jeszenak Rafael tanár	német
Sátoraljaujhelyi tszék	Abonyi D. Mór Dr. Reichard Salamon ügyvéd	tót német
Segesvári járásbiróság	Comea Tamás	román
Selmeczbányai jbiróság	Vojtás Mátyás gymn. tanár	német és tót
Siklósi járásbiróság	Dr. Gojkovics Sabbas Kohn Lajos	horvát és szerb német
Soproni törvényszék	Dr. Lagler Alfréd ügyvéd Dr. Proszvimmer Sándor ügyvéd	német német
Szabadkai törvényszék	Dr. Ludaics Vitomir Dr. Manojlovich Vladislav ügyvéd Dr. Szilasi Fülöp Dr. Szudarevics Benedek	szerb és horvát dalmát és szerb német dalmát és szerb
Szabadkai járásbiróság	Dr. Szudarevics Benedek	dalmát és szerb
Szatmárnémeti tszék	Dr. Friedler Adolf ügyvéd Hozás János főgymn. tanár	német román
Szászkabányai jbiróság	Dr. Coca Sándor ügyvéd	román
Szászrégeni járásbiróság	Trucza Demeter ny. albiró	román

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Szécsényi járásbiróság	Szabó Lipót tanitó	német és tót
Szegedi törvényszék	Krecsárevits Márk Miksa János Dr. Reiner Mór ügyvéd Szrematz László	horvát és szerb román német horvát és szerb
Szekszárdi törvényszék	Dr. Spányi Leó ügyvéd Dr. Abay János	német német, horvát és szerb
Szentágotai járásbiróság	Jekel Gyula	német
Szentendrei járásbiróság	Krecsárovits Miklós	szerb és tót
Szentesi járásbiróság	Dr. Polacsek Albert	német
Szentgotthárdi jbiróság	Dr. Weidlich Lajos ügyvéd	német
Szepesófalui járásbiróság	Dr. Klein Ignácz	német és tót
Szepesváraljai jbiróság	Jávorszky Gyula ügyvéd	német és tót
Szolnoki törvényszék	Dr. Hollós Dávid ügyvéd Dr. Keleti Ferencz ügyvéd	német német
Szombathelyi tszék	Dr. Feldmann Bódog ügyvéd Dr. Hilmayer Albert ügyvéd	német német
Tatai járásbiróság	Kellner Jakab ügyvéd	német
Técsői járásbiróság	Hrabár Emanuel	orosz (ruthén)
Temesrékási jbiróság	Radnyanczu János	német és román
Temesvári törvényszék	Klein Jakab tanár Stanescu Gyula tanár Weisz Aladár Zsivanovics Mihály Zsurma Péter	német román német horvát és szerb német
Tenkei járásbiróság	Pap Jusztin Ujhelyi Mór	német román
Teregovai járásbiróság	Lüerwald Hugó	román és németből magyarra
Titeli járásbiróság	Tapavicza Emil	német és szerb
Tokaji járásbiróság	Dr. Engel Jakab	német
Tordai törvényszék	Mészáros János ügyvéd	román

Biróságí tolmácsok.

A kir. törvényszék, illetve kir. járásbiróság megnevezése	Az állandó tolmács neve	A nyelv, melyre a kinevezés szól
Törökbecsei járásbiróság	Benkóczy Illés Dr. Petrovits Dusan	szerb szerb
Törökkanizsai jbiróság	Dr. Dimitrijevits Milivoj Dr. Perényi Lajos ügyvéd	szerb német
Trencséni törvényszék	Dr. Lichtenstein Adolf ügyvéd Porubszky János ügyvéd	német tót
Trsztenai járásbiróság	Gyurcsák János ügyvéd Vilcsek Jenő ügyvéd	német és tót német és tót
Ujaradi járásbiróság	Dr. Frankl Miksa	német
Ujvidéki törvényszék	Popovics Demeter Zombori László	szerb német és szerb
Ujvidéki járásbiróság	Kovács Adolf	német, horvát, szerb és tót
Ungvári járásbiróság	Dr. Molnár Mór ügyvéd	német
Vágbeszterczei jbiróság	Dr. Weisz Arnold ügyvéd	német és tót
Vámosmikolai jbiróság	Donáth Szilárd ügyvéd	német
Verseczi járásbiróság	Demeter Szilárd ügyvéd	német és szerb
Veszprémi törvényszék	Fischer Manó ügyvéd Dr. Spitzer Móricz ügyvéd	német német
Vingai járásbiróság	Drága Pál nyug. albiró Koszilkov Lipót	román bolgár
Zalaegerszegi tszék	Boschán Gyula ügyvéd Halász János	német vend
Zentai járásbiróság	Dr. Malesevics István ügyvéd	szerb
Zilahi törvényszék	Dr. Papp György ügyvéd	oláh
Zombori törvényszék	Dr. Bikár Voin ügyvéd Dr. Gombos Ignácz ügyvéd	horvát és szerb német
Zombori járásbiróság	Csordár György Dr. Vuics János	szerb szerb
Zsolnai járásbiróság	Dr. Pollák József	német és tót

II.

A) A SOMMÁS ELJÁRÁS

(1893 : XVIII. Törvényczikk).

B) FIZETÉSI MEGHAGYÁSOK

(1893 : XIX. Törvényczikk).

C) ÜGYVITELI SZABÁLYOK

a sommás eljárásról és a fizetési meghagyásokról szóló törvényekhez.

D) A KIR. JÁRÁSBIRÓSÁGOK ÜGYVITELÉNEK SZABÁLYAI.

E) KISEBB POLG. PERES ÜGYEKBEN VALÓ ELJÁRÁS, A VONATKOZÓ ÜGYVITELI SZABÁLYOKKAL

(1877 : XXII. Törvényczikk).

A)

1893 : XVIII. Törvényczikk.

A SOMMÁS ELJÁRÁSRÓL.

ELSŐ CZIM.

Eljárás a királyi járásbiróságok előtt.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §. Sommás eljárás alá és a kir. járásbiróságok hatásköréhez tartoznak, amennyiben az 1877 : XXII. t.-czikkben szabályozott községi eljárásra utalva nincsenek:

1. Személyes keresetek, ideértve az 1881 : XVII. t.-cz. első részének III. fejezetében szabályozott megtámadási kereseteket is, továbbá a számadási viszonyból eredő kereseteket, valamint azokat a kereseteket is, amelyeket valamely vagyonnak vagy e vagyon egyes alkotó részeinek, adósságoknak és bizonyitási eszközöknek felfedezése iránt inditanak, ha a kereset tárgya járulékok nélkül 500 forint értéket meg nem halad, feltéve, hogy az ügy az összegre való tekintet nélkül a kir. törvényszékek, illetőleg a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék hatásköréhez utasitva nincs; továbbá az 1874 : XVIII. t.-cz. 7. §-a alapján inditott perek, ha a per tárgyának értéke 500 forintot meg nem halad;

2. az 1881 : LIX. t.-cz. 6. §-ában a birtokbiróságok hatásköréhez, valamint az 1868 : LIV. t.-cz. 44. §-ában a telekkönyvi hatóságokhoz utasitott perek, ha a per tárgyának értéke járulékok nélkül 200 forintot meg nem halad;

3. az 1868 : LIV. t.-cz. 37. §-ában emlitett örökösödési perek, ha az egész hagyaték értéke az adósságok és terhek levonása nélkül 200 forintot meg nem halad;

4. valamely jogviszony létezésének vagy nem létezésének, ugyszintén valamely okirat valódiságának vagy valótlanságának birói megállapitása iránt inditott keresetek az 1., 2. és 3. pont korlátai között;

5. a per tárgyának értékére való tekintet nélkül:

a) közokiratban, továbbá hitelesitett vagy az 1868 : LIV. t.-cz. 167. és 168. §§-ainak megfelelően kiállitott magánokiratban meghatározott összegben kötelezett készpénz, vagy meghatározott mennyiségben kötelezett helyettesithető ingóság iránt inditott kereset; ha az okirat a követelés létrejöttét és mennyiségét teljesen bizonyitja, és ha erre nézve vagy magában az alapokiratban, vagy a fentebbi minőségü külön okiratban a sommás eljárás van kikötve, — kivéve, ha az ügy az összegre való tekintet nélkül a kir. törvényszékek, illetőleg a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék hatásköréhez van utasitva;

b) a házasságon kivüli nemzésből szár-

mazó igények iránti keresetek, ideértve a törvénytelen gyermek tartása iránti kereseteket is;

c) három évnél nem régibb kamatok, életjáradék, tartási és élelmezési kötelezettségek iránti keresetek, ha a főkötelezettség a törvényen, vagy az *a)* pontban emlitett minőségü okiraton alapszik;

d) a bérleti viszonyból felmerülő keresetek;

e) három évnél nem régibb haszonbér megfizetése iránt inditott keresetek;

f) a haszonbérleti szerződés lejárta miatt a bérlemény visszabocsátása iránt inditott keresetek;

g) a haszonbérelt ingatlan uj tulajdonosa által a haszonbérlő ellen a felmondott haszonbérből való elmozditás iránt inditott keresetek;

h) a haszonbérlő által a haszonbérbeadó ellen irásbeli szerződés alapján a bérlemény tárgyának átadása iránt inditott keresetek;

i) a haszonbérleti szerződés megszüntetése iránti keresetek a bérfizetés elmulasztása, vagy olyan kikötések nem teljesitése vagy megszegése miatt, amelyeknek nem teljesitése vagy megszegése esetére a haszonbérlet megszüntetése irásbeli szerződésben kiköttetett;

k) a haszonbérlemény fentartása, valamint a szerződő feleket a törvény szerint terhelő, vagy általuk elvállalt kötelezettségek teljesitése iránt, a haszonbérlet tartama alatt inditott keresetek;

l) bérleti vagy haszonbérleti viszonyon kivül, határozott időtartamra, felmondásra vagy visszavonásig használatul átbocsátott épületek, épületrészek vagy egyéb ingatlanok visszabocsátása iránt, a használati időtartam lejárta, felmondás vagy visszavonás alapján inditott keresetek, mely kereset felett hozott itélet azonban a peres felek között lévő dologi jogviszonyt el nem dönti;

m) határjárási, mesgyeigazitási és sommás visszahelyezési keresetek, melyekkel azonban sem valamely épitmény lerontása — ide nem értve a keritések eltávolitását — nem követelhető, sem pedig a tulajdoni kereset össze nem köttethetik;

n) azon mezei rendőrségi ügyek, melyek polgári eljárás alá tartoznak;

o) fogadósok vagy szállásadók és utasok között az elszállásolási és ellátási viszonyból támadt keresetek;

p) azon ügyek, melyekre nézve a sommás eljárást külön törvény állapitja meg.

A sommás pereknek az adóslevélben kikötése a jelzálogilag lekötött ingatlan megvevője, mint harmadik személy ellen, az azon adóslevél alapján inditandó keresetre is kihat. (Dt. VIII. 606.)

A nőnek az a keresete, melylyel férjét 1000 k. meg nem haladó ingói kiadására a végleges elválasztás előtt perli, sommás utra tartozik. (Dt. LII. 54.)

(C. 60. számu t. ü. döntvénye.) A 20 frtot meg nem haladó biztositási dij megfizetésére irányuló keresetek az 1877 : XXII. t.-czikkben szabályozott községi biráskodás hatáskörébe tartoznak.

Ha a hagyaték értéke 200 frtot meg nem halad, az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §. 3. pontja értelmében a perre utasitás kérdésében való határozathozatal is a kir. járásbiróság hatáskörébe tartozik. (Dt. LXX. 6.)

Épitési, illetőleg berendezési szerződésben, amelyben a teljesitendő fizetés, valamint az annak ellenében teljesitendő ellenszolgáltatás mennyisége bizonyos eshetőségektől függően változik, a sommás eljárás érvényesen ki nem köthető. (Dt. LXXIX. 1.)

(Debreczeni T. határozattárába felv. 7. sz. hat.) A kir. járásbiróság előtt sommás uton inditott olyan örökösödési perben, amelyben a hagyaték értéke az adósságok és terhek levonása nélkül 200 frtot meghalad, a birói hatáskör kérdése az eljárás bármelys zakában akkor is megvizsgálandó, ha az eljárás folyamán az alperes a birói hatáskör ellen kifogást nem tett.

A S. E. 1. §. 5. *l)* pontja alapján a birtoklás megszüntét az is kérheti, aki a birtoklást átruházónak jogutóda, vagy kitől az alperes ideiglenes birtoklási jogát származtatja, azonban azon a szakaszponton alapuló kereset csak azokra a jogviszonyokra alapitható, mely jogviszonyok ebben a pontban érintve vannak. (F. III. 113.)

Amennyiben a felperes keresete szerint az alperes ellen, mint tőle tényleg különválva élő férje ellen, csak ideiglenes tartási igényt érvényesit, keresete nincs a törvényszékek, mint házassági bíróságok hatáskörébe utalva, hanem a S. E. 1. §. 5. *c)* pontja értel-

mében a sommás eljárás alá tartozik. (F. III. 155.)

A végleges nőtartás iránti keresetek a kir. törvényszék elé tartoznak. (F. III. 158.)

A S. E. 1. §. 5. *l)* pontjára alapitott keresetnek egyrészről előfeltétele az, hogy felperes a per tárgyát tevő ingatlant maga engedte át az alperesnek, másrészről az ilyen keresetnek nincs jogszerü alapja akkor, ha felperes az illető ingatlan visszabocsátására a jogosultságot nem az idézett törvényszakaszban foglalt három esetnek valamelyikére, hanem az anyagi jognál fogva őt netán megillető egyéb alapra fekteti. Az ilyen perben a biróság a jogszabályt helyesen alkalmazza akkor, amikor a peres felek között levő dologi jogviszony eldöntésébe nem bocsátkozik. (F. IV. 90.)

A felperes keresetében mint telekkönyvi tulajdonos, az alperestől az ez által birtokban tartott lakásának az ő rendelkezésére leendő bocsátását követelvén, a kereset ingatlan vagyonra vonatkozó dologi jog érvényesitésére irányul, mint ilyen tehát nem esik a S. E. 1. §. 5. *d)* vagy *l)* pontja alá. (F. IV. 434.)

A nőnek férje ellen, az ő tulajdonát képező házban birt közös lakásnak elhagyására irányuló keresete a S. E. 1. §. 5. *l)* pontján alapul. (F. V. 256.)

A sommás biróság kikötése abban az esetben is megáll, ha valamely szerződő fél elhalván, örökösei között kiskoru van. (J. K. 1900. évi 293. l.)

(C. 72. számu t. ü. döntvénye.) Az 1881. évi LIX. t.-cz. 6. §-ának első bekezdésében foglalt rendelkezés nem terjed ki a tulajdonjogi előjegyzés igazolását czélzó keresetekre, ezek tehát, ha a per tárgyának értéke meghaladja a 400 koronát, a telekkönyvi hatóság elé tartoznak.

Az ingatlan tulajdona iránt inditott kereset nem tartozik azok közé, amelyekre nézve az 1868 : LIV. t.-cz. értelmében a birói illetőségtől eltérésnek helye nem volna és a felhivott szakaszban ugy az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §. 2. pontjában foglalt rendelkezésekkel nincs kizárva az, hogy a 200 frt értéket meg nem haladó ingatlan tulajdona mint pertárgy felett a birtokbiróság itélkezzék. (U. L. 1905. évi 3. sz.)

2. §. Sommás eljárás alá és a kir. járásbiróságok hatáskörébe tartoznak az 1. §. 4. és 5. pontjainak korlátai között:

1. a kereskedelmi törvény 258. §. 1., 2., 3. és 4. pontjaiban, továbbá a 259. §. 1., 2., 3., 6. és 7. pontjaiban, valamint a 260. és 261. §§-aiban felsorolt ügyletekből felmerülő keresetek;

2. azon keresetek, melyek egyfelől kereskedő között, másfelől czégvezetője, kereskedelmi meghatalmazottja vagy kereskedősegédje között ezen viszonyból származnak, amennyiben az 1884. évi XVII. t.-cz. szerint nem tartoznak az iparhatóság hatáskörébe; ugyszintén azon keresetek is, amelyek a czégvezetőnek vagy kereskedelmi meghatalmazottnak harmadik személyek iránti felelősségéből a kereskedelmi törvény alapján keletkeznek;

3. az ipari és kereskedelmi mustra és minta törvényes oltalmára nézve fennálló szabályoknak, valamint a szabadalmi jognak megsértéséből felmerülő kártéritési keresetek;

4. a védjegyek oltalmáról szóló 1890. évi II. t.-cz. alapján inditott kártéritési keresetek.

A fentebb felsorolt ügyekben, az 1. pont alattiakban azonban csak akkor, ha alperes kereskedő, vagy az ügylet alperest illetőleg kereskedelmi ügyletet képez, a budapesti és pestvidéki kir. törvényszék területén levő kir. járásbiróságok mint kereskedelmi biróságok járnak el.

(C. 64. számu t. ü. döntvénye.) Az 1893. évi XVIII. t.-cz. 2. §-a szerint a sommás eljárás alá és a kir. járásbiróság hatáskörébe utalt kereskedelmi ügyletből eredő kereset, ha az 20 frt értéket meg nem haladó követelés érvényesitésére irányul, nem a sommás eljárásra és a kir. járásbiróság hatáskörébe, hanem az 1877 : XXII. t.-cz. által szabályozott községi birósági eljárás alá tartozik oly esetben is, amikor az ügylet, melyből a kereseti követelés származik, az alperesekre nézve kereskedelmi ügyletet képez.

A szövetkezet által perelt biztositási dij 500 frton alul a sommás biróság elé tartozik akkor is, ha a kereset tagdij fizetésére irányul. (Dt. LXXXI. 93.)

3. §. A peres tárgy értékének megállapitásában irányadó:

1. ingatlanok tulajdonát vagy birtokát tárgyazó perekben az ingatlannak, illetőleg az ingatlan azon részének értéke, melynek tulajdona vagy birtoka vitás;

2. telki szolgalmakat tárgyazó perekben a szolgáló telek értéke; az uralkodó telek tulajdonosa azonban a rendes eljárás meginditása czéljából igazolhatja,

hogy a szolgalom az uralkodó telek értékét a szolgáló telek értékén felül emeli ;

3. osztályperekben a felosztandó vagyon, határperekben pedig a vitás terület értéke ;

4. járadékok és más időszakos szolgáltatások vagy haszonvételek követelhetését megalapitó jogviszonyok iránt inditott perekben, ha a jogviszony fennállásának időtartama korlátolt, de bizonytalan, az évi szolgáltatások értékének tizszerese, és ha ezen időtartam korlátlan, akkor huszszorosa, — határozott időtartam esetében pedig az összes nem teljesitett szolgáltatások értéke, és amennyiben a határozott időtartam husz évet meghaladna, az évi szolgáltatásoknak huszszoros összege ;

5. haszonbérleti viszony fennállása vagy tartama iránti perekben, amennyiben az összegre való tekintet nélkül a sommás eljárás alá nem tartoznak, az egy évi haszonbérösszeg ;

6. számadások megállapitása iránt inditott perekben a követelések összege, és ha a tartozások a követeléseket meghaladják, a tartozások összege ; számadási kötelezettség megállapitása iránt inditott perekben pedig az az összeg, amelyet felperes keresetében a számadás elő nem terjesztésének esetére felszámit. (16. §.)

Ellátási dij fejében igért, már lejárt készpénzkövetelés iránt inditott perben, nem valamely tartási kötelezettség és nem különösen annak jövőre kiható megállapitásáról lévén szó, a kereset tárgyát maga a követelt összeg adja meg. (F. I. 75.)

Haszonbérleti szerződési jogviszonyból kifolyólag inditott perben, ha a kereset nem irányul a kötelezett ellen a szerződésileg elvállalt kötelezettségnek a jövőre is kiható megállapitására, hanem abban a felperes az alperest csupán a szerződési kötelezettségből folyó egyes teljesitményre kéri köteleztetni, a kereset tárgya értékének meghatározására nézve nem a 126. §. végtételének rendelkezéséhez képest a S. E. 1. §. 5. *k)* pontja szerint az egyévi bérösszeg, hanem a teljesitménynek értéke az irányadó. (F. II. 62.)

Az igénykereset tárgyának értéke abban az esetben, ha az összeirt ingóknak becsértéke a végrehajtási követelés tőkeösszegénél csekélyebb, az összeirt ingók becsértéke szerint határozandó meg. (Dt. LIII. 29.)

Ingatlanok iránti perben az elvont haszon czimén követelt kárigény a járulék jogi természetével birván, a pertárgy értékének megállapitásánál jelentőséggel nem bir. (Tb. Dt. LXXXIV. 5.)

A már befejezett hagyatéki eljárás után egy meghatározott ingatlan tulajdona iránt egyik örökös részéről a többiek ellen inditott keresetnél, a per tárgya értéke meghatározására nézve, magának az ingatlannak értéke az irányadó. (F. IV. 195.)

4. §. Ha az érték az eljárás megállapitása szempontjából vitássá válik, a felett a biróság — az eljárás neme ellen tett kifogásról tartandó tárgyalás eredményéhez képest — belátása szerint határoz.

Amennyiben valamely fél más bizonyitó adatot nem szolgáltat, szőlők és házosztály-adó alatt álló ingatlanok értéke a legközelebb mult évi állami adó kétszázszoros, házbéradó és földadó alá eső ingatlanoké pedig annak százszoros összegében állapitandó meg. Az ingatlan után fizetendő általános jövedelmi pótadó, utadó, törvényhatósági és a községi adók számitásba nem veendők.

Nem pénzkövetelés iránt inditott perekben — kivéve az 1. §. 2. és 3. pontjában felsorolt ügyeket — az elsőbiróság a felebbvitel megengedhetőségének (126., 181. §§.) és a felülvizsgálat vagy felfolyamodás eldöntésére hivatott biróságnak (186., 214. §§.) megállapitása végett a tárgyalás során hivatalból is lehetőleg tisztába hozni tartozik, hogy a per tárgyának értéke illetőleg az 1. §. 5. *d), f), g), h), i)* és *k)* pontjainak alapján nem pénzkövetelés iránt inditott perekben az egy évi bérösszeg 50 frtot, 200 frtot vagy 500 frtot meghalad-e?

Azokban az ügyekben, amelyek a per tárgyának értékére való tekintettel tartoznak sommás eljárás alá, a per tárgyának értéke a felebbviteli eljárás során sem tehető magasabbra, mint az 1. §. 1., illetőleg 2. és 3. pontjaiban meghatározott értékhatár ; kivéve, ha a felebbviteli biróság által az a kérdés döntendő el, hogy az ügy sommás eljárás alá tartozik-e?

A végrehajtás-megszüntetési per tárgyának értékére nézve az az összeg irányadó, amelynek erejéig a megszüntetni kérelmezett végrehajtás elrendelve lett. (F. I. 115.)

A törvénytelen gyermek tartása iránti per tárgya értéke megállapitásánál, miután az ezen kötelezettségből származó jogviszony fennállásának időtartama korlátolt, az évi szolgáltatás tizszerese vétetik számitásba. (F. II. 209.)

Bérleti jogviszonyból kifolyólag a hátralékos bérkövetelés érvényesitésére irányuló keresetnél, a per tárgya értékének meghatározására nem az évi bérösszeg, hanem a keresetileg követelt követelés összege az irányadó. (F. II. 247.)

Az évi tartás iránt inditott per tárgya értékére nézve az évi szolgáltatás értékének tizszerese az irányadó. (F. II. 256.)

Haszonbérleti jogviszonyból inditott per tárgya értékének meghatározásánál, ha a haszonbérleti szerződésben bér gyanánt nem egy visszatérő időszakra meghatározott végösszeg lett meghatározva, hanem a haszonbérlők részéről a bérleményből mindenkoron elszállitott kőmennyiség után métermázsánként fizetendő bizonyos összeg, anélkül hogy az elszállitandó kőmennyiség iránt is intézkedés tétetett volna, csak az az összeg lehet évi haszonbérösszegként irányadó, amely az eddig tényleg szállitott kőmennyiségre tekintettel külsőleg felismerésre jutott. (F. III. 414.)

(Marosvásárhelyi T. határozattárába felv. 9. p. hat.) A végrehajtási cselekmény megtámadása iránt folytatott perben a peres tárgy értékének meghatározásánál a végrehajtatónak tőkekövetelése az irányadó. (Ig. K. VI. 2. sz.)

Gyermektartási perben az évi szolgáltatások értékének tizszerese tekintendő a per tárgya értékének. (Dt. LXXIX. 31.)

(Marosvásárhelyi T. határozattárába felv. 11. p. hat.) Ha a peres fél az eredetileg követelt pertárgy, nevezetesen ingatlan helyett, ennek csak a per folyamán történt megváltoztatása miatt is csak a felebbezési eljárás folyamán kárpótlást követel, a felülvizsgálat megengedhetősége szempontjából nem az eredetileg követelt pertárgynak, t. i. az ingatlannak értéke, hanem a kárpótlás összege irányadó. (Ig. K. IX. 3. sz.)

5. §. Ha jogerejüleg ki van mondva, hogy az ügy nem tartozik a sommás vagy rendes eljárás alá: a rendes vagy sommás perben utóbb eljáró biróságok oly ok miatt, mely ezen jogerejü határozat alapjával ellenkezik, az ügyet hatáskörükből el nem utasithatják.

6. §. A jelen törvény 1. §-ának 2. pontjában emlitett perekben a birói illetőséget az ingatlan fekvése határozza meg. Ha az ingatlan több kir. járásbiróság területén fekszik, a per e biróságoknak bármelyike előtt meginditható.

A telekkönyvi törlés iránti keresetet a felperes a telekkönyvi hatóságnál is beadhatja, a telekkönyvi hatóság azonban a perfeljegyzés után a keresetet az illető telekjegyzőkönyv hitelesitett kivonatával együtt a keresetben megjelölt járásbirósághoz teszi át. Ezen eseten kivül a perbiróság ily perekben a telekjegyzőkönyvi kivonatot hivatalból szerzi be.

7. §. A sommás eljárásban a felek, valamint törvényes képviselőik, ideértve a czégvezetőt és azokat is, akik kereskedelmi társaságokat a kereskedelmi törvény rendelkezései szerint biróság előtt képviselni jogositva vannak, perbeli cselekményeket személyesen végezhetnek, de amennyiben nem személyesen járnak el, magukat rendszerint csak ügyvéd által képviseltetik.

Az utóbb emlitett szabály alól a következő kivételnek van helye:

1. a felmenő ágbeli rokon lemenő ágbeli rokonát és viszont, a férj nejét és nejének felmenő vagy lemenő ágbeli rokonát, a nő férjét, a testvér testvérét és a pertárs pertársát mint meghatalmazott bármely sommás perben képviselheti;

2. a gazdatiszt azt, akinek állandó szolgálatában van, s az üzletben állandóan alkalmazott kereskedelmi meghatalmazott és kereskedő- s iparossegéd főnökét sommás perekben képviselheti, kivéve azokat a sommás pereket, a melyek kikötés alapján tartoznak sommás eljárás alá;

3. ha az eljáró biróság székhelyén gyakorló ügyvéd nem lakik, vagy ha az ott lakó ügyvédek akadályozva vannak: a képviselettel bármely önjogu férfi megbizható azokban a sommás perekben, amelyekben a 2. pont szerint meghatalmazott általi képviseletnek helye van.

Az 1. és 2. pontban felsoroltak közül csak az bizható meg, aki 20-ik életévét betöltötte.

Az, aki az 1. vagy 2. pont alapján mint meghatalmazott fellép, ha kitünik, hogy a féllel a meghatalmazásra jogositó viszonyban nem áll, 100 frtig terjedhető pénzbirsággal büntetendő. Az e tárgyban hozott végzés ellen külön felfolyamodásnak van helye, mely felett a másodbiróság végérvényesen határoz.

Kiskoruak és gondnokság alatt lévők, akik a per tárgyáról peren kivül rendelkezhetnek, mint felperesek törvényes képviselőjük mellőzésével személyesen felléphetnek.

Személyesen megidézhetők a kiskoruak és gondnokság alatt levők az általuk bérbe vett lakásnak vagy üzlethelyiségnek visszabocsátása iránt inditott sommás perekben.

A személyesen megjelent fél élőszóval vallhat meghatalmazottat, ami jegyzőkönyvbe veendő. Ezen eseten kivül a meghatalmazás közokirattal hitelesitett vagy az 1868 : LIV. t.-cz. 167. és 168. §§-ainak megfelelően kiállitott magánokirattal igazolandó. Külföldön kiállitott meghatalmazás közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba foglalandó.

A S. E. 7. §-a értelmében a kiskoruak, kik a per tárgyáról peren kivül rendelkezhetnek, mint felperesek törvényes képviselőjük mellőzésével felléphetnek. Minthogy a törvénytelen gyermek tartása iránti követelést, ha a gyermeket maga az anya tartja, a természetes apa ellen az anya jogosult érvényesiteni és így a per tárgyáról peren kivül rendelkezhet is, ennélfogva a kiskoru anya perbeli cselekvőképességgel bir. (Jd. 1903. évi 350. sz.)

8. §. Ha az eljárás meginditásakor vagy annak folyamában az tünnék ki, hogy valamely fél, aki önképviseletre jogositva nincs, törvényes képviselőjének mellőzésével lépett fel vagy idéztetett perbe: a biróság erről az eljárás félbeszakitásával mind a feleket, mind a törvényes képviselőt, utóbbit azzal értesiti, hogy jogában áll az egyidejüleg kitüzendő határidő alatt a megelőző perbeli cselekmények jóváhagyása mellett az eljárás folytatását kérni. Ugyanez az eljárás követendő akkor is, ha mint törvényes képviselő olyan személy lépett fel vagy idéztetett perbe, aki az önképviseletre nem jogositott félnek nem törvényes képviselője.

Ha az, aki a fél helyett mint meghatalmazott fellép, ebbeli minőségét nem igazolja, a biróság nyomban kihirdetendő végzéssel a meghatalmazás utólagos igazolására meg nem hosszabbitható és rendszerint 8 napnál tovább nem terjedhető határidőt tüz ki s e mellett vagy elhalasztja az eljárást, vagy pedig a meghatalmazás nélkül fellépett személyt egyelőre az eljárásban való részvételre bocsátja.

A meghatalmazás nélkül fellépett személyt köteles a biróság egyelőre az eljárásban való részvételre bocsátani akkor: ha ezt az ellenfél kivánja. Ha a zárhatáridő alatt a szabályszerü meghatalmazás be nem mutattatik: a meghatalmazás nélkül inditott kereset végzéssel hivatalból megszüntetendő, a meghatalmazás hiányának egyéb eseteiben pedig a fél meg nem jelentnek tekintetvén, ellene további eljárás nélkül a meg nem jelenés törvényes következményei alkalmazandók, s egyuttal mindkét esetben a fél helyett eljárt személy a fellépése által az ellenfélnek okozott költségben elmarasztalandó.

Ha a tárgyalás kezdetén vagy folyamán az tünik ki, hogy a fél helyett olyan meghatalmazott lépett fel, aki őt a 7. §. szerint nem képviselheti: a biróság nyomban hozandó és a meg nem jelent fél helyett csupán a megjelent meghatalmazottnak kihirdetendő végzéssel a tárgyalást a kellően nem képviselt fél költségére elhalasztja és rendszerint 8 napnál tovább nem terjedhető ujabb tárgyalási határnapot tüz ki azzal a meghagyással, hogy a kellően nem képviselt fél az ujabb tárgyaláson a meg nem jelenés törvényes következményeinek terhe alatt személyesen vagy ügyvéd által képviselve jelenjen meg.

Habár a kiskoru saját személyében idéztetett perbe, mindazáltal, miután a szintén

alperestársként perbe vont törvényes képviselő, a kiskoru nevében is védekezett, a kiskoru nem maradt törvényes képviselet nélkül. (F. I. 38.)

Az ügyvéd, habár a perben hiteles másolatban bemellékelt meghatalmazványa szerint nem bizonyos ügyre, hanem általánosságban van meghatalmazva, a meghatalmazványt kiállitó felet perben képviselni jogosult. (F. IV. 281.)

A felebbezési biróság lényeges eljárási szabályt sértett meg azáltal, hogy amikor az eljárás folyama alatt megállapitást nyert az, hogy a felperes részéről a felebbezést az elsóbiróságnak itélete ellen a felperes gondnokság alá helyezése következtében, nem a törvényes képviseletre hivatott gondnok adta be, pusztán az elsóbiróság itéletének a gondnok részére leendő kézbesitését rendelte el. (F. V. 378.)

9. §. Felperes, ha külföldi, alperes kivánatára a perköltség és az itéleti illeték fedezéseül biztositékot tartozik adni.

Biztositék nem követelhető:[1])

1. ha az államban, melynek felperes honosa, a magyar állampolgár megfelelő esetben biztositék adására nem köteleztetik;

2. nyilvános birósági felhivás folytán meginditott kereset és viszonkereset esetében.

10. §. Alperes az esetben is biztositékot követelhet, ha felperes a per folyamában megszünik magyar állampolgár lenni, hacsak a felperesi követelés elismert része a költség fedezésére nem elegendő.

11. §. A biztositék mennyiségét alperes költségeinek valószinü összege szerint a biróság állapitja meg.

Az alperes netaláni viszonkeresetéből eredő költségek e megállapitásnál figyelembe nem vehetők.

Ha a megállapitott összeg a per folyamában elégtelennek mutatkozik és a költségeket a felperesi követelés elismert része sem fedezné, alperes további biztositékot követelhet.

12. §. A biztositék, hacsak a felek a biztositás módját egyetértőleg másként nem állapitják meg, készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánitott értékpapirokban leteendő. Az értékpapirok a budapesti tőzsdén a letétel napját megelőzőleg utolsószor jegyzett árfolyam kétharmadáig fogadhatók el, de semmi esetre a névértékükön felül.

13. §. A polgári peres eljárás szabályai, melyek nem kizárólag különösen a sommás eljárásra vonatkoznak, a sommás eljárásban ezentúl is alkalmazandók, hacsak a jelen törvényből más nem tünik ki.

II. FEJEZET.

Kereset és idézés.

14. §. Sommás eljárásban a fél keresetét a per biróságánál jegyzőkönyvbe mondhatja, vagy irásban adhatja be.

A kereset szóbeli előadása esetében a biróság a felet a szükséges utbaigazitással ellátni és a kereset hiányaira figyelmeztetni tartozik, a jegyzőkönyvbe vételt azonban, amennyiben ahhoz a fél a figyelmeztetés után is ragaszkodik, meg nem tagadhatja.

Ügyvédi ellenjegyzés nélkül benyujtott keresetek az 1868 : LIV. t.-cz. 167. és 168. §§-ainak megfelelően állitandók ki, vagy szabályszerüen hitelesitendők. E §§. intézkedései a feleknek a szóbeli tárgyaláson kivül peres és végrehajtási ügyekben előadott kérelmeire és nyilatkozataira is alkalmazandók.

15. §. A keresetnek magában kell foglalnia:

1. a biróságnak megjelölését;

2. a feleknek megjelölését, nevük, polgári állásuk vagy foglalkozásuk, perbeli szerepük és lakásuk szerint, valamint a felek képviselőinek nevét és lakását;

3. az ügy megjelölését a tények előadásával, amelyekből felperes követelését származtatja és ezek bizonyitékaival, ugyszintén a kereseti kérelmet. Az okiratok, melyekre a kereset hivatkozik, eredetiben vagy másolatban, — ha pedig az okiratnak csak egyes részei birnak

[1]) A nemzetközi fuvarozási szerződés alapján inditott kereseteknél a perköltségekre nézve biztositék nem követelhető. (1894. évi 48464. számu IM.)

jelentőséggel, legalább kivonatban csatolandók.

Ha a kereset tárgyát nem pénzösszeg képezi, a tárgynak értéke, amennyiben az a sommás eljárás megállapithatása végett szükséges, a keresetben szintén előadandó.

Az irásbeli kereset két példányban és egy felzettel nyujtandó be, ha pedig az alperesek többen volnának, annyi példányban, hogy mindenik alperesnek egy példány jusson.

Az oly nyilatkozat, amely szerint valaki adósnak ismeri el magát és fizetést igér, a felperest annak előadása és bizonyitása alól, hogy a követelés oly tényekből származik, amelyekből érvényes kötelezettség keletkezett, fel nem menti. (Jd. 1904. évi 501. sz.)

16. §. Valamely jogviszony létezésének vagy nem létezésének, ugyszintén valamely okirat valódiságának vagy valótlanságának birói megállapitása iránt kereset csak akkor indithatò, ha e megállapitás a felperes jogviszonyainak biztositására alperessel szemben szükségesnek mutatkozik.

Az 1. és 2. §§. korlátai között a számadási kötelezettség megállapitására a számadást követelő fél, valamely számadás helyességének megállapitására pedig ugy a számadást követelő fél, mint a számadásra kötelezett fél indithat keresetet. A számadási kötelezettség megállapitása iránt inditott keresetben a számadást követelő fél legjobb tudomása szerint számitsa fel azt a követelési összeget, amelyben alperest elmarasztaltatni kivánja arra az esetre, ha a számadást nem terjesztené elő.

Felhivási pernek a sommás eljárás alá tartozó ügyekben nincs helye.

A haszonbérleti szerződésnek megszüntetése végett a felmondás jogérvényességének megállapitása iránt inditott kereset, annak tárgyánál fogva, megállapitási keresetnek nem tekinthető, ha a felperesnek már a haszonbérleti viszony megszüntetéséhez is joga van. (F. I. 204.)

Valamely jogviszony létezésének vagy nem létezésének megállapitása iránt csak akkor indithatò kereset, ha e megállapitás a felperes jogviszonyainak biztositására az alperessel szemben szükségesnek mutatkozik. Olyan esetben azonban, amikor a felperesnek már lejárt igénye alapján az alperes irányában teljesitéshez is van joga, a közöttük fennálló jogviszonynak külön keresettel leendő megállapitásának szüksége rendszerint fenn nem forog. (Dt. LXXIV. 101.)

Jogviszony megállapitása iránti perben hivatalból vizsgálandó az a kérdés, hogy a jogviszony megállapitása a felperes jogviszonyának biztositására alperessel szemben szükségesnek mutatkozik-e vagy sem. (Dt. LXXXV. 85.)

A kereset inditásának az a perjogi előfeltétele, hogy a megállapitás felperes jogviszonyának biztositására alperessel szemben szükségesnek mutatkozik-e vagy sem, hivatalból vizsgálandó. (M. 20186.)

A SE. 16. §-a értelmében megállapitási kereset csak akkor indithatò, ha a megállapitás felperes jogviszonyainak biztositására alperessel szemben szükségesnek mutatkozik, vagyis hogy jogának az alperessel szemben való megállapitása nélkül az ő jogi helyzete, az ő kárával, befolyásoltatnék. Ennek megvizsgálásánál az anyagi jogi szempontok az irányadók, melyeknek mint anyagi jogszabályoknak alkalmazása, vagyis az a kérdés, hogy a megállapitási kereset előfeltételei fenforognak, a m. kir. Curia által állandóan követett birói gyakorlatnál fogva hivatalból vizsgálandó. Minthogy pedig a megállapitási kereset egyik elengedhetlen előfeltétele, hogy a kereset jogmegállapitásra nem irányozható ott, hol a felperest jogi igénye szerint, amennyiben az biróilag megitélhető, megilleti az a jog, hogy az ellenfelét egyenesen teljesitésre kötelezheti. (U. L. 1902. évi 26. sz.)

Megállapitási keresetnek nincs helye, midőn felperes már teljesitést is követelhet. (Jd. 1903. évi 170. sz.)

Amennyiben a felek közti jogállapot helyes meghatározása vitás ténykérdésekkel áll összefüggésben, e ténykérdések megoldása szintén a megállapitási pernek keretébe tartozik. (Jd. 1904. évi 350. sz.)

Egyedül tények megállapitását czélzó praejudiciális keresetnek nincsen létjoga, mert különben oly esetekben is, midőn a felek egymáshoz viszonyitott jogállása teljesen vitán kivül áll, egy vagy több tény-körülmény felderitése szempontjából az érvényesitési perek keretén kivül külön megállapitási keresetnek is helye lenne. (J. K. 1904. évi 16. sz.)

17. §. Ha a keresetből kitünik, hogy az ügy nem tartozik a sommás eljárás alá, vagy hogy a biróság nem illetékes, a kereset idézés kibocsátása nélkül hivatalból visszautasitandó. Ha a keresetet szó-

val adták elő, a visszautasitó végzés, amennyiben nyomban meghozatik, a felperesnek szóval hirdetendő ki, és irásban csak kivánatra kézbesitendő.

Ha a kereset egyéb hiányok miatt, nevezetesen a felek vagy az ügy hiányos megjelölése, az aláirás vagy a képviselő igazolásának hiánya miatt az idézés kibocsátására nem alkalmas, a biróság a keresetet rövid záros határidő kitüzése mellett kijavitás végett visszaadja. A határidőn belül kijavitva beadott kereset ugy tekintetik, mintha eredetileg helyesen lett volna beadva. A biróság a helyben lakó felet a kereset kijavitása végett maga elé is idézheti.

A jelen §. intézkedései egyéb beadványokra is alkalmazandók.

A SE. 17. §. 2. bek. intézkedései nem csak a keresetre, hanem minden egyéb, tehát felebbezési beadványokra is alkalmazandók. (M. 20190.)

A kereset beadása előtt elhaltnak felperessége alatt keresetet inditani nem lehet, az ily módon helytelenül inditott perbe az elhaltnak örökösei nem léphetnek s a pert saját nevükben nem folytathatják. (J. K. 1901. évi 8. sz.)

18. §. Ha az előző §. egyik esete sem forog fenn, a biróság idéző végzést hoz, a melyben mindkét félnek meghagyja, hogy a kijelölt helyen, határnapon és órában az ügy sommás tárgyalására személyesen vagy képviseletre jogosult és igazolt meghatalmazott által a törvényes következmények terhe mellett jelenjenek meg. Egyuttal felhivandók a felek, hogy a tárgyalásra az ügyre vonatkozó eredeti okiratokat s lehetőség szerint egyéb bizonyitékaikat, nevezetesen tanuikat is magukkal hozzák.

A tárgyalási határnap rendszerint akként tüzendő ki, hogy az alperesnek a megjelenésre, ha helyben lakik vagy tartózkodik, a kereset kézbesitésétől számitva legalább 3, ha pedig másutt lakik vagy tartózkodik, legalább 8 nap maradjon. Sürgős esetekben a tárgyalás rövidebb időre is kitüzhető.

Az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-ának *e)* pontja szerint a szabadságvesztésre itélt alperesnek jogában áll ügyeinek vitelére megbizottat nevezni, amiből következik, hogy a személyes védekezésben (1893 : XVIII. t.-cz. 18. §.) helyzeténél fogva akadályozott ilyen alperes csak akkor idézhető perbe kirendelt gondnok utján, ha ügyének vitelére megbizottat nem nevezett. (Tb. — J. K. 1901. évi 21. sz.)

19. §. Az idéző végzéssel ellátott kereset első példánya a biróságnál megtartandó, másodpéldánya, és ha több alperes volna, a további példányok az alpereseknek kézbesitendők. Ha a keresetet szóval adták elő, az alperes a jegyzőkönyv másolatával idézendő meg.

A felperes az idézésről felzeten kap értesitést.

20. §. A felek a biróság által meghatározandó és közzéteendő rendes törvénynapokon idézés nélkül is megjelenhetnek a biróság előtt ügyük tárgyalása végett. Ez esetben a kereset a tárgyalási jegyzőkönyvbe iktatandó.

A biróság minden esetben a felek személyazonosságáról magának meggyőződést szerez.

21. §. Perinditás előtt a járásbiróságnál, amely per esetében illetékes volna, egyezségi kisérletre való idézést lehet kérni. Az idézést, melyben az ügy röviden megjelölendő, csak a biróság területén szabad kézbesiteni. Az idézést kérő félnek a határnap szóval adandó tudtára.

A létrejött egyezség jegyzőkönyvbe veendő és birói egyezség hatásával bir.

Ha mindkét fél megjelent, de az egyezség nem sikerül, a biróság, bármelyik fél kivánatára, a keresetet jegyzőkönyvbe veszi és az ügyet nyomban tárgyalja, ha pedig a tárgyalás elmulasztása szükségesnek mutatkozik, azonnal tárgyalási határnapot tüz és ezt a feleknek szóval tudtukra adja.

Ha az egyezségi kisérletre kitüzött határnapon az idéző fél meg nem jelen, vagy ha a felperes a kereset előadását megtagadja, az ellenfél kérelmére az okozott költség megtéritésében végzéssel elmarasztalandó. Ha pedig az ellenfél nem jelen meg, az eljárás költsége a meginditandó per költségéhez számi-

tandó, de csak akkor, ha az idézés az ellenfélnek a biróság székhelyén kézbesittetett.

22. §. Aki valamely dolgot vagy jogot, mely iránt más személyek között per van folyamatban, egészben vagy részben maga részére igényel, igényét a pernek az elsőbiróság előtt való eldöntéséig beavatkozási perrel érvényesitheti. A beavatkozási per a főpernek elsőfolyamodásu birósága előtt mindkét fél ellen intézett keresettel inditandó meg. A beavatkozási per önálló perként tárgyalandó, a biróság azonban a főpert a beavatkozási per jogerejü eldöntéséig felfüggesztheti és a pereknek együttes tárgyalását is elrendelheti.

A beavatkozási per önálló perként tárgyalandó és csakis a főpernek a beavatkozási per jogerejü eldöntéséig való felfüggesztésének és a két per együttes tárgyalásának lehet helye. (F. I. 293.)

Aki alperesként perbe idézve van, mint ilyen védekezik és nem saját elhatározásából lépett a perbe, beavatkozónak semmi esetre sem tekinthető. (Dt. LXXVII. 4.)

23. §. A viszonkeresetre nézve az 1868 : LIV. t.-cz. 77. §-ának és az 1881. évi LIX. t.-cz. 8. §-ának intézkedései a következő eltérésekkel alkalmazandók :

1. ha a viszonkereset tárgyát képező követelés egészben véve rendes eljárás alá tartoznék, de beszámitásra is alkalmas : a követelés viszonkereset utján érvényesithető akkor, ha a viszonkereseti követelésnek a kereseti követelést meghaladó összegére való tekintettel az ügy rendes eljárás alá nem tartozik ;

2. a főügygyel együtt tárgyalható viszonkereset az elsőbiróság előtti tárgyalás folyama alatt a per bármely szakában előterjeszthető ;

3. a biróság a viszonkeresetnek elkülönitett tárgyalását elrendelheti és a viszonkeresetet a keresettől elkülönitve döntheti el. (42. és 103. §§.)

A szavatos perbehivására nézve az 1868 : LIV. t.-cz. 9. és 10. §-ának intézkedései alkalmazandók.

Bérleti viszonyra alapitott bér iránti perben ugyanabból a bérleti viszonyból kifolyóan emelt viszonkereset, az értékre tekintet nélkül a főügygyel együttesen tárgyalható és dönthető el s az a kérdés, hogy a viszonkereseti követelés valódi és lejárt, ennek érdemleges megbirálására tartozik. (F. IV. 322.)

Ideiglenes nőtartás iránti perben viszonkeresetileg csak olyan összegnek beszámitása érvényesithető sikerrel, amelyet a felperes tartásdij fejében vett fel. (F. IV. 372.)

III. FEJEZET.

Szóbeli tárgyalás.

24. §. Az ügyeknek felhivása a határnapon abban a sorrendben történik, amelyben azok a tárgyalási naplóba vannak iktatva.

A felhivás a kitüzött óra előtt meg nem történhetik.

A tárgyalandó ügyeknek a napló sorrendében egybeállitott jegyzéke a biróságnál nyilvánosan kifüggesztendő.

25. §. A tárgyalás szóbeli és nyilvános. Szóbeli előadás helyett iratok tartalmára hivatkozni nem szabad. Iratok felolvasása is csak ott engedhető meg, ahol szószerinti tartalmuk irányadó.

A nyilvánosságra vonatkozólag az 1868 : LIV. t.-cz. 103—105. §§-ai alkalmazandók.

Az a kivánság, hogy egyidejüleg folyamatba tett olyan ügyekben, amelyekben a tényállás teljesen azonos és a felek képviselői is ugyanazok, a tárgyalás mindenik ügyben külön tartassék, illetve ugyanazok az előadások a felek által ismételtessenek, a szóbeliség és közvetlenség elvének oly tulhajtása volna, amely a törvény czéljával egyáltalán nem volna indokolható. (F. II. 68.)

Irásbeli beadványban felajánlott bizonyiték figyelembe nem vehető. (F. IV. 227.)

26. §. A tárgyalás kezdetén a biróság felhivja a felperest, hogy adja elő keresetét. Keresetének előadásában felperes az idézéssel közölt kereset tartalmához nincs kötve ; a biróság azonban az alperesnek kérelmére a felperes költségére halasztást tartozik adni, ha ugy találja, hogy az előadott kereset az alperessel kellően nem volt közölve s az alperes

emiatt a keresetre azonnal nem nyilatkozhatik.

27. §. Ha az alperes pergátló kifogásokkal akar élni, ezeket a kereset előadása után együttesen tartozik előadni és azokkal érdemleges ellenkérelmének előterjesztése után csak annyiban élhet, amennyiben oly akadályokra vonatkoznak, melyek a biróság részéről az ítélethozatal előtt az eljárás bármely szakában hivatalból figyelembe veendők, vagy amennyiben az alperes valószinüvé teszi, hogy kifogásait korábban hibáján kivül nem érvényesithette.

Pergátló kifogások:

1. hogy a keresetbe vett jog érvényesitése egyáltalán nem tartozik a polgári perutra, vagy hogy törvény szerint a polgári pert más hatósági eljárásnak kell megelőznie;

2. hogy az ügy nem tartozik a sommás eljárás alá, vagy hogy a biróság nem illetékes;

3. hogy a kereset kézbesitését, illetőleg a jelen törvény 20., 21., 23., 26. és 31. §§-ainak esetében annak előadását megelőzőleg ugyanannak a jognak érvényesitése iránt, ugyanazon vagy más biróságnál meginditott kereset már kézbesittetett, vagy kézbesités helyett közöltetett és a korábban meginditott per még folyamatban van;

4. hogy a felek valamelyike önképviseletre nem jogosult, illetőleg, hogy törvényes képviselője mellőzve van vagy nincsen igazolva;

5. hogy a felperes az ujabban meginditott per előtt, a megelőző eljárásnak az 1868 : LIV. t.-cz. 69. §-a, valamint a jelen törvény 50. §-a alapján megállapitott költségeit meg nem téritette;

6. hogy felperes azon esetben, a midőn a perköltségre nézve biztositékot köteles adni, ebbeli kötelezettségének eleget nem tett (9—12. §§.)

A biróság az itélethozatal előtt, az eljárás bármely szakában, hivatalból figyelembe tartozik venni a jelen §. 1. és 4. pontjában emlitett akadályokat, továbbá azt a körülményt, hogy az ügy, tekintet nélkül az értékre, a sommás eljárás alá egyáltalán nem tartozik, végre az illetékesség hiányát azokban az esetekben, amelyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek nincs helye.

Azt a pergátló kifogást, hogy ugyanannak a jognak érvényesitése iránt ugyanannál vagy más biróságnál meginditott perben nemcsak a kereset kézbesitése megtörtént, hanem korábban megkezdett tárgyalás van folyamatban, az alperes az érdemleges tárgyalás folyamán bármikor előadhatja.

A kártéritési kereset egyenesen a biróság előtt érvényesithető. (Dt. LVII. 187.)

Az egyetemlegesen kötelezett adósokat a hitelező külön is perelhetvén, az egyik ellen tett per a másik ellen a pernek inditását nem akadályozhatja. (F. I. 1.)

A beszámitási kifogás érdemleges elbirálását nem akadályozhatja meg az, hogy a beszámittatni kért követelés iránt az alperes már megelőzőleg külön pert tett folyamatba, miután a perfüggőség kifogása csak ugy volna érvényesithető, ha viszonkereset emeltetett volna. (F. II. 179.)

Perujitásnál a perujitó félnek az alapperbeli perköltség megfizetésére vonatkozó mulasztása szintén nem képezheti alapját a pergátló kifogásnak. (F. II. 288.)

Férjes nőnek házasságon kivül nemzettnek állitott gyermekeinek atyja ellen, a gyermek tartása iránt inditott keresetén̈él, az alperes atyasága elismerésének az, hogy a gyermek törvénytelen születése a törvénynek rendes utján megelőzően megállapittassék, oly előfeltétel, amely nélkül az atyasági per maga létre nem jöhet. (F. II. 329.)

Olyan kérdésre nézve, amelyben az iparhatóságnak békéltető bizottsága érdemben a határozat hozatalát mellőzte s az igénylő felet igényének érvényesitése iránt a rendes perutra utasitotta, a kereset meginditása záros határidőhöz kötve nincs. (F. II. 407.)

A felpereseknek arra alapitott kártéritési kereseti igényük, hogy a malmaiknak üzemben tartásához szükségeltető vizmennyiség az alperes jogellenes cselekménye következtében lett az ő használatuk elől elvonva, csakis annak előzetes eldöntése után, hogy a kérdéses viz használata a peres feleket minő terjedelemben illeti meg, hogy kit terhel a part helyreállitásának kötelezettsége? lévén megbirálható, ezekben a kérdésekben pedig a közigazgatási hatóság lévén hivatva határozni, a rendes birói illetőség ellen felhozott pergátló kifogásnak hely adandó. (F. III. 55.)

A S. E. 27. §. 1. pontjában emlitett hatósági eljárás alatt olyan, a törvény rendelkezésénél fogva teljesitendő hatósági eljárás értendő, melynek eredménye mulhatatlanul szükséges ahhoz, hogy a követelés a polgári biróság előtt érvényesithető legyen. (F. IV. 71.)

Pergátló kifogás alapját nem képezheti olyan korábbi per inditása, amely pernek hatálya a három éven át tartó szünetelés következtében megszünt. (F. IV. 223.)

Az iparhatóság békéltető bizottságának határozatával meg nem elégedő félnek csupán az a joga áll fenn, hogy igényét a törvény rendes utján érvényesithesse, következőleg a polgári per utjára csak a magánjogi igények iránti határozathozatal van fentartva, azt azonban a polgári biróság felülbirálni nincs jogositva, hogy az iparhatóság saját hatáskörében jogosan járt-e el vagy sem? (F. IV..315.)

A perbeli felek között a vita tárgyát képezvén, hogy a haszonbérbeadó alperest terheli-e a bérlő által a haszonbérlet tárgyául megjelölt hidban, erőhatalom által előidézett rongálásnak a helyrepótlása, ennek eldöntése, még ha a hidnak létesitéséhez hatósági engedély szükséges is, nem feltételezi a közigazgatási hatósági eljárás megelőzését, hanem a biróság hatáskörébe tartozik. (F. IV. 406.)

Az örökösödési ügyek nincsenek törvénynél fogva valamely ügybirósághoz utasitva, következéskép az ilynemü ügyekben a kir. járásbiróság is illetékes, ha alperes az értékhatár szempontjából a 27. §. 2. pontja értelmében az elsőbiróság előtti tárgyaláson pergátló kifogással nem élt. (J. K. 1901. évi 20. sz.)

Ámbár a sommás eljárási törvény 1. §-ának 2. pontja szerint az ingatlanok iránti perek csak 400 kor. érték erejéig tartoznak a sommás utra, de ha abból a szempontból, hogy a per tárgyának értéke a 400 koronát meghaladja, kellő időben pergátló kifogás nem tétetik, a sommás biróság a magasabb értékü ingatlanra is illetékessé válik, és hivatalból nem köteles birói hatáskörét leszállitani azért, hogy a magasabb értékü ingatlan iránti per nem tartoznék sommás utra. (J. K. 1901.) évi 20. sz.)

Amennyiben a zálogjog érvényességének kérdése, vagyis az, hogy érvényes zálogjog nincsen, más hatóság előtt esetleg folyamatban levő eljárásnak a tárgya, ez nem mint pergátló akadály a kereset meginditását zárja ki, hanem, mint kereseti jogalaphiány, a kereset elutasitását vonja maga után. (J. K. 1902. évi 11. sz.)

A tényállást a perbeli adatok és szolgáltatott bizonyitékok alapján a biróság meggyőződése szerint önállóan és függetlenül állapitja meg és a res judicata esete fenn nem forogván, a biróság más biróság itéletében foglalt tényálláshoz kötve nincs, hanem a tényállás megállapitásánál az abban és egyéb periratokban foglalt adatokat felhasználhatja. (Jd. 1903. évi 155. l.)

Itélt dolog kifogása sikerrel abban az esetben érvényesithető, ha ugyanazok közt a felek közt ugyanaz a jog tétetik per tárgyává, amely egy korábbi perben itélettel már jogerejüleg eldöntetett. (Jd. 1903. évi 160. l.)

A per inditásakor kiskoru alperes törvényes képviselőjének mellőzésével saját személyében szabályellenesen idéztetett ugyan perbe; azonban alperes teljeskoruságát már 1904. évi január hó 21-én elérte és az ezt követő tárgyaláson alperes a további tárgyalásba minden fentartás nélkül lebocsátkozott; ez által a per előbbi előzményeihez hozzájárultnak lévén tekintendő, az ekként megszünt szabálytalanságot a felebbezési tárgyaláson sikerrel nem panaszolhatja. (Jd. 1903. évi 791. l.)

Ha egy keresetben több oly követelés foglaltatik, amely a birói hatáskör szempontjából különböző jogi megitélés alá esik, a birói hatáskör leszállitásának valamennyi követelésre nézve nincs helye csupán abból az okból, hogy a különböző jogi megitélés alá eső követelések összege az 1000 koronát meghaladja, ha egyébként a különböző követelések közt olyan is van, amelyre nézve a birói hatáskör megáll. (U. L. 1905. évi 2. sz.)

28. §. A pergátló kifogások a per érdemétől elkülönitve tárgyalandók és döntendők el. A biróság a pergátló kifogások felett végzéssel határoz. Ugyanaz áll akkor is, ha a szóbeli tárgyalás folyamán valamely hivatalból figyelembe veendő pergátló körülmény mutatkozik, melyet a felek el nem oszlatnak.

A pergátló kifogást elvető végzés ellen külön felebbvitelnek nincs helye. Ha a biróság a kifogásnak helyt ad, permegszüntető, illetőleg a 8. §. első bekezdése esetében az eljárást félbeszakitó végzést hoz, mely ellen felfolyamodásnak van helye. (29. §.)

Ha a biróság azon okból, mert az ügy nem tartozik a sommás eljárás alá, vagy mert az ügyre nézve nem illetékes, a keresetet hivatalból visszautasitotta, vagy az eljárást megszüntette: a perinditás magánjogi hatályai fentmaradnak, ha felperes keresetét a visszautasitó vagy megszüntető határozat jogerőre

emelkedésétől számitott 30 nap alatt az illetékes biróságnál meginditja.

A perinditásnak az elévülést félbeszakitó hatálya a perinditás magánjogi hatályai közé tartozik. (F. I. 295.)

Ha az illetékesség ellen emelt kifogás elvettetik, az illetékességi-kérdés tárgyalásával felmerült költségek viselése felett való határozás az ügy érdemében hozandó itéletre tartandó fenn. (Kolozsvári Tb. határozattárába felvett 3. számu határozata. Dt. LXXI. 11.)

A kir. törvényszék megtámadott végzésével alperesek pergátló kifogása vettetett el, az ily tárgyu elsőbirósági végzés ellen az 1893 : XVIII. t.-cz. 28. §-a értelmében külön felebbvitelnek helye nincsen, amiből folyólag a másodbiróságnak a pergátló kifogást elvető végzése sem támadható meg felfolyamodással. (Tb. — J. K. 1901. évi 10. sz.)

29. §. Ha a biróság a 27. §. 5. és 6. pontjai esetében a pergátló kifogásnak helyt ad: végzésében a pert csak az esetre mondja ki megszüntnek, ha felperes a végzés jogerőre emelkedésétől számitott 8 nap alatt az 5. pont esetében a megelőző eljárás költségeit le nem fizeti, vagy a biróságnál készpénzben le nem teszi, a 6. pont esetében pedig a megállapitott összeget biztositékul készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a biróságnál le nem teszi, vagy pedig alperessel közösen be nem jelenti, hogy a biztositás módját egyetértőleg másként állapitották meg.

A 27. §. 6-ik pontja esetében alperes a biztositék összegének kérdésében sem élhet külön felebbvitellel.

30. §. Pergátló kifogások hiányában, vagy elvetésük esetében, az alperes érdemleges ellenkérelmét adja elő és a felek az ügy érdemében tárgyalnak.

A 27. §. 5. és 6. pontjainak eseteiben nyomban folytatandó az érdemleges tárgyalás akkor is, ha a pergátló kifogásnak hely adatik ugyan, de felperes a megállapitott költség- vagy biztositék-összeget azonnal lefizeti, illetőleg birói kézhez teszi.

Ha felperes ebbeli kötelezettségének később, de a végzés jogerőre emelkedésétől számitott 8 napon belül tesz eleget: bármelyik fél kérelmére az ügy tárgyalására határnap tüzendő.

31. §. A felperes az alperesi érdemleges ellenkérelem előadása után keresetét többé meg nem változtathatja. Ha azonban az alperes a megváltoztatott kereset érdemleges tárgyalásába a kereset-változtatás ellenzése nélkül belebocsátkozott, a kereset változtatását többé nem ellenezheti.

Nem tekintendő megváltoztatásnak:

1. ha a felperes a keresettel érvényesitett jog megváltoztatása nélkül annak megalapitására ujabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazitja;

2. ha a kereseti kérelmet a főtárgy, vagy a járulékok tekintetében felemeli vagy leszállitja, vagy kérelmét eredetileg nem követelt járulékokra is kiterjeszti, feltéve, hogy az ügy a felemelés után is a sommás eljárás alá tartozik;

3. ha az életjáradék, tartási és élelmezési kötelezettség, valamint bér vagy haszonbér fizetése iránt inditott keresetet azokra a részletekre is kiterjeszti, amelyek a kereset inditása óta lejártak;

4. ha az eredetileg követelt tárgy helyett a kereset meginditása után bekövetkezett változás miatt más tárgyat vagy kárpótlást követel.

Nincs keresetváltoztatás, ha a felperes az eljárás folyamán kifejtette, hogy követelése nem kölcsönből, hanem áruk vételárából származik, s a kötelezvény csak ennek biztositásául állittatott ki. (F. I. 36.)

A felek el nem zárhatók attól, hogy az itéletnek feloldása által alkalom adassék nekik arra, hogy a per folyama alatt változott viszonyokra tekintettel, ujabb kereseti kérelmeiket előterjeszthessék. (F. I. 276.)

Készpénzre irányuló követelésnél a kereseti jogczim annak a jogügyletnek vagy ténynek a megjelölése, amiből az adósnak fizetési kötelezettsége keletkezett, ilyen megjelölés tehát a fél részéről elégséges és a biróságnak feladata, az érvényesitett követelés alapját az anyagi jog szabályainak megfelelően, esetleg a féltől eltérően, jogilag minősiteni. (F. III. 353.)

Keresetváltoztatás, ha a felperes nőtartás iránti igényét kereseti védelmében az alperes által ez iránt tett szóbeli igéretre, a felebbezési tárgyaláson pedig a férjének ez irányban, a törvény erejénél fogva háruló kötele-

zettségére alapitotta, aminél fogva a szóbeli igéretre alapitott eredeti keresetét elejtette. (F. IV. 159.)

Nincs keresetváltoztatás, ha a megállapitás helyett ugyanazon a jogalapon teljesités követeltetik. (Tb. — Dt. LXXXIV. 19.)

Keresetváltoztatásról nem lehet szó akkor, ha a biróság a keresetbeli ténykörre csupán más jogot alkalmaz, mint amelyet a felek ilyenül megjelöltek, ugyszintén akkor sem, amidón a felperes a keresetbeli tények foglalatját utóbb, keresetével eltérően, jogilag másképen minősiti. (F. IV. 335.)

Keresetváltoztatás, ha felperes keresetét az alperes ellen az elsőbiróság előtti eljárásban ennek károsító tényére, a felebbezési eljárásban pedig jogtalan gazdagodásra alapitotta. (F. V. 182.)

Nem keresetváltoztatás a felebbezési kérelemnek és ellenkérelemnek a SE. 148. §-a korlátain belül a véghatározatot megelőző szóbeli tárgyalás befejezéseig való megváltoztatása. (M. 20196.)

32. §. Tényállitások, valamint az ellenfél tényállásaira való nyilatkozatok, bizonyitékok, valamint az ezekre vonatkozó nyilatkozatok a fenforgó kérdést eldöntő határozatot közvetlenül megelőző tárgyalásnak berekesztéséig rendszerint bármikor felhozhatók.

A fél azonban, ki előterjesztései által, melyeket a biróság meggyőződése szerint korábban érvényesithetett volna, a tárgyalás elhalasztására okot ad, az ebből eredő költségben még akkor is elmarasztalandó, ha a perben nyertes.

33. §. A biróság a félnek az előbbi §-ban emlitett oly utólagos előadásait és utólagosan ajánlott bizonyitékait, melyek figyelembevétele a tárgyalás elhalasztását tenné szükségessé, az ellenfél inditványára figyelmen kivül hagyhatja, ha arról győződik meg, hogy a fél előadásait az ügy elintézésének késleltetése végett halogatta.

Ez a rendelkezés nem zárja ki, hogy a fél a mellőzött előadásokat a felebbezési eljárásban érvényesithesse, vagy azok alapján az 1881 : LIX. t.-cz. 69. §-ának 1. és 2. pontja értelmében perujitással élhessen.

Jogszabálysértés az, hogy a félnek utólagosan ajánlott bizonyitékai olyan esetben hagyattak figyelmen kivül, amikor csak egy tárgyalás tatatott. (F. IV. 292.)

34. §. A fél az eljárás szabálytalansága, nevezetesen pedig valamely perbeli cselekmény alaki hibái ellen nem szólalhat fel, ha a szabálytalanságba beleegyezett, vagy ha — bár a szabálytalanságot ismerte vagy ismernie kellett — az ügynek tárgyalásába bocsátkozott, vagy folytatta a tárgyalást, anélkül hogy a szabálytalanság ellen felszólalt volna.

Ez az intézkedés nem terjed ki az olyan eljárási szabály megsértésére, amelynek alkalmazásáról a felek le nem mondhatnak.

A felszólalás kényszere csak az eljárási szabályokra vonatkozván, az alperesség anyagi jogi feltételeinek hiánya felszólalás nélkül is figyelembe veendő. (F. I. 290.)

A S. E. 34. §-ánál fogva nem vétetett figyelembe, hogy egyidejüleg folyamatba tett több olyan perben, amelyekben a tényállás teljesen azonos és a felek képviselői is ugyanazok, a tárgyalás minden ügyben külön meg nem tartatott, és ugyanazok az előadások a felek részéről nem ismételtettek, mert a több hason perben a tárgyalási jegyzőkönyvek másodlatainak szerkesztése a panaszló képviselőjének hozzájárulása mellett történt. (F. II. 69.)

35. §. A szóbeli tárgyalást a biróság vezeti. A biróság nyitja meg a tárgyalást, ő hivja fel a feleket szólásra és ő rekeszti be a tárgyalást.

A biróság gondoskodni tartozik arról, hogy az ügy kimeritő tárgyalásban részesüljön, mindazonáltal a tárgyalás hosszadalmassággal és az ügyre nem tartozó kitérésekkel ne zavartassék és megszakitás nélkül lehetőleg ugyanazon határnapon befejeződjék.

36. §. A biróság a feleket vagy képviselőiket a tárgyalásnál elkövetett rendzavarás miatt, különösen pedig a biróságnak, az ellenfélnek vagy képviselőjének, ugyszintén a tanuknak, vagy szakértőknek megsértése esetében, ha az előrebocsátott rendreutasitás sikertelen marad, 100 frtig terjedhető pénzbirsággal büntetheti.

A biróság a feleket vagy képviselőiket, kik a tárgyalást ismételt illetlen viseletük

által akadályozzák, vagy kiknek nincsen érthető előadási képességük, a további előadástól eltilthatja.

Ha ennek folytán a fél képviselet nélkül marad, a tárgyalás a fél költségére oly meghagyással halasztandó el, hogy az ujabb tárgyaláson a meg nem jelenés törvényes következményeinek terhe mellett ügyvéd által tartozik megjelenni.

Amennyiben a felet ügyvéd képviseli, az ügyvédre nézve az 1887 : XXVIII. t.-cz. intézkedései alkalmazandók.[1])

Az a körülmény, hogy a fél ügyvéd vallására utasittatott, csak arra enged következtetést, hogy az a fél a védelme előadására találtatott képtelennek, ellenben nem zárja ki azt, hogy annak a félnek személyes meghallgatása alkalmával tett ténybeli előadása mérlegelés tárgyává tétessék. (F. IV. 376.)

37. §. A biróság gondoskodni köteles arról, hogy a felek homályos kérelmeiket, tényelőadásaikat és nyilatkozataikat felvilágositsák, hiányos tényelőadásaikat kiegészitsék és általában a szükséges kérelmeket és nyilatkozatokat megtegyék. Evégre a biróság a felekhez kérdéseket intézhet. Kérdéseket a felek is inditványozhatnak. A felek kérdéseinek megengedhetősége felett a biróság határoz.

Az ellenfél tényállitásaira vagy okirataira vonatkozó nyilatkozat elmulasztottnak csak akkor tekinthető, ha a felet a kérdéses nyilatkozat megtételére a biróság felszólitotta.

A biróság köteles az ügyvéd által nem képviselt feleket a szükséghez képest cselekményeik és mulasztásaik következményeire figyelmeztetni.

A sommás eljárásban a biróság a bizonyitás kötelezettségének módja és annak elmulasztásának következményei iránt csak az ügyvéd által képviselt feleket köteles kitanitani. (F. I. 13.)

Az ügyvéd által képviselt ügyfél nem emelhet panaszt a miatt, hogy a biróság által állitásainak bizonyitására fel nem hivatott, s még kevésbbé amiatt, hogy fel nem hivatott arra, hogy bizonyitékain felül még további bizonyitékot szolgáltasson. (Dt. LIV. 29.)

A biróság nem követett el jogszabálysértést, ha a bizonyitó felet az okirattal való bizonyitásra fel nem hivta, még ha ily bizonyitást szükségesnek látott is. (F. III. 223.)

38. §. A biróság a tényállás felderitése végett az egyik, vagy mindkét fél személyes megjelenését, a félhez intézendő kérdések előleges közlése mellett vagy a nélkül, elrendelheti. Szükség esetén a biróság a fél személyes megkérdezését megkeresett biróság utján is eszközölheti. A biróság belátása szerint itéli meg annak a körülménynek a per eldöntésére való befolyását, ha a személyes megjelenésre idézett fél elegendő ok nélkül meg nem jelen, vagy a hozzá intézett kérdésekre nem felel.

39. §. A biróság a tényállás felderitése czéljából elrendelheti, hogy a fél birtokában levő okiratokat, melyekre hivatkozott, mutassa be, továbbá, hogy leszármazási táblákat, terveket, vázlatokat és más felvilágositó rajzokat terjeszszen elő.

A biróság más biróságnál vagy hatóságnál levő iratokat, amennyiben ez a tényállás felderitésére szükséges, hivatalból beszerez.

A biróság elrendelheti, hogy a fél az olyan okiratokat, melyek nem az állam hivatalos nyelvén vannak szerkesztve, hiteles forditásban mutassa be, nemkülönben elrendelheti azt is, hogy a bemutatott vagy beszerzett iratok bizonyos időn át az iratok mellé csatolva, vagy a biróságnál letéve maradjanak.

Ha a fél nem tesz eleget annak a birói meghagyásnak, hogy az idegen nyelvü ügyvédi meghatalmazást hiteles magyar forditással mutassa be, a biróság nem szüntetheti be az eljárást, hanem csak a forditásnak a fél költségén elkészitését rendelheti el. (P. T. XLI. 135.)

40. §. A biróság olyan körülmények tekintetében, melyeket a fél beszerez-

[1]) Az 1887 : XXVIII. t.-czikket lásd a VII. R.-ben.

hető okirattal bizonyithat, egyéb bizonyitást kizárhat.

41. §. A biróság a per bármely szakában megkisérelheti a jogvitának, vagy egyes vitás kérdéseknek egyezségi elintézését.

Az egyezség vitás ténykörülményre vonatkozó eskütől is függővé tehető.

A felek egyezséget köthetnek oly módon is, hogy csupán egyes vitás tény- vagy jogkérdést hagynak fenn birói eldöntés tárgyául. Ily esetben a biróság a vitás kérdések eldöntése mellett egyebekben itéletét a felek megállapodására köteles alapitani.

42. §. A biróság elrendelheti, hogy az egy keresetben érvényesitett több követelés elkülönitve tárgyaltassék.

A biróság a tárgyalást első sorban a megosztható követelésnek egy részére, vagy a követelésnek előkérdésére szorithatja. Elrendelheti továbbá azt is, hogy a tárgyalás ugyanazon követelés megalapitására vagy megerőtlenitésére szolgáló vitapontok közül egyre vagy többre szorittassék.

43. §. A biróság közös tárgyalás és eldöntés végett elrendelheti oly pereknek egyesitését, melyek előtte egymással összefüggő követelések iránt vannak folyamatban, akár ugyanazon, akár különböző felek között.

Az idézések, melyek az egyesités folytán netalán szükségessé válnak, hivatalból eszközlendők.

44. §. Ha a per eldöntése egészben vagy részben oly körülményektől függ, melyek megállapitása egy már megindított más polgári peres vagy perenkivüli, avagy büntető eljárásnak, vagy pedig valamely közigazgatási hatóság eldöntésének képezik tárgyát, ugyszintén ha a perben hivatalból üldözendő oly büntetendő cselekmény jelenségei merülnek fel, melyek megállapitása a per eldöntésére lényeges befolyással van: a biróság a per tárgyalását a polgári vagy büntető eljárás jogerejü befejezéseig, illetőleg a közigazgatási hatóság végérvényes eldöntéseig felfüggesztheti.

Ha a büntető eljárás még meginditva nem volna, a biróság annak megینditásáról hivatalból gondoskodik.

Az 1868 : LIV. t.-czikk 9., 10., 12., és 13. §§-ai, a sommás eljárásban hatályon kivül helyeztetnek.

Az igény felfüggesztésére okul nem szolgálhat az alapul szolgáló ügyletnek hatálytalanitása iránt inditott per folyamatban léte. (F. I. 26.)

Az olyan büntető birósági határozat, amelynek hatálya a perben álló félre ki nem terjed, a polgári peres eljárásnak felfüggesztésére nem lehet alkalmas. (F. I. 113.)

Adótartozás miatt foganatositott végrehajtás alkalmával lefoglalt tárgyak iránt inditott igénypernek felfüggesztésére nem szolgálhat okul az, hogy az adókirovás ellen adóügyi felfolyamodás adatott be, s ez még nem biráltatott el. (F. II. 72.)

Az okiratra alapitott kereseti jognak megbirálása, ha az okirat valódisága a perben tagadva lett, nincs függővé téve az okirat hamissága iránt a büntető eljárás meginditásától, következőleg emiatt a polgári peres eljárás felfüggesztésének sem lehet helye. (F. II. 361.)

Habár mind a két fél ellentétes vallomására esküt tett, a per eldöntése, a hamis tanuzás büncselekményének büntető uton leendő előzetes kideritésétől nem tehető függővé. (F. IV. 287.)

A per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelem megtagadása a SE. 44. §.-a értelmében eljárási jogszabály sértését nem foglalja magában. (M. 20207.)

45. §. A biróság az elkülönités, egyesités vagy felfüggesztés tárgyában hozott határozatát hivatalból is megszüntetheti.

Az egyesités, elkülönités, vagy ezek megszüntetése, ugyszintén a felfüggesztés megszüntetése tárgyában hozott határozatok ellen felebbvitelnek nincs helye.

46. §. Ha az ügy, vagy valamely külön eldöntésre alkalmas kérdés a biróság nézete szerint a határozathozatalra megérett, a biróság a tárgyalást berekeszti.

A biróság a berekesztett tárgyalást az itélet kihirdetése előtt ujból megnyithatja. Amennyiben a felek jelen nincsenek, azok az ujból megnyitott tárgyalásra hivatalból idézendők meg.

47. §. A tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő.

A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

1. a biróságnak megjelölését és a tárgyalásnak helyét és idejét;
2. a biró, esetleg a jegyzőkönyvvezető és a tolmács megnevezését;
3. az ügy megjelölését;
4. a megjelent felek és képviselőik nevét és perbeli állását;
5. annak megemlitését, hogy a tárgyalás nyilvánosan tartatott, vagy hogy a nyilvánosság kizáratott.

48. §. A jegyzőkönyvbe a tárgyalás menetének általános kitüntetésén felül felveendők:

1. a kereseti kérelem és ellenkérelem, valamint a szóbeli tárgyalás folyamában előterjesztett és az ügy eldöntésére, vagy az eljárás menetére jelentőséggel biró egyéb kérelmek és ezeknek módositásai;
2. elismerések, lemondások és egyezségek, melyek által a peres ügy egészben vagy részben elintéztetik;
3. a feleknek az ügy eldöntésére, vagy az eljárás menetére nézve lényeges tényállitásai és az ellenfélnek azok valóságára vagy valótlanságára nézve tett nyilatkozatai, a felajánlott bizonyitékokra való hivatkozással, tekintet nélkül a felek szóváltásainak sorrendére, jegyzőkönyvbe veendő, lehető rövid szövegezéssel;
4. azok a feljegyzések, melyeknek jegyzőkönyvbe vételét a jelen törvény megszabja;
5. a per birósága előtt felvett bizonyitás eredménye, nevezetesen a tanuk vallomása, a szakértők véleménye és az eskü alatt kihallgatott felek nyilatkozatai, valamint a szemle eredménye.

A szakértőknek külön irásba foglalt véleménye, valamint a bizonyitás felvételéről és a felek személyes megkérdezéséről felvett külön jegyzőkönyvek, a tárgyalási jegyzőkönyvhöz melléklendők.

49. §. A jegyzőkönyv, felvétele után, a feleknek felolvasandó és a feleknek esetleges megjegyzései alapján kiegészithető és kiigazitható.

A jegyzőkönyvet aláirják: a biró, esetleg a jegyzőkönyvvezető és a tolmács, valamint a felek is. Ha a felek a jegyzőkönyv aláirását megtagadják, e körülmény a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

A jegyzőkönyvet és mellékleteit az érdekeltek bármikor megtekinthetik és azokról a birói ügyviteli szabályokban megállapitott módozatok közt másolatot vehetnek.

50. §. Ha az első tárgyalási határnapon a felek valamelyike meg nem jelen, a biróság a megjelent fél kérelmére az ügy érdemében tárgyal és határoz. A határozathozatalnál az alperes elmaradása esetében a felperes szóbeli tényállitásai — amennyiben az alperessel a keresetben közölve voltak, és a felperesnek egyéb előadásai vagy bizonyitékai által le nem rontvák — valóknak tartandók. A felperes elmaradása esetében az alperestől tagadott kereseti ténykörülmények — amennyiben ezeket a kereset mellékletei be nem bizonyitják — figyelmen kivül hagyandók, az alperestől előadott ténykörülmények pedig valóknak tartandók.

Ha az első tárgyalási határnapon a felperes nem jelen meg, az alperes azt is kérheti, hogy a biróság a felperes keresetét az ügy érdemének eldöntése nélkül, végzéssel visszavettnek jelentse ki és a felperest az okozott költségben marasztalja. Ez esetben a felperes a határnap elmulasztása miatt igazolással nem élhet, a kereset és idézés hatályai azonban fenmaradnak, ha a felperes az elmulasztott határnaptól számitott 15 nap alatt az idézés ismétlését kéri.

Ha a felperes az idézés ismétlését kéri, vagy a pert ujabban meginditja, az alperes a perbebocsátkozást mindaddig megtagadhatja, mig a megállapitott költségek meg nincsenek téritve.

Első tárgyalási határnapnak tekintendő az a határnap is, amelyre a tárgyalás az alperes érdemleges ellenkérelmének előadása előtt volt elhalasztva.

Az az eljárási szabály, hogy alperesnek az első tárgyalásról elmaradása esetében a felperes szóbeli tényállitásai, amennyiben az alperessel a keresetben közölve voltak és a felperesnek egyéb előadásai vagy bizonyitékai által le nem rontvák, valóknak tartandók, kötelezőleg csak magában abban a perben alkalmazandó, amely perben alperes az első tárgyalási határnapon meg nem jelent; ha tehát az ekként pernyertes felperes ugyanazt az alperest ugyanabból a jogviszonyból kifolyóan 'folytatólagos követelése iránt ismét beperli, az e perben az első tárgyalási határnapon megjelent alperes ellen az illető jogviszony ténykörülményeire vonatkozóan nem szolgálhat kötelező bizonyitékul az, hogy az előbbi perben az első tárgyalási határnapon meg nem jelent és ez okból vált ott pervesztessé. (F. IV. 401.)

51. §. Ha a felek valamelyike az alperes érdemleges ellenkérelmének előadása után nem jelenik meg az ujabb tárgyalási határnapon, a biróság a megjelent féllel ennek kérelmére az ügy tárgyalását folytatja.

Ez esetben a megjelent félnek ténybeli előadásai valóknak, a meg nem jelent fél állitásai pedig, amennyiben a megjelent fél tagadja, be nem bizonyitottaknak tekintendők, a korábbi tárgyalások azonban, valamint a bizonyitás eredménye a határozathozatalnál figyelembe vétetik.

Ugyanez az eljárás követendő akkor is, ha a felek valamelyike tárgyalás közben eltávozik.

52. §. Ha valamely tárgyalási határnapon a felek közül egyik sem jelenik meg, vagy a megjelent fél az ügy tárgyalását nem kivánja, a per mindaddig szünetel, amig valamelyik fél ujabb határnap kitüzését nem kéri.

Ha még az ülés folyamán mindkét fél megjelenik, a biróság bármelyik fél kérelmére megtarthatja a tárgyalást a felhiváskor megjelent felekkel befejezett tárgyalások után ugyanazon ülésben, esetleg pedig a tárgyalás megtartására azonnal ujabb határnapot tüz.

Az elmulasztott tárgyalástól számitandó 3 év elteltével a per megszüntnek tekintendő.

A per megszüntére vonatkozó eljárási jogszabályok nem érintik azokat a magánjogi következményeket, amelyek az anyagi jog szerint a per abbanhagyásához kötve vannak, s a pernek hosszu idón át való szünetelésével járó magánjogi joghátrány a per elévülésétől függetlenül áll be. (F. II. 279.)

53. §. A határnap elmulasztása az ügy felhivásával kezdődik.

A mulasztás következménye nem áll be, ha a fél a kérelem felett tartott szóbeli tárgyalás berekesztéseig megjelen.

54. §. A biróság a mulasztás következményeinek kimondását az 50. és 51. §§. eseteiben végzéssel megtagadja:

1. ha a megjelent fél valamely hivatalból figyelembe veendő körülmény tekintetében a szükséges bizonyitékot nem adja elő s annak a körülménynek fenforgása vagy fenn nem forgása emiatt kétes marad;

2. ha a meg nem jelent fél a tárgyalási határnapról törvényesen nem volt értesitve;

3. ha a biróság azt találja, hogy az idézés kézbesitése és a határnap közötti idő a megjelenésre nem volt elegendő, vagy a mulasztó félt megjelenésében köztudomásu természeti esemény, vagy más elháríthatatlan akadály gátolta;

4. ha a szóbeli tárgyaláson előadott kereset vagy viszontkereset, vagy az ezeknek megalapitására felhozott tények az ellenféllel még közölve nem voltak, vagy ha a megjelent fél a korábbi tárgyaláson előadottakat a meg nem jelent fél hátrányára módositja.

A jelen §. 2. és 3. pontjainak eseteiben a biróság az ügy tárgyalására hivatalból ujabb határnapot tüz ki. A 4. pont esetében a megjelent fél előadásai kérelmére jegyzőkönyvbe veendők és a meg nem jelent fél a jegyzőkönyv ide vonatkozó másolatának közlésével az ügy tárgyalására ujból megidézendő. Ha pedig a biróság a mulasztás következményeinek kimondását az 1. pont értelmében tagadja meg, az eljárás szünetel és erről a meg nem jelent fél is értesitendő. Az eljárás ujra felvételét ez esetben az 52.

§-ban emlitett 3 év letelte előtt bármelyik fél kérheti.

A mulasztás következményeinek kimondását megtagadó határozat ellen az ujabb tárgyalás megtartására nézve halasztó hatályu felfolyamodásnak van helye. Ha a felfolyamodásnak hely adatik, a biróság a hivatalból kitüzendő ujabb határnapon a mulasztás következményei felől a mulasztó fél meghallgatása nélkül határoz.

55. §. Ha a kézbesitési bizonyitvány a tárgyalási határnapig be nem érkezett, a biróság a meg nem jelenés és következményei felől a kézbesitésre vonatkozó értesités beérkezése után határoz. A meg nem jelenés következményeit kimondó itélet ez esetben mindkét félnek kézbesitendő.

56. §. Ha a tárgyalásra több alperestárs közül nem valamennyien jelentek meg, a meg nem jelentekről azt kell feltenni, hogy a megjelent pertárs védelméhez, és ha több pertárs jelent meg, ezek közül annak védelméhez csatlakoznak, mely részükre a legkedvezőbb, kivévén, ha e védelem csupán a megjelent alperesekre nézve bir jelentőséggel.

57. §. Az igazolásra nézve az 1881. évi LIX. t.-cz. 61—68. §§-ai alkalmazandók.

IV. FEJEZET.

Bizonyitás.

58. §. Oly tényállitásokat, melyeket az ellenfél a szóbeli tárgyaláson, vagy a megkeresett biró előtt beismert, bizonyitani nem szükséges.

A ténybeli beismerés visszavonható, és a biróság szabadon mérlegeli, hogy visszavonása esetén az mennyiben veszti el erejét. Ellenben a vitás jognak elismerése, mint rendelkezés jellegével biró oly jogi tény, mely magát az igényt állapitja meg, vissza nem vonható s annak hatálya csakis az akaratnyilvánitások érvénytelenségére nézve fennálló magánjogi elvek alapján támadható meg. (F. II. 27.)

Az az eljárási szabály, hogy tényállitásokat, melyeket az ellenfél a szóbeli tárgyaláson vagy a megkeresett biró előtt beismert, bizonyitani nem szükséges, kötelezőleg csak magában abban a perben alkalmazandó, amely perben az ellenfél a fenti módon a beismerést tette; ha tehát alperes magát fizetésre kötelezően felperessel biróság előtti egyezséget kötött és a felperes ugyanabból a jogviszonyból kifolyóan folytatólagos követelése iránt ugyanazt az alperest ismét beperli, e perben az illető jogviszony ténykörülményeire nézve nem szolgálhat kötelező bizonyitékul az, hogy az előbbi perben alperes magát fizetésre kötelezően felperessel biróság előtti egyességet kötött. (F. IV. 401.)

59. §. A beismerés hatályosságára nincsen befolyással, ha önálló, a beismert tényállitással nem ellenkező állitások vannak hozzákapcsolva.

Mennyiben legyen valamely korlátolt beismerő nyilatkozat beismerésnek vagy tagadásnak tekintendő, az eset körülményei szerint a biró itéli meg.

Ténybeli beismerés visszavonható és a biróság mérlegeli a visszavonás hatályát. A jogbeli elismerés azonban, mint rendelkezés jellegével biró oly jogi tény, mely magát az igényt alapitja meg, vissza nem vonható, hanem annak hatálya csakis az akaratnyilvánitások érvénytelenségére nézve fennálló magánjogi elvek alapján támadható meg. (Dt. LXXIV. 147.)

Az a körülmény, hogy alperesek az alapperben felperes kereseti követelését beismerték vagy elismerték, nem zárja ki annak lehetőségét és alperesek részéről ujitott perben bizonyitását, hogy az a beismerés vagy elismerés tévedésből és különösen felperes tévesztéséből történt; ebben az esetben pedig az a beismerés vagy elismerés jogilag hatályosnak többé nem tekinthető. (J. K. 1904. évi 27. sz.)

60. §. A biróság a körülmények szorgos méltatása alapján itéli meg, hogy a perben tett beismerés visszavonás által mennyiben veszti el erejét.

A beismerés erejét veszti, ha az ellenfél a visszavonásba beleegyezik.

61. §. A szóbeli tárgyalás folyamában a biróság felhivására kifejezetten nem tagadott olyan tényállitásokat, melyek valóságukkal össze nem férő előadás által közvetve tagadottaknak sem tekinthetők, bizonyitani nem szükséges, hacsak a fél egyéb előadásából nem következik, hogy azokat tagadni akarja.

A biróság a körülmények szorgos méltatása alapján belátása szerint itéli meg azt, hogy a félnek olyan nyilatkozata, mely szerint az ellenfél tényállitásának valóságáról nincs tudomása, vagy arra nem emlékezik, tagadásnak tekinthető-e.

A sommás eljárás hallgatag beismerést nem ismer. (Dt. LXXIX. 103.)

62. §. A biróság előtt ismeretes köztudomásu tényeket bizonyitani nem szükséges. Ugyanez áll azokra a tényekre nézve is, amelyekről a biróságnak hivatalos tudomása van.

A különös szakismeretet fel nem tételező nálunk általánosan ismert mezőgazdasági mozzanatokat, mint köztudomásu tényeket, a biróság jogositva van a feleknek arra vonatkozó előzetes meghallgatása nélkül is megállapitani. (F. I. 278.)

A felülvizsgálati biróságnak hivatalos uton szerzett tudomása (arról, hogy az ügylet a hitelezőkkel szemben jogerősen hatálytalannak nyilvánittatott) mint inditó ok a keresetnek elutasitására. (F. II. 13.)

Annak megitéléséhez, hogy rendes viszonyok közt csekélyebb terjedelmü gazdasághoz mily nagyságu istálló szükséges, különös müszaki ismeretek nem kivántatnak, s ez tulnyomóan földmiveléssel foglalkozó államban a köztudomásu dolgok közé tartozik. (F. II. 109.)

Valamely kereskedelmi üzlet tevékenysége, az üzlet körének terjedelme a különös észlelet körébe tartozó tényekből vont következtetés utján állapittathatván meg, a köztudomásu tények közé nem eshetik, ennélfogva a biróságnak ezekre vonatkozó magántudomása, amennyiben az nem alapul hivatalos tudomáson, a bizonyitás kizárásának okát nem képezheti. (F. III. 13.)

Igaz ugyan, hogy a 32. §. szerint a biróság előtt ismeretes köztudomásu tényeket, ugyszintén azokat a tényeket, amelyekről a biróságnak hivatalos tudomása van, bizonyitani nem szükséges ; ámde a biróság arról, hogy egy előtte lefolyt másik perben minő ténybeli adatok merültek fel, hivatalos tudomást szerezni nem köteles és a biró minden perben önálló jogi álláspontot van hivatva elfoglalni ; az pedig, hogy a biró előtt ugyanama biróságnál lefolyt másik perbeli adatok ismeretesek és köztudomásuak-e, fokozatos megvizsgálás tárgya nem lehet, ellenben a SE. 64. §. szerint a biró ténybeli meggyőződését magának az illető pernek anyagából tartozik megalkotni és egyrészről mérlegelni csak az alkalmazott bizonyitást, másrészről csak annak a bizonyitásnak mellőzését köteles indokolni, amit a fél ajánlott. (U. L. 1901. évi 31. sz.)

63. §. Más államban érvényes jogszabályok, ideértve a viszonosságra vonatkozó szabályokat is, továbbá a helyi és különszerü szokások, valamint a helyhatósági szabályok csak akkor bizonyitandók, ha a biróság nem ismeri azokat. A biróság azonban a jogszabályok megismerése végett felhasználhat a felektől fel nem hozott forrásokat is és az evégre szükséges lépéseket hivatalból is megteheti.

64. §. A biróság a bizonyitékok mérlegelésében törvényes bizonyitási szabályokhoz csak a jelen törvényben kijelölt esetekben van kötve, egyébként pedig valamely tényállitásnak valóságát vagy valótlanságát a tárgyalás és a bizonyitás egész tartalmának szorgos méltatása alapján itéli meg. Az okok, amelyek a biróság meggyőződését előidézték, ugyszintén amelyek miatt a biróság valamely bizonyitást elégtelennek tartott, vagy a fél ajánlotta bizonyitást mellőzte, az itéletben tüzetesen előadandók.

A bizonyitási teher szabályait, valamint a jogszabályokat, melyek szerint valamely ténykörülmény egyáltalán, vagy az ellenkező bebizonyitásáig valónak tartandó, ugyszintén a törvényes vélelmeket a jelen §. rendelkezése nem érinti.

A tanunak érdekeltsége, a tanuságtételtől kizáró törvényes ok fenn nem forgása esetén, a szabad mérlegelésnek tárgya. (F. I. 31.)

A felebbezési biróság tényállásának, a felülvizsgálat sikeres megejthetése céljából rendszerint azokra a ténykörülményekre is ki kell terjeszkednie, amelyeket ha a felebbezési biróság nem fogadott is el döntőknek, de amelyek a kérdés eltérő megitélése esetében ügydöntők lehetnek. Kivételt e tekintetben csakis azok az esetek képezhetnek, amelyekben az eltérő megitélés folytán jelentékenyebb költségtöbblettel járó bizonyitási eljárás válnék szükségessé. (F. I. 41.)

Kifejezett indokolás hiányában, a tanuk vallomásának mérlegelése által az ujbóli kihallgattatás mellőzésének oka is meg van adva. (F. I. 53.)

A bizonyitékok szabad mérlegelésének elengedhetlen feltétele, hogy az itéletben nyilvánuló birói meggyőződés a szolgáltatott

összes bizonyitékok figyelembe vételével alkottassék meg, s az összes szolgáltatott és felajánlott bizonyitékok alkalmazására vagy nem alkalmazására vonatkozó indokok tüzetes előadásával azok az okok, amelyek a biróságot itéletében nyilvánuló meggyőződésére vezették, felismerhetők legyenek, s kitünjék, hogy az összes perbeli adatok számba vétettek. (F. I. 87.)

Szabályellenesen járt el a felebbezési biróság, ha olyan bünper adatait is itéleti tényállása megállapitásánál és meggyőződése megokolásánál figyelembe vett, amelyeket be nem szerzett és amelyekre a feleket meg nem hallgatta. (F. I. 89.)

A bizonyitékok szabad mérlegelése elvének folyományát képezi az, hogy olyan esetben, amikor a biróság az általa szabadon felhasználható bizonyitékokat ténybeli megállapitásánál meggyőződésének megalkotására elegendőnek tartja, és azokat annyira meggyőzőeknek tekinti, hogy már eleve kizártnak tartja azt, hogy a bizonyitó fél által ajánlott további bizonyitási adat az ellenkező meggyőződése előidézésére alkalmas lehessen, az okoknak előadása mellett a további bizonyitást a biróság mellőzheti és meggyőződését a már keresztülvitt bizonyitás eredményére alapithatja. (F. I. 118.)

Feloldás, mert a felek közötti jogvitának elbirálásánál sarkalatos műszaki kérdés anélkül biráltatott el, hogy az annak megállapithatása czéljából rendelkezésre álló bizonyiték kimerittetett volna. (F. I. 122.)

A perbeli fél által más perben tett beismerés, mint a biróságon kivüli beismerés, a birói meggyőződésnek s igy a szabad mérlegelésnek képezi tárgyát. (F. I. 176.)

Gyermektartás iránt inditott perben a biróság az egyházi fegyelmi eljárásban kihallgatott tanuknak vallomását szabadon mérlegelheti. (F. I. 200.)

Az eskü alatt már kihallgatott fél vallomása esküvel való megerősitésének mellőzését a felebbezési biróság indokolni köteles. (F. I. 243.)

A tulajdonjog bekeblezését gátló telekkönyvi akadály fenforgása nem tanukkal, hanem telekkönyvi hiteles kivonattal bizonyitandó. (F. II. 53.)

Oly eljárási szabály nem áll fenn, hogy a felebbezési biróság akkor, ha az elsőbiróság itéletét egész terjedelmében helybenhagyván, ennek indokait is kimeritőknek és helyeseknek ismerte el, köteles lenne a felebbezésben felhozottaknak czáfolatára külön indokokat felhozni. (F. II. 92.)

Ha a felebbezési biróság a kihallgatott tanuk vallomását figyelembe nem vette, sem a mellőzésre vonatkozó indokokat fel nem emlitette, ugy itélete lényeges s az ügy eldöntésére befolyással biró oly eljárási szabályt sértett meg, hogy emiatt itélete érdemileg alaposan felül nem vizsgálható. (Dt. LXXII. 101.)

A bizonyitékok szabad mérlegelésénél a 64. §. rendelkezése szerint a biróság annyira nem mehet, hogy felmentve érezze magát a bizonyitékok részletezésétől, és ennek ez alapon történendő mérlegelésétől, hanem tüzetesen előadandó, hogy valamely tanu vallomásával valamely tényt miért nem vesz bizonyitottnak. (Dt. LXXIV. 88.)

A felebbezési biróságnak az a megállapitása, mely szerint az eskü alatt kihallgatott fél vallomását, az abban fennálló ellentétek daczára, hitelt érdemlőnek és a per egyéb adatai által valószinüsitettnek fogadta el, amennyiben meggyőződésének okait kellően kifejtette, felülvizsgálati panasz alapját nem képezheti. (F. II. 223.)

A felebbezési biróság eljárási jogszabálysértést követ el, ha tényállásában az ügy eldöntésére lényeges körülményt egyszerüen a felek között nem vitásnak jelent ki, anélkül hogy erre vonatkozó kijelentésének okait is kifejtené, vagy a feleknek arra alapul szolgáló nyilatkozatait is felemlitené. (F. II. 226.)

Eljárási jogszabálysértést követ el a biróság, ha itéletében fel nem hozza, hogy a tanuk vallomásai által minő tényeket lát bebizonyitottaknak, s ha a tanuk vallomásában előadott tényeket nem részletezi s a védelmül felhivott ellenbizonyitékoknak méltatását hallgatással mellőzi. (F. II. 396.)

A biróság meggyőződését a megelőzően folyamatba tett büntető per adataiból is meritheti, de meggyőződése eredetét itélete indokaiban tüzetesen megjelölni köteles. (F. III. 20.)

Annak, hogy a törvény a biróságon kivüli beismerés bizonyitó erejére nézve nem tartalmaz különös intézkedést, következménye csak az, hogy a biróságon kivüli beismerés épen ugy, mint más bizonyitási adat, a szabad mérlegelésnek tárgya. (F. III. 77.)

A biróság az indokolásban tüzetesen kifejteni tartozik az okokat, amelyek miatt a fél ajánlotta bizonyitást mellőzte. Ámde az az ok, amit a felebbezési biróság itéletében felhozott, hogy t. i. a tanuk kihallgatását azért mellőzi, mert a »perbeli ténykörülmények a tárgyalások rendén teljesen tisztáztattak és behatóan felderittettek«, egész általánosságban tartott szólásmódnál nem egyéb, és mint ilyen az indokolás czélzatának, hogy az meggyőző legyen, meg nem felel. (F. III. 163.)

Az itélet indokolásából ki kell tünni annak, hogy az abban megállapitott beismerést a fél hol és mikor tette? (F. III. 165.)

A szakértői szemlebizonyitás a SE. 64. §. szerint a biróságnak szabad mérlegelési körébe tartozván, annak eredménye felett a biróság itélete indokolásaiban saját meg-

győződésének okait, de nem a feleknek vitáját köteles előadni. (F. III. 166.)

A biróság szabad mérlegelése körébe tartozik, hogy a tanu bir-e olyan értelmi fejlettséggel, hogy vallomása, mint bizonyiték tekintetbe vehető, és ennélfogva esküre is bocsátható-e? (F. III. 195.)

Jogszabálysértést követett el a felebbezési biróság akkor, amidőn itélete szerint a bizonyitó félnek esküvel megerősitett vallomását, a döntő ténykörülményre nézve ez által szolgáltatott részbizonyiték kiegészitéseül fogadta el bizonyitékul, anélkül hogy ténymegállapitásában oly adatokat felemlitett volna, amelyek kiegészithető részbizonyitékul felismerhetők volnának. (F. III. 210.)

A biróság meggyőződése szerint szabadon mérlegelheti, hogy az a körülmény, hogy az okiratbizonyitás lehetősége mellett, a bizonyitás e módját a bizonyitásra kötelezett fél igénybe nem vette, ennek perbeli előadása valóságára nézve mennyiben birhat jelentőséggel. (F. III. 223.)

A biróság a tanuk vallomását s e vallomások bizonyitó erejét akkor is, ha az a tanuk saját tényére vonatkozik, a SET. 64. §-nak rendelkezésénél fogva szabadon mérlegelheti. (F. III. 236.)

A felebbezési biróság jogszabálysértést követ el, ha valamely ténykörülményt több oly tanunak vallomása alapján fogad el bizonyitottnak, akikre nézve itéleti tényállásában maga jelzi azt, hogy vallomásaik ellentétesek, anélkül hogy az ellentéteket egymással szembeállitva, a vallomásokat részletesen és kimeritően méltatta volna. (F. IV. 80.)

Nem követett el a felebbezési biróság eljárási jogszabálysértést, ha a törvénytelen gyermeket megillető tartásdij mennyiségét szakértők meghallgatása nélkül állapitotta meg. (F. IV. 135.)

A félnek eskü alatti vallomása a polgári perjog szempontjából a félnek nem jogalkotó cselekménye, hanem csak bizonyitási eszköz, aminek bizonyitó erejét a biróság szabadon mérlegeli. (F. IV. 287.)

Amennyiben a felebbezési biróság valamely egyénnek munkaképtelensége és ennek mérve iránt ténybeli meggyőződését a perben szolgáltatott egyéb adatok alapján megalkothatta, ugyanarra nézve a bizonyitó fél kérelme ellenére az orvosszakértők meghallgatását mellőzheti. (F. IV. 317.)

A féllel rokonságban álló tanu vallomása, amennyiben a tanu vallomást tesz, vagy tenni köteles, a birói szabad mérlegelés tárgya. (F. IV. 392.)

A felek között lefolyt más perben kihallgatott tanuk vallomása, ép ugy mint más bizonyitási adat, szabad mérlegelésnek tárgya. (F. IV. 538.)

A biróságon kivül tett beismerés bizonyitó erejét a biróság a SE. 64. §. 2. értelmében szabadon mérlegelheti. A SE. 64. §. értelmében a biróság további bizonyitást, ha annak foganatba vételétől eredményt nem várhat, megfelelő indokolással mellőzheti. (J. 1899. évi 27. sz.)

Az ügydöntő körülményre megajánlott minden bizonyitékra sem köteles a biróság a bizonyitási fölvételt foganatositani, ha a tárgyalás és bizonyitás egész tartalma alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a további bizonyitás eredményre nem vezethet és azt a fél csak az ügy befejezésének késleltetése végett ajánlotta meg. (F. V. 148.)

Az eskü alatti kihallgatás a bizonyitásnak egyik megengedett módját képezvén, ha azt valamelyik ügyfél megajánlotta, a biróság jogi méltatás alá köteles venni, hogy a megajánlott bizonyitás alkalmazásának van-e helye? és amennyiben azt mellőzendőnek találta, az erre szolgáló okok az itéletben tüzetesen előadandók. (F. V. 286.)

(Marosvásárhelyi Tb. határozattárába felv. 12. számu p. hat.) Sommás perbeli tényállás megállapitásánál a biró rendszerint csak olyan tanuk vallomására hivatkozhatik, akiket az 1893 : XVIII. t.-cz. IV. fejezetében foglalt jogszabályoknak megfelelően a polgári biróság hallgatott ki. Az 1893. évi XVIII. t.-cz. 64. §. adta szabad mérlegelés jogánál fogva azonban a polgári biró a perbeli tényállást büntető perben kivett tanuvallomásokra is fektetheti abban az esetben, ha ilyen bizonyitási anyag figyelembe vétele ellen a peres felek nem tesznek kifogást. (Ig. K. IX. 12. sz.)

A gőzhajótársaságnak a hajórendszabály 106. és 111. §§-ai (közm. és közl. min. rend. 69. ápr. 21. 2362.) értelmében megadott fegyelmi jogi hatóság következtében a rendes biróság a fegyelmi hatóság elhatározási körébe eső tények valóságát és a kiszabott fegyelmi büntetés mérvét felülvizsgálni nincs jogositva, hanem a rendes biróság elé csak az a kérdés tartozhatik, hogy az elbocsátott alkalmazott terhére rótt cselekmények olyan természetüek-e, melyek a nyugdijigény elvesztését vonhatják maguk után. (Ü. L. 1902. évi 2. sz.)

Az ügyfélnek a SE. 95., 96. §§-ai szerint letett esküje nem perdöntő bizonyiték, hanem csak bizonyitási eszköz, mely a SE. 99. §-a értelmében a 64. §-a szerint megengedett szabad mérlegelés alá esik. A biróság a per körülményeit, a tanuk vallomását, valamint felperes vallomásának bizonyitó erejét szabadon mérlegelhette, meggyőződését szabadon alkothatta meg, kötelessége csak az volt, hogy meggyőződésének megalkotását indokolja. (Jd. 1903. évi 349. sz.)

A SE. 64. §-a szerint a bizonyitékok szabad mérlegelésének feltétele az, hogy az itéletben nyilvánuló meggyőződés az összes

perbeli tényállitások és bizonyitékok figyelembe vételével alkottassék meg és a szolgáltatott összes bizonyitékok alkalmazására, vagy nem alkalmazására vonatkozó indokok tüzetes előadásával történjék s ennek megtörténte az itéletből kitünjék. (Jd. 1903. évi 358. sz.)

A biróság a bizonyitékok mérlegelésében a szakértők véleménye által korlátolva nincs. (Jd. 1903. évi 386. sz.)

65. §. A biróság valamely kár vagy elmaradt haszon mennyiségét, ha a felek ajánlotta bizonyitékok megnyugtató eredményt nem nyujtottak, az összes körülmények figyelembevételével legjobb belátása szerint állapitja meg. A biróság, amennyiben ezen véleményének alkotásához szükségesnek találja, nemcsak szakértők meghallgatását, hanem bizonyitásfelvételt és tudakozódásokat is hivatalból foganatosithat.

A kárra és elvont haszonra nézve a bizonyitási eljárás tekintetében különböző szabályok fenn nem állanak, s a biróság a kár vagy elmaradt haszon mennyiségét, ha a felek ajánlotta bizonyitékok megnyugtató eredményt nem nyujthattak, az összes körülmények figyelembe vételével legjobb belátása szerint állapitja meg. (F. II. 191.)

A S. E. 65. §-a tartásdij összegének megállapitására nem vonatkozik. (F. II. 265.)

A biróság azt is belátása szerint szabadon itéli meg, hogy mely körülmények lehetnek alkalmasak a kár fenforgásának megállapithatására. (F. III. 202.)

Miután a tényállás szerint annak a kérdésnek eldöntése, hogy vajjon felperes mily kárt szenvedett, magának a kár létezésének kérdésével elválaszthatlan összefüggésben van és igy a két együttesen eldöntendő kérdés alapjául szolgáló tények megállapitása is csak egységesen történhet: a felebbezési biróság azt a körülményt, hogy felperes károsodását nem találja bebizonyitottnak, a 65. §. értelmében a fenforgó és kellően méltatott adatok alapján belátása szerint szabadon volt hivatva megállapitani. (F. III. 202.)

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 65. §-a kizárólag kártéritési követelésekre alkalmazható csak. (Dt. LXXX. 191.)

Minden kártéritési követelésnél a kártéritési jog megállapitásának az előfeltétele, hogy kárt okozó tény valóban fenforogjon s a kárt okozó ténynek megállapitásánál a S. E. 65. és 97. §§. rendelkezései, melyek csak a kár mennyiségére vonatkoznak, nem alkalmazhatók. (F. IV. III.)

Ha a károsodás megtörténtére a károsultnak ténykedése és mulasztása is hozzájárult, a kár megosztásának a károsító és a károsult között van helye; azt, hogy a károsult félnek magatartása mily befolyást gyakorolhat az őt megillető kárösszeg nagyságára, a biróság belátása szerint itéli meg. (F. V. 208.)

66. §. A bizonyitást, amennyiben megkeresés szüksége nem forog fenn, a per birósága a szóbeli tárgyalás folyamán veszi fel.

67. §. Ha a bizonyitás felvételének elrendelése következtében a tárgyalás elhalasztása válik szükségessé, a biróság végzést hoz és ebben a bizonyitandó tényeket és a bizonyitási eszközöket megjelöli és egyuttal kitüzi az ujabb tárgyalási határnapot. Ha a bizonyitás felvétele megkeresett biró által történik, a biróság a tárgyalás folytatására a határnapot a bizonyitásfelvétel befejezése után tüzi ki és arra a feleket hivatalból megidézi.

68. §. A biróság a bizonyitás felvételét elrendelő végzéséhez nincs kötve. A biróság elrendelheti a bizonyitás felvételének ismétlését vagy kiegészitését.

69. §. Ha a bizonyitás felvétele vagy folytatása végett ujabb határnap kitüzése válik szükségessé, a határnap abban az esetben is hivatalból kitüzendő, ha a korábbi határnapon a bizonyitó fél meg nem jelent, vagy ha egyik fél sem jelent meg.

70. §. A megkeresett biróság a bizonyitás felvétele végett szükség esetében más biróságot kereshet meg. Erről a megkeresésről a felek értesitendők.

71. §. A felek a bizonyitás felvételénél az esetben is jelen lehetnek, ha az nem a perbiróság előtt történik. E végből a megkeresett biróság a feleket a kitüzött határnapról értesiteni tartozik.

A bizonyitás felvétele a kellően értesitett felek távollétében is a lehetőség szerint foganatositandó.

A biróság a bizonyitás felvételénél jelen nem volt fél kérelmére és költségére a bizonyitás ujólagos felvételét vagy kiegészitését elrendelni tartozik, ha a fél valószinüvé teszi, hogy a bizonyitás

felvételénél hibáján kivül nem lehetett jelen és hogy a bizonyitás felvétele hiányos.

72. §. A bizonyitás felvételéről és eredményéről a felek az ügy érdemének folytatólagos tárgyalásával együtt tehetik meg észrevételeiket.

Ha a bizonyitás felvétele nem az itélő biróság előtt történt, annak eredményét a felek adják elő a tárgyaláson; szükség esetében a bizonyitásról felvett jegyzőkönyv tartalmát a biróság adja elő.

73. §. A közokiratok bizonyitó erejére vonatkozó szabályok továbbra is érvényben maradnak.

Az 1868 : LIV. t.-cz. 167. és 168. §§-ai szerint kiállitott magánokiratok, ha valódiságuk nincs kétségbe vonva, vagy be van bizonyitva, az ellenkező bebizonyitásáig teljes bizonyitékul szolgálnak arra nézve, hogy kiállitójuk a bennük foglalt nyilatkozatokat tette.

Más alakban kiállitott magánokiratok bizonyitó erejét a biróság a jelen törvény 64. §-a szerint szabadon mérlegeli. E szabály alul kivételt képeznek az adóslevelek, amelyek, ha az 1868 : LIV. t.-cz. 167. és 168. §§-aiban megszabott kellékeknek meg nem felelnek, a kölcsön leolvasását és a kötelezettség elvállalását egymagukban nem bizonyitják.

Azokat a különös törvényes intézkedéseket, amelyek a magánokiratok teljes bizonyitó erejét kevesebb alakszerüségekhez kötik, ugyszintén amelyek a jogügyletek érvényességére nézve különös kellékeket állapitanak meg, a jelen törvény nem érinti.

Ama körülmény, hogy valamely okmány annak aláirása alkalmával a kötelezett fél előtt felolvasva és megmagyarázva nem lett — a K. T. 313. §-ának alapján — nyomatékkal egyáltalán nem bir. (Dt. XXXVII. 234.)

A K. T. 313. §-a nem megfelelő okirat egész tartalmára nézve egyszersmind teljes bizonyitó erővel bir. (M. III. 125.)

A törvényes kellékekkel biró kötelezvény az érték kiszolgáltatására nézve nem szolgál bizonyitékul, ha meg van állapitva az azt előttemező tanuk vallomása alapján, hogy annak tartalma az ő aláirásuk alkalmával nem volt teljesen kikötve és azt a kiállitó nem előttük irta alá. Ez a bizonyitási szabály kötelező. (F. II. 130.)

A törvény kellékeinek megfelelően kiállitott adóslevél csak arra szolgál bizonyitékul, hogy a kiállitó az abban foglalt nyilatkozatot megtette, annak ellenében azonban a kölcsön le nem olvasását, illetve az érték ki nem szolgáltatását, az azt állitó fél bebizonyithatja. (F. II. 142.)

A cselédkönyvbe, a szolgálatadók által, magántanusitvány alapjában tett nyilatkozatoknak bizonyitó erejét a biróság szabadon mérlegelheti, s azokra nézve a magánokiratokra vonatkozó fennálló kötelező bizonyitási szabályok alkalmazást nem nyerhetnek. (F. II. 282.)

A törvényes kellékekkel biró magánokiratokra nézve kötelező bizonyitási szabály, tartalmuk valóságára nézve a bizonyitási teher szempontjából van felállitva, olyan irányban, hogy a tartalom az ellenkezőnek bebizonyitásáig a kiállitó ellenében teljes bizonyiték arra nézve, hogy az abban foglalt nyilatkozatot tette, s az ellenkező bizonyitásának kötelezettsége a kiállitót terheli. (F. III. 77.)

A kiállitó kézjegyével ellátott adóslevél bizonyitó erejét nem befolyásolhatja az, hogy a kiállitó annak ellenére, hogy irni tud, nem irta alá nevét sajátkezüleg, hanem kézjegyet tett a más által irt néváláirása mellé. (F. III. 77.)

Az adóslevelekre nézve az egyéb magánokiratokkal szemben annyiban van kivétel felállitva, hogy amig a más alakban kiállitott magánokiratoknak bizonyitó erejét a biróság teljesen szabadon mérlegeli, s igy azoknak a per összes anyagának méltatása mellett esetleg szintén teljes bizonyitó erőt tulajdonithat a bennük foglalt nyilatkozat valóságára nézve, addig a törvényes kellékekkel nem biró adóslevél, tagadás esetén, kizárólagos bizonyitékát a kölcsön leolvasásának és a kötelezettség elvállalásának nem képezheti. Az adóslevelekre vonatkozó ez a kivételes bizonyitási szabály azonban nem zárja ki azt, hogy amennyiben az adóslevélen kivül más bizonyitási adat is fenforog, mindezeknek szabad mérlegelésével a biróság a törvényes kellékeknek meg nem felelően kiállitott adóslevél tartalmának megfelelően bebizonyitottnak elfogadhassa a kölcsön leolvasását és a kötelezettségnek elvállalását. A más által irt névirás mellé sajátkezüleg tett kézjegy a néváláirást pótolja. Ha a kiállitó az okirat nyelvét nem érti, az okirat teljes bizonyitóerejüségének feltétele az, hogy a tartalomnak anyanyelvén történt megmagyarázása az okirat tartalma által legyen tanusitva. (Dt. LXXVIII. 148.)

Az olyan okirat, amelyben az azt aláiró fél elismeri, hogy már kapott kölcsönökről és a közös sertéshizlalási üzletről összeszámolván, ennek eredményeként a másik fél-

nek meghatározott összeggel adósa maradt, habár adóslevélnek van is czimezve, tulajdonképen nem közönséges adóslevél; az ilyen okirat tehát, ha az aláirás valódisága be van ismerve vagy be van bizonyitva, teljes bizonyitékul már akkor is elfogadható, ha az aláirás vagy ennek elismerése nem két tanu előtt történt, s az azt aláiró fél tartozik bizonyitani, hogy az okirat tartalma nem való. (F. III. 271.)

A későbbi törvényben szabályozott bizonyitási mód a törvény életbeléptetése előtt kiállitott okiratokra is kiterjed. (F. IV. 260.)

Az olyan okirat, amelynek tartalmában nem foglaltatik sem az, hogy az azt kiállitó fél az emlitett összeget kölcsön fejében kapta, sem az, hogy ennek visszafizetésére magát kötelezte, oly adóslevélnek, amelyre a S. E. 73. §. 2. bekezdésének rendelkezése alkalmazandó, nem tekinthetik. (F. IV. 363.)

Ha az irni és olvasni tudó fél az idegen kézzel irt adóslevél-okiratot két tanu jelenlétében aláirja, az ellene teljes bizonyitékul szolgál, tekintet nélkül arra, hogy tartalma előtte fel lett-e olvasva? (F. V. 190.)

A biróság szabadon mérlegelheti, az adóslevél kivételével, az olyan okiratnak bizonyitó erejét, amelyet az azt kiállitó fél, tartalmát ismerve, sajátkezüleg aláirt akkor is, ha az okirat nyelvét nem értette s annak tartalma megmagyarázása nincs tanusitva. (F. V. 345.)

A készpénztartozásról kiállitott olyan adóslevél, amely nem foglalja magában a kötelezettség jogczimét, egymagában véve az abban foglalt követelés megitélésének alapjául nem szolgálhat. (F. V. 427.)

A törvény által előirt kellékekkel ellátott okirat, ha az nem birt annak a kiállitó által történt aláirásakor a jelenleg olvasható tartalommal, amennyiben tartalma kitöltve nem volt, teljes bizonyitékul nem szolgál. A kitöltetlen ürlap utólagosan kitöltött tartalmának valóságára nézve a bizonyitás kötelezettsége azt terheli, aki arra jogot alapit. (J. K. 1901. évi 12. sz.)

A törvény által előirt kellékekkel ellátott okirat, ha az nem birt annak a kiállitó által történt aláirásakor a jelenleg olvasható tartalommal, amennyiben tartalma kitöltve nem volt, teljes bizonyitékul nem szolgál. (M. 20217.)

Az 1874 : XXXIV. t.-cz. 54. §-a az egyezkedés érvényét csak akkor köti okirat kiállitásához, ha az ügyvéd dijazását átalányösszegben köti ki, azonban nem szükséges okirat akkor, ha az ügyvéd megbizójával abban állapodik meg, hogy dijazást akár feltétlenül, akár bizonyos feltétel mellett nem követelhet. (J. 1901. évi 133. l.)

Ügyvédi munkadij iránti ügyben a vitatott irásbeli megállapodás létrejöttére és az erre vonatkozó okirat kiállitására nézve a tanu v. eskü általi bizonyitás meg van engedve. (J. K. 1901. évi 169. l.)

A S. E. 73. §-a értelmében meg van ugyan engedve, hogy a perrendtartás kellékeinek megfelelően kiállitott okirattal szemben is bizonyittathassék, hogy annak tartalma valótlan, azonban a tartalmilag valódinak bizonyult okirat tartalmával ellenkező egyidejü vagy megelőző szóbeli megállapodások még bizonyitásuk esetén sem vehetők az irásban foglalt megállapodással szemben tekintetbe. (J. K. 1902. évi 9. sz.)

74. §. A biróság a 64. §. szerint itéli meg, hogy az okiraton lévő törlések, vakarások, közbeszurások és más külső hiányok és rendellenességek az okirat bizonyitó erejét mennyiben csökkentik vagy szüntetik meg.

A törvény által előirt alakszerüséggel ellátott okirat, ha az, amikor azt a kötelezett aláirta, nem birt a jelenleg olvasható tartalommal, amennyiben jelenlegi teljes tartalma egészben kitöltve nem volt, másfelől pedig egy része a tartalomnak az aláirás után keresztülhuzatott, teljes bizonyitékul nem szolgálhat. (F. III. 213.)

A törvény által előirt kellékekkel ellátott okirat, ha az nem birt annak a kiállitó által történt aláirásakor a jelenleg olvasható tartalommal, amennyiben tartalma kitöltve nem volt, teljes bizonyitékul nem szolgál. A kitöltetlen ürlap utólagosan kitöltött tartalmának valóságára nézve a bizonyitás kötelezettsége azt terheli, aki arra jogot alapit. J. K. 1901. évi 11. sz.)

75. §. A kereskedelmi törvénynek a kereskedelmi könyvekkel, továbbá az alkuszok naplóival és kötjegyeivel való bizonyitásra vonatkozó 31—36-ik és 541—543. §§-ait a jelen törvény nem érinti. A kereskedelmi törvény 31. és 541. §§-aiban emlitett eskü kivételére nézve azonban a jelen törvény 98. §-a alkalmazandó.

76. §. A magánokirat valódisága nem bizonyitandó, ha azt az ellenfél a szóbeli tárgyalás folyamán nem tagadja.

A nyilatkozat megitélésére nézve a 61. §. szabályai alkalmazandók.

77. §. Ha a magánokirat aláirása, illetőleg az 1868 : LIV. t.-cz. 167. §-ának *c)* pontja szerint alkalmazott kézjegy valódisága nem tagadtatik (61. §.), vagy

bebizonyittatik, az aláirást megelőző szöveg az ellenkező bebizonyitásáig valódinak vélelmezendő, kivévén amennyiben az okirat külső hiányai vagy rendellenességei (74. §.) e vélelmet lerontják.

78. §. A magánokiratok irásának és aláirásának valódisága a jelen törvény szabályai szerint bizonyitandó.

Annak bizonyitása, hogy az irás vagy aláirás valódi-e vagy hamis, más oly irással való összehasonlitás által is történhetik, melynek valódisága nincs kétségbe vonva, vagy be van bizonyitva.

A biróság az összehasonlitás eszközölhetése végett elrendelheti, hogy a fél, ki irását vagy aláirását kétségbe vonta, irja le a biróságtól megjelölendő szavakat a biróság előtt vagy megkeresett biró előtt.

Ha a fél e meghagyásnak eleget nem tesz, a biróság e körülménynek bizonyitó erejét belátása szerint itéli meg.

A biróság az összehasonlitás bizonyitó erejét rendszerint szakértők meghallgatása nélkül itéli meg, a szükséghez képest azonban szakértőket is meghallgathat.

A biróság az összehasonlitás alapjául nem köteles a fél által erre kijelölt okiratot elfogadni, hanem csak valódiságára nézve kétségbe nem vont vagy bebizonyitott okiratot köteles a szakértők rendelkezésére bocsátani. (F. III. 142.)

79. §. Az okirat, amelylyel a fél bizonyitani akar, az ellenfél kivánatára, vagy a biróság rendeletére, a tárgyaláson eredetiben felmutatandó.

Az okirat eredetiben vagy másolatban és, ha az okiratnak csak egyes részei birnak jelentőséggel, legalább vonatkozó részeiben a tárgyalási jegyzőkönyvhöz melléklendő.

Ha az ellenfél az okirat valódiságát kétségbevonja, vagy meghamisitását állitja, az eredeti okirat a per jogerejü eldöntéseig a biróságnál megőrzendő.

80. §. Az 1868 : LIV. t.-cz. 171., 180. és 187. §§-ainak intézkedései, valamint a kereskedelmi könyvekkel való bizonyitás módjára nézve fennálló eljárási szabályok érintetlen maradnak.

81. §. A bizonyitó fél kérelmére az ellenfél a birtokában levő okiratot fel tartozik mutatni, ha az okirat tartalmánál fogva a felekre nézve közös, vagy ha az okiratot kiadni vagy felmutatni különben is köteles.

Közösnek az okirat tekintendő nevezetesen azon személyek között, kiknek érdekében van kiállitva, vagy kiknek kölcsönös jogviszonyait tanusitja. Közösnek tekintendők az érdekeltek között, vagy azok egyike és egy közös közbenjáró között valamely jogügyletre nézve folytatott irásbeli tárgyalások is.

A biróság a felmutatás kötelessége felől vita esetében végzéssel határoz. A végzés ellen külön felebbvitelnek nincs helye.

Ha az ellenfél tagadja, hogy az okirat birtokában van, a biróság eskü alatt hallgatja ki a tagadás valóságának, valamint az okirat hollétének és azon körülménynek kideritése végett, hogy az okiratot nem szándékosan semmisitette-e meg vagy tette hasznavehetetlenné.

A biróság a 64. §. szerint itéli meg, hogy a bizonyitó féltől felmutatott másolat vagy az okirat tartalmára nézve előadottak mennyiben érdemelnek hitelt, ha az ellenfél az okiratot, melynek birtokát beismerte, ki nem adja, az eskü alatti vallomást megtagadja, vagy ha vallomásából vagy egyébként kitünik, hogy az okiratot szándékosan megsemmisitette vagy hasznavehetetlenné tette. Szükség esetében a biróság a feleket az okirat tartalmára nézve eskü alatt kihallgathatja. (95. §.)

82. §. Ha a biróság a fél által hivatkozott tanu kihallgatását szükségesnek találja, a tanut, ha jelen van, azonnal kihallgatja, különben pedig a tárgyalás folytatására kitüzött határnapra idézvénynyel megidézi.

Ha a tanu a biróság székhelyén és az e helyen lévő járásbiróságok területén kivül tartózkodik, a kihallgatás megkeresvény utján történik. A biróság azonban a tanut a szomszédos járásbiró-

ság területéről maga elé idézheti, ha a közvetlen kihallgatás idő- és költségkimélés tekintetében czélszerünek mutatkozik.

A tanukihallgatás helyére nézve az 1868 : LIV. t.-cz. 197. §-ában foglalt szábályok alkalmazandók.

A biróság tanukihallgatást nem rendelhet el hivatalból. (Dt. LXXII. 95., LXXIII. 177.)

Tanuként, nem pedig félként kell kihallgatni a bizonyitó fél engedményezőjét. (F. I. 57.)

Az a fél, akinek érdekében a tanukihallgatás elrendeltetett, a hivatalból való elrendelés miatt panaszszal nem élhet. (F. I. 165.)

A részvénytársaság üzletvezetőjét tanuként, nem félként kell kihallgatni. (F. I. 293.)

Igényperben kizárólag az igénylő felperes által felhivott tanukra nézve áll fenn az a kötelező szabály, hogy csak azok hallgathatók ki, akik a biróság területén laknak, vagy a biróság elé állittatnak, a végrehajtató alperes részéről felhivott tanuk azonban, ha másutt laknak, megkeresés utján kihallgathatók. (F. II. 36.)

A bizonyitó fél megbizottját tanuként, nem félként kell kihallgatni. (F. II. 55.)

A bizonyitó fél megjelölni tartozik azokat a ténykörülményeket, amelyeket tanui által bizonyitani akar. A felebbezési biróság az által, hogy mellőzte az alperes által a felperes feslett életmódjának kimutatása czéljából felhivott tanuknak kihallgattatását, jogszabálysértést el nem követett, mert a SE. 197. §. szerint irányadó itéleti tényállása szerint alperes azokat a ténykörülményeket, amelyeket tanu által bebizonyitani kivánt, tüzetesen meg nem jelölte, arra nézve pedig, aminek igazolása végett az alperes a tanuknak kihallgattatását kérte, jelesül a felperes feslett életmódjára nézve általánosságban, a tanuk csupán egyéni véleményüket nyilváníthatnák, de bizonyságot nem tehetnének. (F. III. 97.)

Tanuként, nem félként kell kihallgatni a felebbezési biróság előtt a pertársat, akire nézve az elsőbirói itélet jogerőre emelkedett. (F. IV. 256.)

83. §. A biróság a tanu megidézését, vagy ha a tanu kihallgatása más biróság által foganatositandó, a biróság megkeresését attól teheti függővé, hogy a bizonyitó fél a tanukihallgatás költségének fedezésére bizonyos összeget tegyen le a biróságnál.

Ha a fél a letételt a kitüzött határidő alatt nem teljesiti, a tanu megidézése, illetőleg a megkeresés mellőzendő, hacsak a letétel utólag oly időben nem pótoltatik, hogy a tanukihallgatás még az eljárás késleltése nélkül megtörténhessék.

A bizonyitó felet a tanukihallgatás költségének fedezése czéljából bizonyos összeg letételére csak a tanukihallgatást elrendelő, vagyis maga a perbiróság kötelezheti. (M. 20221.)

84. §. Ha a tanukihallgatás külföldön eszközlendő, a biróság az ellenfél kérelmére a tanukihallgatás elrendelésével egyidejüleg a tárgyalás folytatására megfelelő határnapot tüz ki. Ha a tanukihallgatás jegyzőkönyve a tárgyalás folytatására kitüzött határnap után érkezik meg, az az ügy tárgyalásánál és eldöntésénél csak akkor vehető figyelembe, ha emiatt az eljárás befejezése késedelmet nem szenved.

A biróság a külföldön eszközlendő tanukihallgatás elrendelését az ellenfél kérelmére mellőzheti, ha a felek meghallgatása után valószinünek mutatkozik, hogy a tanukihallgatás elrendelése eredményre fog vezetni.

A jelen §. rendelkezései nem alkalmazhatók, ha a tanukihallgatás az osztrák-magyar monarchia másik államában vagy Bosznia-Herczegovinában eszközlendő.

85. §. Tanuként ki nem hallgathatók:

1. a lelkész arra nézve, amit a gyónásban, vagy egyébként a titoktarás egyházi kötelessége alatt közöltek vele;

2. hivatalban lévő vagy abból kilépett közhivatalnok oly kérdésekre, amelyekre nézve a tanuságtétellel a hivatali titoktartás kötelességét megsértené, ha e kötelesség alul illetékes felettes hatósága fel nem mentette;

3. hivatalban lévő, vagy kilépett közhivatalnok oly körülményekre nézve, melyek közokirattal bizonyithatók.

A peres fél ügyvédje a perben tanuként kihallgatható; de ezen esetben is megtartandó a sommás eljárásról szóló törvény azon intézkedése, mely szerint a tanu a még kihallgatandó tanuk jelen nem létében hall-

gatandó ki. Ha tehát a peres fél ügyvédje elsőnek hallgattatott ki, ez nem képez alaki jogszabálysérelmet. (Dt. LXXIII. 37.)

86. §. A tanuságtétel megtagadható:

1. ha a tanu a felek valamelyikének fel- vagy lemenő ágbeli rokona, házastársa vagy jegyese;

2. ha a kérdésre adandó felelet bünvádi eljárás alapjául szolgálhatna a tanu ellen, továbbá fel- vagy lemenő ágbeli rokonai, unokatestvérei és ezeknél közelebbi oldalrokonai, házastársa és jegyese, fel- vagy lemenő ágbeli sógorai, házastársának testvére, testvérének házastársa, örökbefogadó vagy nevelőatyja, örökbefogadott vagy nevelt gyermeke, gyámja, gondnoka, gyámoltja vagy gondnokoltja ellen, még pedig a házassági és sógorsági viszonyban lévőkre nézve tekintet nélkül arra, hogy fennáll-e még a viszony alapját képező házasság vagy sem;

3. ha a kérdésre adandó felelet által a tanu, vagy ezen §. 1. pontjában emlitett személyek valamelyike becsületükben vagy a tanu vagyonában sérelmet szenvednének;

4. oly körülményekre nézve, amelyekre a tanu nem nyilatkozhatik anélkül, hogy a hivatásával járó titoktartó kötelességet, különösen mint ügyvéd, közjegyző, orvos, vagy ezek segéde meg ne sértse, amennyiben a titoktartás kötelessége alul fel nem mentették;

5. ha a tanu a kérdésre adandó felelettel valamely műszaki vagy ipari titkot árulna el.

A tanu a jelen §. eseteiben a kihallgatás előtt, vagy midőn a kérdéses viszony kiderül, figyelmeztetendő, hogy vallomásának megtagadására fel van jogositva.

A megtagadás jogosultsága felől a perbiróság a felek meghallgatása után végzéssel határoz. A végzés ellen, mely a tanut vallomástételre kötelezi, a tanu halasztó hatályu felfolyamodással élhet.

A perben álló fél részéről az itélet azon alapon meg nem támadható, hogy a tanu, aki a tanuságtételt megtagadhatja, erre vonatkozó jogosultságára figyelmeztetve nem lett, mert e tekintetben csak magának a tanunak van felfolyamodási joga. (F. I. 7.)

A tanunak családi viszonya a perben álló csődtömeggondnok irányában, a tanuságtétel megtagadhatása szempontjából, nem esik az ügyféllel fennálló viszonynyal szoros tekintet alá. — Ha a bizonyitó fél hivatkozik a perben eljárt saját képviselőjének helyettesére tanuként, ez meg nem tagadhatja a tanuságtételt a titoktartás kötelességének megszegése okából. (F. II. 187.)

87. §. Az előző §. 1. és 2. pontja alapján a tanuságtétel meg nem tagadható:

1. ha a kérdés oly jogügyletre vonatkozik, amelynél a kihallgatandó mint tanu szerepelt;

2. ha a kérdés oly cselekményre vonatkozik, amelyet a tanu a vitás jogviszony tekintetében mint valamelyik félnek képviselője vagy megbizottja teljesitett, vagy ha a tanu a vitás jogviszony tekintetében mint kezes vagy jogelőd jelentkezik;

3. ha a tanu családtagjának születése, házassága vagy elhalálozása bizonyitandó;

4. ha a kérdés családi viszonyon alapuló vagyonjogi ügyre vonatkozik.

Oly cselekményre nézve, amelyet valamely ügyfélnek megbizottja teljesitett, a megbizott az 1893 : XVIII. t.-cz. 87. §-a 2. pontja szerint csak mint tanu hallgatandó ki. (Dt. LXXV. 21.)

88. §. A tanuk egyenkint és az ugyanazon ügyben kihallgatandó többi tanuk jelen nem létében hallgatandók ki.

Oly tanuk, kiknek vallomásai egymással ellenkeznek, szembesithetők egymással.

A 88. §. arra nézve kötelező bizonyitási szabályt nem tartalmaz, hogy egymással ellentétes vallomást tevő tanuk szembesittessenek, hanem ennek eszközlése a biróság belátásától függ, amennyiben meggyőződése megalkotásához azt szükségesnek tartja. (F. III. 236.)

Az a rendelkezés, hogy a tanuk egyenként és az ugyanazon ügyben kihallgatandó többi tanuk jelen nem létében hallgatandók ki, nem zárja ki azt, hogy a perbeli képviselő, ha ebbeli hivatásából kifolyólag a tanuk kihallgatásánál jelen volt, vagy azok vallomásáról más uton szerzett tudomást, utólag mint tanu kihallgattathassék. (F. V. 67.)

89. §. A tanuhoz intézendő kérdéseket a biróság teszi fel.

A tanu felhivandó, hogy mindazt, amit a kihallgatás tárgyára nézve tud, adja elő. A tanuhoz ezek után a szükséghez képest a vallomás felvilágositására és kiegészitésére szolgáló kérdések intézendők, különösen annak megállapitása végett is, hogy a tanu tudomását honnét meritette.

Kérdéseket a felek is inditványozhatnak. A biróság a feleknek kérelmükre megengedheti, hogy a tanuhoz közvetetlen is intézhessenek kérdéseket.

A felek inditványozott kérdéseiket a perbiróságnál irásban is átadhatják.

A féltől inditványozott, vagy a tanuhoz közvetlenül intézett kérdések megengedhetősége felől a biróság határoz.

A biróságnak jogában áll az általa szükségeseknek talált kérdéseket intézni a tanuhoz. (F. II. 36.)

Afelett, hogy a feleknek megengedhető-e a tanukhoz közvetlenül kérdéseket intézni, nem a tanácsnak elnöke, hanem maga a biróság határoz. (F. II. 174.)

90. §. A per birósága elrendelheti, hogy a tanu mutassa fel kihallgatása alkalmával az olyan okiratokat, amelyek vallomása szerint az ügyre vonatkoznak és birtokában vannak, továbbá, hogy a felmutatott okiratok másolatban az iratokhoz csatoltassanak és bizonyos időn át eredetiben is az iratokhoz csatolva vagy a biróságnál letéve maradjanak. Ha a felmutatott okiratnak csak egy része vonatkozik az ügyre, a tanu beleegyezése nélkül az okiratnak eredetijét csak a biróság tekintheti meg és annak csak a biróság által elkészitendő kivonata csatolható az iratokhoz.

A felmutatás - alaptalan megtagadása esetében a tanuságtétel megtagadásának következményeit kell alkalmazni.

A tanu azon eseteken kivül, amelyekben a tanuságtétel megtagadható, az okirat felmutatását akkor is megtagadhatja, ha a felmutatás a perben nem álló valamely személynek kárt okozna. A fél jogát, hogy a tanutól a birtokában lévő okirat kiadását vagy felmutatását külön perrel követelhesse, e rendelkezés nem érinti.

A sommás eljárási törvény 90. §-ából és a dolog természetéből is folyik, hogy a tanu csak a kihallgatás idején birtokában levő okiratok felmutatására kötelezhető, de nem utasitható arra, hogy kihallgatás előtt másnak birtokában levő okiratokat tekintsen meg. (J. K. 1900. évi 198. l.)

91. §. A tanu megesketése mellőzendő :

1. ha kihallgatásakor életének 14-ik évét még be nem töltötte, vagy ha értelme fejletlenségénél vagy gyengeségénél fogva az eskü jelentőségéről kellő fogalma nincs ;

2. ha elmebeli vagy testi fogyatkozásánál fogva a valóságot meg nem tudhatta, vagy közölni nem képes ;

3. ha a tanu hamis tanuzásért vagy hamis esküért jogerejüleg elitéltetett ;

4. ha az érdekelt felek a tanu megesketésétől közös megegyezéssel elállanak.

A tanu megesketése mellőzhető és pedig, amennyiben a felek jelen vannak, azok meghallgatása után, ha a tanu vallomása hitelt az eskűvel való megerősités esetében sem érdemelne. Ha a tanu megesketését a megkeresett biróság mellőzte, a perbiróság a tanu utólagos megesketését elrendelheti.

A biróság belátásától függ annak megbirálása, hogy az a tanu, ki kihallgatásakor életének 14. évét már betöltötte, bir-e a szükséges értelmi fejlettséggel, következéskép nem sért a biróság eljárási szabályt akkor, ha a 14. évét betöltött tanunak megesketését amiatt, mert ez a tanu a bizonyitandó tény töténtekor még 12 éves nem volt, mellőzi. (F. III. 195.)

A 91. §. 1. pontja szerint azon tanunak a megesketése mellőzendő ugyan, aki kihallgatásakor életének tizennegyedik évét még be nem töltötte, de ez a rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a biróság a valószinüsitésre vonatkozó meggyőződésének megalkotásánál a jelzett törvényszakasz értelmében meg nem eskethetett tanunak a vallomását, ha azt korához képest elég értelmesnek találja, figyelembe vehesse. (J. K. 1901. évi 13. sz.)

A biróság a valószinüsitésre vonatkozó meggyőződésének megalkotásakor a S. E. 91. §-a értelmében meg nem esketett tanu vallomását, ha a tanut korához képest elég értelmesnek találja, figyelembe veheti. (M. 20224.)

92. §. Ha a tanu kihallgatásának megkeresett biróság által kell történnie, a megkeresvényben a tanuval bizonyitandó tényállás a kihallgatáshoz netalán szükséges iratokkal együtt, valamint a tanuhoz intézendő kérdések közlendők.

A megkeresett biró a tanuhoz a megkeresvényben közölt és a felektől a 89. §. szerint inditványozott kérdéseken kivül a kihallgatáskor szükségeseknek mutatkozó egyéb kérdéseket is intézhet, okiratok felmutatását (90. §.) azonban a tanutól csak akkor követelheti, ha ezt a perbiróság elrendelte.

93. §. Ha a tanut a perbiróság hallgatja ki, a tanu vallomását a tárgyalási jegyzőkönyvbe iktatja, ha pedig a tanut megkeresett biró hallgatja ki, a vallomás külön jegyzőkönyvbe veendő.

Egyebekben a tanubizonyitásra az 1868 : LIV. t.-cz. 195., 200., 202. §§., a 203. §. második bekezdése, a 204., 206. és 208. §§. továbbra is megfelelően alkalmazandók.

(C. 66. számu t. ü. döntvénye.) Ha a kir. törvényszék mint felebbezési biróság közvetlenül hallgatja ki a tanut vagy eskü alatt a felet, a tárgyalásról felvett jegyzőkönyvet sem a tanunak, sem az ügyfélnek nem kell aláírni.

94. §. A szakértőket a biróság nevezi ki.

A biróság egy szakértőt is kinevezhet.

A biróság a kinevezett szakértők helyett másokat nevezhet ki.

A szakértők kinevezése előtt a biróság a feleket a szakértők számára és személyére nézve meghallgatja. Ha a felek egy vagy több szakértő személyében megegyeznek, a biróság a kinevezésnél a felek javaslatához alkalmazkodjék, a felektől javaslatba hozott szakértők számát azonban korlátolhatja.

Egy szakértőt a biróság csak akkor nevezhet, ha több szakértő kihallgatása nem mutatkozik szükségesnek és a több szakértő által felmerülő költség a per tárgyának értékével arányban nem állana.

Olyan személyek, kik a per kimenetelétől közvetlenül vagy közvetve kárt vagy hasznot várhatnak, továbbá kik a felek valamelyikével a 86. §. 1. és 2. pontjában megjelölt viszonyban állanak, az ügyben a felek valamelyikét képviselik vagy képviselték, a felek valamelyikével perben vagy ellenségeskedésben állanak, végre hamis tanuzás, hamis eskü vagy nyereségvágyból elkövetett büntett vagy vétség miatt el voltak itélve, szakértőkül nem alkalmazhatók.

A biróság a szakértők kinevezését a megkeresett biróra is rábizhatja, ki a kinevezénél a jelen §. szerint jár el.

A biróság a szakértők által való bizonyitásnak ugyanazon vagy más szakértők alkalmazása mellett való ismétlését rendelheti el.

Amennyiben a jelen törvényből más ki nem tünik, a birói szemlére és szakértők meghallgatására nézve az 1868. évi LIV. t.-cz. 211. §-a, 212. §-ának első bekezdése, 214., 215., 218. és 219. §§-ai, 216. §-a pedig azzal az eltéréssel, hogy a szemle és a szakértők meghallgatásának eredménye, ha ezeket a perbiróság foganatositja, rendszerint a tárgyalási jegyzőkönyvbe iktatandó, megfelelően alkalmazandók.

A jelen törvény 83. §-a megfelelően alkalmazandó birói szemle és szakértői bizonyitás esetében is.

Szakértő személyek, kik oly elmult állapotokról s ténykörülményekről tanuskodnak, melyek észleléséhez szakértelem volt szükséges, tanuknak tekintetnek és reájuk a tanukihallgatásra vonatkozó szabályok alkalmazandók.

Annak megitéléséhez, hogy csekélyebb terjedelmü gazdasághoz mily nagyságu istálló szükséges, müszaki ismeret nem kivántatik. (F. II. 109.)

Nőtartásdij iránt inditott perben a biróság a tartásdij mennyiségére nézve nem köteles szakértőket meghallgatni, ha a fél vagyoni állapota felől a per egyéb bizonyitékaiból magának kellő meggyőződést szerezhetett. (F. II. 196.)

A szakértők kinevezésének joga nem a peres feleket, hanem a biróságot illeti meg,

s a megkereső biróság e jog gyakorlását a megkeresett biróságra reá bizhatja. (F. III. 142.)

A biróság nem sértett meg jogszabályt, hogy a kiválóan műszaki ténykérdést, az ez irányban kihallgatott szakértők véleménye és a műszaki vizsgálat alapján állapitván meg, ebbeli megállapitásánál egyéb, a műszaki szempontokon kivül eső adatokat méltatni szükségesnek nem találta. (F. III. 167.)

Amennyiben a biróság valamely egyénnek munkaképtelensége s ennek mérve iránt ténybeli meggyőződését a perben szolgáltatott egyéb adatok alapján megalkothassa, ugyanarra nézve a bizonyitó fél által kérelmezett orvosszakértők meghallgatását mellőzheti. (F. IV. 317.)

95. §. A biróság kérelemre vagy hivatalból is elrendelheti a félnek eskü alatti kihallgatását, ha valamely döntő ténykörülményre nézve más bizonyiték egyáltalán nem forog fenn, vagy a bizonyiték kiegészitése válik szükségessé.

A biróság a per körülményeihez képest belátása szerint itéli meg, hogy több pertárs közül, a közkereseti vagy betéti társaság több tagja közül, vagy jogi személy több képviselője közül egyet vagy többet, vagy valamennyit hallgassa-e ki eskü alatt.

Hasonlag belátása szerint itéli meg a biróság, hogy kiskoruak és gondnokoltak pereiben a felet vagy törvényes képviselőjét, illetőleg mind a kettőt, a csődtömeg pereiben pedig a közadóst vagy pedig a tömeggondnokot, illetőleg mind a kettőt hallgassa-e ki eskü alatt.

Ha a biróság valamelyik félnek kihallgatását elrendelte, a másik fél szintén kihallgatandó, ha ez iránti kérelmét az eskü letétele előtt előterjesztette.

A biróság azonban az egyik fél megesketése előtt hivatalból is elrendelheti a másik fél kihallgatását.

Ha a biróság mind a két felet kihallgatja: a kihallgatás után a 96. §. rendelkezéseinek figyelembevételével dönti el, hogy melyik felet bocsátja vallomásának esküvel való megerősitésére.

A félnek eskü alatti kihallgatására nézve a tanukra nézve felállitott szabályok alkalmazandók és csak a kihallgatás elrendelésére és a vallomástétel és eskütétel kötelességére nézve forog fenn a félre és a tanukra nézve lényeges különbség annyiban, hogy mig a tanuk kihallgatása csak kérelemre, addig a fél kihallgatása hivatalból is elrendelhető és hogy a tanuval szemben vallomás, illetve eskütétel megtagadása esetében kényszereszközök alkalmazhatók, mig az ügyféllel szemben kényszereszközök alkalmazásának helye nincs. (F. I. 175.)

A biróság a bizonyitó fél ellenfelét csupán más bizonyiték hiányában bocsáthatja eskü alatti kihallgatásra, ennek tehát helye nincs, ha a biróság a bizonyitandó ténykörülményt egyéb bizonyitékok alapján már valónak elfogadta. (F. I. 195.)

Kötelező bizonyitási szabály a fél eskü alatti kihallgatásának elrendelése iránt csak annyiban áll fenn, amennyiben akkor, ha az egyik fél kihallgatása elrendeltetett és a másik fél saját kihallgattatását az eskü letétele előtt kérte, ennek kihallgatása szintén elrendelendő; egyébként a biróság a fél eskü alatti kihallgatásának szükségessége felett akkor is szabad belátása szerint határoz, ha más bizonyiték nem forog fenn. (F. II. 41.)

Ha az egyik félnek eskü alatt való kihallgattatása az elsőbiróság előtti eljárásban történt, s a másik fél otthon az eskünek kivétele előtt saját eskü alatti kihallgattatását nem kérte, ez irányban már csak a felebbezési eljárásban előterjesztett kérelme elkésett. (F. II. 72.)

Olyan esetben, amikor a biróság egyik félnek eskü alatti kihallgattatását elrendelte, a másik félnek kihallgatása iránt kötelező szabály áll fenn, ha ez az eskü kivétele előtt önmagának kihallgattatását szintén kérelmezte s ez esetben csak mindkét félnek kihallgattatása után lehet a törvény szabályainak szem előtt tartásával határozni a felett, hogy melyik fél bocsátandó vallomásának esküvel való megerősitésére. (F. II. 142.)

Tanukihallgatás és a fél eskü alatti kihallgatása együttesen el nem rendelhető. (Dt. LXXII. 165.)

A 95. §. kötelező bizonyitási szabályul valamely félnek eskü alatti kihallgattatásának elrendelését csak akkor irja elő, ha egyik félnek kihallgattatása elrendeltetvén, a másik fél saját kihallgattatása iránt az eskünek letétele előtt kérelmet terjesztett elő, ettől az esettől eltekintve a biróság a per körülményeihez képest belátása szerint határoz a fél eskü alatti kihallgattatásának szüksége felett még akkor is, ha a döntő ténykörülményre nézve más bizonyiték nem forog fenn. (F. II. 177.)

A biróság nem köteles a feleket előzetesen meghallgatni, hanem elrendelheti egyenesen azoknak eskü alatti kihallgatását. (F. III. 235.)

Az a szabálytalanság, hogy az elsőbiróság előtt peres félként hallgattatott ki, és eskü

alatti kihallgattatásnak minősittetett annak vallomása, aki ügyfélként nem, hanem tanuként lett volna kihallgatandó, nem lehet lényeges akkor, ha a felebbezési biróság ennek vallomását itéletének tényállásában nem mint ügyfélnek, hanem mint tanunak vallomását vette itéletének alapjául. (F. III. 257.)

A bizonyitó fél saját eskü alatti kihallgattatását felajánlhatja anélkül, hogy ezt megelőzően az ellenfélnek eskü alatti kihallgatását kérni tartoznék. (F. V. 67.)

Nincs ugyan olyan kötelező szabály, mely szerint a biróság, ha azt az ügyfelek valamelyike kérelmezte is, az ügyfél esküjével való bizonyitást feltétlenül alkalmazni tartozzék. (F. V. 286.)

A fél eskü alatti kihallgatásra, személyes megjelenésre képviselője előtt kihirdetett végzés utján helyesen idéztetik. (Tb. — Dt. LXXXIV. 39.)

A perujitás megengedhetősége kérdésének az ügyfélnek eskü alatti kihallgatása a fél esküjével való bizonyitással azonos szempont alá esik. (M. 20226.)

96. §. Ha valamely döntő ténykörülményre nézve más bizonyiték fenn nem forog, a biróság első sorban a bizonyitó fél ellenfelét hallgassa ki, hacsak utóbbi maga nem kéri a bizonyitó félnek eskü alatti kihallgatását; mind a két fél kihallgatása esetében is rendszerint a bizonyitó fél ellenfelét bocsássa a biróság az esküre, a bizonyitó felet pedig csak akkor: ha a fenforgó körülményeknek a 64. §. szerinti mérlegelése után ugy találja, hogy az ellentétes vallomások közül a bizonyitó fél vallomása mutatkozik valószinünek; avagy ha az ellenfél a vallomástételt vagy az eskü letételét megtagadja.

Ha a ténykörülményről csak a bizonyitó félnek van közvetlen tudomása, vagy esküre csak a bizonyitó fél bocsátható (91.; 98. §§.): ezt a biróság az ellenfél beleegyezésének esetén felül csak akkor bocsáthatja esküre, ha a 64. §. szerint mérlegelendő oly ténykörülmények forognak fenn, amelyek a bizonyitó fél vallomásának valóságát támogatják.

Ha a döntő ténykörülményre nézve a bizonyiték kiegészitése válik szükségessé, a biróság a per körülményeihez képest belátása szerint itéli meg, hogy a bizonyitó felet vagy ellenfelét bocsássa-e esküre. (98. §.)

A bizonyiték kiegészitésénél a biróság hivatalból is elrendelheti a félnek kihallgattatását és a felet esküre bocsáthatja. (F. II. 76.)

A 96. §. szerint a biróság jogositva van a bizonyitó fél ellenfelétől az esküt vallomására azt támogató adat hiányában is kivenni. (F. II. 136.)

Ha az elfogadott részbizonyiték alapján a bizonyiték kiegészitése válik szükségessé, a biróság a per körülményeihez képest belátása szerint szabadon itéli meg, hogy a bizonyitó felet vagy annak ellenfelét bocsássa-e esküre, és a valószinüségi okok szabad mérlegelése mellett, a bizonyitásra köteles fél is bocsátható vallomásának esküvel való megerősitésére. (F. II. 204.)

Minthogy a félnek eskü alatti kihallgatása csak abban az esetben rendelhető el, ha a törvény szerint rendelkezésre álló többi bizonyitási eszközök már mind ki vannak meritve, ennélfogva a biróság lényeges eljárási szabályt sért meg akkor, amidőn tanuknak a kihallgatását és a félnek eskü alatti kihallgatását együttesen rendeli el. (Dt. LXXII. 165.)

Ha a biróság a bizonyitó félnek eskü alatt kivett vallomását a döntő ténykörülményre nézve a részbizonyiték kiegészitéseül fogadta el, felemliteni tartozik azokat az adatokat, amelyek kiegészithető részbizonyitékul felismerhetők. (F. III. 210.)

Szabálytalanság ugyan, hogy első sorban nem a bizonyitó félnek ellenfele hallgattatott ki, de miután az esküre bocsátás iránt a biróság a tanuk és mindkét félnek meghallgatása után határozott, az a szabálytalanság az ügy eldöntésére befolyással nincs. (F. III. 235.)

A felebbezési biróságot abban, hogy a bizonyitásra kötelezett felperesnek előadását a per adatai által nem találván valószinünek, ennek ellenfelét az alperest hallgatta ki eskü alatt, nem gátolhatja az a körülmény, hogy az elsőbiróság előtti eljárásban az alperes maga kérte a felperesnek eskü alatti kihallgattatását. (F. IV. 342.)

97. §. Valamely kár vagy elmaradt haszon mennyiségének megállapithatása végett (65. §.) a bizonyitó fél arra nézve is eskü alatt kihallgatható, és pedig a 96. §-ban foglalt korlátozásokra való tekintet nélkül, hogy kárát, illetőleg az elmaradt hasznot mennyire becsüli.

A fél, ki valamely vagyont, annak egyes alkotó részeit, adósságokat vagy bizonyitási eszközöket tartozik felfedezni,

erre nézve az ellenfél kérelmére a szóbeli tárgyalás folyamán eskü alatt kihallgatható.

98. §. A felek kikérdezésére és esetleges szembesitésére nézve a 85. §. 1. és 2. pontja és a 88. és 89. §§. alkalmazandók.

A fél előzetes figyelmeztetésére és megesketésére nézve az 1868 : LIV. t.-cz. 200. és 204. §§-ban a tanukra nézve felállitott szabályok alkalmazandók. A 91. §-nak eseteiben a fél megesketése is mellőzendő, illetőleg mellőzhető.

A fél kihallgatása fontos okokból megkeresés utján, vagy a fél lakásán kiküldött biró által is történhetik. Ilyen esetben a vallomás beérkezte után a perbiróság dönti el, hogy a kihallgatott fél esküre bocsátandó-e.

Arra nézve, hogy a fél eskü alatt olyan ténykörülményre hallgattatott-e ki, melyről közvetlen tapasztalaton alapuló tudomással birt, a tárgyalási jegyzőkönyv szolgál bizonyitékul. (F. I. 31.)

A biróság a felet, eskü alatt kivett vallomásának teljes tartalmára köteles esküre bocsátani, és nem tagolhatja szét a félnek a maga teljességében mérlegelendő vallomását az egyes ténybeli állitások hitelt érdemlősége szempontjából olyképen, hogy az esküre bocsátást csak egyes ténybeli állitásra rendeli el, mig más irányban azt mellőzi. (F. I. 176.)

Nem lényeges szabálytalanság az, hogy a fél eskü alatti kihallgattatásakor nem lett az általános kérdésekre is kihallgatva. (F. I. 277.)

Igényperben a tanuk előállitása iránti kötelezettségre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a félnek eskü alatti kihallgattatása körüli eljárásra. (F. III. 31.)

Az a körülmény, hogy az ügyfél váltóhamisitás miatt vizsgálat alatt áll, nem törvényes ok a kihallgatott fél megesketésének mellőzésére. (Dt. LXXIV. 126.)

A felebbezési biróság által eskü alatt kihallgatott ügyfél a jegyzőkönyvet nem irja alá. (F. IV. 511.)

99. §. A biróság a 64. §. szabálya szerint itéli meg a fél vallomásának bizonyitó erejét, valamint annak a körülménynek a tényállitások valóságára vagy valótlanságára való befolyását, hogy a kihallgatásra megidézett fél meg nem jelent, vagy a vallomástételt egészben vagy részben, ugyszintén az eskü letételét megtagadta.

A kihallgatási határnap elmulasztása miatt igazolási kérelemnek nincs helye; a biróság azonban a körülmények figyelembevételével a kihallgatást ujból elrendelheti.

100. §. Fő-, pót-, becslő- és felfedező esküknek, valamint az 1868 : LIV. t.-cz. 172. §-ának *d)* és *e)* pontja értelmében a magánokirat irásának és aláirásának valódisága iránt megitélhető esküknek a sommás eljárásban nincs helye.

A felek abban állapodhatnak meg, hogy valamely döntő ténykörülménynek bebizonyitása valamelyik félnek, vagy egy harmadik személynek eskűjétől tétessék függővé. Ebben az esetben a félnek, illetőleg a harmadiknak esküképessége a 91. §. 1. és 2. pontja szerint itélendő meg, egyébként pedig az eskü letételére és letételének vagy le nem tételének következményeire nézve az 1868 : LIV. t.-czikkben foglalt szabályok a következő eltéréssel alkalmazandók: a biróság a felektől megállapitott eskü letételét, ha a per eldöntésére nézve szükségesnek találja, a tárgyalás folyamán végzéssel rendeli el, és az esküt, amennyiben lehetséges, nyomban kiveszi, vagy pedig az elrendelő végzésben az eskü letételére egyuttal határnapot tüz ki, illetőleg ha az eskü megkeresett biró előtt teendő le, a megkeresés iránt intézkedik. Az eskü elrendelése tárgyában hozott végzés ellen külön felebbvitelnek nincs helye.

Ha a felek az egyezséget eskütől teszik függővé, a biróság az esküt nyomban kiveszi, vagy pedig az eskü letételére végzéssel határnapot tüz ki.

101. §. Az 1868 : LIV. t.-cz. 534—542. §§-aiban foglalt szabályok azzal az eltéréssel alkalmazandók, hogy a tanuk képességére, valamint a szakértők képességére, számára, és amennyiben az előleges szemléhez az ellenfél is meg van hiva (1868 : LIV. t.-cz. 541. §.), azoknak kinevezésére nézve is, ugyszintén az

előleges bizonyitásnak a perben való felhasználására és mérlegelésére nézvę a jelen törvény szabályai irányadók.

V. FEJEZET.

Birói határozatok.

102. §. Ha a per érdeme végeldöntésre alkalmas, a biróság a tárgyalást bezárja és itélettel határoz.

Elkülönitett végitéletet hozhat a biróság akkor is, ha több per közül, melyek a biróság rendeletéből egy eljárásba egyesitvék, csupán egy alkalmas a végeldöntésre és a tárgyalás a többi perre nézve elhalasztandó.

103. §. A biróság részitéletet hozhat, ha több követelés közül, amelyek egy keresetben érvényesitvék, csupán egy alkalmas végeldöntésre, továbbá ha viszonkereset esetében csupán a kereset vagy a viszonkereset, valamint ha a kereseti vagy viszonkereseti követelésnek csupán egy része alkalmas a végeldöntésre.

104. §. Ha az alperes a peres követelést egészben vagy részben elismeri, ugyszintén ha a felperes követeléséről egészben vagy részben lemond, a biróság az ellenfél kérelmére az elismerés vagy lemondás értelmében végitéletet, illetőleg részitéletet tartozik hozni.

Részitéletnek hozatala szintén függővé van téve a per vonatkozó részének érdemi végeldöntésre alkalmas voltától s igy a felebbezési biróság lényeges eljárási jogszabályt sértett meg akkor, amidőn részitéletben az alperest a felperes irányában ideiglenes nőtartási dijban egy bizonyos időtől kezdődőleg marasztalta, annak az alapkérdésnek megállapitása nélkül, hogy a házasfelek különélésére melyik fél vétkessége szolgáltatott okot. (F. II. 391.)

A 103. §. szerint a biróság belátására van bizva, hogy részitéletet hozzon akkor is, ha a kereseti követelésnek csupán egy része alkalmas a végeldöntésre: a 104. §. szerint azonban a biróság az ellenfél kérelmére részitéletet tartozik hozni akkor is, ha az alperes a peres követelést részben elismeri, ez az elismerés azonban a jogelismerésre vonatkozik, s nem a ténybeli elismerésre. (F. IV. 84.)

A sommás eljárás 104. §. értelmében részitélet csak akkor hozható, ha alperes a követelés egy részét elösmeri, vagy felperes annak egy részéről lemond. Az elösmerés jogelösmerésre vonatkozik és megkülönböztetendő a ténybeli beösmeréstől, mely előbbi vissza nem vonható, mig a sommás eljárás 60. §-a értelmében esetleg a beösmerés visszavonásának helye van; továbbá a sommás eljárás 48. §. első bekezdése és 2. pontja értelmében az elösmerés a tárgyalási jegyzőkönyvbe felveendő. (Jd. 1903. évi 395. sz.)

105. §. A biróság a követelésnek alapja és mennyisége szerint elkülönithető vitáknál az alap fennállását közbenszóló itélettel előzetesen megállapithatja. Ez itélet a felebbvitel szempontjából végitéletnek tekintendő. A követelés alapjának megállapitása esetében a tárgyalás a mennyiségre nézve csak az itélet jogerőre emelkedése után folytatható. (167. §.)

A követelés alapja és mennyisége szerint elkülönithető vitánál az alap fennállása közbenszóló itélettel megállapittatván, ugyanabban az itéletben, annak jogerőre emelkedésének bevárása nélkül a tanukihallgatás a követelés mennyiségének bebizonyitása céljából el nem rendelhető. (F. I. 209.)

Annak a megbirálása, hogy a kereseti követelésnek az alapja, az annak mennyiségére elkülönithető vitánál közbenszóló itélettel megállapitható-e, vagy pedig hogy a kereseti alap elkülönithetésének nem lévén helye, ennek megállapitása is a végitéletnek tartassék-e fenn? teljesen a biróság belátásától függvén, a felebbezési biróságnak az az intézkedése, hogy a felperes kereseti követelése alapját elkülönitetten megbirálhatónak és igy közbenszóló itélet hozatalának helyét nem találta, jogorvoslattal meg nem támadható. (F. II. 433.)

106. §. Ha az alperes beszámitási kifogásként oly ellenkövetelést érvényesit, mely a kereseti követeléssel összefüggésben nem áll, a biróság, amennyiben az ellenkövetelés eldöntése a tárgyalás elhalasztását tenné szükségessé, itéletét a kereseti követelésre szorithatja és az alperest ellenkövetelésével külön perutra utasithatja.

107. §. Itéletet és a szóbeli tárgyalás alapján más határozatot csak azon biró hozhat, ki a határozatnak alapul szolgáló tárgyaláson jelen volt.

Ha a határozathozatal előtt a biró személyében változás áll be, a tárgyalás ismétlendő. A felek cselekményei megtartják hatályukat és a már eszközölt bizonyitás felvétele a határozat meghozatalánál felhasználható. A bizonyitás felvétele eredményének előadására nézve ilyenkor a 72. §. alkalmazandó.

108. §. A biróság az itéletben, mely az eljárást előtte befejezi, valamint az egész kereseti követelés, vagy az egész viszonkereseti követelés tárgyában hozott részitéletben, a perköltség viselése iránt hivatalból intézkedni tartozik. Más határozatban ily intézkedésnek csak akkor van helye, ha a megtérités kötelezettsége, az ügy végelintézésétől független, vagy az itélethozatal után merült fel.

A költség összege a marasztaló határozatban, a netalán még kiszabandó illetékektől eltekintve, számszerüen megállapitandó. Amennyiben a fél költségét az eljárás folyamában fel nem számitotta, vagy nem igazolta, a biróság az összeg megállapitásánál csak a lefolyt eljárásból ismert adatokat veszi figyelembe. Utólagos felszámitásnak nincs helye.

Az ügyvédek dijainak saját felük irányában való megállapitására az 1868. évi LIV. t.-cz. 252. §-a alkalmazandó.

A kereset egy része tekintetében hozott részitélet a perköltség viseléséről nem intézkedhetik. (Tb.—Dt. LXX. 20.)

Közbenszóló itéletben a perköltség viselésének kérdése el nem dönthető. (F. II. 219.)

Az elsóbiróság előtti eljárás költségének összegét a felebbezési biróság hivatalból is jogositva van felemelni. (F. I. 246.)

A beavatkozási pernek külön eldöntése esetén, annak költsége viselésének kérdésében is hozható határozat. (F. I. 293.)

Ügyvédi költségeknek saját felével szemben való megállapitásának csak felszámitás esetén van helye. (Dt. LXXXIII. 118.)

A biróság a per folyama alatt, a bizonyitásfelvételnek elrendelése tárgyában hozott végzésében, a vonatkozó költségek erejéig a felet nem marasztalhatja. (F. V. 268.)

A S. E. 108. §-a, mely szerint a biróság a perköltség viselése iránt hivatalból tartozik intézkedni, nem terjed ki a rendes eljárásra. (J. K. 1902. évi 19. sz.)

109. §. A vesztes fél a nyertes fél perköltségének megtéritésében elmarasztalandó, kivéve azokat a költségeket, amelyekről a biróság azt itéli, hogy a jog czélirányos érvényesitésére, vagy a védelemre nem voltak szükségesek.

A megtéritendő költségekhez számitandók az ügyvéd kiadásai és dijai is. Ha a képviselettel a biróság székhelyén kivül lakó ügyvéd volt megbizva, ez által felmerült költségtöbblet csak akkor téritendő meg, ha a biróság a székhelyén kivül lakó ügyvéd megbizatását a pernek czélirányos vitelére szükségesnek találja.

Jelzálogkeresetnél is az alperesnek pervesztessége folytán, a perköltségben való személyes marasztaltatása mondandó ki, a kielégitési alap megszoritása nélkül. (F. II. 58.)

Az az érdekelt fél, aki a végrehajtási törvény 119. §-a alapján a perbe avatkozik, főbeavatkozónak nem tekinthető ugyan, de az alperesnek oly pertársává vált, aki a per következményeit ezzel együtt viselni tartozik s igy pervesztesség esetén a per költségében is marasztalandó. (F. II. 258.)

A pervesztes felperes jóhiszemüsége esetén is marasztalandó a perköltségben. (F. IV. 58.)

Az a körülmény, hogy a kereseti követelés visszafizetésének határideje a per folyama alatt következett be, a perköltség viselésének kérdésére jelentőséggel birhat. (F. IV. 136.)

A kereset inditásakor már létezett kötelezettségnek a per folyama alatt teljesitése egyenlő jelentőségű a pervesztéssel, mert a pervesztesség is abban áll, hogy a kötelezettségben álló fél kötelezettsége teljesitésére szorittatik. (F. IV. 419.)

A teljesen pervesztes felperes a perköltségben marasztalandó s a S. E. 111. §. a költség viselésére vonatkozó kivételes rendelkezést csak az alperes érdekében engedi meg. (F. V. 154.)

110. §. Ha a fél részben nyertes, részben vesztes, a perköltségek kölcsönösen megszüntetendők. A biróság azonban az eset minősége szerint az egyik felet az ellenfél összes költségében, vagy annak egy részében is elmarasztalhatja. Különben az alperest, illetőleg viszonkereset esetében a felperest, a per összes költségében is elmarasztalhatja a biróság, ha az ellenfél többkövetelése aránytalanul csekély volt, vagy onnan eredt, mert

a követelés összege birói megállapitástól, vagy kölcsönös leszámolástól függött.

Ha egyik fél teljesen pervesztes, a perköltség viselésének kérdésénél a 110. és 111. §. nem nyerhet alkalmazást, hanem irányadó a 109. §. (F. I. 160.)

Az a körülmény, hogy a marasztalási összeg csak a perben tett elszámolás utján volt megállapitható, a költség megszüntetésének indokául nem szolgálhat. (Dt. III. f. XI. 66.)

Felülvizsgálattal meg nem támadható a felebbezési biróságnak az az intézkedése, melylyel részbeli pervesztesség esetén a költséget kölcsönösen megszüntette, vagy azok viselésére alperest csak részben kötelezte. (Tb.—Dt. LXXXIII. 9.)

111. §. Ha az alperes a perre okot nem szolgáltatott és őt késedelem nem terheli: a költségeket felperes tartozik viselni.

112. §. Felperestársak a perköltségekért egyetemleg felelősek. Alperestársak az eljárás költségét, amennyiben nem egyetemleg kötelezettek, rendszerint fejenkint egyenlő részekben téritik meg. A részvétel tetemesebb különbözősége esetében azonban a biróság a költségeket a részvétel arányában megoszthatja.

Valamely pertársnak külön támadó vagy védő cselekménye folytán felmerült költség a többit nem terheli.

113. §. A fél, ki egyes támadó vagy védő eszközt sikertelenül vesz igénybe, és a biróság ugy itéli, hogy annak igénybevételére elegendő ok nem volt, az ez által okozott költség viselésére kötelezhető, habár az ügyben nyertes is volt.

Az örökösökként perbevontaknak jogukban és érdekükben áll ugy a követelés fenn nem állásával, mint azzal védekezni, hogy reájuk örökség nem szállott; amiatt tehát, hogy védelmül előbb csak a követelés fenn nem állása hozatott fel, az örökségben nem részesülés pedig csak később, a S. E. 113. §-ának rendelkezése alkalmazást nem nyerhet. (J. K. 1904. évi 41. sz.)

114. §. Az a fél, ki valamely határnapot vagy határidőt elmulaszt, vagy valamely halasztásra, vagy ujabb határnap kitüzésére mulasztása vagy hibája által okot szolgáltat, az ebből eredő költséget minden esetre viselni tartozik.

Az elhalasztott tárgyalásnak költségét az a fél tartozik viselni, akinek érdekében, illetve akinek mulasztása következtében történt a halasztás. (F. I. 28.)

115. §. Birósági hivatalnokokat, valamint kézbesitéssel megbizott birósági vagy községi közegeket a per birósága, birákat pedig a felebbviteli biróság hivatalból is elmarasztalja azon költség megtéritésében, melyet a feleknek nyilvánvaló vétségük által okoztak. A határozat, az illetőnek előleges szóbeli vagy irásbeli meghallgatása után, a folyamatban lévő pertől elkülönitve hozandó meg. A határozat ellen, kivévén, ha a kir. itélőtábla hozta, egyfoku felfolyamodásnak van helye.

116. §. Az itéletben megállapitott kötelezettség teljesitésére 15 napos határidő, azon itéletekben pedig, amelyek ellen a végrehajtásra halasztó hatálylyal biró felebbvitelnek helye nincs, valamint a végzésben megállapitott kötelezettség teljesitésére legfeljebb 8 napos határidő szabandó. Ha azonban az alperes valamely munka végzésére vagy a dolog természeténél fogva hosszabb időt igénylő másnemü teljesitésre van kötelezve, a biró a körülményekhez képest hosszabb határidőt szabhat. A teljesités határideje a határozat kihirdetését vagy kézbesitését követő napon kezdődik.

A felebbezési biróság által is a kötelezettség teljesitésére 8 napos határidő szabandó ki olyan esetben, amikor itéletét azon okból, mert az ellen a végrehajtásra halasztó hatálylyal biró felebbvitelnek nincs helye, a felülvizsgálatra való tekintet nélkül végrehajthatónak nyilvánitotta ki. (T. III. 388.)

(Kolozsvári Tb. határozattárába felvett 8. sz. p. határozat.) A polgári felülvizsgálati biróság határozatában kiszabott kötelezettség teljesitésének határideje nem a kihirdetés, hanem az itéletnek az 1893 : XVIII. t.-cz. 207. §-a értelmében a kötelezett részére történt kézbesitését követő naptól számitandó. (Ig. K. XI. 2.)

117. §. Tekintet nélkül a felebbezésre, végrehajthatóknak nyilvánitandók:

1. az elismerés alapján marasztaló itéletek, illetőleg az itéletnek elismerés alapján marasztaló része (104. §.);

2. pénzösszeg fizetésében, vagy helyettesithető dolgok és értékpapirok szolgáltatásában marasztaló itéletek, ha az adós magát a teljesitésre közokiratban, hitelesitett, vagy az 1868 : LIV. t.-cz. 167. §-ának *a)* és *b)* pontja szerint kiállitott teljes bizonyitó erejü magánokiratban kötelezte és a kereset megalapitásához szükséges összes ténykörülmények is ily okirattal bizonyittattak;

3. oly itéletek, melyekben a marasztalás összege járulékok nélkül 100 frt készpénzt meg nem halad, vagy ha a nyertes fél a perben a marasztalás tárgya helyett a költségek nélkül 100 frtot elfogadni késznek nyilatkozott;

4. bérelt helyiségnek átadását vagy visszabocsátását, avagy az 1. §. 5. *l)* pontjának esetében használatul birt lakás, épület vagy épületrész visszabocsátását rendelő itéletek;

5. az 1. §. 5. *b)* és *c)* pontjaiban foglalt esetekben, tartás, életjáradék és élelmezés iránt inditott perekben hozott itéletek a kereset beadását megelőzőleg félévre hátralevő és a per folyama alatt lejárt követelésre nézve;

6. az 1. §. 5. *m)* és *o)* pontjai alatt felsorolt ügyekben hozott marasztaló itéletek.

Ezen esetekben a marasztaló itélet rendelkező részében kimondandó, hogy az itélet egészben vagy kijelölendő részében a kötelezettség teljesitésére kitüzött határidő eltelte után, a felebbezésre való tekintet nélkül, végrehajtható.

Az itélet végrehajthatóságának kimondása csupán a per főtárgyára vonatkozó marasztalásra, de nem ennek hiányában a perköltségre terjedhet ki. (F. V. 368.)

118. §. Az itéletek és a szóbeli tárgyalás folytán hozott végzések a felekkel kihirdetés utján közlendők.

Az itéletek, továbbá azok a végzések, melyek ellen külön felfolyamodásnak van helye, vagy melyek ujabb határnapot tüznek ki, azzal a féllel, ki a határozat hozatalát megelőző szóbeli tárgyaláson jelen nem volt, kézbesités utján közlendők.

A ki nem hirdetett végzések az érdekelt feleknek kézbesitendők.

A fél személyes meghallgatásra ügyvédje utján is idézhető. (Tb.)

Ellenkező: Ha a személyes megjelenésre való idézés a félnek nem személyesen kézbesittetett, hanem ennek perbeli képviselőjének adatott tudtul, s meg nem állapitható, hogy erről a fél tudomással birt, az idézés nem tekinthető szabályszerüen eszközöltnek. (F. I. 154.)

Az itélet azzal a féllel közlendő kézbesités utján, aki az itélet hozatalát megelőző szóbeli tárgyaláson nem volt jelen, ha azonban a tárgyaláson jelen volt, közömbös az, hogy az itéletnek a tárgyalás után történt kihirdetésénél még jelen volt-e vagy sem? (F. II. 208.)

119. §. A birói határozatok a tárgyalás határnapján, vagy esetleg egy azonnal kitüzendő határnapon hirdetendők ki. A kihirdetés 8 napnál hosszabb időre nem halasztható.

A kihirdetés az itélet rendelkező részének felolvasása által történik. Ha az itélet a kihirdetés alkalmával még teljesen irásba foglalva nincsen, az indokok lényege szóval előadandó. A végzések előzetes irásba foglalása nem szükséges.

A kihirdetés a felek elmaradása esetében is érvényes. A kihirdetésről való elmaradás miatt igazolással nem lehet élni.

A kihirdetés és ennek napja, annak megemlitésével, hogy a felek a kihirdetésnél jelen voltak-e, az itéleten feljegyzendő és ezt a biró és a jegyző aláirják.

A 119. §-nak az itélet kihirdetésének határnapjára vonatkozó szabálya csak a biróság részére szóló utasitás jellegével bir. (F. I. 278.)

Lényeges szabálytalanság az, hogy az itéletnek kihirdetésekor annak rendelkező része nem volt irásba foglalva és az, hogy az irásba foglalt szöveg eltér a kiadmány szövegétől. (M. X. 709.)

120. §. Ha a határozat kihirdetését elhalasztja a biróság, a határozat a kihirdetést megelőzőleg teljesen irásba foglalandó.

Oly határozatok, melyeket a szóbeli

tárgyaláson hirdetnek ki, a kihirdetést követő 3 nap alatt azon részeiben, amelyek még irásba foglalva nincsenek, teljesen irásba foglalandók.

121. §. A teljesen irásba foglalt itéletnek tartalmaznia kell:

1. annak kijelentését, hogy az itélet ő Felsége a király nevében hozatott;
2. a biróság megjelölését, esetleg annak kitételével, hogy a biróság mint kereskedelmi biróság itélt (2. §.);
3. a feleknek és esetleg képviselőiknek nevét, polgári állását, illetőleg foglalkozását, lakhelyét és perbeli állását, valamint a per tárgyának megjelölését;
4. a szóbeli tárgyalás befejezésének s az itélet hozatalának napját;
5. az itéletnek rendelkező részét, mely az indokolástól elkülönitendő;
6. az indokolást, melyben a tényállás is röviden előadandó, a felek szóbeli előterjesztése és a netalán felvett bizonyitás eredménye alapján, a kereset és ellenkérelem kiemelésével. A biróság itéletében a felek szóbeli előadásából és a bizonyitás felvételéből kiderült oly ténykörülményekre is hivatkozhatik, melyek a tárgyalási jegyzőkönyvbe nincsenek felvéve;
7. a biró aláirását.

A tényállás előadása a kereset és a birósági iratok, nevezetesen a tárgyalási jegyzőkönyv tartalmára való hivatkozással is kiegészithető, vagy pótolható, azonban a per tárgyát képező jogvita és azon ténykörülmények, melyek az itélet megérthetéséhez szükségesek, az itéletben ilyenkor is előadandók.

A S. E. 121. §. 6. pontjának az indokolás kötelezettségére vonatkozó rendelkezéséből folyóan, az itélet indokaiban a perben felmerült minden ténybeli körülménynek jogi jelentősége elbirálás tárgyává teendő. (F. I. 122.)

A biróság itéleti tényállásában, a feleknek a perben előterjesztett jogi fejtegetéseit nem köteles előterjeszteni és csupán a felek által a perben elfoglalt és a vitás ügy megértéséhez szükséges jogi álláspont megismertetésére tartozik kiterjeszkedni. (F. III. 166.)

Az itéleti tényállásban annak előadása egymagában, hogy a fél mit állitott és a tanuk mit bizonyitottak, még nem vehető ténymegállapitásnak, mert a biróság a per összes anyagának méltatása mellett kellő indokolással azt tartozik kijelenteni, hogy a fenforgó bizonyitékok alapján mit tekint bizonyitottnak és pedig akként, hogy a felek közt fenforgó jogviszony kételyt kizáró módon felderitve és megállapitva legyen. (F. IV. 79.)

Szabálytalan a felebbezési biróság itéleti tényállása s ez az ügy érdemi elbirálására a felülvizsgálatnál nem alkalmas, amidőn az nem tünteti fel a feleknek a támadásra és védelemre szolgáló nyilatkozatait és a per tárgyául szolgáló jogvitát és hogy mi alapon tárgyaltak a felek a felebbezési tárgyaláson. (F. IV. 386.)

A biróságok indokolni kötelesek azt, hogy a fél által valamely döntő körülményre ajánlott bizonyitékot mi oknál fogva tartották mellőzendőnek. (Jd. 1904. évi 418. sz.)

122. §. Az itéletet kihirdetése és teljes irásba foglalása után mindenik fél megtekintheti és az neki kivánatra teljes, vagy az indokolást nem tartalmazó kiadmányban vagy hiteles másolatban kiadandó. A feleknek joguk van egyszerü másolatot a birói ügyviteli szabályokban megállapitott módon kivenni.

A jelen §. a kihirdetett végzésekre is alkalmazandó.

123. §. A birói határozatba becsuszott név-, szám- és más efféle nyilvánvaló hibákat a biróság, melynél a hiba történt, hivatalból is bármikor kijavitja. Ugyanez történik akkor is, ha a határozat kiadmánya az eredeti szövegtől eltér.

A kijavitás tárgyában a biróság szóbeli tárgyalás nélkül is határozhat.

A kijavitó végzés, mely a feleknek kihirdetendő vagy kézbesitendő, a határozat eredetijére és lehetőleg kiadmányaira is feljegyzendő.

A kijavitást megtagadó végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

A kijavitást a felsőbiróság is elrendelheti hivatalból.

A biróság részéről a tárgyaláson kihirdetett saját itéletének oly irányban történt utólagos kiigazitása, mely a rendelkező részben bizonyos irányban kimondott marasztalási kötelezettség teljesitésének felmentését eredményezte, nem eshetik a 123. §-ban megengedett kijavitások közé. (F. II. 138.)

124. §. Ha az itélet a kereseti kérelemnek vagy ellenkérelemnek valamely oly részéről, mely önállóan is eldönthető (103., 104. §§.), vagy a mellékkötelezettség, avagy a perköltség viselése tekintetében nem intézkedett, vagy az itélet végrehajthatóságát ki nem mondotta (117. §.), bármelyik fél kérheti az itéletnek kiegészitését.

A kiegészitési kérelem a felebbezésre nézve a 131. §-ban megállapitott határidő alatt terjesztendő elő. Ha a biróság a kérelmet nyilván alaptalannak találja, azt végzéssel visszautasitja, különben pedig a kérelem felett szóbeli tárgyalást tart, mely csak a kiegészités kérdésére és a jogvitának még el nem intézett részére szoritkozhatik. Ha a biróság a kérelemnek helyt ad, itélettel határoz, ellenkező esetben pedig a kérelmet végzéssel elutasitja. A kiegészitési kérelmet elutasitó végzés ellen felfolyamodásnak van helye.

Ha a kiegészitési kérelem elutasittatik, a kiegészitést kérő fél az okozott költségben elmarasztalandó, különben pedig a költség viselésére nézve az általános szabályok alkalmazandók.

A jelen §-ban szabályozott kiegészitési eljárásnak a hozott itélet elleni felebbezésre és az itélet végrehajtására nézve halasztó hatálya nincsen.

Az itélet kiegészitésének csak elsőbirósági itéletre vonatkozóan lehet helye. (Tb.—Dt. LXXXIV. 46.)

MÁSODIK CZIM.

Felebbvitel.

I. FEJEZET.

Felebbezés.

125. §. A kir. járásbiróságoktól felebbezett sommás perekben a felebbezési biráskodást azon kir. törvényszék gyakorolja, melynek kerületéhez a perben első biróságkép eljárt királyi járásbiróság tartozik.

A budapesti és pestvidéki kir. törvényszékek kerületéhez tartozó kir. járásbiróságok felett, ha ezek mint kereskedelmi biróságok jártak el, a felebbezési biráskodást a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék gyakorolja.

A felebbezési biróság háromtagu tanácsban határoz. Kereskedelmi ülnök a felebbezési tanácsban nem alkalmazható.

126. §. Felebbezésnek a kir. járásbiróság itélete ellen van helye.

Nincs helye felebbezésnek — az 1. §. 2. és 3. pontjaiban emlitett perek kivételével — ha a per tárgyának értéke járulékok nélkül 50 frt értéket meg nem halad. Az értéket, amennyiben az a tárgyalás során tisztába hozva nem lett, a felebbező fél valószinüvé tartozik tenni.

A felebbezési biróság az értéket a jelen törvény 3. §-ában s a 4. §. második, harmadik és ötödik bekezdésében foglalt rendelkezések figyelembevételével belátása szerint állapitja meg. Az 1. §. 5. *d), f), g), h), i)* és *k)* pontjaiban felsorolt perekben, amennyiben a kereset tárgya nem pénzösszeg, a kereset tárgyának értékeül az egyévi bér vagy haszonbér összege veendő.

127. §. Az itélet kihirdetése vagy kézbesitése előtt a perorvoslatokról általában, vagy a felebbezésről különösen történt lemondásnak nincs helye. Az itélet kihirdetése vagy kézbesitése után történt lemondás az itélet jogerőre emelkedésének megállapitása szempontjából csak akkor vehető figyelembe, ha ezt a biróságnál szóval bejelentik, vagy közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba foglalva, vagy a perben igazolt ügyvéd által ellenjegyzett beadványban benyujtják. A szóbeli lemondás jegyzőkönyvbe iktatandó. A biróság közli a lemondást az ellenféllel.

Az itélet hozatala után már érvényesithető jogorvoslatról (perujitásról) lemondás érvényes, de a lemondásnak kifejezettnek kell lennie. (F. II. 92.)

128. §. Az első érdemleges tárgyalás elmulasztása alapján hozott itéletek (50. §.) ellen felebbezésnek csak az alapon van helye:

1. hogy a törvény értelmében mulasztás esete fenn nem forog;

2. hogy valamely hivatalból figyelembe veendő pergátló körülmény forog fenn, avagy az itéletben, vagy az ennek alapjául szolgáló eljárásban, valamely más lényeges eljárási szabály helytelenül mellőzve lett, vagy volt alkalmazva;

3. hogy valamely anyagi jogszabály éppen nem, vagy nem helyesen volt alkalmazva.

Az első érdemleges tárgyalás elmulasztása alapján hozott itéletek ellen a felebbezés hivatalból csak a 136. §., illetve 170. §. értelmében akkor utasitható vissza, ha a felebbezés a 132. §. kivánalmainak meg nem felel. Az a kérdés, hogy a felebbezhetőségnek a 128. §-ban megjelölt esetei fenforognak-e vagy sem, a felebbezés folytán hozandó itéletnek keretében döntendő el. (F. I. 194.)

Az elsőbiróság itélete szerint meg nem jelenés okából marasztalt alperes ezen itélet ellen felebbezéssel csak az esetben élhet, ha a 128. §-ban felsorolt esetek fenforognak; ebből következik, hogy ha az elsőbiróság itéletét nem ezen esetek fenforgása alapján támadta meg, a felebbezési biróság itéletét sem támadhatja meg felülvizsgálati kérelemmel. (F. III. 155.)

129. §. A felebbezés következtében az itéletet megelőző eljárásban hozott határozatok is felülbirálás alá kerülnek, kivévén ha ellenük a törvény a felebbvitelt egyáltalán kizárja, vagy ha felfolyamodással megtámadhatók.

130. §. A felebbezési eljárásra, amennyiben a jelen fejezet intézkedéseiből más nem következik, a járásbiróság előtti sommás eljárás szabályai megfelelően alkalmazandók.

A felebbezési eljárásban a felebbezési biróság előtt a szóbeli tárgyaláson kivül előadandó kérelmek irásban nyujtandók be.

A felebbezési eljárás során a szóbeli tárgyaláson a felek, illetőleg törvényes képviselőik (7. §.) csak személyesen vagy ügyvéd által képviselve jelenhetnek meg s a felebbezés nyilvános előadása esetében azt a jogukat, hogy kérelmeiket szóval indokolhatják (174. §.), szintén csak személyesen vagy ügyvéd által gyakorolhatják.

Azok, akik ügyvédi oklevéllel birnak, továbbá a birói és kir. ügyészi minőségben alkalmazott államhivatalnokok; a kir. közjegyzők, a nyilvános jogtanárok és a jogtudorok nejüket a felebbezési eljárás során, a szóbeli tárgyalásnál és a felebbezés nyilvános előadásánál is képviselhetik.

131. §. A felebbezésnek határideje 15 nap.

E határidő az itélet kihirdetését követő napon, azon félre nézve pedig, kinek az itéletet a tárgyalás elmulasztása következtében kézbesitik, az itéletnek kézbesitését követő napon veszi kezdetét, a felebbezés azonban már az itélet kihirdetése után benyujtható vagy bejelenthető.

A felebbviteli határidő megállapitásánál a sommás eljárásban is alkalmazandó az 1868 : LIV. t.-cz. 255. §-ának az a rendelkezése, mely szerint, ha a határidő végnapja szünnapra esik, a határidő a legközelebbi köznapig terjed. (F. II. 293.)

A felebbezési biróságnál a gyüjtőszekrénybe tett irat akkor tekintendő beadottnak, mikor az iratot a gyüjtőszekrényből kiveszik. (F. IV. 400.)

132. §. A felebbezés a felebbezési határidő alatt az elsőbiróságnál irásban vagy szóval bejelentendő.

A felebbezésnek magában kell foglalnia:

1. az itélet megjelölését, mely ellen a felebbezés intéztetik;

2. a felebbezés kijelentését;

3. annak kijelentését, hogy a felebbező az itéletet egész terjedelmében, vagy mely részében támadja meg, és hogy annak minő megváltoztatását kéri.

A felebbezési tárgyalás előkészitése céljából a felebbező köteles azokat az uj tényállitásokat, nyilatkozatokat és bizonyitékokat, melyeket e tárgyaláson elő akar adni, és ha az elsőbiróság előtt történt bizonyitás felvételének ismétlését vagy kiegészitését kivánja, ebbeli inditványát is az okok előadásával közölni. Az okiratok másolatban vagy legalább vonatkozó részeiben csatolandók.

Ha a felebbező a felebbezési határidő elmulasztása miatt az 1881 : LIX. t.-cz. 61. és 63. §§-ai értelmében igazolással akar élni, az igazolási kérelemben kell a felebbezést is előadnia.

A felebbezésnek lényeges kelléke ugyan annak az itéletnek a megjelölése, mely ellen a felebbezés intézve van, de a felebbezés azért, mert az itélet annak száma szerint megjelölve nincs, hivatalból vissza nem utasitható, ha a felebbezés tartalma kétséget nem hagy fenn a felebbezett itélet tekintetében. (F. I. 116.)

A 132. §. utolsó bekezdésének ama rendelkezéséből, hogy ha a felebbező a felebbezési határidő elmulasztása miatt az 1881 : LIX. t.-cz. 61. és 63. §§-ai értelmében igazolással akar élni, az igazolási kérelemben kell a felebbezést is előadnia, következik, hogy az igazolási eljárás csak akkor inditható meg, ha az igazolási kérelem a felebbezésnek lényeges kellékeit is magában foglalja. (F. II. 32.)

A felebbezési határidő elmulasztása miatt kérelmezett igazolásnak hely adandó, ha a biróság az itélet kihirdetésére már kitüzött határnapra nézve ujabb végzéssel változtatást tett, anélkül hogy egyidejüleg a már kitüzött határnapot hatályon kivül is helyezte volna. (F. IV. 237.)

133. §. Az irásbeli felebbezés két példányban és egy felzettel, és ha a felebbezőnek több ellenfele van, annyi példányban nyujtandó be, hogy mindenik ellenfélnek egy példány jusson. Az elsőbiróság előtt ugyanazon meghatalmazott által képviselt több ellenfél részére csak egy példány nyujtandó be. A felebbezés már egy példány benyujtásával fentartatik. A hiányzó példányokat a felebbezési biróság a felebbező fél költségére hivatalból pótolja.

A felebbezésnek szóbeli előterjesztése esetében az ügyvéd által nem képviselt felebbező a felebbvitel tekintetében ellátandó a szükséges utbaigazitással s hozzá a 132. §. 1—3. pontjainak megfelelően a szükséges kérdések intézendők. A szóval előterjesztett felebbezés jegyzőkönyvbe veendő.

134. §. Az elsőbiróságnak a felebbezést az ügyre vonatkozó iratokkal együtt a felebbezési határidő leteltétől, az alperes felebbezése esetében pedig már a felebbezés beérkezésétől, illetőleg ha alperesek többen volnának, az összes alperesek felebbezésének beérkezésétől számitandó 3 nap alatt a felebbezési birósághoz fel kell terjesztenie.

Az elsőbiróság előtt a felebbezési eljárás ideje alatt netalán folytatandó eljárásban (103. és 124. §§.) szükséges iratok, és ha ezek a felebbezési eljárásban sem volnának nélkülözhetők, szükséges másolatok, illetőleg kivonatok visszatartandók.

I. Eljárás a felebbezés szóbeli tárgyalása esetében.

135. §. Amennyiben a 172. és 173. §§-ok esetei fenn nem forognak, a felebbezési tanács elnöke a felebbezés tárgyalására határnapot tüz és erre a feleket megidézi.

A tárgyalási határnap akként tüzendő ki, hogy a felebbezés valószinü kézbesitése és a határnap között mintegy 30 nap maradjon. Sürgős esetekben ezen időköz megröviditható, 8 napnál azonban rövidebb nem lehet.

Az idézési végzésnek a 18. §-ban foglaltakon kivül magában kell foglalnia a felebbező ellenfelének felhivását, hogy amennyiben a szóbeli tárgyaláson az elsőbiróság előtti eljárásban fel nem hozott tényállitásokat, ténybeli nyilatkozatokat vagy bizonyitékokat akar érvényesiteni, ezeket, valamint esetleges csatlakozási kérelmét (147. §.) az idézés kézbesitése és a tárgyalási határnap közötti idő első felében a jelen törvény 141. §-a értelmében előkészitő irattal közölje.

136. §. Ha a felebbezés elkésettnek mutatkozik, vagy oly határozat ellen van intézve, amely ellen felebbvitelnek nincs helye, valamint ha a felebbezés a 132. §. 1. és 2. pontjában elősorolt kellékeknek meg nem felel, a felebbezés a felebbezési tanács elé terjesztendő, amely a felebbezés visszautasitása kérdésében a felek meghallgatása nélkül határoz.

Ha a tanács a felebbezést elfogadja, az idézést a tanács határozatának közlése nélkül az elnök bocsátja ki.

A felebbezésnek visszaadását kiigazitás végett, a 17. §. eseteiben az elnök rendeli el.

A felebbezés helytelen elnevezés okából vissza nem utasitható, hanem annak minősége tartalma szerint itélendő meg.

137. §. Az irásban bejelentett felebbezés első példánya a felebbezési biróságnál megtartandó. A felebbező ellenfele a felebbezés másodpéldányán, illetőleg ha a felebbezőnek több ellenfele van, ezek a további példányokon, maga a felebbező pedig felzeten idézendő meg.

Ha a felebbezést szóval jelentették be, a felebbező ellenfele a jegyzőkönyv másolatán idézendő meg.

Ha a felebbező ellenfelét az elsőbiróság előtti eljárásban ügyvéd képviselte, az idézés ennek kezéhez, különben pedig a félnek saját kezéhez kézbesitendő.

138. §. A felebbezési határidőig bejelentett felebbezésnek a megtámadott itélet jogerőre emelkedésére és a 117. §. eseteit kivéve, végrehajtására nézve halasztó hatálya van. A felebbezési határidő elmulasztása miatt az elmulasztott határidőtől számitott 15 nap alatt használt igazolásnak a végrehajtásra nézve halasztó hatálya csak annyiban van, amennyiben az igazolás kérdésének jogerejü eldöntéséig, az 1881 : LX. t.-cz. 104. §. esetét kivéve, nem lehet sem árverést foganatositani, sem a lefoglalt követelést a végrehajtóra átruházni, készpénzt utalványozni, vagy a marasztalás tárgyát a végrehajtatónak átadni.

A végrehajtás elrendelése szempontjából az elsőbiróság birálja el, hogy a felebbezés a törvényes időben volt-e bejelentve. Ha a végrehajtást akkor kérik, amikor az iratok a felsőbirósághoz már fel vannak terjesztve, a végrehajtást kérő fél a végrehajtás kérése alkalmával tartozik az itélet kiadmányát vagy hiteles másolatát, és — ha az itélet a végrehajtást szenvedővel nem kihirdetés utján volt közölve — szükség esetében a kézbesitési vevény hiteles másolatát is bemutatni.

139. §. Ha a pertársak nem mindnyájan felebbeztek, a határozat a nem felebbezőkre nézve rendszerint jogerőre emelkedik.

Ha azonban a peres kérdés a pertársakra nézve csak egységesen dönthető el, a határozat — habár a pertársaknak egyike élt felebbezéssel — a többiek nevében is felebbezettnek tekintendő. Ez esetben a nem felebbező pertársak is felzetileg megidézendők a felebbezési tárgyalásra.

A nem egyszerü, hanem készfizető kezes, aki egyetemleges fizetési kötelezettségben áll, a főadóstól függetlenül és önállóan perelhető és marasztalható ; eszerint, amennyiben a marasztaló itélet ellen nem élt jogorvoslattal, a főadós által az itélet ellen használt felebbvitel reá nézve is ki nem terjeszthető. (F. I. 133.)

Több végrehajtatónak az 1881 : LX. t.-cz. 92. és 94. §§-ai szerint perbe való idézése esetében azok között csak a pernek vitele tekintetéből létesül pertársaság és igy köztük az anyagi magánjog szabályain alapuló oly pertársaság, melynél fogva valamennyi pertársra nézve a per csak egységesen volna eldönthető, fenn nem forog. (F. II. 390.)

A sommás eljárás 139. §-ának második bekezdése a peres kérdés tekintetében a pertársak között olyan jogviszonynak létezését tételezi fel, melynél fogva az valamennyire nézve csak egységesen dönthető el, a minek esete igényperekben az alpereseként perben álló több foglaltatóra nézve nem forog fenn. (Dt. LXXIX. 29.)

Az alperes által perbehivott fél a védelmet a perben elvállalván, az ennek következtében közötte és az alperes között keletkezett egységes jogviszonynál fogva, az elsőbiróság itélete ellen önálló felebbezéssel is élhet, s felebbezése következtében az elsőbiróság itélete az alperes részére is felebbezettnek tartandó. (F. V. 4.)

140. §. Perbehivásnak az 1881 : LIX. t.-cz. 9. és 10. §§-ai értelmében a felebbezési eljárásban is helye van.

A perbehivott, valamint a jelen törvény 22. §-ának esetét kivéve, a beavatkozásra jogositottak a felebbezési eljárásban is beavatkozhatnak és evégből felebbezéssel is élhetnek. Amennyiben

már az elsőbiróság előtti eljárásban résztvettek, a felebbezési tárgyalásra ők is felzetileg megidézendők.

A végrehajtást szenvedő, az igénylő részéről inditott perben beavatkozási jogát, a felebbezési eljárás során akkor is gyakorolhatja, ha az elsőbiróság előtti eljárásban részt nem vett. (F. II. 294.)

A felülvizsgálati eljárásba nem avatkozhatik az, aki sem az elsőbirósági, sem a felebbezési eljárásba be nem avatkozott. (Dt. LXXXIII. 35.)

A S. E. 140. §-ában emlitett jogositott beavatkozó csak az lehet, akinek törvénynél fogva joga van a perbe avatkozni. (M. 20256.)

141. §. Ha a felebbező ellenfele az elsőbiróság előtti eljárásban fel nem hozott tényállitásokat, ténybeli nyilatkozatokat vagy bizonyitékokat akar a szóbeli tárgyaláson érvényesiteni: tartozik ezeket, valamint netaláni csatlakozását és ennek folytán előterjesztendő kérelmét az idézési időköz első felében a felebbezési birósági benyujtandó előkészitő irattal közölni. Az okiratok másolatban vagy legalább vonatkozó részeiben csatolandók.

Az előkészitő irat első példánya az iratokhoz csatolandó, másod, illetőleg további példányai a felebbező félnek bérmentesen postán ajánlva megküldendők.

Ügyvédek az előkészitő iratot a benyujtásra rendelt határidő alatt egymásnak közvetlenül kézbesitik. Ha az ügyvédek ugyanazon helyen laknak, az átvevő ügyvéd a kézbesitést az előkészitő irat első példányán ismeri el, mely a felebbezési biróság jegyzőjénél teendő le. Ha az átvevő ügyvéd a kézbesités elismerését megtagadja, vagy más helyen lakik, a közlő ügyvéd az előkészitő iratot a postán ajánlva küldi meg neki. Ez esetben a postai feladási vevény is leteendő az előkészitő irat első példányával együtt a felebbezési biróság jegyzőjénél.

Ha a tárgyalást kellő előkészités hiánya miatt el kell halasztani : a biróság elrendelheti, hogy a szükséges iratok a kitüzendő határidő alatt közöltessenek.

142. §. A felek a szóbeli tárgyaláson a felebbezés előkészitő tartalmához, illetőleg az előkészitő irat tartalmához nincsenek kötve és e tartalom az ügy eldöntésénél csak annyiban vehető figyelembe, amennyiben a tárgyaláson szóval elő volt adva. A fél azonban, ki a tárgyalás előkészitésére vonatkozó kötelességének (132., 141. §§.) eleget nem tesz, ha a tárgyalás elhalasztása válik emiatt szükségessé, az okozott költségekben a 114. §. értelmében elmarasztalandó.

Hogy az előkészitő iratokban foglalt beismerés mennyiben tekinthető biróságon kivüli beismerésnek és mint ilyennek mily bizonyitó ereje van, a biróság a 64. §. értelmében itéli meg.

Csak a felebbezés szóbeli tárgyalásán előadott érvelés és kért bizonyitásfelvétel vehető figyelembe, az irásos felebbezésnek elő nem adott tartalma ellenben nem. (F. II. 139.)

143. §. A szóbeli tárgyalást az elnök vezeti és ő ügyel fel az ülés rendjére. Ő tüzi ki a felebbezési eljárásban a szükséges határnapokat. A 35—37. §§-okban megállapitott jogok és kötelességek az elnököt illetik meg, kivéve a 36. §-ban szabályozott szóelvonást és birságolást, melyet csak a felebbezési biróság gyakorolhat.

Az ügy felderitése végett a biróságnak minden egyes tagja intézhet kérdéseket.

144. §. Ha a felebbezési tárgyalás alkalmával kitünik, hogy a felebbezést elkésve jelentették be, vagy oly határozat ellen intézték, amely ellen felebbezésnek nincs helye, a felebbezés a jelenlévő feleknek e körülményre nézve való meghallgatása után végzéssel visszautasitandó és a felebbező az okozott költségben elmarasztalandó.

145. §. Ha a felebbezés tárgyát részitélet képezi, továbbá, ha az elsőbiróság előtt a 124. §. értelmében kiegészitési tárgyalás van folyamatban, a felebbezési tárgyalás a végitéletnek, illetőleg a kiegészitő itéletnek jogerőre emelkedéséig, vagy az ezek ellen benyujtott felebbezés beérkezéséig felfüggeszthető. Az utóbbi

esetben a felebbezések tárgyalása egyesithető. Ha pedig az tünik ki, hogy a felebbezett itéletet megelőző eljárás során kitüzött határnap elmulasztása miatt igazolást nyujtottak be, a tárgyalás az igazolás elintézéséig elhalasztandó.

146. §. A felebbezési tárgyalás a felebbezett itéletnek és indokainak felolvasásával kezdődik, mely után a felek a felebbezési kérelmet és ellenkérelmet adják elő.

147. §. Az ellenfél a szóbeli tárgyalás befejezéseig a felebbezéshez csatlakozhatik. A csatlakozást a felebbezésről történt lemondás sem gátolja.

Ha a csatlakozást a felebbezési határidő alatt a biróságnak bejelentették, ez önálló felebbezésnek tekintendő.

A csatlakozás, amennyiben önálló felebbezésnek nem tekintendő, elveszti hatályát, ha a felebbezés a 144. §. értelmében visszautasittatik.

A felebbező pertársa a felebbezéshez nem csatlakozhatik. (F. II. 390.)

148. §. A felebbezési eljárásban a keresetet és viszontkeresetet az ellenfél beleegyezésével sem lehet megváltoztatni. Az a kérdés, hogy forog-e fenn keresetváltoztatás, a 31. §. szerint itélendő meg. A felebbezési eljárásban uj viszontkereset nem indithatö.

A felebbezési eljárásban az igénykereset a felülfoglaltatók ellenébe ki nem terjeszthető. (Dt. LXXII. 165.)

Ujabb alperes a felebbezési eljárás folyamán is perbe idézhető, ha vele szemben az ügy többi társaival csak egységesen dönthető el. (P. T. XLII. 39.)

149. §. A felebbezési kérelem és ellenkérelem a 148. §. korlátain belül, a véghatározatot megelőző szóbeli tárgyalás befejezéséig megváltoztatható. Azonban a megváltoztatás következtében netalán keletkezett költség az ellenfélnek megtéritendő.

150. §. A felebbezés a tárgyalás befejezéseig visszavonható. Ha azonban az ellenfél csatlakozási kérelmét a szóbeli tárgyaláson előterjesztette, a felebbezés csak az ő beleegyezésével vonható vissza.

A visszavonás a szóbeli tárgyaláson szóval, különben pedig — a felebbezésre nézve megszabott példányszámban — a felebbezési birósághoz benyujtandó irattal történik.

Visszavonás esetében a biróság a felebbezés hatályát végzésileg megszüntnek nyilvánitja és a felebbezőt az ellenfél kérelmére az okozott költség megfizetésében elmarasztalja.

Ha a felebbezés az első tárgyalás előtt vonatott vissza, a felebbező az ellenfél részéről beadott előkészitő irat által okozott költség megfizetésében hivatalból marasztalandó el.

151. §. A kérelmek előterjesztése után a felek előadják az elsőbiróság előtt lefolyt tárgyalás és bizonyitásfelvétel eredményét, valamint az itéletet megelőző határozatokat, amennyiben ez a kérelmek megérthetéséhez és a megtámadott határozat felülbirálhatásához szükséges. Az elnök a felek előadásának helyességére és teljességére felügyelni köteles.

152. §. A per a felebbezési biróság előtt a felebbezési kérelem és ellenkérelem határai között ujból tárgyalandó.

A felek a felebbezési biróság előtt oly tényállitásokat és bizonyitékokat is felhozhatnak, valamint a 148. §. korlátai között védelem- és támadáskép oly uj jogokat is érvényesithetnek, melyeket az elsőbiróság előtt fel nem hoztak vagy nem érvényesitettek.

Tényállitásokra és okiratokra nézve az elsőbiróság előtt megtagadott vagy elmulasztott nyilatkozatok a felebbezési tárgyaláson pótolhatók. Az elsőbiróság előtt tett és a jegyzőkönyvbe foglalt beismerés, valamint a 100. §. szerint letett vagy megtagadott eskü a felebbezési eljárásban is megtarthatja hatályát.

A felebbezési eljárásban oly tények és bizonyitékok is felhozhatók, amelyeknek érvényesitését az első biróság megtagadta. (F. II. 248.)

A felek a felebbezési eljárásban felhozhatnak olyan uj tényállitásokat és bizonyitékokat, amelyeket az elsőbiróság előtt fel nem

hoztak, vagy nem érvényesitettek, és csak olyan jogokat nem érvényesithetnek, melyek a keresetnek változtatását foglalják magukban, ebből folyóan olyan uj ténykörülményeket is érvényesithetnek, amelyek csak az elsőbiróság itéletének hozatala után merültek fel és amelyek a kereseti jog megváltoztatása nélkül, csupán annak megállapitását czélozzák. (F. II. 275.)

A m. kir. Curia 32. számu döntvénye[1]) az uj sommás eljárásban akkép nyer alkalmazást, hogy ha a lejárat a felebbezési biróság itéletének meghozatala előtt következett be, az figyelembe veendő és a kereset időelőttiség okából el nem utasitható, mivel a feleknek alkalmuk van a felebbezési tárgyaláson erre nézve észrevételeiket megtenni. (Dt. LXXXII. 69. sz.)

Az alpereseket az a körülmény, hogy az elsőbiróság előtt más védekezési alapon állottak, mint a felebbezési biróság előtt, nem fosztja meg a felebbezési biróság előtt felhozott uj védekezési alapjuk érvényesitésétől. (M. 20258.)

A beszámitás érvényesitésére viszonkereset nem kivántatván, az mint a követelés megszüntetésére vonatkozó kifogás a felebbezési biróság előtt akkor is érvényesithető, ha ily kifogással a peres fél az elsőbiróság előtti eljárásban nem is élt. (M. 20260.)

A felebbezési eljárás az elsőbirósági eljárásnak folytatása lévén, ingatlan birtoka iránt inditott perben nem forog fenn perjogi akadály azon tekintetben, hogy a felebbezési eljárásban oly személyek is perbe vonassanak, akik az elsőbirósági eljárásba be nem idéztettek, de akikkel szemben az ügy csak a többi pertársakkal együtt és egységesen dönthető el. (J. K. 1901. évi 12. sz.)

153. §. Az olyan pergátló körülmények, melyeket az elsőbiróság a per bármely szakában hivatalból figyelembe venni nem tartozott, a felebbezési biróság előtt csak akkor érvényesithetők, ha már az elsőbiróság előtt kellő időben érvényesitve voltak.

Az első- vagy a felebbezési biróság előtti eljárásban felmerült pergátló kifogások alapján a felebbezés érdemének tárgyalása meg nem tagadható, de a biróság azoknak elkülönitett tárgyalását hivatalból is elrendelheti.

Alperes a felebbviteli eljárás során felperestől csak szóbeli tárgyalás esetében és ez esetben is csak akkor követelhet a felebbezési eljárás költségére nézve biztositékot (9—12. §§.): ha felperes élt felebbezéssel és a költséget felperes követelésének, bár még nem jogerejüleg megitélt része nem fedezi.

A kifogásnak helyt adó végzésre a 29. §. első bekezdése azzal az eltéréssel alkalmazandó, hogy a biztositás elmulasztása esetére felperes a felebbezéstől elállottnak tekintendő.

A felebbezési biróság nincs elzárva attól, hogy a pergátló kifogás és az ügy érdeme felől egy határozatban döntsön, sőt a sommás eljárás 153. §. 2. pontjának értelmében a felebbezési biróság arra is fel van jogositva, hogy a pergátló kifogások és az ügy érdeme felől együttesen tárgyaljon. (F. II. 169.)

154. §. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék azt a körülményt, hogy az elsőbiróság a jelen törvény 2. §-a ellenére járt el mint kereskedelmi biróság, hivatalból figyelembe veszi és az ügyet végzésileg az illetékes felebbezési birósághoz teszi át. A budapesti és pestvidéki kir. törvényszékek ellenben abban az esetben, ha az elsőbiróság a 2. §. ellenére nem járt el mint kereskedelmi biróság, az ügyet csak kérelemre teszik át a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszékhez. Az áttétel a szóbeli tárgyalás kitüzése előtt is elrendelhető.

Az áttétel tárgyában hozott végzések jogorvoslattal meg nem támadhatók és arra a biróságra nézve, melyhez az ügy áttétetett, kötelezők.

155. §. A fél az elsőbiróság előtti eljárás szabálytalansága miatt nem szólalhat fel, ha erre vonatkozó joga a 34. §. értelmében már az elsőbiróság előtti eljárásban megszünt.

Amiatt, hogy a biztositásilag lefoglalt ingókra beadott igénykereset, az igénylő felperesnek erre irányuló kifejezett kérelme nélkül tárgyaltatott és intéztetett el, az ellenfél csak az elsőbiróság előtti tárgyalásnál szólalhat fel. (F. IV. 242.)

156. §. A felebbezési biróság elrendelheti, hogy az elsőbiróságnál már felvett bizonyitás, ideértve a félnek eskü alatti

[1]) Lásd az 1868 : LIV. t.-cz. 245. §-ánál.

kihallgatását is, kiegészittessék vagy ismételtessék.

A felebbezési biróság az elsőbiróságtól eskü alatt kihallgatott félnek ellenfelét is kihallgathatja és megesketheti.

Ha a fél az elsőbiróság előtt az eskü alatti kihallgatásra meg nem jelent, vagy az eskü alatti vallomást egészben vagy részben megtagadta, a felebbezési biróság a meg nem jelenés, illetőleg megtagadás okainak mérlegelése alapján dönti el, hogy a fél ujabb kihallgatásra bocsátható-e.

A felebbezési biróság az elsőbiróságtól eskü alatt kihallgatott fél ellenfelét akkor is kihallgathatja és megesketheti, ha az az ellenfél az elsőbiróság előtt az eskü alatti vallomása megtételére nem jelent meg. (F. IV. 287.)

157. §. A felebbezési biróság a bizonyitás felvételét kiküldött biróra vagy megkeresett járásbiróságra bizhatja, ha a szemlének, továbbá a tanuk vagy a szakértők meghallgatásának a helyszinén kell történnie, ha a kihallgatandó tanu a felebbezési biróság székhelyén kivül levő járásbiróság területén tartózkodik, vagy ha a közvetlen felvétel különben tetemes nehézséggel járna.

A felebbezési biróság részéről a szakértői eljárás felvételére kiküldött biró nem bir önálló birói hatáskörrel, következőleg a kiküldetésénél felmerült szakértői dij megállapitása is nem az ő, hanem a felebbezési biróság hatáskörébe tartozik s a felebbezési biróság ennek megállapitásánál első fokban járván el, végzése ellen felfolyamodásnak van helye a kir. Curiához. (F. V. 236.)

158. §. Ha a bizonyitás felvétele kiküldött biró által történik, a bizonyitás felvételét elrendelő végzésben a kiküldött biró megnevezendő és a bizonyitásfelvétel határnapja kitüzendő, kivéve, ha czélszerübbnek mutatkozik ennek kitüzését a kiküldött biróra bizni.

Ha a kiküldött biró a megbizás teljesitésében akadályozva van, helyette a felebbezési tanács elnöke nevez kiküldöttet.

A jelen törvény 67., 68., 69., 70., 71., 91., 92., 93. §§-ai, valamint a 94. §-nak hetedik és a 98-ik §-nak harmadik bekezdése azon esetben is megfelelően alkalmazandók, ha a bizonyitásfelvétel kiküldött biró által történik.

159. §. Ha a felebbezési tárgyalás folytatásának elhalasztása válik szükségessé, a felebbezési biróság a 117. §. értelmében végrehajtható elsőbirósági itélet végrehajtását a lefolyt tárgyalás eredményéhez képest kérelemre részben vagy egészben a 138. §. értelmében korlátolhatja, vagy ha az elsőbiróság a 117. §. ellenére itéletét végrehajthatónak nem nyilvánitotta, ezt végrehajthatónak nyilvánithatja.

A felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét, azon részeiben, amelyek a szóbeli tárgyaláson előadott felebbezési és csatlakozási kérelmekkel megtámadva nem lettek, kérelemre a felebbezési tárgyalás folyamában is végrehajthatónak nyilvánitja.

A végrehajthatóság kérdésében a felebbezési biróság, kérelemre akkor is tartozik tárgyalni és határozni, ha egyébként a 145. §. értelmében a tárgyalás elhalasztása válik szükségessé.

A jelen §. alapján hozott végzések ellen felfolyamodásnak nincs helye.

160. §. A felebbezési tárgyalásról vezetendő jegyzőkönyvet az elnök és a jegyző és esetleg a tolmács irja alá. A jegyzőkönyvbe a tényállásra vonatkozó szóbeli előadások és nyilatkozatok (48. §. 3. p.) nem veendők fel. Bármelyik félnek jogában áll azonban oly tényállitásokat és ténybeli nyilatkozatokat, melyek a felebbezésben és az előkészitő iratban nincsenek meg, vagy ezeknek tartalmától eltérnek, a jegyzőkönyvhöz melléklendő irattal megállapitani. A biróság az irat helyességét ellenőrzi és a meg nem felelő irat csatolását megtagadja.

Az elnök kérelemre elrendelheti, hogy lényeges nyilatkozatok közvetlenül a jegyzőkönyvbe vétessenek fel.

A felebbezési eljárásban felvett jegyzőkönyvbe a feleknek a tényállásra vonatkozó szóbeli előadásai és nyilatkozatai fel nem veendők. (F. I. 53., IV. 301.)

Az, hogy az eskü alatt kihallgatott féltől az eskü kivételének megtörténte a tárgyalási jegyzőkönyvbe felvétessék, kötelezőleg nincs előirva, elég az, ha az eskünek megtörténte az itéletben van tényként megállapitva. (F. IV. 287.)

Szabálytalan ugyan a felebbezési biróságnak az az eljárása, hogy a fél által a jegyzőkönyvhöz mellékelni kivánt irat csatolásának megtagadását sem a tárgyalási jegyzőkönyvben, sem az itéletben nem indokolta, de ez lényegesnek nem tekintethetik akkor, ha a fél nem panaszolja, hogy a csatolás indokolatlan megtagadása következtében valamely döntő nyilatkozattételtől vagy bizonyiték használatától esett el. (F. IV. 478.)

161. §. Ha a fél ügyvéd által van képviselve, az elnök elrendelheti, hogy felebbezési vagy csatlakozási kérelmét, valamint egyéb kérelmeit, melyeknek az ügy eldöntésére vagy az eljárás menetére jelentőségük van, amennyiben a felebbezésben vagy az előkészitő iratban nem foglaltatnak, ugyszintén az ily tárgyu kérelmek módositásait a jegyzőkönyvhöz leendő csatolás végett irásban nyujtsa be. Ha a fél az elnök rendeletének eleget nem tesz, a kérelem figyelmen kivül hagyandó.

A biróság elnöke csak az ügy eldöntésére lényeges vagy az eljárás menetére jelentőséggel biró kérelmeknek külön iratba való mellékelését rendelheti el, ezek közé azonban a feleknek egyszerü nyilatkozatai nem tartoznak. (F. II. 112.)

Ha a felebbezési tárgyaláson kérelmet előterjesztő fél annak, hogy a biróság részéről a kérelemnek irásba foglalása iránt hozzá intézett utasitásnak megfeleljen, azonnal eleget tenni nem képes, tartozik ennek előrebocsátásával, a tárgyalás befejezésének ideiges felfüggesztését kérni. (F. IV. 419.)

162. §. Ha a felebbező fél a tárgyalási határnapot a felebbezési kérelem szóbeli előterjesztése előtt elmulasztja, a felebbezés az ellenfél kérelmére végzéssel visszautasitandó és a mulasztó fél az okozott költségben elmarasztalandó.

A csatlakozási kérelem felett ilyenkor csak akkor lehet tárgyalni, ha e kérelem a 147. §. értelmében önálló felebbezésnek tekintendő. Ez esetben a felebbező fél mulasztásának következményei is a csatlakozás felett hozott itéletben mondandók ki.

Ha a tárgyalás határnapját a felebbezőnek ellenfele mulasztja el, valamint ha a felebbező fél a felebbezési kérelem szóbeli előterjesztése után mulasztja el a tárgyalást, a felebbezési tárgyalás a megjelent féllel ennek kérelmére megtartandó. Ez esetben a megjelent félnek az ellenféllel kellően közölt szóbeli ténygállitásai, amennyiben az elsőbiróság itéletében megállapitott tényállással nem ellenkeznek, bizonyitást nem kivánnak, a felajánlott és kellően közölt bizonyitásra nézve pedig feltételeztetik, ha annak egyáltalán helye van, hogy a czélzott eredményre vezetett.

A felebbezési tárgyalás folytatásának elmulasztása esetében a korábbi tárgyalások eredménye, amennyiben a jegyzőkönyvben vagy mellékleteiben meg van állapitva, vagy ha a biróság egyébként megállapithatja, valamint a felek távollétében is felveendő bizonyitás eredménye, a határozathozatalnál figyelembe vétetik.

Ha a megjelent fél a felebbezésben, illetőleg előkészitő iratban, vagy a korábbi tárgyaláson az ellenféllel még nem közölt uj tényállitásokat, bizonyitékokat vagy kérelmeket akar előadni, vagy a korábbi tárgyaláson előadottakat a meg nem jelent fél hátrányára módositja, a biróság — a tárgyalásnak elhalasztásával — ezen előadásoknak előkészitő irattal leendő közlését rendelje el.

Egyebekben a jelen törvény 52—56. §§-ai a felebbezési tárgyalásnak elmulasztása esetében is megfelelően alkalmazandók.

Ha a felebbezési biróság annak a félnek felebbezését, aki a tárgyalási határnapot felebbezési kérelmének előterjesztése előtt elmulasztotta, nem végzéssel, hanem az ellenfél felebbezésének elintézésével kapcsolatosan itélettel utasitotta vissza, a felebbezés visszautasitása tárgyában beadott felülvizsgálati kérelem elfogadandó ugyan, de csak azon az alapon, képezheti a felülvizsgálatnak alapját, hogy a visszautasitás alapjául szolgáló mulasztás esete a törvény értelmében fennforog-e? (F. II. 117.)

Az egyedül megjelent felebbező féllel tartott tárgyalás esetében a meg nem jelent ellenfélre nézve a mulasztás hátrányos következményei beállanak nemcsak a megjelent félnek az ellenféllel kellően közölt szóbeli tényállításai tekintetében, amennyiben az elsőbiróság itéleti tényállásával nem ellenkeznek, hanem a felajánlott és ugyancsak kellően közölt bizonyitásra nézve is, ha annak a bizonyitásnak egyáltalán helye van. A felebbezési biróság tehát nem sértett eljárási szabályt akkor, midőn a felebbezésben kellően közölt tanubizonyitást az ellenfél elmaradása folytán mellőzte, illetve a tanuk kihallgatásának mellőzésével a felajánlott bizonyitást sikerültnek tekintette. (Dt. LXXVI. 30.)

A felebbezési biróság lényeges eljárási szabályt sértett meg azáltal, hogy a perbeli félnek személyes meghallgatása czéljából kitüzött tárgyalást, amikor a fél a perben ügyvéd által képviselve volt, a képviselő távollétében a megjelent perbeli féllel, a tárgyalásra kitüzött határidő elérkezte előtt befejezte. (F. V. 377.)

A felebbezési biróság nem sértett meg jogszabályt azzal, hogy az alperes ügyvédjének ellenjegyzésével beadott halasztási kérelmével szemben, magának az alperesnek a felebbezési tárgyaláson szóval az iránt előterjesztett kérelme következtében a tárgyalásnak az alperes ügyvédje jelenléte nélkül leendő megtartását elrendelte s a tárgyalást meg is tartotta. (F. V. 379.)

163. §. A felebbezési tárgyalás elmulasztása miatt az igazolási kérelem a felebbezési biróságnál nyujtandó be.

Az igazolási kérelemben mind az igazolás kérdésének tárgyalása, mind a szükséghez képest (141. §.) a felebbezési tárgyalás is előkészitendő.

Az elnök a tárgyalási határnap kitüzése alkalmával az elsőbirósághoz netalán már visszaküldött iratok bekövetelése iránt is intézkedik.

Az igazolás megadása esetében a felebbezési tárgyalás folytatólag megtartandó.

Az igazolást megadó végzés ellen nincs külön felfolyamodásnak helye. Az 1881 : LIX. t.-cz. 66. §-ának eseteiben a felülvizsgálati kérelemben lehet orvoslást keresni.

Egyebekben az igazolásra az 1881. évi LIX. t.-cz. 61—68. §§-aiban foglalt szabályok megfelelően alkalmazandók.

Ezen §. negyedik, ötödik és hatodik bekezdése abban az esetben is megfelelően alkalmazandó, ha az igazolást a jelen törvény 132. §-a szerint a felebbezési határidő elmulasztása miatt kérték.

Az igazolási kérvény csak előkészitő iratnak lévén tekintendő, ha az igazolással élő fél tárgyalásra meg nem jelenik, vagy azon az igazolási kérelmet szóval elő nem adja, az igazolási kérelem a tárgyalásra megjelent ellenfél kérelmére visszautasitandó. (M. 20261.)

164. §. A felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét csak annyiban változtathatja meg, amennyiben a felek kérték a megváltoztatást. A felebbezési kérelem és ellenkérelem határain belül a felebbezési biróság azon kérdések felett is határoz, melyek az elsőbiróság előtt tárgyalva vagy eldöntve nem voltak.

165. §. A felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét a felebbezési kérelem és ellenkérelem által megtámadott részében végzéssel feloldani tartozik:

1. ha az elsőbiróság nem volt szabályszerüen alakitva;

2. ha a megtámadott itéletet az 1868. évi LIV. t.-cz. 56. §-a szerint érdekelt biró hozta;

3. ha az elsőbiróságnak a pergátló kifogásokat elvető végzését megváltoztatja;

4. ha a megtámadott itélet az első érdemleges tárgyalás elmulasztása alapján volt hozva (50. §.), holott a törvény értelmében mulasztás esete nem forgott fenn;

5. ha a tárgyalás nyilvánosságára vonatkozó szabályok meg vannak sértve;

6. ha a jegyzőkönyvezésre vonatkozó szabályok megsértésével jegyzőkönyvbe a felek vagy képviselőik irtak be, vagy mondottak be nyilatkozatokat.

Az 1. és 6. pont alatt emlitett hiányokat, valamint a 2. pont alatt emlitett hiányt, ha azt már az elsőbiróság hivatalból tartozott volna figyelembe venni, a felebbezési biróság hivatalból veszi figyelembe.

Ha a jelen §-ban emlitett hiányok következtében az ügynek további tárgyalása válik szükségessé, a felebbezési

biróság az ügyet a hiányok kijelölésével tárgyalás és ujabb itélethozatal végett az elsőbirósághoz visszautasitja, különben pedig az eljárást megszünteti.

Ha a felebbezési biróság az elsőbiróság előtt, a 27. §. 5. és 6. pontja alapján érvényesitett pergátló kifogásoknak helyt ad, a 29. §. első bekezdése értelmében határoz és amennyiben felperes a megelőző eljárás költségének megtéritésére vagy a biztositék adására vonatkozó kötelezettségének eleget tesz, a 30. §-ban foglalt megkülönböztetéshez képest vagy azonnal folytatja az érdemben való tárgyalást, vagy pedig bármelyik fél kérelmére a felebbezési tárgyalásra ujabb határnapot tüz.

166. §. Ha az elsőbiróság az eljárást a 8. és 27. §§-ok értelmében hivatalból megszüntetni tartozott volna, ugyszintén ha az alperes tudvalevő lakhelyének elhallgatása mellett (1881 : LIX. t.-cz. 24. §.) hirdetményi idézés történt és az ilykép idézett fél meg nem jelent, a felebbezési biróság a felebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira való tekintet nélkül, hivatalból tartozik az elsőbirósági itéletet végzéssel feloldani és az eljárást megszüntetni.

A törvényes képviselő mellőzése, valamint a fél helyett eljárt személy meghatalmazásának hiánya, a felebbezési biróság előtt történt jóváhagyással is orvosolható. Ugyanezen szabály áll az 1881 : LIX. t.-cz. 24. §-ának esetében is.

A S. E. 166. §-ában megjelölt esetek nem meritik ki azokat az eseteket, amelyekben a felebbezési biróság a per megállapitásához szükséges előfeltételek hiánya miatt az elsőbiróság itéletét feloldani s az eljárást megszüntetni köteles. (F. I. 86.)

A kir. törvényszék eljárási jogszabálysértést követett el akkor, amikor, anélkül hogy az alperes pergátló kifogással élt volna, a felperes keresetét helytelenül olyannak tekintette, mely tárgyánál fogva ügybirósághoz tartozik s ez okból az elsőbiróság itéletét hivatalból fololdotta és a további eljárást megszüntette. (F. V. 274.)

A felebbezési biróság lényeges eljárási szabályt sértett meg azáltal, hogy amikor az eljárás folyama alatt megállapitást nyert az, hogy a felperes részéről a felebbezést az elsőbiróságnak itélete ellen, a felperes gondnokság alá helyezése következtében, nem a törvényes képviseletre hivatott gondnok adta be, pusztán az elsőbiróság itéletének a gondnok részére leendő kézbesitését rendelte el. (F. V. 378.)

Ha az elhunyt alperes tévesen mint ismeretlen tartózkodásu vonatott ügygondnok utján perbe, örököse azonban semmiségi kereset inditása helyett perbe lépett, s felebbezéssel élt, az idézés helytelen volta a sommás eljárási törvény 166. §-ának utolsó bekezdése értelmében, mely az 1881 : LIX. t.-cz. 24. §-ára hivatkozik, a felebbezési eljárásban elenyészettnek, illetve pótoltnak tekinthető. (J. K. 1901. évi 25. sz.)

167. §. Ha a megtámadott itélet az alap és mennyiség szerint vitás követelésnek csupán alapja felett határozott, vagy ha a megtámadott itélet a perujitásnak helyt nem adott, a felebbezési biróság jogositva van az elsőbiróságtól el nem döntött kérdésekben is tárgyalni és határozni, avagy pedig határozatát az elsőbiróságtól eldöntött kérdésekre szoritani és az ügyet, amennyiben szükséges, további tárgyalás és itélethozatal végett az elsőbirósághoz visszautasitani. Az elsőbiróság az utóbbi esetben a tárgyalás folytatására a feleket hivatalból idézi meg.

Ha a felebbezési biróság az elsőbiróság által időelőttiség okából elutasitott keresetet nem találja időelőttinek, érdemben kell határoznia. (Tb.—F. III. 555.)

Habár az elsőbiróság a felperest kizárólag a kereshetőségi jog hiánya miatt utasitotta el keresetével, miután a felperes felebbezési kérelmében az alpereseknek érdemleges marasztalása iránt is terjesztett elő kérelmet, a felebbezési biróság nem sértett meg eljárási szabályt, amikor a felperesnek kereseti jogát érdemlegesen döntötte el. (F. V. 242.)

168. §. A sikertelen felebbezés költségét felebbező fél viseli; ha pedig a felebbezés az elsőbiróság határozatának megváltoztatását eredményezi, a felebbezési biróság ugy a felebbezési, mint az elsőbirósági eljárás költségének megtéritése iránt a jelen törvény értelmében intézkedik.

Az a fél, ki a felebbezési eljárásban oly uj előadás alapján lett nyertes, melyet a biróság meggyőződése szerint már az

elsőbiróság előtt érvényesithetett volna, a felebbezési eljárás összes költségében vagy ennek bizonyos részében marasztalható.

Igényperben a perköltséggel egy tekintet alá eső felebbezési eljárási költségekre nézve a foglaltató alperessel szemben nemcsak a 168. §., hanem a végrehajtási törvény 98. §-nak rendelkezése is irányadó. (F. III. 298.)

A felperesnek a felebbezési eljárásban felmerült költségében nem marasztalható az ügyvesztes alperes akkor, ha a felperesnek kereshetőségi joga a kereset beadása idejében még nem, hanem csakis a felebbezési eljárás folyama alatt állott be. (F. IV. 294.)

A felebbezés sikerre nem vezetvén, a felebbező a felebbezési eljárás költségében marasztalandó s ezen nem változtathat az, hogy az ellenfél a felebbezési tárgyaláson oly csatlakozási kérelemmel élt, amelynek szintén nem adatott hely. (F. III. 404.)

Másrészt: A csatlakozási kérelem szintén felebbviteli jogorvoslat lévén, ha a csatlakozási kérelem sikertelen maradt, a felebbezési biróság nem sértett meg jogszabályt azáltal, hogy a felebbezési költségben nem marasztalta a szintén sikertelenül felebbező felet, hanem azt kölcsönösen megszüntette. (F. V. 52.)

169. §. A felebbezési biróság a saját ítéletét, amennyiben az elsőbirósági itéletet, habár más indokokból, helybenhagyja, illetőleg itéletének helybenhagyó részét, továbbá azt az itéletét, amelylyel járulékok nélkül 500 frt készpénzt meg nem haladó összegben marasztal, a felülvizsgálati kérelemre való tekintet nélkül végrehajthatónak nyilvánitja.

Egyebekben a jelen törvény 117. §-a a felebbezési biróság itéletére is megfelelően alkalmazandó.

Jogszabályba ütközik a felebbezési biróság itéletének az a rendelkezése, mely szerint a felperest keresetével elutasitván, a perköltségben a felülvizsgálati kérelemre tekintet nélkül végrehajthatóan marasztalta, mert ha a marasztalás csak a perköltségre nézve történt, a végrehajthatóság kimondásának nincs helye. (F. V. 130.)

170. §. A felebbezési biróság határozatát a tanács elnöke vagy a tanácsnak az elnök által megbizandó tagja foglalja irásba.

A felebbezési biróság itéletét és a 165. és 166. §§-ok értelmében hozott végzéseit a tanács elnöke és birái irják alá. Ha a tanács valamelyik tagja az aláirásban akadályozva van, e körülményt a tanács elnöke és ennek akadályozása esetében a legidősb biró a határozaton megjegyzi.

A felebbezési biróság az itéletben a tényállás előadásának kiegészitéseül és pótlásául a felebbezésnek és az előkészitő iratoknak, valamint az elsőbirósági iratoknak tartalmára is hivatkozhatik.

A felebbezési biróság határozatainak kiadmányait a törvényszék elnöke vagy helyettese és a jegyző irja alá. Az iratok visszaküldése után a felebbezési biróság határozatainak kiadmányait kérelemre az elsőbiróság szolgáltatja ki a feleknek.

A felebbezési biróság lényeges eljárási szabályt sértett meg akkor, amidőn a járásbiróságnak itéletét egyszerű utalással annak indokolására hagyta helyben. (F. III. 162.)

A felebbezési biróság jogszabálysértést követett el, amidőn itéletében a tényállást, az alperesnek olyan szóbeli felebbezési kérelme alapján állapitotta meg, mely az irásbeli felebbezés tartalmától eltér, anélkül hogy az alperesek ellentétes állitásaikra nézve netán felhozott adatokat feltüntette, jelentőségük szerint méltatta és azokat az okokat tüzetesen előadta volna, hogy miért nem fogadta el az alpereseknek irásbeli felebbezésében foglalt tényállitásokat tényállásának alapjául. (F. IV. 237.)

Nem képezi lényeges hiányát az itéletnek az, hogy annak indokolásában a fél ellenkérelme külön kiemelve nincs, ha az az indokoknak további tartalmából előtünik. (F. IV. 391.)

A felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét egyszerüen indokolásánál fogva nem hagyhatja helyben. (J. K. 1902. évi 11. sz.)

171. §. A felebbezési biróság határozatának jogerőre emelkedése után az összes iratok megküldendők az elsőbiróságnak.

II. Eljárás a felebbezés nyilvános előadása esetében.

172. §. Ha a fél felebbezésében kijelenti, hogy felebbezését szóbeli tárgyalás nélkül kivánja elintéztetni, a felebbezés az ellenféllel oly felhivás mellett közlendő, hogy ha maga részéről a felebbezés szóbeli tárgyalását kivánja, ebbeli kérelmét a

felebbezés kézbesitésétől számitandó 8 nap alatt a felebbezési biróságnál irásban jelentse be, hogy azonban szabadságában áll, ha a szóbeli tárgyalást nem kivánja, a felebbezésre észrevételeit ugyanezen határidő alatt irásban benyujtani.

A szóbeli tárgyalás kérése, valamint az észrevételek két példányban, és ha több felebbező fél külön élt felebbezéssel, annyi példányban nyujtandók be, hogy mind egyik felebbezőnek egy példány jusson. Ha több felebbező közül nem valamennyi kivánja a szóbeli tárgyalás mellőzését, vagy ha több ellenfél közül csupán egy kéri is a szóbeli tárgyalás kitüzését, az ügy az összes érdekelt felekre nézve szóbeli tárgyalás alapján döntendő el.

173. §. Ha az elsőbiróság itélete ellen csupán a 165. §. 1., 2., 3., 5. vagy 6. pontja, vagy a 166. §. alapján, az itélet feloldása és az eljárás megszüntetése, vagy ujabb tárgyalás és itélethozatal elrendelése végett felebbeztek, ugyszintén ha az elsőbiróság itéletét csak a perköltség viselésének vagy mennyiségének kérdésében támadták meg felebbezéssel, valamint ha a felebbezés az első érdemleges tárgyalás elmulasztása alapján hozott itélet ellen (128. §.) történt, a felebbezés szóbeli tárgyalás kitüzése nélkül elintézendő. Ezen esetekben az ellenfél a felebbezésről azzal értesitendő, hogy a felebbezés kézbesitésétől számitandó 8 nap alatt a felebbezésre irásban benyujthatja észrevételeit a felebbezési biróságnál. Az észrevételek példányainak számára nézve a megelőző §. második bekezdése alkalmazandó.

174. §. Ha az előző §§-ok értelmében a felebbezés szóbeli tárgyalás nélkül intézendő el: a felebbezési biróság a felebbezés felett nyilvános előadás alapján határoz.

A nyilvános előadás napjáról a felek csupán az előadandó ügyek jegyzékének kifüggesztése utján értesittetnek. A kifüggesztés a biróság hirdetményi tábláján 8 nappal, sürgős esetekben pedig legalább 3 nappal az előadás előtt eszközlendő. Az előadó előterjesztése után a felek kérelmeiket szóval indokolhatják.

175. §. Amennyiben a felebbezés szóbeli tárgyalás nélkül intéztetik el, a határozathozatalban az elsőbirósági iratokból, ideértve az itéletet is, megállapitható tényállás irányadó. Az elsőbiróság előtt nem érvényesitett tények és bizonyitékok a felebbezési eljárásban csak a 173. §. eseteiben és csak annyiban hozhatók fel, amennyiben valamely eljárási szabály nem alkalmazása, vagy nem helyes alkalmazása forog kérdésben, és ekkor is csak a felebbezésben vagy az irásbeli észrevételekben adhatók elő, ellenben a felek szóbeli előterjesztésében nem pótolhatók.

Az alperesnek, az első érdemleges tárgyalás elmulasztása miatt ellenében hozott elsőbirói itélet ellen beadott felebbezése folytán, az ügy a felebbezési eljárásban nyilvános előadás utján intéztetvén el, az ügy érdemére vonatkozó uj ténykörülmény sem az elsőbiróság itélete ellen beadott felebbezésben, sem az erre adott észrevételekben nem hozható fel. (F. II. 241.)

176. §. A 173. §. esetében az ellenfél a felebbezésben egyáltalán nem, a 172. §. esetében pedig csak akkor csatlakozhatik, ha egyuttal maga részéről a szóbeli tárgyalás kitüzését kéri.

Az alperes által perbe hivott fél önálló felebbezésében az ügynek a felebbezési eljárásban szóbeli tárgyalás alapján leendő elintézését kérelmezvén, annak, hogy az alperes a felperes felebbezéséhez csatlakozhassék, nem képezte előfeltételét az, hogy a maga részéről is a szóbeli tárgyalás kitüzése iránt kérelmet terjeszszen elő. (F. V. 4.)

177. §. Ha a felebbezési biróság a 172. és 173. §§. eseteiben az ügy előadása után a felebbezés elintézhetése végett bizonyitásfelvételt rendel el, vagy ha az elsőbiróság előtt nem tárgyalt kérdések felett kell határoznia, ugyszintén ha a felek meghallgatását az ügy felderitése végett különben szükségesnek találja, szóbeli tárgyalást tüz ki és erre a feleket megidézi. Ha az ügy előadásánál mindkét fél jelen van, a biróság a szóbeli tárgyalást azonnal megnyithatja.

A szóbeli tárgyalásra ilyenkor a 172. §. esetében minden tekintetben, nevezetesen a felek uj előadásai, a csatlakozás, a kérelmek megváltoztathatása, valamint a tárgyalás elmulasztásának következményei tekintetében is, azok a szabályok alkalmazandók, melyeket a szóbeli tárgyalás alapján elintézendő felebbezés esetében kell alkalmazni; ellenben a 173. §. eseteiben a szóbeli tárgyalás csakis a 175. §. szerint felhozható tények bizonyitására szoritkozhatik.

Lényeges eljárási szabályt sért meg a felebbezési biróság, ha az ügynek nyilvános előadás utján leendő elintézése iránt előterjesztett kérelem esetén, akkor, amikor az ügy felderitése a felek meghallgatását igényli, a szóbeli tárgyalás kitüzését mellőzi. (F. I. 131.)

Ha a felebbezési biróság a nyilvános előadás utján elintéztetni kérelmezett ügyben szóbeli tárgyalást tüz ki, minden tekintetben s igy az evégből kitüzött első tárgyalásról való elmaradás következményeire nézve is azok a szabályok alkalmazandók, amelyek a felebbezésnek szóbeli tárgyalás alapján való elintézésére nézve előirva vannak. (F. I. 236.)

Ha az ügy felderitése további bizonyitást kiván, a felebbezési biróság nemcsak jogosult, de köteles a szóbeli tényállást elrendelni. (F. III. 254.)

Igényperben az elsőbiróság itéletét az első érdemleges tárgyalás elmulasztása alapján hozván meg, az igény jogossága és az igényelt tárgyak azonossága kérdésében a felebbezési eljárásban szóbeli tárgyalás elrendelésének nincs helye. (F. IV. 243.)

178. §. Ha a felebbezés igazolási kérelemmel együttesen terjesztetik elő (132. §.), a felebbezési biróság mind az igazolás, mind a felebbezés kérdésében a 172. és 173. §§. eseteiben is szóbeli tárgyalást tart és annak alapján határoz.

179. §. Amennyiben a 172—178. §§-ból más nem következik, a jelen fejezetnek a 136—139., 143—145., 148., 150., 154., 155., 164—171. §§-ban, a 140. §-nak második és a 153. §-nak első bekezdésében foglalt rendelkezései a nyilvános előadás alapján elintézendő felebbezés esetében is megfelelően alkalmazandók — azonban azzal az eltéréssel, hogy a felebbezés a 136., illetőleg a 144. §§. értelmében akkor is visszautasitandó, ha az a 132. §. 3. pontjában foglalt kellékeknek meg nem felel, továbbá, hogy a 136., 137., 139. és 140. §§-ban elrendelt idézés helyett az érdekeltek a 172-ik, illetőleg 173. §§. értelmében értesitendők, végre hogy a 167. §. esetében a felebbezési biróság az elsőbiróságtól eldöntött kérdésekre köteles szoritkozni.

II. FEJEZET.

Felülvizsgálat.

180. §. Felülvizsgálatnak van helye:

a) a felebbezési biróságok itéletei ellen a 181—183. §§. korlátai között;

b) a kir. járásbiróságoknak azon itéletei ellen, melyek ellen a felebbezés a 126. §. szerint ki van zárva.

A felülvizsgálat korlátozásánál nem a felülvizsgálati kérelem tárgyát képező érték, hanem a kereset tárgyának az értéke az irányadó. (Dt. LXXII. 153.)

Abban az esetben, ha sommás perben a kereset tárgyának értéke a 200 frtot meg nem haladja, ellenben a viszonkereset 200 frtot meghalad, a sommás eljárás 180. §. *a)* pontja értelmében felülvizsgálatnak helye van. (Dt. LXXVII. 5.)

Egyesitett perekben abból a szempontból, hogy a közös itélet ellen felülvizsgálatnak van-e helye, nem az egyesitett keresetek tárgyának összértéke, hanem az a per irányadó, amelynek tárgya a legnagyobb értékü. (Jd. 1904. évi 758. sz.)

I. Felülvizsgálat a felebbezési biróságok itéletei ellen.

181. §. Felülvizsgálatnak nincs helye, ha a kereset tárgyának értéke járulék nélkül 200 frt értéket meg nem halad.

A kereseti tárgy értékének valószinüvé tételére és megállapitására a jelen törvény 126. §-a alkalmazandó.

Több keresetnek egyesitése s az összkövetelésnek egységes megbirálása esetén, az egyesitett perek tárgyának összértéke képezi a per tárgyát. (F. I. 6.)

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 43. §-a értelmében egyesitett perek egy pernek lévén tekintendők, a felülvizsgálat megengedhetőségének kérdésére nézve az egyesitett perek kereseteinek tárgyát képező összegek együtt-

véve irányadók. (Dt. LXX. 3., 11., LXXVI. 9., LXXXIII. 2. 44.)

A felülvizsgálatnak korlátozásánál nem a marasztalás összege, vagy a felülvizsgálati kérelemnek tárgyát képező érték, hanem a kereset tárgyának értéke az irányadó. (F. I. 83.)

Ingatlannak tulajdona iránt inditott perben nincs felülvizsgálatnak helye, ha az ingatlannak értéke 200 frtot meg nem halad. (F. I. 130.)

A keresetnek az elsóbiróság itélete előtt történt leszállitásánál a kereset tárgya értékét a leszállitott összeg képezi. (F. II. 24.)

(Debreczeni Tb. határozattárába felv. 6. p. hat.) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §-ának 2. pontja értelmében sommás perutra utasitott ingatlan iránti perekben akkor sincs helye felülvizsgálatnak, ha több külön keresettel folyamatba tett per együttesen egy itélettel döntetett el és a több külön kereset tárgyának együttes értéke a 200 frtot meghaladja. (Ig. K. V. 7. sz.)

(Györi Tb. határozattárába felvett 11. p. hat.) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §-ának 2. pontja alatt emlitett sommás perekben a felebbezési biróság itélete ellen felülvizsgálatnak nincs helye még abban az esetben sem, ha a felülvizsgálatot kérő kimutatná, hogy a per tárgyát képező ingatlannak vagy ingatlan résznek értéke 200 frtot meghalad, avagy ha az ingatlan tulajdona vagy birtoka után inditott perrel kapcsolatban igényelt járulékos természetü követelések értéke külön a 200 forint értéket meghaladja. (Ig. K. V. 10. sz.)

(Györi Tb. határozattárába felv. 12. p. hat.) A peres félnek az a ténye, hogy a keresetben pénzkövetelése tőkeösszegéhez tőkésitett kamatkövetelését hozzászámitja s a tőkésitett kamatot is a per főtárgyának tünteti fel, a birói hatáskörnek a felebbezés vagy felülvizsgálat megengedhetőségének kérdésére befolyást csak akkor gyakorolhat, ha a kamatnak tőkésitése a felek külön megállapodásán alapul. (Ig. K. V. 10. sz.)

A perujitási per tárgya értékének meghatározásánál, a perujitási keresetben, az alapperbeli kereseti követelésen felül követelt alapperbeli költség és ügyvédi dij nem jöhet figyelembe, a viszonkereseti követelés azonban szintén figyelembe veendő. (F. II. 138.)

(Györi Tb. határozattárába felv. 18. p. hat.) Annak a kérdésnek elbirálása szempontjából, ha vajjon az egyesitett perekben hozott ügydöntő itélet ellen felülvizsgálatnak vagy felebbezésnek van-e helye, s vajjon a felülvizsgálat melyik felülvizsgálati biróság hatáskörébe tartozik, a kereset tárgyának értékeül az egyesitett keresetek tárgyának egyesitett értéke veendő. (Ig. K. VI. 2. sz.)

A haszonbérleti szerződés megszüntetése iránti igénynyel kapcsolatosan egy keresetben érvényesitett készpénzkövetelésre nézve, még ha ez 200 frt összeget nem halad is meg, felülvizsgálatnak helye van, ha a kereset tárgyainak összértéke szerint van helye felülvizsgálatnak. (F. II. 194.)

(Györi Tb. határozattárába felv. 19. p. hat.) A kereseti főkövetelésnek leszállitása a felebbviteli perorvoslat megengedhetőségére, esetleg alakjára és a felebbviteli biróságok hatáskörére befolyást gyakorol ugyan, ha az az elsőfoku biróság előtt folyamatban levő eljárás alatt történt; a felebbviteli eljárás folyamán történt leszállitás azonban a kiemelt irányban befolyással nem bir. (Ig. K. VI. 3. sz.)

A felülvizsgálati hatáskör szempontjából, a kereset tárgya értékének meghatározásánál, az ingatlannak 500 frtot meghaladó értéke a felülvizsgálati kérelem mellett bemutatott adó- és tanubizonyitványnyal valószinüsittetvén, ezzel szemben a felebbezési biróságnak, az ellenfél egyoldalu kérelme következtében utólag intézett jelentésében foglalt az a nyilatkozata, hogy a felek a felebbezési tárgyaláson a per tárgyának értékét 500 frtban állapitották meg, nem vehető figyelembe. (F. II. 269.)

(Nagyváradi Tb. határozattárába felv. 2. p. hat.) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §-ának 2. és 3. pontjai alatt felsorolt sommás perekben a felebbezési biróság itélete ellen felülvizsgálatnak helye nem lehet s az ily perekben ki van zárva az, hogy a felülvizsgálati biróság a pertárgy értékének a felülvizsgálat megengedhetősége szempontjából az 1893. évi XVIII. t.-cz. 181. §-a érelmében való megállapitásába bocsátkozzék. (Ig. K. VI. 5. sz.)

Oly ügyekben, ahol a másodbiróság érdemleges határozata ellen a jogorvoslat a harmadbirósághoz a törvény által ki van zárva, a másodbiróság határozatának a pénzbirságot kiszabó része ellen sincs helye további jogorvoslatnak. (F. II. 333.)

A végrehajtási eljárás folyamán inditott igénypernek tárgyát egyedül az igényelt vagyonnak a perbe vont foglaltató hitelezővel szemben a foglalás alól való felmentése képezvén, annak értéke meghatározásánál is csak az a vagyoni érdek lehet irányadó, amely az alperesként perben álló hitelezőt az igényelt tárgyakhoz foglalás utján szerzett zálogjogának fennállásához köti, következőleg, ha az igényelt ingók a végrehajtást szenvedő ellen fennálló követelés, ennek kamata, a per és végrehajtási költség erejéig összesen 200 frtot meg nem haladó összeg erejéig vannak a zálogjoggal terhelve, az igénypernek tárgya sem haladván meg a 200 forint értéket, a felebbezési biróság itélete ellen felülvizsgálatnak nincs helye. (F. II. 394.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján h. V. sz. p. döntvénye.) Abban az esetben, ha sommás perben a kereset tárgyának értéke a 200 frtot meg nem haladja, ellenben a

viszonkereset 200 frtot meghalad, a sommás eljárás 180. §. *a)* pontja értelmében felülvizsgálatnak helye van.

A felülvizsgálati értékhatár meghatározása szempontjából több keresetnek egyesitése esetén, nem az egyes kereseti beadvány vagy jegyzőkönyv tartalmában megjelölt külön összeg, hanem az veendő mérvadóul, amely az egyesitett keresetek összegeként, a felülvizsgálat alá eső birósági itéletben jelentkezik. (F. III. 162.)

Felperes keresetét egyedül 125 frt készpénz iránt tette folyamatba, anélkül hogy itéletileg megállapittatni kérte volna azt a jogviszonyt, melynek alapján a kereseti követelést mint járadékot vagy időszakos szolgáltatást követeli, ennek a jogviszonynak fennállása vagy fenn nem állása itélet tárgyát nem képezte és nem képezhette, hanem a kereseti követelés érvényesitésénél jogi méltatás tárgyául az csak mint előzetes kérdés jöhetett tekintetbe, amely a jövőre teljesitendő szolgáltatásokra mi kihatással sincsen, következésképp annak a kérdésnek eldöntésénél, hogy a sommás eljárási törvény 3. §. 4. pontja értelmében ebben az ügyben felülvizsgálatnak van-e helye, az emlitett jogviszony, mint a keresetnek tárgyává sem tett, mérvadóul szintén nem szolgálhat. (F. III. 389.)

Az a panasz, hogy a két pernek a felebbezési biróság részéről történt egyesitése következtében a per tárgyának értéke meghaladván az 500 forintot, az sommás utra nem tartozik, ennek a pergátló kifogásának megtételében azonban azáltal lett megakadályozva, hogy a két per már csakis a felebbezési tárgyaláson egyesittetett, olyan esetben, amikor az ügy külön ügybirósághoz utasitva nincs, nem jöhet figyelembe. (F. III. 407.)

(Nagyváradi Tb. határozattárába felv. 4. p. hat.) Igényperekben a per tárgyának értékét az igényelt ingók értéke képezi. Azokban a perekben, melyekben a felülvizsgálat azon okból nem engedtetik meg, mert a felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét helybenhagyta, a felebbezési biróság itéletének az ellen a része ellen sincs helye felülvizsgálatnak, amelylyel a felebbezési biróság a felebbezési költség viselésének kérdését döntötte el. (Ig. K. VIII. 3. sz.)

(Marosvásárhelyi Tb. határozattárába felv. 11. p. hat.) Ha a peres fél az eredetileg követelt pertárgy, nevezetesen ingatlan helyett annak csak a per folyamán történt megváltoztatása miatt és csak a felebbezési eljárás folyamán kárpótlást követel, a felülvizsgálat megengedhetősége szempontjából nem az eredetileg követelt pertárgynak, t. i. az ingatlannak értéke, hanem a kárpótlás összege irányadó. (Ig. K. IX. 3. sz.)

Ha a kereset ennek a tárgyaláson szóval történt előadásánál, a perköltségre leszállittatott, a felülvizsgálat szempontjából a per tárgyának értéke meghatározására a perköltség mennyisége az irányadó. (F. V. 405.)

Ha a kereset haszonbérleti viszonyból kifolyólag a bérlő által a bérbeadó ellen a bérlemény területéből hiányzó oly ingatlannak átadására irányul, amelynek szerződésszerü aránylagos bérösszege 500 frtot nem tesz ki, habár a bérlemény egész területének évi bére 500 frtot túlhalad is, a felebbezési biróság itélete ellen felülvizsgálatnak nincs helye. (F. V. 411.)

Haszonbérleti szerződésen alapuló jogviszonyból kifolyólag inditott perben, ha a kereset a kötelezett ellen a sommás eljárás 1. §. 5. *h)* pontja alapján ugyan, de nem az egész bérlemény, hanem annak csak egyes részei átadására irányul, az értékhatár megállapitásánál rendszerint az a használati érték ugyan az irányadó, amelylyel a keresetnek tárgya bir, mindamellett, ha a per tárgyához oly gazdasági érdek füződik, ami az egész birtoknak használhatóságára a közönséges használati értéket túlhaladó befolyással van, ugy a felülvizsgálati értékhatár meghatározásánál a per tárgyához kötött különleges érdek figyelmen kivül nem hagyható. (F. V. 433.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 28. p. hat.) Az 1. §. 5. *l)* pontja alá eső perekben a felebbvitel megengedhetőségének megállapitása szempontjából a kereset tárgyának értékéül az ingatlan évi használatának egyenértéke veendő. (Ig. K. IX. 12. sz.)

Felperes keresetét már az elsőbiróság előtti tárgyaláson a perköltségre leszállitván, a per tárgya értékét csak a perköltség teszi; minthogy pedig az a 400 koronát, illetve 1000 koronát meg nem haladja, abban a sommás eljárási törvény 181. §-a értelmében a felebbezési biróság itélete ellen felülvizsgálatnak helye nincs. (J. K. 1901. évi 12. sz.)

Az, hogy valamely okiratban foglalt kijelentés az okiratot kiállitó feleknek minő akaratát fejezi ki és minő jogviszonyt hoz létre, jogkérdés; ellenben az, hogy az okiraton kivül eső körülményeknél fogva az okiratban foglalt kijelentés által az okiratot kiállitó feleknek mi volt az egységes valódi akarata, elhatározása, jelesül hogy a felek nem a kijelentéssel kifejezett szerződési viszonyt, hanem más szerződési viszony létrehozását czélozták, ténykérdést képez. (Jd. 1903. évi 326. sz.)

Az egy eljárásba egyesitett perekben abból a szempontból, hogy a közös itélet ellen felülvizsgálatnak van-e helye és hogy a felülvizsgálat melyik felülvizsgálati biróság hatáskörébe tartozik, nem az egyesitett keresetek tárgyának összértéke, hanem az egyes keresetek értéke, vagyis az a per irányadó, amelynek tárgya a legnagyobb értékü,

miért is oly esetben, ha az egyesitett perek egyikének értéke sem haladja meg járulékok nélkül a 400 koronát, felülvizsgálatnak helye nincs. (J. K. 1904. évi 44. sz.)

182. §. Az 1. §-nak 5. *m)* pontja eseteiben, az értékre való tekintet nélkül, nincs helye felülvizsgálatnak.

(Győri Tb. határozattárába felv. 6. p. hat.) Abban az esetben, ha az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §. 5. *m)* pontja alatt emlitett sommás visszahelyezési kereset épitmény lerontása iránt előterjesztett kérelmet is foglal magában, akár ugy álljon az ügy, hogy a keresetet 1894. évi november hó 1-ső napját, vagyis az 1893 : XVIII. t.-cz. hatálybaléptét megelőzőleg inditották meg, de a perben az elsőbiróság e határidő előtt itéletet nem hozott, akár ugy, hogy a kereset az 1893. évi XVIII. t.-cz. hatálybalépte után lett megindítva: a felebbezési biróság itélete ellen, különben törvényes határidőben, benyujtott felülvizsgálati kérelem az 1893 : XVIII. t.-cz. 182. és 193. §§-ai alapján hivatalból visszautasitandó. (Ig. K. IV. 13. sz.)

A sommás visszahelyezés és a 200 frtot meghaladó olyan károsodás, amely nem a birtokháboritás által okoztatott, egy perben követeltetvén, az ilyen perben felülvizsgálatnak helye van. (F. III. 376.)

A szolgalmi jog birtokába leendő sommás visszahelyezés iránt inditott perekben a felebbezési biróság itélete ellen felülvizsgálatnak egyáltalán nincs helye. (F. IV. 64.)

183. §. A másodbiróságnak az elsőbiróság itéletét helybenhagyó itélete, illetőleg az itéletnek helybenhagyó része ellen az a fél, ki az elsőbiróság itéletét, illetőleg helybenhagyott részét felebbezési kérelemmel vagy ellenkérelemmel meg nem támadta, felülvizsgálati kérelemmel nem élhet.

Az elsőbiróság itélete szerint meg nem jelenés okából marasztalt alperes ezen itélet ellen felebbezéssel csak az esetben élhet, ha a 128. §-ban felsorolt esetek fenforognak, ebből következik, hogy ha az elsőbiróság itéletét nem ezen esetek fenforgása alapján támadta meg, a felebbezési biróság itéletét sem támadhatja meg felülvizsgálati kérelemmel. (F. III. 155.)

A felülvizsgálati kérelem annyiban, a mennyiben az az elsőbiróságnak már jogerőssé vált itéleti rendelkezése ellen irányul, nem vehető figyelembe. (F. III. 166.)

184. §. A felülvizsgálat a jelen törvény 129. §-a értelmében az itéletet megelőző eljárásban hozott határozatokra is kiterjed, a másodbiróságnak az illetékességet megállapitó végzése azonban csak annyiban vehető felülvizsgálat alá, amenynyiben olyan esetekben, amelyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek nincs helye, az illetéktelen biróság illetékesnek mondatott ki.

A kir. törvényszéknek mint felebbezési biróságnak itélete ellen kizárólag a sommás birói hatáskör megállapitása miatt beadott felülvizsgálati kérelem, tárgyalás kitüzése nélkül, hivatalból visszautasitandó, ha nem forog fenn az az eset, amikor a sommás birói hatáskör megállapitása esetén, a sommás eljárás 184. §. rendelkezéséhez képest, felülvizsgálatnak van helye. (F. I. 292.)

A peres tárgy értéke szempontjából a birói illetőségre nézve nincs helye felülvizsgálatnak. (F. II. 110.)

A keresetnek a csődbirósághoz való tartozandósága szempontjából van helye felülvizsgálatnak. (F. II. 110.)

A zárlatnak jogosulatlan kieszközlése miatt kártérités és pénzbirság iránt a felperes által inditott keresetre, miután kárkövetelését a zárlat igazolása iránti perben viszonkereset utján nem érvényesitette, a zárlatot elrendelő biróság mint külön ügybiróság bir hatáskörrel. (F. V. 199.)

A csak visszavonásig átengedett ingatlannak visszabocsátására irányuló keresetek ügybirósághoz nem lévén utasitva, a felebbezési biróságnak a birói hatáskör tárgyában előterjesztett pergátló kifogásra hozott határozata ellen felülvizsgálatnak nincs helye. (F. V. 339.)

185. §. A felülvizsgálat csak azon alapon kérhető:

a) hogy az ügy eldöntésénél valamely anyagi jogszabály helytelenül volt alkalmazva, vagy mellőzve;

b) hogy a 165. és 166. §§-ban emlitett feloldási esetek valamelyike a felebbezési eljárásban fordult elő;

c) hogy az itéletben, vagy az ennek alapjául szolgáló eljárásban valamely lényeges, az ügy eldöntésére befolyással biró eljárási szabály helytelenül volt alkalmazva, vagy mellőzve.

Törvénytelen gyermek tartása iránti perben, annak megállapitása, hogy a nő a gyermek fogamzása idejében feslett életmódot folytatott, jogkérdésre vonatkozik. Ténykérdést csakis azok a ténykörülmények képeznek, amelyekből a feslett életmódra

vonatkozóan a jogi következtetés levonható. (F. I. 26.)

Igényperben az igény alapjául szolgáló ügyletnél a hitelezők kijátszására irányuló szándék megállapitása jogkérdésre vonatkozik. (F. I. 44.)

Amennyiben a peres eljárás, a felperes törvényes képviselőjének mellőzésével tétetett folyamatba, a felebbezési biróság itéletének feloldása mellett, a peres eljárás félbeszakitandó s a felebbezési biróság szabályszerü eljárásra utasitandó. (F. I. 50.)

A sommás eljárás 185. §. *b)* pontja alapján felülvizsgálat csak akkor kérhető, ha a 165. és 166. §§-ban felsorolt feloldási eseteknek valamelyike a felebbezési eljárásban fordult elő. (F. I. 64.)

Az a kérdés, vajjon valamely ténykörülmény jogilag döntő-e vagy sem, a felek között fenforgó jogviszonynak az anyagi jogban gyökeredző alapját érinti s mint ilyen a felülvizsgálat körébe tartozik. (F. I. 122.)

Jogkérdés a tények jogi hatályossága, a szerződési kötelezettség teljesitésének szempontjából. (F. II. 2.)

Jogkérdés az átruházási okiratnak magyarázata arra nézve, hogy azzal a felek részéről mi tétetett átruházás tárgyává. (F. II. 4.)

Jogkérdés a szerződésnek értelmezése, az abban elvállalt kötelezettség terjedelmére nézve. (F. II. 14.)

A felülvizsgálat korlátozásánál nem a felülvizsgálati kérelem tárgyát képező érték, hanem a kereset tárgyának az értéke az irányadó. (Dt. LXXII. 153.)

Jogkérdés a szerződéseknek, valamint az okiratok tartalmának magyarázata. (F. II. 33.)

Az, hogy az érvényesitett uj bizonyiték a per tárgyára vonatkozik-e és hogy alkalmas-e az alapperbeli tényállás megdöntésére és ekként arra is, hogy az alapperben keresetet alkotó jogviszonyok az uj bizonyiték által megváltoztatott tényállás alapján ujabban elbiráltassanak, már a perujitás megengedhetőségének kérdésénél eldöntendő, és mint jogkérdés, a felülvizsgálat körébe tartozik. (F. II. 107.)

Igényperben annak megállapitása, hogy az igény alapját képező átruházási jogügyletről kiállitott okiratnak tartalmából létre jött-e olyan érvényes ügylet, amely által az igényelt ingók az igénylőnek tulajdonába átmentek, jogkérdés s igy a felülvizsgálatnak tárgya. (F. II. 108.)

Jogkérdést képez, s igy a felülvizsgálatnak tárgya az, hogy az igény alapjául szolgáló átruházási szerződés bir-e jogi hatálylyal a végrehajtást szenvedőnek hitelezői irányában. (F. II. 146.)

A felebbezési biróság itéletének feloldása folytán tartott ujabb tárgyaláson részt vehet az a biró, aki a feloldott itélet hozatala alkalmával már az itélőtanácsban részt vett. (F. II. 186.)

Az a kérdés, hogy valaki kereskedő-e vagy sem, ténykörülmények alapján jogi következtetés utján állapitandó meg. (F. II. 189.)

Azon az alapon, hogy a kereset tárgyának értéke meghaladja az 500 frt értékösszeget, a sommás birói hatáskör ellen felülvizsgálati panaszszal élni nem lehet, mert amennyiben a birói illetőséget csakis a per tárgyának értéke szabályozza, a rendes birói illetőségtől eltérésnek van helye. Abban a kérdésben, hogy a kereset a csődbirósághoz mint ügybirósághoz tartozik-e, van helye felülvizsgálati panasznak. (Dt. LXXV. 67.)

Jogkérdés: a tényeknek jogi szempontból méltatása. (F. II. 298.)

Jogkérdés: a kárt okozó tény és a károsodás között fennálló okozati összefüggés megállapitása. (F. III. 26.)

Méltatása azoknak a körülményeknek, amelyek mellett az apa és fiu között, előbbinek természetben leendő eltartása iránt, kötött szerződés alapján okadatoltnak tartható az, hogy az apa a természetben való eltartás élvezhetését megtagadhassa, s ahelyett az annak megfelelő pénzbeli egyenértéknek kiszolgáltatását követelhesse, jogkérdés. (F. III. 27.)

Nem tárgya a felülvizsgálatnak az, hogy a képviselő járandósága megbizója irányában mily összegben állapittatott meg, mivel ez birói becslés kérdése s az összegre nézve jogszabály nincs. (Dt. LXXXIV. 39.)

Annak megbirálása, vajjon a fél nyilatkozatának vagy cselekményének, az ő jogosultságára megszüntető jogi jelentőség tulajdonitható-e vagy nem? nem csupán a nyilatkozatnak vagy cselekménynek mint ilyennek tényként megállapitása utján, hanem egyszersmind a megállapitott ténynek jogi minősitése, vagyis ezeknek bizonyos jogszabály alá vonása által foglalhat helyet. (F. III. 72.)

Jogkérdés: az egyezségi okirat tartalma alapján annak a kérdésnek eldöntése, hogy a felek akarata az ingatlan bérjövedelem beszedésének vagy annak birtoklásának átengedésére irányult-e. (F. III. 114.)

Az itélkező birói tanács jegyzőjének személyében a felebbezési eljárás folyama alatt beállott változás, a tanács alakitásának szabályellenességére alapitott panasznak tárgyát nem képezheti. (F. III. 215.)

Jogkérdés: az arra nézve tényekből levont következtetés, hogy a kiskoru, a kiskoruságában kötött ügylethez, teljeskoruságában hozzájárult-e s hogy eszerint az reá nézve kötelező hatályu-e. (F. III. 268.)

Annak a megállapitása, hogy az énekes a fenforgó esetben a kitüzött szerepnek éneklését nem makacsul és nem rosszhiszemüen, hanem az éneklésre képtelen voltának érzeté-

ben, tehát jogosan tagadta meg, jogkérdés. (F. III. 300.)

A szinlegesség abban az értelemben, hogy a külső alakszerüség mellett szerződésre lépő felek erre irányuló akaratuk szerint egymás között jogviszonyt létesiteni egyáltalán nem szándékoltak, és csupán ennek feltüntetése czéljából szinlegesen kötöttek alakilag érvényesnek látszó ügyletet, a ténymegállapitás körébe tartozik ugyan, s mint ilyen valóságának felülvizsgálata a 197. §. értelmében a felülvizsgálati biróság jogkörébe nem tartozik, a felebbezési biróság itéletének indokolásában kifejtettek szerint azonban kétségtelen az, hogy a felebbezési biróság a fundus instructusra vonatkozó igény alapjául szolgáló ügyletet nem a ténymegállapitás körébe tartozó olyan értelemben tekintette szinlegesnek, mintha a felek a fundus instructus tekintetében egymás között jogviszonyt létesiteni egyáltalán nem akartak volna, hanem azt a felek részéről kiállitott okiratok tartalma alapján palástolt ügyletnek minősitette, ilyen irányu megállapitása pedig az ügyletnek az okirat tartalma alapján való jogi minősitése körébe tartozván, kétségtelenül az ügyletek jogi minősitésére vonatkozóan fennálló anyagi jogszabályok helyes alkalmazását feltételezi, és a 185. §. *a)* pontja alapján a felülvizsgálat tárgyát képezi. (F. III. 304.)

Jogkérdés: a megállapitott tényekből arra vonatkozó következtetés, hogy a keresetileg érvényesitett követelés fenn nem áll. (F. III. 357.)

A jogról lemondásnak tényekből következtetés utján való megállapitása jogkérdés. (F. III. 394.)

Az, hogy az az áru, amely a vasutra szállitás végett feladatott, milyen minőségü, ténykérdés; ellenben az, hogy az az áru minőségénél fogva a dijszabás szempontjából, a vasuti dijszabályzatnak melyik tétele alá esik, jogkérdés. (F. IV. 23.)

A rosszhiszemüség nem közvetlen bizonyitékokkal megállapitható külső tény, hanem a belső szándéknak bizonyitott tényekből vont okszerü következtetése, minélfogva a jóhiszemüség vagy a rosszhiszemüség kérdése, amennyiben a tételes jog szempontja alá vonható, jogkérdés, mely az okszerü következtetés helyessége vagy helytelensége okából a felülvizsgálati biróságok megbirálása alá esik. (F. IV. 105.)

A felebbezési eljárásban az itélet hozatalánál részt vehet az a biró, aki az elsőbiróságnál a tárgyalás vezetésében és a bizonyitási eljárás elrendelésében eljárt ugyan, de az itéletet nem ő hozta. (F. IV. 110.)

Ha a megidézett fél a felebbezési tárgyaláson tőle nem függő, illetve el nem háritható okból meg nem jelent és ez a mulasztás reá nézve perjogi hátránynyal járt, az ekként keletkezett sérelem felülvizsgálat tárgyává nem tehető, hanem csupán igazolási kérelemmel orvosolható. (F. IV. 224.)

Az okiratra vonatkozóan ténykérdés az, hogy az okirat alakilag valódi-e? ellenben az, hogy az okirat tartalmának mi a helyes értelme és hogy az okiratnak tartalmánál fogva keletkezett-e a felek között és minő jogviszony, jogkérdés. (F. IV. 429.)

Jogkérdés az, hogy a felet szerződésszerü kötelezettsége teljesitésénél a tényleg bekövetkezett késedelem körül terheli-e gondatlanság. (F. IV. 483.)

Az, hogy mi az az áru, ami a vasutra szállitás végett feladatott, ténykérdés: ellenben az, hogy az az áru minőségénél fogva a vasuti dijszabályzat melyik tétele alá esik, jogkérdés. (F. IV. 489.)

A csődmegtámadási perben annak a megállapitása, hogy a közadós kereskedő fizetéseit megszüntette-e, jogkérdésre vonatkozik. (F. IV. 495.)

Jogkérdés: annak a kérdésnek eldöntése, hogy az okiratba foglalt szerződéshez képest, a különben nem vitás vagy egyébként már megállapitva levő tények alapján forog-e fenn a szerződő felek valamelyikére nézve a szerződési kötelesség elmulasztása, illetve jogi beszámitás alá eső késedelem. (F. IV. 507.)

Az alperes által beszámitásként érvényesitett ellenkövetelésnek külön perutra utasithatása feltételét képező az a körülmény, hogy összefüggésben áll-e az ellenkövetelés a kereseti követeléssel, a felülvizsgálat körébe tartozó jogkérdés, ellenben az a másik feltétel, hogy az ellenkövetelésnek eldöntése szükségessé teszi-e a tárgyalásnak elhalasztását, a birói meggyőződés körébe esvén, nem tárgya a felülvizsgálatnak. (F. V. 23.)

Igényperben annak a megállapitása, hogy a végrehajtató hitelezőknek a végrehajtást szenvedő elleni követelése az igény alapjául szolgáló ügyletnek megkötésekor már fennállott-e, minthogy azáltal a fenforgó esetnél az a kérdés nyer megoldást, hogy a hitelezőknek követelése annak következtében, hogy a lejáratkor az adósnak halasztás adatott s a kölcsönről váltó állittatott ki, jogilag uj ügyletté alakult-e át vagy sem? nem ténykérdésre vonatkozik, hanem a felülvizsgálat körébe eső jogkérdés. (F. V. 269.)

Jogkérdés, hogy a szerződés teljesitése valamelyik szerződő félre nézve jogilag számitásba vehető módon lehetetlenné vált. (F. V. 305.)

A jogügyletek jogi jelentőségének meghatározása, ugyszintén azokból a felekre háruló jogok és kötelezettségek megállapitása jogkérdés. (J. K. 1900. évi 250. l.)

Noha a felülvizsgálat kifejezetten csak anyagi jogszabály megsértésére van alapitva, de mégis a tényállást is megtámadta és olyan panaszpontokat is felhoz, amelyek az

eljárási szabályok helyes alkalmazására vonatkoznak, ugy az utóbbiak is tekintetbe veendők, mert a felülvizsgálati kérelemnek tárgya annak össztartalma szerint állapitandó meg. (J. K. 1900. évi 217. l.)

A felebbezési eljárás az elsőbirósági eljárás folytatása lévén, abban oly személyek is perbe vonhatók, akik az elsőbirósági eljárásba be nem idéztettek, de akikkel szemben az ügy csak a többi pertársakkal együtt és egységesen dönthető el. (M. 20273.)

A szerződés értelmezése iránti kérdés: felülvizsgálat alá vonható jogkérdés. (M. 20286.)

A házasságtörés megállapitása nem ténykérdés, hanem jogkérdés. (M. 20288.)

A bizonyitékok mérlegelésének eredménye felülvizsgálat tárgyává nem tehető. (M. 20290.)

A felülvizsgálati kérelem kelléke: hogy abban kifejezett és a per anyagával kapcsolatban levő tüzetes panasz foglaltassék. (M. 20293.)

Az a kérdés, hogy valamely nyilatkozatok vagy cselekmények alkalmasak-e a nyilvános árverés cselekményének meghiusitására vagy csökkentésére szolgáló összebeszélést jogilag létrehozni, a nyilatkozatokból vagy cselekményekből következtetendő jogkérdés, amely a felülvizsgálatnak tárgyává tehető. (Ü. L. 1902. évi 25. sz.)

Ugy az a kérdés, hogy valamely tények által a szerződő felek egyike a szerződésben biztositott vagylagos jogainak egyikét gyakorolta-e? mint a kérdés, hogy bizonyos tények következtében a szerződés felbontottnak tartandó-e, nem ténykérdés, hanem jogkérdés, mert ezek a tényekből vont jogi következtetés utján döntendők el. (Ü. L. 1902. évi 26. sz.)

A birói mérlegelés helyessége felülvizsgálat tárgya nem lehet, és a felebbezési biróság itéletében megállapitott tényállás csakis az 1893 : XVIII. t.-cz. 190. §-ának korlátai között támadható meg. (Jd. 1903. évi 17. sz.)

Az, hogy valamely egylet kereskedelmi társaságnak tekintendő-e, jogkérdés, ami a megállapitott tényekből dönthető el. (Jd. 1903. évi 40. sz.)

A házasságtörés megállapitása nem ténykérdés, hanem jogkérdés, mely az erre vonatkozó tényekből vonható le jogi következtetésképen. (Jd. 1903. évi 211. l.)

Az a kérdés, hogy a szerződésnek valamely pontja magyarázatra szorul-e, és ha igen, mi annak valódi értelme, jogkérdés, ami a felülvizsgálat keretébe esik. (Jd. 1903. évi 412. sz.)

186. §. A felülvizsgálati biráskodást azon perekben, amelyek tárgyának értéke járulékok nélkül 500 forintot meghalad, a kir. Curia, minden más esetben az illetékes kir. itélőtábla gyakorolja.

Felülvizsgálati ügyekben ugy a kir. Curia, mint a kir. itélőtáblák öttagu tanácsban határoznak.

A kereseti tárgy értékének valószinüsitésére és megállapitására a 126. §. intézkedései alkalmazandók.

187. §. A felülvizsgálati eljárásban a feleknek meghatalmazott ügyvéd által kell magukat képviseltetniök. Ügyvéd ellenjegyzése nélkül benyujtott felülvizsgálati kérelem és egyéb beadványok hivatalból visszautasitandók és az ügyvédi képviselet nélkül megjelent fél meg nem jelentnek tekintendő.

Az 1881 : LIX. t.-cz. 12. §-ának második bekezdése a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó.

A felebbviteli beadványon s igy a felülvizsgálati kérelmen is szükséges ügyvédi ellenjegyzés csak sajátkezüleg történhetvén, azt nem helyettesitheti az ügyvéd nevének és lakásának gépi uton történt nyomása. (F. IV. 292.)

A felülvizsgálati kérelem hivatalból visszautasitandó, ha az az ügyvéd által sajátkezüleg ellenjegyezve nincs, s ezt a hiányt nem pótolhatja annak a külzeten való puszta megjelölése, hogy ki a képviselő. (F. V. 223.)

188. §. A felülvizsgálati kérelem a felebbezési biróság itéletének kihirdetésétől számitandó 15 nap alatt a felebbezési biróságnál, a felebbezésre nézve előirt számu példányban irásban nyujtandó be.

A felülvizsgálati határidő arra a félre nézve, kinek a felebbezési biróság itélete kézbesitendő, a kézbesitéstől számittatik, a felülvizsgálati kérelem azonban az itélet kihirdetése után az utóbbi esetben is benyujtható.

A 169. §. szerint végrehajthatónak nyilvánitott másodbirósági itélet ellen használt felülvizsgálati kérelemnek az itélet végrehajtására halasztó hatálya nincs.

A felülvizsgálati kérelem elkésett, ha az az annak beadhatására fennálló határidőnek utolsó napján a jegyzői iroda részére előirt hivatalos óra, de a gyüjtószekrény tartalmának kivételére megszabott végidőpontnak is letelte után szándékoltatott beadni. (F. I. 214.)

A felülvizsgálati határidő a szóbeli tárgyalás alapján kihirdetett ítélet ellen, a kihirdetésnél jelen nem volt félre nézve, abban az esetben számitandó a kézbesités napjától, ha a biróság a szóbeli tárgyalásra az idézést nem egyuttal az itélet kihirdetésére is bocsátotta ki. (F. II. 118.)

A felülvizsgálati határidő csak arra a félre nézve számitható az itéletnek kézbesitésétől, a kivel az itélet kézbesités utján volt közlendő. (F. II. 208.)

A felülvizsgálati kérelemnek benyujtására a felebbezési biróság itéletének kihirdetésétől nyitva álló 15 napi határidőbe, az itélet hirdetésének napja nem számitandó be. (F. II. 260.)

A felülvizsgálati kérelem benyujtásának időpontjául csak az tekinthető, amikor az a felebbezési tanács jegyzői irodájába benyujtatott, s annak a törvényszék iktató hivatalánál történt beadásának időpontja nem irányadó. (F. IV. 181.)

189. §. A felülvizsgálati határidő elmulasztása miatt az 1881 : LIX. t.-cz. 61. és 63. §§-ai értelmében igazolásnak van helye.

A felülvizsgálati kérelem az igazolási kérelemmel összekapcsolandó.

Ha az irat a nap amaz órája előtt, amikor az illető biróságnál a gyüjtőszekrény kiüritendő volt volna, abba a gyüjtőszekrénybe valóban bedobatott, az az által bekövetkezett mulasztás, hogy az irat csak a következő napon vétetett ki a gyüjtőszekrényből és iktattatott be, vétlennek tekintendő; az iratnak a gyüjtőszekrényben a fél részéről vitatott fennakadása azonban nem fogadható el valónak akkor, ha a gyüjtőszekrény olyan szerkezetü, hogy az abba tényleg bedobott iratnak fennakadása ki van zárva. (F. IV. 400.)

A felülvizsgálati kérelem beadásának elmulasztása miatt beadott igazolási kérelem a felülvizsgálati biróság előtt is keresot gyanánt tárgyalandó, következőleg az igazolási kérelemre a felülvizsgálati biróságnál kitüzött tárgyalásnál a fél meg nem jelenéséből eredő jogkövetkezmények alkalmazást nyernek. (F. IV. 462.)

190. §. A felülvizsgálati kérelemnek magában kell foglalnia:

1. a felülvizsgálandó itéletnek megjelölését;

2. annak kijelentését, hogy a fél az itéletet mely alapon és egész terjedelmében támadja-e meg, vagy melyik részében és hogy annak minő megváltoztatását kéri.

A felülvizsgálati irásbeli kérelem nem előkészitő irat, hanem alapja a felülvizsgálati eljárásnak, az abban fel nem hozott panasz a tárgyaláson nem érvényesithető. (F. I. 10.)

A felülvizsgálati kérelem hivatalból visszautasitandó, ha abban csupán az itéletnek az anyagi és alaki jogszabályoknak megsértése miatt, ezeknek közelebbi meghatározása nélkül, a feloldása kérelmeztetik. (F. I. 228.)

A felülvizsgálati kérelemnek nem feltétlen kelléke, hogy abban kifejezett hivatkozás történjék a 185. §. illető pontjára, elegendő, ha annak tartalma magában foglalja azt az alapot, amelyen az itélet megtámadtatik. (F. II. 41.)

A felülvizsgálati kérelem nem felel meg alakilag a törvény kellékeinek, ha abban csak általánosságban van állitva az anyagi, alaki és illetőségi jogszabályoknak megsértése, anélkül hogy a jogszabályoknak milyen irányban való helytelen alkalmazása is megjelöltetnék, és ha annak okaira nézve egyszerüen utalás van a felebbezésben felsoroltakra. (F. II. 52.)

A felülvizsgálati kérelem a törvény kellékeinek megfelel, ha annak tartalmából a megtámadás alapja kitünik és ha abban a felebbezési biróság itéletének feloldása iránti kérelem előterjesztve van. (F. II. 53.)

A felülvizsgálati kérelemben való hivatkozás az elsőbirósági tárgyaláson előadottakra és az elsőbiróság itéletének indokaira, szabálytalan. (F. II. 73.)

A sommás eljárási törvény szerint a felebbezésnek magában kell ugyan foglalnia az itélet megjelölését, amely ellen a felebbezés intéztetik, de a megjelölés módja nincs meghatározva és különösen nincs elrendelve az, hogy az itélet számára hivatkozni szükséges. (Dt. LXXIII. 10.)

A felülvizsgálati kérelem nem lévén előkészitő irat, abban elő kell adni azon okokat és körülményeket, melyekre a felülvizsgálati kérelem alapittatik, minélfogva figyelmen kivül kell hagyni az abban foglalt azt a kérelmet, hogy a felebbezésben előadottak figyelembe vétessenek. (Dt. LXXIV. 138.)

A felülvizsgálati kérelemnek az a tartalma, amelyben annak alapjaként az elsőbiróság itélete ellen beadott felebbezésben és az előkészitő iratban felhozottakra történik hivatkozás, a felülvizsgálat elintézésénél figyelembe nem vehető. (F. III. 202.)

A felülvizsgálatnál nem vehető figyelembe a felülvizsgálati kérelemnek a felebbezési biróságnak előzőleg hozott és feloldott itélete ellen közbetett felülvizsgálati kérelem tartalmára való hivatkozása. (F. III. 281.)

A felülvizsgálati kérelemben a megtámadott felebbezési birósági itélet megváltoztatására előterjesztett kérelemnek határozottnak kell lennie; ha a fél követelését több önálló czimre alapitotta és felülvizsgálati

kérelmében összkövetelését kisebb összegre szállitja le anélkül, hogy felülvizsgálati kérelmében tüzetesen megjelölte volna azt, hogy ez a leszállitott követelés akár az egyes czimek elejtésével, akár az eredetileg követelt összegek leszállitásával miként alakul, a felülvizsgálati kérelem nem határozott. (F. IV. 422.)

A S. E. 190. §-a szerint magának a felülvizsgálati kérelemnek kell magában foglalnia azt az alapot, melyen az itélet megtámadtatik, a felülvizsgálati kérelem önálló, a felebbezéstől eltérő tartalmu jogorvoslat, melynek alapjául csakis magában a felülvizsgálati kérelemben külön és tüzetesen kifejtett panaszok szolgálhatnak. Ezért a felülvizsgálati kérelemnek az a része, melyben felperes felebbezése tartalmára hivatkozik, felülvizsgálat tárgyául nem szolgálhat. (J. 1899. évi 7. sz.)

191. §. A jelen törvény 138. és 139. §§-ainak a felebbezés hatályára és a pertársak értesitésére, valamint a 140. §. második bekezdésének a perbe hivott és avatkozó felebbezési jogosultságára és értesitésére vonatkozó rendelkezései felülvizsgálati kérelem esetében is megfelelően alkalmazandók.

A perbe idézett valamennyi alperesnek ugyanazon károsító cselekményből eredő együttes felelősségéről lévén szó, a kártéritési kereseti jog az alperesek irányában csak egységesen birálható el, következőleg amenynyiben a felebbezési biróság itélete ellen csak a két elsőrendü alperes élt felülvizsgálattal, ennek hely adatván, a felebbezési biróság itélete a felülvizsgálattal nem élő harmadrendü alperes irányában is felülvizsgálandó. (F. II. 388.)

192. §. A felebbezési biróság a felülvizsgálati kérelmet a tanácsülésen kivül a 134. §. megfelelő alkalmazása mellett és az ügyre vonatkozó iratoknak szükség esetében az elsőbiróságoktól való bekövetelése után a kereset tárgyának értékére való tekintettel a felülvizsgálatra illetékesnek mutatkozó kir. Curiához vagy kir. itélőtáblához terjeszti fel.

193. §. A felülvizsgálati tanács elnöke az iratok beérkezése után az ügy előadására és tárgyalására határnapot tüz és erről a feleket értesiti.

A határnap akként tüzendő ki, hogy az értesitésnek az ellenfél részére való kézbesitése és a határnap között 30 nap maradjon. Sürgős esetekben a tárgyalási időköz 15 napra rövidithető.

Ha a felülvizsgálat elkésettnek mutatkozik, vagy oly határozat ellen van intézve, mely ellen felebbvitelnek nincs helye, valamint ha a felülvizsgálati kérelem a 190. §. kellékeinek meg nem felel, a felülvizsgálati kérelem a felülvizsgálati tanács elé terjesztendő, mely a felülvizsgálat visszautasitása kérdésében a felek meghallgatása nélkül határoz.

A felülvizsgálati tanács elé terjesztendő továbbá a felülvizsgálati kérelem akkor is, ha a felülvizsgálati tanács elnöke ugy találja, hogy a felülvizsgálat a 186. §. értelmében nem azon biróság hatásköréhez tartozik, amelyhez az iratokat felterjesztették, ami felett a tanács szintén a felek meghallgatása nélkül határoz.

A kir. tábla felülvizsgálati tanácsa, ha ugy találja, hogy a felülvizsgálat a kir. Curia hatáskörébe tartozik, az iratokat hivatalból is a kir. Curiához terjeszti fel. Amiatt, hogy a kir. tábla felülvizsgálati tanácsa az ügyet felülvizsgálati hatáskörébe tartozónak állapitotta meg: sem felebbvitelnek, sem másnemü perorvoslatnak helye nincs.

Ha a kir. Curia felebbviteli tanácsa ugy találja, hogy a felebbezési biróság vagy a kir. tábla által felterjesztett ügynek felülvizsgálása a kir. tábla hatásköréhez tartozik: ennek megállapitása után az iratokat az illetékes kir. táblához teszi át. A kir. Curia e megállapitása ugy a kir. táblára, mint a felekre kötelező.

Ha a kir. Curia felülvizsgálati tanácsának elnöke vagy felülvizsgálati tanácsa az ügy előadására és tárgyalására határnapot tüz ki: az ügy felülvizsgálatának a kir. táblához való áttétele többé sem nem kérhető, sem el nem rendelhető.

Egyebekben a felülvizsgálati kérelem elintézésére a 136. és 137. §§-ok megfelelően alkalmazandók.

A felebbezési biróságnak az az eljárása, hogy igényperben az elsőbiróság itéletét a nem felebbező alperesre nézve is felebbezett-

nek tekintette s érdemileg elintézte, oly szabálytalanság, amely hivatalból figyelembe nem vehető, de szükségessé tette, hogy a felperes felülvizsgálati kérelme következtében a felülvizsgálati tárgyalásra valamennyi alperes megidéztetett. (F. V. 214.)

194. §. Az ellenfél a tárgyalási időköz első felében a felülvizsgálati birósághoz meghatalmazott ügyvéde által ellenjegyzett válasziratot nyujthat be, melyben a felülvizsgálati kérelemhez csatlakozhatik, ha már a felülvizsgálati határidő letelt volna is.

A válasziratnak első példánya az iratokhoz csatolandó, a másodpéldány pedig az ellenfélnek, és ha többen volnának, ezeknek a további példányok hivatalból kézbesitendők.

Az elkésve benyujtott, vagy csak a szóbeli tárgyaláson pótolt válasziratban foglalt csatlakozási kérelem csak az esetben vehető figyelembe, ha a fél a szóbeli tárgyaláson valószinüvé teszi, hogy válasziratа hibáján kivül késett.

Elkésetten beadott válasziгat visszautasitandó. (F. I. 38.)

A válasziratban foglalt az a kijelentés nem vehető figyelembe, amely az ellenfél felülvizsgálati kérelméhez való csatlakozást a felülvizsgálati eljárás költségei tekintetében foglal magában. (F. I. 56.)

A tárgyalási időköz az az idő, mely a felülvizsgálati kérelem feletti tárgyalás kitüzéséről szóló értesités kézhezvétele és a kitüzött tárgyalási határnap között van. (F. II. 260.)

(Kassai Tb. 7. számu döntvénye.) A válaszirat beadására engedett határidő, illetve az 1893 : XVIII. t.-cz. 194. §-ának első bekezdésében emlitett időköz a felülvizsgálati tárgyalást kitüző idéző végzésnek az ellenfél részére történt kézbesitésétől számitandó.

A csatlakozási kérelemnek, épen ugy mint a felülvizsgálati kérelemnek, azt az alapot, melyen az itélet megtámadtatik, magában kell foglalnia s tartalmának az a része, mely a felebbezés tartalmára hivatkozik, figyelembe nem jöhet. (F. IV. 439.)

195. §. A felülvizsgálati tárgyalás az előadó előterjesztésével veszi kezdetét. Az előterjesztésben felveendők a felek kérelmei, indokaik ismertetésével, valamint az ügy állása, amennyiben ez a felek kérelmeinek megérthetéséhez és a megtámadott itélet felülbirálhatásához szükséges.

Az előadó előterjesztése után a felek szóval is indokolhatják kérelmeiket.

A felülvizsgálati kérelemmel élő fél abbeli kérelmének, hogy az ő vallása szerint ünnepnapra kitüzött felülvizsgálati tárgyalási határnap, miután személyesen kiván megjelenni, elhalasztassék, hely nem adható. (F. V. 352.)

196. §. Az iratokban előterjesztett felülvizsgálati és csatlakozási kérelmek se meg nem változtathatók, se pedig a kérelem tárgya feljebb nem emelhető.

A felülvizsgálati kérvényben előterjesztett kérelem a szóbeli tárgyaláskor meg nem változtatható. (Dt. LXXII. 154.)

A felülvizsgálati eljárásban, a szóbeli tárgyaláson, a felek kérelmeiket csupán a már irásban beadott felülvizsgálati kérelem keretén belül felhozott panaszpontokra kiterjedőleg indokolhatják. (F. II. 289.)

197. §. A felülvizsgálati eljárásban a felebbezési biróság itéletében megállapitott tényállás irányadó.

A felebbezési biróság itéletében megállapitott tényállás csak azon az alapon támadható meg, hogy az itéletben valamely jogszabály megsértésével voltak tények megállapitva, figyelmen kivül hagyva, vagy felhozottaknak tekintve. E részben bizonyitékul csak a tárgyalási jegyzőkönyv és mellékletei használhatók fel.

Az első- és a felebbezési biróság előtt nem érvényesitett tényeket és bizonyitékokat a felülvizsgálati eljárásban csak akkor hozhatni fel, ha valamely eljárási szabály nem alkalmazása vagy nem helyes alkalmazása forog kérdésben.

A gyakorlat egymagában véve még nem esik a jogszabálynak tekintendő jogszokás fogalma alá, mert ilyenről csak ott lehet szó, ahol a hosszabb ideig követett állandó gyakorlatban valamely jogi tétel nyilvánul s a gyakorlat annak jogi természetéről való meggyőződésen alapul, ennek hiányában nem tárgyi értelemben vett jogról, hanem ügyleti gyakorlatról van szó — s az ilyen gyakorlat, a szerződő felek akaratnyilvánitásának kiegészitő elemét képezvén, annak megállapitása a ténybeli megállapitás körébe esik. (F. I. 10.)

A felebbezési tárgyaláson előadott, uj lényeges körülmény mellőzésének megállapitása, az itélet hozatalát megelőzött szavazásnak iratszerü adatai folytán. (F. I. 29.)

Ténykérdés: természetbeni tartás pénzbeli egyenértékének összegszerü megállapitása. (F. I. 62.)

Annak megállapitása, hogy a tartásra kötelezett természetes atyának vagyoni viszonyai minők s hogy ezek figyelembe vételével mily összegre van szükség a tartási költség fedezéséhez, ténykérdést képezvén, felülvizsgálati okul nem szolgálhat. (Dt. LXXI. 6.)

Felülvizsgálati eljárásban csak olyan uj bizonyiték érvényesithető, amely eljárási szabály nem alkalmazására vagy nem helyes alkalmazására vonatkozik. (F. I. 73.)

Ténykérdés: a teljesitett fizetés szinlegességének kérdése. (F. I. 118.)

Annak bizonyitékául, hogy a mellőzöttnek panaszolt tanubizonyitás felvétele iránt kérelem előterjesztetett, csak a tárgyalási jegyzőkönyv és annak mellékletei szolgálhatnak. (F. I. 118.)

A tényállásnak olyan irányban való vizsgálata, hogy az az ügydöntő körülményeknek megállapitására nézve teljes és kimeritő-e, mindenkor felülvizsgálat tárgya. (F. I. 122.)

Ténykérdés annak a megállapitása, hogy a formaszerüen megkötött szerződésnél, a felek akaratára tekintettel, szerződés valóban létrejött-e, vagy hogy a felek a szerződést csak szinlegesen, anélkül, hogy egymás között jogviszonyt létesiteni is akartak, kötötték meg. (F. I. 126.)

Ténykérdés annak a megállapitása, hogy valamely nyilatkozat, a felek akaratára tekintettel, feltételtől függően és milyen czélzattal állittatott ki. (F. I. 191.)

Az a kérdés, hogy valamely szerződés nem komoly, hanem szinlelt, ténykérdést képez, mely a felülvizsgálat körébe nem tartozik. (Dt. LXXIV. 26.)

A már csak a felülvizsgálati tárgyaláson a sommás birói hatáskör ellen felhozott kifogás (abban a kérdésben, hogy tartási perben az alperes a gyermek atyjának mondatott ki) figyelembe nem jöhet. (F. I. 198.)

Olyan uj bizonyiték, amely a felülvizsgálati tárgyalás alkalmával mutattatott be, figyelembe nem vehető. (F. I. 246.)

Eljárási jogszabálynak alkalmazására vagy nem alkalmazására vonatkozó, a felülvizsgálati kérelemben fel nem hozott, és csak a felülvizsgálati tárgyaláson felhozott uj bizonyiték akkor vehető figyelembe, ha valószinüsitve van, hogy az előbb érvényesithető nem volt. (F. I. 278.)

A félnek a perben meghatalmazott ügyvédje képviselete jogosultsága ellen az ellenfél részéről csupán a felülvizsgálati eljárás rendén amiatt felhozott kifogása, hogy az ügyvéd a kamara lajstromában ez idő szerint nincs bevezetve, figyelembe nem jöhet. (F. I. 284.)

Arra nézve, hogy a gyermek mily életkorában tekintendő keresetképesnek, a felebbezési biróságnak ténymegállapitása felülvizsgálati kérelemmel meg nem támadható. (Dt. LXXV. 74. sz.)

Ténykérdés, hogy a felek között, kölcsönös követeléseiknek kiegyenlitése iránt, megegyezés létrejött-e. (F. II. 33.)

Az első és a felebbezési biróság előtt nem érvényesitett olyan uj bizonyiték, amely a per érdemére vonatkozik, a felülvizsgálati eljárásban nem, s igy a felülvizsgálati tárgyaláson sem hozható fel. (F. II. 38.)

Ténykérdés: annak ténykörülmények alapján történt megállapitása, hogy a felek között a szállitásra irányuló szándék ki volt zárva, ez csak eljárási jogszabálysértés esetén, — jelesül amennyiben az ügyletről okirat is állittatott ki, ha a megállapitás az okiratoknak tartalmával ellentétben áll — támadható meg. (F. II. 38.)

Ténykérdés gyermek tartásdija iránti perben az, hogy a gyermek mily életkorában tekintendő keresetképesnek. (F. II. 89.)

A felülvizsgálati eljárásban nem érvényesithetők olyan uj bizonyitékok, amelyek az anyagi jog alkalmazásának kérdésére vonatkoznak. (F. II. 260.)

Az egyszerü vélelem, mint ténybeli következtetés, valóságára nézve felül nem vizsgálható. (F. II. 274.)

Ténykérdés ideiglenes nőtartás iránti perben annak a megállapitása, hogy a nő eltartására, a férj társadalmi és vagyoni viszonyaihoz mérten, mily összeg megfelelő. (F. II. 315. sz.)

Ténykérdés, hogy a kárt, melynek megtéritése iránt a per folyik, mi idézte elő. (F. II. 353.)

Ténykérdés, hogy a felek akarata a késedelem határidejére nézve mi volt. (F. II. 236. sz.)

Ténykérdés, hogy az egyezségnek megkötésénél az alperesek feltételesen vagy feltétlenül vállaltak-e el fizetési kötelezettséget, miután ezt a biróság nem kizárólag az egyezségi okirat tartalmának magyarázatára, hanem az arra nézve kihallgatott tanuk vallomásának mérlegelésére is alapitotta és a tanuk vallomása alapján fogadta is el bebizonyitottnak. (F. II. 348.)

Ténykérdés, hogy a szerződő feleknek akarata nem irányult másra, mint amit az ügyletről felvett okirat tartalmaz. (F. II. 422. sz.)

Megtámadási perben a megtámadott jogcselekmény létrejötte idejében ugy a közadós kereskedőnél (illetve a vele egy tekintet alá eső képviselőjénél), a fizetések beszüntetése, valamint a vele jogviszonyba lépő félnél a

fizetések beszüntetéséről való tudomás megállapitása, ténybeli körülményeknek megállapitására vonatkozik s igy azoknak valósága a felülvizsgálati eljárásban felül nem birálható. (F. III. 13.)

Ténykérdés, hogy olyan esetben, amikor a jogügylet irásba foglaltatott, amikor a szerződő felek nincsenek elzárva attól, hogy bebizonyithassák, hogy az okirat tartalmában használt kifejezésnek értelmét egymás között meghatározták, annak megállapitása, hogy a használt kifejezések megállapodásszerü értelme a felek között milyen volt. (F. III. 17.)

Ténykérdés annak a megállapitása, hogy a szerződés aláirásakor egyik fél a szerződés tartalmára meg lett-e tévesztve. (F. III. 37.)

Ténykérdés annak a megállapitása, hogy a szerződés tárgyát képező ingatlan a telekjegyzőkönyvbe bejegyzett valamely ingatlannal azonos-e. (F. III. 123.)

Ténykérdés: a kereseti jog alapjául szolgáló okirat hamisságára vonatkozó megállapitás. (F. III. 142.)

Ténykérdés, hogy a kiépitett vasut pályatestén észlelt hiányok természetükre nézve épitési hiányoknak tartandók-e, vagy hogy azok a pályának fentartásából merültek-e fel. (F. III. 167.)

Ténykérdés annak a megállapitása, hogy az okiratot a fél mint szerződő fél vagy más minőségben irta-e alá. (F. III. 206.)

Már csak a felülvizsgálati kérelem kapcsán bemellékelt, az eljárás folyamán nem érvényesitett olyan okirat, amely az ügy érdemére vonatkozó bizonyitékot képez, a felülvizsgálat megejtésénél figyelembe nem vehető. (F. III. 223.)

A beismerés visszavonásának hatályossága a biróság szabad mérlegelési körébe esvén, felülvizsgálattal meg nem támadható. (Dt. LXXXI. 11. sz.)

A helyes jogczimen alapuló kár mennyiségének megállapitása: ténykérdés. Ellenben az, hogy az egyik szerződő felet a másik ellen, ennek szerződésszegése okából, megilleti-e és minő czimen a kárkövetelés, a jogkérdés keretébe tartozik. (Dt. LXXXI. 100.)

A szerződés helyes vagy helytelen értelmezésének kérdése az anyagi jogszabályok alkalmazásával lévén eldöntendő, felülvizsgálat tárgyát képezi. (Dt. LXXXIII. 11. sz.)

Ténykérdés, hogy a bérlőnek a bérelt helyiségből történt jogellenes kimozditása miatt származott-e kára. (F. III. 406.)

Ténykérdés, hogy a fuvarozás czéljából vasutra feladott áru milyen minőségü. (F. IV. 23. sz.)

A jogi tételt magába nem foglaló üzleti gyakorlat, a szerződő felek akaratnyilvánitásának kiegészitő eleméhez tartozván, annak megállapitása a ténybeli megállapitás körébe tartozik. (F. IV. 59. sz.)

A felebbezési biróság itéleti tényállása csak annak kötelező jogszabály megsértésével történt megállapitása esetén támadható meg felülvizsgálattal. (F. IV. 61. sz.)

Ténykérdés, hogy a munkavállalkozó részéről tényleg teljesitett munka mennyiségileg és minőségileg miből áll, hogy ez a munka milyen értékü, hogy e munkának vannak-e és melyek a hibái, hiányai és szerződésellenes részei és hogy ama munka hibái, hiányai és egyébként szerződésellenes volta következtében hárult-e a munkaadóra és mennyi vagyoni hátrány. (F. IV. 176.)

Ténykérdés, hogy az ügyvédi költségjegyzékben tételenkint felszámitott ügyvédi munkák pénzben mily összegre becsülhetők. (F. IV. 204. sz.)

Az a panasz, hogy az itélet szóval kihirdetett tartalma eltér annak irásbeli tartalmától, sulylyal nem birhat, ha erre nézve bizonyiték nem lett felhozva. (F. IV. 206.)

A nő tisztességtelensége: jogkérdés. (Tb. — Dt. LXXXIV. 45. sz.)

A felülvizsgálati kérelemben a felebbezési biróság itéletében foglalt tényállás megtámadva lévén, erre nézve szükséges, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölje a fél azt, hogy szerinte a felebbezési biróság a tényállás megállapitásánál minő jogszabályt sértett meg; a tényállásra nézve tehát a felülvizsgálati kérelemben csak általánosságban tett panasz tekintetbe nem vehető. (F. IV. 360.)

Ténykérdés az, hogy az ügyvéd részére valamely eljárásért minő munkadij felel meg és mennyi kiadás szükséges. (F. IV. 412.)

Ténykérdés: a szerződő feleknek, a köztük létesitett ügyletről felvett okirat homályos tartalmával szemben, az okiraton kivül egyéb bizonyiték által megállapitott szerződési akarata. (F. IV. 476.)

A perbeli félnek az itélet indokolásában megállapitott tény valósága elleni panasza figyelembe nem jöhet, ha a ténymegállapitást a jegyzőkönyvek tartalma meg nem czáfolja. (F. IV. 492.)

A felebbezési biróság itéletében megállapitott, a perbeli fél részéről tett nyilatkozat valósága ellen felhozott panasz figyelembe nem jöhet, ha az a megfelelő bizonyitási adatokkal nincs bebizonyitva. (F. IV. 511.)

Az alperes által beszámitásként érvényesitett ellenkövetelésnek külön perutra utasithatása feltételét képező az a körülmény, hogy összefüggésben áll-e az ellenkövetelés a kereseti követeléssel, a felülvizsgálat körébe tartozó jogkérdés, ellenben az a másik feltétel, hogy az ellenkövetelésnek eldöntése szükségessé teszi-e a tárgyalásnak elhalasztását, a birói meggyőződés körébe esvén, nem tárgya a felülvisgálatnak. (F. V. 23. sz.)

A bizonyitásra kötelezett félnek esküre bocsátása miatt a felebbezési biróság itéleti tényállását az ellenfél meg nem támadhatja,

ha sem a tárgyalási jegyzőkönyv, sem ennek mellékletei által nincsen tanusitva, hogy annak esküre bocsátása előtt saját magának eskü alatt leendő kihallgatását kérte volna. (F. V. 208.)

Ténykérdés annak a megállapitása, hogy a kötelezvények kiállitója annak aláirásánál önkivületi állapotban vagy elmebeteg volt-e. (J. K. 1902. évi 11. sz.)

198. §. Az előbbi §. értelmében felhozható tényeket és az azok igazolására vagy lerontására megengedett bizonyitékokat a felülvizsgálati kérelemben, illetőleg a válasziratban kell érvényesiteni. A szóbeli tárgyaláson ily előadások csak akkor pótolhatók, ha a fél valószinüvé teszi, hogy iratában hibáján kivül nem érvényesithette azokat. Az utólagos előadások a tárgyalási jegyzőkönyvhöz melléklés végett irásban is bemutatandók.

A felülvizsgálati tárgyaláson előterjesztett uj kérelem figyelembe nem vehető. (Dt. LXXIII. 20. sz.)

199. §. A fél a felebbezési eljárás szabálytalansága miatt nem szólalhat fel, ha erre vonatkozó joga a 34. §. értelmében már a felebbezési eljárásban megszünt.

A felperes részéről az állitólag ő közötte és a felebbezési tanács elnöke közt fenforgó ellenséges viszonyra történt hivatkozás tekintetbe nem jöhet, ha felperes a felebbezési biróság előtt a tényállásba bocsátkozott anélkül, hogy a nevezett biró ellenében a birói érdekeltség miatti kifogását megtette, e kifogás érvényesitésének abbanhagyásával pedig a kifogás további érvényesitésének joga is elenyészett. (F. I. 233.)

Az a felülvizsgálati panasz, hogy az elsőbiróság előtti eljárásban kihallgatott tanuknak vallomásai nem a valóságnak megfelelően vétettek jegyzőkönyvbe, figyelembe nem vehető, mert a jegyzőkönyv közokiratot képez, s az ez irányban netán fenforgó sérelem a felebbezési eljárásban lett volna orvoslandó. (F. IV. 393.)

A perbeli, fél a felebbezési biróság itéletét eljárási jogszabály megsértése miatt azon okból, hogy a felebbezési biróság a bizonyitékul elfogadott tanunak sem a biróság, sem a felek által nem értett horvát nyelven felvett vallomását le nem forditotta, felülvizsgálattal meg nem támadhatja, ha a tárgyaláson a tanu vallomását épen a felülvizsgálattal élő fél magyar nyelven értelmezte s értelmezését az ellenfél és a biróság is elfogadta. (F. V. 419.)

200. §. A 197. §. utolsó bekezdése esetében megengedett bizonyitásfelvételt a felülvizsgálati biróság a 157. §-ban emlitett eseteken kivül is megkeresés utján eszközölheti, és amennyiben szükségesnek mutatkozik, az alsó biróságokat nyilatkozattételre is felhivhatja.

A jelen §-nak a bizonyitásfelvételre vonatkozó szabálya abban az esetben is alkalmazandó, ha a bizonyitásfelvétel az igazolás kérdésében válik szükségessé.

201. §. A kellően értesitett feleknek vagy egyiküknek elmaradása a felülvizsgálat elintézését nem gátolja.

A tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak nincs helye.

202. §. Ha a szóbeli tárgyaláson csupán az egyik fél jelen meg és a 198. §. értelmében utólagosan érvényesithető tényeket vagy bizonyitékokat ád elő, a biróság, amennyiben fontosaknak itéli azokat a felülvizsgálati kérelem elintézésére, a tárgyalást elhalasztja. A meg nem jelent fél a kitüzött határnapról az utólagos előadást tartalmazó irat másolatának közlésével hivatalból értesittetik. E másolat a fél által 24 óra alatt pótlandó.

A jelen §. intézkedése a válaszirat benyujtásának hibán kivül történt elmulasztása esetében is alkalmazandó.

203. §. A felülvizsgálati biróság a felülvizsgálati, illetőleg csatlakozási kérelmen túl nem terjeszkedhetik, a jogszabályok alkalmazásában azonban nincs a felektől felhozottakhoz kötve, mindazonáltal a felülvizsgálati, illetőleg csatlakozási kérelem indokolására felhozott jogszabály és ennek alkalmazhatósága iránt határozatának indokaiban nyilatkozni tartozik.

A szerződés valódi értelmének a jövőre kiható megállapitása iránt érvényesitett felülvizsgálati kérelemnek perjogi szempontból nem adható hely, ha az ily irányu kérelem, az elsőbiróság előtti tárgyaláson, a felek részéről nem lett előterjesztve. (F. II. 119. sz.)

A felülvizsgálati kérelemben felhozott azok a körülmények, amelyek határozott és tüzetes panaszt magukban nem foglalnak, mint csak általánosságban tartott és a per anyagának valamely részére nem alkalmazott

panaszpontok tekintetbe nem vehetők. (F. IV. 39. sz.)

Az a felülvizsgálati panasz, hogy az itélet helytelenül mondatott ki, a felülvizsgálatra tekintet nélkül végrehajtatónak, a felülvizsgálati kérelemnek érdemi elutasitása folytán, tárgytalan. (F. I. 134.) *Ellenkező:* F. III. 370., IV. 214. sz.)

A felülvizsgálati biróság a jogszabályok alkalmazásában a felek részéről felhozottakhoz kötve nincs. (Dt. LXXXIV. 44. sz.)

A felebbezési biróság itéleti indokolásának téves kijelentése arra, hogy a felülvizsgálati kérelemnek hely adassék, magában véve nem szolgálhat alapul akkor, ha a felebbezési biróság itéleti rendelkezése egyébként az alkalmazandó anyagi jogszabályoknak megfelel. (F. IV. 429.)

A felülvizsgálati biróság a felebbezési biróságnak itéletét csak azon az alapon vizsgálhatja felül, amely alapon az a felülvizsgálati kérelemben megtámadva van. (F. V. 194.)

Habár a felülvizsgálati kérelem a 185. §. *a)* pontjára, tehát az anyagi jogszabály megsértésére van alapitva, miután a felülvizsgálati kérelemnek tárgya annak össztartalma szerint állapitandó meg, s ebben a felebbezési biróság itéletében elfogadott tényállásra nézve is vannak oly panaszok felhozva, amelyek az eljárási szabály helyes vagy nem helyes alkalmazására vonatkoznak, ennélfogva a felülvizsgálat elintézésénél az utóbbiak is tekintetbe veendők. (F. V. 288. sz.)

Felperes felülvizsgálati kérelmében csak azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a felebbezési biróság itélete feloldassék s az a biróság uj itélet hozatalára utasittassék. Ennélfogva tekintettel a sommás eljárási törvény 203. §-ára, mely szerint a felülvizsgálati biróság a felülvizsgálati kérelmen túl nem terjeszkedhetik, a jelen esetben csakis az vizsgálható, hogy felperes hozott-e fel felülvizsgálati kérelmében oly okot, mely a megtámadott itélet feloldását eredményezheti. (J. K. 1901. évi 12. sz.)

204. §. Ha az ügy a felebbezési biróság itéletében megállapitott, vagy a felülvizsgálati eljárásban a jelen fejezet értelmében megállapitható tényállás alapján eldöntésre alkalmas: a felülvizsgálati biróság magában az ügy érdemében itél, vagy pedig az alsó biróságok itéleteinek feloldásával a megfelelő végzést hozza. Ez esetben a felülvizsgálati biróság a perköltség viseléséről a 168. §. értelmében intézkedik.

Amennyiben a felülvizsgálati biróság az előbbi pont értelmében nem határozhat, a felebbezési biróság itéletét és eljárását egészben vagy részben feloldja és a felebbezési biróságot további eljárásra és ujabb határozathozatalra utasitja.

A felebbezési biróság az ujabb eljárásban és határozathozatalban alkalmazkodni tartozik a felülvizsgálati biróság által elfoglalt jogi állásponthoz.

A jelen §. második bekezdése esetében a felülvizsgálati eljárás költségének menynyiségét a felülvizsgálati biróság állapitja meg, viselésének kérdése pedig a feloldás folytán hozott ujabb határozatban döntendő el.

Feloldás, arra való tekintettel, hogy a felek, a per folyamán változott viszonyaikra tekintettel, uj kérelmeiket a 31. §. alapján megtehessék. (F. I. 276.)

Olyan esetben, amidőn a perujitási keresetet ugy az első-, mint a felebbezési biróság a perujitás meg nem engedhetése miatt utasitván el, az ügy érdeméében nem határoztak, a felülvizsgálati kérelem folytán azonban a kir. Curia a perujitásnak helyt adott, az ügy érdemleges elbirálás végett, czélszerüségi okokból, a felebbezési bírósághoz utasittatott. (F. II. 107.)

A felebbezési biróság, amennyiben itélete a felülvizsgálati biróság által feloldatván, ujabb eljárásra és itélet hozatalára utasittatott, ujabbi itéletében nincs kötve az előbbi itéletben elfoglalt álláspontjához s tényállását meggyőződése szerint az összes bizonyitékok alapján, előbbi megállapitásaitól függetlenül, állapithatja meg. (F. II. 193.)

Igényperben a felülvizsgálati biróság által feloldó határozatában, az igény alapjául szolgáló ügyletnél az annak megtámadhatóságának feltételeit képező rosszhiszemüségre vonatkozóan elfoglalt jogi állásponthoz a felebbezési biróság az ügynek ujabb elintézésénél kötve van. (F. II 421.)

A kir. Curia mint felülvizsgálati biróság részéről a felülvizsgálati panasz alapján a határozat hozatalának felfüggesztése, az ügy eldöntésénél alapul szolgáló vitás elvi kérdésnek a teljes ülés elé terjesztése okából. (F. III. 123.)

Amennyiben az igénylő felperes igényének megállapithatása az igény alapját képező ügylet gyámhatósági jóváhagyásától függ, s ez a jóváhagyás az árvaszék részéről már meg is adatott, de a közbetett felfolyamodás el nem intézése következtében még nem jogerős, nem forog fenn perrendszerü akadály arra nézve, hogy a felperesnek alkalom

adassék, hogy a megtörtént jóváhagyást igazolhassa. (F. IV. 531.)

A felebbezési biróság, itéletének à Curia részéről történt feloldása után, az ujabb itéletnek alapul szolgáló tényállást a maga egészében, a per összes anyagának méltatásával állapitván meg, a már feloldott itéletben foglalt ténybeli megállapitások nem kötelezők. (F. V. 66.)

205. §. Azon fél, aki két egyenlő itélet ellen felülvizsgálati kérelemmel él, ha kérelmével a harmadbiróság is elutasitja, mint konok perlekedő, 500 frtig terjedhető és a felülvizsgálati biróságtól a per körülményeihez és a konokság mértékéhez képest megállapitandó birsággal büntetendő, ha a felülvizsgálati biróság ugy találná, hogy a felülvizsgálati kérelem nyilván alaptalan volt, 500 frtig terjedhető birsággal büntetendő az is, aki felülvizsgálati kérelmet nyujt be oly itélet ellen, amely ellen a törvény a felülvizsgálatot kizárja.

A birságért a felelősség első sorban a felülvizsgálati kérelmet ellenjegyző ügyvédet terheli, akinek visszkereseti joga saját fele ellen csak azon esetben van, ha a félnek külön irásbeli utasitása folytán élt a felülvizsgálati kérelemmel.

206. §. Ha a felülvizsgálati kérelem a felebbezési biróság itéletét csupán a perköltség viselésének kérdésében támadja meg, az ellenfél a felülvizsgálati kérelemhez nem csatlakozhatik és a biróság a felülvizsgálati kérelem felett szóbeli tárgyalás kitüzése nélkül nyilvános előadás alapján határoz, amelynek idejéről a felek csak a 174. §. szerint eszközlendő kifüggesztés által értesitendők és amelyen a 195. §-ban emlitett felszólalási joggal nem élhetnek.

207. §. A felülvizsgálati kérelem elintézése után az iratok a határozatnak az iratokhoz csatolandó, valamint a felek részére szóló kiadmányaival együtt a felebbezési biróságnak és ettől, ha további eljárásra nincs utasitva, az elsőbiróságnak megküldendők.

A határozat kiadmányát a feleknek az elsőbiróság, és ha a felebbezési biróság további eljárásra van utasitva, a felebbezési biróság kézbesiti.

208. §. Amennyiben a jelen fejezet határozataiból más nem következik, a felülvizsgálati eljárásban a felebbezési eljárásra vonatkozó szabályok megfelelően alkalmazandók.

II. Felülvizsgálat a járásbiróságok itéletei ellen.

209. §. A kir. járásbiróságoknak a 126. §. szerint nem felebbezhető itéletei ellen használt felülvizsgálati kérelem felett a 125. §-ban megjelölt felebbezési biróság három tagu tanácsban határoz.

210. §. A felülvizsgálati kérelem az elsőbiróságnál a 133. §. szabályai szerint szóval jelenthető be vagy irásban nyujtandó be.

A felülvizsgálati kérelemről a feleket az elsőbiróság a felülvizsgálati kérelem példányának, és ha a bejelentés szóval történt, a jegyzőkönyv másolatának kézbesitése mellett, az iratok felterjesztésével egyidejüleg értesiti. Az, hogy az értesités meg nem történt, jogi hatálylyal nem bir.

A felülvizsgálatot kérő félnek ellenfele a felülvizsgálati kérelemhez nem csatlakozhatik, de a 211. §-ban előirt kifüggesztésig a felülvizsgálati bírósághoz benyujtandó irásbeli választ adhat.

A felülvizsgálati kérelemnek az itélet végrehajtására halasztó hatálya nincs.

(Győri Tb. 7 számu p. döntvénye.) Annak másodfoku elbirálása, hogy a kir. járásbiróságok mint polgári biróságok előtt inditott valamely keresetnek (1881 : LX. t.-cz. 30. és 92. §§-ai, 1881 : LIX. t.-cz. 69. és következő §§-ai), vagy valamely birói határozatnak (1881 : LX. t.-cz. 39. §-a), vagy jogorvoslatnak (1881 : LIX. t.-cz. 36., 57., 67., 68. §§-ai, 1893 : XVIII. t.-cz. 138. és 210. §§-ai, 1868 : LIV. t.-cz. 323. §-a), a keresettel, határozattal, illetve jogorvoslattal összefüggésben levő alapügyből folyó végrehajtásra, illetőleg annak további folyamára van-e halasztó hatálya? a végrehajtási eljárásban másodbiróságot gyakorló királyi itélőtáblának hatáskörébe tartozik.

211. §. A felülvizsgálati biróság a felülvizsgálati kérelem felett az ügy nyilvános előadása alapján határoz. A nyilvános előadás napjáról a felek a 174. §. értelmében kifüggesztés utján értesülnek.

A felek az ügy előadása után fel nem szólalhatnak.

212. §. Ha a felülvizsgálati kérelem az elsőbiróság előtt nem érvényesitett olyan uj tényeket és bizonyitékokat hoz fel, melyek a 197. §. szerint a felülvizsgálati kérelem elintézésénél figyelembe vehetők, a felülvizsgálati biróság, amennyiben azokra nézve a tárgyalást és a felajánlott bizonyitás felvételét szükségesnek találja, az elsőbiróság itéletének feloldásával az elsőbiróságot végzéssel a kijelölendő irányban tárgyalás tartására, bizonyitás felvételére és megfelelő határozathozatalra utasitja.

213. §. Amennyiben a 209—212. §§-ból más nem következik, a jelen fejezetnek a felebbezési biróság itélete elleni felülvizsgálatra vonatkozó szabályai a járásbiróság itélete elleni felülvizsgálat esetében is megfelelően alkalmazandók.

III. FEJEZET.

Felfolyamodás.

214. §. A sommás ügyekben hozott végzések elleni felfolyamodásra nézve, amennyiben a jelen törvény eltérő intézkedést nem tartalmaz, az 1881 : LIX. t.-czikknek a felfolyamodásra vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

A kir. törvényszékeknek a felebbezési eljárás során hozott végzései ellen irányuló felfolyamodásokra, amennyiben a jelen törvény eltérő intézkedést nem tartalmaz, azok a szabályok alkalmazandók, amelyeket az 1881 : LIX. t.-czikk 52—54., 56—58. §§-ai a sommás perekben hozott elsóbirósági végzések elleni felfolyamodásra megállapitanak.

A kir. törvényszéknek a felebbezési eljárásban hozott végzései ellen a felfolyamodás a kir. törvényszéknél nyujtandó be.

Azokban az ügyekben, amelyekben a kir. járásbiróság itélete ellen a 123. §. szerint felebbezésnek nincs helye, a kir. törvényszéknek, mint másodfoku biróságnak végzését sem lehet felfolyamodással megtámadni.

A kir. járásbiróságoknak sommás ügyekben hozott végzései ellen benyujtott felfolyamodás felett a jelen törvény 125. §-ában megjelölt felebbezési biróság, a felebbezési biróság végzései ellen használt felfolyamodás felett pedig, ha a kereset tárgyának értéke járulékok nélkül 500 frtot meghalad, a kir. Curia; minden más esetben az illetékes kir. tábla határoz. A felebbezési biróság végzései ellen használt felfolyamodásokra a jelen törvény 186., 192. és 193. §§-ainak intézkedései megfelelően alkalmazandók.

A gyámság vagy gondnokság alatt állókra nézve, ha a rendes eljárás helyett a sommás eljárás szerződésszerüleg ki lett kötve, a birói illetőségtől eltérésnek helye lévén, a felebbezési biróságnak a birói illetőség tárgyában hozott végzése ellen további felfolyamodásnak van helye. (F. I. 17.)

A birói illetőség tárgyában a kir. törvényszéknek, mint felebbezési biróságnak olyan perben hozott végzése ellen, amelyben gondnokság alatt álló személy van érdekelve, felfolyamodásnak van helye (F. I. 17.)

A szövetkezet által tagjai ellen kizárólag biztositási dij követelése iránt inditott perek nem tartoznak azok közé, amelyeknél a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nem lenne. (F. I. 251.)

A felebbezési biróságnak feloldó s további eljárást rendelő végzése ellen nincs helye felfolyamodásnak. (F. I. 202.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján h. III. számu döntvénye.) Azokban a sommás perekben, melyekben a felebbezési biróság itélete ellen felülvizsgálatnak helye nincsen (1893 : XVIII. t.-cz. 181. és 182. §§.) a felebbezési biróságnak végzései ellen a peres felek felfolyamodással nem élhetnek.

(Győri Tb. határozattárába felvett 10. p. hat.) A kir. törvényszéknek, mint felebbezési biróságnak a felebbezési eljárás folyamán hozott, az egyik peres felet a másik peres fél javára vagyoni teljesitményre kötelező közbenszóló végzése alapján kért kielégitési végrehajtás elrendelése a kir. járásbiróság hatáskörébe tartozik. (Ig. K. V., 8. sz.)

A felek részéről kikötött választott birósági eljárásnak megalakitása tárgyában hozott elsóbirósági intézkedés ellen közbetett felfolyamodás elintézése nem a kir. törvényszéknek a sommás eljárási törvény által megállapitott felebbezési birói hatáskörébe, hanem a kir. itélőtáblához tartozik. (F. II. 158.)

A jelzálogilag biztositott követelésnek behajtására irányuló keresetre nézve, a felebbezési biróságnak a birói illetőség tárgyában hozott végzése ellen további felfolyamodásnak nincs helye. (F. II. 296.)

A közkeresoti társasági jogviszonyból származtatott keresetek nem tartozván azok közé, amelyekre nézve a kereskedelmi eljárás szerint a kir. törvényszékek kizárólagos illetősége lenne megállapitva, az azok birói illetősége tárgyában a kir. törvényszékek, mint másodbiróság által hozott végzés ellen, további jogorvoslatnak helye nincs. (F. II. 360.)

Amennyiben az elsőbiróság tévesen itélet alakjában határozott végzés helyett, a jogorvoslattal élő felet az alkalmazható jogorvoslatra és annak beadása határidejére nézve tévedésbe ejtvén, az ennek folytán a felfolyamodás beadására kiszabott idő után beadott felebbezésnek czimzett beadvány vissza nem utasitható. (F. II. 385.)

(Nagyváradi Tb. határozattárába felv. 3. p. hat.) A felebbezési biróságnak másodfokban hozott oly végzése ellen, melylyel a felebbezési biróság valamely hazai biróság által elrendelt és hazai biróság által foganatositott végrehajtási cselekmény hatálytalanitása iránt az 1881 : XVII. t.-cz. I. rész III fejezetének valamely rendelkezése alapján inditott megtámadási kereset elbirálására külföldi biróság illetékességét ismeri el, az 1893 : XVIII. t.-cz. 214. §-a és az 1881. évi LIX. t.-cz. 59. §-ának 4. pontja alapján további felfolyamodásnak van helye. (Ig. K. VI., 9. sz.)

A másodbiróságnak azon határozata ellen, amelylyel az elsőbiróság részéről az alperes perbeli mulasztása következtében alkalmazott jogkövetkezmények kimondása megtagadtatott, felfolyamodásnak nincs helye. (F. III. 24.)

A végzések ellen használt felfolyamodás esetén a lényeges eljárási szabály sértése a felülvizsgálati biróság részéről hivatalból is orvoslandó. (F. IV, 1899.)

HARMADIK CZIM.

Vegyes és átmeneti intézkedések.

215. §. A rendes eljárásban, ideértve a kereskedelmi és a váltóeljárást, megfelelően alkalmazandók a jelen törvény 17. §-ának második bekezdése azzal a korlátozással, hogy a biróság a felet a kereset kijavitása végett nem idézheti meg;

28. §-ának harmadik bekezdése;

52. §-ának utolsó bekezdése, oly módon, hogy a három évi határidő az utolsó perbeli cselekménytől számitandó;

59. §-a, 60. §-a;

61. §-ának második bekezdése, melynek rendelkezése a magánokirat valódiságára nézve tett nyilatkozatra is alkalmazandó;

62. §-a, 63. §-a, 64. §-a, 65. §-a, 68. §-a, 73. §-a, 74. §-a;

75. §-a azzal az eltéréssel, hogy a kereskedelmi törvény 31. és 541. §§-aiban emlitett esküre nézve továbbra is az 1868. évi LIV. törvényczikkben, illetőleg az 1881 : LIX. törvényczikkben és a kereskedelmi és a váltóeljárást szabályozó rendeletekben foglalt szabályok alkalmazandók;

77. §-a;

78. §-a azzal az eltéréssel, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 172. §-ának *c), d)* és *e)* pontjaiban emlitett eskü továbbra is alkalmazandó;

81. §-ának második bekezdése;

83. §-a;

84. §-ának második és harmadik bekezdése oly módon, hogy a felek külön meghallgatása csak az esetben szükséges, ha a feleknek e kérdésről a periratokban nyilatkozni nem volt alkalmuk, és hogy a felek külön meghallgatása jegyzőkönyvileg történik olyképen, hogy nyilatkozataikat a tárgyalás napján tartoznak a jegyzőkönyvbe bevezetni;

85. §-a, 86. §-a, 87. §-a, 88. §-a, 90. §-a, 91. §-a;

94. §-a azzal az eltéréssel, hogy ha a biróság a szakértők meghallgatását hivatalból rendelte el, a feleknek a szakértők számára és személyére nézve való meghallgatása jegyzőkönyvi tárgyalás utján történik, mely a kitüzött határnapon befejezendő, továbbá hogy az 1868 : LIV.

t.-cz. 216. §-a változatlanul érvényben marad;

101. §-a.

216. §. A jelen törvény 91. §-a, valamint 94. §-ának hetedik bekezdésében a megkeresett biróra nézve foglalt intézkedések a rendes eljárásban, ideértve a kereskedelmi és váltóeljárást, a kiküldött biróra is megfelelően alkalmazandók.

217. §. Az 1868 : LIV. t.-cz. 194. és 203. §§-ai azzal egészittetnek ki, hogy a tanukhoz a kérdő- és ellenkérdőpontokon kivül a perbiróságtól elrendelt, valamint a kihallgatáskor szükségesnek mutatkozó oly kérdések is intézendők, melyek a vallomás felvilágositására és kiegészitésére szolgálnak, különösen annak megállapitása végett is, hogy a tanu tudomását honnét meritette.

Kérdéseket a felek kihallgatása alkalmával is inditványozhatnak és a kihallgatást teljesitő biró a feleknek kérelmükre megengedheti, hogy a tanuhoz közvetetlen is intézhessenek kérdéseket.

A féltől inditványozott vagy feltett kérdések megengedhetősége felől a biró határoz.

Okiratok felmutatását a kiküldött vagy megkeresett biró a tanutól csak akkor követelheti, ha ezt a perbiróság elrendelte.

218. §. A 215. §. rendelkezései nem érintik az 1868 : LIV. t.-czikknek a rendes eljárásra vonatkozó azokat a szabályait, amelyek meghatározzák, hogy a ténvállitások, a tagadások és a bizonyitékok mikor és hol hozandók fel.

Továbbra is alkalmazandók a rendes eljárásban az 1868 : LIV. törvényczikknek és az 1881 : LIX. törvényczikknek, valamint a kereskedelmi és a váltóeljárást szabályozó rendeleteknek az esküre vonatkozó intézkedései, azt azonban, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 172. §-ának *c)* pontjában és a 236. §-ban emlitett póteskü mily bizonyiték kiegészitéseül itéltessék meg, a biróság a jelen törvény 64. §-a értelmében határozza meg.

219. §. Az 1868 : LIV. törvényczikknek és az 1881 : LIX. törvényczikknek, valamint a kereskedelmi és a váltóeljárást szabályozó rendeleteknek a jelen törvény 215—218. §§-aival ellenkező rendelkezései a rendes eljárásban hatályukat vesztik.

Hatályukat vesztik különösen:

az 1868 : LIV. törvényczikknek 160., 163., 164., 166., 169., 190., 191., 192., 193. és 207. §§-ai.

220. §. A jelen törvénynek a perköltség biztositását tárgyazó 9., 10., 11. és 12. §§-ai a rendes eljárásban és a kereskedelmi eljárásban is alkalmazandók.

Alperes azon kifogását, hogy felperes a perköltségre nézve biztositékot nem adott, rendszerint a perfelvételi határidőben, illetőleg kereskedelmi perekben az első tárgyalás kezdetén tartozik előadni, mely esetben a kifogásnak a perfelvételre, illetőleg az érdemleges tárgyalásra halasztó hatálya van.

A kifogás beadásának helyére és alakszerüségére, illetőleg előterjesztésének módozatára, a kifogás tárgyalására, az e tárgyban hozandó határozatokra, az azok ellen használható jogorvoslatra és annak halasztó hatályára, a birói illetőség elleni kifogásokra előirt szabályok megfelelően alkalmazandók a következő kiegészitésekkel:

1. ha a biztositék hiányát tárgyazó kifogással együtt illetékességi kifogás is terjesztetett elő, a két kifogás együttesen tárgyalandó, a törvényszék azonban a biztositéki kifogás tárgyában csak az esetben határoz, ha az illetékességi kifogásnak helyt nem adott;

2. ha a törvényszék biztositék adásának helyét látja, a jelen törvény 29. §-ának első bekezdése megfelelően alkalmazandó;

3. ha a másodbiróság az illetékességi kifogás tárgyában hozott elsőbirósági végzésnek megváltoztatásával az elsőbiróság illetékességét megállapitja, az illetékességi kifogással együttesen előterjesztett biztositéki kifogás tárgyában

is határoz. A biztositék kérdésében a másodbiróság által hozott végzés ellen felebbvitelnek helye semmi esetben sincs.

A jelen törvény 10. és 11-ik §§-ainak eseteiben alperes a biztositék hiányát tárgyazó kifogását a pernek itélet alá terjesztéseig, illetőleg kereskedelmi rendes eljárás során a tárgyalás berekesztéseig bármikor előterjesztheti; de ez esetben a kifogás előterjesztésének is csak az itélethozatalra van halasztó hatálya.

A váltóeljárásban a perköltség biztositása nem követelhető.

221. §. Az eskü alatt kihallgatott félnek (95—99. §§.) hamis vallomására a büntető törvényben a hamis tanuzásra nézve megállapitott szabályok alkalmazandók.

222. §. A jelen törvény életbeléptetésének napját az igazságügyminister határozza meg.[1])

A jelen törvény életbeléptekor folyamatban levő sommás perekben, melyekben az elsőbirósági itélet még nincs meghozva, a további eljárás a jelen törvény szabályai szerint történik. Ha pedig a jelen törvény életbeléptekor már elsőbirósági itélet van hozva: a további eljárásra, ideértve a felebbvitelt is, az eddigi törvények alkalmazandók, még pedig akkor is, ha az elsőbirósági itéletet a felső biróság feloldotta, vagy ujabb eljárás vagy uj itélethozatal elrendelése mellett megsemmisitette.

A jelen törvény életbeléptetése előtt hozott végzések ellen a felfolyamodás, illetőleg felebbezés a korábbi törvények szerint történik.

A perujitás és a semmiségi kereset a jelen §. szempontjából uj keresetnek tekintendő.

(Győri Tb. határozattárába felv. 4. p. hat.) Az 1893 : XVIII. t.-cz. életbeléptetése előtt elsőbirósági itélettel már ellátott sommás perben az életbelépés után hozott végzés elleni felfolyamodás, illetőleg felebbezés, akár a végitélet után foganatositandó intézkedésekre, akár a feloldott vagy megsemmisitett itélet helyébe hozandó ujabb döntő itéletet megelőző kérdésekre vonatkozik a megtámadott végzés, egyaránt a korábbi törvények szerint intéztetik el. (Ig. K. IV 4. sz.)

(Szegedi Tb. határozattárába felv. 7. p. hat.) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 222. §-a nem alkalmazható akkor, ha az elsőbirói itélet az uj törvény előtt igazolás folytán jogérvényesen hatályon kivül helyeztetett. (Ig. K. IV. 8. sz.)

A sommás eljárásban az 1868 : LIV. t.-cz. 321. §-ában foglalt rendelkezés a perujitásra nézve csak az egyezségi esküvel eldöntött perekben nyerhet alkalmazást, mig oly esetben, melyben az alapperben vesztes félnek ellenfele a sommás eljárási törvény 65., 66. §§-ai értelmében kihallgattatott és vallomására esküt tett, helye van uj bizonyiték alapján perujitásnak az 1868 : LIV. t.-cz. 321. §. vagy az 1881 : LIX. t.-cz. 73. §. esetének kimutatása nélkül. (Dt. LXXXII. 56. sz.)

223. §. A jelen törvény életbelépte előtt meginditott rendes perek, ha a jelen törvény szerint sommás eljárás alá tartoznának is, a rendes eljárás szabályai szerint folytatandók.

E szabály áll az ilyen perekben a perujitásra és semmiségi keresetre is.

224. §. A jelen törvény életbelépte napján az 1877 : XXII. törvényczikknek rendelkezései, amennyiben nem a községi biráskodásra vonatkoznak, hatályukat vesztik. (226. §.)

225. §. Az 1877 : XXII. t.-czikknek a községi biráskodásra vonatkozó rendelkezései továbbra is érvényben maradnak.

Azokban az ügyekben, amelyek az 1877 : XXII. t.-cz. 25. §-a értelmében a községi biróságtól a járásbiróság elé vitetnek, a jelen törvény szabályai a következő eltérésekkel alkalmazandók:

1. a járásbiróság a községi biróság jegyzőkönyvének vétele után a feleket az ügy tárgyalására, a felek neveinek és az ügynek rövid megjelölése mellett, hivatalból idézi meg;

2. ha a kitüzött tárgyalásra a felek valamelyike meg nem jelent, az ügy eldöntésénél a megjelent fél állitásai,

[1]) Az 1894. május 30-án 745. I. M. E. sz. a. kelt rendeletnél fogva a törvény 1894. évi november 1-ével lépett életbe.

amennyiben azok a községi biróság előtt felvett jegyzőkönyv által meg nem czáfoltatnak, valóknak tekintendők;

3. a képviseltetés esetében felmerülő költségekre az 1877 : XXII. t.-cz. 36. §-ának intézkedései alkalmazandók;

4. a járásbiróság itélete ellen felebbvitelnek helye nincsen;

5. az 1877 : XXII. t.-cz. értelmében foganatositandó végrehajtás az itéletben rendelendő el.

A községi biráskodással felruházott békebiráknak a községi biráskodás alá tartozó ügyekben való eljárására, ideértve az itélet ellen használható semmiségi panaszt is, az 1877 : XXII. t.-cz. rendelkezései egész terjedelemben érvényben maradnak.

226. §. A községi biráskodás és kisebb polgári eljárás alá tartozó azon ügyekben, amelyek a jelen törvény életbelépte előtt lettek meginditva, a további eljárás az eddigi törvények szerint folytatandó. E szabály áll az ilyen ügyekben használható perorvoslatokra is.

227. §. A 215—220. §§-oknak rendelkezései nem alkalmazandók azokban a rendes kereskedelmi és váltóperekben, melyekben a keresetet a jelen törvény hatálybalépte előtt adták be.

228. §. A jelen törvény 52. §-ának utolsó bekezdésében megállapitott 3 évi határidő, melynek leteltével a per megszüntnek tekintendő, a jelen törvény életbeléptetése előtt abbanhagyott perekben csak a jelen törvény életbeléptetésének napjától kezd folyni.

229. §. Amennyiben az 1881 : LX. t.-cz. sommás perbeli eljárást rendel, a jelen törvény a végrehajtási eljárásban is alkalmazandó.

Azok a rendelkezések azonban, melyeket a végrehajtási eljárás folyamán felmerülő perekre nézve az 1881 : LX. t.-cz. különösen felállit, továbbra is érvényben maradnak.

Az 1881 : LX. t.-cz. azon rendelkezései, melyek a végrehajtási eljárás során itélettel eldöntendő kérdésekben a felebbezés hatályáról és a másodbiróság itélete elleni felebbezés kizárásáról intézkednek, a sommás eljárás szerint tárgyalandó ilyen ügyekben a jelen törvényben szabályozott felülvizsgálati kérelemre is megfelelően alkalmazandók.

Azokban az esetekben, amelyekben az 1881 : LX. t.-cz. perenkivüli sommás eljárást, illetőleg meghallgatást, tárgyalást vagy bizonyitást rendel, továbbra is az eddigi szabályok alkalmazandók.

(Budapesti Tb. határozattárába felv. 7. p. hat.) A végrehajtási eljárásban kirendelt zárgondnok számadásának helyeslése és a zárgondnoki dij megállapitása iránt a kir. járásbiróság által hozott itélet ellen használt felebbezés másodfoku elintézésére nem az 1893 : XVIII. t.-czikkben foglalt felebbezési eljárás szabályai, hanem az eddigi szabályok alkalmazandók.

Ehhez képest az emlitett itélet elleni felebbezés nem az 1893 : XVIII. t.-cz. 131. §-ban megszabott 15 napi, hanem az 1881 : LIX. t.-cz. 32. §-ban megszabott 8 napi határidő alatt adandó be. (Ig. K. IV. 8. sz.)

A 229. §. 3. bekezdése alapján a perbeli eljárás alá tartozó ügyek alatt a végrehajtási eljárás során itélettel eldöntött ügyek értendők. (F. II. 281.)

Igényperben a felebbezési biróság itéletének az a rendelkezése, amely szerint a felebbezési eljárás költségében az alperesek marasztaltattak, oly esetben, amikor az elsőbiróság itéletével a perköltség kölcsönösen meg lett szüntetve, felülvizsgálattal meg nem támadható. (F. II. 396.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 168. §. alapján inditott per a rendes eljárásra tartozik. (M. X. 720.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 27. p. hat.) Ha a végrehajtási eljárás folyamán inditott igényperben a felebbezési biróság az első biróság itéletét helybenhagyta, a felebbezési biróság itéletének a felebbviteli eljárás költségeire vonatkozó rendelkezése ellen sincs felülvizsgálatnak helye. (Ig. K. IX. 11. sz.)

230. §. A járásbiróságnak a végrehajtási eljárásban hozott végzései ellen használt felfolyamodás felett továbbra is az illetékes kir. itélőtábla, a másodbirósági végzések ellen használt felfolyamodás felett pedig — amennyiben ennek helye van — a m. kir. Curia határoz.

(Budapesti Tb. határozattárába felv. 4. p. hat.) Abban a kérdésben, hogy az igénykereset bir-e a végrehajtás folytatására

halasztó hatálylyal, és hogy ez a hatály megszünt-e, az elsőbiróság végzése elleni felfolyamodás elintézése a kir. törvényszék, mint felebbezési biróság hatáskörébe tartozik. (Ig. K. IV. 6. sz.) *Ellenkező:* (Győri Tb. 7. számu p. döntvénye.) Annak másodfoku elbirálása, hogy a kir. járásbiróságok, mint polgári biróságok előtt inditott valamely keresetnek vagy valamely birói határozatnak vagy jogorvoslatnak a keresettel, határozattal, illetve jogorvoslattal összefüggésben levő alapügyből folyó végrehajtásra, illetőleg annak további folyamára van-e halasztó hatálya? a végrehajtási eljárásban másodbiróságot gyakorló királyi itélőtáblának hatáskörébe tartozik. (Ig. K. V. 5. sz.) — Ugyanigy kassai Tb. határozattárába 4. sz. a. (Ig. K. VII. 11.) és szegedi Tb. határozattárába 13. sz. a. (Ig. K, VI. 9. sz.) felv. polg. hat.

Ingatlan haszonélvezetének végrehajtási eljárás folyamán történt zár alá vétele esetében a zárgondnoki számadás felett a telekkönyvi hatóság által hozott itélet ellen beadott felebbezés elintézése nem a kir. törvényszék, hanem a kir. itélőtábla hatáskörébe tartozik. (F. III. 383.)

231. §. Az alsó biróság itéletének a jelen törvény 165., 166. §§-ai és a 204. §-ának első bekezdése szerint ujabb eljárásnak vagy itélethozatalnak elrendelése nélkül történt feloldása a végrehajtási eljárásban, jelesen az 1881 : LX. t.-cz. 28., 39., 40. és 234. §§-ainak alkalmazásánál, is azzal a hatálylyal bir, amelylyel az 1881. évi LX. t.-cz. az itélet megsemmisitését ruházza fel.

232. §. Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a jelen törvényt Fiuméban és kerületében életbeléptethesse az ottani viszonyoknak megfelelő módositásokkal.

233. §. Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy határjárási, mesgyeigazitási és sommás visszahelyezési ügyekben, továbbá a lakbérfelmondás és lakáskiürités, valamint a bérelt lakásnak átadása iránti ügyekben, ugyszintén a vásári birósági ügyekben követendő eljárást rendeleti uton az általános polgári peres eljárás hatályba léptéig szabályozza és az e tárgyban kibocsátandó rendeleteit a felmerülő szükséghez képest módosithassa és kiegészithesse.

4873. szám.
1894. decz. 23.

Igazs. min. rendelet

a lakbér-felmondás és lakáskiürités iránti ügyekben követendő eljárás szabályozása tárgyában.

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 233. §-ában nyert felhatalmazás alapján rendelem:

1. §. Midón valamely lák-, üzleti vagy má- helyiség és tartozmányai bérletének felmondása az anyagi jog szabályai szerint a bérleti szerződés megszüntetése végett szükséges: a felmondást ugy a bérbeadó, mint a bérlő a bérlet tárgyának fekvése szerint illetékes járásbiróság utján eszközölheti.

A felmondást irásban vagy szóval lehet előterjeszteni.

Az irásbeli felmondást az 1893 : XVIII. t.-cz. 14. §-ában megszabott alakban két példányban és egy felzettel, és ha a felmondás többek irányában történik, annyi további példányban kell benyujtani, hogy mindegyiknek egy példány jusson.

A hiányzó példányok az Ü. Sz. 207. §-a értelmében — az ott rendelt felhivás előrebocsátása nélkül — pótlandók.

2. §. A felmondásnak magában kell foglalnia:

1. a felek megjelölését, nevük és lakásuk szerint;

2. a bérlet tárgyának megjelölését;

3. a felmondás kijelentését, annak az időpontnak tüzetes megjelölésével, amelyben a bérleti viszonynak a felmondás következtében meg kell szünnie;

4. ha a bérlet tárgyának kiüritésére nézve a szerződésben külön megállapodás foglaltatik, a szerződés e részbeni határozmányának előadását;

5. ha a felmondó fél nem lakik a járásbiróság székhelyén vagy területén, vagy ha a felmondás többek részéről történik, a járásbiróság székhelyén vagy területén lakó azon személy megnevezését, akinek az eljárás folyamán keletkezett birói határozatok kézbesitendők.

3. §. A felmondást hivatalból kell visszautasitani:

1. ha a biróság az 1. §. értelmében az eljárásra nem illetékes;

2. ha az irásbeli felmondás nem az 1893. évi XVIII. t.-cz. 14. §-ában megszabott alakban adatott be;

3. ha a felmondás a 2. §-ban megszabott kellékeknek meg nem felel;

4. ha a felmondásban felhozottakból kitünik, hogy a felmondás nyilván a felmondási határidő lejárta után van előterjesztve.

A felmondás hiánypótlás végett nem adható vissza.

4. §. Ha a visszautasitás esete nem forog fenn, a biróság a felmondás egyik példányát, illetőleg a szóval előterjesztett felmondásról felvett jegyzőkönyv másolatát oly figyelmeztetéssel közli az ellenféllel, hogy ha a felmondás ellen kifogása van, azt a felmondás kézbesitésétől számitandó 8 nap alatt a felmondást közlő biróságnál terjeszsze elő, mert ellenesetben a felmondás alapján végrehajtásnak lesz helye. (9. §.)

A felmondást közlő végzésben a kiköltözködés idejét szabatosan meg kell jelölni.

A felmondó fél felzeten nyer értesitést.

A felmondás első példánya, illetőleg a felmondásról felvett jegyzőkönyv eredetije a biróságnál marad.

5. §. A felmondás csak az illetékes járásbiróság székhelyén vagy területén kézbesithető.

Azon fél részére, aki ellen a felmondás intézve van, a kézbesités annak a személynek a kezéhez is történhetik, aki a bérlet tárgyának kezelésével vagy őrizetével meg van bizva.

Ha a kézbesités ily módon nem volt eszközölhető, a felmondás hirdetmény mellőzésével a biróság által kinevezett ügygondnok kezéhez kézbesitendő, s erről az a fél, aki ellen a felmondás intézve van, a lakhelyére czimzett ajánlott levélben posta utján értesitendő.

Egyebekben a keresetlevél kézbesitése esetében követendő szabályok megfelelően alkalmazandók.

6. §. A biróság köteles ugy intézkedni, hogy a felmondás annak, aki ellen intézve van, az előző §-ban meghatározott módon haladéktalanul kézbesittessék. Ha a kézbesités csak a szerződésileg megállapitott, ilyennek hiányában pedig az e részben irányadó szabályrendelet, törvény vagy helyi szokás által megállapitott felmondási határidő lejárta után történt: a felmondásnak csak akkor van hatálya, ha emiatt az a fél, aki ellen a felmondás intézve van, a megszabott határidőben (4. §. első bekezdése) kifogást nem terjeszt elő.

7. §. A kir. közjegyző utján, akinek közjegyzői területén a bérlet tárgya fekszik, a felmondás (1874 : XXXV. t.-cz. 98., 99., 101. és 103. §§.) ugyanazon hatálylyal teljesithető mint a biróság utján: ha az értesitvény a 2. §. kellékeinek megfelel és azt a figyelmeztetést is magában foglalja, hogyha a félnek, aki ellen a felmondás intéztetett, a felmondás ellen kifogása van, ezt az értesitvény közlésétől számitott 8 nap alatt az 1. §. értelmében megnevezett járásbiróságnál terjeszsze elő, mert ellenesetben a felmondás alapján végrehajtásnak lesz helye (9. §.), továbbá ha az értesitvényben a kiköltözködési idő szabatosan meg van jelölve.

Az értesitvény közlésére nézve (1874: XXXV. t.-cz. 99. §.) az 5. §. második bekezdése megfelelően alkalmazandó. Az 1874 : XXXV. t.-cz. 101. §-a esetében a kir. közjegyző az értesitvényt az 1. §. szerint illetékes járásbiróságnak mutatja be, amely azt az 5. §. szabályai szerint kézbesiti.

8. §. Ha a bérleti szerződés a kikötött idő letelte után felmondás nélkül szünik meg, vagy ha az egyik fél a szerződést magánuton, vagy a 7. §. esetén kivül kir. közjegyző utján bizonyos napra felmondta, s az ellenfél a felmondást elfogadta, ugy a bérbeadó, mint a bérlő az 1. §-ban megjelölt biróság vagy kir. közjegyző utján a bérleti idő letelte előtt is felhivhatja ellenfelét, hogy a kikötött idő leteltével a bérlet tárgyát bocsássa vissza, illetőleg vegye át.

Ha a bérleti idő hat hónapnál hosszabb időre terjed, a felhivás csak a bérleti idő utolsó hat hónapján belül terjeszthető elő.

Az ilyen felhivásra az 1—5. §§-okban, illetőleg a 7. §-ban foglalt szabályok megfelelően alkalmazandók.

9. §. Ha a felmondás (1. és 7. §§.), illetőleg felhivás (8. §.) ellen kellő határidő alatt kifogás nem terjesztetett elő: az 1. §-ban megjelölt járásbiróság a költözködési idő beálltával a fél kérelmére a bérlet tárgyának visszabocsátása, illetőleg átvétele iránt a végrehajtást rendeli el. Az egyik fél részéről eszközölt felmondás (1. és 7. §§.), illetőleg felhivás (8. §.) alapján a végrehajtás elrendelését a másik fél is kérheti.

A végrehajtást elrendelő végzésben meg kell határozni a bérlettárgy kiüritésének határidejét és módozatait, az e tekintetben a felmondásban előadott szerződéses megállapodást (2. §. 4. pont), ily előadás hiányában pedig az e részben irányadó szabályrendelet, törvény vagy helyi szokás alapján. Ha a bérlettárgy kiüritésének határideje ez alapon meg nem határozható: a végrehajtást elrendelő végzésben ki kell mondani, hogy a kiürités a bérleti idő utolsó napját követő napon délelőtt 12 óráig történjék. Amennyiben pedig a végrehajtást elrendelő végzés meghozatalakor a bérlettárgy kiüritésének a fentiek szerint meghatározandó határidejét — ennek letelte miatt — már nem lehet alkalmazni: a bérlettárgy azonnali kiüritését kell elrendelni.

Egyebekben a végrehajtásra az általános szabályok alkalmazandók.

10. §. A felmondás (1. és 7. §§.), illetőleg felhivás (8. §.) ellen csak kifogásnak van helye.

Az ellenfél által bérmely elnevezés alatt előterjesztett oly nyilatkozat, mely szerint a felmondást vagy felhivást el nem fogadja, kifogásnak tekintendő.

A kifogás a biróságnál irásban vagy szóval terjeszthető elő. Az irásbeli kifogást az 1893. évi XVIII. t.-cz. 14. §-ában megszabott alakban két példányban és egy felzettel kell benyujtani.

A hiányzó példányok pótlására nézve az 1. §. utolsó bekezdése alkalmazandó.

11. §. Ha kitünik, hogy a kifogás elkésett: az hivatalból visszautasitandó.

A kifogás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

12. §. Ha ki nem tünik, hogy a kifogás elkésett: a biróság az ügy szóbeli tárgyalására határnapot tüz ki és erre a feleket megidézi.

Az a fél, aki a felmondást, illetőleg felhivást eszközölte, a perben felperesnek tekintendő.

Az érdemleges tárgyalás és itélet csak a felmondás, illetőleg felhivás érvényességének vagy érvénytelenségének, valamint alperesnek a felmondásból, illetőleg a bérlet idejének lejártából folyó azon kötelezettségére szoritkozhatik, hogy a bérlet tárgyát visszabocsátani, illetőleg átvenni tartozik-e?

Ha a felhivás magánuton vagy a 7-ik §. esetén kivül közjegyző utján eszközölt felmondás elfogadása alapján volt előterjesztve (8. §.), a tárgyalás és itélet a felmondás érvényességére is kiterjedhet, kivévén ha a felhivás a lakbérleti szabályokban a felmondás érvényességének megállapitását czélzó kereset megindítására megszabott határidő letelte után terjesztetett elő. (17. §.)

A felmondás, illetőleg a felhivás és a kifogás költsége a per költségéhez számitandó.

A biróság az ellenfél kérelmére kizárni köteles az olyan bizonyitást, melynek felvétele előreláthatólag 8 napon belül nem eszközölhető.

A határnapok és határidők kitüzésénél a sürgős ügyekre vonatkozó intézkedéseket kell alkalmazni.

13. §. A marasztaló itélet az 1893 : XVIII. t.-cz. 117. §-a utolsó bekezdésének alkalmazásával a felebbvitelre vagy igazolási kérelemre való tekintet nélkül végrehajthatónak nyilvánitandó.

Az itélet végrehajtásának a bérlettárgy kiüritésére vonatkozó módozatait a 9. §. második bekezdésében foglalt rendelkezések megfelelő alkalmazásával az itéletben kell megállapitani.

Az itélet alapján bármelyik fél kérheti a végrehajtás elrendelését. (9. §. első bek.)

14. §. Az elsőbiróság itélete ellen csak az 1893 : XVIII. t.-cz. 209—213. §§-aiban szabályozott felülvizsgálatnak van helye.

A felülvizsgálati kérelem határideje 8 nap.

15. §. Az igazolási kérelem az elmulasztott határnaptól vagy határidőtől számitandó 8 nap alatt nyujtható be.

16. §. Ha a kifogást tevő fél nem lakik az eljáró járásbiróság székhelyén vagy területén: köteles a tárgyalásra idéző s a további határozatok elfogadására a biróság székhelyén vagy területén lakó megbizottat nevezni. Ha ezt elmulasztja, avagy ha a határozat a megnevezett megbizottnak nem kézbesithető: a határozat a kifogást tevő fél lakhelyére czimezve, ajánlva postára adatik és a postára adást követő harmadik napon kézbesitettnek tekintetik.

Ez a szabály alkalmazandó akkor is, ha a felmondás vagy felhivás következtében hozott határozatok, nevezetesen a tárgyalásra idéző vagy az eljárás folyamán keletkezett további határozatok a felmondó vagy felhivó fél által a 2. §. utolsó bekezdése értelmében megnevezett megbizottnak nem kézbesithetők.

17. §. Az 5. és 12—15. §§-ok rendelkezései megfelelően alkalmazandók az oly perekben is, melyekben a fél a keresetet az 1. §-ban megjelölt biróság előtt a kikötött bérleti idő letelte vagy magánuton, avagy a 7. §. esetén kivül közjegyző utján történt felmondás alapján közvetlenül a bérlet tárgyának visszabocsátása, illetőleg átvétele iránt inditja és kifejezetten kéri, hogy az ügy a jelen rendelet szabályai szerint intéztessék el; valamint akkor is, ha a felmondás vagy felhivás magánuton, avagy a 7. és 8. §§-ok esetén kivül közjegyző utján történt, s a fél a felmondás, illetőleg felhivás érvényességének vagy érvénytelenségének kimondása iránt ugyancsak az 1. §-ban megjelölt biróság előtt keresetet indit.

E §. nem érinti a lakbérleti szabályoknak azt az intézkedését, mely az ily kereset beadására határidőt szab.

18. §. A jelen rendeletben szabályozott eljárás alá tartozó ügyekben perujitásnak és semmiségi keresetnek helye nincs.

Az a fél, aki a jelen rendelettel megállapitott eljárásban jogsérelmet szenvedett, igényét a törvény rendes utján érvényesitheti.

19. §. Amennyiben a jelen rendelet eltérően nem intézkedik: az ezen rendeletben szabályozott eljárás alá tartozó ügyekben az 1893. évi XVIII. t.-czikknek a sommás eljárásra vonatkozó szabályai alkalmazandók.

20. §. Az ezen rendelet 1. és 8. §§-ai szerint a királyi járásbiróság előtt folyamatba tett ügyeket mint perenkivüli ügyeket a sommás ügyviteli szabályok 138—148. §§-ai értelmében kell kezelni. Ha az ügy a kifogás következtében perré alakul át, azt a sommás ügyviteli szabályok 29. §-a szerint a sommás perek jegyzékébe kell vezetni, s mint más sommás pert kezelni.

21. §. A jelen rendelet az 1895. évi márczius hó 1. napján lép hatályba.

234. §. Jelen törvény végrehajtásával és a szükséges részletes átmeneti intézkedéseknek rendelettel való szabályozásával az igazságügyminister bizatik meg.

B)

1893 : XIX. Törvényczikk

A FIZETÉSI MEGHAGYÁSOKRÓL.

1. §. Fizetési meghagyás utján érvényesithetők azok a követelések, amelyek járulékok nélkül 1000 koronát meg nem haladó pénzösszeg fizetésére vagy 1000 korona értéket meg nem haladó határozott mennyiségü helyettesithető dolgok, avagy értékpapirok szolgáltatására irányulnak, amennyiben per esetére az 1893 : XVIII. t.-cz. értelmében sommás eljárás alá tartoznak, vagy az 1877. évi XXII. t.-cz. értelmében községi biróság elé vannak utalva.

2. §. Fizetési meghagyás kibocsátása kizárólag a kir. járásbiróságok hatáskörébe tartozik.

Illetékes az a kir. járásbiróság, amely a törvénykezési rendtartás szabályai szerint a követelés iránti perben eljárhat, községi biróság elé utalt ügyekben pedig az a kir. járásbiróság, melynek területén a követelés iránti perben illetékes községi biróság székhelye fekszik.

A biróság a kérelemben előterjesztettek alapján hivatalból vizsgálja meg illetékességét.

3. §. Fizetési meghagyás kibocsátása az illetékes kir. járásbiróságnál szóval vagy irásban kérhető.

A kérelemnek magában kell foglalnia :

1. A felek megjelölését, nevük, állásuk vagy foglalkozásuk és lakásuk szerint.

2. Azon tények megjelölését, amelyekből a hitelező követelését származtatja.

Ha a követelésről okirat van kiállitva, erre hivatkozni kell.

3. A követelés tárgyának és mennyiségének, valamint járulékainak határozott előadását.

Ha a követelés több tételből áll, minden tétel annak alapja, tárgya és mennyisége szerint előadandó.

4. A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet.

Az irásban előterjesztett kérelemben megjelölendő a biróság is.

Ha a követelés nem pénzre irányul, a hitelezőnek meg kell szabnia a pénzösszeget, melyet a teljesités helyett elfogadni kész.

A kérelem ugyanazon adós ellen több követelés tekintetében és több adós ellen ugyanazon követelés tekintetében együtt terjeszthető elő. Az utóbbi esetben előadandó, hogy a tartozás az adóstársakat minő arányban, illetőleg minő összegben terheli. Ha az adóstársak egyetemleges kötelezettek, ezt külön ki kell fejezni.

A kereset beadásához kötött magánjogi hatály a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztésével áll be.

4. §. A biróság a kérelmet az ellenfél meghallgatása nélkül intézi el.

A kérelem visszautasitandó : ha a fizetési meghagyás kibocsátásának az 1. §-ban előadott esete fenn nem forog, ha a biróság nem illetékes, ha a kérelem a

3. §. kellékeinek meg nem felel, vagy ha a kérelem tartalmából az tünik ki, hogy a követelés alaptalan, birói uton nem érvényesithető, még le nem járt, vagy érvényesitése még nem teljesitett viszontszolgáltatástól függ.

A kérelem visszautasitásának van helye továbbá, ha a kérelem szerint a fizetési meghagyás nem azon a területen lenne kézbesitendő, amelyen a jelen törvény hatályban van.

Visszautasitandó a kérelem abban az esetben is, ha a visszautasitás oka a követelésnek vagy járulékainak csak egy részére terjed ki. Egy kérelembe összefoglalt több követelés azonban az elintézésnél elkülönitve birálandó el.

A szóval előadott kérelmet visszautasitó végzés nyomban kihirdetendő és irásban csak kérelemre adandó ki.

A visszautasitó végzés ellen a kézbesitéstől vagy kihirdetéstől számitott 8 nap alatt szóval előadandó vagy irásban egy példányban benyujtandó felfolyamodásnak van helye, amely felfolyamodás felett a kir. törvényszék további felfolyamodás kizárásával határoz.

5. §. Ha a kérelem teljesitése ellen akadály nem forog fenn: a biróság »fizetési meghagyás«-t bocsát ki, amely magában foglalja:

1. a név, állás vagy foglalkozás és lakhely szerint megjelölendő adóshoz intézett azt a meghagyást, hogy a hasonló módon megjelölt hitelező követelését, — mely utóbbinak alapja is megjelölendő — járulékaival, ideértve a számszerint megállapitott költséget is (22. §.), a meghagyás kézbesitésétől számitandó 15 nap alatt, végrehajtás terhe mellett, elégitse ki; — továbbá

2. az adósnak figyelmeztetését, hogy a fizetési meghagyást, minden más jogorvoslat kizárásával, csakis ellentmondással támadhatja meg, melyet azonban indokolni nem tartozik;

3. azt a figyelmeztetést, hogy ha az adós az ellentmondást a fizetési meghagyás kézbesitésétől számitandó 15 nap alatt elő nem terjeszti, az ezen határidő után beadott ellentmondás a végrehajtás elrendelését, foganatositását meg nem akadályozza.

Ha a követelés nem pénzre irányul: a fizetési meghagyásban különösen megemlitendő, hogy az adós kötelezettségének ama pénzösszeg fizetése által is eleget tehet, melyet a hitelező a követelt dolog vagy értékpapir helyett elfogadni késznek nyilatkozott.

6. §. A hitelezőnek ugyanazon adós elleni több követelése iránt egy fizetési meghagyás bocsátható ki, de abban minden egyes követelés járulékaival tételenkint külön sorolandó fel. Ha a hitelező a követeléseket a 3. §. utolsóelőtti bekezdése szerint egy kérelembe foglalta: a költség az egyes követelések összege után külön állapitandó meg.

Több adós ellen egy fizetési meghagyás csak abban az esetben bocsátható ki, ha a követelés az adósokat közösen terheli. Ez esetben a fizetési meghagyásban ki kell tenni, hogy a követelés és járulékai az adóstársakat egyetemlegesen, illetőleg minő arányban vagy egyenkint minő összegben terhelik.

7. §. A fizetési meghagyás a felek mindenikének a polgári törvénykezési rendtartás szabályai szerint kézbesitendő. Az adósra nézve azonban csak akkor bir hatálylyal a kézbesités, ha az azon a területen foganatosittatik, amelyen a jelen törvény hatályban van, és pedig oly módon, hogy a fizetési meghagyás magának az adósnak vagy törvényes képviselőjének saját kezéhez kézbesittetik, vagy ha azt elfogadni vonakodik, nála hagyatik. Posta utján a fizetési meghagyás az adós részére nem kézbesithető.

A kézbesitő tartozik a kézbesités alkalmával az irni nem tudó adósnak vagy törvényes képviselőnek a fizetési meghagyás tartalmát az adós vagy a törvényes képviselő által értett nyelven megmagyarázni és őt ellentmondási jogára, valamint arra is figyelmeztetni, hogy ha 15 nap alatt a követelést és

járulékait ki nem fizeti, se pedig a fizetési meghagyásnak ellent nem mond, — ellene a fizetési meghagyás alapján kielégitési végrehajtás elrendelésének lesz helye. A kézbesitő ezen megmagyarázás és figyelmeztetés megtörténtét a kézbesitési iven tanusitani tartozik.

Az a kézbesitő, aki a kézbesitésnél az előirt szabályokat meg nem tartja, tiz koronáig, ismétlés esetében husz koronáig terjedhető rendbirsággal büntetendő. A rendbirságot a fizetési meghagyást kibocsátó járásbiróság szabja ki s az erre vonatkozó határozat ellen a marasztalt csak előterjesztéssel élhet. A járásbiróságnak az előterjesztés következtében hozott határozata ellen felfolyamodásnak helye nincs. A kiszabott rendbirság 15 nap alatt fizetendő, ellenesetben közigazgatási uton hajtatik be.

A fizetési meghagyásnak az adós kezeihez szabály szerint történt kézbesitése a kereset kézbesitésének hatályával bir.

8. §. A fizetési meghagyásnak az adós ellentmondhat. Az ellentmondást indokolni nem szükséges. Az ellentmondás élőszóval vagy irásban egy példányban, rendszerint (9., 12. §§.) annál a biróságnál terjesztendő elő, amely biróság a fizetési meghagyást kibocsátotta.

Az ellentmondás a fizetési meghagyás kézbesitése alkalmával is előterjeszthető oly módon, hogy azt maga az adós a kézbesitési ivre reáirja és aláirja, vagy ha irni nem tud, felhivására az ellentmondást a kézbesitő vezeti a kézbesitési ivre s az ellentmondó nevét azon megjegyzéssel irja alá, hogy az ellentmondó irni nem tud.

Az adós részéről a fizetési meghagyás ellen bármely elnevezés alatt előterjesztett kifogás ellentmondásnak tekintendő.

Az ellentmondásról és előterjesztésének időpontjáról a biróság a hitelezőt hivatalból értesiti és az ellentmondónak, ha kivánja, bizonyitványt ad.

9. §. Ha a fizetési meghagyást, az azt kibocsátó járásbiróság székhelyén vagy kerületén kivül kell kézbesiteni: a kézbesités végett az illetékes járásbiróság keresendő meg és ez esetben az ellentmondás akár irásban, akár élőszóval a megkeresett biróságnál is előterjeszthető.

A megkeresett biróság az élőszóval előterjesztett ellentmondást a kézbesitési iven jegyzi meg s a kézbesitési ivet — az irásban netalán benyujtott ellentmondással — megküldi a megkereső biróságnak. Ha az adós ellentmondást elő nem terjeszt: a kézbesitési iv csak a kézbesitéstől számitott 15 nap elteltével küldendő meg a megkereső biróságnak.

A megkeresett birósághoz később beérkezett, vagy nála élőszóval előterjesztett ellentmondásról a megkereső biróság haladéktalanul értesitendő.

10. §. Ha az adós a fizetési meghagyásnak a kézbesitéstől számitott 15 nap alatt ellent nem mondott: a hitelező kérelmére, a fizetési meghagyás alapján, kielégitési végrehajtásnak van helye.

Helyettesithető dolgok vagy értékpapirok iránti ügyekben az adós a végrehajtási eljárás során is jogositva van kötelezettségét az által is teljesiteni, hogy a fizetési meghagyásban egyenértékül megjelölt készpénzösszeget és a felmerült költséget megfizeti.

A végrehajtási kérelem — ha a végrehajtás nem ingatlanra vezetendő — a biróságnál egy példányban, irásban vagy élőszóval terjeszthető elő; az utóbbi esetben a kérelemről jegyzőkönyvet kell felvenni. Ingatlanra vezetendő végrehajtás elrendelése iránti kérvényt az 1881 : LX. t.-cz. rendelkezéseinek megfelelően kell benyujtani.

A végrehajtást rendelő végzésben, a fizetési meghagyás keltére és számára való hivatkozás mellett, a feleknek neve, állása vagy foglalkozása és lakhelye, valamint a követelés járulékaival és alapjának megjelölése mellett kiteendő, és az adós az ellentmondás előterjesztésére szolgáló záros határidőre (12. §.) figyelmeztetendő.

11. §. A fizetési meghagyás hatálya és végrehajthatósága megszünik:

a) ha a fizetési meghagyás annak keltétől számitott egy év alatt az adósnak nem kézbesittetett;

b) ha az adós ellen a teljesitési határidő leteltétől számitott egy év alatt a végrehajtás nem kéretett;

c) ha az ingóságokra vezetendő végrehajtási foglalás az utóbb emlitett egy évi határidő alatt, — avagy ha a végrehajtást rendelő végzés a hitelezőnek az egy évi határidő után kézbesittetett, e kézbesitéstől számitott 30 nap alatt nem foganatosittatott, vagy foganatositása megkisérelve nem lett.

12. §. Az ellentmondás a 10. §-ban emlitett 15 nap eltelte után is előterjeszthető mindaddig, mig a fizetési meghagyás alapján kielégitési végrehajtást rendelő végzésnek az adós részére történt kézbesitésétől számitott 30 nap el nem telt. E záros határidő eltelte után előterjesztett ellentmondás visszautasitandó.

A 30 napi határidő alatt az ellentmondás a végrehajtás foganatositására megkeresett biróságnál is előterjeszthető, minek megtörténtéről a fizetési meghagyást kibocsátó biróság haladéktalanul értesitendő. Ha a végrehajtást rendelő végzést a kiküldött a végrehajtás foganatositásakor kézbesiti: ez alkalommal az ellentmondás a kiküldöttnél is előterjeszthető s ennek megtörténte a végrehajtási jegyzőkönyvbe vezetendő be.

A 30 napi határidő elteltével az ellentmondással meg nem támadott fizetési meghagyás jogerejü itélet erejével bir és ellene csakis perujitásnak és semmiségi keresetnek van az általános szabályok szerint helye.

13. §. A 10. §. alapján elrendelt végrehajtás foganatositása csak a követelés biztositásáig terjedhet, s ezért — az 1881 : LX. t.-cz. 104. §-ának eseteit kivéve — árverés el nem rendelhető és nem foganatositható, a végrehajtás folytán befolyt összeg a végrehajtató kielégitésére nem forditható, hanem birói kézhez teendő le, a lefoglalt követelés a végrehajtatóra át nem ruházható, — helyettesithető dolgok és értékpapirok iránti ügyekben pedig csak a marasztalási tárgy lefoglalásának és zár alá vételének, s a marasztalás tárgyának hiánya esetén a tárgy egyenértéke erejéig vezetendő foglalásnak van helye.

Ez a korlátozás a végrehajtást elrendelő végzésben kimondandó, — a végrehajtás foganatositása után pedig a jegyzőkönyv a végrehajtást elrendelő bírósághoz bemutatandó.

Ha az adós a 12. §-ban megállapitott határidő alatt ellentmondást elő nem terjesztett, vagy ha a biróság az ellentmondás következtében megtartott tárgyalás alapján végrehajtható marasztaló itéletet hozott (17. §.): a biróság hivatalból kimondja, hogy a kielégitési végrehajtás a fentebbi korlátozás nélkül folytatandó s evégből az iratokat a kiküldöttnek kiadja, illetőleg a végrehajtást foganatositó biróságot megkeresi. A kiküldött a további végrehajtási cselekményeket a végrehajtatónak szóbeli vagy irásbeli jelentkezésére foganatositja.

14. §. A követelés vagy járulékai, vagy azoknak egy része ellen emelt ellentmondással az egész fizetési meghagyás van megtámadva. Ha azonban a fizetési meghagyás több önálló követelés iránt volt kibocsátva és az adós kifejezetten csak a követelések egyikének vagy egynémelyikének mondott ellent: az ellentmondás a fizetési meghagyást a többi követelések tekintetében nem érinti.

Több adóstárs közül az egyik adóstársnak ellentmondása, az alábbi korlátozással, a többi adóstárs javára is szolgál.

Az adós ellen kielégitési végrehajtás elrendelésének van helye akkor, ha 15 nap alatt azon naptól, melyen a fizetési meghagyás neki kézbesittetett, se ő maga, se pedig valamely adóstársa ellentmondással nem élt.

A végrehajtás foganatositására nézve a 13. §-ban megállapitott korlátozás a végrehajtást szenvedő adóstársra nézve megszünik, ha 30 náp alatt azon naptól, melyen a végrehajtást rendelő végzés neki kézbesittetett, se ő maga, se pedig valamely adóstársa ellentmondással nem élt.

15. §. A fizetési meghagyás alapján kért végrehajtás elrendelésére, foganatositására s általában a végrehajtási eljárásra — ide értve az eljárás során használható jogorvoslatokat is — a 10—13. és 16. §§-ban foglalt eltérésekkel, a végrehajtásra vonatkozó általános szabályok, — községi biróság elé utalt ügyekben az 1877 : XXII. törvényczikknek szabályai alkalmazandók.

A végrehajtást rendelő végzés a végrehajtást szenvedőnek, a végrehajtás foganatositása alkalmával, községi biróság elé utalt ügyekben is kézbesitendő.

16. §. A 13. §-ban foglalt korlátozással elrendelt és az 1881 : LX. t.-cz. szerint foganatositott végrehajtás esetében, az igénykereset beadását tárgyazó felhivás kibocsátására és az igénykereset halasztó hatályára az 1881 : LX. t.-cz. 89., 90., 91. és 93. §§-nak intézkedései alkalmazandók.

Az 1877 : XXII. t.-cz. szerint foganatositott végrehajtás esetében igénykeresetet csak a foglalás napjától számitott 8 nap alatt adható be és pedig a kiküldötthöz, aki a beadott igénykeresetet további eljárás végett a kiküldő biróság elé terjeszti. Az ilyen igénykeresetet a biróság a sommás eljárás szabályai szerint tárgyalja és dönti el. A elsőbiróság határozata ellen felebbvitelnek helye nincsen.

17. §. Ha az adós a fizetési meghagyást kellő időben ellentmondással támadta meg: a fizetési meghagyást kibocsátó biróság bármelyik fél kérelmére, a fizetési meghagyás kézbesitése által meginditottnak tekintendő pernek sommás eljárás szerinti tárgyalására határnapot tüz ki és arra a feleket megidézi. A hitelező az idézés iránti esetleges kérelmet a fizetési meghagyás iránti kérelemben előlegesen is előadhatja, — az adós pedig az ellentmondással együtt az idézési kérelmet is előterjesztheti.

E szabályok állanak azokra az ügyekre is, amelyek különben per esetére a községi biróság hatáskörébe tartoznának. Ezekben az ügyekben a sommás eljárás szabályai, az 1893 : XVIII. t.-cz. 225. §-ának 3. és 4. pontjaiban foglalt eltérésekkel alkalmazandók. Addig, mig az ilyen követelésre nézve kieszközölt fizetési meghagyás hatálya meg nem szünik, a követelés a községi biróság előtt nem érvényesithető.

18. §. Ha a hitelező az ellentmondásról való értesüléstől számitott hat hónap alatt ellenfelének megidézését nem kéri és ilyen kérelmet az adós sem terjesztett elő: a fizetési meghagyás hatályát veszti, és pedig ha több adóstárs van, mindnyájuk ellenében.

Ha az adós a kézbesitéstől számitott 15 nap után élt ellentmondással és a hitelező kielégitési végrehajtást foganatosittat: a fentebbi következmény a hat havi határidő előtt is beáll akkor, ha a hitelező a végrehajtást rendelő végzésnek az adós részére való kézbesitésétől számitott két hónap alatt idézést nem kér; — feltéve, hogy ugyanezen határidő alatt az adós sem terjesztett elő idézési kérelmet. Ha az adós csak a végrehajtást rendelő végzésnek részére történt kézbesitése után terjesztette elő ellentmondását: a két hónapi határidő attól a naptól számitandó, amelyen a hitelező az ellentmondásról értesült.

Ha a fizetési meghagyás hatálya a fentebbiek szerint megszünik: a végrehajtás is hatályát veszti s a biróság az ennek következtében szükséges intézkedéseket — ideértve. a végrehajtási zálogjog törlése iránti megkeresést is — hivatalból teszi meg.

19. §. Ha a fizetési meghagyás hatálya megszünik (11., 18. §§-ok), a kereset meginditásával egybekötött magánjogi hatály

fenmarad arra az esetre, ha a hitelező a fizetési meghagyás hatályának megszüntétől számitott harmincz nap alatt a követelés iránt keresetet ad be.

A fizetési meghagyás iránt előterjesztett kérelem visszautasitása esetében (4. §.) az érintett magánjogi hatály fenmarad akkor, ha a hitelező a visszautasitó végzés jogerőre emelkedésétől számitott 30 nap alatt a követelés iránt keresetet ad be, vagy fizetési meghagyás kibocsátása iránt ujabb, törvényszerü kérelmet terjeszt elő.

20. §. A fizetési meghagyási eljárás során a felek képviseletére a sommás eljárásban érvényes szabályok a következő eltérésekkel alkalmazandók:

a) az ügyvéd a fizetési meghagyás iránti kérelem előterjesztésénél és az ellentmondásnál meghatalmazását igazolni nem köteles;

b) idézési kérelemmel egybe nem kapcsolt ellentmondásra feljogositottnak tekintendő minden önjogu személy, aki a fizetési meghagyást felmutatja, vagy az irásban benyujtott ellentmondáshoz csatolja.

A *b)* pont esetében a hitelező kérelmére kiadott idéző végzés magának az adósnak kézbesitendő.

Ha kiderül, hogy valaki fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet vagy ellentmondást meghatalmazás nélkül terjesztett elő, s cselekményéhez a fél utólag sem járul hozzá: a meghatalmazás nélkül eljáró a felmerült költségekért és károkért felelős.

21. §. Ha az ügyvéd által nem képviselt fél a fizetési meghagyás kibocsátását tárgyazó kérelmet vagy az ellentmondást irásban kivánja előterjeszteni: szükséges, hogy az irásbeli beadványt a fél saját kezével irja alá, vagy két tanu előttemezése mellett — akiknek egyike a fél nevét is aláirja — kézjegyével lássa el.

E szabály áll a meghatalmazott által benyujtott irásbeli beadványra is, amennyiben meghatalmazott által való képviseletnek helye van.

22. §. A fizetési meghagyás iránti eljárásban, ha a felet ügyvéd nem képviseli, a bélyegköltségen és postadijon felül semmi más költség vagy dij fel nem számitható. E szabály a 40 korona összegig vagy értékig terjedő ügyekben akkor is áll, ha a fél ügyvéd által van képviselve.

A 40 korona összeget vagy értéket meghaladó ügyekben, ügyvédi képviselet esetében, a bélyegköltségen és a postadijon felül, következő dijak járnak:

1. A fizetési meghagyás kibocsátása iránt szóval vagy irásban előterjesztett kérelemért:

a) ha a per tárgya járulék nélkül 40 koronától 100 koronáig terjed, 2 korona,

b) 100 koronán felül 400 koronáig 4 korona,

c) 400 koronán felül 600 koronáig 6 korona,

d) 600 koronán felül 1000 koronáig 8 korona.

2. A szóval vagy irásban előterjesztett ellentmondásért a fentebbi dijtételekben foglalt összegnek fele jár.

23. §. Az ellentmondás esetén keletkezett perben a biróság a fizetési meghagyás kéréséből és az ellentmondásból felmerült költségek megtéritése felett is határoz.

Ha a fizetési meghagyás hatályát veszti: ellenfelétől költségeinek megtéritését egyik fél sem követelheti.

24. §. A fizetési meghagyás iránti ügyekről napló viendő s abba ugy az irásban benyujtott, mint az élőszóval előterjesztett fizetési meghagyási kérelem és ellentmondás, ugyszintén a fizetési meghagyás kézbesitését és a végrehajtás foganatositását tárgyazó megkeresés szabályszerüen bevezetendő.

A fizetési meghagyás iránti kérelmet vagy az ellentmondást tartalmazó beadvány az ellenféllel nem közlendő; a kérelem vagy ellentmondás szóbeli elő-

terjesztése esetében pedig jegyzőkönyv nem veendő fel.

A napló vitelének módozatait és az ügykezelési szabályokat az igazságügyminister rendelettel állapitja meg.

25. §. Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy Fiuméban és kerületében a jelen törvényt az ottani viszonyoknak és az ott érvényben levő peres eljárásnak megfelelő módositásokkal hatályba léptethesse.

26. §. A pénzügyminister felhatalmaztatik, hogy a fizetési meghagyást tárgyazó eljárás során lerovandó bélyegilletékeket a törvényhozás további intézkedéseig az igazságügyministerrel egyetértőleg megállapithassa.

27. §. A jelen törvény hatályba lépésének napját az igazságügyminister rendelettel állapitja meg.[1])

28. §. A jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister és a pénzügyminister megbizatnak.

---

[1]) Az 1894. május 30-án 745. I. M. E. sz. a. kelt rendeletnél fogva a törvény 1894. évi november 1-ével lépett életbe.

C)

745. I. M. E. szám.
1894. máj. 30.

ÜGYVITELI SZABÁLYOK

a sommás eljárásról és a fizetési meghagyásokról szóló törvényekhez.

(Sommás ügyvitel szabályai.)

(A járásbirósági ügyviteli szabályok által eszközölt módositásokkal közölve.)

ELSŐ CZIM.

Ügyvitel a kir. járásbiróságoknál.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

1. §. *(Az 1—4. §-ok hatályon kivül helyeztettek a J. Ü. által.)*

II. FEJEZET.

Egyezségi eljárás.

Egyezségi ügyek naplója (A).

5. §. *(Az 5. és 6. §. hatályon kivül helyeztetett a J. Ü. által.)*

Egyezségi ügyekre vonatkozó beadványok.

7. §. Egyezségi ügyekre vonatkozó beadványokat egy példányban kell beadni.

Egyezségi ügyek iratainak kezelése.

8. §. *(Hatályon kivül helyeztetett a J. Ü. által.)*

Határozatok az egyezségi eljárás folyamán.

9. §. A biró az egyezségi eljárás során a határnapokat alakszerü végzés hozatala nélkül tüzi ki és csak egyszerü idézést bocsát ki.

Jegyzőkönyv az egyezségi eljárásban.

10. §. *(A 10. és 11. §. hatályon kivül helyeztetett a J. Ü. által.)*

12. §. Ha az egyezség nem sikerül, jegyzőkönyvet csak akkor kell felvenni, ha felperes a keresetét előadja.

13. §. Ha a biró a szóval előterjesztett kérelmet teljesithetőnek nem találja, erről a kérelmezőt végzés hozatala nélkül nyomban értesiti. Ha a kérelmező ennek daczára továbbra is ragaszkodik kérelméhez, a kérelemről jegyzőkönyvet kell felvenni és a megtagadást végzésben kell kimondani.

Végrehajtás.

14. §. *(A 14—19. §§-ok hatályon kivül helyeztettek a J. Ü. által.)*

Jegyzőkönyv a fizetési meghagyást tárgyazó eljárásban.

20. §. A feleknek a fizetési meghagyást tárgyazó eljárásban szóval előadott kérelmeiről és előterjesztéseiről, nevezetesen a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemről és az ellentmondásról, az alábbi esetek kivételével, jegyzőkönyvet nem kell felvenni, hanem azokat csakis a napló megfelelő rovataiba kell bevezetni. (1893 : XIX. t.-cz. 24. §.)

Jegyzőkönyvet kell felvenni:

1. ha a biró a fizetési meghagyás iránt előterjesztett kérelmet vagy az ellentmondást visszautasitandónak tartja s a fél a biró részéről nyert felvilágositás után továbbra is ragaszkodik kérelméhez, vagy az ellentmondáshoz;

2. ha a kérelmet vagy az ellentmondást az 1893 : XIX. t.-cz. 20. §-a értelmében más terjeszti elő meghatalmazásának igazolása nélkül.

Ha az 1. pont esetében a fél a nyert felvilágositás után többé nem ragaszkodik kérelméhez, vagy az ellentmondáshoz: a kérelmet, illetőleg az ellentmondást nem kell a naplóba bevezetni.

Határozatok a fizetési meghagyást tárgyazó ügyekben.

21. §. *(E §. 1-ső és 2-ik bekezdése hatályon kivül helyeztetvén a J. Ü. által, elhagyatott.)*

A fizetési meghagyás tervezetét a biróságnál rendszeresitett nyomtatványminta felhasználásával a fél is elkészitheti. Ebben az esetben a kérelmező és az ellenfél részére készitendő példányokon kivül az iratoknál megtartandó példányt is be kell mutatni.

Ily tervezet bemutatása esetén a fél szóbeli vagy irásbeli kérelme arra szoritkozhatik, hogy a biróság a fizetési meghagyást a bemutatott példányokon adja ki s a biróság a bemutatott tervezet tartalmából birálja meg, vajjon a fizetési meghagyás iránti kérelem törvényszabta kellékei fenforognak-e?

22. §. Ha a biró az 1893 : XIX. t.-cz. 6. §-a értelmében közös fizetési meghagyást bocsát ki és az egyes követelések külön naplószámok alatt vannak bevezetve: a fizetési meghagyás fogalmazványát csak az egyik ügynél tartja meg és a további bevezetéseket csakis ennek az ügynek naplószáma alatt teljesiti. A *B.* napló »Észrevételek« rovatában ennél az ügynél meg kell emliteni, hogy a fizetési meghagyásba mely más követelés foglaltatott be, a többi ügynél pedig azt kell megjegyezni, hogy az ügyre vonatkozó bejegyzések a napló melyik folyó száma alatt fordulnak elő.

A fizetési meghagyás kézbesitése.

23. §. A fizetési meghagyás kézbesitése külön e czélra szolgáló, a VI. mintának megfelelő kézbesitési ivek felhasználásával történik.

A biró köteles minden kézbesitési ivet beérkezése után azonnal megvizsgálni, és amennyiben hiányt tapasztal, a pótlás iránt intézkedni.

Ellentmondás.

24. §. A fizetési meghagyást kibocsátó biró a nála szóval előterjesztett ellentmondást a naplóba bejegyzésen felül megjegyzi a fizetési meghagyás fogalmazványán is, kivéve, ha az ellentmondásról jegyzőkönyvet vett fel. (20. §.)

Ha a fizetési meghagyás több adóstárs ellen volt kibocsátva, a napló illető rovatában meg kell jegyezni, hogy az ellentmondást melyik adóstárs terjesztette elő, a *B.* napló 11. rovatában pedig ki kell tüntetni, hogy a végrehajtás melyik adóstárs ellen rendeltetett el. Ha az illető rovatokban ezekre a bejegyzésekre nincs elég hely, az »Észrevételek« rovatát is lehet felhasználni.

25. §. A fizetési meghagyás iránti kérelemnek vagy az ellentmondásnak szóbeli

előterjesztése esetében csak akkor kell a visszautasitást végzésbe foglalni, midőn a biró a kérelmet vagy az ellentmondást a 20. §. 1. pontja értelmében jegyzőkönyvbe vette. A visszautasitó végzést nem kell az ellenféllel közölni.

A végrehajtás foganatositására megkeresett biróság mindaddig, mig a végrehajtásnak korlátozás nélkül való folytatása iránt meg nem kerestetik (1893. évi XIX. t.-cz. 13. §. utolsó bekezdése), a nála az 1893 : XIX. t.-cz. 12. §-a értelmében szóval vagy irásban előterjesztett ellentmondást nem utasithatja vissza, hanem köteles az ellentmondást saját naplójába bevezetni és a fizetési meghagyást kibocsátó biróśággal közölni akkor is, ha ugy találja, hogy az ellentmondás elkésett.

Idézési kérelem a fizetési meghagyást tárgyazó ügyekben.

26. §. *(A 26—31. §-ok hatályon kivül helyeztettek a J. U. által.)*

Tárgyalási napló.

32. §. *A biró a sommás perekben kitüzött szóbeli tárgyalások határnapjairól a XXXV. minta szerint naplót vezet. Ebben a naplóban a contradictorius tárgyalások számát az erre szánt helyen egy összegben kell kitüntetni.*

Az egyezségi kisérletek végett kitüzött határnapokról és a járásbiróságoknál ugy a polgári, mint a büntető ügyekben kitüzött más határnapokról a XXXVI. minta szerint külön naplót kell vezetni.

A tárgyalandó ügyek jegyzéke.

33. §. A tárgyalandó ügyekről a IX. minta szerint jegyzéket kell késziteni, s ebbe a jegyzékbe az ügyeket a napló sorrendében kell bevezetni. A jegyzék a tárgyalások megkezdése előtt a biróságnál nyilvánosan kifüggesztendő.

A biró az ugyanarra az órára kitüzött összes ügyek felhivása után a tárgyalások sorrendjét állapitja meg. A sorrend megállapitásánál szem előtt kell tartani, hogy az előreláthatólag egyszerü és röviden elintézhető ügyek a bonyolódottabb és hosszabb tárgyalást igénylő ügyek miatt ne szenvedjenek késedelmet. Ehhez képest első sorban azokat az ügyeket kell tárgyalni, melyekben a felek halasztani vagy egyezkedni akarnak, amelyekben a felek egyike meg nem jelent, vagy amelyeket előreláthatólag elismerés vagy lemondás alapján hozott határozattal lehet elintézni.

Az egy hét alatt beérkezett összes sommás keresetek, amelyekre nézve a biró sem az alperesek megjelenése, sem azok védekezése tekintetében tájékozva nincs, lehetőleg egy határnapra tüzendők ki, amely határnapon a biró mindenekelőtt a contradictorius tárgyalást igénylő perek mibenállásáról a felektől tájékozást nyervén, a meg nem jelenés, elismerés, elállás, lemondás, egyezség folytán elintézhető ügyeket, valamint a pergátló akadályok vagy más ok folytán könnyen elintézhető és a sürgős ügyeket ellátja, a hosszabb tárgyalást igénylő és a kitüzött első tárgyalási napon előreláthatólag el nem intézhető ügyek tárgyalását pedig elhalasztja s azokból a többi tárgyalási napokra annyit tüz ki, amennyit egy napon befejezhet.

Biztositék és költségelőlegek kezelése.

34. §. Ha felperes akár a keresetben, akár a kereset beadása után, a tárgyalás előtt az 1893 : XVIII. t.-cz. 9—11. §§-ai értelmében követelhető biztositékot leteszi: az ily letétet el kell fogadni.

Ha a felperes az 1893 : XVIII. t.-cz. 30. §-a második bekezdése értelmében a költség- vagy biztositékösszeget közvetlenül a birónál teszi le: a letett összeg kezelése tekintetében az U. Sz. 54. §-a irányadó.

Az Ü. Sz. 54. §-a irányadó az 1893. évi XVIII. t.-cz. 83. §-a értelmében a letett összeg kezelésére nézve is.

A félnek személyes megkérdezése.

35. §. A félnek személyes megkérdezése alkalmával hozzá intézett kérdéseknek a jegyzőkönyvbe felvétele rendszerint nem szükséges, kivévén ha a fél valamelyik lényeges kérdésre nem felel, vagy kitérően felel.

Ha a perbiróság teljesiti a fél személyes megkérdezését: a fél nyilatkozatait a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell felvenni abban a mértékben, amely az 1893. évi XVIII. t.-cz. 48. §-ának 3. pontjában általában a felek előadásának jegyzőkönyvezésére nézve van megrendelve.

Ha a biróság a fél személyes megkérdezését megkeresett biró utján eszközli: a megkeresést ahhoz a járásbirósághoz kell intézni, amelynek területén a fél lakik vagy tartózkodik. A megkeresvényben szabatosan meg kell jelölni a ténykörülményeket, melyekre nézve a fél kikérdezendő, s szükség esetében közölni kell a félhez intézendő kérdéseket is. A félnek a megkeresett biróság utján eszközölt megkérdezése esetében tett nyilatkozatait összefüggően és teljesen külön jegyzőkönyvbe kell venni.

A tárgyalás megosztása.

36. §. *(A 36. és 37. §. hatályon kivül helyeztetett a J. Ü. által.)*

A nyilvánosság.

38. §. A nyilvánosság kizárásának kérdésében a biróság a feleknek tárgyalás utján való meghallgatása után határoz, tekintet nélkül arra, vajjon ebben a kérdésben a felek előterjesztésére vagy hivatalból kell-e határozni. A nyilvánosság kizárására vonatkozó tárgyalás nem nyilvános, a hozott határozatot azonban nyilvánosan ki kell hirdetni.

39. §. Nyilvános tárgyalásokon a hallgatók közül kizárhatók a gyermekek és oly személyek, kik nem a hely méltóságának megfelelő módon jelennek meg.

A 100. §. rendelkezése a szükséghez képest a járásbiróságoknál is megfelelően alkalmazandó.

A rend fentartása.

40. §. A biró köteles az 1868: LIV. t.-cz. 105. §-ának a csend és rend fentartására vonatkozó rendelkezéseinek szigoru megtartására ügyelni és a közönség zavargása, illetlen viselete, tetszés- vagy visszatetszés-nyilvánitása esetében mindezeknek fékezése, és e czélból szükség esetén a terem kiüritése iránt intézkedni.

Tettleges ellenszegülés, vagy nagyobb kihágás esetében jogában áll a birónak a tettest nyomban letartóztatni és az illetékes büntető biróság elé állitani.

Ha a biró az 1893: XVIII. t.-cz. 36. §-a értelmében pénzbirságot szab ki: az erre vonatkozó határozatot a tényállással együtt külön jegyzőkönyvbe veszi.

Tárgyalási jegyzőkönyv.

41. §. Amennyiben a járásbiróság segéd- és kezelő-személyzetének létszáma megengedi, a tárgyalásnál jegyzőkönyvvezetőt kell alkalmazni.

A jegyzőkönyvben semmit sem szabad a sorok közé, fölé vagy alá irni. Ha szavakat kell törülni, ennek ugy kell történnie, hogy olvashatók maradjanak. Pótlásokat a jegyzőkönyv szélén vagy végén kell megtenni, és ha lényegesek, külön aláirni. Hasonló módon kell megjegyezni a törléseket is.

42. §. A jegyzőkönyvet a biró vagy a jegyzőkönyvvezetőnek tollba mondja vagy maga irja. A felek vagy képviselőik nem irhatnak sajátkezüleg a jegyzőkönyvbe nyilatkozatokat, a jegyzőkönyvvezető pedig csak a biró és nem a felek

által tollba mondott nyilatkozatokat veheti jegyzőkönyvbe.

A járásbiróság vezetője felügyel, hogy ezek a szabályok megtartassanak.

A jegyzőkönyv szabályszerü felvételének ellenőrzése a felügyeleti hatóságoknak különös kötelessége s erre az ügyvitel megvizsgálásakor tüzetesen ki kell terjeszkedni.

43. §. A jegyzőkönyvben fel kell emliteni, hogy a jegyzőkönyv felolvastatott.

Ha a jegyzőkönyv felolvasása után a felek a jegyzőkönyv kiegészitése vagy kiigazitása iránt kérelmet terjesztenek elő és a biró a kérelmet alaposnak találja: a kiegészitést vagy kiigazitást a fél kérelmének jegyzőkönyvbe vétele nélkül teszi meg.

Ha pedig a kiegészitést vagy kiigazitást nem teljesithetőnek találja: ezt a jegyzőkönyvben a kérelem tárgyának megemlitése nélkül jegyzi meg.

Ha a fél a jegyzőkönyv aláirását megtagadja: a megtagadás okát a jegyzőkönyvben nem kell megemliteni.

A jegyzőkönyvet be kell vezetni az iktatókönyvbe. E szabály alól kivétetnek azok a jegyzőkönyvek, melyek szerint az eljárás a felek értesitése nélkül folytatandó.

A jegyzőkönyv és mellékleteinek az érdekeltek részéről való megtekintésére nézve az Ü. Sz. 244. §-a irányadó.

A tárgyalási határnap elmulasztása.

44. §. Ha a tárgyalási határnapon a felek közül egyik sem jelenik meg, vagy ha a megjelent fél az ügy tárgyalását nem kivánja: a biró ezt a körülményt az iratoknál megjegyzi és az iratokat a felek értesitése nélkül irattárba helyezi.

A megjegyzést a biró és esetleg a jegyzőkönyvvezető irják alá.

Bizonyitásfelvétel megkeresett biró által.

45. §. Ha a biróság elrendeli, hogy a bizonyitás felvétele megkeresett biró által történjék: a megkeresést ahhoz a járásbirósághoz kell intézni, melynek területén a cselekmény teljesitendő.

Ha a megkeresett biróság ugy találja, hogy a cselekmény más járásbiróság területén teljesitendő: ehhez a járásbirósághoz teszi át a megkeresést. (1893. évi XVIII. t.-cz. 70. §.)

A megkereső biróság köteles a megkeresett birósággal a felek lakhelyét, esetleg a felek képviselőinek nevét és lakhelyét közölni s a megkeresett biróság közvetlenül értesiti a feleket, illetve képviselőiket a bizonyitás felvételére kitüzött határnapról.

A bizonyitás felvétele iránt megkeresett biróság a bizonyitásfelvétel eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet eredetiben küldi át a perbiróságnak.

Külföldi hatóság megkeresése esetén az e tekintetben fennálló különös szabályok alkalmazandók.

Az okirat valódiságának bizonyitása.

46. §. Midőn az 1893 : XVIII. t.-cz. 78. §-a értelmében a magánokirat irásának és aláirásának valódisága más irással való összehasonlitás által bizonyittatik és a fél az összehasonlitás eszközölhetése végett a biróság meghagyására a perbiróság vagy a megkeresett biró előtt egyes szavakat leir, ezt nem a jegyzőkönyvben, hanem külön iven teszi meg, amely iv a jegyzőkönyvhöz csatolandó.

Tanuk.

47. §. Azon tanu ellen, ki elmaradását elegendőképen kimenti, az 1868 : LIV. t.-cz. 206. §-ában emlitett pénz- és fogházbüntetés nem alkalmazható, ha pedig a tanu akkor igazolja elmaradását, midőn ellene a pénz- vagy fogházbüntetés már ki van szabva: a biróság az erre vonatkozó határozatot hatályon kivül helyezi és erről a pénzügyi hatóságot is értesiti.

A tanunak ide vonatkozó bejelentései és kérelmei a kihallgatást teljesitő biróságnál irásban vagy szóval terjeszthetők elő s előadhatók a kihallgatásra kitüzött ujabbi határnapon is.

48. §. Ha a bizonyitó fél hivatalban levő vagy abból kilépett közhivatalnok kihallgatását kéri oly körülményekre, amelyekre nézve a tanuságtétel a hivatali titoktartás kötelességét megsértené: a perbiróság a kihallgatás elrendelése előtt hivatalból keresi meg az illetékes felettes hatóságot, hogy a tanunak a felmentést adja meg, amennyiben annak megadása nem ütközik közérdekbe. Ha az illetékes felettes hatóság a felmentvényt megadja: erről a tanut értesiteni kell.

A közhivatalnok felettes hatóságát hivatalból kell megkeresni felvilágositás végett: ha kétely támad, hogy a tanuságtétel valamely körülmény iránt beleütközik-e a hivatali titoktartás kötelességébe.

49. §. A tanuhoz első sorban az 1868. évi LIV. t.-cz. 202. §-ában foglalt általános kérdéseket kell intézni.

Ezután kihallgatandó a tanu a bizonyitandó ténykörülményekre, ugy amint az az 1893: XVIII. t.-cz. 89. §-ában van megrendelve.

A tanu vallomását összefüggően és lehetőleg kimeritően kell jegyzőkönyvbe venni. A tanu által használt kifejezéseket lehetőleg szó szerint kell felvenni, ugy azonban, hogy a jegyzőkönyv a vallomásnak csakis lényeges tartalmát tüntesse fel. A tanuhoz intézett kérdéseket nem kell a jegyzőkönyvbe felvenni, kivévén ha a tanu valamely lényeges kérdésre nem felel vagy kitérően felel.

Ha a biróság a már kihallgatott tanut ujból kihallgatja: csak az előbbi vallomástól való eltéréseket és az esetleges kiegészitéseket kell a jegyzőkönyvbe felvenni.

Ha a tanu vallomása tételénél irásbeli feljegyzést használ: ezt az ok megemlitésével a jegyzőkönyvben ki kell tüntetni.

A tanu megesketése az 1868: LIV. t.-cz. 204. §-ában és az Ü. Sz. 274. és 275. §§-aiban meghatározott módon történik.

Ha a tanu megesketése bármely okból mellőztetik: ezt a jegyzőkönyvben meg kell emliteni.

50. §. A tanu járandóságait a kihallgatás után azonnal a kihallgató biró állapitja meg s amennyiben a megállapitott összeget a bizonyitó fél ki nem fizeti: a tanu kérelmére a kihallgató biró rendeli el a végrehajtást.

Ha a bizonyitó fél a tanukihallgatás költségei fejében bizonyos összeget tett le a biróságnál s a tanukihallgatás megkeresés utján történik: a megkeresett biróságot értesiteni kell arról, hogy mily összeg tétetett le. A megkeresett biróság a tanu járandóságainak a letett összegből való kiutalványozása iránt a perbirósághoz fordul.

Szakértők.

51. §. Ha valamely szakkérdésre nézve állandóan alkalmazott szakértők vannak, a biróság ezek közül nevezze ki az illető szakértőt, kivévén, ha a felek más szakértő személyében állapodtak meg, vagy ha más körülmények javasolják, hogy a kinevezés ne az állandóan alkalmazott szakértők sorából történjék.

52. §. A szakértőkhöz mindenekelőtt az 1868: LIV. t.-cz. 202. §-ában foglalt általános kérdések intézendők.

Ha az ezen kérdésekre adott válaszokból nem tünik ki, hogy a szakértő az 1893: XVIII. t.-cz. 94. §-a hatodik bekezdése alapján mellőzendő: a szakértő leteszi az esküt.

Az eskü letételének módjára nézve az 1868: LIV. t.-cz. 216. és az Ü. Sz. 274. és 275. §§-ai irányadók.

Az állandóan alkalmazott szakértőnél, aki olynemü véleményadásra, mint

amilyen tőle a fenforgó esetben kivántatik, már általában fel van esketve, az eskületétel alakszerüségét a már letett esküre való emlékeztetés és hivatkozás pótolja.

53. §. Ha a szakértő alapos és kimeritő véleményt azonnal elő nem terjeszthet: a meghallgatást teljesitő biróság a vélemény szóbeli előterjesztésére ujabb határnapot tüz ki; a körülményekhez képest azt is megengedheti, hogy a szakértő bizonyos határidő alatt irásban nyujtsa be véleményét.

Az irásbeli vélemény felvilágositása végett a szakértőt mind a perbiróság, mind a megkeresett biróság megjelenésre idézheti.

A szóval előterjesztett szakértői vélemény, ha a perbiróság foganatositja a szakértők meghallgatását, a tárgyalási jegyzőkönyvbe iktatandó, ha pedig a szakértő meghallgatását megkeresett biró teljesiti, a vélemény külön jegyzőkönyvbe veendő. A vélemény jegyzőkönyvbe vételére nézve a 49. §. alkalmazandó.

A szakértőknek megengedhető, hogy véleményüket tollba mondják vagy sajátkezüleg irják a jegyzőkönyvbe.

A szakértő járandóságaira nézve az 50. §. alkalmazandó.

A félnek eskü alatti kihallgatása.

54. §. Ha a biró a félnek eskü alatti kihallgatását elrendelte: a kihallgatás megkezdése előtt kifejezetten jelentse ki a félnek, hogy eskü alatt fogja kihallgatni s ennek, valamint az 1868: LIV. t.-cz. 200. §-ában megrendelt figyelmeztetésnek megtörténtét emlitse meg a jegyzőkönyvben.

55. §. Az eskü alatt kihallgatandó félhez hivatalból a következő általános kérdések intézendők:

1. mi a vezeték- és keresztneve,
2. hány éves,
3. minő vallásu,
4. mi az állása vagy foglalkozása.

Egyebekben a 49. §. a félnek eskü alatti kihallgatására is megfelelően alkalmazandó.

A fél esküje.

56. §. Ha az 1893: XVIII. t.-cz. 100. §-a értelmében a felek abban állapodtak meg, hogy valamely döntő ténykörülménynek bebizonyitása valamelyik félnek, vagy egy harmadik személynek, esküjétől tétessék függővé, ugyszintén ha a felek az egyezséget eskütől tették függővé: az eskü letételére nézve az Ü. Sz. 274. §-ának az ügyfelek esküjére vonatkozó rendelkezését, illetőleg az Ü. Sz. 275. §-át kell alkalmazni.

Ha ily esetben valamelyik fél az eskü letételét az ellenfélnek elengedi, ezt a jegyzőkönyvben meg kell emliteni.

Birói határozatok.

57. §. A birói határozatokat vagy a jegyzőkönyvbe kell irni, vagy a jegyzőkönyvhöz csatolni.

Azt, hogy a tárgyalás berekesztése után határozat hozatott és hogy ez a határozat kihirdettetett, meg kell jegyezni a tárgyalási jegyzőkönyvben: azonban a jegyzőkönyvnek ezt a részét nem kell a feleknek aláirniok. Ha a biró az itélet kihirdetésére külön határnapot tüz: az ekkor történt kihirdetést a kihirdetésnél jelenvolt felek neveinek megemlitésével a jegyzőkönyvben megjegyzi.

A kihirdetés megtörténtét, a kihirdetés napját, a kihirdetés alkalmával jelen volt felek megemlitésével, külön záradékban kell az itéleten tanusitani. A záradék az itélet teljes irásbafoglalása és aláirása után vezetendő az itéletre. Más birói határozatokat nem kell a kihirdetési záradékkal ellátni.

58. §. A részitéletet és a kiegészitő itéletet a bevezető részben kifejezetten rész-, illetve kiegészitő itéletként kell megjelölni s a kiegészitő itélet rendelkező részében ki kell mondani, hogy mely itélet egészittetik ki.

A határozat kijavitása.

59. §. Ha a biróság a határozat kijavitását elrendeli: a hibás helyeket a határozatban alá kell huzni és a kijavitást a kijavitó végzés számára való hivatkozással a határozat eredetijére feljegyezni. Az erre vonatkozó feljegyzés a biró által aláirandó.

Ha a kijavitott határozatról kiadmány készült: a fentebbi módon kijavitandó a kiadmány is. Ha a kiadmány kézbesitése a határozat kijavitása előtt már megtörtént és a fél a részére kézbesitett kiadmányt kijavitás végett már előbb be nem mutatta: a biróság hivja fel a felet a kiadmány visszaadására, és ha a fél a felhivásnak megfelel, a kijavitást tegye meg s a kijavitott kiadmányt kézbesitse a félnek.

Másolatok és kiadmányok.

60. §. *Az 1893 : XVIII. t.-cz. 122. §-ában emlitett birói határozatok kiadmányainak vagy hiteles másolatainak kiadása iránti kérelem irásban vagy szóval terjeszthető elő. A tárgyaláson kivül szóval előterjesztett kérelemről nem kell jegyzőkönyvet felvenni. A kérelem tárgyában az ügyben eljáró biró intézkedik.*

V. FEJEZET.

Felebbvitel.

A felebbezés szóbeli bejelentése.

61. §. Ha a fél akár nyomban az itélet kihirdetése után, akár később szóval jelenti be felebbezését: erről külön jegyzőkönyvet kell felvenni.

Ha a fél által bejelentett felebbezés elkésettnek mutatkozik, vagy oly itélet ellen van intézve, mely ellen felebbezésnek helye nincs: a biróság köteles a felet erre a körülményre figyelmeztetni. Ha azonban a fél ennek daczára továbbra is ragaszkodik a felebbezéséhez: a biróság a bejelentésnek jegyzőkönyvbe vételét nem tagadhatja meg.

A felebbezés felterjesztése.

62. §. A kir. járásbiróság köteles a felebbezést az 1893 : XVIII. t.-cz. 134. §-ában megszabott határidőben a kir. törvényszékhez felterjeszteni, tekintet nélkül arra, hogy felebbezésnek, nincs helye, hogy a felebbezés elkésett, vagy hogy a beadvány nem felel meg az 1893. évi XVIII. t.-cz. 14. §-ának harmadik bekezdésében, illetőleg ugyanazon t.-cz. 133. §-ának első bekezdésében foglalt kellékeknek.

Egy ügyben a felterjesztésig bejelentett több felebbezést egy jelentés kapcsán kell felterjeszteni. Oly esetben, ha felperes az alperesek felebbezésének felterjesztése után (1893 : XVIII. t.-cz. 134. §. első bekezdése) terjeszti elő a felebbezést: ezt a felebbezést haladéktalanul külön jelentés kapcsán pótlólag kell felterjeszteni.

A felterjesztésről nem kell a feleket értesiteni.

63. §. *(A 63. és 64. §§-ok hatályon kivül helyeztettek a járásbirósági ügyviteli szabályok által.)*

A járásbiróság itélete elleni felülvizsgálati kérelem bejelentése és felterjesztése.

65. §. A 61—64. §§-ok a kir. járásbiróságnak nem felebbezhető itéletei ellen az 1893 : XVIII. t.-cz. 180. §-ának *b)* pontja értelmében előterjesztett felülvizsgálati kérelem esetében a következő eltérésekkel alkalmazandók:

1. a felülvizsgálati kérelemről a járásbiróság értesiti a feleket, még pedig a felülvizsgálatot kérőnek ellenfelét a másodpéldányon, s ha több ellenfél van, ezeket a további példányokon, magát a felülvizsgálatot kérőt pedig a felzeten. Ha a felülvizsgálati kérelmet szóval jelentették be, a felülvizsgálatot kérő maga hivatalból készitett felzeten, ellenfelei-

nek mindegyike pedig a jegyzőkönyvnek hivatalból készitett másolatán értesitendő ;[1])

2. a felterjesztendő jelentéshez a felülvizsgálati kérelemnek csak első példányát kell csatolni ;

3. a hiányzó példányokat, illetőleg felzetet a felülvizsgálatot kérő költségére a járásbiróság pótolja ;

4. az iratokat minden esetben csak a felebbviteli határidő lejárta után kell a felebbezési birósághoz felterjeszteni.

A felfolyamodás bejelentése és felterjesztése.

66. §. A 61—64. §§-ok a járásbiróságoknak sommás ügyekben hozott végzései elleni felfolyamodásokra a következő eltérésekkel alkalmazandók :

1. a szóval bejelentett felfolyamodást a tárgyalási jegyzőkönyvbe is lehet bevezetni ;

2. az elkésett vagy a törvény által kizárt felfolyamodás visszautasitása iránt a járásbiróság intézkedik (1881 : LIX. t.-cz. 27. §-a) ;

3. a felfolyamodás felterjesztéséről a járásbiróság értesiti a feleket, még pedig a felfolyamodó ellenfelét a felfolyamodás másodpéldányán, a felfolyamodót pedig a felfolyamodás felzetén. Ha nem ugyanazon ügyvéd által képviselt több ellenfél van : a felfolyamodás másodpéldánya a perben első helyen nevezett ellenféllel közlendő, a többi ellenfél a beadvány felzetén nyer értesitést. Ha a felfolyamodást szóval jelentették be : a felfolyamodó ellenfele, illetőleg, ha nem ugyanazon ügyvéd által képviselt több ellenfél van, a perben első helyen nevezett ellenfél a jegyzőkönyvnek hivatalból készitett másolatán, a többi felek pedig hivatalból készitett felzeten nyernek értesitést ;

4. a felterjesztő jelentéshez a felfolyamodásnak csupán első példánya csatolandó ;

5. a hiányzó példányokat, illetőleg felzetet a felfolyamodó fél költségére a járásbiróság pótolja ;

6. az ügyiratok minden esetben csak a felfolyamodásra megszabott határidő lejárta után terjesztendők fel a felsőbirósághoz ;

7. az ügyiratok, melyek a főügy továbbfolytatására szükségesek, hivatalból hitelesitett másolatban terjesztendők fel.

[1]) V. ö. a J. Ü. 94. §-ával.

MÁSODIK CZIM.

Ügyvitel a kir. törvényszékeknél.

I. FEJEZET.

A felebbezési tanács és a jegyzői iroda.[1])

A felebbezési tanács megalakitása.

67. §. Minden törvényszéknél külön polgári felebbezési tanács alakitandó.

A felebbezési tanács itélőbirói tagjait (elnök, birák) minden év végén a követ-

[1]) 57809 I. M. szám.
1896. január 5.

Igazs. min. rendelet

a sommás eljárásról szóló 1893 : XVIII. és a fizetési meghagyásokról szóló 1893 : XIX. törvényczikkre vonatkozó és az 1894. évi május 30. napján 745/1894. IME. sz. alatt kibocsátott rendelettel megállapitott ügyviteli szabályok (S. Ü. Sz.) kiegészitése és módositása tárgyában.

A sommás eljárásról szóló 1893 : XVIII. és a fizetési meghagyásokról szóló 1893 : XIX. t.-czikkre vonatkozó és az 1894. évi május hó 30. napján 745/1894. IME. sz. alatt kibocsátott rendelettel megállapitott ügyviteli szabályok (SÜSz.) kiegészitéseül és módositásául a következőket rendelem :

1. §. Ha valamelyik kir. törvényszéknél a polgári felebbezési tanács hatáskörébe tartozó ügyek nagyobb számánál fogva két vagy több tanácsülés egyidejü tartására nyilván és állandóan szükség van : az illető törvényszék elnöke az igazságügyminister engedélyével több felebbezési tanácsot alakithat.

Az egyes tanácsok római számokkal különböztetendők meg, p. o. : a .... kir. törvényszék I., II., III. polgári felebbezési tanácsa.

kező év tartamára a törvényszék elnöke osztja be.

A beosztás lehetőleg akként történjék, hogy a felebbezési tanácsban azok a birák képezzék a többséget, kik abba az előző évben is be voltak osztva.

Évközben a beosztáson csak fontos személyi tekintetekből, vagy az ügymenet érdeke által előidézett szükség esetén lehet változtatni.

A felebbezési tanács alakitásáról és tagjairól minden év január 15-éig, a beosztáson évközben történt változtatásokról pedig esetenként jelentést kell tenni *az illetékes kir. itélőtábla elnökének.* (4621/1900. sz. I. M.)

A felebbezési tanács elnöke.

68. §. A felebbezési tanács elnöke rendszerint a törvényszéki elnök; azonban a felebbezési tanács elnöke lehet oly itélőtáblai birói czimmel és jelleggel felruházott vagy más törvényszéki biró is, akit az igazságügyminister a törvényszék elnökének és az illetékes itélőtábla elnökének előterjesztésére a felebbviteli tanács vezetésének jogával felruház. A törvényszék elnöke ily esetben is egyes tanácsülésekben bármikor elnökölhet.

A beosztás alkalmával a kir. törvényszéki elnök kijelöli azt az itélőbirót, aki a felebbezési tanács elnökét akadály esetén helyettesiti. Állandó elnökhelyettesül oly itélőbiró is kijelölhető, aki különben nem is tagja a felebbezési tanácsnak. Egyes tanácsülésekben szükség esetén a felebbezési tanácsba beosztott oly itélőbiró is elnökölhet, aki a beosztás alkalmával nem jelöltetett ki elnökhelyettesül s aki máskülönben nincsen a tanácsvezetés jogával felruházva. Az elnöklő biró kijelölése ily esetben a felebbezési tanács elnökének vagy helyettesének hatáskörébe tartozik.

A felebbezési tanács tagjai.

69. §. A felebbezési tanács birói tagjait a törvényszéki birák sorából kell kijelölni. (1891 : XVII. t.-cz. 37. §-a.)

A felebbezési tanácsba a szükséghez képest annyi biró oszható be, hogy egyidejüleg két vagy több tanácsülést lehessen tartani.

A felebbezési tanácsba rendes tagokul beosztott birákon kivül a törvényszéki elnök még két birót jelöl ki, akik a felebbezési tanács rendes biráit akadályoztatás esetén helyettesitik. A helyetteseket a beosztás alkalmával előre megállapitandó sorrendben a felebbezési tanács elnöke hivja be.

A felebbezési tanács tagjai, amennyiben a felebbviteli ügyekkel nem volnának eléggé elfoglalva, másnemü birói teendőkre is alkalmazandók.

Jegyzőkönyvvezető.

70. §. A tárgyalási jegyzőkönyvek vezetésére a törvényszék elnöke által ki-

---

2. §. Minden egyes felebbezési tanács elnökét, elnökhelyettesét és birói tagjait a törvényszék elnöke a sommás ügyviteli szabályok 68. és 69. §§-ainak alkalmazásával külön-külön jelöli ki.

Az egyik felebbezési tanács rendes vagy helyettes tagjai kijelölhetők a második felebbezési tanács helyettes tagjaiul is.

3. §. A jegyzői iroda több felebbezési tanács felállitása esetén valamennyire nézve közös, az egyes felebbezési tanácsok ügyeit azonban elkülönitve kell kezelni, és a kezelési könyveket mindenik tanács részére külön kell vezetni.

A sommás ügyviteli szabályok 87. §-a szerint készitendő mutatókönyv valamennyi tanácsra nézve közös.

A kezelési könyveket az illető tanács számával egyezően folyó római számokkal kell megkülönböztetni. (Pl. D. I., — E. II., — F. III.)

4. §. Az ujonnan érkező ügyeket az egyes felebbezési tanácsok közt a kir. törvényszék elnöke vagy az általa ezzel megbizott tanácselnök osztja ki.

A felosztás módja a felek neveinek kezdőbetüi szerint előre is megállapitható.

5. §. A sommás ügyviteli szabályok 69. §-ának harmadik bekezdése akkép módosittatik, hogy a felebbezési tanácsba rendes tagokul beosztott birákon kivül a törvényszéki elnök a szükséghez képest kettőnél több birót is jelölhet ki, akik a felebbezési tanács rendes biráit akadályoztatás esetén helyettesitik.

jelölt jegyzőket vagy aljegyzőket kell alkalmazni. Joggyakornok csak kiváló képesség esetén bizható meg a tárgyalási jegyzőkönyv vezetésével.

Ülésnapok.

71. §. A törvényszék elnöke a felebbezési tanács megalakitásával egyidejüleg meghatározza a hétnek azon napjait, melyeken a tanács rendes üléseket tart. A felebbezési tanács elnöke ezekre a napokra tüzi ki a szóbeli tárgyalásokat és a nyilvános előadásokat s ezeken a napokon kerülnek előadásra a tanácsülésben elintézendő egyes ügydarabok.

Jegyzői iroda. A felebbezési tanács jegyzője.

72. §. Minden törvényszéknél a felebbezési tanács mellé jegyzői iroda állittatik fel.

A jegyzői irodát a felebbezési tanács jegyzője vezeti.

A felebbezési tanács jegyzőjéül a törvényszéki elnök rendszerint a kezelőszemélyzetnek arra alkalmas tagját rendeli ki. A felebbezési tanács jegyzőjéül kirendelhető a törvényszéki jegyző vagy aljegyző is.

A törvényszék elnöke az emlitettek sorából a felebbezési tanács jegyzőjének állandó helyettest rendel. A további helyettesités tárgyában a törvényszéki elnök esetről esetre intézkedik. Ha a jegyzői iroda vezetésével jegyző vagy aljegyző bizatott meg: ez a tanácsülésekben a jegyzőkönyvek vezetésére is alkalmazható.

A törvényszéki elnök a szükséghez képest a jegyzői irodába egy vagy több irnokot vagy dijnokot is beoszthat, akikkel a felebbezési tanács jegyzője rendelkezik.

Ugy a felebbezési tanács jegyzője, valamint a jegyzői irodába beosztott kezelőszemélyzet a körülményekhez képest másnemü teendőkre is alkalmazandók.

73. §. A törvényszék elnöke meghatározza a napnak azon óráit, melyekben a jegyzői iroda a felek részére nyitva van. E czélra minden hétköznapnak legalább két óráját, minden ünnep- és vasárnapnak legalább egy óráját kell megállapitani. Ebben az időben a felebbezési tanács jegyzője vagy helyettese a jegyzői iroda helyiségeiben tartózkodni, a beadványokat elfogadni és a feleknek a kellő felvilágositásokat megadni köteles.

A törvényszéki elnök erre vonatkozó intézkedését a biróság hirdetményi tábláján kifüggesztés utján kell közzétenni.

74. §. Hogy a felek a 79. §-ban megjelölt időn kivül is benyujthassák a jegyzői iradában irásbeli beadványaikat: a jegyzői iroda helyisége mellett gyüjtőszekrényt kell felállitani. A gyüjtőszekrény kulcsát a felebbezési tanács jegyzője őrzi és köteles hétköznaponkint kétszer, vasár- és ünnepnapokon pedig egyszer az abba betett beadványokat kivenni. A gyüjtőszekrény kiüritésének időpontját előre kell meghatározni és a gyüjtőszekrényen megjegyezni.

75. §. A felebbezési tanács jegyzője köteles a felebbezési tanács elnökének utasitásait követni. A felebbezési tanács elnöke megbizhatja a felebbezési tanács jegyzőjét azoknak az elintézéseknek előkészitésével is, melyeket a törvény, avagy a jelen ügyviteli szabályzat a felebbezési tanács elnökének hatáskörébe utal.

A felebbezési tanács jegyzője köteles a felebbezési tanács ügyvitelével járó összes teendőket végezni; nevezetesen: a kezelési könyveket vezetni, az ügyiratokat megőrizni, az őrizete alatt levő iratokról készitett másolatokat és kivonatokat hitelesiteni, a feleknek azokat az értesitéseket megadni és azokat a bizonyitványokat kiszolgáltatni, melyeknek megadása és kiszolgáltatása az ügyviteli szabályok 129., 243. és 244. §§-ai, valamint az 1892. évi május hó 10-én 5206/1891. sz. alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet IX. pontja szerint, az iktató, kiadó, illetőleg irattárnok kötelessége; köteles továbbá a hivatalos kimutatások

elkészitésénél közreműködni s általában mindazt teljesiteni, ami az ügykezelés érdekében szükséges.

Az ügyviteli szabályok 118. §-ában említett tennivalókat szintén a felebbezési tanács jegyzője teljesiti.

Beadványok és küldemények átvétele.

76. §. A felebbezési tanács által elintézendő ügyekre vonatkozó minden iratot, kivéve a szóbeli tárgyalás folyamán bemutatott iratokat, a felebbezési tanács jegyzői irodájában kell átadni.

Postai küldeményeket, melyek a törvényszék felebbezési tanácsához, a felebbezési tanács jegyzői irodájához vagy jegyzőjéhez vannak intézve, az ügyviteli szabályok 122. §-ának megfelelő alkalmazásával, a felebbezési tanács jegyzője veszi át és bontja fel, hacsak a törvényszék elnöke egyes meghatározott esetekben a postai küldemények átvételét és felbontását magának fenn nem tartotta. Ha a törvényszék elnöke ily értelemben nem intézkedett: a postai küldemények átvételét és felbontását a felebbezési tanács elnöke tartja fenn magának.

A felebbezési tanács elnökére czimzett postai küldeményeket a felebbezési tanács elnöke veszi át és bontja fel.

Az oly postai küldeményt, mely pénzt vagy értéktárgyakat tartalmaz — a czimezésre való tekintet nélkül, az ügyviteli szabályok 107. §-ában foglalt s megfelelően alkalmazandó rendelkezések épségben tartásával — a törvényszék elnöke veszi át.

A kir. törvényszékhez intézett, a törvényszék iktatóhivatalába érkező postai küldeményeket, melyek a felebbezési tanácsot illetik, az iktató — beiktatás nélkül — azonnal a felebbezési tanács jegyzőjének adja át.

77. §. Az, aki az iratot átvette, köteles arra az érkezés napját és a mellékletek számát feljegyezni s az erre vonatkozó feljegyzést aláirni. A feljegyzés bélyegzővel is történhetik. Ha a felebbezési tanács jegyzője a törvényszék avagy a felebbezési tanács elnöke vagy az iktató közvetitésével vette át az iratot: a fentieknek megfelelően külön jegyezze meg az iraton, hogy az irat mikor érkezett hozzá.

Az ügydarabok kiosztása.

78. §. A felebbezési tanács jegyzője a hozzá érkezett iratokat — a kezelési könyvekbe való bejegyzések megtétele után — a felebbezési tanács elnökének mutatja be. Az 1893 : XVIII t.-cz. 141. §-a értelmében letett előkészitő iratokat csak különös utasitásra kell a felebbezési tanács elnökének bemutatni.

A felebbezési tanács elnöke az 1893. évi XVIII. t.-cz. és a jelen szabályzat alapján meghatározza, hogy a neki bemutatott iratok közül melyiket fogja maga elintézni, melyik adandó át elintézés végett a felebbezési tanács egyik birájának, mint előadónak s melyikre vonatkozólag intézkedhetik önállóan a felebbezési tanács jegyzője ; s ezt magán az ügydarabon megjegyzi.

A felebbezési tanács jegyzője a XI. minta szerinti kiosztási jegyzék mellett teszi át az előadóhoz az ez utóbbi által elintézendő egyes ügydarabokat.

Az ügydarabok elintézése.

79. §. Oly beadványoknál, melyek csupán a szóbeli tárgyalás előkészitésére vonatkoznak s amelyek következtében a szóbeli tárgyalást megelőzően különös intézkedés szüksége nem forog fenn, az elintézés a beadványnak csupán az iratokhoz csatolásából áll.

Elintézés tanácsülésen kivül.

80. §. Azokon az eseteken kivül, melyekben az intézkedés a törvény vagy a jelen ügyviteli szabályok szerint kifejezetten a felebbezési tanács elnökének hatáskörébe van utalva, a felebbezési

tanács elnöke ülésen kivül intézi el az oly ügydarabokat, amelyek a folyamatban levő ügyben az eljárás vezetését illetik, és amelyek elintézése a felek jogaira befolyást nem gyakorol, továbbá oly ügydarabokat, melyeknek tárgyát más biróságnak vagy hatóságnak adandó felvilágositások vagy más alárendelt jelentőségü cselekmények képezik. A felebbezési tanács elnöke a tanács egyik birói tagját is megbizhatja az ilyen ügydarabok elintézésének előkészitésével. Ily esetben a megbizott biró elkésziti az elintézés tervét s azt jegyzék mellett a felebbezési tanács elnökének adja át.

Elintézés a tanácsülésben.

81. §. Minden más ügydarab, melynek elintézése nem tartozik a felebbezési tanács elnökének hatáskörébe, vagy amelyre nézve a tanács jegyzője önállóan nem intézkedhetik, a felebbezési tanács egyik birói tagjának osztandó ki előadás végett.

Az előadónak kiosztott ügydarabok a felebbezési tanács ülésében intézendők el.

Az előadónak kiosztott ügydarabokra vonatkozó határozatok előkészitésére és a tanácsülésben való elintézés módjára nézve megfelelően alkalmazandók az ügyviteli szabályok 153—166., 175., 176., 186—189., 191., 192. §§-ai az azokra vonatkozó későbbi módositásokkal és a jelen ügyviteli szabályok 104. §-ának 1—7. bekezdései. Ahol az ügyviteli szabályok idézett §§-ban iktatóhivatalról, illetőleg iktatószámról tétetik emlités, a jegyzői irodát, illetőleg az egyes ügydarabnak azon sorszámát kell érteni, amely alatt az a lajstromba be van vezetve. (84. és 85. §§.)

Tanácsjegyzőkönyvet nem kell vezetni. Az előadott ügydarabokról a XII. minta szerinti jegyzék vezetendő. A jegyzékben csupán az előadott ügydarabok számai sorolandók fel s a tanácskozás és szavazás lefolyását és eredményét nem kell feltüntetni. Mindegyik itélőbirónak jogában áll a többség határozatától eltérő különvéleményét irásban beadni. Az igy beadott különvéleményt a határozat eredetijéhez kell füzni.

A tanácselnöki és a tanácsjegyzői elintézések alakja.

82. §. Azoknál az elintézéseknél, melyeket a törvény vagy a jelen ügyviteli szabályok a felebbezési tanács elnökének hatáskörébe utalnak, a felebbezési tanács elnöke közvetlenül érintkezik és rendelkezik a felebbezési tanács jegyzőjével, s ez utóbbit ugy az elintézésnek esetleges előkészitésére, mind pedig az elintézés foganatba vételére nézve a megfelelő utasitással látja el. Az elnöki elintézésre vonatkozó fogalmazványokat és kiadványokat a felebbezési tanács elnöke irja alá. Az ily kiadványok — kivéve a hivatalos jelentéseket és levelezéseket — ezenkivül a törvényszék pecsétjével látandók el.

A felebbezési tanács jegyzője a hatáskörébe tartozó önálló intézkedésekre vonatkozó fogalmazványokat és kiadványokat maga irja alá. A másolatok hitelesitése, továbbá a 75. §-ban emlitett bizonyitványok kiadása a felebbezési tanács jegyzőjének aláirásán kivül a törvényszék pecsétjének alkalmazásával történik.

Az elnöki elintézésekről és a felebbezési tanács jegyzőjének önálló intézkedéseiről nem kell külön fogalmazványt késziteni és az iratoknál megtartani, ha az elintézés valamely nyomtatvány egyszerü kitöltéséből áll. Elegendő, ha az iraton az elintézés lényege megjegyeztetik.

A tanácsülésben hozott határozatok aláirása és kiadmányozása.

83. §. A felebbezési tanács ülésében hozott határozatokat — ideértve a szóbeli tárgyalás alapján hozott s a 107. §. értelmében külön irásba foglalt határozatokat is — a határozat hozatalában

résztvett összes itélőbirák irják alá. A kisebbségben maradt itélőbiró nem tagadhatja meg az aláirást és az aláirás mellett az eltérő véleményt feltüntető megjegyzésnek nincs helye. Ha a tanács valamelyik tagja az aláirásban akadályozva van: az 1893 : XVIII. t.-cz. 170. §-ának második bekezdése szerint kell eljárni. Egyebekben a jelen ügyviteli szabályok 108. §-át kell alkalmazni.

A tanácsülésben hozott határozatok kiadványai »Kiadmány« felirással látandók el s azokba felveendő a birói határozat teljes, esetleg az indokolást nem tartalmazó szövege. (1893 : XVIII. t.-cz. 122. §.) A kiadványozás megtörténte és kelte, továbbá a kiadmányozó biróság megjelölése záradék alakjában vezetendő a kiadványra. (Pl. Kiadta a ...... ker. törvényszék .... évi ...... hó ... napján.) A kiadványba be kell foglalni a kihirdetést tanusitó záradékot is.

A kiadványt a törvényszék elnöke vagy helyettese és a felebbezési tanács jegyzője irják alá. (1893 : XVIII. t.-cz. 170. §-a.) A kiadványokra a törvényszék pecsétje is alkalmazandó.

Ha a törvényszék elnöke nem egyuttal a felebbezési tanács elnöke: a felebbezési tanács elnökét megbizhatja, hogy ez, mint a törvényszék elnökének e részben állandó helyettese, a felebbezési biróság kiadványait aláirhassa.

Ha az 1893 : XVIII. t.-cz. 170. §-ának utolsó bekezdése értelmében a felebbezési tanács határozatának kiadványát az elsőbiróság szolgáltatja ki a feleknek: a kiadványt a járásbiróság pecsétjének alkalmazása mellett csak a biró irja alá.

A felebbezések lajstroma (D).

84. §. A felebbezett sommás perek a XIII. minta szerint külön lajstromba *(D)* vezetendők be.

Minden ügy, melyet az elsőbiróság a felek valamelyikének felebbezése következtében terjeszt fel: a beérkezés sorrendjében uj folyószám alatt vezetendő be a lajstromba.

A felterjesztő jelentést s a további egyes ügydarabokat külön sorszám alatt kell a lajstrom illető rovatába bevezetni.

Egyebekben a *D* lajstrom vezetésére nézve megfelelően alkalmazandók a 29—31. §§-ok rendelkezései.

A felülvizsgálatok és a felfolyamodások lajstroma (E).

85. §. A járásbiróságnak felebbezéssel meg nem támadható itéletei ellen közbevetett felülvizsgálati kérelmek, valamint az elsőbiróság végzései ellen intézett felfolyamodások a 84. §. második és harmadik bekezdésének alkalmazásával a XIV. minta szerinti lajstromba *(E)* vezetendők be.

Ha egy perben több izben adatott be felfolyamodás: az ügyet mindig külön folyószám alatt kell bevezetni.

Vegyes iratok lajstroma (F) és kezelése.

86. §. A felebbezési tanácshoz érkezett oly iratok, melyek nincsenek összefüggésben a 84. és 85. §§-okban emlitett lajstromok valamelyikébe bevezetett ügygyel, de amelyek a felebbezési tanács vagy ennek elnöke által intézendők el, mint vegyes iratok a XV. minta szerinti lajstromba *(F)* vezetendők be és ezen lajstrom folyószámainak sorrendjében összekötve és évfolyamonkint közös iratcsomóvá összegyüjtendők.

A lajstromok mutatókönyve.

87. §. A 84—86. §§-okban emlitett lajstromhoz a XVI. minta szerint közös betürendes mutatókönyvet kell késziteni.

A lajstromok több évi folyamához egy mutatókönyv készithető.

A mutatókönyv vezetésére nézve az ügyviteli szabályok 126. és 127. §§-ai — az iktatói számokra vonatkozó rendelkezések mellőzésével — megfelelően alkalmazandók.

Napló a szóbeli tárgyalásokról és nyilvános előadásokról.

88. §. A szóbeli tárgyalások, valamint az 1893 : XVIII. t.-cz. 174. és 211. §§-ban emlitett nyilvános előadások határnapjairól a XVII. minta szerint naplót kell vezetni.

A naplóba a bevezetéseket ugy kell eszközölni, hogy a szóbeli tárgyalásokat a nyilvános előadásoktól meg lehessen különböztetni.

A felebbviteli ügyek iratainak kezelése.

89. §. Minden beérkező ügydarabot az ügy számával kell ellátni, mely a lajstrom betüjéből (*D.*, *E.* vagy *F.)* és folyószámából áll. A *D.* és *E.* lajstromba bevezetett ügyeknél az ügydarabra reá kell irni a sorszámot is, még pedig az ügyszám mellé törtszám alakjában (például 1894. D. 80/2.).

Az ügyszámot az ügydarab első lapjának baloldali felső sarkára kell irni.

A kiadványokat csak az ügy számával kell ellátni (pl. 1894. D. 80.).

90. §. *Sommás perekben a törvényszék felebbezési tanácsához felterjesztett ügyiratokat az elsőbirósági iratboritékkal, illetőleg iratjegyzékkel együtt a sommás ügyviteli szabályokhoz csatolt XVIII. mintáju boritékba kell helyezni.*

A felebbezési birósághoz beérkező ügydarabok folytatólag csatolandók a felterjesztett iratokhoz, az egyes ügydarabok sorszámait azonban nem kell bevezetni a felterjesztett iratboritékba, illetőleg iratjegyzékbe. Ezekről az iratokról a felebbezési biróság, midőn azokat az elsőbiróságnak küldi le, vagy a felülvizsgáló birósághoz terjeszti fel: külön iratjegyzéket készit s azt a leküldött vagy felterjesztett iratokhoz csatolja. Az elsőbiróságtól felérkezett iratokat az elsőbirósági iratboritékkal együtt kell felterjeszteni, illetőleg leküldeni, s ezeket az iratokat nem kell az iratjegyzékbe bevezetni.

Azokat az iratokat, melyek a felebbezési biróságnál visszamaradnak, a felsőbirósági boritékban kell elhelyezni, és sorszámukat és minőségüket a boriték belső lapjára feljegyezni.

A második bekezdésben megszabott módon kell eljárni akkor is, ha az ügyiratok más birósághoz vagy hatósághoz tétetnek át, vagy más ügyhöz csatoltatnak. Ha az áttétel az iratoknak csupán egy részére vonatkozik és az áttett iratok az átiratban egyenkint fel nem soroltatnak: az átirathoz valamennyi áttett iratot magában foglaló iratjegyzéket kell csatolni.

Ha akár az iratok leküldése vagy felterjesztése után, akár pedig azért, mert az iratok más birósághoz vagy hatósághoz tétettek át, vagy más ügyhöz csatoltattak, a felebbezési biróságnak az első bekezdésben emlitett iratboritéka üresen marad: a boritékba egy papirlap helyezendő el s erre feljegyzendő az iratok holléte és az intézkedés lényege, melynél fogva a boriték üresen maradt.

91. §. A folyamatban levő ügyek iratait a jegyzői irodában az ügy állásának megfelelően el kell különiteni. Igy különkülön helyezendők el:

a) azok az iratok, melyek az ügy számával látandók el (uj ügyek);

b) az elnöki vagy birói elintézés végett bemutatandó iratok;

c) a tanács jegyzője által önállóan elintézendő ügyek;

d) az elintézett ügydarabok;

e) az irodának kiadott ügyek iratai;

f) a kitüzött tárgyalási határnapokra vonatkozó ügyek iratai;

g) a nyilvántartott egyéb határnapokra vonatkozó iratok, ideértve azokat az ügyeket is, melyekben az eljárás ideiglenesen szünetel.

A kezelés alatt lévő ügydarabok rendszerint az előiratokkal egyesitendők. Ha ez egyelőre meg nem történhetik: az ügydarabon megjegyzendő, hogy az előirat hol található.

A teljesen befejezett ügyekre vonat-

kozó, a lajstromok szerint elkülönitett iratok évfolyamonkint és a lajstrom számainak sorrendjében, kemény táblák közé zárt, könnyen kezelhető nyalábokban helyezendők el és irattárszerüleg megfelelő helyen őrizendők.

92. §. A felebbezési tanács elnöke, vagy a felebbezési tanács által elintézett ügydarabok a felebbezési tanács jegyzőjének adandók át további kezelés végett.

A másolási munkát a felebbezési tanács jegyzője vagy maga végzi a jegyzői irodába beosztott személyzettel, vagy a törvényszék kiadóhivatalát veszi igénybe. Ennek módozatait a kir. törvényszék elnöke állapitja meg.

A felebbezési tanács jegyzője végzi a jegyzői irodába beosztott személyzettel a felebbezési tanácshoz utalt ügyekben mindazokat a tennivalókat, melyeket az ügyviteli szabályok a kiadó és az irattárnok működési körébe utalnak.

Ezen tennivalók teljesitésében a felebbezési tanács jegyzője az ügyviteli szabályok 200—204., 208—221., 225—230., valamint 243—251. §§-ainak és a jelen ügyviteli szabályok 147. §-a utolsó bekezdésének megfelelő alkalmazásával jár el, a következő eltérésekkel:

1. kiadó-könyvet és irattári sorkönyvet nem kell vezetni, a megfelelő bejegyzéseket csak a lajstromban kell megtenni;

2. az ügyviteli szabályok 208. §-a szerint készitendő kézbesitési vevény első rovatában, továbbá az ügyviteli szabályok 209. és 215. §§-ai szerint vezetendő jegyzékek első rovataiban az ügy száma mellett a kézbesitendő ügydarab keltét is kell kitüntetni;

3. az ügyviteli szabályok 212., 217. és 220. §§-ban emlitett jelentéseket, kisérőleveleket és kézbesitési vevényeket nem kell a lajstromba külön ügydarabként s külön sorszám alatt beiktatni. Ezek az iratok a kézbesitendő ügydarab számával látandók el s megfelelő intézkedés végett a felebbezési tanács elnökének adandók át. (109. §.)

II. FEJEZET.

Eljárás a felebbviteli ügyekben.

I. Felebbezés.

A felebbezés visszautasitása.

93. §. Ha a felebbezési tanács elnöke azt találja, hogy oly körülmény forog fenn, amely miatt a felebbezést az 1893. évi XVIII. t.-cz. 136., illetőleg 179. §-a értelmében vissza kell utasitani: az ügyet rövid uton előzetes bejelentés és előadó kijelölése nélkül terjeszsze a felebbezési tanács elé, amely zárt ülésben határoz.

Ha a felebbezési tanács a felebbezést visszautasitja: az erre vonatkozó végzést vagy az elnök foglalja irásba, vagy annak irásbafoglalásával a tanács egyik biráját vagy a jegyzőt bizza meg. A kir. törvényszék a felebbező félnek a felebbezés visszaadása mellett közvetlenül kézbesiti és az iratokat — a végzés jogerőre emelkedése után — az elsőbirósághoz visszaküldi.

Ha pedig a tanács a felebbezést elfogadja: az erre vonatkozó határozatot nem kell külön irásba foglalni s a felebbezési tanács elnöke ugy intézi el a felebbezést, mintha az ügy nem is lett volna a tanács határozata alá bocsátva.

A hiányosan felterjesztett iratok pótlása és a felebbezés visszaadása kiigazitás végett.

94. §. Ha a felebbezési tanács elnöke azt találja, hogy az elsőbiróság hiányosan terjesztette fel az iratokat: az e tekintetben észlelt hiány pótlása iránt közvetlenül utasitja a felterjesztő biróságot.

A szóbeli tárgyalás határnapjának kitüzése csak abban az esetben halasztandó el a hiány pótlásáig, ha e hiány az 1893. évi XVIII. t.-cz. 136. §-ának első bekezdése értelmében a szóbeli tárgyalás kitüzését akadályozza.

Ha a felebbezési tanács elnöke oly

hiányokat észlel a felebbezésen, amelyek miatt az 1893 : XVIII. t.-cz. 17. §-ának második bekezdése értelmében a beadványt kiigazitás végett vissza kell adni : ez esetben a felebbezést közvetlenül, a jegyzői iroda utján, adja vissza a félnek. Ez az intézkedés kiterjed a felebbviteli eljárás során benyujtott egyéb beadványokra is.

A kiigazitásra záros határidőt nyilván kell tartani, és amennyiben a fél ezen határidő alatt a felebbezést kijavitva be nem adja : a felebbezési tanács elnöke az előző §-ban meghatározott módon az ügyet a felebbezési tanács elé terjeszti.

A felebbezési tanács határozatáról a fél közvetlenül kézbesités utján értesitendő.

A szóbeli tárgyalás mellőzése.

95. §. Az 1893 : XVIII. t.-cz. 172. és 173. §§-ai esetében a felebbezésnek az ellenféllel való közlése és az ellenfélnek felhivása iránt a felebbezési tanács elnöke intézkedik.

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 172. §-a értelmében kitüzött határidőt nyilván kell tartani.

Ha a felebbező ellenfelének a szóbeli tárgyalás iránti kérése elkésettnek mutatkozik: a felebbezési tanács elnöke az ügyet a 93. §-ban meghatározott módon a felebbezési tanács elé terjeszti.

A felebbezési tanács visszautasitó határozatáról a fél közvetlenül értesitendő.

Jegyzőkönyvi másolatok és hiányzó példányok pótlása.

96. §. A felebbezés bejelentését tartalmazó jegyzőkönyvi másolatokat, amelyeket a felebbezési eljárásban a feleknek kézbesiteni kell, a felebbezési biróság maga késziti el hivatalból.

Ha valamely beadvány nem elegendő számu példányban adatott be : a felebbezési tanács jegyzője felhivja a feleket a hiány pótlására s a példányoknak a jegyzői irodában leendő bemutatására. Ha a fél a felhivás kézbesitésétől számitott három nap alatt a felhivásnak eleget nem tesz, a hiányt a fél költségére a jegyzői iroda pótolja s a felebbezési tanácsnak további intézkedés végett jelentést tesz.

A felebbezési tanács a leirási dijat megállapitja s a felet utasitja, hogy azt a törvényszék elnökénél 8 nap alatt fizesse le.

Ha a megállapitott dij be nem fizettetik : a törvényszéki elnök erről a felebbezési tanácsot értesiti, amely a megállapitott összeg behajtása végett a végrehajtást rendeli el. A végrehajtás hivatalból foganatositandó. A befizetett vagy behajtott leirási dijat az irodai átalányszámadásban dijnoki munkatéritmény czimén kell bevételezni.

A pótolt példányokon hiányzó bélyeg erejéig leletet kell felvenni.

A) A felebbezés elintézése szóbeli tárgyalás utján.

Előkészitő irat.

97. §. Ha a felebbező ellenfele az 1893 : XVIII. t.-cz. 141. §-a értelmében előkészitő iratot nyujt be : a felebbezési tanács jegyzője az előkészitő irat első példányát az iratokhoz csatolja, a másodpéldányt, esetleg a többi példányokat pedig birói pecséttel lezárt boritékban külön kisérő irat nélkül a felebbezőnek, s ha többen vannak a felebbezők, azok mindegyikének bérmentesen postán ajánlva megküldi.

A boritékon a czimzésen kivül ki kell tenni a biróság megnevezését és az ügy számát.

A felebbezési tanács jegyzője nem utasithatja vissza az előkészitő iratot abból az okból, mert az annak beadására az 1893 : XVIII. t.-cz. 141. §-ának első bekezdésében megszabott, vagy utolsó bekezdése értelmében a biróság által kitüzött határidő elmult.

Előadó kirendelése szóbeli tárgyalás esetében.

98. §. A felebbezési tanács elnöke a szóbeli tárgyalás utján elintézendő ügynek előadót rendelhet, akinek ugy az addig beérkezett, valamint a később érkező és a jelen ügyviteli szabályok 79. §-a szerint az iratokhoz csatolandó ügydarabokat át kell adni.

Az előadó az iratokat a szóbeli tárgyalást három nappal megelőzőleg a jegyzői iroda utján a felebbezési tanács elnökének visszaadja.

Az iratok átadása és visszaadása a XIX. minta szerinti jegyzék mellett történik.

Az itélőtanács tagjai az iratokat a tárgyalás előtt megtekinthetik.

A tárgyalások jegyzéke.

99. §. A szóbelileg tárgyalandó ügyeknek a napló sorrendében összeállitott, a XX. minta szerint készitendő jegyzékét a tárgyalások megkezdése előtt nyilvánosan ki kell függeszteni.

Nyilvánosság a felebbviteli biróságnál.

100. §. Nyilvános tárgyalás esetében a hallgatók csak a felebbezési tanács jegyzője által aláirt jegy felmutatása mellett bocsáttatnak be. A kiosztható jegyek számát a felebbezési tanács elnöke állapitja meg és azok kiszolgáltatásánál a jelentkezés sorrendje tartandó szem előtt. Ez a megszoritás az ügyfelekre és képviselőikre ki nem terjed.

Az ügyvédi kar részére bizonyos számu jegyet mindig fenn kell tartani.

Bizonyitásfelvétel kiküldött vagy megkeresett biró által.

101. §. Ha a felebbezési biróság az 1893 : XVIII. t.-cz. 157. §-a értelmében a bizonyitás felvételét kiküldött biróra bizza : e czélból az itélőtanács egyik tagját, s ha az ügynek előadója van, rendszerint az előadót küldi ki. (1893 : XVIII. t.-cz. 158. §.)

A kiküldött mellett mindig jegyzőkönyvvezető alkalmazandó.

Ha a felebbezési biróság belföldi biróságot (járásbiróságot) keres meg a bizonyitás felvétele végett : a megkeresést a felebbezési tanács határozatának megküldése mellett s ennek értelmében a felebbezési tanács elnöke eszközli.

Ha külföldi biróságot vagy hatóságot kell megkeresni : a fennálló szabályok szerint eszközlendő megkeresést a törvényszék elnöke irja alá.

Tárgyalási jegyzőkönyv.

102. §. Minden egyes szóbeli tárgyalásról külön tárgyalási jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyvvezető a jegyzőkönyvet a tárgyalás folyamán köteles elkésziteni olykép, hogy azt a tárgyalás berekesztésekor felolvasni lehessen.

Az 1893 : XVIII. t.-cz. 160. és 161. §§-ai értelmében a jegyzőkönyvhöz csatolás végett benyujtott iratra a jegyzőkönyvvezető az ügy számának és a tárgyalási jegyzőkönyv keltének kitétele mellett nyomban jegyezze fel, hogy az a jegyzőkönyv csatolmányát képezi, és az erre vonatkozó feljegyzést irja alá.

A tárgyalási jegyzőkönyv a jegyzői irodába adandó, ahol, mint az ügyhöz tartozó ügydarab, külön sorszám alatt vezetendő be a lajstromba.

Határozathozatal.

103. §. Határozathozatal végett a biróság a mellékterembe vonul, vagy ilyen helyiség hiányában az üléstermet kiüritteti.

A szóbeli tárgyalás folyama alatt a felmerülő közbeeső kérdésekben a határozat meghozható a tanács tagjai közt a tárgyalás termében halk hangon folytatott értekezés utján is.

Ily kérdésekben is a jelen §. első bekezdésében meghatározott módon kell a határozatot meghozni: ha azt vagy az elnök elrendeli, vagy a tanács valamelyik tagja kivánja.

104. §. A határozat szavazás utján hozandó meg.

A szavazást megelőzi a tanácskozás, mely az eldöntő kérdésnek általános megvitatásából áll.

Ugy a tanácskozást, mint a szavazást, az elnök vezeti. Az elnök a birákat véleményük előadásában félbe nem szakithatja, szavazásra bocsátás előtt azonban az ügy állását ugy a ténykérdések, mint a jogkérdések feltüntetésével összegezheti.

Ha előzetesen előadó volt rendelve, a szavazást ő nyitja meg véleményének előterjesztésével. Ha előadó nem volt rendelve, a szavazást a rangidősebb biró nyitja meg.

A szavazatnak ugy a határozat rendelkező részére, mint az indokokra kell kiterjednie. A határozat indokolását illető egyes vitás kérdések a határozat hozatala előtt döntendők el.

Az itélőbirák a szavazást meg nem tagadhatják, nevezetesen akkor sem, ha a megelőző szavazásnál kisebbségben maradtak.

Az elnök saját szavazatát csak a szavazás végén nyilvánithatja.

Egyebekben a felebbezési tanács tanácskozására és határozatai hozatalára az ügyviteli szabályok 186. §-a, 187. §-ának első bekezdése, 188. és 189. §§-ai és az 1892. évi május hó 10-én 5206/1891. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet VIII. pontja alkalmazandó. Továbbá megfelelően alkalmazandó a jelen ügyviteli szabályok 81. §-ának utolsó bekezdése azzal az eltéréssel, hogy az ügyet az ott emlitett jegyzékbe nem kell bevezetni.

105. §. A felebbezési tanács akár a tanácskozás megkezdése előtt, akár annak folyamában, de csak a szavazás megkezdése előtt, elrendelheti a határozathozatalnak más napra halasztását: ha az ügy bővebb megfontolást és tanulmányt igényel, vagy ha az elhalasztás a még hátralévő szóbeli tárgyalások befejezhetése szempontjából kivánatos.

Ebben az esetben az elnök nyomban meghatározza a határozathozatal napját és egyuttal kitüzi az 1893: XVIII. t.-cz. 119. §-a értelmében a határozat kihirdetésének határnapját.

A szóbeli tárgyalás és határozathozatal közti időköz három napnál hosszabb nem lehet.

A felekkel csak a kihirdetés határnapja közlendő.

A határozatnak irásba való foglalása.

106. §. Ha az ügy részére előadó volt rendelve, rendszerint ez bizandó meg a határozat (107. §.) irásba foglalásával.

Ha az ügynek nem volt előadója, a határozatot vagy a tanács elnöke, vagy a tanácsnak az elnök által megbizandó tagja foglalja irásba (1893: XVIII. t.-cz. 170. §-a első bekezdés). A megbizást az elnök a szavazás után adja, még pedig lehetőleg a tanács oly tagjának, kinek véleménye a hozott határozattal egyezik.

A biró köteles az elkészitett határozatot saját aláirásával ellátva az ügyiratokkal együtt a tanács elnökének átadni.

Az iratoknak a biró részére való átadása és a biró részéről történt visszaadása a jegyzői iroda közvetitésével történik s mindkét tényt a tárgyalási naplóba történt bejegyzés tanusitja.

107. §. Az itéletek, valamint az 1893. évi XVIII. t.-cz. 165. és 166. §§-ai értelmében hozott végzések teljes szövegét külön ivre kell irni és ahhoz a jegyzőkönyvhöz csatolni, mely a határozat kihirdetésére vonatkozó megjegyzést tartalmazza.

Ugyanez áll a jegyzőkönyv szövegébe fel nem vett többi határozatokra nézve is.

A határozat aláirása.

108. §. Mihelyt a határozat irásba van foglalva, a tanács elnöke azt megvizsgálja, a lényeget nem érintő szerkezeti módositásokat megteszi, a nyelv- és tollhibákat kiigazitja és a határozat aláirása iránt intézkedik. (83. §.)

Ha a határozat fogalmazványa ellen akár az elnök, akár a birák valamelyike kifogást emel, s a kifogás kölcsönös hozzájárulással rövid uton el nem intézhető: a felmerült kérdés a felebbezési tanács elé terjesztendő. Ha a tanács a határozat tervezete ellen emelt kifogást nem osztja, a kifogásoló határozatot aláirni köteles.

A tanács által megállapitott szövegezést a tanács elnöke vagy a tanács egyik birája teljesiti.

A felebbezési tanács határozatainak foganatositása.

109. §. A felebbezési tanács határozatának foganatositása tárgyában szükséges, valamint az ügy kezelésére vonatkozó intézkedéseket a tárgyalási jegyzőkönyv elintézéseül a felebbezési tanács elnöke teszi meg. (78., 80. és 102. §§.) Ilyenek jelesül a megkeresésnek eszközlése a tanács határozatához képest, iratok visszaküldése, a tanuk idézése, intézkedés a kiadmányoknak vagy hiteles másolatoknak a felek részére kiszolgáltatása tárgyában, a birói határozatok kézbesitése iránt felmerülő kérdésekben stb.

Ha ily intézkedés szüksége fenn nem forog, a jegyzőkönyv egyszerüen az iratokhoz csatolandó. (79. §.)

A határozat kihirdetése és kézbesitése. Az iratok visszaküldése.

110. §. Az itéleteket, valamint az 1893 : XVIII. t.-cz. 165. és 166. §§-ai értelmében hozott végzéseket kihirdetésük esetén az 57. §-ban megszabott kihirdetési záradékkal kell ellátni, amelyet a felebbezési tanács elnöke és a felebbezési tanács jegyzője irnak alá.

A ki nem hirdetett határozatokat közvetlenül a jegyzői iroda utján kell kézbesiteni.

Az itéletek, valamint az 1893 : XVIII. t.-cz. 165. és 166. §§-ai értelmében hozott végzések jogerőre emelkedését nyilván kell tartani és abban az esetben, ha a határozat jogerőre emelkedett, a felebbezési tanács elnöke az iratokat az elsőbiróságnak megküldi. Az elsőbiróság felterjesztő jelentését, valamint a felebbezési biróság határozatának eredetijét vissza kell tartani s az elsőbirósági iratokhoz a határozat kiadványát kell csatolni.

Kiadványok.

111. §. Az iratok visszaküldése előtt a határozat kiadványát (1893 : XVIII. t.-cz. 122. §.) a felebbezési biróság adja ki a feleknek. (109. §.) Ebben az esetben a felebbezési tanács jegyzője a határozat eredetijére és az elsőbirósághoz átteendő kiadványra feljegyzi, hogy melyik fél kapott kiadványt.

Hitelesitett másolatokat az a biróság ad ki a feleknek, amelynél az iratok vannak.

112. §. Amennyiben a 97—111. §§-ból más nem következik, a jelen ügyviteli szabályoknak az elsőbiróság előtti tárgyalásra és az elsőbirósági határozatokra vonatkozó rendelkezései a felebbezési eljárásban is alkalmazandók.

B) A felebbezés elintézése nyilvános előadás utján.

Előadó kirendelése nyilvános előadás esetében.

113. §. Ha a felebbezés szóbeli tárgyalás nélkül nyilvános előadás utján intézendő el (1893 : XVIII. t.-cz. 172. és 173. §§.), a felebbezési tanács elnöke az ügynek előadót rendel.

Az iratokat a felebbezésre vonatkozó észrevételek beadása, illetőleg az azok beadására szabott határidő lejárta után azonnal át kell adni az előadónak a 98. §-ban megjelölt jegyzék mellett.

Észrevételek a felebbezésre.

114. §. Ha a felebbező ellenfele a felebbezésre észrevételeket ad be, ezeknek első példányát a felebbezési tanács jegyzője az iratokhoz csatolja, második példányát pedig a felebbező félnek a 97. §-ban szabályozott módon megküldi. Ha több fél külön élt felebbezéssel: mindegyik felebbezőnek külön példányt kell küldeni.

A nyilvános előadás határnapjának meghatározása.

115. §. Az előadó köteles az ügyet a felebbezési tanács elnökénél előadásra bejelenteni.

A felebbezési tanács elnöke erre meghatározza a nyilvános előadás határnapját. Az ügyet be kell vezetni a tárgyalási naplóba és az előadásra kerülő ügyeknek a tárgyalási napló alapján készitett jegyzékét az 1893 : XVIII. t.-cz. 174. §-ában meghatározott módon ki kell függeszteni akkor is, ha a biróság a közönség kizárását rendelte el. (118. §.)

Az ügyek a tárgyalási napló sorrendében kerülnek előadásra, a tanács elnöke azonban a sorrendet a 33. §. korlátain belül megváltoztathatja.

Az előadó előterjesztése és a felek felszólalása.

116. §. Az előadó szóval terjeszti elő az ügyet. Mindenek előtt fel kell emliteni, vajjon a felebbezés törvényes időben volt-e beadva s oly határozat ellen van-e intézve, mely ellen felebbezésnek van helye.

Azt a felet, aki az ügy előadása előtt jelentkezett: a tanács elnöke az előadó előterjesztése után különösen hivja fel, kivánja-e kérelmét szóval is indokolni.

Az előzetes jelentkezés elmulasztása nem szünteti meg a nyilvános előadásra megjelent félnek azt a jogát, hogy kérelmét az előadó előterjesztése után szóval indokolhassa.

Mindegyik fél csak egyszer szólalhat fel, azonban az 1893 : XVIII. t.-cz. 143. §-a értelmében a felekhez kérdések is intézhetők.

A tanács elnökének ügyelnie kell arra, hogy a felszólalásokból a fél és az előadó közt vita ne fejlődjék.

Jegyzőkönyv.

117. §. A felebbezés nyilvános előadásáról hivatalos jegyzőkönyv veendő fel.

A jegyzőkönyvnek — az 1893 : XVIII. t.-cz. 47. §-ában foglaltakon kivül — a nyilvános előadás lefolyásának általánosságban való feltüntetésére kell szoritkoznia. A jegyzőkönyvben mindenesetre meg kell emliteni: vajjon az előadó előterjesztése után felszólalt-e valamelyik fél, s ha igen, melyik? továbbá mily intézkedést tett a biróság a határozat meghozatalát illetőleg. Az előadó előterjesztésének, valamint a felek szóbeli előadásának tartalmát nem kell a jegyzőkönyvbe venni.

A jegyzőkönyvet az elnök és a jegyzőkönyvvezető, esetleg a tolmács irják alá.

Ha a fél a felebbezést, a nyilvános előadás folyama alatt, szóbeli nyilatkozattal visszavonja: ez iránti nyilatkozatát a nyilvános előadásról felvett hivatalos jegyzőkönyvbe kell bevenni.

Nyilvánosság. Határozathozatal. További intézkedések.

118. §. Amennyiben a 113—117. §§-ból más nem következik: a nyilvánosság, a tanácskozás és szavazás, a határozat irásba foglalása és aláirása, valamint a határozat meghozatala utáni kezelési és ügyviteli intézkedések tekintetében a

felebbezés szóbeli tárgyalása esetére megállapitott szabályokat a felebbezés nyilvános előadása esetében is megfelelően kell alkalmazni, a következő eltérésekkel:

1. az előadó az elintézendő ügyről az ügyviteli szabályok 164. és 165. §§-aiban meghatározott módon előadmányi ivet készit, mely az ügy számával látandó el;

2. a tanácskozás után a szavazást mindig az előadó nyitja meg véleményének felolvasásával;

3. ha a felek az ügyiratokban a közönség kizárását kérték: ezt az előadó az elnöknek bejelenti, hogy a felebbezési tanács a kérelem iránt eleve határozhasson. A nyilvánosság kizárásának kérdése az iratok alapján zárt ülésben döntendő el.

A határozat tartalmát és az indokolás főbb pontjait és, ha a határozat hozatala elhalasztatott, a kihirdetés határnapját az elnök szóval és nyilvánosan kihirdeti.

A határozatok a felekkel kézbesités utján közlendők.

A szóbeli tárgyalás elrendelése.

119. §. Ha a biróság az 1893 : XVIII. t.-cz. 177. §-a értelmében azt határozza, hogy az ügyben szóbeli tárgyalás tartandó: a felek a felebbezési tanács határozatának kiadványán idézendők a szóbeli tárgyalás határnapjára.

Ha az ügy előadásánál mindkét fél jelen van és a biróság a szóbeli tárgyalást az erre vonatkozó határozat kihirdetése után azonnal megnyitja: a nyilvános előadásról felvett jegyzőkönyv tárgyalási jegyzőkönyvként folytatandó.

II. Felülvizsgálat a királyi járásbiróságok itéletei ellen.

Előadó kirendelése a felülvizsgálatnál.

120. §. A kir. járásbiróság itélete ellen intézett felülvizsgálati kérelmet felterjesztő jelentést s az ahhoz tartozó iratokat, valamint a később netalán beadott választ a felebbezési tanács elnöke a felebbezési tanács egyik birájának, mint előadónak osztja ki a 78. §-ban emlitett jegyzék mellett.

A hiányosan felterjesztett iratok pótlása és a felülvizsgálati kérelem visszautasitása.

121. §. Az iratok hiányos felterjesztése esetén a hiány pótlását az előadó előterjesztése alapján a felebbezési tanács elnöke rendeli el. Ha pedig a felülvizsgálati kérelem visszautasitásának esete forog fenn: ez iránt az előadó előterjesztése alapján a felebbezési tanács határoz.

Jegyzőkönyv.

122. §. Az előadásról nem kell jegyzőkönyvet felvenni. Az elintézett ügyeket a 81. §. utolsó bekezdésében emlitett jegyzékbe kell beirni.

Határozathozatal és további intézkedések.

123. §. A határozat kiadványát a feleknek az elsőbiróság kézbesiti.

E végből az iratokhoz, melyek a felülvizsgálati kérelem elintézése után azonnal küldendők meg az elsőbiróságnak, a határozatnak az iratokhoz csatolandó kiadványán kivül, a felek részére szóló kiadványokat is kell csatolni.

A 115. és 118. §§-okat a járásbiróságok itéletei elleni felülvizsgálati eljárásban is kell megfelelően alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy az előadmányi ivre reávezetendő az elintézett ügydarab sorszáma is.

III. Felfolyamodás a kir. járásbiróságok végzései ellen.

124. §. A jelen ügyviteli szabályok 120., 121. és 122. §§-ai, továbbá a 123. §.

első és második bekezdése a kir. járásbiróságok végzései elleni felfolyamodásokra is alkalmazandó.

Az előadó köteles az előadásra elkészitett felfolyamodási ügyeket a felebbezési tanács elnökének jegyzék mellett előre s oly időben bejelenteni, hogy a jegyzék legalább három nappal az előadás előtt ki legyen függeszthető. Azokat az ügyeket, amelyekben a felek a közönség kizárását kérték, köteles az előadó a jegyzékben feltüntetni a végett, hogy a biróság a kérelem iránt eleve intézkedhessék. (118. §. 3. pont.)

A többire nézve a 81. és 83. §§-ok alkalmazásával kell eljárni.

IV. Felebbvitel a felebbezési biróságok határozatai ellen.

A felülvizsgálati kérelem felterjesztése.

125. §. A kir. törvényszék felebbezési tanácsának itélete ellen intézett felülvizsgálati kérelmet a felebbezési tanács elnöke terjeszti fel. Ha azonban a felülvizsgálati biróság felhivja a felebbezési biróságot, hogy a felterjesztett ügyben nyilatkozzék: ebben az esetben az ügyet előadónak kell kiosztani és tanácsülésben elintézni.

Egyebekben a 62—64. §§-okat, a 90. §. harmadik bekezdésének szem előtt tartásával, a kir. törvényszék határozata ellen intézett felülvizsgálati kérelem esetében is kell alkalmazni.

Felfolyamodás felterjesztése a felebbezési eljárás során hozott végzések ellen.

126. §. A kir. törvényszéknek a felebbezési eljárás során hozott végzése ellen intézett, a törvényszéknél beadandó felfolyamodás esetében megfelelően kell alkalmazni a jelen ügyviteli szabályok 66. §-át, azzal az eltéréssel, hogy a felfolyamodás az 1893 : XVIII. t.-cz. 130. §-ának második bekezdéséhez képest csak irásban terjeszthető elő.

Azokat a tennivalókat, melyeket a jelen ügyviteli szabályok 65. §-a a járásbiróság hatáskörébe utal, s melyek a jelen §. esetében a törvényszékre hárulnak, a felebbezési tanács elnöke végzi. Ha azonban a felebbezési tanács elnöke a felfolyamodás előleges megvizsgálása alkalmával ugy találja, hogy a felfolyamodás elkésett vagy oly határozat ellen van intézve, mely ellen felfolyamodásnak helye nincsen: az ügyet a 93. §-ban meghatározott módon a felebbezési tanács elé terjeszti.

Ha a felebbezési tanács a felfolyamodást hivatalból visszautasitandónak találja: a határozat — a felfolyamodás összes példányainak visszaadása mellett — közvetlenül közlendő a féllel.

Ha pedig a felebbezési tanács a felfolyamodást elfogadja: a felebbezési tanács elnöke a tanács határozatára való hivatkozással és ezen határozat eredetijének az iratokhoz csatolása mellett terjeszti fel az iratokat a felfolyamodás elintézésére hivatott felsőbirósághoz.

Felfolyamodás felterjesztése a kir. törvényszéknek másodfokban hozott végzése ellen.

127. §. A kir. törvényszéknek a járásbiróság végzése ellen intézett felfolyamodás következtében másodfokban hozott határozata ellen a további felfolyamodást a járásbiróságnál kell beadni.

A járásbiróság a 66. §-ban foglalt rendelkezések szerint jár el és ha a felfolyamodást elfogadja, ezt az idézett §-nak megfelelően felszerelve a kir. törvényszékhez terjeszti fel.

A harmadbirósághoz való további felterjesztés egyszerü jelentés alakjában történik; a jelentéshez a felérkezett ügyiratok, a felebbvitt határozat eredetijével kiegészitve, csatolandók. A felterjesztést a 125. §-ban meghatározott módon a felebbezési tanács elnöke eszközli.

HARMADIK CZIM.

Ügyvitel a kir. itélőtábláknál és a kir. Curiánál.

I. FEJEZET.

A felülvizsgálati tanács és a jegyzői iroda.

A felülvizsgálati tanács, elnöke, tagjai és jegyzője.

128. §. A kir. itélőtábláknál és a kir. Curiánál az ügyviteli szabályok 333—338. §§-ai szerint alakitott polgári tanácsok közül egy vagy több tanács jelölendő ki, mely az 1893 : XVIII. t.-cz. értelmében, mint a kir. itélőtábla, illetőleg a kir. Curia polgári felülvizsgálati tanácsa működik.

Ott, ahol ily módon több felülvizsgálati tanács van alakitva, az egyes tanácsok folyó I., II., III. ...... számokkal (pl. a kir. itélőtábla I., II. vagy III. polgári felülvizsgálati tanácsa) különböztetendők meg.

A felülvizsgálati tanács elnöke az illető tanácselnök vagy tanácsvezető.

A felülvizsgálati tanács elnökének helyettesére és az egyes tanácsülések elnöki teendőinek ellátására nézve a 68. §. második bekezdése megfelelően alkalmazandó.

A tárgyalási jegyzőkönyveket a tanácsjegyzők vezetik. (Ü. Sz. 65. §.)

A jegyzői iroda.

129. §. A kir. itélőtábla, illetőleg Curia felülvizsgálati tanácsa mellé jegyzői iroda állittatik fel.

A jegyzői irodát a felülvizsgálati tanács jegyzője vezeti.

Ott, ahol több felülvizsgálati tanács van, közös jegyzői irodát lehet szervezni; az egyes felülvizsgálati tanácsok ügyeit azonban elkülönitve kell kezelni s a kezelési könyveket minden tanács részére külön kell vezetni. Ebben az esetben a kezelési könyvek, az illető tanács számával egyezően, I., II., III. .... számokkal különböztetendők meg.

A 72. §. 3—6. bekezdése a felülvizsgálati tanács jegyzőjére és a jegyzői irodába beosztott személyzetre is alkalmazandó azzal, hogy a törvényszék elnöke helyett a kir. itélőtábla, illetőleg a kir. Curia elnökét, a törvényszéki jegyző vagy aljegyző helyett az ügyviteli szabályok 65. §-ában emlitett tanácsjegyzőket kell érteni.

A felülvizsgálatok, a felfolyamodások és a vegyes iratok lajstromai. [G), H), J).] *A mutatókönyv és a napló. Egyéb kezelési szabályok.*

130. §. A törvényszékek itéletei ellen intézett felülvizsgálati kérelmekről a 84. §. második és harmadik bekezdésének megfelelő alkalmazásával a XXI. minta szerint lajstrom *(G)* vetezendő.

A sommás eljárásban felmerült felfolyamodások a 84. §. második és harmadik bekezdésének, valamint a 85. §. második bekezdésének megfelelő alkalmazásával a XXII. minta szerinti lajstromba *(H)* vezetendő be.

A vegyes iratok lajstromát *(J)* a 86. §. megfelelő alkalmazásával a XV. minta szerint kell vezetni.

A lajstromokhoz a 87. §. második és harmadik bekezdésének alkalmazásával a XVI. minta szerint közös betürendes mutatókönyvet kell késziteni.

A felülvizsgálati tárgyalásokról a XXIII. minta szerint naplót kell vezetni.

A 73—83., 89—92. §§-ok a kir. itélőtábláknál, illetőleg a kir. Curiánál is megfelelően alkalmazandók.

II. FEJEZET.

Eljárás a felebbviteli ügyekben.

I. Felülvizsgálat.

131. §. Ha a felülvizsgálati tanács elnöke azt találja, hogy a felülvizsgálati kérelmet az 1893 : XVIII. t.-cz. 187. §-a

vagy 193. §-nak második bekezdése értelmében vissza kell utasitani: az ügyet a 93. §. értelmében a felülvizsgálati tanács elé terjeszti, mely a most idézett §-ban körülirt módon jár el.

Visszautasitás esetén a felülvizsgálati kérelmet az összes iratokkal s a határozatnak az alsóbiróság és a fél részére szóló kiadványaival a kir. törvényszéknek kell visszaküldeni, amely azokat a járásbiróságnak küldi meg. A visszautasitó határozat kiadványát a járásbiróság kézbesiti a félnek. (1893 : XVIII. t.-cz. 207. §.)

132. §. A 93. §-ban szabályozott eljárást kell követni akkor is, ha a felülvizsgálati tanács elnöke ugy találja, hogy a felülvizsgálat az 1893 : XVIII. t.-cz. 186. §-a értelmében nem annak a bióságnak hatáskörébe tartozik, amelyhez az iratokat felterjesztették.

Ha a felülvizsgálati tanács a saját hatáskörét meg nem állapitja: az iratokat a hozott határozat eredetije kapcsán az 1893 : XVIII. t.-cz. 193. §-ának negyedik bekezdésében megszabott módon s külön kiséró-levél, illetőleg felterjesztő jelentés nélkül, ahhoz a birósághoz teszi át, illetőleg terjeszti fel, melynek hatáskörébe a felülvizsgálat tartozik. A felülvizsgálati tanács jegyzője erről a feleket hivatalos levélben posta utján értesiti.

A 94. §. és 96. §. második, harmadik és negyedik bekezdése a felülvizsgálati eljárásban is megfelelően alkalmazandó.

133. §. Az ügy előadásának és tárgyalásának határnapjáról szóló értesités kézbesitését a felülvizsgálati biróság jegyzői irodája eszközli.

A felülvizsgálati tanács elnöke a határnap kitüzésével egyidejüleg az ügynek előadót rendel, akinek ugy az addig beérkezett, mint a később beérkező iratokat a XIX. minta szerinti jegyzék mellett át kell adni.

A válaszirat kezelésére nézve a 97. §., a tárgyalandó ügyek jegyzékének kifüggesztésére nézve pedig a 99. §. határozmányai megfelelően alkalmazandók.

134. §. A felülvizsgálati tárgyalásról hivatalos jegyzőkönyvet kell felvenni.

A jegyzőkönyv tartalmát illetőleg a 117. §. irányadó. Az 1893 : XVIII. t.-cz. 198. §-a értelmében a tárgyaláson felhozott utólagos előadások tartalmát nem kell jegyzőkönyvbe venni; azonban az idézett t.-cz. 197. §-a értelmében, valamint az igazolás kérdésében megengedett bizonyitásfelvétel eredményét, ha a bizonyitást maga a felülvizsgáló biróság közvetlenül veszi fel, fel kell venni jegyzőkönyvbe.

A jegyzőkönyvet az elnök és a jegyzőkönyvvezető irják alá.

A 115. §. utolsó bekezdése, továbbá a 116. §. a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó.

135. §. Ha a felülvizsgálati kérelem a felebbezési biróság itéletét csupán a perköltség viselésének kérdésében támadja meg: az ügy csak előadásra való bejelentése után vezetendő be a naplóba, és az ügy előadásáról nem kell jegyzőkönyvet felvenni.

136. §. Amennyiben a jelen fejezet határozmányaiból más nem következik, a nyilvánosság, a tanácskozás és a szavazás, a határozat irásba foglalása és aláirása, valamint a határozat meghozatala utáni kezelési intézkedések tekintetében a felebbezés szóbeli tárgyalása esetére megállapitott szabályokat — a 118. §-ban megállapitott eltérésekkel — a felülvizsgálati eljárásban megfelelően kell alkalmazni.

A határozat kihirdetése és közlése a 118. §-ban meghatározott módon történik.

II. Felfolyamodás.

137. §. A felebbezési biróság végzései ellen intézett felfolyamodásokra a 124. §. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Abban a kérdésben, vajjon a felfolyamodás a kir. itélótábla vagy a kir. Curia

hatáskörébe tartozik-e: a felülvizsgálati tanács az előadó előterjesztése alapján határoz. A 132. §. második bekezdése a felfolyamodásra is alkalmazandó.

NEGYEDIK CZIM.

Vegyes intézkedések.

I. FEJEZET.

Vegyes intézkedések a járásbiróságok általános ügyvitelét illetőleg.

(A 138—149. §§-ok hatályon kivül helyeztettek a J. Ü. által.)

VI. Birói kiküldetések.

150. §. A birói kiküldetések tekintetében az ügyviteli szabályok 252—271., 274., 275., 278—285. §§-ainak szabályai a járásbiróságoknál megfelelően (138. §.) szintén alkalmazandók azzal, hogy a jelen ügyviteli szabályok 47—53. §§-ai azokban az ügyekben is nyernek alkalmazást, melyek a sommás eljárás alá nem tartoznak. Ezek a szabályok az ingóságokra intézett végrehajtásra vonatkozólag a következő rendelkezésekkel kiegészittetnek.[1])

VII. Különös szabályok a végrehajtási eljárásra nézve.

151. §. Az ingóságokra vezetendő végrehajtás elrendelése iránt szóval előterjesztett kérelemről (1881 : LX. t.-cz. 7. §.) külön jegyzőkönyv veendő fel.

152. §. Ingóságok végrehajtási elárverezésénél magától az adóstól igéret el nem fogadtatik.

Ingatlanokra nézve e tekintetben az 1881 : LX. t.-cz. 169. §-a rendelkezik.

A kiküldött, valamint ingóságok, ugy ingatlanok elárverezésénél sem a maga, sem más nevében nem vásárolhat.

153. §. Abban az esetben, amikor a foglalás alá vehető ingóságok oly csekély értéket képviselnek, hogy abból előreláthatólag az árverési költségeknél több nem kerülne ki, amely okból a foglalás is mellőzendő: a kiküldött jegyzőkönyvet vegyen fel, és abban a lefoglalható, de le nem foglalt ingóságokat pontosan körülirva, az általa megállapitott becsértékkel együtt sorolja fel. (1881 : LX. t.-cz. 47. §-a.)

154. §. Az igénybejelentési felhivás (1881 : LX. t.-cz. 89. §-a) és az árverési hirdetmény (id. t.-cz. 102. §.) egy példányban az illető kir. pénzügyigazgatóságnak, Budapesten az adófelügyelőnek is megküldendő.

155. §. A végrehajtás folytatása czéljából hazzá intézett kérelmet (1881. évi LX. t.-cz. 116. §.) a kiküldött irja be a jegyzőkönyvbe, vagy ha az irásban nyujtatik be, a beadványt, miután arra az érkezési időt ráirta, csatolja a jegyzőkönyvhöz.

156. §. A vételárnak és árverési jegyzőkönyvnek a zárgondnok kezéhez való átadásakor vett téritvény (1881 : LX. t.-cz. 209. §.) a kiküldött által az eljárásról szóló jelentéssel a kir. járásbiróságnak bemutatandó.

157. §. Az 1881 : LX. t.-cz. 214. §-a alapján a végrehajtató által kiállitott elismervény a jegyzőkönyvhöz csatolandó és a birósághoz azzal együtt bemutatandó.

158. §. A kiküldött az 1881 : LX. t.-cz. 215. §-a alapján birói őrizetben levő tárgyra nézve kiadott utalványát foganatositás végett azon kir. birósághoz küldje, amely az utalványozott tárgyat birói letétbe elfogadta, vagy arra nézve a birói őrizetet elrendelte.

159. §. A végrehajtási kérvények elintézésének és a végrehajtást rendelő végzések kiadásának sorrendjére nézve 1887. évi 33724. sz. alatt kelt, valamint az ingóságokra vezetett végrehajtások foganatositása tárgyában 1888. évi 1605. sz. alatt kiadott igazságügyministeri rendeletek érvényben maradnak.

[1]) V. ö. J. Ü. 94. §-ával.

VIII. Felebbvitel.

160. §. *(E §. hatályon kivül helyeztetett a J. Ü. által.)*

II. FEJEZET.

Kimutatások.

161. §. *(E §. első bekezdése hatályon kivül helyeztetvén a J. Ü. által, kihagyatott.)* A kir. törvényszékek a XXVII. minta szerint, a kir. itélőtáblák és a kir. Curia pedig a XXVIII. minta szerint készitik el az évi kimutatásokat az 1893 : XVIII. t.-cz. által szabályozott eljárás körébe eső sommás ügyekről.

A kir. járásbiróságok és a kir. törvényszékek felebbezési tanácsai a perek tartamára vonatkozó adatok gyüjtése czéljából a XXIX. minta szerint melléklajstromot visznek.[1])

III. FEJEZET.

A jelen ügyviteli szabályok egyes rendelkezéseinek kiterjesztése a rendes eljárásra.

162. §. A jelen ügyviteli szabályoknak alább következő §§-ai a rendes eljárásban is megfelelően alkalmazandók, még pedig :

a 34. §. első és utolsó bekezdése ;

a 45. §. első, második és harmadik bekezdése ;

a 46., 47. és 48. §§-ok ;

49. §. ötödik és hetedik bekezdése ;

az 50., 51. és 52. §§-ok ;

az 53. §. negyedik és ötödik bekezdése ;

az 56. §. második bekezdése.

163. §. Ha a perbiróság az 1893. évi XVIII. t.-cz. 217. §-a értelmében a kérdő- és ellenkérdőpontokon kivül más kérdéseket is kiván a tanuhoz intéztetni : ezeket a kérdéseket a tanukihallgatást elrendelő végzésbe foglalja.

Azokat a kérdéseket, melyeket a kihallgatást foganatositó biró intéz a tanuhoz, a vallomás felvilágositása és kiegészitése végett csak akkor kell a jegyzőkönyvbe felvenni, ha a tanu a kérdésre nem felel, avagy kitérően felel, vagy ha az más okból szükséges. Ugyanez áll azokra a kérdésekre nézve is, melyeket a kihallgatás alkalmával a felek inditványoznak.

Azt azonban, hogy a tanuhoz a vallomást felvilágositó és kiegészitő kérdések intéztettek, ugyszintén, hogy a felek a kihallgatást teljesitő biró engedélyével közvetetlen is intéztek kérdéseket a tanuhoz, a jegyzőkönyvben meg kell emliteni.

A felek azokat a kérdéseket, melyeket az idézett törvényszakasz értelmében a kihallgatás alkalmával inditványozhatnak, irásban is benyujthatják.

A többire nézve az ügyviteli szabályok 272. §-a alkalmazandó.

IV. FEJEZET.

Zárhatározatok.

164. §. Ha az alsóbiróság oly birósághoz terjeszti fel az iratokat, mely a felebbviteli ügy elbirálására nem illetékes : ez utóbbi az iratokat közvetlenül az illetékes felebbviteli birósághoz teszi át.

165. §. Az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. I. M. E. sz. alatt kiadott birói ügyviteli szabályok (Ü. Sz.) következőleg módosittatnak :

1. a kimutatásokról szóló 103. §. a jelen ügyviteli szabályok 161. §-a szerint módosul ;

2. a 273., 276. és 277. §§-ok hatályukat vesztik ;

3. hasonlóan hatályát veszti a kir. járásbiróságok ügyvitelét szabályozó harmadik czim (298—329. §§.).

166. §. *(E §. hatályon kivül helyeztetett a J. Ü. által.)*

[1]) V. ö. a J. Ü. 94. §-ával.

D)

73465. sz.
1897. decz. 30.

A KIR. JÁRÁSBIRÓSÁGOK ÜGYVITELÉNEK SZABÁLYAI.

(Járásbirósági ügyvitel szabályai.)

I. FEJEZET.

Ügybeosztás.

Az ügyek felosztása.

1. §. A járásbiróság vezetője minden év november havában a következő év tartamára ügybeosztást készit, amelyben meghatározza, hogy az ügyek egyes csoportjait (23. §.) mely biró fogja elintézni.

Mindenik biró az ügyek egy vagy több csoportját kapta elintézésül. Nagyobb forgalmu járásbiróságoknál az ügyek egy csoportját is több biró közt fel lehet osztani, még pedig egyezségi és fizetési meghagyási ügyekben az adós, perekben az alperes, örökösödési ügyekben az örökhagyó, végrehajtási ügyekben a végrehajtást szenvedő, anyakönyvi ügyekben a kérelmező, anyakönyvi kiigazitási ügyekben azon személy nevének kezdőbetüje szerint, kire az anyakönyv vonatkozik; büntető ügyekben a terhelt nevének kezdőbetüje, s oly esetben, amidőn az eljárás ismeretlen tettesek ellen irányul, a büntetendő cselekmény elkövetésének helye szerint.

A megkereséseket — amennyiben nem külön ügycsoportként egy biró ügykörébe utaltatnak — az a biró kapja, akinek ügycsoportjára a megkeresés vonatkozik, még pedig annak a szabálynak alkalmazásával, mely az illető ügycsoportra nézve van megállapitva.

A felosztás olykép is történhetik, hogy egy biró több csoportból egy-egy részt kap.

A kijelölésnél figyelmet kell forditani egyrészt arra, hogy a birák a munkamennyiségre nézve lehetőleg egyenlően legyenek elfoglalva, másrészt hogy az egyes birák egy időben, főleg egy szakba tartozó ügyekkel, de ezeken felül — amennyiben a gyors ügymenet igényei megengedik vagy a biró gyakorlati kiképzésének érdeke kivánja — mellékszakbeli ügyekkel is foglalkozzanak és a körülményeknek megfelelő idő elmultával főleg az azon szakbeli ügyeket kapják feldolgozás végett, amelyekkel addig mint mellékszakbeliekkel foglalkoztak.

Kijelölés szóbeli kérelmek fölvétele végett

2. §. A járásbiróság vezetője továbbá az ügybeosztásban minden év november havában a következő év tartamára kijelöli a birót, aki jegyzőkönyvbe veszi:

a) a szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat,

b) a kir. járásbiróság hatáskörébe tartozó vétségek és kihágásokra vonatkozó szóbeli feljelentéseket.

Az egyezségi eljárásra és a fizetési meghagyásra vonatkozó szóbeli kérelmeket és nyilatkozatokat az a biró veszi fel, akire az egyezségi ügy, illetőleg a fizetési meghagyást tárgyazó ügy elintézése van bizva.

A kir. törvényszék hatáskörébe tartozó büncselekményekre vonatkozó bünvádi feljelentéseket a kir. járásbiróságoknál az a biró fogadja el, illetőleg veszi jegyzőkönyvbe, aki a vizsgálóbirói teendőkkel van megbizva.

Büntető ügyekben egyes esetekben adott megbizás folytán, vagy a biró távollétében, járásbirósági jegyző vagy aljegyző is jegyzőkönyvbe veheti a feljelentést.

Az ügynek idézés nélkül való tárgyalása végett a felek annál a birónál jelentkeznek, akinek ügykörébe az ügy mint sommás per tartozik.

A szóbeli kérelmek felvételére és az idézés nélküli tárgyalásra rendelt napok kijelölése.

3. §. A járásbiróság vezetője minden év november havában a következő év tartamára kijelöli a hétnek egy vagy több napját és a napnak bizonyos óráit a szóbeli keresetek, kérelmek és nyilatkozatok, valamint a büntető ügyekre vonatkozó szóbeli feljelentések felvételére s meghatározza a törvénynapokat, melyeken a felek ügyük tárgyalása végett idézés nélkül megjelenhetnek.

Az egyezségi kisérletre való idézés és a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmeket, továbbá oly szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat, a büntető ügyekre vonatkozó feljelentéseket, melyek gyors elintézést igényelnek, ugyszintén azokat is, amelyeknek előterjesztése határidőhöz van kötve, vagy amelyeknek előterjesztése végett a biróság székhelyének községi területén kivül lakó fél jelentkezik, a hivatalos órákban a megjelölt napokon kivül is fel kell venni.

A felek a meghatározott napokon kivül is megjelenhetnek idézés nélkül valamely sommás per tárgyalása végett, de ebben az esetben ügyük csak az erre a napra kitüzött tárgyalások és egyezségi kisérletek elintézése után kerül tárgyalásra.

Az ügybeosztás bejelentése és közzététele.

4. §. A járásbiróság vezetője az 1—3. §§-okban foglalt intézkedéseket minden év deczember havának 1-ső napjáig a kir. törvényszék elnökének bejelenteni tartozik.

Az 1—3. §§-ok alapján tett s a felügyeleti hatóság által netán elrendelt módositások figyelembe vételével megállapitott intézkedéseket mindenik biróval és a segédszemélyzet mindenik tagjával közölni kell és a járásbiróság hivatalos helyiségében a hirdetmények közzétételére rendelt táblán ki kell függeszteni.

A 3. §. első bekezdésében foglalt intézkedéseket ezenkivül a járásbirósághoz tartozó községek elöljáróságaival közzététel végett közölni kell.

Az ügybeosztásra vonatkozó intézkedéseket egy arra rendelt könyvbe időrendben évenkint csoportositva akkép kell bevezetni, hogy abból később világosan megállapitható legyen, hogy az ügyek valamely csoportja bizonyos időpontban mely biró ügykörébe tartozott. A járásbiróság vezetője e feljegyzések helyességére és teljességére ügyelni tartozik.

Az ügybeosztás módositása.

5. §. Évközben az 1—3. §§-ok alapján tett intézkedéseken csak fontos személyi tekintetekből vagy az ügymenet érdeke által előidézett szükség esetén s főleg a birák elfoglaltságában beállott aránytalanság megszüntetése végett lehet változtatni.

A felügyeleti hatóság is elrendelheti

ezeknek az intézkedéseknek megváltoztatását.

Az évközben történt változtatásokat esetenként előre be kell jelenteni a kir. törvényszék elnökének, a 4. §-ban meghatározott módon közzé kell tenni és be kell jegyezni a 4. §. utolsó bekezdése szerint vezetett feljegyzési könyvbe.

6. §. Az 1. és 2. §§. szerint kijelölt biró ideiglenes akadályoztatása vagy szabadságon távolléte esetén helyettesitéséről — amennyiben ez sürgősség miatt vagy más fontos okból szükséges — a kir. járásbiróság vezetője intézkedik.

A járásbiróság vezetője fontos okból elrendelheti, hogy valamely ügy az 1. §. szerint kijelölt biró ügyköréből más biró ügykörébe tétessék át. Ily fontos okok nevezetesen: ha a biró a felekkel vagy ezek képviselőivel oly viszonyban áll, hogy ennél a viszonynál fogva az ügy elintézésénél az elfogultság szinébe jöhetne; ha a biró jelenti, hogy valamely ügyben érdekelve van vagy elfogultság nélkül el nem járhat; vagy hogy a biró, akinek az ujitott pert kellene elintéznie, az alapperben is eljárt.

II. FEJEZET.

Irodák.

Jegyzői iroda.

7. §. A kir. járásbiróságnál jegyzői iroda állittatik fel.

Egy járásbiróságnál a szükséghez képest több jegyzői irodát lehet felállitani olykép, hogy mindenik birónak külön jegyzői irodája vagy több birónak egy jegyzői irodája legyen.

Az egyes birák ügyeit minden esetben külön kell kezelni és kezelési könyveiket külön kell vezetni.

Ott, ahol több jegyzői iroda van, a jegyzői irodák folyó római számokkal különböztetendők meg.

8. §. A jegyzői irodában teljesitendő ügykezelési teendők ellátására a kezelő személyzetnek arra alkalmas tagját kell kirendelni (kezelő). Kivételesen ki lehet rendelni a segédszemélyzet egyik tagját is.

Egyuttal ki kell jelölni az emlitettek sorából egy állandó helyettest. Ott, ahol több jegyzői iroda van, az egyik jegyzői irodába kirendelt kezelőt ki lehet jelölni a másik jegyzői irodába állandó helyettesül. A további helyettesités tárgyában a járásbiróság vezetője esetről esetre intézkedik.

A jegyzői irodába a kirendelt kezelő mellé a szükséghez képest egy vagy több irnokot vagy dijnokot is lehet beosztani (kezelői segéd).

Az egyik jegyzői irodába beosztott vagy kirendelt egyén a szükséghez képest más irodában is alkalmazható.

9. §. A jegyzői irodába kirendelt kezelő köteles annak a birónak utasitását követni, akinek jegyzői irodájában működik.

A biró megbizhatja a kezelőt a csekélyebb jelentőségü elintézések előkészitésével, s ebben az esetben a kezelőt ugy az elintézés előkészitésére, mint az elintézés foganatositására nézve, a megfelelő utasitással látja el.

A kezelő a tárgyalási jegyzőkönyv vezetésére is alkalmazható.

A kezelő köteles az ügykezeléssel járó összes teendőket végezni, nevezetesen: a kezelési könyveket vezetni, az ügyiratokat megőrizni, továbbá a hivatalos kimutatások elkészitésénél közreműködni és általában mindazt megtenni, ami az ügykezelés érdekében szükséges.

Járásbirósági iroda.

10. §. Ott, ahol több jegyzői iroda van, azoknak a kezelési és irodai teendőknek ellátására, amelyeket a jelen ügyviteli szabályok értelmében összpontositva lehet végezni, illetőleg amelyekre nézve az egyik jegyzői irodát kell kijelölni (18., 19., 51., 60., 62., 63., 65., és 96. §§.), a jegyzői irodákon kivül közös járásbirósági irodát is lehet felállitani.

A járásbirósági iroda vezetőjéül ki

lehet rendelni az egyik jegyzői irodába kirendelt kezelőt is. Egyebekben a 8. §-t kell megfelelően alkalmazni.

Az egyes jegyzői irodák és a járásbirósági iroda közti érintkezés módját a járásbiróság vezetője állapitja meg.

Az irodák megalakitása.

11. §. Az irodák megalakitása iránt a felügyeleti hatóság intézkedési jogának fentartásával a járásbiróság vezetője intézkedik.

A hirdetményi táblán, valamint az egyes irodák ajtajára függesztendő hirdetményben tüzetesen meg kell jelölni azoknak az ügyeknek csoportját, amely az egyes irodák kezelési körébe tartozik.

12. §. Ha valamely biró ügykörében változás történik olykép, hogy a biró véglegesen és állandóan uj ügykört vesz át: akkor a jegyzői irodájába kirendelve volt kezelőt a régi ügykörben lehet meghagyni.

Ha azonban az ügykörnek más biró részéről történt átvétele csak kisegitő és ideiglenes, akkor a kezelőt minden esetben a régi ügykörben kell meghagyni és az ügyet továbbra is abban a jegyzői irodában kell kezelni, amelyben előbb kezelték, de a kezelés feletti rendelkezés átmegy arra a biróra, aki az ügykört átveszi.

13. §. A járásbiróság vezetője meghatározza a napnak azon óráit, amelyekben az irodák a felek részére nyitva vannak. E czélból minden hétköznapnak legalább két óráját és minden ünnep- és vasárnapnak legalább egy óráját kell megállapitani.

Az erre vonatkozó intézkedés a biróság hirdetményi tábláján kifüggesztés utján közzéteendő.

Felügyelet.

14. §. Az irodák feletti felügyeletet a járásbiróság vezetője gyakorolja, amenynyiben azonban elfoglaltságánál fogva szükségesnek mutatkozik, a felügyeleti hatóság utasitására vagy engedélye alapján az irodák feletti felügyelet állandó gyakorlására a járásbiróságnál alkalmazott birák egyikét is kirendelheti. A felügyeletet gyakorló biró kirendelése a járásbiróság vezetőjét nem menti fel attól, hogy a felügyeletet gyakorló birót és az irodákat maga is ellenőrizze és igy végeredményében a felügyelettel járó felelősséget viselje.

15. §. A kezelésre vonatkozó panaszok a járásbiróság vezetőjéhez, és ahol a felügyelet gyakorlásával egy másik biró van megbizva, első sorban ez utóbbihoz intézendők.

Ezenkivül mindenik irodában az I. minta szerinti panaszkönyvet kell kitenni, amelybe a felek a kezelésre vonatkozó panaszaikat sajátkezüleg beirhatják.

A felügyeletet gyakorló biró, illetőleg a járásbiróság vezetője a panaszkönyvet naponként megvizsgálni és a bejegyzett panaszokra tett esetleges intézkedéseit a panaszkönyvben megjegyezni köteles.

16. §. A járásbiróság személyzetének mindenik tagja köteles a tájékozatlan feleknek az ügy és kezelési körök beosztása iránt a szükséges utmutatást megadni.

III. FEJEZET.

Beadványok és küldemények átvétele.

Beadás a jegyzői irodában.

17. §. A járásbiróság által elintézendő ügyre vonatkozó minden iratot, kivéve a szóbeli tárgyalás folyamán bemutatott iratokat, abban a jegyzői irodában kell beadni, melynek kezelési körébe az ügy az ügybeosztás szerint tartozik.

Oly iratot, mely mellett pénz fizettetik be, vagy értéktárgy tétetik le, csak azután lehet a jegyzői irodába beadni és az ily iratot a jegyzői iroda csak azután fogadhatja el, miután a

pénzt vagy az értéktárgyat az adóhivatal, vagy az ügyviteli szabályok 54. §-a értelmében a járásbiróság vezetője, kezelés alá vette.

A letétek kezelését szabályozó rendeletek érintetlenül maradnak.

Gyüjtőszekrény.

18. §. A hivatalos helyiségen s a 13. §. szerint meghatározott időn kivül, vagy feltételesen beadványt elfogadni nem szabad.

Hogy a felek a 13. §. szerint meghatározott időn kivül is benyujthassák beadványaikat, a kir. járásbiróságok épületében alkalmas helyen gyüjtőszekrényt kell felállitani.

A gyüjtőszekrény kulcsát a jegyzői irodába kirendelt kezelő, s a hol több jegyzői iroda van, az ezzel megbizott jegyzői irodába kirendelt kezelő őrzi, és köteles hétköznaponkint kétszer, vasár- és ünnepnapokon pedig egyszer az abba betett beadványokat kivenni. A gyüjtőszekrény kiüritésének időpontját előre kell meghatározni és a gyüjtőszekrényen megjegyezni.

A gyüjtőszekrénybe tett irat akkor tekintendő beadottnak, amikor az iratot a gyüjtőszekrényből kiveszik.

Postai és zárt küldemények. Postakiadókönyv.

19. §. Postai és zárt küldeményeket, melyek a kir. járásbirósághoz, vagy a járásbiróság jegyzői irodájához vannak intézve, a jegyzői iroda veszi át és bontja fel, ha csak a járásbiróság vezetője egyes meghatározott esetekben a postai küldemények átvételét és felbontását magának fenn nem tartotta.

A járásbiróság vezetőjére czimzett postai és zárt küldeményeket a járásbiróság vezetője veszi át és bontja fel.

Az oly postai és zárt küldeményt, mely pénzt vagy értéktárgyat tartalmaz — a czimezésre való tekintet nélkül — a járásbiróság vezetője veszi át.

Ott, ahol több jegyzői iroda van, a járásbirósághoz vagy a járásbiróság jegyzői irodájához intézett postai küldeményeket a járásbiróság vezetője által e czélra kijelölt egyik jegyzői iroda veszi át és bontja fel. A biró kifejezett megjelölésével érkező postai és zárt küldeményeket az illető biró, a jegyzői iroda kifejezett megjelölésével érkező postai küldeményeket pedig az illető jegyzői iroda veszi át és bontja fel, hacsak a biró az ily küldemények átvételét és felbontását magának fenn nem tartotta.

A bepecsételt csomagokat a pecsét megsértése nélkül kell felbontani és ha a beadvány boritékban van, az ügyszámot (30. §.) a boritékra is fel kell jegyezni.

A boritékokat a jegyzői irodában, ügyszámok szerint rendezve, három hónapig meg kell őrizni.

A postaközegek megkeresésére, a portomentességi záradék hiányosságának vagy a hivatalos levelek illetéktelen megdijazásának megállapitása végett, a levélboritékokat ki kell szolgáltatni.

A biróság részére posta utján érkezett iratoknak a postahivatalnál átvétele a II. minta szerint vezetendő posta-kiadókönyv mellett történik.

A posta-kiadókönyv, két végén lepecsételt zsinórral átfüzve és lapszámokkal, valamint ezekre nézve a járásbiróság vezetőjének hitelesitő aláirásával ellátva, a biróságnál őriztetik.

Mindenik járásbiróságnál csak egy posta-kiadókönyvet kell vezetni. Ott, ahol több jegyzői iroda van, a postakiadókönyv vezetésével és a postahivatallal való érintkezéssel az egyik jegyzői irodát kell megbizni.

A pénz- és értékküldemények átvételénél és posta utján továbbitásánál követendő eljárásra nézve az 1880. évi márczius 9-én 2749. sz. alatt kiadott igazságügyministeri rendelet, az ügyviteli szabályok 54. §-ához alkalmazottan, érvényben marad.

A beadványok átvételével kapcsolatos teendők.

20. §. Az, aki az iratot átvette, köteles arra az érkezés napját feljegyezni s az erre vonatkozó feljegyzést aláirni. A feljegyzés bélyegzővel is történhetik. Ha a jegyzői iroda a járásbiróság vezetőjének, a birónak vagy más jegyzői irodának közvetitésével a beadás napja után vette át az iratot, a fentieknek megfelelően külön jegyezze meg az iraton, hogy az irat mikor érkezett hozzá.

Ha a beadványon a mellékletek száma vagy éppen nincs, vagy helyesen nincs kitéve: az érkezés napja mellett a mellékletek számát is fel kell jegyezni. Ha a beadványban felhivott valamelyik melléklet hiányzik, ezt a beadványon meg kell jegyezni.

21. §. A jegyzői irodába kirendelt kezelő az iratot benyujtó fél kivánságára a fél által elkészitett és bemutatott bélyegtelen felzetre az irat beérkezésének idejét reávezetni és azt aláirásával ellátni köteles.

22. §. A kezelő a jegyzői irodába érkezett iratokat a biró közreműködésével minóségük szerint rendezi.

IV. FEJEZET.

Az ügyek lajstromozása és iratcsomók alakitása.

I. Lajstromok.

Az ügyek egyes csoportjainak lajstromai.

23. §. Minden ügyet lajstromba kell bevezetni.

A kir. járásbiróságoknál, az ügyek különböző csoportjainak megfelelően, a következő lajstromokat kell vezetni:

1. az elnöki ügyekről a III. minta szerint (El. lajstrom),
2. az egyezségi ügyekről a IV. minta szerint (Eg. lajstrom),
3. a fizetési meghagyásokat tárgyazó ügyekről két lajstromot, az egyiket az V. minta (Fh. lajstrom), a másikat a VI. minta szerint (Fm. lajstrom),
4. a sommás perekről a VII. minta szerint (Sp. lajstrom),
5. az örökösödési ügyekről két lajstromot, az egyiket a rendes örökösödési eljárás tárgyát képező ügyekről a VIII. minta szerint (Ö. lajstrom), a másikat az örökösödési és hagyományi bizonyitványokat tárgyazó ügyekről a IX. minta szerint (Öb. lajstrom),
6. az anyakönyvi ügyekről a X. minta szerint (A. lajstrom),
7. a végrehajtási ügyekről a XI. minta szerint (V. lajstrom),
8. a polgári ügyekben érkező megkeresésekről a XII. minta szerint (M. lajstrom),
9. a polgári vegyes ügyekről a XIII. minta szerint (Pv. lajstrom),
10. a járásbiróság hatáskörébe tartozó vétségekről és kihágásokról a XIV. minta szerint (B. lajstrom),
11. a vizsgálóbirói ügyekről a XV. minta szerint (Vb. lajstrom),
12. a büntető ügyekre vonatkozó megkeresésekről a XVI. minta szerint (Bm. lajstrom),
13. a büntető vegyes ügyekről a XVII. minta szerint (Bv. lajstrom).

Oly járásbiróságoknál, melyeknél az ügyek valamely csoportját több biró látja el, mindenik biró részére ezekről az ügyekről külön lajstromot kell vezetni. Ebben az esetben az egyes lajstromokat megkülönböztetésül folyó római számokkal kell megjelölni.

Az ügyek bevezetése a lajstromba.

24. §. A lajstromokban a folyó számok minden év január havának első napjától deczember 31-ig szakadatlan sorrendben következnek.

Minden ügy a lajstromban az arra vonatkozó első ügydarab beérkezésének ideje és sorrendje szerint csak egy folyó számot kap.

A lajstromba tévesen bevezetett ügyet a megfelelő lajstromba kell átvezetni.

Ha az ügybeosztás szerint valamelyik biró ügykörébe tartozó ügyet a járásbiróság vezetője később más birónak oszt ki, az ügyet az utóbbinak lajstromába kell átvezetni.

Mindkét esetben az átvitt ügy számát vörös tintával át kell huzni és az átvitelt az »Észrevételek« rovatában kell megjegyezni.

Vörös tintával kell áthuzni a lajstromba történt egyéb téves bejegyzést is.

A lajstromok rovatainak kitöltése.

25. §. A lajstromoknak a felek nevei bejegyzésére és az ügy megjelölésére szolgáló rovatait az ügynek bevezetésével egyidejüleg kell kitölteni.

A lajstromba a felek nevének kitüntetésénél több érdektárs közül rendszerint elég az elsőnek megnevezése és a társak jelzése (pl. N. N. és társai). Oly esetben, midőn az eljárás ismeretlen tettesek ellen irányul, a büntető ügyekre vonatkozó lajstromban a terheltek neveinek rovatában ki kell tenni a büncselekmény elkövetésének helyét, idejét és minőségét. Nagyobb városban a tett helyét lehetőleg utcza és házszám szerint is meg kell jelölni (pl. Budapesten, Baross-utcza 25. sz. alatt 1899. február 2. lopás. Ha utóbb az eljárás meghatározott egyén ellen irányul, annak nevét a terheltek nevének rovatába kell bevezetni, az elkövetés helyére, idejére és minőségére vonatkozó bejegyzést pedig vörös tintával át kell huzni; amennyiben az ügy a terhelt nevének kezdőbetüje szerint más biró ügykörébe tartoznék, az ügyet nem kell ugyan a másik birónak átadni, azonban az ügyet be kell vezetni ennek a birónak a lajstromába is, s ezzel egyidejüleg az ügyszámot ez utóbbi lajstromban vörös tintával át kell huzni és az »Észrevételek« rovatában meg kell jegyezni, hogy az ügy mely biró lajstromában és milyen ügyszám alatt kezeltetik.

Az ügy tárgyának rovatában elég az összeg kitüntetése vagy a tárgy rövid megjelölése.

Az ügy elintézését jelző rovatot az ügynek a járásbiróságnál történt befejezésével kell kitölteni.

Az idő megjelölése a hónapot és a napot jelző törtalaku számokkal történik (pl. I/10. = január 10.). Más évről szóló lajstromba teljesitett bejegyzésnél ki kell tenni az évszámot is (pl. 1898. VIII/1. = 1898. augusztus 1.).

Ha az elsőbiróságilag befejezettnek tekintett ügy (pl. felsőbirósági határozat, igazolás folytán) a befejezés évében ujból folyamatba tétetik, a befejezést jelző bejegyzést vörös tintával olykép kell áthuzni, hogy látható maradjon, s az uj befejezést ismét ki kell tüntetni. Ha azonban az ügy nem a befejezés évében, hanem későbbi évben tétetik ujból folyamatba, akkor az ügy uj folyószámot kap és a két ügy közötti kapcsolatot az »Észrevételek« rovatában mindkét ügynél ki kell tüntetni.

Ha az eljárás bármi okból félbeszakad, ezt az »Észrevételek« rovatában irónnal kell megjegyezni és az eljárás folytatásával ezt a bejegyzést hasonló módon törölni kell.

Mutatókönyvek a lajstromokhoz.

26. §. Minden lajstromhoz a XVIII. minta szerint betürendes mutatókönyv vezetendő, és pedig egyezségi, fizetésmeghagyási ügyekben az adós, perben az alperes, örökösödési ügyekben az örökhagyó, kérelmezési ügyben a kérelmező, végrehajtási ügyekben a végrehajtást szenvedő, büntető ügyekben a terhelt, anyakönyvi ügyekben a kérelmező neve, anyakönyvi kiigazitási ügyekben pedig annak a neve szerint, akinek személyére az anyakönyv vonatkozik.

Ha több adós, alperes, örökhagyó, kérelmező, végrehajtást szenvedő vagy terhelt van, a mutatókönyv valamennyinek nevén vezetendő.

A büntető ügyekre vonatkozó lajstromhoz készitett mutatókönyvekben ki kell tüntetni a lajstromban előforduló összes terheltek és sértettek neveit és álneveit, valamint az ismeretlen tettesek által elkövetett büncselekményeket is. Ez utóbbiak vezérszavául az elkövetés helye szolgál s amellett a büncselekmény elkövetésének idejét és minőséget is az előző §. szerint meg kell jelölni. Ha az előző §. második bekezdése szerint a lajstromba utólag a terhelt neve bejegyeztetik, a mutatókönyvbe az ügyet ezen vezérszó alatt is be kell vezetni.

Ahol az egy csoportba tartozó ügyek száma csekély és azokról csak egy lajstrom vezettetik, a mutatókönyv több évre szólhat és ebben az esetben az uj év minden betünél történt első bejegyzés elé a lap közepén kitüntetendő.

A 24. §. negyedik bekezdése és a 25. §. második bekezdése esetén az ügyet mindkét lajstrom mutatókönyvébe kell bevezetni.

Ahol az ügyek egy csoportját több biró látja el, mindenik biró lajstromához külön mutatókönyvet kell vezetni.

A mutatókönyvbe az ügyeket a lajstromba való bevezetéssel egyidejüleg kell bejegyezni.

A lajstromok és mutatókönyvek kezelése.

27. §. A lajstromok, amennyiben oly ügyekre vonatkoznak, amelyekben csekély a forgalom és az egy csoportba tartozó ügyek elintézése egy biróra van bizva, az előrelátható szükségletnek megfelelő lajstromlapokból több évre előre összeállithatók és a megfelelő betürendes mutatókönyvvel egy kötetbe előzetesen beköttethetnek; más esetben az egyes lajstromok lapjai ivekben vagy legfeljebb tiz ivből álló füzetekben együtt tartva, kötetlenül kezelendők s csak az év végén kötendők be, de addig is kemény boritékba és a boritékra füzött zsinór alá helyezve őrizendők.

Bekötött s több évre szóló lajstromoknál az uj év külön lapon elölről kezdendő meg.

A lajstromokat az ügyekhez képest mindig külön kell kezelni.

A folyamatban levő ügyekre vonatkozó lajstromok a jegyzői irodában őrzendők. Használaton kivül helyezett lajstromokat évfolyam szerint az irattárban kell elhelyezni.

Tárgymutató jegyzék.

28. §. A bekötött lajstromok és mutatókönyvek külső lapján kitüntetendő az év, melyre vonatkoznak, a lajstrom betüje s esetleg római száma és az ügycsoport, melyről vezettettek.

A lajstrom külső lapján ezenkivül kitüntetendő a lajstromozott ügyek száma, vagyis az első és utolsó folyószám, és megnevezendő a biró, vagy változás esetén a birák, akiknek ügykörébe a lajstromban foglalt ügyek utalva voltak.

Ha a lajstrom vagy mutatókönyv több évre szól, azok külső lapján a fentebb felsorolt adatok évről évre ujból tüntetendők ki.

A lajstromokról és mutatókönyvekről minden év végével a XIX. minta szerint tárgymutató jegyzékek készitendők, oly módon, hogy a büntető és a polgári ügyek külön jegyzéket kapnak.

A tárgymutató jegyzékek egy példányát az irattárban, egy-egy példányát mindenik jegyzői irodában kell elhelyezni.

II. Iratok.

Iratcsomók alakitása. Iratboriték.

29. §. Minden ügy iratait külön iratcsomóban kell kezelni.

Addig, mig az iratcsomó csak egy darabból áll, az iratcsomó nem kap boritékot.

Az egy ügydarabra vonatkozó mellékletek, az azt elintéző birói határozat és

az arra vonatkozó kézbesitési ivek nem képeznek külön ügydarabot. Ezeket az irattal vagy beadványnyal összekötve vagy összevarrva kell kezelni.

A több ügydarabból álló iratcsomót a XX. minta szerinti iratboritékkal kell ellátni.

Az iratboritékon a felek, bünügyekben a terheltek megnevezésénél az érdektársak közül elég az elsőnek megnevezése és a többi félnek »társai« jelzéssel való kitüntetése (pl. N. N. és társai).

Az ügyhöz tartozó egyes ügydarabokat a beérkezés sorrendjében külön sorszám alatt az iratboritékon kell kitüntetni.

Az ügydarab mellékletei, a külön sorszám alatt bevezetett ügydarabot elintéző birói határozatok és a kézbesitési ivek nem kapnak külön sorszámot, és az iratboritékon csak az illető ügydarabnál tüntetendők ki.

Több ügydarabból álló iratcsomó csatolása esetén a csatolt iratok csak egy sorszámot kapnak és azokat az iratboritékon az előbbi ügyszám, illetőleg régi ügyiratoknál az utolsó iktatói szám felemlitésével mint csatolt iratokat kell feltüntetni.

Nagyobb ügycsomót kemény boriték közé lehet helyezni. Ebben az esetben az iratboriték a kemény boriték alá jön.

Az iratokat az egyszeresen összehajtott iv egész nagyságában kiterjesztve kell kezelni, illetőleg az iratboritékban elhelyezni.

Az ügy száma és az ügydarab sorszáma.

30. §. Az ügyhöz tartozó minden ügydarabot az ügy számával kell ellátni, amely áll az évszámból, a lajstrom betüjéből és folyószámából.

A sorszámot, amelylyel az irat a boritékon meg van jelölve, rá kell irni az illető iratra, még pedig az ügyszám alá tört alakban (például 1898 *A.* 10/1. vagy 1898 Sp. II. 15/3.).

Az ügyszámot és sorszámot az ügydarab első lapjának baloldali felső sarkára kell irni.

Az ügy számával és az irat sorszámával meg kell jelölni a beadvány, illetőleg az irat minden példányát és minden mellékletét.

31. §. Ha az ügy uj ügyszámot kap, az előbbi számot mind az iratboritékon, mind az ügyiratokon vörös tintával oly módon kell áthuzni, hogy az látható legyen, és az uj ügyszámot az előbbi ügyszám alá kell irni.

Iratcsomó csatolása esetén (29. §. 8. bekezdése) nem kell az egyes ügydarabokon a régi számot áthuzni és az uj ügyszámot és sorszámot feljegyezni. Elegendő, ha az uj ügyszám és sorszám a csatolt ügycsomó iratboritékára, iratjegyzékére vagy ezek hiányában utolsó ügydarabjára rájegyeztetik.

A folyamatban levő ügyek iratainak elhelyezése.

32. §. A folyamatban levő ügyek iratait a jegyzői irodában az ügy állásának megfelelően el kell különiteni. Igy különkülön kell elhelyezni:

a) azokat az iratokat, melyeket az ügy számával kell ellátni (uj ügyek);

b) az elintézett ügydarabokat;

c) a másolás alatt levő vagy a másolás végett kiadott ügyek iratait;

d) a kitüzött tárgyalási határnapokra vonatkozó ügyek iratait;

e) a nyilvántartott egyéb határnapokra vonatkozó iratokat;

f) azokat az ügyeket, melyekben az eljárás szünetel;

g) az irattárba helyezendő ügyek iratait.

A kezelés alatt levő ügydarabokat rendszerint az előiratokkal kell egyesiteni. Ha ez egyelőre meg nem történhetik: az ügydarabokon meg kell jegyezni, hogy az előirat hol található.

III. Különös intézkedések az ügyek egyes csoportjaira nézve.

A) Elnöki ügyek.

33. §. A tárgy vagy személy szerint összefüggő iratokat egy iratcsomóban és egy ügyként kell kezelni.

B) Polgári ügyek.

1. Egyezségi ügyek.

34. §. Ha a feleknek az egyezségi eljárásban szóval előterjesztett kérelmeiről a sommás ügyviteli szabályok 10. §-a értelmében nem kell jegyzőkönyvet felvenni: a lajstromban, a felek nevein kivül, a felek foglalkozása és lakása is kitüntetendő.

Az ügyeket abban a sorrendben kell a lajstromba bevezetni, amelyben az egyezségi kisérletre való idézés iránti kérelmet szóval vagy irásban előterjesztették.

Ha a biró a szóval előterjesztett kérelmet teljesithetőnek nem találja: az ügyet csak akkor kell a lajstromba bevezetni, ha a kérelmező továbbra is ragaszkodik kérelméhez és ha a biró a kérelemről jegyzőkönyvet vesz fel. Ebben az esetben az idézés megtagadását az »Észrevételek« rovatában kell megjegyezni.

Ha a fél a visszautasitott kérelmet a hiányok kipótlásával ujra előterjeszti, az ügyet uj folyószám alatt kell a lajstromba bevezetni.

Ha egyezség nem sikerülte esetén felperes a keresetet előadja, a jegyzőkönyvet, melyhez az egyezségi eljárás iratai csatolandók, a sommás perek lajstromába kell bevezetni és az ügy további kezelésére nézve a sommás perekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A lajstrom »Észrevételek« rovatában meg kell jegyezni, hogy az ügy perré alakult át és hogy a sommás perek lajstromában mely folyószám alatt van bevezetve.

2. A fizetési meghagyásokat tárgyazó ügyek.

35. §. Ha a feleknek a fizetési meghagyást tárgyazó eljárásban előadott kérelmeiről a sommás ügyviteli szabályok 20. §-a értelmében nem kell jegyzőkönyvet felvenni, a lajstromban a felek foglalkozása és lakása is kitüntetendő.

Az Fh. lajstrom azoknak az ügyeknek beiktatására szolgál, amelyekben ennél a biróságnál kérik a fizetési meghagyás kibocsátását.

Az Fm. lajstromba azokat az ügyeket kell bevezetni, amelyekben a biróságot a fizetési meghagyás kézbesitése végett, vagy az 1893: XIX. t.-cz. 13. §-a értelmében korlátozással elrendelt végrehajtás foganatositása végett, más biróság keresi meg.

Az Fh. lajstromban az ügyek abban a sorrendben vezetendők be, amelyben a felek a fizetési meghagyás iránti kérelmet szóval vagy irásban előterjesztették.

Az Fm. lajstromba az ügyek a megkeresés beérkeztének sorrendjében vezetendők be. Ha oly ügyben kerestetik meg a biróság a végrehajtás foganatositása végett, melyben előzőleg a fizetési meghagyás kézbesitése végett is meg volt keresve: az ügyet nem kell uj folyószám alatt bevezetni, hanem a bejegyzéseket a régi folyószámnál folytatni kell. Ha a végrehajtás foganatositása végetti megkeresés oly ügyre vonatkozik, mely előzőleg nincs még a lajstromba bevezetve: az 5—6. rovatokat keresztül kell huzni.

Ha a biró az 1893: XIX. t.-cz. 6. §-a értelmében közös fizetési meghagyást bocsát ki, és az egyes követelések külön folyószámok alatt vannak bevezetve: a fizetési meghagyás fogalmazványát csak az egyik ügynél kell megtartani és a további bevezetéseket csakis ennek az ügynek száma alatt kell teljesiteni. Az Fh. lajstrom »Észrevételek« rovatában ennél az ügynél meg kell emliteni, hogy a fizetési meghagyásba mely más követelés foglaltatott be, a többi ügynél pedig azt

kell megjegyezni, hogy az ügyre vonatkozó bejegyzések a lajstrom melyik folyó száma alatt fordulnak elő.

Ha a fizetési meghagyás több adóstárs ellen volt kibocsátva, a lajstrom illető rovatában meg kell jegyezni, hogy az ellentmondást melyik adóstárs terjesztette elő, a Fh. lajstrom 12. rovatában pedig ki kell tüntetni, hogy a végrehajtás melyik adóstárs ellen rendeltetett el. Ha az illető rovatokban ezekre a bejegyzésekre nincs elég hely: az »Észrevételek« rovatát is lehet felhasználni.

Ha valamelyik félnek idézés és tárgyalás iránti kérelme következtében az ügy perré alakul át, az ügyet a sommás perek lajstromába kell bevezetni és mint sommás pert kezelni. A fizetési meghagyást tárgyazó ügyre vonatkozó iratokat a sommás per irataihoz csatolni kell.

A sommás per ügyszámát be kell vezetni az Fh. lajstrom megfelelő rovatába, a többi rovatokat pedig át kell huzni.

A fizetési meghagyás alapján e'rendelt végrehajtási eljárás folyamán támasztott keresetek (végrehajtás megszüntetése iránti kereset, tulajdoni igénykereset stb.) az illetékes biróságnál a sommás perek lajstromába vezetendők be és mint sommás perek kezelendők.

Ha a biróság az 1893 : XIX. t.-cz. 13. §-a értelmében a végrehajtásnak korlátozás nélkül való folytatását rendeli el, az ügy ugy az elrendelő, mint az esetleg foganatositás végett megkeresett biróságnál is a végrehajtási ügyek lajstromába vezetendő be és a végrehajtási ügyek módjára kezelendő.

3. A sommás perek.

36. §. A lajstromnak a per befejezését jelző rovatát csak akkor kell kitölteni, ha a biróság oly határozatot hoz, vagy ha a felek közt oly egyezség létesül, melylyel a per a járásbiróságnál teljesen el van intézve, avagy ha a per a biróság külön határozata nélkül is megszüntnek tekintendő. Ellenben ha az eljárás csupán félbeszakad vagy szünetel, ezt csupán az »Észrevételek« rovatában kell kitüntetni, és ha a fél az eljárás ujrafelvételét vagy folytatását kéri, ezt a megjegyzést keresztül kell huzni.

58010. szám.
1900. szept. 22.

Igazs. min. rendelet

az 1893 : XVIII. t.-cz. 52. §-a értelmében szünetelő perek tárgyában.

A kir. járásbiróságok ügyforgalmi kimutatásainak felülvizsgálása alkalmából tapasztaltatott, hogy a szünetelő perekre vonatkozó adatok feltüntetése a fennálló szabályok helytelen és eltérő alkalmazása miatt a megkivántató egyöntetüséget nélkülözi.

Ennélfogva indittatva érzem magamat a kir. járásbiróságok figyelmét a következőkre felhivni:

A járásbirósági ügyviteli szabályok 36. §-a szerint a szünetelést a lajstromnak csak az »Eszrevételek« rovatában kell feltüntetni, és ha a fél az eljárás ujrafelvételét vagy folytatását kéri, ezt a megjegyzést keresztül kell huzni.

A szünetelő pereknél — amennyiben ujrafelvétel következtében más módon (határozattal vagy egyezséggel) nem nyernek befejezést — a lajstromnak a per befejezését jelző rovatát csak akkor kell kitölteni, ha a per a biróság külön határozata nélkül megszüntnek tekintendő. Ez az 1893 : XVIII. t.-cz. 52. §-a szerint csak az elmulasztott tárgyalástól számitott három év mulva következik be.

Ehhez képest az ily pert a három év elteltéig folyamatban levőként kell a lajstromokban vezetni és folyamatban levőnek kell a kimutatásban is feltüntetni. Emellett azonban minden évben ki kell mutatni azt is, hogy mennyi a szünetelő, azaz a szünetelés miatt folyamatban levő perek száma, ami avégből történik, hogy megállapitható legyen, hogy ezeknek a pereknek folyamatban létele nem terheli a biróságot.

Nincs tehát helye annak, hogy a szünetelő perek a szünetelés tartama alatt befejezettekként mutattassanak ki, mert ez egyrészt ellenkeznék a járásbirósági ügyviteli szabályok 36. §. első bekezdésében foglalt határozott rendelkezéssel, másrészt pedig ellenkeznék azzal a szabálylyal, mely szerint a kimutatásnak a lajstromok alapján kell készülnie és azokkal teljes összhangban kell lennie.

Hogy a perek szünetelése és az ujra fel nem vett szünetelő pereknek befejezése a lajstro-

mokból pontosan kitünjék és ez alapon a kimutatásokba felveendő idevágó adatok helyesen összeállithatók legyenek, arra nézve a következők szolgáljanak irányadóul:

Az, hogy a per az 1893 : XVIII. t.-cz. 52. §-a értelmében szünetelővé vált, az »Észrevételek« rovatában Sz. betüvel és az elmulasztott határnap keltével tüntetendő ki. (Pl. Sz. 1901. I/10.)

Midőn a per az 1893 : XVIII. t.-cz. 52. §-ának utolsó bekezdése értelmében három évi szünetelés okából megszüntnek tekintendő, csupán arra kell szoritkozni, hogy a lajstromnak a befejezést jelző rovata kitöltessék. A három évi határidőt nem kell nyilvántartani és a per megszüntét nem kell végzésben kimondani. Elegendő, ha a lajstromnak a per szünetelésére vonatkozó s a három évet megelőző időben teljesitett bejegyzései időszakonkint átvizsgáltatnak, és ha valamely ügy több mint három év óta szünetel, akkor a járásbirósági ügyviteli szabályok 36. §-a értelmében kitöltetik a lajstromnak a per befejezését jelző rovata.

Az ilykép megszünt pereket a befejezett perek közé kell felvenni. A szünetelő perek számát pedig a szünetelésre vonatkozólag a lajstrom »Észrevételek« rovatában tett és még át nem huzott bejegyzések alapján kell megállapitani.

Ezekhez képest a kimutatások összeállitása tekintetében szem előtt tartandó az is, hogy:

1. a mult évről folyamatban maradt sommás perek számába a szünetelő perek száma is belefoglalandó, vagyis a mult évről folyamatban maradt perek sorába az a szám jegyzendő be, amely az előző év végén folyamatban maradt és ugyanakkor szünetelőkként kitüntetett perek együttes összegét képezi.

2. A kimutatásnak a szünetelő perek számát feltüntető sorában nemcsak azokat a szünetelő pereket kell feltüntetni, melyek a kimutatás évében váltak szünetelőkké, hanem az összes szünetelő pereket.

3. A kimutatás évében befejezett perek számának magában kell foglalnia a lejárt évben megszünt (1893 : XVIII. t.-cz. 52. §. 3. bek.) perek számát is.

Ha a felebbviteli biróság a kir. járásbiróság itéletét az 1893 : XVIII. t.-cz. 165. §-a értelmében feloldja és az ügyet tárgyalás és ujabb itélethozatal végett az elsőbirósághoz visszautasitja, vagy ha a felebbviteli biróság az elsőbiróságnak pert megszüntető végzését megváltoztatja, a 25. §. utolsóelőtti bekezdése szerint kell eljárni.

Ha a biróság az 1893 : XVIII. t.-cz. 42. §-ának első bekezdése értelmében elrendeli, hogy az egy keresetben érvényesitett több követelés elkülönitve tárgyaltassék, vagy az egyesitett perekre nézve az egyesitést elrendelő határozatot megszünteti: mindenik követelés iránti per külön pernek tekintendő. A perek egyike megtartja a lajstrom eddigi számát, a többi pert pedig az elkülönitést rendelő határozat számának és keltének kitüntetésével uj folyószám alatt kell a lajstromba bevezetni s ezt az »Észrevételek« rovatában meg kell jegyezni.

A perek mindegyikéről külön iratcsomót kell késziteni olykép, hogy az egyik követelés iránti eljárást a megkezdett iratcsomónál kell folytatni, a többi követelések mindegyike feletti tárgyalásról pedig uj tárgyalási jegyzőkönyvet kell felvenni. Az elkülönitett perek mindegyikét a mutatókönyvben külön kell bevezetni.

Ha a biróság az egy keresetben érvényesitett több követelésnek elkülönitését rendelő határozatát megszünteti, vagy ha a biróság az 1893 : XVIII. t.-cz. 43. §-a értelmében több pernek egyesitését rendeli el, a kapcsolatot a perek közt a lajstrom »Észrevételek« rovatában fel kell jegyezni, és az egyesitett pert csak az egyik per száma alatt kell kezelni.

Ha a biró az 1893 : XVIII. t.-cz. 102. §-ának második bekezdése értelmében elkülönitett végitéletet hoz: az itéletet az illető követelésre vonatkozó iratcsomóba kell elhelyezni s a közös percsomó szükséges iratait csak akkor kell lemásolni, ha az elkülönitett végitélet elleni felebbezés elbirálásához azokra feltétlen szükség van.

A biró köteles a jelen szakasz esetében a jegyzői irodát megfelelően utasitani.

4. *Az örökösödési ügyek.*

37. §. A rendes örökösödési eljárás tárgyát képező ügyek lajstromába azokat az ügyeket kell bevezetni, melyekben az örökösödési eljárás az 1894 : XVI. t.-cz.

2., 3., 103. és 111. §§-ai alapján indittatik meg. Ha a biróság az 1894 : XVI. t.-cz. 87. és 88. §§-ai alapján a perre utasitás után a hagyaték átadása iránt intézkedni köteles, az ügyet uj folyószám alatt kell a lajstromba bevezetni. Ha a biróság olyan részleges hagyaték-átadó, vagy olyan részleges perre utasitó végzést hoz, amelylyel az örökösödési eljárás az egész hagyatékra kiterjedőleg még nincs befejezve : ezt csak az »Észrevételek« rovatában kell megjegyezni.

Az örökösödési és hagyományi bizonyitványokat tárgyazó ügyekről vezetett lajstromba be kell vezetni mindazokat az ügyeket, melyekben az örökösödési vagy hagyományi bizonyitvány kiadását kérik. Az ügy befejezésének napját jelző rovatot a lajstromban csak akkor kell kitölteni, ha a biróság a kérvényt elutasitja vagy a bizonyitványt kiadja, vagy ha igénylő jelentkezik.

Az olyan örökösödési ügyekre vonatkozó ügydarabokat, melyeket nem kell a fenti két lajstrom valamelyikébe bevezetni, a vegyes ügyekről, illetőleg a megkeresésekről vezetett lajstromba kell bevezetni.

Halálesetfelvételek és havi kimutatások községenkint és évenkint a vegyes ügyek lajstromában egy ügyszám alatt egyesitve kezelendők mindaddig, amig azok valamelyike az Ö., illetőleg Öb. lajstrom ügyeihez nem csatoltatik.

5. *Anyakönyvi ügyek.*

38. §. Az anyakönyvi ügyek lajstromának 4., 5. és 6. rovatát az elintézéskor oly módon kell kitölteni, hogy az elutasitó határozat *e* betüvel, a helytadó határozat *h* betüvel abban a rovatban tüntetendő ki, amely rovat alá az ügy tárgya tartozik.

6. *Végrehajtási ügyek.*

39. §. A végrehajtási ügyek lajstromába a következő ügyeket kell bevezetni :

1. az egyezségi eljárásban keletkezett egyezségen vagy a költségben marasztaló határozaton alapuló végrehajtási ügyeket ;

2. a fizetési meghagyás alapján az 1893 : XIX. t.-cz. 13. §-ának utolsó bekezdése értelmében korlátozás nélkül folytatandó végrehajtási ügyeket :

3. egyéb kielégitési végrehajtási, biztositási végrehajtási és zárlati ügyeket, valamint az ez iránti megkereséseket ;

4. lakbérleti ügyekben a bérlet tárgyának visszabocsátása, illetőleg átvétele iránti végrehajtásokat tárgyazó ügyeket. (1894. évi 4873. I. M. E. számu igazságügyministeri rendelet 9. §-a.)

A végrehajtatók csatlakozása esetén a kapcsolat az »Észrevételek« rovatában kitüntetendő és az egyesitett ügyek egy ügycsomóban és egy szám alatt kezelendők.

Ha a végrehajtási ügy nem szorgalmazás okából szünetelővé válik, a lajstromnak befejezést jelző rovatát ki kell tölteni és az iratokat irattárba kell utalni. Ha az ügy ujból folyamatba tétetik, a 25. §. utolsóelőtti bekezdése szerint kell eljárni.

7. *Megkeresések.*

40. §. A megkeresések lajstromában a befejezést jelző rovatot csak akkor kell kitölteni, mikor az eljárás a megkeresés folytán teljesen be van fejezve, illetőleg mikor a megkeresett biróság az iratokat a megkereső bírósághoz átteszi.

8. *Vegyes ügyek.*

41. §. Ebbe a lajstromba kell bevezetni azokat a polgári ügyeket, melyek a többi lajstromok egyikébe sem tartoznak.

Ebbe a lajstromba tartoznak az 1894. évi 4873. I. M. E. sz. a. kiadott rendeletben szabályozott lakbérleti ügyekre

vonatkozó felmondások és felhivások is; azonban ott, ahol az ezeknek az ügyeknek nagyobb mennyisége folytán szükséges, ezekről az ügyekről a XXI. minta szerint külön lajstromot lehet vezetni (L. lajstrom). Ha a lakbérleti ügy kifogás következtében perré alakul át, az ügyet a sommás perek lajstromába kell átvezetni és mint sommás pert kezelni; a lakbérleti ügy iratait a perhez csatolni kell.

C) Büntető ügyek.

1. *Vétségek és kihágások.*

42. §. A járásbiróság hatáskörébe tartozó vétségek és kihágások lajstromába a járásbiróság által elbirálandó minden bünvádi feljelentést be kell vezetni, akár hivatalból, akár magánvádra van azok tárgyában eljárásnak helye.

Ha több feljelentett, illetőleg terhelt van: a lajstromban a 3. és 5—17. rovatokban huzandó vonalakkal minden feljelentett, illetőleg terhelt részére külön alrovatot kell nyitni.

Az ujrafelvételt uj szám alatt kell bevezetni a lajstromba, azonban a két bevezetés közötti kapcsolatot ki kell tüntetni az »Észrevételek« rovatában.

Az év végén be nem fejezett oly ügyeket, melyek a megelőző vagy még korábbi év folyamán voltak meginditva, a régi ügyszám feltüntetése mellett, az addig történt összes bejegyzésekkel a lejárt év lajstromának végére kell átvezetni. Eszerint a folyó év lajstroma az ebben az évben érkezett ügyeket, az előző év lajstroma pedig a korábbi évekről függőben maradt összes ügyeket fogja tartalmazni. Az átvitelt az előbbi bejegyzést tartalmazó lajstromban az »Észrevételek« rovatában meg kell jegyezni és annak a lajstromnak mutatóját, amelybe az ügy át lett vezetve, megfelelően ki kell egésziteni.

Az 1871: XXIII. t.-cz. 23. §-a és az 1880. évi augusztus 15-én 2265. I. M. E. szám alatt kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet 18. §-a értelmében szerkesztendő havi kimutatás gyanánt a lajstrom megfelelő bejegyzéseinek másolatát kell a kir. ügyészhez beküldeni. Az *A)* táblázaton az ügyszámot is fel kell jegyezni.

46290. szám.
1900. julius 26.

Igazs. min. rendelet

a járásbirósági ügyviteli szabályok 42. §. negyedik bekezdésében foglalt rendelkezésnek a polgári ügyekről vezetett lajstromokra kiterjesztése tárgyában.

A járásbirósági ügyviteli szabályok 42. §-a negyedik bekezdésében a vétségek és kihágások lajstromára nézve foglalt rendelkezés, mely szerint az év végén még be nem fejezett oly ügyeket, melyek a megelőző vagy még korábbi év folyamán voltak meginditva, a régi ügyszám feltüntetése mellett az addig történt összes bejegyzésekkel a lejárt év lajstromának végére kell átvezetni, a sommás perek (Sp.), a rendes örökösödési eljárás tárgyát képező ügyek (O.), az örökösödési és hagyományi bizonyitványokat tárgyazó ügyek (Öb.), az anyakönyvi ügyek (A.), a végrehajtási ügyek (V.), a polgári ügyekben érkezett megkeresések (M.), a polgári vegyes ügyek (Pv.) és a lakbérleti ügyek (L.) lajstromára is kiterjesztetik.

Kivételt képeznek azok az ügyek, melyekben az eljárás csupán félbeszakadt vagy szünetel; ezek a járásbirósági ügyviteli szabályok 42. §. negyedik bekezdése szerint nem viendők át. Ha azonban olyan szünetelő per tétetik ujból folyamatba, mely nem a folyó évi s nem az ezt megelőző évi, hanem egy korábbi lajstromban foglaltatik, akkor az régi ügyszáma alatt a mult évi lajstrom végén beirt folyamatban maradt perekhez sorozandó és ott bevezetendő, a két ügy közötti kapcsolat pedig az »Észrevételek« rovatában mindkét ügynél kitüntetendő.

Jelen rendelet a folyó 1900. év végén lép hatályba.

2. *Vizsgálóbirói ügyek.*

43. §. A vizsgálóbirói ügyek lajstromába azokat a büntetőügyeket kell bevezetni, amelyekben az egész vizsgálat-

nak foganatositása a kir. járásbiróságra van bizva.

Ha több feljelentett, illetőleg terhelt van, a lajstromban a 3—6. rovatokban huzandó vonalakkal minden feljelentett, illetőleg terhelt részére külön alrovatot kell nyitni.

Az előző §. utolsóelőtti bekezdése a vizsgálóbirói ügyekről vezetett lajstromra is alkalmazandó.

44. §. A vizsgálóbirói ügyek lajstromának 8. rovatába, a kelet kitevése mellett, időrendben be kell jegyezni az illető ügyben történt minden vizsgálati cselekményt (pl. kihallgatást, szemlét, házkutatást stb.) és határozatot. Ha e rovat megtelt, a lajstrom illető rovatai közé uj lapot kell ragasztani s azon az ügyszám és rovatszám kitevése mellett (pl. 1898. Vb. 20. ü. sz. 8. rovatához) a bejegyzéseket folytatni kell.

A vizsgálóbirói ügyek lajstromának 9. rovatát akkor is ki kell tölteni, ha a biró, akár a vádló inditványára, akár annak ellenére, a nyomozásnak vagy vizsgálatnak helyét nem látja, és az iratokat határozat hozatala végett a megbizó hatósághoz beterjeszti.

Ha a vizsgálóbiró által befejezettnek tartott ügyet a kir. ügyészség kiegészitő inditványnyal küldi vissza és azt a vizsgálóbiró elfogadja, vagy ha akár a törvényszék, akár a felsőbb biróság határozata folytán érkezik vissza az ügy a vizsgálóbiróhoz: akkor az ügyet nem kell ujból bejegyezni, hanem az előbbi bejegyzésnél a további eljárást rendelő határozat számát és tárgyát az »Eszrevételek« rovatában fel kell jegyezni, a bevezetést vörös irónnal alá kell huzni, a 9. rovat előbbi bevezetését pedig vékony vonallal át kell huzni. Ha azonban az ügy oly hosszu idő mulva érkezik vissza a vizsgálóbiróhoz, hogy az sem a folyó, sem az előző év lajstromában nem foglaltatik: a lajstrom vonatkozó tételét a 42. §. utolsóelőtti bekezdése szerint az előző év lajstromának végére át kell vezetni.

45. §. A vizsgálóbirói ügyekben az iratboritékra vonatkozólag, az általános szabályokon kivül, a következő rendelkezések alkalmazandók:

Az iratborité̈k fejezetében, felül baloldalt, a vizsgálatot foganatositó biróság megjelölése mellett a megbizó hatóságot is meg kell jelölni. (Az N. kir. törvényszék megbizásából N. kir. járásbiróság.)

A terheltek neveinek megjelölésénél az összes terheltek nevei, vagy ha ezek sokan vannak, annyinak neve iratik be, ahány elfér.

Ha a terheltek ismeretlenek, ezek neveinek helye üresen hagyandó és csak a sértett neve irandó. A később kipuhatolt terheltek nevei utólag jegyzendők be.

Az iratboritékon, az ügydarab minőségének rovatában, kihallgatási jegyzőkönyveknél a kihallgatott nevét is fel kell tüntetni.

Nem kapnak külön sorszámot az egyazon személy kihallgatására vonatkozó jegyzőkönyvek, melyek az illető személylyel az ügyben legelőbb felvett jegyzőkönyvhöz folytatólag irandók, vagy hozzáfüzendők, továbbá a vizsgálattal egybefüggő és már is külön iratboritékba foglalt ügyek iratai, melyek egy sorszám alatt vezettetnek be. Ha azonban önállóan meginditott vizsgálatoknak iratai, a terheltek azonossága vagy más összefüggésnél fogva, egyesittetnek, az egyik vizsgálatnak iratai nem vezethetők a másiknak iratboritékába, hanem főiratboriték nyitandó, melybe az egyesitett vizsgálatok iratai mint ügycsomók egy-egy folyószám alatt vezettetnek be, mig a vizsgálatok külön iratboritékai folytattatnak és a beérkező, illetve keletkező iratok arra az iratboritékra vezettetnek, melynek tárgyára vonatkoznak. Több ügyre vonatkozó irat a főiratboritékra jegyzendő.

A vizsgálat befejezése után az iratboritékot a kir. törvényszéknél az ügy előadója folytatja. Ha több vizsgálat egyesittetett, a vizsgálat befejezése után

keletkező iratok a főiratboritékba tartoznak. Mindazáltal, ha később ismét vizsgálóbirói eljárásnak van helye, ennek iratai az illető külön iratboritékba folytatólag vezetendők.

Az egyesitett vizsgálati iratoknak fő- és külön iratboritékba foglalása akkor is alkalmazható, ha valamely vizsgálat már magában több büncselekményre terjed ki és az ügy bonyolódottsága az egyes cselekményekre vonatkozó ügyiratoknak különválasztását kivánatossá teszi.

3. Megkeresések.

46. §. A büntető ügyekre vonatkozó megkeresések lajstromába be kell vezetni a vizsgálóbirói egyes cselekmények teljesitését tárgyazó megkereséseket is.

A 42. §. utolsóelőtti bekezdésének rendelkezése ennél a lajstromnál is alkalmazandó.

4. Vegyes ügyek.

47. §. A büntető vegyes ügyek lajstromába be kell vezetni azokat a büntető ügyeket, melyek a büntető ügyekről vezetett többi lajstromok egyikébe sem tartoznak.

A járásbiróságnál beadott, illetőleg jegyzőkönyvbe vett azokat a bünvádi feljelentéseket, melyek a törvényszék hatáskörébe utalt büntettre vagy vétségre vonatkoznak, szintén ebbe a lajstromba kell bevezetni.

V. FEJEZET.

A kezelés további menete.

I. Az ügydarabok elintézése.

Soronkivüli elintézés.

48. §. Az ügydarabok rendszerint beérkezésük sorrendjében intézendők el; kivételt képeznek és soron kivül intézendők el:

1. az 1887 : XXX. t.-cz. 4. §. 1. és 2. pontjában felsorolt ügyek;

2. az 1893 : XVIII. t.-cz. 1. §. 5. pontban *b)* és *c)* alatt emlitett tartási keresetek, valamint a 2. §-ban emlitett ügyek, ugyszintén a perenkivüli kereskedelmi ügyek;

3. az 1886 : VII. t.-cz. 9. és 15. §-a szerint intézendő ügyek;

4. kielégitési, végrehajtási, biztositási és zárlati kérvények, valamint a zárlat feloldását vagy megszüntetését tárgyazó ügyek;

5. a birói letétek elfogadását és kiadását, valamint az árverési vételár utalványozását tárgyazó ügyek;

6. előleges bizonyitás elrendelését és hivatalos bizonyitványok kiadását tárgyazó ügyek;

7. a végrendeletek kihirdetése, a hagyaték leltározása, hagyatéki zárlat elrendelése és általában a hagyatéki eljárás során halasztást nem tűrő ügyek;

8. a büntető eljárásban nyomozás (vizsgálat) teljesitése, a vizsgálat és vizsgálati fogság elrendelése vagy megszüntetése, a vizsgálat során halasztást nem türő intézkedések megtétele és mindazok a büntető ügyek, melyekben letartóztatott vagy vizsgálati fogságban lévő van érdekelve, valamint a zárlat elrendelésére s megszüntetésére és a büntetés végrehajtására vonatkozó ügyek;

9. a felebbviteli beadványok, illetőleg a felebbvitel bejelentését tárgyazó jegyzőkönyvek;

10. a felebbviteli biróságoknak kiegészitésére vonatkozó rendeletei, valamint megsemmisitő és feloldó határozatai;

11. azok az ügyek, amelyeknek haladéktalan vagy soronkivüli elintézését törvény vagy külön rendelet kivánja;

12. mindazok az ügyek, melyek az 1—11. pontokban felsorolt ügyekkel oly szorosan függnek össze, hogy azok eldöntése nélkül az utóbbiak alaposan el nem dönthetők.

Soron kivül, akár a fél kérelmére, akár az ebbeli minőségnek a biró által történt

felismerése folytán, elintézendők azok az ügyek is, melyeknek eldöntésétől más ügy meginditása vagy valamely folyamatban levőnek további ellátása függ.

A soron kivüli elintézés iránt a fent felsorolt körülmények valamelyikére, vagy arra alapitott kérvényt, hogy az elintézés helyrehozhatlan kár vagy veszély nélkül el nem halasztható, a járásbiróság vezetőjének kell beadni és ez intézi el azt.

A járásbiróság vezetője dönti el a saronkivüli elintézés kérdését a biró által bejelentett kétség esetében is,

A biró köteles a járásbiróság vezetőjének a soronkivüli elintézésre nézve tett irásbeli rendelkezését foganatositani.

A soron kivül elintézett ügyeket sürgősen kiadandóknak kell jelezni.

A foglyos ügyekre vonatkozó beadványokra vörös irónnal »fogoly« szót kell irni és a beadványt nyomban beérkezte után elintézés végett a birónak kell átadni. Az ily ügydaraboknál nyomban kell az elintézés után a másolást és kiadást eszközölni.

Az elintézés alakja.

49. §. Az ügydarabok elintézéséről fogalmazványt kell késziteni, s azt, ha az elintézés jegyzőkönyvre vagy oly beadványra keletkezett, amelynek a biróságnál kell maradnia, lehetőleg magára a jegyzőkönyvre, illetőleg a beadványra kell irni. Egyéb esetekben az elintézés fogalmazványát külön iratba foglalva kell a biróságnál megtartani.

Ha az elintézés az ügynek csupán előkészitésére, tárgyalási vagy egyéb határnap kitüzésére, iratok felterjesztésére, elküldésére vagy felszerelésére vonatkozik és valamely nyomtatvány egyszerü kitöltéséből áll, ugyszintén, ha az elintézésnek tárgya a feleknek vagy más hatóságoknak adott egyszerü értesités, beadványnak visszautasitása vagy hiánypótlás végett visszaadása, az elintézésről nem kell külön fogalmazványt késziteni és az iratoknál megtartani. Elegendő, ha az iraton, és ha a beadvány a félnek visszaadatott, az iratboritékon, illetőleg a lajstromban az elintézés lényege megjegyeztetik.

Kivételt képeznek végrehajtást vagy árverést elrendelő vagy marasztalást avagy költségmegállapitást tartalmazó határozatok, ugyszintén a fizetési meghagyást tárgyazó ügyekben a fizetési meghagyás, a visszautasitó végzés és a végrehajtásra vonatkozó birói határozatok s általában azok a határozatok, amelyeknél a fogalmazvány megőrzése kivánatosnak mutatkozik.

Oly beadványoknál, melyeknél különös intézkedés szüksége nem forog fenn, pl. ha a beadvány csupán a szóbeli tárgyalás előkészitésére vonatkozik, az elintézés a beadványnak csupán az iratokhoz csatolásából áll.

50. §. Az elintézés fogalmazványa világos és szabatos legyen és más irat tartalmára való hivatkozás nélkül akként szerkesztendő, hogy szó szerint le lehessen irni.

A fogalmazványon ki kell tenni, hogy hány kiadványt és kinek részére kell késziteni, és hogy a határozatot külön vagy magára a beadványra kell-e irni?

Az ügyben teendő egyéb intézkedésekre a jegyzői irodának határozott utasitást kell adni.

II. Kiadás és kézbesités.

Másolás.

51. §. A másolási munkát a jegyzői iroda végzi. Ott, ahol több jegyzői iroda van, a járásbiróság vezetője elrendelheti, hogy a jelentékenyebb másolási munka az egyik jegyzői irodában, esetleg a járásbirósági irodában összpontositva végeztessék. A jegyzői iroda csak akkor veheti igénybe a másolási munka végzésére kijelölt jegyzői, illetőleg a járásbirósági irodát, ha a másolást maga el nem végezhetvén, a birótól erre engedélyt nyert.

52. §. Leirás után a kiadványt a fogalmazványnyal össze kell egyeztetni és ennek tanuságául mind a leiró, mind az összeegyeztető neve a fogalmazványon kiteendő.

A kiadványokat az ügy számával és az ügydarab sorszámával kell ellátni. (pl. 1898. Sp. 80/3.).

Aláirás. A kiadvány alakja.

53. §. A leirt és összeegyeztetett kiadványokat naponként, a sürgőseket pedig azonnal aláirás végett be kell mutatni.

A kiadványt az illető ügyben eljáró biró irja alá. Az aláirás mellett minden kiadványt, kivéve a hivatalos jelentéseket és levelezéseket, el kell látni a biróság pecsétjével is.

A jegyzői iroda hatáskörébe utalt önálló intézkedésekre vonatkozó iratokat a jegyzői irodába kirendelt kezelő maga irja alá. Másolatok hitelesitésénél és bizonyitványok kiadásánál az aláirás mellé a biróság pecsétjét is alkalmazni kell.

54. §. Az 1893 : XVIII. t.-cz. 122. §-a értelmében a járásbiróság határozatáról kiállitandó kiadványt »Kiadmány« felirással kell ellátni. A kiadványba a birói határozat teljes, esetleg az indokolást nem tartalmazó szövegét, ideértve a határozat keltét és aláirását is, másolatban fel kell venni.

A kiadványozás megtörténtét és keltét, továbbá a kiadványozó biróság megjelölését záradék alakjában kell a kiadványra vezetni. (Pl. kiadta a .... kir. járásbiróság .... évi .... hó .. napján.) A kiadványba be kell foglalni a kihirdetést tanusitó záradékot is.

Hiányzó példányok pótlása.

55. §. Ha valamely beadvány nem elegendő számu példányban adatott be : a jegyzői iroda felhivja a felet a hiány pótlására s a példányoknak a jegyzői irodában leendő bemutatására. Ha a fél e felhivásnak kézbesitésétől számitott 3 nap alatt eleget nem tett, a hiányt a fél költségére a jegyzői iroda pótolja, a pótolt példányokon hiányzó bélyeg erejéig a leletet felveszi és a birónak további intézkedés végett jelentést tesz.

A biró a jelentés folytán a leirási dijat megállapitja és a felet utasitja, hogy azt a járásbiróság vezetőjénél 8 nap alatt fizesse le.

Ha a megállapitott dij be nem fizettetik, a járásbiróság vezetője erről a birót értesiti, aki a megállapitott összeg behajthatása végett a végrehajtást rendeli el.

A végrehajtás hivatalból foganatositandó.

A befizetett vagy behajtott leirási dijat az irodaátalányi számadásban dijnoki munkatéritmény czimén kell bevételezni.

Iratok áttétele.

56. §. Ha az iratcsomóhoz tartozó összes iratok ugyanazon biróságnál más ügyhöz csatoltatnak, vagy más birósághoz vagy hatósághoz tétetnek át vagy terjesztetnek fel : akkor az iratokat az iratboritékkal együtt kell csatolni, áttenni vagy felterjeszteni és ezt a lajstrom »Észrevételek« rovatában a csatolás, áttétel vagy felterjesztés idejének és az iratok hollétének megnevezésével meg kell jegyezni.

Ha az iratoknak csak egy része csatoltatik, más birósághoz tétetik át vagy terjesztetik fel, és az iratok a végzésben, átiratban, illetőleg a felterjesztésben felsorolva nincsenek : akkor külön iratjegyzéket kell késziteni és azt a csatolt, áttett vagy felterjesztett iratokhoz mellékelni kell. Ebben az esetben, valamint akkor is, ha az ügycsomóból csak egyes ügydarab vétetik ki, az ezen §. első bekezdésében emlitett feljegyzést az iratboritékon az illető ügydarabok sorszámánál az »Észrevételek« rovatában, ha pedig csak valamely ügydarab melléklete vétetik ki, magán az ügydarabon kell megtenni.

Ha az iratok visszaérkeznek vagy visszaadatnak: az ezen szakasz első és második bekezdése szerint a lajstromban, illetőleg az iratboritékon történt feljegyzést keresztül kell huzni.

Kézbesités teljesitése. Kézbesitési iv.

57. §. A kiadvány kézbesitése ugy a biróság székhelyén, mint azon kivül, a XXII. minta szerinti kézbesitési ivvel történik.

Ha ugyanazt a kiadványt egy községben több félnek kell kézbesiteni, oly nagyságu kézbesitési ivet kell használni, hogy abba az összes felek részére eszközölt kézbesités bevezethető legyen; ha ily nagyságu iv rendelkezésre nem áll, több kézbesitési ivet kell kiállitani.

A járásbiróság székhelyén kivül, de a birósággal ugyanazon törvényszék kerületén belül kézbesitendő kiadványokat közvetlenül az illető községi kézbesitőnek kell megküldeni, a biróság közvetitését pedig, a kézbesités eszközlése végett, csak abban az esetben kell igénybe venni, amikor a kézbesitést más biróság székhelyén vagy más törvényszék kerületében fekvő járásbiróság területén kell teljesiteni. Mindegyik esetben azonban az illető iratot megkeresés vagy átirat nélkül csupán a kézbesitési iv mellékléssével kell elküldeni.

Jegyzék a helybeli kézbesitésekről.

58. §. Helybeli kézbesitéseknél a szolgák által kézbesitendő kiadványokról a XXIII. minta szerint jegyzéket kell vezetni.

A szolgák a kézbesités teljesitése után a kézbesitési iveket a jegyzői iroda vezetőjének visszaadják, és ez az átvétel elismeréseül a jegyzékben a kiadvány számát áthuzza.

Ha a kiadvány valamely félnek nem kézbesithető: a szolga a kézbesités akadályairól jelentést tesz. Ily esetben a jegyzékben az illető kiadvány számát át kell huzni, a kézbesitési iven pedig azon fél nevénél, kinek a kiadvány kézbesithető nem volt, az utolsó rovatba ezt a szót: »jelentés« kell beirni.

A jegyzéket naponként át kell nézni és azt a szolgát, aki a 48 órával előbb átvett kézbesitési iveket vissza nem adta, ezeknek átadására, a kézbesitések teljesitésére, illetőleg a kézbesités akadályának bejelentésére kell utasitani.

Jegyzék a székhelyen kivüli kézbesitésekről.

59. §. A biróság székhelyén kivül rendelkezésre álló közegek által és a más biróság utján teljesitendő kézbesitések esetében az elküldést a postakönyv, a beérkezést pedig az iratcsomónál történt feljegyzés tanusitván, külön jegyzék vezetése mellőzhető. Ott azonban, ahol szükséges, ezekről a kézbesitésekről a XXIV. minta szerint jegyzéket kell vezetni.

Ennek a jegyzéknek öt első rovatát a kiadványozáskor az egyes czimeknek megfelelően és akként kell kitölteni, hogy azoknak a feleknek nevei, akiknek ugyanaz a kiadvány kézbesitendő, lakhelyeik (községek) szerint külön sorszámok alatt legyenek beiktatva.

Arra a kézbesitési ivre, mely mellett a kiadvány csupán egy félnek kézbesitendő, a megfelelő sorszám, arra pedig, amely mellett a kiadvány több félnek kézbesitendő, a vevényben megnevezett felekre vonatkozó első és utolsó sorszám szembetünőleg ráirandó.

Az ezen szakasz első bekezdésében emlitett közegektól és biróságoktól viszszaérkezett kézbesitési iveket át kell vizsgálni és ha a kézbesités helyesen történt, a kézbesitési jegyzékben a kézbesitési iv sorszámánál a 6. rovatot ki kell tölteni.

A kézbesitési ivek visszaérkeztének nyilvántartása végett naponta át kell nézni a kézbesitési jegyzékben 15, 30 és 45 nappal előbb tett bejegyzéseket; és

ha a kézbesitő közeg vagy a kézbesitést közvetitő biróság a kézbesitési ivet vissza nem küldte, erről jelentést kell tenni.

A kézbesitések körüli teendők egyesitése.

60. §. Ott, ahol több jegyzői iroda van, a kézbesitések közvetitésével és a kézbesitések körüli teendők ellátásával (57—59. §§.) az egyik jegyzői irodát, illetőleg a járásbirósági irodát kell megbizni.

A kézbesitési ivek kezelése.

61. §. A visszaérkezett kézbesitési iveket az illető iratcsomóban kell elhelyezni és az elhelyezés jeléül az iratboritékon az ügydarab mellé, amelyre a kézbesitési iv vonatkozik, ezt a megjegyzést »kézbesitési iv« (k. i.), az esetben pedig, ha több kézbesitési iv van, ezek számát is (pl. k. i. 2.) kell irni (29. §.). Ha annak a kiadványnak, amelyre a kézbesitési iv vonatkozik, fogalmazványa vagy az arra vonatkozó irat a biróságnál maradt : akkor a kézbesitési ivet ahhoz hozzávarrni vagy ragasztani kell.

Ha jelentés vagy átirat van, a kézbesitési ivet az iratboritékon külön ügydarabként kell feltüntetni és haladéktalanul elintézni.

Jegyzék a más biróságok részére eszközölt kézbesitésekről.

62. §. Más biróságok részére eszközlött kézbesitésekről a XXV. mintának megfelelő jegyzéket kell vezetni.

A jegyzékbe minden kézbesitési ivet külön sorszám alatt kell bevezetni. Ha tehát egy ügydarabhoz több kézbesitési iv van, mindannyinak külön sorszámot kell adni, ellenben ha több ügy egy kézbesitési ivvel érkezik, az csak egy sorszámot kap.

Mielőtt az ügydarab a kézbesitő közegnek átadatik, a kézbesitési iv első rovatában a megkereső biróság jegyzékének sorszáma mellé saját jegyzékének sorszámát is fel kell jegyezni.

A kézbesités megtörténte után a jegyzék 6. rovatát ki kell tölteni, és a kézbesitési ivet a megkereső birósághoz boriték alatt vissza kell küldeni. A boritékra fel kell jegyezni azt a sorszámot, melyet a kézbesitési iv az ezen szakasz szerint vezetett jegyzékben kapott.

Ott, a hol több jegyzői iroda van, a jelen szakaszban emlitett tennivalókat az e czélra kijelölt egyik jegyzői iroda, illetőleg a járásbirósági iroda látja el.

Postakönyv a közönséges küldeményekről.

63. §. A jegyzői iroda, és a hol több jegyzői iroda van, a járásbiróság által e czélra kijelölt jegyzői iroda, és esetleg a járásbirósági iroda, a XXVI. minta szerint postakönyvet vezet, melybe minden hivatalos küldeményt szám szerint és naponta be kell vezetni.

A postakönyv lapjait folyó számmal kell ellátni. Ezenfelül a könyvet zsinórral kell átfüzni, a zsinor két végét a hivatalos pecséttel meg kell erősiteni és a lapszámokra nézve a kir. járásbiróság vezetőjének hitelesitő aláirásával kell ellátni.

A hivatalos levelezések portómentességére nézve az e tárgyban kiadott külön rendeletek irányadók.

64. §. A postán küldött kiadmányt (levél vagy csomag) birói pecséttel kell lezárni. A boritékon a megfelelő czimen felül meg kell jelölni a feladó biróságot, a kiadmány számát és sulyát.

A csomagolás és czimzés tüzetes szabályozására nézve kiadott külön rendeletek érvényben maradnak.

Postakönyv a pénz- vagy értéknemüekről.

65. §. Ha a kiadmányhoz pénz vagy értéknemü van csatolva, a postára feladást a jegyzői irodába beosztott kezelő, és ha több jegyzői iroda van, a járás-

biróság vezetője által e czélra kijelölt jegyzői irodába beosztott kezelő és esetleg a járásbirósági iroda vezetője saját felelősségére végzi. Az ilyen kiadmányokról a XXVII. minta szerint külön postakönyvet kell vezetni, mely az általános postakönyvtől annyiban különbözik, hogy a negyedik rovatban a küldött pénz összege vagy az értéktárgy körülirva foglaltatik, az átvétel elismerése pedig az ötödik rovatba vezettetik.

Az elküldés végett átadott pénz vagy értéknemüek, valamint a nehezen vagy épen nem pótolható okiratoknak postán továbbitásánál követendő eljárásra nézve az 1880. évi 2749. sz. igazságügyministeri rendelet irányadó, a pénz és értéknemüeknek postán továbbitásának módját szabályozó külön rendeletek szintén érvényben maradnak. Az igazságügyministeriumhoz intézett pénz- és értékküldemények felterjesztésénél követendő eljárást az 1889. évi január 29-én 4811. sz. igazságügyministeri rendelet (1889. R. T. 71. l.) szabályozza.

A kiadványozás feljegyzése.

66. §. A fogalmazványon (49. §.) vagy ha fogalmazvány nem maradt vissza, a 49. §. szerinti feljegyzésnél a kiadványozó aláirásával ki kell tüntetni a kiadványozás megtörténtét, a kiadás napját, esetleg a postakönyv lapszámát, avagy a kézbesitésekről vezetett jegyzék sorszámát.

Hirdetmények kezelése.

67. §. A jegyzői iroda gondoskodni tartozik arról, hogy a hirdetmények a biróságnál nyilt helyen kifüggesztessenek, a hirdetményi határidő eltelte után pedig levétessenek, magára a hirdetményre pedig a kifüggesztés és levétel napja feljegyeztessék.

A levett hirdetményt az ügyiratokhoz kell csatolni.

A hirdetménynek hirlapi közzétételéről a jegyzői iroda, a kiküldött által kibocsátott hirdetmények közzétételéről pedig az illető kiküldött gondoskodik.

A községben megfelelő módon közzéteendő hirdetményt az illető község elöljáróságának közvetlenül kell megküldeni.

VI. FEJEZET.

Az iratok felterjesztése a felső birósághoz.

Felterjesztő jelentés.

68. §. A felebbviteli beadványok felterjesztése jelentés mellett történik.

Felebbvitel esetében a felterjesztés a másodbirósághoz történik akkor is, a mikor a felebbvitel ennek határozata ellen van intézve.

A jelentésben meg kell nevezni az ügyfeleket és meg kell jelölni különösen azt a felet, aki, s azt a határozatot, amely ellen a felebbvitelt használta. A jelentés fejezetében ki kell tenni a felterjesztő s a felebbviteli biróságot, a felek neveit, az ügy megjelölését s a felebbvitel nemét.

A felterjesztett ügyekhez tartozó eredeti váltókat, kötelezvényeket, értékpapirokat, valamint a bünjeleket ugy a jelentés szövegében, mint annak felzetében tüzetesen és szembetünőleg meg kell jelölni.

Büntető ügyekben a felterjesztő jelentésre ezenkivül a büntető ügyviteli szabályok 117. §-át és a 118. §-ának első bekezdését is kell megfelelően alkalmazni.

A jelentés mellékletei.

69. §. A jelentéshez csatolni kell az ügy iratait.

A felebbvitelnek az iratokkal való felszerelése tekintetében szem előtt kell tartani egyrészt, hogy mindazok aziratokcsatoltassanak, melyek az ügy természetéhez képest a felebbvitel felsőbb birósági elintézéséhez szükségesek; másrészt hogy az ezen elintézésnél nyilván nélkülözhető, ellenben a főügy folytatására szükséges

iratok visszatartassanak; végre hogy ugy a felebbvitel elintézéséhez, mint a főügy folytatására szükséges iratok a felebbviteli birósághoz hivatalból hitelesitett másolatban terjesztessenek fel. (1881. évi LIX. t.-czikk 57. §-a, illetőleg 1893. évi XVIII. t.-cz. 214. §.)

Sommás perekben, ha a felebbezés elkülönitett végitélet vagy részitélet ellen van intézve, vagy ha az itélet kiegészitése iránt eljárás van folyamatban: a felebbezés elbirálásához szükséges iratokat mindig eredetiben kell felterjeszteni.

Az örökösödési pereket felebbvitel esetén mindenkor a vonatkozó hagyatéki ügyiratokkal kell felterjeszteni.

A biró köteles a felterjesztendő iratokra nézve a jegyzői irodát tüzetes utasitással ellátni.

70. §. Ha a jelentéshez az összes iratokat eredetiben kell csatolni, akkor azokat külön iratjegyzék nélkül az iratboritékkal együtt kell felterjeszteni.

A felebbvitt határozatra vonatkozó kézbesitési iveket és a felebbviteli beadvány első példányát, a sommás perekben pedig a felebbezés valamennyi példányát és felzetét, illetőleg a felebbvitel szóbeli bejelentéséről felvett jegyzőkönyvet szintén az iratboritékban a megfelelő helyen kell elhelyezni.

Ha azonban a felebbvitel folytán csak az iratoknak egy részét vagy csak az iratok másolatait kell felterjeszteni: akkor azokról külön iratjegyzéket kell késziteni.

Az iratjegyzékben az iratokat sorszámaik sorrendjében kell felsorolni és a felsorolt iratokat és mellékleteiket az első lap jobb oldalának felső sarkán az iratjegyzék folyószámával is el kell látni.

A felszerelési szabályok pontos megtartásáért első sorban a jegyzői irodába beosztott kezelő felelős.

A biró köteles a felszerelési szabályok megtartását ellenőrizni és e végből a felterjesztendő iratokat a jelentés aláirása alkalmával megvizsgálni és a netáni hiányok pótlását azonnal eszközöltetni.

A felsőbiróságtól visszaérkezett iratok kezelése.

71. §. A visszaérkezett és iratjegyzékbe foglalt felsőbirósági iratokat az elsőbiróság, midőn az ügyiratok hozzá visszaérkeznek, az iratboritékon egy sorszám alatt kitünteti (pl. 10. sorsz. .... kir. törvényszék felebbezési tanácsának iratai; 11. sorszám...... kir. itélőtábla felülvizsgálati tanácsának iratai; 12. sorszám a ......kir. itélőtáblának felfolyamodás folytán leérkezett iratai stb.).

VII. FEJEZET.

Nyilvántartás.

Nyilvántartó jegyzék.

72. §. A jegyzői irodában a XXVIII. minta szerint nyilvántartó jegyzéket kell vezetni.

A nyilvántartó jegyzék azoknak a határnapoknak nyilvántartására szolgál, amelyeken a biróság hivatalból valamely intézkedést tesz, vagy más birósághoz intézett megkeresésnek teljesitését várja. A nyilvántartó jegyzék naptárilag beosztandó és az ügy arra a lapra irandó, mely a megfelelő határnappal van megjelölve.

A pénzbirság kiszabását tartalmazó határozatok jogerőre emelkedését az 1881. deczember hó 8-án 39.805. szám alatt kiadott igazságügyministeri rendeletben előirt behajtás czéljából szintén e jegyzékben kell nyilvántartani.

A biró köteles az illető ügyiratra feljegyezni azt a figyelmeztetést, hogy az ügyet a nyilvántartó jegyzékbe be kell vezetni, és köteles egyuttal a lejárati határnapot megjelölni.

Ugyanez áll akkor is, ha a nyilvántartó jegyzékbe történt bevezetést bármi tekintetben változtatni kell.

A nyilvántartó jegyzékbe bevezetett lejárati napon a meghagyás vagy megkeresés teljesitéséről vagy a teljesités

elmulasztásáról tudomást kell szerezni, és esetleg a megfelelő intézkedést megtenni.

A nyilvántartást a biró ellenőrizni tartozik és annak helyességeért felelős.

73. §. A jegyzői iroda köteles ügyelni arra, hogy a tárgyalt ügyekben a tárgyalási jegyzőkönyv legkésőbb két nap alatt, az utólag irásba foglalandó határozat pedig legkésőbb nyolcz nap alatt, kezéhez jusson és a kezelési uton az ügycsomóhoz csatoltathassék.

Ha e részben késedelem forog fenn, erről a kezelő a járásbiróság főnökének irásbeli jelentést tenni tartozik.

Felebbvitelek jegyzéke.

74. §. A felebbvitelekről a XXIX. minta szerint az ügycsomóhoz csatoláskor kitöltendő külön nyilvántartási jegyzéket kell vezetni, melyben csakis az ügyszámot és az érkezés, valamint a felterjesztés vagy visszautasitás idejét kell kitüntetni.

Szegénységi jogon folytatott ügyek jegyzéke.

75. §. Bélyegköteles beadványoknál a bélyegjegyek alkalmazására, felülbélyegzésére és a bélyegilleték megröviditése esetében követendő eljárásra nézve az e részben fennálló külön törvények és szabályok szolgálnak irányadóul.

A bélyegcsonkitási leletek felvételének a kir. adóhivatalokkal, illetőleg Budapesten a központi dij- és illetékkiszabási hivatallal lett közlésnek ellenőrzését az 1881. évi 40041. és 1887. évi 33524. számu rendeletek szabályozzák.

Szegénységi jogon (1868 : LIV. t.-cz. 90. §.) bélyegmentesen folytatott minden ügyről a XXX. számu minta szerint külön jegyzék vezetendő.

Külföldi vagyontalan perlekedők csak ugy élveznek bélyegmentességet, ha az állammal, amelynek alattvalói, e részben viszonosság áll fenn. A bélyegjegyzéknek a kir. adóhivatalokkal való közlése tárgyában a bélyeg- és illetékszabályok 60. §-ának rendelkezése követendő.

Királyi közjegyzőknek adott megbizások és a végrehajtási ügyekben adott megbizások jegyzéke.

76. §. A királyi közjegyzőknek örökösödési és egyéb ügyekben adott megbizásokról a XXXI. minta szerint, végrehajtási ügyekben adott megbizásokról a XXXII. minta szerint külön jegyzéket kell vezetni.

A biróság vezetője köteles ezt a jegyzéket negyedévenkint átvizsgálni és a hosszabb idő óta hátralékos ügyek elintézése iránt a szükséges intézkedéseket megtenni.

VIII. FEJEZET.

Az iratcsomók irattárba helyezése.

Az iratok irattárba utalása.

77. §. A teljesen befejezett és további intézkedést nem igénylő ügyekre vonatkozó iratcsomókat a biró a kelet kitüntetésével és aláirásával az irattárba utalja. (Irattárba 98. I/31. N. N.)

Az irattárba kell utalni a félév óta szünetelő sommás pereket is.

Büntető ügyek irattárba helyezésekor a bünjelek tekintetében is intézkedni kell és addig, amig az intézkedés meg nem tétetett, az elhelyezésnek sem lehet helye.

Irattári kezelés.

78. §. Az irattárba utalt iratokat több iratcsomó befogadására alkalmas nyalábokban kemény táblák közé kell helyezni.

Az irattári nyalábokat a polgári és büntető szakma szerint elkülönitve, a lajstromok betüje és száma szerint összetartozó iratcsomókból kell alakitani. Az iratcsomókat ügyszám szerinti sorrendben oly mennyiségben kell elhelyezni,

hogy a nyalábok a könnyü kezelésre alkalmas térfogattal birjanak.

A táblákon ki kell tüntetni a lajstrom évét, betüjét, esetleg római számát, valamint az első és utolsó ügyszámot, amelynek befogadására a nyaláb szolgál.

A nyalábban elhelyezett iratcsomókról a XXXIII. minta szerint jegyzéket kell vezetni, amely jegyzéket a nyalábban a táblákon belül az iratok fölé kell elhelyezni.

A jegyzék fejezetében ki kell tenni a lajstrom évét, betüjét és esetleg római számát.

Az elhelyezett ügycsomókat a jegyzékbe ügyszámok szerinti sorrendben kell bejegyezni.

Ha az ügy ujból folyamatba tétetik, a bejegyzést tintával kell áthuzni. Az ügycsomó ideiglenes kivételét vagy csatolását az »Észrevételek« rovatban az ügycsomó hollétének megjelölésével együt ki kell tüntetni, amely bejegyzést azonban az iratok visszaérkeztével át kell huzni. Ellenben ha valamely irat az ügycsomóból lesz kivéve, ezt csak az ügycsomó boritékán, és ha valamely irat melléklete vétetik ki, csak az iraton kell megjegyezni.

79. §. Az irattár kezelésével és őrizetével egyik megbizható kezelő bizatik meg, kinek távollétében a biró közbenjötte nélkül iratokhoz nyulni senkinek sem szabad.

IX. FEJEZET.

Értesités, iratok megtekintése és kiadása.

80. §. A jegyzői irodába kirendelt kezelő köteles a feleknek a beadványok beérkeztéről, ügyszámáról, elintézéséről, a határozatok kiadásáról, az iratok hollétéről értesitést, — s a beadványok beérkezéséről, ügyszámáról, valamint arról, hogy valamely irat őrizete alatt van vagy onnan kivétetett, a felek szóbeli kérelmére saját neve és hivatalos pecsét alatt bizonyitványt adni.

A bizonyitványban az ügyiratot csak a felek megnevezésével, az irat elnevezésével és az ügyszámmal kell megjelölni, de az irat tartalmát nem lehet közölni.

81. §. Maguknak az ügyfeleknek és igazolt képviselőiknek köteles a jegyzői iroda, illetőleg az irattár kezelője a polgári ügyre vonatkozó iratoknak a hivatalos órákban való megtekintését és lemásolását megengedni.

A jogutódoknak, az ügyfelek beleegyezésével harmadik személyeknek és jogi érdekeltséget igazolóknak, az iratok megtekintésére és lemásolására az ügy elintézésével megbizott biró, ennek távollétében pedig a járásbiróság vezetője, adja meg az engedélyt.

Ha az iratok megtekintésére vagy lemásolására az engedély megtagadtatik, emiatt a járásbiróság vezetőjével s ennek megtagadó határozatával szemben az illető felsőbb felügyeleti hatóságnál panaszszal lehet élni. (Ü. Sz. 76. §.)

Büntető ügyek állásáról csak a biróság és a kir. ügyészség tagjainak hivatalos czélokra lehet felvilágositást vagy bizonylatot adni, és csak a biróság és a kir. ügyészség tagjainak lehet átadni az iratokat megtekintés végett.

Azoknak a feleknek, kiknek az eljárási szabályok szerint a büntető ügyek megtekintésére joguk van, az ügy elintézésével megbizott biró engedi meg az iratok megtekintését.

Az ügyben nem érdekelt más magánegyénnek csak azt az értesitést lehet adni, hogy valamely általa tüzetesen megjelölt büntető ügy vagy kiadvány megérkezett-e vagy nem. A biró az eljárás sikerének vagy más jogosult közérdeknek biztositása végett meghatározott ügyekben ezen értesités megadását is megtilthatja.

82. §. A biróság tagjai az irodákban vagy irattárban őrzött bármely iratot hivatalos használat végett és vétbizonyitvány mellett kivehetnek.

A vétbizonyitvány arra a helyre teendő, ahonnan az irat kivétetett.

Peres ügyben bármelyik fél kérheti az általa beadott iratok kiadását. Ily kérelem folytán a biróság tárgyalást rendel, arra az összes érdekelteket megidézi és amennyiben akadály fenn nem forog, mindenik félnek az őt illető iratokat elismervény ellenében visszaadja. A tárgyalásról felvett jegyzőkönyv az iratcsomóhoz csatolandó.

Addig, amig a perben bármily további joglépésnek van helye, az ügyiratok — valamennyi érdekelt fél egyetértésének esetét kivéve — a feleknek vissza nem adhatók.

Nem peres ügyeket tárgyazó iratok visszaadása iránti kérelem fölött a biróság a felek meghallgatása nélkül határoz.

Felsőbb biróságok határozatai és rendeletei, más biróságtól vagy hatóságtól érkezett megkeresések és levelek, hivatalos jegyzőkönyvek, levett hirdetmények, hivatalos jegyzékek és könyvek, kiadmányi tervek és jelentések eredetiben a feleknek ki nem adatnak.

X. FEJEZET.

Kimutatások.

83. §. A kir. járásbiróságok minden év végén a biróság ügyforgalmát és a birók tevékenységét feltüntető kimutatást tartoznak késziteni.

E czélból a kir. járásbiróságoknál alkalmazott birók mindegyike saját ügyforgalmáról és tevékenységéről a XXXIV. mintának megfelelő egyéni kimutatást állit össze.

Ha a biró évközben állását elhagyja, vagy ügykörét változtatja, tartozik a tárgyalási naplót és az irodájában vezetett lajstromokat lezárni akképpen, hogy a tárgyalási naplót a megtartott utolsó tárgyalásnál a kelettel és aláirásával látja el, a lajtsromok első lapján vagy külső lapján pedig a 28. §-nak megfelelően kitünteti az utolsó ügyszámot, amely állásának elhagyása vagy ügykörének változása idejéig irodájába érkezett, valamint azon ügyek számát, melyek a 24. §. értelmében más biró lajstromába vezettettek át; és ezenkivül eddigi működéséről a XXXIV. mintának megfelelő kimutatást készit.

Ezt a kimutatást az állását elhagyó biró megőrzés végett a járásbiróság vezetőjének adja át, az ügykörét változtató biró pedig magánál tartja meg s annak eredményét a további működéséről az év végén készitendő kimutatás eredményével összegezvén, az összes ügyforgalmát és tevékenységét feltüntető ezen kimutatást csak az év végén mutatja be a járásbiróság vezetőjének.

Az egyéni kimutatást 4 példányban kell kiállitani, hogy abból a járásbiróság vezetőjének, a felügyeletet gyakorló törvényszéki elnöknek, a kir. itélőtábla elnökének és az igazságügyi ministeriumnak 1—1 példány jusson.

84. §. Az egyéni kimutatásokon kivül összkimutatás is készitendő oly módon, hogy a kir. járásbiróság vezetője a vezetése alatt álló járásbiróság egész ügyforgalmáról és tevékenységéről, a felügyeletet gyakorló kir. törvényszék elnöke a kir. törvényszék területéhez tartozó járásbiróságok egész ügyforgalmáról és össztevékenységéről, és a kir. itélőtábla elnöke a kir. itélőtábla területéhez tartozó királyi járásbiróságok egész ügyforgalmáról és össztevékenységéről, szintén a XXXIV. mintának megfelelő összeállitást késziteni és azt az egyéni kimutatásokhoz csatolva megfelelő számu példányokban a felettes hatósághoz felterjeszteni tartoznak.

A felterjesztéseknek oly időben kell történniök, hogy a kir. itélőtábla elnöke az igazságügyministerium számára összeállitandó kimutatásokat legkésőbb jan. 15-ig felterjeszthesse.

85. §. A kimutatás rovatainak kitöltésénél azoknak az ügyeknek a számát, amelyeknek lajstrombeli folyószáma a 24. és 25. §§-okban foglalt rendelkezés alapján vörös tintával át van huzva, az

illető lajstromba bevezetett ügyek számából le kell vonni.

86. §. A telekkönyvi ügyekre és a végrehajtók tevékenysége és munkakörére vonatkozó kimutatásokra az ügyviteli szabályok 103. §-a, a közjegyzőknek adott birói megbizásokra vonatkozó kimutatásokra pedig az 1881. évi 1015. számu igazságügyministeri rendelet intézkedései irányadók.

XI. FEJEZET.

Vegyes intézkedések.

87. §. A telekkönyvi ügyek kezelésére az eddigi szabályok hatályban maradnak.

88. §. A jelen ügyviteli szabályok 73. §-ában foglalt kötelesség teljesitése körüli mulasztás az 1891 : XVII. t.-cz. 60. §-a értelmében 1—20 frtig terjedhető birsággal büntetendő.

89. §. A jelen ügyviteli szabályok életbelépésének napján hatályukat vesztik:

1. Az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291. I. M. E. sz. igazságügyministeri rendelettel kibocsátott birói ügyviteli szabályok (Ü. Sz.) 70. §-ának második bekezdése;

2. az 1892. évi október hó 22-én 4510. I. M. E. sz. igazságügyministeri rendelettel kibocsátott büntető ügyviteli szabályok (B. Ü. Sz.) 30. §-ának második bekezdése, 137., 138., 139., 140., 142., 146., 148. és 149. §§-ai, ugy azonban, hogy a 139., 140. és 142. §§-oknak a büntető nyilvántartási lajstromra és a bünjelek kezelésére és nyilvántartására vonatkozó rendelkezései továbbra is alkalmazandók;

3. az 1894. évi május hó 30-án 745. I.M. E. sz. igazságügyministeri rendelettel kibocsátott sommás ügyviteli szabályok (S. Ü. Sz.) 1—6., 8., 10., 11., 14—19. §§-ai, 21. §-ának első és második bekezdése, 26—31. §§-ai, 36., 37., 63., 64., 138—149., 160. §§-ai, 161. §-ának első bekezdése és 166. §-a;

4. az 1896. évi január hó 9-én 1897/896. I. M. sz. alatt az örökösödési ügyekről készitendő kimutatáshoz szükséges adatok gyüjtése tárgyában kibocsátott igazságügyministeri rendelet.

90. §. A jelen ügyviteli szabályok hatályba léptének napjától kezdve az 1892. évi október hó 22-én 4510. I. M. E. sz. igazságügyministeri rendelettel kibocsátott büntető ügyviteli szabályok 30. §-nak első, harmadik és negyedik bekezdése, valamint 31—34. §§-ai a kir. járásbiróságoknál nem alkalmazandók.

91. §. A sommás ügyviteli szabályok 7., 9., 12., 13., 32. és 60. §§-ai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

1. A sommás ügyviteli szabályok 7. §-a helyébe:

Egyezségi ügyekre vonatkozó beadványokat egy példányban kell beadni.

2. A sommás ügyviteli szabályok 9. §-a helyébe:

A biró az egyezségi eljárás során a határnapokat alakszerü végzés hozatala nélkül tüzi ki és csak egyszerü idézést bocsát ki.

3. A sommás ügyviteli szabályok 12. §-a helyébe:

Ha az egyezség nem sikerül, jegyzőkönyvet csak akkor kell felvenni, ha felperes a keresetét előadja.

4. A sommás ügyviteli szabályok 13. §-a helyébe:

Ha a biró a szóval előterjesztett kérelmet teljesithetőnek nem találja, erről a kérelmezőt végzés hozatala nélkül nyomban értesiti. Ha a kérelmező ennek daczára továbbra is ragaszkodik kérelméhez, a kérelemről jegyzőkönyvet kell felvenni és a megtagadást végzésben kell kimondani.

5. A sommás ügyviteli szabályok 32. §-a helyébe:

A biró a sommás perekben kitüzött szóbeli tárgyalások határnapjairól a XXXV. minta szerint naplót vezet. Ebben a naplóban a contradictorius tárgyalások számát az erre szánt helyen egy összegben kell kitüntetni.

Az egyezségi kisérletek végett kitüzött határnapokról és a járásbiróságoknál ugy

a polgári, mint a büntető ügyekben kitüzött más határnapokról a XXXVI. minta szerint külön naplót kell vezetni.

6. A sommás ügyviteli szabályok 60. §-a helyébe:

Az 1893: XVIII. t.-cz. 122. §-ában emlitett birói határozatok kiadmányainak vagy hiteles másolatainak kiadása iránti kérelem irásban vagy szóval terjeszthető elő. A tárgyaláson kivül szóval előterjesztett kérelemről nem kell jegyzőkönyvet felvenni. A kérelem tárgyában az ügyben eljáró biró intézkedik.

92. §. A sommás ügyviteli szabályok 33. §-a következőkben egészittetik ki:

Az egy hét alatt beérkezett összes sommás keresetek, amelyekre nézve a biró sem az alperesek megjelenése, sem azok védekezése tekintetében tájékozva nincs, lehetőleg egy határnapra tüzendők ki, amely határnapon a biró mindenekelőtt a contradictorius tárgyalást igénylő perek mibenállásáról a felektől tájékozást nyervén, a meg nem jelenés, elismerés, elállás, lemondás, egyezség folytán elintézhető ügyeket, valamint a pergátló akadályok vagy más ok folytán könnyen elintézhető és a sürgős ügyeket ellátja, a hosszabb tárgyalást igénylő és a kitüzött első tárgyalási napon előreláthatólag el nem intézhető ügyek tárgyalását pedig elhalasztja s azokból a többi tárgyalási napokra annyit tüz ki, amennyit egy napon befejezhet.

93. §. A sommás ügyviteli szabályok 90. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:

Sommás perekben a törvényszék felebbezési tanácsához felterjesztett ügyiratokat az elsőbirósági iratboritékkal, illetőleg iratjegyzékkel együtt a sommás ügyviteli szabályokhoz csatolt XVIII. mintáju boritékba kell helyezni.

A felebbezési birósághoz beérkező ügydarabok folytatólag csatolandók a felterjesztett iratokhoz, az egyes ügydarabok sorszámait azonban nem kell bevezetni a felterjesztett iratboritékba, illetőleg iratjegyzékbe. Ezekről az iratokról a felebbezési biróság, midőn azokat az elsőbiróságnak küldi le, vagy a felülvizsgáló birósághoz terjeszti fel: külön iratjegyzéket készit s azt a leküldött vagy felterjesztett iratokhoz csatolja. Az elsőbiróságtól felérkezett iratokat az elsőbirósági iratboritékkal együtt kell felterjeszteni, illetőleg leküldeni, s ezeket az iratokat nem kell az iratjegyzékbe bevezetni.

Azokat az iratokat, melyek a felebbezési biróságnál visszamaradnak, a felsőbirósági boritékba kell elhelyezni és sorszámukat és minőségüket a boriték belső lapjára feljegyezni.

A második bekezdésben megszabott módon kell eljárni akkor is, ha az ügyiratok más birósághoz vagy hatósághoz tétetnek át vagy más ügyhöz csatoltatnak. Ha az áttétel az iratoknak csupán egy részére vanatkozik és az áttett iratok az átiratban egyenkint fel nem soroltatnak: az átirathoz valamennyi áttett iratot magában foglaló iratjegyzéket kell csatolni.

Ha akár az iratok leküldése vagy felterjesztése után, akár pedig azért, mert az iratok más birósághoz vagy hatósághoz tétettek át, vagy más ügyhöz csatoltattak, a felebbezési biróságnak az első bekezdésben emlitett iratboritéka üresen marad: a boritékba egy papirlap helyezendő el s erre feljegyzendő az iratok holléte és az intézkedés lényege, melynél fogva a boriték üresen maradt.

94. §. A sommás ügyviteli szabályok 150. §-a akkép módosul, hogy az ügyviteli szabályok 263. §-a a kir. járásbiróságoknál nem nyer alkalmazást, a sommás ügyviteli szabályok 161. §-a, valamint a 465. §-nak 1. pontja pedig akkép módosul, hogy az ügyviteli szabályok 103. §-át a kir. járásbiróságoknál csak a 86. §. korlátai között kell alkalmazni, és hogy a kir. járásbiróságoknak nem kell a XXV. és XXVI. minta szerint kimutatásokat késziteniök és a 161. §. utolsó bekezdésében emlitett melléklajstromot vezetniök.

XII. FEJEZET.

Átmeneti intézkedések.

95. §. Azokat az ügydarabokat, amelyek a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte előtt, mint elintézettek, a kiadóhivatalba vagy az irattárba érkeztek, az eddigi szabályok szerint kell kezelni.

Ha valamely folyamatban levő ügyre vonatkozó ügydarab a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte előtt érkezett és be lett iktatva, azonban a jelen ügyviteli szabályok hatálybaléptének napján még nincs biróilag elintézve: az ügyet a megfelelő lajstromba kell bevezetni és a jelen ügyviteli szabályoknak megfelelően kezelni. A lajstrom betüjét és amenynyiben az illető ügycsoportról több lajstrom vezettetik, a lajstrom római számát vörös tintával be kell irni az iktatókönyvhöz készitett mutatókönyv (Ü. Sz. 126. §.) második rovatába, a kiadókönyv 4. rovatába és az irattári sorkönyvbe, az irattári irományjegyzék 4. rovatában pedig meg kell jegyezni, hogy az iratok mely jegyzői irodában és mely ügyszám alatt vannak. Az előző iratokat nem kell egyenként az uj iratboritékba bejegyezni, hanem az első és utolsó ügydarab iktatószámának és a darabszámnak megjelölése mellett mint régi iratokat egy sorszám alatt kell az iratboritékon kitüntetni (pl. 45/97—32/98. ikt. sz. régi iratok 20 drb). Ha szükséges, ezeket az iratokat egy iv papirba lehet elhelyezni. Az ügyszámot és a sorszámot ezen iratok közül csak az egyikre s esetleg a boritékul szolgáló papirivre kell irni. Ha az iratok más birósághoz vagy hatósághoz tétetnek át, vagy felsőbb birósághoz felterjesztetnek: ezeket a régi iratokat külön iratjegyzékbe kell foglalni és az iratjegyzéken az ügyszámot fel kell jegyezni.

Ha a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte előtt beadott és beiktatott, és a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte napján el nem intézett ügydarab nem vonatkozik valamely már folyamatban levő ügyre, hanem uj ügyet kezd meg: akkor az ügynek lajstromba vezetése után a mutatókönyvben, kiadókönyvben és irattári sorkönyvben az előbbi bekezdésben foglalt bejegyzéseket meg kell tenni. Irattári irományjegyzéket (Ü. Sz. 237. §.) nem kell késziteni, hanem az uj ügyszámot vörös tintával az irattári sorkönyv 2. rovatában fel kell jegyezni.

Ha valamely, a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte előtt inditott ügyre vonatkozólag a jelen ügyviteli szabályok hatályba lépte után érkezik valamely ügydarab vagy tétetik valamely intézkedés: akkor az ügyet be kell vezetni a megfelelő lajstromba, a lajstrom betüjét s esetleg római számát vörös tintával be kell vezetni az iktatókönyvhöz készitett mutatókönyv második rovatába és az előző iratok csatolásával egyidejüleg az irattári irományjegyzék 4. rovatában meg kell jegyezni, hogy az iratok mely jegyzői irodában, mely ügyszám alatt vannak. Az előző iratok kezelésére nézve az előző §. második bekezdése irányadó.

96. §. Az 1. §. szerint történt ügybeosztás nem terjed ki azokra az ügyekre, amelyek a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte előtt tétettek folyamatba. Ezeknek az ügyeknek kiosztása tekintetében az e részben eddig fennállott szabályokat megfelelően kell alkalmazni.

Ott, ahol több jegyzői iroda van, a járásbiróság vezetője az ezekben az ügyekben a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte után beérkező ügydarabok átvételével az egyik jegyzői irodát bizza meg. Ebben az esetben az iratokat a 17. §-ban emlitett jegyzői irodán kivül a megbizott jegyzői irodában is lehet beadni.

97. §. Az egyezségi, valamint a fizetési meghagyásokat tárgyazó ügyekben annak az évnek végéig, melyben a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépnek, az A., B. és C. lajstromok (naplók) vezetését és az iratok kezelését, illetőleg az eddigi szabályokat kell alkalmazni, azzal az

eltéréssel, hogy a lajstromokat (naplókat) a 23. §-ban megjelölt betükkel kell ellátni.

98. §. A sommás perekről a sommás ügyviteli szabályok 29. §-a értelmében vezetett jegyzéket a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte napján le kell zárni.

Ha az ebbe a jegyzékbe vezetett per a sommás perek lajstromába bevezettetik, a per uj ügyszámát vörös tintával be kell irni a perjegyzékbe az »Észrevételek« rovatába. Ebben az esetben a perjegyzékbe ennél a pernél nem kell további bejegyzéseket tenni.

A perjegyzékbe már bevezetett, a perek lajstromába át nem vezetett sommás perek nyilvántartása ezentul is a perjegyzékben történik a következő módon, hogy:

1. az ily per félbeszakadása vagy szünetelővé válta esetén ezt a körülményt a perjegyzékben az »Észrevételek« rovatában fel kell tüntetni;

2. ha az ily per a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte után a biróság külön határozata nélkül megszüntnek tekintendő, a perjegyzéknek a per befejezését jelző rovatát ki kell tölteni.

Ezen §. első és második bekezdését az 1896. évi január 9-én 1897. I. M. sz. alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet értelmében a rendes örökösödési eljárás tárgyát képező ügyekről és az örökösödési és hagyományi bizonyitványokat tárgyazó ügyekről vezetett jegyzékekre és a büntető ügyviteli szabályok 30. §-a értelmében vezetett vizsgálóbirói lajstromra is megfelelően kell alkalmazni.

99. §. Ahol a hatályban maradt rendeletekben iktatóhivatal, kiadóhivatal vagy irattár van emlitve, e helyett a jelen ügyviteli szabályokban szabályozott irodákat; az iktató, kiadó és irattárnok helyett az irodákba beosztott kezelőket; az iktatószám alatt pedig az ügyszámot és az ügydarab sorszámát kell érteni.

100. §. Az eddigi kezelési könyveket és jegyzékeket, amelyeket a jelen ügyviteli szabályok értelmében is kell vezetni (mint pl. a jegyzéket a helybeli kézbesitésekről, a jegyzéket a székhelyen kivüli kézbesitésekről, a jegyzéket a más biróság részére eszközlött kézbesitésekről, a postakönyvet a közönséges küldeményekről, a postakönyvet az értékküldeményekről, a kiküldetési naplót), az eddigi nyomtatványminták felhasználásával is lehet folytatni. Ahol ezekben a kezelési könyvekben és jegyzékekben iktatószám van emlitve, azokban az illető rovatba az ügyszámot és az ügydarab sorszámát kell irni.

Hasonlókép a jelen ügyviteli szabályok hatálybalépte után is felhasználhatók az eddigi nyomtatvány-ürlapok (pl. a kézbesitési ivek) oly módon, hogy az iktatószám helyébe az ügyszámot és az ügydarab sorszámát kell irni és az esetleg szükséges egyéb kiigazitásokat is meg kell tenni.

E)

1877 : XXII. Törvényczikk

A KISEBB POLGÁRI PERES ÜGYEKBEN VALÓ ELJÁRÁSRÓL.

(A sommás eljárásról szóló 1893 : XVIII. t.-czikk által hatályukat vesztett §-ok apróbb betükkel vannak jelezve.)

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §. A kisebb polgári peres ügyek azon részében, melyek a községi biráskodást meghaladják (14. §.), biráskodnak :

a) a járásbiró ;

b) megyékben a szolgabiró, ha a jelen törvény 2. §-a értelmében ezen biráskodással felruháztatik ;

c) törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városokban, továbbá nagyközségekben és körjegyzői szövetkezetek területén a jelen törvény 3. §. értelmében kinevezett békebiró.

2. §. A szolgabiró az igazságszolgáltatás gyorsitása végett ezen biráskodással azon esetben ruházandó fel : ha az a közigazgatás hátráltatása nélkül lehetséges és ha az illető jogot végzett vagy elméleti birói vagy jogtudományi államvizsgát tett, vagy már birói hivatalt viselt.

Ezen felruházás, a közigazgatási bizottság felterjesztésére, a belügyminister beleegyezésével az igazságügyminister által a király nevében történik.

3. §. Törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városokban, nagyközségekben és körjegyzői szövetkezetek területén egy vagy több jogot végzett vagy elméleti birói vagy jogtudományi államvizsgát tett, vagy birói hivatalt viselt feddhetlen jellemü, alkalmas egyén, a közigazgatási bizottság meghallgatása után, az igazságügyminister által a király nevében békebiróvá kinevezhető, ha :

a) ez iránt a törvényhatósági joggal felruházott város közvetlen, a rendezett tanácsu városok képviselőtestülete és a nagyközség, vagy az egy körjegyzőségben szövetkezett több kisközségnek elöljárósága pedig a közigazgatási bizottság utján folyamodik és ;

b) oly egyént, ki a fentebbi kellékekkel birván, e tiszt átvételére késznek nyilatkozik, javaslatba hoz.

Ezen békebirák az 5. §-ban foglalt községi biráskodással is megbizhatók, ha ezt az illető hatóságok folyamodványukban (*a)* pont) szintén kérik, mely esetben a békebiró ebbeli müködésének tartama alatt az emlitett hatósági területeken külön községi biráskodásnak helye nincs.

4. §. A szolgabiró azon biráskodást, melylyel a 2. §. értelmében felruháztatott, mindaddig megtartja, mig a szolgabirói hivatalt viseli, kivévén, ha időközileg a viszonyok változván, ez a közigazgatás hátráltatásával járna, mely esetben a szolgabiró ezen biráskodás továbbvitelétől, a közigazgatási bizottság meghallgatása mellett, a belügyminister által felmenthető.

5. §. A községi biráskodást gyakorolják :

a) szabad királyi, törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu

városokban a közgyülés által e czélra rendelt egy vagy több közigazgatási tisztviselő;

b) nagyközségekben a biró a tanács egy tagjával és a jegyzővel vagy helyettesével;

c) kisközségekben a biró az elöljáróság két tagjával.

Az irásbeli teendőket, ha az elöljáróságnak erre alkalmas más tagja nincs, a körjegyző vagy helyettese, avagy egy e czélra az elöljáróság által meghivott alkalmas községi lakos végzi;

d) Budapest fővárosában a községi biráskodással a kerületi elöljáróságok tagjai is megbizhatók.

6. §. Oly járásokban, ahol a járásbiróság több biról személyből áll és ahol a forgalmi viszonyok és a járás terjedelme szükségessé teszik, az igazságügyminister az érdeklettek kérelmére a járásnak a kisebb polgári peres ügyek elintézése czéljából két vagy több szakaszra való elosztását elrendelheti.

Mindenik szakasz főhelyén alkalmas időközben a járásbiróság egyik birói tagja megjelen és előre meghatározott és közzétett rendes törvénynapokon a szakaszban felmerült kisebb polgári ügyeket elintézi.

7. §. A jelen törvény szerinti biráskodással felruházott szolgabirák és kinevezett békebirák tisztök elfoglalását megelőzőleg a törvényhatóság közigazgatási bizottsága vagy annak kiküldöttje előtt következő esküt (fogadalmat) kötelesek letenni:

»Én N. N. esküszöm (fogadom), hogy a királyhoz és az alkotmányhoz hű leszek és hogy mindazon ügyekben, melyekben mint biró eljárni és itélni hivatva leszek, igazságosan, a törvény és lelkiismeretem szerint fogok eljárni.«

A községi biráskodással megbizott közegeknél az eskü helyét a hivatali, illetőleg elöljárói eskü pótolja.

8. §. Békebiróvá nem neveztethetnek ki:

1. az állami tisztviselők;
2. a községi körjegyzők;
3. az ügyvédi jegyzékbe bevett ügyvédek és az ügyvédjelöltek lajstromába bevezetett ügyvédjelöltek;
4. a kir. közjegyzők;
5. a véderőnek a hadsereghez, hadi tengerészethez és a honvédséghez tartozó, tettleges szolgálatban levő tagjai;
6. valamely egyházközségben alkalmazásban levő lelkészek és segédlelkészek, továbbá a szerzetesek és a néptanitók.

9. §. A járásbiróság és a jelen törvény értelmében biráskodással felruházott szolgabirák a kisebb jelentőségü polgári peres ügyek azon részében, mely a községi biráskodást meghaladja, a jelen törvény 1. §. *c)* pontjában emlitett közegek felállitása esetében is járásuk egész területén gyakorolják ezen birói hatóságot.

A városokban, nagyközségekben vagy körjegyzői szövetkezetek területén alkalmazott békebirák hatásköre csak az illető város, nagyközség vagy körjegyzői szövetkezet területére terjed ki. A közigazgatási bizottság felterjesztésére azonban az igazságügyi ministernek jogában áll, a szabad királyi, a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsu várost két vagy több elkülönitett járásra felosztani és a felosztott részeket ismét egyesiteni.

10. §. A községi biráskodás tekintetében Budapest fővárosának mindenik közigazgatási kerületében megbizott közegek csak az illető kerületben gyakorolják ezen birói hatóságot.

11. §. A jelen törvény szerinti eljárás alá a következő polgári peres ügyek tartoznak:

1. Pénzköveteléseket tárgyazó keresetek, melyek összege a járulékokon kivül 50 frtot meg nem halad.

2. Ingóságok vagy munkateljesités iránti keresetek, ha a kereset tárgyának értéke a járulékokon kivül 50 frtot meg nem halad, vagy felperes a követelés tárgya helyett 50 frtot meg nem haladó pénzösszeget elfogadni késznek nyilatkozik.

3. Kamatok, életjáradékok, tartási és élelmezési kötelezettségek iránti keresetek, ha a kereset tárgya a járulékokon kivül évi 50 frt összeget vagy értéket meg nem halad, vagy felperes a kereset tárgya helyett 50 frtot meg nem haladó pénzösszeget elfogadni késznek nyilatkozik, és ha a főkötelezettség birói itéleten, egyezségen vagy közjegyzői közokiraton alapul, vagy az adós által kétségbe nem vonatik.

4. Polgári eljárás alá tartozó mezei rendőri ügyek, ha a követelt összeg a járulékokon és az

esetleg szintén megitélhető pénzbirságon kivül 100 frt összeget meg nem halad: és ugyanazon összeg erejéig a vádak által okozott kártéritést tárgyazó keresetek.

5. A bérelt laknak vagy tartozmányainak kiüritése, ugy ugyanezeknek a bérlő részére való átbocsátása iránti keresetek feltétlenül; lakást és tartozmányait nem képező más bérelt helyiségek kiüritésére és átbocsátására vonatkozó keresetek pedig csak akkor, ha az évi bérösszeg Budapesten 400 forintot, más helyen pedig 200 forintot meg nem halad.

Részint lakást és tartozmányait képező, részint más helyiségek együttes kibérlése esetében a bérlemény kiüritése vagy átbocsátása iránti keresetek csak azon esetben tartoznak a jelen törvényben szabályozott eljárás alá, ha az együttes évi bérösszeg Budapesten 400 forintot, más helyen pedig 200 forintot meg nem halad.

6. Haszonbérletek visszabocsátása iránti keresetek, ha az évi bérösszeg 50 forintot meg nem halad.

7. A becsületsértési ügyek az ország azon területén, ahol ezek polgári peres eljárás tárgyát képezik.

8. A vásári birósági ügyek az országos és heti vásárok ideje alatt, ha a követelt összeg vagy a követelt tárgy értéke a járulékokon kivül 50 frtot meg nem halad.

9. Mesgyeigazitási és sommás visszahelyezési ügyek azonban csak akkor, ha a per tárgyát lakásnak vagy tartozmányainak, avagy egy kat. holdat meg nem haladó földbirtoknak birtoklása képezi.[1])

Telekkönyvi és váltóügyek, továbbá a bánya- és urbéri biróságok elé, ugyszintén a fennálló törvények értelmében közigazgatási vagy más nem birói hatósághoz utalt ügyek, végre a jelen szakasz 8. pontjának eseteit kivéve, a kereskedelmi ügyek a jelen törvényben szabályozott eljárás alá semmi esetben sem tartozhatnak.

12. §. A 11. §-ban elő nem sorolt ügyekben a jelen törvény szerinti eljárásnak azon esetben sincsen helye, ha a felek magukat akár a biróság megjelölése mellett, akár a nélkül, ezen eljárásnak alávetették.

Valamely egészben vagy részben még fennálló követelés, amely a 11-ik §. 1., 2., 3 és 4. pontjaiban megállapitott összeget vagy értéket túlhaladja: a jelen törvény szerinti eljárás alá akkor sem tartozik, amidőn annak csak egy része vonatik kereset alá, habár e rész összege vagy értéke nem terjedne is túl a jelen törvény által megszabott biráskodás hatáskörén.

Az ügyvédi kamara által az ügyvédekre kivetett (kamarai) évi illetmény iránt inditott keresetekre ezen törvény szabályai alkalmazandók. (Dt. XX. 7.)

A meg nem állapitott ügyvédi dijak és költségek iránti keresetek azon esetben is, ha azok tárgya az 1877 : XXII. t.-cz. 41. §-ában meghatározott összeget túl nem haladja, az ügyvédi rendtartás 58. §-ában megjelölt rendes biróságok illetékessége alá tartoznak, ellenben a már megállapitott dijak és költségek iránti követelések, ha azok összege a járulékokon kivül 50 frtot meg nem halad, az 1877 : XXII. t.-czikkben kijelölt biróságok előtt és az előirt eljárás szerint érvényesitendők. (Dt. XX. 8. 15.)

Bünfenyitő uton hozott határozatban előforduló vagyoni marasztalás végrehajtása nem tartozik a kisebb polgári peres ügyek iránti eljárásra. (Dt. XX. 21.)

Maradványföld-váltságból eredő követelésekre vonatkozó keresetek, a k. p. p. ügyekbeni eljárásra nem tartoznak. (Dt. XXII. 60.)

Vizipar mű-helyiség és szerelvényei birtokába leendő visszahelyezés iránti keresetek az 1877 : XXII. t.-cz. 11. §. 9. p. határait túlhaladván, a k. p. p. ügyek illetősége alá nem tartoznak. (Dt. XXIII. 32.)

Az 50 frtot meg nem haladó pénzköveteléseket tárgyazó keresetek a k. p. p. ügyek birói illetőségéből el nem vonhatók azért, mert a kamatok hozzászámitásával 50 frton túlmennek. (Dt. XXIII. 59.)

Perenkivüli ügyekben felmerült 50 frtot meg nem haladó, meg nem állapitott ügyvédi dijak és költségek iránti keresetek nem a rendes biróságok illetősége, hanem az 1877. évi XXII. t.-cz. szerinti eljárás alá tartoznak. (Dt. XXIII. 73.)

Gyakorolt szolgalmi jogba való visszahelyezés nem tartozik a k. p. p. ügyek illetősége alá, habár az illető terület egy katasteri holdat meg nem halad. (Dt. XXIV. 12.)

A követelésnek a per folyamán az értékhatáron aluli összegre leszállitása a hatáskörre már nincs befolyással. (Dt. XXXII. 85.)

Ha a követelés 50 frtnál többet tesz ki és a kereseti összeg mint ennek hátralékos része pereltetik be, habár az 50 frtot meg nem haladja, mégis a kereset az 1877 : XXII. t.-cz. 12. §-a utolsó bekezdése szerint az ezen törvény által megszabott biráskodás alá nem tartozik. (Dt. XXXIII. 22.)

Ha a kereset 50 frton felüli összeg iránt adatik be és felperes követelését a kereset

[1]) V. ö. a mezőrendőrségről szóló 1894 : XII. t.-cz. 34. §-ával a »*Közig. Törvtár*«-ban.

beadása után történt törlesztése folytán szállította le, az 1877 : XXII. t.-cz. által szabályozott eljárásnak helye nincs. (Dt. XXXII. 85. és XXXVII. 38.)

Azon kérdés, vajjon valamely ügy a kisebb polgári peres ügyek birósága vagy a rendes biróság előtt inditandó-e meg, birói hatáskör kérdését képezvén, az 1881 : LIX. t.-cz. 39. §-ának utolsóelőtti bekezdése szerint hivatalból megvizsgáltatik és amennyiben az ügy a kisebb polgári peres ügy birósága elé tartozott, a rendes biróságok által hozott itéletek az eljárással együtt az 1881 : LIX. t.-cz. 39. §. *b)* pontja alapján hivatalból megsemmisittetnek. (Dt. XXXVIII. 324.)

Biztositási dij megfizetésére irányzott keresetek a bagatellbiróság illetékessége alá nem tartoznak. (Dt. XLIV. 37.)

Felperes követelése 155 frt vételárból származik és a kereseti összeg, mint ennek hátralékos része pereltetvén be, habár az 50 frtot meg nem haladja, mégis a kereset a 12. §. utolsó bekezdése értelmében az ezen törvény által megszabott biráskodás alá nem tartozik. (Dt. XLIX. 206.)

Az 1877 : XXII. t.-cz. 12. §. 2. bekezdésének rendelkezése olyan esetre vonatkozik, amelyben az a követelés melynek 50 frtot meg nem haladó része pereltetik, már lejárt, mivel egy még csak lejárandó követelés nem érvényesithető, aminek törvényszerü következménye, hogy a birói hatáskör megállapitására csakis a tényleg lejárt s igy biróilag érvényesithető követelés összege mérvadó. (J. Sz. III. 87.)

Ha a községi biróság az eljárást hatáskör hiányából megszünteti, a rendes biróság az ügyet az okból, hogy az 1877 : XX. t.-cz. alá tartozik, el nem utasithatja. (M. VII. 361.)

13. §. Az 1. §-ban meghatározott közegek a 11. §-ban felsorolt ügyekben egyenlő birói hatósággal birnak.

14. §. A 11. §. 1., 2. és 3. pontjaiban felsorolt ügyek azon esetben, ha a kereset tárgya vagy értéke 20 frt összeget meg nem halad, kizárólag a községi biráskodás alá tartoznak.

A 11. §. 4. pontjában foglalt ügyek pedig, ha a követelés tárgya vagy értéke 20 frt összeget meg nem halad, — felperes választása szerint — akár az illetékes járásbiró, szolgabiró és békebiró, akár a községi biráskodásra hivatott közegek előtt megindithatók.

15. §. A birói illetőséget rendszerint az alperes lakhelye, vagy, ha állandó lakhelylyel nem bir, tartózkodási helye, jogi személyek, testületek, közintézetek, részvénytársulatok és szövetkezeteknél pedig ezek székhelye szabályozza.

Ha ugyanazon panasz többek ellen intéztetik : bármelyik alperesnek illetékes birósága választható.

Ha a követelés alapját képező okiratban a kötelezettség teljesitésének helye kiköttetett : a pert e hely illetékes birósága előtt is meg lehet inditani.

Jelen törvény 11. §-ának 4. pontja esetében a per azon biróság előtt meginditható, melynek területén a mezei rendőri kihágás vagy a vadak által okozott kár elkövettetett.

A 11-ik §. 5. és 6. pontjainak eseteiben a per a bérlemény helyének, a 9-ik pont esetében pedig a foglalás helyének birósága előtt inditandó meg.

Több egyenlően illetékes biróság közt a választás felperest illeti.

16. §. A birónak nem szabad oly ügyekben eljárni és itélni :

1. melyekben saját személyénél fogva érdekelve lévén, közvetlenül vagy közvetve kárt vagy hasznot remélhet ;

2. melyek által felesége vagy jegyese, fel- vagy lenfenő ágbeli rokonai, vagy olyan személyek vannak érdekelve, kik vele másodiziglen oldalrokonságban vagy elsőiziglen sógorságban, továbbá gyámsági vagy gondnoksági viszonyban állanak ;

3. melyekben mint tanu, szakértő, képviselő vagy közbenjáró működött ;

4. az olyan felek ügyeiben, kiknek valamelyikével ellenséges vagy peres viszonyban áll.

Birói érdekeltség esetében a hason hatáskörrel biró szomszédos birák közül felperest illeti a választás ; és ha birói érdekeltség az eljárás folyama alatt merül fel, az eljárás megszüntetése mellett az iratok a hason hatáskörü szomszédos birák közül ahhoz teendők át, akit felperes választ.

Lényeges módositásokat tartalmaznak a fizetési meghagyásokról szóló 1893 : XIX. t.-cz. 2. és 17. §-ai :

2. §. *Fizetési meghagyás kibocsátása kizárólag a kir. járásbiróság hatáskörébe tartozik.*

Illetékes az a kir. járásbiróság, amely a törvénykezési rendtartás szabályai szerint a követelés iránti perben eljárhat, — községi biróság elé utalt ügyekben pedig az a kir. járásbiróság, melynek területén a követelés iránti perben illetékes községi biróság székhelye fekszik.

A biróság a kérelemben előterjesztettek alapján hivatalból vizsgálja meg illetékességét.

17. §. *Ha az adós a fizetési meghagyást kellő időben ellentmondással támadta meg: a fizetési meghagyást kibocsátó biróság bármelyik fél kérelmére a fizetési meghagyás kézbesitése által meginditottnak tekintendő pernek sommás eljárás szerinti tárgyalására határnapot tüz és arra a feleket megidézi. A hitelező az idézés iránti esetleges kérelmet a fizetési meghagyás iránti kérelemben előlegesen is előadhatja — az adós pedig az ellentmondással együtt az idézési kérelmet is előterjesztheti.*

E szabályok állanak azokra az ügyekre is, amelyek különben per esetére a községi biróság hatáskörébe tartoznának. Ezekben az ügyekben a sommás eljárás szabályai, az 1893 : XVIII. t.-cz. 225. §-ának 3. és 4. pontjaiban foglalt eltérésekkel, alkalmazandók. Addig, mig az ilyen követelésre nézve kieszközölt fizetési meghagyás hatálya meg nem szünik, a követelés a községi biróság előtt nem érvényesithető.

II. FEJEZET.

Eljárás a községi biráskodás körül.

17. §. Ezen törvény 28—43., 48. és 49. §§-ai a községi biráskodás körüli eljárásban is alkalmazandók, a 37. és 39. §§-ok azonban azzal a módositással, hogy a községi biróság csak pénzbüntetést, és pedig öt forintig terjedhető összegben szabhat ki.

18. §. Valamely ténykörülmény valódiságát vagy valótlanságát a biróság a tárgyalás és a bizonyitás összes eredményének szorgos összevetése alapján szabad meggyőződése szerint itéli meg, valamint azt is, hogy a felek beismerésének, ha az később visszavonatott is, mennyiben tulajdonitandó hatály.

19. §. A bizonyitás módjai: a beismerés, okirat, tanuvallomás, szakértők véleménye, birói szemle.

Eskü által való bizonyitásnak helye nincs.

20. §. A tanuk és szakértők eskü helyett lelkiismeretükre való hivatkozás mellett kézadással erősitik meg vallomásukat.

A vallomásnak ily megerősitése az esküvel erősitett vallomással egyenlő erejünek tekintetik.

Az idézésre kellő igazolás nélkül meg nem jelenő vagy kézadással erősitett vallomást letenni vonakodó tanu, annyiszor a mennyiszer, öt forintig terjedhető pénzbüntetésben marasztalható.

21. §. Ha kellően megidézett felek valamelyike a tárgyalásra meg nem jelen, és a másik fél a halasztásba önként bele nem egyezik: a megjelenő félnek a kereset tárgyára vonatkozó ténykörülmények iránt tett előadása, amennyiben a biró előtt fekvő bizonyitékok által meg nem czáfoltatik, valónak tartandó.

22. §. Tanukihallgatást, birói szemlét vagy szakértők meghallgatását a biró szóval rendeli meg és, amennyire lehetséges, a bizonyitásokat a tárgyalás napján maga veszi fel.

Ha a bizonyitásnak a tárgyalási határnapon való felvétele nem eszközölhető, a biró erre ujabb határnapot rendel, vagy a körülményekhez képest az illetékes hason hatáskörü biróságot keresi meg. — Ezen esetekben a felek a határnapról azonnal élőszóval vagy később irásban értesitendők, a meg nem jelenés mindazonáltal az eljárást nem akadályozza.

Ugy a tanukhoz, mint a szakértőkhöz azon ténykörülményekre — melyek bebizonyitása általuk szándékoltatik — tartozó kérdéseket a biróság saját belátása szerint hivatalból vagy a felek inditványára intézhet.

Megkeresés esetében a tanuk és szakértők vallomása lehetőleg szó szerint és a birói szemle eredménye is jegyzőkönyvbe veendő.

23. §. A tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő, melynek tartalmaznia kell:

a) az eljáró biróság megnevezését, a tárgyalás helyét és idejét;

b) a feleknek, illetőleg képviselőiknek neveit;

c) a kereset tárgyának megjelölését;

d) az itéletet és annak rövid indokolását.

Községi biráskodás alá tartozó ügyekben a jegyzőkönyvet vezeti az illető községi vagy körjegyző vagy ezek segéde, avagy más, a biró által e czélból meghivott és meghitelt jegyzőkönyvvezető.

A jegyzőkönyv a felek előtt felolvastatik, a biró, illetőleg a biróság egyik tagja, kisközségekben a jegyzőkönyvvezető által aláiratik s birói pecséttel elláttatik.

A felek is kötelesek a jegyzőkönyvet aláirni, illetőleg kézjegygyel ellátni. Ha a felek valamelyike ezt megtagadja, ezen körülmény a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

24. §. Az itélet a feleknek rendszerint a tárgyalás befejezte után azonnal kihirdetendő.

Ha a felek valamelyike a kihirdetésnél nem volt jelen, az a jegyzőkönyvben megjegyzendő és annak a jegyzőkönyv kiadványa irásban kézbesitendő.

25. §. A községi biráskodást gyakorló közegek határozataival eldöntött ügyet a meg nem elégedő fél a sérelmes határozat kihirdetésétől, illetőleg kézbesitésétől számitandó 8 nap alatt a járásbiró elé viheti, ki abban a kisebb polgári peres ügyekre megszabott eljárás szabályai szerint jár el.

Ezen szándék szóval vagy irásban az eljáró községi biróságnál bejelentendő és a jegyzőkönyvben a bejelentés időpontjának kitétele mellett feljegyzendő.

A biróság a jegyzőkönyv kiadványát legfölebb 8 nap alatt azon járásbirósághoz küldi be, melynek járásához a község vagy város tartozik.

Ha az ügy a járásbiró elé vitetett, a végrehajtás a biztositáson túl nem terjedhet, mi, ha foganatosittatott, az erről szóló jegyzőkönyv pótlólag a járásbirósághoz szintén átteendő.

26. §. A járásbiró a jegyzőkönyv vétele után az ügyben ezen törvény 29. és következő §§-ai szerint jár el.

27. §. A községi biráskodással felruházott békebirák (3. §.) az ily ügyekben is a III. fejezet határozatai szerint járnak el.

Lényeges módositásokat tartalmaz a sommás eljárásról szóló 1893 : XVIII. t.-cz. 225. §-a:

225. §. *Az 1877 : XXII. t.-czikknek a községi biráskodásra vonatkozó rendelkezései továbbra is érvényben maradnak.*

Azokban az ügyekben, amelyek az 1877. évi XXII. t.-cz 25. §-a értelmében a községi biróságtól a járásbiróság elé vitetnek, a jelen törvény szabályai a következő eltérésekkel alkalmazandók:

1. a járásbiróság a községi biróság jegyzőkönyvének vétele után a feleket az ügy tárgyalására, a felek neveinek és az ügynek rövid megjelölése mellett, hivatalból idézi meg;

2. ha a kitüzött tárgyalásra a felek valamelyike meg nem jelent, az ügy eldöntésénél a megjelent fél állitásai, amennyiben azok a községi biróság előtt felvett jegyzőkönyv által meg nem czáfoltatnak, valóknak tekintendők;

3. a képviseltetés esetében felmerülő költségekre az 1877 : XXII. t.-cz. 36. §-ának intézkedései alkalmazandók;

4. a járásbiróság itélete ellen felebbvitelnek helye nincsen;

5. az 1877 : XXII. t.-cz. értelmében foganatositandó végrehajtás az itéletben rendelendő el.

A községi biráskodással felruházott békebiráknak a községi biráskodás alá tartozó ügyekben való eljárására, ideértve az itélet ellen használható semmiségi panaszt is,

az 1877 : XXII. t.-cz. rendelkezései egész terjedelmében érvényben maradnak.

226. §. *A községi biráskodás és kisebb polgári eljárás alá tartozó azon ügyekben, amelyek a jelen törvény életbelépte előtt lettek meginditva, a további eljárás az eddigi törvények szerint folytatandó. E szabály áll az ilyen ügyekben használható perorvoslatokra is.*

III. FEJEZET.

Eljárás a községi biráskodás alá nem tartozó kisebb jelentőségü polgári peres ügyekben.

28. §. Felperes szóval vagy irásba foglalva terjesztheti elő panaszát.

Ugyanazon panaszba több, habár jogalapra és tárgyra különböző követelés foglalható, ha ezek mindenike ugyanazon felperes vagy felperesek által ugyanazon alperes vagy alperesek ellen támasztatik, és a biróság az egybefoglalt követeléseknek mindenikére nézve illetékes.

29. §. A biró, ha az ügyet hatósága alá tartozónak és magát illetékesnek tartja, a panasz tárgyalására lehetőleg rövid határnapot tüz ki.

Ha ellenben a biró az ügyet hatósága alá tartozónak vagy magát illetékesnek nem tartja, visszautasitó végzést hoz, s azt röviden irásba foglalva, felperesnek azonnal kézbesiti vagy legalább 8 nap alatt kézbesitteti.

30. §. A felek az ügy tárgyalására rendszerint a peres felek neveit, a kereset tárgyát vagy összegét s a tárgyalás idejét és helyét tartalmazó idézvény kézbesitése által hivatnak meg.

Az idézvény a biró által sajátkezüleg aláirandó s birói pecséttel látandó el.

Községi biróság elé tartozó ügyekben az idézvényt a községi biró, vagy ennek rendeletére a községi, a körjegyző vagy segédje állitja ki.

Az idézvény rövid tartalma a biróság naplójába, illető rovatainak kitöltése által, bevezetendő.

Ha a felek szóbeli felhivásra megjelentek, irásbeli idézés nem szükséges.

31. §. Az idézvénynek egy-egy példánya a felek mindenikének vétbizonyitvány mellett a fennálló törvények szerint kézbesitendő.

Más biróság területkörében teljesitendő kézbesitések megkeresés utján eszközöltetnek.

Ha felperes kivánja, az alperesi idézvényi példány a kézbesités eszközöltetése végett neki adandó át. Felperes az ellenfélnek szóló példány vagy példányok kézbesitése végett a községi kézbesitőt hivja fel, ki ezen esetben akként köteles eljárni, mintha a kézbesités közvetlenül a biróság által hagyatott volna meg.

32. §. Ha a biráskodásra kitüzött időben felperes ellenfelével együtt a biróság előtt megjelen, amennyiben fontos okok nem akadályozzák, és a biró a megjelent felek személyazonosságáról meggyőződést szerezhet, a tárgyalás külön idézés nélkül azonnal megtartandó.

33. §. Önjogu személyek a tárgyalásra személyesen jelenhetnek meg.

Kiskoruak, gondnokoltak és jogi személyek a törvény, illetőleg alapszabályaik szerint jogositott képviselő által, közkereseti társaságok a czégjegyzésre jogositott személyek által képviseltetnek.

Oly jogokat vagy kötelezettségeket illető ügyekben, melyekre vonatkozólag a kiskoruak is rendelkezési jogosultsággal birnak, a személyes megjelenési jog ezekre is kiterjed.

34. §. A feleknek jogukban áll a tárgyalásnál magukat meghatalmazott által képviseltetni :

A házastárs házastársa helyett, a nagykoru fiu szülője helyett vagy viszont, a gazdatiszt a helyett, akinél alkalmazva van, a kereskedősegéd vagy iparossegéd főnöke helyett, irásbeli meghatalmazás nélkül is megjelenhetnek.

35. §. Meghatalmazott által kötelesek magukat képviseltetni :

1. akiket a biró külön meghatalmazott általi képviseletre utasit azon ok-

ból, mert magukat érthetően kifejezni nem képesek;

2. akiktől a biróság illetlen magaviselet, vagy az ellenfél, vagy pedig valamely tanu vagy szakértő megsértése miatt a szót elvonta. (37. §.)

36. §. Az előző 34. és 35. §§-ok eseteiben a meghatalmazott által való képviseltetés folytán felmerült költségtöbblet az ellenfél terhére semmi esetben sem állapitható meg.

A meghatalmazott dijainak és költségeinek saját fele ellenében való birói megállapitását, kivévén a 35. §. eseteit, nem követelheti.

37. §. A tárgyalás szóbeli, közvetlen és nyilvános; de csak felnőttek bocsáthatók a tárgyalási helyiségbe.

A felek előterjesztésére, vagy hivatalból kizárható a nyilvánosság, ha a biró a közerkölcsiség tekintetéből szükségesnek látja. Ez esetben is kivánhatja mindenik fél, hogy részéről két bizalmi személy jelen lehessen.

A biró őrködik a rend fentartása felett; a rendzavarókat, ha a rendreutasitás nem használ, a kiutasitással való fenyegetés után a tárgyalási helyiségből kiutasithatja, sőt azokat, akik nagyobb illetlenséget követnek el, különösen a birót, a felet vagy meghatalmazottat, a tanut vagy szakértőt megsértik, 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, fizetésképtelenség esetében pedig 24 órai elzárással fenyitheti.

Az ez iránt hozott végzés azonnal kihirdetendő és végrehajtandó.

38. §. A biró legelőbb is a feleket a ténykörülmények, a bizonyitékok és kérelmük iránt kihallgatni, s ennek megtörténte után az ügy felderitése végett hozzájok kérdést intézni köteles avégből, hogy a döntő körülmények tisztába hozassanak s a valódi tényállás kipuhatoltassék. Ugyanezen czélból a felek a biró által közvetitve, vagy ennek engedelmével közvetlenül is, intézhetnek egymáshoz kérdéseket. A biró azonban az ügyre nem tartozó kérdések intézését megtagadhatja s általában oda hatni köteles, hogy az ügyre nem tartozó hosszadalmasságok és mellékkörülmények mellőzésével, a tárgyalás lehetőleg megszakitás nélkül fejeztessék be.

A biró köteles figyelmeztetni a feleket azon következményekre, melyek az ügyállás felderitésének vagy bizonyitékaik megjelölésének elmulasztásából származnak.

A jelen törvény által megállapitott eljárás alá tartozó ügyekben szavatosra való hivatkozásnak helye nincsen.

39. §. A biró a járása területén lakó vagy tartózkodó, azonban a 34. §. engedelme mellett meghatalmazott által képviselt felet, amennyiben szükségesnek látja, személyes megjelenésre idézheti. E meghagyásnak a felek, ha csak legyőzhetlen akadályok által vissza nem tartatnak, 50 forintig terjedhető büntetés terhe alatt eleget tenni kötelesek.

40. §. Ha a tárgyalás közben kitünik, hogy a megjelentek valamelyike önképviseletre nincs jogositva, vagy a felek valamelyike helyett olyan egyén jelent meg, ki képviselői jogát nem igazolja, a biró a tárgyalást hivatalból halaszsza el és a törvényszerü eljárás eszközlésére a szükségeseket hagyja meg.

Ez esetben mindazonáltal tartozik a biró a feleknek kijelenteni, hogy ismételt halasztásnak az ellenfél beleegyezése nélkül nem lesz többé helye.

A tárgyalás elhalasztandó akkor is, ha valamelyik fél az ügy iránt érthetően nyilatkozni képes nem levén, a biró meghagyására rögtön meghatalmazottat nem állit; vagy ha valamelyik fél illetlen magaviselete miatt a tárgyalási helyiségből kitiltatott.

Ezen esetekben utasitandó az illető fél, hogy az ujabb tárgyalásra meghatalmazott által jelenjen meg, különben meg nem jelentnek fog tekintetni.

Ha a tárgyalás elhalasztatik, a biró tartozik a feleket az ujabb tárgyalási határnapról, amennyiben lehetséges, szóval értesiteni.

41. §. Ha tárgyalás közben kiderül, hogy a kereset nem tartozik a jelen törvény szerint való eljárás alá, a biró a további eljárást az esetben is köteles megszüntetni, ha a fél az iránt kifogással nem élt.

Az eljárás megszüntetése végzés által mondandó ki, mely azonnal kihirdettetik, és ha valamelyik fél kivánja, neki irásba foglalva kézbesittetik.

Ezen esetben felperes keresetét a rendes biróságok előtt feltétlenül megindithatja; és a rendes birói hatóságok az ügyet azon ok miatt, hogy az a jelen törvény szerinti eljárás alá tartozik, el nem utasithatják.

42. §. A felek kihallgatása után a biró köteles az egyezséget megkisérleni.

Ha az egyezség sikerül, az a jegyzőkönyvbe bevezetendő, joghatálylyal azonban csak akkor bir, ha a felek által sajátkezüleg aláiratik, vagy, amennyiben a jegyzőkönyvet aláirni nem képesek, kézjegyök alkalmazása mellett nevök egy erre felhivott s magát néválairóként megjelölő tanu által aláiratik. Ezenfelül az egyezség birói aláirással és pecséttel is ellátandó.

43. §. Ha az egyezség nem sikerül: a peres ügy, amennyiben bizonyitási eljárás szüksége nem forog fenn, azonnal, ellenesetben a bizonyitási eljárás befejezése után itélet által döntetik el, s abban a kötelezettség teljesitésére az itélet kihirdetését vagy kézbesitését követő naptól bezárólag számitandó, és legfölebb 8 napra terjedő, határidő tüzetik.

Ha több követelés foglaltatott egybe, s valamennyi iránt azonnal itéletet hozni nem lehet, a biró az itélethozatalra még nem alkalmas követelés elkülönitésével jogositva van azon követelések felett hozni itéletet, melyekre nézve bővebb felderités szüksége fenn nem forog.

A biró az egybefoglalt követelések tárgyalásának elkülönitését is elrendelheti.

44. §. Mindenik fél tartozik azon ténybeli állitásokat, melyekre jogát vagy kifogását alapitja, bebizonyitani.

A bizonyitás módjai: a beismerés, okirat, tanuvallomás, szakértők véleménye, birói szemle és eskü.

45. §. Mindazon ténybeli állitás, melyet az ellenfél a per folyamában nyiltan beismer, és amelyre a hozzá e tárgyban intézett kérdés daczára tagadólag nem nyilatkozik, bebizonyitottnak veendő.

Bizonyitékul szolgál a biróságon kivüli beismerés is, ha ennek megtörténte a hivatkozó fél által bizonyittatik.

Ha a felek valamelyike a tárgyalási határnapra meg nem jelen, az ellenfélnek a ténykörülményeк iránt tett nyilatkozatai, amennyiben a biró előtt fekvő bizonyitékok által meg nem czáfoltatnak, valóknak tartandók.

46. §. Közokiratok, ha csak ezeknek hamissága vagy szabálytalansága be nem bizonyittatik, teljes bizonyitó erővel birnak.

Magánokirat, melynek valódisága kétségbe nem vonatott, vagy bebizonyittatott, a kiállitó ellen teljes bizonyitékul szolgál.

Azon magánokirat, melynek tartalmát az ellenfél tagadja, ugy szolgál bizonyitékul:

a) ha azt sajátkezüleg irta és aláirta; vagy

b) ha az idegen kézzel irt okiratot két előttemező tanu jelenlétében irta alá, vagy azok előtt az aláirást sajátjának ismerte el;

c) ha a kiállitó, ki irni nem tud vagy nem képes, két előttemező tanu jelenlétében, kiknek egyike által a kiállitó neve is aláiratott, kézjegyével látta el az okiratot.

Ha a kiállitó olvasni sem tud, vagy az okirat nyelvét nem érti, az okirat csak akkor bir teljes bizonyitó erővel, ha tartalma a kiállitónak megmagyaráztatott, és ennek megtörténte a tanuk által az okiraton bizonyittatott.

Bejegyzett kereskedőknek és iparosoknak szabályszerüen vezetett könyvei, a követelés alapjául szolgáló tételek bejegyzésétől számitott 2 évi időtartam alatt, fél bizonyitó erővel birnak, ha az áruczikk kézhezjutása vagy megrendelése igazoltatik.

Az okiratok a hivatkozó fél által eredetben felmutatandók, s másolatban vagy eredetben az iratokhoz csatolandók.

47. §. Két együtt jelenvolt tanunak közvetlen tudomásán alapuló, egyező, világos és határozott vallomása teljes bizonyitékot képez.

48. §. Tanuságtételre nem bocsáthatók:

a) akik a bizonyitandó tény történtekor 12 évesek nem voltak, vagy kihallgatásuk alkalmával 16-ik évöket be nem töltötték;

b) akik elmebeli vagy testi fogyatkozásuk miatt a valóságot fel nem ismerhették, vagy előadni nem képesek;

c) akik hamis tanuságért vagy hamis esküért büntetve voltak;

d) akik vallomásukból vagy a per kimenetelétől közvetve vagy közvetlenül kárt vagy hasznot várhatnak;

e) akik a bizonyitó ellenfelével ellenségeskedésben vagy perben állanak;

f) a bizonyitó félnek meghatalmazottja, fel- és lemenő ágbeli rokonai, házastársa és jegyese.

49. §. Mennyiben fogadhatók el tanukul a bizonyitó fél oldalrokonai, sógorai, szolgálati személyzete és azok, akik nyereségvágyból elkövetett büntethető cselekményben bünösöknek itéltettek, vagy hamis tanuságért, vagy hamis esküért kereset alatt állanak, a körülmények szerint a biró itéli meg.

50. §. Azon ténykörülmények igazolására, melyekről a biró szemle vagy szakértők meghallgatása utján szerezhet meggyőződést, a birói szemle és szakértők meghallgatása akkor is elrendelhető, ha a felek ezt nem kérték.

A meghallgatandó szakértőket a biró hivatalból nevezi ki.

A tanuságtételre való bocsátást gátló körülmények a szakértőknél is kizárási okot képeznek.

Tanukihallgatást, birói szemlét vagy szakértők meghallgatását a biró szóval rendeli meg, és amennyire lehetséges, a bizonyitásokat a tárgyalás napján maga veszi fel.

Ha a bizonyitásnak a tárgyalási határnapon való felvétele nem eszközölhető, a biró erre ujabb határnapot rendel, vagy a körülményekhez képest az illetékes hason hatáskörü biróságot keresi meg. Ezen esetekben a felek a határnapról azonnal élőszóval, vagy később irásban értesitendők; a meg nem jelenés mindazonáltal az eljárást nem akadályozza.

A tanuk és szakértők az eljáró biró által megállapitott, ugy a kihallgatás alkalmával a felek inditványai alapján, vagy a tanu feleletéből folyólag, a biró által szükségesnek talált kérdésekre hallgattatnak ki, és vallomásukat esküvel, s ha az eskütétel vallásuk szabályaival ellenkezik, fogadalommal megerősiteni kötelesek; kivéve azon esetet, ha mindenik érdeklett fél jelen van s az eskü mellőzését kivánja. Az idézésre kellő igazolás nélkül meg nem jelenő vagy az esküt (fogadalmat) letenni vonakodó tanu, annyiszor amennyiszer, 50 frtig terjedhető pénzbirságban marasztalható.

Megkeresés esetében a tanuk és szakértők vallomása lehetőleg szó szerint és a birói szemle eredménye is külön jegyzőkönyvbe veendő fel.

51. §. Eskü által való bizonyitásnak csak a következő esetekben van helye:

a) ha valamely ténykörülmény nem teljes bizonyitó erejü okmány, vagy egy kifogástalan tanu által igazoltatik: a bizonyitó félnek, amennyiben a tényről közvetlen tudomása van, póteskü itélhető;

b) ha valamely valódiságára nézve kétségtelen követelés összege másként be nem bizonyitható: a követelő félnek becslőeskü itélhető;

c) ha valamely magánokirat valódisága tagadtatik: az aláirást tagadó fél esküt köteles tenni arra, hogy az aláirás nem tőle származik; ha pedig ezen esküt le nem teszi, az aláirás valódisága bebizonyitottnak veendő. Midőn azonban az okiratra hivatkozó fél azt állitja, hogy személyesen jelen volt az okirat aláirásánál, az aláirást tagadó fél a tárgyalás során az esküt visszakinálhatja, és ez esetben, ha a bizonyitó fél ezen esküt leteszi, az okirat valódisága bebizonyitottnak vétetik;

d) oly döntő ténykörülményekre nézve, melyekről mindkét peres félnek közvetlen tudomása van, más bizonyitékok hiányában, a bizonyitó fél ellenfelét esküvel kinálhatja meg. A megkinált az esküt visszakinálhatja. A kinált eskü a bizonyitó ellenfelének, visszakinálás esetében pedig a visszakinált eskü a bizonyitó félnek itélendő meg.

Esküvel eldöntött perekben a megitélt eskü szövege az itéletbe szó szerint felveendő és a peres felek jogai és kötelezettségei feltételesen, ugy az eskü letételének, mint a letétel elmulasztásának esetére megállapitandók.

52. §. A tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő, melynek tartalmaznia kell:

a) az eljáró biró nevét, a tárgyalás helyét és idejét;

b) a feleknek s illetőleg képviselőiknek neveit;

c) a panasz tárgyának megjelölését;

d) lehetőleg rövidséggel és a felek előadásának mellőzésével, csupán a lényeges bizonyitékokra általában való utalás mellett, a kideritett tényállást;

e) a tárgyalás közben hozott s az érdekletteknek kihirdetett vagy kézbesitett végzéseket;

f) az itéletet s annak rövid indokolását.

A jegyzőkönyv a felek előtt felolvastatik, birói aláirással és pecséttel láttatik el.

A felek is kötelesek a jegyzőkönyvet aláirni, illetőleg kézjegygyel ellátni. Ha a felek valamelyike ezt megtagadja, ezen körülmény a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

53. §. Az itélet s a tárgyalás folytán hozott végzések a feleknek rendszerint kihirdetendők.

Végzés a feleknek csak a jelen törvény által rendelt esetekben, a jegyzőkönyvnek a bevezetést (52. §. *a), b), c)* pont) és az itéletet tartalmazó kiadványa pedig csak annak kézbesittetik, ki a tárgyaláson meg nem jelenés folytán marasztaltatott és emiatt neki az itélet kihirdethető nem volt.

Helyben lakó fél az itélet kihirdetésére ez esetben is megidézhető.

A felek szóbeli vagy irásbeli kérelmére azonban az itéletet tartalmazó kiadvány akkor is irásban kiadandó, ha az itélet kihirdettetett.

A feleknek emellett jogukban áll saját költségükre a jegyzőkönyvnek egész terjedelemben hiteles másolatban való kiadását kivánni.

54. §. Az itélet jogerőre emelkedése után a megitélt eskü letételére hivatalból tüzetik határnap, illetőleg e végből az illetékes hason hatáskörü biró hivatalból kerestetik meg.

Ha az itélet kihirdetésénél mindkét fél személyesen jelen van, és az itélet ellen semmiségi panasz nem emeltetett, a megitélt eskü ujabbi határnap kitüzése nélkül azonnal kiveendő.

55. §. A kisebb jelentőségü polgári peres ügyekben csak a jelen törvény 56—63. §§-ban szabályozott jogorvoslatnak van helye.

56. §. Igazolásnak helye van, ha a tárgyalási határnapra valamelyik fél vagy az eskületéti határnapra azon fél, kinek részére az eskü megitéltetett, önhibáján kivül meg nem jelenhetett.

Az igazolási kérelem a helyben lakó fél által az elmulasztott határnaptól számitott 8 nap alatt szóval terjesztendő elő, vagy irásban adandó be, és a további eljárásra halasztó hatálylyal bir.

Az igazolási kérelem felett a biró a felek meghallgatása után végzés által

határoz, s ha az igazolásnak helyt ad, a hozott itélet hatályon kivül tétele mellett, az érdembeli eljárást nyomban folytatja, illetőleg a megitélt eskü kivétele iránt intézkedik.

57. §. A kisebb polgári peres ügyek azon részében, melyek a községi biráskodást meghaladják, továbbá a községi biráskodás alá tartozó azon ügyekben, melyekben a békebiró járt el, a felebbezés kizárásával csak semmiségi panasznak van helye a következő esetekben:

a) ha a biró oly ügyben itélt, mely jelen törvény szerint az ő hatásköre alá nem tartozik;

b) ha a biró oly ügyet, mely a jelen törvény által szabályozott eljárás alá tartozik, erről az utról elutasit;

c) ha oly biró járt el és itélt, ki személyes érdekeltségénél fogva arra jogositott nem volt (16. §.);

d) ha oly ügyben határozott, melyben illetőséggel nem birt (15. §.);

e) ha meg nem jelenés indokából lett ügyvesztes azon fél, aki törvény szerint megidézve nem volt;

f) ha felperesi vagy alperesi minőségben önképviseletre nem jogositott fél törvényes képviselőjének mellőzésével lépett fel vagy idéztetett meg, és ezen hiba utólag nem pótoltatott.

58. §. A semmiségi panasz a határozat kihirdetésekor azonnal bejelentendő, és ha a fél kivánja, annak irásbani beadhatására 3 napi határidő engedendő.

Azon fél, kinek részére az itéletnek kézbesittetnie kell (53. §.), a kézbesitéstől számitandó 3 nap alatt bármikor élhet semmiségi panaszszal és ezt akár szóval bejelentheti, akár irásban beadhatja.

59. §. Semmiségi panaszok felett azon kir. törvényszék határoz, melynek kerületében az itélőbiróság székhelye fekszik, mi végből az iratok az 58. §-ban foglalt rendelkezés által igényelt idő eltelte után oda haladéktalanul felterjesztendők.

60. §. A törvényszék határozathozatal előtt az eljáró birótól felvilágositásokat kérhet, sőt megrendelheti azt is, hogy a felek az általa kijelölt körülményekre ujolag meghallgattassanak.

A törvényszék végérvényesen határoz és határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Nyilván alaptalan semmiségi panasz esetében a királyi törvényszék a panaszt emelő ellen 25 forintig terjedhető pénzbirságot szabhat.

61. §. A semmiségi panasz az itélet végrehajtását nem akadályozza. Ha az itélet esküttől van feltételezve, és a marasztalt fél semmiségi panaszszal élt, a végrehajtás a biztositáson túl nem terjedhet.

Különös esetekben, midőn a marasztalt felet a kielégitési végrehajtás foganatba vétele által nehezen helyrehozható károsodás érhetné, ugy az eljáró biró, valamint a törvényszék is elrendelheti, hogy a törvényszék határozatának meghozataláig a végrehajtás csak a biztositásig terjedjen.

62. §. A törvényszéknek a semmiségi panasz következtében hozott határozata a feleknek irásban kézbesitendő, és az abban netalán megrendelt további intézkedések foganatba vétele hivatalból eszközlendő.

63. §. A kisebb polgári peres ügyek azon részében, melyek a községi biráskodás alá nem tartoznak, egyszeri perujitásnak feltétlenül helye van.

Ezen ujitott per az itélet jogerejüvé váltától számitandó 30 nap alatt és ugyanazon biróság előtt inditandó meg, mely a főügyben eljárt és itélt.

Az ujitott ügyet a biró a jelen eljárás szabályai szerint még egyszer tárgyalja és mindazt birói megfontolás alá veszi, mit a perlekedő felek akár egész ujonnan, akár a főügy tárgyalásának folyamán kifejlettekkel kapcsolatosan felhoznak.

64. §. A perujitás a főperben hozott itélet végrehajtását semmi esetben sem akadályozhatja. Ha azonban az ujitott perben hozott itélet amattól eltérő lenne és a végrehajtási eljárás még befejezve nincs, ennek tovább folytatása, esetleg megszüntetése az uj itélet értelmében eszközlendő.

65. §. A semmiségi panasz következtében megsemmisitett vagy a perujitás

folytán megváltoztatott itéleteknek szükségessé válandó visszvégrehajtása a jelen törvény IV. fejezetében szabályozott eljárás szerint történik.

Az 1877 : XXII. t.-cz. 65. §-ának rendelkezése szerint a végrehajtásilag megfizetett összegek iránti keresetnek nincs helye. (Dt. XLII. 88.)

IV. FEJEZET.

A végrehajtás.[1]

66. §. A végrehajtást a biró az itéletben rendeli el. A végrehajtás, vagy az illető birák valamelyike, vagy ezeknek kiküldött hivatalos közege, vagy a községi, illetőleg körjegyző vagy ezeknek segédje, vagy az elöljáróságnak valamely irástudó tagja, vagy végül városokban egy e végből rendelt hivatalos személy, mint kiküldött által foganatosittatik.

A kiküldött az itéletben nevezendő meg, a végrehajtás azonban csak a nyertes félnek a kiküldöttnél való szóbeli vagy irásbeli jelentkezésére foganatositandó.

Ha a végrehajtás az itélőbiró területi hatáskörén kivül foganatositandó, e végből az illetékes hason hatáskörü biróság az iratok áttétele mellett megkerestetik.

A jelen törvényben körülirt eljárás alá tartozó ügyekben előleges biztositásnak helye nincsen, a bérbeadó azonban a bérlő ellenében a bérösszeg erejéig a törvényes zálogjoggal terhelt ingóság összeirását, ugy az eljárás meginditása előtt, mint az eljárás folyamában, követelheti.

67. §. Pénzbeli marasztalás esetében a végrehajtás a marasztalt félnek csak ingóságaira, készpénzére vagy követelésére vezettethetik.

A végrehajtás alá veendó tárgyak összeirandók, zár alá vetteknek nyilvánitandók, és amennyiben a felek a becsértéket kölcsönösen meg nem állapitják, a végrehajtó által megbecsülendők; ha azonban valamelyik fél kivánja, saját költségére szakértő becsüs alkalmazandó.

Az összeirás alkalmával a végrehajtó a zártörés bünfenyitő következményeire a végrehajtást szenvedőt vagy háznépét figyelmeztetni, és hogy ez megtörtént, a jegyzőkönyvbe bevezetni köteles.

A végrehajtónak jogában áll a végrehajtást szenvedőnél a zár alatt levő helyeket felnyittatni. Ugyanaz ellenszegülés esetében a szükséges karhatalmat hivatalból szerzi meg.

A lefoglalt ingóságok, amennyiben a végrehajtató kivánja, és ha ez a végrehajtásnál jelen nincsen, amennyiben a körülmények szükségesnek mutatják, a végrehajtó által kinevezett zárgondnok kezelése alá adandók.

68. §. Olyan tárgyak, melyek már korábban lefoglaltattak, vagy amelyek a végrehajtás alkalmával mások tulajdonának állittatnak, csak akkor foglalhatók le, ha a végrehajtást szenvedőnek másnemü ingóságai vagy követelései a marasztalási összeget nem fedezik.

Midőn olyan ingóságok és követelések foglaltatnak le, melyek már előzőleg foglalás alá vétettek: a korábbi végrehajtást foganatositó biróság vagy hatóság, amennyire kipuhatolható, azon személy neve és lakhelye is kitüntetendő a jegyzőkönyvben, akinek javára a korábbi végrehajtás foganatosittatott.

Olyan ingóságok és követelések lefoglalása esetében, melyek állitólag mások tulajdonát képezik, az igénylő neve és lakhelye a jegyzőkönyvben megjegyzendő.

69. §. Ha a marasztaltnak követelései vétetnek végrehajtás alá: erről a marasztalt fél adósa azonnal értesitendő.

A kielégités ezen esetben a lefoglalt követelésnek átruházása vagy árverés utján való eladása által eszközöltetik.

70. §. Ha olyan tárgyak foglaltattak le, melyek már előzőleg más részére rendes birói végrehajtás alá vétettek: a biró, amennyiben a korábbi foglalás

[1] V. ö. a fizetési meghagyások alapján folyó végrehajtási eljárás iránt az 1893 : XIX. t.-cz. 15. §-ával.

előtte tudva van vagy igazoltatik, a további eljárás folytatása végett az iratokat a korábbi foglalást eszközlő birói hatósághoz köteles áttenni.

Ha a lefoglalt ingóságokra később vezettetik rendes birói végrehajtás: a biró az árverést megrendelheti, de erről az előtte tudvalevő vagy bejelentett később foglaltatót, illetőleg azon biróságot, mely a későbbi foglalás foganatositására kiküldöttet rendelt, értesiteni köteles.

A lefoglalt ingóságokból ezen esetben csak annyi árverelhető el, hogy a birói végrehajtás utján behajtandó marasztalási összeg és járuléka kifizethető legyen.

A biró a megtartott árverés folytán a végrehajtató fél követelését kielégiti s csak a vételár netaláni feleslegét teszi át a később foglaltató rendes birósághoz.

71. §. Ha olyan tárgyak foglaltattak le, melyek a végrehajtás alkalmával mások tulajdonának állittattak, vagy melyeket a foglalás napjától számitott 8 nap alatt valaki szóbeli vagy irásbeli bejelentésben tulajdonként igényel: akkor a tulajdonigény kérdése az igénylő, a végrehajtató és a végrehajtást szenvedő megidézése mellett, a jelen törvényben megszabott eljárás utján azon biró által döntetik el, ki a végrehajtást foganatositotta, vagy a végrehajtás foganatositására kiküldöttet rendelt. Az e tárgyban hozott végzés által csupán az döntetik el, hogy az igényelt tárgyak a végrehajtási zár alól felmentetnek-e vagy sem?

A foglalás napjától számitott 8 nap eltelte után bejelentett igények figyelembe nem vétetnek és az árverés ezekre való tekintet nélkül elrendelendő.

Ha a biró az igényelt tárgyakat a végrehajtási zár alól fel nem oldja, az igénylőnek jogában áll a végrehajtás helyének illetékes járásbirósága előtt igénykeresetét a végzés kihirdetésétől számitott 8 nap alatt meginditani, de ennek halasztó hatálya csak azon esetben van, ha az igénylő a marasztalási összeget és járulékait, vagy, ha az igényelt tárgyak becsértéke kevesebb, ezen becsértéket birói kézhez leteszi, mely az igényper eldöntéséig az illetékes járásbirósághoz tétetik át.

Ha pedig a biró az igényelt tárgyakat a végrehajtási zár alól feloldja: a végrehajtatónak áll jogában e végzés kihirdetésétől számitott 8 nap alatt e járásbiróság előtt inditandó keresettel annak kimondását kérni, hogy a lefoglalt tárgyak végrehajtási zár alól való felmentésének helye nincsen.

Ezen 8 napi határidő eltelte, illetőleg a meginditott per jogerejü eldöntése előtt, a békebirónak a zár alól való feloldást rendelő végzése nem hajtható végre.

72. §. Ha a végrehajtás folyama alatt a marasztalt fél ellen csőd üt ki, a további eljárás, az addig eszközlött lépések jogi következményének épségben maradása mellett, megszüntetendő, és a követelő fél erről azon utasitással értesitendő, hogy igényeit a csődbiróságnál érvényesitse.

73. §. Ha a marasztalt fél ingó vagyon átadására van itéletileg kötelezve, ezt a végrehajtó a végrehajtást szenvedőtől, vagy, ha az ingó vagyon egy harmadiknál van, ki az átadást teljesiteni kész, ettől átveszi és a végrehajtató félnek átadja. Az átvétel és átadás elismervény mellett történik.

74. §. Ha a marasztalt fél valamely munka teljesitésére köteleztetett és azt teljesiteni vonakodnék, arra megfelelő pénzbirsággal szoritandó.

A biró által megállapitott pénzbirság végrehajtás utján hajtatik be.

75. §. Ha a 73. §. esetében a végrehajtás a megitélt tárgy nem létezése vagy fel nem találása miatt eredményre nem vezetett, a végrehajtó, amennyiben az itéletben a marasztalás tárgyának pénzbeli értéke megállapittatott, ezen értékösszeg erejéig a végrehajtást a marasztalt fél ingóságainak, készpénzének és követelésének lefoglalása által nyomban eszközli.

Ha pedig a pénzbeli egyenérték az itéletben meg nem állapittatott, a végrehajtó a valószinü érték erejéig eszközöl foglalást.

Utóbbi esetben a foglalás megtörténte után a pénzbeli egyenértéket a perben eljáró biró a felek meghallgatása, és szükség esetében szakértői becsü utján állapitja meg.

A további végrehajtási lépések ezen megállapitott összeg erejéig foganatositandók.

76. §. Az előbbeni szakasz intézkedése megfelelő alkalmazást nyer a 74. §. esetében is akkor, ha a pénzbüntetés a munka teljesitését nem eredményezte.

Ezen esetben egyébiránt a végrehajtatónak szabadságában áll, a pénzbüntetés által való végrehajtás mellőzésével, egyenesen a megitélt munka pénzbeli egyenértékére, az előbbeni szakasznak megfelelő módon, eszközölni a végrehajtást.

77. §. A teljesitett végrehajtásról jegyzőkönyv vétetik föl, melynek felolvasására és aláirására nézve az 52. §. intézkedései alkalmazandók.

A felvett jegyzőkönyv netalán a foglalt készpénzzel, értékpapirokkal és drágaságokkal együtt, a végrehajtást elrendelő, illetőleg az annak foganatositása végett megkeresett biróhoz 24 óra alatt beküldendő.

78. §. A végrehajtási foglalástól, továbbá a 73. §. esetében az ott szabályozott végrehajtási eljárástól, végre a 74. §. esetében a pénzbirság kirovását tartalmazó végzés kézbesitésétől számitott 8 nap alatt a végrehajtást szenvedő panaszt használhat a következő sérelmek miatt:

a) ha a végrehajtás az itélet vagy egyezség tartalmán túl terjesztetett;

b) ha oly tárgyak foglaltattak le, melyek az 1868 : LIV. t.-cz. 395—398. §§. vagy az 1876 : XXXI. t.-cz.[1]) értelmében a végrehajtás alól kivéve vannak, a végrehajtási eljárás megsemmisitendő.

Másnemü sérelmek esetében, valamint a végrehajtási eljárás további folyamában, a végrehajtást szenvedő panaszszal nem élhet.

79. §. A végrehajtató a végrehajtás folyamában hozott végzések és eljárás ellenében panaszszal élhet a következő esetekben:

a) ha a végrehajtás az itéletben vagy egyezségben megállapitott teljesitési határidő eltelte daczára meg nem rendeltetik;

b) ha a végrehajtás az itélet vagy egyezség tartalmánál szükebb körre szorittatik;

c) ha a végrehajtási eljárás szabályellenesen foganatosittatik;

d) ha a lefoglalt tárgyakra az árverés meg nem rendeltetik.

Ezen panasz a végzés kézbesitésétől, illetőleg az eljárástól számitott 8 nap alatt adandó be.

Az *a)* és *d)* pontok eseteiben, ha a biró alakszerü végzés hozatala nélkül mellőzi a végrehajtás vagy árverés megrendelését, a panasz bármikor beadható.

80. §. A panasz felett azon kir. törvényszék határoz, melynek területén az eljáró biró székhelye van.

A panasz az eljáró birónál szóval vagy irásban adandó be, s a biró által az iratok három nap alatt felterjesztendők.

A királyi törvényszék határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincsen.

A királyi törvényszékek által a panasz folytán felterjesztett ügyben hozott határozatoknak a biró eleget tenni köteles.

Nyilván alaptalan panasz esetében a kir. törvényszék a panaszt emelő ellen 25 frtig terjedő pénzbirságot szabhat.

81. §. A foglalási eljárás jogerőre emelkedése, illetőleg az igényper beadására szolgáló határidő eltelte után, igényper beadása esetében pedig annak jogerejü eldöntése után, a biró az árverés foganatositására hivatalból tüz ki határnapot, arról a feleket értesiti, és az ár-

[1]) Lásd az idézett törvényszakaszok helyett a végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. törvényczikket.

verést kifüggesztés által s a helyi szokás utján megállapitott módon kihirdetteti.

Az árverést a biró vagy maga teljesiti, vagy annak foganatositására kiküldöttet rendel. (66. §.)

Az árverés készpénzfizetés mellett történik, és mindaddig folytatandó, mig a marasztalási összeg és járuléka ki nem telik.

Az árverésen eladott tárgyak a vevőknek azonnal átadandók.

82. §. Ha a végrehajtást szenvedő bérlő s az ő tulajdonában vagy használatában a bérlemény területén található vagy ezen kivül levő, de a bérleti üzlethez tartozó ingóságok foglaltattak le: az árverésen befolyt vételárból, amennyiben a bérbeadó ebbeli követelését a végre, hajtási eljárás befejezéseig bejelenti, mindenekelőtt a félévi bérleti vagy egy évi haszonbéri követelés, mint törvényes zálogjoggal biró elégitendő ki; és ha ez iránt vita támad, az igényelt összeg az elsőségi kérdés eldöntése végett a rendes birósághoz teendő át.

Ezután a végrehajtató nyugta és a netalán eredeti adóslevél beváltása, illetőleg a részlettörlesztésnek erre feljegyzése mellett kifizettetik; a netaláni maradvány pedig, amennyiben a 70. §. intézkedése eltérő eljárást nem tenne szükségessé, a végrehajtást szenvedőnek kiadatik.

83. §. Ha az árverésen befolyt összegből a nyertes fél teljes kielégitést nem nyert, vagy, ha a korábbi végrehajtás vagyonhiány miatt sikertelen maradt, avagy csak részben nyujtott fedezetet, ugy akkor is, ha a lefoglalt ingóságokra igénykereset támasztatik: a nyertes fél jelentkezésére az eljáró biró folytatólagos végrehajtást rendel, mely a fentebbi szabályok szerint foganatosittatik.

84. §. Ha az itélet vagy egyezség után felmerült tények következtében a végrehajtatónak joga egészben vagy részben elenyészett: a végrehajtást szenvedő fél az eljáró biró előtt a végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását a végrehajtási eljárás befejeztéig bármikor kérheti.

Ezen kérelem fölött a biró az ellenfél meghallgatása és a netalán szükséges bizonyitási eljárás után végzés által határoz.

A kérvény beadása a további végrehajtási lépésekre nézve csak akkor bir halasztó hatálylyal, ha a végrehajtási jog elenyésztének alapjául szolgáló tény közokirattal vagy teljes bizonyerejü magánokirattal van igazolva, avagy ha a végrehajtást szenvedő a marasztalási összeget és járulékait a biró kezeihez leteszi.

85. §. A végrehajtás folyamában felmerült összes költségeket az eljáró biró állapitja meg.

Az árverés foganatositása alkalmával felmerült költségeket a kiküldött állapitja meg, habár nem biró is.

A végrehajtók napidij- és fuvardijszabályzatát minden törvényhatóság területére az illető közigazgatási bizottság megállapitani s közzétenni köteles.

Ha valamely végrehajtató ugyanazon napon több végrehajtási eljárást foganatosit, a költségek aránylag megosztandók.

A végrehajtási eljárás folyamában a végrehajtatónak jogában áll magát meghatalmazott által képviseltetni, de az ez által felmerült költségtöbblet az ellenfél ellenében nem itéltetik meg.

86. §. Ha az ingóságokra megkisérlett végrehajtás sikertelen maradt, ha a lefoglalt tárgyakra igény jelentetett, vagy ha a végrehajtató a marasztalt fél lakhelyének községelőljárósága által kiállitott bizonyitványnyal igazolja, hogy ennek a követelést fedező ingóságai nincsenek: jogában áll a végrehajtató félnek a marasztalt fél ingatlanaira végrehajtást kérni. Ezen esetben a törvénykezési rendtartás szabályainak megfelelő kérvény az eljáró biróhoz adandó be, ki azt 3 nap alatt, további szabályszerü eljárás végett, az illetékes telekkönyvi

hatósághoz, ha pedig több telekkönyvi hatóság területköréhez tartozó ingatlanokra kéretik a végrehajtás, az első helyen emlitetthez áttenni, és amennyiben a marasztalási összeg részletes kielégités által kevesbedett, ezt átiratában összeg szerint kitenni köteles.

A végrehajtást ingatlanokra egyedül az illető telekkönyvi hatóság rendelheti el. (Dt. XXX. 56. 117. XL. 182., XLII. 154.)

V. FEJEZET.

Zárhatározatok.

87. §. A kisebb jelentőségü polgári peres ügyekben biráskodással felruházott közegek, az ezen törvény által hatáskörükhöz utalt ügyekben való hivatalos eljárásnál, akár cselekvés, akár mulasztás által szándékosan vagy vétkes gondatlanságból okozott és a jelen törvényben megengedett jogorvoslat által el nem hárítható károkért teljes vagyoni felelősséggel tartoznak, ezenfelül:

a fegyelmi eljárásra nézve a szolgabirák és békebirák birói minőségükben a birói felelősségi és fegyelmi, a kis- és nagyközségek elöljárói, valamint a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városok kirendelt közigazgatási tisztviselői pedig az illető községi és köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvények fegyelmi szabványainak vannak alávetve.

88. §. Ezen törvény alapján kiszabott pénzbirságok azon község pénztárát illetik, amely községnek illetősége alá a marasztalt tartozik.

89. §. Jelen törvény a folyamatban levő peres ügyekre nem alkalmazandó.

90. §. Ezen törvény hatálybalépte napjának megállapitásával és végrehajtásával, továbbá az életbeléptetés végett szükséges intézkedéseknek rendeleti uton való szabályozásával, végre az ügyviteli szabályok megállapitásával a bel- és igazságügyi ministerek bizatnak meg.

91. §. A pénzügyminister és igazságügyminister felhatalmaztatnak, hogy a jelen eljárásra vonatkozó bélyegszabályozást, a törvényhozás további intézkedéseig, rendeleti uton állapitsák meg.

Bel- és igazs. min. rendeletek.

I.

443. I. M. szám.
1878. febr. 4.

Ügyviteli szabályok

a községi biróságok számára.

Az 1877 : XXII. t.-cz. 90. §-ában nyert felhatalmazás alapján a községi biróság illetőségéhez tartozó kisebb polgári peres ügyeket illetőleg rendeljük:

1. §. Az 1877 : XXII. t.-cz. 1878. évi márczius hó 1-én lép hatályba.

2. §. Törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városokban a közgyülés által rendelt közigazgatási tisztviselők mindegyike rendszerint a város egész területén gyakorolja a községi biráskodást.

Az igazságügyministernek azonban jogában áll a törvényhatósági joggal felruházott városnak közvetlen, a rendezett tanácsu városnak pedig a közigazgatási bizottság utján tett felterjesztésére, a várost két vagy több elkülönitett kerületre felosztani s a felosztott részeket ismét egyesiteni.

Budapest fővárosra nézve az 1877 : XXII. t.-cz. 10. §-a intézkedik.

3. §. Nagyközségekben a községi biráskodást a biró, az elöljáróság egy tagja és a jegyző, vagy akadályoztatása esetén helyettese, kisközségekben a biró és az elöljáróság két tagja gyakorolja. (1877 : XXII. t.-cz. 5. §.)

Az elöljáróságnak biráskodásban résztvenni köteles tagjait esetről esetre a biró jelöli ki. A biró e részbeni felhivását — betegség vagy más elháríthatlan akadály esetét kivéve — az elöljáróság minden tagja teljesiteni tartozik.

A birót akadályoztatása esetén a második vagy törvénybiró helyettesiti.

4. §. Nagy- és kisközségekben a községi biróság, melynek elnöke a biró vagy helyettese, mint társas biróság jár el és itél, és szavazattöbbséggel határoz.

5. §. Az irásbeli teendőket törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városokban maga a biráskodás gyakorlására kirendelt közigazgatási tisztviselő vagy az irodai személyzet egy tagja, nagy- és kisközségekben községi vagy körjegyző vagy ezek segéde, vagy az elöljáróság valamely tagja, vagy az e végre meghivott irástudó községi lakos teljesiti.

6. §. A közigazgatási (ugy állami mint törvényhatósági vagy községi) tisztviselők a községi biróságok megkereséseit felelősség terhe alatt teljesiteni tartoznak.

7. §. A községi biróságok feletti felügyelet az illető közigazgatási bizottságot, a főfelügyelet pedig a belügyministert illeti.

A községi biróságok, amennyiben közvetlen jelentéstételre nem utasitvák, jelentéseiket a közigazgatási bizottság utján terjesztik fel a belügyministerhez.

8. §. A községi biróságok a kisebb polgári peres ügyekről panaszkönyvet tartoznak vezetni.

A panaszkönyvben a folyó számok minden évben január elsejétől deczember utolsó napjáig szakadatlan sorrendben folynak, s amellett minden tört- vagy alszám, ugy a számok ismétlése, végre a könyvben minden törlés vagy vakarás gondosan kerülendő.

9. §. A jegyzetek rovatában feltüntetendők:

1. az ügynek a követelés kielégitése által lett végbefejezése;

2. más hatóságok megkeresvényének mily módon történt teljesitése, és az eszközlött jogcselekményről felvett iratok elküldésének napja;

3. a korábbi foglalást eszközlő birósághoz áttételének napja (1877 : XXII. t.-cz. 70. §.);

4. az ingatlanokra vonatkozó végrehajtási kérvénynek a telekkönyvi hatósághoz áttétele s ennek napja;

5. a peres ügy folyamában felmerült más lényeges körülmények.

10. §. A panaszkönyvbe külön iktató (folyó) szám alatt csak a szóval vagy irásban előterjesztett kereset és más biróságok- vagy hatóságoknak megkeresései (p. tanukihallgatás, biról szemle vagy végrehajtás foganatositása iránt) vezetendők be; az ügy folyamában előterjesztett beadványok pedig ugyanazon iktatói számmal látandók el, mint amilyen folyószám alatt a kereset a panaszkönyvbe bevezettetett, a beérkezési nap azonban minden egyes beadványra pontosan feljegyzendő.

11. §. Ha az ügynek a járásbiróság elé vitele iránti szándék a végrehajtási eljárásban a panasz, az igénykereset s a végrehajtás korlátolása vagy megszüntetése iránti kérelem szóval terjesztetik elő: az előterjesztés napja a tárgyalási, illetve végrehajtási jegyzőkönyvben a bejelentő fél jelenlétében feljegyzendő.

12. §. A panaszkönyvbe bejegyzett ügyekre betürendes mutatókönyv készitendő, melybe a felek nevei s a vonatkozó ügyszámok bejegyzendők.

13. §. A tárgyalási határnapokról külön jegyzék (napló) vezetendő.

Ezen napló lapjai felül a határnapokkal láttatnak el, az egyes rovatokba, és pedig:

a) az első rovatba az ügynek a panaszkönyvben nyert folyó száma;

b) a másodikba a panaszló neve;

c) a harmadikba a panaszlott neve;

d) a negyedikbe az eszközlendő jogcselekmény megnevezése, p. tárgyalás, biról szemle stb. jegyzendők.

14. §. A birósághoz érkezett iratok gondosan megőrzendők, s a panaszkönyvben nyert folyószám szerinti sorrendben kezelendők.

Magánfelek az irattárban elhelyezett iratokat csak a biróság vagy az elöljáróság valamely tagnak jelenlétében tekinthetik meg s vehetnek arról másolatokat, amennyiben a törvény értelmében ehhez joguk van.

15. §. A törvény 30. §-ában érintett idézvényeket, továbbá a felek részére szükséges kiadványokat, más biróságokhoz vagy hatóságokhoz intézett megkeresvényeket a biró, vagy annak rendeletére a községi, illetve körjegyző irja alá.

16. §. Községi biróság elé tartozó ügyekben a tárgyalásnál és bizonyitási eljárásnál a biróság minden tagja jelen lenni tartozik, a más biróság megkeresése folytán foganatositandó tanuhallgatást vagy biról szemlét a községi biró vagy helyettese maga is eszközölheti, jegyzőkönyvvezető azonban ez esetben is alkalmazandó.

17. §. A más biróság területén eszközlendő jogcselekmények foganatositása végett az illető községi biróság s amennyiben valamely községre nézve a községi bíráskodás az 1877. évi XXII. t.-cz. 3. §. utolsó bekezdése értelmében békebiróra ruháztatott — a békebiró keresendő meg.

18. §. A végrehajtást nagy- és kisközségekben a községi, illetve a körjegyző, vagy ezek segéde, vagy a községi biró, vagy az elöljáróságnak valamely irástudó tagja, törvényhatósági joggal felruházott s rendezett tanácsu városokban a bíráskodással megbizott vagy e végre külön kirendelt hivatalos személy foganatositja.

A községi biróság tagjai az illető biróság által a községi bíráskodás alá nem tartozó kisebb polgári peres ügyekben való végrehajtás foganatositásával is megbizhatók.

19. §. Helyben teljesitett végrehajtásért valamint a biról szemle foganatositásáért dij nem jár.

Az ⅛ mértföldnél távolabb fekvő pusztákon, s a körjegyző által a szövetkezethez tartozó más községekben teljesitett jogcselekményekért az idézett t.-cz. 85. §-a alapján a közigazgatási bizottság által megállapitott nap- és fuvardijak igényelhetők.

Ha a kiküldött ugyanazon helyen és időben több ügyet végez: a nap- és fuvardij csak egyszeresen számitható fel és az illető ügyfelek által aránylagosan viselendő.

20. §. A felek vagy a békebiró által bemutatott biról letétek az 1871 : XVIII. t.-cz. 125. §., illetőleg az 1875 : XXXV. t.-cz. 2. §-a alapján alkotott szabályrendelet szerint kezelendők.

21. §. A pénzbirságot kiszabó biról határozatok (20., 37., 39., 74. és 80. §§.) végrehajtását

a biróság hivatalból rendeli el, annak foganatositását ellenőrzi s a kiszabott pénzbirságokról jegyzéket vezet.

Ezen jegyzék másolata törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesterek, a rendezett tanácsu városokban, nagy- és kisközségekben pedig az alispánnak negyedévenkint megküldendő.

Az önként befizetett vagy behajtott pénzbirság haladéktalanul a község (város) pénztárába szolgáltatandó be.

22. §. Az 1877 : XXII. t.-cz. alapján a községi biróság által kiszabott pénzbirság elzárásra át nem változtatható.

23. §. A kir. közjegyzők által felvett végrehajtható közokiratokra nézve, amennyiben a kötelezettség tárgya 20 frtot meg nem halad, a végrehajtás a községi biróságnál kérelmezendő s ez által rendelendő el.

24. §. A közös hadügyministerium által a békebiróságok iránt 1871. évi deczember hó 20-án 4460. sz. alatt a horvát-szlavon és bánáti határőrvidékre nézve kibocsátott rendelet a polgárositott magyar határőrvidék területét illetőleg hatályon kivül helyeztetik.

II.

443. I. M. szám.
1878. febr. 4.

Ügyviteli szabályok

a járásbiróságok, szolgabirák és békebirák számára.[1])

Az 1877 : XXII. t.-cz. 90. §-ában nyert felhatalmazás alapján a községi biráskodás alá nem tartozó kisebb polgári peres ügyekre vonatkozólag rendeljük :

1. §. Az 1877 : XXII. t.-cz. 1878. évi márczius hó 1-én lép hatályba.

7. §. A békebirák kinevezése iránti felterjesztés a törvényhatósági joggal felruházott városok közgyülése által, rendezett tanácsu városok, nagyközségek és körjegyzői szövetkezetek részére pedig a közigazgatási bizottság (id. törv. 3. §.) által az igazságügyministerhez intézendő.

8. §. A békebirák tisztük teljesitéseért fizetést vagy dijat nem nyernek, az irodai munkák teljesitésével esetleg megbizott egyén dijainak és az irodai szerekre forditandó költségeknek összegét s ki által leendő viselését azon város, község vagy körjegyzői szövetkezet, mely a békebiró kinevezését kéri, és a békebirójelölt közmegegyezéssel előzetesen állapitják meg.

A békebirák a biráskodást a város- (község-) házánál vagy magánlakásokon berendezendő hivatalos helyiségben tartoznak teljesiteni.

9. §. A közigazgatási (ugy állami, mint törvényhatósági vagy községi) tisztviselők a kisebb polgári peres ügyekben eljáró biróságok megkereséseit felelősség terhe alatt teljesiteni tartoznak.

10. §. A községi biráskodás alá nem tartozó kisebb polgári peres ügyekben eljáró biróságok feletti felügyelet azon törvényszék elnökét, melynek területén az illető biróság székhelye van, a legfelsőbb felügyeleti jog pedig az igazságügyministert illeti.

Ezen biróságok — amennyiben közvetlen jelentéstételre nem utasitvák — az igazságügyministerhez intézett jelentéseiket az illető törvényszék elnöke utján terjesztik fel.

11. §. A községi biráskodás alá nem tartozó kisebb polgári peres ügyekben eljáró biróságok panaszkönyvet vezetnek.

A panaszkönyvben a folyószámok minden évben január elsejétől deczember utolsó napjáig szakadatlan rendben folynak, s amellett minden tört- és alszám, ugy a számok ismétlése s végre a könyvben minden törlés vagy vakarás gondosan kerülendő.

12. §. A panaszkönyvnek »jegyzetek« czimü rovatában feltüntetendők :

1. az ügynek a követelés kielégitése által lett végbefejezése ;
2. más hatóságok megkeresvényének miként történt teljesitése és az eszközlött jogcselekményről felvett iratok elküldésének napja ;
3. a korábbi foglalást eszközlő birósághoz áttételének napja (1877 : XXII. t.-cz. 70. §.) ;
4. az ingatlanokra vonatkozó végrehajtási kérvénynek a telekkönyvi hatósághoz áttétele s ennek napja ;
5. a peres ügy folyamában felmerült más lényeges körülmények.

13. §. A panaszkönyvbe külön iktató (folyó) szám alatt csak :

1. a szóval vagy irásban előterjesztett kereset;
2. más biróságok- vagy hatóságoknak megkeresései (p. tanukihallgatás, birói szemle vagy végrehajtás foganatositása iránt) ;
3. a perujitási kérelem vezetendő be, az ügy folyamában előterjesztett beadványok (igazolási kérelem, semmiségi panasz, igénykereset, törvényszéki határozat stb.) pedig ugyanazon iktatói számmal látandók el, mint amilyen folyó szám alatt a kereset a panaszkönyvbe bevezettetett ; a beérkezési nap azonban minden egyes beadványra pontosan feljegyzendő.

(A szakasz utolsó bekezdésének helyébe az 1880. évi 10139. számu I. R.-nél fogva) :

»A szóbelileg tett panaszokat — melyekről jegyzőkönyv nem veendő fel — a biró maga köteles a panaszkönyvbe bevezetni, egyebekre

[1]) Az 1893 : XVIII. t.-cz. 224. §-a szerint az 1877 : XXII. t.-cz. rendelkezései, amennyiben nem a községi biráskodásra vonatkoznak, hatályukat vesztették. A jelen rendelet tehát csak a békebiráknak a községi biráskodás alá tartozó ügyekben való eljárására vonatkozólag lévén hatályban, a rendeletnek erre az eljárásra nem vonatkozó szakaszait kihagytuk.

nézve ezen könyvet, valamint a többi kezelési könyveket is, saját felelőssége mellett, az irodai személyzet által vezettetheti, ez esetben azonban köteles a panaszkönyvet naponkint láttamozni.«

14. §. Ha az igazolási kérelem, a semmiségi panasz s a végrehajtási eljárásban használt panasz, az igénykereset és a végrehajtás korlátolása vagy megszüntetése iránti kérelem szóval terjesztetik elő: az előterjesztés napja a tárgyalási, illetve végrehajtási jegyzőkönyvben a bejelentő fél jelenlétében feljegyzendő.

15. §. A panaszkönyvbe bejegyzett ügyekről betűrendes mutatókönyv készitendő, melybe a felek nevei s a vonatkozó ügyszámok bejegyzendők.

16. §. A tárgyalási határnapokról külön jegyzék (napló) vezetendő.

Ezen napló lapjai felül a határnapokkal láttatnak el, az egyes rovatokba és pedig:

a) az első rovatba az ügynek a panaszkönyvben nyert folyó száma;

b) a másodikba a panaszló neve;

c) a harmadikba a panaszlott neve;

d) a negyedikbe az eszközlendő jogcselekmény megnevezése, pl. tárgyalás, birói szemle stb. jegyzendők.

17. §. A birósághoz érkezett iratok gondosan megőrzendők s a panaszkönyvben nyert folyószám szerinti sorrendben kezelendők.

Perujitás esetében az alapperbeli iratok az ujitott per irataihoz csatoltatnak, s az igy támadt hézagnál közbetett lapokkal jeleztetik, hogy a hiányzó előiratok mely utószámhoz csatoltattak.

Magánfelek az irattárban elhelyezett iratokat csak a biró, illetve hivatali személyzet jelenlétében tekinthetik meg, s vehetnek azokról másolatokat, amennyiben a törvény megengedi.

19. §. A törvény 30. §-ában érintett idézvényeket, továbbá a felek részére szükséges kiadványokat és más biróságokhoz vagy hatóságokhoz intézett megkeresvényeket a biró irja alá.

20. §. A más biróság területén eszközlendő jogcselekmény foganatositása végett az illető helyre nézve illetékes hason hatáskörü biróság keresendő meg.

Ha a békebiró az 1877 : XXII. t.-cz. 3. §. utolsó bekezdése alapján a községi biróság illetőségéhez tartozó ügyekben való biráskodással is megbizatott: ily ügyekben a székhelyen kivül eszközlendő jogcselekmények teljesitésére az illető községi biróság keresendő meg.

21. §. A birósági végrehajtó a megbizást a szolgabirótól is közvetlen veszi át s a végrehajtás foganatositásáról a szolgabirónak szintén közvetlen tesz jelentést.

A békebiró a végrehajtást vagy maga foganatositja, vagy e czélból a községi biróság egyik tagját küldi ki, még pedig akkor is, ha a községi biráskodás alá tartozó ügyekben is a békebiró itél. (Id. törv. 3. §. utolsó pont.)

23. §. Ha a kiküldött ugyanazon helyen és időben több ügyet végez: a nap- és fuvardij csak egyszeresen számitható fel, s az illető ügy felek által aránylagosan viselendő.

Birósági végrehajtókra nézve az 1875 : IX. t.-cz. 4. §-a irányadó.

24. §. A békebirák a birói letéteket az illető község (város) pénztárában helyezik el.

25. §. A pénzbirságot kiszabó birói határozatok (1877 : XXII. t.-cz. 37., 39., 50., 60., 74. és 80. §§.) végrehajtását a biróság hivatalból rendeli el, annak foganatositását ellenőrzi, a kiszabott pénzbirságokról jegyzéket vezet, s annak másolatát negyedévenkint a törvényhatósági joggal felruházott városokat illetőleg a polgármesternek, a rendezett tanácsu városokat, nagy- és kisközségeket illetőleg pedig az alispánnak küldi meg.

A behajtott pénzbirság az illető község (id. törv. 88. §.) elöljárójának, illetve a községi pénztárba 48 óra alatt beszolgáltatandó.

26. §. Az 1877 : XXII. t.-cz. alapján kiszabott pénzbirság, a 37. §. esetét kivéve, elzárásra át nem változtatható.

Az elzárás a járásbiróság által a járásbirósági fogházban, más biróságok által a községi fogházakban hajtandó végre.

28. §. A kir. közjegyzők által felvett végrehajtható közokiratokra nézve — amennyiben a kötelezettség tárgya 20 frtot meghalad, de 50 frtnál többre nem terjed — a végrehajtás a községi biráskodás alá nem tartozó kisebb polgári peres ügyekben eljáró biróságoknál kérelmezendő s azok által rendelendő el.

29. §. A közös hadügyministerium által a békebiróságok iránt 1871. évi deczember hó 20-án 4460. sz. a. a horvát-szlavon és bánáti határőrvidékre nézve kibocsátott rendelet, a polgárositott magyar határőrvidék területét illetőleg, hatályon kivül helyeztetik.

11887. szám.

1879. aug. 23.

Igazs. min. rendelet[1])

a községi biráskodást meghaladó kisebb polgári peres ügyekben illetékes biró által kiszabott, a fennálló törvények és törvényes gyakorlat szerint egészben vagy részben a kincstárt illető pénzbirságok behajtása és nyilvántartása körül követendő eljárás tárgyában.

A kisebb polgári peres ügyekben követendő ügyvitel tárgyában a járásbiróságok, szolgabirák és békebirák számára 1878. évi február

[1]) Hasonló tartalmu rendelet intéztetett a kis. polgári peres ügyekben biráskodással felruházott szolgabirák és békebirákhoz. E rendelet hatálya azonban nem terjed az ország azon részeire, ahol az osztrák törvények vannak hatályban.

4-én kiadott rendelet 25. §-a csakis az 1877. évi XXII. t.-cz. alapján (l. 88. §-t) kiszabott pénzbirságok behajtása és nyilvántartása iránt intézkedvén, több kir. járásbiróság részéről kérdés tétetett arra nézve: minő eljárás követendő ama pénzbirságok behajtása és nyilvántartása körül, amelyek a községi biráskodást meghaladó kisebb polgári peres ügyekben illetékes biró által mondatnak ugyan ki, de a fennálló törvények és törvényes gyakorlat szerint egészben vagy részben az államkincstárt illetik, s amelyek behajtása és nyilvántartása az 1877 : XXII. t.-cz. életbelépte előtt az 1874. évi deczember 7-én 19221. sz. a. kelt rendelet értelmében eszközöltetett.

A belügyministerium vezetésével megbizott ministerelnök és a pénzügyi kir. minister urakkal egyetértőleg értesitem járásbiró urat: hogy a kérdéses pénzbirságok *behajtására* nézve jövőre is a fentebb idézett 1874. évi 19221. számu rendeletben foglalt elvek irányadók[1]) azon módositással, hogy a végrehajtás — amely természetesen az 1877 : XXII. t.-czikkben előszabott eljárás szerint eszközlendő — nemcsak az illető pénzügyigazgatóság mellett alkalmazott ügyésznek, hanem a kincstár minden más illetékes képviselőjének kérelmére is elrendelendő.

A kérdéses pénzbirságok *nyilvántartására* nézve a következőket rendelem:

A nyilvántartásra a panaszkönyv s az ügyviteli szabályok 25. §-ához kiadott V. számu minta szolgál. Ennélfogva, ha a kérdésben forgó pénzbirság szabatik ki, az a panaszkönyv »jegyzetek« rovatában »pénzbirság« szó által kitüntetendő. Ugyanazon rovatban jegyzendő fel azon nap, amelyen a marasztaló határozat az illető pénzügyigazgatóságnak megküldetett.

Ha a pénzbirság irásbeli beadvány vagy szóbeli nyilatkozat mellett, mely az illető ügyre vonatkozó tárgyalási jegyzőkönyvbe irandó, önként lefizettetik, az a marasztaló határozat fogalmazványára is szembeötlőleg feljegyzendő, s ha a határozat a pénzügyigazgatósággal már közöltetett, a fizetésről a pénzügyigazgatóság is értesitendő.

A végrehajtás elrendelése a panaszkönyv illető rovatába jegyzendő fel.

Az V. számu minta szerinti jegyzéknek első rovatába a folyó szám mellett a marasztaló határozat száma is, harmadik rovatába a birság összege alá annak a kincstárt illető hányada is, és a negyedikbe azon hivatal, amelybe a pénzbirság beszállittatott, valamint a beszállitás napja bejegyzendő.

Ezen jegyzék a bélyegellenőrzési szemlére kiküldött pénzügyi közegek által mindenkor megtekinthető s annak a kincstárt illető pénzbirságokra vonatkozó része kivonatos másolatban a kir. pénzügyministerium vagy a pénzügyigazgatóságok kivánságára kiadandó.

[1]) Az idézett rendelet helyébe lépett az 1881. évi 39805. sz. a. kibocsátott ig. rendelet. Lásd ennek szövegét a VII. R.-ben.

8808. szám.
1887. ápr. 19.

Igazs. min. rendelet

a horvát-szlavonországi biróságokkal való érintkezés és a kölcsönösen egymáshoz intézett megkeresések folytán felmerülő költségek fedezése tárgyában.

A kisebb polgári peres ügyekben biráskodási joggal felruházott járásbiróságoknak, szolgabiráknak és békebiráknak a horvát-szlavonországi biróságokkal érintkezése és a kölcsönösen egymáshoz intézett megkeresések folytán felmerülő költségek fedezése tárgyában a horvát-szlavon-dalmát bán urral létrejött megállapodás folytán a következőket rendeljük:

I. 1. A községi biráskodás alá nem tartozó kisebb polgári peres ügyekben eljáró magyar biróságok a Horvát-Szlavonországok területén eszközlendő jogcselekmények foganatositása végett mindig az illető horvát-szlavonországi járásbiróságokat keressék meg.

2. A horvát-szlavonországi biróságok a horvát-szlavon-dalmát bán ur rendelete folytán kötelesek lévén a Magyarország területén kisebb polgári peres ügyekben eszközlendő jogcselekmények iránt megkereséseiket mindig azon járásbirósághoz intézni, melynek területén a jogcselekmény foganatositandó, a járásbiróságok az ehhez képest hozzájok intézett megkereséseknek, ha azoknak tárgya egy általok teljesitendő jogcselekmény, ennek foganatositása által tegyenek eleget; ha pedig a jogcselekmény az ő területükön levő szolgabiró, békebiró vagy községi biróság által eszközlendő, a megkeresést ehhez tegyék át.

II. 1. Valamint a magyar kir. biróságok az 1885. évi junius hó 22-én 29226. sz. alatt kelt igazságügyministeri körrendelet értelmében kötelesek, szintugy a kisebb polgári peres ügyekben eljáró biróságok is ezennel köteleztetnek a horvát-szlavonországi biróságok horvát nyelven szerkesztett átiratainak és ezek mellékleteinek leforditásáról saját hatáskörükben gondoskodni anélkül, hogy a forditási költség megtéritését a horvát-szlavonországi biróságtól vagy féltől követelhetnék.

A járásbiróságok által kisebb polgári peres ügyekben szükségelt forditások beszerzése és a forditási dijak viselése tárgyában az 1881. évi április hó 29-én 13154. sz. a. kelt (1881. évi »Rendeletek Tára« 498. lapján közzétett) igazságügyministeri körrendeletben előirt eljárás követendő.

A békebirák a horvát nyelvü iratok leforditː

tatása végett az illető járásbirósághoz forduljanak, amely ilyen esetben is a fentebbi bekezdésben szabályozott eljárást fogja követni.

A szolgabirák a szükségelt forditások eszközöltetése végett az 1877. évi január hó 31-én 3299. szám alatt kelt (1877. évi »Rendeletek Tára« 28. lap) belügyministeri rendelet értelmében a kir. belügyministerium közvetitését vehetik igénybe.

2. A kisebb polgári peres ügyekben érkezett megkeresésekkel egybekötött egyéb költségeket, akár behajthatók az illető felektől, akár nem, a megkereső biróság tartozik megtériteni.

A szükséges kész kiadásokat a megkeresett járásbiróságok és szolgabirák előlegezik.

A megkeresett járásbiróság vagy szolgabiró a költségek és dijak megállapitása után ezekről jegyzéket készit és ezt megtérités végett a megkereső biróságnak átküldi.

A megkereső magyar járásbiróság vagy szolgabiró köteles a hozzá érkezett jegyzékben felszámitott költségeket a rendelkezésére álló irodaátalányból előlegezve, a jegyzéket átküldő horvát-szlavon biróságnak azonnal megküldeni és a kérdéses költségeket az illető féltől az irodaátalány részére behajtani.

Hasonló elvek szerint fognak a horvát-szlavonországi biróságok is eljárni.

3. A békebirákra az előbbi pont szabályai azon eltérésekkel alkalmazandók, hogy ha a horvát-szlavonországi biróságoktól kisebb polgári peres ügyekben birói ténykedést kérnek, megkeresésükhöz az illető féltől beszedett szükséges előleget csatolják; továbbá, hogy ha az illető peres fél szegénységi jogot élvez, valamint azon esetben is, ha maguk megkerestetvén, birói ténykedés iránt a kész kiadásokat előlegezni tartoznának, ezen előlegért az illető járásbirósághoz forduljanak.

III. A kir. járásbiróságok figyelmeztetnek:

1. hogy a föntebbi rendelkezések szerint tartoznak a békebiró megkeresésére az iratok forditását eszközöltetni, s a forditási költséget, valamint a békebiró által fizetendő más kész kiadásokat az irodaátalányból előlegezni, s azon esetekben, amidőn ezen költségek és előlegek megtéritendők a békebiró által behajtandó ezen előlegeknek megtéritésére ügyelni;

2. hogy miután a községi biróságok a jelen rendelettel egyidejüleg a jelen rendelet száma alatt kibocsátott bel- és igazságügyministeri körrendelet által arra köteleztetnek, hogy az illetőségi körükhöz tartozó kisebb polgári peres ügyekben Horvát-Szlavonországok területén teljesitendő jogi cselekmények iránti megkereséseik továbbitása végett mindig saját illetékes járásbiróságaik közvetitését vegyék igénybe, a járásbiróságok az ily közvetités iránti felhivás esetében ezt az iktatókönyvbe vezettessék be s a megkeresést a jelen rendelet I. sz. 1. pontja szerint megkeresendő horvát-szlavonországi járásbirósághoz czimzett boritékba zárva s a járásbirósági iktatószámmal ellátva, adják postára.

IV. Minthogy a községi biróságok a jelen rendelettel egyidejüleg a jelen rendelet száma alatt kibocsátott rendeletben oda utasittatnak, hogy azon esetekben, midőn illetőségi körükhöz tartozó kisebb polgári peres ügyekben a horvát-szlavonországi biróságoktól birói ténykedést kérnek és az illető peres fél, melytől a megkereséshez csatolandó előleg beszedendő volna, szegénységi jogot élvez, ugyszintén akkor is, midón maguk birói ténykedés iránt megkerestetnek és a kész kiadásokat előlegezni tartoznának, azon előlegért az illető szolgabirósághoz forduljanak, a szolgabirák ezennel figyelmeztetnek, hogy az ilyképen kért előlegeket az irodaátalányból kiszolgáltassák, s azon esetekben amidőn ezen előlegek megtéritendők, ezeket világlatban tartsák.

46690. szám.

1888. julius 16.

Belügymin. rendelet

a kisebb polgári peres ügyekben külföldi (és osztrák) biróságok itéletei alapján az illető külföldi bagatell-biróság által engedélyezett végrehajtás elrendelése és foganatositása tárgyában.

Már több izben kérdés tárgyává tétetett, hogy külföldi biróságok által (ezek alatt az osztrák cs. kir. biróságok is értetvén) kisebb polgári peres ügyekben hozott itéletek alapján, az illető külföldi bagatell-biróság által engedélyezett végrehajtás elrendelése és foganatositása a hazai kir. biróságoknak avagy a kisebb polgári peres ügyekben eljárásra hivatott hazai hatóságoknak hatásköréhez tartozik-e?

Ennek következtében értesitem a közigazgatási bizottságot, hogy a kir. Curia, egy felmerült illetőségi összeütközés esetéből folyólag, a külföldi bagatell-biróság ilynemü megkeresésének elintézésére a kir. biróságot mondotta ki illetékesnek, és pedig a következő indokolással:

»Mert a kisebb polgári peres ügyek biróságának korlátolt hatáskörét megszabja az 1877. évi XXII. t.-cz., olyaténképen, hogy azon túl megkeresés folytán sem járhat el a polgári peres ügyek birája; különösen pedig a végrehajtási eljárásra nézve megszabja az idézett törvény 66. §-a a kisebb polgári biróság hatáskörét akkép, hogy az csak saját itéleteit, és megkeresés folytán csak a hazai kisebb polgári biróságok itéleteit hajthatja végre.

Külföldi és osztrák biróságok itéletei alapján a kisebb polgári biróság végrehajtást nem rendelhet el, mert erre az 1881: LX. t.-cz. 3., 4. és 18. §§-ai szerint csak az illető telekkönyvi hatóság vagy járásbiróság van hivatva.«

III.

A) VÉGREHAJTÁSI ELJÁRÁS.

(1881 : LX. Törvényczikk).

B) BIRÓSÁGI VÉGREHAJTÓK.

(1871 : LI. és 1875 : IX. Törvényczikk).

C) BIRÓI LETÉTEK.

A)

1881 : LX. Törvényczikk

A VÉGREHAJTÁSI ELJÁRÁSRÓL.

ELSŐ CZIM.

Általános határozatok.

1. §. Kielégitési végrehajtásnak végrehajtható közokiratok alapján van helye.

Végrehajtható közokiratok:

a) a polgári biróságoknak jogerőre emelkedett itéletei és váltóügyekben fizetést vagy biztositást rendelő, jogerőre emelkedett sommás végzések;

b) a polgári biróságoknak jogerőre nem emelkedett azon marasztaló itéletei, melyek ellen a végrehajtásra halasztó hatálylyal nem biró felebbezés használtatott;

c) a polgári biróságoknak pénzbirság vagy költségek fizetésére kötelező vagy más marasztaló végzései, és pedig feltétlenül, ha halasztó hatálylyal biró felfolyamodással meg nem támadhatók, ellenesetben pedig akkor, ha jogerőre emelkedtek;

d) a polgári biróságok előtt kötött egyezségek;

e) választott biróságok, és a pesti áru- és értéktőzsdének, valamint a vidéki termény- és a gabonacsarnokoknak külön biróságai (1870 : II. t.-cz.) által hozott marasztaló határozatok, vagy ilyen biróság előtt kötött egyezségről felvett jegyzőkönyvek, illetőleg ezek kiadványai;

f) a büntető biróságoknak vagyoni marasztalást tartalmazó, jogerőre emelkedett határozatai;

g) az 1874 : XXXV. t.-cz. 111. §-a értelmében végrehajtható közjegyzői okiratok;

h) a fegyelmi biróságoknak, továbbá a közigazgatási és pénzügyi hatóságoknak azon végrehajtható határozatai, melyek az érvényben levő jogszabályok szerint birói végrehajtásra utalvák.

Hitelesitett másolatban csatolt közjegyzői hiteles kiadvány alapján a végrehajtás el nem rendelhető, mert az 1874 : XXXV. t.-cz. 141. §-a szerint az az eredeti okirattal, vagy annak hiteles kiadványával egyenlő joghatálylyal nem bir. (Tb. — Dt. XLI. 311.)

(Pozsonyi Tb. határozattárába felv. 3. polg. hat.) A végrehajtás, tekintet nélkül arra, hogy az ingó, ingatlanokra avagy telekkönyvi jogokra czéloztatik, két egybehangzó itélet alapján elrendelendő. (Ig. K. I. 1. sz.)

(Kolozsvári Tb. határozattárába felv. 1. polg. hat.) Az 1874 : XXXIV. t.-cz. 48. §-ában emlitett kötelességszegés miatt ama t.-cz. 66. §-a alapján ügyvéd ellen emelt panaszra nézve hozott két egybehangzó, a harmadbirósághoz igénybe vett felebbezéssel megtámadott marasztaló határozat alapján a kielégitési végrehajtás elrendelhető. (Ig. K. I. 5. sz.)

(Temesvári Tb. határozattárába felv. 2. polg. hat.) Oly esetben, midőn a peres kérdés a pertársakra nézve csak egységesen dönthető el és az itélet ellen beadható felebbezésnek a végrehajtásra nézve felfüggesztő hatálya volna: a marasztaló itélet alapján, ennek valamennyi pertársra nézve történt jogerőre emelkedése előtt, a kielégitési végrehajtás a nem felebbező pertárs ellen sem rendelhető el. (Ig. K. I. 9. sz.)

(Budapesti Tb. 2. polg. döntvénye.) Az 1881 : LX. t.-cz. 1. §. *b)* pontja értelmében az 1881 : LIX. t.-cz. 48. §-ához képest a

végrehajtás két egybehangzó, feltétlenül marasztaló itélet alapján, tekintet nélkül a végrehajtás tárgyára és tekintet nélkül a másodbirósági itélet ellen közbevetett felebbezésre, elrendelendő.

(Kolozsvári Tb. 4. polg. döntvénye.) Pénzbeli marasztalást nem tartalmazó jogérvényes itélet alapján ingatlan birtokba adása iránt kért kielégitési végrehajtási kérvényért megállapitott költség erejéig, e megállapitással egyidejüleg végrehajtást szenvedő ellen a kielégitési végrehajtás elrendelhető.

(Györi Tb. 7. polg. döntvénye.) Annak másodfoku elbirálása, hogy a kir. járásbiróságok, mint polgári biróságok előtt inditott valamely keresetnek (1881 : LX. t.-cz. 30. és 92. §-ai, 1881 : LIX. t.-cz. 69. és következő §§-ai), vagy valamely biról határozatnak (1881 : LX. t.-cz. 39. §-a), vagy jogorvoslatnak (1881 : LIX. t.-cz. 36., 57., 67. és 68. §§-ai, 1893 : XVIII. t.-cz. 138. és 210. §§-ai, 1868. évi LIV. t.-cz. 323. §-a), a keresettel, határozattal, illetve jogorvoslattal összefüggésben levő alapügyből folyó végrehajtásra, illetőleg annak további folyamára van-e halasztó hatálya, a végrehajtási eljárásban másodbiróságot gyakorló királyi itélőtáblának hatáskörébe tartozik.

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott XIV. számu döntvénye.) Abban az esetben, midőn felperes keresetének elutasitásával perköltség viselésére köteleztetik, ha az elsőbiróság itélete a másodbiróság által helybenhagyatik, habár a másodbiróság itélete ellen felperes a törvény által megengedett további felebbezést adott is be, a perköltség iránt a kielégitési végrehajtás rendes perekben elrendelhető.

2. §. A végrehajtás elrendelésére az 1. §. *a)*, *b)*, *c)* és *d)* pontjai esetében a perbiróság illetékes.

Az *f)* pont esetében kivétel nélkül, a *h)* pont esetében pedig akkor, ha külön törvény ellenkező intézkedést nem tartalmaz, a végrehajtás elrendelésére azon törvényszék, illetőleg 500 frt készpénzösszeget meg nem haladó marasztalás esetében azon járásbiróság illetékes, melynek területén az elsőfolyamodásulag eljárt büntető biróságnak vagy más hatóságnak a székhelye van.

Budapest főváros területén az *f)* és *h)* pontok eseteiben a végrehajtás elrendelésére a budapesti kir. törvényszék, illetőleg a budapesti IV. kerületi járásbiróság illetékes.

Az *e)* pontban emlitett határozatok és egyezségek alapján a végrehajtás elrendelésére illetékes biróságot a törvénykezési rendtartás határozza meg.

A közjegyzői okiratok végrehajthatóságának feltételeit, a végrehajtás elrendelésére illetékes biróságokat, a kötelezett fél kifogásolási jogát és az e tárgybeli eljárást az 1874 : XXXV. t.-cz. X. fejezete szabályozza.[1])

Az ingatlanokra vezetendő végrehajtás iránti kérelmet illetőleg, valamint az alap-, ugy a folytatólagos végrehajtás elrendelésére a per birósága illetékes. (Dt. XXXI. 30., XXXVIII. 158.)

A törvényhatóság közigazgatási bizottságának azon határozata alapján, melyben elrendeltetik, hogy a hátralékos adók és illetékek behajtása végett a végrehajtás ingatlanokra vezetendő, a végrehajtási zálogjog bekebelezése közvetlenül az illető telekkönyvi hatóságnál nem kérhető; hanem ily esetben is első sorban a végrehajtás elrendelése és a telekkönyvi hatóságnak a foganatositás végett leendő megkeresése az 1881. évi LX. t.-cz. 2. §-ában kijelölt biróságnál szabályszerüen kérelmezendő. (Dt. XXXVIII. 21. sz.)

Ingatlanokra végrehajtást bagatell-biróság el nem rendelhet. (Dt. XXXIX. 117., XL. 182., XLII. 154., XLV. 54., XLVI. 21.)

Közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás esetében a fizetés tényéből eredő kifogást csak akkor lehet végrehajtásmegszüntetési keresettel érvényesiteni, ha a fizetés a végrehajtás elrendelése után történt, mig a végrehajtás elrendelése előtt történt fizetés az 1874 : XXXV. t.-cz. 113. és 117. §-a értelmében kifogás utján érvényesitendő. Ha az adós evvel a kifogással elkésett, ugy a végrehajtás által okozott sérelem orvoslása csak külön per utján érvényesithető. (M. 15607. sz.)

Arra való tekintettel, hogy megállapittatott az, miszerint az eredeti okiratot a közjegyző aláirta, a hiteles kiadványban azonban a közjegyző ez aláirásának nyoma nincs, kétségtelen, hogy a végrehajtás alapjául szolgált hiteles kiadvány az eredetivel meg nem egyez s hogy ekként a 113. §. *d)* pontjának esete ezuttal fenforog. (M. 16857.)

Ha a végrehajtás elrendelésére alapul szolgáló határozat az eljáró törvényszéknél, mint csődbiróságnál hozatott, a végrehajtás elrendelése is az eljáró kir. törvényszék.

[1]) V. ö. a kir. közjegyzőkről szóló törvény 111—112. §-aival.

mint csődbiróság hatásköréhez tartozik s igy a végrehajtás elrendeléséről ily esetben háromtagu tanácsnak kell határoznia. (Tb. J. K. 1904. évi 23. sz.)

3. §. A végrehajtásnak külföldi biróságok megkeresései, vagy végrehajtási záradékkal ellátott végrehajtható közokmányai alapján való elrendelésére első sorban az államszerződések szolgálnak irányadóul.[1])

Ha államszerződés nincs, csupán a végrehajtató által bizonyitandó viszonosság (1868 : LIV. t.-cz. 63. §.) esetében, de akkor is csak a következő előfeltételek alatt van helye a végrehajtás elrendelésének :

a) ha a végrehajtás alapjául jogerőre emelkedett birói határozat vagy perbeli birói egyezség szolgál ;

b) ha a meg nem jelenése folytán elmarasztalt magyar honosnak a beidéző periratok, a perbiróság államában saját kezeihez, vagy megkeresés folytán valamely hazai biróság által szabályszerüen kézbesittetett ;

c) ha azon államnak valamely birósága, amely államnak területén a végrehajtandó határozat hozatott, vagy a végrehajtandó egyezség köttetett, jelen törvénynek[2]) az illetékességre vonatkozó határozatai szerint illetékes volt ;

d) ha azon teljesitmény, mely a végrehajtás utján érvényesittetni szándékoltatik, hazai tiltó törvénybe nem ütközik.

Ezen esetekben a végrehajtás elrendelése felett azon biróság határoz, mely a 18. §. szerint a végrehajtás foganatositására illetékes.

Ha a végrehajtás foganatositása végett több biróság kerestetik meg, a végrehajtás elrendelése felett az első helyen emlitett törvényszék, ha csupán járásbiróságok kerestettek meg, az első helyen emlitett járásbiróság határoz, és határozatáról a foganatositásra illetékes többi hatóságokat értesiti.

A nem illetékes birósághoz intézett megkeresések az illetékes birósághoz hivatalból teendők át.

(C. 49. számu t. ü. döntvénye.) A kir. Curia a kir. itélőtáblának oly végzését, melyet külföldi biróság elmarasztaló határozatára alapitott végrehajtási kérelem felett hozott, nem vizsgálhatja felül, habár annak tárgyát a viszonosság fenn- vagy fenn nem forgása kérdésének eldöntése is képezi.

Belföldi biróság nem lehet hivatva annak megbirálására, vajjon a külföldi biróság a saját hazája területén fennálló illetékességi szabályokat helyesen alkalmazta-e. (Jd. 1904. évi 540. sz.)

4. §. Az osztrák-magyar monarchia másik államában hozott birói határozat és kötött egyezség alapján ezen állam biróságainak megkeresésére, a végrehajtás a viszonosság előfeltétele alatt feltétlenül elrendelendő, kivéve azon esetet, ha azon teljesitmény, mely végrehajtás utján érvényesittetni szándékoltatik, hazai tiltó törvénybe ütközik.

(C. 20. számu t. ü. döntvénye.) A telekkönyvi rendtartás 93. §-a értelmében a zálogjogi előjegyzés az osztrák államkincstár javára egyenes vagy közvetett adók, illetékek vagy jövedéki kihágásból eredő birságok és büntetések biztositásául az osztrák közigazgatási (pénzügyi) hatóságok rendeletei s megkeresése alapján a telekkönyvi hatóságok által el nem rendelhető, még akkor sem, ha a kérelem a m. kir. adófelügyelő által adatik be.

Ha hazai biróság valamely külföldi biróság megkeresése folytán egy külföldi törvény oly rendelkezésének, mely a hazai törvényekkel ellenkezik, foganatositása végett tárgyalást tüzött ki, intézkedése, mint egyenesen a közjogba ütköző, semmis. (Dt. LIII. XXV. 36.)

(Budapesti Tb. 2. számu t. ü. határozata.) Az osztrák-magyar monarchia másik állama biróságának megkeresése folytán, hazai biróság által foganatositott végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt kereset érdemleges elintézése a végrehajtást foganatositó hazai biróság hatáskörébe tartozik.

(Budapesti Tb. 8. számu t. ü. határozata.) Az osztrák-magyar monarchia másik államában levő tőzsdebiróság marasztaló itélete alapján ugyanazon állam rendes biróságának

[1]) A külföldi itéleteknek belföldön, illetve a belföldi itéleteknek külföldön való végrehajtása s általában a kölcsönös megkeresések tárgyában lásd a »Nemzetközi jogsegély« czim alatt.

[2]) Értsd az 1868 : LIV. t.-czikknek az illetékességre vonatkozó határozatait.

végrehajtás foganatositása iránt, a hazai birósághoz intézett megkeresése következtében, ha az az iránti teljesitmény nem ütközik hazai tiltó törvénybe, a megkeresett hazai biróság által az 1881 : LX. t.-cz. 4. §-ához képest a végrehajtás elrendelendő.

18430. szám.
1875. julius 11.

Igazs. min. rendelet

az ausztriai hivatalnokok fizetésére elrendelendő végrehajtás körüli eljárásról.

Előfordult azon eset, hogy egy hazai biróság, polgári ügyben, egy ausztriai hivatalnok fizetésére végrehajtást rendelvén, a végrehajtott illetékes biróságát a végrehajtás foganatositása végett megkereste ; a megkeresett cs. kir. biróság azonban a végrehajtást azon okból nem foganatosithatta, mert a megkeresés az osztrák törvényeknek nem felelt meg.

Figyelmeztetem ez alkalomból az elsőfoku kir. biróságokat, hogy, mivel a polgári végrehajtások Ausztriában, épen ugy mint Magyarországban, a megkeresett biróság hazai törvényei szerint foganatosittatnak : a hazai biróságoknak, ha a cs. kir. biróságokat valamely polgári végrehajtás foganatositására hivják fel, az osztrák törvényekhez kell alkalmazkodniok.

Egyszersmind közlöm az elsőfoku kir. biróságokkal kellő tudomás végett azon ausztriai törvényeket, amelyek a hivatalnokok fizetéseire vezetendő végrehajtásoknál az eljárást szabályozzák.

Az 1860. évi május hó 9-én kelt cs. kir. igazságügyministeri rendelet 1. §-a szerint ugyanis »minden birói végzés, melylyel letiltás vagy végrehajtás rendeltetik el, valamely követelésére, mely a felet az államkincstárból vagy valamely közigazgatás alatt álló alapból illetheti, vagy melylyel az ily letiltás vagy végrehajtás megszüntettetik : a biróság által hivatalból, ugy a pénztárral, melyből a felperes állitása szerint ellenfele a fizetést követelni jogositva van, valamint azon hatósággal is közlendő, melynek ezen pénztár közvetlenül van alárendelve.

A pénztárnak, melynek részére a kézbesités eszközlendő, helyes megjelölése a folyamodó hitelezőnek kötelessége, aki e megjelölést saját veszélyére teszi.«

Ennélfogva az ily követelésekre a m. kir. biróságok által elrendelt végrehajtások az ausztriai cs. kir. biróságok által csak akkor foganatosithatók, ha ezek azon helyzetbe tétetnek, hogy ugy a fizetés teljesitésére hivatott pénztárt, valamint a pénztár felettes hatóságát értesithessék.

De azon esetben is, ha a magyar kir. biróságok által oly követelésekre elrendelt végrehajtásokról van szó, mely követelések nem az államkincstárból vagy egy közigazgatás alatti alapból, hanem az osztrák törvényeknek alávetett területen lévő más pénztárból fizetendők, szintugy mint a fentebbi esetben, szükséges, hogy a végrehajtást elrendelő m. kir. biróság a végrehajtás foganatositására hivatott cs. kir. biróságot, a hozzá intézendő megkeresvényben, különösen arra is szólitsa fel : hogy a végrehajtásról a felperes által kijelölt pénztárt értesitse, illetőleg hogy a végrehajtást elrendelő végzést ezen pénztárnak kézbesittesse.

A fentebb kimondott elv, mely az 1868. évi LIV. t.-cz. 62. §-ának végpontjában érvényre emeltetik, és amely az 1871. augusztus hó 17-iki 13815. sz. a. igazságügyministeri rendeletnek is alapjául szolgál : alkalmazandó azon megforditott esetben is, amidőn a magyar kir. biróságok kerestetnek meg az osztrák cs. és kir. biróságok által hivatalnoki fizetésekre, vagy egyéb követelésekre elrendelt végrehajtások foganatositása végett ; és ez esetben az eljárás a magyar törvények és törvénykezési szabályok értelmében teljesitendő.

45689. sz.
I. M. 1893.

Magyar birósági megkeresésre kielégitési végrehajtásnak hivatalból való keresztülvitele Ausztriában. Egyik magyar biróság megkeresést intézett egyik osztrák birósághoz kielégitési végrehajtásnak hivatalból leendő foganatositása végett.

Az osztrák biróság a foglalás és becslés foganatositása után az árverésnek hivatalból való teljesitését megtagadta, támaszkodva az osztrák eljárási szabályok ama rendelkezésére, mely szerint a végrehajtás folytatása csak a végrehajtató fél részéről benyujtandó szabályszerü kérvény alapján eszközölhető.

Figyelemmel az 1881 : LX. t.-cz. 4. §-ában és 20. §-ának második bekezdésében feltételezett viszonosságra, a kir. igazságügyministerium közvetitésével intézkedés történt, hogy az illető osztrák biróság az 1805. évi február 15-én 711. sz. a. kibocsátott udvari rendelet értelmében a végrehajtató fél részére hivatalból gondnokot rendeljen a további végrehajtási lépések megtétele végett.

5. §. Valamely magyar honosnak személyállapotát (status) tárgyazó kérdésekben, külföldi biróságok által hozott birói határozatok a magyar honos ellen belföldön végre nem hajthatók.[1])

[1]) Lásd az 1876 : XXVII. t.-cz. 95— : §-ait és az 1894 : XXXI. t.-cz. 114. és 120. § t.

6. §. A végrehajtás elrendelése rendszerint három példányban szerkesztett irásbeli beadványban kérendő, és az első példány a végrehajtás elrendelésének alapjául szolgáló eredeti okirattal szerelendő fel. Biróságok előtt kötött egyezség és sommás perben hozott itélet, a biróságnál levő eredetire való hivatkozás mellett, egyszerü másolatban is csatolható.

Váltóperekben a végrehajtási kérvény első példányához az eredeti váltó is mellékelendő, ha pedig ez azon biróság iratai közt léteznék, melynél a végrehajtás elrendelése kéretik, ezen körülmény a kérvényben megemlitendő.[1])

Ha a végrehajtás több alperes ellen, vagy több helyen foganatositandó, a kérvény annyi példányban adandó be, hogy mindenik alperesnek és mindenik megkeresett hatóságnak, illetőleg mindenik kiküldöttnek, külön példány jusson.

A megkeresett hatóság, illetőleg a kiküldött részére szolgáló példányok, mellékletek nélkül adandók be; a végrehajtást szenvedőt illető példányok mellé pedig egyszerü másolatban csupán azon mellékletek csatolandók, amelyek vele még közölve nem voltak.

Az 1. §. *e), f), g)* és *h)* pontjainak eseteiben a végrehajtás alapjául szolgáló közokiratnak a végrehajtató által e czélból beadandó s hivatalból hitelesitendő másolatai a végrehajtást elrendelő biróságnál megtartandók.

A hiányosan felszerelt végrehajtási kérvények hiánypótlás végett visszaadandók.

(Temesvári Tb. 1. polg. döntvénye.) A polgárositott határőrvidéki házközösségek egyes tagja ellen a házközösségi ingatlanból állitólag őt illető jutalékra kért végrehajtás elrendelése iránti kérvénynek felszereléséhez szükséges a házközösségi összeirási lajstromnak hiteles kivonatát, illetőleg azt tanusitó hatósági bizonyitványt mellékelni, hogy a végrehajtást szenvedő fél a megjelölt házközösségnek a végrehajtás alá vonandó ingatlanból jutalékra jogositott tagja, vagy ilyen örököse.

(Győri Tb. határozattárába felvett 13. számu p. hat.) A végrehajtási eljárásban, ide nem értve a végrehajtási eljárás folyamán felmerülő pereket, a felek magukat ügyvéd által képviseltetni nem tartoznak, ebből folyólag mindennemü beadványaikat s az előterjesztést és a felfolyamodást is ügyvédi ellenjegyzés nélkül nyújthatják be. (Ig. K. V. 11. sz.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott VI. számu döntvénye.) A végrehajtási eljárásban a kir. törvényszékek előtt, ha ezek nem mint megkeresett telekkönyvi hatóságok járnak el, a feleknek magukat ügyvéd által kell képviseltetniök.

A végrehajtási eljárásban, ha a végrehajtási ügyben a kir. törvényszék van hivatva intézkedni, s a kir. törvényszék nem mint a végrehajtás foganatositására megkeresett telekkönyvi hatóság jár el, a feleknek magukat ügyvéd által kell képviseltetniök. (Dt. LXXVI. 4.)

(Temesvári Tb. 4. polg. döntvénye.) Abban az esetben, ha az elmarasztalt félre örökség vagy hagyomány utján szállott, de még tulajdonául be nem keblezett, sem elő nem jegyzett ingatlanra intéztetik a végrehajtás, annak elbirálása, hogy az elmarasztalt félnek az örökhagyó telekkönyvi tulajdonos után való öröködési joga kellően kimutatva van-e, a végrehajtás elrendelésére illetékes biróság hatáskörébe tartozik.

7. §. Sommás perekben, ingatlanokra vezetendő végrehajtás esetének kivételével, a végrehajtás elrendelése iránti kérelem szóval is előterjeszthető; mely esetben a biróság a szóval előterjesztett kérelemről jegyzőkönyvet veszen fel.[1])[2])

8. §. A végrehajtási kérelemben, a végrehajtató a végrehajtásra vonatkozó kérelmét szabatosan tartozik előterjeszteni.

A végrehajtási kérelemben továbbá megjelölendő azon biróság, vagy azon biróságok, amelynek vagy amelyeknek a területén a végrehajtás foganatositandó; és ha a végrehajtató a végre-

[1]) V. ö. a váltóeljárás 46. §-át a IV. R.-ben.

[1]) Ily jegyzőkönyv, a tárgy értékéhez képest, az 1873 : IX. t.-cz. 2. §-ában meghatározott illeték alá esik. (1875 : 8735. sz. a. Ig. min. rend.)

[2]) V. ö. birói ügyviteli szabályok 320—327. §-aival.

hajtást hivatalból kivánja eszközöltetni, ez kifejezetten megemlitendő.[1])

A végrehajtás az annak alapjául szolgáló közokiratban megállapitott teljesitési határidő lejárta után kérendő.

9. §. Az 1. §. *a), b)* és *c)* pontjainak eseteiben a biróság azt, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló birói határozat szabályszerüen kézbesittetett avagy kihirdettetett-e és a végrehajtásra halasztó hatálylyal biró jogorvoslat használtatott-e, hivatalból tartozik kinyomozni.

Ha a végrehajtási jog valamely feltételtől, vagy viszontkötelezettség teljesitésétől függ, a feltétel beálltát, vagy a viszontkötelezettség teljesitését, valamint a végrehajtás egyéb feltételeit is, a végrehajtató tartozik igazolni, amennyiben azok a birósági iratok által igazolva nincsenek.

A végrehajtató, aki az itélet rendelkezése szerint jogot nyert arra, hogy a marasztalási összegeknek végrehajtást szenvedettektől való behajtását, illetve azoknak részére kifizetését az ellenszolgáltatásul az ő terhére megállapitott kamatszelvények kiadása ellenében követelhesse, a kielégitési végrehajtás elrendelhetésének előfeltételeként csupán azt köteles kimutatni, hogy a végrehajtásilag behajtatni kivánt marasztalási összegeknek kifizetése ellenében a terhére rótt ellenszolgáltatásnak kész és képes megfelelni. (J. K. 1904. évi 49. sz.)

10. §. A végrehajtási kérvény rendszerint az ellenfél meghallgatása nélkül intéztetik el.[2])

A 3. §. esetében kivétel nélkül, a 9., 13. és 15. §§. eseteiben pedig akkor, amikor a végrehajtás elrendelésének előfeltételei közokirattal vagy hitelesitett (1875 : XXXV. t.-cz. 92. és 93. §§.) magánokirattal nem igazoltatnak, a végrehajtási kérelem érdemleges elintézése előtt járásbiróságoknál sommás, törvényszékeknél pedig jegyzőkönyvi tárgyalás tartatik.

A 3. §. esetében, ha képviseltetéséről a végrehajtató nem gondoskodott, részére és költségére a biróság a tárgyalásra ügygondnokot rendel.

11. §. A végrehajtás elrendelése esetén, a végrehajtás utján érvényesitendő követelés járulékaival együtt a végzésben szabatosan kiteendő, és a végrehajtási kérelem körül felmerült költségek megállapitandók.

Ha a végrehajtást elrendelő biróság egyszersmind a végrehajtás foganatositására is illetékes, és a végrehajtás kiküldött által foganatositandó, a végzésben a kiküldött is kirendeltetik.[1])

12. §. A végrehajtás elrendeléséről a végrehajtató a végrehajtási kérvény első példányára vezetendő végzés által, a kiküldött vagy megkeresett hatóság és a végrehajtást szenvedő pedig a végrehajtási kérvény többi példányaira (6. §.) vezetendő és ez utóbbinak rendszerint a foganatositáskor kézbesitendő végzés által értesittetnek. A 7. §. esetében a végrehajtató, a kiküldött és a végrehajtást szenvedő a jegyzőkönyv másolatára vezetett végzés által értesitendők.

Ha a végrehajtás el nem rendeltetik, arról, a végrehajtási kérvény példányainak visszaadása mellett, indokolt végzésben, csupán a végrehajtást kérő értesittetik.[2])

Ha a végrehajtás annak elrendelésétől számitott 3 hó alatt nem foganatosittatott: a végrehajtást szenvedőnek, — a végrehajtást elrendelő, vagy a foganatositás végett megkeresett birósághoz benyujtott kérelmére, a végrehajtást elrendelő végzés közvetlenül kézbesitendő.

A végrehajtási végzés ilyetén kézbesitése és a végzés ellen netalán használt jogorvoslat a végrehajtás szabályszerü foganatositását nem gátolja.

(Marosvásárhelyi Tb. 3. polg. döntvénye.) Végrehajtást szenvedő a végrehajtást elren-

[1]) V. ö. a 20. §-szal.

[2]) V. ö. a 227. és 239. §-t.

[1]) V. ö. a 18., 19. és 84. §-okkal.

[2]) Ugy a végrehajtást megtagadó, mint elrendelő végzés ellen felfolyamodásnak van helye. V. ö. 34., 37. és 140. §-okkal. Végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránt v. ö. 30. §-szal.

delő végzés ellen az esetben, ha a végzés neki csak a foganatositáskor kézbesitendő, a végrehajtás pedig még foganatositva nem lett, a végzés keltétől számitva három hónapon belül felfolyamodással élni nem jogosult.

13. §. A végrehajtás rendszerint a végrehajtató okirat szerint jogositott javára, és az abban kötelezett ellen rendelendő el.

Ha engedmény folytán a jogositott személyében változás történt, és e változás közokirattal vagy hitelesitett magánokirattal igazoltatik, a végrehajtás az uj jogositott javára rendelendő el.

Ha a változás közokirattal vagy hitelesitett magánokirattal nem igazoltatik, a biróság — mielőtt a végrehajtás megrendelése felett határozna — az engedményezőt és az engedményest sommás, illetőleg jegyzőkönyvi uton meghallgatja.

Váltóköveteléseknél, amennyiben az eredeti váltó a végrehajtási kérvény mellett mutattatik be, a végrehajtás meghallgatás nélkül rendelendő el akkor is, amikor az engedményezés teljes bizonyitó erejü magánokirattal (1868 : LIV. t.-cz. 167. és 168. §§.) van igazolva.

A bekebelezett végrehajtási zálogjogra nézve a végrehajtási jog a zálogjoggal függ össze s attól törvénykönyvileg el nem választható, ha tehát végrehajtási zálogjog átruházásáról van szó, ez a végrehajtási jog engedményezését is magában foglalja. (Jd. 1904. évi 541. sz.)

14. §. Ha a marasztalt fél időközben meghalt, s a jogositott a végrehajtást csupán azon vagyonokra kivánja vezettetni, melyek a végrehajtást szenvedő fél hagyatékában találtatnak, vagy róla az örökösökre szállottak, a végrehajtás az ismert vagy igazolt, esetleg az ismeretlen örökösök ellen rendelendő el. A végrehajtás elrendelésével egyidejüleg, ha az örökösök ismeretlenek, ezek részére, — ha pedig nincs szabályszerüen igazolva, hogy a végrehajtási kérvényben megnevezett örökösöket a kizárólagos örökösödési jog illeti, a netalán még létező örökösök részére és költségére ügygondnok rendelendő. A végrehajtást rendelő végzés ugy az ismert örökösök mindenikének, mint az ügygondnoknak kézbesitendő, s ennek alapján csakis azon vagyonra vezethető a végrehajtás, mely a végrehajtást szenvedőnek hagyatékában találtatik, vagy róla szállott át az örökösökre. (92. §.)

A birói gyakorlat által elfogadott jogszabály, hogy a végrehajtást szenvedőt, mint vélelmezett örököst ingókbó álló, még biróilag át nem adott hagyatéki vagyonból vagy a hagyatéknak ingóságokból álló részeiből megillető eszményi jutalék, mint ilyen, végrehajtási foglalás tárgyát nem képezheti, s igy erre késpénzbeli követelés behajtása céljából végrehajtás sem vezethető. (Tb. M. 19037.)

15. §. Ha a végrehajtató nem a végrehajtást szenvedő hagyatékában talált vagy róla az örökösökre átszállott tárgyakra, hanem közvetlenül az örökösök ellen kivánja a végrehajtást intéztetni, kérelme felett sommás, illetőleg jegyzőkönyvi tárgyalás tartatik, és szükség esetében, bizonyitási eljárás után, végzés által hozatik határozat. Azon kérdés, hogy a végrehajtás az örökösök ellen elrendelhető-e, a fennálló anyagi jogszabályok szerint döntendő el.

(Temesvári Tb. határozattárába felvett 1 polg. hat.) Oly itélet alapján, mely által az örökös öröksége (örökhagyó hagyatéka) erejéig marasztaltatott, anélkül hogy az örökség (a hagyaték) misége és mennyisége az itéletben közelebbről meghatároztatott volna: a végrehajtás el nem rendelhető. (Ig. K. I. 9. sz.)

16. §. Ha a jogositott halt el időközben, az örökösök a végrehajtás elrendelését kérhetik, ha szabályszerüen igazolják azt, hogy az örökösödési jog őket illeti.[1]) Ha az örökösödési jog nem igazolható, annak kérelmére, aki örökösödési jogát valószinüvé teszi, a végrehajtás elrendeltetik ugyan, egyidejüleg azonban a követelés érvényesitésére ügygondnok neveztetik, ki a végrehajtás utján behajtott pénzt vagy értéket —

---

[1]) V. ö. az 1868 : LIV. t.-cz. 560. és az 1877 évi XX. t.-cz. 250., 251. és 255. §-aival.

ha időközben az örökösödési kérdés el nem döntetik — a hagyatéki biróságnak átszolgáltatja.

A perben megbizott ügyvéd mindaddig, mig a jogositott elhalálozása tudomására nem jut, a jogositott nevében, ha pedig az elhalálozás tudomására jut, mindaddig, mig az örökösök a fentebbiek szerint fel nem lépnek, az ismeretlen örökösök nevében a szükséges végrehajtási lépéseket megteheti, köteles azonban a behajtott pénzt vagy értéket, ha időközben az örökösödési kérdés el nem döntetett, a hagyatéki biróságnak átszolgáltatni.

17. §. Ha a jogositott személyében a végrehajtás folyamán történik változás: a végrehajtás folytatásának az uj jogositott javára való elrendelése azon biróságnál kérendő, mely a végrehajtást elrendelte.

A kiküldött azonban addig is, mig a végrehajtást elrendelő biróság határoz, foganatositani köteles mindazon végrehajtási cselekményeket, melyek szükségesek avégből, hogy a követelés biztositva legyen.

Ha a végrehajtás foganatositása alkalmával tünik ki, hogy a végrehajtást szenvedő fél elhalt, vagy, ha halála a végrehajtás elrendelése után következik be, a végrehajtás az azt elrendelő biróságnak ujabb határozata nélkül a hagyatékban talált, vagy a marasztaltról az örökösökre szállt vagyonra a 14. §. szerint foganatositandó. Ezen esetben a 14. §. rendelkezése szerint szükséges ügygondnokot a kiküldött nevezi ki.

Ha végrehajtási zálogjog átruházásáról van szó, ez a végrehajtási jog engedményezését is magában foglalja és ily zálogjogra a tulajdonjog közvetlenül a telekkönyvi hatóságnál nem szorgalmazható, mert a végrehajtási jog engedményezése az 1881 : LX. t.-cz. 17. §-a értelmében a végrehajtást elrendelő biróság hatáskörébe tartozik. (J. K. 1904. évi 23. sz.)

18. §. A végrehajtás foganatositására azon esetben, ha a végrehajtás ingatlanra vezettetik, az illető biróság mint telekkönyvi hatóság, minden más esetben azon járásbiróság illetékes, amelynek területén a végrehajtás foganatositandó. Ha ugyanazon végzésben részint telekkönyvi hatóság, részint járásbiróság által foganatositandó végrehajtás rendeltetett el, mindkét hatóság külön kerestetik meg.

Budapest főváros hatóságának területén mindazon végrehajtások, melyek nem telekkönyvi bejegyzés által teljesitendők, az igazságügyminister által e végből megbizott egy vagy két járásbiróság által foganatosittatnak.

Ha a hivatalnok, kinek fizetése lefoglaltatott, de még nem utalványoztatott, más járásbiróság területén levő hivatalba helyeztetik át és a végrehajtató követelésének fedezésére megkivántató összeg ezen ujabb hivatalánál vonatik le, az 1881 : LX. t.-cz. 18. §-a szerint a végrehajtás foganatositására illetékes bírósággá a végrehajtást szenvedő ujabb hivatala szerint illetékes biróság válik. (J. K. 1904. évi 24. sz.)

19. §. A végrehajtási kérvénynek a végrehajtást elrendelő végzéssel ellátott első példánya a végrehajtatónak kézbesittetvén, a többi példányok rendszerint a kiküldöttnek adatnak ki, illetőleg a végrehajtás foganatositására illetékes biróságihoz tétetnek át.

Ha a végrehajtató ugy kivánja, az összes végrehajtási példányok neki kézbesittetnek, melyekkel a kiküldötthöz, vagy a végrehajtás foganatositására illetékes hatósághoz közvetlenül fordulhat; ezen eljárásért azonban külön költségfelszámitásnak helye nincs.

A végrehajtás foganatositására illetékes biróság, a végzéssel ellátott végrehajtási kérvények megérkezte vagy bemutatása után, ha a végrehajtás kiküldött által foganatositandó, a kiküldöttet azonnal kirendeli, s a végrehajtási végzésekkel s a kiküldetéssel ellátott végrehajtási kérvényeket a kiküldöttnek, vagy — ha kéretik — a végrehajtatónak rövid uton kézbesiti.

A végrehajtás foganatositására rendszerint birósági végrehajtók és sürgős esetekben, ha a végrehajtók akadályozva vannak, birósági hivatalnokok vagy jog-

gyakornokok küldetnek ki. Fontosabb esetekben a biróság a végrehajtás foganatositásával birósági tagot vagy kir. közjegyzőt bizhat meg. (154. §.)

A birói végrehajtó kirendelését tartalmazó végzés ellen felfolyamodásnak helye nincsen. (Tb. — Dt. L. 159.)

Csak a községi biróság elé utalt ügyekből folyó végrehajtásoknál alkalmazhatók az 1877 : XXII. t.-czikknek a végrehajtásra vonatkozó szabályai az 1893 : XIX. t.-cz. 15. §. alapján; ellenben büntető birósági itéletnek vagyoni marasztalást tartalmazó részének végrehajtása az 1881 : LX. t.-cz. szabályai szerint foganatositandó és a foganatositásra a 19. §. értelmében a birósági végrehajtó küldendő ki. (Tb. — M. 19029.)

20. §. A kiküldött a végrehajtást hivatalból csak akkor köteles foganatositani, ha a végrehajtást elrendelő végzésben a végrehajtás hivatalból foganatositandónak mondatott ki, hacsak a foganatositás előtt a végrehajtató vagy megbizottja a végrehajtástól való elállását vagy a végrehajtásnak felfüggesztését a kiküldöttnek irásban be nem jelenti.

A 3. és 4. §§. esetében a végrehajtás hivatalból foganatositandó, hacsak a megkeresvényben vagy kérvényben világosan az ellenkező nem foglaltatik.

Amennyiben a végrehajtás nem helyben teljesitendő, a kiküldött a költségek előlegezését követelheti. Erről hivatalból foganatositandó végrehajtás esetében a végrehajtató, megkeresés esetében pedig — ha a végrehajtatónak vagy képviselőjének lakása nem tudatnék — a megkereső hatóság a kiküldetés alkalmával értesitendő.

21. §. A kiküldött a hivatalból teljesitendő végrehajtásokat a kiküldetésnek, nem hivatalból teljesitendő végrehajtásokat pedig a jelentkezésnek sorrendjében, késedelem nélkül foganatositani köteles, a nem helyben teljesitendő végrehajtásokat azonban csak akkor, ha a szükséges költségelőleg rendelkezésére bocsáttatott. A jelentkezés napját és óráját a kiküldött, a végrehajtató kérelmére, a jelentkezés sorrendjét kitüntető sorszám alatt, a végrehajtást elrendelő végzésnek a végrehajtatót illető példányára feljegyezni, aláirásával elismerni, és ha valamely sürgős végrehajtás teljesitésében akadályoztatnék, az iratokat a végrehajtató kivánságára, a helyettesités eszközöltetése végett, téritvény mellett a végrehajtatónak kiadni köteles.

A késedelemért a kiküldött vagyonilag is felelős.[1])

33724/1887. szám.
1888. junius 4.

Igazs. min. rendelet

a végrehajtási kérvények elintézésének és a végrehajtást rendelő végzések kiadásának sorrendjére nézve.

Az 1881 : LX. t.-cz. 21. és 85—88. §§-aiban, az ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen egyidejüleg vagy egymásután elrendelt végrehajtásoknak lehetőleg egy időben leendő foganatositása és ez által végrehajtató felek között — az egyeseknek netalán nyujtandó kedvezmények folytán — keletkezhető bonyodalmak megelőzése végett, részletes intézkedések foglaltatnak.

A törvénynek ezen rendelkezésében kifejezést nyert czél azonban csak akkor érhető el, ha a kivitel a biróságok által előmozdittatik.

Ez okból felhivom Elnök (Járásbiró) urat, hogy az ügyviteli szabályok által reáruházott hatáskörében intézkedjék, miszerint az ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen egyidejüleg vagy egymásután beérkezett végrehajtási kérvények, és végrehajtás foganatositása iránti megkeresvények beiktatása alkalmával, az iktató minden ilyen ügydarabra az ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen egyidejüleg vagy 15 napon belül érkezett végrehajtási kérvényeket és megkereséseket azok iktatószámának kitétele mellett röviden és szembeötlőleg jegyezze fel, hogy továbbá az ugyanazon végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási kérvények és megkeresvények az ügyviteli szabályok 92. és 122. §§-ainak (1891. U. Sz. 123., 153. §§.) megfelelően lehetőleg ugyanazon előadónak osztassanak ki, — ez által pedig az egyidejüleg beérke-

[1]) A kártéritési kereset megindithatására biráknál és birósági hivatalnokoknál a kereshetőség előzetes megállapitása szükséges a fegyelmi biróság által (1871 : VIII. t.-cz. 68. §.). Végrehajtók és közjegyzők elleni kártéritési keresetnél ez nem szükséges. (V. ö. az 1871 : LI. t.-cz. 20. §. és az 1874:XXXV. t.-cz. 188. §-ával.)

zett végrehajtási ügyek egy időben, az ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen utóbb érkezett ily beadványok pedig beérkezésök után haladéktalanul elintéztessenek és a végrehajtás foganatositására az 1881 : LX. t.-cz. 85. §-a értelmében lehetőleg egy kiküldött rendeltessék.

Intézkedjék továbbá Elnök (Járásbiró) ur, hogy az ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen egy időben hozott végrehajtást elrendelő végzéseken és a foganatositás végett kiküldöttet rendelő végzéseken, azoknak egyidejüleges kiadványozása iránt az előadó, illetve az eljáró biró — az ügyviteli szabályok 129. §-ának (1891. Ü. Sz. 165. §.) megfelelően — a kiadóhivatalnak, irásbeli utasitást adjon és ennek megfelelően a kiadványozás egy időben teljesittessék; az utóbb érkezett ily beadványok elintézése alkalmával pedig a kiadó a végzéseknek haladéktalan kiadványozására utasittassék, és a kiadványozás haladéktalanul eszközöltessék.

22. §. Reggel 8 óra előtt és este 8 óra után a végrehajtási cselekményt megkezdeni vagy a megkezdettet folytatni rendszerint nem lehet. Sürgős esetekben a végrehajtásnak esteli 8 óra után vagy reggeli 8 óra előtt való foganatositására a birósági főnök, és pedig előlegesen is, engedélyt adhat.

A Gergely-naptár szerint való közönséges ünnepeken és a végrehajtást szenvedő vallási ünnepein csak azon végrehajtási cselekvények teljesithetők, melyek a végett szükségesek, hogy a végrehajtatandó követelés biztositva legyen.

23. §. Ha nem hivatalból foganatositandó valamely végrehajtás foganatba vétele a kiküldöttnél 3 hónapon át nem szorgalmaztatik, a végrehajtási iratok, a biróságnak jelentés mellett bemutattatván, irattárba tétetnek.

A végrehajtási jog, a követelés minőségére és jogczimére való tekintet nélkül, az itélet jogerőre emelkedésétől vagy más végrehajtható közokiratban foglalt teljesitési határidőtől számitott és semmi körülmény által félbe nem szakitható rendes magánjogi elévülési határidő alatt évül el. Az elévülési határidőn belül, a végrehajtató kérelmére, ujabban rendeltetik kiküldött.

24. §. A birói kiküldött, a végrehajtás foganatositásának megkezdése előtt, a végrehajtást elrendelő végzést a végrehajtást szenvedőnek kézbesiteni köteles.

A végrehajtás foganatositásánál az érdeklettek, és ezeken kivül ugy a végrehajtató, mint a végrehajtást szenvedő részéről felhivott két-két felnőtt férfitanu lehetnek jelen.

Ha a végrehajtást szenvedő honn nem találtatik, a végzés háznépének vagy megbizottjának kézbesittetik. Ilyenek nem léte esetében a végrehajtás a kiküldött által meghivott két tanu jelenlétében foganatosittatik, a végrehajtási végzés pedig a végrehajtást szenvedő részére a kiküldött által kinevezendő ügygondnoknak kézbesittetik.

(Budapesti Tb. határozattárába felv. 3. számu polg. hat.) Az 1881 : LX. t.-cz. 24. §-a értelmében kinevezett ügygondnok által a végrehajtást szenvedő érdekében használt jogorvoslat elfogadandó. (Ig. K. III. 5. sz.)

A gyakorlat által szentesitett szokás szerint az ügyvédek segédei őket a végrehajtás foganatositásánál meghatalmazás nélkül is helyettesithetik. (Tb. — M. 15600.)

Az 1881 : LX. t.-cz. nem tartalmaz oly rendelkezést, mely szerint végrehajtási eljárás során a végrehajtató magát csak ügyvéd vagy kamarailag bejegyzett ügyvédsegéd által képviseltetheti, miért is a képviselő ügyvédhelyettesként megjelent, bár kamarailag be nem jegyzett segéd közbenjárási dijának megállapitása nem mellőzhető. (Tb. — M. 1496.)

25. §. Ha a végrehajtás a marasztalt fél lakhelyétől különböző helyen teljesitendő, a kiküldött ügygondnokot rendel, a végzést ennek kézbesiti, s erről a végrehajtást szenvedőt — ha lakhelye vagy tartózkodási helye tudva van — a végrehajtás befejezésétől számitott 24 óra alatt postára adott ajánlott levélben értesiti. A kir. kincstár és a közalapitványok ellen vezetett végrehajtások eseteiben a kiküldött a végrehajtás befejezésétől számitott 24 óra alatt postára adandó ajánlott levélben a kincstár vagy a közalapitványok képviseletére hivatott központi közeget értesiteni köteles.

A feladási vevények az iratokhoz csatolandók.

Ha a végrehajtás a biróság székhelyén

hivül teljesittetik, a végrehajtást szenvedő pedig a biróság székhelyén lakik: ügygondnokkirendelés mellőzésével a végrehajtást rendelő végzés, a végrehajtás foganatositása után, magának a végrehajtást szenvedőnek kézbesitendő. (24. §.)

A birósági végrehajtó által kinevezett ügygondnok a végrehajtást szenvedőt külön megbízás nélkül képviselni nem jogosult. (Tb.—M. 15603.)

Az ügygondnok tiszte nem abban áll, hogy a gondnokolt fél lakását a végrehajtató fél terhére s költségére, hanem, hogy annak érdekeit a végrehajtási eljárás folyamán ügygondnoki minőségben képviselje s ennek keretében a végrehajtást szenvedő fél érdekében a végrehajtási eljárás szabályainak megtartását ellenőrizze s esetleg a netán szabálytalan intézkedések ellen orvoslást keressen: minélfogva a végrehajtást szenvedő fél lakásának kutatása czimén javára és a végrehajtató fél terhére, de egyáltalán mi költség sem állapitható meg. (Tb. — M. 19030. sz.)

26. §. A végrehajtás foganatositásáról jegyzőkönyv vétetik fel, melyben a következők foglaltatnak:

a) a végrehajtási eljárásnak a felek neveire, a végrehajtást elrendelő végzésre, és amennyiben a végrehajtás megkeresett biróság által foganatosittatik, a kiküldetést tartalmazó végzésre való hivatkozás melletti megjelölése;

b) a végrehajtás helye és ideje, a végrehajtás megkezdési és befejezési időpontjának óra szerint való pontos megjelölésével. Nagyobb városokban a végrehajtás helye az utcza és házszám, esetleg a városrész kitétele mellett jelölendő meg;

c) a kiküldöttnek és a jelenlevő feleknek vagy képviselőinek megnevezése;

d) azon kötelezettségnek és járulékainak megjelölése, amelyekre nézve a végrehajtás elrendeltetett;

e) a végrehajtási cselekvény pontos leirása;

f) a felek és a netalán érdeklettek kérelmei és ez ügyre tartozó megjegyzései, utóbbiak lehető röviden összevonva.

A kiküldött, a felek, illetőleg képviselőik, a jelenvolt többi érdeklettek és a kiküldött vagy a felek által netalán meghivott tanuk (24. §.) által a jegyzőkönyv aláirandó. Az aláirás megtagadása, ugyszintén az aláirást netalán gátló körülmény a jegyzőkönyv aláirásánál megjegyeztetik.

A jegyzőkönyvet és az összes végrehajtási iratokat a felek és érdeklettek vagy képviselőik megtekinthetik, s azokról saját költségükre másolatot vehetnek.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. rendelkezései értelmében a peres eljárásban hivatalból foganatositott végrehajtásról felvett jegyzőkönyvtől járó állandó vagy fokozatos bélyegilleték lerovása iránti kötelezettség mindenkor a végrehajtató felet terheli és ez az illetéket, annak a birói végzésnek, melylyel a végrehajtás teljesitéséről értesitést nyer, kézbesitésétől számitott három nap alatt leróni köteles. (Dt. XXXVIII. 195.)

27. §. A végrehajtási költségeket a marasztalt fél viseli akkor is, ha a perköltségek megfizetésére nem köteleztetett.

A kérvény beadásakor és minden eljárás alkalmával az addig felmerült költségek külön számitandók fel és állapitandók meg; mi végből a kiküldött, az eljárás befejezésétől számitott 3 nap alatt, az iratokat a kiküldő biróságnak bemutatni köteles. A biróság az eljárás költségeit — ideértve a birósági végrehajtók dijait és költségeit is — megállapitja, arról a feleket értesiti, s amennyiben az eljárás további foganatositása igénylené, az iratokat a kiküldöttnek visszaadja.

(Budapesti Tb. 3. számu t. ü. határozata.) A birósági végrehajtót a dijai és költségei megállapitása tárgyában felfolyamodási jog illeti.

(Győri Tb. 1. számu polg. döntvénye.) A végrehajtót oly esetben, midőn különböző községekben, de ugyanegy napon teljesit végrehajtási cselekményeket, az 1875 : IX. t.-cz. 4. §-a alapján csak egyszeres napidij illeti meg.

(Kassai Tb. 3. számu polg. döntvénye. A birósági végrehajtó különböző községekben, de egy napon teljesitett végrehajtási cselekményeiért napidiját csak egyszer, még pedig a birói ügyviteli szabályok 259. §-a

értelmében az illető ügyfelek között megosztva, számithatja fel.

(Szegedi Tb. 2. számu polg. döntvénye.) A kiküldött birósági végrehajtót 1. abban az esetben, midőn egy napon különböző községben teljesit végrehajtási cselekményt, az 1871 : LI. t.-cz. 25. §-ában meghatározott napidij csakis egyszer, megosztva illeti meg; 2. akkor, midőn egy napon, székhelyére visszatérés nélkül, egyik községből a másik községbe menve, különböző községekben foganatosit végrehajtási cselekményt, ugyancsak a birósági végrehajtót az 1875 : IX. t.-cz. 5. §-ában megjelölt dijszabályzatban megállapitott fuvardij megosztva illeti meg.

Miután a végrehajtató az iratokból kitetszően bélyegfeljegyzés mellett szegényjogon perelt, a végrehajtás foganatositásával felmerült s a birósági kiküldött felszámitott és megállapitott dijai is az irodai átalányból előlegezendők. (Tb. M. 15601.)

(Kassai Tb. határozattárába felvett 5. számu határozat.) Az ügyvédi képviselet mellett kért és foganatositott végrehajtásból kifolyóan a birósági végrehajtó részére biróilag megállapitott dijaknak és költségeknek megfizetésére első sorban az ügyvéd kötelezendő. (Ig. K. VIII. 5. sz.)

(Kolozsvári Tb. határozattárába felvett 6. számu határozat.) Ha a végrehajtató a végrehajtást szenvedőnek előbb csak ingó vagyonára, azután pedig külön kérvénynyel ingatlan vagyonára, vagy megforditva előbb csak ingatlan vagyonára, azután pedig külön kérvénynyel ingó vagyonára kéri a végrehajtás elrendelését, az utóbbi kérvény költsége a végrehajtást szenvedő terhére rendszerint nem állapitandó meg. (Ig. K. X. 4. sz.)

A birói eljárás foganatositása körül felmerült költségnek megállapitása általában véve mindenkor az eljárást foganatositó biróság feladata. (JK. 1901. évi 34. sz.)

(C. az 1890 : XV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott XV. sz. polgári döntvénye.) A végrehajtató ügyvédjét akkor is, ha a végrehajtás foganatositásánál közbenjárt helyettese nem ügyvéd vagy nem bejegyzett ügyvédjelölt, a közbenjárásért dij és költség megilleti.

28. §. Ugy a végrehajtást elrendelő, mint a végrehajtás foganatositására megkeresett biróság, a végrehajtást szenvedő kérelmére, a végrehajtást felfüggeszteni, vagy kisebb terjedelemre szoritani köteles, ha a végrehajtást szenvedő közokirat által igazolja a következő tények valamelyikét:

a) hogy azon határozatot, melynek alapján a végrehajtás elrendeltetett, a felsőbb biróság, jogerőre emelkedett határozata által egészben vagy részben megváltoztatta, vagy póteljárás elrendelése nélkül az egész eljárást megsemmisitette;

b) hogy halasztó hatálylyal nem biró igazolás, perujitás, semmiségi per, avagy a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránt inditott, de halasztó hatálylyal nem biró kereset folytán hozott jogerejü határozattal a végrehajtás alapjául szolgáló határozat egészben vagy részben megváltoztattatott, hatályon kivül tétetett, felfüggesztetett vagy megsemmisittetett.

A biróság ezen esetekben, a körülményekhez képest, a már foganatositott végrehajtási cselekmények hatályon kivül tételét is megrendeli.

29. §. A marasztalt fél ellen elrendelt csőd hatályára, és a csőd elrendelése előtt foganatositott végrehajtásoknak mi módon való folytatására nézve, a csődtörvény rendelkezései alkalmazandók.[1])

A csőd elrendelése előtt foganatositott végrehajtási eljárás alkalmával befolyt vételár felosztására a végrehajtást foganatositó biróság, és nem a csődbiróság az illetékes. A vételárfelosztási tárgyalásra a tömeggondnok is megidézendő avégből, hogy az elárverezett vagyont netán terhelő tartozásait és követeléseit kimutassa. (Dt. XLIII. 16.)

Oly igényper elbirálására, mely a közadós javára a csőd megnyitása előtt foganatositott végrehajtásból keletkezett, nem a csődbiróság illetékes, hanem a végrehajtást foganatositó biróság. (Dt. XLIII. 22.)

30. §. Ha a végrehajtatónak végrehajtási joga egészben vagy részben elenyészett, vagy időhaladék engedése által felfüggesztetett: a végrehajtást szenvedő a végrehajtásnak megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránt a következő esetekben indithat keresetet;

a) birói határozatokon alapuló végrehajtások eseteiben: ha a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránti kérelem olyan ténykörül-

[1]) V. ö. az 1881 : XVII. t.-cz. 12., 13., 52. és 152. §-ait.

ményen alapul, amely a határozat hozatalát megelőző peres eljárás befejezése után merült fel;

b) perbeli egyezségen alapuló végrehajtások eseteiben: olyan ténykörülmény alapján, mely az egyezség megkötése után következett be;

c) közjegyzői okiratok alapján elrendelt végrehajtások eseteiben: olyan ténykörülmény alapján, mely a végrehajtást elrendelő végzés kézbesitése után merült fel, avagy egyébként az 1874 : XXXV. t.-cz. 113. és következő §§-aiban szabályozott kifogás utján nem érvényesithető.

A kereset a végrehajtást elrendelő biróságnál adandó be, s jegyzőkönyvi, illetőleg sommás uton tárgyaltatik, és itélet által döntetik el.

Két egyenlő itélet ellen további felebbezésnek helye nincs.

Az osztrák-magyar monarchia másik államа biróságának megkeresése folytán, hazai biróság által foganatositott végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti kereset érdemleges elintézése a végrehajtást foganatositó hazai biróság hatáskörébe tartozik. (Tb. — Dt. XXXIV. 162.)

Végrehajtás megszüntetése vagy felfüggesztése iránti kereset az elrendelt végrehajtás foganatositása előtt is megindítható. (Dt. XLIV. 26.)

A végrehajtást foganatositó biróság a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt hozzá illetéktelenül benyujtott keresetet nem teheti át az illetékes (végrehajtást elrendelő) birósághoz, hanem tartozik azt hivatalból visszautasitani és a végrehajtási eljárást folytatni. (Dt. XLIX. 150.)

A végrehajtási jogot megszüntethető beszámitás külön kereset nélkül kérvényi uton nem érvényesithető. (Budapesti tábla, Dt. L. 160.)

Biztositási végrehajtás esetében is van helye a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása vagy felfüggesztése iránti keresetnek. (Dt. LIV. 6. LXXI. 32.)

A végrehajtás megszüntetése iránti kereset az alapvégrehajtást elrendelő biróság illetőségéhez tartozik abban az esetben is, amidőn a keresetre alkalmat szolgáltató folytatólagos végrehajtást nem ezen biróság rendelte el. (Dt. LXIV. 78.)

Közigazgatási hatóságok határozatai alapján elrendelt végrehajtás esetén is van helye végrehajtás megszüntetése, korlátozása és felfüggesztése iránti keresetnek. (Dt. LXX. 36.)

Minthogy a váltóbiróság által elrendelt végrehajtásnak megszüntetése vagy korlátozása iránt a váltóbiróság előtt folyamatba tett perek nem a váltóeljárás, hanem a végrehajtási törvény szabályai szerint tárgyaltatnak és biráltatnak el, kétségtelen, hogy a felebbezési határidő számitásánál is a végrehajtási törvényben megszabott határidő irányadó. (M. 16863.)

Felperes keresetét arra alapitja, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló sommás végzésben idézett váltón levő forgatói aláirása hamis s azt a büntető biróság jogerős itéletében kimondotta. A kereset alapjául szolgáló ténykörülmény, t. i. a váltónak, illetve felperes azon olvasható forgatói aláirásának hamis volta azonban már a sommás végzés meghozatala előtt fenforgott s azt a később folyamatba tett bünperben hozott itélet csak megállapitotta, a jelzett ténykörülmény tehát a fent idézett §. értelmében a végrehajtás megszüntetésére alapul nem szolgálhat. (M. 16864.)

(Győri Tb. 7. sz. polg. döntvénye.) Annak másodfoku elbirálására, hogy a járásbiróságok mint polgári biróságok előtt inditott valamely keresetnek (1881 : LX. t.-cz. 30. és 92. §§-ai, 1881 : LIX. t.-cz. 69. és következő szakaszai) vagy valamely birói határozatnak (1881 : LX. t.-cz. 39. §.) vagy jogorvoslatnak (1881 : LIX. t.-cz. 36., 57., 67. és 68. §§-ai, 1893 : XVIII. t.-cz. 138. és 210. §§-ai, 1868 : LIV. t.-cz. 323. §.), a keresettel, határozattal, illetve jogorvoslattal összefüggésben levő alapügyből folyó végrehajtásra, illetőleg annak további folyamára van-e halasztó hatálya? a végrehajtási eljárásban másodbiróságot gyakorló táblának hatáskörébe tartozik.

Az elsőbiróság helyesen hozta fel, hogy az előző kifogások következtében a tábla 2723/1895. sz. végzésével a végrehajtást kizáróan azon az alapon hatálytalanitotta, mivel a végrehajtásnak előzően történt elrendelése alkalmával végrehajtató az 1874. évi XXXV. t.-cz. 113. §. *e)* pontjában megszabott alakszerüségeknek meg nem felelt, vagyis abból az okból, hogy a végrehajtási kérvény kellően fel nem szereltetvén, a végrehajtás elrendelése már alapjában hibás volt. Az 1874 : XXXV. t.-cz. 111—122. §§-ai tartalmának összevetésével azonban megállapitható, hogy a felhozott és a jelenleg is fenforgó esetekben nem alkalmazható az 1874 : XXXV. t.-cz. 122. §-ának az a rendelkezése, hogy, ha kifogások következtében a végrehajtás már egy izben hatálytalanittatott, a közjegyzői okirat alapján a kereső fél netaláni jogait csakis peres uton érvényesithetné. (M. 16866.)

A végrehajtás korlátozása iránti kereset az 1881 : LX. t.-cz. 30. §. utolsóelőtti bekezdése szerint a végrehajtást elrendelő biróságnál

adandó be, annak elintézésére tehát ugyanaz a biróság az illetékes: semmit sem változtatván ezen az a körülmény, hogy a korlátozási kereset a végrehajtás folyamán s akkor adatik be, mikor már folytatólagos végrehajtás is rendeltetett el, mivel a végrehajtási jog az alapvégrehajtás elrendelésével állapittatik meg, s a végrehajtás korlátozásának czélja a végrehajtási jog részben elenyészésének, vagy felfüggesztésének a kimondása; az alapvégrehajtás pedig a budapesti kereskedelmi és váltóbiróság által rendeltetvén el, az annak korlátozására irányzott kereset elintézésére is az a biróság illetékes. (M. 16867.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 2. és 18. §-ai szorosan megkülönböztetik egymástól a végrehajtást elrendelő és foganatositó biróságot s midőn az idézett t.-cz. 30. §. a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránti kereseteket a végrehajtást elrendelő birósághoz, mint ügybirósághoz utasitja, ez alatt, kivétel nélkül, csak a 2. §-ban érintett végrehajtást elrendelő biróság értendő, mivel a törvény különböző rendelkezéseiben a végrehajtást elrendelő biróság részére fentartott teendőket a 116. és 117. §-okban foglalt az a kivételes rendelkezés, hogy az ott felsorolt esetekben a folytatólagos végrehajtást ingóságokra a végrehajtás foganatositására megkeresett biróság is elrendelheti, épen nem módositja, sőt ezekben a szakaszokban is világosan meg van téve a különbség a végrehajtás elrendelésére és a végrehajtás foganatositására illetékes biróság között; következésképen a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránti kereset csak az alapvégrehajtást elrendelő biróság előtt tehető folyamatba. (M. 18071.)

A végrehajtásmegszüntetési per alapját az képezi, hogy a végrehajtási jog a követelésnek fizetés vagy más módon való elenyészése következtében megszünt; midőn azonban felperes a követelés megszünésének azt a jogalapját állitja fel, hogy a követelés megszünt azáltal, hogy azt alperes a T. J., illetve örököse, vagyonából fizette ki, ezzel szemben viszont alperesnek jogában áll, hogy az ez alapon érvényesittetni kivánt jogi igénynyel szemben e perben végrehajtási jogának megfelelő részben való megóvása tekintetéből ellentvethesse azt, hogy felperes neki, az adóstársnak, a tartozás tekintetében egymagával szemben fennálló jogviszonyból kifolyóan tartozik oly összeg erejéig, mely felperes részesedési arányának megfelel, mivel felperes jogosan vissza nem követelhet alperestől az ennek részére a végrehajtás utján behajtott oly összeget, mely az anyagi jogszabályok szerint felperest amugy is terheli. (M. 18073.)

A közjegyzői okiraton alapuló végrehajtásoknál oly esetben, midőn a kötelezett fél kifogásait nem érvényesiti, vagy érvényesiti ugyan, de az 1874 : XXXV. t.-cz. 117. §-ával megkivánt módon, azaz okirattal nem bizonyitotta, az idézett törvény 122. §-a értelmében jogait külön per utján érvényesitheti. A felek jogviszonyának érdemleges elbirálása tehát ily esetben külön perutra lévén fentartva, nyilvánvaló, hogy az 1874. évi XXXV. t.-cz. 117. §-a alapján eldöntött végrehajtási ügyekben itélt dologról szó nem lehet. (Tb. — M. 19026.)

A telekkönyvi rendtartás 155. §-a értelmében, ha valamely eredetileg érvényesen bekebelezett jog elévülés által vagy más módon megszünt, szabadságában áll a nyilvánkönyvi tulajdonosnak, annak a jognak törlése iránt keresetet inditani; midőn tehát felperesek keresetük jogalapjául azt a jogmegszüntető tényt hozzák fel, hogy alperesnek az ellenük végrehajtás utján bekebelezett követelése többé fenn nem áll, mivel az kifizetés következtében elenyészett, az eme követelés iránt bekebelezett zálog törlését törlési per utján is szorgalmazhatják, mert az a körülmény, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 30. §-a értelmében inditott végrehajtás megszüntetése iránti pernek is, amennyiben a végrehajtás megszüntnek mondatik ki és a végrehajtás ingatlanra vezettetett, szintén a végrehajtási jog kitörlése lenne az eredménye, felpereseket meg nem fosztja a telekkönyvi rendtartás 155. §-ában biztositott joguktól. Alaptalan az alpereseknek arra vonatkozó érvelése is, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 30. §-ával a telekkönyvi rendtartás 155. §-a hatályon kivül helyeztetett volna, ezt a törvény kifejezetten nem tartalmazza, de a 30. §. rendelkezéséből ezt következtetni sem lehet, mert ez a szakasz kivételes és a 30. §-ban kitett bizonyos korlátoló feltételekhez kötött intézkedést tartalmaz, mig a telekkönyvi rendtartás 155. §-a általános rendelkezést foglal magában, mely tehát a kivételes intézkedéssel szemben hatályban maradottnak tekintendő. Továbbá az idézett 30. §-ban megjelölt biróság csak annyiban ügybiróság, hogy, amennyiben a végrehajtás megszüntetése, korlátozása, vagy felfüggesztése erre irányzott keresettel czéloztatik érvényesittetni, az csak a végrehajtást elrendelő biróságnál tehető folyamatba. Minthogy alperes nem hoz fel semminemü jogszabálysértést arra nézve, hogy az a körülmény, hogy a végrehajtás utján bekebelezett követelése kifizettetett, jogszabálysértéssel állapittatott volna meg, a felebbezési biróság az által, hogy a megállapitott tényállás alapján a zálogjog törlését megengedte, anyagi jogszabálysértést el nem követett. (M. 19032.)

Helyes a másodbiróságnak az az álláspontja, hogy a keresetnek nincs meg a végrehajtás megszüntetése iránti keresetre nézve

az 1881 : LX. t.-cz. 30. §-ában meghatározott alapja. Azonban a kereset, mely azon az állitáson alapul, hogy a felperes nem azonos személy az alperesek végrehajtást szenvedő adósával, ennél a tartalmánál fogva nem is az idézett törvényszakasz által szabályozott végrehajtásmegszüntetési keresetet képez, amelynek alapja az, hogy a végrehajtató követelése megszünt, hanem annak megállapitását czélozza, hogy a peres felek közt jogviszony nem forog fenn, mivel az alperesnek végrehajtást szenvedő adósa a felperestől különböző hasonnevü személy. Ennek megállapitása iránt pedig a felperes jogositott keresettel fellépni; mert annak folytán, hogy a követelés behajtása esetén a felperesnek joga volna a más hasonnevü egyén helyett tőle tévedésből behajtatott követelést az alperestől per utján visszakövetelni; ugyanezen anyagi jog alapján jogosult a követelés behajtása előtt annak megállapitása iránt perrel fellépni, hogy a végrehajtást szenvedő adós vele nem azonos személy, s hogy ennek folytán az alperes azt a követelését, amelyet a behajtás esetén is visszaadni tartoznék, tőle be nem hajthatja. (M. 19033.)

Végrehajtás felfüggesztése iránti perekben a felfüggesztésnek itélet által való kijelentését nem gátolhatja az a körülmény, hogy az itélet hozatalakor a felfüggeszteni kért végrehajtási cselekmény már megtartatott avagy az engedélyezett időhaladék talán már lejárt. (J. K. 1901. évi 32. sz.)

A végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti keresetnek minden olyan ténykörülmény alapján van helye, mely a kötelezettség megszüntetésére, vagy kisebb terjedelemre szoritására alkalmas, tehát a beszámitás alapján is. (J. K. 1902. évi 24. sz.)

A végrehajtást rendelő biróság illetékessége a végrehajtási törvény 30. §-a alapján inditott perben kizárólagos. Ezen a kizárólagos illetékességen nem változtat az, hogy a végrehajtás foganatositása iránt megkeresett biróság a 117. és 118. §§. szerint folytatólagos végrehajtást rendelt. (M. 20313.)

A bekebelezett zálogjog megszüntetése a telekkönyvi rendelet 155. §-ának esetében törlési keresettel kérelmezhető és pedig akkor is, ha a zálogjog végrehajtás utján kebeleztetett be. (Jd. 1904. évi 778. sz.)

31. §. A végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránti kereset a végrehajtás folytatására halasztó hatálylyal csak akkor bir, ha eredetiben bemutatott közokirattal vagy teljes bizonyitó erejü magánokirattal bizonyitott tényen alapul; s egyszersmind vagy a végrehajtás foganatositásától, illetőleg a végrehajtási jog telekkönyvi bejegyzését tudató végzés kézbesitésétől számitott 3 nap alatt, — avagy ha a végrehajtási jog későbbi tény folytán szünt meg, az ezen tény felmerülte után foganatositott további végrehajtási eljárás befejezésétől — illetőleg a biróság vagy a kiküldött által hozott végzésnek kézbesitésétől — számitott 3 nap alatt adatik be.

Az iránt, hogy a kereset halasztó hatálylyal bir-e vagy nem, a biróság a tárgyalást elrendelő végzésben határoz, s amennyiben a végrehajtás folytatását felfüggeszti: a kiküldöttet, illetőleg a megkeresett hatóságot haladéktalanul értesiteni köteles. A kereset alapjául szolgáló okirat eredetije a biróságnál megtartandó.

A végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránt beadott, nyilván alaptalan halasztó hatályu kereset 500 frtig terjedő pénzbirsággal büntettetik.

(Szegedi Tb. határozattárába felvett 13. sz. polg. hat.) Annak másodfoku elbirálása, vajjon a végrehajtás folyamán a kir. járásbiróságok előtt inditható és érdemben is ezek által elbirálandó valamely sommás keresetnek, jelesül tulajdoni igénykeresetnek, a végrehajtás további folyamára van-e halasztó hatálya, a végrehajtási eljárásban másodbiróságot gyakorló kir. itélőtáblának hatáskörébe tartozik. (Ig. K. V. 9. sz.)

(Kassai Tb. határozattárába felvett 4. sz. polg. hat.) Annak másodfokban elbirálása, vajjon a végrehajtás folyamán a kir. járásbiróságok előtt inditható s érdemben is azok részéről elbirálandó végrehajtásmegszüntetési, korlátozási vagy felfüggesztési sommás keresetnek a végrehajtás folytatására nézve van-e halasztó hatálya, a végrehajtási eljárásban másodfoku biráskodást gyakorló kir. itélőtábla hatósági körébe tartozik. (Ig. K. VII. 11. sz.)

A végrehajtáskorlátozási kereset indithatása a végrehajtásnak tényleges foganatositásától vagy foglalástól a törvény által függővé nem tétetvén, az a végrehajtás elrendelése után érvényesithető bármikor, ha a végrehajtató követelése a fentiek szerint részben elenyészett s az az 1881 : LX. t.-cz. 31. §. szerint csak akkor van határidőhöz kötve, ha a beadott kereset halasztó hatályu,

és mert ezeken felül a jelen perben alperes annak ellenére, hogy a tényállás szerint végrehajtás alatt álló követelésének nagyrészben történt törlesztését beismerte, az elrendelt végrehajtás korlátozásának a felperes teljes elutasitása iránti kérelem előterjesztése mellett ellentmondott. (M. 18070.)

32. §. A végrehajtás foganatositását ellenmondással, kifogással vagy ellenszegüléssel gátolni nem szabad.

A kiküldött, amennyiben a végrehajtási cselekmény foganatositása szükségessé teszi, a végrehajtást szenvedő lakását és tartályait felnyittathatja és kutatásokat eszközölhet.

Ellenszegülés esetében a végrehajtás az illető törvényhatóság vagy község legközelebbi közbiztonsági közegének segélyével foganatositandó, melyhez a megkeresést a kiküldött közvetlenül intézi. A netalán szükséges katonai karhatalom megszerzése végett a kiküldött a kiküldő biróság főnökéhez köteles fordulni.

A végrehajtásnak ellenszegülés által való meggátlása esetében a kiküldött, a bünvádi eljárás meginditása végett, hivatalból külön jelentést tartozik tenni.

(Pécsi Tb. határozattárába felv. 1. számu polg. hat.) A birói kiküldöttnek a végrehajtást szenvedőre czimezve postán érkezett levél felbontása, kikutatása s az abban foglalt pénzküldeménynek lefoglalása jogában nem áll. (Ig. K. III. 10. sz.)

8405. szám.
1874. ápr. 18.

Igazs. min. rendelet

a karhatalomnak, a rendőri segélynek miképen leendő igénybevétele tárgyában.

Többször fordult elő már oly eset, hogy a birói végrehajtás foganatositásával megbizott birósági végrehajtók, az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-ának eseteiben, az ellenszegüléssel akadályozott végrehajtás foganatositása végett »karhatalom« kirendeléseért fordultak az illető járási tisztviselőhöz, ebbeli kérelmükkel azonban, utalással az 1870 : XLII. t.-cz. 58. §-ának *m)* pontjára, mely szerint a »karhatalom« alkalmazása iránti intézkedés az alispán hatáskörébe tartozik, el-, illetőleg az alispánhoz utasittattak.

Nehogy az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-a s az 1870 : XLII. t.-cz. 58. §-a *m)* pontjában foglalt s egymással látszólag ellentétben álló intézkedések s az ezekből származható félreértések az igazságszolgáltatás kivánatos gyors menetére káros behatást gyakoroljanak: a m. kir. belügyministeriummal e tekintetben létesitett egyértelmü megállapodás nyomán felhivandónak találtam (elnök, járásbiró) ur figyelmét azon különbségre, mely az 1870. évi XLII. t.-czikk 58. §-a *m)* pontjában emlitett »karhatalom« s az 1868 : LIV. t.-czikk 379. §. esetében igénybe vehető »rendőri segély« között ezen két fogalom belső lényegéből kifolyólag fennáll.

Ha ugyanis a megfékezendő ellentállás oly mérvü, hogy nemcsak egy, hanem két vagy több járásbeli rendőrség (pandurok) összpontositott kirendelését, vagy általában tetemesebb erő alkalmazását teszi szükségessé, akkor, minthogy ilyszerü intézkedés az egyes járási tisztviselők hatáskörét meghaladja: az 1870 : XLII. t.-czikk 58. §. *m)* pontjához képest, az alispán által elrendelendő »karhatalom« esete áll elő, ha ellenben — amint ez az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-ának eseteiben állani szokott — egy-két közbiztonsági közeg közreműködése is elegendő, ez esetben csakis a szükebb körü »rendőri segély«-ről lehet szó.

Ezekhez képest felhivom (elnök, járásbiró) urat, intézkedjék a vezetése alatti kir. biróságoknál, hogy a »*karhatalom*« és a »rendőri segédlet« között fentebb előtüntetett különbség előforduló esetekben kellőleg szem előtt tartassék, — s nevezetesen utasitsa a birósága mellé rendelt birósági végrehajtókat, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-ának eseteiben, a törvény világos szavaival is egyezőleg, mindenkor »rendőri segély« szolgáltatása iránt keressék meg az illető közigazgatási közegeket.

Megjegyzem még, hogy amennyiben végrehajtásnak ellenszegülés általi akadályozása miatt, a kifejtett ellentállás mérvéhez képest, kivételesen a fentebbi értelmü s az 1868 : LIV. t.-czikk 379. §-ában emlitett »rendőri segély« mérvét meghaladó »karhatalom« alkalmazása válnék szükségessé, erről a birói kiküldött részéről a kiküldő birósághoz teendő jelentés, s ez utóbbi által keresendő meg az alispán, a »karhatalomnak« az 1870 : XLII. t.-cz. 58. §. *m)* pontjához képest leendő kirendelése végett.[1])

[1]) Ennek helyébe lépett az 1886 : XXI. t.-cz. 67. §-ának *o)* pontja

11144. szám.
1874. jul. 19.

Igazs. min. rendelet

a rendőri segély haladéktalan kiszolgáltatása és sürgős esetekben a községi közegek közreműködésének közvetlen igénybe vehetése iránt.

Folyó évi április hó 18-án 8405. sz. alatt kelt körrendeletem kapcsában értesitem (elnök, járásbiró) urat, hogy a m. belügyministerium f. évi május hó 18-án 16764. sz. alatt kelt körrendeletével utasitotta a közigazgatási hatóságokat, hogy az 1868 : LIV. t.-cz. 379. §-a eseteiben, a birósági végrehajtó megkeresésére, a rendőri segélyt mindenkor késedelem nélkül kiszolgáltassák, — továbbá hogy a birói kiküldöttek sürgős esetekben a községi közegek közreműködését is közvetlenül igénybe vehessék.

45130. szám.
1882. decz. 3.

Igazs. min. rendelet

a birósági végrehajtók által igénybe vett csendőrség működésének terjedelme tárgyában.

A birósági végrehajtók a csendőrség közbejövetelét több esetben oly czélból vették igénybe, hogy az a végrehajtási eljárásból kifolyó valamely cselekményt (pl. lefoglalt tárgyaknak elvételét, vagy elszállitását stb.) a tapasztalt ellenszegülés következtében önállólag teljesitsen. Minthogy a csendőrség nem arra van hivatva, hogy a hatósági intézkedésekkel szemben tanusitott ellenszegülések eseteiben a hatósági intézkedéseket önállólag végrehajtsa, hanem hogy a hatósági közeg vezetése alatt, mint karhatalmi segédlet, az intézkedések végrehajtására nézve a hatósági közeggel közreműködjék, és minthogy ebből folyólag a végrehajtók emlitett eljárása a csendőrség szervezetében, illetve a törvényben alappal nem bir: ennélfogva felhivom járásbiró urat: hogy a vezetése alatti biróságnál alkalmazott birósági végrehajtókat (a polgárositott határőrvidéken: a végrehajtás teljesitésére kiküldött hivatali közegeket) az érintett eljárás követésétől egyszer s mindenkorra eltiltsa.

33. §. A királyi palotában és általában a királyi udvari épületekben, a királyi ház valamely tagjának laképületeiben és a területenkivüliség jogát élvezők lakásán végrehajtási cselekmények csak a főudvarnagyi hivatal kiküldöttje, vagy az általa megkeresett birósági közeg által teljesithetők.

Katonai vagy katonaság használatában levő épületekben végrehajtási cselekmények csak az illető parancsnok értesitése után foganatosithatók. A parancsnok a végrehajtási cselekmény foganatositásánál való jelenlétel végett katonai személyt bizhat meg.[1])

34. §. A végrehajtási eljárás során hozott birósági végzések ellen, amennyiben a törvény ki nem zárja, felfolyamodásnak, — a kiküldött eljárása, végzései és intézkedései ellen pedig előterjesztésnek van helye.

A felfolyamodásra nézve, amennyiben a jelen törvény különös intézkedést nem tartalmaz, az általános rendelkezések alkalmazandók.[2])

Végrehajtást rendelő végzés ellen a végrehajtást foganatositó birósághoz is adható be felfolyamodás: minek folytán a végrehajtást foganatositott biróságnál a kézbesitéstől 8 nap alatt beadott, a végzést hozott birósághoz azonban ezen idő után érkezett felfolyamodás törvényes időben benyujtottnak tekintendő. (Dt. XXX. 42.)

A birósági végrehajtót a dijai és költségei megállapitása tárgyában hozott birói határozat ellen felfolyamodási jog illeti. (Dt. XXXI. 22.)

Zárlat elrendelése iránti ügyben a másodbirósági végzés ellen további felfolyamodásnak helye nincs. (Dt. XXXI. 179.)

(C. 10. sz. t. ü. polg. döntvénye.) Azon esetben, midőn a másodbiróság oly elsőbirósági határozat ellen közbevetett felebbviteli beadványt utasit vissza, amely határozatnak végérvényes felülbirálására volt a törvény értelmében hivatva, végzése ellen további felfolyamodásnak nincs helye. Ha azonban a másodbiróság által visszautasitott felebbviteli beadvány oly elsőbirósági határozat ellen intéztetett, mely esetleg a harmadbirósági felülvizsgálat tárgyát képezheti, végzése ellen a további felfolyamodás helyt foghat.

Az 1874 : XXXV. t.-cz. 114. §-a alapján beadott kifogások felett hozott határozatok ellen felfolyamodásnak van helye; de

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szabályok 281. §-ával.
[2]) Felfolyamodásnak helye nincs a 44., 104. és 202. §§. eseteiben.

amennyiben a másodbiróság az elsőbiróság végzését helybenhagyta, további jogorvoslat ki van zárva, mert az 1881 : LIX. t.-cz. 59. §-ában a végzések ezen neme külön felemlitve nincs. (Dt. XLII. 76.)

(Kassai Tb. 2. számu polg. döntvénye.) Végrehajtási ügyekben az 1881 : LX. t.-cz. 119. §-ában emlitett eseten kivül sem utasitható vissza a felekkel kihirdetés utján közölt végzések ellen szóval bejelentett felfolyamodás.

(Szegedi Tb. határozattárába felv. 4. sz. polg. hat.) I. A végrehajtást rendelő végzés ellen a felfolyamodás csakis a végrehajtást rendelő biróságnál nyujtható be; II. a végrehajtást foganatositó biróságnál beadott, a végrehajtást rendelő birósághoz áttett, de utóbbihoz a törvényes határidő eltelte után érkezett felfolyamodás, mint elkésett, hivatalból visszautasitandó. (Ig. K. III. 5. sz.)

(Marosvásárhelyi Tb. határozattárába felv. 5. sz. polg. ht.) A végrehajtási végzés ellen a végrehajtást foganatositó biróságnál beadott és ezen biróság által a végrehajtást elrendelő birósághoz áttett felfolyamodás az esetben elfogadandó, ha az elrendelő birósághoz a kézbesitéstől számitott nyolcz napi határidő alatt beérkezett. (Ig. K. III. 9. sz.)

(Marosvásárhelyi Tb. 3. sz. polgári döntvénye.) Végrehajtást szenvedő a végrehajtást elrendelő végzés ellen az esetben, ha a végzés neki csak a foganatositáskor kézbesitendő, a végrehajtás pedig még foganatositva nem lett, a végzés keltétől számitva három hónapon belül felfolyamodással élni nem jogosult.

(Marosvásárhelyi Tb. határozattárába felv. 7. sz. polg. hat.) Abban az esetben, ha a végrehajtás folyamán hozott birói határozatban a költségek a képviselő ügyvéd részére saját felével szemben megállapitva nincsenek, a képviselettel megbizott ügyvéd a fele részére megállapitott költség tekintetében saját nevében külön felfolyamodással élni nem jogosult. (Ig. K. IV. 13. sz.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz 13. §-a alapján h. t. ü. döntvénye.) A végrehajtási eljárásban a kir. törvényszékek előtt, ha ezek nem mint megkeresett telekkönyvi hatóságok járnak el, a feleknek magukat ügyvéd által kell képviseltetniök.

Az 1893 : XVIII. t.-cz. rendelkezései a végrehajtás során felmerült perek közül csak azokra a perekre, illetőleg itélettel eldöntendő kérdésekre alkalmazandók, melyekre nézve az 1881 : LX. t.-cz. sommás eljárást rendel. A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság előtt ingatlan haszonélvezetére vezetett végrehajtási ügyben felmerült zárgondnoki számadás feletti tárgyalás a jegyzőkönyvi eljárás szerint történvén, arra nézve a felebbezés tekintetében nem a sommás eljárás, hanem a rendes eljárás szabályai alkalmazandók, melyeknek megfelelőleg a perrendtartás értelmében a másodfoku felebbviteli biróságot a kir. tábla gyakorolja. (Dt. LXXXII. 11.)

35. §. Az előterjesztés a sérelmes eljárástól és intézkedéstől, vagy a sérelmes végzés kézbesitésétől 8 nap alatt a birósághoz vagy a kiküldötthöz adandó be, ki az iratokat, jelentés kiséretében, a birósághoz 24 óra alatt beadni köteles.[1])

Az előterjesztés felett, és pedig a szükséghez képest a feleknek vagy a kiküldöttnek meghallgatása után, a 18. §. szerint illetékes biróság 8 nap alatt határoz, és amennyiben valamely eljárást a kiküldött által elkövetett szabálytalanság miatt megsemmisit, a kiküldöttet, a felek kérelmére és felszámitása alapján, az okozott költségek 15 nap alatti megfizetésében elmarasztalhatja.

A végrehajtásra kiküldött által kibocsátott árverési hirdetmény egyedül előterjesztéssel támadható meg. (Tb.—Dt. XLII. 231.)

Temesvári Tb. határozattárába folv. 3. sz. polg. hat.) Az 1881 : LIX. t.-cz. 35. §-ának második bekezdése oly esetben, midőn az elintézendő kérdés valamennyi alperestársra vagy valamennyi végrehajtást szenvedőre nézve csak egységesen dönthető el, az eset hasonlatosságánál (analog voltánál) fogva, a peres és a végrehajtási eljárásban beadott felfolyamodásokra is alkalmazandó s a felfolyamodás az azzal nem élő alperes vagy végrehajtást szenvedő nevében is beadottnak tekintendő. (Ig. K. II. 2. sz.)

Végrehajtás elleni előterjesztés folyamán sem tanukihallgatásnak, sem egyéb perrendszerü bizonyitási eljárásnak helye nincsen. (Tb.—Dt. LXXIV. 6.)

Ha a végrehajtást szenvedett a szabálytalan foglalás ellen előterjesztéssel nem élt, és az meg nem semmisittetett, ugy a foglalás jogerőre emelkedett és annak hatályát más perben nem érvényteleníttetheti. (M. 16869.)

Az előterjesztés benyujtására megszabott nyolcz napi határidő a végrehajtási cselekmény történtének napján kezdődik, nem pedig azon napon, amelyen ama cselekmény a végrehajtást szenvedettnek tudomására jutott. Áll ez arra az esetre is, ha a végrehajtást szenvedett részére ügygondnok azért rendeltetett ki, mert a foganatositás nem a

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szab. 282. §-ával.

végrehajtást szenvedettnek lakóhelyén történt. (Tb.—J. K. 1901. évi 46. sz.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 30. sz. polg. hat.) A végrehajtási eljárásban a birói kiküldöttnek eljárása ellen az 1881 : LX. t.-cz. 35. §-a értelmében benyujtható előterjesztés ugy a végrehajtató és a végrehajtást szenvedő, mint az előterjesztés benyujtására jogosultsággal biró harmadik fél által a sérelmes eljárás foganatositásától számitott 8 nap alatt adandó be, tekintet nélkül arra, hogy az illető fél az eljárásról mikor nyert tudomást? Az ezen határidőn túl beadott előterjesztés tehát, mint elkésett, hivatalból visszautasitandó. (Ig. K. XII. 4. sz.)

Az a körülmény, hogy az előterjesztéssel élő az előterjesztésben érdekeltségét ki nem mutatta, nem szolgálhat indokul annak elutasitására, mert ő ezt a hiányt a kitüzendő tárgyaláskor pótolhatja. (Tb.—J. K. 1904. évi 49. sz.)

1605. szám.

1888. jan. 25.

Igazs. min. rendelet

az ingóságokra vezetett végrehajtások foganatositása tárgyában.

Tapasztaltatván, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 34., 35. és 36. §§-ainak rendelkezései folytán az ingóságokra vezetett végrehajtási eljárás során kibocsátott árverési hirdetmény ellen az előterjesztések sok esetben aczélból adatnak be, hogy az elrendelt árverések foganatositása jogellenes módon megakadályoztassék: ennek megszüntetése czéljából — arra való tekintettel, hogy az árverési hirdetmény ellen az előterjesztés az 1881 : LX. t.-cz. 35. §-a szerint a hirdetmény kézbesitésétől számitandó 8 nap alatt adandó be, minélfogva az árverés foganatositására halasztó hatálya csak a törvényes 8 napi határidő alatt beadott előterjesztésnek van; tekintve továbbá, hogy a jogerőre emelkedett árverési hirdetmény előterjesztéssel többé meg nem támadható és ebből folyólag a kiküldöttnél beadandó előterjesztésnek akkor sincsen helye, ha az ugyanazon árverési hirdetmény ellen a biróságnál közvetlenül már beadott előterjesztés elutasittatott — a birói ügyviteli szabályoknak, illetve az ezen szabályok módositása és kiegészitése tárgyában 1881. évi november hó 1-én 3274/IME. sz. alatt kiadott igazságügyministeri rendeletnek, nevezetesen ezen utóbbi rendelet 15. §-ának pótlásául az 1868 : LIV. t.-cz. 6. §-a alapján a következőket rendelem:

1. Az ingóságokra vezetett végrehajtások eseteiben a birói kiküldött az árverési határnapot az 1881 : LX. t.-cz. 103. §-ának korlátai között, azonban minden esetre oly módon tartozik kitüzni, hogy a hirdetmény kézbesitésétől számitva az előterjesztés beadására szolgáló 8 nap eltelte és az árverés foganatositására kitüzött határnap között annyi idő essék közbe, amennyi az árverési hirdetmény jogerőre emelkedésének az alantabb előirt módon (4. pont) leendő megállapitására szükséges.

2. A birói kiküldött köteles a szükséges intézkedéseket megtenni az iránt, hogy az árverési hirdetmény az érdekelt feleknek és hatóságoknak, első sorban pedig a végrehajtást szenvedőnek késedelem nélkül szabályszerüen kézbesittessék és hogy az árverési hirdetménynek az 1881 : LX. t.-cz. 102. §-a értelmében való szabályszerü kifüggesztése eszközöltessék.

3. A kiküldött biróság köteles ugy a kiküldött által az 1881 : LX. t.-cz. 35. §-a értelmében hozzá bemutatott, valamint a hozzá közvetlenül beadott előterjesztéseket — utóbbi esetben a végrehajtási iratokat a kiküldöttől haladéktalanul bekivánva — soron kivül és késedelem nélkül elintézni, és azon kivételes eseteken kivül, amelyekben a feleknek vagy a kiküldöttnek meghallgatása a törvény szerint (1881 : LX. t.-cz. 35. §-a) szükségesnek mutatkozik, az előterjesztés tárgyában oly időben határozni, hogy, amennyiben az előterjesztésnek hely nem adatik, az e tárgyban hozott és haladéktalanul kiadandó határozat a kiküldöttnek az árverési határnap elérkeztéig kézbesittessék, és ennek folytán az árverés a kitüzött határnapon foganatositható legyen.

Különös gond forditandó arra, hogy abban az esetben, ha az árverési hirdetmény ellen beadott előterjesztést a kiküldő biróság elutasitotta ugyan, de az árverés az eredetileg kitüzött határnapon már nem volt megtartható a kiküldöttnek az ujabb árverési hirdetmény kibocsátását tárgyazó intézkedés ellen netalán ujabban beadandó előterjesztés — amennyiben legyőzhetlen akadályba nem ütközik — a fentebbi szabályok pontos megtartásával, mindenesetre haladéktalanul és oly módon intéztessék el, hogy az előterjesztés elutasitása esetére az árverés a kitüzött határnapon megtartható legyen.

4. Az 1881 : LX. t.-cz. 35. §-ának azon rendelkezése folytán, mely szerint az előterjesztés vagy a birósághoz vagy a kiküldötthöz adandó be, szükséges lévén, hogy az árverés megtartása előtt az árverési hirdetménynek jogerőre emelkedése a törvény ezen rendelkezésére való tekintettel szabályszerüen megállapittassék: tartozik a kiküldött az esetre, ha az árverési hirdetmény kézbesitésétől számitott 8 nap alatt hozzá előterjesztés be nem adatik, az általa pontosan figyelemben tartandó eme határidő elteltét közvetlen követő napon az árverési hirdetmény fogalmazványára reá ve-

zetni: »hogy a törvényes 8 napi határidő alatt az árverési hirdetmény ellen hozzá előterjesztés be nem adatott« és ennek megtörténte után az iratokat még ugyanazon napon a kiküldő biróságnak bemutatni.

A kiküldő biróság azonnal megállapitván azt, hogy hozzá előterjesztés adatott-e be, avagy pedig nem, előbbi esetben pedig az árverési hirdetmény fogalmazványára azt, hogy az árverési hirdetmény jogerőre emelkedett, reá vezeti, ezt a körülményt a biróságnál levő hivatalos előiratokon is megjegyzi, és ennek megtörténte után a kiküldött által bemutatott iratokat az árverés foganatositása végett a kiküldöttnek haladéktalanul visszaadja.

A kiküldött ezek folytán az árverési hirdetmény jogerőre emelkedésének a fentebbi módon történt igazolása esetében, hacsak a kiküldő biróság az árverés foganatositását végzés által fel nem függeszti, az árverést akkor is megtartani köteles, ha utólag akár hozzá, akár a birósághoz elkésett és ennélfogva hivatalból visszautasitandó előterjesztés adatik be.

5. A kir. járásbiróság vezetői kötelesek szigoruan felügyelni arra, hogy az ezen körrendeletben foglaltak ugy a birák és a segédhivatalok, mint a birói kiküldöttek által pontosan megtartassanak és hogy az árverési hirdetményeknek kézbesitése haladéktalanul és szabályszerüen eszközöltessék.

36. §. Az előterjesztésnek halasztó hatálya annyiban van, amennyiben annak érdemleges elintézéseig árverést foganatositani, a lefoglalt követelést a végrehajtatóra átruházni, készpénzt utalványozni és a marasztalás tárgyát a végrehajtatónak átadni nem lehet.

37. §. A birósági végzések elleni felfolyamodásnak csupán az ingó vagyon árverésén befolyt vételár kiadására, az ingatlan árverés foganatositására, a lefoglalt követelésnek a végrehajtatóra való átruházására, készpénz utalványozására, a marasztalás tárgyának a végrehajtató részére való átadására és a 35. §. szerint elmarasztalt kiküldött elleni kielégitési végrehajtás elrendelésére van halasztó hatálya.

A végrehajtást elrendelő végzés ellen beadott felfolyamodásnak a lefoglalt ingóságok árverésére is halasztó hatálya van.

Ha a másodbiróság helybenhagyó vagy megváltoztató határozat által árverést, a lefoglalt követelésnek a végrehajtatóra átruházását, készpénz utalványozását, vagy a marasztalás tárgyának a végrehajtató részére való átadását rendeli meg: ezen másodbirósági határozat foganatba vétele tárgyában hozott elsőbirósági végzés ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Az elsőbiróság nincs hivatva arra, hogy az árverési hirdetmény, illetve az árverést rendelő végzés ellen beadott felfolyamodás felterjesztése alkalmából egyszersmind az árverés felfüggesztése kérdésében is érdemileg határozzon. (Tb.—Dt. LII. 22.)

38. §. Ha az előterjesztés folytán a kiküldött eljárása, intézkedése vagy végzése megsemmisittetik, illetőleg megváltoztattatik: az e tárgyban hozott birósági végzés ellen a végrehajtató részéről beadott felfolyamodásnak annyiban van halasztó hatálya, amennyiben annak érdemleges elintézéséig a foganatositott végrehajtási cselekmények a felfolyamodás elintézésétől függő joghatálylyal fenntartandók.

39. §. A végrehajtás folytatására nézve a 36. §-ban körülirt halasztó hatálylyal bir:

a) a felsőbb biróságnak még jogerőre nem emelkedett azon határozata, mely a végrehajtás alapjául szolgáló határozatot megváltoztatta, vagy az egész eljárást póteljárás elrendelése nélkül megsemmisitette;

b) a felsőbb biróságnak azon határozata, mely a végrehajtás alapjául szolgáló határozatot feloldotta vagy póteljárás elrendelése mellett megsemmisitette;

c) halasztó hatálylyal nem biró igazolás, perujitás vagy semmiségi per folytán hozott, még jogerőre nem emelkedett azon határozat, mely a végrehajtás alapjául szolgáló határozatot hatályon kivül helyezte, megváltoztatta vagy megsemmisitette;

d) a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránt inditott, de halasztó hatálylyal nem biró kereset (31. §.) folytán, a végrehajtásnak meg-

szüntetését, korlátozását vagy felfüggesztését kimondó, még jogerőre nem emelkedett itélet.

Részben megváltoztató, feloldó, hatályon kivül helyező vagy megsemmisitő, ugy a végrehajtásnak részbeni megszüntetését, korlátozását vagy felfüggesztését kimondó határozatok csak a végrehajtás azon részére birnak halasztó hatálylyal, amelyre vonatkoznak.

Folytatandó a végrehajtás az *a)* pont esetében, ha a felsőbb birósági határozat megváltoztatásával azon határozat, melynek alapján a végrehajtás elrendeltetett, helybenhagyatik; a *b)* pont esetében, ha ujabb végrehajtható határozat hozatik; a *c)* pont esetében, ha jogerőre emelkedett határozat által a felsőbb biróság az igazolásnak, a perujitásnak vagy semmiségi pernek helyt nem ad, vagy ujabb végrehajtható határozatot hoz; a *d)* pont esetében pedig, ha a megszüntetés, korlátozás vagy felfüggesztés iránt inditott kereset jogerőre emelkedett birói határozattal elutasittatik.

40. §. Visszvégrehajtásnak helye van:

a) ha azon határozatot, melynek alapján a végrehajtás elrendeltetett és foganatosittatott, felebbezés vagy felfolyamodás folytán hozott s jogerőre emelkedett határozat által a felsőbb biróság megváltoztatta vagy póteljárás rendelése nélkül az egész eljárással együtt megsemmisitette;

b) ha halasztó hatálylyal nem biró igazolás, perujitás vagy semmiségi per folytán hozott s jogerőre emelkedett birói határozat által azon határozat, melynek alapján a végrehajtás elrendeltetett és foganatosittatott, hatályon kivül helyeztetik, egészben vagy részben megváltoztattatik avagy megsemmisittetik;

c) ha a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránt inditott, de halasztó hatálylyal nem biró, kereset folytán hozott s jogerőre emelkedett itélettel a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése kimondatott.

A fentebbi *a)*, *b)* és *c)* pontok esetében akkor is van helye a visszvégrehajtásnak, ha a végrehajtást szenvedő a végrehajtatót, a végrehajtás megelőzése szempontjából, önként kielégitette, de csak akkor, ha a kielégités vagy a biróság közbenjöttével vagy a kiküldött előtt végrehajtási eljárás alkalmával történt vagy közokirattal igazoltatik.

A visszvégrehajtás a végrehajtásra nézve megállapitott szabályok szerint történik.

A végrehajtás megszüntetése iránti keresetben nemcsak a végrehajtás megszüntetése, hanem egyuttal az is kérhető, hogy végrehajtató a jogtalanul behajtott összeg megfizetésére végrehajtás terhe alatt köteleztessék. (Dt. XLI. 141.)

(Marosvásárhelyi Tb. határozattárába felv. 6. sz. polg. hat.) Ha a megtámadási perben a foganatositott kielégitési végrehajtás, melynek folytán a hitelező kielégitést is nyert, a csődtömeg és illetőleg a csődhitelezők irányában hatálytalannak mondatik ki, az 1881 : LX. t.-cz. 40. §. *a)* pontja joghasonlatosságánál fogva visszvégrehajtásnak és a hatálytalanságot megállapitó két egybehangzó itélet alapján, ha további felebbezés adatott be, a megitélt perköltségekre nézve kielégitési végrehajtásnak van helye. (Ig. K. IV. 10. sz.)

41. §. Jogában áll a marasztalt félnek a végrehajtás elrendelése után, sőt a végrehajtás elrendelését megelőzőleg is, a marasztalási összeg kifizetését a perbiróság közbenjöttével teljesiteni.

Ha e végből mindkét fél személyesen jelentkezik: a személyesen nem ismert felek személyazonosságának igazolása után a kifizetés tényéről jegyzőkönyv vétetik fel, mely a felek által aláiratik és az iratcsomóhoz csatoltatik. A fizető emellett külön nyugta kiadását is követelheti.

A marasztalt fél egyoldalu jelentkezése esetében a nyertes fél, illetőleg perbeli képviselője, késedelem nélkül megidézendő, és ha személyesen vagy pénzfelvételre jogositott meghatalmazottja által meg nem jelennék: a marasztalt félnek jogában áll a marasztalási összeget, mint visszavonhatlanul a nyertes

felet illetőt, ennek részére a biróságnál letenni.

A nyertes félnek vagy képviselőjének megjelenése által okozott költségeket a marasztalt fél köteles viselni.

Ugyanily módon teljesithető a fizetés a végrehajtás foganatositása végett megkeresett biróság közbenjötte mellett is, de csak akkor, ha a nyertes fél a végrehajtás foganatositása végett megkeresett biróság területén lakik, vagy annak ott a pénzfelvételre jogositott meghatalmazottja van.

A fentebbi szabályok megfelelően alkalmazandók nem készpénzbeli marasztalások teljesitésére is, de csak akkor, ha minőségénél fogva a kötelezettség a biróság hivatalos helyiségében akadálytalanul teljesithető.

(C. 21. számu polg. döntvénye.) A végrehajtás foganatositásával megbizott birósági végrehajtó vagy más, a végre kiküldött közeg kezeihez teljesitett fizetés csak azon esetekben tekintendő a végrehajtó közeg által hivatalánál (megbizatásánál) fogva átvettnek, ha az átvétel foglalás, árverés, vagy ezzel egy tekintet alá eső tőzsdei eladás (121. §.) foganatositása közben, vagy ezen cselekmények bármelyikének elháritása végett azon alkalommal történt, midőn a foglalás, árverés, vagy az árverés mellőzésével értékesitendő hitelpapirok eladása (121. §.) foganatositandó lett volna, és a teljesitett fizetés az illető eljárási jegyzőkönyvben kitüntettetett, vagy ha végre az átvett összeg bánatpénzt, vagy az eladott dolgok olyan vételárát képezi, mely a törvény (például 108. §.), illetőleg az árverési feltételek értelmében a végrehajtó közegnek volt fizetendő. — Ezen eseteken kivül, következőleg a jelen határozatra alkalmat szolgáltatott kérdésben megjelölt esethez hasonló esetben is, a végrehajtó közeg fizetések elfogadására jogositva nincs, következőleg a kezeihez teljesitett ilyen fizetések nem tekinthetők általa hivatalánál vagy megbizásánál fogva átvetteknek.

42. §. Ha a végrehajtást szenvedő azon itélet ellen, melynek alapján a végrehajtás elrendeltetett, halasztó hatálylyal nem biró felebbezéssel él vagy halasztó hatálylyal nem biró igazolást, perujitást, vagy semmiségi pert indit s egyszersmind kimutatja, hogy az itélet megváltoztatása, feloldása, megsemmisitése vagy hatályon kivül tétele esetében visszvégrehajtási igénye veszélyeztetve van; kivánhatja, hogy a kielégités, illetőleg a kielégitési végrehajtás a végrehajtató által nyujtandó biztositástól tétessék függővé, ilyen biztositás nem nyujtása esetében pedig engedtessék meg, hogy fizetés helyett a végrehajtási összeget vagy a végrehajtás tárgyát, s amennyiben utóbbi a biróságnál való letételre nem alkalmas, a biróság által — szükség esetében szakértők meghallgatásával — megállapitandó készpénzbeli egyenértéket a biróságnál tegye le.

Ezen kérelem a per biróságához adandó be, mely szükség esetében az ellenfél meghallgatása után határoz.

Biztositékul — ha ez iránt a felek között más megállapodás nem jő létre — készpénz vagy a kormány által óvadékképesnek nyilvánitott értékpapirok fogadandók el az árfolyam két harmadáig, de semmi esetre se a névszerinti értéken felül.

A beadott kérvény a végrehajtás elrendelésére és az elrendelt végrehajtás foganatositására csak akkor bir halasztó hatálylyal, ha a marasztalás összege vagy a marasztalás tárgya, illetőleg ennek egyenértéke a biróságnál letétetett.[1])

Oly külföldi lakossal szemben, kinek országa és Magyarország között viszonosság nincsen, a végrehajtási törvény 42. §-ának alkalmazásához a visszvégrehajtási igény veszélyeztetését külön kimutatni nem kell. — A végrehajtási törvény 42. §-a alkalmazásának kérelmezése esetében a marasztalási összegnek előzetes letételétől csak a kérvény halasztó hatálya, de nem az előterjesztett kérelem megengedhetősége függ. (Tb.—Dt. LXIV. 8.)

(Kolozsvári Tb. határozattárába felv. 4. sz. polg. hat.) A végrehajtást szenvedő fél visszvégrehajtási igényeinek biztositása érdekében azon esetben is élhet az 1881 : LX. t.-cz. 42. §-ában foglalt jogkedvezménynyel, ha a neki megitélt eskü letételére kitüzött határnap elmulasztása miatt halasztó hatálylyal nem biró igazolást ad be. (Ig. K. VI. 3. sz.)

[1]) A birói letétekre vonatkozó jogszabályokat e R.-ben III. C) alatt külön közöljük.

(Kolozsvári Tb. határozattárába felv. 5. sz. polg. hat.) Ha a végrehajtást szenvedő azon itélet ellen, melynek alapján a végrehajtás elrendeltetett, halasztó hatálylyal nem biró felebbezéssel élt s az itélet hatályon kivül helyezése esetére őt megillethető visszvégrehajtási igényeinek biztositására a követelést az 1881 : LX. t.-cz. 42. §. feltételei szerint birói letétbe helyezi, ha az itélet feloldatott, végrehajtást szenvedő jogositva van a letétbe helyezett összegnek kiutalását kérni. (Ig. K. VI. 5. sz.)

A törvényen alapuló nőtartás oly követelést képezvén, amely a nő napi költségeinek fedezésére forditandó, az ilyen követelés behajtására nézve az 1881 : LX. t.-cz. 42. §-ban foglalt eljárás a dolog természeténél fogva alkalmazást nem nyerhet. (Tb. — Dt. LXXXIII. 10.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 26. sz. polg. hat.) Ha a végrehajtás az 1881 : LX. t.-cz. 13. §-a értelmében az uj jogositott javára rendeltetik el, s utóbb a végrehajtást szenvedő fél, aki perujitással élt, az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában megjelölt kérelmet terjeszti elő, a végrehajtást szenvedőnek avégből, hogy visszvégrehajtási igénye veszélyeztetettnek megállapittassék, elég, ha kimutatja, hogy a veszély az alapperbeli ellenfele, vagyis az engedményező irányában forog fenn. (Ig. K. IX. 4. sz.)

MÁSODIK CZIM.

Végrehajtás készpénzbeli követelés behajtására.

43. §. Készpénzbeli követelés behajtására irányzott végrehajtás, a végrehajtató választása szerint, a végrehajtást szenvedőnek ingóságaira vagy ingatlanaira vagy egyidejüleg mindkét minőségü vagyonára vezethető.

A végrehajtás elrendelése iránt beadott kérvényben, vagy a 7. §. szerint felvett jegyzőkönyvben, a végrehajtató nyilatkozni tartozik az iránt, hogy minő vagyonra kivánja a végrehajtást intéztetni. Ha a végrehajtató a végrehajtást ingóságokra kivánja vezettetni, elegendő azon járásbiróság megnevezése, melynek területén a végrehajtás alá vonandó ingóságok léteznek.

A végrehajtást elrendelő végzésben a készpénzbeli tőkekövetelésen kivül a kamatok is, a kamatláb és a kamatozási időpont megjelölésével, kiteendők.

Ha a végrehajtás alapjául szolgáló itéletben vagy egyezségben kamatfizetési kötelezettség nem foglaltatik : a teljesitési határidő lejártától a kielégitésig hat száztóli késedelmi kamat jár.

(Győri Tb. határozattárába felv. 3. sz. polg. hat.) A végrehajtást szenvedőt, mint vélelmezett örököst, ingókból álló, még birói-lag át nem adott hagyatéki vagyonból, vagy a hagyatéknak ingóságokból álló részéből megillethető eszményi jutalék Magyarországnak azon a területén, melyen az osztrák polgári törvénykönyv egész terjedelmében nincs hatályban, mint ilyen, végrehajtási foglalás tárgyát nem képezheti, következőleg arra készpénzbeli követelés behajtása czéljából a végrehajtás sem rendelhető el. Mi sem gátolja azonban azt, hogy a végrehajtást szenvedő birlalatában levő hagyatéki ingóság, vagy a hagyatékba tartozó, de még valamely örököstárs birlalatában levő hagyatéki ingóságnak a végrehajtást szenvedőt megillető jutaléka az 1881 : LX. t.-cz. 48. §-a értelmében le legyen foglalható s e czél elérésére elegendő, ha a biró a végrehajtást általában véve a végrehajtást szenvedő ingóira rendeli el. (Ig. K. III. 8. sz.)

(Pozsonyi Tb. határozattárába felv. 9. sz. polg. hat.) Az 1881 : LX. t.-cz. 43. §-ának az a rendelkezése, hogy ha a végrehajtás alapjául szolgáló itéletben vagy egyezségben kamatfizetési kötelezettség nem foglaltatik, a teljesitési határidő lejártától a kielégitésig 6 száztóli késedelmi kamat jár, akkor is alkalmazandó, ha a nyertes fél a feltétlenül marasztaló elsőbirósági itéletet helybenhagyó másodbirósági itélet alapján kielégitési végrehajtást nem kér, a vesztes fél pedig a helybenhagyó harmadbirósági itélet után a kötelezettségnek kamatfizetés nélkül magánuton eleget tesz. (Ig. K. IV. 5. sz.)

22013. szám.
1880. szept. 23.

Igazs. min. rendelet

gyógyszertári jogositvány lefoglalása esetén az illetékes törvényhatóság előzetes értesitése tárgyában.

A belügyministerium vezetésével megbizott ministerelnök urtól nyert értesités szerint, fordultak elő esetek, hogy személyes üzleti jog alapján kezelt gyógyszertárak birói eladásánál a gyógyszertári jog is árverésre kitüzetett. Minthogy pedig az 1876 : XIV. t.-cz. 131. §-a értelmében, a gyógyszertár személyes üzlet joga a gyógyszertári jogositványnyal felruhá-

zottnak személyéhez van kötve és el nem adható, és minthogy a gyógyszerészet az idézett törvény szerint közegészségi intézmény, az 1877. évi 15733. szám alatt (RT. 1877. foly. 432. lap) kelt rendeletem kapcsán felhivom a kir. törvényszéket (járásbiróságot), hogy akkor is, midőn valamely gyógyszertári jogositvány lefoglaltatott, erről az illető törvényhatóságot előzetesen értesitse, hogy ekkép a törvényszék (járásbiróság) az árverés kitüzése előtt értesitést nyerhessen; vajjon a kérdéses gyógyszerészeti jog eladható-e vagy sem? A törvényhatóságok pedig az 1880. évi julius hó 19-én 26151. sz. alatt kelt belügyministeri rendelettel utasitva lettek, hogy valahányszor valamely gyógyszertári jognak végrehajtási uton való lefoglalásáról a kir. biróságok által értesittetnek, haladéktalanul tudassák az illető kir. birósággal, vajjon a kérdéses gyógyszertár reál- vagy személyes üzleti jogu-e?

23670. szám.
1883. jun. 20.

Igazs. min. rendelet

a hajómalmok ellen vezetett végrehajtásokról az illető közigazgatási bizottságnak értesitése tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy a hajómalmokra elrendelt végrehajtásokról a hajómalmi nyilvántartási lajstromokat vezető illető közigazgatási bizottságok sok esetben nem értesittetnek, s ezáltal közigazgatásilag olynemü birtokátiratások eszközölhetők ki, melyek mások szerzett jogaival ellenkezvén, sok visszásságra, bonyolult közbeeső tárgyalásokra, sőt perekre is szolgáltathatnak alkalmat. Felhivom ennélfogva elnök urat, hogy a felügyelete alatt álló mindazon biróságokat, melyek területén ily malmok vannak, a szükséges utasitással lássa el arra nézve, miszerint a hajómalmok ellen vezetett végrehajtásokról az illető törvényhatóság közigazgatási bizottságát kellő időben mindenkor értesiteni el ne mulaszszák.

44. §. Ha több járásbirósági területen lévő ingóságokra, vagy ingóságokra és ingatlanokra, kért végrehajtás rendeltetett el: végrehajtató ezen végrehajtások mindenikének foganatositását kívánhatja.

Ha a végrehajtató, bár tudta, hogy a már előbb ingóságokra foganatosittatott végrehajtás által a követelés és járulékok teljes fedezetet nyertek, más helyen a végrehajtást mégis foganatosittatta: a végrehajtást szenvedő azon biróságnál, mely a végrehajtást megrendelte, kérheti, hogy az utóbb eszközlött végrehajtás által okozott költségek alul mentessék fel és az okozott költségek viselésében a végrehajtató marasztaltassék el.

A kérelem felett a biróság, szükség esetében a felek meghallgatása és a végrehajtási iratok bekivánása után, határoz. A hozott végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

(Nagyváradi Tb. határozattárába felvett 5. sz. polg. hat.) Annak a végrehajtatónak a zálogjoga, aki a végrehajtási jog telekkönyvi feljegyzésének időpontja után, de foganatositása előtt, az ingatlannak már elválasztott termését, mint ingóságot foglalja le, hatályos azzal a végrehajtatóval szemben, akinek javára az ingatlan haszonélvezetére a végrehajtási jog telekkönyvileg feljegyeztetett, de tényleges zár alá vétel által még nem foganatosittatott. (Ig. K. VIII. 7. sz.)

(Kolozsvári Tb. határozattárába felvett 6. sz. polg. hat.) Ha a végrehajtást szenvedőnek előbb csak ingó vagyonára, azután pedig külön kérvénynyel ingatlan vagyonára, vagy megforditva, előbb csak ingatlan vagyonára, azután pedig, külön kérvénynyel, ingó vagyonára kéri a végrehajtás elrendelését, az utóbbi kérvény költsége a végrehajtást szenvedő terhére rendszerint nem állapitandó meg. (Ig. K. X. 4. sz.)

45. §. Ha a végrehajtás több járásbirósági területen levő ingóságokra foganatosittatott, amennyiben az első izben foganatositott árverésen bejött vételárból a végrehajtató követelése járulékaival teljes kielégitést nyert, a többi végrehajtások a végrehajtást szenvedő kérelmére feloldottaknak nyilvánitandók és a megkeresett biróságok értesitendők.

Ha ingók- és ingatlanokra vezettetik a végrehajtás, és a végrehajtató követelése az ingóságokra foganatositott árverés során teljesen kielégittetett: a végrehajtást elrendelő biróság a végrehajtási iratok beérkezése után azon biróságot, mely az ingatlanra vezetett végrehajtás foganatositására illetékes, haladéktalanul megkeresni köteles avégből, hogy a végrehajtás megszüntetésével a

netalán teljesitett végrehajtási bejegyzések törlését eszközöltesse.

Ugyanezen szabályok megfelelő értelemben akkor is alkalmazandók, amikor több telekkönyvi hatóság területén fekvő ingatlanokra rendeltetett el a végrehajtás.

46. §. Az előző §. eseteiben, ha a megtartott árverésen eladott ingóságokból befolyt vételár felosztását elsőségi kérdések eldöntése akadályozza, vagy az elárverezett ingatlan vételárának felosztása még meg nem történt: a végrehajtást szenvedő a további végrehajtási cselekvények felfüggesztését a foganatositásra illetékes biróságnál kérheti, ha kimutatja, hogy a vételárból a végrehajtás alatt álló követelés járulékaival együtt, minden valószinüség szerint, teljes kielégitést fog nyerni.

I. Végrehajtás ingóságokra.

47. §. Ingóságok végrehajtási foglalása a kiküldött által a helyszinén teljesitendő összeirás által foganatosittatik.[1])

A foglalás azon időtől fogva, melyben az összeirás történt, az összeirt tárgyakra nézve zálogjogot ad.

Ha a foglalás alá vehető ingóságok oly csekély értéket képviselnek, hogy abból előreláthatólag az árverési költségeknél több nem kerülne ki: a foglalás mellőzendő.

A végrehajtás alá veendő ingóságokra nézve a kijelölési jogot a végrehajtató gyakorolja akkor is, ha követelése már zálogilag van biztositva.[1])

Midőn a végrehajtás a végrehajtató képviseltetése nélkül hivatalból teljesittetik: a kijelölés joga a kiküldöttet illeti.

A foglalás addig folytatandó, mig a végrehajtató kivánja, hivatalból teljesitendő végrehajtásoknál pedig addig, mig a követelés járulékaival együtt teljesen fedezettnek látszik. Azon tárgyak, melyekről a végrehajtást szenvedő vagy bárki más azt állitja, hogy másoknak a tulajdonai, avagy amelyek a körülményekből mások tulajdonának vélelmezhetők, csak akkor vétethetnek foglalás alá, ha a végrehajtást szenvedőnek egyéb ingóságai a követelésre nézve teljes fedezetet nem nyujtanak. Az állitólagos igénylők neve és lakhelye a végrehajtási jegyzőkönyvben kitüntetendő.

Ha a végrehajtást szenvedő a tehenészet állományát alkotó és biról zár alatt álló teheneket időszakonkint másokkal helyettesiti, a biról zár hatálya kiterjed a cserélt állatok helyett a tehenészetbe utóbb beállitott tehenekre is. (J. K. 1901. évi 45. sz.)

A lefoglalt dolog jóhiszemü szerzője, aki a foglalásról nem tudott, a dolog tulajdonjogát a zálogjogtól mentesen szerezheti meg, ha mindjárt a végrehajtást szenvedő jogszerütlenül, vagyis a foglalásról tudva, idegenitette is el a lefoglalt dolgot. (M. 20342.

48. §. A végrehajtást szenvedőnek birlalásában levő ingóságok feltétlenül, másnak a birlalásában levő ingóságok pedig rendszerint akkor foglalhatók le, ha a birlaló a foglalásba beleegyezik. A birlaló ellenzése esetében is foganatositandó a végrehajtás, ha a végrehajtató által előterjesztett bizonyitékokból valószinünek látszik, hogy a foglalás alá veendő ingóságok a végrehajtást szenvedőnek tulajdonát képezik. Ezen esetben a birlaló vagy háznépe, illetőleg a részére kinevezett ügygondnok (24. §.) a kiküldött által értesitendő. A birlalót az eljárás ellen előterjesztési és felfolyamodási jog illeti; és ha előterjesztése folytán a kiküldött eljárása megsemmisittetik: az e tárgyban hozott végzés ellen beadott felfolyamodás a lefoglalt tárgyaknak a foglalás alól való felmentésére halasztó hatálylyal nem bir.

Ha nem látszik valószinünek, hogy a másnak birlalatában levő ingóságok a végrehajtást szenvedőnek tulajdonát képezik: a foglalás ellenzése jegyzőkönyvbe vétetik és a birlaló a végrehajtatónak az ellenzés által okozott károkért a jegyzőkönyv felvételének időpontjától

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szabályok 321. §-ával.

felelős. A kártéritési követelés a törvény rendes utján érvényesithető.

Hagyatéki ingók az öröklési kérdés eldöntése előtt az öröklést igénylő személyek tartozása fejében birói foglalás tárgyát nem képezhetik. (Dt. XL. 154.)

A közös gazdaság fele része mindaddig, amig az ellenkező nincs bizonyitva, a közös birtokosok egyenlő arányu tulajdonának vélelmezendő. (M. 13354.)

A végrehajtás a végrehajtást szenvedő lakásán és azzal összeköttetésben levő üzlethelyiségekben foganatosittatott, habár az üzlet nem az ő, hanem az előterjesztéssel élőnek az utána való utódlást kifejező czégtáblájával volt is ellátva, de az üzletben maga végrehajtást szenvedett rendelkezett, az ott foglalás alá vett ingók az ő tényleges birtokában találtattak s igy a kiküldött az ingókat, azok megelőző átruházására vonatkozó okirat és iparigazolványra való tekintet nélkül, törvényszerüen lefoglalhatta. (Tb. — Dt. LXXVIII. 7.)

A végrehajtást szenvedőt, mint vélelmezett örököst ingókból álló, még biróilag át nem adott hagyatéki vagyonból, vagy a hagyatéknak ingóságokból álló részeiből megillető eszményi jutalék, mint ilyen, végrehajtási foglalás tárgyát nem képezheti, s igy erre készpénzbeli követelés behajtása czéljából végrehajtás sem vezethető. (Tb.—J. K. 1905. évi 10. sz.)

A foglaltató hitelező a lefoglalt dologra a foglalás által több jogot nem szerezhet, mint arra a foglalás idején maga a végrehajtást szenvedett birt, miből jogszerüen következik, hogy a birói foglalás alá vett haszonbérleti összegbe be nem számithatók azok a követelések, még fennállásuk bizonyitása esetén sem, amelyek a bérleti viszonynak a foglalás után történt megszünéséből erednek, ellenben a beszámitás tárgyát képezheti a haszonbérlőnek a haszonbér lejártakor már esedékessé vált mindama követelése, ami a haszonbérköveteléssel összefüggésben áll. (Ú. L. 1905. évi-3. sz.) (Marosvásárhelyi Tb. 8. sz. polg. döntvénye.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 48. §-ában szabályozott abban az esetben, ha a végrehajtást nem a végrehajtást szenvedőnek, hanem másnak birlalásában lévő ingóságokra foganatositják, s ha a birlaló a foglalást ellenzi, a végrehajtató által előállitott egy vagy több tanunak a birósági kiküldött előtt tett nyilatkozata, annak valószinüsitésére, hogy a foglalás alá vonandó ingóságok a végrehajtást szenvedő tulajdonát képezik, alkalmas bizonyitéknak tekintendő.

49. §. A házasfelek együttlakásának tartama alatt a házasfelek közös birlalásában levő ingóságok a férj ellen vezetett végrehajtás esetében lefoglalhatók, kivéve azon arany- és ezüstnemüeket, drágaságokat és ruhanemüeket, melyek a nőnek nevével vagy nevének kezdőbetüivel megjelölve vannak; és azon ingóságokat, amelyek nyilvánvaló rendeltetésüknél fogva a nő használatára vannak szánva. A nő ellen vezetett végrehajtás esetében pedig lefoglalhatók azon arany- és ezüstnemüek, amelyek a nő nevével vagy nevének kezdőbetüivel megjelölve vannak, továbbá azon ingóságok, amelyek nyilvánvaló rendeltetésüknél fogva a nő használatára vannak szánva, végre azon ingóságok, amelyekre nézve a végrehajtató által előterjesztett bizonyitékokból valószinünek látszik, hogy a végrehajtást szenvedő nőnek a tulajdonát képezik. (92. §.)

A végrehajtást szenvedő apával vagy anyával közös háztartásban levő gyermekek használatára rendelt ruhanemüek nem foglalhatók le.

Az igényper tárgyát nem a tulajdon kérdésének az eldöntése, hanem a lefoglalt ingók zár alóli feloldása képezvén, megindithatja mindenki, akinek e feloldás érdekében áll. (Dt. LIII. 4.)

A nő saját nevén álló posztókereskedésben talált áruczikkek a férj s nő közös birlalásában levőknek nem tekinthetők s igy a férj adósságaiért le sem foglalhatók. (Tb.—Dt. LI. 154.)

A férj hitelezői a nő bejegyzett czége alatt folytatott üzletben is foglalhatnak, mert a házasfeleknek egymás közti azon megállapodása, hogy czégül a nőnek neve legyen bejegyezve, a törvénynél fogva létező vagyonközösséget meg nem szünteti. (Dt. LX. 2.)

Ha a nő ellen vezetett végrehajtásnál a házastársak közös birlalatában levő oly ingóságok lettek lefoglalva, melyek sem kizárólag a nő használatára szánva, sem nevének kezdőbetüivel megjelölve nincsenek, sem a végrehajtást szenvedő nőnek azokhoz való tulajdonjoga egyébként valószinüvé nem lett téve, a férj a végrehajtási törvény 49. §-a alapján előterjesztés utján a foglalást megsemmisiteni jogosult. — Az 1881 : LX. t.-cz. 49. §. csak az iránt rendelkezik, hogy a házasfelek együttlakásának tartama alatt az egyik házasfél ellen intézett végrehajtás rendén a házasfelek közös birlalásában lévő ingók lefoglalhatók, de nem zárja ki azt, hogy bármelyik házasfél, ha ilyen ingóknak lefoglalása folytán jogaiban magát sértve

érzi, a lefoglalt ingókhoz való igényét igénykereset utján sikerrel érvényesithesse. (M. 13324. sz.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 49. §. csak a végrehajtás mikénti foganatositását szabályozván, az a házastársak közötti tulajdoni kérdések elbirálásánál zsinórmértékül épen nem szolgál, s annak alkalmazása esetében sincs kizárva a tulajdoni igénykereset érvényesitése. (M. 13325.)

A nő férjétől függetlenül külön vagyonnal birhat és azt külön kezelheti, az a körülmény tehát, hogy azon üzlet, melyben a lefoglaltakkal hasonnemü tárgyak árusittatnak, felperes tulajdonként bejegyezve van, azt a vélelmet állapitja meg, hogy az üzletében talált tárgyak az ő tulajdonát képezik. Az a körülmény, hogy felperesnek férje az üzletben alkalmazva van, sőt a czégjegyzésre is jogositott, a vélelmet le nem rontja, s a végrehajtató alperesre tartozik a bizonyitás a tekintetben, hogy a lefoglalt tárgyak nem a czégtulajdonos felperes, hanem férjének tulajdonát képezik. (M. 13348.)

Habár igénylő felperes végrehajtást szenvedő férjével közös háztartásban él, ez nem zárja ki, hogy neje saját pénzén üzletet nyithasson és ily üzlettel kizárólagos tulajdont szerezzen ; s habár az 1881 : LX. t.-cz. 49. §-a engedélyével a házasfelek közös birlalásában lefoglalt ingóságokhoz való kizárólagos tulajdoni igényének az érvényesitésétől a nő kizárva nincs, mindamellett az a körülmény, hogy az üzlet, amelyben a foglalás történt, igénylő nevének a czége alatt vezettetik, azt a jogvélelmet, hogy az üzletet tényleg folytató férje tekintendő főszerzőnek, meg nem dönti és evvel szemben felperesnek azt kell bizonyitania, hogy az üzletbe az ő pénze lett befektetve s hogy az áruk azon szereztettek. (M. 13362.)

Házasfelek között oly ingó dolgok ajándékozása, melyekről ugyan irásbeli s alakilag a törvénynek megfelelő ajándékozási okirat állittatott ki, azonban annak folytán az elajándékozott tárgyak továbbra is az ajándékozó birtoklása alatt maradnak s nem a megajándékozott kizárólagos használata alá tartoznak, valamint a férj mesterségéhez tartozó s általa kezelt s folytatott üzletre nézve az a körülmény, hogy az iparigazolvány a nő nevére eszközöltetik s a férj üzletvezetőnek jelentetik be, harmadik érdekelt személyekkel szemben figyelembe nem jöhet. (M. 13363.)

A közös háztartásban élő házasfelek közös birlalatában levő ingók a férj, mint családfő tulajdonainak vélelmezendők. (M. 13364.)

A férjnek a közös háztartásban talált ingóságokra vonatkozó vélelmezett főszerzői minősége az ellenkezőnek bizonyitását ki nem zárja. (M. 13369.)

Amidőn házastársak között olyan szerződés jön létre, mely által a hitelező elől a kielégitési alap vonatik el, az a vélelem forog fenn, hogy az adós a kielégités alapjául szolgálható vagyonát kijátszási szándékkal idegenitette el, és hogy erről a fennálló szoros családi viszonynál fogva az átvevő fél is tudomással birt, minek következtében az ily átruházás, az ellenkező bebizonyitásáig, a jóhiszemü hitelezővel szemben joghatálylyal nem bir. (M. 15622.)

50. §. Az ingóságok a szobáknak vagy más helyiségeknek megjelölése mellett, számrendben, folyó tételenkint iratnak össze.

Mindenik tétel a végrehajtási jegyzőkönyvbe a minőség, mennyiség, darab, szám, suly, mérték vagy más ismertetőjelek lehető pontos kitétele mellett vezetendő be.

Ugyanazon fajbeli csekélyebb értékü ingóságok együtt egy tételbe vehetők, de akként csoportositva, hogy az igy összesitett tétel együttes becsértéke 100 frtot meg nem haladhat.

A kiküldött csak az általa megszemlélt, előtte felszámlált vagy megmért ingóságokat irhatja össze.

51. §. Végrehajtás alá nem esnek, s ennélfogva le sem foglalhatók :

a) az isteni tiszteletre közvetlenül szánt tárgyak ;

b) isteni tiszteletre szánt helyiségekhez tartozó szerelvények, amennyiben nem magántulajdont képeznek ;

c) a vallási ereklyék ; de foglalványaik lefoglalhatók ;

d) köz- vagy magánhivatalhoz tartozó tárgyak, pecsétnyomók, irományok, jegyzőkönyvek stb. ;

e) rendjelek, érdempénzek s egyéb diszjelek.

f) közhivatalnokoknak és a hadsereghez, hadi tengerészethez és honvédséghez tartozó személyeknek egyenruházata;

g) a hadsereghez, haditengerészethez és a honvédséghez tartozó személyek fegyverzete és a véderőbeli felszereléshez szolgáló eszközök, szerszámok, műszerek és lovak ;

h) a végrehajtást szenvedő és háznépe részére szükséges öltözetek, ágynemü,

továbbá ugyanezek részére a legszükségesebb élelmi és tüzelőszerek a legközelebbi 15 napra, végre a szükséges konyha és konyhaedény ;

i) a végrehajtást szenvedő és családja részére szükséges ima- és iskolakönyvek és taneszközök ;

k) a családi arcképek, de kereteik lefoglalhatók ;

l) a keresetmód folytatásához, a polgári rendeltetés betöltéséhez és a személyes biztonsághoz szükséges fegyverek ;

m) tudósok és művészeknek hivatásuk betöltéséhez szükséges könyvei, mintái és szerei ;

n) az iparosok-, gyármunkások- és napszámosoknak szükséges munkaszerei ;

o) az iparosoknak feldolgozás alatt álló anyagkészlete 50 frt érték erejéig ;

p) a végrehajtást szenvedő és háznépe eltartásához szükséges egy tehén, vagy e helyett a végrehajtást szenvedő választásához képest négy juh vagy négy kecske ugyszintén ezen állatok részére egy hónapi időtartamra szükséges takarmány ;

r) a végrehajtást szenvedő által tulajdonul birt s általa házilag mívelt vagy míveltetett szántóföldek bevetéséhez szükséges vetőmag 5 hectolitert meg nem haladó mennyiségben.

Lak- vagy üzlethelyiség bérletéből felmerülő követeléseknél az *m)* és *o)* pontokban foglalt tárgyak végrehajtás alá vonhatók annyiban, amennyiben a bérleti követelés más vagyon lefoglalásával teljesen nem fedezhető. [1])

A művészeknek nem művészetük személyes gyakorlatára, hanem művészi vállalatokra, tehát a szinházigazgatóknak, mint ilyeneknek, a szinházi előadásokra szükséges szerei a végrehajtási foglalás alól ki nem vehetők. (Dt. XLVI.)

Az egyházközség pénzalapjai és követelései a végrehajtás alól nincsenek kivéve. (Tb.—Dt. XLVIII. 165.)

Reménybeli köteles rész végrehajtási foglalás tárgyát nem képezheti. (Dt. LIV.)

A marhapásztorok élelmiszerekből álló bére le nem foglalható. (Dt. LV. 116.)

Az iparosnak nemcsak azon munkaszerei vannak a foglalás alul kivonva, melyekkel ő maga dolgozik, hanem azon munkaszerei is, melyekkel segédszemélyzete dolgozik. (Tb. — Dt. LVI. 18.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 51. §. *k)* pontja értelmében a családi arczképek rendszerint az esetre sem foglalhatók le, ha azok a végrehajtás foganatositása alkalmával nem a család, hanem a mű szerzőjének birlalásában találtattak. — Családi arczképek az érdekelt családtagok beleegyezése nélkül közforgalomnak tárgyai nem lehetnek. (Dt. LXI. 16.)

A községi fecskendő a hivatalhoz tartozó tárgynak nem tekinthető, tehát lefoglalható. (Tb.—M. 15615.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 72—225. §§-ainak rendelkezései az 51. §. rendelkezésén változást nem eszközölnek s az ezen szakasz szerint le nem foglalható tárgyak foglalás alá vételét házbérkövetelés fejében sem engedik meg s a törvény szerint foglalás alá nem eső tárgyak a végrehajtást szenvedő előterjesztése következtében még az esetben is feloldandók a foglalás alól, ha való lenne is, hogy azokat az ő felhivására és kijelölése folytán foglalta le a végrehajtó. (Tb.—M. 16884.)

A segédszemélyzet által használt munkaszerek szintén szükséges munkaszerek és ha azok a végrehajtást szenvedőtől elvonatnak, akkor ő képtelenné lesz arra, hogy a segédszemélyzete iránti kötelezettségének megfeleljen, ami nyilván ellenkezik az illető törvényszakasz czélzatával. (Tb.—M. 16885.)

A szinművésznőnek ruhapénze törvényszerüen foglalás alá nem vehető. (Tb.—M. 16886.)

A vasutaknak készpénzbevételei azoknak, illetőleg a vállalatnak tartozékát képezik, azok birói foglalás és végrehajtás alá külön nem vonhatók. Curia : a felfolyamodást visszautasitja. (Tb.—M. 18077.)

6602. szám.

1884. febr. 27.

Igazs. min. rendelet

a katonatiszti lovakra vezetendő végrehajtások tárgyában.

Az 1881 : LX. t.-cz. 51. §-ának *g)* pontja szerint a hadsereghez, haditengerészethez és a honvédséghez tartozó személyek fegyverzete és

[1]) Végrehajtás tárgyát nem képezi továbbá a kereskedelmi társaságok vagyona, ha a végrehajtás a tagok ellen intéztetik. V. ö. kereskedelmi törvény 95. és 239. §-át.—Végrehajtás nem intézhető a jelzálogintézeteknek jelzálogilag biztositott kölcsönköveteléseire. V. ö. 1876. évi XXXVI. t.-cz. 17. §-át.—Továbbá a nyugdijtörvény (1885 : XI. t.-cz.) 55. §-át és a postatakarékpénztárakról szóló 1885 : IX. t.-cz. 24. §-át.

a véderőbeli felszereléshez szolgáló eszközök, szerszámok, műszerek és lovak végrehajtás alá nem esnek s ennélfogva le sem foglalhatók.

Legközelebb azon kérdés került elvi elbirálás alá, vajjon valamely tisztet tulajdonjogilag megillető ló a véderőbeli felszereléshez szolgáló lónak tekintendő-e vagy nem?

Minthogy a hadsereg és a honvédség számára kiadott illetékszabályzatok 4. §-a szerint a tiszteknek még tulajdon lovai is oly számban tartoznak a véderőbeli felszereléshez, amely számban a tiszteknek szolgálati alkalmaztatásuknál fogva lótáp-illetményekre van igénye, és minthogy az illetékszabályzatok hivatkozott 4. §-a szerint a lótáp-illeték és ebből kifolyó lótartási kötelezettség az illető tiszt rendi fokozatához kizárólag kötve nincs: utasitom a kir. biróságokat, hogy mindazon esetekben, amidőn valamely tisztnek tulajdon lova vagy lovai foglaltatnak le, és az egy vagy több ló akár a végrehajtást szenvedő tiszt által, akár az 1881. évi LX. t.-cz. 33. §-a szerint a végrehajtás foganatositásánál való jelenléttel megbizott katonai személy által a véderőbeli felszereléshez tartozónak mondatik, azon cs. és kir. hadtestparancsnoksághoz, vagy, amennyiben honvédtiszt lovának lefoglalása forog szóban, azon honvédkerületi parancsnoksághoz forduljanak, amelynek területén a végrehajtást szenvedő tiszt állomásoz.

Az imént jelzett katonai hatóságokhoz intézendő átiratban a lefoglalt lónak vagy lovaknak leirása mellett felvilágositás kérendő arra nézve, vajjon a foglalás alá vett ló az illető tisztnek korlátlan tulajdona-e vagy nem, és amennyiben korlátlan tulajdona volna, vajjon az illető tiszt a szolgálat érdekében hány tulajdon lovat köteles tartani, illetőleg hány tulajdon ló után kapja a lótápot a kincstártól.

Az ekkép nyert hivatalos értesités alapján a tiszteknek csakis azon korlátlan tulajdonát képező lovai lesznek zár alatt tartandók, amelyek felülmulják azon számot, amelyet tartani kötelezve vannak; ellenben azon lefoglalt lovak, amelyek a hivatalos értesités szerint a véderőbeli felszereléshez tartoznak, a birói zár alól haladéktalanul feloldandók.

Minthogy továbbá a cs. és kir. közös hadügyministerium és a m. kir. honvédelmi ministerium kötelezőleg kijelentették, hogy a lefoglalt, de a végrehajtást szenvedő által vagy a kiküldött katonai személy által a véderőbeli felszereléshez tartozónak kijelentett lónak, a foglalás alkalmával becsü utján megállapitott értékéig azon esetre, ha a fentebb jelzett katonai, illetőleg honvédhatóság kimondja, hogy a lefoglalt ló nem tartozik a véderőbeli felszereléshez, szavatosságot vállalnak; és minthogy a véderőbeli felszereléshez tartozó lovat ennek tulajdonosa vagy birlalója még a legrövidebb ideig sem nélkülözheti: mindezek folytán felhivom a kir. biróságokat, hogy a birósági végrehajtókat utasitsák, miszerint ezek a lefoglalt és a végrehajtást szenvedő vagy a kiküldött katonai személy részéről a véderőbeli felszereléshez tartozónak mondott lóra nézve — a végleges katonai határozat meghozataláig — a szoros zárt el ne rendeljék, és a kérdéses lovat zárgondnoki kezelés alá ne adják; a kir. biróságokat pedig felhivom, hogy a birósági kiküldöttek által a végleges katonai határozat meghozatala előtt esetleg mégis elrendelt szoros zárra és zárgondnoki kezelésre vonatkozó eljárást hatályon kivül helyezzék.

52. §. A postajog, továbbá a postaszolgálatra rendelt fuvarozási eszközök, készletek és szerek az államkincstár számára beszedett postailleték- és vitelbérösszegek, végre a postamestereknek szállitási és irodaátalányi járandóságai a végrehajtásnak nem tárgyai.

A postára elküldés végett feladott készpénz és más értékküldemények, postautánvételi összegek, postai vagy távirati uton utalványozott összegek végrehajtás alá szintén nem vétethetnek.

53. §. Iparüzleti jog csak ugy vonathatik végrehajtás alá, ha a fennálló iparszabályok szerint érvényesen átruházható.

Mennyiben van helye végrehajtásnak az állami egyedáruság tárgyaira s azok termeléséhez vagy eladásához szükséges eszközökre, továbbá lottonyereményekre és vámkezelés alatt álló árukra: a fennálló jövedéki törvények szerint döntendő el.

A *dohányra* vezethető végrehajtásról a dohány-jövedéki szab. 21., 22., 23., 48., 49. §-ai és az 1891. évi 83063. számu pénzügym. rend. (Pénzügyi Közlöny 1891 : 25.), az egyedárusági tárgyakra általában intézett árverésről a Pénzügyi Közlöny 1878. évi 38. számában megjelent pénzügyministeri rendelet intézkednek.

29921. szám.
1884. okt. 9.

Igazs. min. rendelet

a találmányi szabadalmakra elrendeltetni kért végrehajtásnál követendő eljárás.

Hivatalos uton értesültem arról, hogy a magyar biróságok

1. a találmányi szabadalmakra elrendeltetni kért végrehajtást a magyar állam területére

engedélyezett találmányi szabadalmakra korlátolják még azon esetre is, ha a végrehajtás az osztrák-magyar monarchia mindkét államában engedélyezett találmányi szabadalomra, vagy ha a végrehajtás minden további megjegyzés nélkül, pusztán »szabadalom«-ra kéretik ;

2. tudomásomra hozatott az is, hogy a kir. biróságok, midőn a végrehajtást ugy a magyar állam, mint az örököstartományok területére engedélyezett találmányi szabadalmakra elrendelik és illetőleg engedélyezik, ezen végrehajtási cselekménynek feltüntetését csak a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumnál vezetett szabadalmi lajstromban eszközlik.

Az 1. pontban emlitett két esetre azt jegyzem meg, hogy a hozott birói határozat folyamodó kérelmét nem meriti ki teljesen, a 2. pontban emlitett esetre pedig azt, hogy a végrehajtás feljegyzésének a magyar szabadalmi lajstromra való korlátozása alkalmul szolgálhat csalódásokra és tévedésekre, amelyek egyrészről a szabadalmi lajstromokba történt bevezetésekbe bizó érdeklettekre nézve káros kihatással lehetnének, és másrészről az eljáró hatóságokkal szemben felszólalások alapját képezhetnék.

Szükségesnek tartom ezekre a kir. biróságokat azon felhivással figyelmeztetni, hogy az osztrák-magyar monarchia mindkét államára kiterjedő végrehajtási cselekményeknek feltüntetése, illetőleg feljegyzése végett egyuttal az illetékes bécsi cs. kir. keresk. törvényszékhez is megkeresést kell intézni avégett, hogy a végrehajtás az osztrák cs. kir. keresk. ministeriumnál vezetett szabadalmi lajstromban is feljegyeztessék.

54. §. Álladalmi, törvényhatósági és községi szolgálatban levő tisztviselők és hivatalnokok, egyházközségi lelkészek és segédlelkészek, állami, községi és felekezeti nyilvános tanintézeteknél alkalmazott tanárok, tanitók és tanitónők, a véderőhöz tartozó személyek, közhasználatra szolgáló gőzmozdonyu vasutak hivatalnokai, a Nemzeti Szinháznál alkalmazott igazgatósági, művezetési és gazdasági tisztviselők, drámai és operai magánszereplők, végül a börtönőrök, az állami hivatalszolgák és a gőzmozdonyu vasutak szolgái rendes fizetésének, illetőleg várakozási illetékének, személyes (működési) és korpótdijainak legfelebb egyharmada, és ez is csak ugy vehető végrehajtás alá, hogy a végrehajtást szenvedő részére évi 800 frt, a foglaláson túl is, érintetlenül fenmaradjon.

A fentebb elősorolt személyek lakpénzeik csak lakbér fejében, a szolgálat után járó más illetményeik pedig épen nem foglalhatók le.

Csupán birói utalványra semminemü letiltott tiszti illetmények az adóhivatali pénztárak által ki nem szolgáltathatók mindaddig, mig a végrehajtást szenvedett elöljáró közigazgatási hatóságának arra vonatkozó utalványát kézhez nem veszik. (1878. évi 55541. sz. pénzügyministeri rendelet.)

Figyelemmel az 1881 : LX. t.-cz. 54. §-ára a községi közgyám községi tisztviselőnek nem tekinthető. (Tb.—Dt. XLI. 312.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 14. sz. polg. hat.) Az állami anyakönyvvezető vagy anyakönyvvezetőhelyettes részére az államkincstár terhére az 1894 : XXXIII. t.-cz. 11. §-a értelmében megállapitott tiszteletdij végrehajtás alá nem vonható és le nem foglalható. (Ig. K. V. 12. sz.)

Az 1848 : V. t.-cz. 56. §. szerint az országgyülési követnek naponta 5 frt napidij és 400 frt lakbér fizettetett : az 1881 : LX. t.-cz. 62. §. rendelkezései szerint az országgyülési képviselők napidijai korlátlanul lefoglalhatók ; ugyanazon t.-cz. 54. §. tüzetesen felsorolja, hogy kiknek a lakbére csakis lakbér fejében foglalható le, ezek közt azonban az országgyülési képviselők felemlitve nincsenek; habár az 1893 : VI. t.-cz. 1. §-a az országgyülési képviselőknek az előbbi törvény szerint szabályozott napidij helyett napidij-átalányt állapitott meg s a lakbért is feljebb emelte, de eme törvény az 1881 : LX. t.-cz. 54. és 62. §-ainak rendelkezéseit sem hatályon kivül nem helyezte, sem nem módositotta ; igy eme törvények rendelkezései az ujabbi rendezésre is kiterjednek és joghatálylyal birnak, következésképen az országgyülési képviselőknek ugy a napidij-átalány fejében járó tiszteletdija, valamint lakbére is korlátlanul lefoglalható. (Tb.—M. 16887.)

A végrehajtást szenvedő fizetése a foglalás idején 1400 K fizetésből és 600 K helyettesitési pótlékból állott. Időközben a pótlék beszüntettetett, s igy fizetése oly összegre csökkent, amely az 1881 : LX. t.-cz. 54. §-a értelmében a foglalás alól mentes volt. Utóbb az illető fizetése ujra 2000 K-ra emelkedett. Kimondatott, hogy a hitelező zálogjoga a pótlék beszüntetése következtében nem szünt meg, hanem csak szünetelt azon napig, amikor végrehajtást szenvedett ujra oly fizetéshez jutott, amelynek egy része a végrehajtatók kielégitésére forditható. (J. K. 1904. évi 21. sz.)

55. §. Az 54. §-ban emlitett személyeknek vagy ezek özvegyeinek nyugdijai vagy kegydijai, ugyszintén a nyugalmaztatás folytán járó személyes pótdijak, valamint a lelkészek aggastyáni fizetései

szintén csak egy harmadrészben foglalhatók le, de csak úgy, hogy a végrehajtást szenvedő részére évi 500 frt a foglalás után is szabad rendelkezésre fenmaradjon.

Ha az 54. §-ban elősorolt személyek nyugdij helyett végkielégitést, vagy a véderőhöz tartozó személyek, katonai rangjuk elvesztésével, kegydijat kapnak: ez a végrehajtási foglalás tekintetében a nyugdijjal egyenlő tekintet alá esik.

Az 1881 : LX. t.-cz. 55. §-a és 60. §-ának első bekezdése nem zárja ki, hogy a végrehajtást szenvedő köztisztviselő, járandóságának a foglalástól feltétlenül mentesitett kétharmad része felett szabadon ne rendelkezhessék s ennélfogva bele ne egyezhessék, hogy abból valamely adóssága kielégittessék. (Tb.—M. 19038.)

(Kolozsvári Tb. határozattárába felvett 9. sz. polg. hat.) A végrehajtási törvény 55. és 61. §-ában foglalt korlátozó rendelkezések, melyek szerint az 1000 koronán aluli nyugdij és 1000 koronán aluli magántisztviselői fizetés foglalás alá nem vehetők akkor, ha a végrehajtást szenvedett e két czimen együttvéve 1000 koronát meghaladó jövedelmet élvez, ugy alkalmazandók, hogy ezen esetben a különböző czimeken élvezett jövedelem összeszámitása helyt foghat s a magántisztviselői fizetés feleösszege végrehajtás alá vonható, azonban ugy, hogy az összesitett jövedelemből 1000 korona érintetlenül fenmaradjon. (Ig. K. XI. 2. sz.)

Ha a tisztviselő megengedi, hogy bármi néven nevezendő illetményéből bizonyos összeg valamely tartozásának törlesztésére levonassék, ez a kijelentése kiterjed a nyugdijra is, mint amely megelőző hivatalos alkalmaztatása alapján nyert illetmény. — Önjogu személy a tulajdonát képező tárgyakkal szabadon és korlátlanul rendelkezik, amiből egyszersmind következik, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 55. és 60. §§-ának bekezdése nem zárja ki, hogy a végrehajtás esetében is a végrehajtást szenvedő köztisztviselő járandóságának a foglalástól feltétlenül mentesitett kétharmad rész felett szabadon ne rendelkezhessék, és ennélfogva bele ne egyezhessék, hogy abból adóssága kielégittessék. (Tb.— J. K. 1904. évi 24. sz.)

24418. szám.
1895. okt. 30.

Igazs. min. rendelet

a nyugdijállományban levő cs. és kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédségi tisztek és katonai hivatalnokok ellátási illetményeinek lefoglalása tárgyában.

A cs. és kir. közös hadügyministerium panasz tárgyává tette nálam a kir. biróságok azon eljárását, hogy a cs. és kir. közös hadügyministerium nyugdijállományába tartozó tisztek és katonai hivatalnokok ellátási illetményeit a kir. biróságok a végrehajtást elrendelő végzések áttétele által nem az illető személy lakhelyére nézve illetékes hadbiztosság (intendantura), mint kiutaló hatóság utján foglaltatják le, hanem hogy a végrehajtást elrendelő ezen végzéseket a cs. és kir. közös hadügyministeriummal és ennek fizető hivatalával közlik. Minthogy ez az eljárás a katonai hatóságokat fölösleges levelezésre kényszeriti, de a végrehajtatónak is hátrányt okoz, mert a végrehajtás foganatositása ezen közvetités folytán késedelmet szenved, a következőket rendelem: 1. Oly esetben, midőn a kir. biróságok a közös hadsereg nyugállományában levő tisztek vagy katonai hivatalnokok ellátási illetményeire rendelnek végrehajtást: a végrehajtást rendelő végzéseket a végrehajtást szenvedőnek lakhelye szerint illetékes katonai pénztárnak (katonai fizető helynek) és az illető katonai területi hadbiztosságnak (az illető hadtest hadbiztosságának), mint kiutaló hatóságnak kell megküldeni; ha pedig a végrehajtás az ország határán kivül foganatositandó, a fennálló szabályok szerint az ezen pénztárra nézve illetékes biróságot kell megkeresni. 2. Oly esetben, midőn a végrehajtás a magy. kir. honvédség nyugállományában levő tiszt vagy tisztviselő ellátási illetményeire rendeltetik el: a végrehajtást rendelő végzéseket a m. kir. honvédelmi ministeriumnak, mint az emlitett illetményeket utalványozó hatóságnak és azon m. kir. állampénztárnak (kir. adóhivatalnak) kell megküldeni, a mely pénztárhoz (kir. adóhivatalhoz) a végrehajtást szenvedő nyugdijas ellátási illetményeinek felvétele végett utalva van.

56. §. A rokkantak ellátási dijaira, a sebesültek pótdijaira, a vitézségi érmek után járó dijakra, az elhunyt katonai személy családjának halálozási évnegyed czimen kiutalt illetményekre vagy végkielégitési összegre, a jelen és az 54. §-ban emlitett személyek özvegyeinek vagy gyermekeinek, a férj, illetőleg az atya szolgálataiért adományozott illet-

ményekre végrehajtást vezetni nem lehet.

57. §. A katonai házassági biztositék kamatainak csak egy harmada, és csak ugy foglalható le, hogy a kamatokból egy évre legalább 500 frt a végrehajtás alól ment maradjon. E korlátozás mellett is a végrehajtás csak oly kötelezettségek miatt engedhető meg, melyeket a házassági kötelék tartama alatt mindkét házastárs közösen, vagy a házassági kötelék megszünte után a nő vállalt magára.

A katonai házassági biztositék tőkéje csak azon korlátozással vonható végrehajtás alá, hogy a tőke a végrehajtás utján behajtandó követelés kielégitésére csak a biztositéki kötelék feloldása után fordittathatik.

58. §. Az 54. és 55. §§-ok rendeletei alul kivételnek van helye az esetben, ha a végrehajtás az adós ellen feleségét, törvényes leszármazóit vagy szülőit illető tartás miatt intéztetik. Ez esetben a marasztaltnak 300 forintot meghaladó tényleges szolgálati illetményei (54. §.), tényleges szolgálaton kivül annak egész nyugdija és személyes pótdija, korlátlanul lefoglalhatók.

A katonai házassági biztositék kamatai az adós feleségének vagy törvényes leszármazóinak tartása miatt szintén korlátlanul, teljes összegeikben vonhatók végrehajtás alá.

Az adós szüleinek tartása miatt azonban a végrehajtásnak, a házassági biztositék kamatait illetőleg, csak az 500 frtot meghaladó részre van helye.

Az 1881 : LX. t.-cz. 58. §-ában foglalt kivétel csak a törvényes leszármazók tartását illetvén meg: az a házasságon kivül származó gyermek tartására nézve a törvénytelen atya ellen alkalmazást nem nyerhet. (Tb.—Dt. XLII. 224.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 58. §-ának az a rendelkezése, melynél fogva az állami tisztviselő nyugdija az ennek feleségét illető tartás miatt intézett végrehajtás során egész összegében korlátlanul lefoglalható, csak addig a határig tartható fenn, amig ez valamely jogszabályba nem ütközik. A feleség, ha a sulyos beteg és keresetképtelen férjnek a közös háztartásban ellátása és ápolása lehetetlenné válik, csak addig a mértékig veheti jogosan igénybe a férj egyedüli vagyonát tevő nyugdijat a saját tartása czéljára, mig ezzel a férj eltartása és ápolása meg nem hiusittatik. (J. K. 1904. évi 12. sz.)

Állami tisztviselő nyugdija az ennek feleségét illető tartás miatt intézett végrehajtás során bár egész összegében korlátlanul lefoglalható, de mégis csak addig, mig ezzel a férj eltartása és ápolása meg nem hiusittatik. (Jd. 1904. évi 542. sz.)

59. §. Az 54. és 55. §§-okban érintett személyeknek olyan illetményei és járandóságai, melyek őket hivatalos kiküldetésük folytán vagy hivatalos állásuknál fogva tett utazásaik következtében, a fennálló szabályok szerint, illetik, végrehajtás alá nem vonhatók, habár ezen illetmények és járandóságok nem a közpénztár által fizetendők is.

60. §. Az 54—59. §§-okban a végrehajtás korlátozására vonatkozólag megállapitott intézkedésektől eltérő egyezmény vagy a végrehajtást szenvedő részéről való lemondás hatálylyal nem bir.

A fizetésre kieszközlött végrehajtás nem veszti el hatályát akkor sem, ha a végrehajtást szenvedő áthelyeztetett, magasabb fizetés élvezetébe lépett vagy előléptettetett. A fizetésre kieszközlött végrehajtás a végrehajtást szenvedőnek nyugdijaira és végkielégitési jutalékára is hatálylyal bir.

Az általános tisztujitás alkalmából a foglalást ismételni nem szükséges. (Dt. XXXIX. 24.)

Azon az alapon, hogy a levonások felperes hivatalnoki fizetésének az 1881 : LX. t.-cz. 54. §-a szerint végrehajtás alá nem vonható részéből nem eszközöltettek, felperes visszakövetelési igényének azért nem adható hely, mert a levonások nem végrehajtás folytán, hanem a szolgálatadó m. kir. államvasutak igazgatósága által az alperes szövetkezet alapszabályai, illetve a levonások iránt a felek között a kötelezettségnek felperes részéről történt elvállalásakor létrejött megállapodás alapján eszközöltetvén, ezen megegyezés pedig, minthogy végrehajtás esete fenn nem forog, az 1881 : LX. t.-cz. 60. §-ának tekintete alá nem esvén, e szakasznak a végrehajtás korlátozására vonatkozó rendelkezése a jelen esetre nem alkalmazható. (M. 18078.)

61. §. Nyilvános számadásra kötelezett társulatoknál és gőzhajózási vállalatok-

nál alkalmazott hivatalnokok és szolgák, valamint általában állandó köz- vagy magánszolgálatban levő, de az 54. §-ban fel nem sorolt egyének évi fizetéseinek és járandóságainak vagy nyugdijainak csak fele része és ez is csak ugy vonható végrehajtás alá, hogy a végrehajtást szenvedő részére legalább évi 500 frt fennmaradjon.

Ugyanezek özvegyeinek és gyermekeinek nyugdijaira vagy az atya, illetőleg férj szolgálataiért adományozott illetményeire végrehajtás nem vezethető.

Állandóan alkalmazottnak tekintendő az, aki a törvény, a szerződés vagy a szokás szerint legalább egy évi időtartamra van alkalmazva, határozatlan időre szóló alkalmazás esetében pedig az, akinek alkalmazása előrebocsátott legalább hat heti felmondásra szüntethető meg.

A munkaadó jogositva van abban az esetben, ha alkalmazottjának fizetése más hitelező javára lefoglaltatik, az adott fizetési előleget az alkalmazottnak még ki nem adott fizetéséből, a végrehajtási zálogjogra való tekintet nélkül, visszatartani. (M. 19039.)

62. §. Napidijaknak csak a napontai 1 forint 50 krajczárt meghaladó része vonható végrehajtás alá. Azok napidijai azonban, akik legalább 500 frtra rugó és a végrehajtás alól mentesitett nyugdijt is élveznek, valamint az országgyülési képviselők napidijai is korlátlanul lefoglalhatók.

Munkabéreknek, ha nap- vagy hétszám szerint fizettetnek, csak azon része vehető végrehajtás alá, mely a napontai 1 forint 50 krajczárt meghaladja.

Gazdasági cselédek bérei és élelmiczikkkei, akár előlegeztettek a gazda által, akár még kiadva nincsenek, szolgálatban létük alatt le nem foglalhatók.

Az élelmezésből, ruházatból, lakásból s egyéb az élet fentartására szükségesekből álló eltartási követelmény oly személyhez kötött követelési jog, mely a forgalom tárgyát nem képezi és annál kevésbbé vonható végrehajtás alá, mert az 1881 : LX. t.-cz. 54—62. §§-ai szelleméből kiindulva, végrehajtást szenvedő az életének fentartására szükséges eltartástól meg nem fosztható. (Tb. — Dt. XLI. 229.)

63. §. A 61. és 62. szakaszok korlátozó intézkedései a végrehajtást szenvedő feleségét, fel- vagy lemenő rokonait illető tartás miatt foganatositandó végrehajtások eseteiben, munkabéreknél pedig a munkásnak vagy családjának élelmezéséből és lakbérletéből felmerülő követelés miatt vezetett végrehajtások eseteiben nem alkalmazandók.

A végrehajtási törvény 62. §-ában foglalt korlátozó intézkedések törvénytelen gyermek tartása dijára foganatositott végrehajtás esetén sem alkalmazhatók, mert a 63. §. nem tesz különbséget a között, hogy a tartás törvényes vagy törvénytelen leszármazásu gyermeket illet-e. (Tb. — Dt. LXXXIII. 14.)

64. §. A közpénztárakból, vagy szegény- és alapitványi pénzalapból fizetendő kegydijakra és olyan jótékonysági és alamizsnapénzekre, melyek özvegyeknek, árváknak és általában a szükölködőknek társulatok, intézetek, alapitványok vagy egyesek által nyujtatnak, végrehajtás nem intéztethetik.

A végrehajtást szenvedő részére a város közgyülése által utalványozott temetési járulék a végrehajtási törvény 64. §-ában emlitett kegydij természetével biró oly követelés, amely fent hivatkozott törvényszakasz rendelkezése szerint s az 1885 : XI. t.-cz. 55. §-ában foglalt hasonlatos rendelkezésre való tekintettel egyáltalán le nem foglalható s illetve csakis a végrehajtást szenvedő néhai férjének gyógykezelése és eltemetése körül felmerült költségek fedezésére volna lefoglalható. (M. 16889.)

65. §. Egyrészről a kincstár, a köztörvényhatóságok és az országos alapok, másrészről magánszemélyek között kötött szerződési viszonyok tartama alatt, az ezen szerződés folytán szállitandó tárgyakra, továbbá a kincstár, a törvényhatóság vagy az alap által adandó előlegekre vagy részletfizetésekre épen nem, a szerződés teljesitéséhez szükséges eszközökre pedig csak ugy vezethető végrehajtás, hogy ez által az eszközöknek a szerződés betöltésére való forditása ne gátoltassék.

A kincstárral, a törvényhatósággal vagy az országos alapokkal szerződött magánszemélynek a szerződés teljesitése és a végszámolás megtörténte után

esedékes követelései a szerződési időtartam alatt is lefoglalhatók.

Óvadékul adott pénz vagy érték végrehajtás utján lefoglalható ugyan, de a foglaltató hitelező csak akkor és annyiban követelheti kielégittetését, amikor és amennyiben az óvadéki minőség megszüntettetett.

66. §. A kedvezményezettet illető életbiztositási összeg a biztositott adósságai miatt végrehajtás alá nem vonható. E szabály áll akkor is, ha kedvezményezettekül a biztositott örökösei — habár minden közelebbi megjelölés nélkül — vannak megnevezve.

Épületek tüzkár elleni biztositása folytán, a biztositó által fizetendő kártéritési összeg, a biztositott adósságai miatt, végrehajtás alá vonható ugyan, de azon jelzálogos hitelezők, kik a tüzkárt megelőző időpontban nyertek zálogjogot, a végrehajtási eljárásról a kiküldött által értesitendők. E hitelezőknek jogukban áll a foglaltató ellen kielégitési elsőbbségi jogaikat érvényesiteni, avagy pedig azt követelni, hogy a kártéritési összeg zár alá vétessék és a leégett épület helyreállitására fordittassék.

Biztositott ingóságokért fizetendő kártéritési összegek a biztositott adósságaiért végrehajtás alá vehetők; azonban azok, akik a biztositott ingóságokra szereztek zálogjogot, kielégitési elsőséget igényelhetnek, ha ebbeli igényeiket a biztositott összeg utalványozása előtt bejelentik.

Az 1881 : LX. t.-cz. 66. §-a szerint a kedvezményezettet megillető életbiztositási öszszeg a biztositottnak adósságai miatt végrehajtás alá nem vonható és igy a biztositott hitelezőinek kielégitésére nem forditható, tehát a csődtömegbe sem vonható be, amiből önként következik, hogy a biztositottnak az a rendelkezése, melynél fogva kedvezményezettül felperest jelölte ki, a Cs. T. 28. és 29. §§-ai alapján sem támadható sikeresen. (M. 16890. sz.)

67. §. Mezei gazdálkodással foglalkozó egyéneknek azon igavonó jószágai és gazdasági eszközei, amelyek saját tulajdonukat képező, 12 kataszteri holdat meg nem haladó és általuk házilag mivelt vagy miveltetett földbirtokon a gazdálkodáshoz okvetlenül szükségesek, végrehajtás alá vétethetnek ugyan, de ha a végrehajtást szenvedő azokat a folytatott gazdálkodáshoz használni kivánja és a jószágok kellő élelmezéséről gondoskodik, ezek tőle vagy rendelkezése alól el nem vonhatók és az évnek márczius hó 15-től november hó 15-ig terjedő szakában árverés alá nem bocsáthatók.

68. §. Gőzhajózási és vasuti vállalatoknak vagy más fuvarosnak fuvarozás végett átadott tárgyak, annak tartozásaiért, kinek az áruk kiszolgáltatandók, csak az árunak a rendeltetési helyre való megérkezése és a fuvarlevélnek az átvevő részére történt kézbesittetése után foglaltathatnak le.

A feladó tartozásaiért a fuvarozás végett feladott áruk csak azon esetben foglalhatók le, ha feladási vevény vagy rakjegy nem adatott ki s egyszersmind a fuvarozó, vaspályáknál és gőzhajózási vállalatoknál pedig azon állomás főnöke. melynél a leadásnak történni kell, a foglalás megtörténtéről olyan időben értesittetnek, midőn a fuvarlevélnek a vevő részére való kézbesitése még megelőzhető.

Ha rakjegy vagy feladási vevény állittatott ki, a fentebbi előfeltételek mellett a fuvarozás végett átadott áruk a rakjegy vagy feladási vevény birtokosainak tartozásaiért lefoglalhatók ugyan, de csak akkor, ha a rakjegy vagy a feladási vevény megtaláltatik és vagy birói kézhez tétetik, vagy reá a foglalás feljegyeztetik. (80. §.)

A fuvarozó azon követelésének kielégitése előtt, melyre nézve őt az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 411. §-a szerint zálogjog illeti, a lefoglalt tárgyakat egyik esetben sem köteles kiadni, s ha kiadja is, zálogjoga épségben maradván, ezen követelése az árverésen befolyt vételárból előzetesen elégittetik ki.

Ha a végrehajtó a fuvarozónak ezen követelését kielégiti, a zálog- és kielégi-

tési elsőségi jogot illetőleg a fuvarozó jogaiba lép.

69. §. A kiküldött a foglalás megkezdése előtt, a végrehajtást szenvedő kivánságára, a végrehajtató követelését és járulékait felszámitani és a felszámitást a végrehajtási jegyzőkönyvbe beiktatni köteles.

70. §. A kiküldött a foglaláskor lehetőleg kipuhatolni és a jegyzőkönyvben kitüntetni tartozik, hogy azon ingóságok, melyekre a végrehajtás vezettetik, korábbi végrehajtás folytán foglalás alatt állanak-e vagy sem?

Korábbi foglalás alatt álló ingóságoknak ujabb lefoglalása rendszerint felülfoglalás által teljesittetik.

A felülfoglalás ujabb összeirás nélkül az által eszközöltetik, hogy a felülfoglalás az ujabb végrehajtatónak és esetleg képviselőjének nevére, lakhelyére, a követelés összegére, a végrehajtás elrendelését és a kiküldetést tartalmazó végzésre való hivatkozás mellett, a korábbi foglalásról felvett jegyzőkönyv eredeti példányára feljegyeztetik s e feljegyzés, a felülfoglalás idejének pontos kitétele mellett, a kiküldött által aláiratik.

A felülfoglalt ingóságokon kivül netalán lefoglalt más ingóságok összeirása szabályszerüen eszközöltetik.

Ha a korábbi végrehajtás alkalmával a lefoglalt dolgok szoros zár alá nem vétettek, és a korábbi foglalás az ujabb végrehajtást megelőzőleg több mint hat hónappal történt; vagy ha az alapvégrehajtási jegyzőkönyv elő nem szerezhető, az ujabb végrehajtás nem felülfoglalás által, hanem szabályszerü ujabb összeirás által teljesittetik. A kiküldött ezen eseteken kivül kis, saját belátása szerint, vagy az érdeklettek valamelyikének kivánságára, ujabb összeirás által teljesiti a végrehajtást akkor is, ha a körülményekből az látszik valószinünek, hogy időközben változás történt a lefoglalt dolgokban. A kipuhatolt korábbi foglalás, a foglaltató vagy képviselője lakhelyének és a követelési összegnek felemlitése mellett, a jegyzőkönyvben ezen esetekben is kitüntetendő.

A foglalás ténye az arról felvett jegyzőkönyv berekesztésével befejezettnek tekintendő és a zálogjog megszerzése tekintetében egyedül a végrehajtási eljárásról felvett jegyzőkönyv az irányadó, a felülfoglaltató tehát a zálogjogot nem a felülfoglalási záradéknak az alapfoglalási jegyzőkönyvre vezetése által szerzi meg. (Dt. LII. 82. sz.)

71. §. A lefoglalt ingóságok értéke a foglalással egyidejüleg becsü utján állapittatik meg, s a becslés a végrehajtó által hivatalból kinevezett egy becsüs által teljesittetik. A biróság székhelyén foganatositandó végrehajtások eseteiben becsüsül rendszerint a biróságnál állandóan alkalmazott becsüsök valamelyike nevezendő ki.

A végrehajtónak és a végrehajtást szenvedőnek jogában áll a becsértéknek közmegegyezés utján való megállapitásába megegyezni, vagy a becsérték megállapitását a kiküldöttre bizni.

A kiküldött állapitja meg a becsértéket akkor is, ha azon községben vagy pusztán, melyen a végrehajtás teljesittetik, alkalmas becsüs nem találtatik.

A becsérték a végrehajtási jegyzőkönyvben kitüntetendő.

72. §. Ha olyan ingóságok foglaltatnak le, melyekre annak, kitől a végrehajtást szenvedő bérletet vagy haszonbérletet bir vagy birt, törvényes zálogjoggal biztositott követelése lehet, a bérbe vagy haszonbérbe adót a foglalás megtörténtéről a kiküldött, a végrehajtás befejezésétől számitott 24 óra alatt, postára adandó ajánlott levélben értesiti. A feladási vevény az okiratokhoz csatoltatik.

Törvényes zálogjog illeti a bérbeadót a kibérelt helyiségben levő ingóságokra félévi bérösszeg erejéig, a haszonbérbeadót pedig a haszonbérleti jószágon levő vagy ahhoz tartozó terményekre, gazdasági felszerelvényekre és lábas jószágokra egy évi haszonbérösszeg erejéig. Ezen félévi bérösszeg, illetőleg egy évi haszonbér erejéig érvényesithető a törvényes

zálogjog akár a már lejárt, akár a legközelebb lejárandó, akár a részben lejárandó részletekre nézve, és pedig arra való tekintet nélkül, hogy az ingóságok a bérlő vagy haszonbérlő tulajdonát képezik-e avagy sem. Azon tárgyakra azonban, melyek a bérlő vagy haszonbérlő birtokába törvény által tiltott módon jutottak, a törvényes zálogjog ki nem terjed.

A háztulajdonost törvényes zálogjogánál fogva csak félévi bér erejéig illetvén elsőbbség, a harmadik évnegyedre elsőbbséggel rendszerint nem bir. Ha azonban a lefoglalt ingóságok a félév lejárta után is a kibérelt helyiségben hagyattak, bérbeadó a végrehajtató ellenében is jogot nyert arra, hogy a bérösszeget, mint a végrehajtási alap fentartására forditott költséget, a végrehajtási alapból végrehajtatók előtt követelésbe vehesse. (Dt. XLI. 66. sz.)

A bérbeadó törvényes zálogjoga s ebből folyólag a foglaltató hitelezőket megelőző elsőbbsége bérkövetelésének tőkéjére szoritkozik és nem terjed ki sem a kamatokra, sem a behajtással felmerült költségekre. (Dt. XLVII. 55., LXI. 64., LXXI. 115., ellenkező XXX. 13.)

Ugy a kamat, valamint a követelés behajtása körül felmerült költség is a házbérkövetelés járulékát képezik, már pedig a követelés jogi minősége sorrend szerint kiterjed a követelés járulékaira is. (Tb.—M. 13338., 13342.)

A haszonbérlőt az alhaszonbérlő irányában törvényes zálogjog nem illeti meg. (Dt. LVI. 56.)

Ha a bérbeadó a foglalás megtörténtéről nem értesittetett és neki az árverési hirdetmény nem kézbesittetett, ugy az árverés után beadott elsőbbségi bejelentését elkésettség okából elutasitani nem lehet. (Tb.—Dt. LIX. 22.)

A törvényes zálogjog megszünt azokra az ingó javakra vonatkozólag, amelyek eredetileg a bérleményen termettek ugyan, de időközben az alperesek tudtával birói árverésen eladatván, harmadik személyek jogszerü birtokába kerültek. (Tb.—M. 13334.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 72. §. értelmében, a háztulajdonost törvényes zálogjog csupán a bérelt helyiségben található ingókra illeti meg, nem érvényesitheti azt azonban letétben levő olyan ingókra vagy készpénzre, melyek törvényes zálogjogának érvényesitését megelőzően, más harmadik személyek javára teljesitett foglalás következtében helyeztetvén birói letétbe, törvényes zálogjogának érvényesitése idejében a bérelt helyiségben nem találtatnak. (M. 13336.)

A bérbeadó az ingókat végrehajtásilag összeiratta még abban az időben, amikor azok az ő házában találtattak s ez által a végrehajtási törvény 72. §-án alapuló törvényes zálogjogát érvényesitette és ennélfogva az a körülmény, hogy ezek az ingók utóbb az ő tudta és beleegyezése nélkül tiltott módon más házba szállittattak, törvényes zálogjogát és az ezen alapuló elsőbbségi jogát annál kevésbbé érintheti, mert annak a helyiségnek tulajdonosa vagy bérbeadója, ahol a másodszor is összeirt ingók az árverés foganatositásakor találtattak, házbérkövetelés alapján elsőbbségi igényt nem támasztott. (M. 13337.)

A házbér kamataira és az annak érvényesitése körül felmerült perköltségekre a végrehajtási törvény 72. §. szerint törvényes zálogjog nem illeti a bérbeadót. (M. 13339.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 72. §. szerint a bérbeadó törvényes zálogjoga kiterjed a kibérelt helyiségekben levő mindennemü ingóságokra; már pedig a szóban forgó pénzösszeg a foglaláskor a végrehajtást szenvedett által a felfolyamodóktól kibérelt üzleti helyiségben találtatott és mert a szóban forgó pénzösszeg is ingóság. (M. 13341.)

A bérbeadónak törvényes zálogjoga nemcsak a tőkekövetelésre s annak kamatjára, hanem mindazon költségekre is kiterjed, melyek magának a tőkekövetelésnek törvény utján érvényesitése folytán felmerülnek. (M. 15618.)

A bérbeadót az 1881 : LX. t.-cz. 72. §-a értelmében megillető zálogjog feltétlen hatályánál fogva, mely a kibérelt helyiségben levő ingóságokra, minden más jog előtt érvényesithető, a közadós helyébe lépő csődtömeg költségeit kielégitési rangsorban megelőzi. (M. 15619.)

Igaz ugyan, hogy a bérbeadó az őt bérkövetelése tekintetében illető törvényes zálogjogot a bérlő ingóinak visszatartásával is gyakorolhatja, de a bérbeadó visszatartási joga csak arra terjed, hogy mig a bérkövetelése meg nem fizettetik, a bérlő azoknak az ingóknak, amelyekre őt a törvényes zálogjog illeti, a bérleményből való elszállitását szükség esetén hatósági segély igénybevételével megakadályozza, de nem arra, hogy — amint ezt a másodbirósági itéletben megállapitott tényállás szerint alperes tette — az ingókat a bérlő mint tulajdonos rendelkezése és használata alól teljesen elvonja. (M. 15620.)

Az 1881 : LX. t.-czikk 72. §-a nemcsak a mindenkori háztulajdonosnak biztositja az idézett törvényszakaszban irt előnyt, hanem annak, aki a lakhelyiséget bérbeadta, tehát a korábbi háztulajdonosnak is arra az időre és esedékessé vált házbérre, amelyben még ő adta a lakást bérbe és melyre a házbér még az ő részére volt fizetendő. (M. 16891.)

Az ingóságok, melyekre a bérbeadót törvényes zálogjog illeti, nem szükséges, hogy a bérlőnek tulajdonát képezzék, hanem kiterjed a bérdeadónak törvényes zálogjoga nemcsak a bérlőt, hanem az albérlőt illető vagy harmadik személy által ezek bármelyikére bizott és bérelt helyiségekben talált ingókra is. (B. 1899. máj. 17. 1540. M.16892.)(Tb.—M. 16892.)

A bérbeadót az 1881 : LX. t.-cz. 72. §-a alapján a bérlemény területén levő ingóságokra megillető törvényes zálogjog azonnal megszünik, mihelyt az ingók a bérlemény területéről elszállittattak. (Tb.—M. 16893.)

A bérbeadót törvényes zálogjog nemcsak a bérlőnek tulajdonát képező ingókra illeti, hanem az albérlőt illető, vagy harmadik személy által ezek bármelyikére bizott és a bérelt helyiségekben talált ingókra is. (Tb. — Dt. LXXXIII. 3.)

A bérbeadót az 1881 : LX. t.-cz. 72. §-a alapján a bérlemény területén levő ingóságokra megillető törvényes zálogjog azonnal megszünik, mihelyt az ingók a bérlemény területéről elszállittattak. (Tb.—Dt. LXXXIV. 11.)

Ha a kir. kincstár az elárverezett ingó dolgokra foglalás által korábban is szerzett zálogjogot, semmint azok a dolgok a bérleménybe bevétettek, mégis a törvényes zálogjog, mely az ingó dolognak a bérleménybe bevitelével szereztetik meg, a foglalással korábban szerzett végrehajtási zálogjogot is megelőzi, mire tekintettel a kir. kincstár a háztulajdonos bérbeadónak törvényes zálogjogra fektetett elsőbbségét sikerrel nem kifogásolhatja. (Tb.—M. 18079.)

Az elszállitás ténye a bérbeadó törvényes zálogjogát ipso jure hatálytalanitotta. (Tb.—M. 18080.)

A bérbeadó jogositva van a törvényes zálogjog tárgyául szolgáló ingóságoknak, ha azok az ő tudta nélkül vagy tilalma ellenére a bérelt helyiségből elvitettek, a félévi bérösszeg biztositása erejéig való visszaszállitását követelni. (M, 20322., 20325.)

A végrehajtási törvény 72. §-a nem tartalmaz oly kifejezett rendelkezést, hogy a törvényes zálogjog hatálya kizáróan a bérkövetelést illeti meg, s hogy az ki nem terjed a törvényes járulékokra. (M. 20326.)

A bérlő a háztulajdonosnak negyedévenként 850 frt bért tartozott fizetni. Ebből 225 frt a negyedévi adóra számittatott, amelyet a bérlő ugyancsak a háztulajdonos kezéhez volt köteles fizetni. Kimondatott, hogy a háztulajdonost elsőbbség illeti az adómegtérités, illetőleg adófedezés czimén kikötött, de házbér jellegével biró 225 frt tekintetében is. — A háztulajdonos törvényes zálogjoga a bérlőnek az albérlőktől járó bérösszegre is kiterjed. (J. K. 1901. évi 18. sz.)

A szigoru magyarázatot igénylő 1881. évi LX. t.-cz. 72. §-ánál fogva a bérbeadót a bérösszeg kamatai és az annak birói uton való érvényesitése körül felmerült költség erejéig elsőbbségi igény meg nem illeti. (J. K. 1901. évi 32. sz.)

Amikor több lakásból álló bérház főbérletbe adatik, a háztulajdonost a törvényes zálogjog tekintetében megillető joga a főbérlőre a bérletbevétellel egyidejüen átruházottnak tekintendő, következésképen arra való tekintettel, hogy nemcsak az árverés, de már a foglalás is a főbérleti viszony tar tama alatt történt: ebben az időben a törvényes zálogjog érvényesitésének joga nem a háztulajdonost, hanem csakis annak főbérlőjét illetheti. (J. K. 1904. évi 46. sz.)

73. §. A kiküldött az összeirt tárgyak között talált készpénzt, ha a végrehajtást szenvedő annak a követelés kielégitésére vagy törlesztésére való forditásába bele nem egyezik, továbbá az arany- és ezüstnemüeket és más drágaságokat a megbecslés után, végre az értékpapirokat (80. §.) magához veszi, erről a végrehajtást szenvedő részére, és ha kivántatik, a végrehajtató részére is, téritvényt ad és e tárgyaknak birói letétbe helyezése iránt haladéktalanul külön jelentést teszen.

A végrehajtatónak és a végrehajtást szenvedőnek jogában áll ellenőrködni az iránt, hogy a kiküldött a letételt haladéktalanul eszközölje; mi ha nem történnék, a mulasztást a biróságnak szóval vagy irásban bejelenthetik.

74. §. A lefoglalt ingóságok, az előző szakaszban emlitettek kivételével, a kiküldött által rendszerint szoros zár alkalmazása nélkül birói zár alá vetteknek nyilvánittatnak. Az elidegenités vagy szándékos megrongálás büntetőjogi következményeire a végrehajtást szenvedő vagy ennek távollétében azok, kik a végrehajtásnál jelen vannak, figyelmeztetendők.

Ha valamely lakásban vagy raktárban eszközöltetett a végrehajtás, a lakás vagy raktár főbejárásának ajtajára pecsét alkalmazandó.

75. §. A végrehajtató kérelmére, a kiküldött a lefoglalt ingóságoknak szoros zár alá vételét rendelheti el.

A szoros zár rendszerint az által foganatosittatik, hogy a kiküldött a végrehajtató ajánlatának meghallgatása után zárgondnokot nevez és a lefoglalt ingóságokat annak kezelése alá adja.

Ha kereskedelmi árucikkek foglaltattak le, azokat a kiküldött a bolt vagy raktár bezárása, s ha nem az egész árutár foglaltatik le, a lefoglalt áruknak tartályokba helyezése és lepecsételés által szoros zár alá venni köteles, ha csak a jelenlevő végrehajtató a szoros zár alkalmazásának mellőzését kifejezetten nem kivánja.

Más lefoglalt tárgyaknak elzárását vagy birói pecsét alá vételét a kiküldött csak azon esetben eszközölteti, ha ez által a végrehajtást szenvedőnek és családjának szükséges lakása és rendes foglalkozása gátolva nincsen.

76. §. A végrehajtás alá vett ingóságoknak átszállitását a végrehajtató kérelmére, mely vagy a végrehajtási jegyzőkönyvben vagy külön terjesztendő elő, a 18. §. szerint illetékes biróság rendeli el, ha a végrehajtatónak biztositására szük ségesnek látja. Az elrendelés előtt a biróság a végrehajtást szenvedőt meghallgatja, s amennyiben szükségesnek látja, az átszállitást a végrehajtató által leteendő biztositéktól (42. §.) teheti függővé.

Az átszállitás a végrehajtató felelősségére történik.

Ha a végrehajtató hitelező szoros zár alá vételi adósának bolthelyiségét és nem intézkedik a zár alá vett áruknak másként való elhelyezéséről, a háztulajdonos a boltbér és a kiürités iránt egyenesen a hitelezőt perelheti meg, mert a hitelező a foglalás tényénél fogva nem nyert jogot arra, hogy a bolthelyiséget ingyen használja. (Dt. LIII. 53.)

77. §. Felülfoglalás esetén, amennyiben a korább foglaltató kérelmére szoros zár nem alkalmaztatott, a később foglaltató kérelmére a szoros zár foganatositandó ugyan, de a korább foglaltató, a zárgondnok javaslatba hozatala iránt, a kiküldött által meghallgatandó s addig, mig ez megtörténik, csak ideiglenes zárgondnok nevezhető.

Ha a felülfoglaltató az átszállitás elrendelését kéri: ennek elrendelése előtt a biróság a korábbi foglaltatót minden esetben meghallgatni köteles.

78. §. Ha a végrehajtást szenvedő, a korábbi foglaltató, az igénylő, vagy bármely más érdekelt annak biztositására, hogy a foglalt tárgyak az árveréskor sértetlenül meglesznek, azok becsértékét, vagy amennyiben kisebb összegre rugna, a végrehajtás utján behajtandó követelést és járulékait biztositékul birói kézbe leteszi (42. §.), a szoros zár foganatositása és az átszállitás elrendelése mellőzendő, illetőleg a szoros zár feloldandó s az átszállitott tárgyak a végrehajtást szenvedő birtokába visszabocsátandók.

79. §. Ha a végrehajtást szenvedőnek harmadik személy elleni követelése foglaltatik le, a foglalásról a végrehajtást szenvedőnek az adósa, vétbizonyitvány mellett, az első végzések kézbesitésére vonatkozó szabályok szerint, de hirdetményi idézés mellőzésével kézbesitendő rendelvény által értesittetik.

Ha a lefoglalt követelésről irásbeli okirat találtatik, erre a foglalás feljegyzendő s maga az okirat a végrehajtási jegyzőkönyvhöz melléklendő.

Zálogjogilag bejegyzett követelés lefoglalása esetében, a kiküldött, az alzálogjog bekebelezése végett, az illető telekkönyvi hatóságot, a végrehajtási jegyzőkönyv kivonatának hiteles kiadványban való megküldése mellett, közvetlenül keresi meg. A foglalás joghatálya ezen esetben a megkeresvény beiktatásának időpontjától számittatik.

Gőzhajózási és vasuti vállalatoknak fuvarozás végett átadott árukért fizetendő utánvételi összegek lefoglalása esetében a foglalásról a feladási állomás főnöke értesitendő.

Oly esetben, amidőn a követelésekre vezetett végrehajtásról az érdekeltek rendelvény utján értesittetnek, az ekkép értesitett felekre nézve az előterjesztés beadására ki-

szabott 8 napi határidő nem a végrehajtás foganatositása napjától, hanem az egész végrehajtási cselekmény egységénél fogva a rendelvény kézbesitésétől számitandó. (Tb.—M. 13382.)

Midőn valamely takarékpénztár alapszabályai szerint a követelést csak a letéti elismervény visszaadása mellett adja ki: akkor csakis ezen elismervény átadásától, esetleg megsemmisitésétől feltételezve kötelezhető a fizetésre azon végrehajtató javára is, aki ezen követelést az 1881 : LX. t.-cz. 80. §-ának utolsó bekezdése értelmében lefoglalta és akire az végrehajtásilag átruháztatott. (Dt. LXV. 59.)

Való ugyan, hogy a végrehajtást szenvedőnek harmadik személy elleni követelésének lefoglalása esetében a foglalásnak a végrehajtási törvény 79. §-a szerint kell történnie és birói kiküldött által foganatositandó, de tekintettel arra, hogy a jelen esetben zálogjogilag bejegyzett követelésről van szó és hogy az idézett 79. §-nak 3-ik bekezdésében foglalt intézkedést maga a biróság megtette; tekintve, hogy egy ily birói intézkedésnek a megtételét a végrehajtási törvény nem tiltja és igy, a 79. §-ból kifolyóan, nem kizárólag a birói kiküldött részére fentartott cselekményt, a biróság is teljesiteni jogosultnak tekinthető; tekintve, hogy végrehajtató kimutatta, hogy a végrehajtási alzálogjog már bekebeleztett, végrehajtató jogositva van kérni, miszerint a követelés felhajtására feljogosittassék. (Tb.—M. 15639.)

A provisio nem birván rendesen visszatérő fizetések természetével, végrehajtási letiltás esetén, hacsak az ellenkező kifejezetten kimondva nincs, mint a fizetésre kötelezettnek tartozása, csak annyiban tekinthető lefoglaltnak, amennyiben azon tartozás a foglalás idejében valóban fennállott, vagyis amennyiben az ügylet, mely után a provisio jár, valóban már megköttetett. (Dt. LXXI. 66.)

Midőn a végrehajtást szenvedőnek a végrehajtási törvény 79. §-a értelmében harmadik személy elleni követelése foglaltatik le, a 18. §. szerinti illetékes biróságnak a végrehajtást szenvedő lakhelye szerinti illetékes járásbiróság tekintendő azért, mert a lefoglalt követelés mint ingóság ott létezik, ahol annak az alanya, mint jogositott, lakik. (M. 20331.)

80. §. Váltóbeli követelések, kereskedelmi utalványok, kötelező jegyek, rakjegyek, közraktári jegyek és hátirattal átruházható más értékpapirok (az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 294. és 295. §§.), továbbá nyilvános számadásra kötelezett pénzintézeteknél vagy más társaságoknál pénztári jegyekre, betéti könyvecskékre elhelyezett készpénzbeli összegek, — hacsak a betevő a személyes felvétel jogát világosan fenn nem tartotta, — valamint általában az olyan követelések, melyek a fennálló jogszabályok vagy társulati alapszabályok szerint csak a követelésről kiállitott okirat birtokosai által érvényesithetők, rendszerint azon esetben foglaltathatnak le, ha az okirat a foglalás alkalmával megtaláltatik.

A lefoglalt váltók, értékpapirok és fent megjelölt más okiratok, a foglalás feljegyzésének megtörténte után a 73. §. intézkedései szerint letétbe helyezendők.

Ha a fentebb emlitett okiratok a végrehajtás foganatositása alkalmával meg nem találhatók, de a végrehajtást szenvedő előadásából vagy a végrehajtató által előterjesztett bizonyitékokból az mutatkozik valószinünek, hogy a követelés fennáll és a végrehajtást szenvedőt illeti: a lefoglalás a követelés szabatos körülirása mellett teljesithető ugyan, de hatálya attól függ, hogy a követelés érvényesitéséhez szükséges okirat utólag megszereztetik, avagy az a végrehajtást szenvedő által, vagy annak költségére, a végrehajtató által megindithtó szabályszerü eljárás során megsemmisittetik.

Az 1871 : XXXIV. t.-cz. 19. §-ának második bekezdése nem zárja ki azt, hogy a magánfeleknek a magyar földhitelintézetnél lévő letéteményeire végrehajtás vezettessék, hanem csak azt rendeli, hogy a magyar földhitelintézet az ily végrehajtásnak vagy birói tilalomnak csak a letéteményről adott elismervénye vagy téritvénye visszaszolgáltatása mellett köteles foganatot szerezni és ez esetben is fenmarad netáni követelésére önkielégitési joga; amiből pedig az következik, hogy a magánfélnek letéteményére vezethető ugyan végrehajtás, de ennek harmadik személyekre nézve foganatja csak akkor és annyiban leend, ha a letéteményről kiadott elismervény vagy téritvény a magyar földhitelintézetnek visszaadatik és a letéteményt nem terheli e földhitelintézetnek valamely követelése. (Tb. — M. 16879.)

81. §. Ha kereskedelmi könyveken alapuló követelés foglaltatik le, a könyvkivonat a végrehajtási jegyzőkönyvhöz csatolandó s a foglalás a kereskedelmi

könyvben, a lefoglalt követelésnél, feljegyzendő.[1])

Ha valamely kereskedelmi könyvben foglalt összes követelés vétetik foglalás alá, elegendő, ha a lefoglalt követelések, a kereskedelmi könyvre való hivatkozás s az adós nevének és a követelés összegének pontos kitétele mellett, összeiratnak és a könyvben foglalt összes követelések lefoglalása, a foglalás napjára, a felek neveire és a birói végzésre való hivatkozás mellett, a kereskedelmi könyv első lapjára feljegyeztetik.

A kivonatok elkészitésére s illetőleg a könyvbeli követelések összegének kiszámitására a kiküldött szükség esetében szakértőt alkalmazhat, kinek dijazása a végrehajtási költségekhez számitandó.

82. §. A végrehajtást szenvedő adósa, a követelés lefoglalásáról történt értesités után, tartozását ki nem fizetheti, hanem azt, amennyiben további birói intézkedés megtörténte előtt esedékessé válik, a végrehajtás foganatositására illetékes birósághoz, vagy a fizetési helynek biróságához — mely az előbb emlitett biróságot értesiti — letenni köteles.

Az e tárgyban felszámitott és a biróság által megállapitandó költségek az adós részére a letett összegből visszautalványozandók.

Azon adós, aki a lefoglalt követelést a végrehajtást szenvedőnek vagy bárki másnak birói utalvány nélkül kifizeti, az esetleges büntető következményen felül vagyonilag is akként marad kötelezve, mintha a fizetést nem teljesitette volna.

A munkaadót az alkalmazottnak adott fizetési előleg czimén megillető beszámitási jog harmadik személyeknek végrehajtási zálogjoggal biztositott követelésével szemben nem érvényesithető. A munkaadó és alkalmazottja közt létesült olyan egyezség, mely szerint a munkaadó a szolgálati dij egy részét, mint az alkalmazott neje részére járó segélyt könyveli el, a hitelezővel szemben hatálytalan. (Tb. — T. IV. 86.)

[1]) V. ö. az 1875 : XXXVII. t.-cz. 304. §-ával.

83. §. Ha a végrehajtást szenvedőnek olyan követelése foglaltatik le, melyet valamely közpénztárból vehet fel, vagy ha birói letétbe helyezett összegek vagy tárgyak foglaltatnak le, a foglalást tudató rendelvény mind az illető pénztárnak, mind a pénztár felett álló azon hatóságnak, mely az utalványozásra hivatva van, megküldetik. A foglalás joghatálya a végrehajtást szenvedőre nézve a foglalástól, a pénztárra nézve pedig azon időponttól számittatik, melyben értesittetett.

A pénztár a foglalást jegyzékbe veszi s a végrehajtást szenvedőnek fizetést nem teljesithet, illetőleg a birói letétet ki nem szolgáltathatja mindaddig, mig a foglalás megszüntetéséről a végrehajtás foganatositására illetékes hatóság nem értesiti.

Valamely nyilvános számadásra kötelezett kereskedelmi társaság alkalmazottjainak fizetése és egyéb járandóságai nem eshetnek olyan cselekvő követelés tekintete alá, melyről az 1881 : LX. t.-cz. 123. és 124. §-ai intézkednek, hanem azokra, — joghasonlatosságuknál fogva — a 83., 84. és 133. §-ok nyernek alkalmazást. (Tb.—M. 13386.)

Az a tény, hogy a kiküldött birósági végrehajtó M. I. végrehajtó javára a végrehajtási eljárást 1897. november 27-én megkezdette, az 1881 : LX. t.-cz. 47. §-ának második bekezdése értelmében megállapitja ugyan a végrehajtási foglalás teljes joghatályát a foglalás szinhelyén levő és ott összeirt ingóságok tekintetében, azonban a közpénztárban elhelyezett s ekként a végrehajtató birtokában nem lévő készpénz tekintetében ennek teljes joghatálya csakis a letiltó rendelvénynek a közpénztárhoz történt érkeztével veszi kezdetét (M. 16894.)

84. §. Ha a végrehajtató a végrehajtási kérvényben kijelenti, hogy a végrehajtást csupán a kérvényben határozottan megjelölt s közpénztárból felvehető követelésekre vagy birói letétbe helyezett összegekre kivánja vezetni, a kiküldött kirendelése mellőzendő s a foglalásról a pénztár és az e felett álló hatóság, a végrehajtást elrendelő végzésbe foglalandó meghagyás által, értesitendő.

Midőn a végrehajtás közpénztárból felvehető követelésekre vagy birói letétbe

helyezett összegekre vezettetik, csupán annyiban van az 1881 : LX. t.-cz. 2. és 18. §-ainak általános szabályai alul a 84. §. szerint kivétel, hogy a kiküldött kirendelése mellőzendő s a foglalásról a pénztár és annak felettes hatósága a végrehajtást elrendelő végzésbe foglalandó meghagyás által értesitendő; a további eljárás azonban, jelesen a lefoglalt pénzbeli követelésnek végrehajtató részére való utalványozása a végrehajtás foganatositására illetékes biróság teendői közé tartozik. (Dt. XXX. 11. és 31.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 84. §-ában foglalt azon rendelkezés, hogy ha a végrehajtató a végrehajtást csupán közpénztárból felvehető követelésekre kivánja vezettetni, a kiküldött kirendelése mellőzendő, nem áll ellentétben azzal, hogy az esetben, ha a végrehajtást elrendelő biróság az idézett t.-cz. 18. §-a szerint a végrehajtás foganatositására nem illetékes, a 18. §. szerint illetékes biróságot megkeresse a végrehajtásnak a 84. §. értelmében leendő foganatositására és pedig annál kevésbbé, mivel az idézett t.-cz. 133. §-ához képest a kielégités czéljából szükséges további birói intézkedéseket amugy is a végrehajtás foganatositásáról a 18. §. értelmében illetékes biróság, nem pedig a végrehajtást elrendelő biróság tartozik megtenni. (M. 13387.)

A végrehajtási törvény 84. és 133. §-ai a közpénztárban elhelyezett pénznek birói lefoglalása esetén sem zárják ki, hogy a biróság a lefoglalt pénz behajtására ügygondnokot rendeljen. (Tb. — T. IV. 188.)

28922. sz.
1886. aug. 20.

Igazs. min. rendelet

a tiszti biztositékok lefoglalását tárgyazó végzéseknek a kir. pénzügyministerium központi számvevőségéhez leendő küldése tárgyában.

A kir. pénzügyminister ur által kibocsátott és a Pénzügyi Közlöny 1874. évi 6. számában a készpénz tiszti biztositékok kezelése iránt 49463. sz. a. közzétett utasitás szerint: a készpénzbiztositékok elhelyezése és kezelése kizárólag a m. kir. központi állampénztárnak s illetőleg a kir. pénzügyministerium központi számvevőségének teendői közé tartozván, minden más pénztár és hivatal ezen biztositékok kezelése körül csakis mint bizományos működik. Ennek daczára tapasztaltatott, hogy egyes kir. biróságok a tiszti biztositékok lefoglalására irányuló megkereséseket az adóhivataloknak vagy a pénzügyigazgatóságoknak kézbesittetik s ezen eljárás által nemcsak késedelmet okoznak, hanem az ezen tiszti biztositékokra szerzett igények sorrendjének megállapitását is megnehezitik, sőt egyeseknek esetleg jogsérelmet is okozhatnak. Ennek jövőben leendő elkerülhetése czéljából felhivom tehát a (czimet), hogy a tiszti biztositékok lefoglalását tárgyazó végzéseket ezentul közvetlenül és kizárólag a kir. pénzügyministerium központi számvevőségének küldje meg.

18866. szám.
1896. ápr. 15.

Igazs. min. rendelet

a készpénzbeli tiszti biztositékok birói lefoglalása esetén hozott végzéseknek a pénzügyministerium központi számvevőségéhez leendő kézbesittetése tárgyában.

Ismételten tapasztaltatott, hogy egyes biróságok a készpénzbeli tiszti biztositékok lefoglalására irányuló megkereséseket és végzéseket a kir. pénzügyministerium központi számvevősége helyett az adóhivataloknak vagy a pénzügyigazgatóságoknak kézbesittetik.

Minthogy pedig ezen eljárás által megnehezittetik a kérdéses birói végzéseknek a tiszti biztositékokra való pontos feljegyeztethetése, szükségesnek tartom a biróságok figyelmét felhivni, hogy jövőre nézve hasonirányu végzéseiket az 1886. évi augusztus hó 20-án 28922. IM. sz. alatt kelt rendelet értelmében közvetlenül és kizárólag a kir. pénzügyministerium központi számvevőségének küldjék meg.

85. §. Ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen egyidejüleg elrendelt több végrehajtás foganatositására lehetőleg egy kiküldött rendelendő, a később elrendelt végrehajtás foganatositásával pedig lehetőleg azon kiküldött bizandó meg, aki a még be nem fejezett korábbi végrehajtást foganatositotta.

86. §. Ha ugyanazon kiküldött különböző végrehajtásoknak ugyanazon fél ellen leendő foganatositására több végrehajtató részéről akkor szólittatik fel, mikor a foglalást még tényleg meg nem kezdette: az összeirás valamennyi végrehajtató javára együtt és egyszerre teljesitendő.

Azon kiküldött, ki valamely végrehajtásnak hivatalból való foganatositásával megbizatott, ha ugyanazon adós ellen megrendelt más végrehajtást foganatosit, a hivatalból megrendelt végrehajtást is együtt és egyszerre foganatositani köteles,

habár azon végrehajtató, kinek részére a hivatalból teljesitendő végrehajtás rendeltetett, a 20. §. szerint netalán szükséges költségeket nem előlegezte volna is.

Az ekként lefoglalt ingóságok vételárából, annak elégtelensége esetében, az egyidejüleg foglaltató végrehajtatók követeléseik aránya szerint nyernek kielégitést.

87. §. Ha a kiküldöttnél a foglalás megkezdése után jelentkezik ujabb végrehajtató, vagy ha foglalás közben a kiküldött ugyanazon adós ellen hivatalból teljesitendő végrehajtásra nyer megbizást : a már összeirt javakra a korábbi végrehajtató elsőséggel bir a későbbi végrehajtató felett, de a még le nem foglalt ingóság valamennyi végrehajtató részére, az előző szakaszban meghatározott joghatálylyal, együtt és egyszerre irandó össze.

88. §. A 86. és 87. §§. szabályai megfelelően alkalmazandók akkor is, ha ugyanazon adósnál több kiküldött találkozik.

Ezen esetben az összeirást ugyanazon jegyzőkönyvben valamennyi végrehajtató javára és pedig, ha más megállapodás létre nem jött, azon kiküldött teljesiti, ki a foglalást már megkezdette ; és ha a foglalást még egyik sem kezdette meg, az, akinek kiküldetése korábbi.

89. §. A kiküldött a foglalási eljárás befejezése után azonnal felhivást bocsát ki, melyben a végrehajtató és a végrehajtást szenvedő nevének és lakhelyének, a követelés összegének, a végrehajtás helyének, az ingóságok általános megjelölésének és becsértékének, ugy a kiküldött lakhelyének kitüntetése mellett mindazokat, akik a lefoglalt ingóságokhoz tulajdoni igényt támaszthatni vélnek, felhivja, hogy igénykeresetüket a hirdetmény keltétől számitott 15 nap alatt, a 18. §. szerint illetékes birósághoz adják be.[1])

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szab. 322. §-ával.

A 86., 87. és 88. §§. esetében valamennyi foglaltató megnevezésével egy felhivás bocsátandó ki.

A kiküldött a foglalás befejezésétől számitott 3 nap alatt a felhivásnak egy példányát a végrehajtási hely községelőljáróságának kifüggesztés, vagy a helyi szokás szerint való kihirdetés végett vétbizonyitvány mellett kézbesiti, vagy ajánlott levélben postára adja, egy példányban pedig a biróságnál kifüggeszti.

Azoknak, akik igénylőkül a végrehajtási eljárásnál jelentkeztek, vagy kiknek igénye ugyanakkor bejelentetett, a felhivás 3 nap alatt, egy-egy példányban vétbizonyitvány mellett kézbesittetik, vagy ajánlott levélben postai uton megküldetik. Ha az igénylő lakása ismeretlen, ezen értesités mellőzendő.

Amennyiben az 54—59. és 80. §§-ban emlitett követelések, továbbá készpénz, vagy a bérbe avagy haszonbérbe adó bérleti követelésének behajtására olyan ingóságok foglaltattak le, melyekre a végrehajtatónak a 72. §. szerint törvényes zálogjoga van, ezekre nézve igénybejelentési felhivásnak és halasztó hatálylyal biró igénykeresetnek (93. §.) helye nincs s a további végrehajtási lépések a végrehajtás foganatositásától számitott 8 nap eltelte után megtehetők.

Az ingóságokra vezetett végrehajtási eljárás folyamatában kibocsátott igény- és árverési hirdetményeket tartalmazó és a birósági végrehajtó által az adófelügyelőkhöz intézett leveleket, ha ezen megjelöléssel vannak ellátva : »hivatalos felszólitás folytán portómentes«, a postahivatalok dijmentesen kezelik (1878. okt. 26-iki 25152. számu I. M.)

Ha egy vagy több előbbi foglalásból kifolyóan inditott igényperben a lefoglalt ingókra egy harmadik személy tulajdoni igénye meg is itéltetett, az nem áll utjában annak, hogy ugyanazon ingókra egy ujabb foglalásból kifolyóan támasztott igényperben egy harmadik tulajdoni igényt érvényesithessen. (Jd. 1904. évi 420. sz.)

90. §. Ha olyan ingóságok foglaltatnak le, melyek önképviseletre nem jogositott egyén tulajdonának állittatnak, és a végrehajtás ezen önképviseletre nem jogositottnak törvényes képviselője ellen

intéztetik, vagy pedig az önképviseletre nem jogositott törvényes képviselőjének létezéséről, személyéről vagy tartózkodási helyéről biztos tudomás nincs : a kiküldött a felhivás egy példányát az illető gyámhatóságnak köteles megküldeni.

Nem tekinthető keresetváltoztatásnak, ha az igényperben az igénylő nő a tárgyalás folyamán kijelenti, hogy az általa igényelt tárgy nem az ő, hanem kiskoru gyermekének tulajdonát képezi. Ily esetben felperes keresetével el nem utasitható, hanem az 1881. évi LX. t.-cz. 90. §. és a S. E. 8. §-a értelmében a kiskoru törvényes képviselete czéljából a kellő intézkedés megteendő. (F. VI. 299.)

91. §. Az eljárás befejezésétől számitott 3 nap alatt a kiküldött a felvett jegyzőkönyvet a biróságnak bemutatni köteles.

A biróság a költségeknek a 27. §. értelmében való megállapitása után az iratokat, a további eljárás eszközlése végett, a kiküldöttnek visszaadja.

A jegyzőkönyvvel egyidejüleg a kiküldött az igénybejelentési felhivásnak egy példányát is bemutatni köteles, mely a netalán meginditandó igényperhez leendő csatolás végett a biróságnál megtartandó.

A végrehajtás megkiséreltetvén, de nem foganatosittatván, és pedig végrehajtató határozott akaratából : a költségek végrehajtást szenvedő ellen meg nem állapithatók. (Tb.—Dt. XLI. 326.)

92. §. Az igénykereset csupán a végrehajtató ellen, s ha több végrehajtató van, valamennyi ellen intézendő és a végrehajtás foganatositására illetékes biróságnál annyi példányban adandó be, hogy a biróságnál egy példány megtartatván, mindenik alperesnek egy-egy példány jusson. A birósági példányhoz a végrehajtási jegyzőkönyv vagy annak kivonata hiteles másolatban melléklendő. Az igénylő felperes és a végrehajtást szenvedő felzeten értesittetnek. Utóbbi a végrehajtató jogának megvédése végett a perbe beavatkozhat.

A 14. §. esetében az örökös, ha a végrehajtás nem a hagyatékban talált, vagy az örökhagyóról reászállott ingóságra, hanem az örökösnek tulajdonát képező más ingóságokra intéztetik : ezen ingóságoknak zár alól való feloldása iránt igénykeresettel léphet fel.

A közhatóságilag elkoboztatott ingóságokra vonatkozólag biróság előtt igénykereset nem érvényesittethetik. (Tb. — Dt. LV. 143.)

Az 1881 : LX. t.-czikknek a zárlatot tárgyazó fejezete igénykeresetek iránt rendelkezést nem tartalmazván, zárlat esetében a 92. §-ban meghatározott igénykeresetnek helye nem lehet. (Dt. LXV. 92.)

Midőn az 1883 : XLIV. t.-cz. 95. §-a értelmében a házastársak által közösen használt birtok után kirótt adókért a házastársak egyetemleg felelősek : az ezen adók miatt az egyik házastárs ellen vezetett végrehajtásnál lefoglalt ingókra a másik házastárs nem indithat igénykeresetet. (Dt. LXVII. 76.)

Igényperben a végrehajtást szenvedő mint ügyfél ki nem hallgatható, ha az 1881 : LX. t.-cz. 92. §-a értelmében a végrehajtató jogának megvédése végett a perbe nem avatkozott. (Dt. LXXIII. 24.)

Kétséget nem szenved ugyan, hogy a tulajdonjogon kivül más jogok is szolgálhatnak az ugynevezett tulajdoni igénykereset alapjául, azonban a tulajdonjogtól különböző jogok alapján csak annyiban lehet ily igénykeresetnek helye, amennyiben az érvényesiteni kivánt jog anyagi tartalmánál fogva a végrehajtási eladást gátolni alkalmas, vagy hogy e jog a végrehajtást szenvedő által való elidegenités esetében is gátolná a tulajdonjognak a szerzőre való átszállását. Ezek közé a jogok közé pedig a megtartási jog feltétlenül nem tartozik, mert a zálogjogot alapitván meg, ennek tartalmánál fogva a jogosult fél csakis zálogjogilag biztositott követelésének a zálogtárgyból való kielégitését követelheti, ellenben az semmi esetre sem állhat utjában annak, hogy a zálogként lekötött dolog tulajdonjoga másra átszálljon s minthogy a végrehajtás a megtartási jogot nem sértheti s a jogosult fél vélt elsőbbségi igényének érvényesitése elsőbbségi igényper utjára tartozik : a felebbezési biróság helyesen itélt akkor, midőn felperest, ki a lefoglalt biztositási összeget csupán megtartási jogánál fogva kérte zár alól feloldani, keresetével elutasitotta. (M. 13355.)

Az a körülmény, hogy a végrehajtási foglalás szabálytalanul történt, egymagában nem szolgálhat az igénykereset törvényes alapjául. (Dt. LXXVIII. 137.)

A tulajdonjogon kivül más jogok is szolgálhatnak az igényper alapjául annyiban, amennyiben az érvényesittetni kivánt jog a végrehajtási eladást gátolni alkalmas, vagy az illető jog gátolná azt, hogy a végrehajtást szenvedő a lefoglalt dolgot jogérvényesen elidegenithesse. (M. 18082.)

Az igényper tárgya csupán az, hogy az igényelt dolog az illető foglalás alól felmentessék s így az igényperben hozott itélet hatálya csak magára arra a foglalásra terjed ki, amely foglalás alól az illető dolognak felmentése annak az igénypernek tárgya volt; továbbá, ha ugyanaz a dolog foglaltatik is le több önálló követelés erejéig, akár egyszerre, akár külön-külön, minden önálló követelés szempontjából foglalással foganatositott végrehajtás a többi illető követeléstől függetlenül önállóan megtámadható, folytatható, vagy abba is hagyható, és így az a foglalás minden önálló követelés szempontjából külön-külön önálló végrehajtási ügynek tekintendő; következésképen, egyrészről azáltal, hogy valamely lefoglalt dolog egy korábbi igényperben a foglalás alól felmentetett, nem vált az ugyanama dolog iránt egy más foglalásból kifolyóan ugyanama igénylő részéről inditott igényperre vonatkozóan is itélt dologgá az, hogy arra a dologra az igénylőnek van jogos igénye, másrészről az ugyanarra a dologra több önálló követelés erejéig eszközölt foglalás esetében eme követelésre jogositottak között nincs olyan szoros kapcsolat, hogy ama dolog iránt támasztott igény reájuk nézve csak egységesen volna eldönthető. (M. 19044.)

A lefoglalt ingónak a foglalás alól felmentésére irányuló igény sikeresen alapitható nemcsak tulajdonjogra, hanem minden olyan jogra is, amely anyagi tartalmánál fogva alkalmas annak meggátlására, hogy az az ingó végrehajtási árverés alá bocsáttassék; már pedig állandóan követett birói gyakorlat az, hogy a végrehajtást szenvedő birtoklásában levő tárgyakra vezetett foglalás nem bir hatálylyal az olyan harmadik személylyel szemben, aki kimutatja azt, hogy az ő jogára való tekintettel, a lefoglalt tárgyak a végrehajtást szenvedőnek nem állanak szabad rendelkezése alatt. (M. 19047.)

Az igényperre nézve a végrehajtást foganatositó járásbiróság, mint sommás biróság ügybiróság, melytől eltérésnek helye nincs. (Jd. 1904. évi 543. sz.)

Az igényper nemcsak tulajdonra, hanem más olyan jogra is alapitható, amely anyagi tartalmánál fogva jogszerüen akadályul szolgálhat arra, hogy a lefoglalt tárgy végrehajtási uton a foglaltató részére értékesittessék; már pedig a jelzálogos hitelező zálogjoga jogszerü akadályul szolgálhat arra, hogy a jelzálogul szolgáló ingatlan tartozékai az ingatlantól elkülönitve, külön ingóság gyanánt végrehajtásilag eladassanak. Ezen jogot pedig a jelzálogos hitelező az ingó módra foglaltatóval szemben igényper utján is érvényesitheti. (J. K. 1904. évi 41. sz.)

93. §. Az igénykereset, ha a felhivás keltétől számitott 15 nap alatt adatik be, az igényelt tárgyakat illetőleg a végrehajtás további folyamára halasztó hatálylyal bir.

Ezen határidő után beadott, vagy hiánypótlás végetti visszaadás esetében, ezen határidő után a hiányok pótlásával bemutatott igénykereset folytán a végrehajtás csak azon esetben függeszthető fel, ha az igénylő a kereset jogosultságát valószinüvé teszi; egyszersmind pedig az igénykereset elvesztése esetére a végrehajtató követelését és járulékait, vagy amennyiben ez kisebb összeget tenne, az igényelt tárgyak becsértékét biztositékul (42. §.) a biróságnál leteszi.

A felfüggesztési kérelmet elutasitó végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

A végrehajtásnak az igénykereset folytán történt felfüggesztéséről a kiküldött hivatalos felzeten értesittetik.

(Budapesti Tb. határozattárába felv. 4. polg. hat.) Az igényper halasztó hatályának megszünését kimondó elsőbirósági végzés elleni felfolyamodás felett a határozathozatal az 1893 : XVIII. t.-cz. 214. §-ának utolsó bekezdése értelmében a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik. (Ig. K. IV. 6. sz.) — *Ellenkező:* (Szegedi Tb. határozattárába felv. 13. polg. hat.) Annak másodfoku elbirálása, vajjon a végrehajtás folyamán a kir. járásbiróságok előtt inditható és érdemben is ezek által elbirálandó valamely sommás keresetnek, jelesül tulajdoni igénykeresetnek, a végrehajtás további folyamára van-e halasztó hatálya, a végrehajtási eljárásban másodbiróságot gyakorló kir. itélőtáblának hatáskörébe tartozik. (Ig. K. VI. 9.)

A meg nem jelenés okából szünetelő igényper nem veszti el a végrehajtás folytatását felfüggesztő hatályát. (Tb.—Dt. LXXXIII. 6. sz.)

Az az igénylő, aki igénykeresetét a végrehajtási eljárás folyama alatt, tehát akkor érvényesitette, illetve akkor inditotta meg sikerrel, amidőn a végrehajtatónak még módjában állott az ingók elárverezését, vagy az elárvereztetés alapján befolyt vételárnak követelésére forditását mellőzni, a befolyt és foglaltató által felvett vételárat az igényperben hozott és az ő erősebb jogát megállapitó itélet alapján ujabb keresettel követelni jogosult. (Tb. — T. IV. 678.)

94. §. Az igénykeresetek sommás uton tárgyaltatnak és itélet által döntetnek el.

Ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen

ugyanazon foglalás folytán, vagy ugyanazon tárgynak többszöri lefoglalása folytán beadott több igénykereset együttesen tárgyaltatik és döntetik el.

Azok, kik a tárgyalás határnapjáig az igényelt tárgyakra felülfoglalást vezettek, vagy azt ujabban lefoglalták, a tárgyalásra végzés által szintén beidéztetnek; de az igénytárgyalásra beidézés nélkül is megjelenhetnek és védelmüket előterjeszthetik.

Az igénykereset tárgyalására a végrehajtatók a végrehajtásnál közbenjárt képviselőjük által is megidézendők.

Az 1881 : LX. t.-cz. 94. §. 2. pontjának helyes értelmezése szerint az igénykeresetek egyesitésének csak akkor volna helye, ha a végrehajtási foglalások ugyanazon egy biróságnál eszközöltettek. (M. 13359.)

Igényperekben a kereset tárgyának értékét nem a végrehajtási követelés, hanem a zár alól feloldatni kért ingók értéke képezi. (M. 13361.)

Ha a beavatkozó a perbe saját érdekének megóvása végett avatkozva be, a felperes követelésének megitélését az alperessel együtt ellenezte, alperesnek oly pertársává vált, aki a per következményeit azzal együtt viselni tartozik és igy a költségekben is marasztalható. (M. 15630.)

(Nagyváradi Tb. határozattárába felv. 4. polg. hat.) Igényperekben a per tárgyának értékét az igényelt ingók értéke képezi. (Ig. K. VIII. 3.)

Az igényper azáltal, hogy a tárgyalásra egyik fél sem jelent meg, meg nem szünt, csak nyugszik, s végrehajtató kérelmére is ujból folyamatba tehető. (Tb. — M. 16890.)

Igénypernek tárgyát egyedül az igényelt vagyonnak a perbe vont foglaltató hitelezővel szemben a foglalás alól való felmentése képezvén, az ily pernek értéke meghatározásánál is csak az a vagyonérdek lehet irányadó, mely az alperesként perbe vont hitelezőt az igényelt tárgyakra foglalás utján szerzett zálogjogának fennállásához köti, ha tehát a követelés összege kevesebb mint a lefoglalt vagyon értéke, akkor a per tárgya értékének a követelés összege, ha pedig a lefoglalt vagyon becsértéke kevesebb a követelés összegénél, akkor a lefoglalt vagyon becsértéke. (M. 16913. sz.)

Az igényperben az azonosság az ügy érdemére nézve egyik döntő körülmény lévén, e tekintetben a bizonyitás kötelezettsége, a végrehajtató alperes tagadásával szemben, a sommás eljárás 64. §. második bekezdése, illetőleg az 1868 : LIV. t.-cz. 152. §. szerint, az igénylő felperest terheli; ehhez képest ez a kötelezettség az alperesre akkor sem hárítható, ha az azonosság az igénylő felperes részéről valószinüsitettnek fogadtatott el, hanem az utóbbi körülmény csak az igénylő felperes további bizonyitási módjára lehet perjogi befolyással. (M. 19045.)

Az igényper költségei a végrehajtást szenvedőt terhelő költségekhez nem tartoznak. (Tb. — J. K. 1902. évi 15. sz.)

95. §. Azon igényperekben, melyek a végrehajtás további folyamára halasztó hatálylyal birnak, az igénylő által felhivott tanuk közül csak azok hallgattatnak ki, akik a biróság területén laknak, vagy kiket a bizonyitó fél a tárgyalás alkalmával, vagy pedig e végből legalább 8 s legfeljebb 15 napra kitüzendő ujabb határnapon előállit.

Igényperben az eljáró biróság területén kivül lakó és az igénylő felperes által elő nem állitott tanuk is kihallgathatók, ha ebbe a tárgyaláskor mindkét fél beleegyezett. (Dt. XLV. 82.)

A végrehajtási törvény 95. §-ának a tanuk előállitására vonatkozó rendelkezést a sommás eljárást szabályozó törvénynek ebbeli kifejezett intézkedése nélkül a félnek eskü alatt kihallgatása körüli eljárásra alkalmazni nem lehet. (Dt. LXXVIII. 10.)

Mz 1881 : LX. t.-cz. 92. §-nak az a rendelkezése, amely szerint a végrehajtást szenvedő a végrehajtató jogának megvédése végett az igényperbe beavatkozhatik és az idézett törvény 96. §-ának az a rendelkezése, hogy az igényperben hozott itélet az igénylő és a végrehajtást szenvedő közötti jogviszonyra hatálylyal nem bir és ezek jogaikat egymás ellenében a törvény rendes utján érvényesithetik, nem szolgál törvényes akadályul abban, hogy a biróság az igénylő hivatkozása folytán a végrehajtást szenvedőnek tanuként való kihallgatását elrendelje és foganatositsa és a sommás eljárás 85. és 91. §§. az ilyen viszonyban álló tanut sem a kihallgatásból, sem a megesketésből ki nem zárja. (M. 16913/a.)

Az 1881 : LX. t.-czikknek az 1893 : XVIII. t.-cz. 229. §-a által fentartott 95. §-a egyedül akkép értelmezhető, hogy igényperben a felebbezési eljárás során igénylő által felhivott tanuk kihallgatása arra is elrendelhető, ha igénylő az elsőbiróság előtti eljárásban a tanubizonyitáshoz való jogát elvesztette, de az ekkép elrendelt tanukihallgatásra az 1881 : LX. t.-cz. korlátozó rendelkezése a felebbezési eljárásban is alkalmazandó. (Tb.— M. 19046.)

96. §. Az igény bebizonyitása esetében az igényelt vagyon a foglalás alól felmentetik.

Halasztó hatálylyal nem biró igényperekben hozott itélet által megállapitott igénynek azonban, ha az árverés már megtartatott, de a vételár még fel nem osztatott, csak a vételárra van hatálya.

Az igénylő és a végrehajtást szenvedő között való jogviszonyra az igényperben hozott itélet hatálylyal nem bir, s jogaikat egymás ellenében a törvény rendes utján érvényesithetik.

Család tagjai közt ingó vagyon átruházása felett létrejött olynemü szerződések, melyek tartalmánál fogva az eladott tárgy továbbra is az eladó birlalásában meghagyatik, bármily jogczim alatt történjék is ez, mint a kijátszási szándék jellegét magukon viselők, harmadik személy ellenében érvényeseknek nem tekinthetők. (Dt. XIX. 64.)

Miután a budapesti kir. itélőtábla területén (a határőrvidék kivételével) a hagyaték jogi személyt nem képez, s az elhalt fél helyett annak örökösei idézendők perbe, ebből önként következik, hogy az örökösök ellen eszközlött foglalás esetében ugyanazok a hagyaték ellen, a lefoglalt tárgyaknak, mint a hagyatéki viszonyhoz nem tartozóknak, a végrehajtási zár alól leendő feloldása iránt igénykeresettel fel nem léphetnek. (Dt. XXI.)

Ha a közjegyzői okmányban, mely szerint igénylő nő férjétől ingókat vett, emlités nem tétetik arról, hogy az abban felsorolt ingó tárgyak igénylő nőnek át- és birtokába is adattak volna, enélkül a tulajdon megszerzettnek nem tekintethetvén, az ily közjegyzői okmány által igénylőnek azokhoz tulajdonjoga elegendőleg bizonyitva nincs. (Dt. XXX. 18.)

Azon egyedüli körülmény, hogy a bolt felett bizonyos czég van kifüggesztve, a tulajdon vélelmét meg nem állapitja. (Dt. XXXVI.)

A lefoglalt haszonélvezet iránt inditott igényper tárgyát nem képezheti az, vajjon a haszonélvezet joga a végrehajtást szenvedőt törvényesen megilleti-e vagy sem, hanem csak az, vajjon igénylő felperes van-e a haszonélvezet tényleges birtokában. (Dt. XXXVI.)

Aki nagyobb mennyiségü gabonából annak egy részét vásárolta, anélkül, hogy részére az eladott mennyiség kiméretett volna, ezzel a vásárolt gabonához tulajdonjogot nem, hanem csak jogczimet szerzett. (Dt. XXXIX. 1903. sz.)

Adóvégrehajtás folytán keletkezett igényperben felhozott azon felperesi kifogás, hogy az adó már elévült, az igényperre nem tartozván, figyelembe nem vehető. (Dt. XLII. 166. sz.)

A társadós az őt is terhelő adósság behajtása czéljából lefoglalt ingóságok iránt igénykeresetet nem támaszthat. (Dt. LII. 78.)

Az örökösök hitelezője az örökség átadása előtt csak feltételes zálogjog megszerzéséhez lévén jogositva, merőben törvényellenes s a telekkönyv hitelességébe helyezett bizalmat megingató eljárás az, midőn az örökös adósságai miatt állitólagos örökségi jutalék czimén az örökhagyó nevén álló telekkönyvezett ingatlan árvereztetik el, habár a többi örökösök igényüket per utján nem érvényesitették is. (Dt. LII.)

Igényperben az igénylő és végrehajtást szenvedő közti jogviszony eldöntés tárgyát nem képezvén, az itélet ki nem mondhatja azt, hogy az ingók igénylő rendelkezése alá bocsáttatnak. (Dt. LV. 71.)

A többi foglaltató ellen ugyanazon tárgy iránt inditott végrehajtási igényperek együttesen lévén elbirálandók, és azon esetekben, ha a peres kérdés a pertársakra nézve csak egységesen dönthetik el, a határozat, hacsak a pertársak egyike adott be felebbezést, a többiek nevében is felebbezettnek lévén tekintendő, ennélfogva a bármely foglaltató által beterjesztett felebbezés folytán az itélet az összes foglaltatókra kiterjedő hatálylyal felülvizsgálandó. (Dt. LV. 109. Ellenkező LXXIV. 94.)

Törvényes gyakorlat szerint szülők és gyermekek között létrejött oly vagyonátruházási szerződés, amelynek egyedüli ellenértékét az átruházó szülő tartása képezte, visszterhes szerződésnek nem tekinthető és az ily átruházás megtámadására nem szükséges külön pert folyamatba tenni, mert ily átruházás igényperekben kifogás utján megtámadható. (M. 13350.)

Az az elv, hogy a közel rokonok között azon jogügyletre nézve, melyek által a végrehajtás elől a kielégitési alap elvonatik, az a vélelem áll fenn, hogy a szerződő fél a végrehajtást szenvedő kijátszási szándékáról tudomással birt és hogy ennélfogva az ily szerződés a jóhiszemü hitelezők irányában joghatálylyal nem bir, a nyilvános árveréseken történt eladásokra nem alkalmazható. (M. 13351.)

Igényperekben a tényállás megállapitásának tárgyát az ugyanazonosságot illetőleg nem az képezi, hogy az igényelt ingók a lefoglaltakkal azonosak-e vagy nem, hanem az, hogy azok az ingók, melyekre nézve az igénylő bizonyitékokat hoz fel arra, hogy tulajdonukat megszerezte, azonosak-e a végrehajtásilag lefoglalt ingókkal ! Árverésnél történt vételeknél a leütés és a vételár kifizetése a tulajdonjog megszerzéséhez elegendő és ha ezek megtörténte után a megvett tárgy az árverés szinhelyéről el nem vitetik is,

csupán emiatt az árverési vevő tulajdonjoga kétség tárgyává nem tehető. (M. 13354.)

Jóllehet, hogy a végrehajtási törvény 96. §. rendelkezése szerint az igényperben hozott itélet az igénylő és a végrehajtást szenvedő között való jogviszonyra hatálylyal nem bir, ebből azonban még nem következik, hogy a tulajdonjognak megállapitása az igénypernek keretébe nem tartoznék, sőt amennyiben az igény az igényelt tárgyakhoz való tulajdonjogra van alapitva, magának az igény jogosságának elbirálása feltételezi az igénylő tulajdonjogának a foglaltató hitelezőkkel szemben való elbirálását. (M. 13360.)

Felperes nem szolgáltatott elfogadható bizonyitékot arra nézve, hogy a lefoglalt ingókat a végrehajtást szenvedőktől tulajdonjogilag megszerezte volna, egymagában azon körülmény által pedig, hogy felperes a végrehajtást szenvedők ellen vezetett korábbi végrehajtás alkalmával azok tartozását kifizette, az ingókra tulajdonjogot nem szerzett. (M. 13367.)

Az a körülmény, hogy felperes abban az igényperben, melyet a korábbi felülfoglaltató ellen megelőzőleg inditott, vesztessé vált, felperest nem gátolhatja abban, hogy egy későbbi foglaltató ellenében igényét bebizonyithassa, illetve peruton érvényesithesse. (M. 13368.)

Ha mindkét alsóbiróság a támasztott igényt alaposnak jelentette ki, a Curia az igény jogosultságát kérdés tárgyává oly esetben sem teheti, a midőn a két itélet rendelkező része különböző. Az igénykeresetnek 15 nap alatt való beadásával csak a beható hatály jogkedvezménye van összekötve, egyébként azonban az igénykereset beadása határidőhöz kötve nincsen és a végrehajtási törvény 96. §-a szerint az itéletileg megállapitott igénynek az árverési vételárra kiterjedő hatályát elvitatni mindaddig nem lehet, mig a vételár fel nem osztatott. (Dt. LIX. 31.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 96. §-a alapján a különben jogszerüen meginditott igénypernek az esetben, ha az igényelt vagyon időközben végrehajtásilag a végrehajtató követelése törlesztésére tényleg felhasználtatott, tárgya és czélja jogszerüen nincs és nem is lehet. (M. 15629.)

Az az elővélelem, hogy a kielégitési alap elvonása esetében a szerző fél az adós kijátszási szándékáról tudott, csak házastársaknál és közel rokonoknál állitható fel. (M. 16902.)

Ha a dolog uj tulajdonosa a szerzés megtörténtét és alkalmas czimét kimutatja, nem veszti el tulajdonjogát pusztán azáltal, hogy a dolgot a korábbi tulajdonos birtokában hagyja, vagy hogy vétel esetében a vételárt meg nem fizette. (M. 16903.)

Felperes az igényelt ingókat birói árverésen vette meg, eszerint tehát azok tulajdonához törvényes jogczimen jutott, mig ezzel szemben nincs megállapitva, hogy felperes az igényelt ingókat a végrehajtást szenvedőtől származó pénzen s nem a maga pénzén vásárolta volna meg, vagy hogy a végrehajtást szenvedő ellen az árverés koholt követelés iránt foganatosittatott és hogy erről az árverési vevő is tudomással birt volna ; ily tények meg nem állapitása esetén nem lehet azt a jogi következtetést levonni, hogy az a hitelezők kijátszására irányuló szándékkal abból a czélból vitetett volna keresztül, hogy ez által a hitelezők elől a kielégitési alap elvonassék. (M. 16904.)

Az általánosan elfogadott törvényes joggyakorlat szerint a végrehajtást szenvedőnek hitelezője jogositva van az igénylővel szemben kifogás utján megtámadni az igény alapjául szolgáló szerződésnek irányában való jogi hatályosságát akkor, amidőn a jogügylet megkötése következtében a követelésnek kielégitésére lefoglalható fedezeti alap elvonásával károsodik. (M. 16905.)

A kereskedői osztályhoz tartozó házastársaknak a házasság tartama alatt szerzett vagyonáról az a vélelem : hogy ez a vagyon közszerzemény, amely felett a kezelési és rendelkezési jog rendszerint a férjet, mint a család fejét illeti meg. Ezzel a vélelemmel szemben az igénylő feleség tartozik bizonyitani, vagy azt, hogy az igényelt ingókat még a házasság létrejötte előtt megvolt pénzén vásárolta s igy azokat közszerzeményi vagyonnak tekinteni nem lehet, hanem azok az ő külön vagyonához tartoznak, vagy pedig oly tényeket kimutatni, melyekből megállapitható, hogy ha azok a házasság tartama alatt szereztettek is, azokra, mint az ő külön vagyonából s külön keresményéből származottakra nézve a kezelési és rendelkezési jog nem a férjet, hanem őt illeti meg. (M. 16906.)

Az ingó vagyon pusztán azáltal, hogy végrehajtásilag lefoglaltatott, harmadik jóhiszemü személyekre nézve forgalmon kivüli tárgygyá nem válik, következésképen a végrehajtást szenvedő tényleges uralma alatt hagyott az a vagyon a végrehajtási foglalás ellenére is kézről kézre átadható és igy kizártnak nem tekinthető az, hogy az ilyen vagyonra harmadik jóhiszemü személyek teljes és korlátlan tulajdonjogot magánuton való átruházással érvényesen szerezhessenek. (M. 16908.)

Felperes igénye megállapitandó, ha az az igényelt tárgyakat a végrehajtást szenvedő ellen intézett árverésen vette meg és ezzel szemben nincs bizonyitva, hogy az ingókat nem saját pénzén és nem a maga részére vette. Ily tényállás mellett a birtoklásnak puszta ténye egymagában a végrehajtást szenvedő tulajdonjogának vélelmét meg nem állapitja, hanem foglaltatónak áll érdekében bizonyitani azt, hogy a végrehajtást szenvedőnek birtoklása az árverés utáni időben

bekövetkezett saját szerzési tényen alapul. (M. 16909.)

Alpereseknek az a panasza, hogy felperes a most igényelt faanyagra nézve egy korábbi igényperben keresetével jogérvényesen elutasittatván, ezáltal az, hogy felperesnek ama faanyagra jogos igénye nincs, itélt dologgá vált, alaptalan; mert az igényper tárgya csupán az, hogy az igényelt dolog az illető foglalás alól felmentessék és igy az igényperben hozott itélet hatálya csak magára arra a foglalásra terjed ki, amely foglalás alól az illető dolognak felmentése annak az igénypernek tárgya volt. (M. 16901.)

Arra való tekintettel, hogy a csődleltár tartalma szerint a leltározott ingók a tömeggondnoknak tényleg át is adattak, továbbá figyelemmel a csődtörvény 1., 12., 42. és 115. §§-nak rendelkezésére, a vélelem amellett van, hogy az igényelt ingók a felperesi csődvagyonhoz tartoznak, mihez képest felperes külön szerzési czimnek kimutatására nem is kötelezhető. (M. 18085.)

Ha a hitelező az adósa által követelésének fennállása alatt elajándékozott vagyont végrehajtás alá vette, a foglalás fentartása czéljából az ajándékozási ügyletnek vele szemben való jogi hatályát nemcsak az önálló kereset, hanem igényperbeli kifogás alakjában is megtámadhajta. (Tb.—T. IV. 23.)

A jogügylet szinlelt volta nem következtethető abból, hogy az árverési vevő a megvett ingókat a végrehajtást szenvedett fél nejének birtokában hagyta és utóbb az ingókat oly személynek adta el, aki azokat a végrehajtást szenvedett nejének adományozta. (Tb.—T. IV. 206.)

Igényperben az igénylő felperest terheli a bizonyitási kötelezettség arra nézve, hogy abban az esetben, ha a lefoglalt és igényelt ingók a végrehajtást szenvedőnek birtokában és használatában találtattak, az ingókat a végrehajtást szenvedő fél mily czimen és jogon birtokolja, mint az igénylő félnek a tulajdonát. (Tb.—T. IV. 207.)

Abban az esetben, ha magánvétel utján a megvett tárgy másnak birtokába jut, a birtokkal járó tulajdonvélelemmel szemben az igénylő tartozik bizonyitani azt, hogy a tárgy birtokának átbocsátásakor azokra tulajdonjogát fentartotta. (Tb. — T. IV. 378.)

Az igényperben hozott oly itélet, mely a vételár felosztása után vagy a készpénznek a végrehajtató által felvétele után keletkezett, a végrehajtási eljárásra többé joghatálylyal nem bir, mivel az igényperben hozott itéletben meghatározott jogkövetkezmények csak magában a végrehajtási eljárásban állhatnak be. Az a körülmény, hogy az igény tárgya az igényperbeli itélet hozatala előtt a végrehajtatónak kiadatott, nem akadályozhatja azt, hogy az igényperben nyertes fél az igény tárgyát külön per utján követelhesse. (Tb.—T. IV. 396.)

A hozományi készpénzen szerzett ingót a férj hitelezői végrehajtás alá vonhatják. (Tb.—T. IV. 485.)

A foglaltató hitelező jogositva van ugyan az igény alapjául szolgáló átruházási ügyletnek ő irányában való hatályosságát megtámadni abban az esetben is, ha az ügylet érvényesen, de az ő követelése kielégitésére szolgálható fedezeti alap elvonása czéljából az egymással szerződő feleknek ő irányában fenforgó rosszhiszemü eljárása alapján történt; ez a rosszhiszemüség azonban csak akkor foroghat fenn, ha a végrehajtást szenvedővel szerződő igénylő fél az átruházási ügylet megkötésekor a foglaltató hitelező követelésének fennállásáról tudomással birt. (Tb.—T. IV. 723.)

A biróság annak a kimondásával, hogy az igényelt dolog továbbra is a végrehajtást szenvedő tulajdonának tekintendő, nem sértette meg az 1881 : LX. t.-cz. 96. §-ban foglalt azt a jogszabályt, hogy az igényperben hozott itélet az igénylő és a végrehajtást szenvedő között való jogviszonyra hatálylyal nem bir, s hogy az itélet harmadik személyek érdekeit nem érinti. (F. VI. 38.)

Az igényperben az azonosság az ügy érdemére nézve egyik döntő körülmény lévén, e tekintetben a bizonyitás kötelezettsége a végrehajtató alperes tagadásával szemben a sommás eljárás 64. §. második bekezdése, illetve az 1868 : LIV. t.-cz. 152. §. szerint az igénylő felperest terheli. (F. VI. 86.)

Oly esetben, midőn a végrehajtató oly vagyonra, melyet a végrehajtást szenvedő elajándékozott, végrehajtási zálogjogot szerez, a végrehajtató az ellene inditott igényperben kifogás utján is érvényesitheti azt a jogot, hogy követelése erejéig az ajándékozott vagyonból kielégitést nyerjen. E jogszabály alkalmazásának előfeltétele azonban az, hogy a végrehajtás tárgyát képező követelés az ajándékozás idejében fennállott légyen és annak kielégitése tekintetében az ajándékozás által vonassék el a kielégitési alap. (F. VI. 132.)

A foglalás hatályos vagy hatálytalan voltának elbirálása az igénypernek nem tárgya. Az, hogy igénylő felperes a lefoglalt ingóságokat árverésen vette meg, nem zárja ki azt, hogy azok az árverés után ismét a végrehajtást szenvedő tulajdonává váltak. (F. VI. 174.)

Midón az adós a hitelező elől a kielégitési alapot azáltal vonja el, hogy azt közeli rokonára ruházza át, az akként szerző fél az adós kijátszásáról tudomással birván, a rosszhiszemüség őt is terheli; az ilykép létrejött szerződésnek pedig jogi hatálya a hitelezővel szemben nincs, és a hitelező kielégi-

tési jogának érvényesitését az átruházott vagyonra nézve nem akadályozza. Azon a jogellenes tényen, hogy a kielégitési alap a hitelező elől jogellenesen elvonatott, mit sem változtat az, hogy az igénylőnek a végrehajtást szenvedő ellen megtéritési joga állhat fenn oly czimen, hogy helyette mint kezes fizetést teljesitett, tehát az átruházott dologért ellenértéket adott, ha a tényleg adott ellenérték az adós részéről nem fordittatott a végrehajtató hitelező kielégitésére. (F. VI. 202.)

Habár a házassági szerződésben azok az ingók, amelyeket a nő kiházasitásul hozott a férje házához, egyenként fel vannak sorolva, mégis az ott fel nem emlitett, azonban rövid idővel a végrehajtást szenvedettel kötött házasság megkötése után szerzett tárgyak, természetük és rendeltetésüknél fogva a kiházasitási ingók kiegészitőinek tekintendők. (F. VI. 219.)

A nő ellen folytatott végrehajtás alkalmával az ennek és férjének közös birlalatában talált ingóságokra nézve az a vélelem áll fenn, hogy azok, ha külön nem szolgálnak a nő rendeltetésére, az igénylő férj tulajdonai, mely vélelemmel szemben a végrehajtató fél bizonyitani tartozik azt, hogy azok a nő külön vagyonát képezik. (F. IV. 329.)

A lefoglalt ingónak a foglalás alól felmentésére irányuló igény sikeresen alapitható nemcsak tulajdonjogra, hanem minden olyan jogra is, mely anyagi tartalmánál fogva alkalmas annak meggátlására, hogy az az ingó végrehajtási árverés alá bocsáttassék; már pedig birói gyakorlat az, hogy a végrehajtást szenvedő birtoklásában levő tárgyakra vezetett foglalás nem bir hatálylyal az olyan harmadik személylyel szemben, aki kimutatja azt, hogy az ő jogára való tekintettel a lefoglalt tárgyak a végrehajtást szenvedőnek nem állanak szabad rendelkezése alatt. (F. IV. 338.)

A lefoglalt ingónak a foglalás alól felmentésére irányuló igény sikeresen alapitható nem csak tulajdonjogra, hanem minden olyan jogra is, amely anyagi tartalmánál fogva alkalmas annak meggátlására, hogy az az ingó végrehajtási árverés alá bocsáttassék. (J. K. 1901. évi 24. sz.)

Az igénypernek kivételes és különleges természeténél fogva perjogilag nincs helye annak, hogy az igényelt vagyonnak a foglalás alól felmentésén kivül más magánjogi igény az igénypernek akár kapcsolatosan, akár vagylagosan tárgyává tétessék és hogy ez utóbbi igény az igényperben érdemileg eldöntessék. (J. K. 1901. évi 45. sz.)

Az optkv. 1237. §. zárpontjában foglalt az a vélelem, mely szerint a házasság tartama alatt szerzett dolgok a férj tulajdonai, az emlitett §. értelmében megdöntetik annak bizonyitásával, hogy a férj adósságai miatt lefoglalt dolgok a házasság tartama alatt a nő külön vagyonából szereztettek. (F. VI. 299.)

A végrehajtást szenvedő birtoklásában levő tárgyakra vezetett foglalás nem bir hatálylyal az olyan harmadik személylyel szemben, aki kimutatja azt, hogy az ő jogára való tekintettel a lefoglalt tárgyak a végrehajtást szenvedőnek nem állanak szabad rendelkezése alatt. (M. 10338.)

Az igényper egyéb perektől eltérően szigoruan meghatározott keretben akként van szabályozva, hogy annak az 1881 : LX. t.-cz. 96. §-a első bekezdésében meghatározott tárgyán kivül, mely a lefoglalt ingó vagyonnak a végrehajtás alól való felmentésében áll, egyéb tárgya nem lehet; ebből következik, hogy más természetü jogot, tehát az ingatlanra vonatkozó jog érvényesitését, mely a megfelelő szabályok szerint a birtokbiróság és a telekkönyvi hatóság hatáskörébe tartozik, az ingó vagyonra szabályozott igényper keretébe bevonni nem lehet. (J. K. 1902. évi 7. sz.)

Az ingó dolog pusztán azáltal, hogy végrehajtásilag lefoglaltatik, harmadik jóhiszemü személyekre nézve forgalmon kivüli tárgygyá nem válik, következésképen a végrehajtást szenvedő tényleges uralma alatt hagyatván, a végrehajtási foglalás ellenére is kézről kézre átadható és igy kizártnak nem tekinthető az, hogy az ilyen dologra harmadik jóhiszemü személyek teljes és korlátlan tulajdonjogot a végrehajtást szenvedő részéről magánuton történt átruházással érvényesen szerezhessenek és az ekként szerzett tulajdonjogukat igényper utján sikerrel érvényesithessék. (J. K. 1904. évi 46. sz.)

97. §. Igényperekben az igénylő igazolással nem élhet s a tárgyalás elhalasztásának csak a felek beleegyezésével, perujitásnak pedig általában nincs helye. Az elsőbirósági itéletet helybenhagyó másodbirósági itélet ellen további jogorvoslat nem használható.

Halasztó hatálylyal nem biró igénykereset folytán hozott, habár még nem jogerejü itélet után, a foglalás alól felmentett ingóságokra árverést foganatositani vagy a netalán megtartott árverésen bejött még meglevő vételárt felosztani nem lehet. E végből az itélet egy példánya a kiküldöttnek haladéktalanul kézbesittetik.

(Budapesti Tb. 1. sz. polg. döntvénye.)
Az 1889 : LX. t.-cz. 89. és következő §-ai

értelmében folyamatba tett igényperben, igénylő az eskületéti határnap elmulasztása miatt igazolással nem élhet.

(Kolozsvári Tb. határozattárába felv. 2. sz. polg. hat.) Az 1881 : LX. t.-cz. 89. és következő §§-ai értelmében ingó vagyonnak birói foglalás alól felmentése iránt folyamatba tett igényperben az igénylő az eskületételi határnap elmulasztása miatt igazolással nem élhet. (Ig. K. III. 6. sz.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 97. §. értelmében, amely szakasz rendelkezése a sommás eljárás 229. §. szerint a felülvizsgálati kérelemre is megfelelőleg alkalmazandó, az elsőbirósági itéletet helybenhagyó másodbirósági itélet ellen további jogorvoslat nem használható. (M. 18086.)

(Nagyváradi Tb. határozattárába felvett 4. sz. polg. hat.) Azokban a perekben, melyekben a felülvizsgálat azon okból nem engedtetik meg, mert a felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét helybenhagyta, a felebbezési biróság itéletének az ellen a része ellen sincs helye felülvizsgálatnak, amelylyel a felebbezési biróság a felebbezési költség viselésének kérdését döntötte el. (Ig. K. VIII. 3. sz.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 27. sz. polg. hat.) Ha a végrehajtási eljárás folyamán inditott igényperben a felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét helybenhagyta, a felebbezési biróság itéletének a felebbviteli eljárás költségeire vonatkozó rendelkezése ellen sincs felülvizsgálatnak helye. (Ig. K. IX. 11. sz.)

98. §. Ha a foglaláskor a fenforgó körülményekből azt lehetett a végrehajtónak jóhiszemüleg vélelmezni, hogy a lefoglalt tárgyak a végrehajtást szenvedő tulajdonai: a perköltségek kölcsönösen megszüntetendők, ha az igény megállapittatnék is.

Az igényperbeli felebbezési költségekben is csak a rosszhiszemü foglaltató marasztalható. (Dt. LXXVII. 46.)

Igényperben a végrehajtási törvény 98. §-ának a költség iránti rendelkezése csupán az alperesként perben álló végrehajtató javára szolgálhat, de nem az igénylő felperesre nézve is, akire a költség viselésénél az általános eljárási jogszabályok nyernek alkalmazást. (F. IV. 58., 356.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 98. §-ának az a rendelkezése, hogy abban az esetben, ha a foglaláskor azt lehetett a végrehajtatónak jóhiszemüleg vélelmezni, hogy a lefoglalt tárgyak a végrehajtást szenvedő tulajdonai : a perköltségek kölcsönösen megszüntetendők, ha az igény megállapittatnék is, nem vonatkozik csupán az elsőbirósági eljárásban felmerült perköltségekre, hanem kiterjed az összes perköltségekre, tehát a felebbezési költségekre is. (M. 19050.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 98. §-ának az a rendelkezése, hogy abban az esetben, ha a foglaláskor azt lehetett a végrehajtatónak jóhiszemüleg vélelmezni, hogy a lefoglalt tárgyak a végrehajtást szenvedő tulajdonai: a perköltségek kölcsönösen megszüntetendők, ha az igény megállapittatnék is, nem vonatkozik csupán az elsőbirósági eljárásban felmerült perköltségekre, hanem kiterjed az összes perköltségekre, tehát a felebbezési költségekre is. (J. K. 1900. évi 277. l.)

99. §. Azok, akik a végrehajtás folyamára halasztó hatálylyal biró igénykeresetet inditanak, ha az igény nyilván alaptalannak találtatik: a perköltségekben való elmarasztaláson felül 500 frtig terjedhető pénzbirsággal büntettetnek.

100. §. A 92—99. §§-ok intézkedései megfelelően alkalmazandók azon igényperekre nézve is, melyek adó- és közigazgatási ügyekben vagy más, nem a jelen törvény szerint foganatositott végrehajtás folytán lefoglalt ingóságokra támaszthatnak.[1])

Ezen igényperek azon járásbiróság előtt inditandók, melynek területén a végrehajtás foganatosittatott.

Az 1876 : LV. t.-cz. 71. §-a csakis a kivetés évében közös háztartást folytatott családtagokra terjed ki és nem alkalmazható oly esetben, midőn a behajtani kivánt adótartozás oly időből származtatik, mikor a végrehajtást szenvedett igénylő felperesnek neje nem volt. (Dt. LXIX. 147.)

1877 : XVIII. Törvényczikk

a közadók kezeléséről szóló 1876 : XV. törvényczikkben a biróság előtti ügyek képviseltetésére vonatkozó intézkedések pótlásáról.[2])

1. §. A közadóknak az 1876 : XV. t.-cz. értelmében végrehajtás utján való behajtásánál előforduló igény- és elsőbbségi perekben, nemkülönben az ingatlanokra vezetendő biztositási és kielégitési végrehajtásoknál az adóknak és illetékeknek a csődtömegek elleni bejelentésénél és érvényesitésénél : a kir. adófel-

[1]) V. ö. a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-cz. 56—65. §§-ait.

[2]) Az 1876 : XV. t.-cz. helyett l. az 1883. évi XLIV. t.-czikket.

ügyelőt annak megkeresésére a köztörvényhatósági tiszti ügyészek képviselik, kik az állam követeléseit ezen ügyekben az illetékes biróságok előtt érvényesiteni kötelesek.

101. §. A végrehajtás további folyamára halasztó hatálylyal biró igénykereset beadására szolgáló határidő eltelte után, ha igénykereset nem adatott be, az összes lefoglalt ingóságokra, ha pedig azoknak egy részére vonatkozó igénykereset adatott be, az igénykereset tárgyát nem képező lefoglalt ingóságokra a további végrehajtási lépések megteendők.

102. §. A lefoglalt ingóságok rendszerint biroi árverés utján adatnak el.

Az árverés határnapját a kiküldött, hivatalból foganatositandó végrehajtások esetében jelentkezés nélkül, ellenesetben pedig a végrehajtatónak vagy végrehajtást szenvedőnek szóbeli vagy irásbeli jelentkezésére tüzi ki és erről hirdetményt bocsát ki.

A hirdetménybe a végrehajtató és a végrehajtást szenvedő neve, a végrehajtást és a kiküldetést rendelő végzés, a követelés összege, az árverés helye, napja és órája, az árverezendő ingóságok általános megjelölése és becsértéke teendő ki. Nagyobb értékü és rendkivüli minőségü tárgyak a hirdetményben külön felemlitendők.

A hirdetmény a biróságnál kifüggesztetik, szokásos kihirdetés és kifüggesztés végett azon község elöljáróságának, ahol az árverés foganatositandó, megküldetik, a végrehajtatónak, a végrehajtást szenvedőnek, és ha több foglaltató van, mindeniknek, a 72. §. esetében pedig a bérbeadónak is kézbesittetik.

Ha az árverezendő ingóságok becsértéke 300 frtot meghalad, az árverési hirdetmény valamelyik helyi lapba, ilyennek nem létében a legközelebbi helyen megjelenő lapba, ha pedig a becsérték 2000 frtot meghalad, a hivatalos lapba egyszer beiktatandó. Budapesten a hivatalos lapban tétetik közzé az árverés akkor is, ha a becsérték 300 frton felül van, de 2000 frtot meg nem halad.

Tekintet nélkül az elárverezendő ingóságok becsértékére, mindenik érdekelt félnek jogában áll saját költségére az árverési hirdetménynek, az általa kijelölendő lapok utján, esetleg többszörös kihirdetését is eszközölni. E végből a kiküldött a jelentkező érdekelt félnek az árverési hirdetmény egy példányát kiadni köteles. Az ilyen hirdetménynek késedelmes vagy hibás közzététele az árverés hatályára befolyással nincs.

Az árverési hirdetménynek nem kellő időben tett kifüggesztése vagy kézbesitése miatt a megtartott árverés ellen előterjesztésnek s nem felfolyamodásnak van helye. (Tb.—Dt. LI. 166.)

15733. szám.
1877. jul. 2.

Igazs. min. rendelet

a gyógyszertári készleteknek szükségessé vált elárverezése tárgyában.

A belügyminister urtól nyert értesülés szerint fordultak elő esetek, hogy valamely gyógyszertár felszerelvényei és készletei biróilag elárvereztettek anélkül, hogy arról az illető törvényhatóságnak tudomása lett volna. Minthogy pedig a gyógyszerészet az 1876 : XIV. t.-cz. 124. §-a szerint közegészségi intézmény, szükséges, hogy a gyógyszertárak fennállásáról s használható állapotban létéről az illető törvényhatóság kellő tudomással birjon. Felhivom ennélfogva elnök (járásbiró) urat, hogy valahányszor valamely gyógyszertár szerelvénye és készleteinek elárverezése válik szükségessé, erről az illető törvényhatóságot a részéről megkivántató intézkedések megtétele végett előzetesen értesittesse. Tekintve azonban, hogy a gyógyszertárakban oly szerek is kezeltetnek, melyek a közforgalom tárgyát nem képezik, mint pl. mérgek és az erősen ható egyéb szerek, e részben az 1876. évi 31026. sz. alatt kiadott belügyministeri szabályrendeletet, jelesül annak 10. §-át és a 12. §. 5-ik pontját véve alapul (lásd orsz. Rendeletek tára 1876. évi 349. lap 86. szám) szükségesnek látom elnök (járásbiró) urat figyelmeztetni, hogy valamely gyógyszertárnak birói elárverezése esetén, a gyógytári felszerelvények, állványok és egyéb ingóságok bárkinek eladhatók ugyan, az erősen ható gyógyszerek és készitmények, valamint a méregszerek azonban egyedül oly egyéneknek adhatók el, kik az ilyen szerek tartására jogositva vannak.

103. §. Az árverési határidő, ha a becsérték 2000 frtot meg nem halad, 8 napnál rövidebb s 15 napnál hosszabb, ellenesetben 15 napnál rövidebb s 30 napnál hosszabb nem lehet. Ezen határidő a hirdetménynek a biróságnál való kifüggesztését követő naptól számittatik.

104. §. Ha a lefoglalt ingóságok nagy értékcsökkenés vagy az értékkel arányban nem álló költségek nélkül el nem tarthatók: a halasztó hatálylyal biró igénykereset beadási határidejének eltelte előtt, vagy ha ilyen kereset már beadatott, ennek eldöntése előtt a végrehajtás foganatositására illetékes biróság bármelyik érdeklett fél kérelmére az árverés foganatositását elrendelheti.

A kérelem felett a biróság a feleknek, az ismert igénylőknek, és ha ezen érdekletteknek rövid határnapra való megidéztetése akadályba ütköznék, a részükre kinevezendő ügygondnoknak és szükség esetében szakértőknek meghallgatása után határoz. Az árverést elrendelő végzés ellen felfolyamodás nem használható; ha azonban a marasztalt fél vagy az igénylők részéről a becsérték készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban (42. §.) letétetik, vagy a felek között való megállapodás szerint másként biztosittatik: a lefoglalt tárgyak, a megrendelt árverés foganatositásának mellőzésével, a zár alól felmentetnek.

Az árverés elrendelése esetében az árverési határnapot 8 napnál nem hosszabb időre a biróság tüzi ki. Hirlapi hirdetés — tekintet nélkül az elárverezendő ingóságok becsértékére — csak az érdeklettek által saját költségükre eszközölhető.

Az árverésen befolyt összeg a halasztó hatálylyal biró igénykereset beadására szolgáló határidő elteltéig, vagy ha ilyen kereset már megindittatott, annak jogerejü eldönteseig birói letétbe helyeztetik.

105. §. Hivatalból foganatositott végrehajtás esetében, a kiküldött az árverést is hivatalból (20. §.), ellenesetben pedig csak akkor tartja meg, ha akár a végrehajtató, akár a végrehajtást szenvedő személyesen vagy képviselője által az árverési határnapon megjelen vagy bejelenti, miszerint magát az árverésen képviseltetni nem akarja, de az árverés foganatositását kivánja.

Az árverés előtt a kiküldött a letéteményezett tárgyakat a biróság főnökének vagy helyettesének utalványára magához veszi s az árverésre kitüzött napon és órában a helyszinén megjelenvén, a kielégitési összeget és járulékait felszámitja, mi ha a végrehajtást szenvedő részéről ki nem fizettetik, az árverést azonnal megkezdi.

106. §. A végrehajtást szenvedőnek jogában áll kijelölni azon sorrendet, melyben az árverés történjék, sőt az összeirt ingóságok helyett más ingóságokat is bocsáthat árverés alá, de ha ezekből a követelés és járulékai ki nem kerülnének, az árverés az összeirt tárgyakra folytattatik.

Ha a marasztalt ezen jogával élni nem akar, az árverés az összeirási sorrend szerint tételenkint is történhetik.

A végrehajtás foganatositására illetékes biróság, az érdekeltek valamelyikének kérelme folytán, és szükség esetében a többi érdeklettek meghallgatásával, gyüjteményeknek s a körülmények figyelembe vételével ugyanazon faju vagy nemü tárgyaknak együttes elárverezését rendelheti meg, habár azok több külön tétel alatt foglaltattak is le. Az e tárgyban hozott végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

107. §. Minden tárgy a becsáron kiáltatik ki, s ha a becsár meg nem igértetnék, a kikiáltási ár fokozatosan lejebb szállittatik.

Az árverés addig folytattatik, mig igéret tétetik; s ha további igéret nem tétetett, az árverés tárgya, a megigért árnak háromszori kikiáltása után, a legtöbbet igérő által megvettnek jelentetik ki még akkor is, ha más árverelő által igéret nem tétetett.

108. §. Az árverésnél minden tárgy vételára azonnal készpénzben fizetendő, melynek lefizetése után az elárverezett tárgy a vevő birtokába adatik. Ha a legtöbbet igérő a vételárt azonnal le nem fizetné, a tárgy azonnal ujabban árvereltetik. A fizetést nem teljesitő árverelőnek a netaláni többlethez igénye nincs, ellenben a netaláni kisebb összeget pótolni köteles, és az árverés további folyamában részt nem vehet.

Ha ismert előbbi foglaltató vagy törvényes zálogjoggal biró hitelező nincs, és sem elsőbbségi bejelentvény nem adatott be, sem pedig az árverésen befolyt összegnek birói letétben tartása el nem rendeltetett: a végrehajtatónak joga van követelése és járulékai erejéig az árverésen készpénzfizetés nélkül venni, vagy másoknak a hitelben vételt megengedni. A vétel mindkét esetben a követelésbe beszámittatik. Ha több végrehajtató van, e jog csak azon esetben gyakorolható, ha ez iránt közös megegyezés jött létre.

Váltóbiztositási visszkereset tárgyában hozott határozat alapján foganatositott kielégitési végrehajtás esetében a végrehajtató ezen joggal nem élhet.[1]

Az 1881 : LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében a vételár lefizetésével az árverési vevő azonnal a megvett tárgyak birtokába jut s azok az ő tulajdonává válnak. (Tb.—T. IV. 368.)

109. §. Amennyiben az elárverezendő ingóságok rendkivüli minősége vagy a fenforgó körülmények külön árverési feltételeknek a megállapitását teszik szükségessé, a bármely érdekelt fél által legkésőbb az árverési hirdetménynek kifüggesztéseig beadandó kérelemre, mely a végrehajtási jegyzőkönyv hiteles másolatával felszerelendő, esetleg a többi érdeklettek meghallgatása után, a végrehajtás foganatositására illetékes biróság állapitja meg az árverési feltételeket, s arról a kiküldöttet és az érdeklett feleket késedelem nélkül értesiti. Az e tárgyban hozott végzés ellen, akár adatott a kérelemnek hely, akár nem, felfolyamodásnak helye nincs.

Ha a külön feltételekben részletfizetés állapittatik meg: bármely érdeklett fél kérelmére az is beveendő az árverési feltételekbe, hogy megfelelő bánatpénz teendő le, és az elárverezett tárgy csak a vételár lefizetése után adatik a vevőnek át.

Az árverési hirdetménybe befoglalandó, hogy a megállapitott külön árverési feltételek hol tekinthetők meg; s az árverés ezen feltételek szerint tartatik meg.

Jogában áll a biróságnak a megállapitott külön feltételek lényegét a hirdetménybe befoglalni, s amennyiben szükségesnek mutatkozik, a kitüzött árverési határnap helyett ujabb árverési határnapot kitüzni.

Ha külön árverési feltételek állapittattak meg: az árverelni kivánók ezen külön feltételeket az árverésre bocsátás előtt aláirni kötelesek.

110. §. Az árverésről jegyzőkönyv vétetik fel, mely a feleknek megnevezését, az árverés alapjául szolgáló foglalási jegyzőkönyv ügyszámát, a követelés és járulékainak felszámitását, folyó sorrendben, s a foglalási jegyzőkönyv tételszámainak is feljegyzése mellett, az árverelt tárgyak megjelölését, a vevő nevét és az eladási árt foglalja magában. Azok, akik elsőségi igényt jelentettek be (111. §.), az árverési jegyzőkönyvben pontosan megnevezendők.

Az árverési jegyzőkönyv a végrehajtó és a jelenlevő felek vagy képviselőik által aláiratik. (26. §.)

Az árverésen eladott ingóságok, ha csak a 109. §. szerint ellenkező feltétel nem állapittatott meg, azonnal a vevő tulajdonába mennek át, s az árverési eljárás megsemmisitése a vevő által szerzett tulajdonjogra befolyással nem bir.

Az, hogy az árverés foganatosittatott, a foglalási jegyzőkönyvre feljegyzendő,

[1] V. ö. a váltótörvény (1876 : XXVII. t.-cz.) 25—29. §-aival. Lásd a IV. R.-ben.

s ezen feljegyzés a kiküldött által aláirandó.

Valamely okmánynyal igazolt magánkövetelés elárverezése esetében a végrehajtási törvény 110. §-ának harmadik bekezdése nem alkalmazható. (Dt. LII. 318.)

111. §. Mindazok, akik az elárveroztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig a kiküldöttnek egy példányban irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. A szóbeli bejelentésről a kiküldött által külön jegyzőkönyv veendő fel.

Több ilyen szóbeli bejelentés egy jegyzőkönyvbe foglalható.

Biról kézhez letett pénzösszegre vonatkozó elsőbbségi bejelentések elintézése az 1881. évi LX. t.-cz. 111. és 18. §§-ai értelmében a járásbiróság hatásköréhez tartozik. (Dt. XXXIII. 145.)

Ha az árverés törvényes zálogjog jellegével biró követelés érvényesitésére irányittatik, ugy magának az árvereltetőnek részéről való elsőbbségi bejelentés megtételének vagy elmulasztásának oly joghatály, melytől maga a törvényes zálogjog fennállása, vagy megszünte függne, nem tulajdonitható, mert az 1891 : LX. t.-cz. 111. és 112. §§-ai az elsőbbség bejelentését csak oly hitelezőnek teszik kötelességévé, ki a végrehajtató követelését megelőző kielégittetéshez tart jogot. (M. 13375.)

A kincstár által bejelentett elsőbbséget mellőzi. Mert a kincstár elsőbbségét csak a sorrendi tárgyalásnál jelentette be. (Tb.—M. 13376.)

112. §. A bérbe és haszonbérbe adók kötelesek azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéseig akkor is bejelenteni, ha a bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapuló törvényes zálogjog a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan emlitve, de a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs.

Bérbeadó a vételárnak felosztása alkalmával zálogjoga alapján csak ama bérösszegnek sorozását követelheti, amely összeg, ha arra vonatkozólag a bérbeadót az 1881 : LX. t.-cz. 72. §-a értelmében a törvényes zálogjog különben illeti, a felhivott törvény 112. §-nak megfelelően bejelentetett, amiből önként folyik, hogy az árverés befejezte után bejelentett követelés a vételár felosztásánál figyelembe nem jöhet. (M. 15633.)

A bérbeadó elsőbbségi igénye bejelentésének minden körülménytől független záros határideje az árverés megkezdésének időpontjával összeesik; az árverés befejezése után előterjesztett bejelentés, mint elkésett, a vételár felosztásánál figyelembe nem jöhet. (J. K. 1904. évi 21. sz.)

113. §. Ha elsőségi bejelentvény nem adatott be, s a végrehajtási iratokból tudvalevő korábbi foglaltató sincs: az árverés addig folytatandó, mig a végrehajtató követelése és járulékai fedeztettek, illetőleg mig az összes lefoglalt tárgyak elárveroztettek.

Ezen esetben a végrehajtató követelése járulékaival együtt a befolyt vételárból nyugtatvány mellett azonnal kifizettetik, illetőleg törlesztetik; a követelésről szóló eredeti okirat, ha a kifizetés által teljesen hatálytalanná vált, a végrehajtatótól elvétetik s a végrehajtást szenvedőnek kiadatik, ellenesetben pedig a fizetés a végrehajtató által az eredeti okiratra feljegyeztetik s ennek megtörténte után az okirat a végrehajtatónak elismervény mellett visszaadatik. Ha a végrehajtató az eredeti okiratot előadni nem tudja: a kiküldött a követelésre eső összeget a biróságnál teszi le.

A végrehajtató követelésének kielégitése után, a kiküldött a netalán fennmaradt készpénzt a végrehajtást szenvedőnek nyugtatvány mellett kiszolgáltatja, a lefoglalt, de el nem adott tárgyakat birói zár alul feloldja és eljárásáról 3 nap alatt, az iratok bemutatása mellett, a kiküldő birósághoz jelentést tesz, mely, ha a végrehajtás megkeresés utján foganatosittatott, az iratokat a megkereső birósághoz teszi át. — A végrehajtást elrendelő biróság a feleket az iratok beérkeztéről végzésileg azon hozzáadással értesiti, hogy azokat a biróságnál megtekinthetik és másolatban kivehetik.

Váltóbiztositási visszkereset tárgyában hozott határozat alapján foganatositott végrehajtás esetében a befolyt összeg a végrehajtatónak ki nem adatik, hanem birói letétbe helyezés végett külön jelentéssel haladéktalanul bemutattatik.

A végrehajtás utján befolyt pénzösszeget nem a végrehajtást elrendelő biróság, hanem az azt foganatositó biró, aki a pénzt közvetlenül vagy kiküldötte által beszedte, tartozik a végrehajtató kezéhez juttatni. (Dt. XXXII. 181.)

114. §. Ha elsőbbségi bejelentvény adatott be, vagy a végrehajtási iratokból tudvalevő korábbi foglaltató van: az árverés addig folytattatik, mig minden követelés és azok járulékai fedeztettek, vagy mig az összes lefoglalt ingóság elárvereztetett.

Ezen esetben, ha az összes érdekletttek a vételárnak miként való felosztására nézve magába az árverési jegyzőkönyvbe felveendő egyértelmü megállapodásra jutottak: a vételárfelosztás, a megállapodásnak megfelelően, a kiküldött által azonnal eszközöltetik; ellenesetben az összes iratok és az esetleg beadott elsőségi bejelentvények a végrehajtás foganatositására illetékes biróságnak 3 nap alatt; a vételár s esetleg az el nem árverezett letéti értéktárgyak (73. §.) pedig birói letétbe helyezés végett, külön jelentés mellett, haladéktalanul bemutatandók.

Az 1881 : LX. t.-cz. 114. §-ából nyilvánvaló, hogy a sorrendi tárgyalásra nem az szolgál okul, hogy több végrehajtató van, hanem az, hogy ezek egyértelmü megállapodásra nem jutottak. Ezen okból a későbbi foglaltató marasztalandó az elsőbbségi tárgyalás költségében, ha alaptalan elsőbbségi igény támasztásával okozta azt. (Tb. — Dt. LXXIII. 8.)

A zálogjog elsőbbségi igény alapjául szolgálhat, de nem tulajdoni, vagy oly hatályu igény alapjául, mely a végrehajtási eladás gátló akadályát képezheti. (J. K. 1900. évi 230. l.)

A kézi zálogjognak érvényesitése nem az igényper, hanem az elsőbbségi igény utjára tartozik. (J. K. 1900. évi 271. l.)

Az elsőbbségi kérdések eldöntésénél a végrehajtási ügyben előforduló adatok hivatalból figyelembe veendők. J. K. 1901. évi 24. sz.)

A végrehajtás nem érinti a zálogos hitelezőnek azt a jogát, hogy követelését a kézizálogul lekötött ingókból kielégithesse. Ennélfogva a jogosult fél elsőbbségi igényeinek érvényesitése nem igényper, hanem elsőbbségi igény utjára tartozik. (M. 20336.)

2941. szám.
1889. jan. 22.

Igazs. min. rendelet

az adó- és illetékügyi, valamint birósági árveréseknél különböző hatósági közegek közreműködése folytán előforduló visszásságok megszüntetése tárgyában.

Ujabb időben ismételve oly esetek fordultak elő, hogy a végrehajtást szenvedőnek birói végrehajtás utján lefoglalt ingóságai adó, illeték és egyéb kincstári tartozások fejében az állami adóvégrehajtók, vagy az 1883 : XLIV. t.-cz. 52. §-ában jelzett közigazgatási közegek által is lefoglaltatván, az ugyanazon ingóságokra teljesen ilynemü foglalás folytán az árverés oly módon foganatosittatott, hogy ez által az előbb teljesitett birói foglalás által szerzett jogok teljesen meghiusittattak.

Ezen eljárás megszüntetését czélozza a kir. pénzügyminister urnak valamennyi kir. adófelügyelőhöz 1889. évi január hó 10-én 68988/1888. sz. a. intézett és másolatban ide csatolt körrendelete.

Ezen körrendelet kiegészitéseül és hogy a teljesitett birói foglalás által szerzett jogoknak érvény szereztessék, a kir. járásbiróságokat a következőkre utasitom:

1. Az állami adóvégrehajtók és az 1883. évi XLIV. t.-cz. 52. §-ában megjelölt közigazgatási közegek által a kir. járásbiróságokhoz áttett adóárverési hirdetmények a járásbirósági iktató által a beérkezés sorrendje szerint sorszámmal látandók el; azonban a járásbirósági iktatókönyvek egyikébe sem vezetendők be. Ezen sorszámok a naptári év befejeztéig szakadatlan rendben folynak.

2. Az iktató a beérkezett és sorszámmal ellátott adóárverési hirdetményekről a végrehajtást szenvedő vezetékneve szerint betürendes mutatókönyvet készit, és ebbe a beérkezett és sorszámmal ellátott adóárverési hirdetményeket még a beérkezés napján bevezeti.

A mutatókönyv a következő rovatokból áll; 1. az adóvégrehajtást szenvedő neve, 2. az adóvégrehajtást szenvedő lakhelyének megjelölése, 3. a kitüzött adóárverés határnapja, 4. az árverési hirdetményt kibocsátó hivatalos közeg megnevezése és a hirdetmény száma és 5. a járásbirósági sorszám.

3. Ugy a betürendes mutatókönyv, mint az adóárverési hirdetmény a hivatalos órák alatt mindenki által megtekinthető és bármely félnek kérelmére a szükséges bélyegjegyek átadása után a betürendes mutatókönyvből irásbeli bizonyitvány és az árverési hirdetményről hitelesitett másolat adandó.

4. A sorszámmal ellátott és a betürendes mutatókönyvbe bevezetett adóárverési hirdetmények elintézés nélkül irattárba teendők, az irattárban sorszámuk rendje szerint külön kezelendők és a naptári év lefolyása után külön iratcsomóban őrzendők.

5. Azon esetben, ha valamely adóhivatal, vagy a fentebb jelzett hivatalos közegek valamelyike a kincstári követelést meghaladó összeget az adóárverésen eladott ingókra szerzett birói foglalás folytán a birói letétpénztárba teszi át és erről a kir. járásbiróság értesittetik: a birói foglalás jogerőre emelkedése után ezen pénzösszegek kiutalványozása, és ha elsőbbségi igény adatott be, vagy a végrehajtási iratokból tudvalévő korábbi foglaltató van (1881 : LX. t.-cz. 114. és 118. §§.), az árfelosztás tekintetében az 1881 : LX. t.-cz. megfelelő intézkedései nyernek alkalmazást.

Melléklet 2941. számhoz.

1889.

Pénzügymin. rendele

1888. évi 68988. szám alatt valamennyi kir. adófelügyelőhöz.

Ujabb időben ismételve oly esetek fordultak elő, hogy a végrehajtást szenvedőnek birói végrehajtás utján lefoglalt ingóságai, adó-, illeték- és egyéb kincstári tartozások fejében, az állami adóvégrehajtók vagy az 1883 : XLIV. t.-cz. 52. §-ában jelzett közigazgatási közegek által is lefoglaltatván, az ugyanazon ingóságokra közigazgatási közegek által teljesitett foglalás folytán az árverés oly módon foganatosittatik, hogy ez által az előbb teljesitett birói foglalás által szerzett jogok teljesen meghiusittatnak.

Emez eljárás megszüntetése czéljából meghagyom adófelügyelő urnak, utasitsa:

a) az állami végrehajtókat és az 1883. évi XLIV. t.-cz. 52. §-ában megjelölt közigazgatási közegeket, hogy minden egyes árverési határnapról, a végrehajtást szenvedő nevének és lakásának pontos megjelölése mellett, az illetékes helyi járásbiróságot azonnal értesitsék (Budapest fővárosban a Duna balpartján foganatositott végrehajtások eseteiben a budapesti V. kerületi kir. járásbiróság, a Duna jobbpartján foganatositott végrehajtások eseteiben pedig a budapesti I—III. kerületi kir. járásbiróság értesitendő);

b) oly esetben, midőn a zálogolás és árverés közt lefolyt időközben ugyanazon ingóságokra birói foglalás foganatosittatott és a birói foglalás megtörténte az adóárverést megelőzőleg, vagy ennek alkalmával az adóvégrehajtással megbizott közeg előtt igazoltatik, a netáni többletet az adóvégrehajtást szenvedőnek ki ne adják, hanem a kincstári követelést meghaladó ezen összeget a birói foglalás foganatositását eszközölt kir. járásbiróság letéthivatalához tegyék át és erről ugyanezen járásbiróságot is átiratilag értesitsék.

Utasitom adófelügyelő urat, hogy ezen rendeletem pontos betartását szigoruan ellenőrizze.

115. §. A 102. és következő szakaszok szabályai szerint tartandó meg az árverés akkor is, ha a váltóhitelező által birt kézizálogra az 1876 : XXVII. t.-cz. 106. §-a alapján, vagy kereskedelmi ügyletből eredő követelés fedezésére adott kézizálogra az 1875 : XXXVII. t.-cz. 305. és 306. §§-ai alapján rendeltetik el az árverés.[1]) Ezen esetekben se az igények bejelentésére felhivásnak, se elsőség iránti eljárásnak nincs helye. — Az árverés elrendelése és a kézizálogok megbecsülése után, a kiküldött az árverési hirdetményt kibocsátani és az árverést foganatositani köteles. — A biztositott követelés a vételárból a kiküldött által kielégitendő, a netaláni felesleg pedig a kifizetett eredeti váltóval az adósnak, esetleg a csődtömegnek kiadandó, vagy akadály esetében a biróságnál teendő le. (113. §.)

Az ezen eljárás során hozott birósági végzés ellen felfolyamodásnak, a kiküldött eljárása és végzése ellen pedig előterjesztésnek van helye, melyek azonban csakis az árverésen befolyt pénznek kiadatására birnak felfüggesztő hatálylyal.

116. §. Ha az árverésen befolyt vételárból a végrehajtató követelése járulékaival együtt ki nem telik, a végrehajtató a végrehajtásnak a kiküldött által folytatását követelheti; s ha ez iránt kérelmét az árverési iratok bemutatásáig köz-

[1]) V. ö. a váltóeljárás 38. §-ával a IV. R.-ben.

vetlenül a kiküldötthöz intézi: a kiküldött a végrehajtást szenvedőnek ugyanazon járásbirósági területen levő ingóságaira a folytatólagos végrehajtást, ujabb kiküldetés nélkül, foganatositani köteles.

Ezen eset kivételével, a folytatólagos végrehajtást, mig az iratok a 113. §. szerint a végrehajtást elrendelő birósághoz vissza nem küldettek, a végrehajtás foganatositására megkeresett biróság, az iratok visszaküldése után pedig azon biróság rendeli el, mely az alapvégrehajtást elrendelte.[1])

117. §. A 116. §. esetén kivül folytatólagos végrehajtás elrendelésének van helye:

a) ha a végrehajtató kimutatja, hogy követelése a korábbi foglalás alkalmával végrehajtás alá vett dolgok által fedezve nincs;

b) ha a lefoglalt ingókra vagy azok egy részére igénykereset indittatott, vagy elsőbbségi igény jelentetett be;

c) ha a lefoglalt dolgoknak, azon alapon, mert végrehajtás alá nem vonathattak, az összeirásból való kitörlése kéretik.

A folytatólagos végrehajtást rendszerint a végrehajtás foganatositására illetékes biróság rendeli el. Az *a)* pont esetében azonban, ha a végrehajtás foganatositására több biróság kerestetik meg, a folytatólagos végrehajtás elrendelésére azon biróság illetékes, mely az alapvégrehajtást elrendelte.

Az *a)* pont esetében jogositva van a biróság a folytatólagos végrehajtással járó költségeket, a körülményekhez képest, a végrehajtást szenvedőnek terhére megállapitani, vagy azokat megszüntetni. — Minden más esetben a folytatólagos végrehajtás költségeit a végrehajtást szenvedő viseli.

Ha a végrehajtató fél folytatólagos végrehajtás elrendelését kéri, még mielőtt az előbb már elrendelt végrehajtás foganatosittatott volna, ez esetben a folytatólagos végrehajtás ugyan elrendelendő, hanem a végrehajtási kérvény költségei a végrehajtást szenvedő fél ellen meg nem állapithatók.

Ha a végrehajtás csupán ingókra volt kérve, az utóbb ingatlanra kérelmezett folytatólagos végrehajtás elrendelésére a végrehajtást elrendelő biróság lesz illetékes, mert ily esetben a végrehajtási törvény 117. §-a alkalmazást nyer. (Dt. XLVI. 51., LII. 68.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 117. §-a, ennek tartalmából és elhelyezéséből kitünőleg, csupán az ingóságokra vezetendő folytatólagos kielégitési végrehajtásról rendelkezik, ellenben az ingatlanokra vezetendő kielégitési végrehajtást szabályozó 135—207. §§-ai folytatólagos kielégitési végrehajtás elrendelése tekintetében kivételes intézkedést nem tevén, azokra nézve a kielégitési végrehajtás elrendelésénél is mindenkor az idézett törvénynek általános rendelkezései alkalmazandók. (Tb. — M. 13377. Azonos Tb. — M. 18089.)

Ha a folytatólagos végrehajtás csak ingatlanokra kéretik, nem kell kimutatni, hogy a követelés a lefoglalt ingókkal fedezve nincsen. (Tb. — Dt. LXIII. 5.)

Azon rendelkezés, mely szerint a folytatólagos végrehajtást a végrehajtás foganatositására megkeresett biróság is elrendelheti, ingatlanokra nem vonatkozik. (Dt. LXXIII. 15. sz.)

(Kolozsvári Tb. határozattárába felv. 6. polg. hat.) Ha a végrehajtató a végrehajtást szenvedőnek előbb csak ingó vagyonára, azután pedig külön kérvénynyel ingatlan vagyonára, vagy megforditva előbb csak ingatlan vagyonára, azután pedig külön kérvénynyel ingó vagyonára kéri a végrehajtás elrendelését, az utóbbi kérvény költsége a végrehajtást szenvedő terhére rendszerint nem állapitandó meg. (Ig. K. X. 4. sz.)

118. §. A 114. §. esetében, ha a vételárfelosztásra nézve egyértelmü megállapodás nem jött létre, a végrehajtás foganatositására illetékes biróság az árfelosztás végett rövid időre határnapot tüz s erre az összes érdekletteket megidézi. A tárgyalásra az érdeklettek a végrehajtásnál közbenjárt képviselőjük által is megidézhetők. Ha lakhelyének nemtudása miatt valamelyik érdekelt fél a tárgyalásra meg nem idéztethetik, vagy valamely meg nem jelent érdekelt félnek szabályszerü megidézéséről szóló vétbizonyitvány a tárgyalás napjáig meg

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szab. 323. §-ával.

nem érkezik : részére hirdetményi idézés nélkül ügygondnok neveztetik, s amenynyiben a tárgyalás az ügygondnok beidézése mellett a kitüzött határnapon megtartható nem volna, legrövidebb időre ujabb határnap tüzetik ki.

A csődtörvényben nem foglaltatván olyan rendelkezés, mely szerint a zálogjoggal terhelt, de a csődtömeghez leltározott ingóságokért befolyott árverési vételár a csődbiróságnál volna leteendő, annak kezelése és felosztása a végrehajtás foganatositására illetékes biróság és nem a csődbiróság hatáskörébe tartozik. (M. 15636.)

A sorrendi tárgyalást kitüző végzés kimondván azt, hogy a meg nem jelenő félről az fog vélelmeztetni, hogy a letétben levő összegre igényt nem tart, a meg nem jelent hitelező más hitelező követelésének sorozása ellen felfolyamodással nem élhet, mert a fenti végzés jogerőre emelkedett. (Tb. — Dt. LXXXV. 7.)

A sorrendi tárgyaláson való meg nem jelenés nem birhat a végrehajtási törvény 118. és 119. §§-ai értelmében azzal a joghatálylyal, hogy emiatt a meg nem jelenő félnek kifogásolt követelése mellőztessék, hanem a sorrend egyébként a rendelkezésre álló hivatalos adatok alapján megállapitandó. (Dt. LXXXV. 17.)

119. §. A kielégitési sorrend az érdeklettek meghallgatása után a biró által állapittatik meg, s az e tárgyban hozott végzés a feleknek azonnal kihirdettetik.

Az árverési, hirdetési és foganatositási költségek minden más követelést megelőzőleg sorozandók.

Ha a végzés ellen a kihirdetéskor felfolyamodás be nem jelentetik : a vételár azonnal felosztatik, a kihirdetéskor bejelentett s 3 nap alatt irásban indokolható felfolyamodás esetében pedig az iratok 8 nap alatt felterjesztendők.

A felfolyamodásnak csupán azon követelések kifizetésére van halasztó hatálya, amelyeknek kielégitése a felfolyamodás folytán hozandó felsőbb birósági határozattól függ. Azon követelések, melyek a felsőbb birósági határozatra való tekintet nélkül a vételárból minden esetre kielégitést nyernek, felfolyamodás esetében is azonnal kifizetendők.

A másodbiróság végzése ellen, amenynyiben az elsőbiróság végzése megváltoztattatott, s harmadbirósághoz halasztó hatálylyal biró felfolyamodásnak van helye.

Ezen felfolyamodás a másodbirósági végzés kézbesitésétől számitott 8 nap alatt adandó be.

Azon hitelező követelése, aki biztositási végrehajtás folytán nyert zálogjogot, a zálogjogi elsőség sorrendjébe soroztatik ugyan, de ha az érdeklettek között ellenkező megállapodás nem jött létre, a megfelelő összeg a követelés iránti per jogerejü eldöntéséig birói letétbe helyeztetik.

Ha törvényes zálogjoggal biró valamely követelésnek valódisága vonatik kétségbe, a megfelelő összeg birói letétbe helyezése mellett, a követelő a keresetének az illetékes biróság előtt a végzés jogerőre emelkedésétől és, amenynyiben a követelés még le nem járt, a végzésben kitüntetendő lejárati naptól számitott 30 napi zárhatáridő alatt leendő meginditására utasittatik. Ezen per, az érdeklettek beavatkozási jogának épségben maradása mellett, a végrehajtást szenvedő ellen inditandó.

(Curia 38. számu t. ü. döntvénye.) Az 1881 : LX. t.-cz. 119. §-a rendelkezésének ellenére a tárgyalás után azonnal meg nem hozott, ki nem hirdetett, hanem kézbesitett végzés ellen 3 napon tül, de 8 napon belül beadott felfolyamodás elkésés indokából vissza nem utasitható.

Ha a kielégitési sorrendet megállapitó végzés nem hirdettetik ki, hanem kézbesittetik, ez esetben a felfolyamodás tekintetében nem foghat helyet a 119. §-ban megállapitott kivételes intézkedés, hanem az általános szabályok alkalmazandók. (Dt. XLIII. 48.)

Ha az elsőbirósági sorrendi végzés ki nem hirdettetik, hanem kézbesittetik a feleknek, a felfolyamodás a kézbesitést követő 8 napon belül benyujtható. (Dt. XLVI. 127. *Ellenkező :* LXXXV. 8.)

Az idegen követelések végrehajtási lefoglalásánál végrehajtást szenvedő adósai által tett nyilatkozatok bélyegköltségeit maga a végrehajtató köteles fizetni. Ily nyilatkozattevők képviselőjük által tevén ezen nyilatkozásokat, az erre szükséges meghatalmazás bélyegét a végrehajtató nem köteles megtériteni. (Tb.—Dt. XLVI. 157.)

(Kassai Tb. 2. sz. polg. döntvénye.) Végrehajtási ügyekben az 1881 : LX. t.-cz. 119. §-ában emlitett eseten kivül sem utasitható vissza a felekkel kihirdetés utján közölt végzések ellen szóval bejelentett felfolyamodás.

Az adó- és illetéktartozások csakis ingatlanok vételárának felosztásánál s itt is csak annyiban sorozhatók előnyösen, amennyiben az elárverezett ingatlanokat közvetlenül terhelik; ingóságok elárverelésénél azonban csakis a foglalás sorrendjében nyerhetnek kielégitést. (Dt. LXXII. 16.)

Az elárverezett ingóságok után befolyt vételár felosztására nézve az 1881 : LX. t.-cz. 119. §. rendelkezései lévén az irányadók, e szerint a megtámadási kereset a követelések kifizetését nem akadályozza. (Dt. LXXII. 87.)

Az elárverezett ingóságok után befolyt vételár felosztására nézve az 1881 : LX. t.-cz. 119. §. rendelkezései lévén az irányadók, eszerint a megtámadási kereset a követelések kifizetését nem akadályozza. (M. 13379.)

Habár a kincstár adókövetelését az árverés megkezdéseig be nem jelenti is, de az iratokból kitünik, hogy az adótartozás erejéig az összes biról foglalásokat megelőzőleg végrehajtás vezettetett: akkor a kincstár elsőbbsége megállapitandó. (Dt. LXXIV. 105.)

Ha a bérbeadó törvényes zálogjoggal biró követelésének valódiságát és lejáratát a sorrendi tárgyalás alkalmával hiteles másolatban csatolt peregyezséggel igazolja, a bérkövetelés feltétlenül sorozandó. (Tb.—Dt. LXXXI. 6.)

A zárgondnok a törvényes zálogjoggal és végrehajtási zálogjoggal terhelt ingóságok kezelésével, őrizésével s biztos helyen tartásával lévén megbizva, az ezáltal felmerült költségek a végrehajtási törvény 189. §. analogiájánál fogva előnyös költségeknek tekintendők, s a vételárból a törvényes zálogjoggal biró hitelező követelését megelőzően sorozandók. (Tb.—M. 15637.) — *Ellenkező:* A zárgondnoki dij nem képez oly előnyös költséget, mely az 1881 : LX. t.-cz. 119. §. 2. bekezdése szerint minden más követelést megelőzően sorozandó. (M. 19041.)

A kielégitési zálogjogot nyert hitelező követelése a sorrendi tárgyalás alkalmával rendszerint fennállás tekintetében sem támadható meg. Ha azonban valószinüsitve van, hogy a birói határozatok hozatala után oly ténykörülmény merült fel, amely által a követelés egészben vagy részben megszünt, más törvényes rendelkezés hiányában, a joghasonlatosságnál fogva az 1881 : LX. t.-cz. 197. §-ában foglalt rendelkezés megfelelőleg alkalmazandó. (M. 16918.)

Kelperes a maga nevében tulajdont nem is vitat, ilyet a perben nem álló harmadik személy javára pedig érvényesiteni kereseti joggal nem bir: a zálogjog pedig esetleg elsőbbségi igény alapjául igen, de tulajdoni vagy oly hatályu igény alapjául, mely a végrehajtási eladás gátló akadályait képezheti, nem szolgálhat. (M. 19042.)

A zálogjog esetleg elsőbbségi igény alapjául igen, de tulajdoni vagy oly hatályu igény alapjául, mely a végrehajtási eladás gátló akadályait képezheti, nem szolgálhat. (M. 19042.)

A jogerősen megitélt követelésre nézve külön kielégitést igényelhető hitelező követelése kifizetésének a megtámadási pernek folyamatba tétele utjában nem állhat. A megtámadási pernek esetleg folyamatba tétele a végrehajtási sorrendre vonatkozó rendelkezések szerint a feltételes sorozás alapjául nem szolgálhat. (M. 18091.)

A sorrendi tárgyalásra törvényesen megidézett, de meg nem jelent fél részére is a kihirdetett végzés kihirdetettnek tekintendő s ellene jogerősnek tartandó. (T. 1900. január 23. 4398. sz.) — Curia: helybenhagyja indokainál fogva és azért, mert az a körülmény, hogy az elsőbiróság a kifizetési sorrendet megállapitó és azonnal kihirdetett végzés kézbesitését a meg nem jelent félnek elrendelte, nem változtatja meg az 1881 : LX. t.-cz. 119. §-ában meghatározott felebbviteli határidőt. (M. 18093.)

A végrehajtási törvény 119. §-ához képest hozott és kihirdetett elsőbirósági végzés, felfolyamodás be nem jelentetvén, azonnal jogerőre emelkedik, és erre mi befolyással sem bir az a körülmény, hogy az elsőbiróság a végzést a feleknek irásban is kiadta. (M. 20346.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 119. §-a értelmében a vételár felosztása tárgyában hozott megváltoztató másodbirói végzés ellen van csak felfolyamodásnak helye, a másodbiróságnak e tárgyban hozott feladó végzése ellen tehát további felfolyamodásnak helye nincs. (J. K. 1902. évi 15. sz.)

Általános jogszabályt képez és ennélfogva az ingókra vezetett végrehajtási eljárás alkalmával is irányadó az, hogy valamely kincstári követelés fennállása és ennek összege tekintetében az erre illetékes pénzügyi hatóság határozata a döntő. (Jd. 1904. évi 545. sz.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 119. §-a nem irja elő, hogy a perre utasitott a perinditást a fenti határidő alatt a végrehajtást foganatositó biróságnál bejelenteni is tartozik és ennélfogva azon okból, hogy a pert a záros határidőben meginditó háztulajdonos elsőbbséggel bejelentett házbérkövetelésének valódiságát és fennállását csak az ujabb sorrendi tárgyaláson igazolta, a háztulajdonos törvényes elsőségétől nem üthető el. (J. K. 1904. évi 21. sz.)

Mint általános jogszabály az ingókra vezetett végrehajtási eljárás alkalmával is irányadó az, hogy valamely kincstári köve-

telés fennállása és ennek összege tekintetében az erre illetékes pénzügyi hatóság határozata a döntő. (J. K. 1904. évi 21. sz.)

120. §. Több végrehajtató találkozása esetében (86—88. §§.), valamint akkor is, midőn ugyanazon ingóságok lefoglalva és felülfoglalva vannak: az árverés — habár annak elrendeléseért csak egy végrehajtató jelentkezik is — mindazon végrehajtató, foglaltató és felülfoglaltató követelésének kielégitésére elrendelendő, akiknek a javára az árverési hirdetmény kibocsátása napjáig a foglalás már foganatosittatott.

121. §. Ha olyan értékpapirok foglaltatnak le, amelyek tőzsdei árfolyammal birnak: azok árverés alá rendszerint nem bocsáttatnak; hanem a kiküldött által az érdeklett felek közbenjöttével, ha helyben tőzsde van, tőzsdei alkusz közvetitésével, ha pedig helyben tőzsde nincs, valamely pénzintézet utján vagy megfelelő más módon, de minden esetre készpénzfizetés mellett adatnak el. Az eladási számla az iratokhoz csatolandó.

A napi középárfolyamon alul több mint két száztólival az eladás csak az összes érdeklettek beleegyezésével eszközölhető.

Ha helyben tőzsde nincs s az értékesités a fentebbi módon eszközölhető nem volna, a kiküldött jelentése alapján, a végrehajtás foganatositására illetékes biróság, az eladás eszközlése végett, a legközelebbi tőzsde székhelyén illetékes járásbiróságot megkeresi.

Ha az értékesités a fentebbi módok egyike szerint sem eszközölhető: a tőzsdei árfolyammal biró értékpapirok is birói árverésen adatnak el.

122. §. Ha a végrehajtást szenvedőnek a követelése foglaltatott le: a végrehajtató kivánságára a végrehajtást szenvedőnek az adósa nyilatkozni tartozik az iránt, vajjon:

1. elismeri-e és mennyiben ismeri el a követelést valónak, s kész-e a fizetésre?

2. tart-e valaki és minő igényt a lefoglalt követelésre?

3. le van-e a követelés foglalva más hitelező részére, s ha igen, minő igény biztositására?

A nyilatkozattételre való felhivás a végrehajtást tudató rendelvénybe foglalandó, vagy ha ezt a végrehajtató később kéri, az adós a nyilatkozatra a kiküldött által külön végzésben hivandó fel.

A nyilatkozat a rendelvénynek, illetőleg a külön végzésnek kézbesitésétől számitott 8 nap alatt, az adós által aláirt beadványban, vagy a kiküldöttnél szóval adandó elő.

A beadvány vagy a szóbeli nyilatkozatról felvett jegyzőkönyv, melyeknek bélyegét a végrehajtató pótolni köteles, a biróságnak a kiküldött által bemutatandó.

123. §. Ha a lefoglalt követelés pénzbeli, és végrehajtatón kivül e követelésre másnak zálogjoga nincs: a végrehajtató a végrehajtás foganatositására illetékes biróságnál kérheti, hogy ezen követelés végrehajtásilag reá ruháztassék.

Ha a lefoglalt követelés a végrehajtató követelését és járulékait meghaladja, más megállapodás hiányában átruházásnak csak azon esetben van helye, ha a végrehajtató a többletet készpénzben kifizeti.

Ha a követelésről okirat van, az átruházás az okiratra vezetendő, mely a végrehajtatónak eredetiben kiadatik.

A 80. §. eseteit kivéve, a lefoglalt követelést a halasztó hatálylyal biró igénykereset beadására szolgáló határidő eltelte, s ha ilyen igénykereset már megindittatott, annak jogérvényes eldöntése előtt a végrehajtatóra átruházni nem lehet.

A végrehajtást szenvedő a végrehajtásilag átruházott követelés valódiságáért és behajthatóságáért felelős.

Ha a lefoglalt követelés biztositására a zálogjog telekkönyvileg bejegyezve van, az átruházás telekkönyvi bejegyzése végett az illetékes telekkönyvi hatóság megkerestetik.

(C. 14. számu t. ü. polg. döntvénye.) Bekebelezett követelésnek visszteher melletti átruházása esetében az engedményező az átengedett követelés behajthatóságáért szavatossággal rendszerint nem tartozik.

Amikor a végrehajtási törvény 123. §-a értelmében a követelés a végrehajtatóra ruháztatik át, a végrehajtató engedményesnek tekintetik, és az adós ellene is mindazokat a kifogásokat megteheti, amelyeket az eredeti hitelezője ellen megtehetett volna. (M. 20305., 20349.)

124. §. Ha a lefoglalt követelés az előző szakasz szerint át nem ruházható, valamint akkor is, ha a végrehajtató a lefoglalt követelés átruháztatását nem kivánja: a végrehajtás foganatositására illetékes biróságnál kérheti, hogy a lefoglalt követelésnek behajtására feljogosittassék, avagy pedig e végből ügygondnok rendeltessék.

Ha a követelésre másnak is van zálogjoga, vagy a lefoglalt követelés a végrehajtató követelését és járulékáit meghaladja, ha csak a felek közt más megállapodás nem jött létre, — a behajtásra ügygondnok rendelendő; ellenesetben a behajtással a végrehajtató bizandó meg.

A lefoglalt követelés behajtása iránti intézkedés elrendelését a végrehajtató a halasztó hatálylyal biró igénykereset beadására szolgáló határidő eltelte, vagy az ilyen igénykereset eldöntése előtt is kérheti.

Ha azonban halasztó hatálylyal biró igénykereset indittatott: ennek jogérvényes eldöntéséig a behajtott összeget utalványozni (125. §.) vagy felosztani (126. §.) nem lehet.

A megbizott végrehajtató vagy a kirendelt ügygondnok a követelés behajtása iránt saját felperessége alatt van jogositva a pert meginditani; a per meginditásáról azonban a végrehajtást szenvedőt, ha lakhelye tudatik, lakhelyére intézendő ajánlott levélben, értesiteni köteles.

A követelés behajtására szükséges költségeket a végrehajtató köteles előlegezni.

Ha a végrehajtató a lefoglalt követelés behajtására kér és nyer a biróságtól az 1881 : LX. t.-cz. 124. §. értelmében felhatalmazást: ez csakis a lefoglalt követelésnek lejáratakor per utján leendő behajtására jogositja fel a végrehajtatót, s ugy az ügygondnokot, de nem egyuttal arra is, hogy a követelésnek lejárat előtt való biztositását per utján igényelhesse. Ha a végrehajtató a még csak távol jövőben lejáró követelés behajtásával a lejáratig várni nem akar, szabadságában áll az 1881 : LX. t.-cz. 123. vagy 129. §-aiban meghatározott utat igénybe venni. (M. 16920.)

Lefoglalt követelés behajtására birólag megbizott ügygondnok által inditott perben pervesztesség esetén az a végrehajtató marasztalandó el, akinek részére és érdekében az ügygondnok a behajtással megbizatott, mert valamikép a követelés behajtására szükséges költségeket ő tartozik előlegezni, ugy a pervesztesség folytán felmerülő perköltségben való marasztalás is csak őt terhelheti. (Dt. LXXIV. 33.)

Ha a végrehajtató a letiltott követelés behajtására ügygondnokul a saját ügyvédjét kéri kirendelni, más ügyvédet csak alapos okból lehet kinevezni. (Tb.—Dt. LXXVIII. 11.) *Ellenkező:* A saját nevében perben álló ügygondnok, mint pervesztes, a költségben saját személyében marasztalandó. (Tb.—Dt. LXXXIV. 53., LXXXV. 5.)

A lefoglalt követelés behajtására kirendelt ügygondnok pervesztése esetén az ügygondnok kinevezéseért folyamodót végrehajtató felelős az alperes perköltségeért. (M. 18094.)

Helyesen marasztaltatott felperes a költségben; mert a lefoglalt követelés behajtására kirendelt ügygondnok a pert az 1881. évi LX. t.-cz. 124. §-ának utolsóelőtti bekezdése szerint saját felperessége alatt inditja, vagy folytatja; az 1893 : XVIII. t.-cz. 109. és következő §§-ai szerint pedig a perköltség viselésére csak a peres felek, nem pedig perben nem álló s jogi személy minőségével nem is biró végrehajtási tömeg kötelezhetők. (Tb.—M. 19052.)

Tekintve, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 124. §-ának végbekezdése rendelkezése szerint akár maga a végrehajtató bizatott meg a végrehajtást szenvedettet megillető letiltott követelés behajtására, akár pedig evégből ügygondnok rendeltetett ki: a követelés behajtására szükséges költségeket a végre hajtató tartozik előlegezni. (M. 19054.)

Amennyiben felperes a pereket a 124. §. szerint a maga rendes utján kérhető előleg nélkül tette folyamatba, a perekben felmerült dijainak és kiadásainak megtérítését a végrehajtatótól nem követelheti, mivel a végrehajtási törvény 126. §-a szerint a behajtott összeg felosztásánál dönthető el, hogy a perben megitélt dijai és kiadásai a behaj-

tott összegből fedezhetők-e? és ugyanez alkalommal állapittatik meg, hogy forognak-e fenn az ügygondnoknak oly költségei, melyek a végrehajtást szenvedő adós elleni eljárásban meg nem itéltettek és amelyek a felosztási eljárásnál kielégithetők? (M. 19055.)

A végrehajtási törvény 124. §-a rendeli, hogy a lefoglalt követeléseknek ügygondnok által való behajtása esetén a behajtásra szükséges költséget a végrehajtató köteles előlegezni. Ily előleg adására keresetnek helye nincs, mivel a végrehajtási törvény 124., 125., 126. és 128. §§-aiban foglalt intézkedésekből kizártnak kell tekinteni, hogy a behajtás iránt meginditandó vagy meginditott perre szükséges előleg iránt előzőleg még egy per tétethessék folyamatba; az előlegadás elrendelése a végrehajtást foganatositó, mint e részben ügybiróság hatáskörébe tartozik, tehát az ügygondnok ez iránt a végrehajtást foganatositó birósághoz fordulhat; ha ennek meghagyása ellenére a végrehajtató a szükséges előleget be nem szolgáltatja, a kinevezett ügygondnok módjában áll ügygondnoki megbizatását el nem fogadni, vagy abban hagyni. (J. K. 1900. évi 314. l.)

A végrehajtási törvény 124. §-a értelmében kirendelt ügygondnok felhatalmazása a végrehajtást szenvedő által lefolytatott per megujitására is kiterjed. (J. K. 1902. évi 13. sz.)

125. §. A behajtással megbizott végrehajtató vagy a kirendelt ügygondnok a követelés behajtása után a végrehajtás foganatositására illetékes biróságnak jelentést tenni, és az ügygondnok a behajtott készpénzt a jelentés mellett bemutatni köteles.

A biróság, ha a behajtott összegre a végrehajtatón kivül másnak zálogjoga nincs, azt a követelés törlesztésére utalványozza. A törlesztés a követelésről netalán létező okiratra feljegyzendő, s e végből az eredeti okirat bemutatandó.

A végrehajtató ezen utalványozó végzés kézbesitéséig a behajtott összeggel nem rendelkezhetik.

126. §. Az ügygondnok által behajtott és bemutatott készpénz felosztására a biróság határnapot tüz ki s a befolyt összeg felosztását a 118. és 119. §§-nak megfelelően eszközli.

Ha a behajtott követelés biztositására a zálogjog telekkönyvileg bejegyezve volt, s arra alzálogjogok szereztettek, a kielégitési sorrend a telekkönyvi rangsorozat értelmében az ingatlanok vételára felosztására vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazása mellett állapittatik meg, s e végből a megbizott ügygondnok jelentése mellett a telekkönyv hiteles kivonatát is bemutatni köteles.[1])

A megbizott ügygondnok azon költségei és dijai, amelyek a végrehajtást szenvedő adósa ellen meg nem itéltettek, az árfelosztási eljárás alkalmával állapittatnak meg, és a behajtott összegből első sorban elégittetnek ki.

A 118. és 119. §§-ok szerint eszközlendő az árfelosztás akkor is, ha akár magánfél, akár pedig közpénztár a nála többek részére lefoglalt összeget a birósághoz kivánja letenni. Ez esetben a pénz azon birósághoz teendő le, melynek kiküldöttje az első végrehajtást foganatositotta.

A letéti beadványhoz valamennyi foglaltatónak a foglalás időrendje szerint összeállitott és a letevő által aláirt kimutatása és a biróság vagy más hatóság, illetőleg ezek kiküldöttjei által kiadott rendelvények eredetiben csatolandók.

127. §. Ha a behajtott követelés nem pénzbeli, a biróság a jelentés alapján a behajtott követelés tárgyának árverés utján való értékesitését rendeli meg s ennek foganatositására kiküldöttet rendel.

Igénybejelentési felhivás kibocsátása ezen esetben nem szükséges: a kikiáltási árul szolgáló becsárt pedig a kiküldött, amennyiben szükségesnek látja, az állandóan alkalmazott birósági szakértők közül egynek közbejöttével rendes becslési eljárás nélkül állapitja meg. A befolyt vételárból a kielégités a 125. és 126. §§. szabályai szerint történik.

128. §. A lefoglalt követelés behajthatlansága esetében a végrehajtatónak jogában áll a végrehajtást szenvedőnek

[1]) A telekkönyvi rangsorozatra nézve v. ö. a telekkönyvi rendtartás 61. §-ával. Lásd II. R.-ben.

másnemü vagyonára intézendő végrehajtás utján szorgalmazni követelése kielégittetését. A lefoglalt követelés behajtására forditott és biróilag megállapitott költségek és dijak az alapperbeli követelés járulékaihoz számittatnak.

A fent érintett jog illeti a végrehajtatót akkor is, ha a lefoglalt követelésre nyert zálogjogról lemond, vagy pedig kimutatja, hogy a követelés lefoglalása daczára elegendő fedezettel nem bir. (117. §. *a)* pont.)

A zálogjogról való lemondás esetében a végrehajtást szenvedő adósa értesitendő.

129. §. Ha a végrehajtásilag lefoglalt követelés feltételtől függ, ha a követelés lejárta fél évnél hosszabb időre terjed, ha a követelés viszonszolgálattól függ, ha a végrehajtást szenvedő adósa ellen csődeljárás van folyamatban, vagy ha a követelés érvényesitése más okokból nehézségekkel van egybekötve: a biróság a követelésnek birói árverésen való eladását vagy más módon való értékesitését rendeli el.

Ezen kérelem tárgyában a biróság a végrehajtást szenvedőt, s ha ez nem belföldön tartózkodik vagy tartózkodási helye ismeretlen, a részére kinevezendő ügygondnokot meghallgatni köteles.

Az árverés az ingóságokra előirt szabályok szerint tartatik meg.

Pénzbeli követeléseknél első kikiáltási árul a követelés névszerinti értéke szolgál; nem kamatozó követeléseknél azonban a lejáratig folyó 6% kamatkülönbözet a névszerinti értékből levonatik.

Másnemü követelések kikiáltási árát a kiküldött a 127. §. szerint állapitja meg.

Az árverési vevő a visszteher melletti engedményes jogaiba lép; s a követelésről kiállitott okiratok és a netalán fedezetül szolgáló kézizálog az árverési vevőnek átadandók. Ha a követelés biztositására a zálogjog bejegyezve van: ugy az elrendelt árverés feljegyzése, mint a hitelező személyében történt változás kitüntetése végett az illetékes telekkönyvi hatóság hivatalból keresendő meg.

Az árverési vevő ellen azon harmadik személy, ki kellő időben igénykeresetét meginditani elmulasztotta, igényt nem érvényesithet.[1])

Aki valamely követelést árverésen megvesz, a végrehajtási törvény 129. §-a értelmében a visszteher melletti engedményes jogaival bir; de ha a követelés alapjául szolgáló okirat valódisága megtagadtatik, a bizonyitás még akkor is az okiratra hivatkozót terheli, ha a követelés telekkönyvileg bekebelezve van. (C. L. 1905. évi 2. sz.)

130. §. Életjáradékok és más bizonytalan ideig, időről-időre részletekben fizetendő követelések a 129. §. szerint nem értékesithetők, hanem a kielégités a lefoglalt részleteknek a 123. §. szerinti átruházása vagy a 124. §. szerinti behajtás utján eszközöltetik.

131. §. A kir. kisebb haszonvételi jog rendszerint az ingóságok végrehajtására előirt szabályok szerint vétetik végrehajtás alá. A becsárt a kiküldött a jövedelmi adó százszoros összege szerint állapitja meg. Ha a jövedelmi adó összege bizonyitható nem volna: ezen jog becsértéke a felek által bemutatandó, esetleg, amennyiben ezen jogok közösen kezeltetnek, a közbirtokosság elnökétől, pénztárnokától, egyes közbirtokossági tagoktól, vagy a jog bérlőjétől beszerzendő adatok és felvilágositások alapján állapitandók meg.

Ha azonban a kir. kisebb haszonvételi jog gyakorlata valamely ingatlannal elválaszthatlanul van egybekapcsolva: e jog az ingatlannal vehető csupán végrehajtás alá.

Ez eseteken kivül ingatlanra vezetett végrehajtás esetében a végrehajtató az ingatlannal együtt az attól még el nem választott kir. kisebb haszonvételi jognak végrehajtás alá vételét is kivánhatja.[2])

---

[1]) V. ö. a 89. és 93. §§-okat.

[2]) A gőzmalmok a kir. kisebb haszonvétel tárgyát nem képezik. V. ö. 1880 : XXXIV. t.-czikket a III. R-ben.

132. §. Ha a végrehajtást szenvedőnek valamely ingatlan vagyonra vonatkozólag élők közötti jogügylet által szerzett joga foglaltatik le, a végrehajtató a végrehajtás foganatositására illetékes biróság által végzésileg feljogositandó, hogy a lefoglalt jogot érvényesithesse. A végrehajtás alá vont jogra vonatkozó okiratok, amennyiben a végrehajtást szenvedőné, találtattak, a jog érvényesithetése végett a végrehajtatónak kiadatnak.

Fentebbi végzés feljogositja a végrehajtatót, hogy a végrehajtást szenvedő javára a tulajdonjogot vagy más dologi jogot olyan módon érvényesitse, amint azt a végrehajtást szenvedőnek érvényesiteni jogában állott volna. Evégből a végrehajtató, saját fe'peressége alatt, perrel is felléphet. Az e perben biróilag megállapitott költségek és dijak az alapperbeli követelés járulékaihoz hozzászámittatnak.

Az érvényesitett tulajdon- vagy más dologi jogra a további végrehajtási lépések a megfelelő szabályok szerint eszközlendők.

Ezen szabályok alkalmazandók az eljárásra nézve akkor is, ha végrehajtást szenvedőnek valamely ingatlanra vonatkozó zálogvisszaváltási jogára vezettetik a végrehajtás.

(Budapesti Tb. III. tan. 1882. évi döntvénykönyvéből.) Nem forog fenn akadály, hogy valamely örökség megvevője az 1881. évi LX. t.-cz. 132. és 138. §§-aiban foglalt jogszabály hasonlatosságánál fogva itéletileg feljogosittassék, a megvett ingatlannak az eladó örökös nevére leendő bekebeleztetése céljából, a szükséges lépéseket megtenni.

(Győri Tb. határozattárába felv. 5. polg. hat.) A végrehajtást szenvedőt valamely telekkönyvezett ingatlan tulajdonára megillető, telekkönyvileg ki nem tüntetett jog az 1881 : LX. t.-cz. 132. §-a értelmében s az e szakaszban megállapitott eljárás utján akkor is lefoglalható. ha az ingatlanra vonatkozó jogot élők közti jogügylettel nem maga a végrehajtást szenvedő, hanem az a jogelődje, akinek a kérdéses jogra vonatkozólag a végrehajtást szenvedő az örököse, szerezte meg. (Ig. K. IV. 4. sz.)

133. §. Ha a végrehajtást szenvedőnek olyan pénzbeli követelése foglaltatott le, melyet közpénztárból vagy letétből vehet fel, a végrehajtás foganatositására illetékes hatóság, a foglalási eljárás jogerőre emelkedése után, a lefoglalt pénzbeli követelést a végrehajtató részére utalványozza, s ezen utalványozást tárgyazó végzést a kifizetésre illetékes pénztár felett álló hatóságnak (83. §.) küldi meg. Ezen hatóság a pénztárt késedelem nélkül utasitani köteles, hogy az esetleges fizetési időpont bevárása mellett a fizetést a végrehajtató kezeihez teljesitse.

Az utalványozási végzésben a végrehajtási összeg az utalványozás napjáig kiszámitott járulékaival kiteendő, s az is kitüntetendő, hogy az utalványozás napjától a kielégitésig járnak-e, és ha igen, minő összeg után és hány száztólival számitott kamatok. Ha a követelésről okirat van, azt a végrehajtató a biróságnak bemutatni köteles a végből, hogy az utalványozási végzés kiadása előtt az utalványozás által történt fizetés vagy törlesztés ezen eredeti okiratra jegyeztessék fel.

A kir. igazságügyministerium az 1881 : LX. t.-cz. 133. §-ának alkalmazásánál többször tapasztalta, hogy a birák és birósági hivatalnokok lefoglalt fizetésének a végrehajtató részére való utalványozásánál a biróságok gyakorlata az illetékesség kérdésében ingadozó. Szükségesnek mutatkozik ennélfogva közölni, hogy egy felmerült eset alkalmából a kir. Curia 1897. évi 2226. P. sz. alatt hozott végzésében kimondotta, hogy »midőn valamely végrehajtást szenvedőnek közpénztárból felvehető követelése foglaltatik le, az 1881 : LX. t.-cz. 133. §-a értelmében a kiutalványozást a végrehajtás foganatositására illetékes biróság teljesiti akkor is, ha a foglalás a 84. §. szerint, kiküldött mellőzésével eszközöltetett és a foglalásról a pénztár a végrehajtási végzésben foglalt meghagyással értesittetett«. Ebből következik, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 133. §-ában meghatározott utalványozási végzés meghozatalára a 18. §. értelmében az a kir. járásbiróság illetékes, melynek területén van az a kir. adóhivatal, ahol a végrehajtást szenvedő részére járó fizetés felvehető. (1897. évi 41445. sz. I. M.)

A letiltott pénzösszeg kiutalására mindig azon biróság van hivatva, mely a letiltást foganatositotta. (Dt. XXIX. 94., XLV. 15.)

A végrehajtást szenvedőnek oly pénzbeli követelése foglaltatván le, melyet központi pénztárból, vagy letétből vehet fel, a követelésnek a végrehajtató részére való utalványozását a végrehajtás foganatositására illetékes biróság eszközli még oly esetben is, midőn a követelést kiküldött rendelésének mellőzésével az 1881 : LX. t.-cz. 84. §-a értelmében közvetlenül a végrehajtást rendelő biróság foglalta le. (Dt. XXXV. 45., XXXVI. 17., XLII. 152., XLIV. 42., LI. 214., LV. 59.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 133. §-a szerint, a követelésre vonatkozó okiratnak a biróságnál való bemutatása csak a lefoglalt pénzbeli követelés utalványozása és annak folytán történt fizetésnek vagy törlesztésnek feljegyzése czéljából szükségeltetvén, miután a végrehajtató az utalványozást még nem kérte s igy az eredeti perbeli váltónak bemutatására szükség nincs és erre végrehajtató hivatalból nem kötelezhető, a foglalással és letiltással megszerzett zálogjognak megszüntetése helyt nem foghat. (Tb. — M. 15641.)

Központi pénztárból járó fizetés letiltása esetében, a zálogjogok közti elsőbbség nem a foglalások időpontja szerint döntendő el, hanem aszerint, hogy melyik foglalásról értesittetett a pénztár előbb. Mert a végrehajtási törvény 133. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy a központi pénztár a végrehajtást foganatosittató biróság utalványa alapján és felettes hatóságának utasitása után az egyes végrehajtató részére a fizetést közvetlen teljesiti, okszerüen következik, hogy az egyes végrehajtató kezéhez a központi pénztár a fizetést is csak a reá nézve a végrehajtási törvény 83. §-ában megszabott időpont, vagyis a letiltásról történt értesittetésének sorrendjében eszközölheti, minélfogva az egyes végrehajtatók közt is az elsőbbség tekintetében szintén csak a központi pénztárra megállapitott és a foglalás teljességét tartalmazó ez az időpont lehet egyedül mérvadó. (M. 16922.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 133. §. értelmében, ha végrehajtást szenvedőnek olyan pénzbeli követelése foglaltatott le, melyet központi pénztárból vagy letétből vehet föl, a foglalás jogerőre emelkedése után a végrehajtás foganatositására illetékes hatóság teljesiti a végrehajtató részére az utalványozást; ebből következik, hogy amennyiben ugyanaz a központi pénztári vagy letéti követelés többek részére van lefoglalva és ebből folyólag kielégitési sorrend megállapitása szükséges, ennek megállapitása is a végrehajtás foganatositására illetékes biróság teendői közé tartozik; az idézett t.-cz. 18. §. szerint pedig a végrehajtás foganatositására illetékes a nagybecskereki járásbiróság, mint amelynek területén van az a központi pénztár, melyben a végrehajtást szenvedőtől lefoglalt letéti összeg őriztetik. (M. 16923.)

24418. szám.
1895. okt. 20.

Igazs. min. rendelet

a nyugdijállományban levő cs. és kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédségi tisztek és katonai hivatalnokok ellátási illetményeinek lefoglalása tárgyában.

A cs. és kir. közös hadügyministerium panasz tárgyává tette nálam a kir. biróságok azon eljárását, hogy a cs. és kir. közös hadügyministerium nyugdijállományába tartozó tisztek és katonai hivatalnokok ellátási illetményeit a kir. biróságok a végrehajtást elrendelő végzések áttétele által nem az illető személy lakhelyére nézve illetékes hadbiztosság (intendantura), mint kiutaló hatóság utján foglaltatják le, hanem hogy a végrehajtást elrendelő ezen végzéseket a cs. és kir. közös hadügyministeriummal és ennek fizető hivatalával közlik. Minthogy ez az eljárás a katonai hatóságokat fölösleges levelezésre kényszeriti, de a végrehajtónak is hátrányt okoz, mert a végrehajtás foganatositása ezen közvetités folytán késedelmet szenved, a következőket rendelem: 1. Oly esetben, midőn a kir. biróságok a közös hadsereg nyugállományában levő tisztek vagy katonai hivatalnokok ellátási illetményeire rendelnek végrehajtást; a végrehajtást rendelő végzéseket a végrehajtást szenvedőnek lakhelye szerint illetékes katonai pénztárnak (katonai fizető helynek) és az illető katonai területi hadbiztosságnak (az illető hadtest hadbiztosságának) mint kiutaló hatóságnak kell megküldeni; ha pedig a végrehajtás az ország határán kivül foganatositandó, a fennálló szabályok szerint az ezen pénztárra nézve illetékes biróságot kell megkeresni. 2. Oly esetben, midőn a végrehajtás a m. kir. honvédség nyugállományában levő tiszt vagy tisztviselő ellátási illetményeire rendeltetik el: a végrehajtást rendelő végzéseket a m. kir. honvédelmi ministeriumnak, mint az emlitett illetményeket utalványozó hatóságnak, és azon m. kir. állampénztárnak (kir. adóhivatalnak) kell megküldeni, amely pénztárhoz (kir. adóhivatalhoz) a végrehajtást szenvedő nyugdijas ellátási illetményeinek fölvétele végett utalva van.

67709. szám.
1897. dec. 8.

Igazs. min. rendelet

az 1881 : LX. t.-cz. 133. §-a alapján hozott utalványozó végzésekbe foglalandó rendelkezés tárgyában.

Az 1881 : LX. t.-cz. 133. §-a alapján hozott utalványozó végzések némelyike oly rendelke-

zést is tartalmaz, mely a központárt arra utasitja, hogy a lefoglalt összeget az utalványozó, illetve a végrehajtást elrendelő biróságnak posta utján megküldje. Ily rendelkezés könnyen félreértésre vagy zavarra adhat okot. Megtörtént ugyanis, hogy azon idő alatt, amig az utalványozó végzés a központárhoz megérkezett s onnan a pénz a végzés értelmében elküldetett, a végrehajtást szenvedő ugyanazon követelési összeget a végrehajtónak közvetlenül kifizette, minek folytán a központárból felvehető illetményei zár alól feloldatván, jogositva lett illetményeit a központárnál felvenni, de ezt nem tehette, mert ugyanazon összeg az utalványozó végzés értelmében a birósághoz már elküldetett. Nehogy ehhez hasonló zavart okozó eset ismétlődjék, figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy a végrehajtási törvény 133. §-ának első bekezdése értelmében a központár felett álló hatóság a pénztárt arra köteles utasitani, hogy a fizetést »a végrehajtató kezeihez« teljesitse. A törvény ezen rendelkezésével nem egyeztethető össze az utalványozó biróságnak oly intézkedése, mely a központárt arra utasitja, hogy a lefoglalt összeget a kifizetés eszközlése végett a biróságnak küldje meg. A végrehajtási törvény 133. §-a alapján tehát akkép kell az utalványozó biróságnak rendelkezni, hogy a lefoglalt összeget a központárnál a végrehajtató vagy annak képviselője személyesen vagy igazolt meghatalmazottja által vehesse fel.

134. §. Ha biztositási végrehajtás utján lefoglalt ingóságokra szándékoltatik vezettetni a kielégitési végrehajtás: azt a 2. §. szerint illetékes biróság rendeli el.

Ezen biróság, ha egyszersmind a végrehajtás foganatositására is illetékes, a 89. §. szerinti felhivást kibocsátani s a kielégitési végrehajtás foganatositására kiküldöttet rendelni, ellenesetben pedig e végből a 18. §. szerint illetékes biróságot megkeresni köteles.

A halasztó hatálylyal biró igénykereset beadására szolgáló 15 napi határidő ezen esetekben a felhivásnak a biróságnál való kifüggesztésének napjától számittatik.

A felhivás kibocsátása előtt netalán beadott igénykeresetek szintén halasztó hatálylyal birnak; azonban ha az igénykeresetben az ellenkező kérelem kifejezetten nem adatik elő, csak a felhivási határidő eltelte után, a netalán beadott többi igénykeresettel együtt tárgyaltatnak és döntetnek el.

Egyébként a kielégitési végrehajtásra nézve fentebb megállapitott szabályok alkalmazandók akkor is, ha a kielégitési végrehajtás már biztositásilag lefoglalt ingóságokra vezettetik.

A keresetet a biztositási végrehajtás foganatba vételétől számitott 30 napon túl adták be, magában ez a körülmény azonban a biztositásilag lefoglalt ingókra a kielégitési végrehajtás elrendelésének megtagadására okul nem szolgálhat, mert a biztositási végrehajtás az 1881 : LX. t.-cz. 225. §-a alapján rendeltetvén el, miután a végrehajtást szenvedők a kir. törvény 235. §. alapján első bekezdése értelmében a pernek 30 napon belül meg nem inditása miatt a biztositási végrehajtás feloldását nem kérték, annak a jogcselekménynek a hatálya, amennyiben az érdekelt felek a lefoglalt dolgok felett másként nem rendelkeztek, most is fennáll. (Tb. — M. 15642.)

Biztositási végrehajtás utján lefoglalt ingókra vonatkozóan a felhivás kibocsátása előtt beadott igénykeresetek, ha az igénykeresetben az ellenkező kérelem kifejezetten nem adatik elő, csak a felhivási határidő eltelte után a netán beadott többi igénykeresettel együtt tárgyaltatnak és döntetnek el. (Jd. 1904. évi 790. sz.)

II. Végrehajtás ingatlanokra.

135. §. Készpénzbeli követelés behajtása végett ingatlanra vezetendő végrehajtás esetén, a végrehajtási kérvényben az ingatlan a telekjegyzőkönyvi szám pontos megjelölésével kitüntetendő, és ha valamely telekjegyzőkönyvben több telekkönyvi jószágtest foglaltatik, s a végrehajtás nem valamennyi jószágtestre vezettetik: a telekkönyvi helyrajzi számokra való hivatkozással megjelölendő azon jószágtest vagy jószágtestek, melyekre a végrehajtás vezetése kéretik. Egyszersmind a kérvényben a végrehajtás foganatositására illetékes telekkönyvi hatóság is megnevezendő.

Ha a végrehajtás utján behajtandó követelés biztositása végett a végrehajtás alá veendő ingatlanra a zálogjog már korábban bekebeleztetett vagy elő-

jegyeztetett: ezen körülmény a bekebelezést vagy előjegyzést rendelő végzés számára való hivatkozás mellett megemlitendő.[1])

33689. szám.
1892. okt. 21.

Igazs. min. rendelet

a zálogjog bekebelezését vagy előjegyzését rendelő korábbi végzések ügyszámának idézéséről a kielégitési végrehajtás foganatositását meghagyó végzésekben.

Az 1881 : LX. t.-cz. 135. §-ára való utalással figyelmeztetem a kir. biróságokat, mint telekkönyvi hatóságokat, hogy amennyiben a kielégitési végrehajtást elrendelő és foganatositás végett hozzájuk áttettt végzésekből kitünik, miszerint a végrehajtási követelés, a végrehajtás alá vonandó ingatlanra vagy telekkönyvi jogra már korábban eszközölt zálogjogi bekebelezéssel vagy előjegyzéssel biztositva van, a kielégitési végrehajtás foganatositását meghagyó és az illető királyi adóhivatallal közlendő végzéseikben, a zálogjog bekebelezését vagy előjegyzését rendelő korábbi végzésnek számát tegyék ki.

136. §. A kielégitési végrehajtás elrendelése esetében, a biróság a végrehajtási zálogjog bekebelezése, vagy az előjegyzett zálogjog igazolásának bejegyzése, illetőleg a végrehajtási jog feljegyzése végett a végrehajtási kérvénynek egy-egy példányát, a végrehajtást elrendelő végzéssel ellátva, az illetékes telekkönyvi hatósághoz teszi át.

A megkeresett telekkönyvi hatóság, amennyiben telekkönyvi akadály fenn nem forog, a végrehajtási zálogjog bekebelezését vagy az előjegyzett zálogjog igazolásának bejegyzését, illetőleg a végrehajtási jog feljegyzését elrendelni köteles.

[1]) Az 1891. évi 30938. sz. I. M. rendeletet (»az 1868 : XXIX. t.-cz. 58. és az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 27. §-a alapján kitüzött hat havi hird. határidő alatt a telekkönyvi betétekbe felvett ingatlanokra és ezek haszonélvezetére vezethető végrehajtás korlátozásai és módozatai tárgyában«) lásd a II. R.-ben.

A telekkönyvi hatóság annak birálatába, hogy a bekebeleztetni kért összeg a felek mindegyikét csak felében avagy egyetemleg terheli-e, nem bocsátkozhatik. (Dt. XXXII. 177.)

A végrehajtási zálogjog bekebelezése el nem rendelhető, ha a közigazgatási bizottság a végrehajtást más személy ellen rendelte el, mint akinek nevére az ingatlan tulajdonilag be van vezetve. (Dt. XXXV. 42.)

Minthogy a telekkönyvi hatóság a végrehajtási zálogjog bekebelezését az illetékes biróság megkeresése nélkül a hozzá beadott kérelem alapján el nem rendelheti, a közigazgatási bizottságnak adótartozás bekebelezése iránti közvetlen megkeresése elutasitandó. (Dt. XXXVIII. 21.)

A végrehajtási zálogjog bekebelezése csak az 1881 : LX. t.-cz. 2. §-ában felsorolt biróságoknak ugyanezen t.-cz. 136. §. értelmében áttett megkeresése, nem pedig közigazgatási hatóság bemutatott határozata alapján rendelhető el. (Tb. — Dt. XLI. 232.)

(Temesvári Tb. 1. sz. polg. döntvénye.) A polgári határőrvidéki házközösségek egyes tagja ellen házközösségi ingatlanból állitólag őt illető jutalékra kért végrehajtás elrendelése iránti kérvénynek felszereléséhez szükséges a házközösségi összeirási lajstromnak kivonatát, illetőleg azt tanusitó hatósági bizonyitványt mellékelni, hogy a végrehajtást szenvedő fél a megjelölt házközösségnek a végrehajtás alá vonandó ingatlanból jutalékra jogositott tagja vagy ilyennek örököse.

A telekkönyvi hatóság a végrehajtási törvény 136. §-ához képest birói megkeresések alapján telekkönyvi akadály nem létében a végrehajtási zálogjog bekebelezését elrendelni köteles, ehhez képest az a körülmény, hogy a végrehajtás helytelenül rendeltetett el, a telekkönyvi hatóság végzése elleni felfolyamodás utján figyelembe nem vehető. (Tb. — M. 13389.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott VI. polg. döntvénye.) A végrehajtási eljárásban a kir. törvényszékek előtt, ha ezek nem mint megkeresett telekkönyvi hatóságok járnak el, a feleknek magukat ügyvéd által kell képviseltetniök.

Telekkönyvi akadály nem létében a végrehajtást rendelő biróság megkeresését teljesiteni kell. (Tb. — Dt. LXXVII. 17.)

A marasztalt fél személyi képességének megitélése a perbiróság jog- és hatáskörébe esvén, amennyiben az a végrehajtást már elrendelte, a megkeresett telekkönyvi hatóság a feljegyzett kiskoruságot többé telekkönyvi akadálynak nem tekintheti. (Tb. — M. 15643.)

Annak elbirálása, hogy a marasztalt fél kiskoru-e vagy hogy ellene mint kiskoru ellen a végrehajtás elrendelhető-e ? a végrehajtást

rendelő biróság hatáskörébe tartozván, az, hogy a nevezett a telekjegyzőkönyvben kiskorunak van jelezve, telekkönyvi akadálynak nem tekinthető. (Tb. — M. 16925.)

(Marosvásárhelyi Tb. 5. számu polg. döntvénye.) Abban az esetben, ha a végrehajtás az elmarasztalt félre örökség vagy hagyomány utján szállott, de még tulajdonául be nem keblezett, sem elő nem jegyzett ingatlanra vezetendő: annak elbirálása, vajjon a végrehajtást szenvedőnek a telekkönyvi tulajdonos után örökösödéshez való joga és igénye kellően ki van-e mutatva? nem a végrehajtás elrendelésére illetékes biróságnak, hanem a telekkönyvi hatóságnak hatáskörébe tartozik: amiből folyólag az öröklési igény igazolására vonatkozó, a végrehajtást elrendelő birósághoz benyujtott okiratok eredeti példányai a megkeresett telekkönyvi hatósághoz a végrehajtást elrendelő végzés kapcsán átteendők.

(C. 59. sz. t. ü. polg. döntvénye.) Olyan ingatlan állagára, amelynek tulajdonosával szemben elidegenités vagy megterhelési tilalom van feljegyezve, végrehajtási zálogjognak sem bekebelezése, sem előjegyzése nem rendelhető el.

(C. 74. sz. t. ü. polg. döntvénye.) Az 59. számu polgári döntvény hatályon kivül helyeztetik, és az ennek alapjául szolgáló kérdésre a kir. Curia a következően szövegezett határozatot állapitja meg:

Oly esetben, midőn valamely ingatlan tulajdonjogának akár hagyatéki birósági átadó végzés, akár szerződés alapján történt átruházásával kapcsolatosan és a tulajdonjog telekkönyvi bejegyzésével egyidejüleg harmadik személynek vagy magának az átruházónak az átruházott ingatlanra vonatkozó és a telekkönyvben kitüntetett igénye biztositására jegyeztetett fel az elidegenitési vagy terhelési tilalom, illetőleg amennyiben ez ily feljegyzés nélkül is már magában a bejegyzés tárgyának jogi természetében benfoglaltatik: az ingatlan állagára a zálogjog bejegyzése sem végrehajtás utján, sem ezen kivül, és pedig a tilalom kitörlésének, illetőleg megszüntének időpontjától kezdődő joghatálylyal sem rendelhető el.

A haszonélvezetre azonban a zálogjog bejegyzésének mind végrehajtás utján, mind ezen kivül helye van.

A végrehajtási zálogjognak a nagykoru tulajdonostársak ingatlanrészére való bekebelezés megtagadtatott, mert velök szemben kiskoru tulajdonostársaik javára ezek nagykoruvá váltáig elidegenitési és terhelési tilalom van bejegyezve. (J. K. 1904. évi 10. sz.)

137. §. A végrehajtási zálogjog bekebelezése, illetőleg a végrehajtási jog feljegyzése, ha az ingatlan tulajdonjoga a végrehajtást szenvedő javára csupán előjegyezve van, az előjegyzés igazolásától függő joghatálylyal, ha pedig a végrehajtást szenvedő javára bekebelezett tulajdonjogra másnak a tulajdonjoga van előjegyezve, az előjegyzés nem igazolásától függő joghatálylyal rendeltetik el.

Ezen esetben a végrehajtató a végrehajtási zálogjog feltételes bekebelezését, vagy a végrehajtási jog feljegyzését rendelő végzés alapján a végrehajtást szenvedő javára előjegyzett tulajdonjog igazolása, vagy a végrehajtást szenvedő ellen előjegyzett tulajdonjog kitörlése iránt szükséges lépéseket megteheti, melynek biróilag megállapitandó költségei az alapperbeli követelés járulékaihoz hozzászámittatnak; az árverés elrendelése pedig az igazolást vagy kitörlést rendelő határozat jogerőre emelkedése után kérhető.

Ha a végrehajtató bekebelezett vagy előjegyzett követelésének behajtása iránt folyamatba tett per a telekkönyvbe feljegyeztetett, a feljegyzés után egy harmadik személy javára történt tulajdonjogbekebelezés vagy előjegyzés a végrehajtási jog feltétlen feljegyzésének s a végrehajtás foganatositásának akadályul nem szolgál.

Ugyanez áll azon esetben is, ha a zálogjog előzetes peres eljárás nélkül végrehajtható okirat (1871 : XXXIV. t.-cz. 11. §., 1874 : XXXV. t.-cz. 111. §., 1878 : XXV. t.-cz. jelzálogüzlet: alapszabály 11. §. és 1879 : XXXIX. t.-cz. 2. §.)[1]) alapján lőn bekebelezve, vagy marasztaló itélet vagy peregyezség alapján kebeleztetett be vagy jegyeztetett elő, mely esetekben a zálogjog bejegyzése után egy harmadik személy javára történt tulajdonjogbekebelezés vagy elő-

[1]) 1871 : XXXIV. t.-cz. szól a magyar földhitelintézetről; az 1878 : XXV. t.-cz. az osztrák-magyar bank szabadalmáról; az 1879. évi XXXIX. t.-cz. a kisbirtokosok országos földhitelintézetéről. — (Lásd ezeket a IV. R.-ben.)

jegyzés a végrehajtási jog feltétlen feljegyzését és foganatositását szintén nem akadályozza.[1])

A telekkönyvi rendtartás 148. §-a szerint a per birájának végrehajtást rendelő végzése alapján eszközölt zálogjogi bekebelezések, eredeti érvénytelenség miatt, törlési keresettel meg nem támadhatók ugyan, de a dolog természetéből folyólag csak azon esetben, midőn a végrehajtási zálogjog bekebelezése azon személynek ingatlanaira eszközöltetett, aki a per birája által a behajtás alatt levő követelésben elmarasztaltatott s aki ellen a végrehajtás elrendelve lett. (Dt. XXXIII. 47.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 137. §. utolsó bekezdéséhez képest marasztaló itélet alapján történt zálogjogi előjegyzés az utolsóelőtti bekezdésben emlitett perfeljegyzéssel egyenlő hatálylyal birván, az előjegyzés után harmadik személy javára történt tulajdonjogbekebelezés az előjegyzett zálogjog igazolásának feltétlen bejegyzését, a végrehajtási jog feltétlen feljegyzését s a végrehajtás foganatositását nem akadályozhatja. (M. 15644.)

138. §. Ha a végrehajtást szenvedőre örökség vagy hagyomány utján szállott, de még tulajdonául be nem kebelezett vagy elő sem jegyzett ingatlanra, a telekkönyvi rendeletek 74. §-a értelmében, a végrehajtási zálogjog feltételesen kebeleztetik be : a további végrehajtási lépések függőben hagyandók addig, mig a tulajdonjog a végrehajtást szenvedő javára bekebeleztetik. Az e végből szükséges lépések megtételére a végrehajtató a feltételes bekebelezést elrendelő végzés által fel van jogositva. Az e tárgyban felmerült és biróilag megállapitott költségek az alapperbeli követelés járulékaihoz hozzászámittatnak.

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott X. polg. döntvénye.) Abban az esetben, ha a végrehajtás az elmarasztalt félre örökség vagy hagyomány utján szállott, de még a marasztalt fél tulajdonául be nem kebelezett és nem is előjegyzett ingatlanra vezettetik, annak a kérdésnek megbirálása, hogy a marasztalt félnek a végrehajtás alá vonni kivánt ingatlan telekkönyvi tulajdonosa után örökség vagy hagyomány iránti joga kellően ki van-e mutatva : a végrehajtást elrendelő biróság hatáskörébe tartozik.

139. §. A végrehajtást elrendelő végzés mind a végrehajtatónak, mind a végrehajtást szenvedőnek kézbesittetik ; ha azonban a végrehajtás elrendelése iránti kérelem elutasittatik : a végrehajtási kérvény összes példányainak kiadása mellett csupán a végrehajtató értesittetik.

Ha a megkeresett hatóság a végrehajtási zálogjog bekebelezése, az előjegyzett zálogjog igazolása, illetőleg a végrehajtás feljegyzése tárgyában teljesen elutasitólag határoz, csupán a végrehajtató és megkereső biróság értesittetik.

Ha a végzés a végrehajtást szenvedőnek nem kézbesittethetvén, visszaérkezik : részére hirdetményi idézés nélkül ügygondnok rendeltetik, s a végzés, valamint a végrehajtás további folyamán hozandó határozatok is, mig lakását be nem jelenti vagy képviseltetéséről nem gondoskodik, az ügygondnoknak kézbesittetnek.

140. §. A végrehajtás elrendelése tárgyában az erre illetékes biróság által, valamint a végrehajtási zálogjog bejegyzése vagy a végrehajtási jog feljegyzése tárgyában a telekkönyvi hatóság által hozott végzés ellen, a kézbesitéstől számitott 8 nap alatt, mindkét fél felfolyamodást adhat be. A végrehajtást elrendelő végzés ellen beadott felfolyamodáshoz a végrehajtási kérvénynek a felfolyamodó részére kézbesitett példánya csatolandó.

A végrehajtást elrendelő végzésre nézve a másodbiróság végérvényesen határoz. A telekkönyvi hatóságnak a zálogjog bekebelezése, az előjegyzés igazolása és a végrehajtási jog feljegyzése tárgyában hozott végzését megváltoztató másodbirósági határozat ellen azonban 8 nap alatt beadandó további felfolyamodásnak van helye. Ezen felfolyamodásoknak halasztó hatályára nézve a 37. §. intézkedései irányadók.

[1]) V. ö. a telekkönyvi rendtartás 75. §-át a II. R.-ben.

141. §. A végrehajtást elrendelő végzés ellen intézett felfolyamodás felterjesztéséről és a felsőbb birósági határozatról a megkeresett telekkönyvi hatóság értesitendő.

Ha a másodbiróság a végrehajtást elrendelő végzést megsemmisitette, feloldotta vagy a végzés megváltoztatásával a végrehajtási kérelmet elutasitotta : a végrehajtási zálogjog bekebelezése, az előjegyzés igazolása, illetőleg a végrehajtási jog feljegyzése hivatalból törlendő, és e végből az illető telekkönyvi hatóság értesitendő.

Ha a másodbiróság a telekkönyvi hatóság végzését megváltoztatja : arról a feleken kivül a végrehajtást elrendelő biróság is értesitendő.

A felek értesitésére nézve az általános szabályok alkalmazandók.

Midőn a végrehajtási zálogjog bekebelezésének alapjául szolgált végrehajtást rendelő végzés, következményeivel együtt, megsemmisittetett, azonban a törlés foganatositása a végrehajtási törvény 141. §-a ellenére elmulasztatott, a végrehajtási zálogjog és árverési feljegyzés törlésének kereset folytáni elrendelését az a körülmény, hogy a törlés nem kérvénynyel, hanem per utján kéretett, nem akadályozhatja és csak azt a következményt vonhatja maga után, hogy a perköltség megtéritésére felperes — ki ezt egyszerü kérvénynyel is elérhette volna — igényt nem tarthat. (M. 15645.)

142. §. A végrehajtási zálogjog bekebelezésének vagy a végrehajtási jog feljegyzésének azon joghatálya van, hogy a későbbi tulajdonjogbekebelezés vagy előjegyzés a végrehajtás további folyamát meg nem akaszthatja.

143. §. Ha a közös vagyon tulajdonjoga határozatlan részekben van a tulajdonostársak nevére bejegyezve, a végrehajtás pedig nem az összes tulajdonostársakat terhelő tartozás behajtására van irányozva : a telekkönyvi hatóság azon végzésben, melyben a végrehajtási zálogjog bekebelezése vagy a végrehajtási jog feljegyzése elrendeltetik, az összes érdekletteк megidézése mellett jegyzőkönyvi tárgyalást rendel, s a tulajdonjog aránya felett, a netalán szükséges bizonyitási eljárás után, itélet által határoz.

Ha ellenkező nem bizonyittatik : valamennyi bejegyzett tulajdonostárs hányada egyenlőnek tekintetik, kivéve, ha valamely elhalt egyénnek házastársa és leszármazói vannak határozatlan részben közös tulajdonosokul bejegyezve, mely esetben az ingatlannak egyik fele a házastárs tulajdonának, másik fele pedig fejenkénti, illetőleg törzsönkénti egyenlő osztályrészekben a tulajdonosokul bejegyzett leszármazók tulajdonának tekintetik.

Ezen esetben árverés csak az itélet jogerőre emelkedése után kérhető.

Az 1881 : LX. t.-cz. 143. §-a szerinti eljárásnál az is bizonyitható, hogy a bevezetett tulajdonostársak közül az egyiket vagy másikat az ingatlanokból tulajdonul mi sem illeti meg. (M. 5423.)

Nem alkalmazható a tulajdoni arány megállapitására vonatkozó, az 1881 : LX. t.-cz. 143. §-ban foglalt rendelkezés arra az esetre, amidőn a 204. és következő szakaszokban szabályozott önkéntes árverés kéretik. (Tb.—M. 5426.)

Amidőn valamely végrehajtási ügyben a tulajdonjog arányának az 1881 : LX. t.-cz. 143. §-a értelmében való megállapitása válik szükségessé, az aránymegállapitás körül felmerült költségeket az id. törvény 27. §-a szerint a végrehajtást szenvedő fél tartozik viselni. (Tb.—M. 15646.)

A végrehajtási törvény 143. §-ával megszabott eljárásnak (tulajdoni arány megállapitásának) csak abban az esetben van helye, ha az ingatlan tulajdonjoga a tulajdonostársak javára határozatlan arányban van bejegyezve, nem pedig abban az esetben is, ha a tulajdonostársak az osztatlan állapot, vagyis annak kitüntetésével vannak felvéve, hogy a tulajdonostársak között az ingatlanok természetben meg nem osztvák és hogy azokat közösen használják. (Dt. LXXXIII. 115.)

144. §. A végrehajtási zálogjog bekebelezését vagy a végrehajtási jog feljegyzését elrendelő végzésnek a végrehajtást szenvedő részére történt kézbesitésétől számitandó 15 nap eltelte után, a végrehajtató a telekkönyvi hatósághoz egy példányban beadandó kérvény-

ben az árverés elrendeléseért folyamodhatik.

E kérvényben az elárvereztetni kért ingatlanok pontosan megjelölendők, a követelés járulékaival együtt felszámitandó, továbbá a kikiáltási ár megállapitására szükséges adatok (145. §.) és az árverési feltételek tervezete bemutatandó.

Ugyanezen módon az árverés elrendelését a végrehajtást szenvedő is kérheti.

(Budapesti Tb. 7. sz. telj. ülési döntv.) Azon esetben, ha többek közös tulajdonát képező ingatlan, valamennyi tulajdonostárs egyetemleges kötelezettsége alapján, a magyar földhitelintézet követelése fejében jelzálogul szolgál, oly későbbi jelzálogos hitelező kérelmére, ki csak az egyik tulajdonostárs jutalékára nyert végrehajtási jogot, az árverés e jutalékra a földhitelintézet beleegyezése nélkül el nem rendelhető.

A zálogjog és a végrehajtási jog különböző két jogositvány; maga a zálogjog át lehet ruházva az engedményesre anélkül, hogy az engedményes a végrehajtási jog átruházását is kinyerte volna, ami csak az 1881. évi LX. t.-cz. 13. és 17. §§-aiban megjelölt uton történhetik. (Tb. — M. 13400.)

145. §. A kikiáltási ár megállapitása szempontjából, az elárverezendő ingatlannak a legközelebb mult évbeli állami adójáról (148. §.) kiállitott adóhivatali, vagy ha az adó a községben fizettetik, a községi bizonyitvány bemutatandó.

Ha az ingatlannal együtt a kir. kisebb haszonvételi jog is végrehajtás alá vétetik : a kikiáltási ár megállapitása szempontjából a 131. §-nak megfelelő adatok is bemutatandók.

A kir. kisebb haszonvételi jog az ingatlannal együtt árverés alá bocsátottnak csak akkor tekinthető : ha ez az árverési hirdetményben világosan kifejezve van.

Abban az esetben, is, mikor oly ingatlanok birói árverése czéloztatik, melyekre nézve a telekkönyvi átalakitás még bejegyezve nincs, az árverés elrendelhetése végett oly adóbizonyitvány szükségeltetik, amelyből nyilván kitünik, hogy a telekkönyvbe felvett egyes birtoktestek után mennyi állami adó fizettetik. (Kassai Tb. 1896. évi 4147. sz.)

29118. szám.
1882.

Belügymin. rendelet

az adóbizonylatok kiállitása körül követendő eljárás.

Felmerült abbeli panasz folytán, hogy a végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. 145. §-a által előirt adóbizonylatokat kivánó felek részint a körjegyzők által okozott késedelmezésnek, részint az ily bizonylatok kiállitásáért sokszor tetemes összegek fizetésének vannak kitéve, továbbá hogy kétely forog fenn az iránt, vajjon ezen adóbizonylatok bélyegmentesek-e, s ha nem, minő bélyeggel látandók el ? a m. kir. igazságügyminister ur szükségesnek jelzé a szóban levő adóbizonylatok kiállitása körül egyöntetű eljárást létrehozni.

Kétséget nem szenvedhet, hogy a végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. 154. §-a által előirt adóbizonylatokat ugyanazon községi és városi közegek tartoznak kiállitani, melyek az 1875 : XXV. t.-cz. 3. §-a, illetve az 1881. évi XXXIV. t.-cz. 8. §-a *b)* pontjában emlitett adóbizonylatok kiállitására a most idézett törvényczikkek és §§. szerint kötelezvék; minthogy azonban ezen szóban levő adóbizonylatok az illető felek számára, a birói árverés elrendelése iránti kérvényhez leendő csatolás végett, tehát tisztán magánczélokra állittatnak ki, azok, a m. kir. pénzügyminister urnak kijelentése szerint, az illetékszabás 21. tételének *a), bb)* pontja alatt meghatározott 50 krnyi bélyegilleték alá esnek.

Nehogy tehát azon adóbizonylatok kiállitása körül szabálytalan eljárás követtessék és emiatt panaszok felmerülhessenek, felhivom a törvényhatóságot, hogy az illető közegeket gyors és a jelen rendeletem utmutatása értelmében való eljárásra utasitsa.

Amennyiben netán az iránt is merülne fel kétely, vajjon a szóban levő adóbizonylatok kiállitása után a némely községi bizonyitványok kiállitásáért esetleg szabályrendeletileg megállapitott dij szedésének helye lehet-e, vagy pedig ezen adóbizonylatok is azok közé volnának sorozandók, melyek dijtalanul állitandók ki, megjegyzem, hogy, miután a szóban levő adóbizonylatok magánczélokra szánvák és a fent kitett bélyegilleték alá esnek, az ilyeneket igénylőktől a községi bizonyitványok kiállitásáért netán szabályrendeletileg megállapitott dijnak szedése ellen észrevétel nem foroghat fenn.

87271. szám.
1900. nov. 8.

Pénzügymin. rendelet

a végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. 154. §. által előirt adóbizonylatok bélyegilletéke tárgyában.

Felmerült kételyek s ellenkező gyakorlat megszüntetése czéljából kijelentem, miszerint a végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. 145. §-a által előirt adóbizonylatok csak abban az esetben esnek az illetéki díjjegyzék 21. tét. *a), bb)* pontja értelmében ivenkint egykoronás bélyegilleték alá, ha azok törvényhatósági joggal fel nem ruházott városok,községek által adatnak ki. Ellenben, ha ezek a bizonyitványok államhivatalok (adóhivatal) vagy törvényhatósági joggal felruházott városok által állittatnak ki, kétkoronás bélyeggel látandók el, az idézett tétel *a), aa)* pontjának rendelkezése értelmében.

146. §. A telekkönyvi hatóság az árverésről, ha azt elrendelendőnek találja, árverési hirdetmény kibocsátása által intézkedik, — ha pedig az árverést elrendelhetőnek nem találja, az árverési kérvényre vezetendő elutasitó végzés kapcsában a 144. §. szerint beadott iratokat a végrehajtatónak kézbesitteti, megjelölve esetleg az elutasitó végzésben azon hiányokat, melyek az árverés elrendelhetése szempontjából pótlandók.

147. §. Az árverés elrendelése esetében a kibocsátandó hirdetménynek a következőket kell tartalmaznia :

a) az elárverezendő ingatlannak a törvényszéki terület, község és telekjegyzőkönyvi szám szerinti pontos megjelölését ;

b) a végrehajtatónak és a végrehajtást szenvedőnek megnevezését, s azon tőkekövetelésnek összeg szerinti megjelölését, melynek behajtására a kielégitési végrehajtás irányozva van ;

c) a megállapitott kikiáltási árt ;

d) az árverés helyét és idejét, utóbbit a naptár szerinti nap és az óra megjelölésével ;

e) a venni szándékozók által leteendő bánatpénz összegét ;

f) a fizetési határidőket ;

g) annak megemlitését, hogy az árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg megállapitott árverési feltételek, a hivatalos órák alatt, a telekkönyvi hatóságnál és az illető község előljáróságánál tekinthetők meg.

Ha az ingatlanok kikiáltási ára az 5000 frtot meghaladja, ugyszintén ha a kikiáltási ár kisebb ugyan, de az ingatlan a telekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében fekszik, az árverés a telekkönyvi hatóság helyiségébe, más helyen fekvő ingatlanok árverése pedig, ha a kikiáltási ár 5000 forintot meg nem halad, az illető községházához tüzendő ki. A végrehajtatónak az árverési kérvényben, a többi érdekletteknek pedig az árverési kérvény elintézése előtt beadott indokolt kérelmére a telekkönyvi hatóság az árverést a helyszinére tüzheti ki akkor is, ha a kikiáltási ár 5000 forintot meghalad.

A hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg az árverés elrendelése a telekkönyvbe feljegyzendő.

148. §. A kikiáltási ár szőlőknél és házosztályadó alatt álló ingatlanoknál az évi államadó kétszázszoros összegében, házbéradó és földadó alá eső más ingatlanoknál az évi államadó százszoros összegében állapitandó meg. Az ingatlanok után fizetendő általános jövedelmi pótadó és a községi adók számitásba nem vétetnek.

Adómentes ingatlanok kikiáltási árának megállapitása végett a végrehajtató, ha az ingatlan a telekkönyvi hatóság székhelyén fekszik, ezen hatóság által állandóan alkalmazott szakértők bármelyike által, ha más helyen fekszik, az illető községelőljáróság két tagja által kiállitott becslevelet az árverési kérvényhez (144. §.) mellékelve bemutatni köteles. Ezen esetben kikiáltási árul a becsár szolgál. (159. és 160. §§.)

149. §. Az ingatlanokkal együtt a 148. §. szerint megállapitandó kikiáltási áron azon tartozékok is elárvereztetnek, melyek az ingatlantól állaguk sérelme vagy nevezetes értékcsökkenés nélkül el nem választhatók. (159. §.)

Amennyiben az árverési feltételek ellenkező kikötést nem tartalmaznak, az ingatlanokkal együtt árvereztetik el a végrehajtást szenvedőt illető még be nem szedett függő termés is.

Ezeknek becsértéke, ha az érdeklettek valamelyike azt birósági szakértő, illetőleg két községelőljárósági tag által (148. §.) kiállitott s az árverés napját nyolcz nappal megelőzőleg bemutatott becslevéllel igazolja, a kiküldött által az árverés alkalmával a kikiáltási árhoz hozzászámittatik.

Az árverési hirdetménynek a leteendő bánatpénzre vonatkozó intézkedése ez által nem érintetik.

Gőzgépek és gőzkazánok a gőzmalomnak oly lényeges alkotó részeit képezik, melyek az ingatlan értékére döntő befolyással birnak, és melyek ennélfogva, mint az ingatlan tartozékai, ettől elkülönitve mint ingóságok az egyedül ingókra vezetett végrehajtás folytán le nem foglalhatók. (Dt. XLV. 11.)

Az ingatlannak ingók módjára végrehajtásilag lefoglalt függő termése iránti igénykereset, a végrehajtás foganatositására illetékes biróságnál inditandó. (F. V. 113.)

Tartozék mindaz a dolog, amely a fődologgal olyan állandó viszonyban van, hogy a fődolog czéljaira szolgál; ebből következik, hogy valamely gyár állandó felszereléséhez tartozó minden gép, még akkor is, ha az ingatlanhoz épitkezéssel hozzáerősitve nincs, az illető gyárnak tartozéka. Az olyan dolog pedig, amely valamely ingatlannal, mint fődologgal, szilárdan és állandóan összekötve van, már több mint tartozék, mert az ilyen dolog addig, mig az összeköttetés tart, az ingatlannak alkatrésze. Következésképen mindazok a gépek, amelyek a gyár épületéhez épitkezés utján szilárdan kapcsolva vannak, addig, mig ez a kapcsolat tart, az illető gyárnak alkatrészei. Az ingatlan árverésének hatálya ezekre is kiterjed. (J. K. 1902. évi 12. sz.)

A vasuti vonal az ingatlannal együtt, melynek tartozéka, az 1881 : LX. t.-cz. 149. §-ához képest elárvereztetett s a felperes gondnokoltja, mint az ingatlan árverési vevője, a tulajdonjogot a kérdéses vasuti vonalra is megszerezte; mert az árverésen való vételnél a tulajdonjog megszerzéséhez nem kivántatik az, hogy a vevő szerzési akarata az árverés tárgyát tevő ingatlan egyes részeinek, vagy az ingatlan árverés tárgyát tevő tartozékainak mint egyedi tárgyaknak megszerzésére külön is irányuljon és kifejezést nyerjen, hanem elégséges az, hogy az árverés tárgyának, ugy amint az a törvény értelmében árverés alá bocsáttatik, megszerzésére irányult és kifejezést nyert. Ez következik egyébként abból is, hogy magára az ingatlanra szerzett zálogjog az ilyen tartozékra is kiterjed; amiért is az árverési eladásnak szükségképen az ilyen tartozékkal együtt kell történnie. (U. L. 1902. évi 23. sz.)

Ha a fődologhoz maradandóbb és szilárdabb jelleggel hozzáépitett tartozék a fődologtól csakis összes alkatrészeire felbontva választható el, ez nemcsak sérelmével jár az illető tartozék állagának, hanem az elválasztással a tartozékot képezett összetett dolog mint ilyen létezni meg is szünt és ha az alkatrészek más fődologhoz ismét hozzáépittetnek, az ekkép keletkezett dolog jogilag már nem is azonos az előbb létezett dologgal. Ehhez képest a vasuti vonal, amely a földtől csak akként választható el, hogy a vasuti vonal alkatrészeire: a sinekre, talpfákra, összekötő vasakra, szegekre és csavarokra felbontatik, az ingatlan tartozéka, mely az 1881 : LX. t.-cz. 149. §-ához képest az ingatlannal együtt elárvereztetik. Az árverésen való vételnél a tulajdonjog megszerzéséhez nem kivántatik az, hogy a vevő szerzési akarata az árverés tárgyát tevő ingatlan egyes részeinek vagy az ingatlan árverés tárgyát tevő tartozékainak, mint egyedi tárgyaknak megszerzésére külön is irányuljon és kifejezést nyerjen, hanem elégséges az, hogy az árverés tárgyának, ugy amint az a törvény értelmében árverés alá bocsáttatik, megszerzésére irányult és kifejezést nyert. (J. K. 1902. évi 25. sz.)

150. §. Az árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg, az elárverezendő ingatlanra és értékére való tekintettel s a végrehajtató által bemutatott tervezet figyelembevétele mellett, a telekkönyvi hatóság akként állapitja meg az árverési feltételeket, hogy egyrészről a végrehajtató kielégitése szükségtelen késedelem nélkül legyen eszközölhető, másrészről a végrehajtást szenvedő és a jelzálogos hitelezők érdekei sérelmet ne szenvedjenek, a vevők versenye pedig ne nehezittessék.

Különösen világos határozatokat kell az árverési feltételeknek magukban foglalniok az iránt, mily összeg legyen az árveréskor bánatpénzül leteendő, mily részletekben, mely időben és hová fizettessék a vételár és mit kell a vevőnek teljesitenie a végett, hogy az árverezendő ingatlant birtokba vehesse s a telekkönyvi átirás eszközölhető legyen.

Az árverési feltételekbe felveendő, hogy a vevő a vételár után, az árverés napjától számitva, 6% kamatot fizetni és a vétel után járó kincstári illetéket viselni köteles. Ezen kötelezettségek a vevőt akkor is terhelik, ha azokról az árverési feltételekben emlités nem tétetett.

Amennyiben az árverési feltételekben az ellenkező világosan ki nem tétetett: a bánatpénz készpénzben vagy a 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott óvadékképesnek nyilvánitott értékpapirokban teendő le.[1])

Az árverezési feltételekben kikötött és az árverelő által letett bánatpénz nem bir azzal a jogi természettel, hogy a legtöbbet igérő árverelő az ügylettől a bánatpénz elvesztésével visszaléphet, hacsak ez a visszalépési jog az árverezési feltételekben fenn nem tartatott. (J. K. 1900. évi 193. l.)

Az árverési feltételek ama tartalmának, hogy a vevő az árverés jogerőre emelkedésekor lép a megvett ingatlanoknak birtokába, az a helyes értelme, hogy az ingatlannak csak az a függő termése árvereztetik el, ami az ingatlanon az árverés jogerőre emelkedésekor még tényleg és a rendes körülményeknek megfelelően létezik. (F. V. 113.)

Az árverési feltételekben kikötött és az árverező által tényleg letett bánatpénz nem bir azzal a jogi természettel, hogy a legtöbbet igérő árverelő az ügylettől a bánatpénz elvesztésével visszaléphet, hacsak ez a visszalépési jog az árverési feltételekben fenn nem tartatott. (M. 19060.)

151. §. Az árverésre, ha a megállapitott kikiáltási ár a 2000 frtot meg nem haladja, a hirdetmény kifüggesztését követő naptól számitott legalább hatvan s legfeljebb kilenczven napra, ha pedig a kikiáltási ár a 2000 frtot meghaladja, ugyanazon naptól számitott legalább kilenczven s legfeljebb százhusz napra csupán egy árverési határnap tüzetik ki, azon hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

152. §. Az árverési hirdetmény a telekkönyvi hatóságnál való kifüggesztés és az illető községnek, ugy a szomszédos községeknek területén való szabályszerü körözés által tétetik közzé.

Azon község elöljáróságának, amelynek területén az elárverezendő ingatlan fekszik, az árverési hirdetmény egy példánya kifüggesztés végett, az árverési feltételek egy példánya pedig megtekinthetés végett (147. §.) megküldendő.

Ha a kikiáltási ár 300 frtot meghalad, a hirdetmények a 147. §. *a), b), c), d)* és *e)* pontjaiban foglalt kivonata valamelyik helyi, ilyennek nem létében a legközelebbi helyen megjelenő lapban egyszer — ha pedig a kikiáltási ár a 2000 frtot meghaladja, a hivatalos lapban háromszor közhirré teendő.

Budapesten a hivatalos lapban — de csak egyszer — teendő közzé az árverési hirdetmény kivonata akkor is, ha a kikiáltási ár 300 forinton felül van, de 2000 forintot meg nem halad.

Ezenkivül saját költségére mindenik érdekelt (153. §.) kivánhatja, hogy az árverési hirdetmény, a kikiáltási árra való tekintet nélkül, valamely más közlönyben, vagy többször is közzé tétessék. E végből a telekkönyvi hatóság a jelentkező érdeklett félnek az árverési hirdetmény egy példányát kiadni köteles. Az ilyen hirdetménynek késedelmes vagy hibás közzététele az árverés hatályára befolyással nincs.

A hirdetménynek a telekkönyvi hatóságnál kifüggesztett példányára a kiadóhivatal főnöke a kifüggesztés napját rájegyezni s aláirásával ellátni köteles. Ezen hirdetményi példány az árverési határnap eltelte után leveendő, és a levétel napjának feljegyzése mellett az iratokhoz csatolandó.

---

[1]) Lásd a 187. §. kapcsán közölt I. M. rendeletet.

Ha az ugyanazon napra kitűzött árverésen részletenként elárverezendő ingatlanok becsértéke külön-külön 2000 frton aluli, de együttesen ezen összeget meghaladja, a végrehajtási törvény 152. §-a értelmében az árverés a hivatalos lapban közzéteendő. (Tb.—Dt. LII. 17.)

153. §. Az árverési hirdetmény, mely egyszersmind az árverést elrendelő végzésnek tekintendő, az árverési feltételekkel együtt külön kézbesittetik:

a) a végrehajtatónak;

b) a végrehajtást szenvedőnek;

c) mindazoknak, akiknek javára, a telekkönyv szerint, zálogjog vagy valamely bekebelezett zálogjogra alzálogjog, vagy más telekkönyvi jog van az elárverezendő ingatlanra bekebelezve vagy előjegyezve; vagy akinek ilyen tárgyu kérvénye mint elintézetlen, széljegyzésbe vétetett, avagy mint nem jogérvényesen elutasitott, feljegyezve van; ideértve a végrehajtást szenvedő netaláni tulajdonos-társát, vagy telekkönyvileg másként érdekletteket is;

d) a kir. adófelügyelőnek.

Ha a kir. kincstár javára nem adó- vagy illetékbeli, hanem másnemü követelés van bekebelezve, a hirdetmény a kir. jogügyek igazgatóságának kézbesitendő.

Az árverési hirdetmény a *b)* és *c)* pont alatt emlitett érdekelteknek, a hirdetményi idézés mellőzésével, a keresetre hozott első végzésre előirt szabályok megtartása mellett, kézbesitendő.

Ha a hirdetmény kifüggesztésétől számitott 30 nap alatt az árverési hirdetménynek a *b)* és *c)* pontban érdekeltek részére való kézbesitéséről szabályszerü vétbizonyitvány be nem érkezik: a telekkönyvi hatóság a nem értesitett érdekeltek képviseletére ügygondnokot rendel. A gondnoki rendelvény kapcsában az árverési hirdetmény is, az árverési feltételekkel együtt, legalább az árverési határnap előtt 15 nappal kézbesitendő.

Azon érdekeltek részére, kiknek lakhelye nem tudatik, a kézbesités megkisértése előtt is nevezhető ügygondnok.

A kirendelt ügygondnok azon nem értesitett érdekeltet, kinek részére kineveztetett, a végrehajtási eljárás egész folyama alatt mindaddig képviseli, mig az képviseltetéséről nem gondoskodik.

Amennyiben érdekösszeütközés nem valószinü, ugyanazon ügygondnok több érdekelt részére is kinevezhető; a végrehajtást szenvedő részére azonban, ha a 139. §. szerint ez meg nem történt, mindig külön ügygondnok rendelendő, és pedig, ha a perbeli képviselő tudva van s a biróság székhelyén lakik, ennek személyében.

Az érdekeltek az ügygodnok kinevezéséről lakhelyükre, s ha ez nem tudatnék, azon községbe czimzendő ajánlott levélben értesittetnek, amely községhez az elárverezendő ingatlan tartozik.

Ha az árverési feltételek máskép nem intézkednek, ugy az árverési vételárban a vetés értéke is benne foglaltatik. (Dt. LXXX. 47. sz.)

154. §. A hirdetmény kifüggesztésétől számitott 30 nap elteltével, a telekkönyvi hatóság az előző szakasz szerint netalán szükséges ügygondnoki kinevezéssel egyidejüleg az árverés foganatositására kiküldöttet rendel, kinek a szükséges iratok kiadatnak.

A telekkönyvi hatóság székhelyén foganatositandó árverésre (147. §.) rendszerint egy birósági tag vagy kir. közjegyző — a hely szinén foganatositandó árverésre pedig rendszerint birósági végrehajtó — küldetik ki; illetőleg a birósági végrehajtó kiküldése végett azon járásbiróság, melynek területén az árverés foganatositandó, megkerestetik.

155. §. Ingatlanok, amennyiben törvény szerint egy telekkönyvi jószágtestet képeznek, együttesen bocsátandók árverés alá.

Ha azonban valamely telekkönyvi jószágtest különböző részletszámok alatt bejegyzett több birtokdarabból áll: a végrehajtató jogositva van árverési kérvényében azon kérelmet terjeszteni elő, hogy az egyes birtokrészletek külön

bocsáttassanak árverés alá. Ezen kérelem felett a telekkönyvi hatóság, a tudvalevő lakhelylyel biró telekkönyvi érdeklettek meghallgatása után, határoz. A hozott végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

A végrehajtató ezen esetben a 144. §-ban megjelölt adatokat akként köteles előterjeszteni, hogy azokból a különböző birtokrészletek kikiáltási ára külön-külön megállapitható legyen.

Több telekkönyvi jószágtestet, ha egyidejüleg árvereltetnek is, együttesen árverés alá bocsátani rendszerint nem lehet. Azonban a végrehajtatónak az árverési kérvényben indokolt kérelmére és a tudott lakhelylyel biró telekkönyvi érdeklettek meghallgatása után, a telekkönyvi hatóság elrendelheti, hogy az ugyanazon telekkönyvi bejegyzésekkel terhelt ingatlanok, ha ugyanazon telekkönyvben vannak felvéve vagy természetben egymás mellett feküsznek, együttesen bocsáttassanak árverés alá.

156. §. Ha valamely ingatlan jószágra több tulajdonostárs közül csak egynek vagy többnek, de nem valamennyinek adóssága miatt intéztetik végrehajtás: rendszerint csak a végrehajtást szenvedő vagy szenvedők hányadára rendeltetik el az árverés.

Ezen szabálytól eltérőleg az egész ingatlanra rendeltetik el az árverés:

a) ha annak kikiáltási ára a 200 frtot meg nem haladja;

b) ha Budapesten olyan ház- és beltelek árvereztetik el, melynek kikiáltási ára az 5000 forintot meg nem haladja;

c) ha olyan ház- és beltelek árvereztetik el, melynek kikiáltási ára törvényhatósági joggal felruházott, illetőleg rendezett tanácscsal biró városokban a 2000 forintot meg nem haladja;

d) ha más községekben olyan ház- és beltelek árvereztetik el, melynek kikiáltási ára az 500 forintot meg nem haladja.

(Curia 42. számu t. ü. polg. döntvénye.) A közös tulajdont képező telekkönyvi jószágtestből egyik tulajdonostársat illető jutalékra szerzett zálogjog ki nem terjed egy másik tulajdonostárs jutalékára is csupán azáltal, hogy az utóbbit a terhelt jutalék tulajdonosa a zálogjog bejegyzése után tulajdonul megszerzi, akár volt a megszerzett jutalék zálogjoggal terhelve, akár nem.

A 156. §. kivételes intézkedése a vagyonközösség megszüntetését czélzó önkéntes árveréseknél nem alkalmazható. (Tb.—M. 5435.)

Abban az esetben, midőn az árverés az 1881 : LX. t.-cz. 156. §-a értelmében a tulajdonostárs tulajdonjárandóságára is kiterjesztetett, az ezen járulékra eső vételárrészletre az árverés foganatositási és hirdetési költségek sorozása nem eszközölhető. (M. 5436. sz.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 2. sz. polg. hat.) Abban az esetben, ha a végrehajtás alá vont ingatlan osztott tulajdont képez akként, hogy más a felépület s más a telek tulajdonosa, a végrehajtó pedig csak a telek vagy csak a felépület ellen vezet végrehajtást és az osztott tulajdont képező ingatlan értéke a telket és a felépitményt összevéve 500 frtot meg nem halad, az 1881 : LX. t.-cz. 156. §-a alkalmazást nem nyerhet. (Ig. K. III. 6. sz.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 21. sz. polg. hat.) Ha valamely ingatlannak több a tulajdonosa s ezek közül csak egynek vagy többnek, de nem valamennyinek tartozása miatt rendelendő el árverés; és a több tulajdonostárs közül csak egynek vagy többnek, de nem valamennyinek hányadát terheli bejegyzett szolgalmi jog, ez esetben az 1881 : LX. t.-cz. 156. §-ának *a—d)* pontjaiban foglalt kivételes intézkedések nem alkalmazhatók, vagyis az árverés csak a végrehajtást szenvedőnek vagy szenvedőknek hányadára rendelhető el akkor is, ha az ingatlan kikiáltási ára az 1881 : LX. t.-cz. 156. §-a második bekezdésének *a)*, *b)*, *c)* és *d)* pontjaiban meghatározott kikiáltási árösszeget meg nem haladja. (Ig. K. V. 10.)

Ha a vevőre már átirt tehermentes jutalék, a terhelt többi jutalékok végrehajtás alá vonása folytán, az 1881 : LX. t.-cz. 156. §-a értelmében oly időpontban került árverés alá, amikor az eladó a szerződésileg elvállalt kötelezettségének már eleget tett, ugy az árverés veszélye a vevőt s nem az eladót éri, amiért is a vevőnek nincs joga ez okból a szerződés felbontását kérni. (J. K. 1904. évi 49. sz.)

157. §. Ha az árverés csupán a végrehajtást szenvedő vagy szenvedők hányadára rendeltetik el: a tulajdonostársaknak jogában áll, a hirdetmény kézbesitésétől számitott 8 nap alatt, a telekkönyvi hatósághoz azon kérelmet terjeszteni elő,

hogy az egész ingatlan bocsáttassék árverés alá. Ha ezt a végrehajtást szenvedőn vagy szenvedőkön kivül valamennyi tulajdonostárs hitelesitett és vissza nem vonható beadványban kéri: az árverés az egész ingatlanra elrendelendő, s uj árverési határnap kitüzése mellett uj hirdetmény bocsátandó ki.

Az ujabb hirdetés költségei ezen esetben a tulajdonostársak által viselendők. Ha ezen költségek a végzés kiadatásától számitott 8 nap alatt nem előlegeztetnek, az árverés ujabb hirdetmény nélkül a kibocsátott hirdetmény értelmében tartatik meg.

158. §. Ha a 156. §. eseteiben nem csupán a végrehajtást szenvedők hányadára rendeltetik el az árverés: a végrehajtás alatt nem álló tulajdonostársaknak, vagy ezek bármelyikének, jogában áll a végrehajtató követelését magához váltani.

A 156. és 157. §§. eseteiben a végrehajtás alatt nem álló tulajdonostársak vagy ezek bármelyike az ingatlanra árverezhet.

Ha a közös ingatlant egy vagy több tulajdonostárs vette meg: a vevő a vételár azon hányadát, mely az ő tulajdon hányadának megfelel, megfizetni nem köteles. A megfizetett vételár felosztása és a terhek kitörlése ezen esetben azon módon eszközlendő, mintha csak a többi tulajdonostársak hányada bocsáttatott volna árverés alá.

159. §. Az elárverezendő ingatlanok tartozéka a helyszinén rendszerint nem iratik össze. A végrehajtatónak azonban jogában áll saját költségére az árverési kérvény mellett a tartozékoknak egy állandóan alkalmazott birósági becsüs, illetőleg két községelőljárósági tag által kiállitott összeirását és becslését bemutatni, mely esetben a tartozékok becsértéke a kikiáltási árhoz hozzászámittatik.

Ha pedig az árverési kérvény mellett előterjesztett iratokból az tünnék ki: hogy az elárverezendő ingatlannak a 148. §. szerint megállapitandó kikiáltási ára legalább 5000 forintot tesz ki, valamint akkor is, ha a végrehajtató egy állandóan alkalmazott becsüsnek vagy két községelőljárósági tagnak bizonyitványával vagy egyébként hitelesen igazolja, hogy az elárverezendő ingatlanon gyár vagy gőzmalom, vagy más olyan épitmény van, mely az érték megállapitására döntő befolyással bir: az árverés elrendelése előtt a tartozékoknak a helyszinén kiküldött által való pontos összeirását és azt kérheti, hogy ugy ezeknek, mint az ingatlannak becsértéke hivatalból kinevezendő két szakértő által szabályszerü becslés utján állapittassék meg. Ezen esetben az árverés a helyszini eljárás befejezése után rendeltetik el és kikiáltási árul a becsár szolgál.

160. §. A végrehajtást szenvedőnek az előző §. esetein kivül is jogában áll, az árverési kérvény beadása előtt és az általa viselendő költségeknek előleges fedezése mellett, az ingatlan tartozékainak összeirását és hivatalból kinevezett két szakértő által való megbecslését a telekkönyvi hatóságnál kérni.

Ha ilyen tartozékösszeirás és becslés eszközöltetik: a felveendő jegyzőkönyv az iratokhoz csatoltatik, s az árverési hirdetmény az eljárás befejezése után bocsáttatik ki; kikiáltási árul pedig a becsérték szolgál.

161. §. Ha az elárverezendő ingatlanra még jogerejüleg el nem döntött tulajdonjogigény van telekkönyvileg feljegyezve, s a végrehajtató követelése a tulajdonjogigény feljegyzése után van telekkönyvileg bekebelezve: az igény jogerejü eldöntéseig az árverés el nem rendelhető.

Ha a feljegyzett igény iránt a per még folyamatban nincs: az igénylő a végrehajtató kérelmére a pernek záros határidő alatti meginditására utasitandó; jogában állván végrehajtatónak a folyamatban levő vagy meginditandó perbe beavatkozni.

Ha pedig a végrehajtató követelése az igény feljegyzését megelőzőleg van telekkönyvileg bejegyezve: az árverés az igényre való tekintet nélkül rendelendő el és foganatositandó; a vételár azon része azonban, mely az igényt megelőzőleg bejegyzett tehertételek kielégitése után fenmarad, az igény jogerejü eldöntéseig birói letétben tartandó.

Ugyanezen szabályok alkalmazandók akkor is, ha az elárverezendő ingatlanra valamely tulajdon iránt inditott per van feljegyezve.

(Marosvásárhelyi Tb. határozattárába felv. 3. sz. polg. hat.) Abban az esetben, ha a végrehajtási törvény 156. §-a értelmében a társtulajdonos jutaléka is árverés alá bocsátandó, a társtulajdonos jutalékára feljegyzett s jogerejüleg még el nem döntött törlési per, mint a tulajdoni igényfeljegyzés egyik neme, az árverésnek az egész ingatlanra elrendelését nem akadályozza. (Ig. K. II. 5. sz.)

162. §. Ha valamely ingatlanra a végrehajtató követelését megelőző elsőséggel zálogvisszaváltási jog van telekkönyvileg feljegyezve: az árverés azon feltétel alatt rendelendő el, hogy az árverés által a bejegyzett zálogvisszaváltási jog nem érintetik.

Ha azonban a végrehajtató követelése a zálogvisszaváltási jog feljegyzését megelőző elsőséggel van bekebelezve: az árverés a zálogvisszaváltási jogra való tekintet nélkül rendelendő el; s a vételár azon maradványa, mely a zálogvisszaváltási jog feljegyzését megelőző tehertételek kielégitése után fenmarad, birói letétbe helyezendő mindaddig, mig a zálogvisszaváltás kérdése birói itélettel vagy egyezséggel el nem döntetik.

(Curia 36. számu t. ü. polg. döntvénye.) A zálogváltási jognak feljegyzését azon alapon, hogy a feljegyzéssel terhelt jószág nem zálogtárgy, illetőleg hogy az inscriptio arra ki nem terjed, a zálogváltási pert megelőzőleg érvénytelenség miatt törlési keresettel megtámadni nem lehet. Azonban annak birói kimondását, hogy a zálogvisszaváltási jog telekkönyvi feljegyzésével terhelt ingatlan nem képez zálogtárgyat, illetőleg hogy azon ingatlanra az inscriptio ki nem terjed, a zálogváltó per meginditása előtt is bármikor lehet az illetékes birtokbiróságnál önálló keresettel szorgalmazni. Ha a birtokbiróság a kereseti kérelemnek helyet ád, ennek folyományaként alperest a feljegyzés törlésének türésére is kötelezheti, s a jogerős itélet alapján a végrehajtás elrendelhető.

163. §. Ha az elárverezendő ingatlanra szolgalmi jog van telekkönyvileg bejegyezve: az árverés azon feltétellel rendelendő el, hogy az árverés által a bejegyzett szolgalmi jog nem érintetik.

Ha azonban a szolgalom bekebelezését megelőző követelés van az ingatlanra bekebelezve: az árverés elrendelésével egyidejüleg megállapitandó azon összeg is, mely a szolgalmat megelőző jelzálogos követelések teljes kielégitésére szükségesnek mutatkozik; s az árverési feltételekben kimondandó az is, hogy amennyiben az ingatlan a szolgalmi jog fentartásával olyan árban adatnék el, mely a szolgalom telekkönyvi bejegyzését megelőző tehertételek fedezete szempontjából megállapitott összeget meg nem üti: az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a szolgalmi jog fenntartása nélkül a kitüzött határnapon ujabban elárvereztetik.

A szolgalommal terhelt háznak árverési vevője, ha a szolgalom létezéséről az árverés előtt tudomással birt, ezen szolgalmat még az esetben is türni köteles, ha az telekkönyvileg bejegyezve nem volt és arról az árverési feltételekben külön emlités nem tétetett. (M. 5439.)

A birói árverésen megvett ingatlanra alperes javára az átjárási szolgalom bekebelezve nem lévén, az árverési vevő alperes szolgalmi jogának gyakorlását türni nem tartozik. (M. 5440.)

Az elárverezendő ingatlanra özvegyi haszonélvezet a jelzálogi követeléseket megelőzően lévén bekebelezve, az 1881 : LX. t.-cz. 163. §-ának első bekezdése alkalmazandó. (M. 5441.)

Aki az ingatlant árverésen és telekkönyvileg szolgalommentesen vásárolta meg, az ellen a korábban megkezdett szolgalom gyakorlata ellen nem vethető. (Tb.—M. 5442.)

Az árverési jogot nyert hitelező jogositva van a birtokbiróság előtt rendes pert inditani az iránt, hogy az ingatlan haszonvételére jogosultak annak türésére köteleztessenek, hogy a hitelező követelésének kielégitése

czéljából a kérdéses ingatlanok a bekebelezett haszonélvezeti joggal árvereztessenek el. De csak azon esetben, ha követelése a haszonvételre jogosultak ellen is jogerősen megitélve van. (Tb. — M. 5443.)

A tulajdonközösség megszüntetését és a közös ingatlannak árverés utján leendő eladását az ingatlan egyik részére bekebelezett szolgalmi jog megakadályozhatja. (M. 5444.)

164. §. Ha az árverés tárgyát szőlőbirtok képezi: a végrehajtatónak vagy a végrehajtást szenvedőnek, avagy a telekkönyvileg érdekletteк bármelyikének kérelmére, a végrehajtás foganatositására illetékes biróság a szőlőnek hivatalból kinevezett zárgondnok által való kezelését rendelheti el.

Más ingatlannak zárgondnoki kezelése csak azon esetben rendeltethetik el, ha a kérő igazolja, hogy anélkül az ingatlan az árverésig értékcsökkenés veszélyének tétetnék ki.

165. §. A telekkönyvi hatóság által kibocsátott árverési hirdetmény, mint egyszersmind árverést elrendelő végzés ellen beadandó felfolyamodásra és ennek halasztó hatályára nézve az általános szabályok (37. §.) alkalmazandók.

Ezen felfolyamodásban a telekkönyvi hatóságnak az árverés elrendelésére vonatkozó s a hirdetmény kibocsátását megelőző vagy azzal egyidejü intézkedése által okozott sérelmek orvoslása is kérhető.

Emellett az érdekletteknek (153. §.) jogában áll, a megállapitott árverési feltételek módositása, valamint a telekkönyvi hatóságnak az árverés elrendelésére vonatkozó intézkedései által okozott alaki sérelmek orvoslása végett a telekkönyvi hatósághoz intézett előterjesztéssel élni, mely a hirdetmény kézbesitésétől számitott 8 nap alatt adandó be. Az előterjesztés felett a telekkönyvi hatóság — szükség esetében a többi érdekletteк meghallgatása után — 8 nap alatt határoz, amennyiben az előterjesztést alaposnak találja, megfelelően intézkedik és szükség esetében ujabb árverési hirdetményt bocsát ki.

Az árverési feltételek módositása iránt a 8 napi határidő után előterjesztett kérelem csak akkor vehető figyelembe, ha ahhoz hitelesitve aláirt vagy a telekkönyvi hatóság által jegyzőkönyvbe vett nyilatkozatban az összes érdeklettek (153. §.) hozzájárulnak.

Ha felfolyamodás és előterjesztés is adatik be, az iratok a másodbirósághoz az előterjesztés elintézése után és csak azon esetben terjesztendők fel, midőn a panaszolt sérelem az előterjesztés folytán nem orvosoltatott.

Az árverési hirdetmény ama férendelkezése ellen, mely kimondja, hogy az árverés elrendelésének helye van, csak felfolyamodással lehet élni. (Marosvásárhelyi Tb. 1887. febr. 15. értekezlet megállapodása.)

166. §. Ha a végrehajtási zálogjog bekebelezésének elrendelésekor ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen, ugyanazon ingatlanra, valamely más végrehajtató követelésének behajtása czéljából kielégitési végrehajtási eljárás van már folyamatban: a telekkönyvi hatóság, a végrehajtási zálogjog bekebelezését elrendelő végzésben, a későbbi végrehajtatónak a korábbi végrehajtatóhoz való csatlakozását kimondja és a csatlakozás elrendeléséről a végrehajtatót, a végrehajtást szenvedőt és a korábbi végrehajtatót végzésileg értesiti.

167. §. Ha a csatlakozás elrendeltetett, amennyiben a korábbi végrehajtató érdekében még az árverési hirdetmény ki nem bocsáttatott, bármelyik végrehajtató kérelmére, a korábbi és későbbi végrehajtató követelésének behajtása czéljából s mindkét végrehajtató megnevezése mellett együttes árverési hirdetmény bocsátandó ki, ha csak egyik vagy másik végrehajtató a kielégitési végrehajtástól való elállását szabályszerüen be nem jelentette.

Ha pedig a korábbi végrehajtató érdekében az árverési hirdetmény már kibocsáttatott: a telekkönyvi hatóság, a csatlakozás elrendelésével egyidejüleg, póthirdetményt bocsát ki, melyben a

korábbi végrehajtató érdekében elrendelt árverésnek a későbbi végrehajtató érdekében való megtartását is kimondja. Ezen póthirdetmény csupán a végrehajtatónak, a végrehajtást szenvedőnek és a korábbi végrehajtatónak kézbesittetik, s a telekkönyvi hatóságnál kifüggesztetik. Saját költségére azonban mindenik érdeklett fél a póthirdetménynek hirlapi közzétételét a 152. §-ban megállapitott módon eszközöltetheti.

Az árverési határnapot megelőző 15 nap alatt póthirdetmény többé ki nem bocsátható, és ha ezen árverési határnapon az ingatlan el nem adatott: a későbbi végrehajtató kérelmére a 147. és következő §§. szerint ujabb árverési hirdetmény bocsátandó ki. Ezen eset kivételével a csatlakozásnak azon joghatálya van, hogy ha a korábbi végrehajtató érdekében elrendelt árverés bármi okból meg nem tartatnék: az árverés a csatlakozott későbbi végrehajtató érdekében tartatik meg.

A végrehajtási eljárás folyamán hozott másodbirósági végzés ama része ellen, amely a végrehajtatónak a végrehajtókhoz való csatlakozását tárgyazza, nincs további felfolyamodásnak helye; és a harmadbirósághoz intézett felfolyamodás hivatalból visszautasitandó akkor is, ha a másodbiróság a csatlakozást kimondó elsőbirósági végzés ellen közbevetett felfolyamodást visszautasitotta. (Dt. XLIX. 79.)

(Szegedi Tb. határozattárába felv. 5. sz. polg. hat.) Abban az esetben, ha az árverési hirdetmény a végrehajtási törvény 167. §-a értelmében több végrehajtató érdekében együttesen bocsáttatik ki, ha a kitüzött árverési határnapon csupán egyik végrehajtató jelenik meg, amennyiben az 1881 : LX. t.-cz. 172. §. utolsó bekezdésében foglalt előfeltételek megvannak, vagyis a már elért vételárból a megjelent végrehajtatónak követelése a telekkönyvi állás figyelembe vételével és az előnyös tételek valószinü összegére való tekintettel kétségtelenül fedezve van, a többi jószágtestekre a további árverés felfüggesztendő, tekintet nélkül arra, hogy a meg nem jelent végrehajtók követelései az elért vételárból fedeztetnek-e vagy sem. (Ig. K. III. 8. sz.)

168. §. Harmadik személy, aki valamely ingatlanra vezetett végrehajtás által magát az ingatlanra vagy ennek egy részére vonatkozó dologi jogaiban sértve érzi, a 156., 161., 162. és 163. §§-okban külön szabályozott eseteken kivül, az ingatlan végrehajtás alá vonásának egészben vagy részben megszüntetése iránt a telekkönyvi hatóságnál a végrehajtató ellen keresetet indithat.

Ezen kereset a jegyzőkönyvi eljárás szabályai szerint tárgyaltatik és itélet által döntetik el. Az elsőbirósági itéletet helybenhagyó másodbirósági itélet ellen felebbezésnek helye nincs.

Ha igényének alaposságát a felperes a keresetben vagy a tárgyalás során hitelt érdemlőleg kimutatja: a telekkönyvi hatóság vagy feltétlenül, vagy megfelelő biztositék (42. §.) letétele mellett, a kereset jogerejü eldöntéseig az árverést felfüggesztheti.

(C. 55. számu t. ü. polg. döntvénye.) Oly harmadik személytől, aki végrehajtás alá vont telekkönyvezett ingatlanra, vagy annak egy részére a végrehajtó nyilvánkönyvi jogait megelőzően tulajdoni jogot szerzett, meg nem tagadható a jogosultság, hogy a végrehajtató ellen az 1881 : LX. t.-cz. 168. §-a alapján keresetet indithasson, habár szerzett joga telekkönyvileg nincs is bejegyezve. (Dt. LXII. 20.)

A végrehajtást szenvedővel hasonnevü, de állitólag nem azonos személy ellen tévesen vezetett végrehajtásnak hatályon kivül helyezése iránt beadott felfolyamodásnak azért nem volt hely adható, mert mindazon igények, melyek 3-ik személy dologi jogainak valamely ingatlanra vezetett végrehajtás folytán sérelmet szenvedtek, a végrehajtási törvény 168. §-a értelmében kizárólag csak a végrehajtás foganatositására illetékes telekkönyvi hatóság előtt és a jelzett §. által körülirt végrehajtásmegszüntetési kereset utján érvényesitendők, minélfogva azoknak orvoslása egyoldalu felfolyamodás utján helyt nem foghat. (Tb.—M. 15648.)

Minthogy a végrehajtási törvény 168. §-a szerint az ingatlan végrehajtás alá vonásának megszüntetése iránt a telekkönyvi hatóság előtt indithato perre nézve a jegyzőkönyvi eljárás van előirva, — amely az 1881 : LIX. t.-czikk 12. §-a szerint a rendes eljáráshoz tartozik, — az ily per nem sommás, hanem a rendes eljárásra tartozik és igy abban a felebbezési bíráskodást a kir. tábla gyakorolja. (Dt. LXXX. 122.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 168. §-ának czélzata és rendeltetése alapján a végrehajtás alá vonás megszüntetésére nézve a kereset jogát meg kell adni azoknak a tulajdonostársaknak is, akiknek ingatlanát tulajdonostársuk jutalékára tévedésből vezetett végrehajtás utján veszik árverés alá. (Tb.— J. K. 1901. évi 1. sz.)

A végrehajtató érdekében folyamatba tett per költségének viselése nem az ügygondnok, hanem a végrehajtató terhére esik. (J. K. 1901. évi 5. sz.)

Harmadik személy, aki valamely ingatlanra foganatositott zárlat által az ingatlanra vagy ennék egy részére vonatkozó dologi jogaiban sértve érzi magát, az 1881. évi LX. t.-cz. 168. §-a értelmében keresetet indithat. (J. K. 1901. évi 24. sz.)

A végrehajtás alá vonás megszüntetésére nézve a kereset jogát meg kell adni azoknak a tulajdonostársaknak is, akiknek ingatlanát tulajdonostársuk jutalékára tévedésből vezetett végrehajtás utján veszik árverés alá. (M. 20363.)

A végrehajtási törvény 168. §-ára fektetett kereset beadása záros határidőhöz kötve nincs. (Tb.—M. 20365.)

A Curia az 1881 : LX. t.-cz. 168. §-ára nézve hozott 55. sz. döntvényében kimondotta, hogy a telekkönyvi rendszerrel kapcsolatos anyagi törvények csupán a jóhiszemüen szerzett nyilvánkönyvi jogokat védik, s megengedik a rosszhiszemüség bizonyitását és ennek esetében a telekkönyvön kivül szerzett jogok érvényesitését. Kitünik ebből, hogy felperesnek azt kellett volna a tulajdonjog megszerzésén kivül bizonyitani, hogy alperes a zálogjogot rosszhiszemüleg szerezte meg. Mivel azonban sem keresete rendén, sem a tárgyaláson fel nem hozta ezt a körülményt s a zálogjog megszerzése idejében a telekkönyvi bejegyzésekből sem tünt ki, hogy felperes és nem a végrehajtást szenvedők a tulajdonosok, az emlitett döntvény helyes értelmezése alapján felperest keresetével el kellett utasitani. (M. 19059.)

A végrehajtási törvény 168. §-a alapján inditott keresetével elutasittatott az ingatlan tulajdonosa a Curia 55. számu p. t. ü. döntvénye alapján, mert a végrehajtási zálogjog megszerzése idejében a telekkönyvi bejegyzésekből nem tünt ki, hogy ő és nem a végrehajtást szenvedők a tulajdonosok, azt pedig nem bizonyitotta, hogy végrehajtató a zálogjogot rosszhiszemüleg szerezte meg. (J. K. 1902. évi 3. sz.)

A kir. Curiának 55. sz. polgári döntvénye értelmében oly harmadik személy is, aki a végrehajtás alá vont telekkönyvezett ingatlanra a végrehajtató nyilvánkönyvi jogait megelőzően tulajdonjogot szerzett, habár szerzett joga telekkönyvileg nincs is bejegyezve, az 1881 : LX. t.-cz. 168. §-a alapján az ingatlan végrehajtás alá vonásának megszüntetése iránt keresetet indithat ugyan, azonban bizonyitani köteles, hogy a végrehajtató a végrehajtási jog szerzésénél rosszhiszemüen járt el. — Rosszhiszemüen jár el azon ügyvéd, ki a volt tulajdonos ellen inditott büntetőperben tudomást szerez arról, hogy az ingatlan már nem képezi a telekkönyvi tulajdonos tulajdonát, s az ez ellen fennálló követelése behajtása végett az ingatlant vonja végrehajtás alá. (J. K. 1904. évi 40. sz.)

169. §. Az árverési határnapon a kiküldött a helyszinén megjelenvén az árverést, amennyiben a végrehajtás hivatalból foganatositandó, hivatalból, ellenkező esetben pedig csak akkor foganatositja, ha a végrehajtató vagy a végrehajtást szenvedő képviselve van; vagy ezek egyike irásbeli beadványban avagy jegyzőkönyvbe vett nyilatkozatban bejelentette, hogy magát az árverésen képviseltetni nem akarja, de az árverés foganatositását kivánja. A végrehajtást szenvedő az árverésen, mint árverelő, részt nem vehet, kivéve, ha a végrehajtatónak nem személyesen kötelezett adósa s az ingatlannak árverelését csak azért tartozik eltürni, mert annak ő a telekkönyvi tulajdonosa.

(Szegedi Tb. határozattárába felv. 5. sz. polg. hat.) Az 1881 : LX. t.-cz. 169. §-ában foglalt az a tilalom, hogy a végrehajtást szenvedő az árverésen, mint árverelő, részt nem vehet, nem terjed ki a végrehajtást szenvedőre abban az esetben, ha ellene nem saját adóssága, hanem mint az elhalt adós örököse ellen vezettetik a végrehajtás. (Ig. K. III. 8. sz.)

A végrehajtási törvény 169. §-a csak azt tiltja, hogy a végrehajtást szenvedő az ellene kitüzött árverésen tényleg nem árverezhet, ez a tilalom tehát egymagában véve nem teszi érvénytelenné azt a megállapodást, amely szerint a végrehajtást szenvedő az árverésen a vételt más javára saját pénzével elősegiti.

Az, hogy valamely alakilag különben létesült és okiratba is foglalt ügyletnél nem az illető okirat tartalmánál fogva, hanem egyéb ténybeli adatok alapján a feleknek mi volt a valódi akarata, ténykérdés; az olyan ügylet, amely alakilag anélkül létesittetett, hogy a felek valódi akarata valamely ügylet létesitésére irányult volna, tehát a merőben szinlelt ügylet, jogilag ugy tekintendő, mintha egyáltalában létre sem

jött volna. — Az az ügylet, amelynek létesitésénél a felek egyező akarata egyenesen az egyik fél hitelezői elől a kielégitési alap elvonására irányul, ezekkel a hitelezőkkel szemben hatálytalan. (J. K. 1902. évi 3. sz.)

170. §. Az árverés megkezdése előtt a kiküldött a kielégitendő összeget és járulékait felszámitja, mely ha a végrehajtást szenvedő részéről ki nem fizettetik, az árverési feltételeket felolvassa és az árverelni szándékozókat felhivja, hogy a megállapitott bánatpénzt kezeihez tegyék le, avagy pedig annak a biróságnál birói letétbe történt előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü letéti elismervényt szolgáltassák át és az árverési feltételeket irják alá.

Ezután az árverés a kikiáltási árral megkezdetik és folytattatik mindaddig, mig fokozatos igéretek tétetnek. Ha többet igérni senki sem akar : a kiküldött az árverés berekesztésére zárhatáridőt tüz ki, mely 5 percznél rövidebb s 15 percznél hosszabb nem lehet, de az árverelők valamelyikének kérelmére egy izben ujabb 15 perczczel meghosszabbitható.

Ha ujabb igéret tétetik, az árverés folytatandó s a fentebbieknek megfelelően az igéret megszüntekor ujabb zárhatáridő tüzendő ki.

A zárhatáridő elteltéig bármely árverezni szándékozó időközben is leteheti a bánatpénzt és tehet igéretet.

A zárhatáridő eltelte után, ha időközben magasabb igéret nem tétetett, az ingatlan a legtöbbet igérő által megvettnek jelentetik ki s ezzel az árverés befejezettnek nyilvánittatik.

Ingatlannak nyilvános elárvereztetésénél az árverelő által az árverési feltételek értelmében bánatpénznek letétele, az ellenkezőnek kifejezett kijelentése hiányában, nem bir azzal a jelentőséggel, hogy a legtöbbet igérő árverelő az üzlettől a bánatpénznek visszahagyásával visszaléphet. (F. V. 371.)

171. §. Ha a kikiáltási ár meg nem igértetnék : a kiküldött a kikiáltási árt fokozatosan lejebb szállitani köteles, mig igéret nem tétetik.

Ha igéret tétetik, a további eljárásra nézve a 170. §. intézkedései tartandók meg. Az ingatlan a legtöbbet igérő által megvettnek jelentendő ki, habár a kikiáltási-áron alul igért és az árverésben csak ő maga vett is részt.

A végrehajtató, ha az árverésnél jelen vagy képviselve van, az árverés felfüggesztését a kikiáltási ár fokozatos lejebbszállitása közben is kivánhatja, de csak addig, amig az árverelők valamelyike igéretet nem tett. Több végrehajtató érdekében elrendelt árverés esetében a végrehajtatók e joggal csak együttesen élhetnek.

Ezen felfüggesztési jog nem gyakorolható akkor, ha a végrehajtást szenvedő az elrendelt árverés megtartását kivánja.

Valamely ingatlan végrehajtási árverésének hatálytalanitása rendszerint nem önálló per, hanem csakis a végrehajtási törvény által szabályozott eljárás utján foghat helyet. (M. 5468.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján h. II. sz. polg. döntvénye.) Abban az esetben, ha az utóajánlat folytán kitüzött ujabb árverési határnapig, illetve a kitüzött határnapon az árverés megkezdéséig, végrehajtást szenvedő a végrehajtató követelését teljesen kifizeti, vagy ha az 1881 : LX. t.-cz. 171. §-ában megállapitott időpontig az árverés felfüggesztését a végrehajtató kivánja s annak megtartásához sem a netáni csatlakozó, sem a végrehajtást szenvedő fél nem ragaszkodik, az árverés az utóajánlattevő beleegyezése nélkül is megszüntetendő.

Az 1881 : LX. t.-cz. 176. és 177. §§-ai szerinti eljárásnak csak abban az esetben van helye, ha a korábbi árverés sikertelen maradt : sikertelennek pedig az csak akkor tekinthető, ha az árverésen a bánatpénz letétele mellett árverelő egyáltalán nem jelentkezett vagy a végrehajtató az árverést az idézett törvény 171. §-ához képest felfüggesztette. (Tb. — M. 15656.)

172. §. Ha ugyanazon határnapon több telekkönyvi jószágtest, vagy ugyanazon telekkönyvi jószágtestnek több részlete külön árverelendő : a végrehajtást szenvedőnek jogában áll meghatározni azon sorrendet, amelyben az ingatlanokat árverés alá bocsáttatni kivánja.

Ha a végrehajtást szenvedő ezen jogával élni nem akar: a végrehajtató jelölheti ki azon sorrendet, amelyben az ingatlanok árverés alá bocsátandók, különben az árverési hirdetményben és a telekkönyvben foglalt sorrend tartandó meg.

Ha több jószágtestnek vagy ugyanazon jószágtesthez tartozó különböző birtokrészleteknek egy része olyan áron adatott el, hogy a telekkönyvi állás figyelembevételével s egyszersmind az előnyös tételek valószinü összegére való tekintettel, a végrehajtató követelése, járulékaival együtt, a már elárverezett ingatlanok vételárából kétségtelenül kitelik: a további árverés felfüggesztendő.

173. §. Az árverésről jegyzőkönyv vétetik fel, melynek a következőket kell tartalmaznia:

a) az árverés tárgyának, helyének és idejének megjelölését, a kiküldetést tartalmazó végzésre és a kibocsátott árverési hirdetményre való hivatkozással;

b) a kiküldöttnek és a jelenlevő feleknek vagy képviselőinek nevét;

c) a követelés felszámitását és azon körülmény megemlitését, hogy az árverési feltételek felolvastattak;

d) az árverelni szándékozók nevét és lakását;

e) a fokozatos igéreteknek pontos feljegyzését olyan módon, hogy minden igérő neve után az általa tett igéretek összege beiktatandó;

f) a 171. §. esetében a kikiáltási ár fokozatos leszállitásának kitüntetését;

g) a számjegyekkel és betükkel is kiirt legmagasabb igéretet s annak felemlitését, hogy ezen legmagasabb igéretnél fogva az árverés tárgya, minthogy a zárhatáridő alatt magasabb igéret nem tétetett, a legtöbbet igérő által megvettnek nyilvánittatott;

h) annak megemlitését, hogy a legtöbbet igérőnek bánatpénze megtartatott; a többi árverelők bánatpénze pedig visszaadatott.

A jegyzőkönyv a kiküldött, a felek, illetőleg képviselőik, a legtöbbet igérő és a többi árverelő által aláirandó. (26. §.)

Azon árverelők, akik az árverésben többé részt venni nem akarnak, bánatpénzük, illetőleg a letéti elismervény visszavételének igazolása mellett az árverési jegyzőkönyvet az árverés folyamában bármikor aláirhatják.

37576. szám.
1874. febr. 14.

Igazs. min. rendelet

az árverésről szóló jegyzőkönyveknek az illetékszabással megbizott hivatalokhoz leendő áttétele iránt.

A m. kir. pénzügyministerium értesitése szerint a biróságok a közbejöttükkel létesitett árverési jogügyleteknek illetékszabás végett való közlésénél sok esetben késedelmesen járnak el, s nevezetesen ingatlanokra vezetett végrehajtásoknál az árverésen vétel tárgyát képezett ingatlannak a vevő nevére történt átiratása után küldik csak meg az árverésről szóló jegyzőkönyvnek másolatát az adóhivatalnak.

A törvényesitett illetékszabályok 146. és 248. §§-aiban megállapitott felelősségre utalva, felhivom ez okból a biróságokat, hogy az árverésről szóló jegyzőkönyveket, az illetékszabások 79. §-ának 1. pontjához képest, az árverés jogerőre emelkedése után 8 nap alatt az illetékszabással megbizott hivatalokhoz áttenni kötelességüknek ismerjék.

75435/1884. szám.
1885. jan. 3.

Pénzügymin. körrendelet

a peres eljárásban felvett árverési jegyzőkönyvek után lerovandó bélyegilleték iránt.

Az illetéki dijjegyzék 52. tételének *B)* I. pontja nem tartalmazván külön intézkedést a peres eljárásban felvett árverési jegyzőkönyvek után járó illetékre nézve: ahhoztartás végett ezennel kijelentetik, hogy az emlitett árverési jegyzőkönyvek az 1873 : IX. t.-cz. 4. §-ának 2. bekezdése értelmében ivenkint 36 kr., ha pedig a vitás tárgy járulékai nélkül 50 frtnyi értéket meg nem halad, ivenkint 12 kr. állandó bélyegilleték alá esnek.

174. §. A vevő, ha valakinek meghatalmazásából vagy valakivel közösen árverezett, tartozik az árverés befejezésekor megbizóját vagy tulajdonostársát azonnal megnevezni, s a jegyzőkönyvet ezen minőségének kitüntetése mellett aláirni.

Ha ilyen nyilatkozat azonnal nem tétetik, valamint akkor is, ha nyilatkozat tétetett ugyan, de a meghatalmazó vagy tulajdonostárs által kiállitott és szabályszerüen hitelesitett külön meghatalmazás azonnal át nem adatott, vagy legkésőbb az árveréstől számitott 8 nap alatt a biróságnak be nem mutattatott, egyedüli vevőnek az tekintetik, aki az árverésnél a legmagasabb igéretet tette.

A vevő kérelmére és költségére, a kiküldött köteles ideiglenes zárgondnokot kinevezni, kinek tiszte abból áll, hogy addig, mig az ingatlan átadatik vagy zár alá vétetik, az ingatlannak és tartozékainak sértetlen fentartására felügyel.[1])

175. §. Az árverés befejezése után tartozik a kiküldött az összes iratokat, az árverési jegyzőkönyvet, ugy a bánatpénzül letett összeget vagy értékpapirokat a telekkönyvi hatósághoz haladéktalanul beadni.

Ha az iratok bármi okból haladéktalanul be nem mutattathatnak, a bánatpénzül letett összeg vagy értékpapir, helyben tartott árveréseknél az árverés befejezése után, más árveréseknél pedig a kiküldött hazaérkezte után, külön jelentés mellett azonnal bemutatandó.

A felszámitott árverési költségeket a jelentés beérkezte után a telekkönyvi hatóság állapitja meg.

Tekintve, hogy az olyan nyilvánkönyvi hitelező, ki a jelzálogul szolgáló ingatlanra vonatkozóan az árverést sem nem kérte, sem az árverés iránti kérelemhez csatlakozónak biróilag ki nem mondatott, az árverési határnapon való megjelenés költségét viselni önmaga tartozik; ebből következően ilyen hitelező részére kirendelt ügygondnok dija sem állapitható meg a végrehajtást szenvedők ellenében. (Tb.—M. 15655.)

Ha a telekkönyvi hatóságot más járásbiróság gyakorolja valamely járásbiróság területén, az ezen utóbbi által a telekkönyvi hatóság megkeresésére foganatositott árverés költségének megállapitása a kir. hatóság feladata. (J. K. 1901. évi 34. sz.)

176. §. Ha az árverés sikertelen maradt, a kiküldött a telekkönyvi hatóságnak, az iratok bemutatása mellett, 3 nap alatt jelentést tenni köteles.

A sikertelen árverés napjától számitott hat hónap alatt a telekkönyvi hatóság a végrehajtató vagy a végrehajtást szenvedő kérelme folytán 30 napra ujabb árverési határnapot tüz ki, mely a 152. §-ban megállapitott módon azon különbséggel teendő közzé, hogy ha a kikiáltási ár 2000 frtot meghaladna is, a hirdetmény kivonata a hivatalos lapba csak egyszer iktatandó be. A hirdetmény az érdekletteknek a 153. §. szerint vétbizonyitvány mellett kézbesittetik, és ha a hirdetmény kifüggesztésétől számitott 15 nap alatt a vétbizonyitvány be nem érkezik: ügygondnok neveztetik ki.

Ezen ujabb árverési hirdetmény ellen beadott felfolyamodásnak és előterjesztésnek az árverés megtartására halasztó hatálya nincs.

Ha a sikertelen maradt árverés napjától számitott hat hó alatt ujabb árverési határnap kitüzése iránti kérelem elő nem terjesztetett: az árverési feljegyzés kitörlése hivatalból rendelendő el.

Ugyanezen szabályok alkalmazandók akkor is, ha valamely kitüzött árverés a felek közmegegyezésével halasztatott el.

Az előbbi árveréshez csatlakozott folyamodónak a további végrehajtási lépések tekintetében ugyanazon jogai vannak, mint az alapárvereltetőnek, kinek javára az árverés előbb rendeltetett el s minthogy a végrehajtási törvény 176. §. értelmében a sikertelenül maradt árverés napjától számitott 6 hó alatt ujabb árverési határnap kitüzése kéretik, az uj határnap alakszerü kérvény nélkül egyszerü kérvénynyel a csatlakozott hitelező által is kérhető. (Tb.—M. 16936.)

---

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szab. 284. §-ával.

177. §. A sikertelen maradt vagy elhalasztott árverési határnaptól számitott hat hó eltelte után, az árverés ujabb elrendelése a telekkönyvi hatóságnál a 144. §. értelmében kérendő. Ezen esetben az árverés elrendelésére és az árverési határnap kitüzésére a 145. és következő §§. szabályai, — az árverési határnap kihirdetésére és az érdekeltek értesitésére nézve pedig a 152. és 153. §§. intézkedései tartandók meg.

178. §. Az árverés foganatositásánál felmerült alaki sérelmek miatt a végrehajtató, a végrehajtást szenvedő, a jelzálogos hitelezők s azon esetben, ha a tulajdonostársak hányada is elárvereztetett, a tulajdonostársak is, az árverési eljárás befejezésétől számitott 8 nap alatt, közvetlenül a telekkönyvi hatósághoz beadandó előterjesztéssel élhetnek, melynek elintézésénél a 165. §-nak ide vonatkozó intézkedései megfelelően alkalmazandók.

Az előterjesztés folytán hozott végzés ellen intézett felfolyamodásra az általános szabályok alkalmazandók; ha azonban a telekkönyvi hatóság az árverést az előterjesztés folytán megsemmisiti, ezen végzés ellen az árverési vevő is élhet felfolyamodással.

179. §. Ingatlanokra foganatositott árverés megsemmisitésének csak a következő esetekben van helye:

a) ha az árverési hirdetmény az érdekelteknek, illetőleg az ügygondnoknak, és a 185. és 187. §§. eseteiben a korábbi vevőnek épen nem, vagy nem kellő időben, avagy nem szabályszerüen kézbesittetett (153. és 176. §§., továbbá a 185. és 187. §§.);

b) ha az első árverési hirdetmény legalább 60 nappal az árverés előtt, a további árverési hirdetmény pedig legalább az árverést 15 nappal megelőzőleg a telekkönyvi hatóságnál ki nem függesztetett, s amennyiben a hirlapi hirdetés szüksége forog fenn, az első árverési hirdetmény a 152. §. szerint az árverést 15 nappal megelőzőleg, a további árverési hirdetmény pedig a 176. §. szerint az árverést 8 nappal megelőzőleg közzé nem tétetett;

c) ha a végrehajtási eljárás során, a 140. és 165. §§. alapján a kellő időben beadott, s az árverés foganatositására halasztó hatálylyal biró felfolyamodás vagy előterjesztés daczára az árverés megtartatott;

d) ha az árverés nem a kifüggesztett, kézbesitett vagy közhirré tett hirdetményben megjelölt helyen vagy időben foganatosittatott, avagy ha nem a hirdetményben kitett ingatlan árvereztetett el;

e) ha valaki bánatpénz letétele nélkül árverésre bocsáttatott, vagy a bánatpénz letételére ajánlkozott árverelő törvényes ok nélkül az árverésből kizáratott;

f) ha a 170. és a 171. §§-nak a fokozatos igéretekre, a zárhatáridő kitüzésére és az árverés befejezésére vonatkozó szabályai megsértettek;

g) ha a 171., 172. és 185. §§. értelmében az árverés foganatositása felfüggesztendő lett volna, s az árverés mégis megtartatott.

Azon ok miatt, mert az árverési hirdetmény nem szabályszerüen, vagy nem is kézbesittetett, az árverés csak akkor semmisithető meg, ha emiatt azon érdekelt fél ad be előterjesztést, aki a kézbesitési szabálytalanság miatt nem értesittetett.

Azon ok miatt, hogy ügygondnok nem neveztetett, vagy ennek az árverési hirdetmény nem szabályszerüen, vagy nem is kézbesittetett, az árverés megsemmisitésének csak akkor van helye: ha az árverésről külön nem értesitett érdekelt fél (153. §.) ad be előterjesztést.

(Szegedi Tb. határozattárába felv. 5. sz. polg. hat.) A kiküldött végrehajtónak az 1871 : LI. t.-cz. 17. §-a alapján vitatott érdekeltsége az általa foganatositott árverési cselekmény megsemmisitésére alapul nem szolgálhat. (Ig. K. III. 8. sz.)

Az 1881 : LX. t.-cz. rendelkezésénél fogva a jogerőre emelkedett árverés megsemmisitésének még per utján sincs helye; mert ezen esetben, ha nem a végrehajtást szenvedettnek a jutalécka adatott el árverésen,

hanem más telekkönyvi tulajdonosnak a jutaléka, ez utóbbi csak a végrehajtást szenvedett ellen bir joggal, azon anyagi előny értéke erejéig, amely erre az által háramlott, hogy olyan fizetések, amelyek őt terhelték, az előbbinek tulajdonát képezett vagyon értékéből fedeztettek, amennyiben pedig végrehajtást szenvedettnek a jutaléka adatott el, az árverési vevő az árverésen általa szerzett tulajdonjogát a fennálló szabályok értelmében érvényesitheti. (M. 13411.)

Habár az árverési hirdetmény a végrehajtást szenvedett hagyatéka ügygondnokának szabályszerüen kézbesitve lett is, mégis mivel a telekkönyvi hatósághoz az árverést megelőzőleg megérkezett a hagyaték-átadó végzés, az abban megjelölt örökösök oly telekkönyvi érdekelteknek tekintendők, kiknek az 1881 : LX. t.-cz. 153. §-a alapján az árverési hirdetmény kézbesitendő lett volna, miután ez nem történt, az árverést a 179. §. *a)* pontja alapján megsemmisiteni kellett. (Tb.— M. 15657.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 179. §. *b)* pontja szerint az árverés megsemmisitésére okul az a körülmény szolgál, ha a hirdetmény az árverést 15 nappal megelőzőleg közzé nem tétetett, miből folyóan kétséget nem szenved, hogy a fentebbi 15 napi határidő kezdetét a közzététellel veszi, tehát a határidőbe a közzététel napja is beleszámittatik. (Tb.—M. 15658.)

Jogérvényesen megtartott árverés megsemmisitése kereset utján nem kérhető. (J. K. 1901. évi 24. sz.)

180. §. Ha az árverés napjától számitott 8 nap alatt előterjesztés nem adatik be, a telekkönyvi hatóság, ha csak az árverési feltételek ellenkezőt nem tartalmaznak, a vevőnek vételi bizonyitványt ad ki, melynek alapján a vevő a megvett ingatlant birtokába veheti, s amennyiben ebben a végrehajtást szenvedő vagy bárki más által gátoltatnék, a birtokba vételre nézve a községi vagy közigazgatási hatóság segédletét veheti igénybe.

Ha a vevő kivánja, a birtokbahelyezés birói kiküldött által, és szükség esetében karhatalom alkalmazása mellett, eszközöltetik.

Ha az árverés befejezésétől számitott 8 nap alatt előterjesztés adatik be, a vevő kérelmére és költségére az árverésen eladott ingatlanok a veszély igazolása nélkül is zár alá vétetnek.

Tekintettel arra, hogy az itt emlitett vételi bizonyitványok végrehajtási eljárásban keletkező birói határozatot pótolnak s hivatalból a felek kérelme nélkül adandók ki, az illetékdijjegyzék 46. tétel 4. pontja értelmében bélyegmentesek. (1883. évi 53235. sz. pénzügym. rend.)

A végrehajtásról szóló 1881 : LX. t.-cz. 180. §-ának első bekezdése értelmében a közigazgatási hatóság segédletét csak az árverési vevő (tehát nem egyszersmind ennek jogutódja is) és csak birói vételi bizonyitvány alapján veheti igénybe. (1891. évi 19754. sz. I. M.)

A telekkönyvi bejegyzés tárgyát nem képező azon igények, melyek az urbéri kapcsolatból s azzal rokon jogviszonyból merülnek fel, az árverés által nem érintethetvén, az elárverezett ingatlanhoz tartozó legelő tényleges birtokában létező volt urbéresek ily uton a birtokból ki nem helyezhetők. (Dt. XXX.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 180. §-a alapján elrendelt s foganatositott birtokbahelyezés költségei első sorban a végrehajtást szenvedett terhére állapitandók meg. (Szegedi Tb. 1892. máj. 14. megállapodás.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján h. I. sz. polg. hat.) A végrehajtási árverésen eladott ingatlan vevőjének az 1881 : LX. t.-cz. 180. §-a alapján birói kiküldött által birtokba helyezése a vevő tulajdonának bekebelezése tárgyában intézkedő végzés jogerőre emelkedésének időpontjáig rendelhető el.

181. §. Ha az elárverezett ingatlan bérbe vagy haszonbérbe van adva: a bérlők vagy haszonbérlők a használati jogot — ha csak az árverési feltételekben más ki nem köttetett — a vevőnek átbocsátani tartoznak; és pedig a haszonbérlők az árveréskor folyamatban levő gazdászati év végével, a szerződés módozatai szerint, a lakbérlők pedig a helyi szabályoknak megfelelő, ilyenek nem létében 3 hónapi felmondásra. Az árverés napja után esedékes bérösszeg a vevőt illeti. A bérlőnek vagy haszonbérlőnek a bérbeadó elleni s esetleg a vételárra vonatkozó igénye sértetlenül fenmarad.

Az árverés napjától annak jogerőre emelkedéseig esedékes bérösszeget a bérlő vagy haszonbérlő, ha a vevő által az árverés megtörténtéről értesittetett, a

végrehajtást szenvedőnek ki nem fizetheti, hanem a biróságnál köteles letenni.

Az ingatlan bérlője, ha bérleti joga telekkönyvileg be is kebeleztetett, az ingatlannak biról uton történt eladása esetében az árverési vevőnek engedni tartozik. (Tb.—M. 15659.)

Ha az árverési vevőt illeti az árverés után esedékes bérösszeg, a végrehajtást szenvedő vagy az ingatlan bérlője részéről tett oly intézkedések, melyek esetleg az árverési vevőnek a törvényben biztositott jogát meghiusithatnák — pl. a haszonbérnek az egész gazdasági évre, tehát oly időre is megfizetése, melyre az árverési feltételek szerint a használat már a vevőt illeti, — az árverési vevővel szemben nem birnak joghatálylyal. (F. IV. 488.)

Felperesek, mint az ingatlanok szerződés utján uj tulajdonosai, nem igényelhetik a végrehajtási törvény 181. §. szerint csupán az árverési vevő javára rendelt azt a jogot, hogy az illető ingatlant a haszonbérlő a vonatkozó gazdászati év végével felmondás nélkül a vevőnek átbocsátani tartozik, de alperesnek nyilvánkönyvileg nem biztositott haszonbérleti jogát nem ugyan a szerződésnél fogva, hanem az állandóan követett birói gyakorlat szerint az őket különlegesen megillető jognál fogva, kellő felmondás mellett szüntethetik meg. (M. 16938.)

A haszonbérbe adott ingatlannak árverési vevője a haszonbérlőtől az árverés napja után esedékes bérösszegből csakis a szokásos fizetési határnaphoz képest esedékes bért követelheti, nem követelheti tehát azt a bért, amelynek felvételéhez a szokásos fizetési módozatok mellett a végrehajtást szenvedett előbbi tulajdonosnak volt joga, de másfelől a bérlő sem oldható fel a befizetés kötelezettsége alól arra az időtartamra, amelyre történt előrefizetése a bérösszegnek nem felel meg a helyi szokásoknak. (F. V. 20.)

Ha és amennyiben az árverési vevővel a vételár kamataira nézve az elszámolás nem megfelelően eszközöltetett volna, ez a körülmény az árverési vevőnek az árverési feltételekkel a házbérjövedelmekre megszerzett jogát nem befolyásolhatja, hanem csakis arra szolgálhat alapul, hogy az árverési vevő a vételárnak esetleges hátralékos kamatai megfizetésére a megfelelő uton szorittassék. (M. 19063.)

182. §. Ha az árverés jogerőre emelkedett és a vevő az árverési feltételeknek eleget tett, különösen a vételárt egészen lefizette: az ingatlan tulajdonjogának nevére leendő bekebelezését a telekkönyvi hatóság hivatalból rendeli el.

A tulajdonjog bekebelezésével egyidejüleg, az összes bekebelezett vagy előjegyzett tehertételek és feljegyzések, azokat kivéve, melyek a 162. és 163. §§. szerint netalán érvényben maradnak vagy a 183. §. szerint átvállaltattak, hivatalból törlendők.

183. §. A vevőnek szabadságában áll a jelzálogos hitelezőkkel megegyezni abban, hogy utóbbiak követelései, amenynyiben a vételárból kielégitést nyernének, a birtokon teherképen továbbra is fenmaradjanak. Az ilyen követelések ugy tekintetnek, mintha befizettettek és a hitelezőknek utalványoztattak volna.

184. §. Az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adók és az átruházási illeték a vevő által viselendők.

Az elárverezett ingatlant a fennálló törvények szerint terhelő szőlődézsma-, urbéri és más hasontermészetü váltságnak, ugy a vizszabályozási tartozásnak, az árverés napja után esedékes részletei, a vételárba való betudás nélkül, a vevőt terhelik.

Az előbbi tulajdonosnak másnemü terheiért, ha csak az árverési feltételek ellenkezőt nem tartalmaznak, — a vevő nem felelős.

(C. 1. számu t. ü. polg. döntvénye.)

A maradványföld váltságösszegének ugy fennálló hátralékai, mint jövőben esedékes részletei telekkönyvi bejegyzés nélkül is terhelik a megváltott föld azon birtokosát, ki a váltságtőke megállapitása után adásvétel utján magánkézből szerezte meg a birtokot. Jogelőde ellen azonban ő a hátralékok iránt visszkeresettel bir, amennyiben ezt ellenkező kikötés meg nem szüntette. De a megváltott ingatlan birói árverési vevőjét a váltságösszegnek csak az árverés napja után esedékes részletei terhelik; azon hátralékos részletekért pedig, melyek az árverés napja előtt jártak le, ő nem felelős, ha csak az árverési feltételek ellenkezőt nem tartalmaznak.

185. §. Ha a vevő az árverési feltételeknek a kitüzött időben eleget nem tett, a bánatpénz elvesztésén felül, mely az ujabb árverés során befolyandó vételárhoz csatoltatik s azzal együtt osztatik

fel, az érdeklett felek bármelyikének kérelmére a telekkönyvi hatóság ujabb árverést rendel.

Ezen esetben a telekkönyvi hatóság által 30 napra ujabb árverési határnap a 176. §. szabályai szerint tüzetik ki. Az e tárgyban kibocsátott árverési hirdetmény, a 153. §-ban megnevezetteken kivül, a korábbi vevőnek is, és pedig utóbbinak a keresetre hozott első végzés kézbesitésére előirt szabályok szerint, azonban hirdetményi idézés mellőzésével, kézbesitendő, és ha az árverést megelőző 15 nap előtt a szabályszerü kézbesitést igazoló vétbizonyitvány vissza nem érkezett: az előbbi vevő részére külön ügygondnok rendelendő, s annak a hirdetmény legalább 8 nappal az árverés előtt kézbesitendő.

A korábbi vevő az ujabban elrendelt árverésen mint árverelő részt nem vehet.

Ha a vevő az ujabb árverési határnapot megelőzőleg, az ujabb árverés elrendelése által okozott összes költségek megfizetésén felül az árverési feltételeknek teljesen és olyan időben tesz eleget, hogy a kiküldött az árverés megtartása előtt értesithető, a telekkönyvi hatóság, ha pedig ezen fizetés az árverés megkezdése előtt a kiküldöttnél teljesittetik, a kiküldött az elrendelt ujabb árverést felfüggeszteni köteles.

Visszárverésnél a 166. §-nak a csatlakozásra vonatkozó rendelkezései a 185. §. értelmében elrendelt ujabb árverésre nem alkalmazhatók. (Tb. Dt. XLIV. 157.)

Az ismeretlen hitelezők képviselésére rendelt ügygondnok, a vételári tömeg terhére megállapitott tárgyalási dijai kielégitése czéljából, a késedelmes vevő veszélyére ujabb árverés elrendelését kérelmezni jogositva van. (Tb. — Dt. LII. 15.)

Az árverési vevő, a késedelmeskedése miatt ellene kibocsátott árverési hirdetmény alapján, végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránt kereshetőségi joggal az esetben sem birhat, ha ő az általa árverésen megvett ingatlanra bekebelezett és sorozott követelés viselését magára vállalta, illetve a követelés a hitelező beleegyezésével továbbra is az ingatlanon hagyatik. (F. V. 367.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 185. §-a alapján ugyan a késedelmes árverési vevő ellen, az érdekeltek bármelyikének kérelmére, ujabb árverés rendelendő, azonban ugyanezen törvényhely utolsó bekezdéséből kitünik az, hogy az árverési vevő az árverés napjáig pótolhatja késedelmét, amiből következik, hogy amenynyiben az árverési vevő az árverési feltételeknek még az uj árverési hirdetmény kibocsájtása előtt tesz eleget, nincs többé ok az árverés elrendelésére és a késedelemnek csak az a következménye, hogy a netán felmerült költséget az árverési vevő viseli. (Tb.—M. 19064.)

186. §. Ha az ujabb árverésen az ingatlan a korábbi vételárnál magasabb árért adatnék el: a többlet a korábbi vevőt nem illeti.

Ellenben ha az ingatlan olcsóbb áron adatnék el: a korábbi vevő megtériteni köteles azon különbözetet, mely a későbbi és korábbi vételár között fennforog; ebbe azonban az elvesztett bánatpénz beszámittatik.

A megtéritendő különbözet erejéig a telekkönyvi hatóság a korábbi vevő ellen, bármely érdekelt fél kérelmére, veszély igazolása nélkül is, a biztositási végrehajtást elrendelni, s az érdeklettek-nek s a korábbi vevőnek jegyzőkönyvi tárgyalás során való meghallgatása után, a korábbi vevő által 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett megtéritendő összeget megállapitani köteles.

Az e tárgyban hozott végzés alapján kielégitési végrehajtásnak van helye, melyre azonban a beadott felfolyamodás halasztó hatálylyal bir.

(Marosvásárhelyi Tb. határozattárába felv. 2. sz. polg. hat.) A korábbi vevő az 1881 : LX. t.-cz. 186. §. szerint általa megtéritendő árkülönbözetet 15 nap alatt rendszerint birói letétbe helyezni köteles s ennek nem teljesitése esetén ellene, bármelyik érdekelt fél kérésére, az eljáró telekkönyvi hatóság által ily értelemben kielégitési végrehajtás rendelendő el; hogy ha azonban már jogerős sorrendi végzés létezik s az előjogos hitelező, avagy az előjogosok beleegyezésével későbbi hitelező, ezen árkülönbözeti követelést fizetésképen elfogadni hajlandó, ez esetben a fizetés s nem teljesités esetén a kielégitési végrehajtás egyenest ennek javára rendelendő el. (Ig. K. I. 8. sz.)

A korábbi vevő a visszárverés költségeit

és az elmulasztott határidőről a korábbi árverési feltételekben meghatározott kamatot a visszárverés határidejéig megfizetni köteles. (Szegedi Tb. 1892. május 14. megállapodás.)

Az olyan végzés, mely a későbbi és korábbi vételár között fenforgó különbözeti összegnek a korábbi vevő terhére való megállapitása tárgyában hozatott, nem tartozik a másodbiróságnak az 1881 : LX. t.-czikkben helyenkint megjelölt azon végzések közé, amelyek ellen további felfolyamodásnak helye van. (M. 13414.)

(Budapesti Tb. határozattárába felv. 5. sz. polg. hat.) Az árverési feltételeket egyáltalán nem teljesitő vevő előnyösebb helyzetbe nem juthat, mint az olyan vevő, aki a feltételeket, habár késedelmesen is, teljesiti; kétségtelen, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 186. §-ának második bekezdése értelmében a korábbi vevő által megtéritendő különbözet megállapitásánál az őt terhelő lejárt kamatok is számitásba veendők. (Ig. K. IV. 6. sz.)

187. §. Ha az árverés napjától számitott 15 nap alatt, a telekkönyvi hatósághoz intézett hitelesitett beadványban valaki részéről, a megállapitott bánatpénz (147. §.) letétele mellett, a vevő igéretét ennek legalább egy tized részével meghaladó ajánlat tétetik, s egyszersmind az ajánlattevő az általa viselendő ujabb árverési költséget előlegezi: a telekkönyvi hatóság az előbbi árverést hatálytalannak nyilvánitva, ujabb árverést rendel, melyre vonatkozólag az árverési hirdetmény kibocsátása és kézbesitése tárgyában a 176. és 185. §§. szabályai alkalmazandók.

Az ujabb árverés a megállapitott szabályok szerint történik, azon különbséggel, hogy az utólag beadott ajánlat az ajánlattevőre feltétlenül s akkor is kötelező, ha az árverésre meg nem jelent; és ha ennél magasabb igéret nem tétetett: az ingatlan általa megvettnek jelentetik ki. Több ilyen ajánlattevő között annak az ajánlata jön figyelembe, aki a legmagasabb ajánlatot tette.

Az utólag tett ajánlat az ajánlattevőre kötelező akkor is: ha az annak folytán tartott árverés megsemmisittetvén, ujabb árverés rendeltetett el.

A jelen szakasz értelmében megtartott ujabb árverés után további utóajánlatnak helye nincsen, és ha ilyen tétetnék is, az a megtartott árverés joghatályára befolyással nem bir.

Ha és amennyiben az árverés alá vont ingatlan az utóajánlatot is meghaladó összegért adatott el, ez esetben a vételárból az elért többlet erejéig az utóajánlattevő az általa előlegezett költség megtéritését jogosan igényelheti. (Tb.—Dt. LII. 14.)

(Pozsonyi Tb. határozattárába felv. 1. sz. polg. hat.) Az utóajánlat folytán megtartott ujabb árverés költségeit az utóajánlattevő csak azon esetben viseli, ha és amennyiben az általa tett ajánlatnál magasabb összeg az árverésen el nem éretett; ha és amennyiben azonban az árverés alá vont ingatlan az utóajánlatot is meghaladó összegért adatott el, ez esetben a vételárból az elért többlet erejéig az utóajánlattevő az általa előlegezett költség megtéritését jogosan igényelheti. (Ig. K. I. 1. sz.)

A pénzügyigazgatóság árverési utóajánlatánál, az adóhivatalnak a bánatpénz fedezésére szóló utasitása azonos hatályu a bánatpénznek letétbe helyezésével. A telekkönyvi hatóság nincs hivatva annak vizsgálatára, hogy a pénzügyigazgatóság a kincstár képviseletében jogosult volt-e az utóajánlat tételére. (Tb.—Dt. LXI. 1.)

A C. II. számu t. ü. döntvényét lásd a 171. §-nál.

Ha magasabb ajánlat esetén az árverési vételárat 10%-kal meghaladó igéret nem éri el a leteendő bánatpénz összegét, az utóajánlat elfogadására elegendő a megigért vételári összeg letétele, de ez esetben az utóajánlatot tevő fél csak akkor bocsátható a kitüzendő ujabb árverési határnapon további fokozatos igéretek tételére, ha a letett utóajánlati vételár összegét a bánatpénz összegére kiegésziti. (Tb.—M. 13420.)

A felek közbejötte által felmerült költségek nem tartoznak azok közé az árverési költségek közé, amelyeket az utóajánlattevő az 1881. évi LX. t.-cz. 187. §-a szerint hordozni köteles. (Tb. — M. 15660.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott VII. számu t. ü. polg. döntvénye.) Utóajánlatnak az árverési feltételek teljesitésében késedelmes árverési vevő veszélyére megtartott ujabb árverés után is van helye.

Ha a megtartott árverés költségei akkor, mikor utóajánlatot tevő utóajánlatát beadta, még megállapitást nem nyertek s igy utóajánlatot-tevők azok mérvére tájékozva nem lévén, e czimen csak egy hozzávetőleges összeget tettek le birói kézhez, az utóajánlati kérvény egyébként az 1881 : LX. t.-cz. 187. §. kellékeinek megfelel: fenti körülmény nem képez oly hiányt, mely annak elutasitására, hanem csakis arra szolgálhat előzetes

okul, hogy utóajánlatot tevő az előző árveréskor tényleg felmerült és igy valószinüen ujból felmerülendő költség még hiányzó részeinek pótlására felhivassék. (Tb.—M. 16943. *Hasonló:* M. 13421.)

A végrehajtási törvény 187. §. szerint az alakszerüen beadott utóajánlat az ajánlattevőre kötelező, mert mint közjegyzői hitelesitéssel tett ajánlat egyenlő a nyilvános árverésen tett ajánlattal, az tehát egyoldaluan vissza nem vonható. (M. 19065.)

40353. szám.
1881. decz. 12.

Igazs. min. rendelet

az árverési feltételeknek megállapitása tárgyában.

Az 1881 : LX. t.-cz. 187. §-ának intézkedése szerint, a telekkönyvi hatóság az esetben, ha az elárverezett ingatlanra — az idézett szakaszban meghatározott feltételek mellett — az árverés megtartásától számitott 15 nap alatt utóajánlat tétetik, az árverést hatálytalannak nyilvánitja és ujabb árverést rendel.

A törvény ezen intézkedésénél fogva, a foganatositott árverésnek joghatálya az utóajánlattól is függővé van téve, és ebből kétségtelenül az következik ugyan, hogy oly árverések folytán, amelyek a 187. §. értelmében hatálytalannak nyilvánithatók, a telekkönyvi hatóság az árveréstől számitott 15 nap eltelte előtt az idézett t.-cz. 180. §-a alapján vételi bizonyitványt ki nem adhat, mégis, hogy a netaláni téves intézkedéseknek eleje vétessék, felszólitom a kir. biróságot, mint telekkönyvi hatóságot:

hogy minden oly árverés esetében, amely az ingatlanra nem az 1881 : LX. t.-cz. 187. §-ának alapján rendeltetik el, az árverési feltételek közé az idézett t.-cz. 150. §-a alapján az is felvétessék, miszerint a vevőnek vételi bizonyitvány az 1881 : LX. t.-cz. intézkedései értelmében csak az esetben fog kiadatni, ha az árverés napjától számitott 15 nap alatt az idézett t.-cz. 187. §-a intézkedésének megfelelő utóajánlat nem tétetik.

Felszólitom továbbá a kir. biróságot arra is, hogy az ingatlanra az 1881 : LX. t.-cz. alapján elrendelt árverés esetében, az árverési feltételek közé ugyancsak az idézett t.-cz. 150. §-a és a birói letétek kezelésére nézve folyó évi 39425. szám alatt kiadott rendelet [1]) alapján még az is felvétessék, miszerint a vevő a vételárt a meghatározott részletekben az eljáró kir. biróság birói letéteinek kezelésére hivatott és az árverési feltételekben megnevezendő kir. adóhivatalnál köteles az idézett rendeletben meghatározott módozatok mellett lefizetni.

188. §. A telekkönyvi hatóság, az árverés jogerőre emelkedése után, a sorrendi tárgyalásra hivatalból tüz ki határnapot s erre a telekkönyv szerint érdekletteket, illetőleg a részükre a végrehajtási eljárás során kinevezett ügygondnokot és a királyi adófelügyelőt, utóbbit azzal idézi meg, hogy az ingatlant közvetlenül terhelő s az árverés napja előtt esedékessé vált állami és községi adóknak az esedékesség napjáig és a járulékokat feltüntető kimutatását, valamint az ingatlant terhelő illetékeknek az átruházási jogügylet bejelentési napját is feltüntető jegyzékét, végre a zálogjogilag bekebelezett régibb adó- és illetéktartozások fennállását igazoló szabályszerü kimutatásokat is, a sorrendi tárgyalás határnapjáig annál bizonyosabban mutassa be, mert ha ezt elmulasztaná és a sorrendtárgyalási határnapra meg nem jelennék: az adók és illetékek az árfelosztásnál mellőztetni fognak.

Amennyiben a végrehajtási eljárás során az ismeretlen tartózkodásu jelzálogos hitelezők képviseletére ügygondnok nem neveztetett: az ismeretlen tartózkodásu jelzálogos hitelezők képviseletére ügygondnok rendelendő, s a végzés egy példánya annak is kézbesitendő.

Ha a telekkönyvből kitünik, vagy a telekkönyvi hatóság tudomással bir arról, miszerint az elárverezett ingatlant, szőlődézsma-, urbéri vagy más hasontermészetü váltság vagy vizszabályozási tartozás terheli: a zárfelosztási tárgyalásra a jogositott földbirtokos vagy közbirtokossági képviselő, illetőleg a vizszabályozási társulat képviselője is megidézendő.

Hirdetmény kibocsátása a távollevő vagy ismeretlen hitelezők részére nem szükséges.

A vevő, ha az egész vételárt be nem fizette, a sorrendi tárgyalás határnapjáról szintén értesitendő.

[1]) Lásd e rendeletet a »Birói letétek« czimü részben.

Az 1881 : XVII. t.-cz. 176. §-a és az 1881 : LX. t.-cz. 188. §-a alapján a csődtömeghez tartozó elárverezett ingatlanok vételárának felosztására a telekkönyvi hatóság illetékes. (Dt. XXXIX. 36.)

(C. 50. számu t. ü. polg. döntvénye.) Az a jelzálogos hitelező, aki a sorrendi tárgyalásra szabályszerűen megidézve vagy a sorrendi végzésről értesitve lett, abból az okból, mert a fizetési sorrend megállapitásánál a telekkönyvi elsőbbség figyelmen kivül hagyásával elmellőztetett, rendszerint nincs jogositva követelését külön peruton érvényesiteni az ellen a hitelező ellen, akinek követelése az ő mellőzésével soroztatott és kielégitést nyert.

A kincstár követelésének a végrehajtást szenvedett ellen való érvényesitésétől pusztán csak azért, mert a kimutatást a sorrendi tárgyalás határnapjáig be nem mutatta, már maga a végrehajtási törvény 188. §-ának rendelkezésénél fogva sem zárható el. Ily esetben a tárgyalást el kell halasztani a végett, hogy a kincstárnak alkalma legyen a kitüzendő póttárgyaláson a kimutatást beterjeszteni és követelését felszámitani. (M. 19066.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 188. §-a szerint az adótartozás sorozása csak abban az esetben mellőzhető, ha az adókimutatásnak beterjesztése körül a kincstár képviselőjét mulasztás terheli. (J. K. 1901. évi 39. sz.)

5197. szám.
1898. jan. 30.

Igazs. min. rendelet

az adó-, illeték s egyéb köztartozások czimén fennálló hátralékoknak a sorrendi tárgyalásokon való helyes kimutatása tárgyában.

A m. kir. pénzügyminister ur által az adó-, illeték- és egyéb köztartozások czimén fennálló hátralékoknak a sorrendi tárgyaláson való helyes kimutatása tárgyában folyó évi január hó 15-én 100794/1897. szám alatt kibocsátott körrendeletet tudomásvétel czéljából másolatban közlöm.

Melléklet.

A felterjesztett végrehajtási ügyek tárgyalásánál több izben tapasztaltam, hogy az adó- és illetékhátralékok a sorrendi tárgyalásokhoz helytelenül mutattatnak ki, ami a sorrendi tárgyalásoknak ismételt elhalasztását vonja maga után. Az ily kimutatások készitésénél különösen a községi közegek oly felületesen járnak el, hogy sokszor egy belsőség után kimutatott előnyös tételü három évi adó a tényleges tartozást tiz-huszszorosan is meghaladja, a nem előnyös hátraléki összeg pedig oly feltünően nagy, hogy 50 éves kirovásnak sem felel meg, ami leginkább onnan van, hogy a végrehajtást szenvedő adós tulajdonát képezett, de már tényleg bejegyzett és telekkönyvileg más tulajdonosra átvitt külsőség adóját is kimutatják, holott az árverés alá nem került. Gyakran előfordul az az eset is, hogy oly adótartozás is ismételve bekebeleztetik, amely már előbb jelzálogilag biztosittatott. Igy például ha valaki hátralékban van 100 frtot tevő két évi adóval, bekebeleztetik ellene ez a 100 frt hátralék, tartozása a következő évben 50 frttal szaporodik s az év végén bekebeleztetik az egész 150 frt, holott abból 100 frt már biztositva volt. E rendellenességnek megszüntetése érdekében tehát meghagyom a czimnek, utasitsa azonnal az arra hivatott és kötelezett közegeket, hogy az adó-, illeték- s egyéb köztartozások czimén az elárverezett ingatlanokat terhelő hátralékokat a sorrendi tárgyalásokhoz mindig a vonatkozó főkönyvek és számfejtő könyveknek, valamint a telekkönyvi birtoklási állapotnak teljesen megfelelően és mindig csak az elárverezett ingatlant terhelőket mutassák ki és terjesszék be a czimhez, a czim azokat pontosan vizsgálja felül és csak a helyesen kiállitott kimutatásokat küldje be az eljáró kir. telekkönyvi hatóságokhoz. Legyen figyelemmel továbbá a czim arra is, hogy a sorrendi tárgyalásoknál az államkincstárt oly egyének képviseljék, akik a hátraléki kimutatások tételeire kellő felvilágositást nyujtani s a tárgyalásokban megfelelően résztvenni képesek. Minthogy pedig az előbb ismertetett szabályellenes eljárásnak legfőbb okát abban látom, hogy az adótartozásoknak a birtokváltozások alkalmával teljesitendő megosztása, továbbá a hátralékok telekkönyvi biztositása és a bekebelezett köztartozások törlése körül az e vonatkozásban fennálló szabályok vagy épen nem, vagy csak igen felületesen foganatosittatnak, meghagyom a czimnek, utasitsa szigoruan a községi elöljáróságokat (városi adóhivatalokat), hogy a birtokváltozásokat kataszteri nyilvántartásaikban esetről esetre a legpontosabban vezessék keresztül s az adómegosztás, illetve az uj tulajdonosra való átvitel iránt, a m. kir. adóhivatalok szolgálatára vonatkozó utasitás VII. füzete 29. §-a értelmében mindenkor és pontosan járjanak el. A hátralékok telekkönyvi bekebeleztetésénél pedig legyen kiváló ügylettel a czim arra, hogy már jelzálogilag biztositott hátraléknak ujabb bekebeleztetése ne kéressék, általában pedig a telekkönyvi biztositás, a be- és kikebelezett kincstári tartozások nyilvántartása s az egészben vagy részben kifizetett avagy megszünt hátralékok telekkönyvi törültetése tekintetében az 1883 : XLIV. t.-cz. 91. és 93. §§-ai és az adóhivatali utasitás VII. füzete 75. §-ában

foglalt rendelkezéseket szigoruan foganatosittassa és saját részéről is a legpontosabban tartsa be. Azt, hogy a községi elöljáróságok, városi és kir. adóhivatalok az imént jelzett kötelezettségeiknek miként felelnek meg, az adóügykezelés vizsgálata, vagy más helyszini kiküldetések alkalmával a czim szigoruan ellenőrizze s a tapasztalt mulasztás vagy szabálytalan eljárás megtorlása iránt intézkedjék. Elvárom, hogy az adóügykezelés ezen ágazata teljesen kifogástalan legyen.

189. §. A vételárból a jelzálogos hitelezők előtt a következő előnyös tételek s a következő sorrendben elégitendők ki:

a) a végrehajtatónak, és a 166. és 167. §§. eseteiben a végrehajtatóknak, az ingatlan-árverés hirdetése és foganatositása körül felmerült s biróilag megállapitott költségei, továbbá a sorrendi tárgyalás bélyegköltségei, az ismeretlen hitelezők képviseletére rendelt gondnok sorrendi tárgyalási dija és a 164. és 212. §§. eseteiben a zárgondnoki költségek és dijak;

b) az elárverezett ingatlant közvetlenül terhelő állami és községi adók, amennyiben az árverés napját megelőzőleg esedékessé váltak és az árverés napjától visszaszámitott 3 évnél nem régibb időről vannak hátralékban; továbbá az elárverezett ingatlant közvetlenül terhelő és a fennálló szabályok szerint törvényes elsőséggel biró illetékek;

c) a fennálló törvények értelmében, az ingatlant közvetlenül terhelő szőlődézsma-, urbéri és más hasontermészetü váltságösszegnek és a vizszabályozási tartozásnak az árverés napját megelőzőleg esedékessé vált, 3 évnél nem régibb időről hátralékban levő részletei.

Ha a *c)* pont alatti követelések a vételárból egészen ki nem elégittethetnének, első sorban a vizszabályozási követelések fizetendők; a többi követelések közt pedig aránylagos levonásnak leend helye.

(Curia 25. számu t. ü. polg. döntvénye.) Az elárverezett ingatlan vételárának felosztásánál a végrehajtási és árverési kérvény költségei előnyös tételkép nem sorozhatók.

(C. 46. számu t. ü. polg. döntvénye.) A szőlődézsmaváltság azon részletei, melyek az árverés napját megelőzőleg három évnél régibb időre maradtak hátralékban, a dézsmaváltsággal terhelt szőlőbirtoknak árverésen befolyt vételárából a jelzálogos hitelezők követelései előtt nem sorolhatók.

Ha az 1881 : LX. t.-cz. 189. §. *a)* pontjában felsorolt tételek kielégitése után fenmaradó vételári összegből az azon szakasz *b)* pontja alá eső tételek egész összegükben ki nem kerülnek, azok aránylagosan elégitendők ki. (Tb.—Dt. LIII. 13.)

A hitközségi adó nem tartozik azon községi adók közé, amelyek a végrehajtási törvény 189. §. *b)* pontja értelmében az elárverezett ingatlan vételárából előnyös helyen nyerendő kielégités végett sorozhatók. (Tb.—M. 13424. sz.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 189. §. *b)* pontja szerint az állami és községi adók alatt nemcsak a földadó és általános jövedelmi pótadó, hanem másodosztályu kereseti adó is értendő, a végrehajtási törvény 192. §. *b)* pontja szerint az adók késedelmi kamatai és azok behajtási illetéke is az adókkal egyenlő rangsorban kielégitendők. — *Ellenkezőleg:* Az általános jövedelmi pótadó és a keresetadó nem soroztatik. (Tb.—M. 15663.) — *Ismét:* Tekintve, hogy a soroztatni kért általános jövedelmi pótadó az elárverezett ingatlanra kivetett egyenes adónak a törvény által megszabott százalékát képezi, az 1881 : LX. t.-cz. 189. §-ának *b)* bontja szerint a vételárból a jelzálogos hitelezők előtt az elsőbiróság által helyesen soroztatott. (P. T. IX. 23.) — *Valamint:* A másodosztályu kereseti adó az 1881. évi LX. t.-cz. 189. §-ának *b)* betüje alatt megállapitott sorrendben sorozandó. (Tb.—Dt. XLII. 223.)

Önkéntes árverés esetében az azzal járó költségek nem képeznek előnyös tételt és a sorrendből kihagyandók. (Dt. LXXIX. 6.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 189. §. *b)* pontja esetére előnyös tételként csak az elárverezett ingatlant közvetlenül terhelő állami adók sorozhatók; az utadó pedig, az 1890 : I. t.-cz. 23. §-a szerint, a földadó, házadó, keresetadó stb. után meghatározandó maximumig terjedő százalékban lévén megszabandó, az elárverezett ingatlant közvetlenül nem terheli. (M. 19067.) — *Ugyanigy* M. 20378. — *Ellenkező:* (Szegedi Tb. 4. sz. polg. döntvénye.) Ingatlanok biról eladása esetében a vételár biról felosztásánál a törvényhatósági utadó az elárverezett ingatlan vételárára előnyös tételként sorozandó annyiban, amennyiben ugyancsak az ingatlannak egyenes állami adója alapján vettetett ki.

Az épitési engedélyi dij nem képez előnyös költséget. (Tb. — Ü. L. 1902. évi 3. sz.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 29. sz. polg. hat.) A biról árverésen eladott ingatlan

vételárából a jelzálogos hitelezők előtt elónyös tételként kell sorozni ugy az országos betegápolási pótadót, mint a községi népiskolai adót. De ha ez a két adó mindegyike külön egy összegben, nemcsak az eladott ingatlan egyenes adója, hanem más egyenes adók alapján is vettetett ki, akkor azoknak csakis azt a részét kell sorozni, mely a kivetéskor alapul szolgáló százalék számitásbavételével, a kivetett adóból az eladott ingatlan egyenes államadójára esik. (Ig. K. XI. 3. sz.)

A biról árverésen eladott ingatlanok vételárából a jelzálogos hitelezők előtt előnyös tételként nem kell sorozni: I. a másodosztályu kereseti adót, vasuti pótadót, városi közmunkadijat; II. az általános jövedelmi pótadót, betegápolási pótadót és az utadót; III. a vármegyei pótadót, községi pótadót, egyházi (segélyezési) pótadót, mezőőri pótdijat, ha csak a négy utóbbi bejelentett adóra nézve kimutatva nincs, hogy vármegyei pótadó az 1883 : XV. t.-cz. 9. és 13. §§-aiban engedélyezett pótadótól különböző alapon egyedül az ingatlanra van kivetve, a községi, egyházsegélyezési és mezőőri pótadó és dij pedig az 1886 : XXII. t.-cz. 130. §-a 3. bekezdésén alapul. (Jd. 1904. évi 642. sz.)

Az 1% fővárosi átiratási dij az ingatlan vagyonátruházás után járó kincstári illeték pótlékának jellegével bir, az ingatlant közvetlenül terheli s az 1881 : LX. t.-cz. 189. §. *b)* pontja értelmében törvényes elsőséggel biró illeték fogalma alá esik. Az 1881 : XXXIV. t.-cz. 39. §-ának az a rendelkezése, hogy a törvényes elsőség a kincstár választása szerint csak egy illetékre vehető igénybe, feltétlenül, tehát az esetre is áll, ha a bérjövedelem külön felosztás alá került és az 1883 : XLIV. t.-cz. 88. §. *b)* pontja csak oly magyarázatot enged meg, hogy a kincstár választási joga, ha a bérjövedelem külön osztatik fel, már a végrehajtás ezen szakában megadatott s a törvényes elsőség már a végrehajtás ezen szakára fentartatott; ezen választás tehát kihat a végrehajtási eljárás további folyamára s nevezetesen az árverési vételárra is. (J. K. 1904. évi 21. sz.)

A szőlőfelujitásra adott kölcsön előnyös tételként való sorozása mellőztetett, mert az 1896 : V. t.-cz. 12. §-a csak a szőlőbirtokra vonatkozóan határozta meg, hogy az ily kölcsön és járulékai a birtokon fekvő oly terhet képez, mely biról árverés esetében a szőlődézsma, urbéri és más hasonló természetü váltsággal azonos elbánásban részesül, nem pedig akkor is, ha az elárverezett ingatlanok szántók. (J. K. 1904. évi 42. sz.)

18655. szám.
1885. márcz. 26.

Pénzügymin. rendelet

az ingatlan vagyon átruházása után járó illetékekre nézve érvényesithető törvényes zálogjog terjedelme tárgyában.

Miután az 1881 : LX. t.-cz. 189. §. *b)* pontja szerint a törvényes zálogjogon alapuló elsőbbség csakis az elárverezett ingatlant közvetlenül terhelő illetékek számára van biztositva, s miután az 1883 : XLIV. t.-cz. 88. §-ának első bekezdése szerint is a biróilag eladott ingatlanok vételárának felosztásánál egyedül azon egyenes adók, illetve a közadók módjára behajtandó azon tartozások birnak törvényes elsőbbséggel, melyek a biróilag elárverezett ugyanazon birtokot terhelik: ennélfogva a bíróságoknál a tapasztalat szerint oly felfogás emelkedett gyakorlati érvényre, hogy oly esetben, midőn egy jogügylet alapján több ingatlan került illetékezés alá s azok egyike biróilag elárvereztetik, az összilleték-előirásból csakis az elárverezett ingatlan aránylagos értékére eső részösszeg itéltetik meg a kincstár részére előnyös tételként, mig az összilletékből fenmaradó részösszeg — feltéve, hogy az a jogügylet tárgyát képező összes ingatlanokra egyetemlegesen jelzálogilag biztositva lett — csupán a bekeblezés sorrendjében utaltatik kielégitésre. Ez ellen elvi szempontból nem foroghat fenn észrevétel, minthogy a biróságoknak a fentebb idézett külön törvényes határozmányokra támaszkodó eljárása az 1881 : XXXIV. t.-czikknek az illetékekre vonatkozó törvényes zálogjogról rendelkező 39. §-ában foglalt általános határozmányokkal nem áll ellentétben. Midőn a fentebbiek tudomásvétel és miheztartás végett a czimmel közöltetnek, a kincstár érdekének kellő megóvása tekintetéből a törvényes felelősség terhe alatt egyuttal szoros kötelességévé tétetik a kir. adóhivataloknak, hogy a náluk előirásban levő minden oly illetéktartozásra nézve, melynek tárgyát több ingatlan képezi, a telekkönyvi biztositást ne csupán egy, hanem az összes ingatlanokra és pedig egyetemleges jelzálogi hatálylyal kieszközölni el ne mulaszszák.

190. §. Az előnyös tételek kielégitése után, a vételárból a telekkönyvi rangsorozat szerint a jelzálogos hitelezők követelései elégitendők ki.

Ugyanazon telekkönyvi hatóság telekkönyveiben foglalt és egyidejüleg elárverezett több telekkönyvi jószágtestre bejegyzett követelések a kielégitési sorrendbe azon megjegyzéssel veendők fel,

hogy amennyiben az árfelosztás egyidejüleg történend, azon követelések, amelyeknek teljes kielégitése aránylagos megosztás mellett is teljesithető, a vételárakból aránylag lesznek kielégitendők. Ugyanezen szabály áll azon jelzálogi követelésekre is, amelyek valamely közös ingatlannak több tulajdonostársat illető hányadát terhelik.

Ha pedig a jelzálogilag biztositott követelés egyidejüleg árverés alá nem került más ingatlant, vagy valamely közös ingatlannak más tulajdonostársat illető, de el nem árverezett hányadát is terheli: az a vételárból a hitelező kivánsága szerint egészben vagy részben elégitendő ki.

A későbbi jelzálogos hitelezőknek jogukban áll az előttük levő jelzálogos követelést, az árfelosztásig készpénzzel kifizetve, magukhoz váltani.

Ha e joggal több jelzálogos hitelező kiván élni: az elsőség a telekkönyvi bejegyzés sorrendje szerint illeti a hitelezőket. A később bejegyzett jelzálogos hitelező azonban a beváltási jogot a korábbi jelzálogos hitelező ellenében is érvényesitheti, ha annak követelését is készpénzzel beváltja.

Azon jelzálogos hitelező, aki valamely követelést bevált, a beváltott követelés tekintetében a hitelező jogaiba lép.

(C. 61. számu t. ü. polg. döntvénye.) Az alzálogos hitelezőnek a jelzáloggal terhelt ingatlan tulajdonos ellen rendszerint nincs kereseti joga és magából az ingatlanból — árverés folytán történt vételárfelosztás esetét kivéve — csak ugy nyerhet kielégitést, ha saját adósának jelzálogilag biztositott követelését magára ruháztatja, vagy annak behajtására feljogosittatik. Abban az esetben azonban, ha az alzáloggal terhelt követelés biztositásául bekebelezett zálogjog a telekkönyvi rendtartás 79. §-ában foglalt fentartással töröltetést, közvetlenül a jelzálog tulajdonosa ellen fordulhat keresettel.

Az egyetemleges jelzálog jogi természetén alapul a törvénynek (1881 : LX. t.-cz. 190. §. 2. bekezdése, telekkönyvi rendelet 106. §.), az a rendelkezése, hogy a hitelező az esetben, ha jelzálogilag biztositott követelése egyidejüleg árverés alá nem került más ingatlant, vagy valamely közös ingatlannak más tulajdonostársat illető, de el nem árverezett hányadát is terheli: a vételárból egészben vagy részben leendő kielégitését kivánhatja. A törvénynek a hitelező védelmét czélzó ez az intézkedése azonban csak arra jogositja a hitelezőt, hogy a fenforgó esetben követelésének kielégitését egészben, vagy amennyiben ezzel a jogával élni nem akar, minthogy a követelésének biztositásául szolgáló ingatlanoknak csak felerésze árvereztetett el, követelésének arányos, tehát a jelen esetben felerészbeni kielégitését szorgalmazza; arra azonban, hogy követelésének az egyik adóstárs elárverezett ingatlanainak vételárából leendő kielégitéséről lemondva, kielégitését egészben vagy aránylag nagyobb részben a másik adóstárs még el nem árverezett ingatlanainak vételárából követelhesse, a törvénynek fent jelzett rendelkezése a hitelezőt fel nem jogositja és pedig annál kevésbé, mert ez által a közös tulajdonos egyetemleges adóstárs károsodnék; továbbá, mert az 1881 : LX. t.-cz. 190. §-ának második bekezdése szerint az egyidejüleg elárverezett több telekkönyvi jószágtestre bejegyzett követelések a kielégitési sorrendbe azon megjegyzéssel veendők fel, hogy amenynyiben az árfelosztás egyidejüleg történend, azok a követelések, amelyeknek teljes kielégitése aránylagos megosztás mellett is teljesithető, a vételárakból aránylag lesznek kielégitendők. Már pedig az egyetemleges adóstárs az által, hogy ingatlan jutaléka később kerül árverés alá, kedvezőtlenebb helyzetbe nem juthat, mint jutott volna akkor, ha ingatlan jutaléka adóstársainak ingatlanaival egyidejüleg került volna árverés alá. (M. 16944. — *Egyértelmüek:* M. 16946., 19068.)

A végrehajtási törvény 190. §-a nem jogositja fel a hitelezőt arra, hogy követelésének a jelzálogul lekötött egyik ingatlanból való kielégitéséről már eleve lemondva, kielégitését egészen a másik adóstárs ingatlanának vételárából követelhesse. (Tb. — K. 20381.)

191. §. Ha az elárverezett ingatlanra valakinek javára haszonvételi jog van bejegyezve: a vételár, illetőleg annak a haszonélvezeti jogot megelőző jelzálogos követelések kielégitése utáni maradványa, birói letétbe helyezendő, vagy a 202. §. értelmében gyümölcsöztetendő és a kamatjövedelem a haszonélvezeti jog tartama alatt a haszonélvezetre jogositottnak kiadandó.

Más szolgalom esetében, ha az ingatlan a 163. §. értelmében a szolgalom fenntartása nélkül árvereztetett el: a

szolgalmi jog egyenértékeül fizetendő összeg, — bekebelezett haszonbérlet vagy bérlet esetében pedig a bér megszünte esetére a haszonbérlő vagy a bérlő által követelt kártéritési összeg, — a hitelező által felszámitott mennyiségben veendők számitásba. Ugyanez áll bejegyzett kikötmények esetében a kikötmények készpénzbeli egyenértékére nézve is.

A telekkönyvi rendeletek értelmében, valamely összeg szerint meg nem határozott követelés fedezetéül bekebelezett vagy előjegyzett legmagasabb összeg által biztositott követelés ezen legmagasabb összeg erejéig, valamely biztositék bejegyzése által fedezett követelés pedig a bejegyzett biztositéki összeg erejéig veendő számitásba.[1])

Amennyiben az elárverezett ingatlanra ilynemü követelések vannak bejegyezve: a sorrendi tárgyalást rendelő végzésben a hitelező figyelmeztendő, hogy ha a tárgyalásra meg nem jelennék és követelését fel nem számitaná: az a sorrendben mellőzendő leszen. A végzés a hitelezőnek hirdetményi idézés nélkül saját kezeihez kézbesitendő, s ha ez nem eszközölhető, részére ügygondnok nevezendő.

192. §. A jelzálogos hitelezők tőkekövetelésével ugy a 189. §. *b)* pontja szerint az előnyös tételek közé sorozott tőkekövetelésekkel egyenlő sorrendben elégitendők ki:

a) a kamatok, amennyiben az árverés napjától visszaszámitott 3 évnél nem régibb időből vannak hátra;

b) az árverés napjától tovább folyó kamatok.

Ha a kamatláb a telekkönyvi bejegyzésben kitüntetve nincs, hat száztólinál magasabb kamat nem sorozható.

A perbeli s az előnyös tételek közé nem utalt végrehajtási és az árfelosztási képviseletnél felmerült költségek a tőkével egyenlő elsőséggel csak akkor soroztathatnak, ha a költségek fedezésére szolgáló biztositéki összeg erejéig a zálogjog szintén bejegyeztetett; és akkor is csak annyiban, amennyiben e költségek a bejegyzett összeget túl nem haladják. — Egyébként a költségbekebelezés sorrendjében, s ha ilyen bekebelezés nincs, esetleg aránylagos levonás mellett, az összes jelzálogi követelések kielégitése után a vételmaradványból elégitendők ki.

Azon jelzálogos hitelező részére, aki megidéztetése daczára az árfelosztási tárgyalásra meg nem jelent, csupán a bejegyzett tőkekövetelés veendő számitásba.

Az árfelosztás napján még le nem járt nem kamatozó jelzálogos követelések olyan összegben elégitendők ki, hogy a fizetett összeg 6% kamatnak hozzászámitásával megfeleljen a lejáratkor a bekebelezett vagy előjegyzett tőkekövetelésnek.

Olyan bekebelezett kölcsönköveteléseknél, melyek a kamatot, tőketörlesztést és esetleg egyéb járulékokat is egybefoglaló egyenlő fizetési részletek által előre meghatározott számu bizonyos évek során törlesztetnek le, s melyeknek ezen minőségük a telekkönyvi bekebelezésben is ki van tüntetve: a kamatnak és a kötvényen alapuló egyéb járuléknak a tőkével egyenlő elsősége ellen csak annyiban tehető kifogás, amennyiben a tőke és járulék czimén követelt összeg a bekebelezett tőkét és annak a bekebelezésben kitüntetett kamatlábbal, kamatláb ki nem tüntetése esetében pedig 6 száztólival számitott, három évi kamatait felülmulja.

A kir. igazságügyminister felmerült eset alkalmából a végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. 192. §-ának *b)* pontjában emlitett s a biról árverések napjától tovább folyó kamatoknak ki által és miként leendő kiszámitása, valamint az ezzel kapcsolatos kérdések tárgyában az egyik kir. itélőtábla elnökéhez intézett rendeletében a következőleg nyilatkozott: Az a kérdés, hogy az 1881. évi LX. t.-cz. 192. §-ának *b)* pontjában emli-

[1]) V. ö. telekk. rendt. 65. §. 2. és 3. bekezd. a II. R-ben.

tett kamatok mely hatóság által és mely időpontig számitandók ki, az utóbb jelzett vonatkozásban a törvény mikénti alkalmazásának körébe vág s a feleknek e részben okozott netáni sérelem esetleg a rendes jogorvoslat utján hárítható ugyan el, mindamellett anélkül, hogy e részben kötelező utasitást óhajtanék adni, indittatva érzem magamat Méltóságod figyelmét a következőkre irányitani: A végrehajtási törvény 194. §-ának második bekezdése szerint a kielégitési alapot a vételári összeg és az ez után járó folyó kamatok képezik, melyeket a sorrendi tárgyalás alkalmával a biróság számitsa ki megközelitőleg. A vételár után folyó letéti kamatoknak végleges kiszámitása az 1881. évi 39425. sz. alatt kelt I. M. rendelet 16. §-ának végpontja értelmében az adóhivatal kötelessége. Más tekintet alá esnek a jelzálogos hitelező tőkekövetelése után a végrehajtási törvény 192. §-ának *a)* és *b)* pontja szerint az árverés napjától visszaszámitott három éven belül eső időre járó, valamint az árverés napjától tovább folyó kamatok, melyek az emlitett kielégitési alappal szemben a tőkével egy összegben sorozandók és fizetendők ki. Ezeknek a kamatoknak kiszámitása a biróság feladata. Ugyanis utalványozás esetében a végrehajtási törvény 201. §-a szerint a kifizetendő vagy tovább letétben tartandó követelést összeg szerint, tehát a tőke, kamat és költség czimen járó összeget összefoglaltan, kell a biróságnak meghatároznia s ez a szabály csak annyiban módosul, amennyiben oly esetben, midőn a résztörlesztésül a vételárnak (kielégitési alapnak) összeg szerint meg nem határozható maradványa utalványoztatik, a kifizetendő összeg számszerü meghatározása mellőzendő, de a résztörlesztés tárgyát képező követelés (tőke, kamat, esetleg költség) egy összegben való pontos meghatározása ekkor sem maradhat el. Önként értetik, hogy oly esetben, midőn a kielégités nem utalványozás, hanem közvetlen kifizetés utján történik, a tőkekövetelések járulékainak pontos kiszámitása szintén nem az adóhivatal kötelessége. A további kérdés az, mely időpontig számitandók a kamatok. Ami a jelzálogos tőke után az árverés napjától tovább folyó kamatokat illeti, ezekre vonatkozóan a törvény kifejezetten nem rendelkezik ugyan, kétséget nem szenved azonban, hogy a szóban forgó kamat nem számitható hosszabb időre, mint utalványozás esetében az utalványozó végzés meghozatalának napjáig; mert a végrehajtási törvény 201. §-a szerint az utalványozás a kifizetés egyik módja és mert már az utalványozáskor kell megállapitani a kifizetendő összeget, s esetleg az eredeti okiratra rájegyezni az utalványozás által teljesitett fizetést. Az, amit a hitelező az utalványozás utáni időre kap, azt már nem a kielégitési alappal szemben, mint a tőke után járó és a tőkével egyenlő sorrendben kielégitendő kamatot, hanem a letétet kezelő államkincstárral szemben mint letéti kamatot követelheti, a részére számszerüleg meghatározva kiutalt egész összeg után az 1882. évi 22021. sz. alatt kiadott igazságügyministeri rendelet (R. T. 787. l.) második bekezdésében megjelölt időpontig. Ennek megfelelően a kielégitési alaphoz a vételárnak csakis a kiutaló végzés meghozatalának napjáig folyó letéti kamatai volnának számitandók, mig a további időre járó letéti kamatok, az egyes kiutalt összeg után, az ezen összegek felvételére jogosultak részére külön-külön számitandók és fizetendők ki. Azt az óhajtást, hogy az adóhivatalnak előbb küldessék meg a már jogerőre emelkedett kiutaló végzés és csak azután értesittessenek a felek ennek megtörténtéről, az 1882. évi 22021. sz. IM. rendelet harmadik bekezdésében foglalt rendelkezés figyelembevétele mellett nem tartom teljesithetőnek, mert a jogerőre emelkedett kiutaló végzésnek az adóhivatal részére, a jogerőről értesitő végzésnek pedig a felek részére leendő külön kiadmányozása a kezelési teendők szaporitásán kivül esetleg zavarokra is adhatna alkalmat és mert csupán a letéti kamat kiszámitásáról lévén szó, az adóhivatalnak teendői alig vesznek igénybe oly sok időt, hogy a kifizetés körül fennakadásnak kellene beállania. Végül arra a kérdésre vonatkozólag, hogy a vételárfelosztási tárgyalásoknál a már sorozott követelésekről szóló adóssági okiratokat a biróság vagy az adóhivatal vonja-e be a felektől, a végrehajtási törvény 201. §-ának első bekezdése kétséget nem hagy fenn. Eszerint ugyanis »az illető jogositott azon eredeti okiratot, melyre a fizetés feljegyzendő, ha azt a sorrendi tárgyalásnál be nem csatolta, a telekkönyvi hatóságnál beadni köteles.« Azok a telekkönyvi hatóságok tehát, melyek az ily okiratok bevonását a fizetést teljesitő adóhivatalra háritják, a törvény ellenére járnak el. Nem helyeselhető azoknak a telekkönyvi hatóságoknak az eljárása sem, amelyek a jelentés szerint a vételárfelosztást, illetve kifizetést mindig birói kiküldött vagy kir. közjegyző által eszközöltetik. Mert a törvény 201. §-ának utolsó bekezdése ezt az eljárást csak akkor engedi meg, ha a körülmények igénylik, tehát a kiutalványozás utján eszközlendő kifizetés rendes szabályától fontosabb ok miatt el kell térni, nevezetesen akkor, ha a kifizetés utalványozás által czélszerüen nem eszközölhető. (19085/1897. I. M. sz. — Ig. K. VI. 4. sz.)

(C. 17. számu t. ü. polg. döntvénye.) Az 1881 : LX. t.-cz. 192. §-ának *a)* pontjában foglalt megszoritó rendelkezés nem alkalmazható a végrehajtási zálogjoggal bekebe-

lezett tőkekövetelésnek azon, a végrehajtás alapjául szolgált itéletben vagy egyezségben, avagy közjegyzői okiratban megállapitott kamataira, melyek a bekebelezés napjáig lejártak. Ezen kamatok, ha az árverés napjától visszaszámitott három évnél régibb idötöl fogva vannak is hátra, a bekebelezés sorrendjében sorozandók és elégitendők ki a vételárból. Ellenben a végrehajtási bekebelezés napja után lejárt kamatok az idézett törvény 192. §-ának *a)* pontja rendelkezése alá esnek, tekintet nélkül a végrehajtási zálogjog bekebelezésére.

A zálogjogilag bekeblezett biztositéki összeg még kimeritve nem lévén, annak erejéig a megitélt követelésnek összes megitélt járulékai a biztositék czéljához és rendeltetéséhez képest szintén feltétlenül sorolandók. (M. 16947.)

Biztositéki összeg nem képez kamatozó tőkét és igy utána rendszerint kamat külön nem sorozható. De ha a hitelező javára a biztositéki összegen felül kamat is bekebeleztetett, ugy a hitelező jogszerüen kívánhatja a biztositéki összeget túl nem haladó tőke után három évnél nem régibb megitélt kamatnak sorozását is a bejegyzés rangsorozatában. (Dt. LXXXIV. 136.)

A végrehajtási eljárásban szenvedett jogsérelmek rendszerint a végrehajtási törvényben szabályozott jogorvoslatok utján orvosolhatók. Vannak azonban esetek, mikor az általános szabálynak merev és szigoru alkalmazása a legnagyobb anyagi jogsérelmet vonhatja maga után. E szempontból kiindulva, az általános szabálytól eltérően, a Curia 50. számu döntvényében kimondotta, hogy az a jelzálogos hitelező, ki a sorrendi tárgyalásra meg nem idéztetett, vagy a sorrendről nem értesittetett, nem foszthato meg attól, hogy a sorrendben a törvény rendelete ellenére mellőzött követelését illetőleg a vételárból kielégitést nyert későbbi hitelező ellen, rangsorozati minőségét per utján érvényesithesse; miből következik, hogy valamely anyagi jogsérelem orvoslása a végrehajtási eljárásban, a jogsérelmet szenvedettnek hibáján vagy mulasztásán kivül nem eszközölhető, az illető a per utjától elzárva nincs, annál kevésbbé, mert a végrehajtási eljárásban keletkezett birói határozatokkal tett intézkedések rendszerint nem birnak az itélt dolog jellegével. Áll ez különösen akkor, mikor a végrehajtási eljárásban az abban egyénileg vagyis sem végrehajtató, sem végrehajtást szenvedettként, sem más vagyonjogi érdekkel nem szereplő egyénre rovatik valamely kötelezettség, illetőleg vagyoni felelősség. (M. 19070.)

193. §. Évi járadékok bekebelezése vagy előjegyzése esetében az árverés napját megelőző három évről hátralevő összeg a vételárból kielégitendő ; a később lejárandó évi járadékok fedezetéül pedig a szükséges tőke a felek megállapodása szerint veendő számitásba és hasznositandó. Ha ez iránt a felek között megállapodás nem jő létre : az előterjesztett javaslatok felett a biróság határoz.

Az elhelyezett tőke a későbbi követelések kielégitésére csak akkor fordittathatik, ha a járadékfizetési kötelezettség megszünik.

A végrehajtási törvény 193. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy a három éven belüli lejárt részletek a végrehajtási tömeg terhére sorozandók, okszerüen következik, hogy a sorrendi tárgyalás után lejárandó részletek, ha és amennyiben a vételári tömeg kamatja annak kielégitésére elégtelenek, magából a végrehajtási tömegből, nemcsak annak kamatjából elégitendők ki. (Dt. LXXXIV. 4.)

194. §. A sorrendi tárgyalást a kiküldött biró vezeti s erről a tárgyalás menetét kitüntető jegyzőkönyvet vesz fel.

A tárgyalás azzal veszi kezdetét, hogy a vételárnak birói letétbe helyezését és még a vevőnél fizetetlen része, folyó kamataival együtt, megközelitőleg kiszámittatik ; és e kiszámitás eredménye a jegyzőkönyvben kitüntettetik.

Ezután az érdeklettek meghallgatásával a követelések felszámittatnak, illetőleg megállapittatik a kifizetési sorrend tervezete. Ezen tervezetbe, a netaláni kifogásokra való tekintet nélkül, folyó szám alatt vétetnek fel a felszámitott tételek, ugy azonban, hogy a kifogás alá nem vett tételek külön rovatba, a kifogás alá vett tételek ismét külön rovatba, részben való kifogás esetében pedig a kifogás alá nem vett rész a fizetendők rovatába, a kifogás alá vett rész pedig a kifogás alá vett tételek rovatába iktattatnak.

A felszámitás addig folytattatik, mig a kifogás alá nem vett tételek által a vételár kimeritve nincs, vagy az összes jelzálogos követelések fel nem számittattak.

A későbbi jelzálogos hitelezőnek joga van ahhoz, hogy ha az előbbi rangsorral bekebelezett követelés az adós és a hitelező közötti jogviszonyban bármi okból megszünt, annak a sorrendből kihagyását követelhesse, s minthogy az adós és a hitelező közötti jogviszonyban az clévülés a kötelezettséget megszünteti, a sorrendből kihagyást ez alapon is kérheti. (J. K. 1904. évi 41. sz.)

195. §. A felszámitás befejezése után a biró a kifogás alá vett minden tétel tárgyában a kifogást tevőket és az ellenérdeküeket meghallgatva, nyilatkozataikat, a netaláni bizonyitékokra való hivatkozás mellett, a jegyzőkönyvbe iktatja, s az általa és a felek által aláirandó jegyzőkönyvet a telekkönyvi hatóságnak haladéktalanul bemutatja.

196. §. A telekkönyvi hatóság a bemutatott jegyzőkönyv alapján a kielégitési sorrendet akként köteles megállapitani, hogy az legkésőbb a sorrendi tárgyalás napjától számitott 15 nap alatt elkészitve, az érdeklett felek által leendő megszemlélésre kitétethessék.

A telekkönyvi hatóság a 189. §. *a)* pontjában felsorolt előnyös tételekre vonatkozó kifogásokat minden esetben, valamint rendszerint a jelzálogos követelésekre vonatkozó azon kifogásokat is, melyek csupán a telekkönyvi rangsorozat kérdését tárgyazzák, a felvett jegyzőkönyv és a telekkönyvi állapot alapján a perre utasitás mellőzésével dönti el. Ha azonban a rangsorozatot tárgyazó kifogások a telekkönyv alapján el nem dönthetők, az ellenérdekü felek egyike, a kereset meginditására zárhatáridő kitüzése mellett utasitandó.

Az előnyös tételkép bejelentett adók és illetékek tekintetében a telekkönyvi hatóság csupán azon kérdés felett dönt, hogy a kimutatásban kitüntetett adók és illetékek a 189. §. szerint az előnyös tételek közé sorozandók-e vagy nem; s e részben, ha szükségesnek látja, az illetékes pénzügyi hatóságot bővebb felvilágositások és adatok beadására utasithatja.

Az adók és illetékek összegére nézve az érdeklettek, a fennálló szabályok értelmében, az illetékes pénzügyi hatóságnál kereshetnek orvoslást.

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott XIII. sz. polg. döntvénye.) Ingatlanok elárverezéséből befolyt vételárnak — az 1881 : LX. t.-cz. 196. §-a alapján hozott sorrendi végzés szerint való felosztása esetében a hitelezők javára sorozott és az idézett t.-cz. 201. §-a értelmében a birói letéthivatalból kiutalt tőkekövetelések után a sorrendi végzésben meghatározott kamat a jogosítottat az utalványozó végzésnek a letéthivatalba való megérkezése napjáig illeti.

10224. szám.
1884. márcz. 5.

Igazs. min. rendelet

az 1881 : LX. t.-cz. 196. §-a értelmében hozott sorrendi végzéseknek a kir. adófelügyelőhöz megküldése tárgyában.

A kir. pénzügyminister urnak megkeresése következtében a per alá került és egyébként is telekkönyvi vételárfelosztás utján kielégitett tőkék kamatainak és az évjáradékoknak helyesebb kipuhatolása, valamint az adókivetés körüli eljárásnak egyszerüsithetése czéljából utasitom elnök (járásbiró) urat: intézkedjék, hogy a vezetése alatti biróság, mint telekkönyvi hatóság által az 1881 : LX. t.-cz. 196. §. (199. §.) értelmében hozott sorrendi végzések, mihelyt azok megszemlélésre kitétetnek, hiteles másolatban az illető kir. adófelügyelőnek esetrőlesetre átirat nélkül — és pedig ha az adófelügyelő székhelye más községben van, — ajánlott levélben pontosan megküldessenek. A sorrendi végzéseknek ezen megküldése, — ami egyébiránt magától értetik, — perrendszerü joghatálylyal nem bir és kizárólag a fent emlitett adóügyi czélra szolgál.

17248. szám.
1902. jun. 19.

Igazs. min. rendelet

az ingatlanokra vezetett árverésekből befolyt s birói letétben kezelt vételárakból kielégitendő követelések után járó kamatok kiszámitásának kötelezettségéről kiadott 13872/1902. számu pénzügyministeri rendelet közlése tárgyában.

A kir. pénzügyminister urnak az ingatlanokra vezetett árverésekből befolyt s a birói letétben kezelt vételárakból kielégitendő köve-

telések után járó kamatoknak kiszámitása tárgyában 1902. évi junius hó 1-én 13872. sz. alatt kiadott körrendeletét miheztartás végett az alábbi lenyomatban teszem közzé.

A kir. Curia arra a kérdésre, hogy az ingatlanok elárverezéséből befolyt vételárnak az 1881 : LX. t.-cz. 196. §-a értelmében hozott sorrendi végzés szerint való felosztása esetében a hitelezők javára sorozott és az idézett törvényczikk 201. §-a értelmében a letéthivatalból kiutalt tőkekövetelések után a sorrendi végzésben meghatározott kamat mily időpontig jár? Az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján az 1901. évi október hó 25-én tartott teljes ülésében a következő határozatot hozta: [1])

A fenti határozat szerint tehát az ingatlanok elárverezéséből befolyt vételárnak az 1881 : LX. t.-cz. 196. §-a alapján hozott sorrendi végzés szerint való felosztása esetében a hitelezők javára sorozott és az idézett t.-cz. 201. §-a értelmében a birói letéthivatalból kiutalt tőkekövetelések után a sorrendi végzésben meghatározott kamat a jogosultat az utalványozó végzésnek a letéthivatalba való megérkezése napjáig illeti.

Minthogy pedig ez az időpont, tudniillik az utalványozó végzésnek a letéthivatalba való érkezése, az utalványozó végzés meghozatalakor előre meg nem határozható, s ennek folytán a kir. biróságok a szóban forgó kamatok összegét az utalványozó végzésben számszerüleg ki nem tüntethetik : a szóban forgó kamatok kiszámitásának feladata a birói letéthivatalokra háruk.

Erről a birói letéthivatalokat ahhoz való alkalmazkodás végett azzal a megjegyzéssel értesitem, hogy az ingatlanokra vezetett árverésekből befolyt vételárak, valamint az azokból kielégitendő követelések és kamatok kiszámitása és az ezzel kapcsolatos kérdések tárgyában a »Pénzügyi Közlöny« 1897. évi 12. számában közzétett 1897. évi 30125. számu körrendelet hatályát veszti.

Végül még figyelmeztetem a birói letéteket kezelő hivatalokat, hogy a fentiekben emlitett s a hitelezőket sorozott követeléseik után megillető kamatok a birói letéti tőke után a kincstár által fizetett 3 ½ %-os kamatokkal össze nem tévesztendők, mert ez utóbbiakra nézve az adóhivatalok szolgálatára vonatkozólag kiadott utasitás III. füzet 37. §-ának II. pontjában foglalt rendelkezés továbbra is érvényben marad s azok csakis a kiutaló végzés jogerőre emelkedésének napját követő 8-ik napig számithatók.

197. §. Ha valamely jelzálogos követelésnek vagy a 189. §. *c)* pontjában felsorolt valamely követelésnek valódisága vagy összege az adós által kifogás alá vétetett: a hitelező — amennyiben a sorrendi tárgyalás során nem igazolta, hogy követelése jogerejü itélet vagy birói egyezség által van megállapitva, vagy törvény szerint előzetes peres eljárás nélkül végrehajtható okiraton alapul, vagy hogy az iránt per van folyamatban — perre utasitandó.

Hasonlókép a hitelező utasitandó perre akkor, ha a 191. §. esteiben felszámitott követelése akár az adós, akár más jelzálogos hitelező által kifogásoltatik. Ezen eseteken kivül, ha valamely jogerejü itélet vagy egyezség által meg nem állapitott, vagy előzetes peres eljárás nélkül végrehajtható okiraton nem alapuló, de az adós által kifogás alá nem vett követelés ellen más hitelező részéről tétetik kifogás : a kifogást tevő hitelező utasitandó perre.

Ha pedig a követelés jogerejü itélet vagy egyezség által megállapitva van, vagy előzetes peres eljárás nélkül végrehajtható okiraton alapul : a kifogások csak akkor vehetők figyelembe, ha a kifogást tevők a kifogások során valószinüvé tették, hogy a követelés a végrehajtható itélet, egyezség vagy okirat kelte után felmerült ténykörülmények által egészben vagy részben megszünt. Ezen esetben, akár az adós, akár a hitelező részéről emeltetett kifogás, a kifogást tevők utasitandók perre.

A perre utasitott köteles a végzés jogerőre emelkedésétől számitott 30 napi zárhatáridő alatt az illetékes biróságnál keresetet inditani, és ennek megtörténtét ugyanazon határidő alatt a telekkönyvi hatósághoz bejelenteni.

Ha valamely telekkönyvi bejegyzés érvényessége vétetik kifogás alá : a kifogást tevő utasitandó perre.

A telekkönyvi bejegyzés érvényessége ellen azonban csak az tehet kifogást, aki a bejegyzést a telekkönyvi rendeletek értelmében keresettel megtámadni jogositva van.

A jelzálogos hitelező az őt megelőző hitelező követelését a vételárfelosztás folyamán

[1]) Lásd a megelőző XIII. számu döntvényt.

jogositva van ugyan megtámadni, a jogerős itélet vagy egyezség által megállapitott jelzálogos követelés ellen tett kifogások az 1881 : LX. t.-cz. 197. §-ának 3. bekezdése szerint azonban csak az esetben vehetők figyelembe, ha a kifogásoló valószinüvé teszi, hogy a követelés a végrehajtható itélet, vagy egyezség kelte után felmerült ténykörülmények folytán egészben vagy részben megszünt; vagyis oly kifogás, amely az itélet vagy egyezség keltét megelőző ténykörülményre van alapitva, tekintetbe nem vehető s megtámadás alapjául nem szolgálhat. (M. 13427.)

A jelzálogos hitelező az őt megelőző hitelező követelését a vételárfelosztás folyamán jogositva van ugyan megtámadni, a jogerős itélet vagy egyezség által megállapitott jelzálogos követelés ellen tett kifogások az 1881 : LX. t.-cz. 197. §-ának harmadik bekezdése szerint azonban csak az esetben vehetők figyelembe, ha a kifogásoló valószinüvé teszi, hogy a követelés a végrehajtható ilétet vagy egyezség kelte után felmerült ténykörülmények folytán egészben vagy részben megszünt. (Dt. LXIX. 31.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 197. §-ának utolsó bekezdése értelmében a telekkönyvi bejegyzés érvényességét sikerrel csak az támadhatja meg, aki a telekkönyvi rendeletek értelmében erre jogositva van, már pedig a később bejegyzett jelzálogos hitelező a korábban zálogjogot nyert hitelező zálogjogának törlését a telekkönyvi rendtartásnak a másodbiróság itéletében is felhivott 148. §-a értelmében nem kérheti, miután a későbbi jelzálogos hitelező a korábbi bejegyzés által az akkor még nem is létezett jogaiban sérelmet nem szenvedhetett. (M. 15663.)

Felperesek, kik mint elhalt atyjuknak örökösei s ennek a jogán az előző telekkönyvi tulajdonosoknak jogutódai a kérdéses bejegyzés megtámadására az 1881 : LX. t.-cz. 197. §-a és a telekkönyvi rendeleteknek ide vonatkozó szabályai értelmében annál is inkább jogosultsággal birnak, mert jogosultságuk a keresetinditás előzményét képező sorrendi tárgyaláson elismertetett, nincsenek kötve a telekkönyvi rendelet 150. §-ában meghatározott záros határidőhöz, hanem keresetüket az általános elévülési határidő alatt bármikor jogositva vannak a 149. §. értelmében megindítani, a 154. §. alkalmazását pedig a fenforgó eset körülményei kizárják. (Tb.—T. IV. 148.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 197. §-a nem zárja ki azt, hogy perreutasitás esetében a kereset a sorrendi tárgyalás alkalmával előterjesztett s a perre utasitó végzésben a perreutasitás indokául elfogadott jogalaptól különböző, de szintén a követelés megszüntének kimutatását czélzó jogalapra fektettessék. — A biztositéki összeg erejéig nyert zálogjog nem tényleg fennálló, hanem később keletkezhető követelés biztositására szolgál. Következésképp a feleknek kötelmi jogviszonyát nem a biztositéki okirat, hanem a később keletkező jogügylet szabályozza és a biztositéki összeg erejéig nyert zálogjog hatálya is a később keletkező, a biztositéki összeget azonban meg nem haladható követelésre terjed ki. (J. K. 1900. évi 271. l.)

Az a kifogás, hogy a soroztatni kért váltók egy más, már sorozott váltó meghosszabbitásául adattak, a kielégitési sorrend megállapitásánál figyelembe nem vehető, s a váltók azonosságának kiderítése és ebből folyólag a követelés fenn nem állásának peruton megállapitása el nem rendelhető, mivel a marasztaló határozaton alapuló követelésre nézve az 1881 : LX. t.-cz. 197. §-ának 3. bekezdése szerint csak az a kifogás vehető figyelembe, mely valószinüsiti azt, hogy a marasztaló határozat kelte után fölmerült ténykörülmények által a követelés egészben vagy részben megszünt. (J. K. 1904. évi 47. sz.)

198. §. Ha a kifogást tevők kimutatják, hogy a kifogás alá vett követelést megállapitó itélet ellen perujitás vagy semmiségi eljárás tétetett folyamatba: veszély igazolása esetében (42. §.) követelhetik, hogy a folyamatban levő eljárásnak jogerejü birói határozattal való eldöntéseig a kifogás alá vett összeg birói letétben tartassék.

199. §. A telekkönyvi hatóság által hozott sorrendi végzés ellen, a sorrendi tárgyalás napjától számitott 15 nap elteltétől 8 nap alatt beadandó felfolyamodásnak, és ha a másodbiróság az elsőbiróság végzését megváltoztatta, ennek közlésétől számitandó 8 nap alatt a harmadbirósághoz további felfolyamodásnak van helye.

A felfolyamodásnak halasztó hatálya annyiban van, hogy annak eldöntéseig azon követelések kielégitése nem eszközölhető, amelyeknek a vételárból való kielégithetése a felfolyamodás folytán hozandó határozattól függ.

A telekkönyvi hatóság részéről hozott sorrendi végzés ellen a felfolyamodás az 1881. évi LX. t.-cz. 199. §-a szerint a sorrendi tárgyalás napjától számitott 15 nap elteltével 8 nap alatt adandó be, mit sem változtatván ezen az a körülmény, hogy a telekkönyvi hatóság a sorrendi végzést a feleknek külön irásban is kézbesitette, mert a törvény szabta

határidő kiterjesztését az nem vonhatja maga után. (M. 13432.)

A sorrendi végzés ellen felfolyamodást csak a telekkönyvileg érdekeltek adhatnak be, az árverési vevő mint telekkönyvileg nem érdekelt fél a sorrendi végzés ellen felfolyamodás beadására jogosultsággal nem bir, ami különben a végrehajtási törvény 199. §. rendelkezéséből következtethető. (M. 16951.)

A végrehajtást szenvedő irányában a végrehajtás az elárverezett ingatlanra nézve már akkor be van fejezve, amikor a jogerőre emelkedett árverés után a kielégitési sorrend és a vételárfelosztási tervezet elkészittetvén, ezek jogerőre emelkednek, amiből következik, hogy a végrehajtást szenvedő akkor, amikor a kielégitési sorrend jogérvényesen meg van állapitva, a végrehajtásnak megszüntetése vagy korlátozása iránt pert már folyamatba sem tehet. (F. IV. 377.)

A sorrendi végzés a kir. pénzügyigazgatóságnak csakis tudomásvétel végett küldetik meg, ennek a kézbesitése azonban a felfolyamodási határidőre befolyással nincs, és a kir. kincstárral szemben is a felfolyamodási határidő a végrehajtási törvény 199. §-a szerint számitandó. (M. 20383.)

200. §. A felfolyamodási határidő eltelte után a telekkönyvi hatóság hivatalból intézkedik azon követelések kielégitése iránt, melyeknek kifizetése se a netalán beadott felfolyamodásoktól, se a perre utasitástól nem függ.

Ugyanezen alkalommal tételenkint megállapitja a telekkönyvi hatóság azon összegeket, melyek a perre utasitási zárhatáridő elteltéig, illetőleg a megindított per jogerejü eldöntéseig, vagy a beadott felfolyamodás folytán hozandó végzésig, birói letétben tartandók.

Amint a kifogások egyike vagy másika jogerőre emelkedett határozat vagy a zárhatáridő letelte által elintézést nyert, illetőleg a felfolyamodás folytán hozott felsőbbbirósági határozat jogerejüvé vált: a további kifizetések a telekkönyvi hatóság által időnkint eszközöltetnek.

201. §. A kifizetés rendszerint akként eszközöltetik, hogy a fizetendő összeg a jogositott részére a letétből utalványoztatik. E végből az illető jogositott azon eredeti okiratot, melyre a fizetés feljegyzendő, ha azt a sorrendi tárgyalásnál be nem csatolta, a telekkönyvi hatósághoz beadni köteles.

Az utalványozás által történt fizetés az eredeti okiratra feljegyeztetik, és ha az okirat a fizetés által hatálytalanná vált, az adósnak kiadatik; ellenesetben pedig a hitelezőnek visszaadatik.

Ha valamely hitelező részére részlettörlesztésül a vételárnak összeg szerint meg nem határozható azon maradványa utalványoztatik, mely a kifizetendő, illetőleg letétben tartandó és összeg szerint meghatározott többi követelések kielégitése után fennmarad: az adóhivatal utasitandó, hogy ezen maradványösszeget a kifizetés megtörténte után, a törlesztés feljegyzése végett, a telekkönyvi hatóságnak jelentse be.

Amennyiben a körülmények igénylik, a telekkönyvi hatóság elrendelheti, hogy a követelések kielégitése egészben vagy részben az e végből kitüzött határnapon saját kiküldöttje által, vagy fontosabb esetekben az e végből megbizandó kir. közjegyző által, eszközöltessék; utóbbinak dijai az előnyös tételek közé számittatván.

Árverési vételár felosztásánál birósági megbizásból eljáró kir. közjegyző a kincstárnak adó- és illetékkövetelések fejében jutó összeget posta utján a kir. adóhivatalba be nem szállithatja, hanem, figyelemmel a birói ügyviteli szabályok 283. §-ára, tartozik ilyen összegeket a vételár felosztásával őt megbizó biróságnak a letét kezelésére fennálló szabályok szerint átszolgáltatni. (44364/1892. IM. sz. — Ig. K. II. 5. sz.)

Lásd a Curiának ide is szóló XIII. számu döntvényét a 196. §-nál.

202. §. Azon hitelező részére, kinek követelése ellen alaptalan kifogás emeltetett, a kifogást tevők a birói letét után járó és a hitelezőt illető kamat különbözetét egyetemlegesen megtériteni kötelesek.

A hitelező ebbeli igényeit a 197. §. szerint meginditott perben vagy külön per utján érvényesitheti.

Ha a követelés ellen az adós emel kifogást: a hitelező kivánhatja, hogy ezen kamatkülönbözet két évi időtar-

tamra számitásba vétessék, s követelésének sorrendében sorozva, letétileg biztosittassék. Ha pedig a kifogás valamely más hitelező által emeltetik, azon hitelező, kinek követelése ellen kifogás tétetett, a sorrendi tárgyalás során felvett jegyzőkönyvben követelheti: hogy a kifogást tevők a kamatkülönbözetet és a perbeli költségeket a 42. §. értelmében biztositsák, mire a biróság, a sorrendi tárgyalás folytán hozott végzésben, a kifogást tevőket birói belátás szerint meghatározandó biztositék letételére utasitja.

A végzés ezen része ellen jogorvoslatnak helye nincsen, és ha a kifogást tevők a biztositékot a végzés kézbesitésétől számitott 8 nap alatt le nem teszik: a sorrendben megállapitott összeg, a jogositott kérelmére, a perre utasitás figyelembevétele nélkül utalványoztatik.

Egyébiránt az érdekelt feleknek jogukban áll megegyezni az iránt, hogy a kifogással megtámadott tétel fedezetéül szolgáló összeg birói letét helyett valamely általuk megállapitott pénzintézetben gyümölcsöztessék, vagy az érdeklettek valamelyikének az általa esetleg nyujtandó biztositék mellett kiadassék.

Ha a perre utasitás folytán a kifogást tevő hitelező által meginditott kereset nyilván alaptalannak találtatik: a kifogást tevő 500 frtig terjedhető pénzbirsággal büntettetik.

203. §. Nem telekkönyvezett ingatlanokra vezetendő végrehajtás esetében a végrehajtási kérvényben az ingatlanok pontosan körülirandók és kimutatandó, hogy a marasztalt fél a kérdéses javaknak birtokában van.

A végrehajtás foganatositása végett ezen esetben is a telekkönyvi hatóság keresendő meg, mely az ingatlannak a helyszinén összeirására és foglalás alá vételére kiküldöttet rendel.

A helyszini eljárás alkalmával az ingatlanok tartozékai is összeirandók és ugy ezek, mint maga az ingatlan, hivatalból kinevezendő két szakértő által megbecsülendő. A zálogjogi elsőség a foglalás időpontjától számitandó.

Az árverési hirdetménybe azon felhivás is befoglalandó, hogy akik a lefoglalt javak iránt tulajdoni avagy más igényt érvényesithetni vélnek, igénykeresetüket, ha pedig a vételárból kielégitési elsőséget igényelnek, elsőbbségi bejelentéseiket az első izben kitüzött árverési határnap előtt annál bizonyosabban bejelentsék, minthogy különben igényeik figyelembe vétetni nem fognak. Az első izben kitüzött árverési határnap előtt beadott igénykereset az árverés megtartására felfüggesztő hatálylyal bir.

Egyebekben a telekkönyvezett ingatlanokra vezetendő végrehajtásra megállapitott szabályok a dolog természetének megfelelően alkalmazandók.

Ha a végrehajtást szenvedettet valamely ingatlan haszonvétele mellett az azon levő felülépitmények tulajdona nyilvánkönyvi bejegyzés nélkül megilleti, a nyilvánkönyvi tulajdonjog megszerzése pedig bizonyos feltételek teljesitésétől függ, illetve oly jogviszony forog fenn, melynél fogva a végrehajtást szenvedett jogai adás-vétel tárgyát képezhetik: az ily jogokra vezetett végrehajtásnál a fentebbi szabályok a dolog természetének megfelelően a'kalmazandók.

(A szegedi Tb. határozattárába felv. 11. sz. polg. hat.) A telekkönyvben a község nevén álló közlegelőnek felosztása folytán az egyes jogosultak számára kihasitott és általuk tényleg birt, azonban egyénileg még nem telekkönyvezett ingatlan birtokrészletekre vezetett végrehajtás esetében az 1881 : LX. t.-cz. 203. §-ának szabályai nem alkalmazhatók, következésképen az ilyen ingatlan állagára a telekkönyvi átalakitás bekövetkezte előtt birói végrehajtás nem vezethető és ha ez szabálytalanul mégis megtörtént, a birói árverés hatáskör hiányában el nem rendelhető. (Ig. K. V. 5. sz.)

(Kolozsvári Tb. határozattárába felvett 10. számu polg. hat.) Valamely ingatlannak a végrehajtást szenvedőt nyilvánkönyvi bejegyzés nélkül megillető haszonvétele és az ingatlanon levő felülépitmény végrehajtás alá vonásánál, amennyiben teljes hitelt érdemlő módon ki van mutatva az osztott

tulajdon fenforgása, a végrehajtási törvény 203. §. utolsó bekezdésének szabályai alkalmazandók abban az esetben is, ha maga az ingatlan telekkönyvezve van. (Ig. K. XIII. 6. sz.)

204. §. A telekkönyvileg bekebelezett tulajdonos jogositva van az illetékes telekkönyvi hatóságnál ingatlan birtokának birói önkéntes árverésen való eladatását kérni, és pedig vagy akként, hogy az önkéntes árverés a jelzálogos hitelezők ellenében végrehajtási árverés joghatályával birjon, vagy pedig akként, hogy a bejegyzett terhek az árverés után is a birtokon maradjanak.

E kérelem, melyre nézve a 144. §. intézkedései irányadók, a tulajdonosnak, vagy hitelesitett meghatalmazással biró megbizottjának hitelesitett aláirásával látandó el.

Az árverés elrendelése és a további eljárás, a következő szakaszokban megállapitott eltérésekkel, az ingatlanok végrehajtási árverelésére vonatkozó szabályok szerint történik.

Önkéntes árverés esetén, az azt kérelmező fél tulajdonostársának jutalékára az árverés akkor sem rendelhető el, ha az egész ingatlan értéke az 1881 : LX. t.-cz. 156. §-ának *a), b), c)* és *d)* pontjaiban kitett összegeket meg nem haladja. (Tb.—Dt. LII. 8.)

Többek közös tulajdonát képező ingatlanra vonatkozólag a végrehajtási törvény 204. §-a értelmében a tulajdonostársaknak csak egy része által kért önkéntes birói árverezés elrendelésénél a végrehajtási törvény 156. §-a alkalmazást nem nyerhet. (Marosvásárhelyi Tb. 1892. jan. 16-iki megállapodása.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 204. §-ának utolsó bekezdése értelmében az ingatlanok végrehajtási árverésére vonatkozó szabályok, a 205. és 206. §§-okban foglalt eltérésekkel, önkéntes árverés esetében is alkalmazandók. Eme §§-okban az árverési határidő kitüzésére nézve az általános szabályoktól eltérő rendelkezés nem foglaltatván, a kikiáltási ár mellett árverés alá bocsátott ingatlanoknál az árverésre az 1881 : LX. t.-cz. 151. §-ához képest legalább 90 napi határidő tüzendő. (Tb.—M. 16951.)

205. §. Ha az árverés akként kéretett, hogy végrehajtási árverés joghatályával birjon: az a jelzálogos hitelezők bármelyikének, az árverési hirdetmény kézbesitésétől számitott 8 nap alatt beadandó, kérelme folytán hat hónapi határidőre felfüggesztendő, és ujabb árverési határnap csak a hat hónap eltelte után tüzhető ki.

Ugyanezen esetben az önkéntes árverés feljegyzésének joghatályára nézve a 142. §. intézkedései alkalmazandók, és az elárverezett ingatlan vételárának felosztására nézve a végrehajtási árverésen befolyt vételár felosztásának szabályai tartandók meg.

206. §. Ha az árverés akként kéretik, hogy a bejegyzett terhek az árverés után is a birtokon fennmaradjanak: a tulajdonos az árverési feltételeket maga állapitja meg s meghatározhatja azon összeget, melyen alul az árverésen az ingatlan el nem adható.

Az árverés elrendeléséről a jelzálogos hitelezők nem értesittetnek, és az árverés jogerőre emelkedése, illetőleg az árverési feltételek teljesitése után a vevő javára a tulajdonjog a bejegyzett terhek épségben maradásával kebeleztetik be.

207. §. A 204—206. §§. szabályai alkalmazandók azon esetben is, ha valamely hagyatéki ingatlannak árverés utján való eladását a hagyatéki biróság vagy a gyámhatóság rendeli el, s ennek foganatositása végett a telekkönyvi hatóságot megkeresi.

III. Végrehajtás ingatlanok haszonélvezetére.

208. §. Ha a végrehajtást szenvedőt másnak a tulajdonát képező ingatlanra telekkönyvileg bejegyzett haszonélvezeti jog illeti, ezen haszonélvezeti jogra elrendelt végrehajtás esetében, a végrehajtási zálogjog bekebelezése, az előjegyzés igazolása, illetőleg a végrehajtási jog feljegyzése tárgyában a 135. és 136. §§. intézkedései a dolog természetének megfelelően alkalmazandók.

A végrehajtási zálogjog bekebelezése, az előjegyzés igazolása, illetőleg a végre-

hajtási jog feljegyzése után a telekkönyvi hatóság a haszonélvezetnek végrehajtási zár alá vételét rendeli el, s a végrehajtató ajánlatának figyelembe vételével zárgondnokot nevez ki s ennek bevezetésére és a zár alá vett haszonélvezetnek s tortozékainak leltár melletti átadására kiküldöttet rendel, illetőleg e végből az illetékes járásbiróságot keresi meg. Ugyanazon haszonélvezetre egyidejüleg vagy egymás után foganatositandó végrehajtások eseteiben egy és ugyanazon zárgondnok nevezendő ki.

A végrehajtási zárlat alá vett haszonélvezetnek házi kezelés vagy bérbeadás általi hasznositása iránt, az érdeklettek meghallgatása után, a telekkönyvi hatóság határoz, és a zárgondnokot a szükséges kezelési utasitásokkal látja el. (245. §.)

Az árverési kérvény abból az okból, mivel a végrehajtást szenvedők jogelőde a telekkönyvben csupán a föld haszonélvezőjéül és a felülépitmény tulajdonosául van bejegyezve, el nem utasitható, amennyiben a megosztott tulajdon fenforgása esetében a haszonélvező tulajdonosnak végrehajtási joggal terhelt illetményére az árverés elrendelése törvénynyel egyáltalán kizárva nincs. (Tb.—M. 13397.)

Az, aki a végrehajtás alá vont ingatlan s illetve ennek haszonélvezete tekintetében zárgondnokul neveztetett ki, az 1881 : LX. t.-cz. 208. és 244. §§-ának rendelkezésére tekintettel külön birósági utasitás hiányában csupán haszonbéri vagy bérköveteléseknek birói uton való érvényesitésére bir kereseti joggal, de lakkiüritési per folyamatba tételére nem. (Dt. XL. 19.)

A végrehajtási törvénynek a biztositási végrehajtás esetében is megfelelően alkalmazandó 208. §. és 240. §. alapján a biztositási végrehajtásnak az ingatlanokra és azok haszonélvezetére való elrendelése esetében a telekkönyvi hatóság a zárlatot elrendelni köteles. (M. 16952.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott XII. sz. polg. döntvénye.) Az ingatlanok haszonélvezetére elrendelt biztositási végrehajtás esetében, a megkeresett telekkönyvi hatóság a zálogjog előjegyzésével kapcsolatosan a haszonélvezetnek végrehajtási zár alá vételét el nem rendelheti.

(Kolozsvári Tb. határozattárába felvett 7. sz. polg. hat.) Az ingatlan tulajdonosát vagy telekkönyvileg bejegyzett haszonélvezőjét illető, még le nem járt bér- vagy haszonbérösszegek lefoglalása a végrehajtási törvény 208. s következő §§-ainak szabályai szerint eszközlendő. (Ig. K. XI. 2. sz.)

(Nagyváradi Tb. 5. sz. polg. döntvénye.) Annak a végrehajtatónak a zálogjoga, aki a végrehajtási jog telekkönyvi feljegyzésének időpontja után, de foganatositása előtt az ingatlannak már elválasztott termését, mint ingóságot foglalja le, hatályos azzal a végrehajtatóval szemben, akinek javára az ingatlan haszonélvezetére a végrehajtási jog telekkönyvileg feljegyeztetett, de tényleges zár alá vétel által még nem foganatosittatott.

209. §. A zárgondnoki kezelés alatt befolyt nem pénzbeli jövedelem a zárgondnok által az érdeklettek beleegyezése szerint, s ha egyértelmü megállapodás létre nem jött, birói árverésen, az ingóságok elárverezésére előirt szabályok szerint értékesitendő, azon eltéréssel, hogy a zárgondnok az elárverezendő ingóságok jegyzékét és a becsértéket előtüntető becsülevelet (148. §.), kiküldött kirendelése végett, azon illetékes járásbiróságnak köteles bemutatni, melynek területén a haszonélvezet tárgya létezik.[1]) A kiküldött az árverési hirdetményt igénybejelentési felhivás nélkül bocsátja ki. A vételár és az árverési jegyzőkönyv a kiküldött által téritvény mellett a zárgondnoknak adatik át, aki az árverési jegyzőkönyvet, számadását és a készpénzmaradványt, jelentés mellett, még pedig, ha a végrehajtási zárlat egy évnél tovább tart, évenkint a telekkönyvi hatóságnak bemutatni köteles. (248—250. és 252. §§.)

Az ingatlan haszonélvezetét terhelő mindennemü folyó adó a végrehajtási zárlat tartama alatt a zárgondnok által fizetendő.

A kinevezett zárgondnok perbeli jogképessége egyedül és szorosan azokra a vagyonjogi kérdésekre terjed ki, amelyekre vonatkozóan zárgondnokká neveztetett ki. (F. IV. 350.)

A végrehajtási zárlat tartama alatt a zárgondnok által a tömegből teljesitett fizetés a végrehajtást szenvedett által teljesitettnek tekintendő. (Tb.—T. IV. 13.)

Ha a zárgondnoki számadásra észre-

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szab. 324. §-ával.

vételek adattak be, a biróság mindazokat a bizonyitékokat alkalmazhatja, melyeknek a peres eljárásban helye van; tehát a zárgondnoki számadás elintézésével az eskü alatti kihallgatás nincs kizárva. (M. 20390.)

210. §. A végrehajtási zárlat folyama alatt bevett jövedelemből, ha a haszonélvezetre, a végrehajtató követelését megelőzőleg, másnak a javára zálogjog telekkönyvileg bejegyezve nincs, a végrehajtató követelése — és járulékai — a telekkönyvi hatóság által kielégittetik, s a netaláni maradvány a végrehajtást szenvedőnek kiadatik.

Ha a haszonélvezetre a végrehajtató követelését megelőző más követelés van bejegyezve: az ingatlanok vételárfelosztására előirt szabályoknak a dolog természete szerint való alkalmazása mellett a telekkönyvi hatóság által szabályszerü sorrendi tárgyalás tartatik, s a vételárfelosztás annak szabályai szerint eszközöltetik.

211. §. Amennyiben az ingatlannak tulajdonjoga a végrehajtást szenvedőt illeti, a végrehajtatónak jogában áll akár az ingatlan állagára vezetendő végrehajtással egyidejüleg, akár anélkül, annak csupán haszonélvezetére, a 208. és 209. §§. szabályai szerint végrehajtást vezetni.

Az ingatlan haszonélvezetére a végrehajtási zálogjog bejegyzését vagy a végrehajtási jog feljegyzését tárgyazó végzésről ezen esetben a bejegyzést megelőző jelzálogos hitelezők is értesitendők.

A haszonélvezetre vezetett végrehajtás az ingatlannak elárverezését nem akadályozza; és ha az ingatlan elárvereztetik, az árverés napján még be nem szedett függő termésre és amennyiben az ingatlan bérbe adva van, az ezen nap után esedékessé nem vált bérösszegre nézve, a haszonélvezetre vezetett végrehajtásnak hatálya nincsen.

Azon végrehajtatónak a követelése, aki csupán az ingatlannak haszonélvezetére vezetett végrehajtást, az ingatlan vételárára az összes jelzálogos követelések után sorozandó.

Több ilyen végrehajtató egymás közötti elsőségét a haszonélvezetre vezetett végrehajtás bejegyzésének időpontja határozza meg.

Az özvegyi jogon bekebelezett haszonélvezet is képezheti a 211. §. szerinti végrehajtás tárgyát. (Tb.—M. 1452.)

(Györi Tb. határozattárába felv. 7 sz. polg. hat.) Oly ingatlan haszonélvezetére, amely ingatlannak tulajdonosa ellen a végrehajtási zálogjog bekebelezése vagy előjegyzése iránti megkeresés beérkeztét rangsorozatban megelőzőleg az elidegenitési vagy megterhelési tilalom van feljegyezve, a végrehajtási zálogjognak bekebelezése, esetleg előjegyzése elrendelendő, habár a végrehajtató követelésére nézve a tilalom följegyzését megelőzőleg feltételes zálogjogot nem szerzett. (Ig. K. V. 3. sz.)

A zárlat alá vett ingatlan egy részének albérlője, annak vizsgálatába, hogy a telekkönyvi tulajdonos ellen elrendelt végrehajtás az általa a főbérlőnek fizetendő bér letiltásával helyesen foganatosittatott-e? vagyis, hogy a végrehajtatónak csak a főbérlő által, vagy az egyes lakók által fizetendő bérösszegre van-e joga letiltást foganatositani? nem bocsátkozhatik, hanem a letiltásnak engedni tartozik. J. K. 1904. évi 36. sz.)

A zárlati kezelés alatt álló háznak tulajdonosa csak az összes végrehajtási joggal biró hitelezők beleegyezésével élvezhet ingyenest lakást. (Tb.—J. K. 1904. évi 49. szám.)

(C. 76. számu t. ü. polg. döntvénye.) Ingatlan haszonélvezetére vezetett végrehajtás esetében, midőn az ingatlan a függő termés beszedésének vagy a bérösszeg esedékességének napjától számitott egy év alatt el nem árvereztetik és több oly hitelező van, a ki a haszonélvezetre zálog- vagy végrehajtási zálogjogot szerzett, a zárlati kezelés utján bevett és birói letétbe helyezett jövedelem felosztása az 1881. évi LX. t.-cz. 210. §-a második bekezdése értelmében eszközlendő.

212. §. A 211. §. szerint a haszonélvezetre vezetett végrehajtás esetében azon jelzálogos hitelezők, akiknek javára, a függő termés beszedése vagy a bérösszeg esedékessége előtt, magára az ingatlanra jegyeztetett be a végrehajtási zálogjog, vagy jegyeztetett fel a végrehajtási jog: a telekkönyvi hatósághoz

beadandó kérvényben követelheti, hogy a függő termésből befolyt összeg vagy a bérösszeg a végrehajtató követelésének kielégitésére ne fordittassék, hanem egyelőre birói letétben tartassék.

Ha maga az ingatlan a függő termés beszedésének vagy a bérösszeg esedékességének napjától számitott egy év alatt elárvereztetik: a függő termésből bejött összeg vagy a bérösszeg az ingatlan vételárához csatoltatik, s a vételárfelosztás az előző szakasz szabályai szerint történik. A végrehajtási zárlat költségei ezen esetben az elárverezett ingatlan vételárából az előnyös tételek között elégittetnek ki.

Ha pedig az ingatlan ezen egy év alatt el nem árvereztetik: a letétbe helyezett összeg azon hitelező követelésének kielégitésére fordittatik, aki a végrehajtást a haszonélvezetre vezette.

(Marosvásárhelyi Tb. határozattárába felv. 4. sz. polg. hat.) A lefoglalt függő termés jövedelmének, ha az az ingatlan elárverezése folytán bejött vételár felosztása idejében még kiadva nincs, az ingatlan vételárához csatolását — amennyiben az ingatlan a függő termés beszedésének vagy a bérösszeg esedékességének napjától számitott egy év alatt elárvereztetik — a jogosult hitelezők azon esetben is kérhetik, ha a foglalás idejében annak birói letétben tartása iránt kérvényüket az illetékes telekkönyvi hatósághoz be nem adták, de erre nézve jogosult hitelezőnek csak az tekinthető, akinek javára a függő termés beszedése vagy a bérösszeg esedékessége előtt az ingatlanra a végrehajtási zálogjog bekebeleztetett, vagy a végrehajtási jog feljegyeztetett. (Ig. K. III. 9. sz.)

Minthogy az ingatlan, melynek bérjövedelmére a végrehajtásos zárlat volt elrendelve, egy év alatt el nem árvereztetett, egészben az 1881 : LX. t.-cz. 210. §-a esete áll elő, a végrehajtás alá vont bérjövedelem külön felosztás alá kerül, mert a 212. §-nak az a rendelkezése, mely szerint a letétbe helyezett összeg a haszonélvezetre végrehajtást vezető hitelező kielégitésére forditandó, csak feltételesen áll, azon esetre t. i., ha a haszonélvezetre a végrehajtatót megelőzőleg más valaki a telekkönyvi rendtartás 130. §. *b)* pontjához képest zálogjogot nem szerzett, mert ha a haszonélvezetre a végrehajtató követelését megelőző más követelés van bejegyezve, a telekkönyvi hatóság 188—202. §§-ok értelmében köteles eljárni. (M. 13437.) *Azonos:* M. 19078.

A végrehajtás alá vont haszonélvezeti jövedelem gyanánt befolyt összegekből csupán azok a jelzálogos követelések nyerhetnek kielégitést, melyek iránt az illető telekjegyzőkönyvben az ingatlan haszonélvezetére a végrehajtási jog is megszereztetett. A haszonélvezeti jövedelemnek az erre zálogjoggal biró hitelezők között való felosztása körül az 1881 : LX. t.-cz. idevágó intézkedései, nem pedig a végrehajtást szenvedő és a haszonbérlő között létrejött haszonbéri szerződésben foglalt, azonban a törvény utasitásaitól eltérő megállapodások lévén irányadók. (M. 16956.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 212. §-ának végbekezdésében foglalt az a rendelkezés, mely szerint a letétbe helyezett összeg a haszonélvezetre végrehajtást vezető hitelező kielégitésére forditandó, csak arra az esetre áll, ha a haszonélvezetre a végrehajtatót megelőzően más a telekkönyvi rendtartás 130. §-ának *b)* pontjához képest zálogjogot nem szerzett. (J. K. 1901. évi 32. sz.)

A jelzálogos hitelezőnek zálogjoga anyagi tartalmánál fogva olyan, mely jogszerü akadályul szolgálhat arra, hogy a jelzálogul szolgáló ingatlanok alkatrésze az ingatlanoktól külön ingóság gyanánt végrehajtásilag eladassék; mely jognak a végrehajtatóval szemben való érvényesitését a jelzálogos hitelező igényper utján is követelheti. (J. K. 1902. évi 12. sz.)

Az a jelzálogos hitelező, kinek nemcsak szerződéses zálogjoga van, de zálogjogánál a végrehajtási jog is fel van jegyezve, azért, hogy a végrehajtási törvény 212. §-ának első bekezdésében foglalt kérelmét elő nem terjesztette, elsőbbségi jogától el nem üthető, mivel a kérelem elmulasztásának csak az a joghatály tulajdonitható, hogy esetleg az árverés előtt a haszonélvezet, az arra vezetett külön végrehajtás folytán, a végrehajtatónak kiadatik, ez azonban nem zárja ki azt, hogy amennyiben a haszonélvezeti összszeg az árverés előtt ki nem adatott volna és az árverés a bérösszeg esedékessége napjától 1 év alatt megtartatik, a még ki nem adott bérösszeg, ily előzetes kérvény nélkül is, mint vételár tekinthető ne legyen. (J. K. 1904. évi 21. sz.)

213. §. Ha a végrehajtást szenvedőt valamely ingatlannak haszonélvezete illeti, anélkül hogy ezen joga telekkönyvileg bejegyezve lenne: ezen haszonélvezetre mint ingóságra foganatosittatik a végrehajtás. A haszonélvezet azonban árverés tárgyát nem képezi és, a 208. és 209. §§. intézkedéseinek megfelelő al-

kalmazása mellett, végrehajtási zárlat utján értékesittetik. A zárgondnok kinevezése és a befolyt összeg felosztása a 18. §. szerint illetékes járásbiróság hatásköréhez tartozik.

Több ilyen végrehajtató közötti elsőség a végrehajtási foglalás foganatositásának időpontjától számitandó.

Jelen szabályok alkalmazandók akkor is, ha a 203. §. utolsó bekezdése esetében végrehajtás csupán a végrehajtást szenvedőt megillető haszonélvezetre vezettetik.

(Szegedi Tb. határozattárába felv. 6. sz. polg. hat.) Habár a haszonbérleti jog, mint személyes jog, átruházás és végrehajtás utján értékesités tárgyát nem képezheti, és mint ilyen végrehajtásilag le sem foglalható, mindazonáltal a haszonbérlőt az ebből folyóan megillető haszonélvezeti jog az 1881 : LX. t.-cz. 213. §-ában szabályozott eljárás utján lefoglalható. (Ig. K. IV. 4. sz.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 7. sz. polg. hat.) Oly ingatlan haszonélvezetére, amely ingatlannak tulajdonosa ellen a végrehajtási zálogjog bekebelezése vagy előjegyzése iránti megkeresés beérkeztét rangsorozatban megelőzőleg, az elidegenitési vagy megterhelési tilalom van feljegyezve, a végrehajtási zálogjognak bekebelezése, esetleg előjegyzése elrendelendő, habár a végrehajtató követelésére nézve a tilalom feljegyzését megelőzőleg sem feltétlen, sem feltételes zálogjogot nem szerzett. (Ig. K. V. 3. sz.)

Nemcsak a zárgondnok kinevezése, hanem a zárgondnoki számadás elintézése is a foganatositásra illetékes kir. járásbiróság hatásköréhez tartozik. (M. 19079.)

Amennyiben haszonélvezetre vezetett végrehajtás esetén a foganatositás végett megkeresett telekkönyvi hatóság jár el, a foganatositási összes teendőkre, tehát a zárgondnoki számadás elintézésére is ugyanaz a hatáskör illeti meg, mint a foganatositás végett megkeresett, a 18. §. szerint illetékes járásbiróságot. (M. 20386.)

A C.-nak ide is szóló 76. számu döntvényét lásd a 211. §-nál.

HARMADIK CZIM.

A végrehajtás egyéb nemei.

214. §. Ha a végrehajtás tárgyát bizonyos ingó vagyonnak vagy határozott nevü vagy faju ingóságok bizonyos mennyiségének átadása képezi: a kiküldött az ingó vagyont vagy a határozott faju ingó vagyonnak megállapitott mennyiségét összeirván, a végrehajtató javára végrehajtás alá vettnek nyilvánitja, a végrehajtást szenvedőtől, vagy attól, aki azokat a végrehajtást szenvedő nevében birlalja, átveszi, s azt elismervény mellett ideiglenesen a végrehajtatónak átadja.

Ha a végrehajtás tárgya nem a végrehajtást szenvedő birlalatában van: az átvétel és átadás csak a birlaló beleegyezése mellett történhetik.

Ha a tárgy birói őrizet alatt létezik, a kiküldött azt, a végrehajtatónak javára, végrehajtás alá vettnek nyilvánitja.

215. §. A 214. §. eseteiben a kiküldött, ha eljárása ellen előterjesztés nem adatik be: az előterjesztés beadására rendelt határidő után, ha pedig előterjesztés adatik be: az eljárást jóváhagyó birói határozat jogerőre emelkedése után hivatalból hozandó végzésében a végrehajtás tárgyát a végrehajtató részére átadottnak nyilvánitja, ha pedig a tárgy birói őrizet alatt van, azt a végrehajtató részére utalványozza.

A végrehajtató a 214. §. szerint általa ideiglenesen átvett tárgyakra nézve a jelen szakasz szerinti végleges átadás által nyer teljes tulajdoni, illetőleg használati jogot; melynek joghatálya azonban a 214. §. szerinti eljárás időpontjától veszi kezdetét.[1])

216. §. Harmadik személy, ki a 214. §. szerint foganatositott végrehajtás által magát tulajdoni vagy használati jogában sértve érzi: a végrehajtásnak egészben vagy részben megszüntetése iránt a végrehajtató ellen, az előző szakaszban szabályozott végleges átadásig, a végrehajtás foganatositására illetékes biróság előtt keresetet indithat.

A kereset a sommás eljárás szabályai szerint tárgyaltatik és itélet által dön-

[1]) V. ö. a bir. ügyv. szabályok 325. és 326. §-aival.

tetik el. Az elsőbirósági itéletet helybenhagyó másodbirósági itélet ellen felebbezésnek helye nincs.

Ha igényének alaposságát a felperes hitelt érdemlőleg kimutatja, a biróság vagy feltétlenül vagy megfelelő biztositék (42. §.) letétele mellett a kereset jogerejü eldöntéseig a végrehajtás tárgyának átadását vagy utalványozását felfüggesztheti.

Az igény bejelentésére felhivás (89. §.) nem szükséges.

217. §. Ha végrehajtás a 214. §. szerint nem eszközölhető amiatt, mert a végrehajtás tárgyát képező bizonyos ingó vagyon, vagy a meghatározott nemü vagy faju ingóságnak megállapitott mennyisége a végrehajtató birlalásában nincs, a kiküldött a végrehajtás tárgyának készpénzbeli értéket — amennyiben e tárgyban a végrehajtás alapjául szolgáló közokiratban intézkedés nem foglaltatik — a hivatalból kinevezett szakértő közbenjöttével megállapitani, s ezen összeg erejéig a végrehajtást szenvedőnek ingó vagyonára biztositási végrehajtást vezetni köteles.

A kiküldött e tárgybeli jelentésének beérkezte után, ha a lefoglalt ingóságok teljes fedezetet nem nyujtanak, a végrehajtás foganatositására illetékes biróság, a végrehajtató kérelmére, a megállapitott készpénzbeli egyenérték erejéig, a végrehajtást szenvedőnek más helyen található ingóságaira vagy ingatlanaira is a biztositási végrehajtást elrendelni köteles.

Ugyancsak a végrehajtás foganatositására illetékes biróság a jelentés beérkezése után a feleket hivatalból megidézi, és sommás tárgyalás, szükség esetében szakértői bizonyitás után, a végrehajtás tárgyának készpénzbeli egyenértékét végzés által megállapitja. A végzés ellen halasztó hatálylyal biró felfolyamodásnak, s ha a másodbiróság az elsőbiróság végzését megváltoztatta, a harmadbirósághoz további felfolyamodásnak van helye.

A végzés jogerőre emelkedése után, a végrehajtatónak jogában áll a biztositási végrehajtás utján lefoglalt dolgokra, vagy a végrehajtást szenvedőnek más vagyonára a megállapitott készpénzbeli egyenérték erejéig, kielégitési végrehajtást kérni.

(Győri Tb. határozattárába felv. 1. sz. polg. hat.) Abban az esetben, ha a végrehajtást szenvedő a végrehajtás alapjául szolgáló okiratban (itéletben, a birósági egyezségben) csupán csak a váltólevél vagy az adóslevél kiadására van kötelezve, de nem egyuttal arra is, hogy a kiadandó adóslevél vagy váltólevél fel nem találása esetére az adóslevélbeli, vagy a váltóösszeget megfizetni, esetleg birói letétbe fizetni (biztositani) tartozik, az 1881 : LX. t.-cz. 217. §-a nem alkalmazható. (Ig. K. III. 6. sz.)

218. §. Ha a 214. §. szerint a végrehajtás nem azért foganatositható, mert azon harmadik személy, kinek birlalatában a tárgy létezik, annak átvételébe és átadásába bele nem egyezett : a végrehajtatónak jogában áll, saját választása szerint, vagy a végrehajtást szenvedő ellen a 217. §. szerint eljárni, vagy az átvételt és átadást ellenző harmadik személy elleni igényét külön per utján érvényesiteni.

219. §. Ha alperes az itéletben bizonyos ingó vagyonnak, vagy határozott faju ingóságok bizonyos mennyiségének átadására, vagy azok készpénzben megállapitott egyenértékének megfizetésére köteleztetett : amennyiben az itélet eltérő intézkedést nem tartalmaz, a választás az itéletben megszabott teljesitési határidő alatt az alperest, ezen határidő eltelte után pedig felperest illeti.

220. §. Ha a végrehajtás tárgyát valamely ingatlanra vonatkozó tulajdonjog vagy más dologi jog képezi, a biróság a kielégitési végrehajtást elrendelő végzésben a tulajdon- vagy dologi jog bekebelezését megrendeli s ennek foganatositása végett az illetékes telekkönyvi hatóságot megkeresi.

Ha a tulajdonjog a végrehajtást szenvedő javára előjegyezve, vagy a per, illetőleg a zárlat feljegyezve van : a

végrehajtató a végrehajtási kérvényben az előjegyzést elrendelő végzés számára hivatkozni köteles.

Ha a végrehajtás tárgyát képező ingatlan tulajdonjogának átirása végett valamely telekkönyvi helyrajzi szám alatt bevezetett birtok eldarabolása szükséges: az ingatlannak eldarabolandó részleteit kitüntető és a telekkönyvi rendeleteknek megfelelő vázlatrajz, amennyiben a per során ilyen csatoltatott, a megkeresett hatósághoz átteendő. A bejegyzés ezen vázlatrajz alapján, szükség esetében a telekkönyvi rendeletek 56. §. *d)* pontja szerint eszközölt meghallgatás után eszközöltetik.

Ha pedig ilyen vázlatrajz a perhez nem csatoltatott: a végrehajtás foganatositása végett megkeresett telekkönyvi hatóság, a végrehajtási megkeresés rangsorozatának feljegyzése mellett, az eldarabolási vázlatnak a helyszinén szakértő közbenjöttével leendő felvétele végett, kiküldöttet rendel, illetőleg avégből az illető járásbiróságot keresi meg. Ezen esetben a kiküldöttnek az összes perbeli adatok kiadatnak s a végrehajtást szenvedőnek helyszini eljárásra való megidézése tekintetében a következő szakasz intézkedései tartandók meg. A lejegyzéssel kapcsolatos tulajdonjogbekebelezés a kiküldöttnek jelentése alapján a végrehajtási megkeresés rangsorozatában, esetleg pedig az előjegyzés, per- vagy zárlatfeljegyzés által nyert korábbi rangsorozatban rendeltetik el és foganatosittatik.

Ha a végrehajtás egyszersmind a birtokbahelyezés tárgyában is elrendeltetett (221. §.): a helyszini eljárás mindkét irányban együttesen tartandó meg.

221. §. Ha a végrehajtató a tulajdonjog vagy más dologi jog bekebelezésével egyidejüleg, az ingatlannak vagy a dologi jognak birtokába végrehajtás utján való behelyezést is kér: a végrehajtás foganatositása végett megkeresett telekkönyvi hatóság, a végrehajtási bekebelezés megrendelésével egyidejüleg, a birtokba való helyezésnek helyszini eszközlésére kiküldöttet rendel, illetőleg a foganatositás végett az illetékes járásbiróságot keresi meg.

Ha pedig csupán valamely ingatlannak vagy dologi jognak birtoka és használata képezi a végrehajtás tárgyát: a végrehajtást rendelő biróság a kiküldött kirendelése vagy az illető járásbiróság megkeresése iránt a végrehajtás elrendelésekor intézkedik.

Ezen esetekben a kiküldöttnek az összes periratok kiadatnak, aki a végrehajtás foganatositására általa a helyszinére kitüzött határnapról a végrehajtást szenvedőt vagy perbeli képviselőjét, a perben megjelölt lakhelyére intézendő s a határnap előtt legalább 8 nappal postára teendő ajánlott levélben értesiteni köteles.

222. §. Ha a végrehajtás tárgyát valamely munka vagy másnemü teljesités képezi: a végrehajtató a végrehajtási kérvényben kérheti, hogy arra a végrehajtást szenvedő, megfelelő határidő kitüzése mellett, aránylagos pénzbüntetés terhe alatt szorittassék. A pénzbüntetést a biró a végrehajtási végzésben állapitja meg. A munka nem teljesitése esetében a végrehajtató ujabb kérelme folytán, ezen összeg behajtása végett, a végrehajtást szenvedő ingóságaira vagy ingatlanaira kielégitési végrehajtás rendeltetik el.

Ezen eljárás eredménytelensége esetében, sőt annak előrebocsátása nélkül is, a végrehajtatónak jogában áll a teljesitendett munka készpénzbeli egyenértékének behajtására kérni végrehajtást. A készpénzbeli egyenérték megállapitása és behajtása a 217. §. szerint történik.

Ugyanezen szabályok megfelelő alkalmazásának van helye akkor is, ha a végrehajtást szenvedő valaminek türésére vagy abbanhagyására van kötelezve.

A 219. §. intézkedése a jelen §-ban szabályozott végrehajtások eseteiben is alkalmazandó.

Mindaddig, mig a monarchia mindkét államában érvényes szabadalomvégrehajtási átruházásnak kérdése nemzetközi szerződés utján nem szabályoztatik: ily szabadalmakra vonatkozó osztrák birósági végrehajtási cselekményeknek nem tulajdonithatunk állami fennhatóságunk megsértése nélkül Magyarországra is kiható jogi hatályt és magyar birósági intézkedés közbenjöttére van szükség, hogy a szabadalom végrehajtási átruházása a magyar szabadalmi lajstromban feljegyeztethessék. (1887. évi 37343. számu I. M.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 25. sz. polg. hat.) Az 1881 : LX. t.-cz. 222. §-ának 3. bekezdése esetében, ha uthasználat eltüréséről vagy abbanhagyásáról van szó, az idézett t.-cz. 9. §-ának második bekezdése és 10. §-ának második bekezdése alkalmazandók, tartozik tehát a végrehajtató megfelelő magán- vagy közokirattal végrehajtási kérvényben kimutatni, hogy ellenfele az uthasználatnak eltürésére, vagy ilyennek abbanhagyására nézve itéletileg megállapitott kötelezettségét megszegte; ennek kimutatása nélkül a végrehajtási kérelem sem a pénzbüntetés kiszabása, sem pedig behajtása tekintetében nem teljesithető. (Ig. K. VIII. 3. sz.)

A teljesités mérvének a meghatározása, amely a felek között vita tárgyává tétetett, az 1881 : LX. t.-cz. 222. §-ában megjelölt eljárásra nem hagyható, hanem ugy a peres felek jogai s kötelezettségei feltüntetése, mint az itélet végrehajthatósága szempontjából mellőzhetlen, hogy tüzetesen meghatároztassék, mit tartoznak alperesek teljesiteni, s mily következményekkel jár az, ha a teljesitést elmulasztják. (M. 16959.)

29921. sz.
1884. okt. 9.

Igazs. min. rendelet

a találmányi szabadalmakra elrendeltetni kért végrehajtásnál követendő eljárás tárgyában.

Hivatalos uton értesültem arról, hogy a magyar biróságok 1. a találmányi szabadalmakra elrendeltetni kért végrehajtást a magyar állam területére engedélyezett találmányi szabadalmakra korlátolják még azon esetre is, ha a végrehajtás az osztrák-magyar monarchia mindkét államában engedélyezett találmányi szabadalomra, vagy ha a végrehajtás minden további megjegyzés nélkül pusztán »szabadalom«-ra kéretik; 2. tudomásomra hozatott az is, hogy a kir. biróságok, midőn a végrehajtást ugy a magyar állam, mint az örökös tartományok területére engedélyezett találmányi szabadalmakra elrendelik és illetőleg engedélyezik, ezen végrehajtási cselekmények feltüntetését csak a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumnál vezetett szabadalmi lajstromban eszközlik. Az 1. pontban emlitett két esetre azt jegyzem meg, hogy a hozott birói határozat folyamodó kérelmét nem meriti ki teljesen, a 2. pontban emlitett esetre pedig azt, hogy a végrehajtás feljegyzésének a magyar szabadalmi lajstromra való korlátozása alkalmul szolgálhat csalódásokra és tévedésekre, a melyek egyrészről a szabadalmi lajstromokba történt bevezetésekbe bizó érdeklettekre nézve káros hatással lehetnének, és másrészről az eljáró hatóságokkal szemben felszólalások alapját képezhetnék. Szükségesnek tartom ezekre a kir. biróságokat azon felhivással figyelmeztetni, hogy az osztrák-magyar monarchia mindkét államára kiterjedő végrehajtási cselekmények feltüntetése, illetőleg feljegyzése végett egyuttal az illetékes bécsi cs. kir. kereskedelmi törvényszékhez is megkeresést kell intézni a végett, hogy e végrehajtási cselekmények az osztrák cs. kir. kereskedelmi ministeriumnál vezetett szabadalmi lajstromban is feljegyeztessenek.

NEGYEDIK CZIM.

Biztositási intézkedések.

I. Biztositási végrehajtás.

223. §. A kereset beadásával egyidejüleg vagy a kereset beadása után felperes külön kérelmére biztositási végrehajtás rendelendő el, ha a kereset tárgyát készpénzbeli követelés képezi s ugy a követelés összege, mint lejárata közokirattal, vagy teljes bizonyerejü magánokirattal vagy törvényes kellékekkel ellátott és el nem évült váltóval van igazolva: amennyiben felperes a veszély valószinüségét kimutatja.

Ugyanezen előfeltétel alatt, feltétlenül marasztaló elsőbirósági itélet alapján, a felebbezési határidő eltelte előtt szintén helye van a biztositási végrehajtásnak.

Az 1881 : LX. t.-cz. 223. §-a a biztositási végrehajtás elrendelését a többi között attól is teszi függővé, hogy a felperes követelése veszélyeztetésének valószinüségét kimutassa. Hogy a veszély valószinüsége miképen mutattassék ki, azt a törvény nem szabályozta. A biróságok a gyakorlatban tényleg ép ugy

elrendelik a biztositási végrehajtást valamely birói segédhivataltól származó és végrehajtás elrendelését vagy foganatositását bizonyitó okirat alapján mint ilyen nélkül is, ha a biztositást kérő fél más alkalmas módon igazolja a veszély valószinüségét. Nem lévén előre és részletesen meghatározható, hogy mily tartalmu bizonyitvány alapján rendelendő el a biztositási végrehajtás, azt sem lehet általánosságban és kizárólagossággal meghatározni, hogy a biróság mely segédhivatala által állittassék ki a kérdéses bizonyitvány. Annyi kétségtelen, hogy a biróság minden segédhivatala csak azokról a tényekről adhat, de azokról tartozik is adni hivatalos bizonyitványt, melyekről saját hatáskörében hivatalos tudomást szerzett. Azért mindig azon adatok minőségétől, melyek alapján felperes a veszély valószinüségét kimutatni akarja, függ az, hogy a biróság segédhivatalai valamelyikétől és ezek közül melyiktől kivánja a szükséges bizonyitványt. A birói ügyviteli szabályok 129., 230. (5206/1891. I. M. E. sz. rendelet) és 243—244. §§-ai kellőleg rendelkeznek arról, hogy minden birói segédhivatal a maga ügykörébe vágó tények és körülmények felől adjon hivatalos bizonyitványokat. (1892. évi 33827. számu I. M.)

Könyvkivonat alapján a biztositási végrehajtás elrendelésének helye nincs. (Dt. XIX. 108.)

Biztositási végrehajtásnak csak a pervesztes alperes ellen lehet helye, de a pervesztes felperes ellen a perköltségre biztositási végrehajtást elrendelni nem lehet. (Tb.—Dt. XLVI. 139.)

A viszonkeresetileg érvényesitett követelésre nézve alperes a felperes jogaiba lépvén, annak feltétlen megitélése esetén felperes ellen biztositási végrehajtás elrendelhető. (Tb.—Dt. LI. 178.)

(Pozsonyi Tb. határozattárába felv. 4. sz. polg. hat.) A biztositási végrehajtást rendelő és az ellenfél meghallgatása nélkül hozott végzés avagy a biztositási végrehajtás foganatositásáról kiállitott hivatalos bizonyitvány a később kért biztositási végrehajtásnál a veszély kimutatására csak akkor szolgálhat alapul, ha a megelőző biztositási végrehajtás veszély kimutatása mellett lett kérve és elrendelve s ez az utóbbi biztositási kérvénynyel kimutattatik. (Ig. K. I. 4. sz.)

(Debreczeni Tb. határozattárába felvett 2. sz. polg. hat.) Az olyan beadvány, amelyben biztositási végrehajtás és zárlat elrendelése együttesen kéretik, érdemileg el nem intézhető. (Ig. K. I. 4. sz.)

Oly esetben, midőn a biztositási végrehajtás az 1881 : LX. t.-cz. 223. §-a, vagy a zárlat e törvény 237. §. *a)* pontja alapján a kereset beadásával egyidejüleg vagy a per folyama alatt kéretik, nem feltétlenül szükséges, hogy a követelés összegét s lejártát, illetőleg az igényt igazoló okmány eredetije a kérvényhez mellékeltessék, hanem ily esetben elegendő hivatkozni a kérvényben arra, hogy az eredeti okmány a pernél van. (Kassai Tb. 1892. jan. 25-iki megállapodása.)

A birósági iktatók hivatalos hatásköre nem terjedvén ki arra, hogy hivatalos bizonyitványt állitsanak ki a tekintetben, hogy végrehajtás lett elrendelve és foganatositva: a biztositási végrehajtási kérvényhez csatolt iktatói bizonyitvány a veszély valószinüségének bizonyitására el nem fogadható. (Tb.—Dt. LXV. 78.)

Megtámadási perben hozott marasztaló itélet alapján nem rendelhető el biztositási végrehajtás. (Tb.—Dt. LXIX. 19.)

Midőn az itélet a kereseti követelés egy részére nézve feltétlen marasztalást tartalmaz, ezen feltétlenül megitélt összeg erejéig a biztositási végrehajtás elrendelhető akkor is, ha a kereseti követelés többi része eskütől feltételezetten lett megitélve. (Tb.—Dt. LXIX. 25.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott IV. sz. polg. döntvénye.) Ingatlan tulajdona vagy birtoka, ugy ezzel egyidejüleg elvont haszna iránt folyamatba tett perben az elvont haszon fejében megitélt pénzösszeg és a perköltség erejéig a biztositási végrehajtás, ha egyébként erre nézve az 1881. évi LX. t.-cz. 224. §-ában irott egyéb feltételek fenforognak is, el nem rendelhető.

Valamely követelés veszélyeztetésének bizonyitása nem tartozik a községi elöljáróság hatáskörébe, miért is biztositási végrehajtás a végrehajtási törvény 223. §-a értelmében el nem rendelhető a követelés veszélyeztetett voltát igazoló községi bizonyitvány alapján. (Tb.—M. 13441.)

Az 1881 : LX. t.-cz. nem tartalmaz intézkedést arra nézve, hogy amikor a fél kielégitési végrehajtást kér, de ahhoz joga még nincs, hanem joga lenne biztositási végrehajtáshoz, a kielégitési végrehajtás iránti kérvény folytán a biztositási végrehajtás az iránt kifejezetten előterjesztett kérelem nélkül is elrendelhető volna. (Tb.—M. 15667.)

Bizonyos jog iránt kelt feltétlenül marasztaló itélet alapján a perköltségek tekintetében a veszély valószinüségének fenforgása esetében sincs biztositási végrehajtásnak helye. (Tb.—M. 15668.)

(Budapesti Tb. 4. számu polg. döntvénye.) A veszély valószinüségének az 1881 : LX. t.-cz. 223. §-a értelmében kimutatására elegendő a kielégitési végrehajtás végrehajtható birói határozat alapján történt elrendelésének bizonyitása, az elrendelt ily végrehajtás foganatositásának kimutatása azonban rendszerint nem kivántatik meg.

(Győri Tb. határozattárába felv. 23. sz. polg. hat.) A váltóeljárást szabályozó 1881. évi 2851. I. M. E. sz. a. kibocsátott igazság-

ügyministeri rendelet 42. §-ának második kikezdése alapján a biztositási végrehajtás csak akkor rendelhető el, ha a biróság elmarasztaló itéletet már tényleg hozott. (Ig. K. VII. 8. sz.)

A veszély valószinüsége a kérvényhez csatolt kielégitési végrehajtást elrendelő végzéssel van kimutatva. (Tb.—M. 16960.)

Hogy a V. T. megalkotása alkalmával a törvényhozó váltókövetelések között ahhoz képest, hogy azok fizetésre vagy biztositásra irányuló keresetnek képezik-e tárgyát, különbséget nem akart tenni, ez kitünik a V. T. 224. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy a kifogások beadása esetén a biztositási végrehajtást minden megkülönböztetés nélkül s még akkor is elrendelendőnek mondja ki, ha a biztositási visszkeresetet nem a váltónak jogszerü birtokosa, hanem csak a puszta óvás által igazolt előző inditotta (1876 : XXVII. t.-cz. 26. §. 1. és 29. §-a 4-ik bekezdése); — következik ebből, hogy a V. T. VII. fejezetében szabályozott biztositási visszkereset meginditása esetén, a kereset beadásával egyidejüleg vagy a kereset beadása után, veszély alapján kérelmezett előzetes biztositási végrehajtás elrendelése, a V. T. 223. §-a szempontjából, sem tekinthető elvileg kizártnak. (Tb.—M. 16962.)

A járásbiróság bemutatott végzései a veszély valószinüségének kimutatására nem alkalmasak: mert az előbbi okirat keltétől néhány nap hiányával már egy év, az utóbbinak keltétől pedig több mint egy év telt el a biztositási végrehajtás kérelmezéséig. (Tb.—M. 19082.)

Birói egyezség alapján, melyben a biztositáshoz való jog kifejezetten ki nem köttetett, a le nem járt követelésre a veszély valószinüvé tétele esetében sem rendelhető el a biztositási végrehajtás. (Jd. 1904. évi 548. sz.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 223. §. szerint a biztositási végrehajtás elrendeléséhez megkivánt veszély valószinüsitésére nem alkalmas a szolgabirói hivatalnak oly bizonyitványa, amelynek tartalma az, hogy végrehajtást szenvedettek egy vizszabályozó társulatnál elvállalt töltés tömöritési munkálatokat abbanhagyva a munka területét adósságok hátrahagyásával abbanhagyták s a munkások 3000 K munkabérét ki nem fizették, mert azzal nincs valószinüsitve az, hogy a folyamodó követelésének a végrehajtás szenvedettek vagyonából való kielégithetése veszélyeztetve volna. (Tb.—J. K. 1904. évi 20. sz.)

224. §. Készpénzbeli követelés iránt inditott perben hozott feltétlenül marasztaló elsőbirósági itélet alapján biztositási végrehajtásnak van helye, ha alperes a végrehajtásra halasztó hatálylyal biró felebbezést vagy ugyanilyen hatályu igazolási kérelmet adott be.

Váltóperekben biztositási végrehajtásnak van helye akkor is: ha a fizetést vagy biztositást rendelő sommás végzés ellen kellő időben kifogások adattak be.

(Budapesti Tb. (régi) 1. sz. polg. döntvénye.) Biztositási végrehajtás elrendelésének helye van feltétlenül marasztaló másodbirósági itélet alapján is, ha az a felperest keresetével vagy alperest viszonkeresetével elutasitó elsőbirósági itéletet megváltoztatta és a marasztalt fél a másodbirósági itélet ellen halasztó hatálylyal biró felebbezéssel élt.

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott IV. polg. döntvénye.) Ingatlan tulajdona vagy birtoka, ugy ezzel egyidejüleg elvont haszna iránt folyamatba tett perben az elvont haszon fejében megitélt pénzösszeg és a perköltség erejéig a biztositási végrehajtás, ha egyébként erre nézve az 1881 : LX. t.-cz. 224. §-ában irott egyéb feltételek fenforognak is, el nem rendelhető.

(Győri Tb. határozattárába felv. 23. sz. polg. hat.) A váltóeljárást szabályozó 1881. évi 281. IME. szám alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet 42. §-ának második kikezdése alapján a biztositási végrehajtás csak akkor rendelhető el, ha a biróság elmarasztaló itéletet már tényleg hozott. (Ig. K. VII. 8. sz.)

A büntető biróságoknak vagyoni marasztalást tartalmazó, de még jogerőre nem emelkedett itéletei alapján, polgári biróság biztositási végrehajtást el nem rendelhet. (Tb.—M. 19083.)

225. §. Lejárt, de két évnél hosszabb időről hátralékban nem levő bérpénz vagy haszonbéri összeg erejéig, a bérbeadó kérelmére, a bérelt helyiségben levő ingóságokra s a haszonbérelt jószágon levő vagy ahhoz tartozó terményekre, gazdasági felszerelvényekre és lábas jószágokra a biztositási végrehajtás a veszély valószinüségének és a követelés összegének igazolása nélkül elrendelendő, ha a bérletviszony irásbeli szerződéssel vagy másként kimutattatik.

Ugyanezen előfeltétel alatt ugyanezen tárgyakra, a haszonbérbeadó kérelmére, a legközelebb lejárandó félévi haszonbérösszeg biztositására elrendelendő a biztositási végrehajtás, ha a követelés veszélyeztetése kimutattatik.

Az 1881 : LX. t.-cz. 225. §-a alapján elrendelt biztositási végrehajtásnál fogva a végrehajtatónak ahhoz kétségtelen joga volt, hogy a haszonbérelt jószághoz tartozó lábas jószágokat lefoglaltassa, nem tevén különbséget, hogy azok a haszonbérelt jószág területén vagy azon kivül találtattak. (Tb.—M. 13444.)

Ha az itélet a perfelvételi határnapnak az alperes részéről történt elmulasztása következtében hozatott, és alperes az elmulasztott határidő véletlen elmulasztása miatt igazolással élvén, igazolási kérelmének hely adatott és a per felvételére ujabb határidő tüzetett: az itélet a dolog természeténél fogva hatályát vesztette, és biztositási végrehajtás elrendelésére alap nincsen. (Tb. — M. 19084.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 225. §-ában a bérbeadó részére biztositott kedvezmény veszély kimutatása nélkül csak a bérlemény területén levő és az idézett törvényszakaszban tételenkint felsorolt tárgyakra, de nem egyuttal a bérlőnek követeléseire is terjed ki és igy ezek biztositási végrehajtás utján le nem foglalhatók. (Tb. — M. 19085.)

226. §. A 223., 224. és 225. §§. eseteiben, ha a per tárgyát nem készpénz, hanem határozott faju vagy nemü ingóságnak bizonyos mennyisége képezi, az ott megszabott feltételek mellett, a per tárgyának valószinü készpénzbeli egyenértéke erejéig, szintén van helye biztositási végrehajtásnak.

Ezen esetben felperes a kérvény mellett azon adatokat is bemutatni köteles, melyekből a per tárgyának valószinü készpénzbeli egyenértéke megállapitható.

227. §. A kincstárnak, a közalapok és alapitványoknak, törvényhatóságoknak és községeknek pénz- és vagyonkezeléssel megbizott hivatalnokai, tisztviselői s előljárósági tagjai ellen, a kezelésből eredő követelések biztositására, a per meginditása és veszély kimutatása nélkül is elrendelendő a biztositási végrehajtás, ha az illetékes állami, törvényhatósági vagy községi hatóság megkeresésében a biztositandó készpénzbeli követelés vagy bármely másnemü biztositandó követelésnek készpénzbeli egyenértéke számszerüleg meghatározva van.[1])

[1]) V. ö. az 1877 : XX. t.-cz. 126. és 127. §-aival a III. R-ben.

Az 1881 : LX. t.-cz. 227. §-a szerint a biztositási végrehajtás nemcsak a tettleges szolgálatban álló, hanem az elmozditott tisztviselők ellen is elrendelhető. (Tb. — M. 15670.)

228. §. A biztositás elrendelése iránti kérvény rendszerint a per biróságához adandó be; a 225. §. esetében azonban a biztositási végrehajtás azon járásbiróságnál is kérhető, melynek területén a lefoglalandó ingóságok vannak.

A 227. §. eseteiben a megkeresvény ingóságokra eszközlendő biztositási végrehajtásoknál azon járásbirósághoz, ingatlanokra eszközlendő biztositásoknál pedig azon birtokbirósághoz intézendő, melynek területén a biztositás foganatositandó. Ha ingók és ingatlanok veendők biztositási végrehajtás alá, a biztositási végrehajtás elrendelésére a birtokbiróság illetékes. Több birtokbiróság vagy járásbiróság területén foganatositandó biztositási végrehajtás esetében a választási jog a biztositást kérőt illeti.

229. §. A biztositási végrehajtás elrendelése iránti kérvény vagy megkeresvény az ellenfél meghallgatása nélkül intéztetik el s arról az ellenfél a biztositási végrehajtás foganatositása alkalmával, ha pedig a biztositási végrehajtás csupán ingatlanokra intéztetik, a végrehajtás elrendelésekor értesittetik.

Amennyiben a biztositási végrehajtás elrendelése a veszély valószinüségének kimutatásától függ: a biztositási végrehajtás vagy feltétlenül, vagy azon feltétel alatt rendelhető el, hogy a biztositást kérő a biróság belátása szerint megállapitandó biztositék összegét készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban (42. §.) a biztositási végrehajtás foganatositása előtt letenni köteles.

A 226. §. esetében azon összeget, melynek erejéig a biztositási végrehajtás elrendeltetik, a bemutatott adatok figyelembevétele mellett, a biróság belátása szerint állapitja meg.

230. §. A biztositási végrehajtás ingóságokra foglalás és becslés által, a jelen

törvényben megállapitott szabályok szerint, ingatlanokra pedig a zálogjog előjegyzése által foganatosittatik. A 225. §. utolsó bekezdésének esetében a lefoglalt ingóságok átszállitása el nem rendelhető.

A zálogjog előjegyzése végett az illetékes telekkönyvi hatóság kerestetik meg.

A biztositási végrehajtási zálogolás és becslés joghatálya a kielégitési végrehajtási zálogolás és becslés joghatályával azonos.

A zálogjog előjegyzésének joghatálya az e részben fennálló jogszabályok szerint itélendő meg.[1])

A biztositási végrehajtás költségeit a biztositási végrehajtást kérő tartozik előlegezni. Ezen költségek — amennyiben a biztositási végrehajtás a 234. vagy 235. §§-ok szerint avagy felfolyamodás folytán fel nem oldatik vagy meg nem semmisittetik, és amennyiben az alapperben ellenkező meg nem állapittatik, — azt, aki ellen a biztositás foganatosittatott, csak akkor és csak azon arányban terhelik, ha és amennyiben a perköltségekben elmarasztaltatott.

Ingóságokra biztositási végrehajtást rendelő végzés, azon naptól számitva, amelyen a végzés a végrehajtatónak kézbesittetett, 30 nap alatt foganatositandó. Ellenesetben a végzés hatályát veszti.

Tekintve, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 230. §-a értelmében a biztositási végrehajtás ingatlanokra a zálogjog előjegyzése által foganatositandó, a megkereső végzés alapján nem a végrehajtási, hanem csakis az egyszerü zálogjog, illetve alzálogjognak előjegyzését kell elrendelni. (Tb.—M. 16965.)

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hozott XII. számu döntvénye.) Az ingatlanok haszonélvezetére elrendelt biztositási végrehajtás esetében a megkeresett telekkönyvi hatóság a zálogjog előjegyzésével kapcsolatosan a haszonélvezetnek végrehajtási zár alá vételét el nem rendelheti.

[1]) A foglalás joghatályára nézve lásd a 47. §. 2. bekezdését. A zálogjog előjegyzésének hatályáról lásd telekkönyvi rendtartás 94. §-át a II. R-ben.

231. §. Jogában áll annak, aki ellen a biztositási végrehajtás elrendeltetett, a biztositandó összeget készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban (42. §.) a biróságnál letenni, mit ha teljesit, a biztositási végzés foganatositása abbanhagyandó, illetőleg az ingókra foganatositott biztositási végrehajtás feloldása vagy a zálogjog előjegyzésének kitörlése hivatalból elrendelendő. Ugyanez teendő akkor is, ha a felek kezes-állitás, kézizálogadás vagy más mód által való biztositásban egyeztek meg.

Alperes a sommás végzéssel fizetendő kötelezett követelés biztositása céljából az általa kiutalványoztatni kért összeget a biztositási végrehajtás megelőzése szempontjából helyezte birói letétbe. Ez a letétel az 1881. évi LX. t.-cz. 231. §. értelmében a perbeni felperesnek törvényes zálogjogot nyujt követelése biztositásául, amelynek hatálya egyoldalulag meg nem szüntethető. Az idézett törvény 234. §. szerint, ha a követelés iránt per van folyamatban, a megrendelt és foganatositott biztositás a pernek jogerejü birói határozattal való eldöntéséig hatályban marad; a biztositási végrehajtás megelőzése szempontjából eszközölt letéteményezés az 1881 : LX. t.-cz. 230. §. szerinti zálogolást helyettesiti és igy a 234. §. rendelkezése ebben az esetben is alkalmazandó. (Tb.—M. 16966.)

232. §. Azon fél, aki ellen biztositási végrehajtás rendeltetett el, a biztositási végrehajtást elrendelő végzés ellen felfolyamodást használhat a következő esetekben:

a) ha a biztositási végrehajtás a 223—228. §§-ok ellenére rendeltetett el:

b) ha a követelés a biztositási végrehajtás elrendelése előtt teljesen fedezve volt.

Ha a felfolyamodáshoz uj okiratok csatoltatnak, avagy ha a felfolyamodás tartalmából mulhatlanul szükségesnek mutatkozik, az ellenfél az iratok felterjesztése előtt meghallgatandó.

A végrehajtási törvény 140. §-ának az az általános rendelkezése, hogy a másodbiróság a végrehajtás elrendelése kérdésében végérvényesen határoz, ugy a kielégitési, mint a biztositási végrehajtás eseteiben is egy-

aránt alkalmazandók és pedig még oly esetben is, amelyben a biztositási végrehajtást, az elsóbiróságnak elutasitó végzésével szemben, már csak a másodbiróság rendelte el, nem állván utjában a törvény 140. §. eme rendelkezése alkalmazásának a végrehajtási törvény 232. §-ának amaz intézkedése sem, amely szerint a biztositási végrehajtást rendelő végzés ellen felfolyamodásnak helye van; mert a végrehajtási törvény 232. §-ának fentidézett rendelkezéséből nem következik, a végrehajtási törvény pedig sem ezen, sem más szakaszában nem tartalmaz oly szabályt, mely az idézett 140. §. általános rendelkezésétől eltérően a másodbiróságnak a biztositási végrehajtást elrendelő végzése ellen további felfolyamodást a harmadbirósághoz kifejezetten megengedné; és mert ily kifejezett külön rendelkezés hiányában a másodbiróságnak a biztositási végrehajtás elrendelése tárgyában hozott végzése ellen sem engedhető meg a további felfolyamodás a harmadbirósághoz. (M. 16967.)

233. §. Biztositási végrehajtás utján lefoglalt ingóságoknak árverés utján való eladatása az érdekeltek valamelyikének kérelmére elrendelendő, ha azok nagy értékcsökkenés vagy az értékkel arányban nem álló költségek nélkül el nem tarthatók.

Ezen esetben az eljárásra nézve a 104. §. intézkedései megfelelően alkalmazandók.

234. §. Ha a követelés iránt per van folyamatban: a megrendelt és foganatositott biztositás a pernek jogerejü birói határozattal való eldönteséig hatályban marad s azon esetben sem oldandó fel, ha a biztositást kérő fél az alsóbiróságoknak még jogerőre nem emelkedett itélete által keresetével elutasittatott, vagy azon itéletet, melynek alapján a 224. §. szerint biztositási végrehajtás rendeltetett, a felsőbb biróság feloldja, póteljárás rendelése mellett megsemmisiti vagy még jogerőre nem emelkedett itélet által megváltoztatja.

Ha azon itélet, melynek alapján a biztositási végrehajtás elrendeltetett, a felsőbb biróságnak jogerőre emelkedett határozata által az egész eljárással együtt megsemmisittetett, vagy alperes a felsőbiróságnak jogerőre emelkedett itélete által a kereset alul felmentetett: a biztositási végrehajtás feloldandó.

Perujitás az alapperben eszközölt biztositást hatályában fenn nem tartja. (Dt. XLV. 34.)

(Győri Tb. határozattárába felv. 16. sz. polg. hat.) Ha azt a birósági határozatot, amelynek alapján a jogositott ügyfél a telekkönyvi rendelet 92. §-a értelmében előjegyzést eszközölt ki, a felebbviteli biróság póteljárás elrendelése mellett megsemmisitette vagy feloldotta, a kieszközölt előjegyzés törlése a megsemmisités vagy feloldás kimutatása alapján el nem rendelhető, hanem az előjegyzés az ügynek ujabb határozattal való jogerejü eldöntéseig hatályban marad. (Ig. K. V. 12. sz.)

235. §. A 225. §. esetében, ha a biztositási végrehajtás elrendelésekor a per még folyamatban nem volt: a követelő fél köteles a biztositási végrehajtást elrendelő végzés kézbesitésétől, illetőleg a 225. §. utolsó pontjának esetében a lejárattól számitott 30 napi zárhatáridő alatt a pert meginditani; — ellenesetben az ellenfél kérelmére a biztositási végrehajtás feloldatik.

A 227. §. esetében tartoznak az ott elősorolt hatóságok, a biztositást rendelő végzés kézbesitésétől számitott 30 napi zárhatáridő alatt, a biztositást szenvedő hivatalnok, tisztviselő vagy előljárósági tag ellen az illetékes biró előtt a pert, vagy az erre illetékes hatóság előtt a fennálló szabályok szerinti eljárást meginditani, avagy büntető feljelentést tenni, ellenesetben a biztositási végrehajtás az ellenfél kérelmére feloldatik.

A 30 napi zárhatáridő után beadott kereset vagy meginditott eljárás a biztositási végrehajtás feloldását akkor sem akadályozza, ha a feloldás a per vagy az eljárás meginditása után kéretett.

Ha a biztositást kérő fél a per vagy eljárás meginditását közokirattal nem igazolta: a feloldási kérelem folytán a felek meghallgatása rendeltetik el, s a biztositási végrehajtás feloldandó, ha a biztositást kérő fél a tárgyalás alkalmával, vagy azt megelőzőleg beadott nyilatkozatában a pernek, illetőleg az eljárásnak a zárhatáridő alatti megindi-

tását nem igazolja. Feloldás esetében a biztositást kérő fél az ez által felmerült összes költségekben elmarasztalandó.

236. §. Aki nyilván valótlan vagy megszünt követelés fedezetére biztositási végrehajtást eszközöltet, minden ez által okozott kárért felelős; s ezenfelül, a biztositást szenvedő fél kérelmére, 500 forintig terjedhető pénzbirságban marasztalható.

A kártéritési követelés felett, amennyiben ez a követelés iránti alapperben viszonkereset utján érvényesittetik, a per birósága a főperrel egyidejüleg határoz. Egyéb esetekben az alapperben hozott felmentő itéletnek, vagy a biztositási végrehajtás feloldását rendelő végzésnek jogerőre emelkedésétől számitott három hónap alatt a biztositási végrehajtást elrendelő biróságnál inditandó meg a kereset, mely az eljárás minőségéhez képest sommás vagy jegyzőkönyvi uton tárgyaltatik és itélet által döntetik el.

Ezen esetekben a kártéritési követeléssel együttesen tárgyaltatik és döntetik el a birságban való marasztalás kérdése is.

Midőn csupán birságban való marasztalás kéretik: a kérelem a fentemlitett három hónapi határidő alatt azon biróságnál terjesztendő elő, mely a biztositási végrehajtást elrendelte. A biróság a feleknek sommás vagy jegyzőkönyvi tárgyalás utján való meghallgatása mellett végzés által határoz. A végzés ellen beadott felfolyamodásnak halasztó hatálya van.

A 229. §. értelmében letett biztositék a három hónapi határidő eltelte előtt, és ha ezen határidő alatt a kártéritési per vagy a birságban marasztalás iránti eljárás meginditatott, ezeknek jogerejü eldöntése előtt ki nem adható.

Az a jogelv, mely az 1881 : LX. t.-cz. 236. §-ában kifejezést nyert, analogia utján a kielégitési előzetes végrehajtás esetére is alkalmazandó. (Dt. LXXVI. 25.)

II. Zárlat.

237. §. Zárlatnak van helye:

a) a per meginditása előtt vagy a per folyama alatt, ha a követelés tárgyát bizonyos meghatározott dolog vagy jog képezi s a zárt kérő a birtokos elleni igényét közokirattal vagy teljes bizonyerejü magánokirattal igazolja s egyszersmind kimutatja, hogy zárlat alkalmazása nélkül igényének érvényesitése veszélyeztetve van;

b) bizonyos meghatározott dolog vagy jog iránt inditott perben hozott feltétlenül marasztaló elsőbirósági itélet alapján, ha alperes a végrehajtásra halasztó hatálylyal biró felebbezést vagy ugyanily hatályu igazolási kérelmet adott be;

c) a 227. §. eseteiben, ha bizonyos meghatározott dolog vagy jog igényeltetik;

d) ha valamely ingó dolognak vagy jognak birtoka vitássá válik s nem állapitható meg, hogy ki van a jogszerü birtokban, vagy kinek van joga birói oltalomra;

e) a haszonbéri szerződés érvénytelenitése vagy megszüntetése iránt inditott per folyama alatt, ha a haszonbérlő a haszonbérletet odahagyja, vagy a tulajdonos a haszonbérletet visszavonni vonakodik;

f) valamely ingatlanra bekebelezett követeléssel biró jelzálogos hitelező kérelmére, a jelzálogul szolgáló ingatlanra és ennek tartozékaira: ha a jelzálogos hitelező igazolja, hogy lejárt követelése iránt a keresetet meginditotta s egyszersmind a jelzálog tulajdonosának olyan cselekvényét vagy mulasztását bizonyitja, mely a jelzálogul szolgáló ingatlan állagának jelentékeny sérelmét vagy értékcsonkulását eredményezi és emiatt a jelzálog által nyujtott biztositékot veszélyezteti.

Ha a zálogjog az előjegyzett tulajdonjognak igazolásától vagy nem igazolásától függő joghatálylyal van bekebelezve: zárlat elrendelésének hely nem adható.

(C. az 1890 : XXV. t.-cz. 13. §-a alapján hoz. VIII. sz. polg. döntvénye.) Az elsőbiró-

ságnak azon végzése ellen, melylyel a zárlat az 1881 : LX. t.-cz. 237. §. *a), d)* és *e)* pontjai alapján és a 239. §. szerint az ellenfél meghallgatása nélkül előlegesen rendeltetik el, és a felek meghallgatására egyidejüleg határnap tüzetik ki, az a fél, aki ellen a zárlat elrendeltetett, nem élhet külön felfolyamodással.

A debreczeni Tb. 2. sz. határozatát és a kassai Tb. 1892. jan. 25-iki megállapodását lásd a 223. §-nál.

238. §. A 237. §. *b)* és *e)* pontjainak eseteiben feltétlenül, az *a)* pont esetében pedig akkor, ha a zár alá veendő tárgy iránt per van inditva, vagy a zárlati kérelem beadásával egyidejüleg megindittatik: a zárlat elrendelése iránti kérvény a per bióságához adandó be.

A 237. §. *a)* pontja esetében, ha a zárlat a per meginditása előtt kéretik, ugy a 237. §. *c), d)* és *f)* pontjainak eseteiben, a zárlati kérvény vagy megkeresvény, ahhoz képest, amint a zárlat tárgyát ingatlan vagy ingó vagyon képezi, azon birtokbirósághoz intézendő, melynek területén a zárlat foganatositandó. Ha a zárlat ingókra és ingatlanokra szándékoltatik intéztetni, az elrendelésre a birtokbiróság illetékes. Több birtokbiróság vagy több járásbiróság területén foganatositandó zárlat esetében, a választási jog a zárlatkérőt illeti.

Ingóknak pert előző zárlata az 1881. évi LX. t.-cz. 238. §-a értelmében azon járásbiróságnál kérendő, melynek területén a zárlat foganatba veendő. (Dt. XXXVI. 108.)

239. §. A zárlat iránti kérvény vagy megkeresvény a 237. §. *b)* és *c)* pontjainak eseteiben az ellenfél meghallgatása nélkül, az *a), d)* és *e)* pontok eseteiben pedig rendszerint az ellenfél meghallgatása után intéztetik el. Utóbbi esetekben, amennyiben a késedelem veszélylyel járna, a zárlat előlegesen az ellenfél meghallgatása nélkül is elrendelhető; egyidejüleg azonban a felek meghallgatására határnap tüzendő s ennek folytán az előlegesen elrendelt zárlat fenntartása vagy feloldása által döntetik el. Az előlegesen elrendelt zárlatot feloldó végzés ellen beadott felfolyamodásnak halasztó hatálya van.

A 237. §. *f)* pontja esetében a zárlat csak az ellenfél meghallgatása és szükség esetében előre bocsátott bizonyitási eljárás után rendelhelő el.

A zárlat elrendeléséről az ellenfél rendszerint a zárlat foganatositásakor, ha pedig a zárlat csupán telekkönyvi feljegyzés által foganatosittatik, a zárlatot elrendelő végzés kiadása alkalmával értesittetik.

A 237. §. *a)* és *f)* pontjai eseteiben a zárlat vagy feltétlenül, vagy azon feltétel alatt rendelhető el, hogy a zárlatot kérő a biróság belátása szerint megállapitandó biztositék-összeget készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban (42. §.), a zárlat foganatositása előtt letenni legyen köteles.

A C. VIII. számu döntvényét lásd a 237. §-nál.

240. §. Ha a zárlat csupán valamely ingatlan tulajdonjogának biztositására rendeltetett el: a foganatositás zárgondnok nevezése nélkül a megrendelt zárlatnak telekkönyvi feljegyzése által eszközöltetik: és ezen esetben a telekkönyvi feljegyzés végett az illetékes telekkönyvi hatóság kerestetik meg. A biróság a zárt-kérőnek határozott kérelmére azonban a tartozékok összeirását s zárgondnoki kezelés alá adását ezen esetekben is elrendelheli.

Ingóságokra, vagy valamely ingatlan használati jogára elrendelt zárlat a helyszinén, a zár alá veendő tárgyak összeirása, megbecslése s a zárgondnok bevezetése által foganatosittatik.

A zárgondnokot a feleknek és, ha a zárlat az ellenfél meghallgatása nélkül rendeltetett el, a zárlatot kérőnek ajánlatára a zárlatot rendelő biróság nevezi ki. Zárgondnokul elegendő vagyoni biztositékkal -biró, megbizható egyén nevezendő ki, kellő tekintettel arra, hogy a zárgondnok lakhelye és körülményei a zárgondnoki dijak és költségek felesleges szaporodását ne eredményezzék. Ameny-

nyiben a zárlat más biróság területén foganatositandó: a zárlatot elrendelő biróság a zárgondnok kinevezését a foganatositás végett megkeresett biróságra bizhatja.

241. §. A 237. §. *a), b), c), d)* és *e)* pontjainak eseteiben a zárlatnak azon joghatálya van, hogy ingatlanokra a telekkönyvi feljegyzés iránti megkeresés megérkeztének időpontjától, ingóságokra a helyszinén foganatositott zárlat esetében pedig a foganatositás időpontjától számitva, harmadik személy, a zárt kérő kárával, a zárlat tárgyára jogokat nem szerezhet.

Az 1881 : LX. t.-cz. 241. §. rendelkezéséből önkényt folyik, hogy oly harmadik személy, ki a zár alá vett ingóságokra a zárlat foganatositásának időpontját megelőzően keletkezett jogviszonyból tulajdoni joggal vél birni, ebbeli jogát a birtokos és a zároltató ellen inditandó tulajdoni keresettel érvényesitheti. (F. VI. 463.)

(Nagyváradi Tb. határozattárába felvett 5. sz. polg. hat.) Annak a végrehajtatónak a zálogjoga, aki a végrehajtatási jog telekkönyvi feljegyzésének időpontja után, de foganatositása előtt az ingatlannak már elválasztott termését, mint ingóságot foglalja le, hatályos azzal a végrehajtatóval szemben, akinek javára az ingatlan haszonélvezetére a végrehajtási jog telekkönyvileg feljegyeztetett, de tényleges zár alá vétel által még nem foganatosittatott. (Ig. K. VIII. 7. sz.)

242. §. A 237. §. *a), b), c)* és *d)* pontjainak eseteiben a zár alá vett ingóság, amennyiben nagy értékcsökkenés, vagy az értékkel arányban nem álló költségek nélkül el nem tartható, a 104. §. szerint elárverezendő. Ezen esetben jogában áll annak, aki ellen a zárlat elrendeltetett, a zárlat tárgyainak értékét készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban (42. §.) a biróságnál letenni; mit ha teljesitett, a zárlat feloldása hivatalból rendeltetik el. Ugyanez teendő akkor is, ha a felek kezes jótállása, kézizálog adása vagy más módon való biztositásba egyeztek meg.

A biztositandó értéket, amennyiben a felek az iránt meg nem egyeztek, szükség esetében szakértők meghallgatásával, a zárlatot rendelő biróság állapitja meg.

243. §. A zárlatot rendelő végzés ellen azon fél, aki ellen a zárlat elrendeltetett, a következő esetekben élhet felfolyamodással:

a) ha a zárlat a 237. §. ellenére rendeltetett el;

b) ha a per tárgya, illetőleg a jelzálogos hitelező követelése, a zárlat elrendelése előtt teljesen biztositva volt.

Ha a felfolyamodáshoz uj okirat csatoltatik, vagy ha a felfolyamodás tartalmából szükségesnek mutatkozik, az ellenfél az okiratok felterjesztése előtt meghallgatandó.

A zárlat tartamára és feloldására nézve a 234. §. intézkedései megfelelően alkalmazandók.

Az 1881 : LX. t.-czikknek a zárlatot tárgyazó fejezete igénykeresetek iránt rendelkezést nem tartalmazván, zárlat esetében a 92. §-ban meghatározott igénykeresetnek helye nem lehet. (M. 13447.)

244. §. Ha a 237. §. *a)* és *d)* pontjainak eseteiben a zárlat elrendelésekor a zárlat alá vétetni rendelt tárgy iránt a per meginditva nem volt, vagy egyidejüleg meg nem indittatik: a zárlatot rendelő végzés kézbesitésétől számitott 30 napi zárhatáridő alatt azon fél, kinek kérelmére a zárlat elrendeltetett, a pert az illetékes biróság előtt meginditani köteles, ellenesetben az ellenfél kérelmére a zárlat feloldatik.

A 237. §. *c)* pontja esetében ugyanezen 30 napi zárhatáridő alatt a zárlatot szenvedő ellen az illetékes biró előtt a per, vagy az erre illetékes hatóság előtt a fennálló szabályok szerinti eljárás meginditandó avagy bünvádi feljelentés adandó be, különben a zárlatot szenvedő fél kérelmére a zárlat feloldandó.

Egyébként a zárlat feloldására nézve a 237. §. intézkedései, ugy a nyilván valótlan vagy megszünt igény bizto-

sitására kért zárlatból folyó felelősségre nézve a 236. §. intézkedései megfelelően alkalmazandók.

A 237. §. *e)* pontja esetében feloldandó a zárlat akkor, ha a haszonbéri szerződés érvénytelenitése vagy megszüntetése iránt inditott per jogerőre emelkedett birói határozattal eldöntetett.

Ugyanazon szakasz *f)* pontja esetében hivatalból feloldandó a zárlat, ha a zárlatot kérőnek bekebelezett követelése kitörültetett, vagy a zárlat elrendelésekor folyamatban volt perben alperest felmentő jogerőre emelkedett birói határozat hozatott. Ha pedig azon ok megszünt, mely miatt a zárlat elrendeltetett, vagy ha a jelzálogos hitelező követelése a 42. §. szerint biztosittatott: a tulajdonos kérelmére, szükség esetében a zárt kérő jelzálogos hitelező meghallgatása után, a zárlat feloldandó.

A feloldást rendelő végzés ellen beadott felfolyamodásnak halasztó hatálya van.

245. §. A zárlatot elrendelő biróság a zárgondnokot a szükséghez képest, esetleg a feleknek meghallgatása után, hivatalból vagy a felek valamelyikének kérelmére, a körülményeknek megfelelő kezelési utasitással látja el, melyet a zárgondnok követni tartozik. Ily kezelési utasitást a biróság intézkedéseig a kiküldött is adhat ki. A kezelési utasitás meg nem tartása, vagy a helytelen kezelés esetében a felek a zárlatot elrendelő birósághoz előterjesztéssel élhetnek. A biróság szükség esetében a feleknek és a zárgondnoknak meghallgatása után határoz.

A 237. §. *f)* pontja esetében a zárgondnok oly kezelési utasitással látandó el, mely a tulajdonos rendelkezési jogának lehető épségben tartása mellett, a jelzálog állagának és tartozékainak sértetlenül való fenntartása szempontjából megfelelőnek mutatkozik. Ezen esetben a zár alá vett vagyon jövedelme a tulajdonost illeti.

A zárgondnok jogai és kötelességei másküllönben a meghatalmazott jogaival és kötelességeivel azonosak.

A zárlat alá vett dolog haszonvételeinek beszedése a zárgondnok ügykörébez tartozván, ő a haszonbéri követeléseknek biró uton való érvényesitésére kereseti joggal bir. (Dt. LXXIII. 162.)

Az 1881 : LX. t.-cz. 245., illetve 75., 208., 215. és 239. §§-aiban foglalt rendelkezésekből folyik, hogy a végrehajtási eljárásban alkalmazott zárgondnok nem tartható a végrehajtató meghatalmazottjának és hogy ehhez képest a zárgondnok mulasztásáért a végrehajtató csupán azért, mert végrehajtást kért és foganatosittatott, felelősséggel nem tartozik. (Tb.—M. 19087.)

Tény az, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 245. §-ának utolsó bekezdése a zárgondnok jogait és kötelességeit a meghatalmazott jogaival és kötelességeivel azonositja. Ebben azonban nincs kimondva az, hogy meghatalmazónak a zárlatot kérő tekintendő, hanem figyelemmel egyrészről arra, hogy a zárgondnokot a biróság rendszerint a zárlatot kérő ajánlatára nevezi ki, másrészről pedig figyelemmel arra, miszerint alapos és igazolt kifogások emelésével a zárgondnokot a zárlatot szenvedő is elmozdithatja s különösen, ami még fontosabb, a kezelési utasitások adásába ő is befolyhat: kétségtelen, hogy a zárlatot kérő és a zárlatot szenvedő, élükön a zárlatot elrendelő bírósággal, együttesen tekintendők a zárgondnok meghatalmazójának. Eszerint a meghatalmazási viszonyból kifolyólag a zárlatkérő a zárgondnoknak csupán azon tényeiért s mulasztásáért terhelhető felelősséggel, amelyek az ő egyoldalu különös utasitásaira vezethetők vissza, de ezen esetben is csak akkor, ha a zárlatot szenvedőnek a törvény által biztositott beavatkozási jogából folyólag nem volt módja és alkalma a reá nézve sérelmes zárgondnoki ténykedés vagy mulasztás elháritására, mert ellenesetben ahhoz ő is hozzájárultnak lévén tekintendő, az abból esetleg származott jogsérelme miatt figyelembe vehetőleg nem panaszkodhatik. (P. T. XLIV. 4.)

246. §. Ha kötelességeinek a zárgondnok pontosan meg nem felel, vagy megbizhatósága iránt aggályok merülnek fel: állásától bármelyik fél kérelmére, a biróság belátása szerint időközben is, elmozditható.

Sürgős esetekben a biróság a zárgondnokot állásától hivatalból is elmozdithatja.

Az elmozditást rendelő végzés ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Az elmozditott zárgondnok helyébe a biróság a felek meghallgatása után nevez ki ujabban zárgondnokot, s ennek kinevezéseig a zárlat fenntartására szükséges ideiglenes intézkedéseket a körülmények szerint teszi meg.

Az elmozditás elrendelése esetében a zárlat alá vett tárgyaknak a zárgondnoktól való átvételére és az ujonnan kinevezett zárgondnoknak átadására kiküldött rendeltetik. Az átadásnál és átvételnél felmerült nyilvánvaló hiányt valószinüen fedező összeg erejéig a biróság, a jelentés beérkezte után, a zárgondnok ellen biztositási végrehajtást rendel el.

247. §. Azon esetben, midőn valamely dolog vagy jog jövedelme vagy kezelése vétetett zárlat alá: köteles a zárgondnok a zárlat végeztével, és ha a zárlat egy évnél tovább tart, mindenik naptári év végén, esetleg pedig a biróság rendeletére rövidebb idő alatt is, a zárlatot rendelő birósághoz rendesen vezetett számadást bemutatni.

Ha a zárgondnok számadását a határidő lejárta után hivatalból kitüzendő s meg nem hosszabbitható zárhatáridő alatt be nem adná: állásától hivatalból elmozditandó, s egyszersmind ellene a valószinü hiányt fedező összeg erejéig, az érdekelttek bármelyikének kérelmére, a biztositási végrehajtás elrendelendő.

248. §. A zár alá vett tárgy jövedelmét képező ingóságok értékesitése iránt a zárgondnok a zárlatot rendelő birósághoz javaslatát előterjeszteni köteles.

Az értékesités módozata, esetleg a természetben való megtartás iránt a biróság, a felek meghallgatása után, belátása szerint határoz. Ha a felek az értékesités más módozatába meg nem egyeztek: az értékesités a birói árverés utján történik. Az e tárgyban hozott birósági végzés és az árverési hirdetmény ellen felfolyamodásnak és előterjesztésnek helye nincs.

249. §. A zárgondnok által beadott és a biróságnál megtekinthető évi és végszámadásról a biróság a feleket azzal értesiti, hogy észrevételeiket 30 napi zárhatáridő alatt irásban annál bizonyosabban adják be, minthogy különben a számadás helyesnek fog tekintetni.

Észrevételek beadása esetében a biróság, a feleket és a zárgondnokot sommás vagy jegyzőkönyvi tárgyalás utján meghallgatva, a netaláni bizonyitási eljárás után itélet által határoz. Az elsőbirósági itéletet helybenhagyó másodbirósági itélet ellen felebbezésnek helye nincs.

(Budapesti Tb. határozattárába felvett 7. sz. polg. hat.) A végrehajtási eljárásban kirendelt zárgondnok számadásának helyeslése és a zárgondnoki dij megállapitása iránt a járásbiróság által hozott itélet ellen használt felebbezés másodfoku elintézésére nem az 1893 : XVIII. t.-czikkben foglalt felebbezési eljárás szabályai, hanem az eddigi szabályok alkalmazandók. Ebhez képest az emlitett itélet elleni felebbezés nem az 1893. évi XVIII. t.-cz. 131. §-ban megszabott 15 napi, hanem az 1881 : LIX. t.-cz. 32. §-ban megszabott 8 napi határidő alatt adandó be. (Ig. K. IV. 8. sz.)

Amennyiben a zárgondnoki számadás a végrehajtási törvény 249. §-ában szabályozott eljárás utján, s ekként a bizonyitási eljárás megtartásával birálandó meg, a zárgondnoki számadás alkalmából felmerült minden vitás kérdés együttesen itélettel oldandó meg azon esetekben, melyekben a vitás kérdés megbirálására az illető biróság hatásköre máskülönben kiterjed. (J. K. 1902. évi 17. sz.)

250. §. A zárlat költségeit, ide értve a zárgondnoki dijakat is, a zárlatot kérő tartozik előlegezni. A zárlat tartama alatt felmerülő költségek, a 237. §. *l)* pontjának eseteit kivéve, a zárgondnok kezelése alatt befolyt jövedelemből fedezendők.

Ha a zárlatot kérő a zárlat foganatositása után szükségesnek mutatkozó és a zárlat alatti jövedelmekből nem fedezhető költségeket a biróság meghagyására a kitüzött határidőben be

nem szolgáltatná, a zárlat hivatalból feloldandó.

251. §. Az iránt, hogy a zárlat által okozott költségeket melyik fél s minő részben köteles viselni, a 232. §. *a), d), e)* és *f)* pontjainak eseteiben, és a *c)* pont esetében akkor is, ha a zárlat igazolására per indittatik: a biróság rendszerint a per során határoz.

Ha a perben ily határozat nem hozatott, valamint a *b)* pont eseteiben, a zárlati költségek viselésének kérdésében a perbeli itélet jogerőre emelkedése, illetőleg a meginditott másnemü eljárás jogerejü eldöntése, vagy esetleg a zárlat feloldása után a per birósága, vagy ha per nem indittatott, a zárlatot rendelő biróság a feleket sommás vagy jegyzőkönyvi tárgyalás során meghallgatja és végzés által határoz. Az e tárgyban hozott végzés ellen beadott felfolyamodásnak halasztó hatálya van.

A zárgondnok dijában az a végrehajtató marasztalandó, akinek kérelmére a zárgondnok kirendeltetett. (Tb.—J. K. 1902. évi 18. sz.)

252. §. A zárlati költségeket, amennyiben zárgondnoki számadásnak van helye, a 249. §. szerint a számadás kérdésével egyidejüleg, egyébként pedig a zárgondnok és a felek költségfelszámitása alapján, szükség esetében a felek meghallgatásával, a biróság állapitja meg.

A zárgondnoki dijak akkor is megállapitás tárgyát képezik, ha a felek részéről észrevételek nem adattak. A zárgondnoki dijak megállapitását tárgyazó végzés ellen felfolyamodást a zárgondnok is használhat.

A zárlati költségek és zárgondnoki dijak megállapitását tárgyazó végzés ellen beadott felfolyamodásnak halasztó hatálya van.

Az 1881 : LX. t.-cz. 250. §-a értelmében a zárlat tartama alatt felmerülő költségek, a 237. §. *f)* p. esetét kivéve, a zárgondnok kezelése alatt befolyt jövedelemből fedezendők, azok közé a költségek közé a zárgondnoki dijak és kiadások is tartoznak. E mellett a jogszabály mellett az a kérdés, hogy a zárlatot kérő és a zárlatot szenvedő között minő jogviszony áll fenn, valamint, hogy a zárlat helyesen rendeltetett-e el és hogy a zár alá vett vagyon egy harmadik személy igénykeresete következtében a zár alól feloldatott, a zárgondnokra nem tartozik és dijaira és kiadásaira nézve az idézett 250. §-ban biztositott jogát el nem enyésztheti. A 250. §-nak az a rendelkezése, hogy a zárlat költségeit, ideértve a zárgondnok dijait, a zárlatot kérő tartozik előlegezni, csak arra az esetre áll, ha azok a jövedelemből nem fedezhetők. Annak a kérdésnek megbirálása pedig, hogy a jogellenesen foganatositott végrehajtási zárlattal a felülvizsgálattal élő fél esetleg kárt szenvedett-e, nem ez utra tartozik. A felebbezési biróság tehát jogszabályt nem sértett akkor, amidőn a zárgondnok által a jövedelemből fedezett költségeinek és kiadásainak visszatéritésére ezt nem kötelezte. (M. 19088.)

253. §. A jelen törvény 245., 246., 247., 248., 249., 250. és 252. §§-ainak a zárgondnoki utasitásokra, a zárgondnok jogai és kötelességei, a zárgondnok elmozditására, a zárgondnoki számadásokra, a zárgondnoki kezelés alatt befolyt jövedelmi tárgyak értékesitésére, a zárgondnoki számadások elintézésére, a zárlati költségek és zárgondnoki dijak előlegezésére és megállapitására vonatkozó rendelkezései a jelen törvény 75., 164., 180., 208., 211., 213. §-ai értelmében, valamint a hagyatéki eljárás során elrendelt zárlatok eseteiben is, a dolog természetének megfelelően alkalmazandó.

A zárgondnoki költségek és dijak ezen esetekben a végrehajtás foganatositására illetékes biróság, illetőleg a hagyatéki biróság által állapittatnak meg.

254. §. A fennálló törvényekben előforduló másnemü zárlat (sequestrum) eseteiben, a szokott eddigi eljárás tartandó meg.[1])

[1]) A fennálló jogszabályok szerint zárlatnak helye van a következő esetekben:

a) gazdasági tiszt vagyonára, midőn számot adni vonakodik (1622 : LXV. és 1725 : LXIII.);

b) arányossági perben, ha tárgyát közös erdő felosztása képezi (1807 : XXI. t.-cz. 9. §.);

c) főpapok ellen, midőn javadalmi jószágaikat

Zárhatározatok.

255. §. Azon napot, melyen jelen törvény életbe lép, az igazságügyminister állapitja meg.

E napon az 1868 : LIV. t.-cz. 324—473. §§-ainak hatálya megszünik.

256. §. A jelen törvény hatályba léptének napján folyamatban levő végrehajtási ügyekre jelen törvény rendeletei rendszerint nem alkalmazandók.

Ezen szabálytól eltérőleg jelen törvény rendeletei alkalmazandók:

a) az egész végrehajtási eljárásra: ha a jelen törvény hatályba lépte napjáig a végrehajtás elrendeltetett ugyan, de foganatositása meg nem kezdetett;

b) az árverés elrendelésére, foganatositására és az azt követő eljárásra: ha a jelen törvény hatályba léptének napján az árverés még el nem rendeltetett;

c) a végrehajtás megszüntetése, korlátozása vagy felfüggesztése iránt inditott keresetekre és az igényperekre; ha ezek a jelen törvény hatályba lépte után indittatnak; vagy ha az első tárgyalási határnap a jelen törvény hatályba lépte után tüzetik ki;

d) az elsőbbségi bejelentvények elintézésére és a sorrendi és árfelosztási eljárásra, ha a jelen törvény hatályba léptének napjáig az elsőségi vagy sorrendi tárgyalásra határnap nem tüzetett.

A jelen törvény 28., 39., 40., 41. és 42. §§-ainak intézkedései, a folyamatban levő végrehajtási ügyekben is, a dolog természetének megfelelően alkalmazandók.

257. §. A 256. §. értelmében a korábbi jogszabályok szerint folytatandó végrehajtási eljárás során a jelen törvény hatályba lépte után hozandó végzések, intézkedések és eljárások ellen semmiségi panasz helyett felfolyamodásnak van helye, melyre nézve a jelen törvény rendeletei a dolog természetének megfelelően alkalmazandók.

A jelen törvény hatályba léptekor folyamatban levő és a 256. §. *c)* pontja alá nem eső végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti ügy érdemében az elsőbiróság által hozott végzés ellen felfolyamodásnak, és ha a másodbiróság az elsőbiróság végzését megváltoztatja, a másodbirósági végzés ellen további felfolyamodásnak van helye.

A jelen törvény hatályba léptének alapján folyamatban lévő végrehajtási ügyek, az eljárás tovább folytatása végett, a jelen törvény 18. §-a szerint illetékes birósághoz teendők át.

258. §. A polgári peres eljárásban az osztrák-magyar bankot az 1878. évi XXV. t.-cz. alapján, a magyar földhitelintézetet az 1871. évi XXXIV. t.-cz. és az 1879 : XLV. t.-cz. alapján, végre a kisbirtokosok országos földhitelintézetét az 1879 : XXXIX. t.-cz. alapján megillető kiváltságos jogok jelen törvény által nem érintetnek.

Az 1871. évi XXXIV. t.-czikk mindazonáltal a következőkben módosittatik:

a) az ingatlanra elrendelt végrehajtás foganatositása végett az illető telekkönyvi hatóság keresendő meg;

b) az idézett törvény 12-ik §-ának azon

és épületeiket pusztulni hagyják (1723 : LXXI. és 1741 : XVI. t.-cz.);

d) tékozlás esetében a törvényes örökösök kérelmére (1723 : XLVIII. t.-cz. id. törv. szab. I. 4. és 7. §§.);

e) bányaügyekben (id. törv. szab. VII. r. 13. cz. 55. §.);

f) a kötelesrész biztositására (id. törv. szab. I. r. 3. §.);

g) hitbizományi birtokos ellen az 1869. évi április hó 7-én kibocsátott id. rendelet 18. §-a szerint (III. R.);

h) gyámügyekben lásd az 1877 : XX. t.-cz. némely intézkedéseinek módositásáról és pótlásáról szóló 1885 : VI. t.-czikket (III. R.);

i) a szerzői jogról szóló 1884 : XVI. t.-cz. értelmében követendő eljárásban (III. R.);

k) határőrvidéki házközösségi vagyonban (1885 : XXIV. t.-cz. 28. §., 1898 : XII. t.-cz.);

l) község ellen (1886 : XXII. t.-cz. 117. §.);

m) védjegy bitorlása esetében (1890 : II. t.-cz. 28. §.);

n) mesterséges bor készitője ellen (1893. évi XXIII. t.-cz. 10. §.);

o) szabadalom bitorlása esetében (1895. évi XXXVII. t.-cz. 51. §.);

p) bünügyekben (1896. évi XXXIII. t.-cz. 492. §.).

intézkedése, hogy ingóságokra a végrehajtás a váltóvégrehajtási eljárás szerint foganatositandó: hatályon kivül helyeztetik;

c) az idézett törvény 16-ik §-ában foglalt jogot a magyar földhitelintézet és a kisbirtokosok országos földhitelintézete csak akkor gyakorolhatja, ha a különböző telekkönyvi jószágtesteket ugyanazon jelzálogos követelések terhelik.

259. §. A jelen törvény hatálya a polgárositott határőrvidékekre is kiterjesztetik;

Az igazságügyminiszter felhatalmaztatik, hogy jelen törvénynek a polgárositott határőrvidéken való életbeléptetése napját külön megállapithassa és az e területen szükséges és átmeneti intézkedéseket rendeleti uton megállapithassa.

260. §. Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister bizatik meg.

3333. szám.
1881. nov. 1.

Igazs. min. rendelet

a végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. hatályba léptetése tárgyában.

Az 1881 : LX. t.-cz.-ben foglalt végrehajtási eljárást, a 225. §-ban nyert felhatalmazás erejénél fogva, 1882. évi január 1-ső napjával léptetem hatályba.

A polgárositott határőrvidéken az ezen alkalomból szükséges átmeneti intézkedéseket az egyidejüleg kiadott 1881. évi 34601. sz. rendeletben állapitottam meg.

Az idézett t.-cz. végrehajtása czéljából egyebekre nézve a 18. és 260. §§. alapján rendelem:

I. Budapest főváros hatóságának területén a végrehajtásokat foganatositó járásbiróságok:

1. §. Budapest főváros hatóságának területén mindazon végrehajtásoknak foganatositásával, amelyek nem telekkönyvi bejegyzés által teljesitendők, a főváros Duna-jobbparti részében a budapesti I—III. ker. kir. járásbiróságot, a főváros Duna-balparti részében pedig a budapesti V. ker. kir. járásbiróságot bizom meg. (1881 : LX. t.-cz. 18. §-a.)

II. A kir. törvényszékeknél és a budapesti IV., VI—VII. és VIII—X. kerületi kir. járásbiróságoknál alkalmazott birósági végrehajtóknak áthelyezése és a végrehajtók feletti rendelkezés.

2. §. A budapesti és a pestvidéki kir. törvényszékeknél, valamint a budapesti IV., VI—VII. és VIII—X. kerületi járásbiróságoknál alkalmazott kir. végrehajtókat 1881. évi deczember hó 31-ével egyelőre a budapesti V. ker. kir. járásbirósághoz, a kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél alkalmazottak közül pedig egyet, akit azon törvényszéknek elnöke jelöl ki, a budapesti I—III. kerületi kir. járásbirósághoz, és a többit ugyancsak a budapesti V. ker. kir. járásbirósághoz helyezem át.

3. §. A többi kir. törvényszéknél alkalmazott végrehajtókat ugyancsak 1881. évi deczember hó 31-ével a törvényszéki székhelyekre nézve illetékes kir. járásbiróságokhoz helyezem át.

4. §. A kir. törvényszékeknek elnökei az áthelyezésről, ezen rendeletemre hivatkozással a birósági végrehajtóknak értesitvényt adnak

5. §. A kézbesitéseknek esetleg birósági végrehajtó által teljesittethetése, és a kisebb polgári peres ügyekben a végrehajtásoknak birósági végrehajtó által foganatosittathatása (1868. évi LIV. t.-cz. 260. §., 1871 : LI. t.-cz. 15. §., 1875 : X. t.-cz. 1. §., 1877 : XXII. t.-cz. 66. §. és a kis. polg. perügyvitel 21. §.) czéljából, a budapesti IV., VI—VII. és VIII—X. kerületi kir. járásbiróságok a budapesti V. kerületi kir. járásbiróságnál alkalmazott végrehajtók felett közvetlenül rendelkeznek.

A felek a végrehajtásra illetékes kir. járásbiróságnál alkalmazott végrehajtóknak az 1868 : LIV. t.-cz. 260. §-a esetében a járásbiróság végrehajtási területén teljesitendő kézbesitésre (1875 : IX. t.-cz. 3. §-a) közvetlenül adhatnak megbizást.

A kir. törvényszékeknek a birósági végrehajtók feletti rendelkezési joga az 1875 : IX. t.-cz. 1. §-ában van meghatározva.

III. A folyamatban levő végrehajtási ügyek.

6. §. A kir. törvényszékeknek elnökei és a budapesti IV., VI—VII. és VIII—X. kerületi kir. járásbiróságoknak vezetői kellőleg intézkedjenek, hogy az 1881. évi deczember hó 31-én folyamatban levő végrehajtási ügyekre vonatkozó iratok — amennyiben az alábbi pontokban eltérő intézkedés nem foglaltatik — az ezen rendelettel hatályba léptetett 1881. évi LX. t.-cz. 257. §-a értelmében, az eljárás további folytatása végett, az idézett t.-cz.

18. §-a és illetve jelen rendeletemnek 1-ső §-a szerint illetékes kir. járásbiróságokhoz ügyenként rendezve, külön-külön iratjegyzék — és lehetőleg egy kisérő átirat — mellett, 1882. évi január 1-én túl késedelem nélkül megküldessenek.

A kisérő átirathoz az átküldött ügyiratoknak számjegyzéke csatolandó, amely a végrehajtásnak foganatositására illetékes kir. járásbiróság által az átvételnek elismeréseül aláirandó és az iratokat átküldött kir. járásbirósághoz visszaküldendő.

Azon végrehajtási ügyekre vonatkozó iratok, amelyekben 1881. évi deczember hó 31-éig igénykereset, elsőbbségi bejelentvény, vagy a végrehajtás megszüntetésére avagy korlátozására nézve kérelem adatott be, csakis az igénynek, illetve az elsőbbségi jognak, vagy a végrehajtás megszüntetése avagy korlátozása kérdésének jogerejü birói határozattal lett eldöntése után küldendők át a végrehajtás további folytatására illetékes kir. járásbiróságokhoz.

Azon ügyekről pedig, amelyekre vonatkozó iratok a végrehajtási eljárásnak teljesitése végett kir. közjegyzőknél vagy birósági végrehajtóknál vannak, a végrehajtási eljárás folytatására illetékes kir. járásbiróságoknak, az irattárban őrzött vonatkozó előiratokkal együtt, kimutatások küldendők, amely kimutatásokban kiteendő az ügyszám, a végrehajtási eljárás neme és a kiküldöttnek neve.

Az emlitett kiküldöttek egyidejüleg oda utasitandók, hogy a teljesitett eljárásról jelentéseiket az ügyiratokkal együtt a végrehajtás foganatositására illetékes (megnevezendő) kir. járásbirósághoz nyujtsák be.

A végrehajtási eljárás foganatositása végett netalán birónál vagy birósági hivatalnoknál levő ügyiratok ezektől bekivánandók, és a végrehajtásnak foganatositására illetékes kir. járásbiróságoknak szintén megküldendők.

A felebbviteli biróságoknál levő végrehajtási ügyekre vonatkozó iratoknak átküldése akkor eszközlendő, miután azok az emlitett biróságoktól beérkeztek.

Ennélfogva a felebbviteli biróságok által az emlitett ügyekre vonatkozó iratok még azon esetben is a felterjesztő birósághoz küldendők vissza, ha annak illetékessége a felebbvitt ügyre nézve az ezuttal hatályba léptetett törvénynél fogva megszünt volna.

7. §. A végrehajtás foganatositására illetékes kir. járásbiróságok az ügyiratokat ügyenként a biróság iktatókönyvébe beiktatják, azoknak iktatószámait a kisérő átiratokra ráirják és az átiratokat az elnöki iktatókönyvekbe bevezetik; arról pedig, hogy az eljárás általuk fog hivatalból folytattatni, az illető feleket tudósitják és a további intézkedéseket az ezuttal hatályba léptetett törvény értelmében megteszik.

Óvadékképes értékpapirok.

8. §. A jelen rendelettel hatályba léptetett törvény intézkedései szerint a végrehajtási eljárás folyamán biztositékul — ha erre nézve a felek között más megállapodás nem jön létre — a kormány által óvadékképesnek nyilvánitott értékpapirok is elfogadandók.

Ily értékpapirokul a következőket jelölöm meg: [1])

I. Állampapirok.

1. A magyar és erdélyi, továbbá a horvát-szlavon mindennemü földtehermentesitési kötvények, ugy a záradékosak, mint a záradék nélküliek;

2. az 1868. évi magyar vasuti kölcsönkötvények;

3. a magyar szőlőváltsági államkötvények;

4. az 1870. évi magyar nyeremény-sorsjegyek;

5. az 1871. évi 30 milliós kölcsön kötvényei;

6. az 1873. évi 54 milliós államkölcsön kötvényei;

7. az 1873. évi 6%-os kincstári utalványok;

8. az 1874. évi másodkibocsátásu 6%-os kincstári utalványok (mind a 8-ra nézve 1875. évi 2133. sz. I. R.);

9. az irtvány- és maradványföldek megváltásának közvetitésére kibocsátott jelzálogos urbéri kötvények;

10. a kincstári kamatozó pénztári jegyek (mindkettőre nézve 1875. évi 2133. sz.);

11. az 1876: XLVI. és 1877: IX. t.-cz. alapján kiadott aranyjáradék-kötvények (1878. évi 29456. sz.);

12. a magyar és osztrák államkötvények, és állami biztositást élvező magyar és osztrák vasutak elsőbbségi kötvényei (1882. évi 26922.);

13. az összes magyar és osztrák állampapirok, földtehermentesitési, szőlődézsmaváltsági, jelzálogos urbéri váltsági kötvények, budapesti lánczhid stb. (1882. évi 26922. sz.)

14. az 1902. évi V. t.-cz. 6. §-a alapján kibocsátható 4%-os magyar koronajáradék-kötvények helyett egyelőre kiadott ideiglenes elismervények (1902. évi 19981. sz.).

II. Közlekedési vállalatok papirjai.

1. Az 1871. évi gömöri vasuti záloglevél-kölcsön záloglevelei;

[1]) Az e rendeletben, továbbá a közjegyzői óvadék tárgyában 1875. évi 2133. sz. alatt kelt és az 1882. évi 26922. számu I. M. rendeletben elősorolt óvadékképes értékpapirok sorozatát számos későbbi rendelet kiegészitette. A fentebbi sorozat az 1904. év végéig megjelent mind e rendeletek figyelembe vételével van összeállitva.

2. a keleti vasuti másodkibocsátásu elsőbbségi kötvények;

3. az állami kamatbiztositást élvező vasutak elsőbbségi kötvényei (mind a háromra nézve 1875. évi 2133. sz.);

4. az állam által átvett tiszavidéki, első erdélyi, a Báttaszék-Dombovár-Zákányi és az Alföld-Fiumei vasuttársulatok fokozatosan beváltandó részvényei (1885. évi 8083. sz.);

5. az államositott gácsországi, magyar nyugati és budapest-pécsi vasuti részvények (1890. évi 26009. sz.);

6. az államositott magyar északkeleti vasuti részvények (1891. évi 3955. sz.);

7. a mármarosi sóvasut részvénytársaság 4 ½ %-os elsőbbségi részvényei (1885. évi 58798. és 1890. évi 38289. sz.);

8. az Adria magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság 4 ½ %-kal kamatozó, 100, 500 és 1000 forintos elsőbbségi kölcsönkötvénye (1891. évi 39227. sz.);

9. a magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság által kibocsátott, 4 ½ %-os, 400 koronáról szóló elsőbbségi kölcsönkötvények (1895. évi 30598. sz.);

10. a magyar helyi érdekü vasutak részvénytársaság által kibocsátott 4½ %-kal kamatozó 200, 1000, 2000 és 10,000 koronáról szóló kötvények (1893. évi 27972. sz.);

ugyanannak 4 %-kal kamatozó, 200, 1000, 2000 és 10,000 koronáról szóló kötvényei (1895. évi 37329. sz.);

ugyanannak 4 %-os, 200, 1000 és 2000 koronáról szóló kötvényei (1895. évi 44819. sz.);

11. a nagy-kikinda-nagybecskereki helyi érdekü vasutrészvénytársaság által kibocsátott elsőbbségi részvények (1894. évi 6919. sz.);

12. a torontáli helyi érdekü vasutak részvénytársaság által kibocsátott, 4 ½ %-kal kamatozó 100. 500 és 1000 frtos elsőbbségi kölcsönkötvények (1894. évi 13330. sz.);

13. a debreczen-hajdunánási és a marosvásárhely-szászrégeni helyi érdekü vasut-részvénytársaság által kibocsátott elsőbbségi részvények (1894. évi 27762. sz.);

14. a kassa-tornai helyi érdekü vasut részvénytársaság által kibocsátott elsőbbségi részvények (1897. évi 44221. sz.).

III. Földhitelintézeti és bankpapirok.

1. A magyar földhitelintézet záloglevelei (1875. évi 2133. és 1881. évi 3333. sz.);

ugyanaz által 100, 1000 és 10,000 frtos czimletekben kibocsátott, 4 %-kal kamatozó szabályozási és talajjavitási záloglevelek (1897. évi 23427. sz.);

2. a magyar kisbirtokosok orsz. földhitelintézetének záloglevelei (1875. évi 20146., 1881. évi 3333., 1882. évi 26922., 1883. évi 27782. sz.);

3. a magyar jelzálog-hitelbank záloglevelei (1875. évi 22471., 1881. évi 3333., 1883. évi 20635. sz.);

ugyanannak 4 %-kal kamatozó, nyereményekkel egybekötött, 50 év alatt visszafizetendő, 100 frtos nyereménykötvényei (1884. évi 45142. sz.);

ugyanannak 4 %-kal kamatozó, 100, 500, 1000 és 5000 frtos községi kötelezvényei (1890. évi 23844., 1895. évi 38726. sz.);

ugyanannak 4½ %-kal kamatozó, bemutatóra szóló 100, 500, 1000 és 5000 frtos, 50 év alatt kisorsolandó községi kötvényei (1891. évi 23622. sz.);

ugyanannak 3 %-kal kamatozó, nyereményekkel egybekapcsolt 200 korona névértékü kötvényei (1895. évi 2115. sz.);

4. a magyar általános földhitel részvénytársulat záloglevelei (1875. évi 22471., 1881. évi 3333. sz.);

5. a pesti magyar kereskedelmi bank záloglevelei (1875. évi 33357., 1881. évi 3333., 1883. évi 20635. sz.);

ugyanannak 4 ½ %-kal kamatozó, sorsolás utján 50 ½ év alatt visszafizetendő, 100, 500. 1000 és 5000 frtról szóló községi kötvényei (1887. évi 5287. sz.);

ugyanannak 200, 1000, 2000 és 10,000 koronás czimletekben kibocsátott 4 %-os községi kötvényei (1893. évi 37480. sz.);

6. az osztrák-magyar bank záloglevelei (1881. évi 3333., 1882. évi 26922. sz.);

7. a volt szab. osztrák nemzeti bank záloglevelei (1882. évi 26922. sz.);

8. a nagyszebeni földhitelintézet által kibocsátott 5 ½ %-os, 24 év alatt törlesztendő és 20 % jutalommal ellátott 100, 500 és 1000 frtos:

6 %-os, 17 év alatt törlesztendő és 5 %-nyi ráfizetéssel ellátott 100 és 1000 frtos;

végül 6 %-os, 27 év alatt törlesztendő jutalomnélküli, valamint 5 ½ %-os, 31 év alatt törlesztendő, jutalom nélküli 100, 500 és 1000 frtos záloglevelei (1884. évi 56726. sz.);

9. az erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság 5 %-kal kamatozó, 100, 500 és 1000 forintos záloglevele (1892. évi 20758. sz.);

ugyanannak 4 ½ %-kal kamatozó, 200, 1000. 2000 és 5000 koronáról szóló záloglevelei, és 4 ½ %-kal kamatozó, 50 év alatt sorsolás utján visszafizetendő, 200, 1000, 2000 és 5000 koronáról szóló községi kötelezői (1893. évi 8187. sz.);

10. a horvát-szlavon orsz. jelzálogbank által 100, 500, 1000 és 5000 frtos czimletekben kibocsátott 4 ½ %-os záloglevelek (1893. évi 34128. sz.);

ugyanannak 100, 500, 1000 és 5000 frtos czimletekben kibocsátott 4 ½ %-os községi kötelezői (1898. évi 9690. sz.);

11. a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja, mint részvénytársaság által 100, 200, 500, 1000, 5000 és 10,000 koronás czimletekben kibocsátott 4 ½ %-os záloglevelek 1893. évi 34128. sz.);

ugyanannak 100, 200, 500, 1000, 5000 és 10,000 koronás, illetve 200, 500, 1000, 2000, 5000 és 10,000 koronás czimletekben kibocsátott 4 %-os, illetve 4 ½ %-os községi kötelezői (1893. évi 34128. sz.);

12. a magyar agrár- és járadékbank által kibocsátott, 4 ½ %-kal kamatozó 200, 2000 és 10,000 koronáról szóló járadékjegyek (1898 évi 50701. sz.);

13. a magyar agrár- és járadékbank részvénytársaság által az 1896 : V. t.-cz. alapján 200, 2000 és 10,000 kor. czimletekben kibocsátott 4 %-kal kamatozó kötvények (1898. évi 61432.); ugyanaz által 200, 1000, 2000 és 10,000 kor. czimletekben kibocsátott 4 ½ %-kal kamatozó záloglevelek (1899. évi 59539. sz.).

IV. Takarékpénztárak papirjai:

1. a pesti hazai első takarékpénztár-egyesület által kibocsátott 100, 1000 és 10,000 frtról szóló 5 %-os, 40 ½ év alatt visszafizetendő kamatozó kötvények (1884. évi 462., 1884. évi 15402., 1884. évi 26457. sz.);

ugyanannak 4 ½ %-kal kamatozó, 43 év alatt visszafizetendő, 100, 1000 és 10,000 frtos kamatozó kötvényei (1886. évi 45172. sz.);

ugyanannak 4 %-kal kamatozó, 100, 500, 1000 és 5000 frtról szóló kötvényei (1893. évi 12106. sz.);

ugyanannak 200, 1000, 5000 és 10,000 koronás czimletekben kibocsátott 4 %-os záloglevelei (1894. évi 39268. sz.);

ugyanaz által 200, 1000, 2000 és 5000 kor. czimletekben kibocsátott 4 ½ %-kal kamatozó záloglevelek (1900. évi 69318. sz.);

2. a magyar országos központi takarékpénztár 4 ½ %-kal kamatozó záloglevelei (1888. évi 35172. sz.);

3. a nagyszebeni általános takarékpénztár 5 %-os, 31 ½ év alatt kisorsolás utján 10 %-os dijjal visszaváltandó 100, 500 és 1000 forintos záloglevelek (1890. évi 16888. sz.);

ugyanennek 1889. évi másod- és 1890. évi harmadkibocsátásu 5 %-os, 40 év alatt visszaváltandó, 100, 500 és 1000 frtos záloglevelei (1890. évi 42943. sz.);

ugyanennek 5 %-kal kamatozó 100, 500 és 1000 forint névértékü czimletekben, valamint 4 ½ %-kal kamatozó 200, 1000, 2000 és 10,000 kor. névértékü czimletekben kibocsátott záloglevelei (1902. évi 6867. sz.);

4. a temesvári első takarékpénztár 5 %-os és 4 ½ %-os, 38, illetve 40 év alatt kisorsolás utján visszaváltandó 100, 500, 1000 és 5000 forintos záloglevelei (1890. évi 28769. sz.);

ugyanez által kibocsátott C sorozatu, 4 ½ %-kal kamatozó 200, 500, 1000, 2000, 5000 és 10,000 korona névértékü záloglevelek (1902. évi 7365. sz.);

5. az egyesült budapest-fővárosi takarékpénztár 4 ½ %, 100, 500, 1000 és 5000 frtról szóló záloglevelei (1891. évi 8023. sz.);

ugyanannak 200, 1000, 2000 és 10,000 koronáról szóló 4 %-os záloglevelei (1894. évi 3366. sz.);

6. az aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság 5 ½ %-os és 5 %-os, 100, 500, 1000 és 5000 frtról szóló záloglevelei (1891. évi 13152. szám);

7. az aradmegyei takarékpénztár 4 ½ %-os, 100, 200, 1000, 5000 és 10,000 koronáról szóló záloglevelei (1894. évi 18707. sz.);

8. a belvárosi takarékpénztár részvénytársaság 4 ½ %-os 200, 500, 1000, 2000 és 5000 koronás czimletekben kibocsátott záloglevelei (1895. évi 48808. sz.);

9. a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja mint részvénytársaság által 4 % kamatozás mellett 200, 500, 1000, 2000, 5000 és 10,000 koronás czimletekben kibocsátott záloglevelei (1896. évi 30398. sz.);

10. a debreczeni első takarékpénztár által kibocsátott 4 ½ %-kal kamatozó 200, 500, 1000, 2000, 5000 és 10,000 koronáról szóló záloglevelek (1897. évi 25201. sz.);

11. a brassói általános takarékpénztár által 100, 500, 1000 és 5000 koronás czimletekben kibocsátott 5 %-kal és 4 ½ %-kal kamatozó záloglevelek (1903. évi 39950. sz.).

V. Egyéb papirok:

1. A temes-bégavölgyi vizszabályozó társulat által felvett 12 milliós kölcsön fejében kibocsátott 5 %-os, 50 év alatt törlesztendő, 100, 1000 és 5000 frtos kötvények (1886. évi 1452. sz.);

2. a Budapest főváros közönsége által felvett 25 milliós kölcsön 4 ½ %-os kötvényei (1891. évi 13153. sz.);

3. Budapest székesfőváros által közérdekü beruházásokra 100 millió korona erejéig felvehető 4 %-os kölcsönnek kötvényei (1897. évi 22037. sz.);

4. az 1898 : XXIII. t.-cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezetnek 1000 korona névértékü alapitványi üzletrészjegyei oly feltétel alatt, hogy ezeket az üzletrészeket az, akinek nevére szólnak, a betétel előtt üres forgatmánynyal látja el (1900. évi 26885. sz.),

ugyanannak 100, 500, 1000 és 5000 koronás czimletekben kibocsátott, 5 %-kal kamatozó kötvényei (1900. évi 61244. sz.).

9. §. Ezen rendeletemnek kiegészitő részét képezik:

1. a birói ügyviteli szabályoknak módositása, (illetve most az 1891. évi 4291. sz. a. kibocsátott uj bir. ügyv. szabályok) és

2. az 1875 : IX. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott rendeletek.

B)

1871 : LI. és 1875. : IX. t.-czikkek

A BIRÓSÁGI VÉGREHAJTÓKRÓL.

1871 : LI. Törvényczikk.

1. §. *(Ennek helyébe lépett az 1875. évi IX. t.-cz. 1. §-a.)*

2. §. Birósági végrehajtónak csak oly magyar állampolgárt lehet kinevezni, aki

a) életének 24-ik évét betöltötte, feddhetlen jellemü s vagyona felett rendelkezési joggal bir; s aki egyszersmind

b) a következő szakaszban meghatározott vizsgát jó sikerrel letette.

3. §. A vizsga bármelyik elsőfoku kir. törvényszék előtt tehető le, és szóbeli és irásbeli.

A vizsgáló bizottság az elnökön kivül két itélőbiróból áll.

A képesitettnek képességi bizonyitvány adandó ki.

A szóbeli vizsga tárgyai: a jelen törvény s az annak alapján kiadandó utasitás és egyéb törvényeknek s törvényes rendeleteknek a birósági végrehajtók hatáskörére s eljárására vonatkozó határozatai.

Az irásbeli vizsga tárgyát az illető fogalmazási képességének megbirálása képezi, tekintettel azon számviteli és irásbeli teendőkre, melyek a birósági végrehajtónak szolgálatához tartoznak.

A fentebbi vizsga letétele alól felmentetnek, kik a birói hatalomról szóló 1869. évi IV. t.-cz. 6. és 7. §-aiban meghatározott képességgel birnak.

4. §. A birósági végrehajtó kinevezése után a hivatalos eskü letétele végett legfeljebb 30 nap alatt azon törvényszék elnökénél, melynek területére végrehajtónak kineveztetett, jelentkezni tartozik.

Az eskü letétele után azonnal köteles hivatalát elfoglalni.

Ha ezen idő alatt nem jelentkezik vagy hivatalát azonnal el nem foglalja, ugy tekintetik, mintha lemondott volna, kivéve ha igazolni tudja, hogy ezen mulasztását legyőzhetlen akadályok okozták.

5. §. A birósági végrehajtó nem lehet oly hivatalban vagy szolgálatban, s nem vihet oly üzletet vagy foglalkozást, mely által hivatalbeli kötelességének pontos és hü teljesitésében akadályoztatnék.

6. §. A birósági végrehajtók dijait, amelyek e törvény 21. és 24. szakaszaiban vannak meghatározva, a felek tartoznak fizetni.

7. §. Minden birósági végrehajtónak külön hivatalos pecsétje és hitelesitett könyve van. A pecsétet, valamint a könyvet a hivatali eskünek letétele után, árának megtéritése mellett, a törvényszék elnökétől kapja.

A pecsét közepét Magyarország czimere képezi, körirata pedig ezen szavakat: »birósági végrehajtó«, valamint azon biróság megjelölését tartalmazza, melynél az illető alkalmazva van.

8. §. A birósági végrehajtó könyvét pontosan és rendesen tartozik vezetni, abban vakarást vagy törlést tenni nem szabad; s ha valamely tétel tévedésből helytelenül iktattatott be, a kiigazitásnak olyképen kell történni, hogy az

előbbi irás olvasható maradjon; de ily esetben a kiigazitás okát ugyanazon tételnél a könyv utolsó rovatában külön meg kell jegyezni.

9. §. A birósági végrehajtó könyvét a következő rovatok szerint vezeti:

a) az első rovatba jő a folyó szám;

b) a második rovatba: a biróság megjelölése, mely a meghagyást a végrehajtóhoz intézi, valamint azon biróság megnevezése, mely a meghagyás tárgyát képező eljárást elrendelte, továbbá a meghagyás száma és tárgya, azon személyek megnevezésével együtt, akiknek részére és akik ellen a meghagyás teljesitendő;

c) a harmadik rovatban a meghagyás foganatositására tett eljárások jegyeztetnek fel, az eljárás napjának és órájának kitüntetésével;

d) a negyedik rovatba iktatandók a végrehajtó dijai és költségei, valamint az ezen czimen a féltől kapott előlegek, ugyszintén a későbbi levonások;

e) az ötödik rovat a netaláni sürgetések bejegyzésére szolgál;

f) a hatodik rovatba jegyzendők be a végrehajtás utján vagy annak alkalmával a kötelezettség fedezésére történt fizetések vagy teljesitések;

g) a hetedik rovatba egyéb, a tárgyra vonatkozó jegyzetek jönnek.

Ha a beiktatott tárgyra vonatkozólag későbbi, vagy más biróságtól küldött meghagyás érkezik, ez a fenn előirt módon uj folyószám alatt iktatandó be, az utóbbi meghagyás folyószáma azonban az előbbinél a hetedik rovatban megjegyzendő, valamint az előbbi meghagyás száma az utóbbinál szintén kiteendő.

A nap, melyen a meghagyás beiktattatott, a lap közepére jő, és az ugyanazon napon beiktatott meghagyásoknál nem ismételtetik.

10. §. A beiktatásnak azonnal meg kell történni, mihelyt a meghagyás a birósági végrehajtóhoz megérkezett. Az átvételt hivatalvesztés terhe alatt nem szabad megtagadnia.

Ha a végrehajtó a meghagyás érkeztekor székhelyétől távol volna, akkor visszajövetele után tartozik azt azonnal beiktatni, s egyszersmind a késedelem okát könyvében ugyanazon szám alatt megjegyezni.

11. §. A birósági végrehajtó a kinevezési okmányban kijelölt helyen köteles állandóan lakni.

12. §. A birósági végrehajtók hatásköréhez tartozik:

a) a kézbesités;

b) a végrehajtás.

13. §. *(Ennek helyébe lépett az 1875. évi IX. t.-cz. 3. §-a.)*

14. §. Végrehajtási cselekményt birósági végrehajtók teljesitenek, kivéve azon fontosabb eseteket, amelyekben a biróság a végrehajtás foganatositásával egyik tagját bizza meg.

A végrehajtás költségeit azonban soha sem állapitja meg maga a birósági végrehajtó, hanem felszámitja azokat jegyzőkönyvében, és azután megállapitás végett a biróságnak jelenti be. Szintén a biróság határoz a végrehajtás folyama alatt felmerült tulajdoni és elsőbbségi igények felett is, s amennyiben azokat tisztára nem hozhatja, az 1868 : LIV. t.-cz. 366. §-a értelmében a törvény rendes utjára utasitja.

Ezen szakasz rendelkezése a váltóvégrehajtásokra is kiterjed.

A végrehajtási cselekmény bevégezte után a birósági végrehajtó 48 óra alatt tartozik beadni jelentését azon bírósághoz, amelynél alkalmazva van, valamint az átvett pénzeket vagy egyéb értéket is, ha azokat a félnek vagy megbizottjának azonnal nem lehetett kézbesiteni, ellenkező esetben 100 frtig terjedhető birságban marasztaltatik el; ismétlés esetében pedig hivatalát veszti.[1])

15. §. A birósági végrehajtó a 13. és 14. szakaszok értelmében hatáskörébe tartozó meghagyásokat haladéktalanul teljesiteni köteles s azok foganatositását soha el nem halaszthatja azon okból,

---

[1]) L. az 1871 : IX. t.-cz. 4. és 5. §-ait.

hogy az eljárásért járó dijt neki nem előlegezték.

Ha azonban a meghagyás azon biróságnak, melynél a birósági végrehajtó alkalmazva van, székhelyén kivül volna teljesitendő, a foganatositás előtt az ezen törvény 21. §-ának *b)* és *c)* pontjai alá eső dijai és költségei előlegezését megkivánhatja.

A fél által akár előlegképen, akár illetményének kielégitéséül tett fizetésekről a birósági végrehajtó bélyegmentes nyugtát ad.

26952. szám.
1875. szept. 22.

Igazs. min. rendelet

hogy az osztrák biróságok által elrendelt polgári végrehajtások költségelőleg nélkül is foganatosittassanak.

Az osztrák cs. kir. igazságügyministerium által biztosittatván arról, hogy a cs. kir. biróságok a magyar kir. biróságok által polgári peres ügyekben elrendelt végrehajtásokat az esetben is foganatositják, ha az illető megkeresvényhez költségelőleg nem csatoltatik: figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy e részben a teljes viszonosság alkalmazandó lévén, az osztrák biróságok által elrendelt polgári végrehajtások költségelőleg nélkül is foganatositandók. Utasitom ennélfogva a nevezett biróságokat, hogy az 1868. évi LIV. t.-cz. 355. §-a második bekezdésében megjelölt esetekben, amidőn a birói kiküldött a foglalást hivatalból tartozik teljesiteni, a végrehajtás foganatositásához szükségelt költséget a biróság irodaátalányából előlegezze, s az esetben, ha az előleg a végrehajtás eredményeül befolyt pénzösszegből le nem vonható, annak megtéritése végett válasziratában a végrehajtást elrendelő cs. kir. biróságot keresse meg.

19841. szám.
1883. máj. 24.

Igazs. min. rendelet

a bosznial és herczegovinai hatóságok által elrendelt végrehajtásoknak költségelőleg nélküli való foganatositása tárgyában.

A bosznial és herczegovinai országos kormány 1883. évi május hó 1-én 2973. III. sz. alatt kibocsátott körrendeletével utasitotta az ottani hatóságokat, hogy a m. kir. biróságok által polgári peres ügyekben elrendelt és hivatalból foganatositandó végrehajtásokat az esetben is foganatositsák, ha az illető megkeresvényhez költségelőleg nem csatoltatik: figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy e részben a teljes viszonosság alkalmazandó lévén, a bosznial és herczegovinai hatóságok által elrendelt s hivatalból foganatositandó polgári végrehajtások költségelőleg nélkül is foganatositandók. Utasitom ennélfogva a kir. biróságokat, hogy az 1881 : LX. t.-cz. 20. §-ában megjelölt esetekben, amidőn a birói kiküldött a foglalást hivatalból tartozik teljesiteni, a végrehajtás foganatositásához szükségelt költséget a biróság irodaátalányából előlegezze, s az esetben, ha az előleg a végrehajtás eredményeül befolyt pénzösszegből le nem vonható, ennek megtéritése végett válasziratában a végrehajtást elrendelő bosznial vagy herczegovinai hatóságot keresse meg.

4593. szám.
1893. jun. 1.

Igazs. min. rendelet

a végrehajtói dij előlegezése horvát-szlavonországi megkeresés esetében.

Ha a horvát-szlavonországi biróság által elrendelt kielégitési végrehajtás, biztositás vagy zárlat m. kir. biróság területén hivatalból volna foganatositandó: a megkeresett biróság a végrehajtás foganatositásához szükséges összeget irodai átalányából előlegezze s az esetben, ha az előleg a végrehajtás eredménye gyanánt befolyt pénzösszegből le nem vonható, annak megtéritése végett válasziratában a végrehajtást elrendelő horvát szlavonországi biróságot keresse meg.

16. §. Ha a fél vagy megbizottja valamely birósági meghagyás teljesitését a végrehajtónál sürgeti, ez köteles a sürgetést könyvébe bejegyezni, egyszersmind pedig a sürgetőnek, ha kivánja, a sürgetésről bizonyitványt adni. Ha a birósági végrehajtó ezen bizonyitvány kiadását megtagadná vagy a sürgetést könyvébe beiktatni elmulasztaná, fegyelmi uton 100 frtig terjedhető birságban marasztaltathatik el; többszöri ismétlés esetében azonban hivatalát veszti.

17. §. A birósági végrehajtó nem járhat el oly ügyben, amelynél maga, neje, jegyese, gyámoltja, gondnokoltja vagy

oly személy van érdekelve, aki vele fel- vagy lemenő ágban, vagy másodizig oldalrokonságban, vagy első izig sógorságban áll.

Ily esetekben a végrehajtó az illető biróságot a fennforgó körülményről a meghagyás átvétele után legfeljebb 24 óra alatt értesiteni tartozik.[1])

(Szegedi Tb. 5. sz. polg. döntvénye.) A kiküldött végrehajtónak az 1871 : LI. t.-cz. 17. §-a alapján vitatott érdekeltsége az általa foganatositott árverési cselekmény megsemmisitésére alapul nem szolgálhat.

18. §. A törvényszék székhelyén alkalmazott birósági végrehajtók felett a közvetlen felügyeleti jog a törvényszék elnökét illeti. Ez tartozik ellenőrizni a végrehajtók hivatalos eljárását, megvizsgálni jegyzőkönyveiket és egyéb hivatalos irataikat, és tudomást szerezni a megbizások pontos és szabályszerü elintézése s a netaláni késedelem okai iránt.

A járásokban a felügyeleti jog a járásbirót illeti.

Minden birósági végrehajtó eljárása és könyvei évnegyedenkint legalább egyszer megvizsgálandók, s a járásbirák vizsgálatuk eredményéről a törvényszék elnökénél jelentést tesznek.[2])

19. §. A törvényszéki elnök, illetőleg a járásbiró azon esetben, ha valamely birósági végrehajtó lemond, meghal, vagy hivatalától felfüggesztetik, vagy végkép elmozdittatik vagy áthelyeztetik, kötelesek ennek pecsétjét, könyvét és egyéb hivatalos iratait azonnal átvenni, s az átvételt, valamint az időt, melyben ez történt, a hivatalkönyv utolsó folyó száma alatt bejegyezni s aláirni.

Ha ezen átvételt a járásbiró teljesitette, ez a pecsétet, könyvet és az iratokat 24 óra alatt a törvényszék elnökének beküldeni köteles.

20. §. A birói felelősségről szóló törvény hatálya a birósági végrehajtókra is kiterjed.

A fegyelmi biróságot a birósági végrehajtók felett azon elsőfoku törvényszék fegyelmi birósága gyakorolja, melynek területén alkalmazva vannak.

A birósági végrehajtó ellen fegyelmi uton kiszabható pénzbüntetés 300 frtig terjedhet.

Kártéritési felelősség esetében a kereshetőség előzetes megállapitásának a végrehajtókra nézve nincs helye.

21. §. A birósági végrehajtókat hivatalos eljárásaikért a következő dijak illetik:

a) eljárási dij;

b) napdij;

c) utazási költség.

22. §. Az előbbi §. *b)* és *c)* pontjaiban foglalt dijak azon fél által előlegezendők, ki a végrehajtó hivatalos eljárását kérelmezte, vagy akinek érdekében azt a biróság hivatalból elrendelte.

23. §. A végrehajtó tartozik az előlegről számolni s a netaláni fölösleget visszaadni.

24. §. A végrehajtó eljárási dijai a következők:

(Az a) *és* b) *pont hatályon kivül van helyezve az 1875 : IX. t.-cz. 7. §-a által.)*

c) végrehajtási foglalásért, összeirás- és árverésért, valamint leltározásért, ha az eljárás egy napnál több időt nem vesz igénybe, s ha a lefoglalt vagy összeirt vagyon becsértéke a 300 frtot meg nem haladja 1 frt,

300 frttól 1000 frtig 2 frt,

1000 forintnál többre becsült vagyonnál 3 frt.

Minden további félnapért a meghatározott dijnak fele illeti a végrehajtót, de e tekintetben a félnapnál rövidebb idő is félnapnak számittatik.

Peres ügyekben eszközölt végrehajtás esetében a végrehajtási összeg akkor mérvadó, ha ez a lefoglalt vagyon becsértékénél kevesebb.

25. §. A biróság székhelyén kivül teljesitett hivatalos eljárásoknál a végrehajtót a fentebbi szakaszban meghatározott dijakon felül 2 frt napdij illeti.

[1]) Lásd az 1871 : IX. t.-cz. 2. §-át.
[2]) Lásd az 1871 : IX. t.-cz. 6. §-át.

26. §. Az utazási költségek mennyiségére nézve a birói ügyviteli szabályok szolgálnak zsinórmértékül.

27. §. Ha a birósági végrehajtó több hivatalos cselekményt ugyanazon egy helyen és időben teljesit, napdija és utazási költsége a birói ügyviteli szabályok értelmében számittatnak fel.

28. §. Aki a birósági végrehajtót hivatalos eljárásában szóval vagy tettlegesen bántalmazza : ha e cselekmény rendes bünvádi eljárás alá tartozó büntettet nem képez, kihágást követ el, és 3 hónapra terjedhető fogsággal, vagy 300 frtig terjedhető birsággal büntettethetik.

29. §. A jelen törvény végrehajtásával s életbeléptetése időpontjának meghatározásával az igazságügyminister bizatik meg, aki egyuttal felhatalmaztatik, hogy az első szervezéskor a kinevezetteknek a 2. §. *b)* pontjában érintett vizsga félév alatti utólagos letételét megengedhesse.

1875 : IX. Törvényczikk

a birósági végrehajtókról szóló 1871 : LI. t.-cz. módositásáról.

1. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 1. §-a következőleg módosittatik :

Birósági végrehajtók a kir. járásbiróságoknál kellő számban feltétlenül, — elsőfolyamodásu kir. törvényszékeknél pedig csak kivételesen a mutatkozó szükséghez képest alkalmazandók.

A járásbiróságoknál alkalmazott végrehajtó fölött saját területén az elsőfoku törvényszék is rendelkezik.

2. §. Biróságok a területükre kinevezett végrehajtók közül, az 1871 : LI. t.-cz. 17. §-ában elősorolt esetek kivételével, mindig azon végrehajtót alkalmazzák, kinek székhelye a hivatalos cselekmény helyéhez legközelebb fekszik.

Ugyanazon székhelyen lakó több birósági végrehajtó közül a biróság szabadon választhat.

3. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 13. §-a helyett :

A kézbesitések polgári peres és peren kivüli ügyekben, ugy a székhelyen, mint a székhelyen kivül, birósági végrehajtó által csak az érdekelt fél kivánatára és költségére teljesitendők, mely az ellenfél terhére fel nem számittathatik.

A birósági végrehajtó eljárási dija ily esetben egy-egy kézbesitésért saját székhelyén 50 krnál, más helyeken eljárás- és napdija összesen 3 frtnál több nem lehet.

4. §. Dijait és költségeit a birósági végrehajtó, a jelen törvény 5. §-ában érintett dijszabályzat szerint, az eljárási jegyzőkönyvben maga számitja fel és állapitja meg, ha azonban a megállapitott összeg ellen valamelyik fél kifogást tenne, a végrehajtó tartozik a felszámitott dijak és költségek megállapitását a kiküldő biróságnál kérelmezni.

Ha a birósági végrehajtó a székhelyen kivül, ugyanazon helyen és időben több végrehajtást teljesit, az eljárási dijt minden végrehajtásért külön-külön, a napidijt és utazási költséget azonban csak egyszer számithatja fel, mely a végrehajtást szenvedő felek közt egyenlően osztatik meg.

Ha az utasitás a fél alkalmatosságán vagy költségén történt, a végrehajtó fuvarbért nem számithat fel.

5. §. Azt, hogy a birósági végrehajtó saját székhelyétől mint kiindulási ponttól az illető törvényszék területéhez tartozó községig, pusztáig (tanya, szállás, nyaraló) mit számithat fel fuvardij fejében, a törvényszéki elnök, a tényleges helyi viszonyokhoz képest és a járásbiróságok meghallgatása után, külön dijszabályzatban az igazságügyi miniszter felügyeleti jogának fenntartása mellett, előzetesen állapitja meg.

Ezen dijszabályzat a birósági végrehajtók részére az 1871 : LI. t.-cz. 24. §. *c)* pontja s 25. §-ában meghatározott eljárási és napidij-szabályzattal, valamint a jelen törvény 4. §-a szó szerinti

idézésével együtt, az illető biróság aláirása s pecsétjével ellátva a biróságok irodájában s minden községben a község házánál kifüggesztendő.

6. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 18. §-a után :

Az évnegyedes vizsgálatnál különös figyelem forditandó arra, hogy a felszámitott dijak és költségek a törvénynyel s az 5. §-ban érintett dijszabályzattal megegyeznek-e, s ha a törvénytől vagy a dijszabályzattól a feleket terhelő eltérés tapasztaltatnék, a birósági végrehajtó ellen, akár emeltetett panasz, akár nem, az illetéktelen dijak és költségek megtéritésén felül az 1871 : LI. t.-cz. 14. §-ában megállapitott birság, illetőleg hivatalvesztés büntetése alkalmazandó.

7. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 24. §-ának *a)* és *b)* pontjai hatályon kivül tétetnek.

8. §. Az elsőfolyamodásu kir. törvényszékeknél alkalmazott birósági végrehajtók jelen állásukban továbbra is meghagyatnak. Ha azonban áthelyeztetni kivánnak, elsőbbségi kedvezménynyel birnak.

9. §. Ezen törvény végrehajtásával s életbeléptetése határidejének meghatározásával az igazságügyi minister bizatik meg.

Igazs. min. rendeletek.

26020. szám.
1875. szept. 10.

I.

Az 1875 : IX. t.-cz. végrehajtása tárgyában.[1])

Az 1875 : IX. t.-cz. 9. §-a s az 1871 : LI. t.-cz. 29. §-ában nyert felhatalmazás alapján rendelem :

1. §. A birósági végrehajtókról szóló 1871. évi LI. t.-cz. módositása tárgyában alkotott 1875 : IX. t.-cz. 1875. évi október hó 1-én lép hatályba.

2. §. *helyett az 1881. évi ig. rend. 1. §-a:*

1. §. A birósági végrehajtóknak számát a végrehajtás foganatositására illetékes mindenik kir. járásbiróság területére az igazságügyminister állapitja meg.

3. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 3. §-ában érintett vizsga nyilvános.

Ha a törvényszék a jelentkezőt képesitettnek találta, erről neki a képességi fokozat meghatározása nélkül bizonyitványt ad ki ; ellenkező esetben vizsgaismétlésre utasitja őt, s egyszersmind határidőt tüz ki, melynek leteltével a vizsga ismételhető.

A vizsga ismétlésének elrendelése esetében : erről valamennyi elsőfolyamodásu törvényszék értesitendő.

Az értesitvényben kiteendő az ismétlésre utasitottnak neve, kora, születési és illetőségi, illetőleg utolsó tartózkodási helye.

4. §. *helyett az 1881. évi ig. rend. 2. §-a:*

2. §. A vizsga ismétlésére első izben három hónapnál, a többi esetben pedig hat hónapnál rövidebb idő ki nem tüzhető.

5. §. Ha a jelölt a másodizben tartott vizsgálatnál sem találtatik képesitettnek, ezen körülmény a 2. §-ban meghatározott körülményekkel együtt hasonlóul valamennyi kir. törvényszékkel közlendő.

6. §. Az üresedésben levő birósági végrehajtó állomások betöltése a birósági ügyviteli szabályok 1—11. §§-ai szerint eszközöltetik ; a 11. §. *b)* pontja azonban a birósági végrehajtókra nem alkalmaztatik.

7. §. A hivatalos eskü (1871 : LI. t.-cz. 4. §.) az illető törvényszék elnöke előtt tétetik le, a következő minta szerint :

»Én N. N. esküszöm, hogy Ő cs. és Apostoli kir. Felségéhez, I. Ferencz József urunkhoz és királyunkhoz, Ő Felsége uralkodó házához s a magyar állam alkotmányához mindig hű leszek, s kir. végrehajtói hivatalomban a törvény és a törvénynek megfelelő rendeletek szerint hiven, lelkiismeretesen és buzgalommal fogok eljárni.«

8. §. Eskületétel alkalmával tartozik a birósági végrehajtó névaláirását, melyet hivatalos működésében használni fog, hivatalos pecsétjével ellátva, az illető törvényszék elnökének annyi példányban átadni, hogy mind a törvényszéknek, mind az ennek kerületében levő járásbiróságoknak egy-egy példány jusson.

Az aláirás hitelesitését s az illető példányok szétküldését a törvényszék elnöke eszközli.

9. §. Az eskü letétele után a törvényszék elnöke a birósági végrehajtó kinevezési rendelvényére, sajátkezü aláirása s a törvényszék pecsétje mellett, rájegyzi, hogy a kinevezett hivatalának gyakorlására a törvényszerü feltételeket teljesitvén, jogot szerzett.

A birósági végrehajtó e rendelvényt saját igazolása végett hivatalos eljárásában magánál

[1]) A végrehajtási eljárásról szóló 1881 : LX. t.-cz. hatályba léptetése alkalmából azon t.-czikknek 260. §-a alapján az igazs. minister 1881. évi november hó 1. 8406. sz. a. kelt rendeletével módositotta az 1875 : IX. t.-cz. végrehajtása tárgyában kibocsátott rendeletét, melynek megfelelően kiegészitve közöljük e rendelet szövegét.

tartani és a fél kivánságára mindenkor előmutatni tartozik.

10. §. A birósági végrehajtó hivatalba lépésekor nevét és székhelyét az illető törvényszék területéhez tartozó valamennyi község elöljáróságával közölni köteles.

11. §. *helyett az 1881. évi ig. rend. 3. §-a:*

3. §. A birósági végrehajtónak nem szabad a részére kijelölt székhelyen kivül lakni vagy irodát tartani.

A birósági végrehajtó azon járásbiróság területén kivül, amelyhez kineveztetett, hivatalos cselekményt nem végezhet.

A Budapest főváros duna-jobbparti és balparti részében a végrehajtások foganatositásával az igazságügyminister által megbizott kir. járásbiróságoknál alkalmazott birósági végrehajtókra ezen szabály annyiban nem nyer teljes alkalmazást, amennyiben azon végrehajtók kézbesitéseket és kisebb polgári peres ügyekben végrehajtásokat az illető járásbiróság területén kivül is teljesithetnek a főváros azon részében, amelyben azon járásbiróság fekszik, amelyhez kinevezve vannak. (Jelen rendelet 5. §-a.)

12. §. Nem szabad a birósági végrehajtónak a feleket biróság vagy hatóság előtt képviselni; azoknak peres vagy peren kivüli birói eljárás tárgyát képező ügyeikben az ellenfélnél, vagy azoknál, akik az ügy által érdekelvék, közbenjárni, sem a felek érdekében periratokat vagy kérvényeket szerkeszteni.

Ezen szokott rendelkezés alól kivétetik azon eset, ha a birósági végrehajtó a megjelölt cselekményeket saját, vagy vele harmadizig rokonságban vagy másodizig sógorságban levő személyek ügyében teljesiti, amennyiben ez által más törvény rendelete nem sértetik meg.

13. §. Nem szabad a birói végrehajtónak azon tárgyat, melyre hivatalos működése vonatkozik, egészben vagy részben — habár határozott árért — magához váltani.

14. §. A birósági végrehajtó nem tagadhatja meg szolgálatát a hivatala körébe eső azon ügyekre és meghagyásokra nézve, amelyeket hozzá az illetékes biróság utasit, azon esetek kivételével, melyekben az 1871 : LI. t.-cz. 17. §-a szerint fenforgó érdekeltségénél fogva el nem járhat.

15. §. A birósági végrehajtó a felek irányában higgadt s előzékeny bánásmódra köteleztetik.

16. §. *helyett az 1881. évi ig. rend. 4. §-a:*

4. §. A kir. járásbiróság vezetője felügyelni köteles, hogy a birósági végrehajtókra bizott teendők azok között egyenlő arányban osztassanak fel, és hogy az 1881 : LX. t.-cz. 19. §-a utolsó bekezdésének azon intézkedése, mely szerint a végrehajtás foganatositására nem fontosabb esetekben — a sürgősség és a végrehajtók akadályozásának kivételével — csak birósági végrehajtók küldendők ki, pontosan megtartassék.

17. §. *helyett az 1881. évi ig. rend. 5. §-a:*

5. §. A birósági végrehajtók felett azon kir. járásbiróság rendelkezik, amelynél alkalmazva vannak.

Kivételt képez a kir. törvényszékekre az 1875 : IX. t.-cz. 3. §-ának, és a budapesti illető kir. járásbiróságokra az 1881 : LX. t.-cz. hatályba léptetésére nézve 1881. évi 3333. sz. alatt kiadott rendelet 5. §-ának intézkedése.

18. §. Közvetlen a felperestől az 1868 : LIV. t.-cz. 260. §-ában meghatározott esetben s csak az 1875 : IX. t.-cz. 3. §-ában megszabott feltétel mellett fogadhat el megbizást.

19. §. A birósági végrehajtó tartozik eljárásában mindenek előtt meggyőződést szerezni azon személy azonosságáról, akinél a jogcselekmény teljesitendő.

20. §. A birósági végrehajtó a hatásköréhez tartozó teendőket személyesen köteles végezni; egyedül az irodai munkák teljesitésére tarthat magának irnokot, aki egyszersmind az érkező iratokat is, mindazonáltal a birósági végrehajtó felelőssége mellett, átveheti.

21. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 8. §-a a birósági végrehajtó által felvett okiratokra nézve is alkalmazandó.

Számtételek, melyek ingatlanoknál a végső igéretet vagy a zárösszeget vagy az elvállalt kötelezettség összegét tüntetik elő: betükkel is kiirandók.

22. és 23. §. *helyett az 1881. évi ig. rend. 6. §-a:*

6. §. A végrehajtás foganatositásánál felmerülő költségeknek előlegezésére nézve az 1881 : LX. t.-cz. 20., 21., 230. stb. §§-nak intézkedései alkalmazandók.

Ha a járásbiróság székhelyén kivül a végrehajtás olyan fél részére teljesittetik, aki az 1868 : LIV. t.-cz. 90. §-a alapján bélyegmentességet élvez, a birósági végrehajtó kivánsága esetére a költségeket a kir. járásbiróság vezetője az irodaátalányból előlegezi és az előleget a birósági ügyviteli szabályok értelmében nyilvántartja.

23. §. Ha valamely jogcselekménynek foganatositásánál azon fél, kinek érdekében az elrendeltetett, magát képviseltetni nem kivánja, a birósági végrehajtó a szükséges bélyeg előlegezését is megkivánhatja; a netaláni bélyegröviditésért felelőséggel tartozik.

24. §. *helyett az 1881. évi ig. rend. 7. §-a.:*

7. §. Az előlegezett költségeket a birósági végrehajtó az eljárásról a járásbirósághoz tett jelentésében, vagy a végrehajtási jegyzőkönyvben részletezni köteles.

25. §. Ha valamely jogcselekmény a székhelyen kivül teljesitendő, a birósági végrehajtó a fél által felajánlott szállitási eszközt (kocsit) elfogadni tartozik, s ez esetben fuvardijt saját részére felszámitani jogositva nincs. (1875 : IX. t.-cz., 4. §.)

26. §. Az érdekelt fél kivánatára eszközlendő kézbesitésért igényelhető eljárási diját az 1875. évi IX. t.-cz. 3. §. korlátai között a birósági

végrehajtó maga állapitja meg ; — ha azonban a megállapitott összeg ellen a fél kifogást tenne : a végrehajtó tartozik annak megállapitását az illetékes biróságnál kérelmezni.

27. §. Ha a birósági végrehajtói dijat az arra köteles fél megtériteni vonakodik, a biróság a végrehajtó kérelmére fizetési meghagyást bocsát ki, s ennek sikertelensége esetében végrehajtást rendel el.[1])

29. §. A birósági végrehajtónak hivatalos cselekményeiért a törvényben és a dijszabályzatban megállapitott illetményeken felül jutalmat elfogadni nem szabad.

A netaláni felülfizetést vagy jutalmat legfeljebb 3 nap alatt a biróság főnökének bemutatni tartozik.

30. §. A birósági végrehajtói könyv, az 1871 : LI. t.-cz. 9., 10. §§-nak határozatai értelmében, az I. minta szerint vezetendő.

E szakasz 2-ik bekezdése helyett az 1881. évi ig. rend. 8. §-a:

8. §. Ezen könyv minden év végén lezárandó és az illető kir. járásbiróság vezetője által láttamozandó.

31. §. *helyett az 1881. évi ig. rend. 9. §-a:*

9. §. A 31. §. annyiban módosittatik, hogy a birósági végrehajtó könyvét az illető kir. járásbiróság vezetője hitelesiti és a zsinór lepecsételéséhez a járásbiróság pecsétnyomóját használja.

32. §. Ha a könyv megtelt, vagy ha azt a birósági végrehajtó tovább használni nem akarja, a könyv lezárandó és a netalán üresen maradt lapok keresztülhuzandók.

E szakasz 2-ik bekezdése helyett az 1881. évi ig. rend. 10. §-a:

10. §. A könyv az esetben is lezárandó és a kir. járásbiróság vezetője által láttamozandó, ha az megtelt, vagy megrongálás miatt tovább nem használható.

33. §. A birósági végrehajtó a 30. §-ban emlitett könyvön felül köteles még a II., III., IV. és V. szám alatti minták szerint különkülön jegyzéket vezetni :

a) az 1868 : LIV. t.-cz. 260. §-a és az 1875. évi IX. t.-cz. 3. §-a értelmében általa eszközölt kézbesitésekről ;

b) *helyett az 1881. évi ig. rend. 11. §-a: rendeli.*

11 §. A 33. §. *b)* pontja hatályát veszti ; köteles azonban a birósági végrehajtó az átvett pénzt vagy értéktárgyakat az eljárásnál felvett jegyzőkönyvben pontosan részletezni, azoknak a felek által lett átvételéről kiállitott nyugtákat vagy elismervényeket ugyancsak a jegyzőkönyvhöz csatolni, ha pedig a készpénzt vagy egyéb értéktárgyakat a kir. adó- mint letéthivatalba szállitotta, vagy azokat a királyi járásbiróság vezetőjének (oly királyi járásbiróságoknál, amelyeknek székhelyén adóhivatal nincs) beadta, az átvételt jelentésének küllapján elismertetni, vagy ha arról nyugtát vagy elismervényt kap, azt jelentéséhez csatolni ;

c) a határnapokról ;

d) névmutatót a végrehajtói könyvhöz.

34. §. A birósági végrehajtó köteles az iratokat a végrehajtói könyv folyó számai szerint csomókba rakva őrizni, s az ugyanazon ügyre vonatkozókat külön boritékban együtt tartani.

Ezen szakasz 2-ik bekezdése helyett az 1881. évi ig. rend. 12. §-a:

12. §. Ha a birósági végrehajtó a végrehajtási eljárás egyes fokainak befejeztével az iratokat a kir. járásbiróságnak benyujtja, ezt az év, hó és nap kitételével (az év arab, a hónap római és a nap a római szám alá tört alakban szintén arab számmal jelölendő) a könyv 7-ik rovatába beirja.

35. §. A birósági végrehajtó csak az érdekelt feleknek adhat könyveiből és irataiból értesitést vagy kivonatot.

36. §. A törvényszéki elnök s az illető járásbiró a végrehajtó könyveit s iratait bármikor megvizsgálhatják.[1])

Az 1871 : LI. t.-cz. 18. §-a végbekezdésében emlitett évnegyedes vizsgálatot a törvényszék székhelyén alkalmazott birósági végrehajtókra nézve a törvényszék elnöke köteles teljesiteni.

Ezen szakasz kiegészitésekép az 1881. évi ig. rend. 13. §-a rendeli :[2])

13. §. A teljesitett évnegyedes vizsgálat eredményéről a törvényszéki elnök közvetlenül, a kir. járásbiróság vezetője pedig az illető törvényszék elnöke utján a kir. igazságügyministerhez a következő hó 15-ig jelentést tenni tartozik.

37. §. Minden hivatalos okirat, mely a birósági végrehajtó által kiadatik, általa sajátkezüleg irandó alá és hivatalos pecsétjével látandó el.

Kézbesitési vevények- és jelentéseknél azonban a pecsét használata nem kivántatik.

38. §. A birósági végrehajtó köteles pecsétjét elzárva tartani s ha az elvesz : erről az illető törvényszék elnökének azonnal jelentést tenni. A törvényszék elnöke erről a törvényszék kerületében létező valamennyi járásbiróságot értesiti.

Az uj pecsétnek az előbbitől különböznie kell.

Ha az elveszett pecsét később megtaláltatnék, ez a megismerést nem gátló bevágás által használhatatlanná teendő, és a törvényszék elnökének megőrzés végett átadandó.

39. §. A birósági végrehajtót szabadsággal távollét, betegség vagy hivatalától való fel-

---

[1]) V. ö. az 1891. évi 31158. sz. ig. rendelet 11. §-ával az 583. lapon.

[1]) V. ö. az 1891. évi 32082. sz. ig. rendelet 8. §-ával az 583. lapon.

[2]) Ezen szakasz hatályon kivül helyeztetett az 1891. évi 32082. sz. ig. rendelet 10. §-a által, lásd a 583. lapon.

függesztés esetében, az illető törvényszék elnöke más végrehajtó által helyettesiti, s amennyiben ez nem lehetséges, ideiglenesen a birósági segéd- vagy kezelő személyzet valamelyik tagját bizza meg a végrehajtói teendőkkel. Az ekként kirendelt birósági hivatalnok a helyben végzett cselekményekért eljárási dijakra igényt nem tarthat, vidéki kiküldetések alkalmával pedig csak a hivatala után őt illető napidijat és fuvarilletményt számithatja fel.

40. §. Ha a birósági végrehajtó a rábizott teendők telesitésében bármi okból gátolva van, erről azon biróságnak, melytől a megbizást kapta, haladéktalanul jelentést tenni tartozik. A biróság az esetben a helyettesités iránt a 39. §. értelmében azonnal intézkedik.

41. §. A helyettesités ideje alatt (39. §.) a helyettesitett birósági végrehajtó nem működhetik.

A helyettes a végrehajtói könyveket és jegyzékeket folytatja és az aláirásokat a helyettesitett birósági végrehajtó pecsétje mellett, azonban saját neve alatt és a helyettesitési rendelvényre való hivatkozással, mint helyettes teljesiti.

42. §. A birósági végrehajtó állásának megszünte, ugyszintén a birósági végrehajtónak más biróság mellé áthelyeztetése esetében, az illető biróság főnöke a birósági végrehajtó összes iratait, könyveit s hivatalos pecsétjét haladéktalanul átveszi, a végrehajtói könyvet berekeszti, s azoknak megőrzése s a folyamatban levő teendőknek fennakadás nélkül a jelen utasitás 39. és 40. §§. értelmében leendő teljesitése iránt haladéktalanul intézkedik.

43. §. A birósági ügyviteli szabályoknak 222., 223., 224., 227., 228., 229. §§-ai a birósági végrehajtók által foganatositott jogcselekményekre nézve is hatályosak.

44. §. Az 1872. évi január 29-én 3564. sz. a. kibocsátott utasitás hatályon kivül tétetik.

Budapesten, 1875. szeptember hó 10.

Jegyzet. A birósági végrehajtókról intézkedő törvények s rendeletek a polg. magy. határőrvidéken is hatályba léptek. — Lásd R. T. 1887 : 1254. lap.

II.

31158. szám.
1891. decz. 10.

A birósági végrehajtók dijazása tárgyában azokra az eljárásokra nézve, amelyeknek dijazása iránt az 1871 : LI. t.-cz. rendelkezést nem tartalmaz.

Az 1891 : XVII. t.-cz. 68. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendelem :

1. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 24—26. §§-aiban, valamint az 1875 : IX. t.-cz. 5. §-ában szabályozott eljárási dij és esetleg napidij és utazási költség a birósági végrehajtót nemcsak végrehajtási foglalásért és összeirásért, az árveréséért és leltározásért, hanem a következő végrehajtási cselekményekért is megilleti :

1. lefoglalt ingóságok átszállitásának foganatositásáért (1881 : LX. t.-cz., 76. §.) ;

2. lefoglalt értékpapiroknak tőzsdei alkusz közbenjöttével, pénzintézet utján vagy más módon való eladásáért (1881 : LX. t.-cz. 121. §);

3. elárverezendő ingatlannak a kinevezett zárgondnok részére való átadásáért, amennyiben a biróság annak birósági végrehajtó, mint kiküldött által leendő foganatositását rendelte el (1881 : LX. t.-cz. 164. §.) ;

4. árverési vevőnek a megvett ingatlan birtokába való helyezéseért (1881 : LX. t.-cz. 180. §.) ;

5. ingatlannak haszonélvezetére intézett végrehajtás esetén a zárgondnok bevezetéseért és a zár alá vett haszonélvezetnek s tartozékainak leltár melletti átadásaért (1881 : LX. t.-cz. 208., 211. és 213. §§.) ;

6. ingatlannak vagy dologi jognak birtokába végrehajtás utján való helyezésért (1881 : LX. t.-cz. 221. §.) ;

7. kielégitési végrehajtás, biztositási végrehajtás vagy zárlat feloldásáért (1881 : LX. t.-czikk 28., 234. és 244. §§.), amennyiben a biróság az eljárásnak a birósági végrehajtó, mint kiküldött által leendő foganatositását rendelte el ;

8. zárlat alá vett tárgyaknak az elmozditott zárgondnoktól való átvételeért és az ujonnan kinevezett zárgondnoknak átadásáért (1881 : LX. t.-cz 146. §.)

Az 1., 2., 3., 4., 7. és 8. pontok eseteiben az ejárási dij összegének megállapitására (1871 : LI. t.-cz. 24. §. *c)* a becsérték, illetőleg kikiáltási ár szolgál alapul.

Az 5. és 6. pontok eseteiben az eljárási dij összegének megállapitására alapul szolgáló értéket a fenforgó körülményekhez képest a biróság határozza meg.

2. §. A biróság főnökének engedélyével esteli 8 óra és reggeli 8 óra között teljesitett végrehajtási cselekményekért (1881 : LX. t.-cz. 22. §. — 1871 : LI. t.-cz. 24. §. *c)* — jelen rendelet 1. §.) a birósági végrehajtót a következő eljárási dijak illetik :

1. reggeli 6 és 8 óra között megkezdett eljárásért, amennyiben az eljárás későbben nyerte befejezését, ugyszintén esteli 8 és 10 óra között befejezett eljárásért, amennyiben az eljárás korábban vette kezdetét, a rendes eljárási dijon felül az egész napra megállapitott eljárási dij fele ;

2. esteli 10 és reggeli 6 óra között megkezdett és befejezett cselekményért, amennyiben 4 óránál hosszabb időt nem vett igénybe, az egész napra eső eljárási dij kétszerese ; ha pedig a cselekmény 4 óránál hosszabb időt

vett igénybe, az egész napra eső eljárási dij háromszorosa;

3. esteli 10 és reggeli 6 óra között teljesitett cselekmények esetén, amennyiben az eljárás korábban kezdődött vagy későbben fejeztetett be, a rendes eljárási dijon felül minden eltöltött és megkezdett óráért az egész napra eső eljárási dij fele, ugy azonban, hogy az összes órák dija az egy egész napra eső eljárási dij háromszorosát meg nem haladhatja.

A reggel 6 és 8 óra között, ugyszintén az esteli 8 és 10 óra között megkezdett és be is fejezett eljárásért csak a rendes eljárási dij jár. Az ugyanezen időközben teljesitett eljárásért külön eljárási dij akkor sem számitható fel, ha a korábban megkezdett eljárás később fejeztetett be.

3. §. Ha a birósági végrehajtó hivatalos eljárás teljesitése végett a helyszinén megjelent, de az eljárás a kiküldöttön kivül fekvő bármely ok miatt foganatositatlan maradt (1881 : LX. t.-cz. 105., 169. §§.), a birósági végrehajtót az eljárási dij fele, és ezen felül — amennyiben a hivatalos eljárás a biróság székhelyén kivül volt teljesitendő (1871 : LI. t.-cz. 25., 26. §§., jelen rendelet 4. §.) — a napidij egészen és az utazási költség illeti.

4. §. Az 1875 : IX. t.-cz. 4. §-ának második és harmadik bekezdéseiben a birósági végrehajtó eljárási dijának, napidijának és utazási költségének felszámitására megállapitott szabályok a jelen rendelet 1. §-ának eseteiben is alkalmazandók.

Az egy kiküldő végzés vagy ennélfogva együttesen kibocsátandó egy árverési hirdetmény alapján több különszemély ellenében, vagy több kiküldő végzés alapján ugyanazon személy ellen egy község területén és egy napon, avagy több napon, de folytatólag teljesitett azonos természetü végrehajtási cselekmények, valamint végrehajtási foglalás, összeirás vagy árverés esetén, ugy az 1. §. eseteiben is, az eljárási dij felszámitása tekintetéből egy cselekményt képeznek.

A napidij felszámitásának szempontjából a biróság székhelyén kivül teljesitett hivatalos eljárásnak (1871 : LI. t.-cz. 25. §.) tekintendő az is, amely a birósági székhelyet képező város vagy község területén (pusztán, szálláson, tanyán, mezőn, erdőben stb.), a község belső területének határától számitva több mint két kilométer távolságban, Budapest főváros területén a vámvonalon kivül foganatosittatik.

5. §. A birósági végrehajtót illeti:

1. igénykereset beadására való felhivás (1881 : LX. t.-cz. 89., 90. §§.) és árverési hirdetmény kibocsátása esetén (1881 : LX. t.-cz. 102. §.) az első példányért

ha a lefoglalt ingóságok becsértéke a 100 frtot meg nem haladja, 15 kr,

100 frttól 300 frtig 25 kr,

300 frttól 1000 frtig 30 kr,

1000 frton túl 40 kr,

minden további példányért, tekintet nélkül a becsérték összegére, 10 kr;

2. a végrehajtást szenvedő adósának, illetve a közpénztárnak szóló rendelvény kiadása esetén (1881 : LX. t.-cz. 79., 83. §§.) az első 5 rendelvény mindenikeért,

ha a lefoglalt követelések tőkeösszegei egyenkint a 100 frtot meg nem haladják, 20 kr.,

100 frttól 300 frtig 30 kr,

300 frttól 1000 frtig 35 kr,

1000 frton felül 45 kr,

a továbbirendelvények mindenikeért, tekintet nélkül a lefoglalt követelés összegére, a 6-tól a 20-ik példányig 10 kr,

a 20-ik példányon túl 5 kr.;

3. épületnek tüzkár elleni biztositása folytán a biztositó által fizetendő kártéritési összeg lefoglalása esetén (1881 : LX. t.-cz. 66. §.) minden egyes jelzálogos hitelező értesitéseért, amennyiben ezek száma a hármat meg nem haladja,

ha a lefoglalt kártéritési összeg 100 frtnál többet nem tesz ki, 25 kr,

100 frttól 300 frtig 30 kr,

300 frttól 1000 frtig 40 kr,

1000 forinton felül 50 kr,

a 3-on felüli értesitések mindenikeért, tekintet nélkül a lefoglalt követelés összegére, 15 kr.;

4. az ügygondnok rendeléséről a végrehajtást szenvedőt értesitő levélért (1881 : LX. t.-cz. 25. §.), a foglalás megtörténtéről a bérbe- vagy haszonbérbeadót értesitő levélért (1881 : LX. t.-cz. 72. §.) és a helyszinére kitüzött határnapról a végrehajtást szenvedőt vagy képviselőjét értesitő levélért (1881 : LX. t.-cz. 221. §.),

ha a lefoglalt vagyon becsértéke, illetőleg a végrehajtásilag átadandó ingatlannak vagy dologi jognak értéke 100 frtot meg nem halad, 20 kr,

100 frttól 300 frtig 25 kr,

300 frttól 1000 frtig 30 kr,

1000 frton felül 40 kr,

amennyiben levélileg egynél több személy értesitendő, minden további levélért, tekintet nélkül a becsérték vagy az érték összegére, 15 kr.

Az 1—4. pontban megállapitott összegekkel a felhivás, hirdetmény, rendelvény, értesités és levél postára adása, illetőleg kifüggesztése is dijazva van. A postabér külön felszámitás tárgyát képezi.

Amennyiben a felhivás, hirdetmény vagy rendelvény kézbesitésének esete forog fenn: a birósági végrehajtó azokat és a kézbesitési vevényeket átadja a biróság kiadójának a kézbesités eszközlése végett, mely esetben ebbeli eljárásáért külön dijt fel nem számithat.

Az ingó vagyonra vonatkozó árverési hirdetményeket (1881 : LX. t.-cz. 102. §.) a biróság székhelyének belterületén (Budapestet kivéve) a végrehajtatónak, a végrehajtást szenvedőnek és a bérbeadónak a birósági végrehajtók magok személyesen kézbesitik, s őket minden egyes

ilyen kézbesitésért 20 kr dij illeti. Budapest főváros területén az ilyen árverési hirdetmények is a kézbesités eszközlése végett a biróság kiadójának adandók át.

6. §. A birósági végrehajtót megilleti:

1. készpénz, arany- és ezüstnemüek és más drágaságok, valamint értékpapirok birói letétbe helyezéseért, az erre vonatkozó külön jelentéssel együtt (1881 : LX. t.-cz. 73., 80., 114. és 175. §§.), ha a készpénz összege, illetve a becsérték vagy a névérték 100 frtot meg nem halad, 50,
100 frttól 300 frtig 1 frt — kr,
300 frttól 1000 frtig 1 frt 50 kr,
1000 frton felül 2 frt — kr;

2. a végrehajtás tárgyát a végrehajtató részére átadottnak nyilvánitó, esetleg az azt birói őrizetből utalványozó végzésért (1881. évi LX. t.-cz. 215. §.), ideértve ennek beadását vagy elküldését is, ha a tárgy értéke 100 frtot meg nem halad, 25 kr,
100 frttól 300 frtig 50 kr,
300 frttól 1000 frtig 75 kr,
1000 frton felül 1 frt;

3. a zálogjogilag bejegyzett követelés lefoglalása esetén az alzálogjog bekeblezése iránti megkereséséért, a végrehajtási jegyzőkönyv kivonatának készitésével és hitelesitésével, valamint a megkeresés beadásával vagy elküldésével együtt (1881 : LX. t.-cz. 79. §.),
ha a lefoglalt követelés tőkeösszege 100 frtot meg nem halad, 50 kr,
100 frttól 300 frtig 1 frt,
300 frttól 1000 frtig 1 frt 50 kr,
1000 frton felül 2 frt.

Az 1—3. pontok eseteiben a netaláni postabér külön felszámitás tárgyát képezi.

7. §. A birósági végrehajtót megilleti:

1. katonai karhatalom megszerzése végett a kiküldő biróság főnökének megkereséseért 1 forint,

2. felülfoglalás esetén a korábbi foglaltató meghallgatásaért, zárgondnok javaslatba hozatalának tekintetéből (1881 : LX. t.-cz. 77. §.) 50 krajczár,

3. szóbeli elsőbbségi bejelentvénynek külön jegyzőkönyvbe foglalásáért (1881 : LX. t.-cz. 111. §.) 25 kr,

4. a végrehajtató kérelmére a végrehajtást szenvedő adósának nyilatkozatra való felhivása tárgyában hozott külön végzésért (1881 : LX. t.-cz. 122. §.) és a felhivott adós beadványának a birósághoz való bemutatásáért 40 krajczár,
ha pedig a végrehajtató kérelmére a végrehajtást szenvedő adósainak nyilatkozatra való felhivása tárgyában egyidejüleg több külön végzés volt hozandó:
a 2—10. végzés mindenikéért 30 kr,
a további végzések mindenikeért 20 kr,

5. a végrehajtást szenvedő adósa által szóval előadott nyilatkozatról jegyzőkönyv felvételeért és ennek a biróságnál való beadásáért (1881. évi LX. t.-cz. 122. §.) 30 kr.

A 4. pont esetében az 5. §. utolsó három bekezdésének rendelkezései szintén alkalmazandók.

8. §. Ha előterjesztés folytán a birósági végrehajtó a biróság felhivására irásbeli jelentést tesz vagy nyilatkozattétel végett a biróság előtt megjelenik (1881 : LX. t.-cz. 35. §.): részére — amennyiben az előterjesztés biróilag alaptalannak találtatott — a felszámitáshoz képest 50 krajczártól 3 forintig terjedhető dij állapitható meg.

9. §. A birósági végrehajtó jogositva van követelni:

1. jegyzőkönyv lemásolásáért — a 6. §. 3. pontjának esetén kivül — irásdij fejében a másolat minden lapjáért, mely legalább 30 sort s minden sor legalább 16 szótagot tartalmaz, a lapot, melyen a másolat végződik, teljesnek számitva, 10 krt,

2. jegyzőkönyv másolatának hitelesitéseért — a 6. §. 3. pontjának esetén kivül — ha a másolat az előző pont szerinti számitással legfeljebb 2 lapra terjed, 20 kr,
minden következő lapért 5 kr,

3. a felek valamelyike által kért levélbeli értesitésért a postabéren kivül 30 kr.

A végrehajtatóhoz vagy képviselőjéhez intézett, a végrehajtói cselekmény foganatositásának idejét tudató levélbeli értesitésért azonban csak a postabér számitható fel.

10. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 24—26., az 1875. évi IX. t.-cz. 4. és a jelen rendelet 2., 3. és 4. §§-ban szabályozott eljárási és napidij a birósági végrehajtó által végrehajtási foglalásra és összeirásra, árverésre vagy leltározásra nézve, avagy a jelen rendelet 1. §-ához képest teljesitett azon hivatalos cselekményei fejében jár, amelyek a jelen rendelet 5—9. §§-ban tüzetesen fel nem emlittetnek.

Ha a birósági végrehajtó az 5—9. §§-ban felemlitett hivatalos cselekmények egyikét sem teljesitette, őt a végrehajtási foglalásért és összeirásért, ide értve a felülfoglalást, a felülfoglalásnak a korábban felvett foglalási jegyzőkönyvre való feljegyzését és a szoros zár alkalmazását is, valamint árverésért vagy leltározásért csupán az 1871 : LI. t.-cz. 24—26., az 1875 : IX. t.-cz. 4. és a jelen rendelet 2., 3. és 4. §§-ban megállapitott dijak és költségek illetik.

Viszont ha a birósági végrehajtó csupán az 5—9. §§-ban felsorolt cselekmények valamelyikét teljesitette, az 1871 : LI. t.-cz. 24—26., az 1875 : IX. t.-cz. 4. és a jelen rendelet 2., 3. és 4. §§-ban szabályozott dijakra és költségre igényt nem tarthat.

11. §. A végrehajtói dij megvétele végett fizetési meghagyás kibocsátása iránt előterjesztett kérelmeért (1875. évi 26020. számu igazságügyministeri rendelet 27. §.) az e körüli készkiadásokon felül a birósági végrehajtó részére megállapitandó,
ha a birósági végrehajtó követelése 10 frtot meg nem halad, 30 kr,

10 frttól 25 frtig 50 kr,
25 frton felül 1 frt.

12. §. Jelen rendelet 1892. évi január hó 1-én lép hatályba.

III.

32082. szám.
1891. decz. 10.

az 1891 : XVII. t.-czikkben a felügyeletre, az összeférhetetlenségre és az együtt alkalmazást kizáró viszonyokra vonatkozó rendelkezéseknek a birósági végrehajtókra való kiterjesztése tárgyában.

Az 1891 : XVII. t.-cz. 68. §-ában nyert felhatalmazás alapján rendelem :

I.

Felügyelet.

1. §. A birósági végrehajtók azon kir. járásbiróság vezetőjének közvetlen felügyelete alatt állanak, amely járásbiróságnál alkalmazva vannak.

2. §. Az 1. §. szerinti közvetlen felügyeleten felül felügyeletet gyakorol :

1. a kir. törvényszék elnöke a vezetése alatt álló kir. törvényszék kerületébe tartozó kir. járásbiróságoknál alkalmazott birósági végrehajtók fölött ;

2. a kir. itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületében levő kir. járásbiróságoknál alkalmazott birósági végrehajtók fölött.

Az igazságügyministernek főfelügyelete (1891. évi XVII. t.-cz. 1. §.) a birósági végrehajtókra is kiterjed.

3. §. Az 1. §-ban és a 2. §. 1. és 2. pontjaiban felsorolt felügyeleti hatóságok ebben a hatáskörükben az igazságügyminister vezetése és ellenőrzése alatt állanak és utasitása szerint járnak el.

A kir. törvényszéki elnök és a kir. itélőtábla elnöke a felügyeleti jog körében közvetlenül is intézkedhetnek; emellett azonban a járásbiró irányában a törvényszéki elnök és a királyi itélőtábla elnöke, a törvényszéki elnök irányában a kir. itélőtábla elnöke felsőbb felügyeleti hatóságot képeznek annyiban, hogy az alsóbb felügyeleti hatóság intézkedését felülvizsgálhatják és a szükségeseknek mutatkozó intézkedéseket az alsóbb felügyeleti hatóság rendelkezéseinek ellenére, valamint akkor is megtehetik, amikor ez a hatóság bármely intézkedés szükségét egyáltalában nem találta. (1891 : XVII. t.-cz. 3. §. — Birói ügyv. szab., 72. §.)

4. §. A felügyeleti jog körébe tartozik különösen :

1. az őrködés az ügyvitel és a hivatalos működés szabályszerüségére, a végrehajtói könyv és a külön jegyzékek helyes és pontos vezetésére (1871 : LI. t.-cz. 7—10. §§-ai, 1875. évi 26020. számu igazságügymin. rend. 30—33. §§., 1881. évi 3406. számu rend. 8—10. §§.), az eljárási dij, napidij és utazási költségek szabályszerü felszámitására, az előlegek helyes elszámolására és kezelésére (1871 : LI. t.-cz. 23. §., 1875. évi 26020. számu rend. 23. §., 1881. évi 3406. számu rend. 6., 7. §§.), a birósági végrehajtó által átvett pénz és értéknemüek pontos és haladéktalan átadására, illetve beterjesztésére (1871 : LI. t.-cz. 14. §., 1881 : LX. t.-cz. 73. §., 1881. évi 3406. számu rend. 11. §.);

2. az őrködés arra, hogy a birósági végrehajtók magaviselete állásuknak megfelelő legyen ;

3. szabálytalan vagy késedelmes ügyvitel és a visszaélés miatt tett panaszok megvizsgálása ;

4. az intézkedés a tapasztalt rendetlenség, késedelmeskedés vagy visszaélés megszüntetése, valamint azoknak megtorlása iránt.

5. §. A felügyeleti hatóságok a felügyelet gyakorlása céljából azokat a birósági végrehajtókat, akik felügyeletük alatt állanak, szóval vagy irásban nyilatkozatra felhivhatják.

A nyilatkozat szóbelileg vagy irásban történik.

A felügyeleti hatóság a birósági végrehajtót szóbeli nyilatkozat tétele után is annak irásban leendő előterjesztésére hivhatja fel. Viszont a felhivottnak mindig szabadságában áll nyilatkozatát irásban is előterjeszteni.

6. §. A felügyeleti hatóság és ennek kiküldöttje a felügyelet gyakorlása céljából a birósági végrehajtó alkalmazásának helyén annak ügyiratait és kezelési könyveit bármikor megtekintheti, és az ügyiratok előterjesztését is elrendelheti ; a folyamatban lévő ügyekre vonatkozó iratok előterjesztése azonban mindig azzal a megszoritással rendelendő el, hogy ez által határidőhöz kötött eljárási cselekmény ne akadályoztassék és a felek jogaik biztositásában és érvényesitésében ne gátoltassanak.

Az előterjesztést gátló akadály a felügyeleti hatóságnak rögtön bejelentendő.

Az előterjesztett ügyiratok és kezelési könyvek vett használat után késedelem nélkül visszaadandók.

7. §. Bármelyik felügyeleti hatóság oly panaszt, melynek tárgya a felügyeleti jog körébe tartozik, köteles elfogadni.

A felsőbb felügyeleti hatóság a panasz megvizsgálását vagy magának tartja fenn, vagy a panaszt az illetékes alsóbb felügyeleti hatósághoz utasitja.

Az elintézésről a panaszló mindig, a panaszlott csak akkor értesitendő, ha a panasz iránt meg volt hallgatva. (5. §.)

Az elintézés ellen a felsőbb felügyeleti ható-

ságokhoz ugy a panaszló, mit a panaszlott folyamodással élhet.

A panasz előterjesztésének módjára, a panasz elintézésére és az elintézés elleni folyamodásra a birói ügyviteli szabályok 76., 77. és 78. §§-nak rendelkezései alkalmazandók.

8. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 18., az 1875 : IX. t.-cz. 6. és az 1875. évi 26020. számu igazságügyministeri rendelet 36. §-ának a birósági végrehajtó eljárásának és könyveinek évnegyedenkinti megvizsgálására vonatkozó rendelkezései hatályban maradnak azzal a módositással, hogy a vizsgálatot a kir. törvényszékek székhelyén alkalmazott birósági végrehajtókra nézve is a kir. járásbiróság vezetője teljesiti.

Ezenfelül valahányszor a törvényszéki elnök vagy ennek kiküldöttje a vezetése alatti törvényszék kerületében levő járásbiróságok ügyvitelére nézve az 1891 : XVII. t.-cz. 8. §-a értelmében a felügyeleti vizsgálatot teljesiti : köteles a vizsgálatot az illető járásbiróságok székhelyén alkalmazott birósági végrehajtók ügyvitelére is kiterjeszteni.

9. §. Amennyiben sürübben érkezett panaszokból kitetsző vagy hivatalos eljárás közben észlelt szabálytalanságok, rendetlenségek vagy visszaélések, avagy a biróságoktól érkezett figyelmeztetések (14., 15. §§.) szükségessé teszik : a birósági végrehajtó ügyvitelének megvizsgálását, a 8. §. szerinti vizsgálatokon kivül, bármelyik felügyeleti hatóság elrendelheti.

A vizsgálatot ilyenkor rendszerint a birósági végrehajtó közvetlen felügyeleti hatósága (1. §.), ha pedig a körülmények ugy kivánják, maga a felsőbb felügyeleti hatóság vagy ennek kiküldöttjeként annak a kir. törvényszéknek egyik birája teljesiti, amelynek kerületében a birósági végrehajtó alkalmazva van.

A kiküldött a vizsgálat irányára nézve tüzetes utasitással ellátandó.

10. §. A 8. és 9. §§-ok eseteiben a felügyeleti vizsgálat megtörténte a vizsgáló hatóság vagy ennek kiküldöttje által a végrehajtói könyvben feljegyzendő.

A 8. §. értelmében teljesitett vizsgálatok esetén eme feljegyzésen felül külön vizsgálati jegyzőkönyv felvétele nem szükséges, ha a birósági végrehajtó ügyvitele teljesen kifogástalannak találtatott.

Ellenesetben, ugyszintén a 9. §-hoz képest foganatositott vizsgálat esetén, a vizsgálatról egy példányban jegyzőkönyv vétetik fel, mely a vizsgáló és birósági végrehajtó által aláirandó. Ha a birósági végrehajtó ügyvitele az 1891. év XVII. t.-cz. 8. §-a szerinti általános felügyeleti vizsgálattal együttesen teljesittetett (8. §.) : a vizsgálat eredménye az általános vizsgálati jegyzőkönyvbe foglalandó.

A külön felvett vizsgálati jegyzőkönyv annál a felügyeleti hatóságnál iktattatik be, amely, vagy amelynek kiküldöttje a vizsgálatot teljesitette.

Egyebekben a vizsgálat teljesitésére, a jelentésre, s ennek, valamint a vizsgálati jegyzőkönyvnek elintézésére nézve a birói ügyviteli szabályok 82., 84. és 85. §§-nak szabályai alkalmazandók, azzal az eltéréssel :

hogy amennyiben a vizsgálatot a járásbiró saját felügyeleti hatáskörében teljesitette, a hatáskörébe eső intézkedéseket is maga teszi meg és a jegyzőkönyvet további intézkedés végett a törvényszéki elnökhöz, ez pedig a kir. itélőtábla elnökéhez terjeszti fel. Az 1881. évi 3406. számu igazságügyministeri rendelet 13. §-a és az 1884. évi 1043. számu igazságügyministeri rendelet hatályon kivül helyeztetik.

A járásbiró az évnegyedenkinti vizsgálat teljesitéséről köteles a törvényszéki elnöknek jelentést tenni abban az esetben is, amikor a birósági végrehajtó ügyvitele kifogástalannak találtatván, jegyzőkönyv fel nem vétetett.

11. §. Csekélyebb rendetlenség esetében az 1. §-ban és a 2. §. 1. és 2. pontjaiban felsorolt felügyeleti hatóságok a birósági végrehajtó ellenében az irásbeli megintés jogát gyakorolják. (1871 : VIII. t.-cz. 28. és 29. §§., 1871. évi LI. t.-cz. 20. §., 1891 : XVII. t.-cz. 60. §.)

Ugyanezek a felügyeleti hatóságok a birósági végrehajtók ellen, az irásbeli megintés eredménytelensége esetében, 1 frttól 20 forintig terjedő rendbirságot szabhatnak ki.

A birósági végrehajtó a birságösszegnek 15 nap alatt a közvetlen felügyeleti hatóságnál (1. §.) leendő megfizetésére, a 13. §. jogkövetkezményeire való figyelmeztetés mellett, kötelezendő.

12. §. A megintést és a rendbirság kiszabását tartalmazó határozat ellen egyfoku felfolyamodásnak van helye a közvetlen felsőbb felügyeleti hatósághoz.

A felfolyamodás a határozat kézbesitését követő 8 nap alatt egy példányban annál a felügyeleti hatóságnál adandó be, mely a határozatot hozta.

13. §. A megintést vagy rendbirság alkalmazását kimondó határozat jogerőre emelkedése után, a felfolyamodás folytán hozott, egészben vagy részben helybenhagyó határozat pedig haladéktalanul közlendő még a felügyelet további gyakorlásának tekintetéből az illető járásbiróval, mint a megbirságolt birósági végrehajtó közvetlen felügyeleti hatóságával, valamint a törvényszéki elnökkel, mint közvetlenül felsőbb felügyeleti hatósággal (1., 2. §§.), amennyiben első- vagy másodfokulag nem ezek határoztak.

A rendbirságként lefizetett összeg a járásbiró által az igazságügyi tárcza javára »rendbirság« czimén leendő elszámolás végett a helybeli vagy legközelebbi adóhivatalba esetről esetre beszolgáltatandó és az adóhivatali nyugta az iratok közt megőrzendő.

A járásbiró jogositva van, a végrehajtó indokolt kérelmére, a rendbirságnak részletekben való lefizetését engedélyezni, ugy azonban,

hogy legfeljebb 4 havi egyenlő részletben az egész összeg lefizettessék és hogy bármely részlet fizetésének elmulasztása esetében az egész birság, illetve annak egész hátralevő része esedékessé válik.

Ha az elmarasztalt végrehajtó a rendbirságot a határozatban kitüzött, vagy a meghosszabbitott és a járásbiró által hivatalból nyilvántartandó határidőben le nem fizeti: a járásbiró a birósági végrehajtó által érdemben hozandó eljárási dijaknak egy harmadrészét lefoglalhatja oly módon, hogy a rendelvény kiadása után teljesitendő minden eljárásért a birósági végrehajtót illető eljárási dij összegének egy harmadrésze a járásbiró kezeihez fizettessék mindaddig, mig a birságösszeg le nem fizettetik. Ez a rendelvény kézbesitendő a birósági végrehajtónak és a biróság birói tagjainak; és annak kiadásától fogva mindaddig, amig a birság összege le nem fizettetik, mindazon birói határozatba, amelylyel az elmarasztalt végrehajtó valamely eljárásra kiküldetik, kiteendő, hogy az eljárási dijösszegnek egy harmadrésze, mint a birósági végrehajtót terhelő birságösszeg fedezésére lefoglalt, a járásbiró kezeihez fizetendő.

14. §. Ha a felebbviteli biróság az ügyek felülvizsgálata alkalmával a birósági végrehajtó eljárásában vagy ügyvitelében késedelmességet, hiányokat vagy szabálytalanságot tapasztal: ezekre és esetleg arra is, hogy ezeknél fogva a birósági végrehajtó ügyvitelének gyors megvizsgálása szükséges, az illető járásbirót, mint a birósági végrehajtó közvetlen felügyeleti hatóságát (1. §.), külön határozatban figyelmezteti, és az ebbeli határozatot a törvényszéki elnökkel is közli (2. §.).

A figyelmeztetett járásbiró ennek folytán a szükséges intézkedéseket a körülményekhez, esetleg a törvényszéki elnök utasitásához képest teszi meg.

15. §. A 14. §. szerinti figyelmeztetés és értesités a kir. járásbiróságnak és a kir. törvényszéknek is kötelessége, abból az alkalomból, amikor a birósági végrehajtó eljárását, végzéseit vagy intézkedéseit akár hivatalból, akár előterjesztés folytán megvizsgálja.

Ha ily alkalommal a késedelmességet, a hiányokat vagy a szabálytalanságot maga az illető járásbiróság vezetője veszi észre (1. §.): mint felügyeleti hatóság saját hatáskörében köteles intézkedni.

II.

Összeférhetlenség és az együtt alkalmazást kizáró rokonsági és sógorsági viszony.

16. §. Az 1871 : LI. t.-cz. 5. §-ában foglalt rendelkezés érintetlenül hagyása mellett, az 1869 : IV. t.-cz. 8. és 11. §§-ban foglalt rendelkezések a birósági végrehajtókra is kiterjesztetnek.

17. §. Valamely járásbiróságnál birósági végrehajtóként nem alkalmazható az, aki az ugyanennél a járásbiróságnál alkalmazott itélőbirónak, a felettes kir. törvényszék elnökének vagy valamelyik birájának, avagy végre a felettes kir. itélőtábla elnökének:

1. felmenő vagy lemenő ágban rokona vagy sógora;
2. oldalrokona unokatestvérig bezárólag;
3. örökbefogadó szülője vagy örökbefogadott gyermeke;
4. nejének fitestvére vagy nőtestvérének férje.

18. §. A birósági végrehajtónak törvényszéki biróval vagy albiróval szemben fennálló rokonsági vagy sógorsági akadály alól az igazságügyminister felmentést adhat.

19. §. A birósági végrehajtó köteles a 17. §. szabályai alá eső családi viszonyt, amely tudtával létezik vagy alkalmaztatásának ideje alatt keletkezett, legfeljebb 10 nap alatt a kinevezés vagy a viszony keletkezte után a felettes törvényszéki elnöknek bejelenteni.

A törvényszéki elnök köteles a neki bejelentett vagy másként tudomására jutott, a birósági végrehajtó alkalmazását kizáró családi viszonyról, az illetők kihallgatása után, az igazságügyministerhez haladéktalanul jelentést tenni.

20. §. A 17. §-ban felsorolt családi viszonyok bármelyike folytán — amennyiben az akadály alól felmentés nem adatott (18. §.) — a birósági végrehajtó, saját költségére, hivatalból más járásbirósághoz helyezendő át.

21. §. A jelen rendelet 1892. évi január hó 1-én lép hatályba.

c)

BIRÓI LETÉTEK.

17898. szám.
1878. jun. 23.

Igazs. min. rendelet

a kir. adóhivataloknál őrizet alatt levő régi birói letétek tárgyában.

A kir. adóhivataloknál több oly régi birói letét van őrizet alatt, amelyekről nem tudatik, hogy kik jogositvák azok felvételére, és amelyek iránt soha senki által semmiféle igény nem támasztatott. Igen gyakori azon eset is, hogy az utalványozott birói letéteket a jogosultak nem veszik fel, és az adóhivatalok azokat mint olyanokat továbbra is kezelni kénytelenek. Minthogy az ily kezelés sok időt és munkát vesz igénybe, s minthogy a készpénzbeli birói letéteket a kamatok felszaporodására való tekintetből sem lehet érdekében az államnak saját pénzügyi közegei által huzamosbb időn át kezeltetni, ennélfogva a birói letétek kezelése tárgyában az 1874. évi 36723. sz. a. kiadott rendelet kapcsán a készpénzbeli birói letétek körül ezentul követendő eljárásra nézve a kir. pénzügyminister urral egyetértőleg a következőket rendelem. A kir. adó- mint letéthivatalok a kir. pénzügyminister urtól nyerendő utasitás következtében a folyó évi márczius hó végeig kezelés alá vett birói letétekről kimutatást fognak késziteni, s azt további eljárás végett az illető kir. biróságnak bemutatandják. A kir. biróságok azon kimutatás, továbbá a birósági letéti könyvek és a vonatkozó iratok alapján a régi és peres kérdés tárgyát nem képező birói letétek felvételére a jogosult feleket — amennyiben ismeretesek — közvetlenül, amennyiben pedig ismeretlenek, a hivatalos közlönyben közzéteendő hirdetmény utján felszólitandják, hogy a kérdéses letétek iránti igényeiket három hó alatt annál bizonyosabban jelentsék be, mert annak eltelte után a kérdéses letétek egy évig ugyan még letétileg, azonban kamat nélkül fognak az adóhivatalban kezeltetni, azután pedig az adóhivatal jelentése alapján az állampénztárba fognak szállittatni, fennmaradván a feleknek joguk, igényeiket a törvényes elévülési határidőn belül érvényesiteni. A jogerőre emelkedett birói határozattal kiutalványozott, de fel nem vett letéteket illetőleg pedig a biróságok a felvételre jogosultakat arra szólitandják fel, hogy azon letéteket 14 nap alatt annál bizonyosabban vegyék fel, mert azon idő elteltével azok egy évig már kamat nélkül fognak kezeltetni, azontul pedig az előbbi pontban emlitett eljárás fog követtetni. Mindazon végzésekben, melyekkel birói letét utalványoztatik ki, jövőben kijelentendő, hogy a kiutalványozási végzés jogerőre emelkedése napjától a

letétért kamat a kincstár által nem fizettetik, és az csak egy évig fog még mint kamat nélküli letét kezeltetni, azután pedig az adóhivatal jelentése alapján az állampénztárba fog elhelyeztetni, fennmaradván a feleknek joguk, igényeiket a pénzügyi hatóságoknál az elévülési határidőn belül érvényesithetni. A kiutalványozott, de a felek által a fentemlitett egy évi határidő alatt fel nem vett letétekről, az adóhivatalok az illető pénzügyigazgatóságnak jelentést fognak tenni, mely jelentés alapján ezen hatóság a letétnek állampénztárba leendő elhelyezése iránt intézkedni és arról az illető biróságot azon intézkedésnek a birósági bevételi letéti napló »Jegyzet« (8.) rovatába leendő beiktatása végett értesiteni fogja. Egyuttal értesitem Elnök (Járásbiró) urat, hogy ezen körrendeletem közlése mellett a pénzügyminister ur folyó évi 32288. sz. a. a következő rendeletet intézte a pénzügyigazgatóságok- és az adóhivatalokhoz: Ezen rendeletnél fogva utasittatnak a kir. adóhivatalok, hogy a folyó évi márczius hó végeig kezelés alá vett birói letétekről azonnal kimutatást készitsenek, s azt további eljárás végett az illető kir. biróságnak mutassák be. Utasittatnak továbbá az adóhivatalok, hogy a fentebbi körrendelet 4., 5. és 6. bekezdésében emlitett határidő után, még egy évig kamat nélkül kezelt s ezen idő elteltével fel nem vett birói letétekről szintén kimutatást szerkeszszenek, s ezen kimutatást két példányban az eljáró kir. pénzügyigazgatósághoz küldjék be. A kir. pénzügyigazgatóságok kötelességévé tétetik, a kimutatás egyik példányát az adóhivatalnak azon utasitással megküldeni, hogy az abban kimutatott összegek egyrészt mint birói letétek kiadásba, másrészt pedig a pénzügyi tárczanaplóban (V. fejezet 38. czim) különféle bevételek czimén bevételbe tétessenek. A kimutatásnak másik példánya ezen intézkedésre való hivatkozással mindenkor az illető kir. biróságnak küldendő meg.

32247 szám.
1899. jun. 1.

Igazs. min. rendelet

a kiutalt és a felek által fel nem vett nem készpénzbeli birói letétek tárgyában.

A kiutalt és a felek által fel nem vett készpénzbeli birói letétekre vonatkozó kérdések ez idő szerint szabályozva nem lévén, az ily letétek tárgyában ismételten eltérő intézkedések történtek.

Nevezetesen előfordult, hogy a kir. adóhivataloknál őrizet alatt levő régi birói letétek tárgyában 1878 junius 23-án 17898. szám alatt kelt I. M. intézkedései nem készpénzbeli birói letétekre is alkalmaztattak, s az ilynemü letétek megsemmisitése, értékesitése és a befolyt készpénznek az állampénztárba való beszállitása rendeltetett el.

Tekintettel arra, hogy az idézett 17898/1878. számu rendelet csakis a készpénzbeli régi birói letétekről intézkedik, s annak rendelkezései a nem készpénzbeli letétekre hasonszerüség utján sem alkalmazhatók:

kijelentem, hogy a kérdés érdemleges szabályozásáig a kiutalt, de a felek által fel nem vett nem készpénzbeli letétek iránt birói intézkedés nem tehető, hanem azok, a kiutaló végzés jogerőre emelkedését követő egy év eltelte után is, a kir. adóhivatalok őrizete alatt tartandók, kivéve az értéktelen okiratokat, melyek a jelzett határidő elteltével a birósági irattárban leendő további kezelés céljából kiutalandók és a biróság részére veendők át.

39425. szám.
1881. decz. 6.

Igazs. min. szabályrendelet

a birói letétek kezelésére nézve.

1. §. A kir. biróság birói letéteit azon kir. adóhivatal kezeli, amelyet e czélra a kir. pénzügyminister kijelöl.

A kir. adóhivatal, hivatalának ezen ágára nézve, a biróságnak alá van rendelve, s annak végzéseit és meghagyásait teljesiteni köteles.

Az adóhivatal kiadványa a főnök és az ellenőr által irandó alá, s a hivatalos pecséttel ellátandó.

2. §. Birói letét gyanánt szolgálhatnak: készpénz, közkötelezvények, magánadóslevelek, más fontos pénzértéket képviselő okiratok, valamint ékszerek és drágaságok.

A készpénzből álló és a kir. biróság által elfogadott birói letét után, az ezen szakasz következő pontjaiban felsorolt esetek kivételével, az államkincstár az 1872. évi 5872. sz. rendelet (Magyarországi 1872. évi Rend. Tára 206. oldal 40. sz.) értelmében a letéteményezés napjától a kiszolgáltatás napjáig 4%-ot fizet.[1])

Aranypénzből álló birói letét után kamat egyáltalán nem fizettetik; miért is ily letét a forgalmi naplóba sem vezettetik át.

Az ezüstpénzből álló birói letét kamatoztatására nézve a kir. pénzügyministeriumnak 1879. évi 32660. sz. (az 1879. évi »Pénzügyi Közlöny« 26. számában közzétett) rendelete irányadó. Eszerint a letevő fél arra nézve szólitandó fel irásbeli nyilatkozatra: vajjon ugyanazon pénznemben kivánja-e annak idején a visszafizetést, vagy pedig papirpénzben? Első esetben a birói letét után kamat nem fizettetik, s az, ugy mint az aranypénzből álló, a forgalmi naplóba át nem vezettetik. Utóbbi esetben az adóhivatal a birói letétet, 4% kamatoztatás mellett, papirpénz módjára a forgalmi kezelésbe átvezetni köteles.

A letevő félnek nyilatkozata a naplóhoz csatolandó.

Ha a készpénzből álló lelet a beszolgáltatott pénznemben és darabokban őrizendő, vagy ha a befizetett készpénz a kir. biróság által birói letétül el nem fogadtatott: ennek, valamint minden egyéb, a beszolgáltatott minőségben kezelendő letét-tárgynak őrzéseért őrzési dij fizetendő.

Azon letétek után, amelyeket a kincstár kamatoztat, őrzési dij nem szedendő.

3. §. A kir. adóhivatal azon birói letétet, amely természetben megőrizendő, a többi pénztári tárgytól elkülönitve, tüz és betörés ellen biztos és kettős zárral ellátott szekrényben őrzi, amelynek kulcsai közül egyik a hivatali főnök, a másik pedig az ellenőrködő pénztári tiszt kezére bizatik.

A pénztári kezelésért és a könyvvitel helyességeért a hivatali főnök s az ellenőrködő pénztári tiszt egyetemlegesen felelősek.

4. §. A birói letétekről a kir. biróságnál, a csatolt minta szerint, nyilvántartási napló vezetendő.

A napló zsinórral átfüzendő, a zsinórok végei a kir. biróság hivatali pecsétnyomójának alkalmazásával a napló belső boriték-lapjához erősitendők; továbbá a naplónak lapjai megszámozandók, és ugyancsak a belső boritéklapra irandó hit. záradékban a lapok száma megemlitendő.

A napló rovatai a következők:

1. folyó szám;
2. a letéteményezésnek ideje és a kir. adóhivatali bevételi naplónak czikke;
3. a letét őrzésére nézve hozott birósági végzésnek kelte és száma;
4. a letevő neve és az ügy rövid leirása;
5. a letétemény tárgya: készpénz (arany-, ezüst-, papir- és váltópénz), kötvény és értékpapir, drágaság és más értéktárgy alrovatokkal;
6. a letét kiadására nézve hozott birósági határozatnak kelte és száma;
7. a kiutalt letéti tárgy: készpénz, kötvény, értékpapir, drágaság vagy más értéktárgy alrovatokkal;
8. észrevételek.

[1]) Az 1893. évi január hó 1-étől kezdve 3 ½ %-ra leszállittatott az 1892. évi 45788. sz. I. M. által.

Ezen napló több éven át is használható, de az év végével mindig lezárandó és a kir. biróság főnöke által azon záradék aláirandó.[1])

5. §. A birói letét tárgyát a fél — kivéve az 1881 : LX. t.-cz. 41. §-ának esetét — a kir. biróságnál le nem teheti, és olyant a kir. biróság főnöke vagy más tagja el nem fogadhat; miért is erre a felek a birósági helyiségekben (iktatóhivatal, pertár, hirdetményi tábla) kifüggesztendő hirdetványekben figyelmeztetendők.

6. §. Ha a fél a birói letét tárgyát letéteményezni akarja: köteles letéti kérvényt szerkeszteni és azzal azon kir. adóhivatalnál jelentkezni, amely a kir. biróság letéteinek kezelésére hivatott. (1. §.)

A kérvény az illetékes kir. birósághoz intézendő, két példányban állitandó ki és két felzettel látandó el.

A kérvényben kiteendő a letevő neve, polgári állása és lakhelye; továbbá pontosan megjelölendő és körülirandó a letétbe helyezendő tárgy, valamint a letétel czélja.

A letéti tárgy következőkép jelölendő meg:

Készpénznél kiteendő: vajjon a letétel aranyban, ezüstben, váltó- (apró-) avagy papirpénzben történik-e? az előbbiek azonfelül az érmek különfélesége szerint jegyzékbe foglalandók, a papirpénz ellenben a pénzjegyeknek nemei szerint részletezendő.

[1]) Az igazságügyminister 1902. január 31-én 5298. sz. a. kelt rendeletével utasitotta a biróságokat: hogy a még készletben levő régi birói letétnyilvántartási napló-nyomtatványok (III. csoport 11. raktárszám) készpénzhasábjainak arany, ezüst és bankérték szerint elkülönitett vezetését azonnal szüntessék meg s a naplókat egy egységes készpénzhasábbal lássák el, továbbá, hogy az osztrák-magyar értéket koronaértékre, vagyis forint-krajczár helyett korona-fillérre igazitsák ki, a jelenlegi nyomtatvány-készlet felhasználása után pedig ebbeli szükségletüket a többi nyomtatványokkal együtt minden év második felében a szokott módon rendeljék meg. (Ig. K. XI. 2. sz.)

Kincstári utalványok és más, az állam által kibocsátott kamatozó értékpapirok névleges értéküknek, s a letétel napjáig járó kamatoknak pontos kitételével jelölendők meg.

Egyéb közkötelezvényeknél a minőség, a kamatláb, a darab- és sorszám, a kelet, továbbá a név, amelyre, s az összeg, amelyről azok kiállitvák; — az előmutatóra szóló kötvényeknél pedig a kamatszelvények száma, a lejárat napja s a szelvényutalvány is pontosan megjelölendők.

Magánokiratoknál az okiratnak jogi természete, a kelet, a kiállitónak neve, az összeg, valamint a kamatláb, szóval mindazon ismertető jel kiteendő, amely annak más hasonló okirattal való megkülönböztetésére szolgálhat.

Ha mellékletek is csatolvák, azok ugyanily módon pontosan körülirandók.

Az ékszerek és drágaságok szám, minőség, alak és lényeges ismertető jeleik szerint, értékük kitétele mellett, leirandók.

7. §. A kir. adóhivatal a félnek vagy megbizottjának jelentkezése esetében, a letéti kérvény figyelmes átnézése és a letéttárgyra vonatkozó kitételnek esetleges helyesbitése után, a birói letét tárgyát átvenni, az átvételt a letéti kérvény I. példányában vezetett nyugtában elismerni és a kérvényt a félnek visszaadni tartozik.

Az adóhivatali nyugtában az átvett tárgy pontosan körülirandó és kiteendő az átvétel ideje, valamint az adóhivatali bevételi napló czikkének száma.

A letevő fél kivánhatja, hogy a letéttárgy jelenlétében naplóztassék.

A kir. birósághoz a fél az adóhivatali nyugtával ellátott kérvényt nyujt be.

8. §. A birói letétnek tárgya posta utján is letéteményezhető.

Ez esetben is köteles a fél a kir. birósághoz intézett letéti kérvényét a 6. §. szerint kiállitani és azt a letét tárgyával egy csomóba zárni.

A kir. adóhivatal a levél vétele után

a 7. §-ban meghatározott eljárást teljesiti és a kérvényt a félnek visszaadás helyett késedelem nélkül azon kir. birósághoz küldi, amelyhez az intézve van.

Kivételes esetekben a kir. biróság főnöke a félnek letéti kérelméről jegyzőkönyvet vétethet fel, de a letéttárgyat ez esetben sem fogadhatja el, hanem a jegyzőkönyvet három felzettel, további eljárás végett, a félnek adja ki.

Ily jegyzőkönyvre a szabályszerü bélyegen felül 1 frt értékü bélyegjegy is ragasztandó.

Ily jegyzőkönyv a letéti kérvényt pótolja.

9. §. A kir. biróságnál a kir. adóhivatal nyugtájával ellátott letéti kérvénynek beiktatása után a letéteményezés a letét-nyilvántartási naplóba a kérvénynek beérkezése napján vezettessék be (1., 2., 4., 5. és esetleg 8. rovatok).

Azon napló vezetője az adóhivatali nyugta alá a következő záradékot irja: »A birósági ......évi letéti napló...... f. szám alatt beiktattatott« és ezen záradékot neve aláirásával lássa el.

10. §. A kir. biróság a kir. adóhivatal által átvett értéknek birói letétül elfogadására vagy el nem fogadására nézve késedelem nélkül határozzon.

1. Ha a kérdéses értéket a biróság birói letétül elfogadja, erről az adóhivatalt a kérvény II. példányára vezetett végzéssel értesitse, és a naplónak 3-ik rovatát töltesse ki.

Ezen végzésben az adóhivatal bevételi czikkének kitételével a letéttárgy pontosan körülirandó és abban az adóhivatal oda utasitandó, hogy a birói letétet további utasitásig kezelje.

A kir. adóhivatal a végzést bevételi naplójának illető czikkéhez csatolja és a végzés számát, az évszám kitételével, a kir. pénzügyministeriumnak 1871. évi 63395. sz. rendeletéhez csatolt *B)* és *C)* minták szerint vezetett bevételi naplójába és letéteményi főkönyvébe feljegyzi.

A kir. biróság a letevő felet a letétnek elfogadásáról a felzetre vezetett végzéssel értesitse, amelyben az adóhivatal bevételi czikke szintén pontosan kiteendő.

2. Ha a kir. biróság a letett értéket birói letétül el nem fogadja, az erre vonatkozó végzéssel a letett értéket is utalványozza.

Erről a kir. adóhivatal szintén a kérvény II. példányára vezetett végzésben oly felhivással értesitendő, hogy az átvett értéket a letevő fél vagy magát kellőleg igazolt megbizottja jelentkezése esetében, annak szabályszerü bélyegtelen nyugtájára, az őrzési dijnak bevételezése után szolgáltassa ki.

A felet pedig a kir. biróság, a felzetre vezetett végzésben, amelyben az adóhivatal bevételi czikke szintén pontosan kiirandó, az értéknek birói letétül el nem fogadásáról azzal értesitse, hogy az egyidejüleg utalványozott értéknek ideiglenes adóhivatali kezeléseért őrzési dijat köteles fizetni.

Ez esetben a napló 3-ik rovata betöltetlenül marad és a napló vezetője a 6. és 7. rovatnak kitöltésére utasitandó.

A végzés a letéti kérvény első példányára mindkét esetben (jelen szakasz 1. és 2. pontja) rávezetendő és ezen példány a királyi biróságnál az irattárban megőrzendő.

11. §. Birói kiküldöttek a bevett pénzt vagy értéktárgyat maguknál nem tarthatják, hanem kötelesek azt, ha a kiküldő kir. biróság székhelyén kir. adóhivatal van, az eljárás befejezte után haladéktalanul a kir. adóhivatalba szállitani, és jelentésüket, a letételt igazoló nyugtával ellátva, a kiküldő kir. bírósághoz azonnal, s mindenesetre a letéteményezés napján benyujtani.

A kir. adóhivatal az átvételt a jelentésre vezetett nyugtával igazolja.

A biróság ez esetben a 10. §-ban meghatározott eljárást megfelelően alkalmazza.

Ha a kir. biróság székhelyén kir. adóhivatal nincsen, a birói kiküldöttek a bevett pénzt vagy értéktárgyat az eljárás

befejezte után haladéktalanul a kiküldő kir. biróság főnökének, vagy az általa erre nézve meghatalmazott birósági tagnak adják át.

12. §. A hatóságok minden oly esetben, midőn a kir. biróság részére posta vagy küldöncz utján birói letéttárgyat küldenek, a boritékra ezen záradékot vezessék rá : »Birói letét tárgyát képezi.«

Az ilyen uton érkezett küldeményeket, ha a kir. biróság székhelyén adóhivatal van, a postaszolgától, illetve a postahivataltól, vagy a küldöncztől a kir. adóhivatal, mint letéti hivatal veszi át és bontja fel, az abban foglalt letéti tárgyat pedig megtartván s naplójába, valamint letéteményi főkönyvébe bevezetvén, az iraton az átvételt nyugtázza és azt a kir. birósághoz tüstént átküldi, mely a továbbiakra nézve a 11. §. értelmében intézkedik.

13. §. Ha a kir. biróság székhelyén kir. adóhivatal nincs, a küldeményt a kir. biróság főnöke, vagy az általa erre nézve meghatalmazott birósági tag (l. 1880. évi 2749. I. M. sz. rendelet) veszi át.[1])

A kir. biróság főnöke ez esetben, valamint akkor is, ha a birói kiküldött az általa bevett pénzt vagy értéktárgyat neki, illetve az erre meghatalmazott birósági tagnak átadta, intézkedni tartozik, hogy azon érték — a mennyiben az a felvételre jogositott egyénnek közvetlenül, vagy az illetékes hatóság utján azonnal kiadható — annak, illetve a hatóságnak az érkezés napján kiadassék, illetőleg elküldessék.

Ha az érték azonnal ki nem adható, az a letéti naplóba vezettessék be (9. §.), és a 10. §. első pontjának rendelkezése szerint szerkesztett s két példányban csatolandó végzés kapcsán, a kir. adóhivatalnak ugyancsak az érkezés napján a fennálló szabályok szerint küldessék meg.

Az adóhivatal a végzésnek egyik példányát bevételi naplójának illető czikkéhez csatolja, a végzés számát az évszám kitételével bevételi naplójába, valamint letéteményi főkönyvébe feljegyzi és a végzés másik példányán az átvételt a 7. §. szerint nyugtázván, ezen végzést a kir. biróságnak késedelem nélkül visszaküldi.

A nyugta átvétele után a kir. biróság főnöke a letéti napló 2-ik rovatát kitölteti.

Ha a kir. adóhivataltól a végzésnek nyugtatványnyal ellátott példánya 8 nap alatt vissza nem érkezik, annak beküldése megsürgetendő, és ha azon végzés ujabb 8 nap alatt sem érkezik be, a postahivatalnál a tudakozódási eljárás (reclamatio) meginditandó.

14. §. Az esetben, midőn a fél az 1881 : LX. t.-cz. 41. §-ának intézkedése alapján a marasztalási tárgyra nézve a nyertes felet a perbiróság közbenjöttével akarja kielégiteni, és azon tárgyat az idézett törvényczikk hivatkozott §-ának 3. és utolsó bekezdései alapján a biróságnál leteszi, ha az adóhivatalilag kezelhető birói letéttárgyat képez (2. §.), a kir. biróság és a kir. adóhivatal a 13. §-ban meghatározott eljárást teljesitsék.

15. §. A kir. adóhivatal által átvett letéttárgy az illető kir. biróságnak végzése, illetve utasitása nélkül ki nem adható, és a birói letétek kezelése alól más módozatu kezelésbe át nem vihető.

16. §. A letétnek kiadására nézve hozott végzésben kiteendő :

1. a kir. adóhivatalnak bevételi naplócikke az évszámmal, és ha a letéttárgy birói letétül a kir. biróság által elfogadtatott, az erre vonatkozó végzésnek is kelte és száma ;

2. azon hivatalnak vagy egyénnek, esetleg meghatalmazottjának neve, amelynek — illetve akinek — nyugtájára a letéttárgy kiadandó ;

3. a kiadandó letéttárgy pontosan körülirva ;

4. azon kir. adóhivatalnak székhelye,

---

[1]) Az id. rendeletet lásd a birói ügyv. szab. 53-ik §-ánál.

amelynél a jogositottnak a végzés felmutatása mellett a letéttárgy átvétele végett jelentkezni kell;

5. ha oly letéttárgy kiadása rendeltetik el, amely után őrzési dij fizetendő, az ennek lefizetésére szóló felhivás, — ha pedig olyan adatik ki, amely után az államkincstár kamatot fizet, azon figyelmeztetés, hogy a végzés keltétől számitandó 30 napon tul a kincstár kamatot nem fizet;

6. azon netaláni teendő, amelyet a kir. adóhivatalnak a letéttárgy kiadásánál teljesiteni kell.

Ha oly letéttárgy kiadását rendeli el a kir. biróság, mely után az államkincstár kamatot fizet, a végzésben az is kiteendő, hogy a kamatok a kifizetendő összeg után kifizettessenek-e és kinek, vagy azok további utasitásig visszatartassanak.

Az őrzési dij és a kamatoknak kiszámitása a kir. adóhivatalnak kötelessége.

17. §. A letét tárgyának kiadására nézve hozott végzést a kir. biróság az érdekelt feleknek a törvénykezési rendtartás intézkedései szerint kézbesitteti, és ha az jogerőre emelkedett, a letét tárgyát kezelő kir. adóhivatalnak megküldi, a birósági letétnyilvántartási naplónak 6. és 7. rovatát pedig kitölteti.

22021. szám.
1882. jun. 11.

Igazs. min. rendelet

A biról letétek kezelése tárgyában 1881. évi deczember hó 6-án 39.425. sz. a. kiadott szabályrendelet 16. §-ának 5. pontját és 17. §-át, a kir. pénzügyminister urral egyetértőleg, következőleg módositom, illetve azok helyébe a következőket rendelem:

16. §. »Ha oly letéttárgynak kiadása rendeltetik el, amely után őrzési dij fizetendő, az ennek lefizetésére szóló felhivás, — ha pedig olyan készpénzbeli letét adatik ki, amely után az államkincstár kamatot fizet, azon figyelmeztetés, hogy a végzés jogerőre emelkedése napjától számitandó 8 napon túl a kir. kincstár kamatot nem fizet, és hogy azon összeg az emlitett 8 napon túl még csak egy évig fog mint kamat nélküli letét kezeltetni, azután pedig az adóhivatal jelentése alapján az állampénztárba fog elhelyeztetni, fenmaradván a feleknek joguk, igényeiket a pénzügyi hatóságoknál az elévülési határidőn belül érvényesithetni.«

17. §. »A letét tárgyának kiadására nézve hozott végzést a kir. biróság az érdekelt feleknek a törvénykezési rendtartás intézkedései szerint kézbesitteti, és ha az jogerőre emelkedett, a letét tárgyát kezelő kir. adóhivatalnak a jogerőre emelkedés napjának megjelölése mellett megküldi; miről az érdekelt feleket végzésileg értesiti és a birósági letétnyilvántartási naplónak 6. és 7. rovatát kitölteti.«

18763. szám.
1884. máj. 1.

Igazs. min. rendelet

A biról letétek kezelése tárgyában 1881. évi decz. 6-án 39425. sz. alatt kiadott szabályrendelet 16. §-ának az 1882. évi junius 11-én 22021. sz. alatt módositott 5. pontját a következőkben egészitem ki:

»Oly esetekben pedig, amelyekben értékpapirokból álló biról letét utalványoztatik, azon figyelmeztetés, miszerint a végzés jogerőre emelkedése napját követő 8 napon túl az értékpapir (sorsjegy s egyéb kamatozó és nem kamatozó érték) és időközi szelvényeinek elévüléseért a kincstár felelősséget nem vállal.«

18. §. A letéttárgy felvételére jogosultnak vagy magát kellőleg igazolt meghatalmazottjának jelentkezésekor a kir. adóhivatal a letéttárgyat szabályszerü nyugta mellett kiszolgáltatni tartozik.

Ha azonban a kir. adóhivatal letétnaplóiból azt látná, hogy az utalványozott összegre nézve tévedés forog fenn: a kiszolgáltatást felfüggeszteni és a kir. biróságot az észlelt tévedésről az adatok közlése mellett késedelem nélkül értesiteni tartozik.

Ily esetben a letéttárgy a kir. biróságnak csakis ujabb utasitása következtében szolgáltatható ki.

Ha a jelentkező a letéthivatalnál ismeretlen, személye azonosságát teljesen hitelt érdemlő oly két tanu által

tartozik igazolni, akik a letéthivatali főnök vagy ellenőr előtt ismeretesek.

19. §. Ha a kir. biróság a kir. adóhivatalt arra utasitja, hogy a letéttárgyat valamely hatóságnak posta utján küldje el, annak a végzéssel egyidejüleg az illető hatósághoz intézett átiratát vagy megkeresvényét is küldje meg. Az adóhivatal a letét tárgyát a biróság által megnevezett hatóságnak az átirat, illetve végzés kapcsán tartozik elküldeni.

20. §. Ha a birói letét tárgyát pénzintézetbeli letétkönyv képezi és az illető pénzintézetnél gyümölcsöztetett pénzből csak egy résznek kiadása rendeltetik el, a kir. adóhivatalt arra utasitsa a kir. biróság, hogy a kifizetni rendelt pénzösszeget az illető pénzintézetnél — esetleg felmondás után — vegye fel és szolgáltassa ki a jogosult hivatalnak vagy félnek.

21. §. A kir. biróság főnökének jogában áll a kir. adóhivatali letéti könyveket és naplókat mindenkor megtekinteni.

22. §. A kir. adóhivatal a nála levő letéti iratokról csakis a biróság engedélye mellett adhat ki másolatokat az illető feleknek.

23. §. Ha a birói letétként elfogadott értékpapiroknak szelvényei vannak, — amennyiben az azoknak felvételére jogosult személy már ismeretes — a kir. biróság a 10. §. értelmében kiadandó végzéssel a kir. adóhivatalt arra is utasitsa, hogy a szelvényeket a lejáratkor a végzésben megnevezendő jogosultnak adja ki.

Amennyiben pedig a szelvényeknek felvételére jogosult személy még nem ismeretes, a kir. adóhivatal a fentebb emlitett végzésben arra utasitandó, hogy a beváltandó szelvényekről, esetleg pedig a kicserélendő vagy megujitandó szelvény-ivekről, tegyen a biróságnak jelentést.

Ha pedig a birói letétként elfogadott értékpapirok névre szóló államkötelezvények, a kir. biróság, ugyancsak a 10. §. értelmében kiadandó végzésben, a kir. adóhivatalt azon kötelezvények után járó kamatoknak felvételére, és — amennyiben az azoknak élvezésére jogosult személy ismeretes, annak megnevezése mellett — arra utasitja, hogy a felvett kamatokat a jogosult személynek szolgáltassa ki, s erről — ellenkező esetben pedig a kamatoknak számszerinti mennyiségéről — tegyen jelentést.

A kir. biróság az adóhivatal által a szelvényeknek, vagy a névre szóló államkötelezvények után felvett kamatoknak a jogositott személy részére lett kiszolgáltatásáról tett jelentés alapján intézkedik, hogy ez a birósági letétnapló 8. rovatában feljegyeztessék; ha pedig a kir. adóhivatal a beváltandó szelvényekről, esetleg a kicserélendő vagy megujitandó szelvény-ivekről tesz jelentést, vagy a névre szóló kötelezvények után járó kamatok hivatalból lett felvételét jelenti, a kir. biróság a további teendőkre nézve a jelen rendelet szabályai szerint esetről esetre intézkedjék.

Ha a szelvények vagy kamatok felvételére jogosítottnak személyében később változás állana be, ezt a biróság a letéti kezeléssel megbizott adóhivatallal, ez utóbbi pedig a második esetben a kamatfizetést teljesitő pénztárral tartozik tudatni.

24. §. A birói letétek után az államkincstár által fizetett kamatok (2. §.) a félnek szabályszerü bélyeges nyugtájára adandók ki, és azoknak számszerü összege a kir. adóhivatal által a birói letétkiadási naplóban az erre szánt hasábba irandó. Az ilyen kiszolgáltatott kamatoknak havi összege, mint függő államadósság után járó kamat, külön alnaplóban számitandó fel.

Az államkincstár által fizetett kamatok a birói letét tárgya nélkül rendszerint ki nem szolgáltatnak, ha azonban a kir. biróság rendkivüli esetekben azon kamatoknak kifizetését elrendeli, az ebbeli végzés, jogerőre emelkedése után, nem

a kir. adóhivatalhoz küldendő, de a tényleges kifizetésnek elrendelése végett a kir. pénzügyministerhez terjesztendő fel.

11797. szám.
1888. márcz. 31.

Igazs. min. rendelet

Ujabb időben mind gyakrabban fordulván elő oly esetek, hogy a kir. biróságok a birói letétek kamatjainak a letét tárgya nélkül való kifizetése iránt hozott végzéseiket az 1881. évi 39425. sz. I. M. 24. §-a ellenére nem a kir. pénzügyministerhez, hanem közvetlenül a letéti pénztárul szolgáló kir. adó- vagy más hivatalhoz juttatják, ezen utóbb emlitett hivatalok pedig a helyett, hogy ezen utalványozó végzéseket, az idézett §-ra való hivatkozással, az illető biróságnak visszaküldenék, azokat minden észrevétel nélkül foganatositják és csak a tényleges kifizetés után, az igazságügyministeri számvevőség észrevételezése következtében, terjesztik fel a kifizetés utólagos jóváhagyása végett; a kir. pénzügyministerium ideiglenes vezetésével megbizott ministerelnök ur f. évi márczius hó 19-én 15420. sz. a. kelt és a Pénzügyi Közlöny utján közzétett körrendeletével a birói letéti pénztárként működő valamennyi hivatalt utasitotta, hogy mindazokban az esetekben, amelyekben a biróságok a letéti kamatokat a letét tárgya nélkül kiutalványozzák, illetőleg az utalványozó végzéseket közvetlenül megküldik, ezeket ne foganatositsák, hanem az idézett §-ra való hivatkozással, az illető biróságnak küldjék vissza. Miről a kir. biróságot oly felhivással értesitem, hogy a kérdéses utalványozó végzések gyorsabb foganatositása érdekében azokat az 1881. évi 39425. sz. I. M. R. 24. §-a értelmében ne közvetlenül a letéti pénztárul szolgáló hivatalhoz, hanem a tényleges kifizetés elrendelése végett mindenkor a kir. pénzügyministerhez terjeszsze fel.

13761. szám.
1889. május 20.

Igazs. min. rendelet

Gyakran fordultak elő oly esetek, hogy az elsőfoku kir. biróságok azon végzéseikben, melyekkel valamely kamatozó készpénzbeli birói letétet a felvételére jogosult felek kezeihez utalványoztak, különösen ha az utalványozás birói egyezség értelmében, vagy a végrehajtási eljárás során jogerőre emelkedett kielégitési sorrendi határozat alapján történt, vagy midőn ellenérdekü fél nincsen, az 1882. évi 22021. számu igazságügyministeri rendelet második bekezdésében előirt figyelmeztetést mellőzték, és ezen végzéseket a jogerőre emelkedés bevárása és a jogerőre emelkedés napjának megjelölése nélkül küldték meg a letétet kezelő kir. adóhivatalnak. Minthogy ezen eljárás az 1882. évi 22021. I. M. számu utasitással ellenkezik, és ezen eljárás mellett az utalványozott letét kamatozási idejének végpontja és ezzel együtt a szabályszerü kamatösszeg meg nem állapitható: ujabban is utasitom az elsőfoku kir. biróságokat, hogy kivétel nélkül minden oly végzést, melylyel kamatozó készpénzbeli birói letétet utalványoznak ki a felvételre jogosult felek kezeihez, az idézett 1882. évi 22021. számu igazságügyministeri rendelet utasitása szerint szerkeszszenek és azt csakis jogerőre emelkedés után és a jogerőre emelkedés napjának megjelölése mellett küldjék meg az illető kir. adóhivatalnak.

Továbbá az is tapasztaltatott több izben, hogy az 1882. évi 22021. sz. igazságügyministeri rendelet határozmányai oly birósági végzésekre is alkalmaztatnak, melyekkel a birói letétnek valamely intézkedéssel megbizott birói kiküldött kezéhez leendő kiadatása, nem pedig annak a felvételére jogosult felek részére leendő kiszolgáltatása rendeltetik el.

Ezen nem helyes eljárás megszüntetése czéljából a kir. pénzügyminister urral egyetértőleg utasitom az elsőfoku kir. biróságokat, hogy amidőn a birói letétnek valamely intézkedéssel, például a jogosult felek között eszközlendő felosztással (1881 : LX. t.-cz. 119., 126. és 201. §§-ai) megbizott birói kiküldött kezéhez leendő kiadatása rendeltetik el, a letett összeg kiadatását rendelő végzésbe azon napot, amelyen a birói megbizott a kiutalványozott összeget felveendi, árfelosztás esetében rendszerint az árfelosztási határnapot naptárszerüen megállapitva tegyék ki. Az ilyen kiutaló végzések a többször idézett 1882. évi 22021. számu igazságügyministeri rendelet határozmányai alá nem esvén, az ily utalványozások esetében, ha az államkincstár az utalványozott letét után kamatot fizet, a szabályszerü letéti kamat a letét kiadására kitüzött határnapig jár; és ennélfogva nem forog fenn szüksége annak, hogy az utalványozó biróság ily utalványozó végzés jogerőre emelkedésének napját a kir. adóhivatallal közölje.

Egyuttal figyelmeztetem a kir. biróságokat, hogy midőn ilyen végzések alapján a birói letéteket birói kiküldöttek veszik át az adóhivataloktól és fizetik ki a jogosultaknak, ezen kifizetés, az egyes feleknek járó összegek után, a bélyeg- és jogilletékek iránti törvények és szabályok hivatalos összeállitásának kiegészitő részét képező illetéki dijjegyzék 67. tételszáma *B)* pontjának utolsó bekezdése értelmében [1]) a II. fokozat szerint bélyegzett nyugták mellett

[1]) Lásd a VII. R.-ben.

eszközlendő, esetleg a megfelelő bélyegjegyek a jegyzőkönyvre ragasztandók.

Végül felhivom a kir. biróságokat, hogy azon végzéseikben, melyekkel oly letéttárgynak kiadatása rendeltetik el, amely után őrzési dij fizetendő, az ennek kifizetésére szóló felhivást a végzés szövegébe mindenkor felvegyék.

25. §. A kir. biróság főnöke felelősség terhe alatt köteles minden hó utolsó napján a kir. biróság letétnyilvántartási naplójának 1—5. rovatait a kir. adóhivatal által vezetett bevételi naplónak illető rovataival pontosan egybehasonlitani. Ha netalán eltérések vannak, azokat — amennyiben lehetséges — kiegyenliti, s a naplóknak egymássali egyezését a letéti kezeléssel megbizott kir. adóhivatal naplóján névaláirásával és a biróság hivatalos pecsétjével igazolja; ellenkező esetben pedig, a ki nem egyenlithető eltéréseket a naplóba bevezeti.

Amennyiben ily alkalommal a kir. birósági főnök a kir. adóhivatali kezelés és könyvelés tekintetében szabálytalanságokat vesz észre — e részbeni tapasztalatait az illető kir. pénzügyigazgatósággal közölni tartozik.

Azon kir. biróság vezetője, amelynek székhelyén adóhivatal nem létezik, a kir. biróságnak letétnyilvántartási naplóját a kir. adóhivatali bevételi naplóval összehasonlitás végett a hó utolsó napján a kir. adóhivatal székhelyén levő kir. járásbiróság főnökének küldi meg, aki az összehasonlitást késedelem nélkül megtenni és a naplót a következő hó 4-éig visszaküldeni köteles.

Az adóhivatal főnöke és ellenőre, a birósági és adóhivatali naplók összehasonlitása alkalmával, a birósági naplóra nézve a biróság főnöke számára előirt eljárást hasonszerüen alkalmazzák és a birósági naplóra vezetett záradékot, vagy az abba bevezetett eltéréseket, névaláirásaikkal, valamint a hiv. pecséttel látják el.

26. §. A letéttárgy után fizetendő őrzési dij a kir. pénzügyminister 1871. évi 63395. sz. rendeletében van meghatározva.

A kir. adóhivatalok eljárása részletesen a kir. pénzügyminister utasitásában van meghatározva.

27. §. A kir. biróság főnökének, valamint a kir. ügyészség vezetőjének jogában áll a kezelése alatt levő olyan pénzt vagy értéktárgyat, amely a birói letét tárgyát nem képezi, de amely adópénztárilag nem kezelhető, s amelyet ő kellő biztonságot nyujtó szerelvény hiányában nem kezelhet, a kir. adóhivatalnak, mint igazságügyi letétet további kezelés végett megküldeni és annak terhére az adóhivatal által részletes fizetéseket is teljesittetni.

Ilyen, a kir. adóhivatal által külön »Igazságügyi letét« czimü naplóban felszámolandó letétekről a birósági főnök vagy az ügyészség vezetője a letétnyilvántartási napló mintájára jegyzéket vezet.

Ily letéteket az adóhivatal kamat, illetőleg őrzési dij nélkül kezel.

28. §. Ezen szabályrendelet 1882. évi január hó 1-ső napján lép hatályba.

29. §. A jelen rendelet hatálybalépte előtt elfogadott és 1891. évi decz. hó 31-ik napjáig ki nem utalványozott birói letétek 1882. évi január 1-től kezdve a jelen rendelet szabályai szerint utalványozandók és kiadandók.

A kiutalványozás a kir. biróságnál eddig vezetett bevételi napló 7. rovatába megfelelően bevezetendő.

12796. szám.
1894. jul. 13.

Igazs. min. rendelet

az értékpapirok szelvényiveinek kezelése, a régi letétek tisztázása és a birói letétnaplók összehasonlitása és záradékolása körül követendő eljárás tárgyában.

Tudomás és szoros miheztartás végett rendelem:

hogy az óvadék gyanánt letett és szelvényekkel ellátott értékpapirok szelvényivei külön ki nem utalhatók, az utolsó szelvény kiadása alkalmával pedig

az uj szelvényivek beszerzése nem a biztositékot letevő fél, hanem azon kir. adóhivatal utján eszközlendő, melynél az értékpapir őriztetik, illetőleg letétetett; továbbá, hogy a régibb birói letétek kiutalása iránt a szükséges intézkedések a 17898/1878. I. M. sz. a. kiadott körrendelet értelmében azonnal megteendők, és végre, hogy a birói letéti naplók záradékolása a 39425/1881. I. M. sz. a. kiadott szabályrendelet 25. §-ában előirtak szerint személyesen és az adóhivatali helyiségben eszközlendő.

46088. szám.
1899. szept. 17.

Igazs. min. rendelet

a kiutalt és más birósághoz postautalvány utján elküldendő birói letétek körül követendő eljárás tárgyában.

A kir. pénzügyminister ur a kiutalt és más birósághoz postautalvány utján elküldendő birói letétek körül követendő eljárás tárgyában 62341/1899. szám alatt a budapesti kir. állampénztárhoz és valamennyi m. kir. adóhivatalhoz mint birói letéti pénztárhoz körrendeletet intézett, melyet a kir. biróságokkal az alábbi lenyomatban tudomásulvétel végett közlök.

Ezzel kapcsolatban felhivom a kir. biróságokat, hogy birói letétnek valamely hatósághoz posta utján való átküldése esetén minden alkalommal, tehát akkor is, ha a letétpénz a fennálló szabályok szerint postautalványon lesz elküldendő, az 1881. évi 39425. I. M. számu rendelet 19. §-át alkalmazzák, nevezetesen az illető hatósághoz intézett szabályszerü átiratot vagy megkeresvényt továbbitás végett a birósági letéthivatalnak küldjék meg.

Melléklet.

Ismételten előfordult, hogy a kir. adó-, mint letéti hivatalok a biróság által kiutalt és más birósághoz posta utján küldendő letétpénzekről kiállitott postautalványok szelvényeire nem jegyzik fel azokat az adatokat, amelyekből megállapitható lenne, hogy a küldemény mely ügyhöz tartozik.

Másfelől előfordulnak oly esetek is, hogy az illető birósághoz intézett átiratot vagy megkeresvényt maga a kiutaló biróság — az 1881. évi 39425. számu igazságügyministeri rendelet (l. »Pénzügyi Közlöny« 1882. évi 2. sz.) 19. §-ában foglalt rendelkezés ellenére — közvetlenül küldi meg a czimzett biróságnak, vagy bár a biróság az emlitett átiratot vagy megkeresvényt továbbitás végett az idézett §. értelmében a letéthivatalhoz át is teszi, ez utóbbi oly esetekben, midőn a letétet postautalványon küldi, a külön elküldött kisérő átirat boritékán mellőzi annak feljegyzését, hogy az birói letétügyre vonatkozik, minek következtében a kisérő átiratot a posta nem a letéthivatalnak kézbesiti, hanem közvetlenül a czimzett biróság külön kapja az átiratot és külön a letét megérkeztéről szóló letéthivatali értesitést, ami könnyen zavarokra szolgáltathat okot.

Ennek elkerülése és egyöntetü eljárás biztositása czéljából — az adóhivatalok szolgálatára vonatkozólag kiadott utasitás, III. füzet 58. §-ára való hivatkozással — elrendelem, hogy oly esetekben, midőn valamely pénzbeli letét postautalvány utján más birósághoz átküldendő, a postautalvány szelvényén a küldemény »Birói letét« minőségének megjelölése mellett mindenkor a küldő biróság átiratának ügyszáma és a felek nevei, illetőleg az ügy rövid megjelölése följegyeztessék, az átküldendő letéthez tartozó s a czimzett biróságnak egyidejüleg elküldendő irat boritékán pedig kitüntettessék, hogy az birói letétre vonatkozik, minek folytán a kisérő átirat is a hivatkozott utasitás 44. §-a értelmében a letéthivatalnak fog kézbesittetni.

Ezzel kapcsolatban utasitom a birói letéti pénztárakat, hogy amennyiben hozzájuk postautalvány utján birói letétre vanatkozó pénz érkezik, vagy pedig birói letéthez tartozóknak jelzett iratok érkeznek azzal a megjegyzéssel, hogy a letét postautalványon küldetett el, az utalványt az iratok, illetőleg az iratokat az utalvány beérkeztéig tartsák nyilván s csak ha a pénz s kisérő átirat együtt van, küldjék át a kisérő iratot az idézett utasitás 44. §-a értelmében — az átvételnek az iraton való nyugtázása mellett — az illetékes birósághoz. Amennyiben pedig az utalványon érkezett pénzhez tartozó irat, vagy a beküldött irathoz tartozó pénz három nap alatt meg nem érkezik, erről a körülményről a további intézkedés megtétele végett a biróságnak tegyenek jelentést.

Avégből pedig, hogy a kiutaló biróság átiratát vagy megkeresvényét ne közvetlenül, hanem a letéthivatal utján küldje meg a czimzett biróságnak, a kir. biróságok a kir. igazságügyi minister ur részéről oly értelmü utasitást nyer-

nek, hogy birói letétnek valamely hatósághoz posta utján való átküldése esetén minden esetben, tehát akkor is, ha a letétpénz a fennálló szabályok szerint postautalványon lesz elküldendő, az 1881. évi 39425. I. M. számu rendelet 19. §-át alkalmazzák, nevezetesen az illető hatósághoz intézett szabályszerü átiratot vagy megkeresvényt továbbitás végett a kir. adó-, mint birósági letéthivatalnak küldjék meg.

3553. szám.
1902. márcz. 16.

Igazs. min. rendelet

a birósági végrehajtók által az ügyviteli szabályok 283. §-a értelmében beszolgáltatott birói letéteknek a kiutaló végzés jogerősségének bevárása nélkül leendő kiutalása tárgyában.

Az 1882. junius 11-én 22021 I. M. szám alatt kelt rendelet értelmében — amely e részben a birói letétek kezelése tárgyában 1881. deczember 6-án 39425. szám alatt kiadott szabályrendelet 17. §-ának helyébe lépett — a letéttárgyak kiadására nézve hozott végzést a kir. biróság az érdekelt feleknek a törvénykezési rendtartás intézkedései szerint kézbesitteti és csak jogerőre emelkedése után küldi meg, a jogeróre emelkedés napjának megjelölése mellett, a letét tárgyát kezelő kir. adóhivatalnak.

Az 1889. évi május 30-án 13761. I. M. szám alatt kelt rendelet pedig — oly esetekre való tekintettel, melyekben a kir. biróságok kamatozó készpénzbeli letétekre vonatkozó végzéseiket a jogerőre emelkedés bevárása és a jogerőre emelkedés napjának megjelölése nélkül küldték a letétet kezelő kir. adóhivatalnak — ujabban is utasitotta a kir. biróságokat, hogy kivétel nélkül minden olyan végzést, amelylyel kamatozó készpénzbeli birói letétet utalványoznak ki a felvételre jogosult felek kezéhez, csakis jogerőre emelkedése után küldjenek meg az illető kir. adóhivatalnak.

Az idézett rendeletek alkalmazása folytán a gyakorlatban előálló nehézségek elháritása végett, azoknak e részbeli módositása mellett, a m. kir. pénzügyminister urral egyetértőleg, a következőket rendelem:

Mindazon esetekben, midőn a birósági kiküldött a végrehajtási eljárás foganatositása alatt behajtott pénzt az 1881. évi LX. t.-cz. rendelkezéseinél fogva a végrehajtatónak vagy igazolt meghatalmazottjának, ennek kielégitése után pedig a felesleget a végrehajtást szenvedőnek vagy igazolt meghatalmazottjának kiadhatná s ezt csupán azért nem teheti, mivel az 1891. aug. 19-én 4291. I. M. E. szám alatt kiadott birói ügyviteli szabályok 283. §-ában előirt előfeltételek hiányozván, a pénzt birói letétbe helyezni köteles: az ily letétet a biróság a pénzfelvételre jogosult félnek a kiutaló végzés jogerőre emelkedésére való tekintet nélkül utalja ki, illetve kiutaló végzésében kimondja, hogy a letét a kiutaló végzés jogerőre emelkedésének bevárása nélkül kiadható s végzését a birósági letéthivatalnak haladéktalanul megküldi.

A kamatozó készpénzbeli letétet kiutaló végzésbe ily esetekben az 1882. évi junius 11-én 22.021. I. M. szám alatt kelt rendeletben előirt figyelmeztetés oly alakban veendő fel, hogy a kir. kincstár a végzésnek a letéthivatal részére történt kézbesitése napjától számitandó 8 napon tul nem fizet kamatot.

Ami pedig különösen a megkeresés folytán hivatalból teljesitendő végrehajtások alkalmával végrehajtást szenvedő által a végrehajtatás követelésének kiegyenlitése czéljából kifizetett s a birói kiküldött által letétbe helyezett pénzösszegeket illeti: ezek az eset körülményeiből folyó akadály nem létében s a mennyiben a végrehajtató ellenirányu kérelmet nem terjesztett elő az 1882. julius 5-én 20.763. I. M. sz. alatt kiadott rendelet 2-ik pontjában foglaltak betartásával a megkereső illetve a végrehajtást elrendelő birósághoz utalandók át, mely utóbbi ily esetekben is a fentebb elrendelt szabályok szerint jár el.

Egyebekben az 1882. évi junius 11-én 22.021. I. M. szám alatt kelt rendeletben,

s az 1889. május 30-án 13.761. I. M. szám alatt kelt rendelet második és következő bekezdéseiben foglalt rendelkezések alkalmazandók.

14264. sz.
1902. aug. 23.

Igazs. min. rendelet

az igazságügyi letétek kiutalványozása tárgyában.

Az igazságügyi hatóságok vezetői által az igazságügyi letétek kiadása iránt a fizető pénztárakhoz intézett utalványrendeleteket eddigelé az itteni számvevőséggel előzetes fel- és ellenjegyzés végett közölni kellett.

Az ügymenet egyszerüsitése és gyorsitása érdekében ezen eljárást jövőre nézve a kir. pénzügyminister és az állami számvevőszéki elnök urral egyetértésben ezennel megszüntetem.

Ehhez képest tehát az igazságügyi letétek kiadására vonatkozó utalványok nem az itteni számvevőség utján, hanem közvetlenül lesznek az igazságügyi hatóságoknak utalványozásra jogositott vezetői részéről a kir. fizető pénztáraknak megküldendők.

Az utalványozó rendeletek szövegezésénél gondoskodni kell arról, hogy azokban mindenkor pontosan kitüntettessék:

1. az utalványozó czime;
2. az ügyszám és keltezés;
3. a fizető pénztár neve, amelynek a rendelet szól;
4. az utalványozás tárgyát képező igazságügyi letét megnevezése, értéke (számokkal és betükkel kiirva) és minősége (készpénz vagy értékpapir s ez utóbbi esetben annak részletes körülirása, milyen, hány darab, mily névértékü stb.);
5. a czél, amire az utalványozott letét szolgált;
6. az igazságügyi letétnapló azon tételszáma, amely alatt a letét a fizető pénztárnál bevételeztetett;
7. megneveztessék a jogosult fél, akinek kezéhez a letét kiadandó;
8. határozottan utasittassék a fizető pénztár, hogy a letétet a megnevezett jogosultnak az utalványozó által láttamozott bélyegtelen nyugta ellenében a letéti elismervény és az értesités bevonása mellett adja ki;
9. az utalványrendelet a hivatalos pecséttel is ellátandó.

Az esetben, ha a letevő a letéti elismervényt bármely okból beszolgáltatni nem tudná, tőle közjegyző előtt kiállitott oly értelmü nyilatkozat követelendő be, mely szerint az illető letevő kijelenti, hogy a kérdéses letétet illetőleg az államkincstárral szemben minden további követelésről lemond. Ha a letevő az ily értelmü közjegyzői okiratot bemutatta, az utalványrendeletbe kifejezetten felveendő, hogy a pénztár a letétet a letéti elismervény beszolgáltatása nélkül adja ki.

IV.

A) AZ ÖRÖKÖSÖDÉSI ELJÁRÁS.

(1894 : XVI. Törvényczikk).

B) A KIR. ADOMÁNYOZÁSBÓL JAVADALMAT ÉLVEZŐ FŐPAPOK HAGYATÉKI ÜGYÉBEN KÖVETENDŐ ELJÁRÁS.

C) A VÉGRENDELET NÉLKÜL ELHALT ALSÓBB RENDÜ KATHOLIKUS PAPOK HAGYATÉKA.

A)

1894 : XVI. Törvényczikk

AZ ÖRÖKÖSÖDÉSI ELJÁRÁSRÓL.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

1. §. Az örökösödési eljárás az örökhagyó elhunyta vagy holtnak nyilvánitása után hivatalból, vagy valamely érdekelt fél kérelmére inditandó meg.

2. §. Hivatalból inditandó meg az örökösödési eljárás:

1. ha az örökös, az utóörökös vagy a köteles részre jogositott kiskoru vagy az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a alapján gondnokság alá van helyezve, avagy méhmagzat vagy még nem született személy;

2. ha még csak létesitendő közérdekü alapitvány van örökösi vagy utóörökösi minőségben érdekelve;

3. ha az örökös, az utóörökös vagy a köteles részre jogositott, habár gondnokság alá helyezve nincsen, ismeretlen helyen távol van;

4. ha tudvalevő örökös általában nem létezik;

5. ha a jelen törvény 4. vagy 69. §-a esete forog fenn.

Az örökösödési eljárás hivatalból való megindításának helye van akkor is: ha csak egy örököstársra, utóörököstársra vagy köteles részre jogositottra nézve forog fenn a fentebbi 1—3. pontokban foglalt esetek valamelyike.

Az örökösödési eljárásnak hivatalból való megindítása mellőzendő: ha az örökhagyó után vagyon nem maradt.

3. §. Meginditandó az örökösödési eljárás, ha annak megindítását kéri:

1. az örökös, köteles részre jogositott vagy az utóörökös;

2. a végrendeleti végrehajtó;

3. olyan hagyományos, esetleg utóhagyományos, akinek a hagyatékhoz tartozó ingatlan van hagyományozva, avagy olyan hitelező, akinek javára a hagyatékhoz tartozó ingatlanra vagy jelzálogos követelésre, a telekkönyvi rendelet 74. §-a értelmében, feltételes végrehajtási zálogjog van bekebelezve (1881 : LX. t.-cz. 138. §.); végre az, akinek javára a hagyatékhoz tartozó ingatlanra, tulajdoni igény alapján, az 1881 : LX. t.-cz. 237. §-ának *a)* és *b)* pontja értelmében, jogerejüleg zárlat rendeltetett és feljegyeztetett. (1881. évi LX. t.-cz. 240. §.)

Ha többen, bár különböző czimen tartanak igényt az öröklésre: bármelyikök kérheti az örökösödési eljárás megindítását.

4. §. Ha a hagyatékhoz ingatlan vagyon tartozik és az örökhagyó halálától (a holtnak nyilvánitó itélet jogerőre emelkedésétől) számitott három hónap alatt sem az örökösödési eljárás megindítását nem kérte az érdekeltek valamelyike, sem pedig ugyanezen határidő alatt örökösödési vagy hagyományi bizonyitvány kiadása iránti kérelmet elő nem terjesztettek: a hagyatéki eljárás

akkor is hivatalból inditandó meg, ha a 2. §. 1., 2., 3. és 4. pontjaiban foglalt esetek közül egyik sem forog fenn.

Az örökösödési eljárás meginditása iránt beadott, de visszavont, valamint az örökösödési vagy hagyományi bizonyitvány kiadása iránt előterjesztett, de visszavont vagy jogerejü birói határozattal visszautasitott kérelem e részben ugy tekintendő, mintha nem is lett volna előterjesztve.

5. §. Az örökösnek és az utóörökösnek örököse, továbbá az, akire az örökös vagy az utóörökös örökségét vagy az örökrészét vagy ezeknek hányadát átruházta, ugyszintén a köteles részre jogosítottnak és a hagyományosnak örököse vagy más czimen jogutóda ugyanazokat a jogokat gyakorolhatják az örökösödési eljárás során, amely jogok az örököst, az utóörököst, a köteles részre jogositottat és a hagyományost megilletik: de csak annyiban, amennyiben öröklési jogukat szabályszerüen igazolják, az átruházást pedig közokirattal, hitelesitett magánokirattal vagy a hagyaték tárgyalása során tett s jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozattal bizonyitják.

II. FEJEZET.

Hatáskör és illetékesség.

6. §. Az örökösödési eljárás kizárólag a kir. járásbiróságok hatáskörébe tartozik.

A gyámhatóság, a kir. közjegyző és a községi elöljáróság örökösödési ügyekben a törvényben megállapitott korlátok között járnak el.

7. §. Az örökösödési eljárásra az a kir. járásbiróság illetékes, melynek területén az örökhagyónak utolsó rendes lakhelye volt.

Ha az örökhagyó felváltva több kir. járásbiróság területén lakott; ezek közül az örökösödési eljárásra az illetékes, amelynek területén az örökhagyó meghalt.

Ha az örökhagyónak az ország területén rendes lakhelye nem volt: az a járásbiróság jár el, amelynek területén az örökhagyó meghalt; és ha az országon kivül halt meg, az a járásbiróság, amelynek területén a hagyatéki vagyon létezik.

Ha az örökhagyónak az országban több rendes lakhelye volt, és oly helyen halt meg, mely a lakhelyek szerint illetékes járásbiróságok területén kivül fekszik, vagy ha az országon kivül elhalt örökhagyónak az országban rendes lakhelye nem volt és hagyatéka több járásbiróság területén létezik: a lakhelyek vagy a vagyon helye szerint illetékes járásbiróságok közül mint hagyatéki biróság az jár el, amelyhez az örökösödési eljárásra vonatkozó valamely beadvány vagy megkeresés előbb érkezett.

Az összes érdekeltek között a hagyatéktárgyalás elrendelése (50. §.) előtt létrejött megállapodás esetére, ha az örökhagyó felváltva több járásbiróság területén lakott, e járásbiróságok közül az illetékes biróság a másik biróságnak, megelőzés esetében pedig az annak alapján eljáró járásbiróság a megelőzött járásbiróságnak köteles az eljárást átengedni.

Ha az illetékesség a fentebbiek alapján meg nem állapitható: az illetékes hagyatéki biróságot az igazságügyminister jelöli ki.

8. §. A 7. §. szerint illetékes járásbiróság eljárása kiterjed a magyar honosnak az ország területén levő mindennemü ingó és ingatlan vagyonára.

A 7. §. szerint illetékes járásbiróság jár el a külföldi örökhagyónak az ország területén levő ingatlan hagyatékára nézve, valamint — ha nemzetközi szerződés másként nem intézkedik s viszonosságon alapuló más gyakorlat sem áll fenn — a külföldi örökhagyónak az országban levő ingó hagyatékára nézve is.

Magyar honosnak az ország területén kivül levő ingó hagyatékára nézve is a 7. §. szerint illetékes biróság jár el akkor: ha nemzetközi szerződés értelmében vagy viszonosságon alapuló gya-

korlat alapján a külföldön hátrahagyott ingó hagyaték tárgyalása a hazai biróságok hatáskörébe tartozónak van elismerve.

III. FEJEZET.

A haláleset felvétele és előleges biztositási intézkedések.

9. §. A községi halottkém és a fennálló szabályok értelmében a halottkémlést teljesitő más közeg a község területén előforduló minden halálesetről a hullavizsgálat megtörténtével jelentést tesz a községi előljáróságnak, és ha azt tapasztalja, hogy a hagyaték bármi okból veszélyeztetve van, a jelentést »sürgős« szóval jelzi.

10. §. A községi jegyző, a körjegyző, városokban az erre rendelt hivatalos közeg köteles oly esetben, melyet a halottkém sürgősnek jelzett, vagy amelyben az eljárást ő maga más okból sürgősnek tartja, a halálesetről vett értesülés után azonnal a halottas házhoz menni s a szükséghez képest a hagyaték biztositása felől intézkedni.

Ha az elhunyt lakásán senki sincs, kire a hátrahagyott vagyont megnyugvással rá lehetne bizni : jogában áll az emlitett hivatalos közegnek, a veszélynek kitett ingó vagyont még a temetés előtt, vagy közvetlenül a temetés után, a haláleset felvételéig zár alá venni.

A hagyaték biztositása végett szükséges intézkedések a háznép vagy két tanu jelenlétében teendők meg.

11. §. A haláleset felvétele minden esetben eszközlendő még akkor is, ha a 2. §. 1., 2., 3. és 4. pontjának esete fenn nem forog.

A halálesetet a 10. §-ban megjelölt hivatalos közeg a biróság rendeletének bevárása nélkül hivatalból veszi fel.

Holtnak nyilvánitás vagy a halálozás tényének birói itélettel való megállapitása esetében a hatálesetfelvétel a hagyatéki biróság rendelete alapján eszközlendő.

12. §. A haláleset felvétele rendelettel megállapitandó minta szerint történik.

A haláleset felvételéhez tartozik azoknak a körülményeknek kinyomozása, melyek az örökség megnyilta idejének, a hagyaték miségének és hozzávetőleges értékének meghatározására, továbbá az örökösök és a legközelebbi rokonok neveinek és életkorának, tartózkodásuk helyének, netaláni elmebeli fogyatkozásuknak és az illetékes hagyatéki biróságnak és gyámhatóságnak megállapitására vonatkoznak. Az, hogy a hagyatékhoz ingatlan vagyon tartozik-e vagy sem, a haláleset-felvételben különösen felemlitendő.

Ezek a körülmények az örökhagyó családjának, házbeli s más, a viszonyokkal ismerős személyeknek meghallgatásával és a községi elöljáróság rendelkezésére álló, avagy beszerezhető hivatalos adatok felhasználásával állapitandók meg.

A haláleset a helyben levő érdekelteknek, s ha ilyenek nincsenek jelen, két tanunak jelenlétében a halottkém jelentésének vételétől számitott legfeljebb 3 nap alatt veendő fel, és az érdekelteknek, illetőleg a tanuknak aláirásával vagy kézjegyökkel ellátandó. Az aláirásnak vagy kézjegynek megtagadása a felvételi iven megemlitendő.

13. §. Ha az örökhagyó végrendeletet hagyott, ez átveendő és a haláleset-felvételhez csatolandó és pedig, ha le van pecsételve, felbontatlanul.

Ha a végrendelet kiadását megtagadják, vagy ha az valamely hatóságnál vagy közjegyzőnél van letéve: ez a haláleset-felvételben megemlitendő.

Szóbeli végrendelet esetében a végrendeleti tanuk nevei, polgári állása és tartózkodásuk helye a felvételi ivbe feljegyzendők.

14. §. Ha az örökhagyónak elhalálozása helyén sem hátrahagyott házastársa, sem önjogu leszármazója, sem más közeli rokona vagy vagyonkezeléssel megbizott olyan alkalmazottja nin-

csen, akinek kezeinél vagy felügyelete alatt a hagyatéki javakat meghagyni lehetne, a halálesetet felvevő hivatalos közeg addig is, mig a biróság intézkedik (22. §.), a hagyatékot egy megbizható személynek, ha kiskoru vagy gondnokság alatt álló személy van érdekelve, rendszerint a községi közgyámnak felügyelete alá helyezze. Ugyanezen esetben a hagyatéknak veszélyeztetett része, különösen a halaszthatlan kiadások fedezésére nem szükséges készpénz, a kötvények, az értékpapirok, ékszerek és drágaságok, a hagyatékra vonatkozó okiratok és a hagyaték állagának megállapitására szolgáló egyéb iratok zár alá veendők s az örökhagyó lakásán, vagy más alkalmas helyen, a körülményekhez képest a község házánál, lepecsételve vagy elzárva megőrzendők.

Amennyiben a hagyatéki biróság intézkedése veszély nélkül be nem várható, a halálesetet felvevő közeg az eltarthatatlan ingóknak értékesitéséről is gondoskodik, — figyelemmel az érdekeltek kivánságára, és ha kiskoru vagy gondnokság alatt álló személy is van érdekelve, a jelenlévő törvényes képviselővel, ilyennek jelen nem létében pedig a községi közgyámmal egyetértőleg.

15. §. Az elrejtés, eltitkolás vagy elidegenités veszélyének kitett hagyatéki vagyontárgyak, a hagyatékra vonatkozó okiratok és a hagyaték állagának megállapitására szolgáló egyéb iratok, habár az örökhagyó elhalálozásának helyén van olyan személy, akinek felügyelete alatt a hagyatéki javak a 14. §. szerint különben meghagyhatók, az ezen szakaszban megállapitott módon zár alá veendők a következő esetekben:

1. ha az örökösök között olyan kiskoru, vagy az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a alapján gondnokság alá helyezett olyan személy van, akinek törvényes képviselője nincs, vagy van ugyan, de jelen nem léte miatt képviseltje érdekeinek megóvásáról nem gondoskodhatik;

2. ha a halálesetet felvevő hivatalos közeg tudomása szerint, az örökösök valamelyike ismeretlen helyen távol van vagy külföldön tartózkodik, vagy ha az örökösök között olyan elmebeteg, siketnéma vagy gyöngeelméjü van, aki nincs ugyan gondnokság alá helyezve, de aki az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a *a)* vagy *b)* pontja alapján gondnokság alá helyezendőnek mutatkozik;

3. ha az örökösök között olyan elmebeteg van, akinek részére az 1877 : XX. t.-cz. 258. §-a alapján ideiglenes gondnok van rendelve, de ez jelen nem léte miatt képviseltje érdekeinek megóvásáról nem gondoskodhatik;

4. ha azok közül, akiknek öröklésödési vagy utóöröklésödési joga valószinü, vagy a köteles részre jogositottak közül valaki, vagy pedig az kéri a biztositási intézkedést, akinek a hagyaték kezelése vagy őrizete alatt van.

Ezen esetekben, ha azok, akiknek érdekében a biztositás szükségesnek mutatkozik, a hagyatéknak csupán egy részére vannak örökösként érdekelve, a biztositási intézkedések a körülményekhez képest a hagyatéki vagyontárgyak megfelelő részére korlátolhatók.

16. §. Ha a hagyatékhoz oly vagyontárgyak tartoznak, amelyek nem az örökhagyó elhalálozásának helyén vannak: amennyiben a 14. vagy 15. §. esete fenforog, a halálesetet felvevő hivatalos közeg megkeresésére, esetleg, ha az elhalálozás bizonyitva van vagy köztudomásu, megkeresés nélkül is, az idézett §§-ok intézkedéseinek megfelelő biztositási intézkedéseket annak a községnek haláleset-felvételre hivatott közege tartozik foganatositani, amely községben a hagyatéki vagyontárgyak vannak.

Az eljáró közeg erről az eljárásának helye szerint illetékes járásbirósághoz haladéktalanul jelentést tenni köteles.

17. §. Ügyvéd vagy kir. közjegyző elhalálozásáról a halálesetet felvevő hivatalos közeg az illetékes ügyvédi, illetőleg közjegyzői kamarát, hivatalos pénzeket, közpénztárt, vagy más pénzalapot

kezelő, avagy nyilvános jellegü iratok őrzésével járó hivatalt, gyámi vagy gondnoki tisztet viselő személy elhalálozásáról pedig a felügyeleti jog gyakorlására hivatott hatóságot haladéktalanul értesiteni s ennek megtörténtét a haláleset-felvételi ivben megjegyezni köteles.

Ha az örökhagyónak oly rendjele vagy kitüntetése volt, melynek jelvénye a fennálló szabályok értelmében visszaszolgáltatandó, illetve amelyekre vonatkozóan a haláleset következtében külön jelentés teendő: ezt a haláleset-felvételi ivben meg kell jegyezni.

18. §. Midőn kiskoru örökös maradt, a halálesetet felvevő hivatalos közeg a netán életben levő anyát megkérdezi, vajjon a vagyont kezelni kivánja-e és válaszát a felvételi ivbe bejegyzi.

Ha szülő nincsen, kipuhatolja azokat, kik törvény szerint a gyámságra vagy gondnokságra hivatvák, — a rokonokat pedig s esetleg a kiskorut meghallgatja az iránt, hogy kit ajánlanak gyámul vagy gondnokul az erre hivatottak közül vagy általában? esetleg kit ajánlanak gondnokul a méhmagzat, a születendő végrendeleti utóörökös vagy utóhagyományos vagy a távollevő örökös, utóörökös, köteles részre jogositott vagy hagyományos részére? Ebbeli nyilatkozatukat, valamint a közgyám és saját e részbeni ajánlatát, továbbá azt, vajjon a javaslatba hozottak a gyámságot vagy gondnokságot elvállalják-e? a felvételi ivbe feljegyzi, — végre a kiskoru örökös születési anyakönyvi kivonatát megszerzi s a felvételi ivhez csatolja.

19. §. Az anyakönyvvezető közeg köteles a haláleset felvételére jogosult hivatalos személy felszólitására a kiskoru örökös születésére vonatkozó bizonyitványt hivatalból dijmentesen kiszolgáltatni.

20. §. A halálesetet felvevő hivatalos közeg köteles a felvételi ivet az elhalálozást tudató halottkémi jelentés vételétől — holtnak nyilvánitás vagy a halálozás tényének birói itélettel való megállapitása esetén pedig a hagyatéki biróság rendeletének vételétől — számitandó nyolcz nap alatt annak a járásbiróságnak beküldeni, amelyhez a község tartozik.

Ha kiskoru és gondnokság alatt álló személy is van érdekelve: a halálesetfelvétel egy másik példánya a fentebb megszabott határidő alatt megküldendő a gyámhatóságnak. (71. §.)

Az átvett végrendelet a járásbiróságnak szóló példányhoz csatolandó.

A fentebbi kötelességek elmulasztása esetről esetre 20 koronáig terjedhető rendbirsággal büntetendő. A rendbirságot a községre nézve illetékes járásbiróság szabja ki s az erre vonatkozó határozat ellen a marasztalt csak előterjesztést tehet. A járásbiróságnak az előterjesztés következtében hozott határozata ellen felfolyamodásnak helye nincs. A kiszabott rendbirság 15 nap alatt fizetendő, ellenesetben közigazgatási uton hajtatik be.

21. §. A haláleset-felvétel beküldésével egyidejüleg jelentés teendő a járásbiróságnak a hagyaték biztositása végett tett intézkedésekről s különösen a hagyaték zár alá vételéről.

A zár alá vétel esetén a járásbiróságnak beküldendő készpénzt, továbbá a kötvényeket, értékpapirokat és drágaságokat, vagy a haláleset-felvételi ivben vagy a zár alá vételnél jelenvolt két tanu aláirásával ellátott külön jegyzékben kell felsorolni.

22. §. A járásbiróság, melyhez a haláleset-felvétel s esetleg a 16. §-nak megfelelő külön jelentés be van terjesztve, a haláleset-felvételt megvizsgálja, ennek netán szükséges kiegészitése iránt intézkedik, a biztositási intézkedéseket jóváhagyja, kiegésziti, megszünteti vagy elrendeli, a beküldött pénzt és értéket őrzésbe veszi, ha a haláleset következtében különös intézkedés vagy értesités

szükséges, ennek megtételéről gondoskodik, a hozzá bemutatott végrendelet kihirdetését, esetleg a szóbeli végrendelet tanuinak kihallgatását s a felvett jegyzőkönyv kihirdetését foganatositja és ezek megtörténte után, amennyiben az örökösödési eljárásra nem illetékes, az iratokat és a beküldött készpénzt és értékeket az illetékes járásbirósághoz teszi át.

Az iratokat az illetékes járásbirósághoz áttevő kir. járásbiróságnak az áttételt megelőző végzései és intézkedései ellen felebbvitelnek helye nincs. A netaláni sérelmek orvoslása az örökösödési eljárásra illetékes biróságnál kérhető.[1])

23. §. Azokban az esetekben, melyek a 2. §. 1—4. pontjai alá nem sorozhatók, de amelyekben a haláleset-felvétel adatai vagy más uton szerzett hivatalos értesülés szerint a hagyatékhoz ingatlan vagyon tartozik: az örökösödési eljárásra illetékes járásbiróság a 4. §-ban megállapitott három hónapi határidőt nyilvántartja, és a három hó elteltével szükség esetében az örökösödési eljárásnak hivatalból való meginditása iránt intézkedik.

A biróságok, a közigazgatási hatóságok, a kir. közjegyzők és a községi elöljáróságok kötelesek minden tudomásukra jutott esetről, amelyben az örökhagyó hagyatékához ingatlan tartozik és tudomásuk szerint a hagyatéki eljárás a fentebbi határidő elteltével sincsen meginditva, értesiteni a járásbiróságot, amelynek területén az ingatlan van.

---

[1]) Egyik kir. járásbiróság vezetője utasitást kért a kir. igazságügyministertől az iránt, van-e a kir. járásbiróságnak, mint hagyatéki biróságnak a területén vagyon hátrahagyása nélkül elhalt külföldi honosnak elhalálozása esetén a halálesetfelvétel megvizsgálásán és esetleges kiegészittetésén (1894 : XVI. t.-cz. 22. §.), továbbá az örökösödési eljárás hivatalból való meginditása mellőzésének kimondásán (1894. évi XVI. t.-cz. 2. §. végbekezdése) és az elhunyt utolsó rendes lakhelye szerint illetékes gyámhatóságnak erről való értesitésén (8335/1897. I. M. számu belügyi és igazságügyministeri rendelet 3. pontja, 1897. évi R. T. I. köt. 63. sz. 197. l.) kivül egyéb teendője, ha az örökhagyó kiskoru, vagy gondnokság alatt levő személy hátrahagyásával halt el. Azon vármegye árvaszéke ugyanis, amelyhez a kir. járásbiróság területe tartozik, azt a felfogást követi, hogy ilyen esetekben a külföldi gyámhatóság megállapitása és értesitése, ha a halálesetet felvevő közeg azt nem tudja megállapitani, a kir. járásbiróság hatáskörébe tartozik.

A kir. igazságügyminister erre a kir. belügyministerrel egyetértve a következőket jelentette ki:

Az 1894 : XVI. t.-cz. 107. §-ában és illetve ezen törvényczikk végrehajtási rendelete 93. §-ában szabályozott hatósági értesitésnek czélja lehetővé tenni, hogy a külföldi illetékes hatóság a Magyarországon levő ingó hagyaték körül nemzetközi szerződésen, vagy viszonos joggyakorlaton alapuló jogait gyakorolhassa. A hagyatéki eljárásra vonatkozó ezen értesitést tehát — amennyiben azt a halálesetet felvevő közeg már meg nem tette — a haláleset felvétele szerint illetékes kir. járásbiróság teljesiti.

Egészen más természetü az az értesités, mely az 1894 : XVI. t.-cz. 20. §-ának 2. bekezdésében, illetve a végrehajtási rendelet 23. §-ában (utalással a törvény 71. §-ára), továbbá a fentidézett 8335/1897. számu rendelet 3. pontjában van szabályozva. Ez az értesités a kiskoruak fölötti gyámhatósági felügyelet érdekeit czélozza s tekintet nélkül hagyatéki vagyon létére vagy hiányára, továbbá arra, vajjon az elhunyt belföldi, vagy külföldi honos volt-e, kizárólag a most jelzett szabályok szem előtt tartása mellett teljesitendő.

Minthogy a halálesetet felvevő közegtől a külföldi illetékes gyámhatóságnak megállapitását kivánni nem lehet, de reá bizni sem szabad, ilyen esetben a halálesetfelvételt eszközlő közeg az idézett végrehajtási rendelet 23. §-ának első bekezdésében és a törvény ott hivatkozott 71. §-ának 5. bekezdésében foglaltakra való tekintettel akkor fog helyesen eljárni, ha a halálesetfelvétel másodpéldányát annak a belföldi gyámhatóságnak küld meg, melyhez az elhunyt lakóhelye tartozik. Ennek a gyámhatóságnak feladata azután az 1877 : XX. t.-cz. 201. §-a értelmében a kérdéses kiskoruak, vagy gondnokoltak érdekében ideiglenesen eljárni s az illetékes külföldi gyámhatóság megállapitásához szükséges intézkedéseket megtenni.

A kir. járásbiróság tehát helyesen járt el, midőn a fenforgó esetekben az örökösödési eljárás meginditásának mellőzéséről azt a belföldi gyámhatóságot értesitette, melyhez a halálesetfelvételt eszközlő közeg a halálesetfelvétel másodpéldányát megküldötte, vagy amelyhez azt megküldenie kellett volna. (5823/1903. I. M. sz.)

IV. FEJEZET.

A végrendelet kihirdetése.

24. §. Minden végrendelet a biróság által az örökhagyó halála után, a közös végrendelet pedig az egyik végrendelkező halála után kihirdetendő, még akkor is, ha a 2. §. 1—4. pontjának esete fenn nem forog.

Ha az örökhagyó több végrendeletet hagyott hátra, valamennyit ki kell hirdetni.

25. §. Aki az örökhagyó végrendeletét őrzi, köteles azt azonnal, mihelyt az örökhagyó haláláról értesült, vagy a haláleset felvételére jogosult közegnek átadni, vagy pedig saját választása szerint a hagyatéki eljárásra illetékes kir. járásbiróságnak avagy a legközelebbi járásbiróságnak bemutatni. Aki az örökhagyó halálát megelőzőleg három hónap alatt alkotott szóbeli végrendeletnél mint tanu közreműködött, köteles azt, hogy az örökhagyó szóbeli végrendeletet tett, a haláleset felvételére jogositott hivatalos közegnek vagy a hagyatéki eljárásra illetékes kir. járásbiróságnak, avagy a legközelebbi járásbiróságnak bejelenteni.

A hagyaték tárgyalásának elrendelése után (50. §.) a végrendeletet a tárgyalás vezetésével megbizott kir. közjegyzőnek is át lehet adni.

A kir. közjegyző a nála levő vagy neki átadott végrendeletet a székhelyén levő kir. járásbiróságnak tartozik bemutatni.

Hatóságok — ide nem értve a kir. járásbiróságokat — a náluk letett végrendeletet a hagyatéki eljárásra illetékes kir. járásbiróságnak, vagy a legközelebbi járásbiróságnak tartoznak kihirdetés végett átküldeni.

26. §. A végrendeletet rendszerint az a kir. járásbiróság hirdeti ki, melyhez a végrendeletet a haláleset-felvétel kapcsán beterjesztették, vagy a 25. §. szerint közvetlenül bemutatták vagy áttették.

A kir. járásbiróság az általa felvett vagy nála letett végrendeletet maga hirdeti ki.

27. §. Ha a hagyatéki biróságnak tudomására jut, hogy a végrendelet valamely hatóságnál van letéve: átküldése iránt hivatalból intézkedik; ha pedig arról értesül, hogy valaki az örökhagyó végrendeletét őrizete alatt tartja: az illetőt a végrendelet bemutatására utasitja.

Az ellen, aki a nála levő végrendeletet ezen utasitás daczára sem mutatja be, az érdekeltek igényeiket a törvény rendes utján érvényesithetik.

Mennyiben van ez esetben bünvádi eljárásnak helye: a büntető törvények szerint itélendő meg.

28. §. A végrendelet kihirdetésére kitüzött határnapról értesitendők a tudvalevő érdekeltek, ha a biróság székhelyén laknak vagy tartózkodnak, avagy ugyanott lakó képviselőjük van. Ha az érdekeltek nincsenek jelen: a kihirdetés két tanu előtt történik. A kir. közjegyző által felvett, a nála letett vagy neki átadott és általa bemutatott végrendelet a közjegyző jelenlétében azonnal kihirdetendő.

A biró a kihirdetés idejét magára a végrendeletre feljegyzi és aláirásával bizonyitja.

29. §. A végrendelet kihirdetéséről jegyzőkönyv veendő fel, amelynek a kihirdetés felemlitésén felül magában kell foglalnia:

a) a talált végrendeletek számának és keltének előadását;

b) a végrendeletet bemutató személy vagy hatóság megnevezését;

c) annak előadását, vajjon az okiratot felbontva vagy lepecsételve nyujtották-e be?

d) ha a biróság a felbontásnál a pecséteket sérült állapotban találja, vagy ha maga az okirat aggályra ad okot: ennek megemlitését.

A jegyzőkönyvet mind a biró, mind a jelenlevők aláirják.

A kir. közjegyző vagy kir. járásbiróság által felvett közvégrendelet és a kir.

közjegyzőnél letett végrendelet a kihirdetésről felvett jegyzőkönyvhöz hivatalból hitelesitett másolatban csatolandó. Az eredeti megőrzés végett a járásbiróság iratai között marad, 's illetőleg visszaadandó a közjegyzőnek (1874 : XXXV. t.-cz. 85. §.).

Minden más esetben a végrendelet eredetije csatolandó a jegyzőkönyvhöz.

30. §. Ha az örökhagyó szóbeli végrendeletet hagyott hátra : a hagyatéki biróság a szóbeli végrendelet tanuit eskü nélkül kihallgatja s a felvett jegyzőkönyvet kihirdeti. Ha a tanuk más biróság területén laknak vagy tartózkodnak : kihallgatásuk megkeresés utján történik.

Ha a szóbeli végrendelet tanui annak a kir. járásbiróságnak területén laknak vagy tartózkodnak, melyhez a haláleset-felvételt beterjesztik, vagy amelynél a 25. §-ban emlitett bejelentés történt : kihallgatásukat és a felvett jegyzőkönyv kihirdetését ez a járásbiróság eszközli még akkor is, ha az örökösödési eljárásra nem is illetékes.

31. §. A szóbeli végrendelet tanuinak kihallgatására megidézendők a tudvalevő érdekeltek, ha a biróság székhelyén laknak vagy tartózkodnak, avagy ha ugyanott lakó képviselőjük van. A biróság székhelyén kivül belföldön tudva levő lakhelylyel vagy tartózkodási helylyel biró érdekeltek a tanukihallgatásnak idejéről ajánlott levélben értesittetnek. A tanukihallgatás foganatositandó akkor is, ha az érdekeltek meg nem jelennek, vagy ha a részökre szóló idézés vagy értesités nem volt kézbesithető.

32. §. Ha a szóbeli végrendeletről a tanuk által készitett és aláirt feljegyzést mutatnak be : a végrendeleti tanuk kihallgatása mellőzendő s a feljegyzés hirdetendő ki, az irásbeli végrendelet kihirdetésére vonatkozó szabályok szem előtt tartásával.

33. §. A szóbeli végrendelet tanuinak eskü alatti kihallgatását a hagyatéki biróság az örökösödési eljárás folyamán elrendelheti, ha azt az érdekeltek valamelyike kéri.

Ily esetben a tanuk kihallgatására és a foganatositott tanukihallgatás hatályára a polgári peres eljárásnak az előleges bizonyitásra vonatkozó szabályai alkalmazandók.

34. §. A végrendelet kihirdetéséről felvett jegyzőkönyvet és csatolmányait, ugyszintén a szóbeli végrendelet tanuinak vallomását tartalmazó jegyzőkönyvet a biróság — ha nem egyszersmind hagyatéki biróság — ez utóbbinak megküldi.

A hagyatéki biróság a végrendelet kihirdetéséről értesiti a végrendeletben részesitett személyeket ideértve a hagyományosokat is, — ha lakhelyök tudva van vagy könnyen kipuhatolható. Ha pedig a haláleset-felvétel adatai, vagy a végrendelet tartalma szerint kiskoru vagy gondnokság alatt álló vagy távollevő személy, méhmagzat, vagy még nem született utóörökös vagy utóhagyományos van érdekelve : a végrendelet hivatalos másolatát megküldi a gyámhatóságnak. (71. §.)

Ha végrendeleti végrehajtó van nevezve : ez erről oly utasitással értesitendő, hogy a megbizás elfogadása iránt záros határidő alatt nyilatkozzék. Ha még létesitendő alapitvány van részesitve s végrendeleti végrehajtó nincs : a biróság az alapitványnak a jogosult képviselő felléptéig való képviseletére gondnokot rendel.

A kihirdetési jegyzőkönyvhöz csatolt eredeti végrendelet a hagyatéki biróságnál őriztetik meg és a hagyatéki iratokhoz annak hivatalból hitelesitett másolata csatoltatik.

V. FEJEZET.

A leltározás.

35. §. A hagyaték leltározása a 2. §. 1., 2., 3. és 4. pontjai esetében hivatalból foganatositandó : — más esetekben a leltár a hagyatéki biróság végzése alapján veendő fel.

36. §. A hagyaték leltározása elrendelendő, ha annak elrendelését kéri :

a) a 3. §. értelmében az örökösödési eljárás meginditásának kérésére jogositott személy ;

b) az örökösödési eljárás meginditásának kérésére nem jogositott olyan hagyományos vagy utóhagyományos, aki hagyományát törvényszabta alaki kellékekkel ellátott végrendelettel vagy öröklési szerződéssel igazolja ;

c) az örökhagyónak olyan hitelezője, aki követelését okirattal, avagy belföldön szabályszerüen vezetett kereskedelmi könyvből készitett és hitelesitett könyvkivonattal igazolja.

Annak a hitelezőnek kérelmére, aki követelését külföldön vezetett kereskedelmi könyvből készitett hiteles könyvkivonattal igazolja, a leltározás csak akkor rendelendő el, ha az illető külföldi államban a hitelező biztositására szolgáló intézkedéseknél a magyar állam területén vezetett kereskedelmi könyvek a belföldön vezetett kereskedelmi könyvekkel egyenlőknek tekintetnek.

A hagyaték-leltározás elrendelésének nincs helye azon hitelező vagy hagyományos kérelmére, akinek követelése vagy hagyománya kellően biztositva van, vagy az örökös által biztosittatik.

A leltározás költségét az azt kérő hagyományos vagy hitelező tartozik előlegezni s a hagyatékból annak megtéritését csak akkor és annyiban követelheti, ha és amennyiben e leltározás a különben is szükséges leltározás költségeinek megtakaritásával járt. E tárgyban a hagyatéki biróság határoz.

Ha kiskoru vagy az 1877 : XX. t.-czikk 28. §-ának alapján gondnokság alá helyezett vagy gondnokság alá helyezendőnek mutatkozó elmebeteg, siketnéma, gyenge elméjü avagy távollevő egyénre hagyomány háramlott : a leltározás elrendelendő, ha a gyámhatóság a hagyomány biztositására szükségesnek tartja s a leltározás iránt a hagyatéki biróságot megkeresi. A leltározás azonban mellőzendő, ha az örökösök kimutatják, hogy a hagyományt a gyámhatóság részéről elfogadott módon biztositották.

Elrendelendő a gyámhatóság megkeresésére a leltározás akkor is, ha az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a *a)* vagy *b)* pontja alapján gondnokság alá helyezendőnek mutatkozó, avagy külföldön ismert helyen távollevő, gondnokság alá nem helyezett személy mint örökös, utóörökös vagy köteles részre jogositott van érdekelve.

37. §. A leltározást a községi jegyző, körjegyző, városokban az erre kirendelt közeg teljesiti.

A hagyatéki biróság elrendelheti, hogy királyi közjegyző eszközölje a leltározás kiegészitését vagy a pótleltározást, valamint a közjegyző székhelyén a nagyobb hagyatékoknak leltározását is. — Utóbbi esetben erről a leltározásra különben illetékes közeg haladéktalanul értesitendő.

A hagyatéki biróság területén kivül a leltározást, pótleltározást és leltárkiigazitást a körülményekhez képest községi jegyző, birósági végrehajtó vagy kir. közjegyző foganatositja.

38. §. A 2. §. 1., 2., 3. és 4. pontjainak esetében köteles a községi jegyző, a körjegyző, városokban az erre rendelt hivatalos közeg, a leltározást — ha a hagyatéki biróság másra nem bizta — a haláleset-felvétel körüli teendőinek befejezésétől, a birósági végrehajtó és a kir. közjegyző pedig a birói megbizás vételétől számitott 8 nap alatt megkezdeni és lehető gyorsasággal befejezni.

39. §. A leltározás megkezdésének idejéről értesitendők : az ismeretes örökösök, utóörökösök, köteles részre jogosítottak és az örökösödési eljárás meginditásának kérésére jogositott hagyományosok, kik a leltár felvétele helyén vagy oly közel vannak, hogy értesitésök késedelem nélkül történhetik, továbbá a netán kirendelt hagyatéki gondnok, ugyszintén a végrendelet végrehajtója,

ha kineveztetéséről a leltározó közegnek tudomása van.

A 2. §. 1., 2., 3. és 4. pontjai esetében a leltározás a törvényes képviselő, kinevezett gyám vagy gondnok s ilyennek nem létében a községi közgyám közbenjöttével foganatositandó.

Az örökösödési eljárás meginditásának kérésére nem jogositott hagyományosok és a hitelezők közül csak az értesitendő, akinek kérelmére a leltározás elrendelve lett.

Bármely érdekeltnek jogában áll — ha értesitve nem is lett — a leltározásnál külön meghivás nélkül is jelen lenni. A leltározásnál az érdekelt kiskoru vagy gondnokság alatt álló személyek rokonai is jelen lehetnek.

40. §. A leltárba hivatalból foganatositott kinyomozás utján felveendő minden vagyontárgy, mely az örökhagyónak elhalálozásakor birtokában volt.

Az örökhagyó birtokában talált, de minden kétséget kizáróan másnak tulajdonát képező vagyontárgy kihagyandó a leltárból. Minden más esetben az idegen tulajdonul állitott vagyontárgy is felveendő a leltárba, annak megjegyzésével, hogy ki és mi czimen igényli.

A leltárba felveendő az örökhagyót illető, de másnak kezénél levő vagyontárgy is s egyuttal előadandó az ok: miért van az illető tárgy más személy birtokában.

41. §. Ingó dolgok kellően körülirandók és megbecsülendők.

Értékpapirok lényeges ismérveik megemlitésével az örökhagyó elhalálozása napján fennállott árfolyam szerint veendők fel.

A követelések az örökhagyó halála napjáig kiszámitott hátralékos járulékokkal teljes értékben veendők fel, — a behajthatóság akadályainak esetleges megemlitésével.

42. §. Ingatlanok, ugyszintén nagyobb értékkel biró ingóságok megbecslése, — amennyiben valamelyik érdekelt fél ezt kivánja — egy vagy több szakértő, más ingók megbecslése egy szakértő által történik.

Ha az érdekeltek becslést nem kivánnak, a becsár az 1881 : LX. t.-cz. 148. §-a első bekezdésének rendelkezéseihez képest állapitandó meg.

A becsüsöket a leltározó közeg nevezi ki, ha a hagyatéki biróság már maga nem nevezett becsüsöket. Biróság székhelyén foganatositandó becslések eseteiben rendszerint a biróságnál állandóan alkalmazott becsüsök valamelyike nevezendő ki.

A leltározáshoz két házbelit vagy szomszédot, vagy ezek hiányában más alkalmas két egyént kell tanunak meghivni.

43. §. A leltárba felveendő az örökhagyót terhelő minden tudvalevő tartozás az elhalálozás napján fennállott összegben s az elhalálozás napjáig kiszámitott járulékokkal; továbbá a temetés költségének összege, végre az az összeg, mely a felvett követelésekből behajthatlanság czimén elesik.

Ha a leltárba felvett valamely tartozás valódiságát és fennállását az érdekeltek valamelyike kétségbe vonja: ez az illető tétel mellett különösen felemlitendő.

44. §. A hagyatéki biróság a hatóság területén kivül található javak leltározása és biztositása iránt megkeresés utján intézkedik.

Ha a leltár kiegészitésének vagy pótleltározásnak szüksége a hagyaték tárgyalása folyamán merül fel: ezt, amennyiben a tárgyalás helyén foganatositandó, avagy a felek által előterjesztett adatok alapján helyszini felvétel nélkül eszközölhető, a tárgyaló közjegyző teljesiti, ellenesetben e végből a hagyatéki biróság területén az illetékes községi vagy városi közeghez fordul, a hagyatéki biróság területén kivül foganatositandó eljárás végett pedig az illetékes kir. járásbiróságot közvetlenül keresi meg.

45. §. A leltárhoz csatolandók az ingatlanokra vonatkozó hiteles telekkönyvi kivonatok, továbbá az illetéki

szabályoknak megfelelő adóbizonylatok s esetleg azok az okiratok, melyek igazolják, hogy a leltárba felvett vagyontárgyak a hagyatékhoz tartoznak.

A telekkönyvi hatóság köteles a leltározó közeg szóbeli vagy irásbeli felszólitására az örökhagyó ingatlan vagyonát tárgyazó telekkönyveket kivonatos hiteles másolatokban sürgősen elkészittetni és ezeket, valamint az örökhagyónak telekkönyvileg bejegyzett követeléseit és jogait tárgyazó adatokat bélyegmentesen kiszolgáltatni.

46. §. A megjelent érdekeltek, valamint az érdekelt kiskoru vagy gondnokság alatt álló személyeknek megjelent rokonai (39. §. utolsó bekezdés) kivánhatják, hogy a leltár felvételére vonatkozó előterjesztéseiket és észrevételeiket a leltárba röviden felvegyék. Ha az érdekeltek valamely vagyontárgy hagyatéki minőségét vagy valamely szenvedő követelés valódiságát és fennállását kétségbe vonják: az erre vonatkozó kifogás megemlitése után további nyilatkozatok és ellennyilatkozatok a leltárba nem vehetők fel.

47. §. A leltárt a leltározó közeg, a tanuk, esetleg szakértők, valamint az érdekelt felek s a netán megjelent rokonok aláirják.

Az, aki a leltárt aláirja, ezzel magában véve nem ismeri el, hogy a leltárba felvett vagyontárgyak a hagyatékhoz tartoznak, vagy hogy a hagyatékhoz más vagyontárgy nem tartozik, valamint azt sem, hogy a leltárba felvett tartozások fennállanak.

48. §. A leltározás befejeztével a hivatalból felvett leltár csatolmányaival együtt annak a járásbiróságnak küldendő meg, melyhez a község tartozik, s innen esetleg az örökösödési eljárásra illetékes járásbirósághoz teendő át.

A hagyatéki biróság rendeletére felvett leltár csatolmányaival együtt a hagyatéki biróságnak mutatandó be.

A kir. közjegyző — ha a leltározáson felül a hagyatéki tárgyalás vezetésével is van megbizva — a leltárt és csatolmányait csak a tárgyalás befejezése után mutatja be.

Ha kiskoru vagy gondnokság alatt álló személy mint örökös, utóörökös vagy köteles részre jogositott van érdekelve: a leltározó közeg, megkeresésre foganatositott leltározás esetében pedig a hagyatéki biróság, a leltár másodpéldányát, illetőleg hivatalból hitelesitett másolatát megküldi a gyámhatóságnak. (71. §.)

A leltár felvételénél és bemutatásánál tanusitott késedelem esetében a községi és városi közeg a 20. §. szabályai szerint büntetendő. A birósági végrehajtó és a kir. közjegyző mulasztásaira a fegyelmi szabályok alkalmazandók.

49. §. A 2. §. 1., 2., 3. és 4. pontja esetében a leltárral együtt beküldendők a közgyámmal egyetértőleg megállapitott halaszthatatlan kiadásak (1877. évi XX. t.-cz. 17. és 102. §§.) fedezésére nem szükséges készpénz, továbbá a kötvények, értékpapirok, ékszerek és drágaságok.

Ha csupán olyan kiskoru örökös van, aki atyai hatalom vagy anyjának gyámsága alatt áll, az atya, illetőleg az anya őrizete alatt levő ékszerek és drágaságok beküldése mellőzendő.

VI. FEJEZET.

A hagyaték tárgyalása.

50. §. A hagyatéki biróság a 2. és 3. §§. eseteiben a leltár esetleges hiányainak pótlása vagy a leltározás kiegészitése után vagy ezeknek s illetőleg a tárgyaló közjegyző által foganatositandó leltározásnak elrendelésével egyidejüleg hagyatéki tárgyalást rendel.

Ez alkalommal, amennyiben kiskoru, gondnokság alatt álló vagy gondnokság alá helyezendő személy, méhmagzat, vagy még születendő személy mutatkozik érdekeltnek, a biróság megkeresi a gyámhatóságot (71. §.), hogy azoknak szabály-

szerü képviseletéről gondoskodjék s a képviselők nevéről és lakhelyéről a tárgyalással megbizott közjegyzőt sürgősen értesitse.

Amennyiben gyám vagy gondnok kirendelésének szüksége a hagyaték tárgyalásának során merül fel, a tárgyalást vezető közjegyző keresse meg a gyámhatóságot. (71. §.)

51. §. A hagyaték tárgyalásának vezetésével kir. közjegyző bizandó meg. A biróság, ha területén több közjegyző van, ügyelni tartozik, hogy azok ilyen megbizatásokban egyenlő arányban részesüljenek.

52. §. A tárgyalás a körülményekhez képest a közjegyző székhelyén, az illetékes járásbiróság székhelyén vagy a helyszinén, illetőleg a körjegyzőség székhelyén vagy a körjegyzőséghez tartozó avagy szomszédos valamelyik községben tartandó meg.

Ha azonban a hagyatékhoz oly ingatlan tartozik, melynek tulajdoni joga nincsen az örökhagyó javára bejegyezve s oly körülmények forognak fenn, melyek alapján az örökhagyónak, mint tényleges birtokosnak, tulajdoni joga, a helyszinén beszerezhető adatok alapján, az 1892. évi XXIX. t.-cz. rendelkezései szerint bejegyezhető, vagy ha más körülmény következtében szükséges a hagyatéki tárgyalásra befolyással biró adatoknak a helyszinén való beszerzése: a tárgyalás minden esetre a helyszinén (a körjegyzőség székhelyén vagy a körjegyzőséghez tartozó valamely községben) tartandó meg.

A megbizott közjegyző késedelmes eljárása esetében az 1886 : VII. t.-cz. 34. §-ának intézkedései azzal a módositással alkalmazandók, hogy a megbizás elvonása esetében, amennyiben helyben más közjegyző nincsen, a hagyaték tárgyalására birósági tag küldendő ki. Elvonható ugyanily módon a megbizás akkor is, ha a közjegyzőnek felületes eljárása a tárgyalás másodszori pótlását teszi szükségessé.

A kiszabott pénzbirság az 1874 : XXXV. t.-cz. 197. §-ában megjelölt rendeltetésé helyre forditandó és az illetékes közjegyzői kamaránál fizetendő le. Ezt a pénzbirságot megállapitó határozatban világosan ki kell tüntetni. (1902. nov. 2-án 32210. sz. a. kelt I. M. — Ig. K. XI. 11. sz.)

53. §. A hagyaték tárgyalására a kir. közjegyző tüzi ki a határnapot, melyre megidézendők: az örökösök, az utóörökösök, a köteles részre jogositottak, az örökhagyó özvegye, a végrendeleti végrehajtó, valamint azok a hagyományosok, esetleg utóhagyományosok, akiknek javára a hagyatékhoz tartozó valamely ingatlan van hagyományozva. A többi hagyományos, valamint a 3. §. 3. pontja értelmében az örökösödési eljárás megindításának kérésére jogositott hitelező és tulajdoni igénynyel biró — ha lakhelyök tudva van — a hagyaték tárgyalására kitüzött határnapról értesitendők ugyan, de azzal a hozzáadással, hogy meg nem jelenésük a hagyatéki eljárás lefolyását nem akadályozza s igényeiket az örökös ellenében meg nem jelenésök esetében is érvényesithetik.

Ha mint örökös, köteles részre jogositott, utóörökös, hagyományos vagy utóhagyományos, kiskoru, gondnokság alatt álló, gondnokság alá helyezendő vagy még születendő személy avagy méhmagzat van érdekelve: a hagyatéki tárgyalás határnapjáról a gyámhatóság (71. §.), ha pedig valamely már létező vagy az örökhagyó által rendelt alapitvány van részesitve, az alapitvány felügyeletére hivatott hatóság is értesitendő.

Ha az örökhagyó olyan végintézkedés hátrahagyásával halt el, melyben egész hagyatékáról intézkedik: a köteles részre nem jogositott törvényes örökösök csak akkor idézendők meg, ha nyilvánvaló, hogy a végrendelet vagy öröklési szerződés nincsen ellátva a törvényszabta alaki kellékekkel, vagy ha a törvényes örökösök vannak az örökség birtokában, avagy pedig örökösödési igényüket a biróságnak vagy a tárgyalással megbizott közjegyzőnek bejelentették.

Az, aki egész örökségét vagy egész örökrészét átruházta, a hagyaték tárgyalására csak akkor idézendő meg, ha az átruházás nincs közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba foglalva.

A hagyaték tárgyalására egyébiránt bármely érdekelt fél megjelenhet akkor is, ha megidézve vagy a tárgyalás határnapjáról értesitve nem volt.

54. §. A távollevő örökös, vagy örökösök, ha tartózkodásuk helye ismeretlen, a kir. közjegyző által kibocsátandó hirdetmény utján három hónapi határidőre azzal a megjegyzéssel idézendők, hogy abban az esetben, ha a tárgyaláson, melynek határnapja csak a hirdetményi határidő lejárta utáni időre tüzhető ki, személyesen vagy meghatalmazott által meg nem jelennének: a részükre a gyámhatóság által kinevezett gondnokkal fogják a tárgyalást megtartani, és hogy perre utasitás esetében is, amennyiben képviseletökről nem gondoskodnak, a gyámhatóság által kinevezett gondnok által fognak képviseltetni. A hirdetmény egy példányának megküldése mellett, annak kibocsátásával egyidejüleg a kir. közjegyző megkeresi a gyámhatóságot (71. §.) a végből, hogy a távollevő képviseletére gondnokot rendeljen.

A hirdetmény kifüggesztendő a biróságnál, szabályszerü kihirdetés végett megküldendő azon belföldi községek elöljáróságainak, a hol az örökhagyónak utolsó rendes lakása volt és a hol a hagyatéki vagyon fekszik, és ha a távollevő örököst illető hagyatéki vagyonnak leltári értéke 1000 koronát meghalad: egyszer közzéteendő a hivatalos lapban is. A hirdetményi határidő a kifüggesztést, hirlapi közzététel esetében pedig a közzétételt követő nap veszi kezdetét.

E szabályok alkalmazandók akkor is, ha a külföldön távollevő örökösnek tartózkodási helye ismeretes ugyan, de az idéző végzés a külföldi hatóság utján kézbesithető nem volt, vagy a kézbesités megtörténtének tanusitása a tárgyalás napjáig meg nem érkezett. Ezen esetben a hirdetmény egy példánya az örökösnek is, külföldi ismert tartózkodási helyére czimezve, postán, ajánlva elküldendő.

55. §. A tárgyalás szóbeli, s annak körébe eső teendők rendszerint a következők:

1. Az érdekeltek közbenjöttével megállapitandó a leltár, vagy amennyiben szükséges, ennek pótlása és kiegészitése eszközlendő s a hagyatéki vagyon cselekvő és szenvedő állapotának főösszegei a jegyzőkönyvben is előadandók. — Megegyezés hiányában a feleknek a leltárra vonatkozó észrevételeit kell röviden jegyzőkönyvbe venni.

2. Ki kell puhatolni s megállapitani, hogy mint örökösöknek, utóörökösöknek, vagy köteles részre jogositottaknak kiknek van öröklési igényük és mily czimen; — esetleg be kell szerezni azokat az okiratokat, amelyek az örökösödési jog igazolása szempontjából szükségesek. Azokban az esetekben, midőn csupán az örökhagyó leszármazói, felmenői, testvérei, vagy ezek leszármazói és házastársa örökösödnek, ezek családi összeköttetésére nézve — ha ez iránt kétség nem forog fenn — elegendő a haláleset-felvétel: ha a halálesetet a jelen törvény hatályterületén és abban a községben vették fel, amelyben az örökhagyónak utolsó rendes lakása volt. Más esetekben a családi összeköttetést anyakönyvi kivonattal vagy más teljes hitelü okirattal kell bizonyitani.

3. Ha végrendeleten alapuló öröklés esete forog fenn és valamely örökösnek joga feltételtől függ: kideritendő, vajjon a feltétel bekövetkezett-e már? s esetleg tisztába hozandó a jogviszony, mely a feltétel függőben léte alatt fenn fog állani.

4. Ha csak a tárgyalás alkalmával tünnék ki, hogy valamely kiskoru vagy gondnokság alatt álló személynek érdeke szülőinek, a gyámnak vagy a gondnoknak érdekével összeütközik, s részére a gyámhatóság külön gondnokot nem rendelt: a tárgyalásvezetője — a gyámhatóság utó-

lagos jóváhagyásától feltételezve — a kiskoru részére akár a közgyám, akár más alkalmas egyén személyében ügygondnokot rendel. Ugyanez a szabály alkalmazandó akkor is, ha több olyan kiskorunak vagy gondnokság alatt állónak érdeke ütközik össze egymással, akiknek ugyanazon egy személy a törvényes képviselője.

5. Ha az örökösödési jog vitássá válik, a tárgyalás vezetője kisérelje meg az egyezséget, és ha ez sikerül, vagy az örökösödési vita jog tárgyát nem képezi, az örökösödési jog megállapitása, s amennyiben több örökös van, az örököstársakat megillető örökösödési hányad vagy örökrész a jegyzőkönyvben kitüntetendő. Jegyzőkönyvbe foglalandó továbbá az a megállapodás, hogy az örököstársak vagyonközösségben maradjanak-e, avagy közöttük osztály történjék-e? és hogy mi módon történjék a hagyatéki terhek kifizetése és az e részben egyetemlegesen felelős örököstársak esetleges visszakövetelési jogának biztositása egymással szemben.

6. Amennyiben az örököstársak a hagyatéknak felosztását kivánják, e részben közöttük az egyezség megkisérlendő, és ha ez sikerül, a létrejött egyezség jegyzőkönyvbe foglalandó. E részben az örököstársak a körülményekhez képest az 59. §. rendelkezéseire figyelmeztetendők és az egyezség e rendelkezések alkalmazása mellett is megkisérlendő. Ha az osztály megtétele szempontjából egyes ingatlanok szétdarabolása szükséges: az eldarabolási vázlat a telekkönyvi szabályoknak megfelelően kiállitandó és a jegyzőkönyvhöz csatolandó.

7. Ha az érdekeltek között egyezség nem jön létre: ezt a vitás kérdések megállapitása mellett szintén jegyzőkönyvbe kell venni s a tárgyalást arra is kell kiterjeszteni: minő intézkedések teendők a hagyatéki vagyon kezelése, a netáni követelések behajtása, a hagyatéki terhek kifizetése, a nagy értékcsökkenés vagy az értékkel arányban nem álló költség nélkül el nem tartható, avagy a hagyatéki terhek kifizethetése végett eladandó hagyatéki vagyontárgyak értékesitése, valamint a hagyatéki vagyon biztositása tekintetében. Az e tárgyban létrejött megállapodások, s megállapodás hiányában az ellentétes kérelmek és inditványok, jegyzőkönyvbe veendők.

A tárgyalás vezetője köteles mind az öröklési jogra, mind az osztályra nézve az egyezséget, ha az eredményhez remény mulatkozik, ismételve megkisérleni.

56. §. Azokat az anyakönyvi kivonatokat, melyek a családi összeköttetés igazolására szükségesek, a tárgyaló közjegyző a jelen törvény hatályterületén alkalmazott anyakönyvvezetőktől hivatalból tartozik beszerezni: ha a megszerzéshez szükséges adatokat — a születés, halálozás vagy házasság helyét és évét — az érdekelt fél a tárgyalás során megjelöli.

57. §. Ha valószinünek mutatkozik, hogy az ismert örökösön felül még egy vagy több ismeretlen örököstárs is van: ezek a kir. közjegyző által kibocsátandó hirdetmény utján legalább 30 és legfeljebb 60 napra kitüzendő ujabb határnapra azzal idézendők meg, hogy ha meg nem jelennek, örökösödési igényök a hagyaték tárgyalása során nem fog figyelembe vétetni. A hirdetmény közzétételére az 54. §. intézkedései megfelelően alkalmazandók.

Azok, akik öröklési igényt támasztanak, de az öröklési joguknak alapját képező családi kapcsolatot, avagy az öröklési jogukat igazoló végintézkedést a hagyaték tárgyalásának során sem nem bizonyitják, sem pedig oly adatokat nem szolgáltatnak, amelyek alapján ezek a bizonyitékok hivatalból beszerezhetők: az öröklési eljárás során ugy tekintendők, mint akiknek öröklési igényök nincsen. Ha azonban a támasztott igény alaptalansága nem nyilvánvaló, a hagyatéki biróság legalább 30 nap s legfeljebb 60 napra terjedő határidőt tüzhet ki a bizonyitékok utólagos előterjesztésére, s

a bizonyitékok előterjesztése esetén a hagyatéknak póttárgyalását rendeli el.

58. §. Az örökösök, amennyiben vagyonközösségben akarnak maradni, annak feltételeit egyezség utján megállapithatják és szabályozhatják.

Az osztályt mindazok kérhetik, akiket szerződésnél, végrendeletnél, vagy törvénynél fogva örökösödési jog illet.

59. §. Az örököstársak egyértelmü megállapodásával, s amennyiben közöttük kiskoru vagy gondnokság alatt álló is van, a gyámhatóság jóváhagyásával, az osztály oly módon is eszközölhető:

a) hogy egyes vagyontárgyak továbbra is határozott hányadokban az örököstársak közös tulajdona maradjanak,

b) hogy egyes vagyontárgyakat a hagyatéki biróság árverésen adjon el és a vételárt oszsza fel, avagy

c) hogy egyes vagyontárgyak az örökösök közül annak osztályrészébe adassanak át, aki a vagyontárgyat az örököstársak közt megtartandó versenyajánlat utján legmagasabb árban kész átvenni és a többiek a vételár aránylagos részével elégittessenek ki, végre

d) hogy azokból a vagyontárgyakból, melyeket az örökösök természetben kivánnak felosztani, az egyes osztályrészeket a részükről választandó szakértők állapitsák meg, és az osztályrészek, e részben való megállapodás hiányában, sorshuzás utján jelöltessenek ki. Ebben az esetben az osztályrészeknek szakértők által való megállapitása felől s az osztályrészeknek esetleg sorshuzás utján való kijelölése iránt a hagyatéktárgyalást vezető közjegyző intézkedik.

Ha az örököstársak között csak az osztályra vonatkozó egyes kérdések, jelesen egyes vagyontárgyaknak a hagyatékhoz tartozása vagy pedig az teszi vita tárgyát, hogy egy vagy több örököstársat terhel-e örökrészébe betudandó érték, és ha igen, mennyi: az örököstársak, egyértelmü megállapodással, e vitás kérdések érintetlenül hagyásával köthetnek osztályos egyezséget. Az érintetlenül hagyott vitás kérdések az egyezségben megjelölendők.

60. §. Ha az örököstársak között az osztály oly módon jön létre, hogy az örökhagyó házastársa, vagy az örököstársak közül egy vagy többen saját vagyonukat is osztály alá bocsátják, vagy kiegyenlitő értékül átadják: az érdekeltek kérelmére az e tárgybeli jogügyletekről szerkesztett és bemutatott okiratokat a hagyatéki tárgyalás jegyzőkönyvéhez kell csatolni, vagy — amennyiben az érdekeltek kivánják — az e részben létrejött megállapodásokat a tárgyalást vezető közjegyzőtől felveendő és szabályszerü aláirással ellátandó külön jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A bemutatott okirat vagy azt pótló külön jegyzőkönyv alapján eszközlendő telekkönyvi bejegyzés végett a hagyatéki biróság az átadó végzés áttételével egyidejüleg keresi meg a telekkönyvi hatóságot: hacsak az érdekeltek másként nem állapodtak meg.

61. §. Ha a 4. §. alapján hivatalból meginditott örökösödési eljárás esetében az összes érdekeltek között egyértelmü megállapodás jön létre az iránt, hogy a hagyatékhoz tartozó ingatlanok kit és minő részben vagy minő arányban illetnek s az érdekeltek egyértelmüleg kijelentik, hogy az eljárásnak a hagyatékhoz tartozó egyéb vagyontárgyakra való kiterjesztését nem kivánják: az örökösödési eljárásnak a többi vagyontárgyakra kiterjesztése mellőzendő.

62. §. Az az örökös, aki szabályszerüen meg volt idézve, de meg nem jelent, ha örökösödési joga és annak hányada nem vitás, a tárgyalást vezető kir. közjegyző által az őt illető s az örököstársak által ismert hányadnak közlése mellett egy ujabb határnapra idézendő azzal, hogy ha személyesen vagy meghatalmazottja által meg nem jelenik, a tárgyalást az ő távollétében is meg fogják tartani s annak eredményéhez képest az örökség osztatlanul vagy a

körülményekhez képest az 59. §. alkalmazása mellett egészben vagy részben megosztva fog átadatni. Ez esetben a meg nem jelent örökös osztályrésze birói kézhez teendő le és amennyiben birói letétre nem alkalmas, a közjegyző megkeresésére a gyámhatóság által kinevezendő gondnok által kezelendő.

Ez idézés az örökösnek az első végzések kézbesitésére a törvénykezési rendtartásban meghatározott módon kézbesitendő, és ha a kézbesités csak ügygondnok-rendeléssel kapcsolatban történhetnék meg : az 54. és 64. §§-ok rendelkezései alkalmazandók.

63. §. Ha a meg nem jelent örökös örökösödési igényét a megjelent örökösök el nem ismerik : a meg nem jelent örökös a tárgyalást vezető kir. közjegyző által egy ujabb határnapra azzal idézendő meg, hogy meg nem jelenése esetében igényét a hagyaték tárgyalása során nem fogják figyelembe venni. Ez a szabály megfelelően alkalmazandó akkor is, ha a hagyatékhoz tartozó valamely ingatlannak szabályszerüen megidézett hagyományosa a tárgyalásra meg nem jelent s az örökös a hagyományhoz való jogot el nem ismeri.

Ez esetben azonban az örökség vagy hagyomány átadásának csak akkor van helye, ha a meg nem jelent örökös vagy hagyományos el nem ismert örökösödési igényét, illetőleg hagyományát az elmulasztott tárgyalási határnaptól számitott 30 nap alatt keresettel nem érvényesiti s amennyiben a kereset más biróságnál inditandó meg, annak meginditását a 30 napi zárhatáridő lejártától számitott 8 nap alatt a hagyatéki biróságnál nem igazolja.

Ez a végzés a meg nem jelent örökösnek vagy hagyományosnak az első végzések kézbesitésére a törvénykezési rendtartásban meghatározott módon kézbesitendő, és ha a kézbesités csak ügygondnokrendeléssel kapcsolatban történhetnék meg : az 54. és 64. §§-ok rendelkezései alkalmazandók.

64. §. Ha az 54., 62. és 63. §§. szerint hirdetmény utján megidézett örökös nem jelenik meg, a tárgyalás a meg nem jelent örökös részére a gyámhatóság által kinevezett gondnok közbenjöttével tartandó meg.

A meg nem jelent örököst, perre utasitás esetében is, amennyiben képviseletéről nem gondoskodik, a kinevezett gondnok képviseli.

65. §. Ha a köteles részre jogositott a hagyatéki tárgyalásra szabályszerüen meg volt idézve, de meg nem jelent : amennyiben köteles részhez való joga nem vitás, egy ujabban kitüzendő határnapra azzal idézendő meg a tárgyalást vezető kir. közjegyző által, hogy meg nem jelenése esetében a részére az eljáró közjegyző által az idézéssel egyidejüleg kinevezett ügygondnokkal fogják a tárgyalást megtartani, és hogy azon esetre, ha az örökösök a perre utasitás mellőzését kivánják, a hagyatéki biróság a köteles részt hivatalból fogja megállapitani s a megállapitott összegnek a 77. §. szerint leendő biztositása mellett, a hagyatékot az örökösöknek átadni.

A tárgyalás a kinevezett ügygondnokkal megtartható akkor is, ha az ujabb határnapra szóló idézést a köteles részre jogositottnak nem lehetett kézbesiteni.

Ha pedig a köteles részhez való jog vitás : az első tárgyaláson meg nem jelent jogositott egy ujabban kitüzendő határnapra az eljáró közjegyző által azzal idézendő meg, hogy meg nem jelenése esetében igénye a tárgyaláskor nem fog figyelembe vétetni. Az ujabb határnapra szóló idézés a köteles részre jogositottnak az első végzések kézbesitésére a törvénykezési rendtartásban meghatározott módon kézbesitendő. Ha a kézbesités csak ügygondnokrendeléssel kapcsolatban történhetnék meg : a meg nem idézhetett jogositott képviseletére a tárgyaló közjegyző megkeresésére a gyámhatóság által gondnok rendelendő s egy ujabb határnapra a gondnok idézendő meg.

A kirendelt gondnok perre utasitás esetében a köteles részre jogositottat a per során is képviseli mindaddig, a mig képviseletéről nem gondoskodik.

66. §. Ha a megjelent érdekeltek valamelyike közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba foglalt nyilatkozattal igazolja, hogy a megidézett, de meg nem jelent örökös, utóörökös, hagyományos, utóhagyományos, köteles részre jogositott avagy az örökhagyó özvegye kielégittetett vagy igényéről lemondott: az ilyen jogositott az örökösödési eljárás során nem jön figyelembe.

Ha a bemutatott okirat a fentebbi kellékeknek meg nem felel: a meg nem jelent érdekelt egy ujabb határnapra azzal idézendő, hogy ujabb meg nem jelenése esetében a bemutatott okirat tartalma valónak fog tekintetni.

Ugyanezek a szabályok megfelelően alkalmazandók az érdeklettek által a hagyatéki birósághoz vagy az eljáró közjegyzőhöz intézett azon beadványra vagy irásbeli nyilatkozatra, amelyben lemondásukat, kielégittetésöket, vagy azt jelentik be, hogy a tárgyalásban résztvenni nem kivánnak, de ami a hagyatékból nekik jut, elfogadják. Utóbbi esetben az ilyen nyilatkozatot tevő a többi érdekeltek között létrejött megállapodáshoz hozzájárultnak tekintendő.

67. §. Ha a hagyatékhoz tartozó ingatlan a telekkönyvben nem az örökhagyó tulajdonául van bejegyezve: a tárgyalást vezető kir. közjegyző igyekezzék kieszközölni, hogy a telekkönyvi tulajdonos az ingatlannak az örökhagyóra történt átháramlásáról telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okiratot állitson ki, vagy hogy a telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okiratot pótló megállapodás és nyilatkozat a tárgyalást vezető közjegyző által felveendő külön jegyzőkönyvbe foglaltassék s a telekkönyvi tulajdonos szabályszerü aláirásával vagy kézjegyével elláttassék.

Ezen okiratok vagy külön jegyzőkönyv alapján a hagyatékhoz tartozó ingatlan tulajdonjogának az örökös vagy hagyományos nevére az örökhagyó telekkönyvön kivüli tulajdonjogának kitüntetése mellett leendő bekebelezése végett, a hagyatéki biróság rendszerint az átadó végzés áttételével egyidejüleg keresi meg a telekkönyvi hatóságot. Az érdeklettek kivánságára azonban a tárgyalást vezető kir. közjegyző köteles a telekkönyvi hatóságot megkeresni az iránt, hogy az ingatlan tulajdonjoga az örökhagyó javára bekebeleztessék. E megkeresés elintézéséig a hagyaték tárgyalásának befejezését függőben kell tartani; kivéve, ha az érdekeltek a tárgyalás folytatását és a többi hagyatéki vagyon részleges átadását kérik. (76. §. *a)* pont.)

68. §. Ha az okirat megszerzése, vagy az azt pótló külön jegyzőkönyv felvétele az előző §. értelmében nem sikerül, amennyiben oly körülmények forognak fenn, amelyek mellett az örökhagyónak mint tényleges birtokosnak tulajdonjoga az 1892 : XXIX. t.-cz. idevágó rendelkezései alapján az örökhagyó nevére bejegyezhető: e részben a hagyatéki tárgyalás vezetője az idézett törvényczikk s az e részben fennálló szabályok értelmében köteles eljárni.

A meginditott külön eljárás jogerejü elintézése után a hagyaték tárgyalása folytatandó, és jogukban áll az érdekelteknek addig is a 76. §. *a)* pontja értelmében a hagyaték részleges átadását kérni.

69. §. Ha a hagyatékhoz tartozó, de az örökhagyó tulajdonául még be nem jegyzett ingatlan mint örökség vagy hagyomány szállott az örökhagyóra: a még le nem tárgyalt kapcsolatos egy vagy több előző hagyaték tárgyalását hivatalból meg kell inditani. Amennyiben a kapcsolatos hagyatékra vonatkozó eljárásra más biróság illetékes: az illetékes biróság keresendő meg, mely a kapcsolatos hagyatékot hivatalból köteles tárgyalni.

A hagyaték tárgyalásának befejezése a kapcsolatos hagyatéki tárgyalás befejezéséig függőben tartandó. Ez az intézke-

dés a részleges átadás kérhetésének jogát (76. §. *a)* pont) nem érinti.

Az érdekeltek között a kapcsolatos előző hagyaték tárgyalásának elrendelése (50. §.) előtt létrejött megállapodás esetére a különböző biróságok illetékessége alá tartozó kapcsolatos hagyatéki ügyek tárgyalása az illetékes biróságok egyikénél egyesitendő.

70. §. Ha az örökhagyó tulajdonául oly ingatlan van a telekkönyvben bejegyezve, mely nem az örökhagyót illeti, hanem más, harmadik személyt, vagy amelyet harmadik személy mint tényleges birtokos igényel: a hagyatéki tárgyalás vezetője igyekezzék odahatni, hogy a tárgyalás során az örökösök annak a személynek hozzájárulásával, akit az ingatlan illet, telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okiratot állitsanak ki. Az ilyen okiratot pótló megállapodások és nyilatkozatok az érdekeltek kérelmére a 67. §. értelmében külön jegyzőkönyvbe foglalandók. (94. §.)

Ha ez alapon — szükség esetében a gyámhatóság jóváhagyásával — a kérdés nem rendezhető és a tényleges birtoklás igazolva van: a hagyatéki biróság az igénylő harmadik személyt utasitja, hogy az e tárgybeli végzés kézbesitésétől számitandó 30 napi zárhatáridő alatt vagy kérje a telekkönyvi hatóságnál, mint tényleges birtokos, az ingatlan tulajdonjogának az 1892 : XXIX. t.-cz. értelmében nevére leendő bejegyzését, vagy pedig keresetet inditson az örökösök ellen az ingatlan tulajdoni joga iránt, és az egyik vagy másik eljárás meginditását a hagyatéki biróságnál a zárhatáridő lejártától számitott 8 nap alatt igazolja, mert különben az ingatlan át fog adatni az örökösöknek. Az e tárgyban hozott végzést az igénylő háznépének is lehet kézbesiteni; ha pedig háznépe nincsen, hirdetmény kibocsátása nélkül ügygondnok nevezendő részére és a végzés ennek kézbesitendő.

Ha az igénylő a zárhatáridő alatt az egyik vagy másik eljárás megindítását nem igazolja: az ingatlan hivatalból adandó át az örökösöknek. Ha pedig a meginditott eljárás az igénylő jogerejü elutasitásával végződik: ennek a körülménynek igazolása esetén az átadás bármelyik érdekelt fél kérelmére rendelendő el.

A fentebbi intézkedések nem érintik az örökösöknek azt a jogát, hogy a többi hagyatéki vagyon részleges átadását kérhessék. (76. §. *b)* pont.)

71. §. A hagyaték tárgyalásának befejezésével a királyi közjegyző az összes iratokat az illetékes járásbiróságnak mutatja be.

Ha azonban kiskoru vagy gondnokság alatt álló személy van érdekelve: a kir. közjegyző az összes iratokat azon gyámhatósághoz teszi át, mely a kiskorura vagy gondnokság alatt álló személyre nézve illetékes. (1877 : XX. t.-cz. 198. §.)

Ha több kiskoru vagy gyámhatóság alatt álló jogositott van, és az egyezséghez több gyámhatóság jóváhagyása szükséges: az iratokat csak az egyik gyámhatósághoz kell átküldeni, megjelölésével azon további gyámhatóságoknak, amelyekhez az iratok átteendők lesznek. A felek kérelmére és költségére azonban a további gyámhatóságok a tárgyalási jegyzőkönyv és a leltár hivatalos másolatának megküldése mellett egyidejüleg megkereshetők.

A fentebbi szabályok alkalmazandók, ha több gyámhatóság van érdekelve, a haláleset-felvételnek (20. §.), a végrendelet hiteles másolatának (34. §.) és a leltár másodpéldányának vagy hiteles másolatának (48. §.) közlésére is.

Ha a kiskoruak és gondnokság alatt állók személyére nézve illetékes gyámhatóságot a hagyatéki tárgyalás során nem lehet kipuhatolni, vagy ha a kiskorunak vagy gondnokság alatt állónak illetékes gyámhatósága az országon kivül van: az iratok ahhoz a gyámhatósághoz teendők át, amelynek területköré-

ben a hagyatéki biróság illetékességének megállapitásánál alapul vett község van.

A gyámhatóság az egyezség és a tárgyalás során létrejött megállapodások jóváhagyásának kérdésében határoz s az iratokat e határozattal kiegészitve az illetékes járásbiróságnak küldi meg. Ha azonban a kir. közjegyző az örökösödési illeték kiszabása végett szükséges hagyatéki kimutatást (1881. évi XXXIV. t.-cz. 9. §.) még nem csatolta az iratokhoz: az iratokat visszaküldi a kir. közjegyzőnek.

Azokban az esetekben, amelyekben a jelen törvény értelmében gyámhatósági jóváhagyás szükséges, gondnokság alatt állóknak kell tekinteni azokat a jogosultakat is, akiknek képviseletére az 54., 62., 63. és 65. §§-ok értelmében a gyámhatóság rendel gondnokot.

19598. sz.
1899. ápr. 8.

Igazs. min. rendelet

a kir. belügyminister részéről a külföldi kiskoruakat érdeklő hagyatéki ügyek gyámhatósági elintézése iránt 21198/1899. sz. alatt kiadott körrendelet közlése tárgyában.

Az alábbi lenyomatban közlöm a kir. biróságokkal a kir. belügyminister ur részéről a külföldi kiskoruakat érdeklő hagyatéki ügyek gyámhatósági elintézése iránt 1899. évi márczius hó 19-én 21.198. sz. alatt kiadott körrendeletet.

Melléklet.

Az azon hagyatéki ügyekben létrejött egyezségeket és megállapodásokat, amelyekben külföldi kiskoruak vannak érdekelve, az árvaszékek a jóváhagyás kérdésében leendő határozathozatal végett gyakran átteszik a kiskoruak illetékes külföldi gyámhatóságához.

Az 1894 : XVI. t.-cz. 71. §. 5., 6. bekezdésében foglalt rendelkezések azonban nem hagynak fenn kétséget az iránt, hogy a külföldi kiskoruakat érdeklő hagyatéki eljárás során létrejött megállapodások jóváhagyásának kérdésében azon gyámhatóság van hivatva határozni, amelynek hatáskörében a hagyatéki biróság illetékességének megállapitásánál alapul vett község fekszik.

Ezeknél fogva utasitom az árvaszékeket, hogy a jövőben az idézett törvény rendelkezéseinek megfelelően járjon el.

16430. sz.
1901. máj. 16.

Igazs. min. rendelet

a kiskoruakat és gondnokoltakat érdeklő hagyatéki ügyekben felvett tárgyalási jegyzőkönyvekről a gyámhatóságok részére készitendő másolatok tárgyában.

Tudomás és miheztartás végett az alábbi lenyomatban közlöm a kir. belügyminister urnak a kiskoruakat és gondnokoltakat érdeklő hagyatéki ügyekben felvett tárgyalási jegyzőkönyvekről a gyámhatóságok részére készitendő másolatok tárgyában az 1901. évi május hó 2-án 40311/VIII. *a)* sz. alatt valamennyi árvaszékhez velem egyetértőleg kibocsátott körrendeletét.

Melléklet.

Az 1894 : XVI. t.-cz. életbeléptetése óta a hagyatéki iratok a biróságoknál őriztetnek akkor is, ha a hagyatékban kiskoruak vagy gondnokoltak vannak érdekelve.

Az árvaszékeknek azonban, az örökösödési eljárás befejezése után a gyámhatósága alatt álló egyének felügyelete és vagyoni érdekei szempontjából gyakran szüksége van a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvekre. Különösen akkor, ha a tárgyalási jegyzőkönyvekben foglalt megállapodások olyan körülményeket tartalmaznak, amelyek sem a birói átadó vagy perreutasitó végzésben, sem egyéb az árvaszék birtokában levő hivatalos iratban nem foglaltatnak.

Amennyiben az árvaszék az idézett törvényczikk 71. §-a értelmében hozzá beterjesztett hagyatéki iratokból arról győződik meg, hogy a kiskoruak és gondnokoltak érdekei szempontjából a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvre szüksége van, ugy azokat kiadóhivatala által lemásoltatni jogosult, miután a polgári ügyekre vonatkozó iratok lemásolásának joga a birói ügyviteli szabályok 244. §-a alapján megilleti az ügyfeleket és képviselőket is, annál inkább megilleti tehát az árvaszéket, mint az ügyben szereplő kiskoruak és gondnokoltak érdekeit képviselő közhatóságot.

Amennyiben az árvaszék ezen jegyzőkönyvek lemásoltatását esetleg munkaerő hiányában saját közegei által nem eszközölteti, azok lemásoltatását a hagyatéki tárgyalást vezető kir. közjegyzőnél a kiskoruak vagy gondnokoltak költségére megrendelheti.

Megjegyzem azonban, hogy a jegyzőkönyvek lemásolása sem nem tartozik a hagyatéki tárgyalással szorosan összefüggő cselekmények közé (1894 : XII. t.-cz. 118. §.), sem pedig azon cselekmények közé, amelyekért a közjegyzőt az idézett törvényczikk 119. §-a szerint külön dijazás illeti.

Ezen megrendelés tehát mindig magánjellegü megbizásnak tekintendő s igy a másolatok dijának viselése kérdésében a gyámhatósággal szemben is azon szabályok alkalmazandók, amelyeket a törvény a magánmegbizásból teljesitett közjegyzői cselekmények dijai tekintetében megállapit.

Amennyiben tehát az árvaszék e másolatokat az illető közjegyzőnél megrendeli, köteles az iránt is intézkedni, hogy a közjegyző az ezért járó dijakat minden esetben pontosan megkapja.

Végül kijelentem, hogy ily megrendelés csak akkor történhetik, ha a szükségelt költségek viselését az illető kiskoru vagy gondnokolt jövedelmi viszonyai indokolttá teszik.

VII. FEJEZET.

A hagyaték átadása.

72. §. A járásbiróság a hozzá érkezett iratok alapján, amennyiben a tárgyalás pótlásának szüksége fenn nem forog, érdemileg határoz.

Ha csak egy örökös van, vagy ha az érdekeltek között egyezség jött létre s amennyiben kiskoru vagy gondnokság alatt álló érdekelt van, a gyámhatóság az eljárást, illetőleg az egyezséget jóváhagyta : a biróság a hagyaték átadását tartalmazó végzést hoz, amelyben az örökösöket, valamint az egyezségnek megfelelően megosztott vagy osztatlan hagyatékból járó osztályrészüket vagy jutalékukat meghatározza. — Az átadó végzésben a telekkönyvezett ingatlanoknak telekkönyvi megjelölésével kimondandó, hogy azok tulajdonjoga kinek vagy kiknek javára s minő részben vagy hányadokban kebelezendő be, valamint befoglalandók esetleg a 77., 78., 81. és 82. §§-oknak megfelelő intézkedések is.

Ha a hagyatékhoz tartozó, de az örökhagyó nevén álló ingatlan tulajdonjogának bekebelezése a 67. és 68. §§-ok értelmében nem történhetik meg : az átadó végzésben az érdekeltek megegyezésének megfelelően megállapitandó, hogy az örökhagyó nevére még át nem irt ingatlan, mint örökség avagy hagyomány, kire vagy esetleg kikre és minő hányadokban szállott át ; akik azután erre vonatkozó jogaikat a törvény rendes utján érvényesithetik.

73. §. Átadó végzést kell hozni abban az esetben is, ha csak olyan egyes vitás kérdések forognak fenn, amelyek az átadó végzés meghozatalát nem akadályozzák.

Ha az örököstársak között csupán az a kérdés vitás, hogy bizonyos ingó tárgyak és követelések a hagyaték kiegészitő részét képezik-e, és hogy az örököstársak egymásnak előre kapott érték alapján tartoznak-e s minő megtéritéssel : a hagyaték átadandó s a vitás jogoknak a törvény rendes utján való érvényesitése fennhagyandó ; feltéve, hogy az örökösök között oly egyezség jött létre, mely átadás alapjául szolgálhat. A létrejött egyezség során az örökösök a függőben hagyott kérdésre vonatkozó biztositás nyujtását is szabályozhatják, és pedig oly módon is, hogy egyes örököstárs által nyujtandó biztositás összege erejéig a zálogjog az örököstárs által örökölt ingatlan tulajdonjogának bekebelezésével egyidejüleg bekebeleztessék.

74. §. Átadó végzést a biróság az örökhagyó halálától számitott három hónap eltelte előtt nem hozhat. Ha a hagyaték tárgyalását ezen három hónapi határidő eltelte előtt fejezték be s ezen határidő alatt mint örökös, utóörökös, köteles részre jogositott, vagy mint a hagyatékhoz tartozó ingatlan hagyományosa vagy utóhagyományosa, ujabb igénylő jelentkezett : ezen igényekre való tekintettel a hagyatéknak póttárgyalását kell elrendelni.

Ha azonban az örökhagyó leszármazói vannak az örökösödésre hivatva és az 55. §. 2. pontja értelmében teljesitett kipuhatolásból kétségtelen, hogy az örökhagyónak tudvalevő leszármazóin kivül

más leszármazója nem maradt: az átadó végzés az érdekeltek között létrejött egyezség alapján az örökhagyó halálától számitott három hónap eltelte előtt is meghozható. Ez a szabály áll akkor is, ha az örökhagyó leszármazóival együtt házastársa vagy más végrendeleti vagy szerződési örököse is örökösödik; feltéve, hogy nem forog fenn oly körülmény, amelyből azt lehetne következtetni, hogy az örökhagyó más, még nem ismert végrendeletet vagy öröklési szerződést hagyott hátra.

75. §. Az átadó végzés az összes érdekelteknek, és ha kiskoru vagy gondnokság alatt álló személy van érdekelve, az egyezséget jóváhagyó gyámhatóságnak is kézbesitendő; — jogerőre emelkedése után pedig a tulajdonjog bekebelezése s az abban esetleg elrendelt egyéb telekkönyvi bejegyzés végett az illetékes telekkönyvi hatósághoz hivatalból teendő át. Ha szükséges: az átadó végzéssel együtt át kell tenni a telekkönyvi hatósághoz a 60. és 67. §§-okban emlitett okiratokat vagy az azokat pótló külön jegyzőkönyveket.

Hivatalból intézkedjék a hagyatéki biróság az átadó végzés jogerőre emelkedése után a tekintetben is, hogy a biróság őrizete vagy zárlat alatt levő értékek a jogosultaknak kiadassanak és a kiskoruakat s a gondnokság alatt álló személyeket illető rész a gyámhatóságnak átküldessék.

Az örökösnek, különösen az örökhagyó leszármazóinak, szülőinek és házastársának — az ezeket kétségtelenül megillető osztályrész jövedelme, sőt szükség esetén a tőke egy része is kérelmükre az átadás előtt is kiadható, illetőleg az árvaszék rendelkezésére bocsátható.

Ha kiskoru vagy gondnokság alatt álló személy van érdekelve: az átadó végzés jogerőre emelkedéséről az illetékes gyámhatóság (71. §.) minden esetre értesitendő.

76. §. Részleges hagyaték-átadó végzés hozandó:

a) ha a hagyaték teljes átadását a 67., 68. vagy 69. §§. eseteiben a hagyatékhoz tartozó, de az örökhagyó tulajdonául be nem jegyzett ingatlanokra vonatkozó külön eljárás akadályozza;

b) ha az örökhagyó tulajdonául bejegyzett, de másnak tényleges birtokában levő ingatlanra nézve a biróság a tényleges birtokost igényének a 70. §. értelmében való érvényesitésére utasitotta;

c) ha csupán az ingatlanra vonatkozó hagyomány iránti jog vitás és e részben a 82. §. értelmében perre utasitásnak van helye;

d) ha egy vagy több örököstársnak sem örökösödési joga, sem az egész hagyatékból, vagy annak nem vitás részéből őket illető örökösödési hányad nem vitás.

Az *a)*, *b)* és *c)* pontok eseteiben akkor van helye a részleges átadásnak, ha az érdekelt örökös vagy örökösök a részleges átadást kérik.

A *d)* pont eseteiben részleges átadás rendelendő azon örököstársak megállapodása alapján, akiknek örökösödési joga nem vitás; akkor is, ha a többi örököstársak a részleges átadáshoz hozzá nem járulnak.

Osztály tárgyát a *d)* pont eseteiben rendszerint csak a hagyatékhoz tartozó készpénz, értékpapirok és helyettesithető ingó tárgyak képezik; a többi vagyontárgyak pedig csak akkor oszthatók meg, ha az összes érdekeltek között, ideértve mindazokat, akik a vitás örökrészhez igényt támasztanak, az osztályra nézve egyezség jött létre.

Az *a)* pont esetében a 68. és 69. §§. szerinti eljárás befejezése után hagyatéki póttárgyalás tartandó.

A *c)* és *d)* pontok eseteiben a vitás kérdésre vonatkozóan részleges perre utasitásnak van helye s a perre utasitás tárgyát képező ingatlanoknak, esetleg a vitás hányadrésznek tulajdonjoga egyelőre az örökhagyó nevén marad bejegyezve.

77. §. Ha csupán a köteles részre jogositottnak a köteles részhez való igénye vagy a köteles rész összege képezi a vita tárgyát: az örökösök a perre utasitás mellőzésével a hagyaték átadását kivánhatják arra az esetre, ha azt az összeget, amelyet a jogositottak köteles részként követelnek s amely összeget a tárgyalás során megjelölni kötelesek, biztositják.

Amennyiben az érdekelt felek között más megállapodás nem jön létre, a köteles részül követelt összeg a zálogjognak a hagyatéki ingatlanokra az örökös, esetleg hagyományos tulajdonjogának bejegyzésével egyidejü bekeblezése által, és ha a hagyaték csupán ingóságokból áll, a követelt összegnek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban birói kézhez való letétele által biztositandó. Ha a hagyaték ingókból és ingatlanokból áll, a zálogjog bekeblezésén felül a köteles részül követelt összeg aránylagos részét készpénz vagy óvadékképes értékpapirok letételével kell biztositani. Az aránylagos rész kiszámitásánál a hagyatéki ingatlanok tiszta értékének és a hagyatéki ingók értékének arányát kell alapul venni.

78. §. A hagyaték tárgyalására megidézett utóörökösöknek, esetleg a még születendő utóörökösök részére kinevezett gondnoknak meg nem jelenése nem akadályozza, hogy az örökség az örökösöknek átadassék; — de amennyiben az örökhagyó másként nem intézkedett, az utóörökösök utóöröklési jogát hivatalból kell biztositani az utóörökösödés tárgyát képező ingatlanokra az örökösök tulajdonjogának bekeblezésével egyidejü telekkönyvi feljegyzés által, — az ingóságokra pedig az örökhagyó idevonatkozó rendelkezéseinek és a fenforgó körülményeknek figyelembevételével, megfelelő módon.

Ha az utóörökös a hagyaték tárgyalására megjelent és sem az örökösödési, sem az utóörökösödési jog nem vitás: a hagyaték átadásával kapcsolatban a biztositást az örökös és az utóörökös között létrejött megállapodásnak megfelelően, s amennyiben ilyen megállapodás létre nem jön, a fentebbieknek megfelelő módon kell eszközölni.

Ugyanezek a szabályok alkalmazandók akkor is, ha az örökösödési jog nem vitás, hanem csak az utóörökösödés képezi vita tárgyát és az örökös — perre utasitás mellőzésével — a hagyatéknak az utóöröklési jog biztositása mellett leendő átadását kéri.

79. §. Az utóöröklési jog telekkönyvi feljegyzésének törlését s az e tárgybeli biztositék feloldását a hagyatéki biróság az örökös kérelmére — szükség esetében az érdekelteknek s az örökhagyó halálakor még nem született utóörökösök részére kirendelt vagy kirendelendő ügygondnoknak meghallgatása után — elrendelheti, ha az utóörökösödési jognak megszünése közokirattal kétségtelenül bizonyittatik, jelesen:

1. ha az utóörökös vagy az utóörökösök az örökhagyó végintézkedésében s az annak alapján feljegyzést rendelő végzésben név szerint meg vannak nevezve s közokirattal igazoltatik, hogy az utóörökös, vagy ha több utóörökös van, ezek mindnyájan az utóöröklés esetének beállta előtt meghaltak;

2. ha az utóörökösök név szerint megnevezve nincsenek, hanem valamely név szerint megnevezett személynek már született gyermekei, leszármazói vagy testvérei javára van az utóörökösödési jog rendelve és feljegyezve, és ha közokirattal igazoltatik, hogy mindazok, kiket a rendelkezés alapján utóöröklési jog illetett, az utóöröklés esetének beállta előtt meghaltak;

3. ha valamely név szerint megnevezett személynek születendő leszármazói vannak utóörökösöknek nevezve, és közokirattal igazoltatik, hogy ez a személy meghalt és utóörökösödési joggal biró leszármazója nem maradt.

A személyazonosság kétség esetében külön bizonyitandó.

A feljegyzés törlését és a biztositás

feloldását rendelő végzés az érdekelt feleknek s az örökhagyó halálakor még nem született utóörökösök gondnokának, ezenfelül a fentebbi 1. és 2. pont eseteiben az utóörökösök tudva levő örököseinek, s amennyiben tudva nincsenek, a részökre kinevezendő ügygondnoknak kézbesitendő és csak jogerőre emelkedése után (124. §.) foganatositandó.

Ha az örökös meghal s az utóörökösödés esete ennek következtében áll be, az örökség az örökös hagyatékára vonatkozó örökösödési eljárás során a jelen törvény megfelelő alkalmazásával adandó át az utóörökösnek s ugyanezen alkalommal, ha további utóörökösödés esete nem forog fenn, az utóörökösödési jog telekkönyvi feljegyzésének törlése és a biztositás feloldása rendelendő el.

A fentebbi szabályok megfelelően alkalmazandók az utóhagyományos jogának biztositására szolgáló telekkönyvi feljegyzés törlésére is.

Az utóörökösödési vagy utóhagyományi jog feljegyzésének a jogositottak engedélye alapján való törlésére a telekkönyvi rendeletek szabályai alkalmazandók.

Mindazokban az esetekben, amelyekben az utóörökösödési vagy utóhagyományi jog feljegyzésének törlését és a biztositás feloldását a fennebbi szabályok szerint elrendelni nem lehet, a megszünt vagy többé be nem állható utóörökösödési vagy utóhagyományi jog feljegyzésének törlése és a biztositás feloldása per utján eszközölhető.

80. §. Az utóöröklési jogra vonatkozó anyagi jogszabályokat a 78. és 79. §§. rendelkezései nem érintik.

81. §. Ha csupán az özvegyi jog a vita tárgya : ez a körülmény a hagyaték átadását nem akadályozza ; az átadás azonban az özvegynek özvegyi jogát nem érinti s az örökösök csak a törvény rendes utján követelhetik az özvegyi jog megszoritását.

Az örökhagyó özvegyét megillető özvegyi jog az örökösök, esetleg a hagyományosok tulajdonjogának bekeblezésével egyidejüleg telekkönyvileg bejegyzendő, az ingókra nézve pedig a körülményeknek megfelelően biztositandó.

Ezek a szabályok alkalmazandók akkor is, ha az örökhagyó özvegye a hagyaték tárgyalására nem jelent meg.

82. §. A hagyatékhoz tartozó valamely ingatlan hagyományozása esetében, ha a hagyományhoz való jog nem vitás, a hagyaték átadását rendelő vagy az örökösök hozzájárulása esetében külön is kiadható végzésben ezen ingatlan tulajdonjogának az örökhagyó nevéről közvetlenül a hagyományos nevére leendő bekeblezése rendelendő el, és pedig akkor is, ha a hagyományos a hagyaték tárgyalására nem jelent meg.

Ha pedig az ingatlan hagyományhoz való jog vitás, a 85—88. §§. megfelelő alkalmazásával perre utasitásnak van helye. Ez azonban a többi hagyatéki vagyon részleges átadását nem akadályozza.

Másnemü hagyomány biztositásának az örökösödési eljárás során csak a hagyományos kérelmére és csak akkor van helye, ha a hagyomány törvényszabta alaki kellékekkel biró végrendeleten, öröklési szerződésen vagy halálesetre szóló ajándékozási okiraton alapul. A biztositás azonban az esetben is csak abból állhat, hogy a biróság az átadó végzésben a hagyatékhoz tartozó ingatlanokra — az átadó végzésen alapuló tulajdonjognak bekebelezésével egyidejüleg — a hagyományos biztositására szolgáló összeg erejéig zálogjog bekebelezését rendeli el és hogyha a hagyományosok igénye veszélyezettnek mutatkozik, — ami felett a hagyatéki biróság a fenforgó körülményeknek méltatásával belátása szerint határoz — : a letétben levő készpénznek és értékpapiroknak kiadását a hagyomány kifizetésétől vagy biztositásától teszi függővé.

E biztositás mellőzendő akkor, ha az örökhagyó akként rendelkezett, hogy a hagyománynyal terhelt örökös vagy ha-

gyományos a hagyományt biztositani nem köteles.

Ha a hagyatéki ingatlanra vonatkozó tulajdonjog-bekeblezéssel egyidejüleg a köteles részre jogositottak biztositására zálogjogi bekeblezés van elrendelve (77. §-a), e zálogjogot a hagyományosok biztositására rendelt zálogjogi bekeblezést megelőző rangsorozat kitüntetésével, több hagyományos biztositására elrendelt zálogjogi bekebelezéseket pedig egyenlő rangsorozat kitüntetésével kell bekebelezni.

Egyébiránt az örökösöktől kétségbe vont hagyományok az örökösök ellen intézett külön keresettel követelhetők.

83. §. Ha a hagyaték átadásával kapcsolatban a 77. §. értelmében a köteles részre jogositottaknak, vagy a 82. §. értelmében a hagyományosoknak biztositására szolgáló intézkedések történtek, és a kötelesrészhez vagy a hagyományhoz való jog vitás: a hagyatéki biróság az örökös kérelmére az e tárgybeli végzés vételétől számitandó legalább 30 és legfeljebb 60 napi záros határidőt tüz ki, hogy ez alatt a köteles részre jogositott, vagy a hagyományos a köteles rész, vagy a hagyomány érvényesitése iránt keresetet inditson s ennek megtörténtét a hagyatéki biróságnál a kitüzött határidő lejártától számitott 8 nap alatt igazolja. Ha ezt nem teszi : az örökös ujabb kérelmére a telekkönyvi hatóság a köteles résznek vagy a hagyománynak biztositására szolgáló zálogjogi bekebelezésnek törlése végett megkeresendő, a másnemü biztositás pedig feloldandó.

A zárhatáridőt kitüző végzés a köteles részre jogositottnak, illetőleg a hagyományosnak az első végzések kézbesitésére a törvénykezési rendtartásban meghatározott módon kézbesitendő. A zárhatáridőt kitüző végzés ellen felfolyamodásnak helye nincsen. Ha a kézbesités csak ügygondnok-rendeléssel kapcsolatban történhetnék meg, a telekkönyvi bejegyzés törlése iránti megkeresésnek és a biztositás feloldásának csak akkor van helye : ha a köteles részre jogositott, illetőleg a hagyományos a keresetet a biróságnál kifüggesztendő, a 71. §. szerint illetékes gyámhatóságnak megküldendő és a hivatalos lapba egyszer beigtatandó hirdetményben kitüzött három havi határidő alatt sem inditja meg s ezen hirdetményi határidő lejártától számitott 8 nap alatt, annak meginditását a hagyatéki biróságnál nem igazolja. A hirdetmény közzétételére és a hirdetményi határidő számitására az 54. §. szabályai azzal alkalmazandók, hogy a hivatalos lapban való közzétételnek csak akkor van helye, ha a köteles részként követelt összeg vagy a biztositott hagyomány összege 1000 koronát meghalad.

A köteles rész vagy a hagyomány biztositásául szolgáló telekkönyvi bejegyzés kitörlése vagy másnemü biztositás feloldása nem akadályozza, hogy a köteles részre jogositott vagy a hagyományos jogát az örökös ellen az elévülési határidőn belül érvényesitse (89. §.).

VIII. FEJEZET.

Perreutasitás és az öröklési igényeknek a törvény rendes utján való érvényesitése.

84. §. Ha az érdekelt felek között a tárgyalás során nem jött létre olyan egyezség, amelynek alapján átadó végzést lehetne hozni, vagy ha a gyámhatóság az egyezséget jóvá nem hagyta : a hagyatéki biróság a perreutasitás kérdésében hoz határozatot.

Oly esetben, midőn a gyámhatóság megjelölte az egyezségnek azon pontjait, melyeket a hatósága alá tartozó személyekre nézve sérelmesnek tart s midőn megjelölte a kivánt módositásokat is : a hagyatéki biróság — perre utasitás előtt — a királyi közjegyzőt uj egyeztető kisérletre utasithatja. Ha eredmény remélhető, a gyámhatóság közvetlenül is visszaküldheti az iratokat a kir. közjegyzőhöz a végből, hogy az egyezségnek szabatosan megjelölendő módon való módositását vagy pótlását megkisérelje.

Ha a hagyatéki leltárban hagyatékként összeirt összeg az özvegy birtokában van és vitás az, hogy ez az összeg a hagyatékhoz tartozik-e, avagy az özvegy tulajdona, aki azt azon az alapon, hogy örökhagyó által neki ajándékoztatott, a magáénak vitatja, tekintettel az 1894 : XVI. t.-cz. 84. §-ának 1. bekezdésében foglaltakra, az özvegy ellenében a szerződés alapján fellépő személy utasitandó perre. (J. K. 1901. évi 20. sz.)

85. §. Rendszerint a birtokban levő féllel szemben a birtokban levő fél és — ha egyik fél sincs birtokban, vagy ha többen vannak birtokban és különböző jogczimre hivatkoznak, — a szerződési örökös ellen mind a végrendeleti, mind a törvényes örökös, — a végrendeleti örökös ellen pedig a törvényes örökös utasitandó perre.

Ha azonban törvényes örökössel szemben, ki a törvényszabta alaki kellékkel biró irásbeli végrendeletben vagy ugyanilyen öröklési szerződésben van örökösnek nevezve, oly örökös lép fel ellentétes igénynyel, akinek öröklési joga törvényszabta alaki kellékekkel nem biró végrendeleten vagy ugyanily öröklési szerződésen, avagy szóbeli végrendeleten alapul : az előbb emlitett örökössel szemben, az utóbb emlitett örökös utasitandó perre. Ha pedig csupán a köteles részre jogositottnak köteles részhez való igénye vagy a köteles rész összege vitás és az örökös a 77. §. értelmében a biztositással kapcsolatos átadást nem kivánja, avagy ha a hagyatékhoz tartozó valamely ingatlan hagyományhoz való jog vitás : akkor az örökössel szemben a köteles részre jogositott, illetőleg a hagyományos utasitandó perre. Ha az örökösök egy és ugyanazon jogczimre hivatkoznak és a fennebb emlitett esetek közül egyik sem forog fenn : a biróság a körülményekhez képest határozza el, ki tartozik a pert meginditani.

Ha az örökségnek vagy örökrésznek átruházása vitás : amennyiben az átruházás közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba van foglalva, az átruházó, ellenesetben az örökség megszerzője utasitandó perre.

86. §. Perre utasitás esetén a hagyatéki biróság a perre utasitó végzés vételétől számitandó legalább 30 és legfeljebb 60 napi záros határidőt tüz ki, mely alatt a perre utasitott fél köteles az örökösödési per birájához keresetét benyujtani s ennek megtörténtét a hagyatéki biróságnál igazolni.

A perre utasitó végzés a keresethez eredetiben vagy hitelesitett másolatban csatolandó.

87. §. Ha a perre utasitott fél a keresetet a kitüzött határidő alatt be nem adja s amennyiben a kereset más biróságnál inditandó meg, a hagyatéki biróságnál a kereset meginditásának megtörténtét a kitüzött határidő lejártától számitott 8 nap alatt nem igazolja : a hagyatéki biróság a perreutasitott igényre való tekintet nélkül eszközli az osztály megtételét és a hagyaték átadását.

88. §. Ha a meginditott örökösödési per jogerejü itélettel befejeztetett, s annak alapján átadási végzés hozatala szükséges : a hagyatéki biróság, amennyiben póttárgyalás nem szükséges, az előző tárgyalás és az itélet alapján eszközli az osztály megtételét és a hagyaték átadását ; ha pedig a meginditott örökösödési perben hozott itélet egyes kérdések megoldását a további örökösödési eljárásra hagyta fenn, vagy ha az itélet végrehajtását oly akadályok gátolják, melyeket további örökösödési eljárás utján kell elháritani, avagy ha azt egyes, a per befejezése utánra halasztott kérdések elintézése szükségessé teszi : a hagyatéki biróság elrendeli az örökösödési eljárásnak folytatását és a hagyaték átadásáról — a szükséghez képest póttárgyalás után — a jelen törvény szabályainak megfelelően intézkedik.

Ha az örökösödési per nem a hagyatéki biróságnál indittatott meg : az itéletek jogerőre emelkedésük után hiteles kiadványban hivatalból teendők át további eljárás végett a hagyatéki birósághoz.

89. §. Az örökös, utóörökös és köteles részre jogositott, valamint az ingatlan hagyományosa öröklési igényüket az elévülési határidőn belül a törvény rendes utján érvényesithetik, még pedig akkor is, ha a hagyatéki tárgyalásra meg nem jelentek, vagy, ha az örökösödési eljárás során mulasztást követtek el igényeik érvényesitése körül.

E szabály áll akkor is, ha a meg nem jelent örökösnek örökségi osztályrésze vagy a meg nem jelent köteles részre jogositottnak köteles része a 62. és 65. §§. értelmében hivatalból állapittatott meg.

Örökség iránt anélkül is inditható kereset, hogy azt örökösödési eljárás vagy perre utasitás megelőzte volna. (T. K. 1901. évi 19. sz.)

IX. FEJEZET.

A hagyaték kezelése, biztositása és értékesitése.

90. §. A hagyatéki biróság az örökösödési eljárás folyama alatt s a perre utasitás esetének beállta előtt is gondoskodni tartozik, hogy a hagyatéki vagyon foglalás, elrejtés, eltékozlás vagy rongálás ellen biztositva legyen, s e végből, ha a köteles részre jogositottak közül, vagy azok közül, akiknek örökösödési joga valószinü, valaki kéri, hagyatéki zárlatot rendelhet el. A zárlat elrendelése előtt a többi érdekeltek is meghallgatandók.

A biztositási intézkedések, a körülményekhez képest, az azokat kérő által igényelt örökrészre vagy ingatlan hagyományra korlátozandók.

A zárlat elrendelése, ha különben annak helye lenne is, mellőzendő akkor is, ha a birtokban levő örökös a zárlatot kérőnek igényét biztositotta.

A hagyatéki vagyon kiegészitő részét képező követelések behajtására — amennyiben erre nézve az örökösi minőségben igényt támasztók között megállapodás nem jön létre — bármelyik igénylő kérelmére ügygondnok rendelendő ki. Az ügygondnok a hagyaték képviseletében lép fel, s köteles a behajtott összeget a hagyatéki biróságnál letétbe helyezni addig, mig a hagyatéki biróság másként intézkedik.

Az 1894 : XVI. t.-cz. 90. §. rendelkezése megszüntette az egyes örökösnek azt a jogát, hogy a hagyatékba tartozó követelés behajtására az adós ellen pert indithasson akkor is, amidőn a hagyatéki eljárás folyamatban van, vagy a hagyatéki eljárás hivatalból teendő folyamatba, minthogy eszerint ilyneműi perrel csak az összes örökösök, esetleg az általuk kirendelt közös meghatalmazott vagy a hagyatéki biróság által kirendelt ügygondnok léphet fel. (Dt. III. foly. XIV. k. 118.)

91. §. A peressé vált hagyaték biztositásáról és kezeléséről, ha e tekintetben a felek megállapodásra nem jutottak, az érdekelt felek bármelyikének kérelmére a perreutasitással egyidejüleg, vagy azt követőleg az örökösödési eljárásra illetékes járásbiróság gondoskodik s e végből a hagyatéki zárlatot elrendelheti.

92. §. A peressé vált hagyaték biztositásának nincs helye: ha a biztositást kérő fél igényének jogosultsága teljesen valószinütlen. Nincs helye a biztositásnak különösen:

a) ha a biztositást kérő perre utasitott fél örökösödési igénye törvényszabta alaki kellékekkel nem biró végrendeleten vagy öröklési szerződésen alapul;

b) ha a biztositást kérő a családi kapcsolatot kimutató olyan örökössel szemben támaszt törvényes örökösödési igényt, aki őt a törvényes örökösödés rendében feltétlenül megelőzi, hacsak a hagyatéktárgyalás során a közelebbi törvényes örökös örökösödési jogának megszünte valószinüvé nem tétetik.

A körülményekhez képest a biróság a hagyatéki vagyon állagának biztositására korlátozva teheti meg a biztositási intézkedéseket.

Ha az örökhagyó özvegye van a birtokban: a biztositási intézkedések csak a hagyatéki vagyon állagának biztositására korlátozva rendelhetők el, kivéve, ha az örökhagyónak örökösödésre vagy köteles részre jogositott leszármazója ma-

radt, mely esetben, amennyiben a hagyatéki vagyon jövedelme elegendő, a leszármazó tartására szükséges összeget ideiglenesen a hagyatéki biróság állapitja meg s annak biztositásáról is gondoskodik.

Részleges perreutasitás esetében a biztositási intézkedés a vitás örökrészekre, vagy a vitás ingatlan hagyományra korlátozandó, s erre a fentebbi rendelkezések megfelelően alkalmazandók.

93. §. A hagyatéki ingatlan vagyonnak zár alá vétele mellőzendő, ha a birtokban levő fél biztositja az ingatlan jövedelmének s esetleg az állag rongálásáért fizetendő kártéritésnek fedezetéül szolgáló összeget, melyet a hagyatéki biróság a körülmények szabad mérlegelésével megállapit.

Hagyatéki zárlat elrendelése esetére az 1881 : LX. t.-cz. 253. §-ának intézkedése érintetlenül marad.

94. §. Ha az örökhagyó tulajdonául bekebelezett valamely ingatlant az átadás előtt az érdekeltek magánkézből eladnak vagy más módon elidegenitenek : a hagyatéki biróság — annak igazolásául, hogy az elidegenités az ahhoz hozzájárult személyeken kivül más személyeknek az örökösödési eljárás során figyelembe veendő érdekét nem érinti — beleegyezhetik abba, miszerint az ingatlant az örökhagyó nevéről közvetlenül a vevő tulajdonául bekebelezzék (telekkönyvi rendelet 73. §.). A beleegyezés megadandó, ha az elidegenités az összes érdekletteknek s vitás kérdések fenforgása esetén pedig az összes igényt tartóknak hozzájárulásával jött létre s amennyiben az emlitett szerződő felek között kiskoruak vagy gondnokság alatt állók is vannak, ha a gyámhatóság (71. §.) a kiskoruak vagy gondnokság alatt állók képviselője által kötött jogügyletet jóváhagyta, avagy pedig a képviselő által meg nem adott hozzájárulást saját hozzájárulásával pótolta. A beleegyezés az örökhagyó halálától számitott három hónap eltelte előtt csak azokban az esetekben adható meg, amelyekben a 73. §. szerint a három hónap eltelte előtt a hagyaték átadása is meg van engedve.

Ha az érdekeltek kérik : a vevő tulajdonjogának bekebelezése végett a szerződésnek és a beleegyezés tárgyában hozott végzésnek áttétele mellett a telekkönyvi hatóságot a hagyatéki biróság közvetlenül keresi meg.

A fentebbi szabályok alkalmazandók a 70. §. eseteiben kiállitott okiratok vagy külön jegyzőkönyvbe foglalt megállapodások és nyilatkozatok alapján a tulajdonjog bekebelezése tárgyában a hagyatéki biróság részéről adandó beleegyezésre, valamint a telekkönyvi hatóság megkeresésére is.

95. §. A hagyatéki biróság a hagyatékhoz tartozó vagyontárgyaknak árverés utján való eladását rendeli el :

Oly ingókra, melyeknek a hagyatékhoz való tartozása vitás, az 1894 : XVI. t.-cz. 95. §-a alkalmazást nem nyerhet.

Fundus instructus a fenti törvényszakasz alapján sürgős árverés tárgyát nem képezheti, mert a házi kezelés mellett folytatott gazdálkodásnak természetszerü következménye, hogy a gazdasági felszereléshez tartozó állatok, a gazdaságban levő takarmánynemüeket felemésztik. (Dt. LXXII. 106.)

a) azokra a vagyontárgyakra, amelyeknek árverés utján való eladását az összes érdekeltek s vitás kérdések fenforgása esetében az összes igénytartók — és pedig, ha közöttük kiskoru vagy gyámhatóság alatt álló is van, a gyámhatóság (71. §.) hozzájárulásával — kérik ;

b) ha a nagy értékcsökkenés, vagy az értékkel arányban nem álló költség nélkül el nem tartható ingóság elárverezését a birtokban levő örökös — vagy zárlat esetében a zárgondnok — kéri ;

c) azokra a vagyontárgyakra, melyeknek elárverezése lejárt hagyatéki terhek kifizethetése végett szükséges, ha azt valamelyik örökös kéri, és a hagyatéki biróság a többiek meghallgatása után szükségesnek találja ;

d) az 59. §. értelmében létrejött osztályos egyezség alapján azokra a vagyontárgyakra, amelyeknek árverés utján való eladásában az örököstársak megállapodtak ; feltéve, hogy ezek a vagyontárgyak a megállapodásban résztvett örököstársakat korlátlan tulajdoni joggal illetik meg ;

e) az örököstársakat meghatározott hányadrészekben megillető, természetben fel nem osztható vagyontárgyakra, ha az árverést valamelyik örököstárs a hagyatéki tárgyalás során kérte.

Az *a)* pont esetében a kiskoruak vagy gondnokság alatt állók képviselőjének megtagadott hozzájárulását a gyámhatóság (71. §.) saját hozzájárulásával pótolhatja.

Ingatlanra az árverést a hagyatéki biróság a fentebbi feltételek alatt is csak akkor rendelheti el, ha az ingatlan az örökhagyó tulajdonául van bekebelezve.

96. §. A 95. §. *a)* pontja alapján a hagyatéki biróság csak azokban az esetekben rendelheti el az árverést az örökhagyó halálától számitott három hó eltelte előtt, melyekben a 74. §. szerint a három hónap eltelte előtt a hagyaték átadása is meg van engedve.

A 95. §. *d)* és *e)* pontja esetében a hagyatéki biróság az átadó végzésben rendeli el az árverést, s az árverés foganatositása tárgyában az átadó végzés jogerőre emelkedése után intézkedik.

97. §. Az árverési feltételeket, az 1881. évi LX. t.-cz. 204. §-ának esetében az árverési feltételek tervezetét, az összes érdekeltek meghallgatása után és netáni megállapodásaik figyelembe vételével, a hagyatéki biróság állapitja meg.

A hagyatéki ingatlanra elrendelt árverés foganatositása végett a hagyatéki biróság az 1881 : LX. t.-cz. 207. §-a értelmében az illetékes telekkönyvi hatóságot keresi meg.

A hagyatéki ingóságra elrendelt árverést a hagyatéki biróság kiküldött végrehajtó által, szükség esetében megkeresés utján, foganatosittatja.

A biróság székhelyén kivül levő csekélyebb értékü ingóságok árverésével a község elöljárósága is megbizható.

X. FEJEZET.

Örökösödési és hagyományi bizonyitvány.

98. §. Ha azok, akiket öröklési igény illet, mindnyájan korlátlan cselekvési képességgel birnak : öröklési igényeikre nézve hivatalos eljárás nélkül is megegyezhetnek s az osztályt megállapithatják.

99. §. Midőn az örökség tárgyai közt ingatlanok is vannak és a 2. §. eseteinek egyike sem forog fenn : az örökös vagy a hivatalos eljárás nélkül kiegyezett örököstársak a 7. §. szerint illetékes járásbiróságtól örökösödési bizonyitvány kiadását kérhetik, ha igazolják :

a) hogy az örökség kizárólag őket illeti ;

b) hogy végrendelet esetében annak kihirdetése megtörtént és azoknak a feltételeknek, amelyektől öröklési joguk függővé van téve, eleget tettek.

Ha örökösön kivül köteles részre jogositott is van : a kérvény ennek hozzájárulásával adandó be, avagy pedig a vele létrejött s közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba foglalt egyezség bemutatandó. Ebbe az egyezségbe vagy a nevezett jogositott által aláirt kérvénybe intézkedés veendő fel arról, hogy a köteles rész az ingatlanokra való bekebelezés által biztositandó-e, s ha igen, minő összeg erejéig.

Az örökösödési bizonyitvány kiadásáért kérelmet csak addig adhatni be, mig a hagyatéki biróság a 4. §. értelmében az örökösödési eljárást hivatalból meg nem inditotta.

100. §. Az örökösödési bizonyitvány kiadása tárgyában beadott, kellően felszerelt kérvény alapján, melyhez az örökhagyó tulajdonául bekebelezett ingatlanok hitelesitett telekkönyvi kivonata is csatolandó, a járásbiróság hirdetményt bocsát ki, amelyben felhivja mindazokat,

akik az örökség tárgyát képező ingatlanra mint örökösök, köteles részre jogositottak vagy utóörökösök igényt támasztanak, hogy igényeiket 45 nap alatt jelentsék be, mert ellenesetben az örökösödési bizonyitvány kiadását a kérvény alapján fogja elrendelni.

A hirdetményt a biróságnál ki kell függeszteni s meg kell küldeni a gyámhatóságnak is (71. §.), valamint kifüggesztés avagy a szokott módon való közzététel végett azon község vagy községek elöljáróságának is, amelynek területén az örökhagyó utolsó rendes lakhelye volt és amelynek területén vannak a hagyatékhoz tartozó ingatlanok. Ezenfelül rendszerint a hivatalos lapba is egyszer be kell iktatni a hirdetményt.

A hirlapi hirdetés mellőzendő:

a) ha szabályszerü adóbizonylattal igazolva van, hogy a hagyatéki ingatlanok értéke az 1881 : LX. t.-cz. 148. §-ában megállapitott adóalapon számitva 400 koronát meg nem halad;

b) tekintet nélkül az ingatlanok értékére, ha az előterjesztett adatok szerint az örökösödésre az örökhagyó leszármazói, atyja, anyja és ennek leszármazói — vagy kizárólag, vagy az örökhagyó házastársával együtt —vannak hivatva, és a halálesetfelvétel adatai s a biróság rendelkezésére álló más adatok sem mutatják, hogy öröklési jog másokat is illet.

A *b)* pont alapján nem mellőzhető a hirlapi közzététel akkor, ha az örökhagyó hálálesete nem az örökhagyónak utolsó rendes lakhelyén, vagy a jelen törvény hatályterületén kivül volt felvéve.

A 45 napi határidő a hirlapi közzététel napját s a hirlapi közzététel mellőzése esetében a kifüggesztés napját követő naptól számitandó.

A kir. pénzügyminister egy adott eset alkalmából kijelentette, hogy az örökösödési bizonyitvány kiadása tárgyában beadott kérvényhez csatolandó hitelesitett telekkönyvi kivonatok (1894 : XVI. t.-cz. 100. §.) bélyegilletékmentességét sem az 1894 : XVI. t.-cz., sem a törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott rendelet meg nem állapitván, az emlitett hitelesitett telekkönyvi kivonatok bélyegtelenül ki nem adhatók. (21164/1901. I. M. Ig. K. X. 8.)

101. §. A hirdetményi határidő lejárta után, ha öröklési igényt nem jelentenek be, a biróság örökösödési bizonyitványt ad ki s ebben kimondja, hogy az örökhagyó tulajdonául bekebelezett s telekkönyvileg megjelölendő ingatlan, kinek vagy kiknek tulajdonául kebelezendő be, még pedig vagy a bemutatott osztálylevél szerint, avagy a kérvényben előadott módon megosztva, vagy pedig közös tulajdonul, de határozottan megjelölendő hányadrészekben. Az örökösödési bizonyitványban az örökös és a köteles része jogositott között létrejött egyezséghez képest a köteles rész biztositására szolgáló zálogjog bekebelezését is el kell rendelni. Ha a hagyatékhoz nem telekkönyvezett ingatlan tartozik: a bizonyitványban kiteendő, hogy a megjelölendő ilyen ingatlan kit vagy kiket és minő arányban illet.

Örökösödési bizonyitványt az örökhagyó halálától számitandó három hó eltelte előtt nem lehet kiadni. Ez okból ugy kell kitüzni a hirdetményi határidőt, hogy az a három hó eltelte előtt ne járjon le.

102. §. Az örökösödési bizonyitvány kiadását nem akadályozza az a körülmény, hogy a kérelemhez az önjogu utóörökösök hozzá nem járultak; de ha az örökhagyó másként nem intézkedett, vagy az önjogu utóörökösök és az örökösök között közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba foglalt eltérő megállapodás nem jött létre: az örökösödési bizonyitványban az utóörökösök öröklési jogának feljegyzése hivatalból elrendelendő. Ha kiskoru, gondnokság alatt álló vagy még nem született utóörökös van: a 2. §. 1. pontjának rendelkezése alkalmazandó.

Nem akadályozza az örökösödési bizonyitvány kiadását az a körülmény sem, hogy az a hagyományos, akinek az örökhagyó tulajdonául bejegyzett ingatlan

van hagyományozva, vagy az örökhagyónak özvegyi joggal biró özvegye hozzá nem járult; de ha e jogositottakkal létrejött, eltérő megállapodást tartalmazó s közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba foglalt egyezséget be nem mutatnak: az örökösödési bizonyitványban hivatalból el kell rendelni, hogy a hagyományozott ingatlan tulajdoni joga a hagyományos javára, ugyszintén az özvegyi jog telekkönyvileg bekebelezendő.

Az örökösödési bizonyitványt az örökösöknek, utóörökösöknek, a köteles részre jogositottaknak, az ingatlan hagyományosának, esetleg utóhagyományosának és az örökhagyó özvegyének kell kézbesiteni s jogerőre emelkedése után a tulajdonjog bekebelezése és az ezzel kapcsolatos telekkönyvi bejegyzések eszközlése végett az illetékes telekkönyvi hatósághoz hivatalból átteendő.

103. §. A hirdetményi határidő alatt be nem jelentett igény az elévülési határidőn belül a törvény rendes utján érvényesithető.

Ha a hirdetményi határidő alatt igényt jelentettek be: a netalán szükséges leltározás elrendelése mellett a hagyaték tárgyalását el kell rendelni és az összes iratokat a tárgyalás vezetésével megbizandó kir. közjegyzőnek kell kiadni.

104. §. Örökösödési bizonyitványt az örökösöknek a 99. §. szerint felszerelt kérelmére a 99. §. többi idevágó feltételeinek fenforgása esetében s a 100. §-ban megszabott hirdetményi eljárás után, amennyiben öröklési igényt nem jelentettek be, akkor is ki kell adni: ha az örökség tárgyát ingóságok, jogok vagy oly ingatlan képezi, melynek tulajdonjoga az örökhagyó javára telekkönyvileg bejegyezve még nincsen.

Ilyen esetben az örökösödési bizonyitványban az örökhagyó megnevezése, polgári állásának vagy foglalkozásának s utolsó lakhelyének, vagy ilyennek hiányában községi illetőségének, avagy tartózkodása helyének és halála napjának kitétele mellett tanusitandó, hogy az örökhagyó után az örökösödés kit vagy kiket illet és ha többen vannak, minő arányban.

Ha utóörökösödés van rendelve, a bizonyitványba ezt is be kell foglalni. Az örökösök, esetleg utóörökösök nevén kivül, állásuk vagy foglalkozásuk, lakhelyük, illetőségük vagy tartózkodásuk helye is megjelölendő.

Az örökösök között létrejött megállapodáshoz képest és kérelmükre az örökösödési bizonyitványban külön is ki kell tenni, hogy oly egyes vagyontárgyak, melyeknek kézhezvételére, vagy amelyekhez való jognak érvényesitésére az örökösödési átszállás igazolása szükséges (letétben levő pénzek vagy értéktárgyak, bekebelezett vagy törvény utján érvényesitendő jogok vagy követelések), melyik örököst és minő arányban illetik.

Az örökhagyó telekkönyvi tulajdonát képező ingatlan tulajdonjogának kivételével a javára bejegyzett egyéb nyilvánkönyvi jogoknak az örökös javára való telekkönyvi bejegyzését, a jelen §. értelmében kiadott örökösödési bizonyitvány alapján, kérelemre a telekkönyvi hatóság rendeli el.

Az örökösödési bizonyitvány kézbesitésére a jelen szakasz eseteiben is a 102. §. szabályai alkalmazandók. Igénybejelentés esetében az örökösödési eljárást csak a kérvényezők vagy az igénybejelentők valamelyikének kérelmére kell meginditani.

105. §. Ha a hagyatékhoz ingatlan vagyon is tartozik: kérelemre olyan örökösödési bizonyitvány kiadásának van helye, mely együttesen tanusitja a 98—102. §§. rendelkezéséhez képest az ingatlan átszállását és egyszersmind a 104. §. rendelkezésének megfelelően az örökösödést.

106. §. Ha az örökhagyó telekkönyvi tulajdonául bejegyzett összes ingatlanait

egy vagy több hagyományosnak hagyományozta: a hagyományosok kérelmére a 100—103. §§. megfelelő alkalmazásával hagyományi bizonyitvány kiadásának van helye.

A 104. §. negyedik bekezdésének megfelelő alkalmazásával hagyományi bizonyitvány adandó ki a hagyományos kérelmére akkor is: ha erre a hagyományosnak a hagyomány érvényesitése, vagy a hagyomány átszállásának igazolása céljából szüksége van.

A hagyományi bizonyitvány mindkét esetben a 99—104. §§-okban megállapitott feltételeken felül csak akkor adható ki: ha a hagyományosnak a hagyományhoz való joga nem vitás és ez a körülmény a hagyatéki biróságnál levő iratokból megállapitható; amennyiben pedig ezt ily módon megállapitani nem lehet, csak akkor, ha az örökösök beleegyeznek a hagyományi bizonyitvány kiadásába.

A hagyományi bizonyitvány kiadása előtt szükség esetében az örökösök meghallgatását lehet elrendelni.

Ugyanazon örökhagyóról több hagyománynak ugyanazon vagy különböző személyekre való átszállásáról egy hagyományi bizonyitvány adható ki.

XI. FEJEZET.

Különös intézkedések a külföldiek hagyatéka tekintetében. [1]

107. §. Midőn a külföldi örökhagyó ingó hagyatéka tekintetében az örökösödési eljárás a fennálló nemzetközi szerződés vagy a viszonosságon alapuló gyakorlat értelmében a külföldi biróságnak vagy más hatóságnak engedendő át (8. §.), az ország területén elhalt örökhagyó halálesetének felvétele a jelen törvény szabályai szerint történik s a halálesetről a nemzetközi szerződés rendelkezésének, avagy a viszonosságon alapuló gyakorlatnak megfelelően az illető külföldi államnak belföldön a haláleset helyéhez legközelebb levő consuli hatósága (főconsul, consul, alconsul vagy consulsági ügyvivő) közvetlenül vagy a külföldi állam illetékes birósága vagy más hatósága az igazságügyminister közvetitésével értesitendő.

108. §. A külföldi biróságnak vagy más hatóságnak kiadandó hagyaték előleges biztositását, leltározását és ideiglenes fenntartását — ideértve az el nem tartható ingók elárvereztetését is — a hazai hatóságok és hatósági közegek a jelen törvényben szabályozott eljárás szerint teljesitik.

A leltározás foganatositása után a 7. §. szerint illetékes járásbiróság hirdetményt bocsát ki, melyben felhivja azokat a magyar honosokat, valamint az országban tartózkodó azokat a külföldieket, akik a hagyatékra akár öröklési jogon alapuló, akár másnemü magánjogi igényt támasztanak, hogy igényeiket a hirdetményben kitüzött határidő alatt jelentsék be, mert a később bejelentett igények nem fogják akadályozni a hagyaték kiadását a külföldi hatóság, vagy az ennek határozatával igazolt személy részére.

A hirdetményi határidő legalább egy hónaptól legfeljebb három hónapig terjedő időtartamra tüzendő ki. A hirdetmény közzétételére és a határidő számitására az 54. §. intézkedései megfelelően alkalmazandók azzal a kiegészitéssel, hogy a hirdetmény egy példánya a külföldi állam consuli hatóságának, biróságának vagy más hatóságának a 107. §. rendelkezése szerint megküldendő.

109. §. Ha a hirdetményi határidő alatt az örökhagyó hitelezője jelent be követelést: a biróság csak a bejelentett követelés és járulékai kielégitése vagy biztositása után adhatja ki a hagyatékot. A biztositandó összeg, ha eltérő megállapodás nem jön létre, készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban teendő le. Kifogásolt követelés csak abban

[1] Lásd a »Nemzetközi jogsegély« feliratu részt.

az esetben vehető tekintetbe: ha a bejelentő hitelező a biróság által legfeljebb 15 napra kitüzendő záros határidő alatt a követelés iránt, és ha a követelés még le nem járt, valódiságának és fennállásának megállapitása iránt keresetet indit és a kitüzött zárhatáridőtől számitott 8 nap alatt a kereset meginditását igazolja vagy kimutatja, hogy a per folyamatban van, vagy hogy követelése jogerejüleg meg van itélve.

Ha valamely hagyatéki vagyontárgyra tulajdonjogon, vagy más dologi jogon alapuló igényt jelentenek be, az ilyen igénybejelentés nem akadályozza a többi hagyatéki vagyon kiadását. Az ilyen igény kifogásolása esetében a fentebbi rendelkezések megfelelően alkalmazandók.

110. §. Oly örökös vagy hagyományos jelentkezése esetén, aki igényét az 57. §-ban megjelölt adatokkal igazolja, köteles a biróság a jelentkező kérelmére a hagyatékot, esetleg a hagyatéknak a bejelentett örökösödési igénynek megfelelő, avagy a hagyomány fedezésére szükséges részét mindaddig visszatartani, mig az illetékes külföldi biróság a bejelentett öröklési igény tekintetében jogérvényesen nem határozott.

Ha a jelentkezőnek igénye jogerejüleg megitéltetik: a hagyaték, illetőleg annak visszatartott része ezen igény kielégitésére forditandó, az igény kielégitése után fennmaradt rész pedig, és ha az igény meg nem itéltetik, az egész hagyaték, illetőleg annak visszatartott része kiadandó az illetékes külföldi hatóságnak.

111. §. Ha a külföldi örökhagyónak az országban levő örököse kéri, hogy az ingó hagyatékra nézve a magyar biróság folytassa le az örökösödési eljárást: a 7. §. szerint illetékes járásbiróság hirdetményt bocsát ki, amelyben felhivja a külföldön létező netáni igénylőket, hogy az öröklési jogon alapuló igényeiket három hónap alatt jelentsék be, mert ellenesetben a tárgyalást a kérelmezőkkel fogja megtartatni. A hirdetmény közzétételére, megküldésére és a határidő számitására a 108. §. vonatkozó intézkedései alkalmazandók.

Ha a hirdetményi határidő alatt külföldi igénylő nem jelentkezik, vagy ha a jelentkező nem tesz kifogást az itteni biróság ellen: a hagyaték kiadásának nincsen helye s az örökösödési eljárásra a jelen törvény szabályai alkalmazandók.

112. §. Az ingó hagyaték természetben adandó ki.

Az el nem tarthatás miatt, vagy az illető külföldi hatóság megkeresése esetében elárverezett hagyatéki ingó vagyon helyett a befolyt vételár képezi a kiadás tárgyát.

Ha a 110. §. esetében az ingó hagyatéknak csak egy részére jelentenek be örökösödési igényt: a hagyaték részleges kiadása, amennyiben eltérő megállapodás nem jön létre, oly módon történik, hogy a természetben felosztható ingóságok természetben megosztatnak, a természetben fel nem oszthatók pedig árveréseen eladatnak és a vételár osztatik fel.

A hagyatéki vagyon kiadása előtt az itteni eljárás során felmerült költségek megtéritendők, illetőleg a befolyt vételárból levonandók.

113. §. A 108—112. §§-okban foglalt szabályok csak annyiban nyernek alkalmazást, amennyiben a fennálló nemzetközi szerződés más intézkedést nem tartalmaz, vagy annak intézkedéséből más nem következik.

XII. FEJEZET.

Eljárás örökös nemlétében.

114. §. Ha valamely örökhagyó örökös hátrahagyása nélkül halt el, vagy örökösnek létezéséről senkinek sincs tudomása, erről a kir. kincstári jogügyek igazgatóságát a haláleset-felvétel beérkeztével haladéktalanul értesiteni kell.

A biróság ilyen esetben hagyatéki gondnokot nevez ki és a hagyaték biztosságáról és kezeléséről a jelen törvény

szabályainak megfelelő megtartása mellett gondoskodik.

115. §. A 114. §. esetében azokat, akik a hagyatéki vagyonhoz öröklési igényt tartanak, hirdetmény utján fel kell hivni, hogy a biróságnál egy évi határidő alatt jelentkezzenek, vagy jelentsék be igényeiket.

A hirdetmény közzétételére, közlésére és a hirdetményi határidő számitására az 54. §. szabályai megfelelően alkalmazandók.

116. §. Ha az egy évi határidő alatt a hagyatékra igénylő jelentkezik, a hagyaték tárgyalása az 50—71. §§-ok szabályai szerint megtartandó s erre a kir. kincstári jogügyek igazgatósága meghivandó.

Ha pedig az egy évi határidő alatt senki sem jelent be igényt: a hagyatékot az államkincstárnak kell átadni.

A hirdetményi határidő alatt be nem jelentett igényeket érvényesiteni lehet az államkincstár ellen az elévülési határidőn belül.

XIII. FEJEZET.

Dijak és költségek.

117. §. Örökösödési ügyekben, ha a hagyaték értéke 200 koronát meg nem halad, a kir. közjegyző csak bélyeg- és postabér-kiadásait igényelheti.

A 200 korona értéket meghaladó hagyatékoknál a kir. közjegyzőt a következő dijátalány illeti:

I. Ha a tárgyalást a közjegyzőnek saját székhelyén vagy a területéhez tartozó egy vagy több járásbiróságnak székhelyén tartják:

a) 200 koronától 400 koronáig terjedő hagyatéki leltári érték után 6 korona;

b) 400 koronától 1000 koronáig terjedő érték után 10 korona;

c) 1000 koronától 2000 koronáig terjedő érték után 16 korona;

d) 2000 koronától 4000 koronáig terjedő érték után 24 korona;

e) 4000 koronától 10.000 koronáig terjedő érték után 32 korona;

f) 10.000 koronától 20.000 koronáig terjedő érték után 40 korona;

g) 20.000 koronától 30.000 koronáig terjedő érték után 60 korona;

h) 30.000 koronától 40.000 koronáig terjedő érték után 80 korona.

II. Ha nem a közjegyző vagy a területéhez tartozó járásbiróságok székhelyén tartják a tárgyalást:

a) 200 koronától 400 koronáig terjedő hagyatéki leltári érték után 8 korona;

b) 400 koronától 1000 koronáig terjedő érték után 14 korona;

c) 1000 koronától 2000 koronáig terjedő érték után 24 korona;

d) 2000 koronától 4000 koronáig terjedő érték után 32 korona;

e) 4000 koronától 10.000 koronáig terjedő érték után 40 korona;

f) 10.000 koronától 20.000 koronáig terjedő érték után 60 korona;

g) 20.000 koronától 30.000 koronáig terjedő érték után 80 korona;

h) 30.000 koronától 40.000 koronáig terjedő érték után 100 korona.

A 40.000 koronát meghaladó értékü hagyatékoknál mindkét esetben minden további 2000 korona vagy annál kevesebb, de legalább 400 korona érték után 640.000 korona értékig 3 korona, 640.000 koronán felül pedig 1 korona dij állapitandó meg, ugy azonban, hogy a dijnak összege nem lehet több 2000 koronánál.

A dijszámitásnak alapja: a hagyatéki vagyonnak, a 61. §. esetében a hagyatéki ingatlan vagyonnak a terhek levonása nélküli leltári értéke.

A dij-átalányon felül a közjegyzőnek csak a bélyegre és a postabérre tett kiadásai s anyakönyvi kivonatoknak és elöljárósági bizonyitványoknak hivatalból való beszerzése esetében az értük fizetett dijak összege és a hirdetménynek hirlapi közzétételeért a közjegyző által előlegezett hirdetési dij állapitandó meg.

Ha az örökösödési eljárás keresztülvitele egy vagy több előző hagyatéknak leltározását és tárgyalását vagy csak tárgyalását tenné szükségessé, a dij a közjegyző részére a fentebbi szabályok szerint mindenik általa tárgyalt hagyatékért külön állapitandó meg.

118. §. A 117. §-ban meghatározott dijátalányért a királyi közjegyző a hagyaték leltározását, a leltározás kiigazitását vagy kiegészitését, a hagyatéki biróságtól elrendelt ujabb leltározást, a hagyaték tárgyalását s az ezzel szorosan összefüggő cselekményeket tartozik teljesiteni, — ideértve jelesen az eljárás során szükséges idézéseket, megkereséseket és jelentéseket — végre a telekkönyvi kivonatok, valamint azon anyakönyvi kivonatok beszerzését, amelyek az érdekelt örökösöktől saját családi összeköttetésük bizonyitására bemutatott ilyen kivonatokon felül az örökösödés kérdésének tisztázása végett hivatalból beszerzendők. Ugyanezen dijátalányért köteles a kir. közjegyző az 1881 : XXXIV. t.-cz. 9. §-ában emlitett hagyatéki kimutatásokat és azok mellékleteit is elkésziteni és a kimutatás mellékleteit hitelesiteni.

A dijátalány megilleti a kir. közjegyzőt akkor is, ha a leltározást más teljesitette.

119. §. Az 1880 : LI. t.-czikkben szabályozott külön dijazás alá esik a hagyatéknak a 36. §. esetében, vagy más okból eszközölt külön leltározása, ha a közjegyző nincsen megbizva a hagyaték tárgyalásával.

Ebben az esetben a dij az 1880 : LI. t.-cz. 26. §-a szerint állapitandó meg, de a megállapitott dij nem lehet magasabb, mint amennyi a kir. közjegyzőt a 117. §. értelmében akkor illette volna meg, ha a hagyaték tárgyalásával is megbizták volna.

A 60., 67. és 70. §§-okban emlitett külön jegyzőkönyvek felvétele körüli eljárásért a tárgyalást vezető közjegyző részére

a 117. §. I. és II. *a)* és *b)* pontjai esetében 2 korona dijtöbblet,

a *c)* pont esetében 4 korona dijtöbblet,

a *d)* pont esetében 6 korona dijtöbblet,

az *e)* pont esetében 8 korona dijtöbblet,

minden más esetben 10 korona dijtöbblet jár.

120. §. A 117. §-ban meghatározott dijátalánynál magasabb dijazás akkor sem illeti a kir. közjegyzőt, ha több izben való tárgyalásnak vagy póttárgyalásnak szüksége merült fel. Ha a folytatólagos vagy póttárgyalást más közjegyző teljesiti, a dijátalányt a biróság a körülményekhez képest aránylagosan osztja meg az eljáró közjegyzők között és az eljáró közjegyzőnek netalán kifizetett dijtöbbletet visszakövetelheti az, aki a fizetést teljesitette.

Ha oly tárgyalást, melyet a közjegyző a saját székhelyén s a területéhez tartozó járásbiróságok székhelyén kivül eső helyre tüzött ki, egy vagy több érdekelt félnek vagy képviselőjüknek elmaradása következtében nem lehetett megtartani, a közjegyzőnek ilyenkor felmerült költségét, és ha azon alkalomra több hagyatéki tárgyalást tüzött ki, a költségnek aránylagos részét, a vétlen mulasztás eseteit kivéve, a kellően megidézett mulasztó fél vagy felek tartoznak viselni. E költség összegét a biróság a körülményeknek figyelembevételével állapitja meg; a megállapitott költség azonban a 117. §. II. *a)*—*h)* pontjaiban meghatározott megfelelő tételeket meg nem haladhatja.

121. §. A közjegyző köteles dijait és költségeit mindenesetre a tárgyalási jegyzőkönyv szövegében felszámitani, s ha a felek a dij- és költségösszeget egészben vagy részben a tárgyalás alkalmával kifizetik, a fizetés megtörténtét a fizetett összeg megjelölésével bélyegmentesen a jegyzőkönyvbe bevezetni, esetleg megjegyezni, hogy a dij nincsen kifizetve. A dij- és költségösszeget, akár kifizették az érdekeltek, akár pedig

nem, a hagyatéki biróság az átadó vagy perreutasitó végzésben állapitja meg s a közjegyző azt az összeget, melyet a felek a megállapitott összegen felül netalán fizettek, a feleknek köteles visszafizetni.

A dij- és költségösszeget az örökösök, köteles részre jogositottak és az olyan hagyományos, akinek a hagyatékhoz tartozó ingatlan van hagyományozva, a közjegyző irányában egyetemlegesen, egymás között pedig részesedésük arányában tartozik viselni. A részesedés arányát a biróság a körülmények figyelembevételével az átadó végzésben állapitja meg. Perre utasitás esetében a dij- és költségösszeget a birtokban levő örökös tartozik fizetni, fennmaradván esetleges visszakövetelési joga a biróilag elismert örökösök ellenében.

A biróság — amennyiben a dij és költség összegének kifizetése a jegyzőkönyvből vagy a közjegyző jelentéséből ki nem tünik, az érdeklett feleknek meghagyja, hogy a dij- és költségösszeget a kir. közjegyzőnek 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessék le. E tárgyban a biróság rendszerint az átadást vagy perre utasitást rendelő végzésben határoz. A megállapitott összeg a fizetésre kötelezettnek ingóságaiból közadó módjára hajtatik be. Evégből a közjegyző kérelmére az illetékes hatóságot a hagyatéki biróság keresi meg. Ha ezen az uton a behajtás nem eszközölhető, a fizetésre kötelezettnek ingatlanaira, a kielégitési végrehajtást a közjegyző kérelmére a hagyatéki biróság rendeli el.

Hagyatéki zárlat esetében a költség- és dijösszeget a zárgondnok a hagyatéki vagyon jövedelméből köteles fizetni. E kötelezettség nem teljesitése esetében a közjegyző jelentése alapján a biróság intézkedik.

122. §. A községi jegyző eszközölte leltározás diját a belügyminister rendelettel állapitja meg.

95465. szám.
1895. nov. 27.

Belügym. rendelet

az örökösödési eljárás folyamán a községi jegyző vagy körjegyző, városokban a leltározások teljesitésével megbizott hivatalos közeg dijainak megállapitása tárgyában.

1. §. 200 korona értéket meg nem haladó hagyaték leltározásáért dij nem jár.

A 200 korona értéket meghaladó hagyaték leltározásáért a következő dijak állapittatnak meg:

a) 200 koronától 400 korona értékig 1 korona;
b) 400 koronától 1000 korona értékig 2 korona;
c) 1000 koronától 2000 korona értékig 3 korona;
d) 2000 koronától 4000 korona értékig 4 korona;
e) 4000 koronától 10.000 korona értékig 6 korona;
f) 10.000 koronától 20.000 korona értékig 8 korona;
g) 20.000 koronától 30.000 korona értékig 10 korona;
h) 30.000 koronától 40.000 korona értékig 12 korona.

A 40.000 korona értéken felül minden további 2000 korona vagy annál kevesebb, de legalább 400 koronérték után egy korona, ugy azonban, hogy a dijak összege nem lehet több 100 koronánál.

A dijszámitás alapja a hagyatéki vagyonnak leltári értéke a terhek levonása nélkül.

2. §. Ha a leltározás a község vagy a város belterületén kivül ugyanazon község vagy városhoz tartozó külterületen eszközlendő, a leltározót fuvardijak illetik, amelyek az e részben álló községi vagy törvényhatósági szabályrendelet értelmében számithatók fel.

A körjegyző székhelyén kivül fekvő községben teljesitett leltározásért az 1877 : XXII. t.-cz. 85. §. alapján a vármegyei közigazgatási bizottság által megállapitott fuvardijat igényelheti.

Ha az utazás az érdekeltek alkalmatosságán vagy költségén történt, a leltározó fuvardijat nem számithat fel.

3. §. A leltározó az 1. §-ban meghatározott dijátalányért a leltár kiigazitását s magával a leltár felvételével összefüggő cselekményeket, telekkönyvi kivonatok beszerzését, tanuk, becsüsök vagy szakértők meghivását, a szükséges értesitéseket és jelentéseket is tartozik teljesiteni.

Az 1. §-ban megállapitott dijátalányért a leltározó közeg az 1895. évi október 11-én 43194. I. M. sz. alatt kiadott bel- és igazság

ügyministeri rendelet 58. §-ában emlitett esetben a leltár másodpéldányát is köteles kiállitani; továbbá a leltárnak az idézett rendelet 58. §-ának második bekezdésében emlitett hivatalos másolataiért, ugyszintén a leltárnak a magánfelek részére készitett másolataiért a leltározó községi közeget a községi szabályrendeletben megállapitott dijak illetik meg.

4. §. Ujabb leltározásért, valamint pótleltározásért szintén az 1. §-ban megállapitott dijak járnak.

De ha az ujabb leltározásra vagy pótleltározásra a községi vagy körjegyzőnek, városokban a leltározás eszközlésével megbizott hivatalos közegnek, vétkes mulasztása szolgál okul, sem az ujabb leltározásért, sem a pótleltározásért dijat nem igényelhet.

Pótleltározásnál, amennyiben az első leltár dijmentes volt, a két leltárba felvett leltári érték összege veendő alapul a leltározási dij megállapitására.

5. §. Az 1. §-ban megállapitott dijátalánynál magasabb dijazás akkor sem illeti a községi jegyzőt vagy körjegyzőt, városokban a leltározások eszközlésével megbizott hivatalos közeget, ha a leltározás egynél több napot vett igénybe.

6. §. Jelen rendelet 1896. évi január hó 1-én lép életbe.

123. §. Az örökösödési eljárás során mindenik érdekelt maga viseli saját költségeit.

A hagyaték zárlat alá vétele esetében a zárgondnoknak, a 90. §. értelmében a hagyatéki követelések behajtására rendelt ügygondnoknak és a 114. §. esetében kinevezett hagyatéki gondnoknak költségei és dijai a hagyatéki vagyonból, illetőleg az elismert örökösök által örökrészük arányában fizetendők.

A 80. §. esetében a még nem születetett utóörökösök gondnokának dijait és költségeit, valamint az ügygondnok költségeit és dijait az viseli, akinek kérelmére a telekkönyvi feljegyzés törlése s a biztositás feloldása iránti eljárás megindittatott.

E dijakat és költségeket, ugyszintén a leltározás külön költségeit, és pedig utóbbiakat akkor is, ha hagyatéki tárgyalásnak helye nincsen, a hagyatéki biróság állapitja meg.

A hagyatéki biróságnak a megállapitott költségek és dijak viselése tárgyában hozott jogerejü határozata végrehajtható közokiratot képez, melynek alapján a kielégitési végrehajtást a jogositott kérelmére a hagyatéki biróság rendeli el.

XIV. FEJEZET.

Jogorvoslatok.

124. §. Az örökösödési eljárás során az elsőbirósági végzések ellen rendszerint felfolyamodásnak van helye.

Azokban az esetekben, melyekben a rendes örökösödési eljárás hivatalból, vagy valamely érdekelt fél kérelmére volt meginditva, az átadás vagy perreutasitás tárgyában hozott végzést megelőző végzések közül csak a következő végzések ellen van külön felfolyamodásnak helye:

1. az oly végzés ellen, amelylyel a biróság az eljárásra illetéktelennek mondta magát;
2. az oly végzés ellen, amelylyel a biróság a hagyományosnak vagy az örökhagyó hitelezőjének a hagyaték leltározása tárgyában előterjesztett kérelmét elutasitotta;
3. az oly végzés ellen, amelylyel a biróság az eljárást megszüntette vagy felfüggesztette, avagy a felfüggesztett eljárásnak folytatására vonatkozó kérelmet visszautasitotta;
4. a hagyatéki vagyon biztositása és kezelése, továbbá a hagyatéki vagyon elárverezése tárgyában, nemkülönben a hagyatéki ingatlan elidegenitése esetében a hagyatékbirósági beleegyezés (94. §.) tárgyában hozott végzések ellen;
5. a zárgondnoki, gondnoki és ügygondnoki költségek és dijak tárgyában hozott végzés ellen.

Az átadó vagy perre utasitó végzés ellen beadott felfolyamodás során kérni lehet minden olyan sérelem orvoslását, mely a felfolyamodással megtámadott végzést vagy örökösödési bizonyitványt megelőzi s a fentebbiek szerint külön felfolyamodással meg nem támadható,

ide nem értve a 20., 22. és 48. §§-ok szerint hozott azokat a végzéseket, amelyek ellen a felfolyamodás ki van zárva.

A másodbiróság végzése ellen csupán a 72., 76., 77., 78., 79., 81., 82., 84., 85., 91., 92., 93., 94., 95., 101., 104., 105., 106. §§-ok eseteiben, de ezekben is csak akkor van további felfolyamodásnak helye, ha az elsóbiróság végzését a másodbiróság megváltoztatja, és a 79. §. esetében akkor is, ha az elsóbirósági végzést helybenhagyó másodbirósági végzés az utóörökösödési vagy utóhagyományosi jog telekkönyvi feljegyzésének törlését vagy a biztositás feloldását rendeli el.

A fentebb idézett szakaszok eseteiben mind az első-, mind a másodbiróság végzése ellen beadott felfolyamodásnak halasztó hatálya van a további eljárásra. De az olyan felfolyamodásnak, melyet a hagyatéki zárlatot és a hagyatéki ingóságokra vonatkozó biztositó intézkedést rendelő végzés ellen adnak be, nincsen halasztó hatálya a zárlat vagy biztositó intézkedés foganatositására, sőt ezek az intézkedések a felfolyamodási határidő lejárta előtt is foganatositandók.

A közjegyzői dij és költség lefizetését rendelő végzés ellen beadott felfolyamodásnak nincs halasztó hatálya a behajtás és a kielégitési végrehajtás elrendelésére és foganatositására.

A felfolyamodás felett másodfokban az illetékes királyi tábla, harmadfokban a királyi curia határoz.

Ha a végzésnek egyes pontja ellen adnak be felfolyamodást, többi pontja a felfolyamodási határidő lejártával jogerőre emelkedik.

Egyebekben a felfolyamodásra az 1881 : LIX. t.-czikk intézkedései alkalmazandók.

125. §. A közjegyző által vezetett örökösödési eljárás folyamán a felek a közjegyző intézkedései ellen és valamely köteles intézkedés elmulasztása miatt a hagyatéki biróságnál panaszt emelhetnek, mi felett a biróság szükség esetében a hagyatéki iratok bekivánása mellett haladéktalanul intézkedik.

Ebben az esetben, valamint akkor is, ha a közjegyző hatáskörén tulterjeszkednék, vagy szabályellenesen jár el: a hagyatéki biróság utasitást ad a további teendőkre nézve, melyet a királyi közjegyző követni tartozik.

XV. FEJEZET.

Befejező rendelkezések.

126. §. A jelen törvény hatálybaléptének napját az igazságügyminister határozza meg, s egyszersmind felhatalmaztatik, hogy az életbeléptető és átmeneti intézkedéseket a belügyministerrel egyetértőleg szabályozza.

Felhatalmaztatik az igazságügyminister arra is, hogy Fiuméra és területére a jelen törvényt az ottani viszonyoknak megfelelő módositásokkal hatályba léptethesse.

127. §. Az igazságügyminister és a vallás- és közoktatásügyi minister felhatalmaztatnak, hogy a végrendelet nélkül elhalt alsóbbrendü katholikus papok hagyatékában való részesedés tárgyában érvényben levő anyagi jogszabályokat érintetlenül fentartva, az ilyen hagyatékok felosztásánál követendő eljárást rendelettel szabályozhassák.[1])

128. §. A jelen törvény hatályba léptével a vele ellenkező törvények elvesztik hatályukat.

Hatályukat vesztik különösen:

1. az 1868 : LIV. t.-cz. 559—593. §§-ai és az 594. §. első pontja;

2. az 1874 : XXXV. t.-cz. 123., 125—128. §§-ai;

3. az 1877 : XX. t.-cz. 219—230., 233—247., 249. és 251—257. §§-ai;

4. az 1881 : LIX. t.-cz. 92. §-a;

5. az 1886 : VII. t.-cz. 30—33. §§-ai.

Az 1877 : XX. t.-cz. 30. §-ának rendelkezése azzal egészittetik ki, hogy gondnokságnak van helye a születendő

[1]) Lásd a rendeletet alább IV—*B)* alatt.

végrendeleti utóhagyományos képviseletére is.

Ugyanezen törvény 31. §-a második és ötödik bekezdésének rendelkezései akként módosittatnak, hogy a méhmagzat és a születendő végrendeleti utóörökösök és utóhagyományosok gondnokságának elrendelése és a gondnok kirendelése a gyámhatóság hatáskörébe tartozik.

Az 1877 : XX. t.-cz. 250. §-ának 1. és 5. pontja hatályban marad azzal a módositással, hogy e részben a gyámhatóság az érdekelteket a körülményekhez képest a községi elöljáróság vagy a járási főszolgabiró utján hallgatja meg, vagy pedig az érdekelteket maga elé idézi. Ugyanezen 250. §. többi intézkedései elvesztik hatályukat.

Hatályban marad az 1877 : XX. t.-cz. 231. §-a azzal a módositással, hogy a gyámhatóság abban az esetben, ha a haláleset-felvétel kijavitását vagy a más községben levő hagyatéki javak leltározását látja szükségesnek, ez iránt a hagyatéki birósághoz fordul. Az 1877 : XX. t.-cz. 232. és 248. §§-ai hatályban maradnak.

Az 1877 : XX. t.-cz. 272. §-a akként módosul, hogy a gyámhatóság a hagyatéki leltárba felvett, vagy a kiskoruak tulajdonába öröklés czimén jutott értékpapirokra és magánkötvényekre vonatkozó s az idézett szakaszban megjelölt teendőket csak az örökösödési eljárás befejezése után teljesiti.

Az illetékességi összeütközések elintézésére az 1881 : LIX. t.-cz. 7. §-ának, a biróküldésre pedig az 1868 : LIV. t.-cz. 57. §-ának intézkedései örökösödési ügyekben továbbra is hatályban maradnak.

129. §. A jelen törvény 81. §-ának, a 92. §. ötödik bekezdésének és a 102. §. második és harmadik bekezdésének az özvegyi jogra vonatkozó intézkedései nem alkalmazandók az ország azon részeiben, amelyekben az osztrák polgári törvénykönyv van hatályban.

Az ország ezen részeiben az özvegy nőnek — mennyiben öröklési joga nem vitás — a hagyatéki tiszta jövedelemből egy negyedrész, — és ha háromnál több gyermek maradt, a tiszta jövedelemből egy gyermekrész, a hagyatéki eljárás folyama alatt kiadandó.

130. §. A jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister és a belügyminister, a vallás- és közoktatásügyi minister és a pénzügyminister bizatnak meg.

105876. szám.
1894. febr. 9.

Belügymin. rendelet

a kisebb hagyatékok bejelentése körüli eljárás tárgyában.

Az 1881 : XXXIV. t.-cz. 4. §-ának *d)* pontja értelmében a hivatalos beavatkozást nem igénylő hagyatékoknak cselekvő és szenvedő állagát részletesen előtüntető kimutatás a hivatolt törvényczikk 5. §-ának *c)* pontjához képest a törvényes vagy végrendeleti örökösök által illetékkiszabás végett az örökhagyó elhalálozása napjától számitandó 90 nap alatt — a törvény 8. §-ának *e)* pontja szerint a netaláni leltárral, valamint a végrendelet és osztálylevel eredeti vagy hiteles másolati példányaival felszerelve — az illetékes kir. adóhivatalnál benyujtandók.

Az emlitett törvényczikk 8. §-ának *f)* pontja azonban, midőn a kisebb földbirtokosok osztályához tartozó és mezei gazdaságon kivül más üzlettel állandóan nem foglalkozott örökhagyók után maradt ingatlanok összesen 50 holdat meg nem haladnak, ugyszintén mindazon kisebb hagyatékok is, melyek összes értéke a netáni terhek levonása nélkül 1000 frtot meg nem halad : azon kedvezményt állapitja meg, hogy a hagyaték az illető örökösök által a megszabott 90 napi határidő alatt, szóbelileg és közvetlenül az e czélra megbizott városi közegnél, illetve a községi elöljárónál bejelentendő, ki ilyenkor az örökösöket, azok rokonsági viszonyát az örökhagyóhoz, továbbá a hagyatékból megillető osztályrészeket s egyéb adatokat hivatalból kimutatásba foglalva, azt nyolcz nap alatt a kir. adóhivatalnak beküldi.

Minthogy a pénzügyminister urnak mult évi november hó 28-án 80163. sz. alatt kelt átiratából arról értesülök, miszerint a többször idézett törvényczikk 8. §-ának *f)* pontjában körulirt rendelkezések még oly esetekben sem alkal-

maztatnak, midőn annak helye lenne, és a hagyatékok bejelentésére vonatkozó eljárás az illető felek által a községi jegyzőkre szokott bizatni, akik ezen külön megbizatás alapján teljesitett munkálataikért és névszerint a hagyatéki leltár felvételeért a szabályrendeletileg megállapitott dijat szedhetik, holott az illetők a bejelentést közvetlenül a községi elöljárónál (városi közegnél) is megtehetnék és ez által a kiadásoktól is mentesülnének: felhivom a törvényhatóságot, miszerint a lakosságot a legkiterjedtebb módon figyelmeztesse, hogy a fentebb idézett törvényszakaszban körülirt bejelentési módozatot minden megengedett esetben annál is inkább igénybe vegye, mert ez a felekre nézve a legcsekélyebb megterheltetéssel sem jár, amennyiben a bejelentés az illető városi, illetve községi közegnél szóbelileg teendő, és igy még a bejelentésre kitüzött határidő elmulasztása miatt alkalmazandó birságolások esetei is előreláthatólag csökkenni fognak. A községi elöljárókat (városi közegeket) pedig a szóban levő bejelentések elfogadására és azok tekintetében az idézett törvényszakasz rendelkezései szerint leendő eljárásra szigoruan kötelezze; és ezen utasitás teljesitését, különösen az évi községi vizsgálatok utján is szorosan ellenőrizze.

43194. szám.
I. M. 1894.

Bel- és igazságügymin. rendelet

az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában.[1])

Az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. törvényczikk 130. §-a alapján a pénzügyi m. kir. minister urral egyetértőleg a következőket rendeljük:

I. FEJEZET.

A haláleset bejelentése, a haláleset felvétele és az ezzel kapcsolatos biztositási intézkedések.

A halottkém jelentése.

1. §. A községi halottkém, illetőleg az a közeg, aki a fennálló szabályok értelmében a halottkémlést teljesiti, a haláleseteket a T. 9. §-ának rendelkezéseihez képest azon község előljáróságának, Budapest székes fővárosban pedig azon kerület előljáróságának jelenti be, amelynek területén a haláleset előfordult.

Az előljáróság a halottkém jelentését haladéktalanul kiadja a községi, illetőleg körjegyzőnek, városokban pedig a halálesetek felvételére rendelt hivatalos közegnek. Az előljáróság oly esetben, midőn az elhunytnak másutt volt lakóhelye vagy vagyona, a biztositási intézkedések esetleges megtétele végett (T. 16. §.) a halottkém jelentésének másolatát azon község előljáróságának (Budapesten a kerületi előljáróságnak) küldi meg, melynek területén az elhunytnak lakóhelye vagy vagyona volt.

34195. I. M. szám.
1895. okt. 11.

Igazs. min. rendelet

az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. életbeléptetése és az átmeneti intézkedések tárgyában.

Az 1894 : XVI. t.-cz. 126. §-ában nyert felhatalmazás alapján a magyar kir. belügyminister urral egyetértőleg a következőket rendelem:

1. §. Az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-cz. az 1896. évi január hó 1. napján lép hatályba.

2. §. Mindazokban az ügyekben, melyekben az 1894 : XVI. t.-cz. hatálybalépte előtt a hagyatéki tárgyalás már befejeztetett: az eljárást ugy a gyámhatóságnál, mint a biróságnál az eddigi szabályok alkalmazásával kell folytatni. Az eddigi szabályok alkalmazásával kell folytatni az eljárást abban az esetben is, ha a gyámhatóság vagy a biróság az eddigi szabályok szerint hozzá beterjesztett ügyben az 1894 : XVI. t.-cz. hatálybalépte előtt befejezett tárgyalásnak pótlását vagy kiegészitését rendeli el.

3. §. Mindazokban az ügyekben, melyekben a hagyatéki tárgyalás az 1894 : XVI. t.-cz. hatálybalépte előtt még be nem fejeztetett, a tárgyalásra és a további eljárásra az 1894 : XVI. t.-cz. szabályai alkalmazandók.

4. §. Azokban a hagyatéki ügyekben, melyeknek tárgyalásával a gyámhatóság az 1877. évi XX. t.-cz. 246. §-a és az 1886 : VII. t.-cz. 30. §-ának második bekezdése és a 34. §. alapján a községi előljáróságot, a járási szolgabirót vagy az árvaszéki ülnököt bízta meg, az eljárás az eddigi szabályok alkalmazásával folytatandó, tekintet nélkül árra, vajjon az 1894. évi XVI. t.-cz. hatálybaléptekor a hagyatéki tárgyalás befejeztetett-e vagy sem.

5. §. Az 1894 : XVI. t.-cz. hatálybalépte előtt az 1868 : LIV. t.-cz. 580. és 581. §§-ai alapján beadott és az 1896. évi január hó 1. napja előtt még el nem intézett kérvényeket a kir. törvényszék intézi el az 1894 : XVI. t.-cz. azon intézkedéseinek alkalmazásával, melyek az örökösödési bizonyitványra vonatkoznak. Ha ezekre az intézkedésekre való tekintettel a kérvény valamelyik kelléke hiányzik, a tör-

[1]) A jelen rendelet szövegében T. = törvény alatt az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. törvényczikk értendő.

Havi kimutatás a haláleseteknől. — I. sz. minta.

2. §. Az anyakönyvvezető a halotti anyakönyvbe bejegyzett halálesetekről az I. sz. minta szerint az anyakönyvi kerülethez tartozó minden egyes községre nézve külön-külön havi kimutatást készit s azt legkésőbb a kimutatás hónapját közvetlenül követő hónap 8. napjáig az illető község, illetőleg Budapesten a kerület elöljáróságának megküldi. Ha valamelyik hónapban haláleset az anyakönyvbe be nem jegyeztetett: erről a fentebbi határnapig a község, illetőleg Budapesten a kerület elöljáróságát értesiti.

Az elöljáróság megvizsgálja, vajjon mindazokra a halálesetekre nézve, melyek a havi kimutatásban előfordulnak, beérkezett-e a halottkém jelentése, s azoknál a haláleseteknél, melyekre nézve a halottkém jelentése beérkezett, az »Észrevételek« rovatában megjegyzi, hogy a haláleset felvételére hivatott közeg mikor vette át a halottkém jelentését. Azokat a haláleseteket illetőleg, melyekre nézve a halottkém jelentése be nem érkezett,

---

vényszék a kérvényt a hiánynak kipótlása végett záros határidő kitüzése mellett visszaadja a félnek.

Ha az 1896. évi január hó 1-én az első bekezdésben emlitett kérvény alapján a hirdetmény már ki volt bocsátva, a törvényszék — ha a hirdetményi határidő alatt igénylő nem jelentkezik — az 1868 : LIV. t.-cz. 581. §-ának alkalmazásával jár el, ha pedig a hirdetményi határidő alatt igénylő jelentkezik: a törvényszék az 1894 : XVI. t.-cz. 7. §-a szerint illetékes járásbirósághoz teszi át az iratokat az idézett törvény 103. §-ának második bekezdésében megszabott további eljárás végett.

6. §. Ha az örökhagyó az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt halt meg: az idézett törvény 4. §-ában emlitett határidőt az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte napjától kell számitani.

7. §. A gyámhatóság, valamint a kir. törvényszék azokat az ügyeket, melyekben az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt a hagyatéki tárgyalást még el nem rendelte, az 1894. évi XVI. t.-cz. 7. §-a szerint illetékes járásbirósághoz teszi át. Ugyanez áll azokra az ügyekre is, melyekben a tárgyalás már el volt rendelve, de amelyekben a gyámhatóság vagy a kir. törvényszék a tárgyalással megbizva volt hivatalos közegtől a megbizást elvonta s az 1894. évi XVI. t.-cz. hatályba léptéig más hivatalos közeget még nem bizott meg a hagyatéki tárgyalással.

8. §. A kir. közjegyző azokban az ügyekben, melyekben a tárgyalást az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt már befejezte, az iratokat az eddigi szabályok szem előtt tartásával annak a hatóságnak mutatja be, melytől a megbizást kapta.

A kir. közjegyző azokban az ügyekben, melyekben a tárgyalást az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt még be nem fejezte: a tárgyalásnak az 1894 : XVI. t.-cz. szabályai szerint történt befejezése után az iratokat az idézett törvény 7. §-a szerint illetékes járásbiróságnak mutatja be és ha a megbizást nem ettől a járásbiróságtól kapta, az iratok bemutatásáról a megbizó hatóságnak jelentést tesz. Ebben az esetben a megbizó hatóság az ügyre vonatkozó iratokat megküldi annak a járásbiróságnak, melynek a kir. közjegyző a tárgyalási iratokat bemutatta.

Az iratok bemutatására vonatkozó fennebbi szabály nem érinti az 1894 : XVI. t.-czikknek azon rendelkezéseit, melyek szerint a közjegyző egyes esetekben, midőn gyámhatósági jóváhagyás szüksége forog fenn, közvetlenül a gyámhatósághoz köteles az iratokat áttenni.

9. §. Mindaddig, mig a hagyaték tárgyalásával megbizott kir. közjegyző az iratokat be nem mutatja, avagy be nem jelenti, hogy az iratokat az 1894 : XVI. t.-cz. 7. §-a szerint illetékes járásbiróságnak bemutatta, a hagyatéki tárgyalás befejezésére megszabott határidőt a megbizó hatóság tartja nyilván.

10. §. A 8. és 9. §§-ok rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni akkor is, ha az 1886. évi VII. t.-cz. 34. §-a alapján birósági tag van megbizva a hagyaték tárgyalásával.

11. §. A biróság élő személynek magánvégrendeletét többé nem veheti őrizetbe.

Az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba léptéig a kir. törvényszéknél őrizetbe vett akár kihirdetett, akár ki nem hirdetett végrendeletek ezentul is ott maradnak. Ha azonban a kir. törvényszéknél végrendeletnek kihirdetése válik szükségessé: a kir. törvényszék a nála letett végrendeletet az örökösödési eljárásra illetékes járásbiróságnak, vagy a legközelebbi járásbiróságnak küldi át kihirdetés végett.

Az 1891. évi 4291. I. M. E. sz. alatt kibocsátott birói ügyviteli szabályok 121. §-a hatályon kivül helyeztetik. Ugyanezen birói ügyviteli szabályok 241. §-a csak a kir. törvényszékekre marad érvényben; a járásbiróságokra nézve azonban csak annyiban tartja meg hatályát, amennyiben más fontos iratok őrizetéről rendelkezik. (S. U. Sz. 147. §.)

az előljáróság a halottkémlést teljesitő közeget a hiány pótlására hivja fel, és ha ez a jelentést azonnal be nem adja, az anyakönyvvezetőt keresi meg az elhalálozásra vonatkozó anyakönyvi kivonatnak dijtalan kiállitása végett (1894 : XXXIII. t.-cz. 33. §-a), s a halottkém jelentése helyett az igy beszerzett anyakönyvi kivonatot adja ki a haláleset felvételére hivatott közegnek, és ennek megtörténtét a havi kimutatás »Észrevételek« rovatában szintén megjegyzi. Azokat a halálleseteket, melyek az anyakönyvvezető havi kimutatásában elő nem fordulnak, de amelyekre vonatkozóan a halottkém jelentése az előljárósághoz beérkezett, ez utóbbi a kimutatásban pótlólag bejegyzi, egyidejüleg ezeket az eseteket az anyakönyvvezetőnek tudomására hozza s magát a kimutatást a hó 15. napjáig megküldi annak a járásbiróságnak, melyhez a község, illetőleg kerület tartozik, esetleg a fenti határidőn belül jelentést tesz az akadályokról.

Hasonló módon megküldendő a járásbiróságnak az anyakönyvvezetőnek az iránti értesitése, hogy az előző hónapban haláleset az anyakönyvbe be nem jegyeztetett.

Nyilvántartás a járásbiróságnál.

3. §. A járásbiróság arra ügyel, hogy az előljáróság pontosan küldje be a hálálesetek havi kimutatását s esetleg az anyakönyvvezetőnek az iránti értesitését, hogy haláleset elő nem fordult.

Ha e részben mulasztást tapasztal, vagy ha az előljáróság jelentéséből, illetőleg a beküldött havi kimutatásból arról győződik meg, hogy a mulasztás az anyakönyvvezetőt vagy a halottkémlést teljesitő közeget terheli : az illetékes felettes közigazgatási hatósághoz fordul.

A járásbiróság a beérkezett havi kimutatás alapján nyilvántartja, vajjon a községi jegyző, a körjegyző, városokban pedig az arra rendelt hivatalos közeg a T. 20. §-ában megszabott kötelességének eleget tett-e s a mulasztó közeg ellen a rendbirságot a körülményekhez képest vagy a havi kimutatás alapján, vagy a haláleset-felvétel utólagos beérkezése után szabja ki.

Biztositási intézkedések a haláleset felvétele előtt.

4. §. Oly esetben, melyet a halottkém sürgősnek jelzett, vagy amelyben más okból sürgősen kell eljárni, köteles a haláleset-felvételre hivatott közeg — mihelyt a halálesetről akár a halottkém jelentése alapján, akár más módon tudomást szerzett — a halottas házban a hagyaték biztositása végett szükséges ideiglenes intézkedéseket haladéktalanul megtenni. (T. 10. §.) Ezen biztositási intézkedések megtételénél arra szoritkozzék, hogy mindaddig, mig a haláleset felvétele s ennek kapcsán a hagyatéknak előleges biztositása megtörténhetik (T. 14. és 15. §§.), a hagyatéki vagyontárgyak elrejtésének, eltitkolásának, elidegenitésének vagy elértéktelenedésének veszélye elhárittassék. Első sorban tehát meg kell vizsgálni, van-e az elhunyt lakásán valaki, akire a hátrahagyott vagyont megnyugvással bizni lehet ; ha pedig az elhunyt lakásán oly egyén nincs, meg kell fontolni, nem lesz-e a hátrahagyott vagyon ugyis elegendően biztositva, ha az örökhagyónak az elhalálozás helyén levő hátrahagyott házastársa, önjogu leszármazója, más közeli rokona, vagy vagyonkezeléssel megbizott meghatalmazottja, ilyenek nem létében más megbizható személy, és ha kiskoru és gondnokság alatt álló személy van érdekelve, rendszerint a községi közgyám felügyelete alá helyeztetik (T. 14. §. első bekezdés, és csupán azokat az ingóságokat kell zár alá venni, melyek akár minőségüknél, akár a fenforgó különös körülményeknél fogva a biztositási intézkedésnek előbb emlitett módja mellett is veszélynek vannak kitéve. Ide tartozik különösen a készpénz,

a kötvények, az értékpapirok, ékszerek és drágaságok.

A veszélynek kitett ingó vagyon zár alá vétele ez esetben is a T. 14. §-ában és a jelen rendelet 14. §-ában foglalt szabályok alkalmazásával történik, azonban ugy, hogy a temetéshez, esetleg a háznép részére mulhatlanul szükséges tárgyak minden esetben záron kivül, mindazonáltal kellő felügyelet alatt maradjanak.

A biztositási intézkedésekről az eljáró hivatalos közég vagy azonnal a halottas házban, vagy ha ez nem lehetséges, más helyen, de nyomban az eljárás befejezte után, rövid jegyzőkönyvet vesz fel. A jegyzőkönyvet a jelenlevők (háznép vagy két tanu) aláirják vagy kézjegyökkel látják el. Az aláirásnak vagy kézjegynek megtagadását a jegyzőkönyvben meg kell emliteni.

A haláleset felvétele holtnak nyilvánitás esetében.

5. §. Holtnak nyilvánitás vagy az elhalálozás tényének birói itélettel való megállapitása esetében csak a hagyatéki biróság rendeletére kell a halálesetet felvenni. A biróság köteles a holtnak nyilvánitást, vagy az elhalálozás tényének megállapitását tartalmazó jogerős birói határozatot az 1894 : XXXIII. t.-cz. 74. §-ában megjelölt anyakönyvvezetőn kivül a hagyatéki bírósággal is közölni s ez hivatalból rendeli el a haláleset felvételét. (T. 11. §.)

Az országon kivül elhalt örökhagyó haláleseténak felvétele.

6. §. Az országon kivül elhalt örökhagyó halálesetének felvétele csak a hagyatéki biróság rendelete alapján történhetik.

A hagyatéki biróság elrendeli a haláleset felvételét, ha az országon kivül elhalt örökhagyó oly magyar honos volt, akinek hagyatékára nézve a T. 8. §-a szerint a hazai biróság jár el, vagy ha az országon kivül elhalt örökhagyó oly külföldi volt, akinek hagyatéka tekintetében ugyancsak a T. 8. §-a szerint a hazai biróság eljárásának van helye, s a T. 108. §-a értelmében a hagyaték kiadásának esete nem forog fenn (93. §.).

A haláleset felvétele elrendelhető az érdekeltek által felmutatott vagy a fennálló nemzetközi szerződések értelmében hivatalból közölt külföldi anyakönyvi kivonat vagy egyéb hiteles adat alapján s az 1894 : XXXIII. t.-cz. 77. és 78. §§-ai esetében a hazai anyakönyvvezető által kiállitott anyakönyvi kivonat alapján is. A hazai anyakönyvvezető az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 77., 78. §§-ai esetében az országon kivül történt halálesetnek a hazai anyakönyvbe történt bejegyzése után az erre vonatkozó anyakönyvi kivonatot bélyeg- és dijmentesen kiállitani, s a T. 7. §-a szerint illetékes járásbiróságnak, ha pedig az illetékes járásbiróságot nem állapithatja meg, annak a járásbiróságnak megküldeni köteles, amelynek területén székhelye van. A halálesetet felvevő hivatalos közeg köteles a haláleset-felvételt a hagyatéki biróság rendeletének vételétől számitandó 8 napon belül a T. 20. §-ának utolsó bekezdésében emlitett rendbirság terhe alatt annak a járásbiróságnak beküldeni, a melyhez a község tartozik, e járásbiróság pedig, amennyiben az örökösödési eljárásra nem illetékes, a haláleset-felvételt a hagyatéki bírósághoz köteles áttenni.

A 8. §-ban és a jelen §-ban emlitett eseteken kivül a halálesetet a biróság rendeletének bevárása nélkül kell felvenni (T. 11. §.).

A haláleset felvételének helye.

7. §. A haláleset felvétele az örökhagyó elhalálozása helyén rendszerint az elhunyt lakásán teljesitendő.

Holtnak nyilvánitás vagy a halálozás tényének birói itélettel történt megállapitása esetén, ugyszintén akkor is, ha az örökhagyó az országon kivül halt el (5. és 6. §§.) a halálesetet azon a helyen

kell felvenni, melyet a hagyatéki biróság a lakhelynek, a hagyatéki vagyon fekvésének vagy a községi illetőségnek figyelembe vételével e végből megjelöl.

A haláleseтet fel kell venni abban az esetben is, ha az örökhagyó után vagyon nem maradt. Annak elbirálása, vajjon az örökösödési eljárásnak hivatalból való meginditása vagyonhiány miatt mellőzhető-e (T. 2. §. utolsó bekezdés), a hagyatéki biróság hatáskörébe tartozik.

Haláleset-felvételi iv. — II. sz. minta.

8. §. A haláleset felvétele a II. számu minta szerint történik.

A haláleset-felvételi iv végén és az aláaláirást megelőzőleg kiteendő a felvétel helye és ideje. (T. 12. §. Jelen rendelet 15. §-a.)

Rendjelek és kitüntetések.

9. §. Azok a magyar és osztrák rendjelek és kitüntetések, melyeknek jelvényét a birtokos halála esetén vissza kell szolgáltatni, illetve amelyekre vonatkozóan a haláleset következtében külön jelentést kell tenni (Haláleset-felvétel I. rész 12. pont), következők:

1. az aranygyapjas rendjel;
2. a m. kir. Szent István-rend keresztjei;
3. az osztrák cs. Lipót-rend keresztjei;
4. az osztrák cs. vaskorona-rend keresztjei;
5. a cs. Ferencz József-rend keresztjei;
6. a csillagkereszt-rendjel;
7. az arany és ezüst érdemkereszt;
8. a tudományokért és művészetekért (pro litteris et artibus) adományozott tiszteleti jelvény;
9. a cs. és kir. asztalnoki tiszti jelvények.

A katonai rendjelek közül csakis a Mária Terézia-rendjelt kell visszaszolgáltatni, a katonai érdemkeresztek és érmek (a vitézségi, érdem-, hadi- és emlékérmek), ugyszintén a szolgálati jelek az örökösök birtokában maradnak.

A szalagon levő rendjelek nagykeresztjeivel, továbbá a Ferencz József-rend csillagos középkeresztjével együtt vissza kell szolgáltatni az ezüst rendcsillagot is, ugyszintén a 2—4. alatt felsorolt rendjelekkel együtt az arany rendlánczot (collana) is; végül a csillagkereszt-rendjel és az érdemkeresztek kivételével az összes rendjelekkel egyidejüleg vissza kell szolgáltatni a rend alapszabályait tartalmazó könyveket is.

Az elhunyt által saját költségén készitett rendjelek mindenkor az örökösök birtokában maradnak, szintugy a cs. és kir. kamarások kulcsai is.

Ha az elhunyt külföldi állampolgár volt, ugy a birtokában talált magyar és osztrák rendjelek közül csak az aranygyapjas rendjelt, a katonai Mária Terézia-rendjelt és a csillagkereszt-rendjelt kell visszaszolgáltatni, a többi, — feltéve, hogy oly külföldi államnak volt honosa, mely a saját rendjelei tekintetében hasonló eljárást követ — a hagyatéknak képezi alkatrészét.[1])

10. §. Az elhunyt hagyatékában talált egyéb külföldi rendjelek és kitüntetések

---

[1]) 2311. sz. / 1899. jul. 1.

Bel- és igazs. min. rendelet

az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában 1895. évi október hó 11-én 43194. I. M. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyministeri rendelet 9. §-ának kiegészitéséről.

(Kivonat.)

Az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában 1895. évi október hó 11-én 43194. I. M. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyministeri rendelet 9. §-a akkép egészittetik ki, hogy az Erzsébet-érdemrend jelvényei — kivéve a drágakövekkel kirakottan adományozott rendjeleket — az alapszabálykönyvekkel együtt birtokosuk halála után a nevezett rend kincstára részére visszaszolgáltatandók, illetőleg az előirt uton az igazságügyministeriumhoz felküldendők; az Erzsébet-érmet pedig nem kell visszaszolgáltatni.

közül a következőket nem kell visszaszolgáltatni:

1. a gyémántokba foglalt rendjeleket (azonban a szalagon levő dán nagykeresztet vissza kell szolgáltatni, a csillagok ellenben az örökösei maradnak);

2. a bajor érdemkeresztet, ugyszintén a drágakövekkel ékitett többi bajor kitüntetéseket is;

3. a badeni nagyherczegi érdem- és mentő-érmeket;

4. a braziliai rendjeleket;

5. a chinai rendjeleket;

6. az estei érmeket és tiszti jelvényeket;

7. a franczia rendjeleket;

8. a hannoveri érmeket és tiszti jelvényeket;

9. a japáni rendjeleket;

10. a montenegrói rendjeleket;

11. az olasz rendjeleket, kivéve az Annunciata-rendjelt, a korábban külön adományozott siciliai, toscánai, pármai és modenai rendjeleket, melyeket vissza kell szolgáltatni;

12. az orosz rendjeleket;

13. a perzsa rendjeleket;

14. a kir. porosz III. és IV. oszt. koronarendek emlékszalaggal ellátott jelvényeit, továbbá a vörös keresztes és a vörös kereszt nélküli porosz kir. általános tiszteleti jelnek az emlékszalaggal ellátott jelvényeit;

15. a portugál rendjeleket;

16. a román rendjeleket;

17. a spanyol rendjeleket, kivéve az aranygyapjas rendjelt, III. Károly rendjének aranyláncczát (collana) és a nemesi hölgyrend szalagját, melyeket vissza kell szolgáltatni;

18. az 1870/71. évi hadjárat alkalmával alapitott szász királyi emlékérmeket;

19. a szerb rendjeleket;

20. a toscánai érdemérmeket;

21. a török rendjeleket;

22. a tunisi rendjeleket.

A többi külföldi rendjeleket és az azokhoz tartozó alapszabálykönyveket vissza kell szolgáltatni.

Az orosz császári kitüntetéseket nem kell ugyan visszaküldeni, azonban arról, hogy az elhalt ily kitüntetés birtokában volt, jelentést kell tenni.[1])

11. §. A 9. és 10. §§-okban emlitett rendjeleken, kitüntetési jelvényeken kivül még visszaszolgáltatandók (haláleset-felvétel I. rész 13. pont):

1. az 1873 : II. t.-cz. 7. §-a értelmében kiállitott és az elhunyt birtokában talált altiszti igazolvány;

2. a fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatában álló, vagy szabadságolt, tartalékos vagy nyugdijas állományához, vagy szolgálaton kivüli viszonyába tartozó egyéneinek, vagy ellátási dijakat élvező rokkantjának hagyatékában levő katonai igazoló okmányok (ajánlati lap, katonai könyv, honvédigazolványi könyv, avató levél, szabadságolási igazolvány stb.) és a katonai szolgálatra vagy katonai titkokra vonatkozó egyéb iratok, könyvek, tervek,

[1]) 1724. sz.

1899. ápr. 19.

Bel- és igazs. min. rendelet

az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában 1895. évi október hó 11-én 43194. I. M. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyministeri rendeletnek a külföldi rendjelek visszaszolgáltatására vonatkozó kiegészitéséről.

A szenvedő emberiség érdekében békében vagy háboruban kifejtett tevékenységgel érdemeket szerzett férfiak és nők megjutalmazására Poroszországban ujabban »Vöröskereszt-érem« (Rothe Kreuz-Medaille) néven diszjelvény alapittatott, melynek három osztálya van, t. i. bronz-, ezüst- és aranyérem.

A diszjelvény alapszabályai szerint az a rendelkezés, melynél fogva a kitüntetett egyén halála után a birtokában volt rendjeleket és kitüntetési jelvényeket vissza kell szolgáltatni, csak az ezüst- és aranyérmekre nyer alkalmazást.

Ennek megfelelően az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában 1895. évi október hó 11-én 43194. I. M. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyministeri rendelet 10. §-a akként egészittetik ki, hogy az emlitett diszjelvény bronzérmeit sem kell birtokosuk halála után visszaszolgáltatni.

rajzok, levelek, végre az ily elhaltnak birlalatában talált, kincstári tulajdont képező katonai ruha, fegyver és felszerelésnemüek, műszerek és egyéb katonai tárgyak.

Biztositási intézkedések a haláleset felvétele alkalmával.

12. §. A haláleset-felvétel alkalmával megtehető biztositási intézkedéseket illetőleg (T. 14. és 15. §§.), a halálesetet felvevő hivatalos közeg első sorban azt vizsgálja meg, van-e az örökhagyó elhalálozása helyén hátrahagyott házastársa, önjogu leszármazója, más közeli rokona, vagy vagyonkezeléssel megbizott olyan alkalmazottja, akinek kezeinél vagy felügyelete alatt a hagyatéki javakat meg lehet hagyni. Ha ily egyén van s az alább következő bekezdésben emlitett esetek valamelyike nem forog fenn: a biztositási intézkedés elmarad. Ha pedig ily személy nincsen: akkor első sorban a biztositási intézkedésnek arra a nemére szoritkozzék, mely szerint a hagyaték egy más megbizható személynek és ha kiskoru vagy gondnokság alatt álló személy van érdekelve, rendszerint a községi közgyám felügyelete alá helyezendő s a hagyatéknak csupán azt a részét vegye zár alá, amely akár a hagyatéki vagyontárgyak minőségénél (mint pl. a készpénz, kötvények, az értékpapirok, ékszerek és drágaságok), akár a fenforgó különös körülményeknél fogva veszélyeztetve van.

Másként kell eljárni akkor:

1. ha az örökösök között olyan kiskoru, vagy az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a alapján gondnokság alá helyezett olyan személy van, akinek törvényes képviselője nincs, vagy van ugyan, de jelen nem léte miatt képviseltje érdekeinek megóvásáról nem gondoskodhatik;

2. ha a halálesetet felvevő hivatalos közeg tudomása szerint, az örökösök valamelyike imeretlen helyen távol van, vagy külföldön tartózkodik, vagy ha az örökösök között olyan elmebeteg, siketnéma vagy gyöngeelméjü van, aki nincs ugyan gondnokság alá helyezve, de aki az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-ának *a)* vagy *b)* pontja alapján gondnokság alá helyezendőnek mutatkozik;

3. ha az örökösök között olyan elmebeteg van, akinek részére az 1877 : XX. t.-cz. 258. §-a alapján ideiglenes gondnok van rendelve, de az jelen nem léte miatt képviseltje érdekeinek megóvásáról nem gondoskodhatik;

4. ha azok közül, akiknek örökösödési vagy utóörökösödési joga valószinü, vagy a köteles részre jogositottak közül valaki, vagy pedig az kéri a biztositási intézkedést, akinek a hagyaték kezelése vagy őrizete alatt van.

Ha ezeknek az eseteknek valamelyike forog fenn: akkor a hagyatéki vagyontárgyak minőségénél, vagy a fenforgó különös körülményeknél fogva veszélyeztetett hagyatéki vagyontárgyakat minden esetben zár alá kell venni, mig a hagyatéknak nem veszélyeztetett része ekkor is — a zár alá vétel mellőzésével — az első bekezdésben felsorolt személyek valamelyikének kezeinél vagy felügyelete alatt marad; ha pedig ily személy nincsen, egy más megbizható személy s esetleg a községi közgyám felügyelete alá helyezendő.

13. §. A zár alá vétel csakis azokra a vagyontárgyakra terjedhet ki, amelyeknek az örökhagyó — elhalálozásakor — birlalója volt. Másnak birlalásában levő tárgyak csak akkor vehetők zár alá, ha a birlaló a zár alá vételbe beleegyezik.

Ha ez utóbbi a beleegyezést megtagadja, vagy általában tagadja, hogy a vagyontárgy az ő birlalatában van: a haláleset-felvételt teljesitő közeg csakis ennek a körülménynek tanusitására szoritkozzék.

A hagyatékra vonatkozó okiratként és a hagyaték állagának megállapitására szolgáló egyéb iratként csak az oly okiratot, illetőleg iratot kell zár alá venni,

amelynek a hagyatéki leltár készitésénél kiváló jelentősége van. Ilyenek a vételi és más vagyonátruházási szerződések, az osztálylevelek, az előre kapott értékekre vonatkozó elismervények, házassági szerződések, az örökhagyónak vagyoni állapotát felderitő iratok s az örökhagyó vagyoni állását érintő bizonyitó okiratok stb. Egyéb irományokat, melyeknek átvizsgálása hosszabb időt venne igénybe, vagy melyeknél meg nem állapitható, hogy az örökhagyó vagyoni állását érintik-e, csomagba kell helyezni s az örökhagyó lakásán, vagy más alkalmas helyen, a körülményekhez képest a községházánál, lepecsételve vagy elzárva kell elhelyezni.

14. §. A zár alá vétel a következő módon történik:

Sürgős esetekben egyelőre arról kell gondoskodni, hogy a szobák, helyiségek és tartályok, amelyekben a zár alá veendő vagyontárgyak találtatnak, ideiglenesen lepecsételtessenek. A családtagok vagy a lakást használók kivánatára a szükséges helyiségeket ily esetekben is nyitva kell hagyni.

A lepecsételést oly módon kell teljesiteni, hogy a helyiség vagy tartály zárt ajtajára, illetőleg nyilására egy papirszelet tétetik s annak mindkét végére a halálesetet felvevő közeg hivatalos pecsétje alkalmaztatik ugy, hogy a helyiséget, illetőleg tartályt a pecsét vagy papirszelet sérelme nélkül ne lehessen felnyitni. A lepecsételt helyiségeket, illetőleg tartályokat egy megbizható személy felügyeletére kell bizni.

A zár alá vétel rendes eseteiben a zár alá veendő vagyontárgyakat az alábbiak szerint el kell különiteni. Ha a helyiségek, illetőleg tartályok elzárása és lepecsételése előzetesen már megtörtént: előbb a pecsétet el kell távolitani.

A készpénz, a kötvények, az értékpapirok, ékszerek és drágaságok a haláleset-felvétel befejezéseig az örökhagyó lakásán, vagy más alkalmas helyen, a körülményekhez képest a községházánál, lepecsételve vagy elzárva megőrzendők, a haláleset-felvétel befejeztével egyidejüleg pedig a járásbiróságnak azonnal megküldendők.

A hagyatékra vonatkozó iratok és a hagyaték állagának megállapitására vonatkozó egyéb iratok nyitott vagy zárt csomagokban egy megbizható személynek, esetleg a községi közgyámnak vagy a községi elöljáróságnak adandók át megőrzés végett.

A többi zár alá vett ingók, amennyiben arra alkalmasak s a háznép mndennapi használatára, a háztartás, valamint a gazdaság vagy üzlet folytatására nem mulhatatlanul szükségesek, biztos és a fentiek szerint lepecsételendő tartályba, szobába vagy más helyiségbe helyezendők el s a tartályok és helyiségek megbizható személy felügyeletére bizandók.

Az ily módon való megőrzésre nem alkalmas ingók hozzávetőlegesen megbecsülendők és megbizható személy gondozására bizandók.

Egyuttal intézkedni kell a tekintetben is, hogy a halaszthatlan kiadások fedezésére szükséges készpénz a háznép használatára és a háztartás, gazdaság vagy üzlet folytatására mulhatatlanul szükséges tárgyak és készletek utólagos számtétel kötelezettsége mellett leendő kezelésével, illetőleg felügyeletével szintén arra alkalmas személy megbizassék.

Az elzárt vagy lepecsételt tartályba, szobába vagy más helyiségbe elhelyezett tárgyakat nem kell külön-külön összeirni, elegendő, ha csupán a tartályok, szobák és helyiségek jelöltetnek meg, amelyekbe a tárgyak elhelyeztettek; a többi zár alá vett tárgyakat, valamint az előző bekezdés szerint záron kivül maradt tárgyakat azonban össze kell irni.

Az ezen §. hetedik, nyolczadik és kilenczedik bekezdése szerinti felügyeletet, gondozást és kezelést ugyanazon személyre is lehet bizni.

15. §. A zár alá vételt minden esetben két tanu jelenlétében kell foganatositani. (T. 21. §. második bekezdés.)

A haláleset felvétele alkalmából megtett biztositási intézkedésekről nem kell külön jegyzőkönyvet felvenni s rendszerint külön jelentést sem kell késziteni; azt, hogy mily biztositási intézkedések tétettek, csupán a haláleset-felvételi ivben kell megemliteni s ugyanoda kell felvenni a 14. §. utolsóelőtti bekezdésében emlitett adatokat is. Ha erre nézve a haláleset-felvételi iven elegendő hely nincsen: az összeirandó vagyontárgyakat a haláleset-felvételi ivhez csatolt külön jegyzékben is fel lehet sorolni.

A haláleset-felvételi ivet az érdekeltek, s ha ilyenek nincsenek jelen, a tanuk aláirják, illetőleg kézjegyökkel látják el. Az aláirásnak vagy kézjegynek megtagadását a haláleset-felvételi iven meg kell emliteni. (T. 12. §.)

Ha biztositási intézkedések tétettek: a haláleset-felvételi ivet a nevezetteken kivül aláirja:

a) az a személy, esetleg a közgyám, akinek felügyelete alá a hagyaték vagy annak egy része helyeztetett; akinek felügyeletére az elzárt, illetőleg lepecsételt tartályok vagy helyiségek bizattak; aki a zár alá vett, de külön tartályba vagy helyiségbe el nem helyezett tárgyak gondozásával bizatott meg, és aki a záron kivül maradt készpénz s egyéb tárgyak és készletek kezelésével van megbizva;

b) ha a zár alá vételnél más két tanu volt jelen, mint a haláleset felvételénél, a zár alá vételnél jelen volt két tanu.

Ha a 14. §. utolsóelőtti bekezdése értelmében összeirandó tárgyakról külön jegyzék készült: ezt a jegyzéket külön kell aláiratni.

16. §. Amennyiben a hagyatéki biróság intézkedése veszély nélkül be nem várható, a halálesetet felvevő közeg az eltarthatlan ingóknak értékesitéséről gondoskodik, figyelemmel az érdekeltek kivánságára; és ha kiskoru és gondnokság alatt álló személy van érdekelve, a jelenlevő törvényes képviselővel, ilyennek jelen nem létében pedig a községi közgyámmal egyetértőleg (T. 14. §. második bekezdése).

Az eltarthatlan ingóságoknak értékesitése árverésen vagy szabadkézből történhetik. Ugy az árverést, mint a szabadkézből való eladást vagy a haláleset-felvétel IV. részében, vagy külön jegyzőkönyvben kell kitüntetni és a haláleset-felvételt, illetőleg a külön jegyzőkönyvet a vevő által is alá kell iratni. Ha külön jegyzőkönyv vétetik fel, ezt a haláleset-felvétel IV. részében kifejezetten meg kell emliteni.

17. §. A halálesetet felvevő közeg a 12—16. §§-okban emlitett biztositási intézkedések megtételében nincs ahhoz kötve, vajjon a haláleset felvétele előtt tett-e már ideiglenes biztositási intézkedést vagy sem; de ha már előzőleg ily biztositási intézkedést foganatba vett, köteles a haláleset felvétele alkalmával kifejezetten intézkedni, vajjon ezt a biztositási intézkedést fentartja vagy megszünteti-e, továbbá köteles a jegyzőkönyvet, melyet a 4-ik §. értelmében felvett, a haláleset-felvételi ivhez csatolni, és ha az előző biztositási intézkedést megszünteti, ezt a haláleset-felvételi ivben indokolni.

18. §. Az elhalálozás helyén levő vagyontárgyakra nézve a biztositási intézkedéseket a haláleset-felvételt teljesitő közeg maga teszi meg. Azonban oly városokban, ahol a haláleset felvételére szóló megbizás nem a község egész területére terjed ki, a halálesetet felvevő hivatalos közeg a biztositási intézkedések megtétele végett megkeresi a másik kerületnek haláleset-felvételre hivatott közegét abban az esetben, ha a hagyatékhoz tartozó vagyontárgyak az elhalálozás helyén ugyan, de azon a kerületen kivül vannak, amelyben a haláleset-felvételt teljesitő közeg eljárni jogositva van.

Azon hagyatéki vagyontárgyakra nézve, melyek az elhalálozás helyén kivül vannak, a halálesetet felvevő közeg — a biztositási intézkedések megtétele vé-

gett — közvetlen megkeresést intéz annak a községnek haláleset-felvételre hivatott közegéhez, amely községben a hagyatéki vagyontárgyak vannak. Kivételt képeznek a hagyatékhoz tartozó oly vagyontárgyak, melyek ugyan nem az örökhagyó elhalálozásának helyén, de oly községben vannak, mely az elhalálozás helyével egy körjegyzőséghez tartozik; ezekre nézve a haláleset-felvételt teljesitő közeg közvetlenül teszi meg a szükséges biztositási intézkedéseket.

Az a közeg, aki az örökhagyó elhalálozása helyén kivül levő vagyontárgyakra nézve akár hivatalból, akár megkeresés utján biztositási intézkedést tett, erről az eljárása szerint illetékes járásbirósághoz haladéktalanul jelentést tesz. (T. 16. §.)

A járásbiróság ezt a jelentést a hagyatéki birósághoz, és ha a hagyatéki biróságot meg nem állapithatja, ahhoz a járásbirósághoz teszi át, amelynek területén a haláleset felvételének helye fekszik. (T. 22. §.)

Hatóságok értesitése.

19. §. Ügyvéd vagy kir. közjegyző elhalálozásáról a halálesetet felvevő hivatalos közeg az illetékes ügyvédi, illetőleg közjegyzői kamarát; hivatalos pénzeket, központártárt vagy más pénzalapot kezelő, avagy nyilvános jellegü iratok őrzésével járó hivatalt, gyámi vagy gondnoki tisztet viselő személy elhalálozásáról pedig a felügyeleti jog gyakorlására hivatott hatóságot közvetlenül levél utján haladéktalanul értesiti. (T. 17. §. első bekezd.)

Ügyvéd vagy kir. közjegyző elhalálozását, mihelyt a haláleset tudomására jön, ezenfelül bejelenti a kir. járásbiróságnak, hogy ez a szükséghez képest rögtön megtehesse az 1874 : XXXIV. t.-cz. 37. §-ában, illetőleg az 1886 : VII. t.-cz. 15. §-ában emlitett intézkedéseket.

Ha az elhunyt gyám vagy gondnok volt, a gyámhatóságnak szóló értesitő levélben közölni kell a gyám- vagy gondnokrendelést tartalmazó végzés iktatószámát, vagy legalább a közelebbi adatokat, melyek a kirendelésre vonatkoznak.

Intézkedések a hivatalos iratok tekintetében. — III. sz. minta.

20. §. A halálesetet felvevő hivatalos közeg gondoskodni köteles, hogy mindaddig, mig az ügyvédi vagy közjegyzői kamara, illetőleg a felügyeleti jog gyakorlására hivatott hatóság közbe nem lép, illetőleg a biróság nem intézkedik, az elhunyt lakásán levő ügyvédi, közjegyzői és más hivatalos iratok, hivatalos kulcsok s egyéb hivatalos tárgyak hatósági felügyelet alá vétessenek.

Az állami anyakönyvek a helyettesnek adandók át, ilyennek nem létében, esetleg a helyettes megérkezéséig, hatósági őrizet alá veendők. (1894 : XXXIII. törvényczikk 10. §.)

A fentebbiek tekintetében tett intézkedés a haláleset-felvételi ivben megemlitendő.

21. §. A halálesetet felvevő közeg a 11. §. 1. pontjában emlitett altiszti igazolványt vegye át és csatolja a haláleset-felvételi ivhez, továbbá nyomozza ki azt is, vajjon az elhunytnál maradtak-e a 11. §. 2. pontjában elősorolt okmányok vagy tárgyak, — és ha ilyeneket talál, akkor azokat a községi elöljáróságnak adja át, mely azokat a halálesetről szóló, a III. sz. minta szerint kiállitott értesités kapcsán — a szerint, a mint az elhunyt a közös hadsereg (haditengerészet), a honvédség, a népfölkelés vagy a csendőrség kötelékébe tartozott — megküldi azon cs. és kir. katonai hadkiegészitési kerület-, m. kir. honvéd kiegészitő-, népfölkelő járás- vagy csendőrszakaszparancsnokságnak, melynek körletében a község fekszik.

Anyakönyvi kivonatok.

22. §. A kiskoru örökös születési bizonyitványán, melyet az anyakönyvvezető közeg a halálesetet felvevő közeg irásbeli

vagy szóbeli felszólitására bélyeg- és dijmentesen köteles kiszolgáltatni, az anyakönyvvezető közeg kifejezetten jegyezze meg, hogy az a haláleset-felvételi ivhez leendő csatolás végett állittatott ki s hogy azt más czélra használni nem lehet. (T. 19. §. 1894 : XXXIII. törvényczikk 33. §.)

A haláleset-felvételi iv példányai.

23. §. A haláleset-felvételt egy példányban, ha pedig kiskoru vagy gondnokság alá helyezett személy is van érdekelve, két példányban kell kiállitani. Egy példányt minden esetben annak a járásbiróságnak kell megküldeni, melyhez a község tartozik, ahol a halálesetet felvették; a másik példányt az illetékes gyámhatósághoz kell áttenni. Az átvett végrendeletet a járásbiróságnak szóló példányhoz, a kiskorunak születési bizonyitványát pedig a gyámhatóság részére szóló példányhoz kell csatolni. Ha több gyámhatóság van, a haláleset-felvételt hivatalból csak egy gyámhatóságnak kell megküldeni, bármelyik fél kérelmére és költségére azonban a haláleset-felvétel hivatalos másolatait a többi gyámhatósághoz is közvetlenül meg kell küldeni. Ha a halálesetet felvevő közeg nem tudja megállapitani az illetékes gyámhatóságot, akkor a haláleset-felvételt annak a gyámhatóságnak küldi meg, melyhez a község tartozik. (T. 71. §.)

A halálesetet felvevő közeg köteles ezenkivül a haláleset-felvétel hivatalos másolatát az illetékes kir. adóhivatallal, Budapesten a magyar kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatallal az 1881. évi XXXIV. törvényczikk 46. §-ának megfelelően közölni.

A haláleset felvétele körüli mulasztás miatt kiszabott rendbirság behajtása.

24. §. Ha a haláleseteket felvevő közeg a haláleset-felvételi ivet az elhalálozást tudató halottkémi jelentés vételétől, az 5. és 6. §§. esetében pedig a biróság rendeletének vételétől számitandó nyolcz nap alatt be nem terjeszti, esetről esetre 20 koronáig terjedhető pénzbirsággal büntetendő. (T. 20. §.)

A halálesetet felvevő közeg ellen kiszabott rendbirság behajtása az 1881. évi 39805. számu igazságügyministeri rendelet[1]) szerint történik, azzal az eltéréssel, hogy a végrehajtásra nem az 1881 : LX. t.-cz., de az 1883 : XLIV. t.-cz. intézkedései alkalmazandók.

A haláleset-felvétel elintézése a járásbiróságnál.

25. §. A kir. járásbiróság a haláleset-felvétel beérkezése után a T. 22. §-ában felsorolt többi tennivalókon kivül megteszi a haláleset-felvétel tartalmához képest azokat a különös intézkedéseket vagy értesitéseket, melyek nem tartoznak a halálesetet felvevő közeg hatáskörébe.

Nevezetesen:

1. Amennyiben a 9. és 10. §§. szerint visszaszolgáltatandó rendjelek, érmek, rendi alapszabálykönyvek stb. a haláleset-felvételi ivvel be nem küldettek, intézkedik, hogy azok hozzá beküldessenek s a beküldötteket jelentés kapcsán megküldi a kir. igazságügyministeriumnak az illetékes helyre leendő juttatás végett.[2])

---

[1]) Az 1881. évi 39805. sz. igazságügyministeri rendeletet l. az 1881. évi Magyarországi Rendeletek Tárában az 1560. lapon.

[2]) 3491. szám.
1903. jul. 14.

Igazs. min. rendelet

az elhunytak hagyatékában talált külföldi rendjelek visszaszolgáltatásának ellenőrzése tárgyában.

Ujabb időben ismételten előfordult, hogy diplomácziai uton oly külföldi rendjelek visszaadása kéretett, amelyeknek birtokosai már hosszabb idő előtt hunytak el, s amelyeket az

2. Értesiti a kir. igazságügyministeriumot a valóságos belső titkos tanácsosok, cs. és kir. kamarások, cs. és kir. asztalnokok és általában azon személyek elhalálozásáról, kik valamely udvari hivatalt vagy czimet viseltek, vagy kitüntetéssel birtak.

3. Ha az elhunyt a főrendiház örökös jogu tagja volt, elhalálozásáról értesiti azt a törvényhatóságot, melynek területén az elhunyt főrendiházi tag lakott (1886 : VIII. t.-cz. 5. §.).

4. Értesiti a kir. honvédelmi ministeriumot az igazolványos altisztek elhalálozásáról, esetleg az igazolvány megküldésével.

5. Ha az elhunyt ellen csődeljárás van folyamatban : a halálesetről a csődbiróságot értesiti.

6. Ha az elhunyt bányavállalkozó volt : a kir. járásbiróság a halálesetről a bányahatóságot (bányakapitányság) értesiti és egyuttal közli a bányamű számára esetleg kirendelt gondnok nevét. (Ált. bányatörvény 189. §.)

örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában 1895. évi október hó 11-én 43194. I. M. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyi ministeri rendelet 8., 10. és 25. §-ai értelmében mindjárt a kitüntetettnek halála után kellett volna visszaszolgáltatni.

Midőn azért a kir. járásbiróságot felhivom, hogy az 1894 : XVI. t.-cz. 22. §-ában és az idézett utasitás 25. §-ában foglalt rendelkezéseknek foganatositására figyelmet forditson : egyben arra is kötelezem, hogy mindazokban az esetekben, amidőn a halálesetfelvétel oly egyén elhunytáról szól, akiről köztumodásu, hogy külföldi rendjel vagy más kitüntetésnek birtokában volt, a járásbiróság ellenőrizze azt a körülményt, vajjon a halálesetfelvételi iv 12. rovatában az elhunyt külföldi rendjelei és egyéb kitüntetései fel vannak-e sorolva és illetőleg, hogy a visszaszolgáltatandó külföldi rendjel a járásbirósághoz beküldetett-e ; ha pedig a visszaszolgáltatandó rendjelek, a többször idézett utasitás 25. §-ának 1. pontja szerint történt szorgalmazás után sem küldetnének be a járásbirósághoz, az e részben fenforgó akadályok mibenlétét a halálesetet felvett közeg és szükség esetén az elhunyt örököseinek kihallgatása utján deritse ki és az ekként megállapitott tényállásról a vezetésem alatt álló ministeriumhoz tegyen jelentést.

7. Ha az elhunyt személyéhez kötött valamely jogot gyakorolt, személyéhez kötött foglalkozást vagy ipart üzött (gyógyszertári jog, kézizálog-kölcsönüzlet, kártyagyártás, kivándorlás közvetitése, állami egyedárusági engedély, dohánytermelési vagy italmérési engedély, vámszedési jogositvány, engedélytől függő iparág), a kir. járásbiróság értesiti a halálesetről a jogot engedélyező hatóságot.

8. Ha az elhunyt ügyvéd vagy közjegyző volt, a kir. járásbiróság, amennyiben e tekintetben már korábban nem intézkedett, a szükséghez képest megteszi az 1874 : XXXIV. t.-cz. 37. §-ában, illetőleg az 1886 : VII. t.-cz. 15. §-ában emlitett intézkedéseket.

26. §. A járásbiróság az előző §-ban emlitetteken kivül pótlólag megteszi azokat az értesitéseket, melyeket a halálesetet felvevő közeg a T. 17. §-ának első bekezdése értelmében megtenni köteles lett volna, de azokat megtenni elmulasztotta.

27. §. Ha az elhunyt családi hitbizomány birtokosa volt : a hagyatéki biróság a haláleset-felvételi iv hivatalos másolatát a T. 22. §-ában felsorolt tennivalók teljesitése után a hitbizományi birósághoz teszi át. (69. §.)

A hagyatékhoz tartozó ingatlanok bejelentése az örökösödési eljárás meginditása végett.

28. §. A biróságok, közigazgatási hatóságok, a kir. közjegyzők és a községi elöljáróságok kötelesek minden tudomásukra jutott esetről, amelyben az örökhagyó hagyatékához ingatlan tartozik és tudomásuk szerint az örökösödési eljárás az örökhagyó halálától, vagy a holtnak nyilvánitó itélet jogerőre emelkedésétől számitott három hónap alatt meg nem indittatott, értesiteni a járásbiróságot, amelynek területén a község van. (T. 23. §.)

A telekkönyvi hatóság a telekkönyvi

rendtartás 74. §-a alapján kért bejegyzésnél, valamint a pénzügyi hatóság az örökösök által magánuton benyujtott hagyatékbevallásnál ügyelni köteles arra, hogy nem forog-e fenn oly eset, melyben a T. 23. §-a szerint a biróságot a hagyatéki eljárás meginditása végett értesiteni kell.

Azon kir. járásbiróság, melyhez a T. 23. §-ának második bekezdése értelmében az értesités érkezik, amennyiben a hagyatéki eljárásra nem illetékes, az értesitést a hagyatékbirósághoz teszi át.

II. FEJEZET.

A végrendelet kihirdetése.

Jegyzék a bemutatott vagy beküldött végrendeletekről. — IV. sz. minta.

29. §. A bemutatott vagy más hatóság által átküldött végrendeleteket a kir. járásbiróság vezetője vagy helyettese veszi át. Ezeket a végrendeleteket az iktatókönyvbe való bevezetés mellőzésével a IV. sz. minta szerint külön jegyzékbe kell vezetni.

Ebbe a jegyzékbe nemcsak a kihirdetés végett bemutatott vagy más hatóság által beküldött végrendeleteket kell bevezetni, de azokat a végrendeleteket is, melyek a kihirdetés után tétetnek át a hagyatéki birósághoz. (T. 29. §.)

Ha a T. 25. §-a első bekezdése értelmében a végrendeletet a kir. járásbiróságnak bemutatják, a bemutatásról külön jegyzőkönyvet nem kell felvenni.

Hasonló eljárást kell követni akkor is, ha a szóbeli végrendelet tanui általuk készitett és aláirt feljegyzést mutatnak be.

Ha a szóbeli végrendelet tanui szóval jelentik be a végrendeletet, arról hivatalos (bélyegtelen) jegyzőkönyvet kell fölvenni, melyet a biró, a jegyzőkönyvvezető és a tanuk aláirnak. A jegyzőkönyvet szintén be kell vezetni a IV. sz. minta szerint vezetett jegyzékbe.

A végrendeletre, illetőleg az előző bekezdésben emlitett jegyzőkönyvre reá kell vezetni a jegyzék folyószámát. (Pl. *VI.* 10.)

Ha az érdekeltek a végrendelet bemutatásánál jelen vannak, a kihirdetés végett bemutatott végrendeletet nyomban ki lehet hirdetni.

Jegyzék a járásbiróság előtt tett közvégrendeletekről. — V. sz. minta.

30. §. A kir. járásbiróság előtt az 1876 : XVI. t.-cz. 21. §-a alapján tett közvégrendeletekről (T. 26. §.) a kir. járásbiróság az V. sz. minta szerint külön jegyzéket vezet.

A végrendeletre reá kell vezetni a jegyzék folyószámát. (Pl. *VII.* 3.)

A járásbiróság vezetője köteles ezt a jegyzéket időről időre megvizsgálni és a halálesetre vonatkozó kimutatások (2. §.), a haláleset-felvételek s az elhalálozást, illetőleg a holttá nyilvánitást igazoló egyéb adatok alapján megállapitani, nincsen-e a járásbiróságnál oly végrendelet, melynek kihirdetése iránt intézkedni kell.

A végrendeletet, melynek kihirdetése szükségessé válik, át kell vezetni a IV. sz. minta szerinti jegyzékbe s az ily végrendeletet a IV. sz. minta szerinti jegyzékbe bevezetett végrendeletek módjára kell kezelni azzal a különbséggel, hogy a járásbiróság előtt tett közvégrendeletek eredetijei a kihirdetés után is a kihirdetést teljesitő járásbiróság őrizete alatt maradnak, abban az esetben is, ha ez a járásbiróság az örökösödési eljárásra nem illetékes (T. 29. §. utolsóelőtti bekezdés).

Mutatókönyv vezetése. — VI. sz. minta.

31. §. Az eredeti végrendeleteket zárt szekrényben kell őrizni.

Ott, ahol szükséges, a 29. és 30. §§-okban emlitett jegyzékekhez a VI. sz. minta

szerint mutatókönyvet kell vezetni. Mindkét jegyzéknek közös mutatókönyve lehet.

Intézkedés a végrendelet kihirdetése után.

32. §. Midón az örökösödési eljárásra nem illetékes járásbiróság, mely a végrendeletet kihirdette, a végrendelet kihirdetéséről felvett jegyzőkönyvet és csatolmányait a hagyatéki bíróságnak megküldi: a végrendeletnek csupán eredeti példányát csatolja a végrendelet kihirdetéséről felvett jegyzőkönyvhöz. A hagyatéki iratokhoz csatolandó hivatalos másolatot a hagyatéki biróság késziti el. Kivételnek csupán akkor van helye, ha a T. 29. §. utolsóelőtti bekezdése értelmében a végrendelet a kihirdetésről felvett jegyzőkönyvhöz hivatalból hitelesitett másolatban csatolandó. Ez esetben a hivatalos másolatot az a járásbiróság késziti el, mely a végrendeletet kihirdette. (T. 34. §.)

Értesités a végrendelet kihirdetéséről.

33. §. A végrendelet kihirdetéséről a hagyatékbiróság a T. 34. §-a értelmében a végrendeletben részesitett személyeket a végrendelet tartalmának közlése nélkül végzésileg értesiti; a végzésben jeleznie kell, milyen minőségben van az illető a végrendeletben részesitve.

A végrendeleti végrehajtót csak arról kell értesiteni, hogy végrendeleti végrehajtónak van nevezve s egyuttal utasitandó, hogy a megbizás elfogadásáról vagy el nem fogadásáról záros határidő alatt nyilatkozzék.

A közintézeteket érdeklő végrendeletek kihirdetéséről a közalapitványi kir. ügyigazgatóságot a végrendelet kivonatos másolatának közlése mellett kell értesiteni, mely a közintézeti hagyományra vonatkozik. Római és görög-katholikus, valamint görög-keleti lelkész és segédlelkész végrendelete hivatalból hitelesitett másolatban megküldendő az illetékes egyházmegyei hatóságnak.

Ha a végrendelet tartalmából az tünik ki, hogy hivatalból való eljárásnak van helye, a biróság a szükséges adatok közlése mellett a leltározásra hivatott közeget értesiti.

III. FEJEZET.

A hagyaték leltározása.

Leltározás hivatalból.

34. §. A községi jegyző, körjegyző, városokban pedig az erre rendelt közeg köteles a haláleset-felvétel helyén, illetőleg az ugyanazon körjegyzőséghez tartozó más helyen található hagyatéki javakat a biróság rendeletének bevárása nélkül leltározni, ha akár a haláleset-felvétel adataiból, akár a végrendeletből, vagy az arról való értesitésből (33. §.) kitünik, hogy

1. az örökös, az utóörökös vagy a köteles részre jogositott kiskoru, vagy az 1877 : XX. t.-cz. 28. §-a alapján gondnokság alá van helyezve, avagy méhmagzat, vagy még nem született személy;

2. még csak létesitendő közérdekü alapitvány van örökösi vagy utóörökösi minőségben érdekelve;

3. az örökös, az utóörökös vagy a köteles részre jogositott, habár gondnokság alá helyezve nincsen, ismeretlen helyen távol van;

4. tudvalevő örökös általában nem létezik. (T. 2. §. 1—4. pont.)

A fentebbi szabály alól kivételnek csak akkor van helye, ha a hagyatéki biróság a leltározásra hivatott községi közeget értesiti, hogy a leltározást másra bizta.

Ha az első bekezdésben emlitett előfeltételek fenn nem forognak, a községi közeg a leltározást (pótleltározást, a leltár kiegészitését) csak egy másik községi közeg, vagy a tárgyalással megbizott kir. közjegyző megkeresése, vagy a biróság intézkedése alapján teljesiti.

Leltározás egy másik községi közeg közvetlen megkeresése, vagy a biróság intézkedése alapján. — VII. sz. minta.

35. §. Ha az előző §. első bekezdésében felsorolt esetek valamelyike forog fenn : a hálálesetet felvevő községi közeg — amennyiben a hagyatéki biróság eltérően nem intézkedett — azon javak leltározása végett, melyek nem a haláleset-felvétel helyén, de ugyanazon járásbiróság területén feküsznek, a VII. sz. minta szerint a leltározás végett közvetlenül megkeresi annak a községnek leltározásra hivatott közegét, amely községben a hagyatéki vagyontárgyak vannak. A közvetlen megkeresésről a megkereső közeg a járásbiróságnak haladéktalanul jelentést tesz.

Budapest székesfővárosban az egyik kerület leltározásra hivatott közege a másik kerület leltározásra hivatott közegét — az előző bekezdésben megrendelt jelentéstétel mellett — közvetlenül keresheti meg.

Az előző §-ban és a jelen §. első bekezdésében emlitett helyeken kivül található javak leltározása iránt vagy közvetlen megbizás adása, vagy megkeresés utján a hagyatéki biróság intézkedik akkor is, ha az előző szakasz első bekezdésében felsorolt esetek valamelyike (T. 2. §-a 1—4. pont) forog fenn.

Budapest székes fővárosban az egyik kerület járásbirósága nem megkeresés, hanem az illető kerületi elöljárósági közeghez, illetőleg a kir. közjegyzőhöz közvetlenül intézett utasitás alakjában intézkedik a másik kerületi járásbiróság területén található vagyon leltározása és biztositása iránt.

A leltározás megkezdésének határideje.

36. §. A leltározás (pótleltározás, leltárkiegészités) megkezdésének határideje nyolcz nap. Ez a határidő számitandó : a 34. §. első bekezdése esetében a haláleset felvétele iránti teendők befejezésétől, — a haláleset-felvevő községi közeg részéről történt közvetlen megkeresés esetében (35. §. első bekezdés), vagy a tárgyalással megbizott kir. közjegyző részéről történt megkeresés esetében (51. §.) a megkeresés vételétől, a biróság intézkedése esetében pedig a biróság rendeletének vételétől.

A leltározást lehető gyorsasággal kell befejezni. (T. 38. §.)

Értesités a leltározás megkezdéséről. — VIII. sz. minta.

37. §. Az ismeretes örökösöket, utóörökösöket, köteles részre jogositottakat és az örökösödési eljárás meginditásának kérésére jogositott hagyományosokat, továbbá a netalán kirendelt hagyatéki gondnokot, ugyszintén a végrendelet végrehajtóját, ha kineveztetéséről a leltározó közegnek tudomása van, a VIII. számu minta szerint készitett értesitésen a leltározás megkezdésének idejéről értesiteni kell, ha vagy a leltár felvételének helyén, vagy ugyanazon járásbiróság területén vannak. (T. 39. §.)

A járásbiróság területén kivül lakó személyeket a leltározás megkezdésének idejéről csak akkor kell értesiteni, ha előrelátható, hogy az értesités alapján a leltározáshoz még megjelenhetnek. Az értesités vagy kézbesités utján, vagy postán ajánlott levélben, vagy más alkalmas módon történik.

A leltározás szabályai. — IX. sz. minta.

38. §. A leltározó közeg köteles a hagyatékhoz tartozó vagyont hivatalból kinyomozni. (T. 40. §. első bekezdése.) E végből még a leltározás megkezdésének ideje előtt szerezzen tájékozást az örökhagyó vagyoni viszonyai felől, a leltározás alkalmával pedig a jelenlevőkhöz intézett kérdések, helyi szemle, az örökhagyó családjának, házbeli s más, a viszonyokkal ismerős személyeknek

meghallgatása és egyéb alkalmas adatok beszerzése utján deritse ki a hagyatéki vagyon mibenlétét. Emellett azonban tartózkodnia kell minden önkényes rendelkezéstől s a köteles kimélet figyelmen kivül hagyásától.

A leltározó közeg a telekkönyv és az adólajstromok megtekintése, az ingatlanokra vonatkozó hiteles telekkönyvi kivonatok és egyéb telekkönyvi adatok, ugyszintén az illetéki szabályoknak megfelelő adó- és értékbizonylatok megszerzése iránt — a szükséghez és lehetőséghez képest — szintén a leltározás megkezdésének ideje előtt intézkedjék. (T. 45. §.)

39. §. A leltárnak magában kell foglalnia :

1. az örökhagyó családi és utónevének, állásának vagy foglalkozásának, utolsó rendes lakhelyének és elhalálozása napjának és helyének megjelölését ;

2. a leltár felvétele helyének és idejének kitételét ;

3. a leltározó közeg nevét ;

4. a leltározásnál jelen voltak megnevezését ;

5. a hagyatéki vagyon összeirását oly módon, hogy pontosan és teljesen fel legyen tüntetve a hagyatéki vagyonnak az örökhagyó elhalálozásakori állása, az egyes vagyoni alkatrészek misége, mennyisége és értéke szerint.

Ehhez képest a hagyatéki vagyon összeirása kiterjed a hagyatéknak ugy cselekvő mint szenvedő részére, melynek mindegyike a következőleg csoportositandó :

I. A hagyaték cselekvő állapota, még pedig :

A) az ingó dolgok (készpénz, ékszerek és drágaságok, házi, gazdasági, üzleti, felszerelési és egyéb ingók) ;

B) a követelések (értékpapirok, betétkönyvek, kötvények, sorsjegyek, részvények, okirat nélküli követelések és egyéb követelések) ;

C) az ingatlanok.

II. A hagyaték szenvedő állapotát, még pedig :

A) a betegségi, temetési és kegyeletes költségek ;

B) az örökhagyót terhelő minden tudvalevő tartozás ;

C) az az összeg, mely a hagyaték cselekvő állapotába felvett követelésekből behajthatlanság czimén elesik.

A vagyon egyes alkatrészei és azoknak értéke az egyes csoportokon belül külön tételek alá veendők fel, az egyes csoportok tételei külön is összegezendők és az összeirás egyik részének befejezéseül az összes csoportok végösszege ismétlendő és összeadandó.

A leltár végén a cselekvő állapot főösszegével szembe kell állitani a szenvedő állapot főösszegét s ennek alapján ki kell számitani a hagyaték tiszta értékét.

A leltár felvételének módját a IX. sz. minta tünteti fel.

40. §. Az ingó dolgok faj, szám, mérték és suly szerint jelölendők meg, vagy egyenkint irandók körül. (T. 41. §. első bekezdés.) Nagyobb készletek vagy gyüjtemények a leltárhoz csatolt külön jegyzékbe foglalhatók. Ez esetben a csatolt jegyzékre való hivatkozással a jegyzékben felsorolt ingókat s azoknak ott részletezett összértékét csupán egy tételként kell a leltárba felvenni.

41. §. Értékpapirok leltárba vételénél (T. 41. §. második bekezdés) megemlitendő az értékpapirok neme, névértéke, kiállitásának helye és napja, kamatozó értékpapiroknál ezenfelül még a kamatláb, valamint az is, vajjon az értékpapirokhoz tartozó kamat-, illetőleg osztalékszelvények és szelvényutalványok megvannak-e ? s ha igen, mely időtől meddig ?

Sorsolásnak alávetett értékpapiroknál azok száma, névre szóló részvényeknél pedig, ha üres hátirattal nincsenek ellátva, az is megjegyzendő, kinek nevére vannak kiállitva.

Az értékpapir értéke azon árfolyam szerint állapitandó meg, mely az örök-

hagyó elhalálozása napján a budapesti, ha pedig itt nem jegyeztetik, a legközelebbi tőzsdén jegyeztetett. Ha az értékpapirnak tőzsdei árfolyama nincs, az értéket megfelelő módon ki kell puhatolni.

42. §. Az örökhagyó másnemü követeléseinél (T. 41. §-ának harmadik bekezdése) ki kell tenni az adós nevét, a követelés alapját, ha erre vonatkozó okirat van, annak keltét, esetleg a kamatlábat, a lejárat idejét. Az értéket a fennálló teljes tőkeösszeg képezi, melyhez hozzáadandók az örökhagyó elhalálozása napjáig számitott járulékok.

Zálog- vagy jelzáloggal biztositott követeléseknél meg kell e körülményt emliteni, a zálog vagy jelzálog körülirásával.

Vitás (kétséges) követeléseket szintén fel kell venni a leltárba, a vitásság okának megemlitésével.

Azoknál a követeléseknél, melyekről az érdekeltek valamelyike azt állitja, hogy behajthatlanok, a behajthatóság akadályait tüzetesen meg kell emliteni.

A járadékok, hivatali illetmények és egyéb időszaki jövedelmek hátralékait a követelések közé kell felvenni.

A követelések a 40. §-nak megfelelő alkalmazásával a leltárhoz csatolt külön jegyzékbe foglalhatók.

43. §. Az ingatlanokat és az azokkal egy tekintet alá eső dologi jogokat telekkönyvi számok szerint pontosan megjelölve s a telekkönyvi adatokra való hivatkozással kell fölvenni.

Nem telekkönyvezett ingatlanokat egyenkint körül kell irni.

Az ingatlanokat községek szerint elkülönitve kell összeirni.

Oly ingatlant, mely a telekkönyvben az örökhagyó tulajdonául van felvéve, minden esetben fel kell venni a leltárba, még akkor is, ha a megjelentek azt állitják, hogy az ingatlan nem az örökhagyót, hanem egy harmadik személyt illet. (T. 70. §.)

A hagyatékhoz tartozó és a telekkönyvben nem az örökhagyó tulajdonául bejegyzett ingatlant (T. 67. §.) az örökhagyó jogát támogató adatra való hivatkozással kell felvenni s esetleg csatolni kell az okiratot, mely igazolja, hogy a leltárba felvett ingatlan a hagyatékhoz tartozik. (T. 45. §.)

44. §. A hagyatékban talált ingóságok megbecslését rendszerint egy szakértő közbenjöttével kell teljesiteni. Nagyobb értékü ingóságok becslésénél az érdekelt felek valamelyikének kivánságára több szakértőt is lehet alkalmazni. (T. 42. §. első bekezdés.)

A hagyatékban talált ingatlanok becsárát, amennyiben valamely érdekelt fél külön becslést nem kiván, a leltárhoz csatolandó adó- és értékbizonylatok alapján kell megállapitani olykép, hogy szőlőknél és házosztályadó alatt álló ingatlanoknál az évi államadó kétszázszoros összege, házbéradó és földadó alá eső más ingatlanoknál az évi államadó százszoros összege veendő fel értékül. Az ingatlanok után fizetendő általános jövedelmi pótadót és a községi adókat nem kell számitásba venni. (1881 : LX. t.-cz. 148. §.) Ilyen esetben az ingatlantól állaga sérelme nélkül el nem választható tartozék, ugyszintén a még be nem szedett függő termés nem képezi külön becslés tárgyát. (T. 42. §. második bekezdés.)

Adómentes ingatlanokat minden esetben meg kell becsülni.

Ha akár az érdekeltek kérelmére, akár az előző bekezdés esetében az ingatlan megbecslése válik szükségessé: a becslésnél rendszerint egy szakértőt kell alkalmazni. Ha a felek valamelyike kivánja: több szakértőt is lehet alkalmazni.

Becslés esetében mind az ingókat, mind az ingatlanokat valódi forgalmi értékben kell a leltárba felvenni.

A hagyatékhoz tartozó bányavagyon leltározása bányaszakértők közbenjöttével, az általános bányatörvény szerint történik.

A hagyatékban talált bányarészvények értékének megállapitása végett a leltározó közeg vagy a szakértő a bánya-

társulat könyveibe betekinthet. E bányarészvények értékpapirok gyanánt leltározandók.[1])

45. §. A hagyatéki tartozások felvételénél (T. 43. §.) meg kell jelölni a hitelező nevét és lakását, a tartozás keletkezési alapját, a tartozás keletkezésének idejét, illetőleg a tartozásra vonatkozó okirat keltét, a tőkeösszeget, a kamatlábat, a lejárati időt és ki kell számitani a kamathátralékot az örökhagyó elhalálozása napjáig terjedőleg.

A tartozásokat minőségük szerint lehetőleg külön kell csoportositani. (Igy pl. külön-külön csoportba kell felvenni azokat a tartozásokat, melyek tekintetében a hitelező törvénynél vagy szerződésnél, jelesül szerzett zálogjognál fogva előnyös, illetőleg külön kielégitésre tarthat igényt, vagy sem.)

Ha a hagyatéki tartozás életjáradék vagy évi járadék fizetésére vagy hasonló más bizonytalan ideig időről időre részletekben teljesitendő szolgáltatásra irányul: külön ki kell számitani az örökhagyó elhalálozása napjáig lejárt részletek összegét, azután pedig külön tétel alatt fel kell venni a további részleteknek megfelelő tőkeösszeget.

A tartozásokat a 40. §-nak megfelelő alkalmazásával a leltárhoz csatolt külön jegyzékbe lehet foglalni.

---

[1]) T. 35/13. szám.

1904. decz. 15.

Igazs. min. rendelet

a hagyatéki ingatlanok leltári becsértékének megállapitására vonatkozólag 113880/1904. B. M. sz. alatt kiadott belügyministeri körrendeletnek közlése tárgyában.

Alábbi lenyomatban közlöm az igazságügyi hatóságokkal a kir. belügyminister ur által a hagyatéki ingatlanok leltári becsértékének megállapitása tárgyában valamennyi vármegyei és városi törvényhatósághoz 1904. évi november hó 30-án 113880/1904. B. M. sz. alatt kiadott körrendeletet.

Melléklet.

A hagyatéki ingatlanok leltári becsértékének megállapitása tárgyában valamennyi vármegye és törvényhatósági város közönségéhez hivatali elődöm által 1896. évi deczember hó 11-én 108093. sz. alatt kibocsátott rendelet akként intézkedett, hogy »az ingatlanok becsértéke — hacsak valamely érdekelt félnek kérelmére a leltározó által alkalmazott egy vagy több szakértő többre nem becsülné az ingatlant — az 1894 : XVI. t.-cz. 42. §. második bekezdése, valamint az ezen törvény végrehajtása tárgyában 1895. évi október hó 11-én 43194. I. M. sz. alatt kibocsátott bel- és igazságügyministeri rendelet 44. §. második bekezdése szerint az 1881 : LX. t.-cz. 148. §. első bekezdésének rendelkezéséhez képest állapitandó meg, vagyis a becsérték szőlőknél és házosztályadó alatt álló ingatlanoknál az évi államadó kétszázszoros összege, házbéradó és földadó alá eső ingatlanoknál az évi államadó százszoros összege«.

Ez a rendelkezés a gyakorlatban oly magyarázatra szolgáltatott alapot — melynél fogva az ingatlanok hagyatéki leltári becsértékét nemcsak akkor kell az 1881 : LX. t.-cz. 148. §-ához képest megállapitani, ha az érdekeltek szakértő által való becslést egyáltalán nem kivántak, hanem akkor is, ha az érdekeltek kérelmére ily becslés történt ugyan, de az ingatlanoknak ekként megállapitott becsértéke az 1881 : LX. t.-cz. 148. §-ához képest kiszámitott becsértéket meg nem haladja.

Minthogy ez a magyarázat kétségtelenül ellentétben áll az 1894 : XVI. t.-cz. 42. §. második bekezdésének, valamint az 1895. évi 43194. I. M. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyi ministeri rendelet 44. §-a második és ötödik bekezdésének a fentebb érintett 1896. évi 108093. számu itteni rendelet szerint is irányadó rendelkezésével, amennyiben ezek szerint becslés esetében általában az ingatlanokat is, ép ugy mint az ingókat, valódi forgalmi értékben kell a leltárba felvenni, s azoknak értékét csakis becslés hiányában kell az 1881 : LX. t.-cz. 148. §-ához képest megállapitani;

minthogy továbbá az 1896. évi 108093. számu itteni rendeletnek fentebb érintett helytelen magyarázata a gyakorlatban is előfordult, amiből tekintettel arra, hogy nemcsak az örökösödési illetékek kirovásának (1887 : XLV. t.-cz. 3. §. 2. *a)* pontja), hanem a hagyatékot tárgyaló kir. közjegyző dijai kiszámitásának (1894 : XVI. t.-cz. 117. §.) alapját is a hagyaték leltári becsértéke szolgáltatja, sok esetben jogtalan anyagi hátrány háramolhat az érdekelt felekre:

ugyanazért szükségesnek tartom, hogy az

Ha a leltárba felvett valamely tartozás valódiságát és fennállását az érdekeltek valamelyike kétségbe vonja (T. 43. §. második bekezdés), továbbá ha a tartozás feltételtől függ: ezt az illető tétel mellett különösen fel kell emliteni.

46. §. Ha a hagyatékhoz oly vagyontárgyak tartoznak, melyek az örökhagyónak más személylyel osztatlan közös tulajdonát képezik: az ily tárgyak egészben iratnak össze és becsültetnek meg, de hagyatéki vagyonként csak az örökhagyó tulajdoni hányada és az összértéknek az a része veendő fel, mely ennek a hányadnak megfelel. Egyuttal az ingóknál meg kell emliteni, ki a társtulajdonos s mennyit tesz ki az őt megillető hányad, ugyszintén meg kell emliteni, hogy a tárgyak s a reájok vonatkozó okiratok hol és kinek kezeinél vannak.

47. §. Ha az örökhagyó más személy tulajdonát képező vagyon személyes haszonélvezője volt: a leltárba cselekvő állapotként fel kell venni a vagyonnak az örökhagyót megillető és az elhalálozás napjára való tekintettel kiszámitott hasznait, szenvedő állapotként pedig a haszonélvezettel járó s ugyancsak a fenti módon kiszámitott terheket.

48. §. A férj elhalálozása esetében a birtokában volt összes ingókat és nem telekkönyvezett ingatlanokat, valamint a telekkönyvben kizárólag az ő tulajdonául bejegyzett ingatlanokat a nő közszerzeményi jogára való tekintet nélkül kell leltározni, a nő által bejelentett igények megemlitésével. A leltárba fel nem vehetők azon arany- és ezüstnemüek, melyek az elhunyt nejének nevével vagy nevének kezdőbetüivel vannak megjelölve, valamint azok az ingóságok sem. melyek nyilvánvaló rendeltetésüknél fogva a nő használatára vannak szánva.

A nő elhalálozása esetében — ha férjével közös háztartásban élt — feltétlenül fel kell venni a leltárba azon arany- és ezüstnemüeket, drágaságokat és ruhanemüeket, amelyek a nő nevével vagy nevének kezdőbetüivel megjelölve vannak, továbbá azon ingóságokat, amelyek nyilvánvaló rendeltetésüknél fogva a nő használatára vannak szánva, végre azon ingóságokat is, melyekre nézve az előterjesztett bizonyitékokból valószinünek látszik, hogy azok a nőnek tulajdonát képezték. A férj birtokában levő ingókat és nem telekkönyvezett ingatlanokat, valamint a telekkönyvben kizárólag a férj tulajdonául bejegyzett ingatlanokat vagy azoknak egy részét közszerzemény czimén csak akkor és annyiban lehet a leltárba felvenni, ha azt a férj nem ellenzi; ellenesetben csak annak az értékét lehet a leltárba felvenni, ami a nőt a férjjel szemben közszerzemény czimén megilleti.

---

idézett rendelet téves értelmezése a gyakorlatban kizárassék és ez okból felhivom a törvényhatóságot, figyelmeztesse a leltározások eszközlésével megbizott közegeit a vármegye területén levő községekben a leltározások eszközlésére hivatott községi illetve körjegyzőket, rendezett tanácsu városokban a leltározások eszközlésével megbizott hivatalos közegeket, hogy a leltározások alkalmával a hagyatéki vagyon becsára az 1894 : XVI. t.-cz. 42. §-a értelmében csak akkor állapitandó meg az 1881 : LX. t.-cz. 148. §. első bekezdésének rendelkezéseihez képest, ha az érdekeltek becslést nem kivánnak. Ha ellenben valamelyik érdekelt fél becslést kiván, az ingatlanok ugyszintén nagyobb értékkel biró ingóságok egy vagy több szakértő, más ingók megbecslése egy szakértő közbenjöttével foganatositandó.

Becslés esetében az 1895. évi október hó 11-én 43194. sz. alatt kibocsátott belügyi és igazságügyi ministeri rendelet 44. §-ának ötödik bekezdéséhez képest mind az ingókat, mind az ingatlanokat valódi forgalmi értékben kell a leltárba felvenni.

A szakértő becsüs tehát nincsen kötve az 1881. évi LX. t.-cz. 148. §-ában meghatározott érték megállapitásához, hanem a hagyatéki ingatlanok becsárát mindig a forgalmi értékben tartozik megállapitani, tekintet nélkül arra, vajjon ez a forgalmi érték alacsonyabb vagy magasabb az 1881 : LX. t.-cz. 148. §-a szerint megállapitható értéknél.

Végül mindezekhez képest kijelentem, hogy az 1896. évi 108093. számu itteni rendelet utolsóelőtti bekezdése olykép értelmezendő, hogy az ingatlanok becsára, hacsak valamelyik érdekelt fél kérelmére szakértői becslés nem történt, az 1881 : LX. t.-cz. 148. §. szerinti értékeléssel állapitandó meg.

49. §. Az örökhagyó birtokában talált, halála esetére szóló biztositási kötvény értékét csak akkor kell a leltárba felvenni, ha a kötvény bemutatóra szól. Ha azonban a kötvényben határozott harmadik személy vagy általánosságban az örökhagyó örökösei vannak kedvezményezettekül megjelölve: a kötvény tartalmát és értékét a leltárban fel kell ugyan emliteni, de a leltári érték összegéhez nem kell hozzáadni.

50. §. Ha az örökhagyó valamely kereskedelmi üzletnek vagy iparvállalatnak egyedüli tulajdonosa volt: a leltározó közeg az üzleti könyveket az elhalálozás napjára való tekintettel azonnal lezárja és a lezárás okát és napját az üzleti könyvekben feljegyzi. Az üzleti könyvek alapján, szükség esetében szakértő alkalmazásával, esetleg külön jegyzéket készit, melyben az üzlet vagy vállalat vagyona, az annak alkotó részeit képező minden egyes dolog, követelés és tartozás részletezendő és megbecsülendő. A külön jegyzékben megállapitott végösszeg egy tételként veendő fel a leltárba, melyhez a külön jegyzéket is csatolni kell.

Ha az örökhagyó valamely közkereseti társaságnak tagja vagy betéti társaságnak bel- vagy kültagja volt: a leltározás módjára nézve első sorban a társasági szerződés irányadó. Ha a szerződés eltérően nem intézkedik, az elhunyt társtag vagyonilletőségét a leltárhoz másolatban csatolt utolsó évi mérleg alapján kell a leltárban kitüntetni.

Az üzleti könyveknek a leltározás alkalmával felmutatására a kereskedelmi társaság tagját vagy tagjait a leltározó közeg nem kötelezheti. (1875 : XXXVII. t.-cz. 36. §.)

Megkeresés a tárgyaló közjegyző részéről.

51. §. Ha a leltár kiegészitésének vagy pótleltározásnak szüksége a hagyaték tárgyalása folyamán merül fel s a kir. közjegyző evégből a hagyatéki biróság területén a vagyon helye szerint iletékes községi vagy városi közeghez fordul, ez utóbbi a megkeresést haladéktalanul teljesiti s a kiegészitett, illetőleg kipótolt leltárt közvetlenül a megkereső kir. közjegyzőnek küldi meg, ha pedig az eljárás a hagyatéki biróság területén kivül foganatositandó s evégből a kir. közjegyző a vagyon helye szerint illetékes kir. járásbiróságot közvetlenül keresi meg: ez esetben a kir. közjegyzőt azok a jogok illetik meg, mint a más birósághoz intézett megkeresés tekintetében a hagyatéki biróságot, s a kir. közjegyző által megkeresett kir. járásbiróság ugy jár el, mintha a hagyatéki biróság által volna megkeresve. (T. 37. és 44. §§.)

Budapest székes fővárosban a tárgyaló kir. közjegyző bármelyik járásbiróság területén maga teljesiti a leltározás kiegészitését vagy a pótleltározást.

Telekkönyvi kivonatok és adatok beszerzése. — X. sz. minta.

52. §. A leltározó közeg akár szóval, akár irásban közvetlenül szólitja fel a telekkönyvi hatóságot az örökhagyó ingatlan vagyonát tárgyazó telekkönyvek hiteles másolatainak, valamint az örökhagyó telekkönyvileg bejegyzett követeléseit és jogait tárgyazó adatoknak kiszolgáltatására. (T. 45. §.)

A községi jegyző, körjegyző, városokban pedig a halálesetek felvételére és a leltározások teljesitésére kirendelt közeg azt a körülményt, hogy a telekkönyvi másolatra, illetőleg más adatra a hagyatéki leltárhoz leendő csatolás végett van szüksége, a telekkönyvi hatóságnál vagy a biróság megbizását tartalmazó végzéssel, illetőleg a más leltározó közeg (35. §.), vagy a kir. közjegyző (51. §.) megkereső iratával, ha pedig a 34. §. esetében a leltározás a biróság rendeletének, vagy megkeresés bevárása nélkül teljesitendő, a következő módon köteles igazolni:

Midőn az illető községi közeg a halálleset-felvételi ivet a kir. járásbiróságnak bemutatja, ahhoz a X. sz. minta szerint

szerkesztett téritvényt csatol. A járásbiróság vezetője a téritménynek azon helyeit, melyek a szám és a beérkezés idejének bejegyzésére szánvák, kitöltvén, azt aláirásával és a biróság pecsétjével ellátja s az illető községi közegnek visszaküldi, aki akkor, amidőn az emlitett adatok kiadása végett a telekkönyvi hatósághoz fordul, ezt a téritvényt mutatja fel a telekkönyvi hatóságnak.

A kir. közjegyzőnek ily külön igazolásra nincsen szüksége.

A hagyatéki leltár felvételével megbizott községi közegeknek telekkönyvi kivonatok kiszolgáltatása iránt a telekkönyvi hatóságokkal váltott levelezéseik portomentessége tárgyában az 1878. évi julius 18-án 20742. I. M. szám alatt kiadott körrendelet[1]) érvényben marad.

Telekkönyvi kivonatok és adatok kiállitása. — XI. sz. minta.

53. §. A telekkönyvi hatóság a telekkönyvről az 1880 : XLVI. t.-cz. 6. §. *b)* pontjának megfelelő kivonatos másolatot ad, mely rendszerint csak a telekjegyzőkönyvnek *A.* és *B.* lapját tünteti fel. A leltározó közeg határozott kivánatára azonban a *C.* lapot is feltüntető kivonatos másolatot kell kiszolgáltatni.

A telekkönyvi kivonatok hitelesitési záradékában meg kell emliteni a T. 45. §-ára való hivatkozással a kiállitás czélját és a hagyatéki ügyet, amelyre vonatkozóan a kivonatos másolat bélyegmentesen kiadatott.

Az örökhagyónak telekkönyvileg bejegyzett követeléseit és jogait, amelyekre nézve a leltározó közeg a telekkönyvi hatóságtól adatot kiván, a leltározó közegnek ugy kell megjelölnie, hogy annak alapján a telekkönyvi hatóság hosszas kutatás nélkül találhassa meg a vonatkozó telekkönyvi bejegyzéseket. Ezeket az adatokat a telekkönyvi hatóság a XI. sz. minta szerinti kimutatás alakjában adja ki, amelyek záradékában az előző bekezdésben emlitett körülményeket szintén meg kell emliteni.

A hagyatéki biróság vezetője szigoruan ügyelni köteles, hogy a felek ezeket a telekkönyvi másolatokat, illetőleg kimutatásokat más czélra ne fordithassák.

Adó- és értékbizonylatok.

54. §. A leltárhoz csatolandó adó- és értékbizonylatok tekintetében az 1887. évi XLV. t.-cz. 4. §-ának utolsó bekezdése irányadó. Ezek a bizonylatok a leltárhoz csatolandók, tekintet nélkül arra, hogy történt-e becslés vagy nem. (T. 45. §.)

A leltár kiállitása.

55. §. Ha a leltározás több napig tart: a leltárt naponkint le kell zárni. Az igy lezárt leltárt mindannyiszor a leltározó közeg, a tanuk, esetleg szakértők, valamint az érdekelt felek s a netán megjelent rokonok aláirják. (T. 47. §. első bekezdés.)

Ha az emlitetteknek egyike az aláirást megtagadja, ezt az ok megemlitésével a leltározó közeg a leltárba jegyezze meg.

Ha a leltár több ivből áll: az iveket zsinórral össze kell fűzni s a zsinór két végét a leltározó közeg hivatalos pecsétjével meg kell erősiteni.

[1]) 1878. évi 20742. sz. alatt valamennyi kir. törvényszékhez és járásbirósághoz intézett körrendelet, (mely annak idején a Magyarországi Rendeletek Tárában nem jelent meg):

A kir. kereskedelmi minister urnak, folyó évi 15537. sz. alatt tett, s legközelebb a »Postai Rendeletek Tárá«-ban megjelenendő intézkedése szerint, az 1877 : XX. t.-cz. értelmében, a halálesetek és hagyatéki leltárak felvételével megbizott községi és körjegyzőknek az ingatlan hagyatékokra vonatkozó telekkönyvi kivonatok kiszolgáltatása iránt a telekkönyvi hatóságokkal, s hagyatéki ügyekben az illetékes kir. járásbiróságokkal váltott levelezéseik azon esetben portomentesek, ha a kérdéses levelek a következő jelzéssel láttatnak el: »Hagyatéki ügyben a 15537/1878. sz. m. kir. kereskedelmi ministeri rendelet alapján portomentes«.

Kelt Budapesten, 1878. évi julius hó 18-án.

Biztositási intézkedések.

56. §. A leltározó közeg a hagyatéki vagyon előleges biztositása tekintetében ugyanazokat a jogokat gyakorolja, melyek e részben a halálesetet felvevő közeget megilletik (12—17. §§.), feltéve, hogy a biróság már maga nem intézkedett a hagyaték biztositása felől.

A leltározó közeg a biróság rendeletére foganatba vett előleges biztositási intézkedéseket önhatalmulag meg nem szüntetheti, sem meg nem változtathatja.

A leltározó közeg azon biztositási intézkedéseket, melyek nem a biróság rendeletére tétettek, az ok elestével maga is megszüntetheti, köteles azonban az erre vonatkozó intézkedést a leltárban felemliteni és indokolni.

Ha a leltározó közeg a hagyatéki ingóságokat valamely előbbi biztositási intézkedés következtében elzárva vagy lepecsételve találja, a felügyelettel megbizott személy közbenjötte mellett a tartályokat és helyiségeket felnyittathatja s azokról a pecséteket levétetheti, a leltár felvétele után az elzárva és lepecsételve talált ingókat, amennyiben a biztositási intézkedéseket saját hatáskörében meg nem szüntette, ismét elzárja és a tartályokra, helyiségekre is saját pecsétjét alkalmazza, s mindezt a leltárban megemliti.

A leltár bemutatása.

57. §. A 34. §. első bekezdése és a 35. §. első bekezdése esetében a leltárt a leltározás helye szerint illetékes járásbiróságnak, minden más esetben pedig annak a járásbiróságnak kell bemutatni, melytől a leltározó közeg megbizását kapta.

Ha a leltározó közeget a kir. közjegyző közvetlenül kereste meg, a leltárt a kir. közjegyzőnek kell bemutatni.

Ha a járásbiróság, melyhez a leltározó közeg a leltárt bemutatta, az örökösödési eljárásra nem illetékes: a leltárt a hagyatéki biróságnak küldi meg.

Midőn Budapest székes fővárosban az egyik kerület leltározásra hivatott közege a másik kerületnek leltározásra hivatott közegét közvetlenül keresi meg a leltározás teljesitése végett (35. §. második bekezdés), ez utóbbi a leltárt a megkereső közeg kerületének illetékes járásbiróságához terjeszti be.

58. §. A leltárt egy példányban, ha pedig kiskoru vagy gondnokság alá helyezett személy is van érdekelve és a leltárt a haláleset-felvevő közeg hivatalból a biróság rendelete nélkül vette fel: azt két példányban kell kiállitani. A leltározó közeg az egyik példányt a bírósághoz, a másik példányt az illetékes gyámhatósághoz teszi át.

Ha több gyámhatóság van, a leltárt hivatalból csak az egyik gyámhatóságnak kell megküldeni, bármely fél kérelmére és költségére azonban a leltár hivatalos másolatait a többi gyámhatósághoz is közvetlenül be kell küldeni. Ha a leltározó közeg nem tudja megállapitani az illetékes gyámhatóságot, akkor a leltárt annak a gyámhatóságnak küldi meg, melyhez a község tartozik. (T. 71. §.)

Ugyanez áll a tárgyalás előtt felvett pótleltárra és kiegészitett leltárra is.

Ha a leltár vagy pótleltár a biróság meghagyására, illetőleg megkeresésére vétetett fel: a leltárt minden esetben csak egy példányban kell felvenni és a gyámhatósággal közlendő hivatalos másolatot a biróság késziti el. (T. 48. §.)

Rendbirság a leltározás körüli késedelem esetén.

59. §. A leltár felvételénél és bemutatásánál tanusitott késedelem esetében a leltározásra hivatott községi közeg a 24. §-ban emlitett rendbirsággal büntetendő.

A rendbirságot az a kir. járásbiróság szabja ki, melynek az 57. §. szerint a leltár bemutatandó.

Ha a tárgyaló közjegyző közvetlenül kereste meg a községi közeget a leltározás kiegészitése vagy pótleltározás végett (T. 44. §. második bekezdése, jelen rendelet 51. §-a), a megkereső kir. közjegyző a késedelmet bejelenti a hagyatéki biróságnak és ez szabja ki a rendbirságot.

Az első bekezdésben emlitett járásbiróság intézkedik a tekintetben is, hogy a leltározással megbizott birósági végrehajtó vagy kir. közjegyző ellen a leltározás körüli késedelem vagy mulasztás esetén a fegyelmi szabályok alkalmaztassanak.

60. §. Ha a leltározás a 36. §. értelmében 8 nap alatt meg nem kezdhető, továbbá, ha a leltározás befejezése és a leltár bemutatása a megkezdéstől számitott 15 nap alatt nem történhetik meg: a leltározó közeg köteles erről a késedelem okának előadása mellett a járásbiróságnak jelentést tenni, az 51. §. esetében pedig az őt közvetlenül megkereső kir. közjegyzőt értesiteni.

Ha ezt a jelentést, illetőleg értesitést meg nem teszi, vagy ha a késedelmet kellően nem indokolja: a biróság kiszabja a rendbirságot.

A rendbirság behajtása a 24. §-ban meghatározott módon történik.

Értéknemüek beküldése.

61. §. Ha a 34. §. első bekezdésében felsorolt esetek (T. 2. §. 1—4. pont) valamelyike forog fenn, a leltárral együtt be kell küldeni a közgyámmal egyetértőleg megállapitott halaszthatatlan kiadások (1877 : XX. t.-cz. 17. és 102. §§.) fedezésére nem szükséges készpénzt, továbbá a kötvényeket, értékpapirokat, ékszereket és drágaságokat (T. 49. §. első bekezdés) akkor is, ha a zár alá vétel utján való előleges biztositás nem történt s hagyatéki zárlat sem rendeltetett el.

Ha csupán olyan kiskoru örökös van, aki atyai hatalom vagy anyjának gyámsága alatt áll: az atya, illetőleg az anya őrizete alatt levő ékszerek és drágaságok beküldése mellőzendő, de csakis akkor, ha a leltározás egyedül abból az okból történik, mert az örökös, az utóörökös, vagy köteles részre jogositott kiskoru s a hivatalból való eljárásnak (T. 2. §. 1—4. pont) más esete sem forog fenn, továbbá ha az atyai hatalom vagy anyai gyámság alatt álló kiskorun kivül más kiskoru nincsen és ha az ékszerek és drágaságok az atya, illetőleg az anya őrizete alatt vannak. (T. 49. §. második bekezdés.)

Ha az atyai hatalom vagy anyai gyámság alatt álló kiskoru örökösön felül más kiskoru örökösök is vannak: a leltározó közeg állapitsa meg, vajjon az atyai hatalom vagy az anyai gyámság alatt álló kiskoruakat illető ékszereket és drágaságokat lehet-e elkülöniteni a többi kiskoruakat illető ékszerektől és drágaságoktól. Ha az elkülönités megtörténhetik: az atyai hatalom vagy anyai gyámság alatt nem álló kiskorut illető ékszereket és drágaságokat a leltárral együtt a kir. járásbirósághoz kell beküldeni, az atyai hatalom vagy anyai gyámság alatt álló kiskorut illető drágaságokat és ékszereket pedig az atya, illetőleg az anya őrizetére kell bizni.

Ha az elkülönités meg nem történhetik, a hagyatékban talált összes drágaságokat és ékszereket a leltárral együtt meg kell küldeni a kir. járásbiróságnak.

Ha a gyámhatóság a kiskoru érdekeinek veszélyeztetése miatt szükségesnek tartja, hogy az atya, illetőleg az anya a drágaságokat és ékszereket biztositsa vagy átadja (1877 : XX. t.-cz. 17. és 35. §§.), s ha erre vonatkozó határozatát a leltározó közeggel még a leltározás előtt közli, a leltározó közeg a gyámhatóságnak átadandó ékszereket és drágaságokat a leltárral együtt a kir. járásbirósághoz küldi be.

62. §. Azt az összeget, mely az előző szakasz első bekezdése esetében a hagyatékhoz tartozó készpénzből a halaszthatatlan kiadások fedezésére szükséges, a leltározó közeg a közgyámmal egyet-

értőleg állapitja meg és számadás kötelezettsége mellett a 61. §. második bekezdése esetében az atyának, illetőleg az anyának, más esetekben az egyik érdekelt törvényes képviselőjének, vagy más megbizható személynek, és esetleg a közgyámnak adja át.

A leltározó községi közeg dija.

63. §. A leltározásra hivatott községi közeg leltározási dija külön rendeletben van megszabva.

A birósági végrehajtót megillető leltározási dij és költség tekintetében az e részben fennálló szabályok irányadók. (1871 : LI. t.-cz. 24. §-ának *c)* pontja, továbbá ugyanazon törvényczikknek 25. és 27. §§-ai, ugyszintén az 1875 : IX. t.-cz. megfelelően alkalmazandó 4. §-ának második és harmadik bekezdése, végül a most emlitett törvényczikk 5. §-a.)

A kir. közjegyző leltározásának dijáról és költségéről a T. 118. és 119. §§-ai intézkednek.

A leltározási költségek felszámitása és megállapitása.

64. §. A leltározó közeg köteles a leltározásért járó dijat és költséget a leltár szövegében felszámitani, s ha a felek a dij- és költségösszeget a leltározás alkalmával egészben vagy részben kifizetik: a fizetés megtörténtét a fizetett összeg megjelölésével bélyegmentesen a leltárba bevezetni, esetleg megjegyezni, hogy a dij nincsen kifizetve. A fizetett összegről a fizetést teljesitő részére elismervényt kell adni.

Hasonló módon kell felszámitani a leltározásnál alkalmazott tanuk és szakértők diját és költségeit is, a dij és költség megállapitásánál jelentőséggel biró körülményeknek (az eltöltött napok számának) megemlitésével.

A leltározás alkalmával felmerült dij- és költségösszeget, akár kifizették az érdekeltek, akár pedig nem, a hagyatéki biróság állapitja meg, s a leltározó közeg, illetőleg a tanuk vagy szakértők kötelesek azt az összeget, melyet a felek a megállapitott összegen felül netalán fizettek, a feleknek visszafizetni.

A hagyaték tárgyalásával is megbizott kir. közjegyző által teljesitett leltározás, leltárkiegészités vagy leltárkiigazitás diját nem lehet külön felszámitani és megállapitani. (T. 48. §. harmadik bekezdés és 118. §.)

Családi hitbizomány.

65. §. Ha az elhunyt családi hitbizomány birtokosa volt: a hitbizományi javak leltározása iránt a hitbizományi biróság a fennálló szabályok szerint (1869. április 7-én kibocsátott igazságügyministeri rendelet [1]) és 1886 : VII. t.-cz. 37. §-a) intézkedik.

Az elhunytnak szabad rendelkezés alatt álló vagyonára vonatkozólag az eljárás az 1894 : XVI. t.-czikknek és a jelen rendeletnek szabályai szerint történik.

A hitbizományi biróság a hitbizományi vagyon állagának megállapitása után az 1869. évi április 7-én kibocsátott igazságügyministeri rendelet 19. és 20. §§-ai értelmében készitett kimutatást a T. 2. §-a esetében hivatalból, a T. 3. §-a esetében pedig az érdekeltek valamelyikének kérelmére a hagyatéki bírósághoz teszi át.

Ugyvédi és közjegyzői iratok.

66. §. Az elhunyt ügyvéd iratainak és a reá bizott értékeknek leltározására nézve az 1874 : XXXIV. t.-cz. 37. §-a, az elhunyt kir. közjegyző hivatalos iratainak, tárgyainak és könyveinek leltározására, ugyszintén a közjegyzői pecsét

[1]) A Magyarországi Rendeletek Tárában 1869. évi 46. sz. alatt megjelent rendeletet lásd a III. R.-ben.

átvételére nézve az 1886 : VII. t.-cz. 15. és 16. §§-ai irányadók.

Az elhunyt ügyvéd vagy kir. közjegyző hagyatékának leltározására hivatott közeg jogositva van a hagyatékhoz tartozó követeléseknek és értékeknek leltárba vétele végett az ügyvédi, illetőleg közjegyzői iratokat és könyveket megtekinteni és azokból a szükséges másolatokat és kivonatokat késziteni.

Az ügyvédi iratok és értékek leltározása körül felmerülő dij és költség az ügyvéd örököseit terheli. Az irodai átalányból az ilyen dij és költség előlegezhető oly esetben, midőn a leltározást nem az ügyvédi kamara, de a biróság eszközli.

A közjegyzői hivatalos iratok, tárgyak és könyvek leltározásának költsége tekintetében az 1886 : VII. t.-cz. 18. §-a irányadó.

IV. FEJEZET.

A hagyaték tárgyalása.

Az iratok kiadása tárgyalás végett.

67. §. A hagyaték tárgyalása végett az iratokat ki kell adni a kir. közjegyzőnek.

A kir. közjegyzőnek tárgyalás végett kiadott hagyatéki ügyet be kell vezetni az 1891. évi 4291. I. M. E. sz. a. kibocsátott birói ügyviteli szabályok 263. §-ában emlitett jegyzékbe.[1])

A kir. közjegyző jelentésének beérkeztét nyilván kell tartani és amennyiben a kir. közjegyző a tárgyalás befejezésére elegendő idő elmultával az iratokat be nem mutatja : a biróság felhivja a közjegyzőt, hogy a tett intézkedésekről és a befejezést netalán gátló akadályokról jelentést tegyen, s a szükséghez képest a T. 52. §-ának utolsó bekezdése értelmében járjon el.

[1]) A birói ügyviteli szabályokat l. e R.-ben feljebb.

Hirdetmények közzététele.

68. §. A község elöljárósága, amelynek a T. 54. §-a értelmében kibocsátott hirdetmény szabályszerü kihirdetés végett megküldetik, a hirdetményt a helyi szokásnak megfelelően közhirré teszi. Ez a szabály alkalmazandó az örökösödési eljárásra vonatkozó egyéb hirdetmények közzétételére nézve is.

Tárgyalási jegyzőkönyv.

69. §. A hagyaték tárgyalásáról jegyzőkönyvet kell vezetni. (T. 55. §.) A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell :

1. a tárgyaló közjegyző megnevezését, a tárgyalás helyét és idejét ;

2. az örökhagyó megnevezését, az elhalálozás helyének és idejének kivételével, továbbá annak megemlitésével, hogy az örökhagyó végintézkedés hátrahagyásával vagy enélkül halt-e el ;

3. a hagyatéki biróság megnevezését s a hagyatéki biróság azon végzésének számát, melylyel a hagyaték tárgyalását elrendelte ;

4. a tárgyaláshoz megjelent felek és képviselők nevét ;

5. a tárgyalás menetének általános kitüntetését.

Egyebekben a jegyzőkönyv tartalmára nézve a T. idevágó intézkedései irányadók.

70. §. Avégből, hogy a hagyatéki vagyon cselekvő és szenvedő állapotának főösszegei szabatosan adassanak elő a jegyzőkönyvben (T. 55. §. 1. pont), a kir. közjegyző oly esetben, amidőn az örökhagyónak különböző helyeken maradt vagyona és erről több külön leltár készült, a külön leltárak alapján, vagy az örökhagyó egész hagyatékát feltüntető főleltárt készit s csupán a főleltárban megfelelően csaportositott főösszeget emliti meg a jegyzőkönyvben, vagy a cselekvő és szenvedő állapot egyes csoportjait magába a jegyzőkönyvbe veszi

fel, s magában a jegyzőkönyvben számitja ki a cselekvő és szenvedő állapot főösszegeit.

Az örökösöket, utóörökösöket, vagy a köteles részre jogositottakat (T. 55. §. 2. pont) nevük, polgári állásuk vagy foglalkozásuk szerint kell megjelölni. Az örökösöket az öröklési czim (törvény, végrendelet, örökösödési szerződés), a törvényes örökösöket egymásközt a családi összeköttetés szerint csoportositva, s a családi összeköttetés pontos megjelölésével kell felsorolni.

71. §. A jegyzőkönyvben semmit sem szabad a sorok közé, fölé vagy alá irni. Ha szavakat kell törülni, ennek ugy kell történnie, hogy olvashatók maradjanak. A pótlásokat a jegyzőkönyv szélén vagy végén kell megtenni, és ha lényegesek, külön aláirni. Hasonló módon kell megjegyezni a törléseket is.

72. §. A jegyzőkönyv felvétele után a feleknek felolvasandó, és a feleknek esetleges megjegyzései alapján kiegészithető és kiigazitható. Azt, hogy a jegyzőkönyv felolvastatott, a jegyzőkönyvben fel kell emliteni.

A jegyzőkönyvet aláirják a kir. közjegyző, illetőleg helyettese, a felek és esetleg a tolmács is. Ha valamelyik fél a jegyzőkönyv aláirását megtagadja: ezt a jegyzőkönyvben a megtagadás okának megemlitésével meg kell jegyezni.

A jegyzőkönyvet és mellékleteit, valamint a hagyatéki ügy többi iratait, a felek ugy a kir. közjegyzőnél, mint a biróságnál bármikor megtekinthetik és azokról egyszerü vagy hitelesitett másolatot vehetnek. A jogutódoknak, azoknak, akik jogi érdekeltségüket igazolják, és a felek beleegyezésével más harmadik személyeknek a jegyzőkönyv, valamint a többi iratok megtekintésére és lemásolására a kir. közjegyző adja meg az engedélyt. Ha a kir. közjegyző megtagadja az engedélyt, ez iránt a hagyatéki biróság vezetőjéhez lehet fordulni; ennek határozatával szemben pedig a felsőbb felügyeleti hatóságnál panaszt lehet emelni.

Anyakönyvi kivonatok.

73. §. Azokat az anyakönyvi kivonatokat, melyek a családi összeköttetés igazolására szükségesek, s amelyeket a tárgyalást vezető kir. közjegyző hivatalból tartozik beszerezni (T. 56. §.), továbbá a hagyatéki ügy elintézéséhez szükséges, s a közjegyző által hivatalból beszerzendő elöljárósági bizonyitványokat az anyakönyvvezetők, illetőleg az elöljáróság, a kir. közjegyző hivatalos megkeresésére haladéktalanul kötelesek kiállitani; még pedig az érdekelt fél igazolt szegénysége esetében dijtalanul és bélyegmentesen.

Az anyakönyvvezető, illetőleg a községi elöljáróság a kivonatra, illetőleg az elöljárósági bizonyitványra a hivatalos megkeresés keltét és számát, ugyszintén a czélt, melyre azt bélyegmentesen, illetőleg dijtalanul kiszolgáltatja, pontosan rávezetni köteles. A biróság pedig az ily kivonatot, illetőleg elöljárósági bizonyitványt a hagyatéki iratoknál köteles megőrizni.

Megkeresés a telekkönyvi hatósághoz.

74. §. A megkereséshez, melyet a kir. közjegyző a T. 67. §-a értelmében a felek kivánságára a telekkönyvi hatósághoz intéz, csatolni kell az okirat avagy az azt pótló külön jegyzőkönyv eredetijét. Az eredetiek másolatai tekintetében irányadó a telekkönyvi rendeletek 124. §-a.

A telekkönyvi hatóság a megkereső közjegyzőt és a feleket hivatalos felzeten értesiti az elintézésről.

Kapcsolatos hagyaték.

75. §. Ha a tárgyalás alkalmával a T. 69. §-ának rendelkezéséhez képest még le nem tárgyalt kapcsolatos egy vagy több előző hagyaték tárgyalásának szüksége merül fel: a kir. közjegyző felhivja az érdekelteket, hogy állapodjanak meg, hogy a különböző biróságok illetékessége alá tartozó hagyatéki ügyek tár-

gyalása az illetékes biróságok egyikénél egyesittessék, és ha ily megállapodás létrejön, azt a tárgyalási jegyzőkönyvbe felveszi.

Okiratok illetéke.

76. §. A T. 60., 67. és 70. §§-aiban emlitett okiratok s azokat pótló külön jegyzőkönyvek bélyege, továbbá az okiratba, illetőleg a külön jegyzőkönyvbe foglalt jogügylet illetéke s a jogügyletnek illetékkiszabás végett való bejelentésére a bélyeg- és illetékszabályoknak az okiratokra és jogügyletekre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók. (1881. évi XXXIV. t.-cz. 4—8. §§-ai és 1889. évi XXVIII. t.-cz. 19. §-a.)

Iratok bemutatása.

77. §. Ha a kir. közjegyző a tárgyalás befejezésével az iratokat a T. 71. §-a értelmében a gyámhatósághoz teszi át: erről a hagyatéki birósághoz jelentést tesz.

Ha a kir. közjegyző a T. 71. §-a ellenére nem tette át az iratokat a gyámhatósághoz: a hagyatéki biróság azt közvetlenül megtenni köteles.

Hagyatéki kimutatás.

78. §. A tárgyaló kir. közjegyző köteles a hagyaték tárgyalásának befejezésével az örökösödési illeték kiszabása végett szükséges hagyatéki kimutatást (1881. évi XXXIV. t.-cz. 8. §. *e)* pontja és 9. §-a) minden esetben elkésziteni és a biróságnak bemutatandó hagyatéki iratokhoz csatolni.

Ha csak egy örökös van, vagy ha az érdekeltek között oly egyezség jött létre (T. 72. és 73. §§.), melynek alapján az egész hagyatékra nézve átadó végzést lehet hozni: a kir. közjegyző a hagyatéki kimutatásban az örökösöket és hagyományosokat és az őket egyenkint a hagyatékból megillető osztály- vagy hagyományrészt is kitünteti.

Ha azonban a hagyaték vagy a hagyaték egy része át nem adható (T. 76. és 86. §§.): a kir. közjegyző nem tünteti ki a hagyatéki kimutatásban az örökösöket és hagyományosokat és az őket egyenkint a hagyatékból megillető osztály- vagy hagyományrészt.

A kir. közjegyző köteles a hagyatéki leltár másolatát, a végrendelet, osztálylevél, illetőleg a tárgyalási jegyzőkönyv teljes vagy kivonatos másolatát elkésziteni, hitelesiteni és a hagyatéki kimutatáshoz csatolni. (1881 : XXXIV. t.-cz. 8. §. *e)* pont.)

79. §. Ha az egyezséghez és a tárgyagyalás során létrejött megállapodásokhoz a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, a kir. közjegyző a hagyatéki kimutatást a gyámhatósági jóváhagyás bevárása nélkül is elkészitheti s a gyámhatósághoz áttett iratokhoz csatolhatja. Ha azonban czélszerübbnek találja a hagyatéki kimutatás elkészitését akkorra halasztani, midőn a gyámhatósági jóváhagyás már megtörtént, s ez okból a hagyatéki kimutatást még nem csatolta a gyámhatósághoz áttett iratokhoz, vagy ha az iratokhoz csatolt hagyatéki kimutatás a gyámhatóság határozata következtében, vagy más okból, helyesbitést igényel, ugyszintén ha a gyámhatóság a T. 84. §-a értelmében uj egyeztetési kisérletet rendel, a gyámhatóság az iratokat visszaküldi a közjegyzőnek, aki azokat a hiány pótlása után közvetlenül a hagyatéki biróságnak mutatja be. (T. 71. §. második bekezdés.)

Minden más esetben a gyámhatóság, amelyhez a kir. közjegyző az iratokat a T. 71. §-a értelmében áttette, a hagyatéki kimutatást az iratokkal együtt a jóváhagyás kérdésében hozott határozat kapcsán közvetlenül a hagyatéki biróságnak küldi meg.

80. §. A T. 60. §-a esetében az osztály alá bocsátott vagy kiegyenlitendő értékül átadott vagyonrészleteket, amelyek nem tartoznak a hagyatékhoz, nem kell a hagyatéki kimutatásba felvenni.

Ugyszintén nem kell a hagyatéki kimutatásba felvenni a T. 60. §-a esetében a telekkönyvben az örökhagyó tulajdonául felvett, azonban tényleg más, harmadik személyt illető ingatlant, ha az örökösöknek az igénylő harmadik személy részére adott okiratba, vagy az okiratot pótló külön jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata a hagyatékbirósági beleegyezéssel elláttatott (T. 94. §.), ugyszintén ha a T. 70. §-ának második bekezdése értelmében folyamatba tett külön eljárás rendjén a harmadik személy igénye megállapittatott.

A T. 67. §-a esetében a hagyatéki kimutatásba minden esetben fel kell venni az ingatlannak, illetőleg az ingatlanhoz való jognak értékét, mely az örökösök állitása szerint a hagyatékhoz tartozik, még akkor is, ha a telekkönyvi tulajdonos nem ad telekkönyvi bejegyzésre alkalmas nyilatkozatot s az örökhagyó tulajdoni jogának bekebelezése a T. 68. §-a értelmében sem történhetik meg. (T. 72. §. utolsó bekezdés.)

V. FEJEZET.

A hagyaték átadása.

A hagyatéki kimutatás közlése illeték kiszabása végett.

81. §. A hagyatéki biróság a T. 74. §-ában az átadó végzés meghozatalát illetőleg megszabott határidőt nyilvántartja.

A hagyatéki biróság a hagyatéki kimutatást és mellékleteit (78. §.) a teljes vagy részleges hagyaték-átadó végzés meghozatala alkalmával a teljes vagy részleges hagyaték-átadó végzés megküldése mellett küldi meg a kir. adóhivatalnak, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalnak, tekintet nélkül arra, vajjon a hagyatéknak teljes, illetőleg részleges átadása perreutasitás következtében (T. 87. §. és 88. §. első bekezdése) vagy perreutasitás nélkül történik-e.

A hagyatéki biróság abban az esetben, midón a kir. közjegyzőnek a hagyatéki kimutatásnak az örökösök és hagyományosok, valamint örökrészeik, illetőleg hagyományrészeik kitüntetésére szolgáló rovatát nem kellett kitöltenie (78. §.), a hagyaték-átadó végzésben az örökösöket és hagyományosokat, rendes lakhelyük hozzájegyzése mellett, továbbá azoknak az örökhagyóhoz való rokonsági viszonyát és az őket egyenkint a hagyatékból megillető osztály- vagy hagyományrészt szabatosan megjelölni köteles, ugy hogy az átadó végzés a hagyatéki kimutatást, az ez idő szerinti átadás tárgyát képező hagyatéki vagyon s az ebben a vagyonban részesülő örökösök és hagyományosok tekintetében kiegészitse s azzal együtt az illeték kiszabásának biztos alapjául szolgálhasson.

Ha a hagyaték-átadó végzés, melylyel a hagyatéki kimutatás a kir. adóhivatalnak, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalnak megküldetett, a hagyatéknak csupán egy részére vonatkozott: a hagyaték többi részére nézve (akár a részleges perreutasitás, akár a hagyatéki tárgyalás folytatása következtében) utóbb hozott hagyaték-átadó végzést az előző bekezdésnek megfelelően kell szerkeszteni és a már előbb áttett hagyatéki kimutatásra való hivatkozással szintén meg kell küldeni a kir. adóhivatalnak, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalnak.

Ha a (teljes vagy részleges) perreutasitás következtében meginditott per jogerejü itélettel befejeztetett s annak alapján átadó végzést hozni nem szükséges, a hagyatéki biróság a hagyatéki kimutatást az itélet jogerőre emelkedése után, a T. 88. §-ának második bekezdése esetében pedig a jogerőre emelkedett itélet hiteles kiadmányának vétele után egyszerüen az illeték kiszabása végett külön megküldött itéletre való hivatkozással, amennyiben pedig az itélet után az illetéket bélyegjegyekben kellett leróni, az

itélet másolatának megküldése mellett teszi át a kir. adóhivatalhoz, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalhoz. Ha az örökösödési per nem a hagyatéki biróságnál indittatott meg, a per birósága köteles a hagyatéki biróságot kifejezetten értesiteni, hogy az itéletet nem volt szükséges az illeték kiszabása végett közölni és köteles az itéletnek a T. 88. §-ának második bekezdésében emlitett hiteles kiadmányán kivül az előző bekezdésben megjelölt czélra szükséges másolatot is elkészittetni és a hagyatéki biróságnak megküldeni.

Az örökösödési illeték biztositása.

82. §. Ha a hagyaték csupán ingóságokból áll és az ez után járó 28 frtot meg nem haladó örökösödési illeték az 1881 : XXXIV. t.-cz. 9. §-ának utolsó bekezdése értelmében a hagyatéki kimutatáson vagy a tárgyalási jegyzőkönyvön bélyegjegyekben rovandó le, a hagyatéki biróság a bélyeglerovást az átadó végzésben tanusitja és az átadó végzést hagyatéki kimutatás nélkül küldi meg az adóhivatalnak, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalnak.

Ha ily esetben az örökösödési illeték nincs bélyegjegyekben leróva, a biróság végzésileg felhivja az örökösöket, hogy az örökösödési illetéket 8 napi záros határidő alatt rójták le, — s amennyiben az örökösök a végzésben foglalt felhivásnak a kitüzött határidő alatt eleget nem tennének, — hivatalos lelet felvételére nézve intézkedik és a leletfelvételi jegyzőkönyvet az illető kir. adóhivatallal, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatallal késedelem nélkül oly megkereséssel közli, hogy a felemelt illetéknek hatáskörébe tartozó behajtása végett haladéktalanul intézkedjék és az intézkedéseket 14 nap alatt közölje; mert különben a hagyatékátadó végzés foganatositására vonatkozó intézkedések (T. 75. §. második bekezdés) az illetékre való tekintet nélkül fognak megtétetni.

83. §. Ha a hagyaték csupán ingókból áll, de az illeték 28 frtot meghalad, a hagyatéki biróság az átadó végzés megküldésekor (81. §.) felhivja a kir. adóhivatalt, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalt, hogy az örökösödési illetéket 14 nap alatt szabja ki, a fizetési meghagyást az örökösök részére adja ki és az eszközlötteket ugyanazon idő alatt közölje. Az értesités vétele után pedig a hagyatéki biróság az örökösöket a kivetett illeték lefizetésének 8 napi zárhatáridő alatti igazolására hivja fel.

Ha az örökösök e felhivásnak eleget nem tesznek, a biróság, ha a hagyatékot vagy annak egy részét hatóságilag kezelt pénz vagy egyéb érték (ideértve a jelzálogilag nem biztositott követelésekre vonatkozó okiratokat is) képezi, arra nézve intézkedik, hogy a hatóságilag vagy más személy által kezelt pénzből vagy értékből az örökösödési illetéknek megfelelő összeg vagy érték az illeték kifizetésének igazolásáig visszatartassék és ezen intézkedésről az illető adóhivatalt, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalt is értesiti.

A hagyatéki biróság a felek kérelmére az örökösödési illetékre szükséges összeget ki is utalványozhatja.

A kiszabott illeték kifizetését igazoló beadványok bélyegmentessége tárgyában 1883. évi január 21. napján 2644. I. M. szám alatt kiadott rendelet [1]) érvényben marad.

---

[1]) Az 1883. évi 2664. I. M. sz. alatt az összes e. f. kir. törvényszékekhez és kir. járásbiróságokhoz intézett rendelet (mely annak idején a Magyarországi Rendeletek Tárában nem jelent meg):

A pénzügyi kir. minister ur a kir. pénzügyigazgatóságokhoz folyó évi január hó 15-én 77531/1882. sz. alatt a következő körrendeletet intézte:

Felmerült kétely folytán értesittetik az igaz-

84. §. Ha a hagyaték tárgyát ingatlanok vagy telekkönyvileg bejegyzett jogok (jelzálogilag biztositott követelések stb.) is képezik, a hagyatéki biróság az átadó végzés megküldésekor felhivja az adóhivatalt, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalt, hogy az illetéket 30 nap alatt szabja meg, a fizetési meghagyást az ismert örökösök részére adja ki és az eszközlötteket ugyanazon idő alatt közölje. Az értesités vétele után pedig a hagyatéki biróság az örökösöket a kivetett illeték kifizetésének 8 napi zárhatáridő alatti igazolására felhivja.

Ha ezen felhivásnak az örökösök eleget nem tesznek, a biróság a hagyatékátadó végzést a T. 75. §-a értelmében átteszi ugyan az illetékes telekkönyvi hatósághoz, de egyszersmind az örökösödési illeték biztositására nézve is intézkedik és pedig akként, hogy az illetékes telekkönyvi hatóságot a hagyaték-átadásból folyó jogok telekkönyvi bekebelezésének eszközlésére és egyszersmind avégett is megkeresi, hogy a kivetett örökösödési illeték és ennek a hagyatéki tömeg átadását elrendelő végzés keltétől (1881. évi XXXIV. t.-cz. 22. §-ának második bekezdése) járó 5% kamatai erejéig a zálog-, illetve alzálogjognak bekebelezését is rendelje el.

85. §. Ha a hagyaték tárgyát oly községben fekvő ingatlanok képezik, amely községben fekvő ingatlanok még nincsenek telekkönyvezve, az esetben a hagyaték átadására illetékes kir. járásbiróság a 81. §. szerint értesitett és a 84. §. szerint felhivott adóhivataltól nyert értesités beérkezte után az örökösöket a kivetett illeték kifizetésének 8 napi zárhatáridő alatti igazolására szintén felszólitja; ha pedig ezen felhivásnak az örökösök eleget nem tesznek, az illetéknek biztositása, illetve előjegyzésbe vétele végett az illető telekkönyvi hatóságot keresi meg.

A megkeresett telekkönyvi hatóság az örökösödési illetéket és annak a hagyaték átadását elrendelő végzés keltétől járó 5% kamatait megfelelő nyilvántartásba veszi és erről az illető kir. adóhivatalt, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalt végzésileg értesiti; amely hivatal a telekkönyvi hatóság által nyilvántartásba vett örökösödési illetékről szintén külön előjegyzést vezet avégből, hogy a telekkönyvek elkészültével kibocsátott hirdetményi határidő alatt — amennyiben az illeték időközben be nem hajtatott volna — a kir. kincstár érdekeinek megóvása végett a szükséges lépések az arra hivatott pénzügyi hatóság által megtétethessenek.

86. §. Oly esetekben, melyekben a hagyatéki kimutatásnak, vagy az ezt kiegészitő átadó végzésnek hiányossága az illeték kiszabására nézve akadályt képez, vagy a hagyatéki kimutatásra, esetleg az átadó végzésnek a hagyatéki kimutatást kiegészitő tartalmára nézve észrevétel merül fel s erről a hagyatéki biróság a kitüzött záros határidő alatt értesittetik: az illetéknek kiszabására és közlésére nézve ingó hagyaték esetében ujabbi 14 napi, ingatlanokból álló hagyatéknál pedig 30 napi határidő állapitandó meg, mely határidő azon naptól kezdve számitandó, amelyen a biróságnak ebbeli végzése az adóhivatalnak, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalnak kézbesittetett.

Amennyiben az adóhivatal, illetőleg

---

gatóság, hogy a hagyatékok után kiszabott illetékek kifizetését igazoló és a bíróságokhoz a »Pénzügyi Közlöny« 1881. évi 41. számában foglalt 1881. évi 26809. sz. alatt kelt igazságügyministeri szabályrendelet 4. pontja értelmében benyujtandó beadványok, az illetéki dijjegyzék 14. t. *g)* és 79. t. *c)* pontjában foglalt határozatok értelmében, az esetben bélyegmentességet élveznek, ha ezen beadványok kizárólag az illeték lerovás igazolására vonatkoznak.

Miről a (Czimet) az 1881. évi szeptember hó 14-én 26809. sz. alatt kelt rendelet (1881. évi R. T. 1346. l.) kapcsán miheztartás végett értesitem.

Kelt Budapesten, 1883. évi január hó 21-én.

Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatal a 83. és 84. §§. szerint a hagyatéki biróság felhivásának sem az első izben kitüzött, sem a meghosszabbitott határidőben nem tenne eleget: a hagyatéki biróság az illetékre való tekintet nélkül teszi meg az átadó végzés foganatositására (T. 75. §.) vonatkozó intézkedéseket és erről az adóhivatalt, illetőleg Budapesten a központi dij- és illetékkiszabási hivatalt is értesiti.

Az átadó végzés foganatositása.

87. §. A biróság őrizete alatt levő, illetőleg letétileg kezelt értékeket a biróság vagy az átadó végzésben utalja ki a jogosultak részére, vagy pedig, ha az átadó végzés kiutalványozás utján nem foganatositható, vagy egyébként is, ha a felek kivánják, a felosztással a kir. közjegyzőt bizza meg és annak kezéhez kiutalványozza a felosztandó értéket.

A köteles rész biztositása.

88. §. Ha az örökösök oly módon kivánják az ingókból vagy az ingókból és ingatlanokból álló hagyaték átadását, hogy a köteles részt biztositják és a biztositás a hagyaték tárgyalása folyamán meg nem történt (T. 77. §.) : a hagyatéki biróság az iratok beérkezte után felhivja az örökösöket, hogy a megfelelő összeget az evégből kitüzendő záros határidő alatt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban birói letétbe helyezzék és ennek megtörténtét ugyanezen idő alatt igazolják. Ha az örökösök e meghagyásnak a kitüzött záros határidő alatt eleget nem tesznek, a hagyatéki biróság a köteles rész iránti igényre való tekintettel perre utasitó végzést hoz. (T. 85. §.)

Ugyanez áll akkor is, ha a hagyaték ingatlanokból áll és a felek abban állapodtak meg, hogy az örökösök a zálogjognak a hagyatéki ingatlanokra leendő bekebelezése helyett készpénz vagy óvadékképes értékpapirok letételével fogják a köteles részként követelt összeget biztositani.

VI. FEJEZET.

A perreutasitás.

89. §. A T. 8 6.és 87. §§-ai értelmében a per meginditására, esetleg a perinditás igazolására kitüzött határidőt nyilván kell tartani.

Ha a perre utasitott fél a kitüzött határidő alatt a pert meginditotta, illetőleg annak meginditását igazolta: az iratokat a felek értesitése nélkül irattárba kell tenni. Ha a perre utasitott fél azonban a kitüzött határidő alatt a pert meg nem inditotta, illetőleg annak meginditását nem igazolta: akkor a biróság hivatalból hozza meg a T. 87. §-a értelmében az átadó végzést.

VII. FEJEZET.

A hagyaték kezelése, biztositása és értékesitése.

Hagyatékbirósági beleegyezés elidegenités esetében.

90. §. Az érdekeltek részéről az örökhagyó tulajdonául bekebelezett valamely ingatlan eladására vagy más módon történt elidegenitésére vonatkozóan a hagyatéki tárgyalás során bemutatott okiratot a tárgyaló kir. közjegyző a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolja, az érdekelteknek a hagyatékbirósági beleegyezés tárgyában előterjesztett kérelmét és egyéb nyilatkozatait jegyzőkönyvbe veszi és azt az iratokkal együtt a körülményekhez képest vagy a tárgyalás megszakitásával, vagy a tárgyalás befejezése után a hagyatéki biróságnak beterjeszti. Ha az elidegenitéshez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges: a T. 71. §-ának megfelelő alkalmazásával kell eljárni.

Ha az érdekeltek azt kérik, hogy a jogszerző tulajdonjogának bejegyzése

végett a hagyatéki biróság keresse meg a telekkönyvi hatóságot: ezt a kérelmet jegyzőkönyvbe kell venni.

Ezen szabályt a T. 70. §-ának esetében is alkalmazni kell.

91. §. Ha a T. 94. §-ában emlitett hagyaték-birósági beleegyezés iránti kérelmet közvetlenül a hagyatéki biróságnál terjesztik elő: a hagyatéki biróság abban az esetben, ha a hagyatéki tárgyalás még folyamatban van, a kérelmet a kir. közjegyzőnek adja ki az előző 90. §-ban leendő tárgyalás és további eljárás végett; abban az esetben pedig, ha a hagyatéki tárgyalás már be van fejezve, az érdekelteket közvetlen tárgyalásra idézi s az iratokat közvetlenül teszi át a gyámhatósághoz a netán szükséges jóváhagyás megadása végett.

A jelen rendelet 76. §-ának rendelkezései a T. 94. §-a esetében is alkalmazandók.

A hagyatéki kimutatásba az ingatlan helyett a vételár vagy a más módon való elidegenités ellenértéke veendő fel.

VIII. FEJEZET.

Örökösödési és hagyományi bizonyitvány.

92. §. Ha az örökösödési vagy hagyományi bizonyitvány (T. 99. és 106. §§.) kiadása iránti kérvényhez az örökösödési illetékre vonatkozó fizetési meghagyás és annak kifizetését igazoló nyugta csatoltatik: a biróság az örökösödési illeték tárgyában semminemü intézkedést nem tesz.

Ha a kérvényhez az örökösödési illeték kiszabását tartalmazó fizetési meghagyás csatoltatik, az illeték kifizetése azonban nem igazoltatik: a biróság elrendeli, hogy a tulajdonjog bekebelezésével egyidejüleg a zálogjog az örökösödési illeték és 5% kamat erejéig a kir. kincstár javára bekebeleztessék.

Ha a kérvényhez sem az illeték kifizetését igazoló nyugta, sem a fizetési meghagyás nincs csatolva: a biróság az örökösödési, illetőleg hagyományi bizonyitvány megküldése mellett felhivja a kir. adóhivatalt, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatalt, hogy annak vételétől számitott 30 napon belül közölje az örökösödési illeték megszabását tartalmazó fizetési meghagyást a birósággal, mert ellenesetben a bizonyitványt az örökösödési illetékre való tekintet nélkül a T. 102., illetőleg 106. §-a értelmében a telekkönyvi hatósághoz fogja áttenni. Ezen határidő a 86. §. megfelelő alkalmazásával meghosszabbitható. Ha a kir. adóhivatal, illetőleg Budapesten a m. kir. központi dij- és illetékkiszabási hivatal az első izben kitüzött vagy a meghosszabbitott határidő alatt átteszi a fizetési meghagyást: a biróság az örökösödési, illetőleg hagyományi bizonyitvány áttételével egyidejüleg megkeresi a telekkönyvi hatóságot, hogy a zálogjogot az örökösödési illeték és 5% kamata erejéig a kir. kincstár javára kebelezze be.

IX. FEJEZET.

Különös intézkedések a külföldiek hagyatéka tekintetében.

Értesités a halálesetről.

93. §. Ha az ország területén elhunyt személy külföldi honos volt, és az országban levő ingó hagyatéka tekintetében az eljárás a fennálló nemzetközi szerződés, vagy a viszonosságon alapuló gyakorlat értelmében a külföldi biróságnak vagy más hatóságnak engedendő át: a T. 107. §-ában megszabott értesités — amennyiben azt a halálesetet felvevő közeg már meg nem tette — a haláleset felvételének helye szerint illetékes járásbiróság a haláleset-felvételi iv beérkezte után haladéktalanul teljesiti.

Az oly külföldön elhalt külföldi állampolgár után, akinek hagyatékát ki kell adni, nem kell a halálesetet felvenni. A biróság ily esetben az értesités vétele után azonnal elrendeli a leltározást.

Leltározás.

94. §. Ha külföldi örökhagyó hagyatéka kiadandó (T. 108. §.), a hagyaték leltározásának, ellenkező nemzetközi szerződés hiányában, az 1894 : XVI. törvényczikkben és ezen rendeletben szabályozott eljárás szerint kell történnie. A leltározásra hivatott közeg a leltározás megkezdésének idejétől a haláleset helyéhez legközelebb levő consuli hatóságot (főconsul, consul, alconsul vagy consulsági ügyvivő) értesiti. E részben a biróság a leltározó közeget a megfelelő utbaigazitással köteles ellátni.

Tárgyalás.

95. §. A T. 108. §-a értelmében kitüzött határidő lejárta után s a T. 109., 110. és 111. §§-aiban emlitett igények bejelentése esetén a biróság tárgyalást tüz ki, arra az érdekelteket megidézi s őket a T. 109—112. §-ai alapján hozandó határozat szempontjából döntő körülményekre nézve meghallgatja.

A T. 107—113. §§. értelmében kitüzött határidőket hivatalból nyilván kell tartani.

X. FEJEZET.

Eljárás örökös nem létében.

96. §. A T. 115. §-ában emlitett hirdetményt nyomban a haláleset-felvétel beérkezte után a hagyatéki biróság bocsátja ki. A biróság egyuttal kinevezi a gondnokot és értesiti a leltározó közeget a gondnok kinevezéséről.

A hirdetményben kitüzött egy évi határidőt a biróság hivatalból nyilván tartja.

XI. FEJEZET.

Közjegyzői dij és költség.

A közjegyzői dij behajtása.

97. §. A közjegyző diját és költségét megállapitó határozatban (T. 121. §-a) szabatosan meg kell jelölni a fizetésre kötelezett fél, illetőleg felek nevét, lakását vagy tartózkodását, állását vagy foglalkozását.

Ha a kötelezett, illetőleg kötelezettek a kir. közjegyző dijának és költségének megfizetésére vonatkozó meghagyásnak nem tesznek eleget, a hagyatéki biróság a kir. közjegyzőnek hivatalos jelentésében előterjesztett kérelmére a fizetésre szóló meghagyást tartalmazó végzést a pénzügyi igazgatósághoz teszi át a megállapitott összegnek a fizetésre kötelezettek ingóságaiból végrehajtás utján leendő behajtása végett.

A pénzügyi igazgatóság az ily megkeresésekről az 1889 : XXVIII. t.-cz. 9. §. 10. *a)* pontjában körülirt ellenőrzés végett nyilvántartást vezet és a végrehajtást az adóbehajtásra hivatott községi vagy városi közegek által az 1883. évi XLIV. t.-cz. 58—76. §§-aiban a közadók behajtására megszabott eljárás alkalmazásával foganatosittatja, s a behajtott összeget a megkereső kir. bírósághoz a kir. közjegyzőnek való kifizetés végett elküldi.

A végrehajtás foganatositása alkalmával a behajtással megbizott közeg eljárása ellen beadott panasz felől az 1889 : XXVIII. t.-cz. 8. §-ának 3. *b)* pontjához képest a kir. pénzügyigazgatóság határoz, amelynek határozatát az idézett t.-cz. 13. §-ának alkalmazásával a 12. §. I. pontja és 15. §. III. pontja értelmében a közigazgatási bizottsághoz, az utóbbinak végzései pedig az idézett törvényczikk 16. §-ának 1. *f)* pontja szerint a pénzügyi közigazgatási bírósághoz felebbvihetők.

98. §. Ha a végrehajtást szenvedő a kir. közjegyző által aláirt és pecsétjével ellátott nyugta vagy nyilatkozat bemutatásával igazolja, hogy a megállapitott dijat lefizette vagy ennek fizetésére halasztást kapott, a végrehajtást azonnal fel kell függeszteni és erről a megkereső biróságot értesiteni.

99. §. Ha ingó vagyon nincs, vagy ha az ingóságokra vezetett végrehajtás

sikertelen maradt, a kir. közjegyző ennek igazolása mellett a hagyatéki biróságnál az 1881 : LX. t.-cz. 6. és 135. §§-aihoz képest szerkesztett és felszerelt kérvényben kérheti, hogy a végrehajtás a kötelezettnek ingatlan vagyonára rendeltessék el.

A további eljárásra nézve az 1881. évi LX. t.-cz. rendelkezései irányadók.

XII. FEJEZET.

Vegyes intézkedések.

100. §. A kir. közjegyzőktől az 1886. évi VII. t.-cz. 37. §-a alapján örökösödési ügyekben érkező megkereséseket ugy a kir. biróságok, mint a közigazgatási hatóságok mindenkor pontosan és lehető gyorsasággal teljesiteni tartoznak.

101. §. Ha a kir. közjegyző a nyert megbizás teljesitésében késedelmet tanusít, vagy ellene az 1886 : VII. t.-cz. 34. §-a alapján panasz emeltetik, ugy hogy ellene az idézett §-ban és a T. 52. §-a utolsó bekezdésében előirt eljárást kell alkalmazni : erről egyidejüleg a járásbiróság a kir. igazságügyministerhez jelentést tesz.

102. §. A belügyi és igazságügyi m. kir. ministereknek akár külön, akár együtt kibocsátott azon rendeletei, amelyek a jelen rendelettel szabályozott kérdésekre vonatkoznak, csak annyiban maradnak érvényben, mennyiben a jelen rendeletben mint érvényben levők tüzetesen felemlittetnek.

103. §. Ez a rendelet az 1896. évi január hó 1-én lép hatályba.

Minták

a 43194/1895. I. M. számu bel- és igazságügyministeri rendelethez.

I. számu minta — *(a 2. §-hoz.)*

.... anyakönyvvezetői kerület. .... község.

Kimutatás

az 189...... év .... havában a halotti anyakönyvbe bejegyzett haláleseteiről.[1])

A halotti anyakönyv folyó száma	Az elhalt			Az elhalálozás napja	Észrevétele		
	családi és utóneve (férjes asszonyoknál és özvegyeknél a férj nevének kitételével)	állása vagy foglalkozása	életkora		az anyakönyvvezetőnek	a községi elöljáróságnak	a kir. járásbiróságnak

[1]) **Jegyzet.** Azokat a haláleseteket, melyek az országon kivül történtek s az 1894 : XVI. t.-cz. 77. és 78. §§-ai értelmében a hazai anyakönyvbe bevezettettek, nem kell itt kimutatni.

II. számu minta — *(a 8. §-hoz.)*

Haláleset-felvétel.

I.

Személyi és családi viszonyok.

1. Az elhunytnak családi és utóneve, esetleg a személyazonosság megállapitása végett szükséges közelebbi megjelölése;

2. polgári állása vagy foglalkozása;

3. családi állapota (nőtlen, hajadon, nős, férjes, özvegy vagy elvált);

4. kora és vallása;

5. születésének helye, utosó rendes lakhelye (utcza és házszám), illetőségi községe, esetleg annak megjegyzése, hogy az elhunyt mely külföldi államnak volt honosa;

6. az elhalálozás helye, napja és órája;

7. a hátramaradt és esetleg a korábbi (elhalt vagy elvált) házastárs neve, polgári állása vagy foglalkozása és tartózkodásának helye;

8. az örökhagyó gyermekeinek, az elhunyt gyermekek leszármazóinak, esetleg ha leszármazók nincsenek, a törvényes öröklésre hivatott más rokonoknak családi és utóneve, polgári állása, kora és tartózkodásuk helye, az örökhagyóhoz való rokonságnak megjelölése, ha pedig az örökhagyónak több házastársa volt, a gyermek mindkét szülőjének megnevezése, ugyszintén a kiskoruak és gondnokság alá helyezettek törvényes képviselőjének megnevezése;

9. van-e a 8. pontban megnevezettek közt elmebeteg, siket, néma vagy gyöngeelméjü, aki még nincs gondnokság alá helyezve;

10. van-e méhmagzat;

11. ha az elhunyt ügyvéd vagy kir. közjegyző volt, hivatalos pénzeket, központstárt vagy más pénzalapot kezelt, nyilvános jellegü iratok őrzésével járó hivatalt, gyámi vagy gondnoki tisztet viselt: annak megjegyzése, hogy a halálesetről az illetékes ügyvédi vagy közjegyzői kamara, illetőleg a felügyeleti jog gyakorlására hivatott mely hatóság értesittetett és mikor;

12. volt-e az örökhagyónak oly czime, rendjele vagy kitüntetése, melynek jelvényét vissza kell szolgáltatni, illetőleg amelyre vonatkozóan a haláleset következtében külön jelentést kell tenni (9., 10. §§. és 26. §. 2. pont);

13. volt-e az örökhagyó birtokában más oly okirat, egyéb irat vagy tárgy, melyet a haláleset következtében a hatóságnak vissza kell szolgáltatni (11. §.);

14. forogtak-e fenn az elhunyt személyét illető oly körülmények, melyek a 11—13. pontban emlitetteken kivül külön intézkedést igényelnek (25. §. 3., 4., 5. és 6. pont) és az esetleges intézkedés megjelölése;

15. maradt-e végrendelet, fiókvégrendelet, örökösödési, halálesetre szóló, ajándékozási vagy házassági szerződés és hol? annak megemlitésével, hogy a halálesetet felvevő közeg a végrendeletet átvette-e (nyitva vagy bezárva) és hogy ezt a halálesetfelvételi ivhez csatolta vagy hogy a végrendelet kiadását megtagadta és mily okból?

16. szóbeli végrendelet esetében a végrendeleti tanuk neve, polgári állása és tartózkodási helye;
17. ha sem végrendelet, sem törvényes örökös nincsen (T. 114. §.), kit ajánl a halálesetet felvevő közeg az eset körülményeihez képest gondnokul és annak megjegyzése, hogy elvállalja-e az illető a gondnokságot.

II.

Vagyoni viszonyok.

1. Létezik-e ingó vagyon, hol és miből áll, kinek kezén van és mekkora az ingó hagyatéknak hozzávetőleges értéke?
2. Tartozik-e a hagyatékhoz ingatlan vagyon és ennek közelebbi körülirása a község és lehetőleg a telekkönyvi számoknak feltüntetésével. Mekkora az ingatlan hagyatéknak hozzávetőleges értéke?
3. Huzott-e az elhunyt valamely központárból vagy hivatalos felügyelet alatt álló alapból fizetést (nyugdijat, ellátási vagy kegydijat, nevelési vagy egyéb járulékot)?
4. Vajjon vannak-e a hagyatékban idegen letétek vagy oly vagyontárgyak, melyek másnak tulajdonát képezik?
5. Volt-e az elhunytnak élete biztositva? melyik biztositó intézetnél, mily összeg erejéig, kinek javára és hol létezik az arra vonatkozó kötvény?

III.

A törvényes képviseletre vonatkozó adatok.

1. Az atya nincs-e akadályozva az atyai hatalom gyakorlásában? (1877 : XX. t.-cz. 23. §.)
2. Atya nem létében, kivánja-e az anya, mint természetes és törvényes gyám, a kiskoru vagyonát kezelni? (1877 : XX. t.-cz. 38. §.; 1894 : XVI. t.-cz. 18. §.)
3. Szülők nem létében azoknak családi és utóneve, polgári állása vagy foglalkozása és tartózkodási helye, akik az 1877 : XX. t.-cz. 39. §-a értelmében törvényes gyámságra hivatvák.
4. Szülők vagy nagyszülők nem létében azon rokonok jegyzéke, kik az 1877 : XX. t.-cz. 142. §-a szerint a kiskoruak ügyeinek elintézésénél közreműködésre hivatvák?
5. Annak a személynek családi és utóneve, polgári állása vagy foglalkozása és tartózkodási helye, akit a rokonok gyámul a kiskoruak részére vagy gondnokul a méhmagzat, a születendő végrendeleti utóörökös vagy utóhagyományos, a távollevő örökös, utóörökös, köteles részre jogositott vagy hagyományos részére ajánlanak.
6. Kit ajánlanak a 14. életévüket meghaladott kiskoruak gyámul vagy gondnokul az 5. pont eseteiben?
7. Kit ajánl a közgyám és községi jegyző gyámul vagy gondnokul?
8. Elvállalja-e a javaslatba hozott gyám vagy gondnok a gyámságot vagy gondnokságot?
9. Annak megjegyzése, hogy a kiskoru örökösök születési anyakönyvi kivonatai a felvételi ivhez csatoltattak.

IV.

Biztositási intézkedések és egyéb megjegyzések.

....

....

....

....

....

....

....

....

Kelt.......................

III. számu minta — *(a 21. §-hoz.)*

.... **község elöljáróságától.**

A tek. ....[1])
parancsnokságának

....

Az 189...... évi .... hó .... napján elhalt .... tényleges szolgálatban álló (szabadságolt, tartalékos, szolgálaton kivüli viszonyban levő, nyugdijas) ....[2]) hagyatékában talált igazoló okmányokat és a katonai szolgálatra vonatkozó egyéb iratokat és tárgyakat az alábbi részletezés szerint idecsatolva tisztelettel megküldjük.

Kelt ....

....
elöljáró.

Az iratok és tárgyak részletezése:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

....

....

---

[1]) **Ha a közös hadsereghez (hádi tengerészet) tartozó egyén hagyatékáról van szó: azon cs. és kir. katonai kiegészitési kerület parancsnokságnak, —**

ha a honvédséghez tartozó egyén hagyatékáról van szó: azon m. kir. honvéd kiegészitő parancsnokságnak, —

ha a népfölkeléshez tartozó egyén hagyatékáról van szó: azon népfölkelő járásparancsnokságnak, —

ha a csendőrséghez tartozó egyén hagyatékáról van szó: azon csendőrszakasz-parancsnokságnak czimzendő, melynek körletében a község fekszik.

[2]) **Ide az elhunyt rendfokozata és ha ismeretes, csapatteste irandó. P.: cs. és kir. 10. huszárezredbeli tizedes; m. kir. 10. honvéd gyalogezredbeli honvéd; m. kir. III. csendőrkerületbeli csendőr.**

IV. számu minta — *(a 29. §-hoz.)*

V. I.

Jegyzék

a bemutatott vagy beküldött végrendeletekről.

Folyó szám	A bemutató, illetőleg a beküldő hatóság neve	A beérkezés napja	A végrendelkező neve	A kihirdetés napja	A kihirdetés után történt intézkedés megjelölése	Észrevételek
1	2	3	4	5	6	7

V. számu minta — *(a 30. §-hoz.)*

V. II.

Jegyzék

a kir. járásbiróság előtt tett közvégrendeletekről.

Folyó szám	A végrendelkező családi és utóneve, állása vagy foglalkozása és lakhelye	A végrendelkezés napja	A V. I. jegyzékbe történt átvezetés napja és a V. I. jegyzék folyószáma	Észrevételek
1	2	3	4	5

VI. számu minta — *(a 31. §-hoz.)*

Mutatókönyv

a végrendeletek jegyzékéhez

A végrendelkező neve	A végrendelet jegyzékbeli folyószáma (V. I. vagy V. II.)

VII. számu minta — *(a 35. §-hoz.)*

.... szám.

....

....

Az 189...... évi .... hó .... napján .... községben elhalt .... lakos .... hagyatéká- hoz a .... községben levő követ- kező vagyontárgyak tartoznak:

1. ....
....
....
....
....

Megkeresem ezeknek, valamint az örökhagyó esetleg ott található más vagyonának is haladéktalan leltározása és a leltárnak a .... kir. járásbirósághoz megküldése végett ....

Kelt .... 189.... év .... hó .... napján.

....

VIII. számu minta — *(a 37. §-hoz.)*

.... szám.

Értesités.

Az 189...... évi .... hó .... napján .... községben elhalt .... lakos hagyatékának leltáro- zását 189.... évi .... hó .... napján dél........ .... órakor .... kezdem meg.

Kelt .... 189.... évi .... hó .... napján.

....

IX. számu minta — (*a 39. §-hoz.*)

. .. . *szám.*

Leltár.

Felvétetett Budapesten, IV. kerület, Lipót-utcza 40. szám alatt 1896. évi szeptember hó 25. napján, Budapesten, IV. kerület, Lipót-utcza 40. szám alatt 1896. szeptember hó 20. napján elhalt Nagy Pál kereskedő, budapesti lakos hagyatékáról ....

....

Jelen voltak:

A ker. elöljáróság részéről:

Kiss Péter,
jegyző, mint leltározó közeg.

Fehér János,
becsüs.

A felek részéről:

özvegy Nagy Pálné,
az örökhagyó neje.

Nagy István,
az örökhagyó fia.

Tétel szám	Darab szám	A tárgy megnevezése	Becsérték tételenkint kor.	Becsérték tételenkint fil.	Becsérték összesen kor.	Becsérték összesen fil.
		I. RÉSZ.				
		Cselekvő állapot.				
		A) *Ingók:*				
		a) készpénz:				
1	32	10 frtos bankjegy	640	—		
2	40	ezüstkorona	40	—		
3	—	különféle váltópénz	12	60		
		b) ékszerek és drágaságok:				
4	1	aranyóra és aranylánc N. P. jelzéssel	200	—		
5	1	arany patkóalaku melltű	36	—		
		c) butorok és felszerelések:				
6	3	fényezett ágy	160	—		
7	4	» ruhaszekrény két-két ajtós	180	—		
8	1	» ebédlőasztal négyszögletes	55	—		
9	1	» hosszukás szalonasztal	20	—		
10	1	faragott könyvszekrény	200	—		
11	18	hajlitott faszék	50	—		
12	1	kétüléses hintó (jelenlevők állitása szerint javitás végett X. bognárnál.)	800	—		
		d) könyvek:				
13	372	kötet, az *A)* alatt becsatolt jegyzék szerint, értéke	280	—		
		e) ruhaneműek:				
14	2	téli kabát, barna prémmel és egyszerü fekete	200	—		
15	6	rövid kabát, viselt	16	—		
16	4	nadrág s mellény, viselt	5	—		
17	12	fehér ing	15	—		
		Az *A)* csoport összege			2.909	60

Tétel szám	Darab szám	A tárgy megnevezése	Becsérték tételenkint kor.	Becsérték tételenkint fil.	Becsérték összesen kor.	Becsérték összesen fil.
		Áthozat..			2.909	60
		B) *Követelések:*				
		a) értékpapirok:				
18	5	A belvárosi takarékpénztár részvénytársaság által 56., 58., 61., 87. és 91. sorszámok alatt, Budapesten, 1895. évi julius hó 20-án kiállitott, egyenként 100 frt névértékű részvény, 1896. évi augusztus hó 1-től 1920. évi julius hó 31-ig szóló 24 osztalékszelvénynyel s a szelvényutalványnyal. Utolsó tőzsdei árfolyam 204 korona, együtt..	1.020	—		
		b) betétkönyv:				
19	1	Az első hazai takarékpénztár által örökhagyó nevére kiállitott 005692. sz. betétkönyv szerint	3.000	—		
		ennek, a betéttől 1894. évi szeptember hó 20-ától 1896. évi szeptember hó 20-ig lejárt 4% kamatja	240	—		
		c) kötelezvény:				
20	1	Fekete Gábor budapesti lakos ellen, egy 1894. évi október hó 20-án kiállitott kötelezvény alapján fennálló, a budapesti jobbparti 106. sz. telekjegyzőkönyvben *C)* 10. alatt jelzálogilag bekebelezett, 1897. évi január hó 1-én lejáró kamat nélküli kölcsönkövetelés..........	21.000	—		
		d) egyéb követelés:				
21	1	Örökhagyónak, mint a »Nagy és Görög« közkereseti társaság beltagjának vagyonilletősége, a *B)* alatt idecsatolt utolsó évi mérlegben feltüntetett 24.000 kor. fele	12.000	—		
22	1	Örökhagyónak Pál István egri lakos ellen az Egerben levő szőlőbirtoka után, az 1890. évi január hó 1-én kelt szerződés alapján az 1895. évre járó haszonbér-követelése	800	—		
		Örökhagyó özvegye ezen követelést behajthatlannak mondja, mert a bérlő ingóságainak elidegenitése után ismeretlen helyre távozott	—	—		
		e) biztositási kötvény:				
—	1	Fekete Gábor budapesti lakos halála esetére szóló a »Gresham« biztositó társaság által 10.000 koronára kiállitott biztositási kötvény, mely azonban állitólag csak Fekete Gábornak a 20. tétel alatt foglalt tartozásának további biztositása végett adatott át örökhagyónak.....	—	—		
		A *B)* csoport összege......			38.060	—
		C) *Ingatlanok:*				
23	1	Az egri 1046. sz. telekjegyzőkönyvben + 23. hr. sz. alatt, a *C)* alatt becsatolt telekkönyvi kivonat szerint az örökhagyó tulajdonául felvett szőlő, melynek évi államadója a *D)* alatti adóbizonylat szerint 40 korona, értéke	8.000	—		
24	1	A Budapest jobbparti 462. sz. telekjegyzőkönyvben 3241. hr. szám alatt felvett, az *E)* alatt becsatolt telekkönyvi kivonat szerint örökhagyó és neje közös tulajdonaként bejegyzett lakóház (nyárilak), melynek évi állami házbéradója 400 korona, az egésznek értéke 40.000 korona, az örökhagyót illető felerész................	20.000	—		
		A *C)* csoport összege.....			28.000	—
		Cselekvő állapot főösszege....			68.969	60

Tétel szám	Darab szám	A tárgy megnevezése	Becsérték tételenkint kor.	tételenkint fil.	összesen kor.	összesen fil.
		II. RÉSZ.				
		Szenvedő állapot.				
		A) *Betegségi, temetési és kegyeleti költség:*				
		a) betegápolási költség:				
1	1	N. N. gyógyszerésznek *F)* alatt becsatolt részletes számlája	126	60		
2	—	Orvosi tiszteletdíj	100	—		
3	—	Betegápoló díja 3 hétre à 20 korona	60	—		
		b) temetési költség:				
4	1	Temetési költség a *G)* alatt becsatolt számla szerint	520	—		
		c) kegyeletes költség:				
5	1	Gyászmise	20	—		
		Az *A)* csoport összege			846	60
		B) *Tartozások:*				
6		Az I. 24. tétel alatt jelzett ingatlanon az *E)* alatt becsatolt telekkönyvi kivonat tanusága szerint *C)* 8. alatt a magyar kereskedelmi és iparbank javára egy 1890. évi julius hó 20-án kiállitott kötelezvény alapján 10.000 korona kölcsöntőke és 4 ½ % kamat erejéig van a' zálogjog bekebelezve. Ebből az összegből a *H)* alatt becsatolt nyugtakönyv szerint 2.000 korona tőke, valamint a kamatok 1896. év végéig törlesztve vannak. A fenmaradó 8.000 koronából az örökhagyót terhelő felerész	4.000	—		
7	1	Németh Józsefnek egy 1896. évi julius hó 1-én kiállitott, 1897. évi január hó 1-én lejáró, az örökhagyó által elfogadott váltón alapuló követelése	400	—		
		A *B)* csoport összege			4.400	—
		C) *Behajthatlan követelés:*				
8	1	Az I. 22. tétel alatt felvett követelés behajthatlanság miatt elesik	800	—		
		A *C)* csoport összege			800	—
		A szenvedő állapot főösszege			6.046	60

E szerint a cselekvő állapot.... 68.969 kor. 60 fil.
A szenvedő állapot .... 6.046 » 60 »
A hagyaték tiszta értéke ...... 62.923 kor. — fil.
azaz: Hatvankétezer kilenczszázhuszonhárom korona.

A leltározás díja és költsége a következőkben számittatik:

1. a leltározó díja:
2. a becsüs díja:

....

Özv. Nagy Pálné a felszámitott összeget kifizette.
A leltár a jelenlevő feleknek felolvastatott.

Kmft.

Kiss Péter s. k., *leltározó.*

Özv. Nagy Pálné s. k.

Fehér János s. k., *becsüs.*

Nagy István s. k.

X. számu minta — *(az 52. §-hoz.)*

.... szám.

Téritvény.

Az 1894 : XVI. t.-cz. 45. §-ának második bekezdése értelmében hivatalos használatra szükséges telekkönyvi kivonat, illetőleg telekkönyvi adatok kiszolgáltatása czéljából bizonyitom, hogy .... községnek halálesetfelvételre hivatott közege az 189.... évi .... hó .... napján elhalt .... halálesetfelvételi ivét 189.... évi .... hó .... napján ...... iktatószám alatt e biróságnál bemutatta.

Kelt ....

....
kir. járásbiró.

XI. számu minta — *(az 53. §-hoz.)*

Kimutatás

.... örökhagyónak telekkönyvileg bejegyzett követeléseiről és jogairól.

A község és a telekjegyzőkönyv megjelölése	A telekjegyzőkönyv illető lapjának tételszáma	Annak a személynek megnevezése, ki ellen a követelés, illetőleg a jog be van jegyezve	A bejegyzett követelés, illetőleg jog tüzetes megjelölése minőség és mennyiség szerint	Eszrevételek

43195. sz.
1895. okt. 11.

Igazságügyministeri rendelet

az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. életbeléptetése és az átmeneti intézkedések tárgyában.

Az 1894 : XVI. t.-cz. 126. §-ában nyert felhatalmazás alapján a m. kir. belügyi minister urral egyetértőleg a következőket rendelem:

1. §. Az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. az 1896. évi január hó 1-ső napján lép hatályba.

2. §. Mindazokban az ügyekben, melyekben az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt a hagyatéki tárgyalás már befejeztetett: az eljárást ugy a gyámhatóságnál, mint a biróságnál az eddigi szabályok alkalmazásával kell folytatni. Az eddigi szabályok alkalmazásával kell folytatni az eljárást abban az esetben is, ha a gyámhatóság vagy biróság az eddigi szabályok szerint hozzá beterjesztett ügyben az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt befejezett tárgyalásnak pótlását vagy kiegészitését rendeli el.

3. §. Mindazokban az ügyekben, melyekben a hagyatéki tárgyalás az 1894. évi XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt még be nem fejeztetett, a tárgyalásra és a további eljárásra az 1894 : XVI. t.-cz. szabályai alkalmazandók.

4. §. Azokban a hagyatéki ügyekben, melyeknek tárgyalásával a gyámhatóság az 1877 : XX. t.-cz. 246. §-a és az 1886. évi VII. t.-cz. 30. §-ának második bekezdése és a 34. §. alapján a községi elöljáróságot, a járási szolgabirót vagy az árvaszéki ülnököt bizta meg, az eljárás az eddigi szabályok alkalmazásával folytatandó, tekintet nélkül arra, vajjon az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba léptekor a hagyatéki tárgyalás befejeztetett-e vagy sem.

5. §. Az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt az 1868 : LIV. t.-cz. 580. és 581. §§-ai alapján beadott és az 1896. évi január hó 1. napja előtt még el nem intézett kérvényeket a kir. törvényszék intézi el az 1894 : XVI. t.-cz. azon intézkedéseinek alkalmazásával, melyek az örökösödési bizonyitványra vonatkoznak. Ha ezekre az intézkedésekre való tekintettel a kérvény valamely kelléke hiányzik, a törvényszék a kérvényt, a hiánynak kipótlása végett, záros határidő kitüzése mellett visszaadja a félnek.

Ha az 1896. évi január hó 1-én az első bekezdésben emlitett kérvény alapján a hirdetmény már ki volt bocsátva, a törvényszék — ha a hirdetményi határidő alatt igényló nem jelentkezik — az 1868. évi LIV. t.-cz. 581. §-ának alkalmazásával jár el; ha pedig a hirdetményi határidő alatt igénylő jelentkezik: a törvényszék az 1894 : XVI. t.-cz. 7. §-a szerint illetékes járásbirósághoz teszi át az iratokat az idézett törvény 103. §-ának második bekezdésében megszabott további eljárás végett.

6. §. Ha az örökhagyó az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt halt meg, az idézett törvény 4. §-ában emlitett határidőt az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte napjától kell számitani.

7. §. A gyámhatóság, valamint a kir. törvényszék azokat az ügyeket, melyekben az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt a hagyatéki tárgyalást még el nem rendelte, az 1894 : XVI. t.-cz. 7. §-a szerint illetékes járásbirósághoz teszi át. Ugyanez áll azokra az ügyekre is, me-

lyekben a tárgyalás már el volt rendelve, de amelyekben a gyámhatóság vagy a kir. törvényszék a tárgyalással megbizva volt hivatalos közegtől a megbizást elvonta s az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépteig más hivatalos közeget még nem bizott meg a hagyatéki tárgyalással.

8. §. A kir. közjegyző azokban az ügyekben, melyekben a tárgyalást az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt már befejezte, az iratokat, az eddigi szabályok szem előtt tartásával, annak a hatóságnak mutatja be, melytől a megbizást kapta.

A kir. közjegyző azokban az ügyekben, melyekben a tárgyalást az 1894. évi XVI. t.-cz. hatályba lépte előtt még be nem fejezte, a tárgyalásnak az 1894. évi XVI. t.-cz. szabályai szerint történt befejezése után az iratokat az idézett törvény 7. §-a szerint illetékes járásbiróságnak mutatja be és ha a megbizást nem ettől a járásbiróságtól kapta, az iratok bemutatásáról a megbizó hatóságnak jelentést tesz. Ebben az esetben a megbizó hatóság az ügyre vonatkozó iratokat megküldi annak a járásbiróságnak, melynek a kir. közjegyző a tárgyalási iratokat bemutatta.

Az iratok bemutatására vonatkozó fennebbi szabály nem érinti az 1894. évi XVI. törvényczikknek azon rendelkezéseit, melyek szerint a közjegyző egyes esetekben, midőn gyámhatósági jóváhagyás szüksége forog fenn, közvetlenül a gyámhatósághoz köteles az iratokat áttenni.

9. §. Mindaddig, mig a hagyaték tárgyalásával megbizott kir. körjegyző az iratokat be nem mutatja, avagy be nem jelenti, hogy az iratokat az 1894. évi XVI.-czikk 7. §-a szerint illetékes járásbiróságnak bemutatta, a hagyatéki tárgyalás befejezésére megszabott határidőt a megbizó hatóság tartja nyilván.

10. §. A 8. és 9. §§-ok rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni akkor is, ha az 1886 : VII. t.-czikk 34. §-a alapján birósági tag van megbizva a hagyaték tárgyalásával.

11. §. A biróság élő személynek magánvégrendeletét többé nem veheti őrizetbe. Az 1894 : XVI. t.-cz. hatályba léptéig a kir. törvényszéknél őrizetbe vett akár kihirdetett, akár ki nem hirdetett végrendeletek ezentul is ott maradnak. Ha azonban a kir. törvényszéknél végrendeletnek kihirdetése válik szükségessé: a kir. törvényszék a nála letett végrendeletet az örökösödési eljárásra illetékes járásbiróságnak, vagy a legközelebbi járásbiróságnak küldi át kihirdetés végett.

Az 1891. évi 4291. I. M. E. szám alatt kibocsátott birói ügyviteli szabályok 121. §-a hatályon kivül helyeztetik. Ugyanezen birói ügyviteli szabályok 241. §-a csak a kir. törvényszékekre marad érvényben; a járásbiróságokra nézve azonban csak annyiban tartja meg hatályát, a mennyiben más fontos iratok őrizetéről rendelkezik. (S. Ü. Sz. 147. §.)

91793. szám.
1895. nov. 5.

Belügymin. rendelet

az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. életbeléptetése tárgyában.

A gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877 : XX. t.-cz. számos szakaszát és az azon törvény alapján szervezett árvaszékek hatáskörét lényegesen módositotta és megváltoztatta az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz.

Hatályukat vesztik: az 1894 : XVI. t.-cz. 6. §-a és a 128. §. első bekezdése értelmében az 1877 : XX. t.-cz. 171. §. első bekezdésének első pontja és a 172. §., de csak a mennyiben ez az 1877 : XX. t.-cz. 171. §. első bekezdésének első pontjára vonatkozik;

az 1894 : XVI. t.-cz. 128. §-a második bekezdésének 3. pontja folytán az 1877 : XX. t.-cz. 219., 220., 221., 222., 223., 224., 225., 226., 227., 228., 229., 230., 233., 234., 235., 236., 237., 238., 239., 240., 241., 242., 243., 244., 245., 246., 247., 249., 251., 252., 253., 254., 255., 256. és 257. §§-ai s végül

az 1894 : XVI. t.-cz. 128. §-a ötödik bekezdéséhez képest az 1877 : XX. t.-cz. 250. §-ának 2., 3. és 4. pontjai.

Az 1894 : XVI. t.-cz. 128. §-ának harmadik bekezdése szerint az 1877 : XX. t.-cz. 30. §-ának rendelkezése azzal egészittetett ki, hogy gondnokságnak van helye a születendő végrendeleti utóhagyományos képviseletére is.

Az 1894 : XVI. t.-cz. 128. §-ának negyedik bekezdése szerint az 1877 : XX. t.-cz. 31. §-ának második és ötödik bekezdésének rendelkezései akként módosittattak, hogy a méhmagzat és a születendő végrendeleti utóörökösök és utóhagyományosok gondnokságának elrendelése és a gondnok kirendelése a gyámhatóság hatáskörébe tartozik.

Az 1877 : XX. t.-cz. 169. §-a annyiban módosult, amennyiben az ennek első bekezdésében idézett 1877 : XX. t.-cz. II. rész VI. fejezete helyébe az 1894 : XVI. t.-cz. harmadik és ötödik fejezete léptek.

Az 1879 : XX. t.-cz. 170. §-a annyiban módosul, amennyiben az ennek 1., 2. és 3. pontjaiban idézett 1877 : XX. t.-cz. 226., 228., illetve 234. §§-ai helyébe az 1894 : XVI. t.-cz. 14., 18., illetve 39. §-ai léptek.

Az 1877 : XX. t.-cz. 231. §-a az 1894 : XVI. t.-cz. 128. §-a hatodik bekezdése szerint azzal módosul, hogy a gyámhatóság abban az esetben, ha a haláleset-felvétel kijavitását, vagy a más községben lévő hagyatéki javak leltározását látja szükségesnek, ez iránt a hagyatéki bírósághoz fordul.

Az 1877 : XX. t.-cz. 250. §-ának 1. és 5. pontjai az 1894 : XVI. t.-cz. 128. §-ának ötödik bekezdése szerint azzal módosulnak, hogy e részben a gyámhatóság az érdekelteket, a körülményekhez képest a községi elöljáróság vagy a járási főszolgabiró utján hallgatja meg, vagy pedig az érdekelteket maga elé idézi.

Az 1877 : XX. t.-cz. 272. §-a az 1894 : XVI. t.-cz. 128. §-ának hetedik bekezdése szerint akként módosul, hogy a gyámhatóság a hagyatéki leltárba felvett, vagy a kiskoruak tulajdonába öröklés czimen jutott értékpapirokra és magánkötvényekre vonatkozó s az idézett szakaszban megjelölt teendőket csak az örökösödési eljárás befejezése után teljesiti.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. az ennek 126. §-a alapján az életbeléptetés és az átmeneti intézkedések tárgyában az igazságügyminister ur által velem egyetértőleg f. évi október hó 11-én 43195. szám alatt kibocsátott rendelet 1. §-a szerint az 1896. évi január hó 1. napján lép hatályba.

Ezen rendeletet, valamint az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. végrehajtása tárgyában folyó évi október hó 11-én 43194. I. M. szám alatt kelt belügy- és igazságügyministeri rendeletet kellő számu példányokban a vármegye közönségének oly felhivással küldöm meg, hogy azokat a vármegyei árvaszéknek (s a vármegye területén lévő rendezett tanácsu városok, esetleg gyámhatósági jog gyakorlatával felruházott községek árvaszékének) tudomás és miheztartás végett azonnal adja ki s egyuttal ugy a közigazgatási bizottságot, mint az árvaszéket (árvaszékeket) az 1877 : XX. t.-czikken alapuló gyámhatósági ügykörben az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. folytán 1896. évi január hó 1-ével beálló és jelen rendeletemben jelzett változásokról értesitse.

8335. szám.
1897. jan. 26.

Bel- és igazs. min. rendelet

a haláleset-felvételnek és a hagyatéki leltárnak a gyámhatósággal közlése tárgyában.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894 : XVI. t.-cz. 20. és 48. §. és az e törvény végrehajtása tárgyában 1895. évi 43194. I. M. sz. alatt kiadott belügy- és igazságügyministeri rendelet 23. és 58. §-ai értelmében a halálesetfelvételt és hagyatéki leltárt oly esetben, ha a kiskoru vagy gondnokság alá helyezett személy van érdekelve, két példányban kell felvenni és az egyik példányt a biróságnak, a másik példányt pedig a gyámhatóságnak kell megküldeni.

A végből, hogy ellenőrizhető legyen, vajjon a halálesetfelvevő, illetőleg a leltározó közeg azokban az esetekben, amelyekben a haláleset-felvételi iv és a hagyatéki leltár egyik példányát a gyámhatóságnak megküldeni köteles, erre vonatkozó kötelességét pontosan teljesiti-e, az 1895. évi 43194. I. M. szám alatt kiadott bel- és igazságügyministeri rendelet kiegészitéseül a következőket rendeljük:

1. A halálesetet felvevő, illetőleg a leltározó közeg köteles az emlitett esetekben a haláleset-felvételnek és leltárnak a biróság részére szóló példányát, mint »Első példányt«, a gyámhatóság részére szóló példányt pedig mint »Másodpéldányt« megjelölni és a biróság részére szóló példányon megjegyezni, hogy a másodpéldányt mikor és mely árvaszéknek küldte meg?

2. A biróság minden esetben győződjék meg arról, vajjon kiskoru vagy gondnokság alatt levő személyek vannak-e érdekelve és ha azt találja, hogy megfelelő esetben a haláleset-felvételi iven, illetőleg a leltáron a másodpéldánynak a gyámhatósághoz történt megküldése feljegyezve nincsen, a halálesetet felvevő, illetőleg a leltározó közeget külön jelentés tételére hivja fel. Mulasztás esetében a biróság az 1894 : XVI. t.-cz. 20. és 48. §§-ai és az 1895. évi 43194. I. M. sz. alatt kiadott bel- és igazságügyministeri rendelet 24. és 59. §-ai értelmében intézkedik.

3. Ha az örökhagyó kiskoru, vagy gondnokság alatt lévő személy hátrahagyásával halt

el s a biróság az 1894 : XVI. t.-cz. 2. §-ának utolsó bekezdése értelmében az örökösödési eljárásnak hivatalból való meginditását vagyon hiánya miatt mellőzi : erről az illetékes gyámhatóságot is kell értesiteni.

4. Oly esetben, midőn a halálesetfelvételi iv, illetőleg a leltár első példányán fel volt ugyan jegyezve, hogy a másodpéldány a gyámhatósághoz elküldetett, de a gyámhatóság arról értesiti a biróságot, hogy a haláleset-felvételi iv, illetőleg a leltár másodpéldányát nem kapta meg : a biróság a haláleset-felvétel, illetőleg a leltár másodpéldányának a gyámhatósághoz megküldéséről intézkedik és a mulasztó közeg ellen eljár.

5. Érintetlenül marad az 1895. évi 43194. I. M. sz. alatt kiadott bel- és igazságügyministeri rendelet 58. §-ának az a rendelkezése, mely szerint a biróság meghagyására, illetőleg megkeresésére felvett leltárt minden esetben csak egy példányban kell felvenni és a gyámhatósággal közlendő hivatalos másolatot a biróság késziti el. Ebben az esetben tehát a fenti rendelkezéseket nem kell alkalmazni.

B)

13249. szám.
1883. ápr. 10.

Szabályrendelet

(Igazságügyi és vallás- s közoktatásügyi ministeri)

a kir. adományozásból egyházi javadalmat élvező főpapok hagyatéki ügyében követendő eljárás tárgyában.

Az 1881 : LIX. t.-cz. 109. §-ában nyert felhatalmazás erejénél fogva rendeljük:

1. §. A kir. adományozásból egyházi javadalmat élvezett főpapnak (érsek, püspök, apát, prépost) hagyatékát azon vagyon képezi, amely az általa élvezett javadalom ingó és ingatlan törzsvagyonának elkülönitése, a javadalmi értékeknek az átadáskor volt állapot szerinti kiegészitése és a Kollonics-féle egyezmény értelmében a javadalomnak ingyen visszamaradó felszerelvény és egyéb értékek elkülönzése és kiválasztása után fenmarad.

2. §. A törzsvagyonnak és az ingyen visszamaradó felszerelvény s egyéb értékek elkülönitéseig, valamint a javadalmi értékeknek kiegészitéseig (1. §.):

1. A főpapi hagyatékra nézve az örökösök öröklési jogaikat nem érvényesithetik és a főpapnak vagy a főpap örököseinek magánhitelezői kielégitési végrehajtást arra nem intézhetnek.

2. A biróságok vagy más hatóságok pedig az elhunyt főpap utáni hagyatéki ügybe — a jelen rendeletben reájuk ruházott cselekményeken kivül — be nem avatkozhatnak.

3. §. A hatóságok, a javadalom átvételére kiküldött ministeri biztos megkeresésére, segédkezni tartoznak, hogy az elhunyt főpap által élvezett javadalom törzsvagyona, ugy nemkülönben a javadalomnak ingyen visszamaradó felszerelvény és egyéb értékek elkülönitésére és a javadalmi értékeknek az örökösök s netaláni magánhitelezők igényeit megelőzőleg leendő kiegészitésére nézve (1881. évi LIX. t.-cz. 109. §.) a következő §§-okban meghatározott eljárás akadály nélkül foganatosittathassék.

4. §. Ha a főpap az általa élvezett javadalomnak székhelyén hal meg, az illető káptalan, mihelyt az elhalálozásról értesül, erről

1. a vallás- és közoktatásügyi ministernek jelentést tesz, amelyben — ha az előtte tudva van — az elhunyt netaláni végrendeletének végrehajtóját is megnevezi;

2. azon kir. járásbirósághoz, melynek területén a javadalomhoz tartozó és az elhunyt által használt lakhelyiség fekszik, avégből folyamodik, hogy azon lakhelyiségnek, illetve az abban található ingóságoknak, a ministeri biztos megérkeztéig, ideiglenes zár alá vételét eszközölje; és

3. kebeléből két tagot választ, akiknek közbenjöttével lesz a lakhelyiség zár alá

veendő, valamint a további eljárás a kirendelendő ministeri biztos vezetése alatt folytatandó.

5. §. A királyi járásbiróság a folyamodvány vétele után — tekintet nélkül a hivatalos órákra — a kir. közjegyzőt, ha pedig az a késedelem nélküli eljárásban akadályozva lenne, vagy annak székhelye a zár alá veendő főpapi lakhelyiségtől távolabb esnék, a biróságnak egy birói tagját, vagy a birósági jegyzőt (aljegyzőt) azonnal kiküldi.

6. §. A birósági kiküldött az elhunyt főpapnak székhelyén, a káptalan két küldöttjének közbenjöttével, az ezek által kijelölt lak- és mellékhelyiségeket, ha a javadalom átvételére kiküldött ministeri biztos még a helyszinére meg nem érkezett volna, zár alá veszi és lepecsételi.

A zár alá vétel egyébként azon szabály szerint teljesitendő, amely a hagyatéknak zár alá vételére rendszerint alkalmaztatik és a zár alá vett helyiségek már az eljárás alatt a káptalan küldötteinek felügyeletére bizandók.

7. §. Az elhunyt főpap által a székhelyen kivül használt lakhelyiségnek zár alá vételére kirendelt birósági kiküldött a lakhelyiségben talált ingóságoknak leltározását — illetve zár alá vételét — és a helyiségnek lepecsételését, ha a káptalani megbizottak megjelennek, ezek közreműködésével, különben pedig hivatalból, az e részben fennálló szabályok szerint foganatositja, a talált végrendeletet magához veszi, a zár alá vett ingóságokat, valamint lepecsételt helyiségeket a káptalan küldötteinek felügyelete alá helyezi, a talált pénzt és értéktárgyakat pedig ugyancsak a káptalani kiküldötteknek átvételi elismervény mellett kézbesiti, ha pedig a káptalani kiküldöttek jelen nem lennének, a zár alá vett lakhelyiséget megbizható egyének felügyeletére bizza és a kézhez vett értéket a netaláni végrendelettel a kiküldő kir. járásbiróságnak jelentése kapcsán azonnal bemutatja.

8. §. A birósági kiküldött eljárásáról jegyzőkönyvet vesz fel, amelyet a káptalan küldöttei is aláirnak.

9. §. A kir. járásbiróság a kiküldöttnek jelentését akként intézi el, hogy ha a végrendelet létezik, ezt azonnal szabályszerüleg kihirdeti s ezt, valamint a jegyzőkönyvet és leltárt hiteles másolatban, a netaláni értékekkel együtt az illető káptalannak lehetőleg még a bemutatás napján és a ministeri biztosnak is megküldi.

10. §. Ha a főpap az általa élvezett javadalomnak székhelyén kivül hal meg, a községi elöljáróság a községre nézve illetékes kir. járásbiróságnak az elhalálozást táviratilag vagy küldöncz utján jelenti, és addig is, mig annak kiküldötte megérkezik, felügyel, hogy a lakhelyiségekből semmi el ne távolittassék.

11. §. A 10. §-ban emlitett jelentésnek vétele után a járásbiróság — tekintet nélkül a hivatalos órákra — az 5. és 7—9. §§-ok szerint jár el; a káptalant pedig az elhalálozásról szintén távirat vagy küldöncz utján értesiti, amely a 4. §-ban meghatározott intézkedéseket késedelem nélkül megteszi.

12. §. Ha az elhunyt főpap végrendelete nem a halálozás területére nézve illetékes valamelyik kir. közjegyzőnél őriztetik (1874 : XXXV. t.-cz. 85. §.), ez köteles a végrendeletet az ő székhelyére nézve illetékes járásbiróságnál benyujtani, a kir. járásbiróság pedig, a kihirdetés után, azon végrendeletnek hiteles másolatát ugy az elhunyt főpap hagyatéki biróságának, mint szintén a vallás- és közoktatásügyi kir. ministernek késedelem nélkül felterjeszti.

Ha pedig a ministeri biztos eljárása közben találtatnék meg a végrendelet, ezt a ministeri biztos az illetékes hagyatéki biróságnak kihirdetés végett azonnal kézbesiti.

13. §. A vallás- és közoktatásügyi kir. minister, a káptalan jelentésének vétele után, a javadalom átvételére, ennek érdekei képviseletére és a jelen rendeletben szabályozott további eljárás fogana-

tositására ministeri biztost küld ki, aki mellé egy közalapitványi királyi ügyész és a számfejtési munkálatokra egy számvevőségi tag is kirendelhető.

14. §. A ministeri biztos kiküldetéséről:

1. a kincstári jogügyek igazgatóságát;

az illető káptalant, az elhunyt végrendeletének végrehajtóját és

az elhunyt főpapnak ismeretes tartózkodásu vérrokonait vagy végrendeleti örököseit értesiti; egyuttal

2. azon napot, amelyen a javadalom átvételét a főpapi székhelyen megkezdi, meghatározza, és

3. a kir. kincstári jogügyek igazgatóságát, valamint az elhunytnak ismert vérrokonait vagy végrendeleti örököseit felszólitja, hogy az eljárásnál megjelenjenek, vagy magukat képviseltessék, mert különben az közbenjárásuk nélkül is eszközöltetni fog.

15. §. Azon körülmény, hogy a ministeri biztos az elhunyt főpap ismert tartózkodásu vérrokonainak vagy végrendeleti örököseinek mindenikét a kiküldetésről nem értesitette, illetve az eljárásnál való megjelenésre fel nem szólitotta, vagy hogy a kir. kincstári jogügyek igazgatósága vagy a felszólitott vérrokonok vagy végrendeleti örökösök vagy a káptalani küldöttek a kitüzött határidőben meg nem jelentek, vagy annál állandólag jelen nem voltak, avagy a ministeri biztos eljárása ellen bármi észrevételt vagy kifogást tettek: sem az eljárásnak megkezdését, sem szakadatlan folytatását nem akadályozhatja.

16. §. A ministeri biztos eljárása megkezdésével azonnal intézkedik:

1. hogy az elhunyt által élvezett javadalomnak összes pénztárainál, valamint egyéb számadó hivatalainál a számadási könyvek a főpap elhunytának napjával lezárassanak és a követelési, valamint szenvedő állapotról a kimutatások neki beadassanak, és

2. a székhelyre illetékes kir. járásbiróság vezetőjét megkeresi, hogy a kiküldetésében végzendő tények bizonyitására az eljárás szinhelyére a kir. közjegyzőt kiküldje, vagy annak akadályoztatása esetében (1874: XXXV. t.-cz. 25. és 214. §§.) a helyszinén megjelenjen.

Ha a főpapi javadalom több közjegyző területére terjed ki, a ministeri biztos, a fentebb irt czélból, mindig a terület szerint illetékes kir. járásbiróságot keresi meg.

Ezen eljárásnál a kir. közjegyzőt — habár eljárásának tárgyát csak a tanusitás és nem leltározás képezi — az 1880. évi LI. t.-cz. 22. §-ában meghatározott dij illeti, melyet az időközi jövedelmek és az örökösök közösen viselnek.

17. §. Eljárásáról a ministeri biztos jegyzőkönyvet vezet.

Az eljárás megkezdésekor a ministeri biztos, a káptalan küldötteinek meghallgatásával, a maga részéről egy vagy két szakértőt választ (1868: LIV. t.-cz. 213. §.) és hasonlóan egy vagy két szakértőnek (1868: LIV. t.-cz. 213. §.) választására a megjelent vérrokonokat vagy végrendeleti örökösöket összeségben felszólitja.

A 3-ik, illetőleg az 5-ik szakértőt, és ha valamelyik fél nem akarna nevezni, vagy ha az örökösök egymás közt megegyezni nem tudnának, ezek részére is a szakértőket a kir. járásbiróság nevezi ki.

A szakértőket a kir. járásbiróság a polg. törv. rendtartás intézkedései szerint meghitelteti, és az ezen birói cselekmény alkalmából felvett jegyzőkönyvnek hiteles másolatát, az eljárási iratokhoz leendő csatolás végett, a ministeri biztosnak kiadja.

A szakértők az elhunyt főpap által élvezett javadalomhoz tartozó összes ingó és ingatlan vagyonnak összeirásánál, illetőleg leltározásánál és esetleg megbecslésénél alkalmazandók.

A javadalomhoz tartozó erdőségek megbecsléséhez, valamint, ha oly tárgy leltároztatik, amelyhez különös szakismeret szükséges, ezen tárgyra is a fentebb megirt módon külön szakértők választandók.

A külön alkalmazott szakértőket azon

kir. járásbiróság is meghiteltetheti, amelynek területén a külön szakértőknek alkalmazását igényelt tárgy fekszik.

A szakértőknek dijait szükség esetén a kir. járásbiróság állapitja meg s ezen dijakat felében az időközi jövedelmek, másik felében pedig az örökösök viselik.

18. §. A javadalmi törzsvagyon elkülönzését s annak kiegészitését, a rongálmányok kinyomozását, felvételét s azok megállapitását, a javadalom részére ingyen visszamaradó felszerelés elkülönzését, a jelenlevő örökösök és a szakértők meghallgatása mellett, a ministeri biztos eszközli az alábbi intézkedések szemmel tartása mellett.

19. §. Az összeirás, illetőleg leltározás tárgyát az elhunyt főpap által élvezett javadalomhoz tartozó összes ingatlanok és azon található ingóságok képezik.

Kiváló figyelem forditandó a ministeri biztos részéről:

1. a földbirtokra mivelési ágak szerint — jelesen, hogy a korábbi müveleti ágak a jövedelmezőség hátrányára nem változtattak-e át? aminek kinyomozása tekintetéből a birtokot bejárja és megszemléli; — az erdőknél arra: hogy azok müvelése nem hanyagoltatott-e el, továbbá az erdészeti rendszabályok pontosan megtartattak-e és tulvágások nem tétettek-e?

2. az épületek állapotára; amelyekről pontos és részletes leirást készit s összeegyezteti a talált állapotot az átadáskor volt állapottal;

3. a marhaállományra;

4. egyéb állandó felszerelvényre.

Ugyanezen alkalommal tüzetesen megvizsgálja a ministeri biztos, hogy a javadalomhoz tartozó ingó és ingatlan vagyonból és különösen az állandó felszerelvényből valami felsőbb engedély mellett, vagy a nélkül nem adatott-e el, és hogy az engedély mellett vagy a nélkül tett eladás következtében befolyt érték a javadalom törzsvagyonához csatoltatott-e?

Valamint a meglevő, ugy a netán hiányzó tárgyakról jegyzék készitendő, amely utóbbiban kiteendő, hogy az azokért befolyt érték a törzsvagyonhoz csatoltatott-e?

Az összeirás s illetőleg a leltározás mindig a helyszinén teljesitendő.

Az összeirás- s illetőleg leltározásnál azon sorrend követendő, amelyet a ministeri biztos meghatároz; lehetőleg megtartandó azonban a sorrendje azon összeirás- s leltárnak, amelylyel a javadalom az elhunytnak átadatott.

20. §. Az összeirás- s illetőleg leltárakban pontosan leirandó:

1. a leltározott tárgy s annak állapota, továbbá kiteendő:

2. hogy a leltározott tárgy a javadalomnak az elhunyt főpap részére átadásakor már megvolt-e, vagy az az elhunyt által kötelezettségszerüleg a javadalomba lépésekor vagy később nyert átalányösszeg vagy egyéb kedvezmény fejében — illetve a nyert engedély alapján az utódot is terhelő kölcsönpénzen, avagy kötelezettség nélkül, saját jövedelméből — szereztetett-e meg és hogy megfelel-e a kötelezettség feltételeinek, illetve, ha a nélkül szereztetett, szükséges volt-e annak megszerzése és nyert-e az által a javadalom értékben? és

3. a leltározott tárgyon tapasztalt rongálvány vagy egyéb hiány és az annak jó állapotba leendő hozására szükséges költség.

21. §. A szakértők eljárásukban mindenben a polg. törv. rendtartás intézkedéseit alkalmazzák, véleményeiket azonban részletes költségvetés kiséretében — melynek alapjául az azon vidékbeli anyagárak, fuvar- és munkabérek szolgálandnak — minden tárgyra nézve irásban terjesztik elő, amely költségvetés általuk aláiratván, az eljárásról vezetett jegyzőkönyvhöz füzendő.

Hogy a szakértők feladatuknak pontosan megfelelhessenek, a ministeri biztos rendelkezésükre bocsátja ugy azon leltárt, amelylyel a javadalom az elhunytnak átadatott, mint a leltározás tárgyai-

nak az átadáskor volt állapotára vonatkozó netaláni egyéb iratokat.

Ugyancsak a ministeri biztos, a vonatkozó ministeri rendeletekre hivatkozással, mutassa ki mindazon kedvezményeket, amelyekben az elhunyt javadalmas részesült és azon kötelezettségeket, amelyeket a kedvezményekért vagy önként elvállalt, avagy amelyek reá rovattak, hogy a szakértők alaposan megvizsgálhassák, miszerint az elhunyt főpap mindezeknek mennyire felelt meg, és a mulasztás pótlása az elhunyt főpap vagyonából minő megtérítéseket igényel?

22. §. A jelenlevő érdekeltek ugy az összeirás- s illetőleg leltározásra, mint szakértőknek véleményére nézve, ide értve a ministeri biztost is, netaláni észrevételeiket megtehetik, amely észrevételek a ministeri biztos által vezetett jegyzőkönyvbe iktattatnak.

23. §. Ha az elhunyt főpap által élvezett javadalomhoz tartozó összes ingatlanok és az azokon levő ingó vagyon, valamint a javadalom kegyuraságához tartozó plébániák, iskolák és netaláni egyéb épületek összeirattak s illetőleg leltároztattak és az azok jókarba helyezésére szükséges költségekről a kimutatások elkészittettek, a ministeri biztos ezen okiratok alapján külön-külön kimutatást készit:

1. a javadalom készpénz- és értékpapirból álló törzsvagyonáról, valamint a törzsvagyonhoz tartozó lejárt, de még be nem hajtott tőkéről, milyenek: a maradékföld, irtvány, szőlőváltsági tőkék, eladott ingatlanok vagy egyéb tárgyak vételárai stb.;

2. az értékpapiroknak lejárt, de be nem váltott szelvényeiről, továbbá az esedékes, de be nem hajtott kamatkövetelésekről és haszonbérekről;

3. a fennálló bérleti és haszonbéri, ugy nemkülönben a még nem véglegesitett adás-vevési szerződésekről és az azok alapján letett óvadék- vagy biztositék-pénzekről;

4. a házi felszerelvényekről;

5. a könyvekről;

6. az ékszerekről, papi öltönyökről, egyházi czélokra szolgáló szerek-, eszközök- és készülékekről;

7. az állandó feszerelvényekről, amélyekhez tartozik mindazon gazdasági vagy egyéb felszerelvény, amely mint ingó törzsvagyon van az e részben fennálló szabályrendelet által a javadalomhoz megállapitva, és amely mint ilyen az elhunyt főpapnak a javadalommal együtt vagy átadatott, vagy későbbi engedély mellett beszereztetett, vagy amelynek beszerzésére később köteleztetett.

Ezen állandó felszerelvényekhez tartoznak még azon tárgyak is, melyeket a javadalmat élvezett előd az utódra hagyni tartozik, mint: diszhintók, diszfogat, bizonyos meghatározott mennyiségü gabona, bor, hordó, konyhakészlet stb.;

8. azon mindennemü felszerelvényről, amelyeknek értéke külön-külön 21 frton alul van, amely felszerelvények a fennálló szabályrendeletek értelmében a javadalomnak, illetve utódnak ingyen visszamaradnak;

9. a javadalombeli összes épületekről, ideértve a kegyuri épületeket is; ezen épületekről a kimutatások jószágtestek s illetőleg községenkint készitendők; az épületleirás egyik rovatát képezi a hiányok és a rongálmányok helyreállitásainak költségrovata, melybe minden egyes épületnél a szakértők által részletesen megállapitott költségek egyetemes összege bevezettetik és pedig megkülönböztetve a kisebb, vagyis a 63 forinton aluli és a nagyobb költségeket, vagyis a 63 forinton felül levőket, az előbbiek a folyó jövedelmek, az utóbbiak a hagyatéki tömeg részére esnek;

10. a javadalombeli összes és művelési ágak szerint felsorolandó földbirtokról;

11. a marhaállományról;

12. az állandó felszerelvényeken (7. pont) felül levő mindennemü gazdasági

szerelvényről, amelyek egyenkint 21 forinton felüli értéküek.

Külön-külön kimutatást készit továbbá a ministeri biztos:

13. a pénztári állapotról;

14. azon költségekről, amelyek az elhunyt által nyert kedvezményekkel szemben elvállalt, vagy az elhunytra rótt kötelességeknek éppen nem, vagy nem pontosan lett teljesitéséből eredő hiányoknak pótlására szükségeltetnek;

15. az elhunyt javadalmas élvezeti időszakára eső, de hátralékban levő mindennemü állami, törvényhatósági, községi, vizszabályozási stb. terhekről és adókról, a javadalmat terhelő kölcsöntőkék és kamatok lejárt, de fizetetlen részleteiről, és a javadalom egyéb tartozásairól, amelyek külön-külön rovatokban sorolandók fel;

16. az állandó felszerelvényeken felül talált gabonáról, takarmányról, borról, fáról és épületanyagról;

17. azon tárgyakról, amelyek az elhunytnak a javadalom elnyerésekor leltárilag átadattak, de amelyek az elhalálozáskor teljesitett leltározásnál meg nem találtattak, amely tárgyaknak megtéritési értékeül az átadási leltárban kitett érték veendő;

18. az elhunyt javadalmas által az épületekben engedély vagy jóváhagyás nélkül ujonnan emelés vagy hozzáépités által tett javitmányokról, valamint a kötelezettségen felül beszerzett kisebb, egyenkint 21 forinton aluli értékü szerelvényekről;

19. a javadalom activ és passiv pereiről;

20. részint a helyi viszonyok, részint a javadalomban vezetett számadások tekintetbe vételével, a ministeri biztos elkészitteti az utolsó évi termelésre forditott mindennemü kiadások, milyenek a szántás, vetőmag, napszámok stb. kimutatását;

21. az illető vidéki hatóságoktól beszerzi mindennemü termények és gazdasági leltári czikkek utolsó évi középárainak piaczi árjegyzékeit, részint a hiányolt tárgyak értékének megállapithatása, részint pedig a függő jövedelmek feloszthatása tekintetéből, és végre

22. a ministeri biztos elkészitteti azon kiadásoknak jegyzékét, amelyek az elhunytnak temetésére, az érette tartott halotti istentiszteletre és ünnepélyességekre, továbbá a széküresedés következtében elbocsátandó szolgaszemélyzet végkielégitésére forditattak.

24. §. Az elhunyt által élvezett javadalomnak átadására vonatkozó összeirások, illetőleg leltár és egyéb iratok, valamint az elhalálozás következtében készitett összeirás, leltár és netaláni becslés, továbbá a készitett kimutatások alapján a ministeri biztos mindenekelőtt tüzetesen vizsgálja meg:

vajjon a javadalmi törzsvagyonban netalán tapasztalt hiányok és rongálmányok és a javadalombeli netalán hiányzó értékek a leltározott összes tárgyakban — illetve azok értékében — teljes fedezetet találnak-e?

Ha a teljes fedezet hiányzik, a vallás- és közoktatásügyi kir. ministernek, a fedezetlen összeg megközelitő megjelölése mellett, azonnal tegyen jelentést, hogy a kárnak az elhunyt főpap által netalán az élvezett javadalom területén kivül is birt magánvagyonból leendő megtéritésére nézve a szükséges törvényes intézkedések késedelem nélkül megtétethessenek.

Ezen intézkedéseket — amennyiben szükségesnek tartja — a ministeri biztos a javadalom képviseletében szintén megteheti, és ezen esetben jelentésében a tett intézkedéseket is előterjeszti.

25. §. Azon összeirás, illetőleg leltár, amelylyel a javadalom törzsvagyona és a javadalmi értékek, valamint felszerelvények az elhunyt főpapnak a javadalomba lépésekor átadattak, valamint a 23. §. értelmében elkészitett és netaláni egyéb kimutatások, végre a javadalom élvezetének ideje alatt a javadalomra vonatkozólag kibocsátott királyi vagy

ministeri rendeletek képezik azon okiratokat, amelyek alapján a törzsvagyon és a javadalmi utód részére ingyen visszamaradó tárgyak és felszerelvény tettleg elkülönittetnek, a javadalmi értékek és felszerelvények kiegészittetnek, és az előleges, valamint a végleges leszámolási okiratok elkészittetnek.

26. §. Az elhunyt által élvezett javadalom törzsvagyonának és illetve állandó felszerelvényének elkülönitésére, továbbá a javadalmi értékeknek kiegészitésére nézve mindenben a Kolonics-féle egyezmény és az annak alapján kiadott szabályrendeletek az irányadók.

Ennélfogva :

1. azon tárgyak, amelyek a javadalomnak törzsvagyonát, illetve állandó felszerelvényét képezik, ugyanazon menynyiségben és értékben különitendők el a tömegből, amennyiben azok az elhunyt főpapnak a javadalomba lépésekor átadattak, vagy a javadalomban léte alatt megszereztettek, és

2. elkülönitendők a tömegből azon tárgyak, amelyek az emlitett egyezmény és szabályrendeletek értelmében az utódnak, illetve a javadalomnak ingyen maradnak.

27. §. Ha az előző §-ban emlitett elkülönzés alkalmával az tünik ki, hogy a törzsvagyonból vagy állandó felszerelvényekből némelyek részben vagy egészben hiányzanak : akkor a ministeri biztos az elkészitett összeirások, leltárak és kimutatások alapján számba veszi és az elhunyt hagyatékának terhére irja :

1. mindazon összegeket, amelyek a törzsvagyonból, illetve az állandó felszerelvényből hiányzó tárgyaknak megszerzésére szükségeltetnek.

Ezen összegek vagy az egyszer s mindenkorra meghatározva levő, vagy ilyenek nem létében a javadalom környékén fennálló árak szerint állapittatnak meg ;

2. mindazon összegeket, amelyek a tapasztalt rongálmány helyrehozására szükségesek. (Lásd 23. §. 9. pont.)

A számba veendő költségeknek megállapitására a szakértői becsü az irányadó.

Számba veszi továbbá :

3. az elhunyt által a javadalomban léte alatt tett tulélvezményt, vagy egyes tárgyaknak jogtalan elidegenitése által felmerült kárt ;

4. azon kiadást, amely az elhunytnak temetésénél, a halotti istentiszteleteknél és az ünnepélyességeknél felmerült, továbbá a széküresedés következtében elbocsátandó szolgaszemélyzet végkielégitésére fordittatik, és

5. azon költséget, amelyet a leltározás, esetleg becslés és a javadalomnak elkülönitése, illetve átvétele okozott.

28. §. Ezek megtörténte után a ministeri biztos összeállitja az előleges leszámolási okiratot, amely két részből áll :

az elsőbe irandó az elhunyt tömegének a javadalom irányában a fentebbiek szerint kinyomozott tartozása, és

a másodikba az elhunyt tömegének a javadalommal szemben levő követelése.

I. A tömegnek tartozását, illetve a javadalomnak a tömeg ellenében követelését képezik a 27. §-nak 1—5. pontjai alatt felsorolt terhek, ellenben :

II. a tömegnek követelését képezi mindazon vagyon, amely a 26. §-ban meghatározott elkülönités és a 27. §-ban felsorolt téritmények és ingyen visszamaradó tárgyak után fennmarad.

A leszámolási okiratba ugy a tartozás mint a követelés, a czimek szerint elkülönitve, szám szerinti összegekben irassék be, amely összegekre nézve ismét a szakértői becsü s illetőleg a 23. §. 20. és 21. pontjai alatt emlitett okiratok az irányadók.

A leszámolási okirat két részében részletezett összegek főösszegei, és az azok egybevetéséből származott eredmény az eljárásról vezetett jegyzőkönyvbe is beirandó.

29. §. Az előleges leszámolási okiratot a ministeri biztos a jelenlevő örökösökkel közli, akiknek szabadságában áll ugy a leszámolási okiratra, mint az

annak alapját képezett összeirásokra, illetőleg leltárra, valamint a szakértői véleményekre nézve észrevételeiket akár a közlés alkalmával azonnal, akár a ministeri biztostól e czélból rövid uton kért és meg nem hosszabbitható 30 napi határidő alatt szóval vagy irásban megtenni.

A szóval tett észrevételek az eljárásról vezetett jegyzőkönyvbe veendők fel, az észrevételeket tartalmazó s külön beadandó irat pedig a jegyzőkönyvhöz füzendő.

A kitüzött határidő elteltével előterjesztett észrevételek sem a ministeri biztos által, sem a későbbi tárgyalásoknál figyelembe nem vehetők.

30. §. Ha az örökösöknek a leszámolás eredményére nézve észrevételeik vannak: a ministeri biztos a tömeg tartozása, illetve a javadalom követelése tekintetében az örökösökkel, a felsőbb jóváhagyás fenntartásával, egy átlagos összegre nézve kiegyezést kisérel meg.

A kiegyezési eljárásnál a fősulyt a ministeri biztos a létező viszonyokra és a fennforgó méltányossági szempontokra helyezze, tekintettel lévén azon javitmányokra, amelyeket az elhunyt főpap a javadalom előnyére saját költségén, a hozzáépités vagy uj épités által tett, valamint azon kisebb szerelvényekre, amelyeket jövedelmezőbb (intensiv) gazdálkodás tekintetéből, kötelezettségén felül megszerzett (23. §. 18. pont) és amelyek által a tömeg követelése a javadalommal szemben a fennálló rendeletek értelmében nem emelkedhetik, miután ily javitmány- vagy szerelvényért az örökösök megtéritést egyáltalán nem igényelhetnek.

31. §. A létrejött egyezséget a ministeri biztos az eljárásról vezetett jegyzőkönyvbe vezeti be, és ugy ezen esetben, mint akkor is, ha az egyezség létre nem jön, az összes iratokat a vallás- és közoktatásügyi kir. ministerhez jelentéssel beterjeszti.

32. §. A vallás- és közoktatásügyi kir. ministernek, illetve ennek megbizásából a ministeri biztosnak, az előző §§-okban meghatározott eljárás alatt is, jogában áll a 26. §. szerint tett elkülönités után fennmaradt és a tömeg követelését képező vagyonból, a szakértői becsü, vagy az örökösökkel megállapitott árak szerint, a javadalom részére szükségesnek tartott tárgyakat készfizetés mellett megtartani.

33. §. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister, a ministeri biztos jelentése következtében:

1. a fentebbiek szerint keresztülvitt elkülönités után fennmaradt vagyonból azon tárgyakat, amelyek a javadalom részére meg nem tartattak, és amelyeket a javadalom érdekeinek veszélyeztetése nélkül kiadhatni vél, valamint az esetleg megtartott tárgyakért járó készpénzt, mint a főpapi hagyatéknak egy részét, az örökösök s illetőleg a hitelezők részére az elhunyt főpap székhelyére nézve illetékes kir. járásbiróságnak további törvényszerü eljárás végett kiadatja;

2. az esetben, ha az örökösök az előleges leszámolási okiratra észrevételt nem tettek, vagy tettek ugyan, de közöttük és a ministeri biztos között a javadalom követelésére nézve egyezség jött létre, és a ministernek a leszámolási okiratra észrevétele nincs, — illetve a létrejött egyezséget elfogadja — az előleges leszámolást, illetve a tömeg tartozási és követelési állapotát a létrejött egyezséghez képest végérvényesen meghatározza, és a netalán még kijáró tárgyakat vagy készpénzt az illetékes kir. járásbiróságnak kiadatja, és erről a megerősitett leszámolási okirat vagy egyezség hiteles másolatának megküldése mellett az illetékes járásbiróságot értesiti;

3. az esetben pedig, ha a leszámolási okiratot vagy az egyezséget el nem fogadja, a vallás- és közoktatásügyi minister az ügyet végérvényes eldöntés végett egy e czélból alakitott bizottság-

hoz utasitja, miről az örökösöket illetékes hatóságaik utján értesiti.

Ugyanezen bizottsághoz utasitandó az ügy az esetben is, ha az örökösök a leszámolási okiratot el nem fogadják, és velük egyezség sem jött létre.

34. §. A kir. adományozásból egyházi javadalmat élvezett főpapnak elhalálozása alkalmából a javadalmi törzsvagyonnak és az ingyen visszamaradó tárgyaknak a tömegből való elkülönitése és a hiányzó javadalmi értékeknek ugyancsak a tömegből való kiegészitése céljából tett intézkedések következtében, a vallás- és közoktatásügyi minister, mint az egyházi javadalom érdekeinek képviselője, és az elhunyt főpap örökösei között felmerülő vitás kérdéseknek végérvényes eldöntésére évről évre, és pedig mindenik év január havában, vegyes bizottság alakittatik.

Ezen bizottságnak elnöke a vallás- és közoktatásügyi minister, kit akadályoztatása esetén az ő ajánlatára Ő Felsége által kinevezett egyén helyettesit; tagjai pedig:

a kir. igazságügyministeriumnak, a kir. pénzügyministeriumnak s a vallás- és közoktatásügyi kir. ministeriumnak egy-egy tanácsosa, vagy esetleg a kir. kincstári jogügyek vagy a közalapitványi ügyek igazgatói, akiket az illető ministerek neveznek ki, továbbá

a kir. Curiának két birája, akiket a kir. igazságügyminister nevez ki, és

egy az elhunyt főpapnak vérrokonai vagy végrendeleti örökösei által esetről esetre kijelölt egyén.

Amennyiben ezek a vallás- és közoktatásügyi kir. minister felszólitásának vételétől számitott 4 hét alatt a bizottsági tagot egyértelmüleg ki nem jelölik, vagy a kijelölt egyén a megbizást el nem fogadja, a bizottság ezen hatodik tagját a kir. igazságügyminister a kir. Curia biráinak sorából rendeli ki.

A bizottság akadályozott tagjainak helyettesét az illető minister rendeli ki.

Előadó ezen bizottságban a vallás- és közoktatásügyi minister által a fentebbiek szerint kinevezett tag; — jegyzőt pedig a vallás- és közoktatásügyi kir. minister ministeriuma kebeléből rendel, és ő intézkedik a 33. §. esetében a bizottságnak mielébbi összehivására, valamint a bizottság határozatainak kiadására nézve is.

35. §. A bizottság — amennyiben azt szükségesnek tartja — pótlásokat rendelhet el, és az érdekelt felektől, illetve képviselőiktől az eljárásra, valamint a leszámolási okiratra nézve megfelelő záros határidő alatt kiegészitő nyilatkozatot kivánhat.

A bizottság szótöbbséggel határoz, a szavazatoknak megoszlása esetében pedig az elnök szavazata dönt.

A határozatot a bizottság elnöke és a bizottságnak az elnök által kijelölt két tagja irja alá, és az az örökösöknek, illetve megbizottjaiknak, valamint foganatositás végett a vallás- és közoktatásügyi kir. ministernek irásban adatik ki.

Egyéb tekintetben ügyrendjét a bizottság önmaga állapitja meg.

36. §. Azon vagyonon felül, amely a fentebbiek szerint véghezvitt elkülönités után fenmarad, a tömegnek további követelését képezi még az elhunyt főpap által élvezett javadalom jövedelmének a volt javadalmas halála napjáig esedékes része.

Ezen jövedelmi követeléssel szemben a tömegnek tartozását képezi:

1. mindazon kiadásnak aránylagos része, amely az elhunyt által élvezett javadalomnak jövedelmeztetéséhez szükséges volt (23. §. 20. p.);

2. a javadalmi épületekben tapasztalt azon rongálmányok helyreállitására forditandó kiadások, amelyek egyenkint 63 frton aluliak (23. §. 9. p.) és

3. azon költség, amelyet a javadalomnak leltározása, esetleges becslése és elkülönitése az előleges leszámolási okiratnak összeállitása után (27. §.) okozott.

37. §. A jövedelmi követelés kiszámittatván, a tömegnek még fennálló tartozása és követelése alapján a végleszámolási okirat állittatik ki a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister által, amely okirat az örökösökkel, illetve megbizottaikkal — netáni észrevételeiknek 4 hét alatti előterjesztése végett — azzal közöltetik, hogy, amennyiben a kitüzött záros határidő alatt észrevételeiket be nem adják, az okirat általuk elfogadottnak fog tekintetni.

38. §. Ha az örökösök a végleszámolási okiratot elfogadják, vagy az arra nézve tett észrevételek után egyezség jött volna létre : az elhunyt által élvezett javadalom törzsvagyonának elkülönitésére és a javadalmi értékeknek kielégitésére, valamint a halálozási év jövedelmének felosztására nézve folyamatba tett eljárás befejezést nyert s a vallás- és közoktatásügyi kir. minister a tömeg követelésének még hátralevő részét a 33. §-ban emlitett kir. járásbiróságnak kiadatja.

Amennyiben pedig az egyezség nem sikerült volna, a vallás- és közoktatásügyi kir. minister az iratokat, az ügy ezen részének végérvényes eldöntése czéljából, a 33. §-ban emlitett bizottságnak adja ki.

39. §. Az eljárásnak egyezséggel vagy bizottságilag lett végleges befejezése után a vallás- és közoktatásügyi kir. minister Ő Felségének jelentést tesz.

40. §. A javadalomnak élő főpapoktól való átvételére és a javadalomnak átadására, valamint széküresedés esetén annak miként kezelésére nézve fennálló rendeletek a jelen rendelet által nem érintetnek.

41. §. Hasonlóképp nem érintetnek ezen rendelet által az erdélyi katholikus statusnak az egyházi javadalmak átvételénél eddig gyakorlott önkormányzati és egyéb jogai sem, de a javadalom átvétele és kiegészitése tekintetében, egyöntetüség szempontjából, az ország erdélyi részeinek római és görög-katholikus püspökségeire nézve is a fentebbi eljárási módozatok alkalmazandók.

42. §. Jelen rendelet ki nem terjed:

1. azon ügyekre, amelyekben a leszámolási okiratra, vagy erre és a halálozási év jövedelmének felosztására nézve a vallás- és közoktatásügyi kir. minister már határozott; és

2. azon ügyekre, amelyekben a hagyatéki eljárás a kir. biróságok által már jogérvényesen folyamatba tétetett, amely birósági eljárás s annak folyamán tett intézkedés által azonban a javadalomnak a magánkövetelésekkel szemben törvényileg biztositott elsőbbsége nem érintethetik.

C)

T. 107/15. szám.
1904. jul. 19.

Igazs.- és vall. s közokt. min. rendelet

a végrendelet nélkül elhalt alsóbb rendü katholikus papok hagyatéka tárgyában.

Az örökösödési eljárásról szóló 1894. évi XVI. t.-cz. 127. §-ában nyert felhatalmazás alapján rendeljük, a mint következik:

1. §. A végrendelet nélkül elhalt alsóbb rendü, vagyis a Kollonics-féle egyezmény (1715 : XVI. t.-cz.) alá nem tartozó latin, görög és örmény szertartásu katholikus papok hagyatékában való részesedés tárgyában érvényben levő anyagi jogszabályok az 1894 : XVI. t.-czikk 127. §-ához képest érintetlenül fentartatnak.

E papi hagyatékokban való részesedésre vonatkoznak nevezetesen a következő különös jogszabályok:

1. A hagyatéki vagyonból levonandó első sorban a temetés költsége és a hagyaték rendezésének költsége, ezután a cselédség bére, az orvosok tiszteletdija, a gyógyszertár számlája s végül az elhalt után netán fenmaradt egyéb tartozás.

2. Azokban az egyházmegyékben, a hol az elhalt papok könyveire és ruháira nézve az egyházmegyei határozmányok (statutumok) intézkedéseket tartalmaznak, ezek az intézkedések érvényben maradnak azzal a megszoritással együtt, hogy amennyiben az elhunyt hagyatéka nem fedezné az 1. pontban emlitett terheket és tartozásokat, e vagyontárgyak értéke is ezeknek a terheknek és tartozásoknak törlesztésére forditandó.

3. A tiszta hagyatékból levonandó az 1839. évi márczius 12-én 9554. sz. alatt kelt helytartótanácsi rendelettel ujolag érvénybe helyezett 1802. évi julius 13-án 18253. sz. alatt kelt rendelet értelmében a papneveldéket, az elaggott papok intézetét és egyéb jótékony intézeteket megillető és az egyházmegyei határozmányokban részint a hagyaték bizonyos százalékában, részint határozott összegben megállapitott rész.

A polgárositott határőrvidéken az 1792. évi április 12-én kelt rendelet szerint, melynek idevonatkozó rendelkezését a határőrvidékre nézve az 1839. évi márcz. 12-én 9554. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet érvényben hagyta, a tiszta hagyatékból 5% vonandó le a papnövelde és az elaggott papok pénzalapja javára.

4. A megmaradt hagyatékot az 1774. évi május 27-én 2474. sz. a. kelt legfelsőbb királyi, valamint az annak alapján 1774. évi augusztus 8-án 3524. sz. a. kibocsátott helytartótanácsi rendelet értelmében három egyenlő részre kell osztani, u. m. *a)* az egyház, *b)* a rokonok és *c)* a szegények harmadára.

Olyan egyháziak hagyatéka, kik sem plébánosi, sem egyéb egyházi javadalmat nem élveztek, hanem mindig vagy saját vagyonukból éltek, vagy magánosoknál mint tanitók vagy nevelők működtek, az 1812. évi október 6-án 4030/24269. sz. a.

kelt helytartótanácsi rendelet értelmében érvényes végrendelet hiányában egészen a rokonokra, s ha ilyenek nem maradtak, egészen az államkincstárra száll.

5. Az egyházat illető harmadrész hováforditása az erre vonatkozó szabályok szerint történik. Az 1822. április 16-án 9044. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet értelmében az egyházat illető harmadrész három egyenlő részre osztandó, melyekből egy rész azé az egyházé, melynél az elhalt legutóbb működött, két rész pedig az egyházmegyei pénztáré.

6. A rokonok harmada, ha nincsenek rokonok vagy ha a rokonok az örökhagyótól a tizedik iznél távolabb állanak, az államkincstárt illeti (1776. évi márczius 18-án 1240. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelet).

7. A szegények harmada, ha ezer koronát nem halad meg, az 1819. évi julius 23-án 8372. sz. a. kelt legfelsóbb királyi rendelet értelmében azon egyház szegényeit illeti, a hol az örökhagyó legutóbb működött. E szabály alól ki van véve a kanonokok után maradt hagyatéknak a szegényekre eső harmada, mely ha ezer koronát nem halad meg, az 1807. évi julius 21-én 14670. sz. a. kelt helytartótanácsi rendelethez képest a káptalani birtokok szegényeit illeti.

Ha a rokonok szegények, a kanonokok és egyéb alsó rendü papok hagyatékának a szegényekre eső és ezer koronát felül nem haladó harmadát az 1774. évi augusztus 8-án 3542. helytartótanácsi szám alatt kibocsátott rendelet alapján a rokonoknak kell — amennyiben kérik — kiadni.

Ha a szegényekre eső egy harmad meghaladja az ezer koronát: az 1807. évi julius 21-én 14670. sz. alatt kelt helytartótanácsi rendelet értelmében az illetékes egyházmegyei hatóság által készitett és kormányhatósági megerősitést nyert felosztási tervezet állapitja meg, hogy a szegények harmadából milyen jótékony alapok és milyen arányban részesüljenek.

A felosztási tervezet megalkotásánál az örökhagyó szegény rokonai, ha kérik, tekintetbe veendők.

8. Az 1812. évi október 6-án 4030—24269. sz. alatt kelt helytartótanácsi rendelet értelmében a javadalmukat királyi adományozásból biró azon apátok vagy prépostok hagyatéka, kik egyszersmind kanonokok vagy plébánosok voltak, amennyiben apáti vagy préposti javadalmuk birtoklásának első évében érvényes végrendelet hátrahagyása nélkül halnának el, azon szabályok szerint osztandó fel, melyek a kanonokok és plébánosok hagyatékára nézve az előző pontok szerint meg vannak állapitva. Kivételt képez a hagyaték azon része, mely az apátság vagy prépostság javaiban a fundus instructuson felül — beszámitva a függő termést is — találtatott, mert ezen rész, valamint az első birtoklási év elmultával az egész hagyaték a Kollonics-féle egyezmény szerint birálandó el.

9. A fentebbi szabályokat kell megfelelően alkalmazni a leszármazók és özvegy hátrahagyása nélkül elhalt görögkatholikus papok hagyatékára is azzal az eltéréssel, hogy az 1808. évi deczember 20-án 26838. sz. alatt kelt helytartótanácsi rendelet 2. §-a és a helytartótanácsnak 1836. évi január 4-én 113. sz. alatt kelt rendelete értelmében a hagyatéknak a szegényekre eső harmada minden körülmények között az illető egyházmegyei özvegy- és árvaalap javára forditandó.

10. A végrendelet nélkül elhalt volt, de saecularisált szerzetesek után egy harmadrészt a rokonok vagy azok hiányában az államkincstár kap. A másik két harmad azon pénzalapot illeti, amelyből fizetésüket huzták (1836. évi január 4-én 113. sz. alatt kelt helytartótanácsi rendelet).

11. Érvényes végrendelet nélkül elhalt szerzetesek hagyatéka a szerzeté, amelyhez tartoztak, még akkor is, ha a lelkipásztorkodásban vagy különben a kolos-

toron kivül haltak el (1836. évi január 4-én 113. sz. alatt kelt helytartótanácsi rendelet).

12. Az erdélyi püspöki egyházmegyében a 3—11. pontokban idézett rendeletek és az azokban foglalt jogszabályok helyett az 1822. évi egyházmegyei zsinat határozmányai (Statuta Almae Dioecesis Transylvanicae anno 1822. die 17-ma Aprilis in Synodo Dioecesana publicata et concordibus votis approbata) vannak érvényben. E határozmányok értelmében a tiszta hagyatékot négy egyenlő részre kell osztani; ebből egy negyedrész az egyházmegyei papnevelő intézetet és az elaggott papok alapját egyenlő felerészben, a többi pedig az egyházat, a rokonokat és a szegényeket illeti, ha azonban a rokonok szegények, a szegényekre eső negyedrészt is a rokonoknak kell kiadni.

2. §. Az örökösödési eljárásra, az 1894. évi XVI. t.-czikket, az e törvény végrehajtása tárgyában 1895. évi 43194. sz. alatt kibocsátott bel- és igazságügyministeri rendeletet és az ezzel kapcsolatos későbbi rendeleteket kell alkalmazni az alább következő §§-okban foglalt módositásokkal, pótlásokkal és kiegészitésekkel.

3. §. Az örökösödési eljárást hivatalból kell meginditani.

Az eljárás folyamán az egyházat az egyházmegyei hatóságok által kiküldött biztos képviseli.

Amennyiben az egyházmegyei hatóság másként nem intézkedett; az egyházmegyei hatóság által kiküldött biztos képviseli az 1. §. 2. és 3. pontjában emlitett jogosultakat is.

4. §. A halálesetet felvevő közeg köteles a halálesetről az egyházmegyei hatóságot és a közalapitványi kir. ügyigazgatóságot is közvetlenül levél utján haladéktalanul értesiteni és ennek megtörténtét a haláleset-felvételi ivben megjegyezni.

Az 1894 : XVI. t.-cz. 14—16. §-ában emlitett biztositási intézkedéseket az idézett §§-okban meghatározott módon meg kell tenni akkor is, ha van is az örökhagyó elhalálozása helyén olyan személy, akinek kezeinél vagy felügyelete alatt az 1894 : XVI. t.-cz. 14. §-a szerint meghagyni lehetne.

5. §. A hagyatékot hivatalból kell leltározni. A leltározás az 1894 : XVI. t.-cz. 37. §-ában meghatározott eseteken kivül is kir. közjegyzőre bizható.

A leltározás megkezdésének idejéről értesiteni kell az egyházmegyei hatóságot és a közalapitványi kir. ügyigazgatóságot is.

Az elhunyt plébános birtokában talált azoknak a könyveknek leltározása tekintetében, melyek az előd hagyatékából származnak és mint ilyenek nem képezték az elhunyt plébános tulajdonát, az 1894. évi XVI. t.-cz. 40. §-ának második bekezdését kell alkalmazni.

A leltározás alkalmával különösen ki kell puhatolni és a leltárba felvenni az örökhagyónak a cselédség bére, az orvosi tiszteletdij czimén, ugyszintén a gyógyszertár számlája alapján fennálló tartozását.

6. §. A hagyatéki biróság a hagyatéki tárgyalás elrendelése alkalmával (1894. évi XVI. t.-cz. 50. §.) hirdetményt bocsát ki, amelyben felhivja az örökhagyó hitelezőit, hogy követeléseiket a hirdetményben kitüzött záros határidő alatt a hagyaték tárgyalásának vezetésével az 1894 : XVI. t.-cz. 51. §-a értelmében megbizott kir. közjegyzőnél jelentsék be.

A hirdetményi határidőt legalább egy hónaptól legfölebb három hónapig terjedő időtartamra kell kitüzni.

A hirdetmény közzétételére és a határidő számitására az 1894 : XVI. t.-cz. 54. §-ának intézkedései megfelelően alkalmazandók.

7. §. A követelések bejelentése a kir. közjegyzőnél szóval vagy irásban történhetik. A szóval történt bejelentést a kir. közjegyző röviden jegyzőkönyvbe foglalja. A bejelentésben ki kell tenni a követelés alapját, összegét, járulékait és csatolni kell a bizonyitó okirat egyszerü másolatát,

A kir. közjegyző a bejelentésekről naplót vezet, amelybe azokat a beérkezés sorrendje szerint bevezeti.

A bejelentés megtételéről, tartalmáról és idejéről a kir. közjegyző a bejelentőnek, ha kéri, hivatalos bizonyitványt ád.

8. §. Az a hitelező, aki a hagyaték átadása előtt ugyan, de a 6. §-hoz képest kitüzött hirdetményi határidő letelte után jelenti be követelését, ha ennek folytán az érdekeltek meghallgatása válnék szükségessé, az ebből eredő költséget viselni köteles.

9. §. A 6. §-hoz képest kitüzött hirdetményi határidő lejártával a kir. közjegyző a hitelezőket és a feleket, különösen pedig az egyházmegyei hatóság kiküldött biztosát és a közalapitványi kir. ügyigazgatóságot tárgyalásra idézi.

10. §. A tárgyalás alkalmával az örökhagyó tartozásait a tárgyalási jegyzőkönyvben vagy a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolt külön jegyzékben egyenként fel kell sorolni.

A tartozások közé nemcsak azokat kell felvenni, melyeket a hitelező bejelentett, hanem azokat is, amelyekről a biróságnak az iratokból tudomása van, vagy amelyeknek felvételét bármelyik örökös kéri.

Mindenik tartozásnál ki kell tüntetni, lejárt és vitás-e?

Mindenik követelésre nézve a megjelent feleket meg kell hallgatni.

A hitelező csak annyiban kifogásolhatja egy másik hitelező követelését, amennyiben a hagyaték a hitelezők kielégitésére nem elegendő.

A fél vagy a hitelező elmaradása nem akadályozza a tartozások kérdésében a hagyatéki tárgyalás befejezését.

11. §. A tárgyalás alkalmával meg kell hallgatni az érdekelteket a hagyatéki vagyon értékesitésének, valamint a követelések kielégitésének és biztositásának módozatai tekintetében.

Amennyiben az összes érdekeltek — ide értve a hitelezőket is — egyértelmüleg a hagyatéki vagyon értékesitésének más módját nem határozzák el: az értékesités az 1894 : XVI. t.-cz. 95—97. §§-aiban meghatározott módon történik.

Az az érdekelt, aki a tárgyalásról elmarad, olyannak tekintendő, mint aki a tárgyalásnál megjelentek részéről a hagyatéki vagyon értékesitése tárgyában hozott határozathoz hozzájárult.

12. §. A hagyatéki tárgyalás nem terjed ki arra, hogy az egyház és a szegények jutaléka kik között és mily módon osztassék fel.

13. §. A hagyatéki biróság a megtartott tárgyalás alapján, ha szükséges, a hagyatéki vagyonnak vagy e vagyon egy részének értékesitéséről gondoskodik és megállapitja a hagyatéki terhek és a tartozások kielégitésének sorrendjét.

14. §. A hagyatékból a jelen rendelet 1. §-ának 1. pontja értelmében mindenekelőtt a hagyaték rendezésének költségeit kell kielégiteni. A hagyaték rendezésének költségei közé tartoznak a leltározás költsége, a közjegyző dija, az 1894. évi XVI. t.-cz. 123. §-ának második bekezdésében emlitett gondnoki dijak.

Ezután ki kell elégiteni az örökhagyó temetésének költségét, a cselédség bérét, az orvosok tiszteletdiját, a gyógyszertár számláját és egyéb gyógyitási költséget.

Ezek után az örökhagyó egyéb tartozásaira kerül a sor. A lejárt és nem vitás tartozásokat ki kell elégiteni. A le nem járt és a vitás követeléseket pedig biztositani kell. A biztositás tekintetében az 1894 : XVI. t.-cz. 77. §-ának második bekezdését kell alkalmazni.

15. §. Ha a hagyaték nem elegendő a 14. §-ban emlitett terhek és tartozások kielégitésére, a hagyatéki biróság csakis az idézett §. első bekezdésében emlitett költség kielégitéséről intézkedik és azután a hagyatéki iratokat a csőd megnyitása végett a csődbirósághoz teszi át, mely a csődöt a hagyatéki biróság megkeresésére, amennyiben a csődnyitás egyéb feltételei fenforognak, hivatalból megnyitja.

A csődbiróság a csődeljárás befejezése után a netán fenmaradt hagyatéki va-

gyonértéket a csőd megszüntetésével egyidejüleg a hagyatéki biróságnak adja át.

Ha a hagyaték a 14. §. első bekezdésében emlitett költség kielégitésére sem elegendő: aránylagos kielégitésnek van helye olykép, hogy mindenekelőtt a készpénzkiadások elégitendők ki.

16. §. A hagyatéki biróság annak a hitelezőnek, akinek követelése ellen kifogást emeltek, 15 napos záros határidőt tüz ki, hogy a követelés érvényesitése iránt az illetékes biróság előtt az eljárást meginditsa s ennek megtörténtét ugyanezen határidőn belül a hagyatéki biróságnál igazolja, esetleg kimutassa, hogy az eljárás már folyamatban van.

Ha a hitelező ezt elmulasztja: a letett biztositékot vissza kell adni, a másnemü biztositékot fel kell oldani, s a biztositékul visszatartott hagyatéki vagyont az öröklésre jogosultak részére ki kell adni.

17. §. A kielégitési sorrend megállapitása az átadó végzésbe is befoglalható.

A hagyatéknak a terhek és tartozások kielégitése után fenmaradó részét az öröklésre jogosultaknak kell átadni, az egyház és a szegények jutaléka tekintetében a részleges osztály mellőzésével.

Ha a rokonok közt egyezség nem jön létre, de a többi jogosultakat illető rész nem vitás: a biróság részleges hagyatékátadó végzést hoz.

18. §. A kielégitési sorrendet megállapitó, illetőleg az átadó végzés jogerőre emelkedése után a hagyatéki biróság megfelelően intézkedik annak foganatositása iránt.

A jelen rendelet 1. §-ának 2. és 3. pontjában emlitett jogosultaknak és az egyháznak jutaléka, ugyszintén a szegények jutaléka, ha az ezer koronát meg nem haladja, az egyházmegyei hatóság rendelkezésére bocsátandó.

Ha a szegények jutaléka az ezer koronát meghaladja, a hagyatéki biróság az iratokat a vallás- és közoktatásügyi ministerhez terjeszti fel a felosztási tervezet tárgyában teendő megfelelő intézkedés végett és időközben is gondoskodik e vagyon zárlatszerü kezeléséről és biztositásáról, a tervezet megerősitése után pedig a vagyon kiadása iránt a tervezetnek megfelelően intézkedik.

19. §. A jelen rendelet 1904. évi szeptember hó 1-én lép hatályba.

Mindazokban az ügyekben, melyekben 1904. évi szeptember hó 1-je előtt a hagyatéki tárgyalás már befejeztetett, az eljárást az eddigi szabályok szerint kell folytatni; az eddigi szabályok alkalmazásával kell folytatni az eljárást abban az esetben is, ha az 1904. évi szeptember hó 1-je előtt befejezett tárgyalásnak pótlása vagy kielégitése rendeltetett el.

Mindazokban az ügyekben, melyekben a hagyatéki tárgyalás 1904. évi szeptember hó 1-je előtt még be nem fejeztetett, a tárgyalásra és további eljárásra a jelen rendelet szabályai alkalmazandók.

V.

1899 : XV. Törvényczikk

AZ ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ-VÁLASZTÁSOK FELETTI BIRÁSKODÁSRÓL;

végrehajtási rendelettel és ügyrenddel.

1899 : XV. Törvényczikk

AZ ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ-VÁLASZTÁSOK FELETTI BIRÁSKODÁSRÓL.

ELSŐ CZIM.

Általános határozatok.

1. §. Az országgyülési képviselő-választások érvényessége felett a képviselőházat megillető biráskodás, ezen törvény 3. §-ában meghatározott esetekben, a jelen törvény hatályba léptétől számitott nyolcz évre a m. kir. Curiára ruháztatik át.

2. §. Az 1. §-ban megállapitott idő lejártával a választások érvényessége feletti biráskodás kizárólag a képviselőházat illeti meg.

3. §. A választás érvénytelen és annak megállapitása kérvény utján kérhető:

1. ha a képviselő a választás időpontjában a törvény értelmében választható nem volt;

2. ha a képviselő a választónak, vagy ennek tudtával hozzátartozójának, azon czélból, hogy az ő reá szavazzon, vagy bizonyos jelöltre ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, pénzt vagy pénzértéket, vagy más előnyt ad vagy igér; ugyszintén, ha a képviselő ily cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett;

3. ha a képviselő valamely választót, vagy ennek hozzátartozóit azon czélból, hogy az ő reá szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, oly előny elvonásával fenyeget vagy befolyásolni törekszik, amelyet az illető valamely viszteljesités mellett vagy anélkül, de jogosan bir, vagy ily cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett;

4. ha a képviselő valamely választót erőszak vagy fenyegetés által választójogának szabad gyakorlatában megakadályozott, vagy ily cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett;

5. ha a képviselő, aki a választás alkalmával közhivatalt viselt, hivatali hatáskörébe eső cselekménye, vagy erre vonatkozó igérete által valamely választót arra birni törekedett, vagy hivatali hatalmával visszaélve arra kényszeritett, vagy pedig hivatali alárendeltjét arra utasitotta, hogy őreá szavazzon, vagy bizonyos jelöltre ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, továbbá ha hivatali alárendeltjét ebből a czélból hivatali hatalmának felhasználására utasitotta, vagy ennek a jelen pontban meghatározott valamely cselekményében részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett;

6. ha a képviselő általános képviselőválasztásoknál a választási határidőt kitüző belügyministeri rendeletnek a hivatalos lapban való közzétételétől, időközi választásoknál azon naptól kezdve, amelyen a képviselőház vagy annak elnöke az uj választást elrendelte, a

választási eljárás befejeztéig, a kérdéses választásra jogosult választókat: azon czélból, hogy őreá szavazzanak, vagy hogy más jelöltre ne szavazzanak, vagy hogy a szavazástól tartózkodjanak, eteti vagy itatja, vagy ily cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett;

7. ha a képviselő a kérdéses választást megelőzőleg 3 hónapon belül azon czélból, hogy a választás eredményét befolyásolja, gyülekezeten nyilvánosan, szóval vagy nyomtatvány, irat, képes ábrázolat terjesztése, vagy közszemlére kiállitása által büntett vagy vétség elkövetésére egyenesen felhivott, vagy a törvény ellen vagy a hatóságoknak törvényes hatáskörükben kiadott rendelete, meghagyása, határozata ellen engedetlenségre egyenes felhivást intézett vagy terjesztett, vagy ily cselekményben részes;

8. ha a képviselő a 7. pontban meghatározott módon, időben és czélból valamely osztályt, nemzetiséget vagy hitfelekezetet az állampolgárok vagy egy részük ellen gyülöletre izgatott; vagy ha a magyar államot képező országok közt fennálló államközösség ellen, vagy a magyar állam területi épsége és egysége ellen, ugy a nemzet politikai egysége ellen, ugyszintén, ha a tulajdon vagy a házasság jogintézménye ellen izgatott vagy törvény ellenére magán- vagy köztulajdonnak felosztásával ámitott, vagy ily cselekményben részes;

9. ha a képviselő:

a) a kérdéses választást megelőzőleg három hónapon belül, a vallás szertartásainak végzésére rendelt helyiségben, vagy vallásos jellegü gyülekezeten a választás eredményének befolyásolását czélzó nyilatkozatot tett;

b) abból a czélból, hogy egy vagy több választó ő reá szavazzon, vagy bizonyos jelöltre ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, az egyházi kegyszerekben való részesitésre tett igéretet, vagy egyházi fenyiték alkalmazásával, vagy a kegyszerek elvonásával, vagy tulvilági büntetéssel fenyegetett;

c) a vallási tisztelet tárgyait, vagy olyan tárgyakat, melyek egyházi szertartások végzésére rendelvék, a választók gyülekezetén, vagy választási menetben használt;

d) vagy ilyen cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleegyezett;

10. ha a 2., 3., 4., 5., 6. és 9. pontokban meghatározott cselekményeket más valaki követte el és bebizonyittatik, hogy oly választó, kivel szemben a fent meghatározott cselekmények valamelyike elkövettetett, a képviselőre szavazott, vagy pedig a szavazástól tartózkodott és a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte (4. §.);

11. ha:

a) közhivatalnok olyan választónak, aki az ő hivatali alárendeltje, arra nézve, hogy mely jelöltre szavazzon, vagy mikor szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, utasitást adott; vagy bármely választót hivatali hatáskörébe eső cselekménye vagy mulasztása, illetőleg ezekre vonatkozó igérete vagy fenyegetése által, vagy pedig általában hivatalos hatalmának felhasználásával bizonyos jelölt melletti vagy elleni szavazásra, vagy a szavazástól való tartózkodásra birt, vagy hivatalos hatalmával élve kényszeritett; vagy

b) a csendőr, rendőr és a fegyveres erő közreműködése nem a csend és rend fentartása és a választói jog szabad gyakorlásának oltalma érdekében, hanem más czélból, nevezetesen: a választók felszólitására, összegyüjtésére vagy fedezet alatti szállitására a végből vétetett igénybe, hogy azok választói jogukat gyakorolják, vagy hogy a választási székhelyen vagy a szavazási helyen megjelenjenek, vagy az ottani megjelenésben akadályoztassanak; vagy

c) a választók személyes szabadságuk korlátozásával, a választás eredményé-

nek befolyásolása czéljából, bizonyos helyen őriztettek;

még pedig akkor is, ha ezen *a)—c)* alpontokban körülirt cselekmények bármelyikét a csendőr, rendőr vagy a fegyveres erő tagja önkényesen, illetékes utasitás nélkül követte is el,

és ha bebizonyittatik, hogy az a választó, kivel szemben az *a)—c)* alatti cselekmények valamelyike elkövettetett, a képviselőre szavazott vagy más jelöltre való szavazástól tartózkodott és a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte. (4. §.)

Annak megállapitása, hogy azon esetben, midőn a karhatalom közreműködése a kérvénynyel megtámadott választásnál — a választói jog szabad gyakorlásának oltalma czimén — vétetett igénybe, ezen oltalom szüksége fenforgott-e, minden egyes esetben a bizonyitási eljárás utján felderitendő körülmények gondos mérlegelésével, a kir. Curia hatáskörébe utaltatik;

12. ha bizonyos választók, kik nem a képviselőre, hanem más jelöltre akartak szavazni: oly czélból, hogy a választásban részt ne vehessenek, a választás helyén kellő időben való megjelenésben gátoltattak és kimutattatik, hogy ezen választók számbavételével (5. §.) a képviselő az érvényes szavazaztok általános többségét nem nyerte el, vagy pedig az ujabb szavazás (1874 : XXXIII. t.-cz. 82. §.), melynek folytán a képviselő megválasztatott, nem azon két jelölt között lett volna elrendelendő, akikre nézve megtartatott;

13. ha bizonyos választók, akik nem a képviselőre, hanem más jelöltre akartak szavazni, a választást vezető, vagy más hivatalos közeg intézkedése által, a választás folyamata alatt és annak helyén választó-joguk gyakorlatában törvényellenesen gátolva lettek, vagy a szavazatszedő küldöttség elnöke által szavazatuk törvényellenesen visszautasittatott vagy semmisnek nyilvánittatott és e mellett kimutattatik, hogy ezen választók számbavételével (5. §.) a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte, vagy pedig hogy az ujabb szavazás (1874 : XXXIII. t.-czikk 82. §.), melynek folytán a képviselő megválasztatott, nem azon két jelölt között lett volna elrendelendő, akikre nézve megtartatott;

14. ha a 12. és 13. pont alatt meghatározott esetekben be nem bizonyittatik, hogy azon választók, akik szavazati joguk gyakorlatában akadályoztattak, kire akartak szavazni, az azonban kimutattatik, hogy ezen választók számbavételével (5. §.) a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét nem nyerte el, vagy pedig az ujabb szavazás (1874 : XXXIII. t.-cz. 82. §.), melynek folytán a képviselő megválasztatott, nem azon két jelölt között lett volna elrendelendő, akikre nézve megtartatott;

15. ha a választásnál a szavazás alapjául nem az 1874 : XXXIII. t.-cz. 55. §-a szerint érvényes névjegyzék szolgált;

16. ha a választási elnök a jelen törvény 154. §-a által a választás szabadsága és a rend fenntartása érdekében reá rótt kötelességeket oly módon, illetőleg azon czélzattal szegte meg: hogy a választás eredményét a képviselő javára meghamisitsa; vagy ha a választók bevonulására, a választási székhelyen való elhelyezésére és a szavazási helyiségekkel való összeköttetésére nézve olyan rendelkezéseket tett, melyeknek világosan látható czélját a választási eredményeknek a képviselő javára meghamisitása képezte;

17. ha a választási elnök a jelen törvény 155. §-ának megsértésével a választási eljárást nem a kitüzött napon vagy helyen nyitotta meg.

A választási eljárásnak reggeli 8 óra előtt történt megnyitása csak annyiban képez érvénytelenségi okot, amennyiben a választási elnök az ajánlást reggeli 8 és fél óráig el nem fogadta és ezáltal a választók az ajánlattételben akadályoztattak.

A választási eljárásnak reggeli 8 órán tul történt megnyitása csak az esetben képez érvénytelenségi okot, amennyiben a választási elnök azt szükség nélkül halasztotta el. Érvénytelen a választás akkor is, ha a választási eljárás megnyitása reggeli 9 óra után történt;

18. ha a választási elnök a jelen törvény 156. §-ának ellenére az ajánlást el nem fogadta, vagy ha a megválasztott képviselő törvényesen nem volt jelölve;

19. ha a jelen törvény 156. §-a ellenére a választási elnök bizalmi férfiak alkalmazását nem engedte meg;

20. ha a választási elnök a jelen törvény 157. §-ának első bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére a választást befejezettnek nem nyilvánitotta, vagy ha több egyén képviselőjelöltnek ajánltatott s ennek daczára a választási elnök a szavazást valamennyi törvényszerüen ajánlott jelöltre el nem rendelte, vagy ha a választási elnök a szavazást szükség nélkül a törvényben meghatározott időn tul kezdette meg, vagy az ily halasztást, a választási elnök rendelete ellenére, a szavazatszedő küldöttség elnöke követte el.

A szavazás megkezdésének elhalasztása reggeli 10 órán tul nem terjedhet;

21. ha az 1874 : XXXIII. t.-cz. 75. és 83. §§-ai (jelen törvény 159. §.) ellenére azon községek vagy városrészek, amelyek a megállapitott sorrendben meg nem jelentek, szavazásra fel nem hivattak, és emellett kimutattatik, hogy a képviselőre legalább annyi érvényes szavazat nem adatott, amennyi a választói névjegyzékben foglalt összes választók általános többségének megfelel;

22. ha a szavazásnál az 1874 : XXXIII. t.-cz. 76. §-ának azon rendelkezése, hogy a szavazás nyilvánosan és élőszóval történik, meg nem tartatott;

23. ha az 1874 : XXXIII. t.-cz. 80. §-a ellenére a szavazás két órát meghaladólag függesztetett fel és csak azután folytattatott, és emellett kimutattatik, hogy a képviselőre a megszakitás időpontjáig legalább annyi érvényes szavazat nem adatott, amennyi a választói névjegyzékben foglalt összes választók általános többségének megfelel;

24. ha a választási elnök oly jelölt visszalépését jelentette ki, aki nem lépett vissza, és emellett kimutattatik, hogy a képviselőre a kijelentés időpontjáig legalább annyi érvényes szavazat nem adatott, amennyi a választói névjegyzékben foglalt összes választók általános többségének megfelel (1874 : XXXIII. t.-cz. 81. §.);

25. ha a választás az 1874 : XXXIII. t.-cz. 82. §-ában foglalt bármely rendelkezés ellenére történt;

26. ha a jelen törvény 159. §-ának a záróra kitüzésére vonatkozó rendelkezései megsértettek és emellett kimutattatik, hogy azon időpontban, midőn a záróra a törvény szerint kitüzendő lett volna, a képviselőre legalább annyi érvényes szavazat be nem adatott, amennyi a választói névjegyzékben foglalt összes választók általános többségének megfelel;

27. ha az, akit a választási elnök országgyülési képviselőnek kijelentett, az érvényes szavazatok általános többségét nem nyerte el (4. és 5. §§.).

4. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. és az 1876 : XXXIX. t.-czikkben meghatározott eseteken felül érvénytelen a szavazat: ha az a 3. §. 2., 3., 4., 6., 9., 10. vagy 11. pontjaiban foglalt cselekmények valamelyike folytán adatott a képviselőre vagy más jelöltre.

Az általános többség megállapitásánál, ugy a képviselőre, mint a más jelöltre beadott szavazatokból levonandók azok, amelyekre nézve bebizonyittatik, hogy az előző bekezdés értelmében érvénytelenek.

A képviselőre vagy más jelöltre beadott szavazatokhoz pedig hozzáadandó azon választók szavazata, akikről bebizonyittatik, hogy a szavazati jog gyakorlása tőlük törvény ellenére lett megtagadva, vagy szavazatuk törvény elle-

nére lett semmisnek vagy érvénytelennek nyilvánitva, és emellett ki lett mutatva, hogy az illető választó a képviselőre, illetőleg a más jelöltre akart szavazni. (1874 : XXXIII. t.-cz. 85. §.; jelen törvény 160. §.)

A szavazatok levonásának vagy hozzáadásának hasonlókép helye van: azon szavazatokra nézve, amelyek a szavazási rovatos ivekben éppen nem, vagy nem a valóságnak megfelelően lettek feltüntetve, továbbá azon szavazatokra nézve is, amelyeket jogosulatlan egyének adtak be.

5. §. Azon választók, akik a 3. §. 12. és 13. pontjaiban meghatározott cselekmény folytán nem szavaztak, az általános többség megállapitásánál olykép számittatnak, mintha a képviselő ellen szavaztak volna.

A 3. §. 14. pontja alatt meghatározott esetben az általános többség csak akkor van meg, ha a képviselőre adott érvényes szavazatok száma a beadott érvényes szavazatok és a meggátolt választók együttes számának felerészét meghaladja. A meggátolt választók számából leszámittatnak azok, akikre nézve a választás-védők kimutatják, hogy a képviselőre akartak szavazni. A 3. §. 21., 23., 24. és 26. pontjai alatti esetekben a névjegyzékben foglaltakból leszámittatnak azok, akikről igazoltatik, hogy a választás idejekor már nem éltek, vagy pedig a választáskor a választás székhelyén jelen nem voltak, ugyszintén azok, akik a törvény értelmében nem szavazhattak.

6. §. Ezen törvény értelmében részesség forog fenn: ha a képviselő mást a cselekmény elkövetésére szándékosan reábir; ha a cselekmény elkövetését szándékosan előmozditja vagy könnyiti, vagy annak előmozditására vagy könnyitésére mást reábir; ugyszintén ha másokkal a cselekmény elkövetésénél, vagy annak elkövetése után nyujtandó segély vagy a cselekményből származó haszon biztositása, vagy pedig a hatósági intézkedések meghiusitása iránt megelőzőleg egyetért;

hozzátartozóknak tekintetnek: a fel- és lemenő ágbeli rokonok és sógorok, a testvérek, unokatestvérek s azoknál még közelebbi rokonok, az örökbefogadó és tápszülők, az örökbefogadott és tápgyermekek, a házastársak és jegyesek, testvéreknek házastársai s a házastársnak testvérei.

7. §. Nem esik az 1878 : V. t.-cz. 185. és 186. §§. és a jelen törvény 3. §. alá:

a) választóknak a választás helyére való szállitása és visszaszállitása.

Ha a szállitásra és visszaszállitásra a kérdéses választókerületben szavazásra jogosult választó, vagy vele egy háztartásban élő hozzátartozója fogadtatik fel: a fuvarozási dij nem lehet nagyobb azon összegnél, amelyet a szabályrendelet (8. §.) megállapit. Az ezt tulhaladó összeg vesztegetés céljából adottnak tekintendő;

b) oly választókerületekben, melyek több községből állanak, a választóknak szükséges ellátása a választás helyén és annak ideje alatt.

A megengedett szükséges ellátásnak tulhágása, ugy az 1878 : V. t.-cz., mint a jelen törvény szerint etetésnek és itatásnak tekintendő;

c) választóknak zászlókkal és csekély értékü jelvényekkel való ellátása.

Választóknak szállitás vagy szükséges ellátás, ugyszintén zászlók és jelvények helyett pénz nem adható.

8. §. A fuvarozási dijat a választókerületet alkotó minden egyes községre nézve az illető törvényhatóság még pedig tekintettel a közlekedési viszonyokra és az év különböző szakaira, 3 évről 3 évre állapitja meg.

Ezen szabályrendelet a belügyministernek jóváhagyása után lép hatályba.

Az ily szabályrendelet a 3 év lejárta után is mindaddig hatályban marad, mig az uj szabályrendelet hatályba nem lép.

Vasuti és hajózási személyszállitási,

valamint városokban a bérkocsi-dijak, amennyiben hatóságilag jóvá vannak hagyva, a szabályrendeletnek körébe nem tartoznak.

9. §. Nem tekintendő etetésnek és itatásnak, és mint ilyen nem esik az 1878 : V. t.-cz. 186. §. és e jelen törvény 3. §-a alá :

a) ha tekintettel a megvendégelt személyekre, a megvendégelés alkalmára és egyéb körülményeire, világosan kitünik, hogy a megvendégelés nem azon czélból történt, hogy az illetőknek szavazása ez által befolyásoltassék ;

b) egy vagy több választónak, szokásos alkalmakkor, a képviselő által saját házánál vagy azon kivül történt megvendégelése, ha az a szokásos vendéglátásnak határain tul nem terjed.

10. §. A jelen törvény 3. §-ában, a Curiához utasitott eseteknek kivételével, a képviselőházat az 1848 : V. t.-cz. 46. §-a alapján a választásoknak törvényszerüsége felett megillető biráskodási jog érintetlenül marad.

Ezenfelül a képviselőház jogositva van a választás érvényességét megvizsgálni és afelett dönteni, ha a 3. §. első pontja alá eső oly érvénytelenségi ok forog fenn, melyre a kérvény ki nem terjedt.

A képviselőház biráskodási jogát házszabályaiban megállapitott határozatok szerint gyakorolja.

11. §. Azokban az esetekben, midőn a 3. §. alapján a Curia előtt kérvénynyel megtámadott választások tárgyában folyó eljárás során :

a Curia a kérvényt alaki kellékek hiánya miatt végleg visszautasitotta, vagy

a kérvényezők a kérvényt visszavonták, vagy

a Curia az eljárást a feleknek meg nem jelenése miatt megszüntette :

a képviselőház e választást a 3. §-ban felsorolt okokból — kivéve a 3. §. első pontjában foglalt okot — eljárás tárgyává nem teheti. A Curia határozatának kifüggesztésétől számitott tizenöt nap alatt azonban tiz jogosult választó a 21—27. §§-ok szabályainak megtartása mellett, a korábbi kérvényben megjelölt érvénytelenségi ok alapján, kérheti a választás érvénytelenitését. Ez ujabb kérvény felett a jelen törvény értelmében a Curia határoz.

A tizenöt nap lejártával, vagy ha a második kérvény is alaki okból elutasittatott, illetőleg a kérvényezők a második kérvényt visszavonták, vagy a Curia az eljárást a felek meg nem jelenése miatt megszüntette, ujabb kérvényezésnek nincs helye.

12. §. Ha a Curia a kérvényben foglalt valamely érvénytelenségi ok felett a biráskodást hatáskörébe nem tartozónak mondotta ki : az ily érvénytelenségi ok feletti biráskodást a képviselőház gyakorolja.

13. §. Ha valamely képviselőválasztás a Curia előtt kérvénynyel lett megtámadva és azon választásra nézve a képviselőház is, panasz folytán vagy anélkül, eljárást rendelt el : ez utóbbi mindaddig függőben tartandó, mig a kérvényt a Curia végleg elintézte.

Amennyiben a Curia az előtte lefolyt érvénytelenitési eljárásban valamely tény bebizonyitott voltát itélettel megállapitotta : az ily megállapitás a képviselőház előtti eljárásban ellenbizonyitás kizárásával az itéletnél alapul veendő.

MÁSODIK CZIM.

A Curia előtti eljárás.

ELSŐ FEJEZET.

A biróság alakitása.

14. §. A jelen törvény alapján kérvénynyel megtámadott választásoknak érvényessége felett a m. kir. Curia két öttagu tanácsban határoz.

15. §. A tanácsoknak tagjait és 6 póttagot, rendes biráinak sorából, minden év január havában, teljes ülésben, titkos szavazás utján a Curia választja meg.

Az év lejártával a választott tagoknak fele része sorshuzás utján kilép.

A kilépett tagok ujra választhatók.

A megválasztott togokat a tanácsokba a Curia elnöke osztja be.

A tanácselnöki teendőket a rangban legidősebb biró végzi.

Nem választható az, aki a főrendiháznak tagja.

16. §. Ha valamely tanács az év lejártával az előtte folyamatba tett választási ügy tárgyalását be nem fejezte : az illető tanács megbizása az ügy befejeztéig tart.

17. §. Érdekelt a biró az 1868 :]LIV. t.-cz. 56. §-ában felsorolt eseteken kivül :

a) ha a kérdéses választásban mint választó részt vett, vagy abba egyébként befolyt ;

b) ha az 1868 : LIV. t.-cz. 56. §. *b)* pontjában érintett viszony közte és valamely jelölt, vagy oly személy között forog fenn, akinek cselekménye folytán a választásnak érvénytelenitését kérték.

18. §. A felek érdekeltség miatt kifogást emelhetnek.

A biró tartozik a felmerült érdekeltségi okot, amint tudomást nyert róla, habár a felek emiatt nem is tettek kifogást, a tanács elnökének bejelenteni.

Az érdekeltség felett a két tanács együttes ülésben határoz, melyben az a biró, kire nézve érdekeltségi ok forog fenn, részt nem vehet.

19. §. A Curiának a választások körüli biráskodásra vonatkozó ügyrendjét az igazságügyminister állapitja meg.

MÁSODIK FEJEZET.

A kérvény kellékei.

20. §. A kérvény a választást követő 30 nap alatt adandó be közvetlen a Curiánál. (177. §.)

21. §. A választás érvénytelenitését legalább 10 oly választónak együttesen kell kérnie, kik az illető választókerületnek a kérdéses választásra érvényes választói névjegyzékében mint választók fel vannak véve.

A jogosultság a kérvényben igazolandó, még pedig a választói minőség a névjegyzék hiteles kivonatával, a kérvényezőnek a névjegyzékben foglalt választóval való személyazonossága pedig a községi elöljáróság vagy kir. közjegyző tanusitványával.

22. §. A kérvényezés joga nem illeti meg azokat, akik a kérdéses választásban hivatalosan közreműködtek, akik a képviselőre szavaztak, vagy ennek pártja részéről ajánlók vagy bizalmi férfiak voltak.

23. §. A kérvényben, hivatkozással a jelen törvény 3. §-ának illető pontjaira, megjelölendők az érvénytelenségi okok, és felsorolandók azon tények, amelyek alapján a választás érvénytelenitését kérik.

Előadandók továbbá azon bizonyitékok, amelyekkel a tényeket és az érvénytelenségi okokat bebizonyitani kivánják.

24. §. A kérvény azon képviselő ellen intézendő, akinek választása érvénytelenitését kérik.

Ha érvénytelenitési okkép, a 3. §-ban felsorolt esetek alapján, a választásban hivatalosan közreműködő személyek cselekvése van felhozva : a kérvény ezek ellen is intézhető.

A kérvény annyi példányban nyujtandó be, hogy mindazoknak, akik ellen intézve van, nemkülönben a biróságnak és a képviselőháznak egy-egy példány jusson.

25. §. A kérvény az állam nyelvén szerkesztendő. Az első példányt a kérvényezők aláirni vagy kézjegyeikkel ellátni, és aláirásukat vagy kézjegyüket közjegyzőileg vagy biróilag hitelesittetni tartoznak.

26. §. Az okiratok, melyekre a kérvény hivatkozik, az első példányhoz eredetiben vagy hitelesitett másolatban, a többi példányokhoz egyszerü másolatban csatolandók.

Oly okiratok, melyek nem az állam nyelvén vannak szerkesztve, hiteles forditással látandók el.

A kérvényezőknek a kérvényben, vagy hozzá csatolt külön hitelesitett meghatalmazásban meghatalmazottat kell vallani. A meghatalmazottnak, vagy ha több meghatalmazottat neveztek meg, ezek közül egyiknek, Budapesten kell laknia.

27. §. A kérvényezők az eljárási költségek előleges fedezésére a budapesti m. kir. állampénztárnál, mint birói letéthivatalnál, három ezer koronát tartoznak letenni.

A letétel a kérvényben igazolandó.

28. §. Ha a kérvényezők érvénytelenségi okkép a 3. §. 25. és 27. pontjaiban emlitett esetek valamelyikét hozzák fel, a kérvényben egyuttal annak birói megállapitását is kérhetik, hogy a megtörtént választáskor nem a képviselő, hanem egy másik jelölt nyerte el az érvényes szavazatok általános többségét; vagy pedig, hogy törvény szerint más jelöltet kellett volna megválasztott képviselőnek kijelenteni. (1876 : XXXIX. t.-cz.; 1874 : XXXIII. t.-cz. 82. §.)

29. §. A 28. §. esetében a választásvédőknek jogában áll a másik jelölt ellenében kifogásként mindazon okokat felhozni, amelyek a 3. §-ban mint érvénytelenségi okok vannak felsorolva.

Ezen kifogások ellenkérvény alakjában, legkésőbb az első tárgyaláskor, még pedig irásban terjesztendők elő. Az ellenkérvény tekintetében a jelen törvény 23—26. §§-ai megfelelő alkalmazást nyernek.

HARMADIK FEJEZET.

A kérvénynek előleges megvizsgálása.

30. §. A Curia elnöke a beérkezett kérvénynek előadót rendel és egyuttal a kérvénynek egyik példányát azonnal átteszi a képviselőházhoz.

31. §. A biróság a kérvény beadásától számitott 8 napon belül a kérvényt zárt ülésben vizsgálat alá veszi és azt a következő esetekben, a felek meghallgatása nélkül, hivatalból visszautasitja:

a) ha a kérvényből kitünik, hogy a 20., illetőleg 11. §. szerint elkésetten adták be;

b) ha a kérvény a 21. §. rendelkezéseinek meg nem felel;

c) ha benne az érvénytelenségi ok nem a 23. §. első bekezdésének megfelelően lett megjelölve;

d) ha a kérvény a 25. §. rendelkezéseinek meg nem felel;

e) ha a kérvényezők a 27. §-ban foglalt meghagyásnak eleget nem tettek.

A kérvény visszautasitását elrendelő határozat csak egyhangulag hozható.

A határozat a kérvényezőkkel kézbesités utján közöltetik.

32. §. Ha a kérvény a 31. §-ban fel nem sorolt más kellékeknek meg nem felel: a kérvényezők a hiány pótlására felhivandók azzal, hogy ha a kitüzött határidőn belül a pótlás meg nem történik, a kérvény hivatalból lesz visszautasitandó.

A pótlásra engedett határidő az azt elrendelő végzés kézbesitésétől számitott 8 napnál rövidebb és 15 napnál hosszabb nem lehet.

Ha a pótlás az okból rendeltetett el, mert a 26. §-nak megfelelően meghatalmazott nem neveztetett: a pótlást elrendelő határozat a kérvényezők bármelyikének kézbesithető.

33. §. A kérvény a visszautasitó határozattal együtt a képviselőházhoz átteendő; hasonlókép értesitendő a képviselőház akkor is, ha a 11. §-ban megjelölt vagy a pótlásra engedett (32. §.) határidő eltelte után a kérvény ujólag be nem adatott.

NEGYEDIK FEJEZET.

A felek és meghatalmazottjaik.

34. §. A képviselő és azon személyek, akik ellen a kérvény intézve van, az eljárásnak bármely szakában személye-

sen vagy meghatalmazott által járhatnak el.

Ha a felek meghatalmazottal jelennek meg, a szólás joga vagy a felet, vagy pedig a meghatalmazottat illeti.

35. §. A 24. §-ban emlitett személyeken kivül az eljárásba befolyhatnak és a megtámadott választás törvényszerüségét védhetik, ellenkérvényt is előterjeszthetnek: maguk az illető kerület választói.

E jogot azonban, ha többen vannak, csakis közös meghatalmazott által gyakorolhatják.

A választóknak e joggal legkésőbb az első tárgyaláson kell élniök.

A hitelesitett meghatalmazás előterjesztésekor az aláirók választói minősége a 21. §-nak megfelelően igazolandó.

A jelen törvényben használt ezen kifejezés alatt »választás-védők«, az előző és ezen §-ban megjelölt személyeknek bármelyike értendő.

36. §. A 34. és 35. §§-ban megnevezett személyek, amennyiben meghatalmazott nevezésére nem kötelesek, vagy meghatalmazottuknak Budapesten lakása nincsen: kötelesek, legkésőbb az első tárgyaláson, a birói határozatok és a felek közt közvetlen eszközlendő értesitések elfogadására Budapesten lakó külön meghatalmazottat megnevezni.

Ezen kötelezettség elmulasztása esetén a birói határozatnak kézbesitését a biróságnál leendő kifüggesztése pótolja, az értesités pedig megtörténtnek tekintetik.

37. §. A kérvényezők csak meghatalmazott által járhatnak el.

Ha két vagy több meghatalmazott van nevezve, a szólás joga csak egyet illet meg.

38. §. Meghatalmazottul nevezhető az ország minden nagykoru polgára, országgyülési képviselők kizárásával.

39. §. Mindazon esetekben, midőn a felek jelen törvény értelmében meghatalmazottat nevezni tartoznak, vagy a biróság által (51. §.) ilyennek nevezésére utasittattak: ennek elmulasztása ugyanazon következményeket vonja maga után, mintha az illető fél a tárgyaláson meg nem jelent volna.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A birói határozatok kézbesitése és közzététele.

40. §. Azon személyek, akik ellen a kérvény intézve van, az első tárgyalásra a kérvény illető példányának kézbesitése mellett, a kérvényezők pedig és a netalán jelentkezett választás-védők végzésileg idézendők meg.

41. §. A kézbesitéseket a hely szerint illetékes járásbiróság, végrehajtója által, az 1868 : LIV. t.-cz. 259—269. §§-nak megfelelően eszközli.

Az első tárgyalásra való idézés ugyanazon szabályok szerint eszközlendő, mint amelyek az 1868 : LIV. t.-czikkben a keresetre hozott első végzésre vannak megállapitva.

Az ügygondnokot ugyanazon jogok illetik meg, mint a fél által nevezett meghatalmazottat.

42. §. A tárgyalási és bizonyitás-felvételi határnapokat kitüző birói határozatok a törvény által elrendelt kézbesitésen felül a biróságnál kifüggesztendők.

HATODIK FEJEZET.

Az eljárásra vonatkozó általános határozatok.

43. §. A Curia előtti eljárásban, amennyiben a jelen törvény nem rendelkezik, a büntető eljárás szabályai oly módositásokkal alkalmazandók, hogy azok a jelen törvényben foglalt eljárási elvekkel és rendelkezésekkel összhangban legyenek.

44. §. Ezen eljárás folyamán igazolásnak vagy ujitásnak nincs helye.

45. §. A tárgyalás elhalasztásának a jelen törvényben meghatározott eseteken kivül a felek közös kérelme folytán sincs helye.

46. §. A biróság, amennyiben a jelen törvény mást nem rendel, csakis a felek

kérelmére és az általuk előterjesztett inditványok határain belül jár el.

47. §. A biróság előtti eljárás nyilvános és szóbeli.

A felek élőszóval kötelesek tárgyalni.

48. §. A felek vagy igazolt meghatalmazottjaik, a biróságnál levő iratokat megtekinthetik és ezeknek egyszerü vagy hitelesitett másolatait vehetik.

A tárgyaláskor előterjesztett okirat az ellenféllel nyomban másolatban közlendő.

49. §. Ezen eljárásban a biróság csak a jelen törvényben meghatározott bizonyitási szabályokhoz van kötve, egyébként a bizonyitékok erejét belátása szerint szabadon mérlegeli.

Az eskü általi bizonyitásnak helye nincs.

50. §. A tárgyalás rendje felett az elnök őrködik. Aki megintés daczára a rendet zavarja, a biróságot, a feleket vagy a tanukat sérti, a biróság által ezer koronáig terjedhető rendbüntetéssel büntetendő. Ha ez összeg be nem hajtható: két hónapig terjedhető elzárásra változtatandó át.

Sulyosabb esetekben a cselekményre nyomban az elzárás szabható ki.

Az ily büntetés azonnal végrehajtatik.

A kiszabott rendbüntetés sem a fegyelmi, sem a büntető uton való megtorlást nem zárja ki.

Büntetendő cselekmény elkövetése esetében a biróság a nyomban való letartóztatást elrendelheti.

51. §. Az elnök az 50. §. alapján kiszabandó rendbüntetésen felül azt, aki magaviselete által a tárgyalás menetét zavarja, a tárgyalási teremből kitilthatja.

A kitiltott fél vagy meghatalmazott a biróság előtt csak a biróság engedelmével vagy rendeletére jelenhetik meg.

Ha a meghatalmazott nélkül megjelent fél vagy a meghatalmazott tiltatott ki, az esetre a biróság a tárgyalást az illető fél költségére elhalasztja és azt utasitja, hogy záros határidő alatt magát képviseltesse, illetőleg más meghatalmazottat nevezzen.

A jelenlevő fél erről szóval, a távollevő irásban értesitendő. Mindkét esetben az ügy folytatólagos tárgyalására a biróság a határnapot nyomban kitüzi.

Az előző két bekezdésben foglalt eljárásnak van helye, ha a félnek vagy meghatalmazottjának nincsen kellő előadási képessége.

52. §. A tárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő, amelynek a következőket kell tartalmaznia:

a) a tárgyalásnak helyét és idejét;

b) az ügy megjelölését;

c) a birák és a jegyzőkönyvvezető nevét;

d) a felek és meghatalmazottjaiknak nevét;

e) a felek által előterjesztett kérelmeket és inditványokat;

f) a biróság részéről a felekhez intézett kérdéseket és az ezekre adott válaszokat, valamint a felek nyilatkozatait, amennyiben az elnök a jegyzőkönyvbe való felvételüket elrendeli;

g) a hozott határozatokat és itéletet, amennyiben azok külön irásba foglalva nem lettek;

h) a határozat vagy itélet kihirdetésének időpontját.

A jegyzőkönyvet az elnöknek és a jegyzőkönyvvezetőnek kell aláirni.

53. §. Ha ugyanazon választás érvénytelenitése iránt több kérvény van beadva, a biróság ezeknek együttes tárgyalását rendelheti el.

Az egyesités folytán a felek jogai és kötelezettségei változást nem szenvednek.

54. §. Az eljárás megszüntetendő:

a) ha a képviselő meghalt;

b) ha a képviselői minőség egyébként megszünt;

c) ha az országgyülés feloszlattatott;

d) ha ugyanazon választás ellen több kérvény adatott be és a Curia azok egyike alapján a választást érvénytelenitette;

e) ha az első vagy a folytatólagos tárgyaláson a feleknek egyike sem jelent meg;

f) ha a kérvényezők a kérvényt visszavonták.

A felek a megszüntetésről értesitendők.

55. §. Az eljárás megszüntetésének az 54. §. *a)* és *b)* pontjai fenforgásakor nincs helye, ha a kérvényben a 28. §. alapján megfelelő kérelem emeltetett.

Az eljárás az 54. §. *d)* pontja esetében az el nem intézett kérvények tekintetében csak az esetre folytatandó, ha ugy az elintézett, mint az el nem intézett kérvény a 28. §-on alapszik és a választást érvénytelenitő itéletben a másik jelölt többsége megállapitva nem lett.

Ezen esetben ugy az eljárás, mint az itélet kizárólag a jelölt többségének megállapitására szoritkozik.

56. §. Egyes kérvényezők elállása az eljárás megszüntetését nem vonja maga után. Ugyszintén az sem, ha időközben egyes kérvényezők elhaláloztak, vagy cselekvési képességüket elvesztették.

57. §. Az elállás irásban jelentendő be és a 25. §-nak megfelelően aláirandó.

58. §. A kérvényezők a kérvényt csakis együttesen vonhatják vissza.

Egyes kérvényezők elállása, elhalálozása vagy cselekvési képességének elvesztése esetében a fenti intézkedés a fenmaradó kérvényezőkre vonatkozik.

A visszavonás irásban jelentendő be és a kérvényezők által a 25. §-nak megfelelően aláirandó.

59. §. Az eljárás megszüntetéséről a képviselőház, még pedig az 54. §. *e)* és *f)* pontja esetében az összes iratok áttétele mellett, értesitendő.

HETEDIK FEJEZET.

Eljárás az itélet hozataláig vagy a bizonyitási eljárás elrendeléséig.

60. §. A biróság a kérvényt, melyet előleges megvizsgálás után tárgyalásra alkalmasnak talált, idéző végzéssel látja el.

Az első tárgyalási határnap akkép tüzendő ki, hogy az idézésnek valószinü vételétől a megjelenésig a választás-védőknek 20 napi időköz maradjon.

Hirdetményi idézés esetében a 20 napi időköz a hirdetménynek a hivatalos lapban eszközölt első közzétételétől számittatik.

A biróság egyuttal a belügyministert az 1874 : XXXIII. t.-cz. 88. §-ában felemlitett és a kérdéses választásra vonatkozó okiratok átküldése iránt megkeresi.

61. §. A választás-védők a 60-ik §-ban érintett határidő be nem tartása esetében, — amennyiben husz napi időköz sem marad — bizonyitékaik beszerzése végett, a tárgyalás elhalasztását kérhetik.

Hasonlókép halasztást kérhetnek a kérvényezők, ha az ellenkérvény csak a tárgyalás alkalmával terjesztetett elő.

A kérelem felett a biróság nyomban határoz.

Az engedélyezett halasztás 15 napnál hosszabb nem lehet.

62. §. A biróság hivatalból vizsgálja meg, hogy az ügy hatáskörébe tartozik-e?

Ha a kérvény oly érvénytelenségi okra van alapitva, mely a 3. §. alá tartozik, a biróság a kérvényt a felek kifogása folytán, vagy e nélkül, visszautasitja.

Ha pedig a megjelölt érvénytelenségi okok némelyike nem tartozik a 3. §. alá, az esetre ezen érvénytelenségi okot a tárgyalás köréből kizárja.

Ezen határozat a képviselőházzal közlendő.

63. §. A tárgyalás azzal veszi kezdetét, hogy a biróság elnöke felhivja a választás-védőket, hogy a jelen törvény 17., 20—27. §§-ain alapuló netáni kifogásaikat terjeszszék elő.

64. §. A szólás joga a választás-védőket a következő sorrendben illeti meg: a képviselőt, azokat, akik ellen a kérvény intéztetett és végül a választás-védő választókat.

Kérvényezők a választás-védők előterjesztéseire együttesen tartoznak nyilatkozni.

65. §. Azon körülmény, hogy a biróság a kérvényt tárgyalásra alkalmasnak találta, nem zárja ki, hogy a kérvényt a kifogás alapossága esetén visszautasithassa.

66. §. Ha a biróság a tárgyalást a kifogás tárgyában kimeritettnek találja, a felett azonnal határoz, és amennyiben azt elveti, a tárgyalást nyomban folytatja.

67. §. Kifogás folytán határozat előtt a bizonyitási eljárás elrendelhető:

ha a kérvényezők valamelyike ellen a 21. vagy 22. §§. alapján kifogást emeltek.

Bizonyitás elrendelésének csak akkor van helye, ha a kifogás alapossága valószinüvé van téve.

68. §. Ha kifogást nem emeltek, vagy pedig az el lett vetve, a felek felhivandók az ügy érdemleges tárgyalására.

Az érdemleges tárgyalás kezdetén az elnök felhivja a kérvényezőket, hogy a kérvényben felsorolt érvénytelenségi okokat és tényeket és az abban foglalt kérelmet szóval terjeszszék elő.

69. §. A feleknek a kérvényben foglalt érvénytelenségi okok tekintetében ugy a tény, mint a jog kérdésére, a jelen törvény 3. és 23. §§-aiban meghatározott korlátok közt, együttvéve kell nyilatkozniok.

70. §. A kérvény a tárgyalás folyamán ujabb érvénytelenségi okokkal és tényekkel ki nem egészithető. A kérvényezők azonban a felhozott érvénytelenségi okok és tények bizonyitására a tárgyalás berekesztéséig, a kérvényben ajánlott bizonyitékokon kivül, más bizonyitékot is inditványozhatnak.

71. §. Azon fél, aki a kérvényben vagy ellenkérvényben foglaltakon kivül a tárgyaláson uj bizonyitékokra hivatkozni szándékozik, köteles erről ellenfelét, a bizonyiték megjelölése mellett, a tárgyalást megelőzőleg 8 napon belül irásban értesiteni.

Az értesités kézbesitése a fél által közvetlenül megkeresett birósági végrehajtó által eszközlendő.

A választás-védő választók az első tárgyaláson hivatkozott uj bizonyitékokról csak az esetben értesitendők, ha a 35. §-nak megfelelően, a tárgyalást megelőzőleg 15 nappal, a biróságnál jelentkeztek.

Ha valamelyik fél ezen értesitési kötelezettségének egyáltalán nem, vagy pedig nem a meghatározott időn belül tett eleget, jogában áll az ellenfélnek ez okból a tárgyalás elhalasztását kérni.

A halasztási kérelemnek hely adandó, ha az az ügy állása szerint indokolt.

A fél, aki mulasztása által a halasztást okozta, annak költségeiben marasztalandó.

72. §. A biróság a tényállás megállapitása czéljából a felekhez kérdéseket intézhet és személyes megjelenésüket elrendelheti.

73. §. Ha a biróság a felek előadásaival az ügyet kimeritettnek találja, a tárgyalást berekeszti és amennyiben bizonyitási eljárásnak helyét nem látja, a kérvény érdemében határoz.

74. §. Ha az első tárgyaláson a választás-védőknek egyike sem jelent meg, a biróság a kérvényezők inditványára az érdemleges tárgyalást elrendeli és a bizonyitási eljárás eredményéhez képest állapitja meg a kérvényben felsorolt érvénytelenségi ok fenforgását vagy fenn nem forgását.

Ha a választás-védők az első tárgyalást megelőzőleg ellenkérvényt terjesztettek elő, elmaradásuk esetében az visszavontnak tekintendő.

75. §. A kérvényezőknek az első tárgyalástól való elmaradása esetében a kérvény visszautasitandó.

76. §. Ha a felek egyike a további tárgyalás folyamán nem jelent meg: a biróság a meg nem jelent fél eddigi előterjesztésének figyelembevételével és a 74. §-ban foglalt rendelkezések megtartásával határoz.

77. §. A bizonyitási eljárás elrendelése után az egyik fél elmaradása az itélet hozatalára semmi befolyással sincs.

78. §. Az első vagy a további tárgyalásoktól való elmaradás, a jelen törvény 35. §-ának korlátai közt, nem akadályozza a felet abban, hogy az ügy folytatólagos tárgyalásában részt vehessen.

NYOLCZADIK FEJEZET.

Bizonyitási eljárás.

79. §. A biróság a tárgyalás berekesztése után a felek nyilatkozatait, beismerésüket, a hozzájuk intézett kérdésekre adott válaszokat, a válasz megtagadását, szabadon méltatja s úgy ezeknek, mint pedig a tárgyalás összeredményének alapul vétele mellett, megállapitja azon tényeket, amelyek bebizonyitandók és ezekre nézve a bizonyitási eljárást elrendeli.

80. §. A kérvényezők tartoznak bizonyitani azon ténykörülményeket és állitásokat, amelyekre a választás érvénytelenségét alapitják. Ugyanezen kötelezettség terheli a választás-védőket az ellenkérvény tekintetében.

81. §. A 3. §. 1. pontja alapján felhozott amaz érvénytelenségi ok, hogy a képviselő valamely választói névjegyzékben felvéve nincs, csak annyiban vehető figyelembe, ha közokirattal bizonyittatik, hogy a képviselő azon kerület választói névjegyzékében elő nem fordul, amelyben megválasztották.

82. §. Ha a kérvényezők a 81. §-ban foglalt feltételnek eleget tettek, a bizonyitás a választás-védőket terheli. A bizonyitásra elegendő, ha megnevezik azon község választói névjegyzékét, melyben a képviselő mint választó fel van véve. Az ily névjegyzék hivatalból szerzendő be.

83. §. Mindazon esetekben, amelyekben a kérvényezők a 3. §. illető pontjai alapján a választás érvénytelenitését abból az okból kérik, mert a képviselő az érvényes szavazatok általános többségét el nem nyerte, vagy pedig a 28. §-on alapuló kérelem van előterjesztve, a választás-védők a bizonyitási eljárás elrendelését oly czélból kérhetik, hogy a képviselő javára mindazon szavazatok hozzáadassanak és a más jelölt javára beadott szavazatokból mindazon szavazatok levonassanak, amelyek tekintetében a jelen törvény 3., 4. és 5. §§-ai alapján hozzáadásnak vagy levonásnak van helye.

84. §. A bizonyitást elrendelő határozatban megjelölendők a bizonyitandó tények, megnevezendők a felek, akiket a bizonyitás terhel és határozottan megjelölendők a bizonyitási eszközök.

85. §. Ha az érvénytelenségi ok tényálladékát a büntető biróság jogerejű itélettel megállapitotta, a kérdéses tényálladék, az ellenbizonyitás kizárásával, bebizonyitottnak tekintendő.

86. §. A biróság azon tények tekintetében, amelyekre nézve a bizonyitási eljárást elrendelte: okiratok beszerzését, szemle foganatositását, szakértők meghallgatását hivatalból elrendelheti. Ugyszintén a fent emlitett korlátok között elrendelheti az oly tanuk kihallgatását, akikről a tárgyalás vagy a bizonyitási eljárás folyamán tudomást szerzett.

87. §. A bizonyitási eljárás folyamata alatt a felek uj tanukat nevezhetnek (92. §.), okiratokat előterjeszthetnek, vagy azoknak hivatalból való beszerzése iránt inditványt tehetnek.

88. §. A választói névjegyzékek, az azokban foglalt választók jogosultsága tekintetében, ellenbizonyitást kizáró, teljes bizonyitékot képeznek.

Ezen rendelkezés azonban nem zárja ki annak bizonyitását, hogy a képviselő vagy más jelölt a törvény szerint a választhatóságra szükséges egyéb kellékekkel nem bir.

89. §. Közigazgatási hatóságok vagy biróságok részéről hatáskörükön belül kiállitott közokiratok, amennyiben hatósági vagy birói intézkedést vagy határozatot tartalmaznak, erre nézve az ellenbizonyitás kizárásával teljes bizonyitékot képeznek.

90. §. A választási eljárás folyamán az 1874 : XXXIII. t.-cz. értelmében veze-

tett és felvett közokiratok, mig tartalmuk valótlansága be nem bizonyittatik, az azokban tanusitott tényeket bizonyitják. Ha valamely ténykörülmény, amelyre a választás érvényessége vagy érvénytelensége alapittatik, ezen közokiratokból tisztába nem hozható : az a fél tartozik bizonyitani, amelyik a kérelmet vagy ellenkérelmet ezen ténykörülményre alapitja.

91. §. A fél, aki tanuval akar bizonyitani, köteles megnevezni a tanunak nevét, lakását és polgári állását és megjelölni azon tényeket, amelyekre nézve a tanu kihallgatását kéri.

92. §. E törvény hatályának területén kivül tartózkodó tanuk nem idéztetnek meg. A félnek azonban jogában áll az oly tanukat, akik bármi okból megidézhetők nem voltak, a biróság által meghatározott napon előállitani.

Hasonlóan jogukban áll a feleknek oly tény bizonyitása végett, amelyre nézve a bizonyitási eljárás el van rendelve, a felvételre kitüzött határnapra uj tanukat állitani a biróság elé.

Az ily tanuk kihallgatása iránt a biróság a felek meghallgatása után nyomban határoz.

93. §. Hivatalból mellőzendők azon tanuk, akik észleleteik előadására nem képesek, vagy pedig az észlelés időpontjában a kellő testi vagy szellemi képességgel nem birtak.

94. §. A tanuságtételt megtagadhatja : aki a képviselőnek, az ellenjelöltnek, vagy azon személynek, aki ellen a kérvény intézve van, fel- vagy lemenő ágban rokona vagy sógora, oldalrokona unokatestvérig bezárólag vagy örökbe fogadott gyermek viszonyában áll, továbbá az illető személyeknek felesége vagy jegyese, avagy a feleségnek testvére vagy testvérének a házastársa.

95. §. A tanuságtételt bizonyos kérdésekre megtagadhatja :

a) aki a feltett kérdésre adandó válaszszal magát, vagy a 94. §-ban érintett hozzátartozóit büntetendő cselekmény elkövetésével vádolná ;

b) a feleknek ezen eljárás folyamán megnevezett meghatalmazottjai az 1874. évi XXXIV. t.-cz. 49. §-ának korlátai közt.

96. §. A biróság köteles a tanut a törvénynek azon rendelkezéseire figyelmeztetni, amelyek szerint a tanuságtételt megtagadhatja és ennek megtörténtét, valamint a tanunak erre vonatkozó nyilatkozatát jegyzőkönyvbe venni.

97. §. A tanuságtétel kötelezettsége terheli a kérdéses választásnál hivatalosan közreműködő közegeket, nemkülönben a kérvényezőket és a választás-védő választókat.

A választásnál hivatalosan közreműködő közegek a tanuságtételt, hivatkozással a jelen törvény 94. §-ára, meg nem tagadhatják.

98. §. Ha a biróság elrendelte a bizonyitási eljárást a képviselőnek vagy azon jelöltnek valamely cselekményére nézve, aki ellen a kérvény, illetőleg ellenkérvény intézve van, az esetre az illető kivánhatja, hogy őt a kérdéses tényre nézve tanukép hallgassák ki.

E kérelem nem mellőzhető. A tanukép kihallgatandó félhez azonban nem intézhető más kérdés, mint az, amely az állitott tényre vonatkozik.

Ezen tanu vallomására az 1878 : V. t.-cz. 224. §-ának első bekezdésében foglalt mentesség ki nem terjed.

1900 : XXII. Törvényczikk

az 1899 : XV. t.-cz. 98. §-ának kiterjesztéséről.

Az 1899 : XV. t.-cz. 98. §-ának az 1878. évi V. t.-cz. 224. §-a 1. pontját módositó rendelkezése arra a képviselőre vagy jelöltre is kiterjesztetik, aki az országgyülés képviselőházának biráló bizottsága vagy kiküldöttje előtt választási ügyben mint panaszszal megtámadott fél valamely cselekményre nézve saját kivánatára tanukép kihallgattatott.

99. §. A kérvényezők vagy ellenkérvényezők a képviselőnek, illetőleg más

jelöltnek, aki ellen a kérvény vagy ellenkérvény intézve van, tanukép leendő kihallgatását csak valamely a képviselő vagy jelölt által kiállitott okirat kétségbe vont valódiságának igazolása czéljából kérhetik.

100. §. A biróság a tanukkal szemben mindazon kényszereszközökkel élhet, amelyek a bünvádi eljárásban alkalmazhatók.

A tanuk azzal idézendők meg, hogy igazolatlan elmaradásuk esetében elő fognak vezettetni.

101. §. A tanu első sorban a neve, kora, foglalkozása, állása, a felekhez és a más jelölthöz való viszonya iránt, valamint az iránt is kikérdezendő, vajjon a választás érvénytelenitéséből nem háramlik-e reá kár vagy haszon?

A biróság ezenfelül a tanuhoz mindazon kérdéseket intézheti, amelyek szavahihetőségének megállapitására befolyással lehetnek.

102. §. Ezután a tanu felhivandó, hogy összefüggésben adja elő mindazt, amit a kihallgatás tárgya tekintetében tud.

103. §. A biróság a vallomás kiegészitése vagy felderitése végett kérdéseket intézhet a tanuhoz.

A felek a biróság utján intézhetnek kérdéseket a tanuhoz.

A biróság egyes kérdések feltevését megtagadhatja.

104. §. A biróság hivatalból vagy inditvány folytán elrendelheti az oly tanuknak szembesitését, akiknek vallomása egymással ellenkezik.

105. §. A tanu vallomása jegyzőkönyvbe veendő, amelyet a tanu aláirni, a vallomást pedig a biróság felhivására esküvel, vagy amennyiben azt állitja, hogy az eskütétel vallási meggyőződésével ellenkezik, ünnepélyes fogadással tartozik megerősiteni.

Az aláirás megtagadása a jegyzőkönyvben megemlitendő.

106. §. A tanu, aki vallomást vagy esküt, illetőleg ünnepélyes fogadást tenni vonakodik, a biróság által 6 hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

A fogházbüntetés megszüntetendő, ha a tanu véghatározat hozása előtt vallomást, esküt vagy ünnepélyes fogadást tett.

Az eljárás megszüntetése vagy az ügynek itélettel történt befejezése a kiszabott büntetés megszüntetését nem vonja maga után.

107. §. A bizonyitás felvétele a biróság részéről közvetlenül vagy kiküldött biró által történhetik.

108. §. Ha a biróság a bizonyitást közvetlenül veszi fel, jogában áll az eljárást azon törvényszék területén is megtartani, amelynek kerületében a választás helye fekszik.

109. §. A bizonyitás-felvételt kitüző első határnapról a felek értesitendők, a felvétel azonban a felek távollétében is eszközlendő.

A bizonyitás felvételére kitüzött ujabb határnapról a jelenlevő felek szóval értesitendők.

A meg nem jelent fél értesitése nem szükséges.

110. §. A biróság elhatározhatja, hogy a bizonyitás felvétele kiküldött biró által történjék.

E feladattal azon királyi tábla egyik birája bizandó meg, amelynek kerületében a választás helye fekszik.

A kiküldött birót esetről esetre, megkeresés alapján, az illető kir. tábla elnöke rendeli el.

111. §. A kiküldött birót a bizonyitás felvételénél mindazon jogok megilletik, melyeket maga a biróság a jelen törvény alapján gyakorolhat, nemkülönben az 50—51. §§-okban foglalt jogok is.

Megkeresésének az ország biróságai és más hatóságai eleget tartoznak tenni.

112. §. A kiküldött biró előtti eljárás nyilvános.

113. §. A kiküldött biró eljárásáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

Jegyzőkönyvvezetőt az illető kir. itélőtábla elnöke rendel a kir. tábla terü-

letén alkalmazott birósági segédszemélyzetből.

A jegyzőkönyvet a kiküldött biró és a jegyzőkönyvvezető irják alá.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Tárgyalás a bizonyitási eljárás befejezése után.

114. §. A biróság a bizonyitási eljárás befejeztével, amennyiben azt maga eszközölte, az ügynek érdemleges tárgyalását folytatja, vagy pedig evégből hivatalból ujabb határnapot tüz ki.

Hasonlóan hivatalból tüzendő ki a határnap, ha a kiküldött biró a jegyzőkönyvet bemutatja.

115. §. A kiküldött biró által felvett bizonyitási eljárás eredményét az előadó terjeszti elő.

Az előterjesztés után a feleknek jogában áll, ennek kiegészitéseképp, a bizonyitás felvétele alkalmával felvett jegyzőkönyvek felolvasását kérni.

116. §. A biróság, amennyiben a bizonyitás felvétele kiküldött biró által történt, hivatalból vagy a felek inditványára a bizonyitás kiegészitését, ugyszintén egyes tanuk vagy szakértők utólagos kihallgatását elrendelheti, nemkülönben az itélet hozataláig a tényállás felderitése végett kérdéseket intézhet a felekhez.

117. §. A bizonyitási eljárás befejezte illetőleg eredményének előadása után, a felek előterjesztéseket tehetnek.

Előterjesztéseikben a bizonyitási eljárásnak eredményére és ennek méltatására tartoznak szoritkozni.

Uj tényállitások vagy uj bizonyitékok előterjesztésének nincs helye.

TIZEDIK FEJEZET.

Itélet.

118. §. A biróság a kérvény érdeme felett itéletben határoz.

Az itélet bekezdésében ezen törvény 1. §-ára hivatkozni kell.

119. §. Az itélet hozatalában csak oly biró vehet részt, aki a tárgyalás egész folyamán mint a tanács tagja közreműködött, vagy mint meghivott pótbiró jelen volt.

120. §. A biróság a kérvényben felemlitett minden egyes érvénytelenségi ok tekintetében, amennyiben az afeletti tárgyalást a 62. §. alapján előzőleg ki nem zárta, határozni köteles.

Az itéletnek tartalmaznia kell a tényállás előadását, az okokat és bizonyitékokat, amelyek a biróságot meggyőződése alkotásánál vezették.

121. §. A biróság, amennyiben a kérvényben felhozott érvénytelenségi okot törvény alapján fennforgónak és bebizonyitottnak elismeri, a megtámadott választást érvénytelennek mondja ki, és ha a 28. §. alapján emeltek kérelmet, ennek megfelelően megállapitja a választás törvényes eredményét. E megállapitás azonban mellőzendő, ha az ellenkérvényben előadott érvénytelenségi ok fennforgása a másik jelölttel szemben bebizonyitottnak veendő. Ha a biróság a felhozott érvénytelenségi ok fennforgását bebizonyitottnak nem találja, a kérvényt elutasitja.

A költségek kérdésében a biróság mindkét esetben határoz.

122. §. A választás érvénytelenitése esetében annak a személynek cselekvő és szenvedő választóképessége, akinek cselekvése a jelen törvény 3. §-ának 2—11. pontjai alatt foglalt valamely érvénytelenségi ok tényálladékát magában foglalja, vagy valamely szavazat érvénytelenitését maga után vonta, az itéletben meghatározott időre, mely azonban 5 évnél hosszabb nem lehet, felfüggesztendő.

123. §. A Curia itéletében, a választásnál hivatalosan közreműködő közeget, aki ellen a kérvény intéztetett, négyezer koronáig terjedhető pénzbirsággal büntetheti, ha az illető közeg cselekménye vagy mulasztása folytán, a választás a

3. §-ban felsorolt érvénytelenségi okok valamelyike alapján érvénytelenitve lett, amennyiben a törvényszerü kötelesség megsértése szándékosan vagy gondatlanságból lett elkövetve.

124. §. Az eljárást és az itélet meghozatalát nem gátolja az a körülmény, hogy a kérdéses választásból kifolyólag más biróság vagy hatóság előtt eljárás van folyamatban.

125. §. Az itélet szóval hirdetendő ki és hiteles kiadványa a képviselőház elnökének átküldendő.

A feleknek az itélet hiteles kiadványa, kérelmükre, kiadandó.

126. §. Amennyiben az eljárás folyamán büntetendő cselekmény vagy fegyelmi vétség jelenségei mutatkoznak, a biróságnak e körülményt az itéletben meg kell emliteni és az összes iratokat az igazságügyministerhez áttenni, ki, ha fegyelmi ügy forog fenn, átteszi az illetékes ministerhez.

Ha a biróság a kérvény tárgyalásakor vagy a bizonyitási ejlárás folyamán olyan jelenségekről szerzett tudomást, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a kérdéses választás alkalmából az illető választókerületben vesztegetés, etetés és itatás nagyobb mérvben üzetett, az itéletben e jelenségek külön felemlitendők.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Költségek.

127. §. A választás érvénytelenitése esetében azon választás-védők, akik az eljárásban részt vettek, a felmerült eljárási és a kérvényezők részére megállapitandó költségek megfizetésében egyetemlegesen marasztalandók.

Nem terhelhető költséggel azon választás-védő, aki ellen a törvény intézve van, és akinek érvénytelenségi okként a kérvényben felhozott cselekménye az itéletben megállapitva nem lett.

Ily esetben a biróság a kérvényezőket az illető választás-védő javára a költségek megfizetésében elmarasztalhatja.

128. §. Ha az ellenkérvény vissza lett vonva, vagy annak hely nem adatott, az esetben az azt előterjesztő választás-védők, az ellenkérvény tárgyalása folytán felmerült azon költségeket tartoznak a kérvényezőknek megtériteni, amelyeket az utóbbiak ezen eljárás folyamán számszerüleg kimutattak.

129. §. Az 54. §. esetében, nemkülönben ha a kérvénynek hely nem adatott, a kérvényezők a felmerült eljárási és választás-védők részére megállapitandó költségek megfizetésében egyetemlegesen elmarasztalandók.

130. §. A választás-védők a 127. §. esetében egymás irányában visszatéritési igényt érvényesithetnek. A költségek a választás-védőket személyenkint egyenlő részben terhelik.

E felosztásnál mindazok, akik ellen a kérvény intézve van, külön-külön, a választás-védő választók pedig együttesen, egy személynek tekintetnek.

Az utóbbiak egymás közt a költségeket fejenkint viselik.

Visszatéritési igényt nem érvényesithet azon választás-védő, akinek cselekménye az itéletben érvénytelenségi okként lett megállapitva.

Ha a kérdéses cselekmény elkövetése több választás-védő ellenében lett megállapitva, egymás közt a költséget egyenlő részben viselik.

Kérvényezők a 129. §. esetében a költségeket egymás közt fejenkint osztják meg.

131. §. A 130. §. alapján indittható polgári keresetek, a per tárgyának értékére való tekintet nélkül, a járásbiróság hatáskörébe utaltatnak és sommás eljárás alá tartoznak.

132. §. A Curiának, a jelen törvény alapján birságot vagy költséget megállapitó határozatai végrehajtható közokiratot képeznek.

A végrehajtás elrendelésére a budapesti IV. kerületi kir. járásbiróság illetékes.

HARMADIK CZIM.

A képviselőház előtti eljárás.

133. §. A képviselőház a választások ügyében való biráskodásra szükséges eljárási szabályokat az 1848 : IV. t.-cz. 15. §-a értelmében alkotott házszabályaiban állapitja meg.

134. §. Ha a Curia itéletében megállapitotta, hogy nem a képviselő, hanem más jelölt nyerte el az érvényes szavazatok általános többségét, vagy azt, hogy törvény szerint más jelöltet kellett volna megválasztott képviselőnek kijelenteni: az esetre az ily itélet az igazolásnál alapul veendő.

Az igazolás után felhivandó az illető törvényhatóság és megkeresendő a belügyministerium, hogy a kérdéses választásra vonatkozó általános választási jegyzőkönyvet mutassák be.

E jegyzőkönyvben, hivatkozással a hozott itéletre, a ház igazoló határozata beirandó.

135. §. Azon jelölt választását, akire nézve a Curia megállapitotta a többséget, vagy pedig azt, hogy a törvény szerint ezen jelöltet kellett volna megválasztott képviselőnek kijelenteni (28. §.), kérvénynyel megtámadni nem lehet.

Mindazonáltal 15 nap alatt azon naptól számitva, melyen a Curia itélete a képviselőháznak bejelentetett, a választás érvényessége a képviselőház előtt, ezen törvény 3. §-ának 1. pontja alapján, valamint azon okokból, melyeket a képviselőház ezen törvény 10. §-a alapján házszabályaiban megállapitott, panaszszal megtámadható.

136. §. Ha a Curia a kérvényt elutasitotta és a képviselőház előtt netalán függőben levő eljárás befejeztetett: a képviselőház az igazolás kérdésében határoz.

NEGYEDIK CZIM.

A választókerület képviselőküldési jogának felfüggesztése.

137. §. Ha a képviselőház a Curia itélete, vagy a ház bizottságának jelentése folytán, tudomására jutott annak, hogy valamely érvénytelennek kimondott választás alkalmából a választókerületben nagymérvü vesztegetés vagy etetés és itatás gyakoroltatott: ennek kinyomozására házszabályaiban megállapitott módon vizsgálatot rendelhet.

138. §. A képviselőház vizsgáló bizottsága előtt mindenki megjelenni és a hozzá intézett kérdésekre válaszolni köteles.

A vizsgálat eszközlésénél a vizsgáló bizottságot mindazon jogok megilletik, a hatóságok annak mindazon támogatást kötelesek nyujtani, amelyek a biróság részére ezen törvényben meg vannak állapitva.

139. §. A tanuzási kötelesség alul nem mentesit azon körülmény, hogy a tanu a való megvallása által önmagát vagy hozzátartozóit az 1878 : V. t.-cz. 185. és 186. §§-aiban meghatározott bűncselekménynyel vádolná.

A tanu és hozzátartozói (6. §.) a bevallott cselekményekért büntető felelősségre nem vonhatók.

Ezen mentesség csakis a való megvallására vonatkozik, de ha a tanu hamis vallomást tesz, a hamis tanuzás miatti elitéltetést ki nem zárja.

140. §. A vizsgálat eredménye a háznak szabályaiban megjelölt biráló bizottsága elé terjesztendő, mely, ha a vizsgálattal kideritettnek találja azt, hogy a választókerületben vesztegetés vagy etetés és itatás nagy mérvben üzetett: a választó-kerület képviseletének a folyó országgyülés tartamára való felfüggesztését véleményes jelentésében inditványozza.

A vizsgáló-bizottság inditványa felett a képviselőház a bizottság és a netaláni

kisebbségi vélemény előadóinak meghallgatása után, minden további vita kizárásával határoz.

Érvényes határozat hozatalához a képviselőház igazolt tagjai általános többségének — a horvát-szlavon képviselőket nem számitva — jelenléte szükséges.

ÖTÖDIK CZIM.

Az 1874 : XXXIII. t.-cz., ugy az ezzel kapcsolatos 1875 : VI., 1876 : XVIII. és 1881 : LIX. t.-czikkek módositásáról és kiegészitéséről.

141. §. Ezen törvény életbeléptétől kezdve hatályukat vesztik:

Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 12. §-ának 5. pontja, mely szerint azok, akik az összeirást, illetőleg kiigazitást megelőző évre a választó-kerületben fizetendő egyenes adójukat le nem fizették, választói jogot nem gyakorolhatnak s ennélfogva a választók jegyzékébe fel nem vétetnek;

az idézett t.-cz. 108. §-a, mely szerint a névjegyzékbe felveendők, akik az összeirás vagy kiigazitás megkezdéseig hátralékban levő adójukból legalább annyit lefizettek, mennyit a megelőző évi egyenes állami adójuk kitesz;

végre az 1875 : VI. t -cz. 1. §-a, mely szerint az 1874 : XXXIII. t.-cz. 12. §-a 5. pontjában és 108. §-ában foglalt intézkedések azzal egészittetnek ki, hogy a választók névjegyzékébe ennek évenkinti kiigazitása alkalmával azon jogosultak veendők be, kik a megelőző évi egyenes adót, illetőleg az ennek megfelelő adóhátralékot április 15-éig bezárólag befizették.

Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 118. §-a akkép módosittatik, hogy a választói jog meghatározására mind a választók névjegyzékének első összeállitásánál, mind annak évenkénti kiigazitásánál a megelőző évre kivetett adó vétetik alapul.

142. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 29. §-a helyébe:

A választók névjegyzéke ezen törvény első végrehajtása alkalmával hivatalból állittatik össze és az összeállitást követő minden esztendőben hivatalból igazittatik ki.

143. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 34. és 107. §-ai helyébe:

Azon községekben, melyekben az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 4. §-a értelmében a legkevésbbé megrótt $^1/_4$-ed urbéri telek adójának kinyomozása szükséges, ezt a birtokában lévő, továbbá az illető község által szolgáltatandó és más uton beszerzendő hivatalos adatok alapján az alispán teljesiti.

Ugyancsak az alispán hajtja végre a nyomozást az iránt is, hogy azon községekre nézve, melyekben urbériség nem létezett, melyik szomszéd községből vétessék a legkevésbé megrótt $^1/_4$-ed urbéri telek.

Az alispán eljárása eredményét mindkét esetben az adatokkal együtt haladék nélkül a központi választmány elé terjeszteni köteles.

A központi választmány, ha az előterjesztést kielégitőnek találja, a legkevésbé megrótt $^1/_4$-ed urbéri telek adóját községről községre megállapitja, illetőleg az urbériséggel nem birt községekre nézve azon községeket, melyekből a legkevésbé megrótt $^1/_4$-ed urbéri telek veendő, kijelöli; ellenkező esetben pedig az előterjesztést pótlás, illetőleg kiigazitás végett az alispánhoz visszautasitja.

A központi választmány indokolt érdemleges határozata 8 napi közszemlére való kitétel végett az illető községeknek megküldendő. Ezen határozat ellen az érdekelt község és annak egyes polgárai a kitétel utolsó napjától számitott ujabb 8 nap alatt felebbezéssel élhetnek. A közvetlenül az alispánhoz benyujtandó felebbezés felett a Curia határoz. A Curia az ügyet, ha azt a döntésre érettnek találja, érdemileg elintézi, ellenkező esetben pedig az iratokat kiegészités, illetőleg kiigazitás végett az első fokozatban

eljárt központi választmányhoz visszautasitja. A központi választmány jogerős, valamint a Curia érdemleges határozatai az illető községgel közlendők s a központi választmány által az összeiró küldöttségeknek esetről esetre rendelkezésre bocsátandók.

A legkevésbbé megrótt 1/4-ed urbéri telek adójának megállapitására és az urbériséggel nem birt községekre nézve irányadóul tekintendő szomszéd községek kijelölésére vonatkozó eljárás a választói névjegyzék összeállitásának, illetőleg kiigazitásának megkezdése előtt teljesen befejezendő.

A legkevésbé megrótt 1/4-ed telek adójának megállapitására és az urbériséggel nem birt községekben irányadóul tekintendő szomszéd községek kijelölésére vonatkozó határozatok mindaddig érvényesek, mig az azok alapjául vett földadókataszter változatlanul fennáll.

144. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 37. és 39. §-ai helyébe:

Az összeiró küldöttségek az összeirás alkalmával a választók összeirását minden községről külön egy példányban készitik el, a kiigazitás alkalmával pedig az ujonnan felvétettekről és kihagyottakról ugyancsak községenkint és egy-egy példányban külön névjegyzékeket készitenek s mindezeket aláirásukkal ellátva, működésük befejezése után a központi választmánynak azonnal megküldeni s egyidejüleg azokat, kiket a választók sorából kihagyandóknak találtak, erről a kihagyás okának közlésével a községi elöljáróság utján irásban értesiteni kötelesek.

145. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 40. §-a helyébe:

A névjegyzék összeállitására és kiigazitására szükséges intézkedéseket a központi választmány minden év márczius hava első napjaiban köteles megtenni; az összeiró küldöttségek pedig a kivánt munkálatokat oly időben fejezik be, hogy a központi választmány ezen munkálatok alapján a névjegyzékek összeállitását minden év április 15-én megkezdhesse.

146. §. Az 1876 : XVIII. t.-cz. 2. §-a helyébe:

A választó-kerület összes választóinak ideiglenes névjegyzéke, a kihagyottak névjegyzékével együtt, a központi választmány székhelyén, az egyes város vagy község választóinak ideiglenes névjegyzéke pedig, a kihagyottak névjegyzékével együtt, az illető városban, nagyközségben vagy körjegyzőségben tétetik ki közszemlére.

A központi választmány e végből a kerület minden városának, nagyközségének és körjegyzőségének saját választói ideiglenes névjegyzékét másodpéldányban megküldi s ez alkalommal az állam hivatalos nyelvén s a szükséghez képest a kerületben tömegesen használt más nyelven is hirdetményt bocsát ki, melybe felveendő, hogy az összeállitott ideiglenes névjegyzékek hol és mely időben lesznek közszemlére kitéve; továbbá, hogy ezen névjegyzékek ellen az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 44. §-a (147. §.) értelmében felszólalni és ezen felszólalás ellen észrevételt tenni lehet; végre, hogy a felszólalások és az azokra tett észrevételek hol és mely határidő alatt adandók be.

147. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 44. §-ának utolsó bekezdése és 48. §-a helyébe:

1. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 44. §-ának utolsó bekezdése helyébe:

Ezen felszólalások beadásának határideje a névjegyzék nyilvános kitételét követő 15 nap.

2. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 48. §-a helyébe:

A felszólalások és észrevételek felett a központi választmány, a névjegyzékek összeállitása és kiigazitása alkalmával minden évi julius 1-től 20-ig köteles határozni.

A felszólalások és észrevételek felett hozott határozat mindig indokolandó.

Az első ülésre szóló meghivóban kiteendő a sorrend, melyben az egyes választókerületek és az azokhoz tartozó községek névjegyzékei át fognak vizsgáltatni.

Ezen sorrend az ülést megelőző napon nyilvános helyen is kifüggesztendő.

148. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 49. §-a helyébe:

A központi választmánynak a felszólalásokra vonatkozó határozatai a választók összeirása és a névjegyzék kiigazitása alkalmával minden évi julius 20-tól 30-ig közszemlére kiteendők.

Mindazon határozat:

a) melylyel valamely felszólalás elutasittatott, vagy

b) valamely név kitörlése elrendeltetett, vagy

c) amely oly felszólalás felett hozatott, melyre észrevétel adatott be, annak kézbesitendő, kinek választói jogára a határozat vonatkozik.

149. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 51. §-a, illetőleg az 1881 : LIX. t.-cz. 105. §-a helyébe:

A felebbezések felett a kir. Curia ezen törvény 14. és 15. §§-ai értelmében alakitott két tanácsban határoz.

Ezen tanácsok nyilvános ülésben határoznak.

A kir. Curia szükség esetén kiegészitést és a tényállásnak bővebb kideritését is elrendelheti.

150. §. Az 1876 : XVIII. t.-cz. 3. §-a helyébe:

A kir. Curia határozata alapján a központi választmány a választók állandó névjegyzékét véglegesen megállapitja.

Az állandó névjegyzéket a belügyminister által megszabott minta szerint négy hiteles példányban kell kiállitani. Az egyik teljes példány a belügyministerhez terjesztendő fel, a másik a törvényhatóság irattárába teendő, a harmadik a választók használatára a választókerület székhelyére nézve illetékes kir. közjegyzőnél helyezendő el, a negyedik pedig felosztandó az érdekelt városok és községek között. E negyedik példányt az illető város vagy község lakosai mindenkor betekinthetik, illetőleg dijtalanul lemásolhatják vagy lemásoltathatják, mire az elöljáróság nekik kivánatra időt és alkalmat nyujtani köteles.

A kir. közjegyző az őrizetére bizott példányból egyesek részére kiszolgáltatandó másolatokért, kivonatokért, bizonylatokért vagy hitelesitésekért a szabályszerü dijakat számithatja fel.

151. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 53. §-a helyébe:

A névjegyzék kiigazitása alkalmával a központi választmány akként köteles eljárni, hogy az ideiglenes névjegyzékek az 1874 : XXXIII. t.-cz. 43. §-a értelmében legkésőbb május hó 5-én közszemlére kitétethessenek.

A névjegyzékek kiigazitása iránti kérvények minden évben május hó 5-étől 15-éig adhatók be, az ezekre tett észrevételek pedig május 16-ától 25-ig fogadtatnak el.

152. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 54. §-a helyébe:

A névjegyzék összeállitásánál és kiigazitásánál a következő határidők tartandók meg:

A központi választmány a jelen törvény 147. és 148. §§-aiban és az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 50. §-ában megszabott eljárást szeptember hó 1-ig befejezni s a felterjesztést a kir. Curiához megtenni köteles. A kir. Curia a felterjesztett ügyeket deczember hó 1-ig érdemlegesen elintézni s a központi választmányhoz visszaküldeni tartozik.

A központi választmány pedig köteles a véglegesen összeállitott névjegyzékeket deczember hó 30-áig az illető hatóságoknak és a királyi közjegyzőnek elküldeni.

153. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 64. §-a helyébe:

A választók személyazonosságának ellenőrzésére városokban a tanács két megbizott tagja, községekben pedig a községi biró vagy helyettese és vala-

melyik községi esküdt vannak hivatva, kik e czélból a választás helyén megjelenni s a záróra alatt is jelen lenni tartoznak.

Ezenkivül minden jelöltnek bizalmi férfia is joggal bir arra, hogy akkor, midőn valamely községre vagy városra a szavazás sora reákerül, ezen városból vagy községből egy-egy lakost mint azonossági tanut jelöljön meg, kik mindaddig, mig azon város vagy község választói szavaznak, a választók személyazonosságát ellenőrzik.

Az összes azonossági tanuk a szavazatszedő küldöttség szine előtt a következő esküt tartoznak tenni:

»Én N. N. esküszöm stb. (ünnepélyesen fogadom), hogy mindazon kérdésekre, melyek az országgyülési képviselőválasztóknak személyazonosságára nézve hozzám intéztetnek, minden párt- és más mellékérdektől eltekintve, legjobb tudomásom és meggyőződésem szerint, a tiszta igazságnak megfelelően válaszolok. Isten engem ugy segéljen!«

154. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 67. §-a helyébe:

A választás vezetése és a rend fenntartása a választás egész folyama alatt a választási elnök feladata és kötelessége.

A választási elnök, a szükséghez képest, joggal bir és köteles a választók szabadságának biztositására, különösen pedig azoknak bevonulására és a választási székhelyen leendő elhelyezésére nézve előlegesen is, és pedig a választó-kerület egész területére kihatólag, az illetékes közigazgatási hatóság meghallgatásával, intézkedni, intézkedéseit alkalmas módon köztudomásra juttatni s a közigazgatási hatóságoktól és közegektől azoknak pontos és szigoru végrehajtását követelni.

A választók elhelyezésére vonatkozó intézkedéseket, ha több jelölt áll szemben egymással, a választási elnök, a pártok bizalmi férfiainak meghallgatásával, akképen tartozik megtenni, hogy a rend fenntartása és a szavazatszedő küldöttségekkel való érintkezés feltétlenül biztosittassék, hogy továbbá a választók számára kijelölt gyülekezési helyek a szavazási helyiségektől lehetőleg egyforma távolságra essenek, hogy végül a választók a szükséges élelmiszerekkel való ellátásukról gondoskodhassanak. Ha a választási elnök a választók és a szavazatszedő küldöttségek közt fenntartandó összeköttetés czéljából külön bizalmi férfiakat alkalmaz, ugy ezek minden pártból egyenlő számban és egyenlő jogokkal az előbb emlitett bizalmi férfiakkal egyetértőleg nevezendők ki. Amennyiben a választók igazolványokkal láttatnának el, ilyen igazolvány hiánya sem a szavazatszedő küldöttségekhez való megjelenésnek, sem a szavazat beadásának és érvényességének akadályául nem szolgálhat.

Az egyik vagy másik párt bizalmi férfiainak kivánatára az a kérdés, hogy melyik tartózkodási hely melyik pártnak jusson, sorshuzás utján döntendő el.

A rend fenntartására kirendelt közbiztonsági közegek és a szükség esetében alkalmazandó fegyveres erő feletti rendelkezés joga a választási elnököt illeti meg. Ezen jog gyakorlásával esetről esetre kizárólag a helyettes-elnököt vagy az illetékes közigazgatási hatóság közegeit bizhatja meg.

A választási elnök kötelessége gondoskodni arról is, hogy a szavazatszedő küldöttségek azon tagjai, kik az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 21. §-ában előirt esküt a választást megelőzőleg le nem tették, kötelességük hű és lelkiismeretes teljesitésére a választás megnyitásakor a szavazatszedő küldöttség előtt feleskettessenek.

A szavazatszedő küldöttségek elnökeinek feladata és kötelessége az eléjük utasitott választók szavazatainak összeszedése, ők határoznak a szavazatok ellen felmerült kifogások felett s a küldöttség szavazó helyiségében és annak közvetlen környékén ők ügyelnek a rend fenntartására, e czélból, a választási

elnöknek rögtön teendő jelentés mellett, a fegyveres erővel is rendelkezhetnek.

Szükség esetén a szavazást ideiglenesen felfüggeszthetik; azt, hogy mikor kezdessék meg ujra a szavazás valamely küldöttség előtt, a választási elnök határozza meg s neki áll kizárólag jogában a választást félbeszakitani és a központi választmánynak jelentést tenni.

155. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 69. §-a helyébe:

A választási elnök a kerület székhelyén a választási eljárást, a kitüzött napon és helyen, reggeli 8 órakor nyitja meg.

Ha azonban oly akadályok merültek fel, melyek miatt a választási eljárás megnyitható nem volt, a választási elnök a megnyitást egy órára elhalasztja, és ha ezen idő eltelte után sem volna megnyitható, a választás meghiusultnak tekintetik és erről a választási elnök a központi választmánynak jelentést tesz.

Amennyiben a választási eljárás reggeli 8 óra előtt nyittatott meg, az ajánlás 8 és fél óráig elfogadandó.

A szavazás reggeli 9 óra előtt meg nem kezdhető.

156. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 70. §-a helyébe:

A képviselőjelöltet a kerület 10 választójának kell együttesen ajánlania. Ezen ajánlat irásban adandó át a választási elnöknek, ki azt az általa meghatározandó helyen és időben a választást megelőző napon is átveheti, legkésőbb azonban ily ajánlat fél órával a választás megnyitása után adandó át a választási elnöknek.

A választási elnök az ajánlatot azon okból, mert az ajánlott jelölt nem választható, az 1876 : XXXIX. t.-cz. 8. §-ában meghatározott esetet kivéve, vissza nem utasithatja.

Az ajánlattal egyidejüleg minden jelölt részére minden szavazatszedő küldöttséghez egy bizalmi férfi jelölendő; szabadságában áll azonban az ajánlónak minden küldöttséghez két bizalmi férfit jelölni.

Ha a választási elnök a bizalmi férfiakat a választás folyama alatt eltávolitotta, vagy azok müködésüket abbanhagyták, az ajánlóknak jogukban áll azok helyett más bizalmi férfiakat jelölni.

Bizalmi férfiak csak az ugyanazon törvényhatóság területén lakó egyének közül jelölhetők.

Az ajánló kivánatára ajánlatáról téritvény adandó.

157. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 71. §-a helyébe:

Ha azonban a választás megnyilta után fél óra alatt csak egy egyén ajánltatott, a választási elnök a választást befejezettnek s az illető egyént megválasztott országgyülési képviselőnek nyilvánitja.

Ha az ajánlásra meghatározott időben több egyén ajánltatott képviselőjelöltnek: a választási elnök a szavazást elrendelni köteles, s ez esetben a szavazás a kirendelt küldöttségek előtt reggeli 9 órakor megkezdendő és megszakitás nélkül folytatandó.

A választási eljárásnak a 155. §. alapján történt elhalasztása esetében ugy az ajánlat beadására meghatározott félóra, valamint a szavazás elrendelésére meghatározott egy óra is, a tényleges megnyitás időpontjától számitandó.

A választási elnök a szavazás megkezdését szükség esetére egy órára elhalaszthatja; ha a szavazás ezen idő eltelte után sem volna megkezdhető: a választás meghiusultnak tekintetik, és erről a központi választmánynak jelentés teendő.

158. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 73. §-a helyébe:

A választásnál szavazati joggal csak azok birnak, kik a választói névjegyzékben benfoglaltatnak s csak azon kerületben birnak szavazati joggal, amelyben összeirva vannak.

A névjegyzékekben foglaltak közül a szavazat senkitől meg nem tagadható.

A szavazásra jelentkezett választó, ha személyazonossága máskülönben megállapitható, nevének, életkorának vagy

foglalkozásának hibás vagy hiányos bejegyzése miatt a szavazástól el nem üthető.

159. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 83. §-ának első bekezdése helyébe:

Miután minden község vagy városrész a megállapitott sorrend szerint szavazott és szavaztak, vagy szavazásra felhivattak, azon községek vagy városrészek is, amelyek a megállapitott sorrendben meg nem jelentek, a választási elnök legalább egy órai és két órán túl nem terjedhető határidőt tüz ki a szavazásra való jelentkezésre.

Ha a szavazás több küldöttség előtt történik, a zárórát minden küldöttség elnöke külön tüzi ki.

A záróra letelte után is mindazon választók szavazásra bocsátandók, akik a záróra letelte előtt a szavazásra jelentkeztek.

Amig a záróra tart, a jelentkező választók a többi választóktól elkülönitendők.

Az erre szükséges intézkedések megtétele a választási elnököt vagy helyettesét illeti meg.

160. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 85. §-a helyébe:

Minden szavazatszedő küldöttség a szavazás lefolyásáról jegyzőkönyvet vezet.

Ezen jegyzőkönyvben megemlitendő:

a) a szavazatszedő küldöttség tagjainak, s a jelöltek bizalmi férfiainak neve;

b) a szavazás kezdete és a küldöttség előtti végeredménye;

c) a szavazás felfüggesztése esetében az, hogy mikor függesztetett fel a szavazás, ki volt ekkor az utolsó szavazó s mikor folytattatott a szavazás; továbbá — amennyiben az elnök valamely jelölt visszalépését jelentette ki — ki volt ekkor az utolsó szavazó; végre ki volt az utolsó szavazó akkor, midőn a záróra kitüzetett;

d) az elnök esetleges határozatai és a rend érdekében tett intézkedései.

A visszautasitott szavazatokról külön jegyzék vezetendő, mely a jegyzőkönyvhöz csatoltatik

A szavazásra jelentkező és bármi okból visszautasitott választó, a szavazási küldöttségi elnök által megkérdezendő, hogy melyik jelöltre szándékozik szavazni.

A felhivás folytán tett nyilatkozat a visszautasitott szavazatokról vezetett külön jegyzékben megemlitendő.

Hasonlóan felveendő a visszautasitott szavazatokról vezetett jegyzékbe azon választó nyilatkozata, még pedig szószerint, akinek szavazata az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 78. §-a alapján semmisnek nyilvánittatott.

161. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 88. §-a helyébe:

Ha a választási elnök egyszersmind valamely szavazatszedő küldöttség elnöke: ugy a szavazás lefolyásáról (1874. évi XXXIII. t.-cz. 85. §-a), mint a választás összes lefolyásáról (ugyanazon t.-cz. 87. §-a) külön jegyzőkönyv veendő fel.

Az általános jegyzőkönyv, a szavazatszedő küldöttségek jegyzőkönyve, a szavazási rovatos ivek és a külön névjegyzék a visszautasitott szavazatokról az állam hivatalos nyelvén és három példányban vezetendők. Az emlitett okiratoknak kiállitására hivatalosan kötelezett egyének kötelesek azoknak netalán hiányzó példányait, mint eredetieket, pótlólag kiállitani.

A három példány közül egy a megválasztott képviselőnek azonnal átadandó vagy téritvény mellett elküldendő.

A másik két példány a központi választmánynak küldendő be, mely azok egy példányát a törvényhatóság vagy város levéltárába helyezi el, másikat a belügyministernek küldi meg.

A megválasztott képviselőnek a választási jegyzőkönyv szolgál megbizólevél gyanánt.

Ugy jegyzőkönyvi mintákat, mint szavazási rovatos iveket a belügyminister az illető hatóságoknak elegendő mennyiségben küld.

162. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 92. §-a helyébe:

Azon központi választmányi vagy összeiróküldöttségi tag, választási vagy küldöttségi elnök, jegyző, bizalmi férfi, vagy különös megbizatás folytán a választásnál közreműködő más közeg ellen, ki ezen eljárásban a fennálló törvényeket akár cselekvése, akár mulasztása által megsérti, fegyelmi eljárásnak van helye.

A fegyelmi eljárást, illetőleg az ezt megelőző vizsgálatot akár hivatalból, akár feljelentés folytán, akár az illető közegnek saját kivánságára elrendelheti az illető központi választmány, közigazgatási bizottság és a belügyminister. A központi választmány és a közigazgatási bizottság határozata 15 nap alatt a belügyministerhez felebbezhető.

A vizsgálat teljesitésére a közigazgatási bizottság egy vagy több tagját küldi ki.

A vizsgálat eredménye felett első fokon a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya, másodfokon a belügyminister, a választási elnök vagy küldöttségi elnökökre vonatkozólag pedig másodfokon a közigazgatási biróság határoz.

A fegyelmi eljárás a törvényhatósági tisztviselők ellen hasonló eljárásra nézve érvényes törvények szerint folytatandó le. Ha a törvénysértés a választás meghiusitását, esetleg megsemmisitését vonná maga után, a kiszabandó pénzbirság 4000 koronáig terjedhet.

Ha a Curia valamely közeget a 123. §. alapján pénzbirságra itél, az esetben ugyanezen cselekmény miatt fegyelmi eljárásnak nincs helye.

HATODIK CZIM.

Vegyes és átmeneti intézkedések.

163. §. Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 88. §-ában emlitett általános választási jegyzőkönyv, a szavazatszedő küldöttségek jegyzőkönyvei, a szavazási rovatos ivek, nemkülönben a választók névjegyzékének a törvényhatóság vagy város levéltárában őrzött példányáról teljes vagy részleges másolatot, a szokásos irásdij lefizetése mellett, bárki kérhet.

A választók névjegyzékének másolata bárkinek, aki kéri, a választást megelőzőleg is szintén a szokásos irásdij mellett kiadandó.

Ily kérelem az alispánnál avagy polgármesternél irásban terjesztendő elő.

A másolat a kérelem előterjesztésétől számitott 8 nap alatt elismervény mellett kiadandó.

Ezen §-ban felsorolt okiratoknak a belügyministeriumban őrzött példányáról is másolat adandó.

164. §. Ha az alispán vagy polgármester a másolat kiadását megtagadja vagy késlelteti, a Curia elnökénél panasz emelhető, aki záros határidőt tüz ki és elrendeli, hogy az alatt a másolat kiadandó, illetőleg a megtagadás elegendő okai előterjesztendők.

A rendeletnek meg nem felelő tisztviselőre a Curia elnöke 2000 koronáig terjedhető birságot szabhat, mely ismételt engedetlenség esetében annyiszor mennyiszer, ismételhető.

Ezen birságon kivül a fegyelmi uton való feleletre vonás fenmarad.

165. §. A 164. §. esetében az illető folyamodó fél, választói jogának igazolása, vagy azon választói névjegyzéknek megnevezése mellett, amelyben mint jogosult fel van véve, a jelen törvény 20. §-ában megállapitott határidő meghosszabbitását a Curia elnökénél kérheti.

A Curia elnöke a választói jog fenforgása esetében, a kérdéses választás tekintetében a kérvény beadására kiszabott határidőt a 163. §-ban emlitett okiratok másolatának kézbesitésétől számitott 14 nappal meghosszabbitja és erről a képviselőházat haladéktalanul értesiti.

166. §. Járásbiróságnál vagy törvényszéknél alkalmazott itélőbirák, ugy nemkülönben az elsőfoku biróság mellett alkalmazott kir. ügyészek képviselőnek nem választhatók meg azon választókerületben, amelynek területére hatás-

körük egészben vagy részben kiterjed. (3. §. 1. pont.)

Főszolgabirák és szolgabirák nem választhatók meg képviselőnek azon választókerületben, melynek területére hatáskörük egészben vagy részben a választás idejében vagy az azt megelőző három heti időben kiterjed. (3. §. 1. p.)

167. §. Állami és törvényhatósági közhivatalnok, a rendezett tanácsu városok polgármestere és rendőrkapitánya s a községi (kör-) jegyző nem vehet részt politikai pártgyülések összehivásában, nem lehet azoknak elnöke vagy jegyzője és tőlük megbizást el nem fogadhat; nem vehet részt a képviselő-jelöltek körutazásában, továbbá valamely hatáskörébe eső cselekménye vagy mulasztása, illetőleg ezekre vonatkozó igérete vagy fenyegetése által, vagy általában hivatali állásának felhasználásával valamely választót bizonyos jelölt melletti vagy elleni szavazásra, vagy a szavazásról való tartózkodásra nem birhat; nem rendezheti a választók összeszedését és a választás székhelyére vezetését és azoknál nem működhetik közre, a csendőrséget, rendőrséget vagy a fegyveres erőt más czélból, mint a csend és rend fentartása és a választói jog szabad gyakorlatának oltalma érdekében (3. §. 11. pont) igénybe nem veheti, sem pedig az azok feletti rendelkezési jogot másra, mint hatósági közegre sem egészben, sem részben át nem ruházhatja, végre a hivatali felebbvaló a neki alárendelt köztisztviselőt nem utasithatja arra nézve, hogy melyik jelöltre szavazzon vagy ne szavazzon, hogy szavazási jogát egyáltalán és mikor gyakorolja, vagy a szavazástól tartózkodjék, vagy hogy befolyását valamely más módon az egyik vagy a másik jelölt mellett vagy ellen, vagy a választóknak a szavazástól való tartózkodása érdekében érvényesitse.

168. §. Azon közhivatalnok, illetőleg rendezett tanácsu városi és községi hivatali alkalmazott ellen, ki a választási törvényeket — különösen jelen törvény intézkedéseit — és az ezekre alapitott hatósági intézkedéseket megsérti, amennyiben cselekvése vagy mulasztása sulyosabb beszámitás alá nem esik, fegyelmi eljárásnak van helye.

A közigazgatási tisztviselők s a rendezett tanácsu városi és községi hivatali alkalmazottak ellen a választási törvények, különösen a jelen törvény és az erre alapitott intézkedések folytán felmerülő fegyelmi ügyekben a vizsgálat elrendelése és végrehajtása s a vizsgálat eredménye feletti határozathozatal: jelesül a fegyelmi hatóságok tekintetében a 162. §-ban foglalt intézkedések szolgálnak szabályul.

Ezen szakasz intézkedései a birákra és birósági hivatalnokokra nézve fennálló fegyelmi törvényeket és szabályokat nem érintik.

169. §. Az a választási, illetőleg szavazatszedő küldöttségi elnök vagy helyettes-elnök, aki a választási törvényeknek s a jelen törvénynek intézkedéseit, akár cselekvése, akár mulasztása által azzal a szándékkal szegi meg, hogy egyik vagy vagy másik jelölt megválasztását biztositsa, vagy a választást meghiusitsa, 6000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és politikai jogainak felfüggesztésével büntetendő.

Ha pedig a választási elnök, illetőleg szavazatszedő küldöttségi elnök, vagy a helyettes-elnök abból a czélból, hogy az egyik vagy másik jelölt megválasztását biztositsa vagy a választást meghiusitsa, a választási törvényekbe s a jelen törvénybe ütköző valamely intézkedést tett és ezen intézkedés következtében a választásnak általa czélba vett eredménye beállott, hogy a választás meghiusult, vagy ha az emlitett czélokból a csendőrség, a rendőrség vagy a fegyveres erő feletti rendelkezést a 154. §. rendelkezéseinek megszegésével másra ruházta át, hat hónapig terjedhető fogházzal és 6000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, valamint politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő.

170. §. Az a lelkész, vagy vallási szertartás teljesitésére jogositott, vagy egyházi tisztséget viselő más személy, ki a vallás szertartásainak végzésére rendelt helyiségben vagy vallásos jellegü gyülekezeten a választás eredményének befolyását czélzó nyilatkozatot tesz;

vagy aki abból a czélból, hogy egy vagy több választó bizonyos jelöltre szavazzon, vagy ne szavazzon, vagy a szavazástól tartózkodjék, az egyházi kegyszerekben való részesitésre tesz igéretet, vagy egyházi fenyiték alkalmazásával, vagy kegyszerek elvonásával, vagy túlvilági büntetéssel fenyeget;

vagy aki a vallási tisztelet tárgyait, vagy olyan tárgyakat, amelyek egyházi szertartások végzésére rendelvék, a választási menetben használ;

vagy aki ily tárgyaknak, ha azok felett ő rendelkezik, ezen czélra való használását megengedi: egy évig terjedhető államfogházzal és ezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, valamint politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő.

171. §. Aki a vallási tisztelet tárgyait, vagy olyan tárgyakat, melyek egyházi szertartások végzésére rendelvék, választók gyülekezetén vagy választási menetben használ, — ha a 170. §-ban meghatározott eset nem forog fenn, — három hónapig terjedhető fogházzal és politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő.

172. §. Aki a képviselőház előtt emelt panaszban, vagy a Curiánál beadott kérvényben vagy ellenkérvényben a képviselő vagy más jelöltnek, vagy a választásnál hivatalosan közreműködő közegnek, avagy ezen esetekben kivül valakinek cselekménye- vagy mulasztásaképp tudva valótlan tényeket ad elő, amennyiben azok eljárás alapjául szolgáltak s valódiságuk esetében a választásnak vagy valamely szavazatnak érvénytelenitését vonnák maguk után, — amennyiben sulyosabb beszámitás alá eső büntetendő cselekmény fenn nem forog — vétséget követ el és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Hasonlóan büntetendő az, aki a fent emlitett módon és czélból, tudva hamis tartalmu nyilatkozatot vagy bizonyitványt állit ki, amennyiben az a képviselőház vagy Curia előtti eljárásban használtatott, s amennyiben sulyosabb beszámitás alá eső büntetendő cselekmény fenn nem forog.

A bünvádi eljárás csak a sértett fél inditványa folytán, az érvénytelenitési eljárás befejezésétől számitandó 30 nap alatt, inditható meg.

173. §. Az 1878 : V. t.-cz. 183. §-a hatályon kivül helyeztetik.

Az 1878 : V. t.-cz. 189. §-ában meghatározott határidő, amennyiben a kérdéses választás iránt az eljárás a képviselőház vagy Curia előtt megindittatott, ezen eljárás befejezésétől számittatik.

174. §. Amennyiben oly személy, akinek cselekvő és szenvedő választó-képessége a 122. §. alapján a Curia által lett felfüggesztve, a kérdéses választásból kifolyólag az 1878 : V. t.-cz. II. R. VIII. fejezetében foglalt büntetendő cselekmények valamelyikében jogerejüleg elitéltetett: a büntető biróság az 1878. évi V. t.-cz. 56. §-ában foglalt következményeket a Curia itéletére való hivatkozással megállapitja és a politikai jogok felfüggesztését az 1878 : V. t.-cz. 57. §-ának korlátain belül, a Curia itéletében megállapitott időtartamon túl, de annak beszámitásával, határozhatja meg.

175. §. A Curia vagy a képviselőház bizottsága vagy kiküldöttje előtt választási ügyben tett hamis tanuzás az 1878. évi V. t.-cz. XII. fejezetének alkalmazása szempontjából olyannak tekintendő, mintha polgári ügyben követtetett volna el; az ily hamis tanuzásra azon határozatok alkalmaztatnak, amelyek a kétszáz korona értéken felüli polgári ügyben elkövetett hamis tanuzásra vannak megállapitva.

176. §. Az 1876 : XXXIX. t.-cz. 5. §-ának helyébe:

Azon képviselőnek, aki a 4. §-ban megszabott határidő alatt megbizó-levelét be nem mutatja, vagy annak elmaradását kellően nem igazolja: a képviselői megbizása megszünik, és az ily egyén a 7. §-ban emlitett bizottsági határozat keltét követő öt éven át országgyülési képviselő nem lehet.

177. §. Ezen törvény alapján a kir. Curia előtt folytatott eljárás bélyeg- és illetékmentes.

178. §. A jelen törvény 141. § a e törvény kihirdetésének napján, a 142—152. §§-ok 1900. január 1-ső napján, az összes többi rendelkezések pedig a jelen országgyülés berekesztését követő napon lépnek hatályba.

A jelen törvény 141. §-át a választók névjegyzékének összeállitásánál, illetőleg kiigazitásánál már a folyó 1899. évben hivatalból kell alkalmazni.

A belügyminister felhatalmaztatik, hogy a jelen törvény 141. §-ának a folyó évben való alkalmazhatása végett a szükséges intézkedéseket rendeleti uton megtehesse, különösen, hogy a folyó évre az 1874 : XXXIII. t.-cz. 40. és 48. §-aiban megállapitott határidőket módosithassa, a 49. és 58. §-okban emlitett határidőket áthelyezhesse és a már teljesitett összeirási munkálatok kiegészitése czéljából esetleg szükséges pótösszeirásra nézve az ujabb határidőket megállapithassa.

179. §. A Curia ezen törvény hatályba lépte után az itélőtanácsokat azonnal megalakitja.

180. §. Az 1. §-ban megállapitott 8 év letelte után is érvényben maradnak annak következő szakaszai:

7., 8., 9., 141—162., 166—173., 175., 176.

181. §. Az 1. §-ban megállapitott 8 év leteltekor a Curiánál folyamatban lévő választási ügyekben az eljárás megszüntetendő és az összes iratok a képviselőházhoz átteendők.

182. §. Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyi és belügyministerek bizatnak meg.

134000. szám.
1899. decz. 22.

Belügymin. rendelet

az országgyülési képviselő-választások feletti biráskodásról szóló 1899 : XV. t.-cz. 142—152. §§-ainak végrehajtása tárgyában.

I.

Az országgyülési képviselő-választások feletti biráskodásról szóló 1899 : XV. t.-czikknek 142—152. §-ai a jövő év január hó 1-én lépnek hatályba.

Ezen törvényszakaszok az orsz. képviselőválasztói névjegyzékek összeállitására, kiigazitására és az e részben igénybe vehető jogorvoslatokkal kapcsolatos eljárás szabályozására vonatkoznak.

A választói jog tényleges gyakorolhatásának és az egész választási eljárásnak egyik alapját a választói névjegyzék képezi.

A választói névjegyzék ezen kiváló fontossága tette szükségessé a jelen törvény hatályosabb rendelkezéseit oly irányban, hogy a választók összeirása csak a törvény értelmében történhessék, erről az érdekeltek meggyőződést szerezhessenek, és szükség esetén jogaik megóvásáról gondoskodhassanak.

A fentidézett törvényszakaszok rendelkezései közül e helyen, könnyebb áttekintés végett 5 pontba foglalva, csak azokat kivánom felemliteni, melyek az eddigi határozmányokkal szemben lényeges eltérést vagy ujitást tartalmaznak.

1. Az 1874 : XXXIII. t.-czikkben is kifejezett azt az intentiót, hogy a választói névjegyzék az állandóság jellegével birjon, az eddigi tényleges gyakorlat érvényre nem juttatta. Ezzel a gyakorlattal szemben az 1874 : XXXIII. t.-czikknek eredeti czélzatát juttatja érvényre a törvény 142. §-a azáltal, hogy

a választók névjegyzéke 1900. évben az évek hosszu sorozatára fog összeállittatni, 1901. évtől kezdve pedig minden évben valóban csak a kiigazitás fog megtörténni.

2. A választói jogosultság egyik alapfeltételét az u. n. földadóminimum, a választói jog biztonságának egyik főalkatelemét a földadóminimum törvényes megállapitása képezi.

Az e részben eddig fennállott és a multban számos visszásságra alkalmat szolgáltatott helyzetnek gyökeres orvoslását czélozza a törvény 143. §-a azáltal, hogy az u. n. földadóminimumok *kinyomozásának jogát az összeiró küldöttségektől elvonva*, szabatosan megállapitja a központi választmány e részbeni feladatkörét és a kir. Curia végérvényes döntése alá kerülő esetleges jogorvoslatok módozatait, biztositja továbbá a törvényesen megállapitott földadóminimumok *állandóságát.*

3. A választói jog hatályosabb megvédése végett s azon czél által vezéreltetve, hogy azok, kiket a törvény választó jogosultsággal ruház fel, a választói névjegyzékből alapos ok nélkül ne legyenek kihagyhatók, a törvény 144. §-a, — mely e részben tulajdonképen csak 1901. évben lesz actualissá — akként rendelkezik, hogy a *kihagyottak* a kihagyás okának közlése mellett irásbeli *értesitést kapjanak,* a 146. §. pedig a *kihagyottak névjegyzékének közszemlére kitételét* rendeli el.

4. Egyrészről azért, hogy a választóközönségre nézve egyik legfontosabb mozzanat, a névjegyzék közszemlére kitételének ideje és a mezőgazdasági munkának ugyancsak legfontosabb aratási időszaka egybe ne essék, — másrészről azért, hogy a kir. Curia a felebbezések beható átvizsgálására, különösen a tényállásnak esetleges kiegészitések utján leendő bővebb felderitésére kellő időt nyerjen : a törvény 145. §-a értelmében ezután a választók összeirásának, illetőleg a névjegyzék kiigazitásának munkálatait korábban, *május helyett márczius hó első napjaiban kell megkezdeni.* Természetszerüleg ehhez képest a *határidők előbbre tolásával* megfelelően módosulnak az 1874 : XXXIII. t.-cz. ide vonatkozó többi rendelkezései is.

E helyen megjegyzem, hogy a törvény 147. §-ának 1. pontjában a felszólalások benyujtásának határideje 15 napban van megállapitva, ellenben a 151. §. második bekezdésében az ide vonatkozó határidő naptárilag május hó 5—15-ig van meghatározva. Ezen eltérő rendelkezések közül — tekintettel az észrevételek benyujtásának időpontjára is — *a naptárilag megszabott 10 napos határidő az irányadó.*

5. Teljesen uj rendelkezést tartalmaz a törvény 150. §-a, mely szerint az állandó névjegyzék három helyett négy hiteles példányban állitandó ki s ezek közül egy példány a választási székhelyre nézve illetékes *kir. közjegyzőnél* helyezendő el. Ez az intézkedés arra szolgál, hogy a névjegyzék könnyen hozzáférhető legyen, különösen pedig a közönség javára biztosittassék annak a lehetősége, hogy a névjegyzék teljes vagy kivonatos másolatát hiteles alakban megszerezhesse.

II.

A jövő évben a választók teljesen ujból fognak összeiratni és az ezen uj összeirás alapján készült névjegyzékek lesznek a szó igazi értelmében vett állandó névjegyzékek. Ugyancsak a jövő évben fog megtörténni az u. n. földadóminimumoknak és az irányadó szomszéd községeknek állandó jellegü megállapitása, illetőleg kijelölése is.

Tekintettel ezen rendkivüli fontos és az évek hosszu sorozatára kiható következményü intézkedésekre, valamint azon gyakorlati czél által vezéreltetve, hogy a választók összeirásánál a jövő évben teljesitendő fontosabb feladatoknak lehetőleg időbeli egymásutánban csoportositott sorozata a központi választmánynak állandóan szeme előtt lebegjen : a

következőkben kiemelem az ide vonatkozó és részben eddig is fennállott, részben az 1899 : XV. t.-cz. fentidézett szakaszaiban foglalt, részben pedig a gyakorlat által szentesitett főbb törvényes határozmányokat, valamint az azok hatályosabb végrehajtása érdekében szükséges fontosabb intézkedéseket. U. m.:

1. Az ország azon részeiben, melyekre az 1848 : V. t.-cz. hatálya kiterjedt, a központi választmány az e részben általam már megfelelően utasitott alispán előmunkálatai alapján, a jövő évi január 1—5-ike között feltétlenül megtartandó ülésben lelkiismeretes pontossággal megállapitja az összes volt urbéres községekben a legkevésbé megrótt 1/4 urbéri telek adóját, valamint kijelöli az urbériséggel nem birt községekre nézve irányadó azon szomszéd községeket, melyekben a föld értékére befolyással biró viszonyok a kérdéses község viszonyaihoz leginkább hasonlók.

A központi választmány — amennyiben esetleges pótlás szüksége nem forog fenn — a fentebbiek értelmében hozott, indokolt érdemleges határozatait *legkésőbb január hó 11—18-ig, de minden esetben január hó folyamán* leendő 8 napi közszemlére kitétel végett az illető községnek haladéktalanul megküldeni és egyuttal a községek elöljáróságait szigoruan utasitani tartozik, hogy ugy a közszemlére kitétel határidejét, valamint azt, hogy az érdekeltek a szóban levő határozatok ellen a kitétel utolsó napjától számitott 8 nap alatt a kir. Curiához intézett és az alispánhoz benyujtandó felebbezéssel élhetnek, a közszemlére kitételt megelőzőleg a szokásos legkiterjedtebb módon köztudomásra hozzák.

Az alispán az esetleges felebbezéseket a kir. Curiához haladéktalanul felterjeszteni köteles.

A központi választmány jogerős, valamint a kir. Curia érdemleges határozatai az illető községekkel, valamint az összeiró küldöttségekkel hiteles másolatban közlendők, az eredeti határozati példányok pedig a központi választmány irattárában megőrzendők.

2. A névjegyzék összeállitására szükséges intézkedéseket (összeiró küldöttségek megválasztása, utasitása, stb.) a központi választmány *márczius hó első napjaiban* köteles megtenni. (1899 : XV. t.-cz. 145. §.)

3. Egy-egy összeiró küldöttség az elnökkel együtt háromnál sem több, sem kevesebb rendes tagból nem állhat. (1876 : XVIII. t.-cz. 1. §.)

4. Az összeiró küldöttségi tagok, amennyiben a központi választmánynak nem felesketett tagjai, működésük megkezdése előtt esküt tenni tartoznak. (1874 : XXXIII. t.-cz. 21. §.)

5. Mivel az 1899 : XV. t.-cz. 142. §-a értelmében a választók névjegyzéke a jövő évben hivatalból állittatik össze, az összeiró küldöttségek a többek között utasitandók, hogy az összes tényleges választójogosultakat — tekintet nélkül az előző évi névjegyzékekre — lelkiismeretes pontossággal, fegyelmi felelősség terhe alatt, irják össze.

Utasitandók továbbá az összeiró küldöttségek, hogy:

a) az 1. pont értelmében megállapitott földadóminimumokat feltétlenül irányadónak tekintsék;

b) a választói jog meghatározásánál a megelőző évre kivetett adót vegyék alapul (1899 : XV. t.-cz. 141. §.);

c) az adó meg nem fizetése a választói jog gyakorolhatásának, és ennélfogva a választói névjegyzékbe való felvételnek akadályát nem képezi (1899 : XV. t.-cz. 141. §.).

6. Az összeiró küldöttségek részére, legkésőbb április hó 15-ig, elkészitendő munkálataik befejezésére záros határnap (pl. márczius hó 20., 25. stb.) tüzendő ki.

7. A központi választmány a névjegyzék összeállitását *április hó 15-én* köteles megkezdeni. (1899 : XV. t.-cz. 145. §.)

8. A központi választmány az 1899. évi XV. t.-czikknek e részben az 1876.

évi XVIII. t.-cz. 2. §-ával azonos rendelkezéseket tartalmazó 146. §-a értelmében hirdetményt kibocsátani, azt egyidejüleg ide is bemutatni, a hirdetmény tartalmát, különösen a kitüzött határidőket, az ülési jegyzőkönyvbe is felvenni tartozik.

9. Az ideiglenes névjegyzék *május hó 5—25-ig* közszemlére kiteendő. (1899. évi XV. t.-cz. 151. §.)

10. A felszólalások *május hó 5—15-ig* adhatók be, az észrevételek pedig *május hó 16—25-ig* fogadtatank el. (1899 : XV. t.-czikk 151. §.)

11. A felszólalások és észrevételek felett a központi választmány *julius hó 1—20-ig* köteles határozni. (1899 : XV. t.-cz. 147 .§.)

12. A központi választmány a felszólalások és észrevételek felett hozott határozatait *julius hó 20—30-ig* közszemlére kitenni és az 1899 : XV. t.-czikk 158. §-ának *a), b), c)* pontjaiban érintett esetekben az érdekelteknek kézbesittetni köteles. A közszemlére kitétel és a kézbesités a vonatkozó határozatokban kifejezetten elrendelendő.

13. A központi választmány az 1899. évi XV. t.-czikk 147. és 148. §§-aiban, valamint az 1874 : XXXIII. t.-czikk 50. §-ában megszabott eljárást *szeptember hó 1-ig* befejezni és a felterjesztést a kir. Curiához megtenni köteles. (1899 : XV. t.-cz. 152. §.)

14. A kir. Curia határozatai alapján a központi választmány a választók állandó névjegyzékét véglegesen megállapitja.

Az állandó névjegyzéket a belügyminister által megszabott s eddig is használt minta szerint négy hiteles példányban kell kiállitani. Az egyik teljes példány ide terjesztendő fel, a másik a törvényhatóság irattárába teendő, a harmadik a választók használatára a választókerület székhelyére nézve illetékes kir. közjegyzőnél helyezendő el, a negyedik pedig felosztandó az érdekelt városok és községek között.

Mivel a negyedik példányt az illető város vagy község lakosai mindenkor betekinthetik, illetőleg dijtalanul lemásolhatják vagy lemásoltathatják, azért a központi választmány szigoruan utasitsa, hogy erre az érdekelteknek időt és alkalmat nyujtani kötelesek. (1899 : XV. t.-cz. 150. §.)

15. A névjegyzék végleges összeállitását illetőleg különösen figyelmeztetem a központi választmányt, hogy minden egyes választó neve teljesen kiirassék, a névjegyzéknek az életkort feltüntető rovata minden egyes választóra nézve a legnagyobb pontossággal kitöltessék, és a névjegyzékek községenkint, városrészenkint, kerületenkint, törvényhatóságonkint, valamint a »választói jog alapja« czimü rovatok szerint is pontosan összesittessenek.

Az állandó névjegyzék kötelező négy példánya — a hitelesség igazolása végett — az elnök és jegyző, valamint az e czélból ülésileg kiküldött legalább két központi választmányi tag által aláirandó.

16. A központi választmány köteles a véglegesen összeállitott és hitelesitett névjegyzékeket *deczember hó 30-ig* az illető hatóságnak és kir. közjegyzőnek elkülden (1899 : XV. t.-cz. 152. §.).

Ezen részletes utasitások után elvárom, hogy a központi választmány a törvény és jelen körrendeletem állandó szem előtt tartása mellett, a maga intézkedési és felügyeleti hatáskörében — felelősségének tudatában — azzal a gonddal és pontossággal fog eljárni, melyet a központi választmányra jövő évben háruló feladatoknak különös fontossága megkövetel.

Részemről kijelentem, hogy a törvény végrehajtása körül netán fölmerülő legcsekélyebb törvénysértés vagy kötelességmulasztás esetében is törvényadta jogomat a legszigorubban érvényesiteni fogom.[1])

---

[1]) A fenti körrendelet a központi választmányok elnökeinek azzal a kijelentéssel küldetett meg, hogy a belügyminister az abban foglalt rendelkezések pontos betartásáért az elnököket egyénileg még külön is felelőssé teszi.

66140. szám.
1899. decz. 24.

Igazs. min. rendelet

az 1874 : XXXIII. t.-cz. 50. §-a, valamint az 1899 : XV. t.-cz. értelmében a kir. Curiához utasitott ügyekre vonatkozó ügyrend megállapitása tárgyában.

Az 1899 : XV. t.-cz. 19. és 182. §-aiban foglalt felhatalmazás alapján a kir. Curiának ügyrendjét az országgyülési képviselő-választói jogosultság kérdésében az 1874 : XXXIII. t.-cz. 50. §-ához képest hozzá intézett felebbezések elintézése körül, valamint az 1899 : XV t.-cz. értelmében kérvénynyel megtámadott országgyülési képviselőválasztások feletti biráskodásra nézve következőleg állapitom meg:

1. §. A kir. Curia az 1874 : XXXIII. t.-cz. 50. §-a alapján az országgyülési képviselő-választói jogosultság kérdésében hozzá intézett felebbezések tárgyában, valamint az 1899 : XV. t.-cz. értelmében kérvénynyel megtámadott választásoknak érvényessége felett két öt tagu tanácsban határoz. (1899 : XV. t.-cz. 14. és 149. §§.)

E tanácsok tagjait ésa póttagokat a kir. Curia az 1899 : XV. t.-cz. 15. §-a értelmében minden év január havában választja.

A törvény értelmében minden év lejártával kilépő tagok és póttagok a kir. Curia teljes ülésében sorshuzás utján határoztatnak meg. A kilépő tagok és póttagok külön sorsolandók ki. Azok a tagok, illetőleg póttagok, kik az év folyamán megszüntek a tanács tagjai lenni, a sorsoláskor a kilépők közé számitandók.

Ha évközben a megválasztott tagok száma annyira csökkenne, hogy bármelyik tanács müködése nem válnék lehetővé, az összes hiányzó tagokra és póttagokra nézve pótválasztásnak lesz helye. A pótlólag választott tagok vagy póttagok az év lejártával a kisorsolásnak szintén alá vannak vetve.

2. §. Mindkét tanácsba a tagokat és a póttagokat a kir. Curia elnöke minden év január havában osztja be. Ugyanő rendeli ki mindkét tanács jegyzőjét és intézkedik az iránt, hogy az 1. §-ban megjelölt ügyekből kifolyólag a Curián teljesitendő kezelési teendőket a kezelőszemélyzetnek mely tagjai végezzék.

3. §. Ha ugyanazon választás érvénytelenitése iránt több kérvény van beadva, azokat egy előadónak kell kiosztani.

4. §. A nyilvános ülésben előadandó ügyek jegyzékét, — tanácsok szerint elkülönitve — valamint a tárgyalási és a bizonyitás-felvételi határnapokat kitüző birói határozatokat, az előadást, illetőleg a határnapot legalább két nappal megelőzőleg, ki kell függeszteni.

5. §. Az 1. §-ban megjelölt ügyekre nézve értesitésnek (informatio) nincs helye.

6. §. A kiadmány tisztázatát a tanács vezetője és az előadó irják alá.

7. §. A kir. Curia, midőn az országgyülési képviselő-választás érvénytelenségének megállapitása végett beadott kérvényt érdemben dönti el, itélettel, minden más esetben végzéssel határoz.

A határozat kiadmányának elején az országgyülési képviselő-választás érvénytelenségének megállapitása végett inditott ügyben az 1899 : XV. t.-cz. 1. §-ára, a választói jogosultság kérdésében beadott felebbezés elbirálásakor pedig a most idézett t.-cz. 149. §-ára kell hivatkozni.

8. §. Az 1. §-ban megjelölt ügyekben hozott határozatok indokolandók. E szabály alól ki vannak véve az idéző levelek, a kiküldött birónak szóló meghagyások és az ügyvitelre vonatkozó utasitások.

9. §. A kir. Curiának az 1. §-ban emlitett két tanácsa hivatalos kiadványaiban a következőképen jelöli meg magát: »Magyar kir. Curia«; hivatalos pecsétül pedig Magyarország czimerét használja a következő körirattal: »Magyar kir. Curia Budapesten«.

10. §. Az 1. §-ban megjelölt ügyeket a kir. Curián külön iktató, kiadó és irattári sorkönyvbe kell vezetni.

Az azokra vonatkozó iratokat — egyéb ügyek irataitól elkülönitve — év és iktatószám szerint kell kezelni.

11. §. A kir. Curia elnöke az 1. §-ban körülirt ügyekre vonatkozó ügyforgalomról minden év január havában a következő rovatok szerint szerkesztendő kimutatást terjeszti fel az igazságügyministerhez:

I. Az országgyülési képviselőválasztói jogosultság kérdésében:

1. Az előző évről hátralékban maradt beadványok száma:
2. Az 1900. évben érkezett beadványok száma:
3. Összesen elintézendő volt:
4. Elintéztetett:
5. Hátralékban maradt:
6. Helybenhagyó határozatok száma:
7. Megváltoztató határozatok száma:
8. Hány egyénnek választói jogosultsága felett határozott a kir. Curia?

II. Az országgyülési képviselőválasztások feletti biráskodás körében:

1. Az előző évről hátralékban maradt beadványok száma:
2. Az 1900. évben érkezett beadványok száma:
3. Összesen elintézendő volt:
4. Elintéztetett:
5. Hátralékban maradt:
6. Az eljárás befejezésének módja:

a) a kérvény hivatalból visszautasittatott: . . . esetben,

b) az eljárás megszüntettetett: . . . . esetben,

c) a kérvénynek hely nem adatott: . . . . esetben,

d) a választás érvénytelennek mondatott ki: . . . . esetben.

12. §. A mennyiben az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t.-czikkek, valamint a jelen rendelet eltérő rendelkezéseket nem tartalmaznak, az 1. §-ban körülirt ügyek elintézése, illetőleg az ügykezelés körül az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291/I. M. E. szám alatt kelt rendelettel kibocsátott általános birói ügyviteli szabályokat, valamint az 1891. évi 5206/I. M. E. számu rendelet VIIII. pontját kell alkalmazni.

13. §. Ezen rendeletnek az országgyülési képviselő-választói jogosultság kérdésében használt felebbezések elintézésére vonatkozó rendelkezései 1900. évi január hó 1-ső napján; a kérvénynyel megtámadott választásoknak érvényessége feletti biráskodásra vonatkozó rendelkezései pedig jelen országgyülés berekesztését követő napon lépnek hatályba.

Addig amig az 1899 : XV. t.-cz. összes rendelkezései hatályba nem lépnek, a jelen rendelet 1. és 2. §-ai értelmében a tanácsok alakitása csak az országgyülési képviselői választói jogosultság kérdésében használt felebbezések elintézése czéljából történik.

Az 1899 : XV. t.-cz. összes rendelkezéseinek hatályba lépte után, vagyis a jelen országgyülés berekesztését követő nap után az idézett törvény 179. §-a értelmében a kir. Curia az itélőtanácsokat mind az országgyülési képviselő-választások érvényessége feletti biráskodásra, mind pedig a képviselő-választói jogosultság kérdésében használt felebbezések elintézésére kiterjedő hatáskörrel azonnal egészen ujból alakitja meg. Az ekkor választott tagoknak fele a megválasztás évének lejártával a jelen rendelet 1. §-a szerint kilép és uj választással pótlandó.

14. §. Ezen rendelet életbeléptével minden ellenkező szabály különösen az 1875. évi január hó 8-án 79. I. M. szám alatt kibocsátott rendelet hatályát veszti.

TARTALOM.

(A számok a lapszámokat jelentik.)

I.

A) Polgári Törvénykezési Rendtartás.

(1868 : LIV. t.-czikk, kiegészitve az 1871 : XXXI., az 1881 : LIX., az 1890 : XXV., az 1893 : XVIII. és az 1898 : X. t.-czikk ujabb intézkedéseivel.)

Rendes eljárás.

ELSŐ CZIM.

A biróságokról.

I. Fejezet.

II. Fejezet.

III. Fejezet.

MÁSODIK CZIM.

Az ügyfelekről.

I. Fejezet.

II. Fejezet.

III. Fejezet.

Függelék.

B) Nemzetközi jogsegély.

Tartalom.

Nemzetközi jogsegélyre vonatkozó szerződések, egyezmények és nyilatkozatok.

1. Általános szabályok.

2. Ausztria.

3. Belgium.

4. Bosznia és Herczegovina.

5. Bulgária.

6. Congó.

7. Egyptom.

8. Észak-Amerika.

9. Francziaország.

C) Birói ügyviteli szabályok.

Függelék.

I.

Kézbesités.

II.

Birósági tolmácsok.

II.

A) A sommás eljárás.

(1893 : XVIII. t.-czikk.)

ELSŐ CZIM.

Eljárás a kir. járásbiróságok előtt.

I. Fejezet.

II. Fejezet.

III. Fejezet.

IV. Fejezet.

V. Fejezet.

B) A fizetési megyhagyások.

C) Ügyviteli szabályok

D) A kir. járásbiróságok ügyvitelének szabályai.

E) Kisebb polgári peres ügyekben való eljárás.

(1877 : XXII. t.-czikk.)

III.

Végrehajtási eljárás.

A) A végrehajtási eljárásról.

(1881 : LX. t.-czikk.)

ELSŐ CZIM.

MÁSODIK CZIM.

B) A birósági végrehajtók.

(1871 : LI. t.-cz. és 1875. IX. t.-czikk.)

C) Birói letétek.

IV.

Az örökösödési eljárás.

A) Az örökösödési eljárásról.

(1894 : XVI. t.-czikk.)

B) Szabályrendelet

C) Rendelet

V.

Az országgyülési képviselő-választások feletti biráskodásról.

(1899 : XV. t.-czikk.)

Tartalom.

NEGYEDIK CZIM.

ÖTÖDIK CZIM.

HATODIK CZIM.

Budapest, az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.